

www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

= Teubner 216

2923 f. $\frac{2}{1,2}$



www.libtool.com.cn

ΙΩΑΝΝΟΥ ΣΤΟΒΑΙΟΥ
ΑΝΘΟΛΟΓΙΟΝ

www.libtool.com.cn

IOANNIS STOBÆI
FLORILEGIUM

RECOGNOVIT

AUGUSTUS MEINEKE

VOL. I.



L I P S I A E

SUMPTIBUS ET TYPIS B. G. TEUBNERI

MDCCCLV.

290. k. 56.

www.libtool.com.cn

21. 21. 21

DISCREPANTIA LECTIOMIS A
GAISFORDI.



P. 1, 11. Τημενιδῶν] Τημενίδων

P. 2, 6. ἀσφαλείας] εὐγενείας ex Orione 8. λειου-
μένη] τελουμένη ex Orione, Christianus Wordsworth ad Theo-
critum p. 36 μειουμένη. vera scriptura adhuc latet 10. κα-
λόν] malim καλῶν 11. Εὐριπίδου Ἀντιόπη] Εὐριπίδου
Ἡρακλείδαις cod. A. excidit fortasse Heraclidarum vs. 625.
ἀ δ' ἀρετὰ βαίνει διὰ μόχθων 12. τὰς δὲ χρή σ' ἀσκεῖν]
τὰς χρή σ' ἀσκεῖν cod. A. correxit G. Dindorfius 16—18.
Gesnerus addidit ex Tit. CVIII, 25 20—29. haec Ges-
nerum e Gnomologio addidisse intellexit Gaisfordus; cor-
ruptos hic illic versus, facile emendandos, intactos reliqui

P. 3, 1. Ἀνανέωσις] Ἀνανεούση posui, quo ducit m.
Gesneri in *Ananeusa*, Schowius ἐν Ἀνανεούσῃ, cod. Ven.
a Kirchhoffio inspectus Ἀνανεούσης. verum videri Ἀνανέω-
σις, quod Gaisfordus edidit, monstrare conatus sum Hist.
crit. com. p. 472 2. ὅταν] ὅταν δ' 8. δὲ εἰθίξω] imo
δ' εἰθίξω 13. μήτ' ἀλογίστως] malim μηδ' ἀλογίστως
16—32. e Gnomologio addidit Gesnerus, Aristotelis hym-
num e Diogene Laertio

P. 4, 18. φρόνησις] ἡ φρόνησις e Barocc. 19. ἀν-
δρεία] cod. A ἀνδρία, quam formam a codd. oblatam ubique
revocavi 21. ἡ accessit e Barocc.

P. 5, 2. φόβων] excidisse videtur καὶ μάλιστα 7. τὰς
ἐπιθυμίας ὁρμῶσας] τὴν ἐπιθυμίαν ὁρμῶσαν ex A et Barocc.
9. ψυχῆς,] dele comma 11. τῆς ψυχῆς] ψυχῆς ex
Barocc. 14. ἡ δυστυχίαν] καὶ δυστυχίαν e Barocc.

20. δειλία δὲ] adde ἐστι ex Barocc. 21. καὶ μάλιστα
accessit e Barocc. 26. μὴ κωλύοντος τοῦ λόγου] κωλύ-
οντος τοῦ λογισμοῦ e Barocc.

P. 6, 4. τὸ κρῖναι] τὸ εὖ κρῖναι Halmius 15. δύ-
 νασθαι acc. e Barocc. 16. μετρίας seclusi 21. τῶν
 πρὸς τὸν θάνατον] τῶν περὶ θάνατον e Barocc. 21. 22. ἐν
 τοῖς δεινοῖς acc. ex A et Barocc. 23. διασωθῆναι] σω-
 θῆναι ex A et Barocc. 25. αἰρεῖσθαι] προαιρεῖσθαι e
 Barocc. 26. καὶ δύνασθαι acc. ex A et Barocc.
 27. ἔτι τε] ἔτι δὲ ex Barocc. 28. ἡ μεγαλοψυχία] ἡ τε
 φιλοπονία ex Barocc. aliisque libris 32. ἀταξίαν] ἄδο-
 ξίαν e Barocc. παρὰ] περὶ ex A

P. 7, 1. τε add. ex Barocc. 4. 5. φάυλας ἀπολαύσεις
 ἡδονῶν] φάυλας ἡδονὰς καὶ ἀπολαύσεις ex Barocc. ὑπο-
 μονητικόν] ὑπομενετικόν ex Barocc. ἐπὶ τῷ] ἐπὶ τὸ
 Halmius 22. καθάριος] καθάρειος 25. ἡδιόν τι] ἰδιόν
 τι ex A et Barocc.

P. 8, 14. δὲ add. Halmius 20. ἐπὶ μικροῖς acc. ex
 A et Barocc. 32. φιλόσκωπτον] φιλοσκόπτην ex Barocc.

P. 9, 6. αἰρεῖσθαι et τὸ acc. ex Barocc.

P. 10, 12. ὑπεξαίρεσθαι] ἐξαίρεσθαι e Barocc. 21. εὐ-
 θείαις] ἡρεμαίαις ex AB 23. τὰ acc. e codd. 28. εὐ-
 γνωμονικόν] συγγνωμονικόν e Barocc. 29. 30. μνήμη
 ἀγαθῇ acc. ex A Bar. et B 31. φιλοξένιον] φιλοξενον

P. 11, 3. εἰρημένων] ψεγομένων ex AB 9. παρα-
 μένοντας] παραμενουῦντας 11. ἰσχὺν] ἰσχύειν e codd.
 Gesneri et Schowii

P. 12, 28. καταβλέπεται] καλὰ βλέπεται e marg. Ges-
 nerii. cod. A βλέπεται, quod forlassee tenendum

P. 13, 2. ἀνθρώποις] ἀνθρώποισι 3. ποιεῖσθαι]
 ποιέεσθαι 4. μοχθηρίαν] μοχθηρίην 5. ἀμείνω] ma-
 lim ἀμείνονα 9. φιλεῖ] φιλέει 11. κινούμεναι] κι-
 νεόμεναι εἰσὶν] εἰσὶ 12. τοῖς δυνατοῖς οὖν] τοῖσι
 δυνατοῖσι ὧν 13. τοῖς παρεούσιν] τοῖσι παρεούσι 14. θαν-
 μαζομένων] θωνμαζομένων 15. διανοίῃ] διανοίῃ 16. ἐν-
 νοοῦμενον] ἐννοεῦμενον 19. θανμάζων] θωνμάζων
 22. ἐπικαινουργεῖν] ἐπικαινουργεῖν 23. ὃ] ὧν ex A
 24. δίζεσθαι] δίζησθαι 25. τοῖς] τοῖσι ἐαυτοῦ] ἐαυ-
 τοῦ ex A 27. καὶ add. Halmius 28. πρήσσει καὶ
 διάγει Halmius

P. 14. in margine posita addidisse Gesnerum monuit
 Gaisfordus

P. 16, 23. σύμπαντας] πάντας ex A 26. συναπο-
λειφθήσεται] συννπολειφθήσεται Gesnerus

P. 17, 6. Σωκράτην] scribendum erat Σώπατρον. Iam-
blichus ad Sopatrum epistolam commemorat ipse Stobaeus XI,
14. XXXI, 9. LXXXI, 18 et Append. Flor. p. 49. Gaisf. ex eadem
epistola ad Iamblichum derivata sunt quae leguntur I, 60.
XXXVII, 33. CI, 23 14. Περικτιόνης] Περικτιόνης

15. συνέστα] συνέστακεν? 20. ἀριθμητικά] aliis locis
ἀριθματικά 21. ἐπιστήμαι καὶ] ἐπισταμονικά e cod.
Schowii 22. γένη] aliis locis γένεα 24. ἀκοή] ἀκοὰ
25. συμβεβηκότα] συμβεβακότα 26—30. a Gesnero ad-
dita esse monuit Gaisfordus

P. 18, 7. γιγνομένων] scribendum ubique γινομένων 10.
οἶός ἐστι] οἶός τ' ἐντὶ 11. ἀριθμάσασθαι] cod. Schowii
εὐρυθυμίασθαι; hinc scripsi συναρθμήσασθαι 12. εἴ-
ναι] ἤμεν vel εἴμεν 14. ἐσσεῖται] ἐσεῖται per errorem
illatum κατοψεσθαι] κατοψεῖσθαι Iacobsius πάντα
τε τὰ] ex A 15. ἐκείνου] ἐκείνω 21. οἰκείας] rectius
οἰκίας τὰς ἀρετὰς φύσιν] τὰς φύσιος ἀρετὰν Alb. Fri-
schingius 27. καὶ seclusi δὲ ἀρετὰ] δὲ ἀκρότας Ges-
nerus 28. φύσεως] φύσιος ἀνάγκη] ἀνάγκα

P. 19, 3. τὸ δὲ στέργεν — 5. τὰς ψυχὰς addidi e Brux.
6. ἃ μὲν ὦν] recte Hirschigius ὦν ἃ μὲν 7. τῶν ψυχῶν] τὰς
ψυχὰς Hirschigius πλήθος] malim πλᾶθος πρῶτα] ma-
lim πρᾶτα 16. ὅτι add. Hirschigius 17. ἐγκρατῆ] ἐπικρα-
τῆ Hirschigius 18. μέρος, ψυχὰς ἀκρασία] μέρος τὰς ψυχὰς
τῷ λογιστικῷ, ἀκρασία Hirschigius. 24. ἀκρατία] ἀκρασία
ex A 26. ἀποβαλὲν] ἀποβάλλεν 27. καὶ κακὰ addidi
31. ἀθρησάτω] ἀθρήσαι

P. 20, 2. τῷ δὲ ἁλόγῳ — ἐπιθυματικὸν] haec legeban-
tur p. 19, 32 post ἄλογον: transposuit Halmius 3. τούτου]
imo τούτω πλασίον] malim πλατίον 11. ἀνδρία] ἃ ἀν-
δρία 13 et 32. ἐπιθυμητικῶ] aliis locis ἐπιθυματικὸν
14. τις] ποθ' Hirschig. 16. ἀκρατίαν — θηριότητα]
ἀκρασίαν — θηριότατα 18. οὖν] ὦν προσέειπε] πο-
τέοικε 24. ἀκρατία] ἀκρασία 26. ὀνομάζεται] ὀνο-
μάζεται, quae forma etiam ceteris locis restituenda videtur

27. τῶν] τᾶν διαθίσεων] imo διαθεσίων 30. τοῦ]
τῷ 31. γεννᾷ] γεννῇ 32. θηριότητα] rectius θηριό-

τατα 8. τῶν ἀρετῶν] τῶν ἀρετῶν 10. φρόνησις] φρό-
 νασις ἀνδρεία] ἀνδρία 11. δικαιοσύνης] δικαιοσύνης
 16. συναρμόζομεν] συναρμόζοντες Gesnerus 17. τὸ λόγον
 ἔχον] τὰ λόγον ἔχοντα ταύτας] τὰς ex A 29. τοῦ] τῷ
 P. 22, 1. κτασάμενον malim αὐτοῦ] αὐτῷ 6. οὖν]
 ὦν 7. λόγον καὶ προαιρέσεως καὶ δυνάμεως] repone for-
 mas doricas λόγῳ καὶ προαιρέσειος καὶ δυνάμιος 9. οὖν] ὦν
 11. ὀνυμαίνονται] ante Canterum οὐ μαίνονται 15. ἀναι-
 ρεῖν] ἀνευρέν Halmius ἀδικεῖν] ἀδικέν 18. κερδαίνειν]
 κερδαίνεν 19. καθυπερέχειν] καθυπερέχεν 20. τοιγαροῦν]
 τοιγαροῦν γνωρίζειν] γνωρίζεν ἀντιθέμενοι] ἀντιθέμεν
 Hirschigius 24. διδάσκειν] διδάσκειν τοὺς νέους] τῶς
 νέως 27. ὅς addidit Halmius 28. ὀρθοπλοεῖ] ὀρθο-
 πλοεῖ 29. Θεαροῦς] rectius Θεάγους

P. 23, 2. θεωροῦμεν καὶ λέγομεν] rectius θεωρεῦμεν
 καὶ λέγομεν 3. τοῦ] τῷ 7. θύμωσις] θυμὸς Halmius
 et Hirschigius 8. οὖν] delendum cum A, commate posito
 post ἐπιθυμία 9. ἡ] ἃ 10. κρατοῦσα] repone κρα-
 τέουσα vel κρατοῖσα τοῦ ἐπιθυματικῶν] τῷ ἐπιθυματικῷ
 ἀδεῶς] εἰδὸς? an cum Hirschigio μέρεος? οὖν] ὦν
 13. ἀπέσπασται] ἀπόσπασται A, ἀπόσπαστα ἢ Halmius 14 et 25.
 τόκκα] τόκα 16. μερῶν] μερέων 17. τῇ κατοχῇ] τῇ
 κατοχῇ 21. φεύγειν] φεύγεν ἀκρατία] ἀκρασία 22.
 κρείσσον] κρέσσον 23. χέρηον] cod. A χείρειν. malim χε-
 ρῆον 24. συνευδοκῇται] malim συνευδοκῇ τε 28. ἀν-
 δρειότης] ἀνδρειότηας 30. τῆς ψυχῆς] τὰς ψυχᾶς

P. 24, 4. ἀρετὰ] ἀρετὰ 6. γε οὖν] rectius γῶν
 φημίζεται] φατίζεται e codd. 9. τοῦ] τῷ ὑπάρχειν]
 ὑπάρχεν 10. αὐτῶν] ὀνυμάτων Hirschigius 12. ἡ] ἃ
 17. 18. μείζον] μέζον 17. μείον] μῆον 18. μισαδονία]
 φιλαδονία Halmius 19. ἃ μὴ] ita Gaisfordus pro ἃ μὲν,
 scripsi ἃ μὲν οὐ e Brux. 23. θεωρεῖν καὶ κρίνουν] θεωρεῖν
 καὶ κρίνουν 24. γέννηται, ἃ ἀρετὰ καλέσεται] γέννηται, καλέ-
 εται e cod. A 25. om. lac. Canterus supplet τὰ δεινὰ, ἀν-
 δρεία· ὅκα δ' ἐν τῷ κατέχεν σαοφροσύνη] σαοφροσύνα
 30. οὐκ] οὐτ'

P. 25, 2. 3 et 4. τοῦ] τῷ 7. ἐκτὸς] ἐντὸς Canterus
 16. εἰδοῖς] ἔασα (ἔσσα?) ex A 17. δυνάμεων] imo δυναμίων
 23. γὰρ abest 25. τοῦ θερμοῦ καὶ τοῦ ψυχροῦ καὶ

τοῦ ὕγρου καὶ τοῦ ξηροῦ] posui dor. genetivos 26.
 γίνεται] recte Hirschigius ἐγγίνεται 27. τοῦ θυμοῦ καὶ
 τῆς] τῷ θυμῷ καὶ τᾶς 30. ἐγγίγγονται] ἐγγίνονται
 31. καὶ δυνάμει] delet Hirschigius δύννεται] δυνατὸν
 Canterus

P. 26, 2. τοῦ] τῷ 3. θυμοῦ] θυμῷ 4. ἐμποιεῖ]
 malim ἐμποιέει 5. τῶν ἀλόγων] τῷ ἀλόγῳ 9. νοσεῖ]
 malim νοσέει 10. τοῦ] τῷ 15. ἐπικρατεῖ] malim ἐπι-
 κρατέει 16. ἀκρατίαν] ἀκρασίαν 17. λύπης] λύπας
 18. ἀμπλακίσκοντι] ἀμβλακίσκοντι 21. πράσσειν] πράσ-
 σεν 22. ἡδονᾶς] ἀδονᾶς 24. ἐμπέσοι καὶ παρείτω] ἐμ-
 πεδοῖ καὶ παρήντι Badham 25. τοῦ] τῷ 27. ἀντέχειν]
 ἀντέχεν ἐπικρατεῖν] ἐπικρατέν 32. τοῦ] τῷ

P. 27, 2. τὸ abest 8. ἀληθινῇ] ἀλαθινὰ 11. τοῦ]
 τῷ 17. τὸ abest 23. μέλων] μήων? 25. καὶ τε νό-
 σοι τε] καὶ ταὶ νόσοι δὲ Canterus 29. τὰ περὶ] ἅ περὶ Hal-
 mius τὰν διάθεσιν καὶ] διάθεσις ex A 31. τοῦ] τῷ

P. 28, 2. δαπάνῃ] δαπάνᾳ 5. τῶν ἄλλων διαθέ-
 σεων τῶν] τᾶν ἄλλων (imo ἁλλᾶν) διαθεσίῳ τᾶν 12. τὰν
 γραμμᾶν] τὸ λαμπρὸν Gaisfordus; sufficebat τὰ λαμπρά.
 Hirschigius τὰν χοιρῶν 13. ἀπαλὸν] Valekenarius ἀπατα-
 λὸν 14. σὺν τῇ χρησιότητι] σὺν τᾷ χρησιότατι. haec
 cum sequ. τῶν χρωμάτων Hirschigius delet 18. γεννα-
 θεῖσα] γενναθεῖσα Halmius 19. ἡρμοσμένον] ἁρμοσμένον
 21. ἀφελεῖν] ἀφελέν 22. οὔτε] οὔδὲ 30. κακῶς τε
 γὰρ] κακῶς γὰρ? 31. τὸν τυφλόν] addendum videtur
 αἰεὶ ἀνάγκη εἶμεν τυφλόν

P. 29, 1. λαμπρότητα] λαμπρότητα 3. κτήσις] κτᾶ-
 σις ἀλλὰ χρᾶσις] ἀλλ' ἅ χρᾶσις 6. ἂν] τὰν 8.
 δῆλεσθαι] δηλῆσθαι et δηλήσασθαι libri, corr. Iacobsius
 14. τολμῶντι] τολμώντων Canterus 15. εἰπεῖν] εἰπέν
 θρασυνεέσθωσαν] fort. θρασυνεέσθων vel θρασυνέσθων,
 propter τολμώντων, si recte coniecit Canterus 19. ὀρίδ-
 δαν] ὀριάδων libri, corr. Schowius 21. διαφόροις] ἀδια-
 φόροις Canterus 23. ἔμεν] ἰμεν 24. εἰς ἴσον] rectius
 εἰς ἴσον 28. γινώσκειν] γινώσκειν

P. 30, 3. παρὰ ταύτης] παρ' ἀρετᾶς Halmius 6. ἐστὶν
 ὅκ'] rectius ἐντι ὅκ' (pro ὅκ' cod. A ὅτε καὶ) 16. σεμνό-

τητα] σεμνότηα 17. τῆς φύσεως] τὰς φύσιος 18. μέ-
ονα] μήονα ἔστι δ' ὅκα] ἔντι δ' ὅκα? 21. γενναθῆ-
μεν] γενναθῆμεν Halmius 25. κε] κα

P. 31, 2. τοὺς] τῶς (typothetae error τῶ) συναγωνι-
σαμένους] συναγωνισαμένως (typ. error συναγωνισαμένω)
5. ἕτερον — ἕτερον] ἄτερον — ἄτερον 6. ὦν] ἄν ἄτε-
ρον] fort. delendum 8. οὖν] ὦν 9. διὰ ἕτερον] malim
δι' ἄτερον 10. ἦ] ἄ 14. προαιρετικά] προτρεπτικά
Halmius, ποιητικά Canterus 15. αἰρετῶν] ἀτέρων Hal-
mius ex A, qui ἐταίρων 22. δι' αὐτὸ] δι' αὐταυτο? 23.
αὐτῶ] αὐτῶν libri, corr. Gesnerus 30. ἦμεν] τιμὲν ante
Canterum

P. 32, 10. χρᾶται] fort. χρέεται ut aliis locis 13. ὦν
ὅτι] ὅτι 14. ἀλλὰ] ἀλλ' ἢ ex A et Brux. 17. ζῶον]
scrib. ubique ζῶον 26. φύσει] τοῖς φύσει Hirschigius 27.
δορυφορεῖται] δορυφορεῖ δὲ Halmius 30. ἄ] del. videtur.

P. 33, 1. ἔστι] imo ἔντι 2. δεῖ] αἰεῖ ante Canterum
4. κυβερνάτης] κυβερνάτας ψυχᾶς δὲ] δὲ ψυχᾶς σω-
ματουμένα] σωματουμένα 13. δαιμόνων] δαιμονίων Can-
terus 30. ὅτι] ὅθεν Canterus

P. 34, 16. πλείονες] πλήονες malim 19. αἰρέοντι]
αἰεῖ ρέοντι ante Valckenarium; ἀγρέοντι Canterus 20. 21. τὸ
ποτιποιούμενον] τὸ τῶν ποτιποιουμένων Hirschig. 26. ἀλη-
θινᾶς] ἀλαθινᾶς 28. ἀβατικᾶς — γεροντικᾶς] ἀβατι-
κᾶς — γεροντικᾶς Halmius 29. παμπληθῆας] παμπλαθείας?
31. ἀληθινᾶς] imo ἀλαθινᾶς

P. 35, 1. μεταπιπτούσας] μεταπιπτοίσας? 4. ἀποστε-
ροῦμες] ἀποστερέομες? 7. εἰς] videtur ubique εἰς reponen-
dum 10. ἀλαθινὰν κρίσιν] ἀλάθειαν κριτέον Hirschig.
14. ἐμποιεῖν] ἐμποιεῖν? 18. τε καὶ] ἔτι ex A 24. μένον-
τες] μὲν ὄντες Schowius, βαίνοντες Iacobsius 11. οὖν] ὦν

P. 37, 6. τὸν] τὴν recte Peerlkamp 14. τῆς σκέπης]
scrib. τὴν σκέπην ex A 15. αὐτῆς] αὐτὸ recte Iacobsius

P. 38, 12. θάλλπους] ita recte A, vulgo θάλλπος 21.
λίθων] seclusi 23. ὦν τε] excidit τε per errorem typothetae

P. 39, 9. τοῦ τι ἂν δρᾶσαι] τοῦ τι ἀντιδρᾶσαι probabili-
ter Iacobsius 11. καὶ ἐπιθυμέοιμι] secluserit Cobetus 16. δε-
δομένοις] διδομένοις ex A 24. μέχρι] ἄχρι ex A 25.
τὰ μέτρια] μετὰ μέτρια A, unde τὰ μὲν μέτρια Iacobsius

recte 31. ἐχοίην] σχοίην μούνων δὲ τῶν] μούνων θ' αὐτῶν vulgo, μούνων θ' ἂ τῶν A, corr. Valckenarius

P. 40, 1. 2. ἂ δεῖ ἔσεσθαι] αἰεὶ ἐφίεσθαι Iacobsius 19. ἀκεσίμῳ] ἐναισίμῳ Cobetus 23. τὸν] τὸ Halmius 26. ποτε] ποτε 27. μέλοιμι] μέλοι μοι Hirschigius 32. ἀποστυγούην] ita Gaisf. pro vulgato ἀποστυγέην. cod. A ἀποστυγέειν i. e. ἀποστυγέοιμι

P. 42, 30. uncis inclusa ex Holsteniana addidit Gaisfordus

P. 43, 27. καθαρθείση] καθαρθείσης ante Gaisfordum

P. 55, 1. μῶεο] μῶσο

P. 61, 17. ἅπαντα] ἅπαντᾶ ante Valckenarium ἀνὴρ δικαίως τὸν τόκον] ita Gaisfordus; vulgo ἀνὴρ δικαίως αὐτῶν τὸν τόκον, liber Venetus ἀνὴρ δικαίως ἀντὶ τῶν τόκων, itaque locus ita scribendus ὅταν δανείξῃ τις πονηρῷ χρήματα, δίκαιος ἀντὶ τῶν τόκων λύπας ἔχειν. atque ita voluit etiam Iacobsius 21. praepone Ἀντιφάνους e libro Ven. a Kirchhoffio inspecto

P. 62, 7. κερδανεῖς] κερδανεῖ Nauckius 23. Ζηνοδότου] Ζήνωνος? cf. Praef. Com. fr. vol. I p. X 24. μὲν ἡρετῇ] αἰεὶ vulgo, corr. Valckenarius

P. 63, 5. εὐτυχίην] εὐτυχίαν δ'] τ' e marg. Gesneri 10. κακότητος ἐμοὶ] κακότητ' ἄσημον Reisigius; fort. κακότητος. ἐμοὶ [μὲν] . . . ut locus mutilus sit

P. 64, 1. βλαβερώτερον] βλαβερώτατον Nauckius 20. separavi haec a praecedenti fragmento 21. ἄνθρωπον add. Gesnerus ἀλλὰ] ἀλλ' ἢ 28. λαγοί] λαγαοί A, hinc posui λαγῶ

P. 65, 2. συναγάγοι] συναγάγη 3. ἀπαξάπασιν] ἀπαξ-απάσων. Cf. Com. gr. IV p. 33 5. καθενός, τοσούτους] καθ' ἓνα τοσούτους? 19. ληξέσθαι] imo λήξεσθαι 20. προαιρεῖται] imo προήρηται ex A μᾶλλον] recte lacunam indicavit Meierus; v. Sauppium Orat. Att. II p. 272

P. 66, 8. ἐκ τῆς ἐπιστολῆς] nimirum Plutarchi 10. φιλοσώματον] Peerlkamp φιλόσκαμμον, sufficiebat φιλοσκάμματον 15. κακομηχανώτατον] κακομήχανον Duebnerus 20. ῥάδιον] ῥήιδιον ἐπαινέειν] ἐπαινεῖν 21. ἦθους] cod. A ἦθος i. e. ἦθεος 25. Διώνος ἐν τῷ π. δουλείας] v. Dio Chrys. vol. I p. 265 — 288 Emp. ex quo non dubium videtur quin quae Stobaeus habet

adumbrata sint 27. πολλῶν ἐπιθυμιῶν] haec delenda videntur, quamvis legantur etiam Tit. LXII, 42

P. 67, 3. Σωκρατικοῦ] probabiliter Gaisfordus Κράτητος et 4. Κράτης

P. 69, 3. ἐλπίδας] ἐλπίδα A 23. deest lemma 27. γὰρ πράγμ' ἔστι] πράγμ' ἔστι γάρ. V. Com. graec. IV p. 248

P. 70, 11. Θεοφορουμένῳ] Θεοφορουμένη 15. πανταπλείστων] πᾶσι πλείστων ex Orione 22. λογισμοῦ· τῷ δ. πράγματα ἕκαστός ἐστι καὶ] λογισμοῦ τῷ δ. πράγματα. Ἐκαστός ἐστι τῷ 25. σύμβουλος] βουλῆς Bentleius; rectius, ut videtur, Porsonus σύμβουλος· ὁ λογισμῷ διαφέρων

P. 71, 3. καὶ γὰρ εἰ] εἰ γὰρ εὖ ex A φρονεῖν] φρενῶν recte Valckenarius 5. ὁ νοῦς ἐν τῇ ψυχῇ] νοῦς ἐν ψυχῇ e Trinc. Aristotelis verba sunt in Top. I, 14 p. 288 Sylb.

6. 7. Haec ad unum fragmentum coniunxi. 8. ἡ ἀγαθὴ] ἀγαθὴ 12. τὸ φρονεῖν] Hermannus τό γε φρονεῖν, quod non sufficit 17. κάποσώσαις] κάποσώσαι Porsonus 18. ἄν] ἦν 23. ἀδίκως] κακῶς ex XCIV, 4

P. 72, 2. ἀνανδρία τε] καὶ ἡ σοφός τις ex XCI, 22. 5. κλειῖθρον] κληῖθρον 11. ἄν] ἦν 12. αὐξάνειν] αὕξαν' ἐν Bothius 29. γένηται] λέγεται

P. 73, 15. ὄρνισι μὲν] ὄρνισιν πολλήν] πῶλοις Sylburgius, λαγωαῖς Trinc. et Voss. 16. αὐτοχύτοις κεράεσσιν] αὐτοχύτως κέρατα καὶ e codd. quibusdam affert Bergkii p. 368 qui coniecit ταῦροι δ' αὐχαλέοι κεράεσσιν. fort. ταύροις δ' αὐχαλέοις (?) κέρατα

P. 74, 6. abest lemma 27. οὔσα] ἐοῦσα

P. 75, 3. Σωτάδου] vid. Anal. Alex. p. 246. 8. οὐ] ὅπου ante Brunckium 11. μηδὲν ἀτακτεῖν] Hermannus τὸ σὲ μηδὲν ἀτακτεῖν, Gaisfordus μηδὲν ποτ' ἀτακτεῖν εἰς] πρὸς? 17. τύχης] ante Gesnerum ψυχῆς

P. 76, 10. σοφοῖ] delet Hirschigius 12. ἐπεμελοῦντο] ἐπιμελοῦνται?

P. 77, 10. ἐν μίνῳ] ex margine illatum et ex ἐν Μένωνι corruptum esse intellexit Gesnerus

P. 78, 14. προμαντικῆς] μαντικῆς Nauckius 27. οὐδὲ τὸ σῶμα αὐτὸ τὸ] τὸ σῶμα οὐ τὸ cod. A, quod revocandum 28. τις εἶναι] τις εὖ εἶναι A, τίς ἂν εἶναι scrib. e Damasc. τὴν ὑγείαν] malim sine articulo ὑγείαν (ὑγίειαν)

P. 79, 3. οὔτε] οὐδὲ 4. φαῦλος] αὐτὸς φαῦλος ut 2?
20. Ἀσφάλιον] rectius Ἀσφάλειον

P. 80, 17. τέρψεις] τέρψεις

P. 83, 9. εἴη] μηδὲ, et ita Halmius καὶ] ἐπὶ, Hal-
mius κατὰ, qui mox ἐφικόμενος 15. ἀναγκαιότερα] ἀναγ-
καιότατα 25. ὕστερον] δευτέρου ex Bm. c. c. ὀρίζειν] ὀρίζεν
28. εὐτυχίης] εὐτυχίας 30. ὑφ' ᾧ] ὑφ' ᾧ 31. περα-
σθήσεται] περανθήσεται

P. 84, 1. ἀπείρου] ἀπείρω 9. ταύταν] ταυτῶν vel
τουτῶν? 11. 12. τῶν ὅλων] τῷ ὅλῳ Nauckius 14. οὐκ]
οὐ κα? Halmius οὐ κεν 19. ἐούσας] ἐοίσας 22. ἄρχειν]
ἄρχεν 23. ῥᾶον] ἔργον Halmius 25. ἐφ' ὅλῳ] ἐπὶ τῷ
ὅλῳ Hirschigius οἴκῳ] βίῳ Hirschigius τε καὶ] τε
γὰρ καὶ Hirschigius 26. σπαδᾶς] ἐπαδᾶς vulgo, σπου-
δᾶς Valckenarius, σπαδᾶς Hirschigius παιδείας] παιδιᾶς
Hirschigius 27. ἄδονας] ἀδονᾶς Hirschigius 28. τυγχά-
νειν] τυγχάνειν 30. εὐτυχίας δὲ καὶ] δὲ om. A

P. 85, 5 et 6. ὄκκα] ὄκα, rectius ὄκα 10. αὐτ' ἄν]
αὐτα Gaistordus 20. ἄν] κα? 20. 21. φύσιος] εἰ φύ-
σιος, Halmius φύσιος ὅς 23. νέων] recte νέω Hirschigius
26. λάβῃ] λάβοι e codd. Schowii 28. λαβεῖν] λαβέν 29.
ἐπελθόντα μὲν] ἐπελθόντα, τὰ μὲν ex Ars.

P. 86, 22. πολυήκοον] φιλόλαλον scribendum ex A
σῶμα ἔχειν] σῶμ' ἀσκεῖν? 23. πολυμαθῇ] ὀψιμαθῇ ell.
XXIX, 68. ex quo κρεῖττον supplendum videtur πολὺ [κρεῖτ-
τον ὀψι]μαθῇ 24. καὶ κακίας ἀλλότριον] om. A 28.
ἐχθρὸν πολέμιον] πολέμιον ἐχθρὸν Nauckius 29. ἄγαν φρο-
νεῖν] ἄγαν ἀγανοφρονεῖν Valckenarius, ἄγαν φιλοφρονεῖσθαι
margo Gesneri 30. χέρηον] ἄνοια A, ἄνοϊαν B a m. s.
et m. Gesneri

P. 87, 1. μεθύοντας] ex παροίνους i. e. παρ' οἶνους
corruptum 2. καὶ αὐτὸς] dele μεθύειν] παροινεῖν e
codd. 4. ἐπιμαίνεσθαι] ἐπιγέλα e codd. ἐπισημαίνεσθαι
Cobetius 10. φεῦγε· αὐτὴ γὰρ] φεῦγε ἥτις e codd. 19.
20. χρῶ — αἰδοῦ] χρῶ τοῖς θεοῖς ὡς φίλοις· γονεῖς αἰδοῦ
Valckenarius 20. γονεῖς — ποιοῦ om. A ποιοῦ. Ὁ
δ' ἄν] imo ποιοῦ, ὁ δ' ἄν 21. ἰδῆς] εἰδῆς Halmius.

P. 88, 1. τὸ μὲν — ἀεὶ acc. e Brux. cf. V, 31 3. τρα-
χὺς ὦν] τραχέειν Nauckius 8. ζημία χρῶ acc. e Brux.

recte fortasse vulgo omittuntur 9. ὑβριζόμενος δὲ] δὲ om. A. cf. V, 26 16. ἐνενέγκης — τούτοις] εἰσενέγκης — τοιούτοις Hirschigius 19. κακὸν] βλαβερόν ex A 21. 22. τὴν ἀτυχίαν] κακὰ ἐν οἴκῳ ex codd. 22. κρύπτε φθόνου χάριν coniungit Hirschigius, sed ut φθόνου χάριν explicatio- nis causa addita et delenda putet 27. ἀπραγοῦντα] κακοπραγοῦντα vel δυσπραγοῦντα Gesnerus

P. 89, 5. καλοκαγαθίαν] ἴδια A, ἄλδια Nauckius 5. ζήτει. Φίλει τήν] pro his εὐσέβειαν enotatur ex A. fort. Θεράπευε εὐσέβειαν, παιδείαν 8. εὐσέβειαν fort. delendum; vide ad 5. 9. Τευταμίδης] Τευταμίδου A, Trinc. et Gesn. m.

17. πάντοτε] περὶ θεῶν ex A

P. 90, 12. εὐφρανῆς] εὐφράνης 27. πείνων ἄρμοξε] πᾶσιν ἄρμόζου scripsi fortasse iusto audacius, sed confirmat plane cod. Brux. pro πείνων cod. A πεινῶν, unus Schowii πένης ὢν, Wyllenbachius γάμον ἄρμοξε 23. εὐγένειαν] εὐσέβειαν?

P. 91, 13. καταθάρρει] καταρῶ ex codd. 16. χορή- σιμα] χρόνῳ ex B 30. ἐπαγγέλλου] ἐπεγγέλα Hirschigius

P. 92, 2—7. accesserunt e Brux. 9. ἀφικνεῖται] ἀφικνέεται 16. σωφρονεῖν] imo σωφρονέειν 17. κατὰ] καλὰ Valckenarius 25. αὖξων] αὖξιν Nauckius 26. χορὴ] χορῆν?

P. 93, 24. προμελεῖσθαι] ἐπιμελεῖσθαι ex Trinc.

P. 95, 18. ἢ ἂν] καὶ e Dione

P. 96, 7. δυσπέλαστον] δυσπάλαιστον ἐστίν Nauckius

11. πόσον] ὅσον? 15. πεπραγότες] πεπραχότες ex Ven.

18. ἀπικρύπτεσθαι] ἀποκρύπτεσθαι ex A. 19. Τημενίσιν] Τημενίδαις 25. κεῖς] κείσθαι ex libris 26. οὐδέποκ' εἰς] οὐδέποκα ex libris πεδέχεις] ante Salmasium μετέχεις

27. κῆν] recte libri κείν 28. πῆδ'] παῖδ' ante Salmasium

P. 97, 6. φρονεῖν εὖ] εὖ Gesneri et Schowii codd. omit- tunt; versus non integer 7. no. 16 separavi a praece- dentibus et praeposui Aeschyli nomen, quod male in libris sequenti fragmento adscriptum est; v. Hermannum Opusc. III p. 140 et ad Aeschyli fr. p. 381 16. τοῦ αὐτοῦ] Ae- schyli esse probabiliter statuit Hermannus 18. εἰς συμφο- ρὰν ἴσῃσι] Trinc. et codd. Schowii εἰ συμφορὰν καθίστησι, unus εἰς ἡδονὰς καθῆκε. hinc εἰς πημονὰς ἔστησε correxi in

Annal. Marburg. 1846 p. 1097. atque ita nunc etiam Hermannus Aesch. fr. l. l. πολλήν] πολλά e cod. Schowii

P. 98, 1 — 10. a Gesnero addita esse suspicatur Gaisfordus 12. ἐμμεναι] ἰδμεναι e codd. Schowii 19. δηλουμένη] Φιλουμένη Bentleius 24. dele comma post πιμπλάναι 27. κεί σ'] καὶ εἴ σ' ante Valckenarium 28. ἀμουσίαν] ἀμουσίας e marg. Gesneri

P. 99, 3. ἦκεις] εἵκεις recte Gesnerus 5. πολλά καὶ] τὰμὰ καὶ Berglerus, τὰμὰ δὲ Porsonus 6. δῆματ'] ante Berglerum χρήματ' 7. μαθόντες] παθόντες Valckenarius 9. ἐπιτιθῆται] ἐπιθῆται ante Iacobsium 11. πιθέσθε Valckenarius 12. φθονῆθ' ante Dobraeum ἡμῶν] ante Valck. ὑμῶν 17. ἀφραδέη] ἀφραδέι Brunckius; v. Anal. Alex. p. 201 22. κατηφῆ] κατηφείη 23. εὐόχθησι] εὐοχθῆσι ὀπάξει] ὀπάξῃ 26. ὑπεροπλή τε καὶ] delevit τε Brunckius 27. ὑπὲρ αὐχένος ἴσχει] scripsi ὑπὲρ αὐχέν' ἀνίσχει, sed rectius Anal. Alex. l. l. posui ὑπέραυχον ἀνίσχει 28. μᾶται δ' εὐπηχυν Ἀθήνην] ad Cotyn haec spectare cum Stephano existimavi Anal. l. l. sed fortasse de Oto cogitavit poeta ut in seqq. de Tantalō. cf. Apollodorus Bibl. I, 7, 4

P. 100, 2. αὐτε] malim αὐτίς ut in fine versus 11. Ἀλεάδαις e Schowii codd. acc. 15. ἄν] ἦν 19. ἀλόγιστος] ἄλογος libri, ἄλογός τις Gaisford. οὔτοι] libri οὐ, quod οὐχὶ scripsi 20. Θετταλή] Θεττάλη 25. Ἐπιχάρμου] hoc lemma Grotius e coniectura posuisse videtur; libri Κερκίδου vel Κερκίδας, atque ita etiam Ven. a Kirchhoffio inspectus. iidem Κερκίδου sequenti loco adscriptum omittunt. nil impedit quo minus Cercidas notissimis Epicharmi verbis usus esse putetur. coniungenda igitur 42 et 43 ad unum Cercidae fragmentum. cf. Anal. Alex. p. 302 28. πῶς ἐνίδοιεν] πῶς κεν ἰδοιεν scripsi l. l.

P. 101, 2. παλῶ — δυσεκνίπτω τρυγός] ante Bentleium παλῶ — δυσεκνίπτω τρυγί 7. παῦρον] μέτρον edd. Theognidis 15. κοίτη] καὶ τὴ Tyrwhittus 16. ὅπερ — κακῶν secluserit Cobetus.

P. 103, 3. μὴ πίστηται] male impressum μὴ ἐπίστηται ποδηγεῖν] ποδηγετεῖν Ecl. ph. II, 8, 2 ὀχέειν] ὀχεῖν 25. οὐδ' οἱ] οὐθ' οἱ 28. μετεκδύματα] ἐπενδύματα Valckenarius

P. 104, 6. τὸν νόμον] νόμον 21. αἰσθητικὰ καὶ κόσ-
 μῳ] ἐσθῆτι καὶ κόσμῳ 24 et 25. τοῖς] τοῖσι 24. τύ-
 χης] ψυχῆς ante Grotium

P. 105, 2. δὲ] fort. del. 5. καὶ] τῶν? an καὶ τῶν?
 7. Ἄνθρωποι] Ἀνόητοι? an Ἀνόημονες? 8. ζωῆς — δε-
 δοικότες] haec ex A. addita alii extricabunt; videtur nova
 sententia esse. intellegerem ἀνοήμονες ὀρέγονται γήραος θά-
 νατον δεδοικότες, ut sit variatio eorum quae no. 81 leguntur

9. ἀνδάνουσιν] μανθάνουσιν Valekenarius; possis etiam
 κατάνουσι vel ἀνύουσι 30. ἐμπόδιον] ἐγκοπὴ ex Diog.
 Laert. IV, 50 Nauckius

P. 106, 2. ἰσχυρότερον] ψυχρότερον 9. πῇ δὲ ἐλε-
 εινοῦς, πῇ δὲ μισητοῦς] transposui 12. δὲ οὐδέποτε] codd.
 δὲ ποτε, unde Nauckius δ' οὐποτε 24. ἔχω] om. codd. unde
 Nauckius ἐγὼ οὐλότριχος vel ἐγὼ οὐλος τὰς τρίχας

P. 107, 1. τὰς addidi 8. τι] abundat

P. 108, 13. ταῖς συζητήσεσι] ταῖς σιζητήσεσι Trine. corr.
 Hirschigius 14. τοῖσι ἀλόγοις ei ζωίων? 23. ὁκοτε?

23 et 24. οὐκ αἰδέονται Iacobsius, οὔτε δέονται vulgo
 30. σπουδαιότατα] σπονδαιέστατα? ut 24

P. 109, 11. ἀδικηθεῖς] Iacobsius δηχθεῖς. aut hoc aut
 infra ἀνταδικεῖ scrib. videtur 22. μὲν ἀφρόνων] μὲν codd.
 om. 23. ἱεροσύλων] ἱεροσύλοις e Porphyrio

P. 112, 2. ἐξαίρουσι] ἐξαιροῦσι 14. ἐγγινομένης] ἐγ-
 γενομένης 17. ἐλαίης] ἐλαίαις e Plutareho κάρδαμον]
 καρδαμίδι e Plutarcho 29. ψυχῆς] τύχης

P. 113, 11. φόβος δὲ] φόβος 23. ἐστὶν ἀρετῆς] ἀρε-
 τῆς ἐστι ex marg. Gesneri σωφροσύνη] σώφρων γυνή. cf.
 Com. Gr. vol. IV p. 371 24. ἡ χάριεν] v. Com. Gr. vol. IV
 p. 372

P. 115, 4. ἀνιστῶσαι] αἰστῶσαι Grotius 7. ὄντως δι-
 καίως] ἀπ' ἀτρεκέως Valekenarius; fort. ἀπηλεγέως 8. εἵ-
 κεν] εἶπερ μισείεις] μισεῖς Grotius αὐτῶν] αὐτῶν?
 15. τοῖς — ποιοῖτο] τοῖσι — ποιεῖτο 26. Θεοβούλου] vid.
 p. 88, 8

P. 116, 1. Χίλωνος] cf. p. 88, 1 7. ἐστήκει] hoc
 revocandum, ἔστηκεν Hermannus 8. ἐὰν ἂν 9. εἰς — εἰς]
 ἐς — ἐς 10. θέλεις σχεῖν] θέλων ἔχειν Brunckius πλέον
 ἔχειν] πλέον σχεῖν Brunckius 26. ὑπὸ] delet Nauckius

P. 117, 23. πατρός] male impressum πατέρος τέκνοις] τέκνοισι

P. 118, 1. 2. ἐπείσθη ἐκεῖνος. τὰ] πεισθεῖς ἐκεῖνος τὰ m. Gesn. 18. φανύλης καὶ ὀξύνην] post φανύλης ind. lacunam 24. ἐπιμέζονα ποιεῖ] ἐπιμέζονα ποιέει

P. 119, 7. διότι — ἀλλήλοις ποιούσιν, ἑαυτοὺς μακαρίζουσιν] διὰ τὸ — ἀλλήλους μακαρίζουσιν ex A 13. ὅτου] ὅπου Sauppis

P. 120, 9. 10. τοῖς ἄλλοις] τοὺς ἄλλους 20—32. seclisut Gaisfordus utpote a Gesnero adiecta

P. 121, 6. σωφροσύναν] σωφροσύνην e Damasc. 8. δὴ] δὲ 17. πᾶν] recte Damasc. μὲν 26. συναγωνιζομένης] συναγωνιζόμενος? an μετὰ delendum? 29. ἀφίησιν] imo ἐφίησιν

P. 122, 5. εἶδος] ἔδος Nauckius 6. ἀγαθὸν] abundat

P. 123, 6. ὑστερολόγου] δευτερολόγου 10. καὶ] delet Nauckius 15. φασὶ] φησὶ 16. ὠφελείας] rectius ὠφελίας 23. οὐ πᾶν τὸ] οὐκ ἂν τὸ ante Dobraeum 28. εἴης] εἰς Halmius 31. φύρδην] φύστην Toupis, φύρτην codd.

P. 124, 10. λέγει] λέγοι Halmius ἂν vulgo om. 13. ἀπατήσαντα] ἀπαντήσαντα e codd. 16. παρὰφρονοι] παρὰφοροι 23. ὥσπερ ὁ Σωκράτης] delet Nauckius 27. πῶς ἔχοντα] i. e. ὅπως οὖν ἔχοντα, non debebat tentari

P. 125, 1. μεθείλαντο] καθεύδοντο Nauckius 4. ὅς] abest vulgo; nisi forte lin. 7. post τὰδε aliquid excidit 6. τὴν] τὸν e Brux. 7. πρὸς τὰδε] προστὰς Brux. πρὸς τὰδε cum dicit ostendit locum acclivem 9. καὶ fort. del. sensus est εἰ μὲν εὐδία ἦν, διεστέλλω, εἰ δὲ ψῦχος, συνεστελλω 10—11. πρὸς τὰ — σύστειλον] πρὸς τὰ ὑπάρχοντα διάστειλαι καὶ σύστειλαι? 13. ἐργάζεσθαι . . . αἱ κρίνωμεν] ἐργάζεσθαι [ξημίαν] κρίνωμεν, vel ἐργάζεσθαι [ξημιούσθ]αί κρίνωμεν, Iacobsius ἐργάζεσθαι [ταλαιπωρεῖσθ]αί κρίνωμεν 14. τι] abundat 18. ὅτι ἂν] ὅτι ἂν 18. 19. διὸ ἅπερ] δι' ἅπερ Nauckius 23. ἐν εὐκολίᾳ] ἐν τῇ πάσῃ εὐκολίᾳ? 27. οὐ τὸ γῆρας, οὐ τὴν πενίαν] οὐ τὴν πενίαν, οὐ τὸ γῆρας? 28. καὶ τὴν] οὐ τὴν

P. 126, 10. ὧδε] τῷδε 11. τις] om. A, recte ut videtur 17. ἐνέγκαντα] ἐνεγκόντα ut infra? καὶ ἔτι] καὶ τί ex m. Gesneri 24. τί δεῖ] τίνα δεῖ? 27. ἦ] καὶ Nauckius

ποῖον ἢ] ποῖόν τι 29. τοῦτο] τούτοις Nauckius 31.
ἐκεῖνο] ἐκείνοις Nauckius πενία] τῇ πενία?

P. 127, 11. ἔρυμα] Iacobsius ἔμβα 16. οὐδὲ φιλοφρονῶ]
ante haec verba fort. excidit aliquid in hanc sententiam: οὕτω
καὶ τὸν βίον ἄχρηστον γενόμενον ἀποτίθεμαι ἀλλὰ καὶ]
ἀλλὰ μὴ Nauckius 19. ἐξελεῖν] fort. add. ἀλλ' οὐκ
ἐξῆλθε 23. ἐστὶ] ἔτι 24. τῇ πρώτῃ . . . σὶν] supplevit
Iacobsius 27. ἀποκοιταβίσας] miro errore quae de Thera-
mene narrantur Critiae poculum propinante ad Socratem trans-
tulit 28—30. ὄρα — πεφρίκαμεν et 31. 32. ταχύ — κοι-
μηθεῖν secludenda esse intellexit etiam Cobetus V. L. p. 371

P. 128, 9. ἀποθέσθαι] ἐπιθέσθαι 17. ἐπιστᾶσα] imo
ἐπιπτᾶσα 23. ὄρα παιδεῖαν] haec uncis secludenda; spuria
esse vidit etiam Cobetus l. l. 31. ὦν κ'] ὦν κα?

129, 1. πρᾶτον] παρὰ τοῦ ante Gaisfordum 2. πολυ-
πραγμονῇ] malim πολυπραγμονοῖ (— νοίη) propter ὁρμῶν etc.,
at insolenter αἴκα cum optativo coniunctum est 3. αὐτός
τε μὴ προσκαλούμενος] αὐτόν τε μὴ προκαλούμενος Iacobsius
4. προεκαλέσσατο] προεκαλέσατο. sequentia alii expedient;
non expedivit Iacobsius p. 48 12. καλωκᾶγάθω] καλοκα-
γάθω 18. ὑπάρχει] ὑπάρχειν 21. οἶον τοῖς] οἶον ἐπὶ τοῖς?

P. 130, 18. τροφήν δ'] τροφήν τ' 24. ὀνομάζειν] νο-
μίζειν ex A 27. ἄλλων] Ἑλλήνων ex B

P. 131, 8. ὅτι τούτων] ὅτε τούτοις? ὅτε πόντον Iacobsius
27 et 28. κανονιστέον, ἢ τὰ] κανονιστέον ἢ τὰ 29. ἐστίν]
nescio an delendum sit ἐπωδυνώτερον] ἐπιπονώτερον

P. 132, 1. αἰρεῖσθαι] αἰρέεσθαι 5. Λαμπροκλειαν]
Λαμπροκλέα Vind. quod probandum 23. ἂν] ἦν Πλά-
των] A in marg. Διογένης

P. 133, 5. ἐπικάϊρον] ἐπὶ καίρον A, fort. ἐπικαίρον
16. τὴν κτῆσιν] excidit τὴν 24. ὁ λόγος] fort. delendum
26. Πέρσαις μὲν] μὲν om. A οὐκ] οὐκ ἂν 31. κα-
λινδούμενον] κυλινδούμενον ex A

P. 134, 5. τὸν λογισμόν] λογισμόν 15. καὶ εὐτελείας]
haec seclusi cum Hirschigio; nisi praestat 16. post ἀκοσμίᾳς
addere πολυτελείας 20. πότου] ποτοῦ 25. ἀνεμμένας]
πολυτελεῖς ex A 26. λαμπράς] ἱλαράς? 28. 29. ἐπειτα]
ἐπεὶ τοι Iacobsius 29. βλάπτωνται] βλάπτονται ex A et
Trinc. 31. μόνον acc. ex AB

P. 135, 1. ἐπαινῇ] ἐπαίρη duo codd. Schowii, quod recte praefert Hirschigius deletis infra verbis ὁ ἐπαινος εὐφρασία] corr. errorem εὐκрасία 5. εὐθύς] εὐθέως A 8. ἐπεὶ ἡ addidi πηδήσασα] ἐμπηδήσασα Halmius, ἐπιπηδήσασα εἰς

Iacobsius, cod. A πηδήσασα 12. εὐφρανῆς] εὐφράνης 20. κυβερνᾷς τοῖς θεραπεύουσι] κοινωνεῖς τοῖς θεράπουσι Gesnerus; θεράπουσι etiam B 26. οὐδ'] οὐθ'

P. 136, 5. ἐν] ἐπ' Halmius 6. ἡνίκα] ἡνίκ' ἂν Iacobsius 8. τοῖς συνεδρίοις] ταῖς ἀνδράσις ex A, revocanda vulgata 13. ἀπειθεῖν] probabiliter ἀναπεῖθαι Iacobsius 24. βέλτιον] ἀριστον ex A 27. δουλεύεσθαι] δουλοῦσθαι recte Hirschigius 29. ἔοικας] κακίας recte addit Hirschigius

P. 137, 2. οὐτε] οὐδὲ 3. οὐτε] οὐδ' ὁ, sufficit οὐδὲ ut Halmius voluit 6. ὅστις θέλεις] εἰ βούλει e codd. 10. θεὸς — σωτήρ] σωτήρ — θεὸς e corr. AB 12. θέλεις] βούλει σοι ex AB 16. αὐλήν] fort. add. τῇ οἰκίᾳ 23. ἀλλοῖον] ἀλλοῖον ὄν? 28. τοιγαροῦν] τοίνυν ex A 29. λυμεῶνας εἰσδεχόμενος] transponit A

P. 138, 4. θαυμάζης] θαυμάσης? πρῶτον] πρὸ τῶν ex AB 5. ἀξιωθήσῃ] καταφρονηθήσῃ ex B, καταφρονήσῃ A, quod reponendum 17. γινώσκειν] γινώσκειν

P. 146, 11. πράττειν supplevit Gaisfordus 15. ἀπορρεουσῶν] scil. κρηνῶν, ellipsi aliunde mihi non cognita 20. πόλεων] πολίων

P. 147, 5. ἔδωσαν] ἔδησαν cod. Seh. et m. Gesn., fort. ἐνέδωσαν 9. καταδουλεύοντες] καταδουλούμενοι Damasc. καταδουλεύοντες recte Hirschigius 13. καταναγκάσαι] καταναγκάσει? 26. ἑτέροις συνέλκεις] ἑτέροις ἐλκεις

P. 148, 9. εἰθισμένον] post hunc versum videtur alius excidisse 22. γὰρ διοπετεῖς] διοπετεῖς γὰρ Nauckius 26. Ἀπολλόδωρος] add. ἐν Διὰβόλῳ cll. Hist. com. graec. p. 463

P. 149, 13. εἶχον] ἔσχον e Damasc. 15. ἐδείκνυ'] ἐδείκνυ δ' Grotius 20. δ'] add. Wakefieldius, et sic Dam. 22. ἔτεμεν] ἔτεμν' 28. εἰ δὲ τ' αἰτοίην] τάλαν αἰτῶ τι cod. A. ταῦτ' ἀλλ' ἂν αἰτῶντι Damasc.

P. 150, 10. τοῦ] τε Damasc. 23. ἀλλ' οὐκ] ante haec fort. excidit ἐν τῇ σκηνῇ 26. δίδωσθαι] δεδόςθαι?

P. 151, 20. φανερώς] φανερώς ἂν vulgo et Damasc.

29. ὁ] οὐ Iacobsius 30. καὶ τῶν] καὶ τὰ τῶν ex A, κατὰ τῶν Iacobsius μετὰ] ὧν μετὰ Iacobsius

P. 152, 18. 19. βλέπομεν] βλέπωμεν ex A αἰῶνα] μωρίαν Iacobsius ἔργα] ἀργίαν recte Dübnerus 31. ὑγιαίνειν] ὑγιαίνειν Nauckius

P. 153, 1. τοῦ] τῶν

P. 154, 2. ξυνουσία] ξυνουσίη

P. 155, 9. οὐδ' ἂν] οὐτ' ἂν πλησιάζειν] πλησιάσαι ex A

P. 156, 8. δέ που] δήπου Halmius 14. indicavi lacunam; fort. excidit φανοῦνται 21. indicavi lacunam; excidisse videtur aliquid in hanc sententiam οὔτε γὰρ ἀμπέλω μάτην δεδοσθαι φύλλα

P. 157, 16. 17. καλλωπισμοῦ τοῦ τῶν γυναικῶν] τῶν γυναικῶν καλλωπισμοῦ A 20. οὕτως] οὕτως ἄνδρες e Damasc. 23. εὐοπτοὶ ὥσιν] εὐοπτά τε vulgo, εὐοπτά τοι ὥσι Arsen. εὐοπτα ὥσιν Brux. ex em. 25. καὶ αὐτῶ τῷ] καὶ αὐτὸ τὸ A. fort. καὶ δι' αὐτὸ τὸ 32. ἂν εἶναι] om. ἂν A

P. 160, 19. Εὐκλείδου] ex Erotico; v. Exerc. in Athen. Sp. II p. 27 21. εὐπίστος] εὐπείστος (non εὐσπείστος, ut per errorem impressum est) Lobeck. ad Aiacc. p. 140 22. ἐν] ἐν δὲ? 23. ἄπιστος] ἄσπείστος Lobeck. 24. δὲ] δὴ?

P. 161, 21. ἐλευθέρως] ἐλευθέρῳ Nauckius 27. Κρεοῦσα] Κρεοῦση

P. 162, 1. Ἡρακλεῖ] excidit fortasse sententia de fortitudine ex Hercule F. 132 3. δ' οὐ δεινὸν] δὲ δειλὸν Porsonus e Plutarcho 6. κέμμανῃ] κάμαθῃ Grotius 8. ἔργον] ἀργὸν Musgravius 20. ἀνδρεία] ἀνδρία A 31. ἔσθ' ὅτ'] εὐθ' ὅτ' A, corr. Schneidewin

P. 163, 1. σεῦ' ἡδ'] σεύηθ' A, corr. Schneidewin 2. βιαζομένου — βέλεα] βιαζόμενος (e codd. Schowii) — βέλεσιν O. Schneiderus 8. χρυσεόμιτρα] χρυσεομίτρα 9. ἀναίεις] ἀν αἴης ante Grotium 13. ἔχουσα ante Grotium 29. πέσης] πέσοι βέλος ex Homero

P. 165, 19. κρατῶν] κρατέων scribendum erat et 20. ἡδονέων 20. πολέων] πολλῶν

P. 166, 12. ταύταν ἢ ἐπὶ ταύταν] τὰν ἢ ἐπὶ τὰν ex A. ἐπὶ τᾷς Hirschigius 29. Κνίκου] Κνήμου ex Thucydide

P. 167, 18. ἐτυράννεις] οὐκ ἐτυράννεις Wyttenbachius

P. 169, 2. τί με ἄγεις] τί με αὖεις correxi Annal. phil. Marburg. 1845 p. 1066

P. 171, 4. Χῖος] Κῶος? 17. προστρατοπεδεύσας] προσ-
στρατοπεδεύσας recte Halmius 18. εἰ] ἦν

P. 172, 7. ~~Δαρείων βασιλέως] Δαίης~~ — σατράπης
Plutarchus 17. Παντελέου] Παντελείου ex A 25. ὑπὸ]
ἐπὶ?

P. 174, 21. Θυραίαις] Θυρέας 25. διαφέρειν] Hirschi-
gius διανέμειν. sed v. ad Stephanum Byz. p. 61, 6 et 292, 8

26. 27. Λακεδαιμόνιος στρατιώτης] Λακεδαιμονίων στρατη-
γὸς Barthius

P. 176, 15. ἀπαλλαχθήσεσθαι] ἀπαλλαγέσεσθαι ex codd.
18. εἰς] πρὸς codd. 26. μηδὲν] corr. errorem hypothetae

P. 182, 1. χορὸς accessit e Vind. 3. ὕλακτῶ] ἄλυνκτῶ
Nauckius 17. λογίζεται] ληίζεται ex schol. II. B. 833 Nau-
ckius, rectius λωτίζεται Conington 22. ἀνέρος] ἀνδρὸς ex
A. versus ex pluribus contractus videtur, nisi scribendum cum
Nauckio ἀνὴρ δ' ὅς εἶναι φησιν, ἀνδρ' οὐκ ἄξιον

P. 183, 3. Ἀλκμαίωνος, quod vulgo abest, posui ex
Vind. in quo est ακμῖς. Schowius Ἀλκμήνη, quod male se-
cuti sunt editores Euripidis. locus ex Alemaeonis oratione
matris caedem defendente desumptus videtur 6. ἀνθρώ-
πων] ἐνθρώσκων? 8. ἀθῶος] ἀθῶος Vind. τόνδε δεῖ
μ' ὑπεκδραμεῖν] τοῦδε δεῖ μ' ὑπερ δραμεῖν? 10. τιθεμέ-
νην] recte Dobraeus κειμένην

P. 184, 4. Ἰεροκλέους] Ἰέρακος Pearsonus recte 11.
ἄνθρωποι] ἄν ex A 20. βάλλουσιν] βαλοῦσιν 25. παντὶ]
πάντως? an πάνν τι? 30. φάγοιο] φάγοις

P. 187, 7. Ἀλωάδαι] Ἀλεάδαι 9. Ἰνουῖς add. ex
Vind. 10. ἂν ἔχῃς add. Valckenarius ex XCIV, 6 18—29.
a Gesnero addita esse monuit Gaisfordus

P. 188, 12. εὐνόας] ἐννόας A, ἀγνόας Pflugkiius
τινός, οὐ] ita A, τινός μὴ vulgo, scripsi τι μὴ πονηρίᾳ]
πονηρῶς ante Bentleium, πονηρᾶς A 13. τὰρ] γάρ ante
Gaisfordum 18. τὸ θεῖον] τό θ' ὅσιον? 24. τὰ δίκαια]
τᾶνδ'ιχ' Musgravius

P. 189, 1. Καρχηδονίων] Καρχηδονίῳ 3. Κιθαρι-
σταῖς] Κιθαριστῇ 10. φιλανθρώπους] fort. καλοὺς ἡμᾶς

b *

e Sexto; cf. ad Menandri fab. inc. XXXIV 11. Φιλήμονος ἐν Παλαμῇδῃ] *Philiscus Palamede* Grotius, e coniectura an e libris incertum; videtur ex Euripidis Palamede esse 12. καὶ θεοῖς] καὶ θεοῖς?.

P. 192, 11. ἐκ τοῦ ἀ' πολιτείας acc. e Vind.

P. 193, 14. παραλίθος add. A. 26. πρὸς] τῆς πρὸς e Vind. 28. Εὐριπίδου Ἀγῆης] cf. quae scripsi Annal. Marburg. 1848 p. 1087

P. 194, 7. τῇ δικαιοσύνῃ] τῆς δικαιοσύνης ex A

P. 195, 20. τῷ δὲ μὴ δικαίως χρωμένῳ] haec e codd. Schowii addidi 23. ἐταίραν] μάχαιραν Halmius

P. 196, 12. Ἐκ Πώλου] Ἐκ τῶν Πώλου e Vind. id si in suo codice habuisset Photius Bibl. p. 114, 33 non sinxisset, opinor, philosophum Ἐκπωλος 15. ἄλλαν] imo ἄλλαν 16. ἀνδρείον] ἀνδρῆον? 18. δηλοφανέστερον] expectes aut δηλό-τερον aut ἐμφανέστερον 20. αὐταὶ] αὐταὶ 21. ἔνα] ἐν Orelli 22. διαστραταγοῦσα] διαστραταγοῖσα? 23. γένους] γε νοῦς codd. Schowii, καὶ νοῦς Iacobsius; καὶ νῶς

scribendum esse docet cod. A γένως 24. ψαφιζαμένων] ψα-φιζαμένῳ Iacobsius 31. γενομένα τε παρ' ἀνθρώποις] aut corrupta haec sunt aut lacunosa, certe τε abundat εἰ] ἡ ante Galeum

P. 197, 3. πασᾶν τε] fort. add. ἀρετᾶν πάντων] fort. add. ἀγαθῶν κα] hoc addidi, ἄν Gaisfordus 26. ἐπιθυμοῖ] malim ἐπιθυμοίῃ 31. ἀλλ' οὐδὲ] quae abhinc sequuntur coniunxi cum superioribus, rem ipsam et codd. secutus.

P. 198, 22. πᾶσα] πᾶς ἄν Halmius (corrigere erratum πᾶσα ἄν)

P. 199, 11. περὶ τὸ] περὶ τι Halmius 12. ἔστι] ἔσται ex A

P. 200, 2. αὐτοῦ] malim σαυτοῦ 14. 15. οὐχ — προ-τάσεων] haec secludenda

P. 233, 16. ἐπινικῶν] ἐπινικίων

P. 234, 6. εἰς τις] ante Abreschium εἴ τις 14. Κολακεία] Κόλακι 24. μὴ δίκαια] cf. ad XCIII, 4

P. 235, 24. εὐρεῖν seclusi praeunte Hirschigio 28. ἐπιγιγνώμενος] ἐπιγιγνώμενος ἐς] ἐκ recte Iacobsius ἐπιθυμίαν] ἐπιθυμίην 30. ἀκέσασθαι] ἀκέεσθαι ex A

P. 236, 3. ἀνύσειεν] ἄν στήσειεν cl. p. 235, 27. ἄν σβέ-

σειεν Cobetus anim. ad Orat. p. 61 4. ἐπιγινόμενος] ἐπι-
γινόμενος 6—9. apud Gaisfordum duo sunt fragmenta,
quorum alterum desinit in χρέεσθαι. cōiungenda haec esse
intellexit Halmius, ante quem locus ita edebatur Τὸ οἰκονο-
μέειν — προνοῶν. τὸ δὲ μὴδ' ὅλως ἐθέλειν ἐστὶ τ. δ. χρέεσθαι.
Οὐδέποτε τῶν κτηθέντων. ~~Libri. confirmat~~ emendationem
Vind. in quo liquido scriptum est οὐ δεποτεω τῶν κτηθέν-
των. easdem emendationes post Halmium fecit Cobetus l. l.

10. τοῦ αὐτοῦ add. Vind. 11. φειδύμενοι] φιλεύμενοι
ante Valckenarium 26. Μίδου] Μίδεω 27. ψυχὴν] τύ-
χην Valckenarius κεκτῆσθαι] addendum videtur λέγω,
nisi cum Valckenario scribere praestat Ἴρον ut habent fere
codd., ceteris ἦν — κεκτῆσθαι deletis

P. 237, 5. Σιμωνίδης] malim Σιμωνίδην cum Nauckio
23. Χρυσοῦ] hoc deleto (potest enim ex praecedente κρίτου
natum esse) et insertis post ἔχειν verbis οὐκ ἔχοντα δέ, satis
probabilem sententiam restituas, non aptam tamen ad tituli huius
argumentum τί] imo τι 26. κόρῳ] λόγῳ Iacobsius,
οὐρῳ probabilius Hirschig.

P. 238, 3. ἐκείνους μὲν γὰρ] καὶ ἐκείνους γὰρ ex A, quo
restituto iam apertum est verba τούτους δ' ὕδατος, quae inter
πλεονος et ἀμφοτέρους vulgo leguntur, a codd. autem ab-
sunt, ab interpolatore addita esse 9. τοὺς ἀναγκαλοὺς]
τὰς ἀνάγκας? σκύλων] σύλων ex A 20. εἰ στασιάσει]
ἢ στασιάσαι e codd. 23. αὐτῷ] abundat 24. ὁ Γυγῶν]
ὁ συνῶν Leopardus 25. Κεινέας] rectius Κινέας 27.
τοῦ] τ Vind. i. e. τῶν

P. 239, 16. ἐν δ' ἀπομνημονευμάτων acc. ex Vind.

P. 240, 17. ἐσχάτου γήρως] ἐσχατογήρως Valckenarius

P. 241, 1. τέκνοις] τέκνοισι 4. 6. χρήξει] χρηρίζει

7. κακοηθίη] κακοθηγήη vulgo; illud fere codices: neutrum
ferri potest. fort. κακοηθίη ex B m. s. 11. καὶ πολύπο-
νον] seclusi, om. A 15. πληρώσεως, ἢ παρουσίας] ἢ πλη-
ρώσεως καὶ παρουσίας recte Hirschigius 16. καὶ τοῦ μὴ
αἰσθάνεσθαι] haec in marg. habet A. secludenda cum Hir-
schigio 28. Αἰσωπήη] Αἰσωπηγήη vel Αἰσωπείη γιγνο-
μένη] rectius γινομένη

P. 242, 4. Ἰταλικοῦ] Ἰταλικῶν 10. ἐάν] εἰ? ψέλ-
λία] ψέλια e Vind. 16. χρυσίου] χρυσοῦ ex A

P. 243, 10. ἀνοήτων] ἀνεκτῶν ante Gaisfordum 11.
ὑπὲρ — εὐχῇ] haec seclusi; vidit etiam Iacobsius 26. ὥς
Νίκανδρος — γράφουσιν] fort. docti glossatoris annotatio
marginalis 30. ἀλλήλους] ἄλλους Iacobsius 31. προ-
ἀπέθανον] πρῶτον ἀπέθανον ex A

P. 244, 7. ἐφίεται] voluit ἐφίηται cum Wakefieldio 14.
ὁδοὺς βιαίους] δυσβάτους Nauckius 17. ἐπαχθῆς] ἀπεχθῆς
Nauckius 28. Μενάνδρου] Μιμνέριμον

P. 245, 1. Ὀλυμπιάδος] nulla fuit poetria Olympias; cod.
δ

A Ὀλυμπια, Trinc. Ὀλύμπιαδον. lemma hoc fort. ad Pindari
Olymp. I, 28 (βροτῶν φάτις ὑπὲρ τὸν ἀλαθῇ λόγον κτέ.)
spectat, ut is ipse locus exciderit; tum sequebatur ἀλάθεια
θεῶν κτέ. qui item Pindari locus videtur 2. μόνη — συν-
διδαιτωμένη] μόνα — συνδιδαιτωμένα 5. ἀρχᾶς ante Gais-
fordum

P. 246, 5. χρῶ] χῶ e Sophocle et codd. Schowii 28.
ἐκ τοῦ add. Vind.

P. 247, 14. ἀλήθεια] malim ἀληθεύειν 28. πόλει]
rectius πόλι ξυγχωρεέτω μηδενὶ πλήν] ξυγχωρεέτω, μη-
δενὸς πλήν Iacobsius iuvante cod. A qui habet μηδέν et msc.
Schowii qui habent μηδενός. praeterea idem in Lectt. Stob.
p. 61 ξυγχωρεέτω μηδενί, μηδενὸς πλήν recte 30. τε]
del. videtur ὠφελεῖ] ὠφελίη, quo ducit φιλή in cod. A

P. 248, 1. ἀναγκαίης] recte ἀναγκαλή Koenius ad Greg.
p. 393 et Iacobsius 7. ἦ] καὶ ex A 18. νοῆσαι] νοή-
σεται codd. Schowii Τάτιε] fort. ubique Τάτ scribendum,
habetque id h. l. Trinc. 25. τῆς γραφῆς] τῇ γραφῇ e codd.
Schowii 28. καὶ ὅτα] haec acc. ex cod. Schowii

P. 249, 3. ἀληθῶς] ἀληθές 9. ἐάν] ἄν ex B 17.
ἀκρότατον] ἄκρατον ex B 18. μὴ ὑπὸ] μήτε ὑπὸ 20. ἀγα-
θόν] fort. del. 23. μήτε] μηδὲ πῶς] πῶς ἄν 27. 28.
ἀληθῆς] ἀληθές?

P. 250, 6. 7. ἀληθές τί εἶναι. Τὸ μένον Nauckius 31.
γίγνεσθαι] φθείρεσθαι Nauckius

P. 251, 18. ἐκ τῶν Ὁμήρου] suspicor Hermippi esse,
cuius συναγωγήν τῶν καλῶς ἀναφωνηθέντων ἐξ Ὁμήρου
laudat Stobaeus Flor. V, 59

P. 252, 12. Ἀκρισίφ add. ex Vind. 13. τοῦ αὐτοῦ

Ἀλεάδαις add. ex Vind. 20. δ' ἐλέσθαι] ἐλέσθαι codd. λέ-
γεσθαι Nauckius 26. πιθανὸν] ψεῦδος Valekenarius 27.
πιθανώτερον] πιθανώτεραν Salmasius

P. 253, 2. πού] που τι Grotius

P. 255, 25. ἐκ τοῦ σοφιστοῦ acc. e Vind.

P. 259, 4. σφαλή] σφαλή fere codd. 7. Ἰνους acc.
e Vind. 11. Τημενίσιν] Τημενίδαις 15. τῷ λαλοῦντι]
τῷ γκαλοῦντι Cobetus 17. χειροῖν] χειροῖν ex Vind.

18. εἰς] ἐς

P. 260, 9. μέχρι δέ] δέ om. codd. praeter B qui habet a
m. s. 27. ἐπ' αὐτόν] ἐπεὶ αὐτόν ex A

P. 261, 9. ὀθνηῖα] ὀθνήα? 28. ἵνα σώσω fort. del.

P. 262, 1. ἐπεδίδου] ἐπεὶ ἐδίδου? εὐτυχίαν] ἐντυχίαν
ex B 21. ἐπικαλύπτειν] καλύπτειν ex A

P. 263, 5. Ἀκαδημία] Ἀκαδημεῖα 6. μὴ λόγων] me-
liore ordine A μὴ γένοιτο τοσαύτη λόγων ἀπορία

P. 264, 6. κρινῶσιν] κρινοῦσιν e B m. s. 7. μέλι]
μὲν ante Wyttenbachium 18. τάληθῇ] τάληθέα 19.
παντός] πάντα recte Iacobsius

P. 265, 3. πρὸς Ὀρον] Vind. πρὸ om. Ὀρον, quod firmat
Gaisfordi coniecturam: ἐκ τῆς Ἰσιδος πρεσβείας 18. κλει-
θρον] κληθρον 27. Νικολάου] de huius ecloga v. Fragm.
Com. graec. IV p. 579.

P. 266, 17. μαθὼν] corrigunt παθὼν 21. ζηλοῖς] vulgo
κλοῖς, Vind. ηλοῖς, corr. Valekenarius 25. ἀνώδυνα] A
et Vind. ἄνω δία τ', unde posui ἀνοδία μασσωμένους] μα-
σσωμένους 27. ἐν τούτοις δει] εὐτονόν σε δεῖ?

P. 267, 4. ὀμίλει] ὀμίλει ex B. versus hic ante 1. trans-
ponendus videtur 5. ταραττῆται] παρατάττῆται ex A
6. δειπνῶ] δειπνῶν 19. ἐκτρέφων] τρέφων Hirschigius

P. 268, 4. καταλύουσι] κατεσθίουσι ex A et Vind. κατα-
νύουσι Iacobsius 8. συνήθη] νόσον addit Hirschigius
27. κολακεύουσι] κατανεύουσι?

P. 269, 11. λαγωνός] Socrates λαγὼς dixerat 12. πολ-
λοῖ] κόλακες Hirschigius

P. 270, 6. πᾶσιν] πάσχειν 14. ἔνιοι] μὲν ἔνιοι
σώζειν] ῥῶσιν Grotius 16. Μενάνδρου] Φιλήμονος ex codd.

P. 271, 7. ζητεῖς] αἰτεῖς, et sic etiam Hirschigius 25.
ἦ] ζ

P. 272, 3. εἰς] ἂν οἷς ἔχομεν, τοῖς γε] οἷς ἔχομεν
 τούτοις] scripsi, rectius tamen Porsonus οἷς μὲν ἔχομεν,
 τοῖσδε 4. ζητοῦμεν] ζητῶμεν Porsonus 11. vulgo prae-
 mittitur τοῦ αὐτοῦ i. e. Ἀπολλοδώρου. omittit lemma Vind. quo
 confirmatur quod Com. fragm. IV p. 456 dixi, non comici
 poetae haec esse sed scriptoris prosaici ἐγὼ γὰρ] ἔγωγ'
 ἂν 16. οὐποτ' αὐτον] αὐτον οὐποτ' e codd. 23. δό-
 μοις — πληρουμένοις] δόμους — πληρουμένους ex A

P. 273, 2. κέρδαινε, αἰσχύνου ante Bentleium. 2 — 4.
 δέ μοι τὸ μὴ δικαίως εὐτυχεῖν. ἔχει φόβον ὁ τρισκακοδαίμων]
 v. Com. graec. fr. IV p. 256 7. ἐψῆν] ἔχειν Vind. 21.
 εἰς ἅπαντα] εἰς πάντα? an cum Trinc. et B ἅπαντα? 23. ἃ
 δὲ μὴ σεαυτοῦ] εἰ δ' οὐ σεαυτοῦ ex B, sed v. Com. graec.
 fr. IV p. 107 27. ἐγὼ σέ] ἔγωγε Tyrwhittus

P. 274, 7. γνώμη] γνώμη μὴ ante Valckenarium 11.
 ἀπεστερέεται] ἀποστερέεται ante Schaeferum, ἀπεστερέεται Vind.

20 et 28. τοῦ αὐτοῦ acc. e Vind. 23. μόνου] μούνου 24.
 τυχεῖν ἐνὸς] μὴ ἀτυχεῖν ἐνὸς Iacobsius 29. χρηστή, ἐν
 καιρῷ δὲ] χρηστή ἐν καιρῷ, ἐν καιρῷ δὲ Iacobsius

P. 275, 7. ὥς add. Hirschigius, οἶον Iacobsius 22.
 Θεοκρίτου acc. e Vind. 27. καὶ (τοῦ θησαυρίζειν) αὐτοῦ]
 seclusa verba deleuit Valckenarius τούτου] μόνου add.
 Vind. 28. προσθείη, χορήματα] προσθέη προήγματα, quo-
 rum prius, προσθέη, etiam Halmius 29. εἰς] ἐς 30.
 μήποτε] μηκέτι? ἀποφάνει] ἀποφάναι, Halmius ἀπο-
 φήνη

P. 276, 15. τοῦ φιλαργύρου] τῶν φιλαργύρων ex A
 19. εὐφρανθησόμενον] εὐφραινόμενον ex A

P. 277, 5. ἀπαντήσας δὲ] deleuit δὲ Sauppius; nisi fuit
 δῆ 14. ὅταν] ὅτῳ Sauppius 15. βούληται] βούλεται
 Sauppius 16. δὲ add. Sauppius 28. δέοντος] δοθέντος
 Nauckius

P. 278, 1. ὅστις] abhinc novum fragmentum ordiendum
 3. Οἰδίποδι] acc. e Vind. 5—9 ad unum fragmentum
 coniungit Vind. ut suspicatus erat Nauckius Philol. IV p. 557.
 post primum versum indicavi lacunam 7. ἡ εὐτέλεια] οὐσα
 ἡ εὐτέλεια ante Grotium 9. Ἐρεχθεῖ add. Vind. 11. διω-
 κάθειν] διωκαθεῖν 18. κτώμενον] χρωμένους ante
 Valckenarium

P. 279, 1. τῶν — ἐπιστολῶν] rectius fort. B τῆς — ἐπι-
 ῆς

στολῆς, quo ducit etiam A qui habet του

P. 280, 3. προεκφερόμενος] παρεκφερόμενος recte Iacobsius

P. 281, 5. χρημάτων] χρημασιν Gaisfordus in notis

22. Χρύσιππος] ante hoc nomen excidit numerus 29 24.

lemma Αἰλιανοῦ — ἱστορίας vulgo n. 29 adscriptum huc
 rettulit Perizonius 26. ἐκέκραγε] ante Gaisfordum κέκραγε,

qui voluit ἐκεκράγει, pro quo A ἐκέκραγε

P. 282, 2. ὑπό τινος add. ex A 30. ὀνειδεῖ ἤ] ὄν
 εἰδείη e Xenophonte

P. 284, 26 et 30. γιγνόμενα — γίνονται] γινόμενα — γί-
 νοιτο

P. 285, 3. ἡδονῶν] imo ἡδονέων 8. τοῦ ζῶειν secludi
 voluit Gaisfordus 23. ἀνθρώπων· τοιαύτην δὲ εἶναι] ἀν-
 θρώπων τῆς [μὴ] τοιαύτης. εἶναι δὲ Gaisfordus in notis, partim
 e codd. qui habent τῆς τοιαύτης εἶναι pro τοιαύτην δὲ εἶναι

P. 286, 13. εἴη] ἔφη Halmius 16. εἴη ἂν] libri εἰς πᾶν
 et εἰ πᾶν, corr. Gatakerus 17. ψυχῇ] ξηρῇ ψυχῇ ante
 Wesselingium 30. φάρυγγι] φάρυγι e Vind.

P. 287, 12. δύναμαι καὶ τραγῶν] ingeniose et vere ut
 videtur Hirschigius δυναίμαν κα τραγεῖν δέ γε] om. γε A

26. πόμασι] πώμασι

P. 291, 19. κακῶς] λόγους recte Plut. et Clemens 23.
 πέλας] πολλοὺς ex A et Vind. 27. καὶ] τοι ex Athen. et

δῆ

Vind. qui habet τιθῇ i. e. τοι

P. 292, 4. πίνοντος] πίνοντος ante Bentleium, πίνοντος
 Vind. 6. τί δῆ] δῆ delet Grotius, cf. Com. graec. fr. IV
 p. 48 10. τοῦ αὐτοῦ] hoc addidi ex Vind. qui confirmat
 quod conieceram l. l. p. 49. sequens fragm. Nauckius cum
 hoc ita coniungit

α'. Πονηρὸς οἶνος οὗτός ἐστι, Νικοφῶν.

β'. ἅπας πονηρὸς οἶνος ὁ πολὺς ἐστ' αἰεί.

P. 293, 10. τοῦ αὐτοῦ acc. e Vind.

P. 294, 2. λέγοντα νῦν] νῦν add. Gesnerus; malui λέ-
 γοντα καὶ 3. ὥστε πρὸς σέ με] ὥστε πρὸς ἐμέ cod. A, ὥς
 τὸ πάρος σε Iacobsius, ego Com. gr. IV p. 476 ὥς ἐμπρο-
 σθε, Cobetus utroque iuncto ὥς τὸ πρόσθε 7. αὐτῇ]

αὐτη 11. δὲ] τε 17. ἄλλο νεόφρων] ἄλλ' ἐνεόφρων
 Valckenarius 22. μὲν θήρης] μενθήρης, de quo cf. Anal.
 Alex. p. 365.

P. 295, 29. ὑγιείην] ὑγιαίνειν ex AB εὐχαῖς] εὐχὴν
 fere codd. i. e. εὐχῇ 30. ἑαυτοῖς] ἑωυτοῖσι

P. 296, 2. ὑγείης] ὑγιείης 14. πῶς ἂν οἰνόφλυξ] ὑπό
 τινος οἰνόφλυγος ex A 16. ὑπ' αὐτοῦ] ὑπ' αὐτῶν ex A.
 fort. ὑπ' ἄλλων μεθυόντων 17. Ἀναχάρσις ἔφη] ἔφη
 om. A 18. εἰ φησὶν] εἰ ἔφησεν ex A 21. ὅσοι fort.
 ἀνόητοι ὅσοι 22. βρώσεσιν ἢ πόσεσιν ἢ ἀφροδισίοις vulgo
 23. πᾶσιν — βραχεῖαι vulgo 24. ἐσθίωσιν ἢ πίνω-
 σιν vulgo 25. ἐπιθυμεῖν vulgo 28. ἐστίν — βραχεῖα
 vulgo 29. αὐθις — δεῖ vulgo

P. 297, 7. φεύζονται] φεύζονται Halmius 28. ἀσκή-
 σεως] sequuntur vulgo καθόλου μὲν ἴσως τὸ σωφρονεῖν, quae
 B omittit et Gaisfordus secluit

P. 298, 9. παραπλεῖον] ἐπιπλεῖον dubitanter Gaisfordus
 28. σίτων] σιτίων e codd.

P. 299, 6. θηρώμενοι] θηρώμενος Nauckius

P. 301, 3. οὐ μεμάθηκας] οὐκ ἔμαθες e codd. 22.
 πρὸς αὐτῆς] ὑπ' αὐτῆς e Voss. in quo est . . π' αὐτῆς

P. 302, 10. μὴ] μᾶλλον ἢ? 13. ἀλυσιτελῶς] fort.
 add. δ' 15. Ρούφου ἐκ τῶν add. ex Vind. 17. ὑμῶν]
 ἡμῶν ex Vind. et Trine.

P. 303, 6. αὐτῷ ἴνα, ἐν] αὐτῷ καλῶς ἐπ' ex Epicteto
 16. ἔχουσιν] πάσχουσιν Hirschigius

P. 304, 6. προσέλθοι] προέλθοι? 24. γε] σὲ codd.
 παλαιούς] πολλούς, quod etiam Hirschigius voluit 30. ἀν-
 τιδήξεται] ἀντιδήξεται ex A 31. ἀντιποιήση] ἀντιποιήσει

P. 306, 22. οὐδὲ εἰς φύεται] οὐδεὶς φαίνεται ex emend.
 Grotii, quem imprudens secutus sum; cf. Fragm. com. gr. IV
 p. 252. fortasse scribendum ὀργῇ πάρα λογισμός ποτ' οὐδεὶς
 φύεται 24. τι] 27. τὴν ὀργὴν] τῆς ὀργῆς libri omnes,
 cf. Vind. Strab. p. 211

P. 307, 3. Μενάνδρου accessit e Vind. 12. νόμον] νόον
 Ahrens 20 et 21. separavi haec a praecedenti versu

P. 308, 8. ἡβάτω, γέρον] ἡβάτω γέρον? 9. νυνὶ δεῖ]
 νῦν ἡδὺ optime Nauckius, sed de hiatu comicis fortasse con-
 cesso (Com. fr. III p. 81) in Sosiphane dubito; an igitur νῦν

ἡδύ γ' ? Grotius νῦν δεῖ γὰρ 26. ἔντι γε] ἔστι δὲ omnes
praeter B a m. s.

P. 309, 1. Ἀρχελάφ acc. ex Vind. 3. εἰς αὐτὸν] εἰς
ταυτὸν 12. ἐνδόκοισιν] e coniectura Valekenarii; ἐν δοκοῖσι
codd. 13. μηδὲ] μήτε 25. αἱ δὲ ἀνούστερ' ἔτι] Gais-
fordus αἱ δ' ἀνούστεράν ποτε, rectius Cobetus αἱ δ' ἀνουστέ-
ρως ἔτι 26. καρτερόν] κατὰ τὸ καρτερόν Porsonus, rectius
Bamberger et postea Cobetus πρὸς τὸ καρτερόν 27. ὅστις]
coniunxi cum superioribus, ut est in codicibus.

P. 310, 3. ἡ ξαμαρτεῖν] ἐξαμαρτεῖν Porsonus 39. τοῦ
αὐτοῦ acc. e Vind.

P. 312, 16. ἡ φυλακῇ] ἡ om. codd. 17. μείζω] μείζον
e Plutarcho

P. 313, 2. ἄπονον] ἄτοπον e Brux. ut coniecerat Gais-
fordus ἀφίησι] malim ἐφίησι προσλαβεῖν] προλαβεῖν,
quod confirmat Brux. 18. τοῦ] τῶν e Trinc. 30. δυσμε-
νοῦς] imo δυσμενέος

P. 314, 23. νόον] νοῦν 26. δὲ μή, οὐ] δὲ οὐ, οὐ la-
cobsius, δι' ἃ vulgo, δ' οὐ Vind. 29. τοῖς] τοῖς

P. 315, 11. νόμιζε] ἐνόμιζε ex A 17. οἱ acc. ex A
23. διορθούμενον] διωθούμενον Wyttlenbachius 25. τὰ
προσφερόμενα] τὰ om. A

P. 316, 8. προαποπλούντων] προαποτελούντων Halmius,
posui προαπλούντων ex Vind. 16. Κοτταβιζούσαις] Κο-
νειαζομένων, de quo cf. Com. gr. fr. IV p. 156 17. ἴδης]
εἰδῆς? 24. ἄρ'] ἂν ante Porsonum 25. 27. Χίλωνος—
Χίλωνι] Χεῖλωνος et Χελλωνι Vind.

P. 318, 17. ἀνέρωσεν] ἀνερώσθη

P. 319, 9. ἀγνοεῖ] ἀγνοῇ

P. 332, 5. μηδ' αὖ] μήτ' αὖ 16. πέτρινον] πτέρινον
Casaubonus

P. 333, 22. τοῖς] delet Bevingius

P. 334, 6. ἂν] ἦν

P. 335, 11. βαρὺ τὸ] βαρὺ τι ci. Wagner 25. ὅταν]
ὅταν δ' 26. λαμπρῶ] λαμπρόν

P. 336, 1. κρινεῖ] κρινεῖ 7. τοῦ αὐτοῦ Αὐγῆς acc. e
Vind. ubi Αὐγῆς. cf. Ephem. Marb. 1846 p. 1087 8. τοῦ
αὐτοῦ Ἀλκμαίωνι acc. e Vind. ubi est ἄλκ.

P. 337, 1. ἡ εἰς] ἡ om. cod. Schowii 10. Βάκχαις acc.

e Vind. 26. *τάλαντ' ἐκεῖνα*] *τάλανθ' ἱκανὰ* ante Grotium

27. *ἂν ἀποθάνῃς*] cf. Com. gr. fr. IV p. 157 28. *μηδ'] μήτ'*

P. 338, 13. *Χορός* acc. e Vind. 14. *τὴν θνητὴν*] *τὴν*

om. A *φύσιν*] *φύσιν*, εὖ? nisi *θνητὴν φύσιν* ex *θνητοὺς*

φύντας corruptum est 28. *ἂν δ']* δ' om. Vind. 30. *ἧς*]

corr. errorem *ἧς χρόνων*] *τόνων*? www.librorum.com.cn

P. 339, 5. *τὰ ὀπίσω*] *τῶπίσω* 8. *τίν']* τι B, fort. *τις*

10. *σεμνύνῃ*] *σεμνύνῃς* nescio quis 15. *πονήσαν εὐτύχησεν.*]

πονήσαντες εὐτύχησεν A. scripsi olim Com. gr. fr. IV p. 143

πονήσαντ' εὐτυχεῖν, nunc posui *πονήσαντας τυχεῖν*, quod

etiam Pflugkii voluit Sched. erit. p. 34 16. *εὐδαιμονία*

εἶωθεν] *εὐδαιμονίας εἶωθ'*. vulgo hic versus cum lemmate

Εὐριπίδου a praecedente separatus est; quod Com. gr. l. 1.

suspiciatus sum, confirmat nunc Vind. qui lemma omittit et

locum cum superiore coniungit *ὑπερηφανίας*] *ὑπερηφανίαν*?

28. *προσέταξε καὶ τοὺς ιδίους αὐτοῦ*] *προσέταξεν αὐτῷ τοὺς*

ἀγροὺς τοὺς ιδίους ex A

P. 340, 2. *οἷ περὶ*] *οἷπερ* Halmius

P. 341, 1. *εἰς*] *ἐς* 2. *κρείσσονι*] imo *κρέεσσονι*

P. 342, 11. *οὐθεὶς ἐπ' αὐτοῦ*] *οὐδεὶς ἐφ' αὐτοῦ* 15.

ἐστὶ] *ἔσται* e codd.

P. 343, 3. *ἢ τοὺς ὑφάντας*] *ἢ* om. Vind. 16. *ἱστορίας*

γ' acc. e Vind. 19. *ἀνελοίατο*] *ἂν ἐλοίατο* 22. *ἐν ταυτῷ*

acc. e Vind. 29. *ἐφ']* *πρὸς* ex A

P. 344, 1. *μᾶλλον*] *ἄλλων* Wyttienbachius

P. 347, 13. *διακναιόμενοι*] *διακαιόμενοι* e codd. 14.

ἦ] *καὶ* A p. m.

P. 350, 21. *ἀνάρετος*] *ἀνάρατος* A 22. *ὠδυνάσεις*] *ἃ*

δὲ μνάσις (*μνάστις*) Grotius *θανάτοις*] *θανατοῖς* Grotius

εὐποτιμότητε] *εὐποτιμότητα* 27. *Σάτυροι*] *Σατύρων* 28.

καὶ τὴν] *καὶ* om. A *πάντ']* *ἅπαντ'* Wagner

P. 352, 6. *αὐτὸς*] *αὐτοὺς* ex A 8. *ὡς*] addidit Gais-

fordus 22. *ἱστορίας* *ς'* acc. ex Vind.

P. 354, 16. *γὰρ*] addidit Grotius 21. *δ']* addidit

Grotius

P. 355, 2. *νῦν*] *δὴ* Voss. 13. *πρὸς με πρὸς θεῶν*

θεοῦς] ita Grotius; revocavi librorum scripturam 22. *πέ-*

λας ἦ] *περάσῃ*? *ἦ καὶ τῷ*] libri *ἦ καὶ τό*, fort. *ἦ διὰ τὸ*

vel *ἦ καὶ [διὰ] τὸ*

P. 356, 6. τὸν μὲν γὰρ] γὰρ libri om.

P. 357. Haec quantivis pretii ecloga quem auctorem habeat incertum est. Scriptores ionica dialecto usos Stobaeus praeter Heraclitum et Democritum ad partes vocat duos, Anaxarchum (Abderitam?) et Eusebium. Possit videri Eusebii esse, cuius locum de periculo posuit Stobaeus eiusdem tituli no. 13. Sed Eusebius in ceteris apud Stobaeum excerptis eam secutus est et dicendi et disserendi rationem, a qua nostrae eclogae color vehementer abhorret. Itaque non incredibile est esse Anaxarchi, cuius e scriptis quae attulit Stobaeus XXXIV, 19, ex libro περὶ βασιλείας ducta esse e Clemente Alexandrino constat. Atque ad hunc librum, in quo locus de fide servanda tractari potuit, fortasse ecloga nostra referenda est. 1. βαναύσῳ τέχνῃ προσθάλψαντες] ita ex A editum, vulgo βασάνῳ pro βαναύσῳ, B in marg. e nescio cuius coniectura βασάνῳ προσάψαντες (προσθλίψαντες?)

6. ὄρκου ἐπιτορκίης] ὄρκου ἐπιτορκίην Gesn. 8. καθεστῶτος] imo κατεστεῶτος 11. ἡγείσθῳ] ἡγέεσθῳ διεστεῶτας] malim διεστεῶτας 12. οὓς περσῶν ἐκτὸς ἀμηνύτους] fort. οὓς περ ἐὼν ἐκτὸς [ἄτης] ἀμηνύτους vel simile quid ὁ θεὸς] ὁ ἄθεος ser. e Damasc. 13. παρεπιδημεῖν] παρεπιδημεῖν ζώοις] ζωῶς vel ζωιοῖς volebam, non ζωίοις, ut male editum est 15. 16. παρεπιδημίαν] παρεπιδημίην Damasc.

17. πόλεως] imo πόλιος 18. δέ] δὴ 19. οὕτως ἔχοντα] post οὕτως excidit fortasse νόου vel διανοίης vel simile quid 20. ὡς τὰ] λώιστα 23. παραθέσει] rectius παραθέσι 24. εἰς] ἐς Dam. ἀμφιβολίην] ἀντιλογίην?

ων
25. μὲν οὖν] μὲν οὖν A, hinc scripsi μὲν ὧν 27. εἰς] ἐς 30. ἐδέσμενε] ἐδέσμενσε Trinc. et Dam. 30. κρύπτει] κρύπτοιο A et Dam. 31. παρῇν] imo παρέην 32. ἐκλυσιν] dubitanter scripsi ἦλυσιν διήξειδε τὸν] διηρείδeto Iacobsius

P. 358, 1. νάρθηκα] νάρθηκι Iacobsius νοσευτήν] αἰτήν Valekenarius, νοσηλείην Iacobsius; locus nondum persanatus 2. τοῦ νεῶ] τοῦ θεοῦ ποιεῖσθαι] ποιέεσθαι 5. δὲ τῶν ἐὼν χερῶν] Dam. δ' ἐν τῷ νεῶ χερῶν 7. 8. ὅπερ — ψεῦδος] haec fort. sine causa seclusi 8. βαρυνθεῖς] fort. addendum δὲ 10. ἔρην] ἐρρήν, quod iuvat

Dam. qui ἔρρει habet παρακαταθήκης] hoc ex uno B dedit Gaisfordus, ceteri libri παραθήκης 11. οὖν] ὧν 14. ὅπη δὴ] Gaisfordus in notis ὅπηδεῖ, nisi fuit ὁποίη δὴ et in seqq. ἀπαντοίη scribendum est cum Iacobsio pro παντοίη 15. παντοίη τύχη] τύχη παντοίη ex A et Dam. φορῇ] φορῇ Dam. 15. αἰωρουμένη] αἰωρευμένη

Scrib. Berolini m. Maio MDCCCLV.

E R R A T A.

P. 1, 14. ὑπο pro ὑπό 10, 31. φιλεταῖρον pro φιλέ-
ταιρον 61, 16. post ἀεὶ comma delendum 127, 21. post
διήγαγον pone comma pro signo interrogationis, et 21. vice versa
130. dele unum et pone 31. ante ἀβίους 135, 1. ἀκρασία
pro ἀφρασία 138, 4. μικρά, πρό pro μικρὰ πρό 166, 12.
τᾶς pro τᾷς 196, 21. ἄ pro ἄ 274, 11. dele comma post
χρῆσθαι

Ἀνεγνώσθη Ἰωάννου Στοβαίου ἐκλογῶν ἀποφθεγμάτων ὑποθηκῶν βιβλία τέσσαρα ἐν τεύχεσι δυσί· προσφωνεῖ δὲ ταῦτα, δι' ὃν καὶ τὴν συνάθροισιν φιλοπονῆσαι λέγει, Σεπτιμῖω ἰδίῳ υἱῷ. ἡ δὲ συναγωγὴ αὐτῷ ἔκ τε ποιητῶν καὶ ῥητόρων καὶ τῶν κατὰ τὰς πολιτείας λαμπρῶς βεβιωκότων ἐγένετο, ὧν, ὡς καὶ αὐτός φησι, τῶν μὲν τὰς ἐκλογὰς τῶν δὲ τὰ ἀποφθέγματα καὶ τινων ὑποθήκας συλλεξάμενος, ἐπὶ τῷ θνθμῖσαι καὶ βελτιῶσαι τῷ παιδί τὴν φύσιν, ἀμαυρότερον ἔχουσιν, πρὸς τὴν τῶν ἀναγνωσμάτων μνήμην στείλειεν.

Ἔστι δὲ αὐτῷ τὸ μὲν πρῶτον βιβλίον φυσικόν, τοῦ δὲ δευτέρου τὸ μὲν τι κατ' ἀρχὰς μέρος λογικόν, τὸ δὲ λοιπὸν καὶ πλεῖστον ἠθικόν· καὶ τὸ τρίτον δὲ καὶ τὸ τέταρτον πλην ὀλιγίστων ἠθικὰ καὶ πολιτικά. καὶ γὰρ τὸ μὲν πρῶτον ἔχει μὲν κεφάλαια ξ', οἷς καὶ τὰς τῶν παλαιῶν ἀρμόζει χρήσεις καὶ χρείας· ταῦτα δὲ εἰσι μετὰ τὸ

Περὶ Θεοῦ διαλαβεῖν, ὅτι δημιουργὸς τῶν ὄντων καὶ διέπει τὸ ὅλον τῷ τῆς προνοίας λόγῳ.

δεύτερον Περὶ τῶν νομιζόντων μὴ εἶναι πρόνοιαν, καὶ ἐπομένως ταύτῃ θείας ἐπὶ τῇ τοῦ παντὸς διοικήσει δυνάμεις.

εἶτα Περὶ δίκης παρὰ τοῦ Θεοῦ τεταγμένης ἐποπτεύειν τὰ γινόμενα ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, τιμωρὸν οὖσαν τῶν ἀμαρτανόντων.

καὶ Περὶ ἀνάγκης θείας καθ' ἣν ἀπαραιτήτως τὰ κατὰ τὴν τοῦ Θεοῦ γίνεται βούλησιν.

Περὶ τε εἰμαρμένης καὶ τῆς τῶν γινομένων εὐταξίας.

Περὶ τε τύχης ἢ ταυτομάτου.

καὶ Ὅτι ἀλόγιστος ἡ φορὰ τῆς τύχης.

Περὶ τε χρόνου οὐσίας καὶ μερῶν, καὶ πόσων εἴη αἴτιος.

καὶ Περὶ Ἀφροδίτης οὐρανίας καὶ ἔρωτος Θείου.

δέκατον *Περὶ ἀρχῶν καὶ στοιχείων καὶ τοῦ παντός.*

εἴτα *Περὶ ὕλης.*

Περὶ ιδέας.

Περὶ αἰτίων.

Περὶ σωμάτων καὶ περὶ τῆς τούτων τομῆς καὶ περὶ ἐλαχίστου.

Περὶ σχημάτων.

Περὶ χρωμάτων.

Περὶ μίξεως καὶ κράσεως.

Περὶ κενοῦ καὶ τόπου καὶ χώρας.

Περὶ κινήσεως.

εἰκοστὸν δὲ *Περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς.*

Περὶ κόσμου καὶ εἰ ἔμψυχος καὶ προνοία διοικούμενος, καὶ ποῦ ἔχει τὸ ἡγεμονικόν, καὶ πόθεν τρέφεται.

Περὶ τάξεως τοῦ κόσμου, εἰ ἔν τὸ πᾶν.

Περὶ τῆς οὐρανοῦ οὐσίας καὶ διαιρέσεως.

Περὶ οὐσίας ἀστρων καὶ σχημάτων, κινήσεώς τε καὶ ἐπισημασίας.

Περὶ οὐσίας ἡλίου καὶ μεγέθους σχήματός τε καὶ τροπῶν καὶ ἐκλείψεως καὶ σημεῖων καὶ κινήσεως.

Περὶ σελήνης οὐσίας, μεγέθους καὶ σχήματος φωτισμῶν τε καὶ περὶ ἐκλείψεως καὶ ἐμφάσεως καὶ περὶ ἀποσηματίων καὶ σημεῖων.

Περὶ γάλακτος.

Περὶ κομητῶν καὶ διαττόντων καὶ τῶν τοιούτων.

Περὶ βροντῶν, ἀστραπῶν, κεραυνῶν, πρηστήρων, τυφῶνων.

τριακοστὸν δὲ *Περὶ ἱριδος, περὶ ἄλλω καὶ παρηλίου καὶ ῥάβδων, καὶ δὴ καὶ περὶ νεφῶν, ὀμίχλης, ὑετῶν, δρόσου, χιόνος, πάχνης, χαλάξης.*

Περὶ ἀνέμων.

Περὶ γῆς, εἰ μᾶ καὶ πεπερασμένη, καὶ [περὶ] ποίου μεγέθους, καὶ περὶ θέσεως αὐτῆς, καὶ περὶ σχήματος γῆς, καὶ πότερά μένει ἡ γῆ ἢ κινεῖται· περὶ τε σεισμῶν γῆς, καὶ περὶ θαλάττης, πῶς ἄμπωτις καὶ πλημμυρεαί γίνονται.

Περὶ ὑδάτων.

Περὶ τοῦ παντός.

Περὶ φύσεως καὶ τῶν συμβαινόντων ἐξ αὐτῆς αἰτίων.

Περὶ τῆς τῶν ζώων γενέσεως καὶ τὰ ἐξῆς.

Πόσα γένη ζώων, καὶ εἰ πάντα λογικὰ καὶ αἰσθητά.

Περὶ ὕπνου καὶ θανάτου.

Περὶ φυτῶν.

Περὶ τροφῆς καὶ ὁρέξεως τῶν ζώων.

Περὶ φύσεως ἀνθρώπων.

Περὶ νοῦ.

Περὶ ψυχῆς.

Περὶ αἰσθήσεως καὶ αἰσθητῶν καὶ εἰ ἀληθεῖς αἱ αἰσθήσεις.

Πόσαι εἰσὶν αἱ αἰσθήσεις, καὶ ποίας οὐσίας καὶ ἐνεργείας ἐκάστη.

Περὶ ὁράσεως καὶ κατοπτρικῶν ἐμφάσεων.

Περὶ ἀκοῆς.

Περὶ ὁσφρήσεως.

Περὶ γευσεως.

Περὶ ἀφῆς.

Περὶ φωνῆς, καὶ εἰ ἀσώματος ἡ φωνή, καὶ τί αὐτῆς τὸ ἡγεμονικόν.

Περὶ φαντασίας, καὶ κριτηρίου.

νθ' Περὶ δόξης.

καὶ ξ' Περὶ ἀναπνοῆς καὶ παθῶν.

καὶ τὰ μὲν τοῦ πρώτου βιβλίου κεφάλαια τοσαῦτα καὶ περὶ τούτων· καὶ δηλονότι φυσικά, πλὴν ἐνίων τῶν ἐν ἀρχῇ, ἃ μᾶλλον ἂν τις εἰς τὰ μετὰ τὰ φυσικὰ ἀνάξιοι· τούτοις δέ, ὡς ἔφημεν, τὰς τῶν παλαιῶν δόξας, εἴτε συμφώνους οὐσας εἴτε καὶ διαφώνους, παρατίθω. ἐν μέντοι τούτῳ τῷ βιβλίῳ, πρὸ τοῦ τοῖς εἰρημένοις κεφαλαίοις ἐπιβαλεῖν, περὶ δύο κεφαλαίων διαλαμβάνει· ὧν τὸ μὲν ἔπαινός ἐστι φιλοσοφίας, καὶ οὗτος ἐκ διαφόρων αὐτῷ συνηρανισμένος, τὸ δὲ περὶ τῶν κατὰ αὐτὴν συνεστηκυῶν αἰρέσεων, ἐν ᾧ καὶ περὶ γεωμετρίας καὶ μουσικῆς καὶ ἀριθμητικῆς δόξας παλαιὰς συναναγράφει.

τὸ δὲ δεύτερον βιβλίον συμπληροῦται μὲν κεφαλαίοις ε' καὶ μ'. διαλαμβάνει δὲ πρῶτον μὲν

Περὶ τῶν τὰ θεῖα ἐρμηνευόντων, καὶ ὡς εἴη ἀνθρώποις ἀκατάληπτος ἡ τῶν νοητῶν κατὰ τὴν οὐσίαν ἀλήθεια.

εἶτα Περὶ διαλεκτικῆς.

καὶ Περὶ ῥητορικῆς.

καὶ Περὶ λόγου καὶ γραμμάτων.

Περὶ ποιητικῆς.

Περὶ χαρακτῆρος τῶν παλαιῶν.

Περὶ τοῦ ἠθικοῦ εἶδους τῆς φιλοσοφίας.

Περὶ τῶν ἐφ' ἡμῖν.

Ὅτι οὐδεὶς ἐκῶν πονηρὸς.

Ὅποιον χρὴ εἶναι τὸν φιλόσοφον.

Ὅτι χρὴ σέβειν τὸ θεῖον.

Ὅτι τοῖς εὐσεβέσι καὶ δικαίοις βοηθεῖ τὸ κρεῖττον.

Περὶ μαντικῆς.

Ὅτι χρὴ περὶ πολλοῦ ποιεῖσθαι τὰς τῶν σοφῶν συνουσίας, ἐκκλίνειν δὲ τοὺς φανύλους καὶ ἀπαιδεύτους.

Περὶ τοῦ δοκεῖν καὶ τοῦ εἶναι· καὶ ὅτι οὐ τῷ λόγῳ χρὴ κρίνειν τὸν ἄνθρωπον, ἀλλὰ τῷ τρόπῳ.

Ὅτι οἱ ἄλλοις ἐπιβουλεύοντες ἑαυτοὺς λανθάνουσι καταβλάπτοντες.

Περὶ εὐδοξίας.

Περὶ φήμης.

Ὅτι μέτρον ἄριστον.

Ὅτι δυσκατόρθωτον ἡ ἀρετή, εὐμεταχειρίστον δὲ ἡ κακία.

Ὅτι οὐ χρὴ λόγον ποιεῖσθαι περὶ τῆς τῶν ἀσυνέτων δοκιμασίας.

Ὅτι τὴν ὑπόκρισιν, τοῖς κεχρημένοις ἐπιβλαβὴ οὖσαν καὶ πρὸς οὓς γίνεται, τῆς ψυχῆς ἐκβλητέον.

Ὅτι οὐ χρὴ πολυπραγμονεῖν, φθόνου γὰρ καὶ διαβολῆς αἴτιον γίνεται τὸ τοιοῦτον.

Ὅτι ἐν οἷς πλημμελεῖ τις τὸ μεταμελεῖσθαι κάλλιστον.

Περὶ λοιδορίας, ὡς οὐκ ἀγαθόν.

Ὅτι ἐν τῷ λοιδορεῖσθαι χρὴ σκοπεῖν μὴ τοῖς αὐτοῖς περιπεπτώκαμεν ἐλαττώμασι.

Περὶ ἀνάγκης τῆς κατὰ τὸν βίον.

Ὅτι εὐκαίρως δεῖ πράττειν.

Περὶ τοῦ βούλεσθαι, ὅτι οὐ δεῖ ὥς ἔτυχεν ἀναβάλλεσθαι.

Ὅτι τὸ δυστυχεῖν πολλάκις ἐπωφελὲς γίνεται, καὶ μάλιστα τοῖς ἀφροσι.

Περὶ ἀγωγῆς καὶ παιδείας.

Ὅτι κάλλιστον ἡ φιλία τῶν ἀγαθῶν.

Ὅτι ἡ ὁμοιότης τῶν τρόπων φιλίαν ἀπεργάζεται.

Ὅτι χρηρὴ ἐν ταῖς δυστυχίαις καὶ τοῖς κινδύνοις μὴ περιο-
ρᾶν τοὺς φίλους.

Ὅτι οὐ χρηρὴ συναδικεῖν τοῖς φίλοις.

Περὶ γνησίων καὶ ἀβεβαίων φίλων.

Ὅτι χρηρὴ ταχέως ποιεῖσθαι τὰς πρὸς τοὺς φίλους δια-
λαγὰς τὰ ἁμαρτήματα αὐτῶν ἔξον φέροντας μετὰ τῆς
ἀμνηστίας.

Ὅτι ἐν ταῖς ἀτυχίαις τοὺς γνησίους τῶν φίλων διαγινώ-
σκομεν.

Φιλικὰ παραγγέλματα.

Περὶ ἔχθρας, καὶ τοῦ ὁποῖόν τινα χρηρὴ εἶναι πρὸς τοὺς
ἐχθρούς.

Περὶ τοῦ πῶς ἔστιν ἀπ' ἐχθρῶν ὠφεληθῆναι.

Περὶ τοῦ εὐεργετεῖν.

Ὅτι μείζων ἢ χάρις ἐν καιρῷ δοθεῖσα.

Περὶ τοῦ ἀντενεργετεῖν.

Ὅτι τοὺς πονηροὺς οὐ χρηρὴ εὖ ποιεῖν, οὐδὲ παρ' αὐτῶν
εὐεργετεῖσθαι.

Καὶ τὸ τελευταῖον Περὶ εὐχαριστίας,
ἐν οἷς καὶ τὰ τοῦ δευτέρου κεφάλαια.

Ἐν δὲ τῷ τρίτῳ περιέχεται κεφάλαια μβ'.

πρῶτον Περὶ ἀρετῆς. 1

εἵτα Περὶ κακίας. 2

Περὶ φρονήσεως. 3

Περὶ ἀφροσύνης. 4

Περὶ σωφροσύνης. 5

Περὶ ἀκολασίας. 6

Περὶ ἀνδρίας. 7

Περὶ δειλίας. 8

Περὶ δικαιοσύνης. 9

Περὶ πλεονεξίας καὶ
ἀδικίας. 10

Περὶ ἀληθείας. 11

Περὶ ψεύδους. 12

Περὶ παρρησίας. 13

Περὶ κολακείας. 14

Περὶ ἀσωτίας. 15

Περὶ φειδωλίας. 16

Περὶ ἐγκρατείας. 17

Περὶ ἀκρασίας. 18

Περὶ ἀνεξικακίας. 19

Περὶ ὀργῆς. 20

Περὶ τοῦ γινῶθι σαν-
τόν. 21

Περὶ ὑπεροψίας. 22

Περὶ φιλαντίας. 23

Περὶ τοῦ συνειδότος.

24

Περὶ μνήμης. 25

Περὶ λήθης. 26

Περὶ ὅρκου. 27

c *

Περὶ ἐπιτορκίας. 28	Περὶ βραχυλογίας. 35
Περὶ φιλοπονίας. 29	Περὶ ἀδολεσχίας. 36
Περὶ ἀργίας. 30	Περὶ χρηστότητος. 37
Περὶ αἰδοῦς. 31	Περὶ φθόνου. 38
Περὶ ἀναιδεΐας. 32	Περὶ πατρίδος. 39
Περὶ σιγῆς. 33	Περὶ ξένης. 40
Περὶ τοῦ εὐκαιρῶς λέ- γειν. 34	Περὶ ἀπορορῆτων. 41
	καὶ μβ' Περὶ διαβολῆς. 42

Τὰ δὲ τοῦ τετάρτου βιβλίου ἐστὶ ταῦτα·

πρῶτον Περὶ πολιτείας. 43
δεύτερον Περὶ νόμων καὶ ἐθῶν. 44
Περὶ δήμου.
Περὶ τῶν ἐν ταῖς πόλεσι δυνατῶν. 45
Περὶ ἀρχῆς καὶ περὶ τοῦ ὁποῖον χρὴ εἶναι τὸν ἄρ- χοντα. 46
Ὅτι κάλλιστον ἡ μοναρχία. 47
ὑποθῆναι περὶ βασιλείας. 48
Ψόγος τυραννίδος. 49
Περὶ πολέμου. 50
Περὶ τόλμης. 51
Περὶ νεότητος. 52
Περὶ στρατηγῶν καὶ περὶ τῶν κατὰ πόλεμον χρειῶν ὑποθῆναι. 54
Περὶ εἰρήνης. 55
Περὶ γεωργίας. 56, 57
Περὶ ἡσυχίας. 58
Περὶ ναυτιλίας. 59
Περὶ τεχνῶν. 60, 61
Περὶ δεσποτῶν καὶ δούλων. 62
Περὶ Ἀφροδίτης πανδήμου καὶ περὶ ἔρωτος τῶν κατὰ τὸ σῶμα ἡδονῶν. 63, 64
Περὶ κάλλους. 65, 66
καὶ τὰ ἐξῆς τοῦ κεφαλαίου τούτου. Περὶ γάμου κ. τ. ἐ. τ. κ. τ. 67 — 73
Γαμικὰ παραγγέλματα. 74
Περὶ παιδων κ. τ. ἐ. τ. κ. τ. 75 — 78
καὶ Ὅτι χρὴ τοὺς γονεῖς τῆς καθηκούσης τιμῆς καταξιοῦσθαι παρὰ τῶν τέκνων. 79

Ὅποιους χρή εἶναι τοὺς πατέρας περὶ τὰ τέκνα. 83
 Ὅτι κάλλιστον ἢ φιλαδελφία καὶ ἢ περὶ τοὺς συγγενεῖς διάθεσις. 84

Οἰκονομικός. 85

Περὶ εὐγενείας κ. τ. έ. τ. κ. τ. 86—89

Περὶ δυσγενείας. 90

Περὶ πλούτου κ. τ. έ. τ. κ. τ. 91—94

Περὶ πενίας. 95

Σύγκρισις πενίας καὶ πλούτου. 96, 97

Ὅτι ὁ βίος βραχὺς καὶ φροντίδων ἀνάμεστος. 98

Περὶ λύπης ὅτι λίαν μοχθηρά. 99

Περὶ νόσου καὶ ἰάσεως. 100

Περὶ ὑγιείας καὶ διαμονῆς αὐτῆς. 101

Περὶ ἱατρῶν. 102

Περὶ εὐδαιμονίας. 103

Περὶ κακοδαιμονίας. 104

Ὅτι ἀβέβαιος ἢ τῶν ἀνθρώπων εὐπραξία. 105

Περὶ τῶν παρ' ἀξίαν εὐτυχούντων. 106

Περὶ τῶν παρ' ἀξίαν δυστυχούντων. 107

Ὅτι δεῖ γενναίως φέρειν τὰ προσπίπτοντα. 108

Ὅτι δεῖ τὰς εὐτυχίας προφαίνειν, τὰς δ' ἀτυχίας κρύπτειν. 109

Περὶ ἐλπίδος. 110

Περὶ τῶν παρ' ἐλπίδα. 111

Ὅτι οὐ χρή ἐπιχαίρειν τοῖς ἀτυχοῦσιν. 112

Ὅτι οἱ ἀτυχοῦντες χρήζουσι τῶν συμπασχόντων. 113

Περὶ γήρωος κ. τ. έ. τ. κ. τ. 115—117

Περὶ θανάτου. 118

Περὶ ζωῆς. 119

Σύγκρισις ζωῆς καὶ θανάτου. 121

Περὶ πένθους. 122

Περὶ ταφῆς. 123

Παρηγορικά. 124

Ὅτι οὐ χρή παροινεῖν εἰς τοὺς τετελευτηκότας. 125

Ὅτι τῶν πλείστων μετὰ θάνατον ἢ μνήμη διαρρεῖ ταχέως. 126

Ὁμοῦ τὰ κεφάλαια τοῦ τετάρτου νή. τῶν δὲ τεσσάρων βιβλίων σή. οἷς παρατίθησιν, ὡς ἔφημεν, ὁ Ἰωάννης ἔκ τε

τῶν ἐκλογῶν καὶ τῶν ἀποφθεγμάτων καὶ τῶν ὑποθη-
κῶν δόξας τε καὶ χρήσεις καὶ χρείας. ἀγείρει δὲ ταύτας
ἀπὸ μὲν

φιλοσόφων ἀπὸ τε	Ἀπελλοῦς	Εὐσεβίου
Αἰσχίνου τοῦ Σω-	Ἀρισταγόρου	Εὐρύσου
κρατικοῦ καὶ	Ἀριστομβρότου	Ἐρατοσθένους
Ἀναξάρχου καὶ	Ἀρχιμήδους	Εὐρυστράτου
Ἀναχάρσιδος	Βοηθοῦ	Ἐκφάντου
Ἀριστωνύμου καὶ	Βίαντος	Ἐπιδίκου
Ἀπολλωνίου	Βηρώσου	Εὐδόξου
Ἀντισθένης καὶ	Βερονίκης	Ἐπιγένους
Ἀριστίππου	Βροτίνου	Ἐννηλίου
Ἀρίστωνος καὶ	Βίωνος	Εὐρυφάμου
Ἀριστοξένου καὶ	Γλαύκωνος	Ζαλεῦκου
Ἀρχύτου	Δημώνακτος	Ζήνωνος
Ἀριστοτέλους	Δημητρίου	Ζωροάστρου
Ἀναξιμάνδρου	Δαμίππου	Ἡρακλείδου
Ἀναξιμένους	Διογένης	Ἡρακλείτου
Ἀρχελαίου	Διοδώρου	Ἡροφίλου
Ἀναξαγόρα	Δημοκρίτου	Θεμιστίου
Ἀρχαινέτου	Διοτίμου	Θεοβούλου
Ἀρκεσιλάου	Διοκλέους	Θεανοῦς
Ἀρριανοῦ	Δαμαρμένους	Θεάγους
Ἀντιπάτρου Ἰστιάου	Διδύμου	Θεοφράστου
Ἀντιφάνους	Δίωνος	Θεοδώρου
Ἀπολλοδώρου	Δίου	Θάλητος
Ἀριστάρχου	Εὐκλείδου	Θεοκρίτου
Ἀσκληπιάδου	Εὐφράτου	Θρασύλλου
Ἀρισταίου	Ἐπιχάρμου	Ἰερωνύμου
Ἀρχεδήμου Ἐκα-	Ἐπανδρίδου	Ἰππίου
ταίου	Ἐρασιστράτου	Ἰαμβλίχου
Ἀπολλοφάνους	Ἐκπώλου	Ἰεροκλέους
Αἰγυμίου	Ἐπικούρου	Ἰππάλου
Αἰσάρος	γητίου	Ἰωνος
Ἀττικοῦ	Ἐπικτήτου	Ἰππώνου
Ἀμελίου	Ἐρμου	Ἰέρακος
Ἀλβίνου	Ἐμπεδοκλέους	Ἰπποδάμου
Ἀριστάνδρου	Ἐπικούρου	Ἰππάσου
Ἀρποκρατίωνος	ναίου	Ἰούγκου

Κρίτωνος	Ναυκράτους	Σωκράτους
Κλεοβούλου	Νικίου	Στίλπωνος
Κέβητος	Νικοστράτου	Σπενσίππου
Κορίσκου	Ξενοκράτους	Στράτωνος
Κλειτομάχου	Ξενοφάνους	Σκυθίνου
Κριτολάου	Ὁνάτου	Σφαίρου
Κλινίου	Ὁκέλλου	Σελευκου
Καρνεάδου	Ὀνήτορος	Σεβήρου
Κλεάνθους	Πανακαίου	Τίμωνος
Καλλιμάχου	Πιττακοῦ	Τιμαίου
Κριτίου	Περιάνδρου	Τάυρου
Κράντορος	Πυθαγόρου	Τιμαγόρου
Καλλικρατίδου	Πλουτάρχου	Τέλητος
Λευκίππου	Πεμπέλου	Ὑψαίου
Λουκίου	Πλάτωνος	Φιλοξένου
Λύσιδος	Παναιτίου	Φιλολάου
Λύκου	Ποσειδωνίου	Φερεκύδου
Λύκωνος	Περικτιόνης	Φαβωρίνου
Λεωφάνους	Πορφυρίου	Φίντιος
Λογγίνου	Παρμενίδου	Χίωνος
Μενάιχμου	Πολέμωνος	Χρυσίππου
Μητροκλέους	Πυθίου	Χαρώνδου
Μετώπου	Πώρου	Χίλωνος
Μενεδήμου	Πολυβίου	καὶ κυνικῶν δὲ
Μουσωνίου	Πλωτίνου	Ἀντισθένης
Μνησάρχου	Πρωταγόρου	Διογένης
Μελίσσου	Πυθιάδος	Κράτητος
Μητροδώρου	Πύρρωνος	Ἠγησιάνακτος
Μίλωνος	Ρούφου	Ὀνησικρίτου
Μοδεράτου	Ρηγίνου	Μενάνδρου
Μαξίμου	Σόλωνος	Μονίμου
Νικολάου	Σωτίωνος	Πολυξήλου
Νουμηνίου	Σωσιάδου	Ξανθίππου
Ναυμαχίου	Σερήνου	Θεομνήστου

Καὶ τῶν μὲν φιλοσόφων, ἐξ ὧν τὴν συλλογὴν ἐποίησατο,
οὗτοι.

ποιηταὶ δὲ
Ἀθηνόδωρος

Ἀναξίλλης
Ἀρχιππος

Ἀπολλωνίδης
Ἀλκιδάμας

Ἀρισταῖος	Εὐφορίων	Μένανδρος
Ἀντίμαχος	Ἐρμόλοχος	Μύρων
Ἀντιφάνης	Εὐριπίδης	Μοσχίων
Ἀρίσταρχος	Ζήνων	Μένιππος
Ἀρχίλοχος	Ζηνόδοτος	Μόσχος
Ἀχαιοὺς	Ζώπυρος	Μίμνερος
Αἰσχύλος	Ἡσίοδος	Μελινῶ
Ἀγαθῶν	Ἡρώδης	Μητροδώρος
Ἀλεξίς	Ἡνίοχος	Μηνόφιλος
Ἀριστοκράτης	Ἡλιόδωρος	Νικόστρατος
Ἀμφίς	Θεόδεκτος	Νικόλαος
Ἀλκαῖος	Θέσπις	Νέφρων
Ἄρατος	Θέογνις	Νικόμαχος
Ἀστυδάμας	Θεόκριτος	Ναυμάχιος
Ἀνδρόνικος	Θελέροφος	Νεοπτόλεμος
Ἀναξανδρίδης	Ἰοφῶν	Ξενοφάνης
Ἀριστοφάνης	Ἰππόθοος	Ξέναρχος
Ἀράλοχος	Ἰππῶναξ	Ὅμηρος
Ἀπολλόδωρος	Ἰσίδωρος	Ὀρφεύς
Ἀλέξανδρος	Ἰπποθόων	Ὀλυμπιάς
Ἀνακρέων	Ἰούλιος	Πίνδαρος
Ἀξίνικος	Ἴων	Παρμενίδης
Ἀριστοφῶν	Κλεάνθης	Ποσίδιππος
Βακχυλίδης	Κλεάνετος	Πανσανίας
Βίων	Καλλίμαχος	Πολυεῖδης
Βλοτος	Κριτίας	Πατροκλέης
Βάθων	Κλεόβουλος	Πείσανδρος
Δίφιλος	Κρατῖνος	Πανύασις
Διονύσιος	Καρκίνος	Πειρίθους
Δημήτριος	Κερκιδᾶς	Πομπήιος
Δικαιογένης	Καλλίνικος	Ῥιανός
Διόδωρος	Κλεινίας	Σοφοκλῆς
Δίκτυς	Κράντωρ	Σωτάδης
Εὐθύδαμος	Κλειτόμαχος	Σιμωνίδης
Εὐπολις	Λίνος	Σωσιφάνης
Εὐφρων	Λικύμνιος	Σιμύλος
Ἐρατοσθένης	Λυκόφρων	Σωσίθεος
Ἐπίχαρμος	Λεωνίδης	Σκλήριος
Εὐήνος	Λάων	Σαπφώ

Σαραπίων	Τελέσιλλα	Φίλιππος
Σωσικράτης	Ἵποβολιμαῖος	Φοινικίδης
Στασίνοσ	Ἵψαῖος	Φιλίσκος
Σώπατρος	Φιλήτας	Φερεκράτης
Σθενίδης	Φιλόξενος	Φανοκλῆς
Σουσαρίων	Φιλισπίδης	Φάντυς
Στησίχορος	Φρύνιχος	Φιλαῖος
Τιμόστρατος	Φιλωνίδης	Χαιρήμων
Τιμοκλῆς	Φιλήμων	Χοίριλος
Τυρταῖος	Φωκυλίδης	Χάρης.

Ἄλλὰ καὶ ποιηταί, ὧν χρήσεις τοῖς κεφαλαίοις παρέθηκεν, οὐ-
τοι. ῥήτορες δὲ καὶ ἱστοριογράφοι βασιλεῖς τε καὶ στρατηγοί,
καὶ γὰρ ἐκ τούτων μαρτυρίας συνήθροισεν, οἷδε

Ἀριστείδης	Καλλισθένης	Δαρεῖος
Ἀριστοκλῆς	Κλειτοφῶν	Ἐπαμεινώνδας
Αἰλιανός	Κτησίας	Εὐδαμίδας
Αἰσχίνης	Λυσίας	Θεμιστοκλῆς
Ἀγάθων	Νικίας	Ἴφικράτης
Ἀντιφῶν	Ξενοφῶν	Ἴππαρχος
Ἀρχέλαος	Ὀβριμος	Κότυς
Γάιος	Πολύαινος	Κλείταρχος
Γοργίας	Πρόδικος	Λυκούργος
Δημοσθένης	Πρωταγόρας	Λεωνίδης
Δημάδης	Σώστρατος	Λάμαχος
Δημάρατος	Τιμαγόρας	Μαλλίας
Ἐφορος	Τρόφιμος	Περικλῆς
Ζώπυρος	Ἵπερείδης	Πύρρος
Ἡρόδοτος	Φιλοστρατος	Πτολεμαῖος
Ἡγησιάδης	Χρύσερμος	Σεμίραμις
Ἡγήσιος	Ἀλέξανδρος	Σκηπίων
Θουκυδίδης	Ἀγησίλαος	Σκίλλουρος
Θησεύς	Ἀγαθοκλῆς	Τιμόθεος
Θεόδωρος	Ἀντίγονος	Φίλιππος
Θράσυλλος	Ἄγης	Φωκίων
Θεόπομπος	Ἀγριππῖνος	Φάλαρις
Ἰσοκράτης	Ἀναξίλαος	Χάριλλος
Ἰσαῖος	Ἀρχίδαμος	Χαρίας
Κορνηλιανός	Διονύσιος	Χάρης

Ἀριστοφάνης	Διοκλῆς ἰατρός	Κάτων
Αἰσώπος	Εὐξίθεος	Κηφισόδωρος
Ἀντιγενίδας	Ἑρμαρχος	Κλειόστρατος
Ἀριστοτέλης	Ἑρμιππος	Κλειτόμαχος
Ἀριστείδης ὁ δι- καιος	Ἑρμύμαχος	Λικύμνιος
Ἀλκμαίων ἰατρός	Εὐφρανίας	Μύσων
Ἀντύλλος ἰατρός	Ερασίστρατος ἰα- τρός	Μητροδωρος
Ἀρίμνηστος	Εὐρυφῶν ἰατρός	Μητροκλῆς
Ἀπελλῆς	Ἐρατοσθένης	Νικόστρατος
Βρύσων	Εὐβουλος	Πραυσίαν
Γλαύκων	Θεόπομπος	Σιμωνίδης
Γαληνός ἰατρός	Θεόκριτος	Σερίφιος
Δικαίαρχος	Θυμαρίδης	Σωτίων
Δίων	Θύνων	Σώστρατος
Διονύσιος	Ἰπποκράτης ἰατρός	Σπεύσιππος

Ἀλλὰ τὰ μὲν κεφάλαια, οἷς τὰς τῶν παλαιότερων ῥήσεις ἤρμοσεν Ἰωάννης ὁ Στοβαῖος, καὶ ἐξ ὧν ἀνδρῶν φιλοσόφων τε καὶ ποιητῶν ῥητόρων τε καὶ βασιλέων καὶ στρατηγῶν, ταύτας συνήθροισε, τοσαῦτα καὶ ἐκ τοσούτων.

Χρήσιμον δὲ τὸ βιβλίον τοῖς μὲν ἀνεγνωκόσιν αὐτὰ τὰ συντάγματα τῶν ἀνδρῶν πρὸς ἀνάμνησιν, τοῖς δ' οὐκ εἰληφόσι πείραν ἐκείνων, ὅτι διὰ συνεχοῦς αὐτῶν μελέτης οὐκ ἐν πολλῷ χρόνῳ πολλῶν καὶ καλῶν καὶ ποικίλων νοημάτων εἰ καὶ κεφαλαιώδη μνήμην καρπώσονται· κοινὸν δ' ἀμφοτέροις ἢ τῶν ζητουμένων, ὥς εἰκός, ἀταλαίπωρος καὶ σύντομος εὗρεσις, ἐπειδὴν τις ἀπὸ τῶν κεφαλαίων εἰς αὐτὰ τὰ πλάτη ἀναδραμεῖν ἐθελήσῃ· καὶ πρὸς ἄλλα δὲ τοῖς ῥητορεύειν καὶ γράφειν σπουδάζουσιν οὐκ ἄχρηστον τὸ βιβλίον.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΣΤΟΒΑΙΟΥ
www.libtool.com.cn
ΑΝΘΟΛΟΓΙΟΝ.

ΠΕΡΙ ΑΡΕΤΗΣ. Α.

1 Σοφοκλέους Ἐριφύλης.

Ἀρετῆς βέβαιαι δ' εἰσὶν αἰ κτήσεις μόναι.

2 Εὐριπίδου Ἀνδρομάχης (775).

Οὗτοι λείψανα τῶν ἀγαθῶν

5 ἀνδρῶν ἀφαιρεῖται χρόνος· ἃ δ' ἀρετὰ
καὶ θανούσι λάμπει.

3 Εὐριπίδου Οἰδίποδος.

Οὗτοι νόμισμα λευκὸς ἄργυρος μόνον

καὶ χρυσὸς ἐστίν, ἀλλὰ χάρετὴ βροτοῖς

10 νόμισμα κεῖται πᾶσιν, ἢ χρῆσθαι χρεῶν.

4 Εὐριπίδου Τημενιδῶν.

Ἀρετὴ δὲ καὶ θάνητις οὐκ ἀπόλλυται,

ξῆ δ' οὐκ ἔτ' ὄντος σώματος· κακοῖσι δὲ

ἅπαντα φρουῖδα συνθανόνθ' ὑπο χθινός.

15 5 Εὐριπίδου Ἰκετίδων (911).

Αἰσχύνεται δὲ τὰγάθ' ἀσκήσας ἀνὴρ

κακὸς κεκληῆσθαι πᾶς τις· ἢ δ' εὐανδρία

διδασκτόν, εἶπερ καὶ βρέφος διδάσκεται

λέγειν ἀκούειν θ' ὧν μάθησιν οὐκ ἔχει.
 ἃ δ' ἂν μάθῃ τις, ταῦτα σῶζεσθαι φιλεῖ
 πρὸς γῆρας. οὕτω παῖδας εὖ παιδεύετε.

6 Οὐκ ἔστιν ἀρετὴς κατῆματιμαίτερον.
οὐ γὰρ πέφυκε δοῦλον οὔτε χρημάτων
οὔτ' εὐγενείας οὔτε θωπείας ὄχλου.

6^a Ἀρετὴ δ', ὅσῳ περ μάλλον ἂν χοῖσθαι θέλῃς,
τοσῶδε μάλλον αὐξεται τελουμένη.

7 *Εὐρωπαϊδον.*

Ἀρετὴ μέγιστον τῶν ἐν ἀνθρώποις καλόν.

8 Εὐριπίδου Ἀντιόπη.

Τρεῖς εἰσὶν ἀρεταὶ τὰς χρεῶν σ' ἀσκεῖν, τέκνον,
θεοὺς τε τιμᾶν τοὺς τε θρέψαντας γούνεῖς
νόμους τε κοινοὺς Ἑλλάδος· καὶ ταῦτα δορῶν
κάλλιστον ἔξεις στέφανον εὐκλείας αἰεί.

9 Βακχv λίδov.

*Εἰς ὄρος, μία βροτοῖσιν ἐστὶν εὐτυχίας ὁδός, | θυμὸν εἰ τις
ἔχων ἀπενθῇ δύναται διατελεῖν βίον.*

10 Ἰαμβοι.

Ἀνάπανσις ἐστὶ τῶν κακῶν ἀπραξία. | ἂ μὴ προσήκει, μήτ' 20
 ἄκουε μήθ' ὄρα. | βέλτιόν ἐστι σῶμά γ' ἢ ψυχὴν νοσεῖν. | εὐ-
 τακτον εἶναι τάλλότρια δειπνοῦντα δεῖ. | ἔλευθέρου γὰρ ἀνδρὸς
 τάληθ' ἴη λέγειν. | ἔλευθέρου φύλασσε τὸν σαντοῦ τρόπον. | σαν-
 τὸν φύλαττε τοῖς τρόποις ἐλεύθερον. | ταμεῖον ἀρετῆς ἐστὶ σω-
 φροσύνη μόνη. | ψυχῆς ἐπιμελοῦ τῆς σεαυτοῦ, καθὰ δύνῃ. | κα- 25
 λὸν φύουσι καρπὸν οἱ σεμνοὶ τρόποι. | καρπὸς δ' ἀγαθὺς ἐστὶν
 εὐτακτος βίος. | λάβε πρόνοιαν τοῦ προσήκοντος βίου. | μακά-
 ριος, ὅστις μακαρίους ὑπερρετεῖ. | ὄπλον μέγιστόν ἐστιν ἡ ῥετὴ
 βροτοῖς.

13 Φιλιππίδου Ἀνανεοῦση.

Ὅταν δ' ἁμαρτάνῃς τι, χαῖρ' ἡττώμενος·
μάλιστα γὰρ οὕτω σώζεται τὸ συμφέρον.

14 Ἐπιχάρμου.

5 Οὐ μετανοεῖν, ἀλλὰ προνοεῖν χοῆ τὸν ἄνδρα τὸν
σοφόν.

15 Πυθαγόρου (Aur. carm. 9).

Κρατεῖν δὲ ἐθίζεο τῶνδε,
γαστροῦς μὲν πρῶτιστα καὶ ὕπνου λαγνείης τε
10 καὶ θυμοῦ· πρήξεις δ' αἰσχρὸν ποτε μήτε μετ' ἄλλου
μήτ' αὐτός· πάντων δὲ μάλιστ' αἰσχύνεο σαυτὸν.
εἰτα δικαιοσύνην ἄσκει ἔργῳ τε λόγῳ τε.
μήτ' ἀλογίστως σαυτὸν ἔχειν περὶ μηδὲν ἐθίζε·
ἀλλὰ γνῶθι μὲν ὥς θανέειν πέπρωται ἅπασιν·
15 χρήματα δ' ἄλλοτε μὲν κτᾶσθαι φιλεῖ ἄλλοτ' ὀλέσθαι.

11 Ἰαμβοι. Εἰς ἄνδρας ἀγαθοὺς.

Ἀνὴρ δὲ χρηστός χρηστὸν οὐ μισεῖ ποτέ. | γνώμης γὰρ ἐσθλῆς
ἔργα χρηστὰ γίγνεται. | ἐσθλῶ γὰρ ἀνδρὶ ἐσθλὰ καὶ διδοὶ
θεός. | ζήλου τὸν ἐσθλὸν ἄνδρα, καὶ τὸν σώφρονα. | ἦθους
20 δὲ βάσανός ἐστιν ἀνθρώποις χρόνος.

12 Ἀριστοτέλους ὕμνος εἰς Ἀρετήν.

Ἀρετὰ πολύμοχθε γένει βροτείῳ, | θήραμα κάλλιστον βίῳ. | σᾶς
πέρι, παρθένε, μορφᾶς, | καὶ θανεῖν ζηλωτὸς ἐν Ἑλλάδι πό-
τιμος, | καὶ πόνοις τλήναι μαλερῶς καὶ ἀκάματας. | τοῖον ἐπὶ
25 φρένα βάλλεις | καρπὸν ἐς ἀθάνατον, | χρυσοῦ τε κρείσσονα
καὶ γονέων | μαλακανγητοῖό θ' ὕπνον. | σοῦ δ' ἔνεκ' ἐκ Διὸς
Ἡρακλῆς, | Αἰῶδας τε κοῦροι πόλλ' ἀνέτλασαν, | ἔργοις ἀνα-
γορεύοντες δύνανται. | σοῖς δὲ πόθοις Ἀχιλλεύς | Αἴας τ' Αἴδαιο
δόμους ἤλθον. | σᾶς δ' ἔνεκεν φίλιον μορφᾶς | Ἀταρνέως ἐν-
30 τροφος | ἀελίον χήρωσεν ἀνγᾶς. | τοὶ γὰρ αἰσίδιμος ἔργοις,
ἀθάνατοί τε μιν ἀνξήσουσι | Μοῦσαι, Μναμοσύνας θυγάτρες,
Διὸς ξενίου σίβας αὔξουσιν.

16 Θεόγνιδος (315).

Πολλοὶ μὲν πλουτοῦσι κακοί, ἀγαθοὶ δὲ πένονται.

ἀλλ' ἡμεῖς τούτοις οὐ διαμειψόμεθα
τῆς ἀρετῆς τὸν πλοῦτον· ἐπεὶ τὸ μὲν ἔμπεδον αἶψά,
χρήματα δ' ἀνθρώπων ἄλλοτε ἄλλος ἔχει.

5

17 Ἡσιόδου (Op. 287).

Τῆς δ' ἀρετῆς ἰδρῶτα θεοὶ προπάροικεν ἔθηκαν
ἀθάνατοι· μακρὸς δὲ καὶ ὄρθιος οἶμος ἐπ' αὐτήν,
καὶ τροχὸς τὸ πρῶτον· ἐπὴν δ' εἰς ἄκρον ἵκηται,
ῥηϊδίῃ δ' ἥπειτα πέλει, χαλεπὴ περ εὐδία.

10

18 Ἀριστοτέλους περὶ ἀρετῆς.

Ἐπαινέτᾳ μὲν ἐστὶ τὰ καλὰ, ψεκτὰ δὲ τὰ αἰσχροῖα·
καὶ τῶν μὲν καλῶν ἡγοῦνται αἱ ἀρεταί, τῶν δὲ αἰ-
σchrῶν αἱ κακίαι. ἐπαινέτᾳ δὲ ἐστὶ καὶ τὰ αἰτία τῶν
ἀρετῶν, καὶ τὰ παρεπόμενα ταῖς ἀρεταῖς, καὶ τὰ γι- 15
νόμενα ἀπ' αὐτῶν, καὶ τὰ ἔργα αὐτῶν, ψεκτὰ δὲ τὰ
ἐναντία. τριμεροῦς δὲ τῆς ψυχῆς λαμβανομένης κατὰ
Πλάτωνα, τοῦ μὲν λογιστικοῦ ἀρετὴ ἐστὶν ἡ φρόνη-
σις, τοῦ δὲ θυμοειδοῦς ἡ τε πραότης καὶ ἡ ἀνδρία,
τοῦ δὲ ἐπιθυμητικοῦ ἡ τε σωφροσύνη καὶ ἡ ἐγκρά- 20
τεια, ὅλης δὲ τῆς ψυχῆς ἡ τε δικαιοσύνη καὶ ἡ ἐλευθε-
ριότης καὶ ἡ μεγαλοψυχία. κακία δὲ τοῦ μὲν λογιστι-
κοῦ ἡ ἀφροσύνη, τοῦ δὲ θυμοειδοῦς ἡ τε ὀργιλότης
καὶ ἡ δειλία, τοῦ δὲ ἐπιθυμητικοῦ ἡ τε ἀκολασία
καὶ ἡ ἀκρασία· ὅλης δὲ τῆς ψυχῆς ἡ τε ἀδικία καὶ ἡ 25
ἀνελευθερία καὶ ἡ μικροψυχία.

ἔστι δὲ φρόνησις μὲν ἀρετὴ τοῦ λογιστικοῦ, πα-
ρασκευαστικὴ τῶν πρὸς εὐδαιμονίαν τεινόντων.

πραότης δ' ἐστὶν ἀρετὴ τοῦ θυμοειδοῦς, καθ'
ἣν ὑπὸ ὀργῆς γίνονται δυσκίνητοι.

30

ἀνδρία δέ ἐστιν ἀρετὴ τοῦ θυμοειδοῦς, καθ' ἣν
δυσέκπληκτοί εἰσιν ὑπὸ φόβων τῶν περὶ θάνατον.

σωφροσύνη δέ ἐστιν ἀρετὴ τοῦ ἐπιθυμητικοῦ,
καθ' ἣν ἀνόρεκτοι γίνονται τῶν περὶ τὰς ἀπολαύσεις
5 φαύλων ἡδονῶν. www.libtool.com.cn

ἐγκράτεια δέ ἐστιν ἀρετὴ τοῦ ἐπιθυμητικοῦ, καθ'
ἣν κατέχουσι τῷ λογισμῷ τὴν ἐπιθυμίαν ὁρμῶσαν
ἐπὶ τὰς φαύλας ἡδονάς.

δικαιοσύνη δέ ἐστιν ἀρετὴ ψυχῆς, διανεμητικὴ
10 τῶν κατ' ἀξίαν.

ἐλευθεριότης δέ ἐστιν ἀρετὴ ψυχῆς εὐδάπανος
εἰς τὰ καλά.

μεγαλοψυχία δέ ἐστιν ἀρετὴ ψυχῆς, καθ' ἣν δύ-
ναται φέρειν εὐτυχίαν καὶ δυστυχίαν καὶ τιμὴν καὶ
15 ἀτιμίαν.

ἀφροσύνη δέ ἐστι κακία τοῦ λογιστικοῦ, αἰτία
τοῦ ζῆν κακῶς.

ὀργιλότης δέ ἐστι κακία τοῦ θυμοειδοῦς, καθ'
ἣν εὐκίνητοι γίνονται πρὸς ὀργήν.

20 δειλία δέ κακία τοῦ θυμοειδοῦς, καθ' ἣν ἐκ-
πλήττονται ὑπὸ φόβων καὶ μάλιστα τῶν περὶ θάνατον.

ἀκολασία δέ ἐστι κακία τοῦ ἐπιθυμητικοῦ, καθ'
ἣν ὀρεκτικοὶ γίνονται τῶν περὶ τὰς ἀπολαύσεις φαύ-
λων ἡδονῶν.

25 ἀκρασία δέ ἐστι κακία τοῦ ἐπιθυμητικοῦ, καθ'
ἣν αἰροῦνται τὰς φαύλας ἡδονὰς κωλύοντος τοῦ λο-
γισμοῦ.

ἀδικία δέ ἐστι κακία ψυχῆς, καθ' ἣν πλεονεκτι-
κοὶ γίνονται παρὰ τὴν ἀξίαν.

30 ἀνελευθερία δέ ἐστι κακία ψυχῆς, καθ' ἣν αἰρε-
τικοὶ γίνονται κέρδους αἰσχροῦ.

μικροψυχία δέ ἐστι κακία ψυχῆς, καθ' ἣν ἀδύνα-

τοί εἰσι φέρειν καὶ εὐτυχίαν καὶ ἀτυχίαν καὶ τιμὴν καὶ ἀτιμίαν.

ἔργα δὲ τῆς φρονήσεως ἐστὶ τὸ εὖ βουλευέσθαι, τὸ κρίναι τὰ ἀγαθὰ καὶ τὰ κακὰ καὶ πάντα τὰ ἐν τῷ βίῳ αἰρετὰ καὶ φρονεῖν, τὸ χρῆσθαι καλῶς πᾶσι τοῖς ὑπάρχουσιν ἀγαθοῖς, τὸ ὁμιλῆσαι ὀρθῶς, τὸ συνιδεῖν τοὺς καιρούς, τὸ ἀγχινώως χρῆσθαι καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ, τὸ ἐμπειρίαν ἔχειν τῶν χρησίμων πάντων. μνήμη δὲ καὶ ἐμπειρία καὶ ἀγχίνοια καὶ δεξιότης καὶ εὐβουλία ἦτοι ἀπὸ φρονήσεως ἕκαστον αὐτῶν ἐστὶν 10 ἢ παρέπεται τῇ φρονήσει. καὶ τὰ μὲν αὐτῶν οἷον συναίτια τῆς φρονήσεως, καθάπερ ἡ ἐμπειρία καὶ ἡ μνήμη, τὰ δὲ οἷον μέρη, οἷον εὐβουλία τε καὶ ἀγχίνοια.

πραότης δὲ ἐστὶ τὸ δύνασθαι φέρειν μετρίως 15 ἐγκλήματα καὶ ὀλιγωρίας [μετρίας], καὶ τὸ μὴ ταχέως ὀρμαῖν ἐπὶ τὰς τιμωρίας, καὶ δυσκίνητον εἶναι πρὸς τὰς ὀργάς, ἅπικρον δὲ τῷ ἡθελῆ καὶ ἀφιλόνηκον ἔχοντα τὸ ἡρεμαῖον ἐν τῇ ψυχῇ καὶ στάσιμον.

ἀνδρίας δὲ ἐστὶ τὸ δυσέκπληκτον εἶναι ὑπὸ φό- 20 βων τῶν περὶ τὸν θάνατον, καὶ τὸ εὐθαρσῆ εἶναι ἐν τοῖς δεινοῖς καὶ εὐτολμον πρὸς τοὺς κινδύνους, καὶ τὸ μᾶλλον αἰρεῖσθαι τεθνάναι καλῶς ἢ αἰσχροῶς σωθῆναι, καὶ τὸ νίκης αἴτιον εἶναι. ἐστὶ δὲ ἀνδρίας καὶ τὸ πονεῖν καὶ τὸ καρτερεῖν καὶ προαιρεῖσθαι καὶ 25 δύνασθαι ἀνδραγαθίζεσθαι. παρέπεται δὲ τῇ ἀνδρίᾳ ἡ εὐτολμία καὶ ἡ εὐψυχία καὶ τὸ θάρσος, ἔτι δὲ ἡ τε φιλοπονία καὶ ἡ καρτερία.

σωφροσύνης δὲ ἐστὶ τὸ μὴ θαυμάζειν τὰς ἀπολαύσεις τῶν σωματικῶν ἡδονῶν, τὸ εἶναι πάσης ἀπο- 30 λαύσεως αἰσχροῦς ἡδονῆς ἀνόρεκτον καὶ τὸ φοβεῖσθαι τὴν ἀδοξίαν καὶ τὸ τετάχθαι περὶ τὸν βίον ὁμοίως ἐν

τε μικροῖς καὶ μεγάλοις. παρέπεται δὲ τῇ σωφροσύνῃ
εὐταξία κοσμιότης αἰδῶς εὐλάβεια.

ἐγκρατείας δέ ἐστι τὸ δύνασθαι κατασχεῖν τῷ
λογισμῷ τὴν ἐπιθυμίαν ὁρμῶσαν ἐπὶ φάυλας ἡδονὰς
5 καὶ ἀπολαύσεις, καὶ τὸ καρτερεῖν καὶ τὸ ὑπομενετι-
κὸν εἶναι τῆς κατὰ φύσιν ἐνδείας τε καὶ λύπης.

δικαιοσύνης δέ ἐστι τὸ διανεμητικὸν εἶναι τοῦ
κατ' ἀξίαν, τὸ σώζειν τὰ πάτρια ἔθη καὶ τὰ νόμιμα,
τὸ σώζειν τοὺς γεγραμμένους νόμους, τὸ ἀληθεύειν
10 ἐν τῷ διαφέροντι, τὸ διαφυλάττειν τὰς ὁμολογίας.
ἔστι δὲ πρῶτα τῶν δικαίων τὰ πρὸς τοὺς θεοὺς, εἴτα
πρὸς δαίμονας, εἴτα πρὸς πατρίδα καὶ γονεῖς, εἴτα
πρὸς τοὺς κατοικομένους· ἐν οἷς ἐστι καὶ εὐσέβεια,
ἥτοι μέρος οὗσα τῆς δικαιοσύνης ἢ παρακολουθοῦσα.
15 ἀκολουθεῖ δὲ τῇ δικαιοσύνῃ καὶ ἡ ὁσιότης καὶ ἡ ἀλή-
θεια καὶ ἡ πίστις καὶ ἡ μισοπονηρία.

ἐλευθεριότητος δέ ἐστι τὸ προετικὸν εἶναι χρη-
μάτων εἰς τὰ ἐπαινετά, καὶ τὸ ἐπιδαψιλεῖν ἐπὶ τὸ εἰς
δέοντα ἀναλωθῆναι, καὶ τὸ βοηθητικὸν εἶναι ἐν τῷ
20 διαφόρῳ, καὶ τὸ φιλάνθρωπον, καὶ τὸ μὴ λαβεῖν ὅθεν
μὴ δεῖ, καὶ ὅθεν δεῖ λαβεῖν. ἔστι δὲ ὁ ἐλευθέριος καὶ
περὶ ἐσθῆτα καθάρειος καὶ περὶ οἴκησιν, κατασκευα-
στικός τε ὢν τῶν περιττῶν καὶ καλῶν καὶ διαγωγὴν
ἐχόντων ἡδεῖαν ἄνευ τοῦ λυσιτελοῦντος, καὶ θρεπτι-
25 κὸς τῶν ζώων τῶν ἰδίων τι ἐχόντων ἢ θαυμαστόν.
ἀκολουθεῖ δὲ τῇ ἐλευθεριότητι ἡ τοῦ ἡθους ὑγρότης,
καὶ εὐαγωγία καὶ φιλανθρωπία καὶ τὸ εἶναι ἐλεητι-
κὸν καὶ φιλόφιλον καὶ φιλόξενον καὶ φιλόκαλον.

μεγαλοψυχίας δέ ἐστι τὸ καλῶς ἐνεγκεῖν καὶ εὐ-
30 ψύχως καὶ ἀτυχίαν καὶ εὐτυχίαν καὶ τιμὴν καὶ ἀτι-
μίαν, καὶ τὸ μὴ θαυμάζειν μήτε τρυφὴν μήτε θερα-
πείαν μήτε ἐξουσίαν μήτε τὰς νίκας τὰς ἐναγωνίους,

ἔχειν δέ τι βάθος τῆς ψυχῆς καὶ μέγεθος. ἔστι δὲ ὁ μεγαλόψυχος οὐδὲ τὸ ζῆν περὶ πολλοῦ ποιούμενος οὐδὲ φιλόζωος, ἀπλοῦς δὲ τῷ ἥθει καὶ γενναῖος καὶ ἀδικεῖσθαι δυνάμενος καὶ οὐ τιμωρητικός. ἀκολουθεῖ δὲ τῇ μεγαλοψυχία ἀπλότης καὶ γενναιότης καὶ ὁ ἀλήθεια.

ἀφροσύνης δέ ἐστι τὸ κρῖναι κακῶς τὰ πράγματα, τὸ βουλευέσθαι κακῶς, τὸ ὁμιλῆσαι κακῶς, τὸ χρῆσθαι κακῶς τοῖς παροῦσιν ἀγαθοῖς, τὸ ψευδῶς δοξάζειν περὶ τῶν εἰς τὸν βίον ἀγαθῶν καὶ καλῶν. 10 παρακολουθεῖ δὲ τῇ ἀφροσύνῃ ἀπειρία ἀμαθία ἀκрасία ἐπαριστερότης ἀμνημοσύνη.

ὀργιλότητος δέ ἐστιν εἶδη τρία, ἀκροχολία πικρία βαρυνθυμία. ἔστι δὲ τοῦ ὀργίλου τὸ μὴ δύνασθαι φέρειν μήτε τὰς μικρὰς ὀλιγωρίας μήτε τὰς 15 ἐλαττώσεις, εἶναι δὲ κολαστικὸν καὶ ἄγριον καὶ εὐκίνητον πρὸς ὀργὴν καὶ ὑπὸ λόγου καὶ ἔργου τοῦ τυχόντος. ἀκολουθεῖ δὲ τῇ ὀργιλότητι τὸ πάροξυ τοῦ ἥθους καὶ εὐμετάβολον καὶ ἡ πικρολογία καὶ ἡ μεταμέλεια καὶ τὸ ἐπὶ μικροῖς λυπεῖσθαι καὶ ἡδεσθαι, καὶ 20 ταῦτα πάσχειν ταχέως καὶ παρὰ βραχὺν καιρὸν.

δειλίας δέ ἐστι τὸ ὑπὸ τῶν τυχόντων φόβων εὐκίνητον εἶναι καὶ μάλιστα τῶν περὶ θάνατον καὶ τὰς σωματικὰς πηρώσεις, καὶ τὸ ὑπολαβεῖν κρεῖττον εἶναι ὅπως οὖν σωθῆναι ἢ τελευτῆσαι καλῶς. ἀκολουθεῖ δὲ τῇ δειλίᾳ μαλακία ἀνανδρία φιλοψυχία καὶ ἀπουσία· ὕπεστι δέ τις καὶ εὐλάβεια καὶ τὸ ἀφιλόνηκον τοῦ ἥθους.

ἀκολασίας δέ ἐστι τὸ αἰρεῖσθαι τὰς ἀπολαύσεις τῶν ἡδονῶν τῶν βλαβερῶν καὶ αἰσχυρῶν, καὶ ὑπολαμ- 30 βάνειν εὐδαιμονεῖν μάλιστα τοὺς ἐν ταῖς τοιαύταις ἡδοναῖς ζώντας, καὶ φιλόγελων εἶναι καὶ φιλοσκώ-

πτην καὶ φιλευτράπελον, καὶ ῥαδιουργὸν εἶναι ἐν τοῖς λόγοις καὶ ἐν τοῖς ἔργοις. ἀκολουθεῖ δὲ τῇ ἀκολασίᾳ ἀταξία ἀναίδεια ἀκοσμία τρυφή ῥαθυμία ἀμέλεια ὀλιγωρία ἔκλυσις.

5 ἀκρασίας δέ ἐστι τὸ καλύοντος τοῦ λογισμοῦ τὰς ἀπολαύσεις τῶν ἡδονῶν αἰρεῖσθαι καὶ τὸ ὑπολαμβάνοντα κρεῖττον εἶναι μὴ μετασχεῖν αὐτῶν, μετέχειν δὲ μηδὲν ἦττον, καὶ τὸ οἶεσθαι μὲν δεῖν πράττειν καὶ τὰ καλὰ καὶ τὰ συμφέροντα, ἀφίστασθαι δὲ
10 αὐτῶν διὰ τὰς ἡδονάς. ἀκολουθεῖ δὲ τῇ ἀκρασίᾳ μαλακία μεταμέλεια καὶ τὰ πλεῖστα τὰ αὐτὰ ἃ καὶ τῇ ἀκολασίᾳ.

ἀδικίας δέ ἐστιν εἶδη τρία, ἀσέβεια πλεονεξία ὕβρις. ἀσέβεια μὲν ἡ περὶ θεοὺς πλημμέλεια καὶ περὶ
15 δαίμονας καὶ τοὺς κατοικομένους καὶ περὶ γονεῖς καὶ πατρίδα, πλεονεξία δὲ ἡ περὶ τὰ συμβόλαια παρὰ τὴν ἄξιαν αἰρουμένη τὸ διάφορον, ὕβρις δὲ καθ' ἣν τὰς ἡδονὰς αὐτοῖς παρασκευάζουσιν, εἰς ὄνειδος ἄγοντες ἑτέρους. ὅθεν καὶ Εὐῆνος περὶ αὐτῆς λέγει

20 ἥτις κερδαίνουσ' οὐδὲν ὅμως ἀδικεῖ.
ἔστι δὲ ἀδικίας τὸ παραβαίνειν τὰ πάτρια ἔθνη καὶ τὰ νόμιμα, τὸ ἀπειθεῖν τοῖς νόμοις καὶ τοῖς ἄρχουσι, τὸ ψεύδεσθαι, τὸ ἐπιорκεῖν, τὸ παραβαίνειν τὰς ὁμολογίας καὶ τὰς πίστεις. ἀκολουθεῖ δὲ τῇ ἀδικίᾳ συκο-
25 φαντία ἀλαξουεῖα ἀφιλανθρωπία προσποίησης κακοήθεια πανουργία.

ἀνελευθερίας δέ ἐστιν εἶδη τρία, αἰσχροκέρδεια φειδωλία κιμβικία. ἔστι δὲ αἰσχροκέρδεια μὲν καθ' ἣν κερδαίνειν ζητοῦσι πανταχόθεν καὶ τὸ κέρδος τῆς
30 αἰσχύνης περὶ πλείονος ποιοῦνται, φειδωλία δὲ καθ' ἣν ἀδάπανοι γίνονται τῶν χρημάτων εἰς τὸ δέον, κιμβικία δὲ ἐστι καθ' ἣν δαπανῶσι μὲν κατὰ μικρὸν δὲ

καὶ κακῶς καὶ πλείω βλάπτονται, τῷ μὴ κατὰ καιρὸν ποιεῖσθαι τὸ διάφορον. ἔστι δὲ τῆς ἀνελευθερίας τὸ περὶ πλείστου ποιεῖσθαι χρήματα, καὶ τὸ μηδὲν ὄνειδος ἡγεῖσθαι τῶν ποιούντων κέρδος, καὶ βίος θητικὸς καὶ δουλοπραπῆς καὶ ὀυπαρὸς καὶ φιλοτιμίας καὶ ἑλευθερίας ἀλλότριος. ἀκολουθεῖ δὲ τῇ ἀνελευθερίᾳ μικρολογία βαρυθυμία μικροψυχία ταπεινότης ἀμετρία ἀγένεια μισανθρωπία.

μικροψυχίας δὲ ἔστι τὸ μήτε τιμὴν μήτε ἀτιμίαν μήτε εὐτυχίαν μήτε ἀτυχίαν δύνασθαι φέρειν, ἀλλὰ τιμώμενον μὲν ἀναχανοῦσθαι καὶ μικρὰ εὐτυχήσαντα ἐξαίρεσθαι, ἀτιμίαν δὲ μηδὲ τὴν ἐλαχίστην ἐνεγκεῖν δύνασθαι, ἀπότευγμα δὲ ὁτιοῦν ἀτυχίαν κρίνειν μεγάλην, ὁδύρεσθαι δὲ ἐπὶ πᾶσι καὶ δυσφορεῖν. ἔτι δὲ καὶ τοιοῦτός ἐστιν ὁ μικρόψυχος οἷος πάντα τὰ ὀλιγωρήματα καλεῖν ὕβριν καὶ ἀτιμίαν, καὶ τὰ δι' ἄγνοιαν ἢ λήθην ἢ ἄνοιαν γινόμενα. ἀκολουθεῖ δὲ τῇ μικροψυχίᾳ μικρολογία μεμψιμοιρία δυσελπιστία ταπεινότης.

καθόλου δὲ τῆς μὲν ἀρετῆς ἔστι τὸ ποιεῖν σπουδαίαν τὴν διάθεσιν περὶ τὴν ψυχὴν ἡρεμαίαις καὶ τεταγμέναις κινήσεσι χρωμένην καὶ συμφωνοῦσαν κατὰ πάντα τὰ μέρη· διὸ καὶ δοκεῖ παράδειγμα πολιτείας ἀγαθῆς εἶναι σπουδαίας ψυχῆς διάθεσις. ἔστι δὲ τῆς ἀρετῆς τὸ εὐεργετεῖν τοὺς ἀξίους, καὶ τὸ φιλεῖν τοὺς ἀγαθοὺς, καὶ τὸ μισεῖν τοὺς κακοὺς, καὶ τὸ μήτε κολαστικὸν εἶναι μήτε τιμωρητικόν, ἀλλὰ προσηνῆ καὶ εὐμενικὸν καὶ συγγνωμονικόν. ἀκολουθεῖ δὲ τῇ ἀρετῇ χρηστότης ἐπιείκεια εὐγνωμοσύνη ἐλπίς ἀγαθῆ μνήμη ἀγαθῆ· ἔτι δὲ καὶ τὰ τοιαῦτα, φιλοίκειον εἶναι καὶ φιλόφιλον καὶ φιλεταῖρον καὶ φιλόξενον καὶ φιλόανθρωπον καὶ φιλόκαλον, ἃ δὴ πάντα τῶν ἐπαινου-

μένων ἐστί· τῆς δὲ κακίας ἐστὶ τὰ ἐναντία, καὶ παρα-
κολουθεῖ τὰ ἐναντία αὐτῇ. πάντα δὲ τὰ τῆς κακίας
καὶ τὰ ἀκολουθοῦντα αὐτῇ τῶν ψεγομένων ἐστί.

19 Πυθαγόρου.

5 Ἄγρυπνος ἔσο κατὰ νοῦν· συγγενὴς γὰρ τοῦ
ἀληθινοῦ θανάτου ὁ περὶ τοῦτον ὕπνος.

20 Ἄ μὴ δεῖ ποιεῖν, μηδὲ ὑπνοοῦ ποιεῖν.

21 Ζητεῖν δεῖ καὶ ἄνδρα καὶ τέκνα καὶ φίλους τοὺς
κατὰ τὴν ἀπαλλαγὴν τοῦ βίου παραμενοῦντας.

10 22 Πυθαγόρου.

Ἰσχύειν τῇ ψυχῇ αἰροῦ μᾶλλον ἢ τῷ σώματι.

23 Πέπεισο μὴ εἶναι σὸν κτῆμα ὃ περ μὴ ἐντὸς δια-
νοίας ἔχεις.

24 Πρᾶττε μέγала μὴ ὑπισχνούμενος μέγала.

15 25 Τέκνα μάθε τίκτειν οὐ τὰ γηροβοσκήσοντα τὸ
σῶμα, τὰ δὲ τὴν ψυχὴν θρέψοντα τῇ αἰδίῳ τροφῇ.

26 Τὰ ἐπίπονα τῶν ἡδέων μᾶλλον ἡγοῦ συντελεῖν
εἰς ἀρετὴν.

27 Χαλεπὸν πολλὰς ὁδοὺς ἅμα τοῦ βίου βαδίζειν.

20 28 Ψυχῆς πᾶν πάθος εἰς σωτηρίαν αὐτῆς πολεμιώ-
τατον.

29 Πυθαγόρου.

Πυθαγόρας ἔφη ὅτι χρὴ βίον αἰρεῖσθαι τὸν ἄρι-
στον, ἡδὺν γὰρ αὐτὸν ἢ συνήθεια ποιήσει. πλοῦτος
25 ἀσθενὴς ἄγκυρα, δόξα ἔτι ἀσθενεστέρα· τὸ σῶμα
ὁμοίως, αἱ ἀρχαί, αἱ τιμαί· πάντα ταῦτα ἀσθενῆ
καὶ ἀδύνατα. τίνες οὖν ἄγκυραι δυναταί; φρόνησις
μεγαλοψυχία ἀνδρεία· ταύτας οὐδεὶς χειμῶν σαλεύει.

οὗτος θεοῦ νόμος, ἀρετὴν εἶναι τὸ ἰσχυρὸν καὶ βέβαιον μόνον, τὰ δ' ἄλλα λῆρον.

30 Ἀντισθένους.

Οὔτε συμπόσιον χωρὶς ὁμιλίας οὔτε πλοῦτος χωρὶς ἀρετῆς ἡδονὴν ἔχει.

5

31 Φωκίωνος.

Οὔτε ἐξ ἱεροῦ βωμὸν οὔτε ἐκ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως ἀφαιρετέον τὸν ἔλεον.

32 Διογένους.

Πυνθανομένου τινὸς πῶς ἂν τις ἑαυτοῦ διδάσκαλος γένοιτο; "εἰ ὑπὲρ ὧν ἐπιτιμᾷ τοῖς ἄλλοις" ἔφη "καὶ ἑαυτῷ ἐπιτιμῶν μάλιστα."

33 Σωκράτους.

Τοῦ βίου καθάπερ ἀγάλματος πάντα τὰ μέρη καλὰ εἶναι δεῖ.

15

34 Ἀνδριᾶς μὲν ἐπὶ βάσεως, σπουδαῖος δὲ ἀνὴρ ἐπὶ καλῆς προαιρέσεως ἑστὼς ἀμετακίνητος ὀφείλει εἶναι.

35 Τὸν λιβανωτὸν τοῖς θεοῖς, τὸν δὲ ἔπαινον τοῖς ἀγαθοῖς ἀπονέμειν δεῖ.

36 Ἀπολογεῖσθαι μὲν γὰρ χρὴ ὑπὲρ τῶν ἀδίκως περὶ τὸ ἀδικεῖν αἰτίαν ἔχόντων, ἐπαινεῖν δὲ τοὺς ἐπ' ἀγαθῷ τινι διαφέροντας.

37 Σωκράτους.

Οὔτε ἵππος εὐγενὴς κρίνεται ἂν ὁ πολυτελεῖ σκευὴν ἔχων ἀλλ' ὁ τῇ φύσει λαμπρός, οὔτε ἀνὴρ 25 σπουδαῖος ὁ πολύτιμον οὐσίαν κεκτημένος ἀλλ' ὁ τὴν ψυχὴν γενναῖος.

38 Τοῦ σοφοῦ στόματος ἀνοιχθέντος καθάπερ ἱεροῦ τὰ τῆς ψυχῆς καλὰ βλέπεται ὥσπερ ἀγάλματα.

39 Δημοκρίτου.

Ἀνθρώποισι ἁρμόδιον ψυχῆς μᾶλλον ἢ σώματος ποιέεσθαι λόγον. ψυχὴ μὲν γὰρ τελεωτάτη σκῆνεος μοχθηρίην ὀρθοί, σκῆνεος δὲ ἰσχύς ἄνευ λογισμοῦ
 5 ψυχὴν οὐδέν τι ἀμείνω τίθησι.

40. Δημοκρίτου.

Ἀνθρώποισι γὰρ εὐθυμίη γίνεται μετριότητι τέρ-
 ψιος καὶ βίου συμμετρίῃ, τὰ δὲ λείποντα καὶ ὑπερ-
 βάλλοντα μεταπίπτειν τε φιλέει καὶ μεγάλας κινή-
 10 σιας ἐμποιέειν τῇ ψυχῇ. αἱ δ' ἐκ μεγάλων διαστημάτων
 κινεόμεναι τῶν ψυχέων, οὔτε εὐσταθέες εἰσὶ οὔτε εὐ-
 θυμοί. ἐπὶ τοῖσι δύνατοῖσι ὧν δεῖ ἔχειν τὴν γνώμην
 καὶ τοῖσι παρϋοῖσι ἀρκέεσθαι, τῶν μὲν ζηλουμένων
 καὶ θωυμαζομένων ὀλίγην μνήμην ἔχοντα καὶ τῇ δια-
 15 νοίῃ μὴ προσεδρεύοντα, τῶν δὲ ταλαιπωρουμένων τοὺς
 βίους θεωρεῖν, ἐννοεῦμενον ἂν πάσχουσι κάρτα, ὅπως
 ἂν τὰ παρϋόντα σοι καὶ ὑπάρχοντα μεγάλα καὶ ζη-
 λωτὰ φαίνεται καὶ μηκέτι πλειόνων ἐπιθυμῶντι συμ-
 βαίνειν κακοπαθέειν τῇ ψυχῇ. ὁ γὰρ θωμαζὼν τοὺς
 20 ἔχοντας καὶ μακαριζομένους ὑπὸ τῶν ἄλλων ἀνθρώ-
 πων, καὶ τῇ μνήμῃ πᾶσαν ὥρην προσεδρεύων, αἰ-
 ἐπικαινουργεῖν ἀναγκάζεται καὶ ἐπιβάλλεσθαι δι'
 ἐπιθυμίην τοῦ τι πρήσσειν ἀνήκεστον ὧν νόμοι κω-
 λύνουσιν. διόπερ τὰ μὲν μὴ δίξησθαι χρεῶν, ἐπὶ δὲ
 25 τοῖσι εὐθυμέεσθαι χρεῶν παραβάλλοντα τὸν ἑωυτοῦ
 βίον πρὸς τὸν τῶν φαυλότερον πρησσόντων, καὶ μα-
 καρίζειν ἑωυτόν, ἐνθυμεῦμενον ἂν πάσχουσι καὶ ὅπως
 αὐτέων βέλτιον πρήσσει τε καὶ διάγει. ταύτης γὰρ
 ἐχόμενος τῆς γνώμης εὐθυμότερόν τε διαΐξεις καὶ οὐκ
 30 ὀλίγας κῆρας ἐν τῷ βίῳ διώσσει, φθόνον καὶ ζῆλον
 καὶ δυσμενίην.

41 Ἴσοκράτους Νικοκλῆς ἢ Κύπριοι (39 b).

Μὴ τὴν κακίαν οἶεσθε μᾶλλον τῆς ἀρετῆς ὥφελειν, τὸ δ' ὄνομα ἀτυχέστερον ἔχειν· ἀλλ' οἷων περ ὀνομάτων ἕκαστα τῶν πραγμάτων τετύχηκε, τοιανύτας ἡγεῖσθε καὶ τὰς δυνάμεις αὐτῶν εἶναι.

5

42 Ἴσοκράτους πρὸς Δημόνικον.

Τῆς ἀρετῆς οὐδὲν κτῆμα σεμνότερον οὐδὲ βεβαιότερόν ἐστι.

43 Ἐν ταυτῷ.

Ἡ δὲ τῆς ἀρετῆς κτῆσις, οἷς ἂν ἀκιβδήλως ταῖς διανοαῖς συναυξηθῇ, μόνη μὲν συγγηράσκει, πλούτον δὲ κρείττων, χρη- 10 σιμωτέρα δ' εὐγενείας ἐστίν, τὰ μὲν τοῖς ἄλλοις ἀδύνατα δυνατὰ καθιστώσα, τὰ δὲ τῷ πλήθει φοβερά θαρσαλέως ὑπομένουσα, καὶ τὸν μὲν ὄκνον ψόγον τὸν δὲ πόνον ἔπαινον ἡγούμενη.

44 Ἴσοκράτους Παναθηναϊκοῦ.

15

Τίνας οὖν καλῶ πεπαιδευμένους; ἐπεὶ τὰς τέχνας καὶ τὰς ἐπιστήμας καὶ τὰς δυνάμεις ἀποδοκιμάζω. πρῶτον μὲν τοὺς καλῶς χρωμένους τοῖς πράγμασι τοῖς κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκάστην προσπίπτουσι, καὶ τὴν δόξαν ἐπιτυχῇ τῶν καιρῶν ἔχοντας, καὶ δυναμένην ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ στοχάζεσθαι τοῦ συμφέροντος· ἔπει- 20 τα τοὺς πρεπόντως καὶ δικαίως ὁμιλοῦντας τοῖς ἀεὶ πλησιάζουσι· καὶ τὰς μὲν τῶν ἄλλων ἀηδίας καὶ βαρύτητας εὐκόλως καὶ ῥαδίως φέροντας, σφᾶς δὲ αὐτοὺς ὡς δυνατὸν ἐλαφροτάτους καὶ μετριωτάτους τοῖς συνοῦσι παρέχοντας· ἔτι τοὺς μὲν τῶν ἡδονῶν ἀεὶ κρατοῦντας, τῶν δὲ συμφορῶν μὴ λίαν ἥττω- 25 μένους, ἀλλ' ἀνδρωδῶς ἐν αὐταῖς διακειμένους, καὶ τῆς φύσεως ἀξίους ἥς μετέχοντες τυγχάνομεν· τέταρτον, ὅπερ μέγιστον, μὴ διαφθειρομένους ὑπὸ τῶν εὐπραγιῶν μηδ' ἐξισταμένους αὐτῶν μηδὲ ὑπερηφάνους γιγνομένους, ἀλλ' ἐμμένοντας τῇ τάξει τῶν εὐφρονούντων, καὶ μὴ μᾶλλον χαίροντας τοῖς 30 διὰ τύχην ὑπάρξασιν ἀγαθοῖς ἢ τοῖς διὰ τὴν αὐτῶν φύσιν καὶ φρόνησιν ἐξ ἀρχῆς γιγνομένοις. τοὺς δὲ μὴ μόνον πρὸς ἐν τούτων ἀλλὰ πρὸς ἅπαντα ταῦτα τὴν ἔξιν τῆς ψυχῆς εὐάρμοστον ἔχοντας, τούτους φημὶ φρονίμους εἶναι καὶ τελείους ἀνδρας καὶ πάσας ἔχειν τὰς ἀρετάς.

35

45 Ἴσοκράτους.

Ἴσοκράτης εἶπεν ὅτι τὸν χρηστὸν καὶ ἀγαθὸν ἄνδρα δεῖ τῶν μὲν προγεγενημένων μεμνήσθαι, τὰ δὲ ἐνεστώτα πράττειν, περὶ δὲ τῶν μελλόντων φυλάτ-
5 τεσθαι.

www.libtool.com.cn

46 Ἐπικτήτου.

Ὁ τύχη βίος συμπεπλεγμένος ἔοικε χειμάρρῳ ποταμῷ· καὶ γὰρ ταραχώδης καὶ ἰλύος ἀνάμεστος καὶ
δυσέμβατος καὶ τυραννικὸς καὶ πολύηχος καὶ ὀλιγο-
10 χρόνιος.

47 Τοῦ αὐτοῦ.

Ψυχὴ ὁμιλοῦσα ἀρετῇ ἔοικεν ἀενάῳ πηγῇ· καὶ
γὰρ καθαρὸν καὶ ἀτάραχον καὶ πότιμον καὶ νόστιμον
καὶ κοινωρικὸν καὶ πλούσιον καὶ ἀβλαβὲς καὶ ἀνώλε-
15 θρον.

48 Τοῦ αὐτοῦ.

Εἰ βούλει ἀγαθὸς εἶναι, πρῶτον πίστευσον ὅτι
κακὸς εἶ.

49 Τοῦ αὐτοῦ.

20 Βέλτιον ὀλιγάκις πλημμελεῖν ὁμολογοῦντα σωφρονεῖν
πλεονάκις ἢ ὀλιγάκις ἁμαρτεῖν λέγοντα πλημμελεῖν
πολλάκις.

50 Τοῦ αὐτοῦ.

Κόλαζε τὰ πάθη, ἵνα μὴ ὑπ' αὐτῶν τιμωρῇ.

25 51 Μὴ οὔτω τὸ τῆς δόξης αἰσχύνου ὥς τὸ ἐκ τῆς
ἀληθείας ἀπόφενγε.

52 Εἰ βούλει καλῶς ἀκούειν, μάθε καλῶς λέγειν,
μαθὼν δὲ καλῶς λέγειν, πειρῶ καλῶς πράττειν, καὶ
οὔτω καρπώσῃ τὸ καλῶς ἀκούειν.

53 Τοῦ αὐτοῦ Ἐγχειριδίου (c. 42).

Ὅταν τις κακῶς τι ποιῇ ἢ κακῶς τι λέγῃ, μέμνησο ὅτι καθήκειν αὐτῷ οἰόμενος ποιεῖ. τί οὖν; ἀκολου-
θήσει τῷ σοι φαινομένῳ ἢ τῷ αὐτῷ; ἀλλὰ κακῶς αὐ-
τῷ φαίνεται www.libetol.com.gr τίς οὖν ἐξηπάτηται, ἐκείνος. τίς οὖν βέβλαπται; ὁ ἐξηπατημένος. καὶ γὰρ τὸ ἀληθές συμ-
πεπλεγμένον ἐάν τις ὑπολάβῃ ψεύδος, οὐ τὸ συμπε-
πλεγμένον βλάπτεται, ἀλλ' ὁ ὑπολαβών.

54 Ἐλευθερία καὶ δουλεία τὸ μὲν ἀρετῆς ὄνομα τὸ
δὲ κακίας, ἄμφω δὲ προαιρέσεως ἔργα. οἷς δὲ προαί- 10
ρεσις οὐ κοινωνεῖ, τούτων ψαύει μὲν οὐδέτερον·
ψυχὴ δὲ δεσπόζειν εἴωθε σώματος καὶ ὅσα τῶν ἀμφι
σῶμα προαιρέσεως ἀκοινωνήτα. οὐδεὶς γὰρ δοῦλος
τὴν προαίρεσιν ὑπάρχων ἐλεύθερος.

55 Κακὸς δεσμὸς σώματος μὲν τύχη ψυχῆς δὲ κακία. 15
ὁ μὲν γὰρ τὸ σῶμα λελυμένος τὴν δὲ ψυχὴν δεδεμέ-
νος, δοῦλος· ὁ δ' αὖ τὸ σῶμα δεδεμένος τὴν δὲ ψυ-
χὴν λελυμένος, ἐλεύθερος.

56 Τὸν μὲν τοῦ σώματος δεσμὸν λύει καὶ φύσις διὰ
θανάτου καὶ κακία διὰ χρημάτων, τὸν δὲ τῆς ψυχῆς 20
ἀρετὴ διὰ μαθήσεως καὶ ἐμπειρίας καὶ ἀσκήσεως.

57 Εἰ βούλει ἀταράχως καὶ εὐαρέστως ζῆν, πειρῶ
τοὺς συνοικοῦντάς σοι πάντας ἀγαθοὺς ἔχειν. ἔξεις δὲ
ἀγαθοὺς, εἰ τοὺς μὲν ἐκόντας παιδεύεις τοὺς δὲ ἄκον-
τας ἀπολύεις. συμφεύξεται γὰρ τοῖς φυροῦσιν ἡ 25
μοχθηρία ἅμα καὶ ἡ κακία, συνυπολειφθήσεται δὲ
τοῖς συμμένουσί σοι ἡ χρησιότης καὶ ἡ ἐλευθερία.

58 Ἐκ τῶν Ἰαμβλίου (Protr. 2 p. 14).

Ψυχὴ ζῶντας ἡμᾶς τῇ ταύτης ἀρετῇ ζητέον εὖ ζῆν,
ὥς ὀφθαλμοῖς ὁρῶντας τῇ τούτων ἀρετῇ καλῶς ὁρᾶν. 30

59 Τοῦ αὐτοῦ προτρεπτικῶν εἰς φιλοσοφίαν λόγων (ib. p. 16).

Καθάπερ εἰς ἄσυχον τέμενος τὴν ἀρετὴν ὁρμητέον, ὅπως εἰς μηδεμίαν ἀγεννή τύχης ὕβριν ὦμεν
5 ἐκδοτοί.

www.libtool.com.cn

60 Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Σωκράτην περὶ ἀρετῆς.

Ψυχῆς μὲν οὖν ἂν εἴη ἀρετὴ τελεότης καὶ εὐμετρία τῆς ζωῆς, λόγου τε καὶ νοῦ καὶ διανοήσεως ἢ ἀκροτάτῃ καὶ καθαρωτάτῃ ἐνέργεια. τὰ δὲ ἔργα τῆς
10 ἀρετῆς ἀγαθοειδῆ, κάλλιστα, νοερά, σπουδαῖα, πλήρη μεσότητος, εὐκαιρίας μετέχοντα, προηγούμενα, τέλους ἀρίστου στοχαζόμενα, χαρίεντα, ὅτι μάλιστα θεωρεῖσθω.

62 Περικτιόνῃς Πυθαγορείας περὶ σοφίας.

15 Γέρονε δὲ καὶ συνέστα ὁ ἄνθρωπος ποττὸ θεωρῆσαι τὸν λόγον τᾶς τῶν ὅλων φύσιος καὶ τᾶς σοφίας· ἔργον ἐστὶν ἐντῷ τούτῳ κτήσασθαι καὶ θεωρῆσαι τὰν τῶν ἑόντων φρόναςιν.

63 Ἐν ταυτῷ.

20 Γαμετρία μὲν ὦν καὶ ἀριθμητικὰ καὶ τᾶλλα τὰ θεωρητικὰ καὶ ἐπισταμονικὰ περὶ τινὰ τῶν ἑόντων κατασχολέονται, ἃ δὲ σοφία περὶ πάντα τὰ γένη τῶν ἑόντων. οὕτως γὰρ ἔχει σοφία περὶ πάντα τὰ ἑόντα, ὥς ὅψις περὶ πάντα τὰ ὁρατά, καὶ ἀκοὰ περὶ πάντα
25 τὰ ἀκουστά. τὰ δὲ συμβεβακότα τοῖς ἑοῦσιν ἃ μὲν

61 Ἀγαπητοῦ πρὸς Ἰουστινιανόν.

Σπούδαζε διαπαντός, καὶ ὥσπερ οἱ τὰς κλίμακας ἀναβαίνειν ἀρξάμενοι οὐ πρότερον ἴστανται τῆς ἐπὶ τὰ ἄνω φορᾶς πρὶν ἂν τῆς ἄκρας ἐφίκωνται βαθμίδος, οὕτω καὶ αὐτὸς ἔχου
30 τῆς τῶν καλῶν ἀναβάσεως.

καθόλω πᾶσι συμβέβακεν, ἃ δὲ πλείστοις αὐτῶν, ἃ δὲ παρ' ἐνὶ ἐκάστῳ. τὰ μὲν ὧν καθόλω πᾶσιν συμβε-
 βακότα συνιδὲν καὶ θεωρῆσαι τᾷς σοφίας οἰκῆον, τὰ δὲ τοῖς πλείστοις τᾷς περὶ φύσιν ἐπιστάμας, τὰ δ'
 ἴδια καθ' ἕκαστον τᾷς περὶ τι ἀφωρισμένον ἐπιστάμας. 5
 καὶ διὰ τοῦτο σοφία μὲν τὰς τῶν ὄντων ἀπάντων ἀρ-
 χὰς ἀνευρίσκει, φύσικα δὲ τὰς τῶν φύσει γιγνομέ-
 νων, γαμετρία δὲ καὶ ἀριθμητικὰ καὶ μουσικὰ τὰς
 περὶ τὸ ποσὸν καὶ τὸ ἐμμελές. ὅστις ὧν ἀναλῦσαι οἶός
 τ' ἐντὶ πάντα τὰ γένηα ὑπὸ μίαν καὶ τὰν αὐτὰν ἀρχάν, 10
 καὶ πάλιν ἐκ ταύτας συνθεῖναι καὶ συναρθμησασθαι,
 οὗτος δοκεῖ καὶ σοφώτατος ἡμεν καὶ παναλαθέστατος,
 ἔτι δὲ καὶ καλὰν σκοπιάν ἀνευρηκέναι, ἀφ' ἧς δυ-
 νατὸς ἐσεῖται τὸν τε θεὸν κατόψεσθαι καὶ πάντα τὰ
 ἐν τῇ συστοιχίᾳ τε καὶ τάξει τὰ ἐκείνω κατακεχω- 15
 ρισμένα.

64 Μετώπου Πυθαγορείου Μεταποντίνου
 ἐκ τοῦ περὶ ἀρετῆς.

Ἀρετὰ ἐντὶ ἀνθρώπῳ τελειότας φύσιος ἀνθρώπου.
 ἕκαστον γὰρ τῶν ὄντων τέλειον καὶ ἄκρον γίνεται 20
 καττὰν οἰκείαν τᾷς φύσιος ἀρετάν. ἵππῳ τε γὰρ ἀρετὰ
 ἐντὶ ἅ ἐς τὸ ἄκρον ἄγοισα τὰν τῷ ἵππῳ φύσιν, καὶ
 ἐπὶ τῶν μερέων δὲ τῶν καθ' ἕκαστον ὁ αὐτὸς λόγος.
 ὀπίλων τε γὰρ ἀρετὰ ὀξυδορκία· αὐτὰ δ' ἀκρότας
 ἐντὶ τᾷς ὀφθαλμῶν φύσιος. καὶ οὐάτων ἀρετὰ ὀξυα- 25
 κοῖα· αὐτὰ δ' ἀκρότας ἐντὶ τᾷς οὐάτων φύσιος. καὶ
 ποδῶν ἀρετὰ ποδωκεία· [καὶ] αὐτὰ δ' ἀκρότας ἐντὶ
 τᾷς ποδῶν φύσιος. ἀνάγκα δ' ἀρετὰν πᾶσαν τρία
 ταῦτ' ἔχεν, λόγον καὶ δύναμιν καὶ προαίρεσιν· λό-
 γον μὲν, ᾧ κρίνει καὶ θεωρεῖ· δύναμιν δέ, ᾧ ἀντέχει 30
 καὶ κρατεῖ· προαίρεσιν δέ, ᾧ στέργει καὶ ἀγαπῇ. τὸ

μὲν ὧν κρίνεν καὶ θεωρὲν ἐντὶ τῷ διανοητικῷ μέρους τὰς ψυχᾶς, τὸ δ' ἀντέχεν καὶ κρατὲν ἰδίου τῷ ἀλόγῳ μέρους τὰς ψυχᾶς, τὸ δὲ στέργεν καὶ ἀγαπῆν κοινὸν καὶ τῷ διανοητικῷ καὶ τῷ ἀλόγῳ μέρους τὰς
 5 ψυχᾶς. συνέστακε γὰρ προαίρεσις ἐκ διανοίας καὶ ὀρέξιος· ἡ μὲν ὧν διάνοια ἀπὸ τῷ λογικῷ μέρους ἐντὶ τὰς ψυχᾶς, ἡ δὲ ὀρεξις ἀπὸ τῷ ἀλόγῳ. τὸ δὲ πλῆθος τῶν ἀρετῶν ἀπασᾶν ἐκ τῶν μερῶν τὰς ψυχᾶς κατίδοιτο καὶ τις, ὡσαύτως δὲ καὶ τὰν γένεσιν καὶ τὰν σύ-
 10 στασιν τὰς ἀρετῶν. ἐπὶ γὰρ τῶν μερῶν τὰς ψυχᾶς δύο τὰ πρῶτα, τὸ μὲν λογιστικὸν τὸ δ' ἄλογον. καὶ λογιστικὸν μὲν, ᾧ κρίνομεν καὶ θεωρούμεν· ἄλογον δέ, ᾧ ὀρμῶμεν καὶ ὀρεγόμεθα. ταῦτα δὲ ἀλλήλοισι ἢ συμφωνοῦντι ἢ διαφωνοῦντι, ἡ δὲ μάχα καὶ διαφω-
 15 νία γίνεται αὐτοῖς δι' ὑπερβολὰν καὶ ἑλλειψιν. φανερόν ὧν ὅτι, ὅκκα μὲν τὸ λογιστικὸν μέρος τὰς ψυχᾶς ἐπικρατῇ τῷ ἀλόγῳ, γίνεται καρτερία καὶ ἐγκράτεια· ὅκκα δὲ τὸ ἄλογον μέρος τὰς ψυχᾶς τῷ λογιστικῷ, ἀκρασία καὶ μαλακία· ὅκκα δὲ τὸ μὲν ἀγῆται
 20 τὸ δ' ἔπηται, καὶ ἀμφοτέρω συμφωνῇ ἀλλήλοισι, τὸ τηνικαῦτα ἀρετά. ἡ μὲν ὧν καρτερία καὶ ἐγκράτεια γίνεται μετὰ λύπης· ἀλλ' ἡ μὲν καρτερία ἐν τῷ ἀντέχεν πόνῳ, ἡ δ' ἐγκράτεια ἐν τῷ ἀντέχεν ἁδονῇ, ἡ δ' ἀκρασία καὶ μαλακία ἐν τῷ μὴ ἀντέχεν μηδὲ κρατύν.

25 καὶ διὰ τοῦτο συμβαίνει φεύγεν τὰγαθὰ τὼς ἀνθρώπως διὰ λύπαν, ἀποβάλλεν δ' αὐτὰ διὰ ἁδονάν. καὶ τοὶ ἔπαινοι δὲ καὶ φόγοι καὶ τὰ καλὰ πάντα [καὶ κακὰ] τὰ περὶ τὸν ἄνθρωπον γίνεται ἐν τούτοις τοῖς μέρεσι τὰς ψυχᾶς. καὶ καθόλω μὲν ἡ τὰς ἀρετῶν σύστασις
 30 γίνεται τοῦτον τὸν τρόπον· τὰ δὲ εἶδεα αὐτῶν καὶ τὰ μέρη οὕτως καὶ τις ἀθρήσαι. ἐπεὶ γὰρ τὰς ψυχᾶς δύο μέρη, τὸ μὲν λογιστικὸν τὸ δὲ ἄλογον, καὶ τὸ μὲν

λογιστικόν ἐντι ᾧ κρίνομεν καὶ θεωροῦμεν, τὸ δ' ἄλο-
 γον ᾧ ὀρμῶμεν καὶ ὀρεγόμεθα, τῷ δὲ ἀλόγῳ τὸ μὲν
 θυμοειδὲς τὸ δ' ἐπιθυματικόν, καὶ τούτου τὸ μὲν οἶον
 ἀμυντικόν καὶ ὑπερμαχατικόν ποτιτοὺς πλασίον θυ-
 μοειδὲς ὀνυμάζεται, τὸ δ' οἶον ὀρεχτικόν καὶ ποθητι- 5
 κὸν τὰς οἰκείας τῷ σώματος συστάσιος ἐπιθυματικόν·
 φανερόν ὡς κατὰ λόγον τοῖς μέρεσι τούτοις τὰς ψυ-
 χᾶς καὶ τὸ πλᾶθος τᾶν ἀρετῶν ἀκολούθακεν καὶ τὰ
 διαφοραὶ καὶ ιδιότατες αὐτῶν. τῷ μὲν γὰρ λογιστικῷ
 μέρος τὰς ψυχᾶς ἀρετὰ ἡ φρόνασις, κριτικὰ γὰρ ἐντὶ 10
 καὶ θεωρητικὰ ἔξις· τῷ δὲ θυμοειδέος ἡ ἀνδρεία· ἔξις
 γὰρ ἐντὶ ἀντερειστικὰ καὶ ὑποστατικὰ τῶν δεινῶν·
 τῷ δ' ἐπιθυμητικῷ ἡ σωφροσύνη· μετριότης γὰρ
 ἐντὶ καὶ κατοχὰ ποθ' ἀδονᾶν τὰν διὰ σώματος· ὅλας
 δὲ τὰς ψυχᾶς ἡ δικαιοσύνη. φαῦλοι μὲν γὰρ τοὶ ἄν- 15
 θρωποι γίνονται ἢ διὰ κακίαν ἢ δι' ἀκρασίαν ἢ διὰ
 θηριότατα· ἀδικοῦντι δ' ἀλλάλως ἢ διὰ κέρδος ἢ δι'
 ἀδονᾶν ἢ διὰ φιλοτιμίαν. ἡ μὲν ὦν κακία τῷ λογι-
 στικῷ μέρος τὰς ψυχᾶς ἐντὶν οἰκειότερα· ποτέοικε
 γὰρ ἡ μὲν φρόνασις τῇ τέχνῃ, ἡ δὲ κακία τῇ κακο- 20
 τεχνίᾳ· ἔξιν μαχανάσιος γὰρ ποθὲν εὕρισκει τὸ ἄδι-
 κον· ἡ δ' ἀκρασία μᾶλλον τῷ ἐπιθυμητικῷ· ἐν γὰρ
 τῷ κρατὲν ἀδονᾶς ἡ ἐγκράτεια, καὶ ἐν τῷ μὴ κρατὲν
 ἡ ἀκρασία. ἡ δὲ θηριότης τῷ θυμοειδέος· ὅκκα γὰρ
 τῇ ἐπιθυμίᾳ τῷ κακῶς ποιῆσαι χαρίζεται τις, οὐχ ὡς 25
 ἄνθρωπος ἀλλ' ὡς θηρίον, τὸ τοιόνδε ὀνυμάζεται θη-
 ριῶδες· ἀκόλουθα δὲ καὶ τὰ ἀποτελέσματα τῶν δια-
 θέσεων τούτων, ἃν περ ἔνεκα πράσσουντι. ἡ μὲν γὰρ
 πλεονεξία ἀπὸ κακίας, ἡ δὲ κακία ἀπὸ τῷ λογιστικῷ
 μέρος τὰς ψυχᾶς. καὶ ἡ μὲν φιλοτιμία ἀπὸ τῷ θυ- 30
 μοειδέος· αὐτὰ δ' ἐν ὑπερβολῇ γενομένα γεννῇ τὰν
 θηριότητα. πάλιν δὲ ἡ μὲν ἀδονὰ ἐν τῷ ἐπιθυμητικῷ,

σφοδρότερον δὲ μαστευομένα γεννῇ τὰν ἀκρασίαν. ὥστ' ἐπεὶ τὸ ἀδικεῖν γίνεται δι' αἰτίας τοσαύτας, φανερόν ὅτι τὸ δικαιοπραγεῖν γίνεται διὰ τὰς ἰσας. φύσει γὰρ ἅ μὲν ἀρετὰ ἀγαθοποιὸς καὶ ὠφελητικά, ἅ δὲ
5 κακία κακοποιὸς καὶ βλαπτικά. ἐπεὶ δὲ τῶν τῆς ψυχᾶς μερέων τὸ μὲν ἐντὶ ἀγεόμενον τὸ δ' ἐπόμενον, αἱ δ' ἀρεταὶ καὶ αἱ κακίαι περὶ ταῦτα καὶ ἐν τούτοις φανερόν ὅτι καὶ τῶν ἀρετῶν ταὶ μὲν ἐντὶ ἀγεμονικαὶ ταὶ δ' ἐπηγικαὶ ταὶ δὲ σύνθετοι ἐκ τούτων. ἀγεμονι-
10 καὶ μὲν οἶον ἅ φρόνασις, ἐπηγικαὶ δὲ οἶον ἅ ἀνδρεία καὶ σωφροσύνη, σύνθετοι δ' ἐκ τούτων οἶον ἅ δικαιοσύνη. τὰ δὲ πάθη τῆς ἀρετᾶς ὕλα· περὶ ταῦτα γὰρ καὶ ἐν τούτοις ἅ ἀρετὰ. τῶν δὲ παθῶν τὸ μὲν ἐκούσιον τὸ δ' ἀκούσιον· καὶ ἐκούσιον μὲν ἄδονά, ἀκού-
15 σιον δὲ λύπα. ταῦτά δὲ ταῦτα καὶ ἐπιτείνουντι καὶ ἀνίεντι τοὶ πολιτικοί, συναρμόζοντες τὰ ἄλογα μέρη τῆς ψυχᾶς ποτὶ τὰ λόγον ἔχοντα· τῆς δὲ συναρμογᾶς ὅρος τὸ μήτε διὰ τὰν ἐνδειαν μήτε διὰ τὰν ὑπερβολὰν ἀπείργεσθαι τὸν νόον τὸ ἴδιον ἔργον ἐπιτελέειν.
20 συντέτακται γὰρ τὸ χεῖρον ἔνεκα τῷ βελτίονος, ὥς ἐν μὲν τῷ κόσμῳ τὸ ἀειπαθὲς πᾶν μέρος ἔνεκα τῷ ἀεικινάτῳ, ἐν δὲ τῇ συζυγίᾳ τῶν ζώων τὸ θῆλυ ἔνεκα τῷ ἄρρενος· τὸ μὲν γὰρ σπείρει τὰν ψυχὰν γεννῶν, τὸ δὲ μόνον τὰν ὕλαν παρέχεται τῷ γεννωμένῳ· ἐν δὲ
25 γε τῇ ψυχᾷ τὸ ἄλογον τῷ λογικῷ. συντέτακται γὰρ καὶ ὁ θυμὸς καὶ ἡ ἐπιθυμία ποτὶ τὸ πρᾶτον μέρος τῆς ψυχᾶς, τὸ μὲν ὥσπερ δορυφόρος τις καὶ σωματοφύλαξ, τὸ δ' ὥς οἰκονόμος καὶ οἰκουρὸς τῶν ἀναγκαίων· ὁ δὲ νόος ἐπ' ἄκρας τῆς κορυφᾶς τῷ σώματος ἰδρυ-
30 μένος καὶ ἔχων περιανγέα καὶ διανγέα τὰν ἔποψιν, μαστεύεται τὰν τῶν ἐόντων φρόναςιν· καὶ τοῦτ' ἔργον ἐντὶ αὐτῷ κατὰ φύσιν, τὸ μαστευσάμενον καὶ

κτησάμενον ἀκολουθῆσαι τοῖς βελτίοσιν αὐτῷ καὶ τιμιωτάτοις. ἀρχὰ γὰρ καὶ αἰτία καὶ κανὼν ἐντι τῆς ἀνθρωπίνης εὐδαιμοσύνης ἅ τῶν θεῶν καὶ τιμιωτάτων ἐπίγνώσις.

65 Κλεινίου Πυθαγορείου Ταραντίνου. 5

Πᾶσα μὲν ὧν ἀρετὰ τελεοῦται, καθάπερ ἐν ἀρχῇ διώρισται, ἐκ λόγῳ καὶ προαιρέσιος καὶ δυνάμιος. τούτων δὲ καθ' ἑαυτὸ ἕκαστον οὐκ ἀρετᾶς μέρος ἐντί, ἀλλ' αἴτιον ἀρετᾶς. ὅσοι μὲν ὧν ἔχοντι τὸ νοατικὸν καὶ γνωστικὸν μέρος αὐτᾶς, δεινοὶ τε καὶ συνετοὶ 10 ὀνυμαίνονται· ὅσοι δὲ τὸ ἡθικὸν τε καὶ προαιρετικόν, χρήσιμοί τε καὶ ἐπιεικέες. . . .

66 Κλεινίου Πυθαγορείου Ταραντίνου ἐκ τῶν περὶ ὁσιότητος καὶ εὐσεβείας.

Ὅποσας δεῖ τὰς αἰτίας ἀνευρεν, δι' ἃς ἀδικεῖν 15 πέφυκεν ἄνθρωπος. αὗται δὲ τρεῖς τυγχάνοντι· φιλαδονία μὲν ἐν ταῖς ἀπολαύσεσι ταῖς διὰ σώματος, πλεονεξία δὲ ἐν τῷ κερδαίνειν, φιλοδοξία δὲ ἐν τῷ καθυπερέχεν τῶν ἴσων τε καὶ ὁμοίων. δεῖ τοιγαρῶν γνωρίζεν, ὅτι τούτοις ἀντιτιθέμεν οἷόν τέ ἐστιν, ἃ 20 μὲν φόβον ἐμπαρασκευάζοντι τοῖς ἀνθρώποις, ἃ δὲ αἰσχύναν, ἃ δὲ καὶ ἐπιθυμίαν· φόβον μὲν δὴ τῶν νόμων, αἰσχύναν δὲ τῶν θεῶν, ἐπιθυμίαν δὲ τῶν λόγων. διδάσκειν ὧν δεῖ τὼς νέως ἐξ ἀρχᾶς τὰν τε τῶν θεῶν τιμὰν καὶ τὰν τῶν νόμων· ἐκ τῶνδε γὰρ 25 φανερόν ἄν εἴη, ὅτι πᾶν ἔργον ἀνθρώπινον καὶ βίος ὅς ὁσιότατός τε καὶ εὐσεβείας μετέξει, καὶ ὀρθοπλοεῖ.

67 Θεαγοῦς Πυθαγορείου ἐκ τοῦ περὶ ἀρετῆς. 30

Ἀρχαὶ τῆς συμπάσης ἀρετᾶς τρεῖς, γνῶσις καὶ

δύναμις καὶ προαίρεσις. καὶ ἔντιν ἃ μὲν γνῶσις οἶον
 ὅψις ἃ θεωροῦμεν καὶ κρίνομεν τὰ πράγματα, ἃ δὲ
 δύναμις οἶον ἀλκά τις τῷ σκάνεος ἃ ὑφιστάμεθα καὶ
 ἐμμένομεν τοῖς πράγμασιν, ἃ δὲ προαίρεσις οἶον χει-
 5 ρες ψυχᾶς τινες αἷς ὀρμώμεν καὶ ἀντιλαζύμεθα τῶν
 πραγμάτων. ἔχει δὲ καὶ ὁ τᾶς ψυχᾶς διάκοσμος οὐ-
 τως. τὸ μὲν γάρ τι αὐτᾶς ἐντι λογισμὸς τὸ δὲ θυμὸς
 τὸ δ' ἐπιθυμία. λογισμὸς μὲν ὧν ὁ κρατέων τᾶς γνώ-
 σιος, θυμὸς δὲ ὁ κρατέων τῷ μένεος, ἐπιθυμία δὲ ἃ
 10 κρατοῦσα τῷ ἐπιθυματικῷ ἀδεῶς. ὅκκαν ὧν ἐς τὸ ἐν
 τὰ τρία ταῦτα μολῇ μίαν ἐπιδεξάμενα συναρμογάν,
 τόκα δὲ γίνεται ἀρετὰ καὶ ὁμολογία ἐν τᾷ ψυχᾷ. ὅκ-
 καν δὲ στασιάζοντα καὶ ἀπ' ἀλλήλων ἀπόσπαστα ἦ,
 τόκα δὲ γίνεται κακία καὶ ἀναρμοστία ἐν τᾷ ψυχᾷ.
 15 καὶ ὅκκαν μὲν ὁ λογισμὸς ἐπικρατέη τῶν ἀλόγων με-
 ρέων τᾶς ψυχᾶς, τόκα δὲ γίνεται καρτερία καὶ ἐγκρά-
 τεια, καρτερία μὲν ἐν τᾷ κατοχᾷ τῶν πόνων, ἐγκρά-
 τεια δὲ ἐν τᾷ κατοχᾷ τῶν ἀδέων. ὅκκαν δὲ τὰ ἄλογα
 μέρεια τᾶς ψυχᾶς ἐπικρατέη τῷ λογισμῷ, τόκα δὲ γί-
 20 νεται μαλακία καὶ ἀκρασία. μαλακία μὲν ἐν τῷ φεύ-
 γεν τὼς πόνως, ἀκρασία δὲ ἐν τῷ νικᾶσθαι ὑπὸ τῶν
 ἀδέων. ὅκκαν δὲ τὸ μὲν κρέσσον ἄρχῃ μέρος τᾶς ψυ-
 χᾶς τὸ δὲ χέρηνον ἄρχηται, καὶ τὸ μὲν ἀγῆται τὸ δ'
 ἔπηται, ἀμφοτέρω δὲ συννευδοκῆται καὶ συννομολογῆ-
 25 ται ἀλλήλοισι, τόκα δὲ γίνεται ἀρετὰ καὶ παναγαθία
 περὶ ὅλαν τὴν ψυχάν. καὶ ὅκκαν μὲν τὸ ἐπιθυματι-
 κὸν ἔπηται μέρος τᾶς ψυχᾶς τῷ λογιστικῷ, γίνεται
 σωφροσύνη. ὅκκαν δὲ τὸ θυμοειδές, ἀνδρειότης. ὅκ-
 καν δὲ τὰ μέρεια πάντα, δικαιοτάς. αὗτα γάρ ἐντιν ἃ
 30 διείργουσα τὰς τε κακίας πάσας τᾶς ψυχᾶς καὶ τὰς
 ἀρετὰς ἀπ' ἀλλήλων. καὶ ἔντιν ἃ δικαιοτάς οἶον σύ-
 σταμά τι τᾶς ἀρμογᾶς τῶν μερέων τᾶς ψυχᾶς καὶ

ἀρετὰ τελεία καὶ παννυπερτάτα· πάντα γὰρ ἐν ταῦτα,
 τὰ δ' ἄλλ' ἀγαθὰ τῆς ψυχᾶς οὐκ ἄτερθε ταύτας· διό-
 περ καὶ ἐν θεοῖς μέγα κράτος ἔχει ἡ δικαιοσύνη καὶ ἐν
 ἀνθρώποις· τῷ γὰρ ὅλῳ καὶ τῷ παντὸς ἅδ' ἀρετὰ
 συνέχει τὴν κοινωνίαν καὶ τὰν ἐν θεοῖς καὶ τὰν ἐν 5
 ἀνθρώποις. θέμις γε οὖν φαίνεται παρὰ τοῖς οὐρα-
 νίοις θεοῖς, δίκαια δὲ παρὰ τοῖς χθονίοις, νόμος δὲ
 παρὰ τοῖς ἀνθρώποις. ταῦτα δ' ἐντὶ σαμεία καὶ σύμ-
 βολα τῷ τὰν δικαιοσύνην παννυπερτάτην ἀρετὴν ὑπάρ-
 χεν. καὶ ἄλλως δὲ πιστοῦται ὁ λόγος ἐξ ὀνυμάτων· 10
 ὅκκα μὲν γὰρ ὁ νόος τῆς ψυχᾶς ἀμβλακίσκη, ὀνομά-
 ζεται ἡ τοιαύτη διάθεσις ἀφροσύνη· ὅκκα δὲ ὁ θυμός,
 θρασύτης ἢ δειλία· ὅκκα δὲ ἐπιθυμία, ἀκρασία· καὶ
 ὅκκα μὲν ἐπὶ τὸ μῆλον ἀμβλακίσκη ὁ νόος, ἀφροσύνη,
 ὅκκα δ' ἐπὶ τὸ μέζον, πανουργία· καὶ ὅκκα μὲν ἐπὶ 15
 τὸ μῆλον ἀμβλακίσκη ὁ θυμός, δειλία, ὅκκα δ' ἐπὶ τὸ
 μέζον, θράσος· καὶ ὅκκα μὲν ἐπὶ τὸ μῆλον ἀμβλακίσκη
 ἡ ἐπιθυμία, φιλαδονία· ὅκκα δ' ἐπὶ τὸ μέζον, ἀκο-
 λασία· ὅλως δὲ ἡ μὲν οὐ κατ' ὀρθὸν λόγον συναρ-
 μογὰ, κακία· αὐτὰ δέ, ἂν μηδένης ἕκατι γένηται, 20
 καλέεται ἀβελτηρία· ὅκκα δὲ φόβῳ, δειλία, ὅκκα δὲ
 ἀδονᾶς, ἀκολασία, ὅκκα δὲ κέρδεος, ἀδικία. ἡ δὲ κατ'
 ὀρθὸν λόγον αὐτῆς σύνταξις, ὅκκα μὲν ἐν τῷ θεωρῆν
 καὶ κρίνεν γένηται, καλέεται φρόνησις· ὅκκα δὲ ἐν
 τῷ ὑφίστασθαι τὰ ἀδέα, σαοφροσύνη· ὅκκα 25
 δ' ἐν τῷ κέρδεος ἀποσχέσθαι καὶ βλάβας τῆς εἰς τὸν
 πλατῖον, δικαιοσύνης. ἡ δὲ κατὰ τὸν ὀρθὸν λόγον αὐ-
 τῆς σύνταξις καὶ παρὰ τὸν ὀρθὸν λόγον παράβασις
 τῷ δέοντός ἐντι στοχασμὸς καὶ τῷ μὴ δέοντος ἐπίπτω-
 σις. ἐντι δὲ τὸ μὲν δέον ὃ δεῖ ἡμεῖν· τοῦτο δὲ οὐτ' 30
 ἀφαιρέσιος οὔτε προσθέσιος δέεται· αὐτὸ γὰρ ἐντιν
 ὃ δεῖ ἡμεῖν. τῷ δὲ μὴ δέοντος εἶδεε δύο, τὸ μὲν ὑπερ-

βολά, τὸ δὲ ἔλλειψις. καὶ ἅ μὲν ὑπερβολὰ τὸ πλεον
 τῷ δέοντός ἐντι, ἅ δ' ἔλλειψις τὸ ἔλαττον. ἅ δ' ἀρετὰ
 ἕξις τίς ἐντι τῷ δέοντος· διόπερ καὶ ἀκρότας καὶ με-
 5 σότας εὐθέως ἐντί· ἀκρότας μὲν, διότι τῷ δέοντος
 ἔλλείψιός ἐστιν, μεσότης δὲ ὅτι μεταξὺ τῆς ὑπερβολῆς καὶ τῆς
 ἔλλείψεως ἐντιν. οὕτως γὰρ καὶ μεσότητες τυγχάνοντι
 καὶ ἀκρότατες· μεσότητες μὲν, ὅτι ἐντὸς τῆς ὑπερ-
 10 βολῆς καὶ τῆς ἔλλείψεως πίπτουσι· ἀκρότατες δέ, ὅτι
 οὔτε προσθέσις οὔτ' ἀφαιρέσις δέονται· αὐτὰ γὰρ
 ἐντι ταῦτα ἃ δεῖ αὐτὰ ἤμεν.

68 Ἐν ταυτῷ.

Ἐπεὶ δὲ ἅ τῷ ἡθεος ἀρετὰ περὶ πάθηα, τῶν δὲ
 παθέων ἄδονα καὶ λύπα ὑπέροτατα, φανερόν ὅτι οὐκ
 ἐν τῷ ὑπεξελέσθαι τὰ πάθηα τῆς ψυχᾶς, ἄδοναν καὶ
 15 λύπαν, ἅ ἀρετὰ πέπτωκεν, ἀλλ' ἐν τῷ ταῦτα συναρ-
 μόζεσθαι. οὐδὲ γὰρ ὑγίεια, εὐκρασία τις ἕασα τῶν
 τῷ σώματος δυνάμεων, ἐν τῷ ὑπεξελέσθαι τὸ ψυχρὸν
 καὶ τὸ θερμὸν καὶ τὸ ὑγρὸν καὶ τὸ ξηρὸν, πέπτωκεν,
 ἀλλ' ἐν τῷ ταῦτα συγκερασθῆμεν· ἐντι γὰρ οἷον συμ-
 20 μετρία τις τούτων· οὐδ' ἐν τῇ μωσικῇ ἐν τῷ ὑπεξε-
 λείσθαι τὸ ὀξύ καὶ τὸ βαρὺ τὸ σύμφωνον πέπτωκεν,
 ἀλλ' ἐν τῷ ταῦτά πως συναρμόξασθαι. συναρμολογί-
 νων [γὰρ] τῷ ὀξέος καὶ τῷ βαρέος τὸ μὲν σύμφωνον
 ἐναπολαμβάνεται, τὸ δὲ διάφωνον ἐκκρούεται· συν-
 25 αρμολογμένων δὲ καὶ τῷ θερμῷ καὶ τῷ ψυχρῷ καὶ τῷ
 ὑγρῷ καὶ τῷ ξηρῷ ἅ μὲν ὑγίεια γίνεται, ἅ δὲ νόσος
 ἀπόλλυται· συναρμολογμένων δὲ καὶ τῷ θυμῷ καὶ τῆς
 ἐπιθυμίας αἱ μὲν κακίαι καὶ τὰ πάθηα ἐξαίρονται,
 ταὶ δ' ἀρεταὶ καὶ τὰ ἡθεα ἐγγίνονται. ἰδιαιτάτον δὲ
 30 τῆς τῷ ἡθεος ἀρετᾶς ἡ προαίρεσις ἡ ἐν τοῖς καλοῖς.
 λόγῳ γὰρ καὶ δυνάμει συγχρέεσθαι δυνατόν καὶ ἄνευ

ἀρετᾶς, προαιρέσει δὲ οὐ δυνατόν· τὸ γὰρ ἀξίωμα
 τῷ ἡθέος ἅ προαίρεσις σαμαίνει. διὸ καὶ μετὰ βίας
 μὲν ἐπικρατέων ὁ λογισμὸς θυμῷ καὶ ἐπιθυμίας ἐγ-
 κράτειαν καὶ καρτερίαν ἐμποιεῖ, μετὰ βίας δὲ πάλιν
 ἐκβιασθεὶς αὐτὸς ὑπὸ τῷ ἄλογῳ ἀκράσιαν καὶ μα- 5
 λακίαν. ταὶ δὲ τοιαῦται διαθέσεις τᾶς ψυχᾶς ἡμιτε-
 λές μὲν ἀρεταί, ἡμιτελές δὲ κακίαι τυγχάνοντι. ὁ
 μὲν γὰρ λογισμὸς ὑγιαίνει, τὰ δ' ἄλογα μέρη τᾶς
 ψυχᾶς νοσεῖ. καὶ καθὸ μὲν ἄρχεται καὶ ἄγεται ὁ θυ-
 μὸς καὶ ἡ ἐπιθυμία ὑπὸ τῷ λόγον ἔχοντος μέρους τᾶς 10
 ψυχᾶς, ἡ ἐγκράτεια καὶ ἡ καρτερία ἀρεταὶ τυγχά-
 νοντι, καθὸ δὲ μετὰ βίας ἄλλ' οὐχ ἐκουσίως τοῦτο
 πράσσουντι, κακίαι τυγχάνοντι. δεῖ γὰρ τὰν ἀρετὰν
 μὴ μετὰ λύπας ἀλλὰ μεθ' ἀδονᾶς τὰ δέοντα πράσσειν.
 πάλιν δὲ καθὸ μὲν ἐπικρατεῖ ὁ θυμὸς καὶ ἡ ἐπιθυμία 15
 τῷ λογισμῷ, μαλακίαν καὶ ἀκράσιαν ἐπιφέροντα, κα-
 κίαι τινὲς τυγχάνοντι· καθὸ δὲ μετὰ λύπας χαρίζον-
 ται τοῖς πάθεσιν, εἰδότες ὅτι ἀμβλακίσκοντι τῷ ὑγιᾶ
 ἡμεν τὸ ὅμμα τᾶς ψυχᾶς, ταῦτα δὲ οὐ κακίαι. πάλιν
 ὦν αὐτό γε τοῦτο φανερόν, ὅτι ἐκουσίως δεῖ τὰν ἀρε- 20
 τὰν τὰ δέοντα πράσσειν, τὸ μὲν ἀκούσιον οὐκ ἄνευ
 λύπας καὶ φόβου, τὸ δὲ ἐκούσιον οὐκ ἄνευ ἀδονᾶς καὶ
 φιλοφροσύνας. ἅμα δὲ καὶ ὁ λόγος ὁ τᾶς διαιρέσιος
 ἐμπεδοῖ καὶ παρίητι ταῦθ' οὕτως ἔχεν. ἡ μὲν γὰρ
 γνωσις καὶ ἡ ὄρασις τῶν πραγμάτων τῷ λόγον ἔχον- 25
 τος μέρους ἐντὶ τᾶς ψυχᾶς, ἡ δὲ δύναμις τῷ ἄλογῳ.
 τὸ γὰρ ἀντέχεν μὴ δύνασθαι τοῖς πόνοις, ἐπικρατὲν
 δὲ τῶν ἀδονᾶν, οἰκείον ἐντὶ τῷ ἄλογῳ μέρος τᾶς ψυ-
 χᾶς. ἡ δὲ προαίρεσις ἐν ἀμφοτέροις αὐτοῖς γίνεται,
 καὶ τῷ λόγον ἔχοντι μέρει τᾶς ψυχᾶς καὶ τῷ ἄλογῳ· 30
 σύγκειται γὰρ ἐκ διανοίας καὶ ὀρέξεως, ὦν ἡ μὲν διά-
 νοια τῷ λόγον ἔχοντός ἐντι, ἡ δ' ὀρεξις τῷ ἄλογῳ.

διὸ καὶ ἀρετὰ πᾶσα ἐν συναρμογᾷ γίνεται τῶν μερέων τᾶς ψυχᾶς, καὶ τὸ ἐκούσιον δὲ καὶ τὸ προαιρετὸν πάντως ἐν τᾷ ἀρετᾷ.

69 Ἐν ταυτῷ. www.libtool.com.cn

5 Καθόλω μὲν ὧν ἀρετὰ συναρμογὰ τις ἐντὶ τῶν ἀλόγων μερέων τᾶς ψυχᾶς ποτὶ τὸ λόγον ἔχον. γίνεται δὲ αὐτὰ τῷ κατὰ τὰν ἀδονὰν καὶ τὰν λύπαν ὅρον ἐπιδέξασθαι τὸν τῷ δέοντος. οὐδὲν γὰρ ἄτερον ἀλαθινὰ ἀρετὰ εἰ μὴ ἔξις τῷ δέοντος· αὐτὸ δὲ τὸ δέον
10 ἐντὶ ὅπερ δεῖ ἡμεν, τὸ δὲ μὴ δέον ὅπερ οὐ δεῖ ἡμεν. τῷ δὲ μὴ δέοντος εἶδεε δύο, τὸ μὲν ὑπερβολὰ τὸ δ' ἑλλειψις. καὶ ὑπερβολὰ μὲν ἐντὶ τὸ πλεόν τῷ δέοντος, ἑλλειψις δὲ τὸ ἐλαττον τῷ δέοντος. τὸ δὲ δέον αὐτὸ ἐόν ὅπερ δεῖ ἡμεν καὶ ἄκρον ἂν ὑπάρχῃ καὶ μέ-
15 σον· ἄκρον μὲν ὅτι οὐτ' ἀφαιρέσιος οὔτε προσθέσιος δέεται, μέσον δὲ ὅτι μεταξὺ ἐντὶ τᾶς ὑπερβολᾶς καὶ τᾶς ἑλλείψεως. ἔχει δὲ τὸ δέον καὶ [τὸ] μὴ δέον πρὸς ἄλλαλα οὕτως ὥσπερ τὸ ἴσον καὶ τὸ ἄνισον, καὶ τὸ τεταγμένον καὶ τὸ ἄτακτον, ταῦτα δ' ἐντὶν ἀμφο-
20 τερα τὸ πεπερασμένον καὶ τὸ ἄπειρον, καὶ διὰ τοῦτο τῷ ἀνίσω τὰ μέρεα λέγεται ποτὶ τὸ μέσον, ἀλλ' οὐ ποτ' ἄλλαλα. ἀμβλεία τε γὰρ ὀνομάζεται γωνία ἡ μέζων ὀρθᾶς, ὀξεῖα δὲ ἡ μείων ὀρθᾶς, καὶ μέζων μὲν εὐθεία ἡ ὑπερέχουσα τὰν ἐκ τῷ κέντρῳ· καὶ μακρο-
25 τέρα μὲν ἀμέρα ἰσημερινᾶς. καὶ ταὶ νόσοι δὲ γίνονται τῷ σώματος διὰ τὸ θερμότερον ἢ κρυμωδέστερον γίνεσθαι τὸ σῶμα. τὸ μὲν γὰρ θερμότερόν ἐντὶ τὸ πλεόν τῷ μετρίῳ, τὸ δὲ κρυμωδέστερον ἑλασσον τούτω. ἔχει δέ γε καὶ ἡ ψυχὰ καὶ ἡ περὶ αὐτὰν διάθεσις
30 τὰν ἀναλογίαν ταύταν. ἡ μὲν γὰρ θρασύτης ἐντὶ ὑπερβολὰ τῷ δέοντος ἐν ὑποστάσει δεινῶν, ἡ δὲ δει-

λότας ἔλλειψις τῷ αὐτῷ. καὶ ἃ μὲν ἀσωτία ὑπερβολὰ
 τῷ δέοντος ἐν δαπάνᾳ χρημάτων, ἃ δ' ἀνελευθερία
 ἔλλειψις τῷ αὐτῷ. καὶ ἃ μὲν ὀργὰ ἐντὶ ὑπερβολὰ τῷ
 δέοντος ἐν ὁρμᾷ θυμῷ, ἃ δ' ἀναλγησία ἔλλειψις τού-
 τῳ. ὁ δ' αὐτὸς λόγος καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων διαθεσίῳν 5
 τῶν ἀντικειμένων. δεῖ δ' ἔξιν τῷ δέοντος ὑπάρχει-
 σαι τὰν ἀρετὰν καὶ μεσότητα τῶν παθέων μήτ' ἀπα-
 θεία μήτ' ἐμπαθεία ἤμεν. ἃ μὲν γὰρ ἀπάθεια ἀπαρόρ-
 ματον καὶ ἀνευθουσίαστον παρέχεται τὰν ψυχὰν ποτὶ
 τὸ καλόν, ἃ δ' ἐμπαθεία συντεταραγμένον καὶ ἀνεπι- 10
 λόγιστον. δεῖ ὦν τὸ πάθος οὕτω παρεμφαίνεσθαι ἐν
 τῇ ἀρετῇ, ὥσπερ καὶ τὰν σκιὰν καὶ τὰ λαμπρὰ ἐπὶ
 τῇς γραφῆς· τὸ γὰρ ἔμψυχον καὶ τὸ ἀπαλὸν καὶ τὸ
 μεμιμαμένον τὰν ἀλάθειαν σὺν τῇ χρηστότατι τῶν
 χρωμάτων μάλιστα γίνεται διὰ τούτων. ἔμψυχα δὲ ἐκ 15
 παρορμᾶσιος καὶ ἐνθουσιασμῷ ἀρετῆς τῆς κατὰ φύ-
 σιν τὰ πάθηα τῆς ψυχῆς. γίνεται γὰρ ἐκ τῶν παθέων
 ἃ ἀρετὰ, καὶ γενναθεῖσα πάλιν συναύξεται τούτοις,
 ὥσπερ καὶ τὸ καλῶς ἀρμοσμένον ἐκ τῷ ὀξέος καὶ βα-
 ρέος, καὶ τὸ εὐκρατον ἐκ τῷ θερμῷ καὶ ψυχρῷ, καὶ 20
 τὸ ἰσόρροπον ἐκ τῷ βαρέος καὶ κούφῳ. οὐκ ἀφελὲν
 ὦν δεῖ τὰ πάθηα τῆς ψυχῆς, οὐδὲ γὰρ ὠφέλιμον, ἀλλὰ
 συναρμόσασθαι ποτὶ τὸ λόγον ἔχον τῷ δέοντος καὶ
 τῷ μετρίῳ.

70 Ἀρχὴτα Πυθαγορείου ἐκ τοῦ περὶ παι- 25
 δεύσεως ἡθικῆς.

Φαμί τὰν ἀρετὰν ἤμεν ποττὸ μὴ κακοδαιμονεῖν
 ἱκανάν, τὰν δὲ κακίαν ποττὸ μὴ εὐδαιμονεῖν, αἵκα
 τὰς ἑξίας αὐτὰς κρίνωμες. αἰεὶ μὲν γὰρ κακοδαιμο-
 νεῖν ἀνάγκη τὸν κακόν, αἵτε ἔχη ὕλαν (κακῶς τε γὰρ 30
 αὐτῇ χρέεται) αἵτε σπανίζῃ· ὥς καὶ τὸν τυφλόν, αἵτε

φῶς ἔχη καὶ λαμπρότατα ὁρατὰν, αἷτε ἐν σκότει δια-
 τελῇ· οὐκ αἰεὶ δὲ εὐδαιμονεῖν τὸν ἀγαθόν. οὐ γὰρ ἅ-
 κτᾶσις τᾷς ἀρετᾷς εὐδαιμονία ἦς, ἀλλ' ἅ χρᾶσις. καὶ
 γὰρ ὁ ἔχων τὰν ὄψιν οὐχ ὁρᾷ αἰεὶ· αἱ γὰρ μὴ ἔχη
 5 φῶς, οὐκ ὄψεται. δύο δ' ὁδοὶ τέμνονται ἐν βίῳ, ἃ
 μὲν σκυθρωποτέρα, τὰν ὁ τλάμων ἐβάδιζεν Ὀδυσσεύς,
 ἃ δὲ εὐδαιμονιότερα, τὰν ἐπορεύετο Νέστωρ. τὰν ὧν
 ἀρετὰν φαμι δῆλεσθαι μὲν ταύταν, δύνασθαι δὲ καὶ
 τήναν. ἀλλὰ τὰν εὐδαιμονίαν καρύσσει ἡ φύσις βίον
 10 εὐκταῖον καὶ εὐσταθέα, διὰ τὸ γνώμας τελεσθῆμεν·
 ὥστε ἃ μὴ δηληται τις παριόντα, οὐκ εὐδαίμων μὲν,
 οὐ μὰν πάντα κακοδαίμων.

71 Ἐν ταυτῷ.

Μὴ ὧν ἄνοσον καὶ ἀνάλητον τολμῶντι τὸν ἀγα-
 15 θὸν εἶπεν, μὴδὲ ἄλνπον θρασυνεέσθωσαν λέγειν· ὥς
 γὰρ σώματι ἀλγεινά τινα ἀπολείπομεν, οὕτω καὶ ψυ-
 χαῖς ἐπώδυνα. ἀλλὰ ταὶ μὲν ἀφρόνων λῦπαι ἀλόγιστοι
 πέλονται, ταὶ δὲ φρονίμων ἐς ὅσον καὶ λόγος ἐπιτρέ-
 ποι-ὀρίδδων τὰ πράγματα. ἀλλὰ μὰν καὶ τὸ καύχημα
 20 αὐτῶν τᾷς ἀπαθείας ἐκλύει τᾷς ἀρετᾷς τὸ γενναῖον,
 αἶκα ἐν ἀδιαφόροις καὶ μὴ κακοῖς θανάτῳ τε καὶ ἀλ-
 γηδόνι καὶ πένιᾳ ἀντιβεβάκη. εὐκαταγώνιστα γὰρ τὰ
 μὴ κακά. ἀσκητέον ὧν ποττὰν μετριοπαθίαν ἰέμεν,
 ὥς τό τε ἀνάλητον εἰς ἴσον τῷ ἐμπαθεῖ φεύγωμες,
 25 μὴδὲ μέζον φύσιος τᾷς ἀμετέρας φθεγγώμεθα.

72 Τοῦ αὐτοῦ περὶ ἀνδρὸς ἀγαθοῦ καὶ
 εὐδαίμονος.

Πρῶτον μὲν ὧν χρη τοῦτο γινώσκειν, ὅτι ὁ μὲν
 ἀγαθὸς ἀνὴρ οὐκ εὐθέως εὐδαίμων ἐξ ἀνάγκας ἐστίν,
 30 ὁ δὲ εὐδαίμων καὶ ἀγαθὸς ἀνὴρ ἐστίν. ὁ μὲν γὰρ εὐ-
 δαίμων ἐξ ἐπαινέτῳ καὶ μακαριστῷ γίνεται, ὁ δὲ ἀγα-

θὸς ἀνὴρ ἐξ ἐπαινετῶ μόνον. γίνεται δὲ ὁ μὲν ἐπαι-
 νος ἐπ' ἀρετᾷ, ὁ δὲ μακαρισμὸς ἐπ' εὐτυχίᾳ. καὶ ὁ
 μὲν ἀγαθὸς ἀνὴρ ἐπὶ τοῖς παρ' ἀρετᾶς ἀγαθοῖς γίνε-
 ται τοιοῦτος, ὁ δ' εὐδαίμων καὶ ἐπὶ τοῖς διὰ τύχαν·
 καὶ ὁ μὲν ἀγαθὸς ἀνὴρ ἀναφαίρετον ἔχει τὴν ἀρετάν, 5
 ὁ δ' εὐδαίμων ἐστὶν ὃκ' ἀφαιρέεται τὴν εὐδαιμοσύ-
 ναν. τὰς μὲν γὰρ ἀρετὰς ἀνυπεύθυνος ἡ δύναμις,
 τὰς δ' εὐδαιμοσύνας εὐθυνομένα. νόσοι τε γὰρ μα-
 κρὰ σώματος καὶ πηρώσιες αἰσθηταρίων ἀπομαρταί-
 νοντι τὴν εὐθάλειαν τὰς εὐδαιμοσύνας.

10

73 Ἐν ταυτῷ.

Διαφέρει δὲ θεὸς ἀνθρώπῳ ἀγαθῷ, ὅτι θεὸς μὲν
 οὐ μόνον εἰλικρινῇ καὶ διυλισμέναν ἔχει τὴν ἀρετὴν
 ἀπὸ παντὸς τῷ θνατῷ πάθεος, ἀλλὰ καὶ τὴν δύναμιν
 αὐτὰς ἄτρυτον πέπαται καὶ ἀνυπεύθυνον, ὥς πρὸς 15
 αἰωνίων ἔργων σεμνότητά τε καὶ μεγαλοπρέπειαν·
 ἄνθρωπος δ' οὐ μόνον τῷ θνατῷ τὰς φύσεις καταστά-
 ματι μήονα ταύταν πέπαται, ἔστι δ' ὅκκα καὶ δι' ἀγα-
 θῶν ἀμετρίαν καὶ διὰ συνήθειαν ἰσχυρὰν καὶ διὰ φύ-
 σιν μοχθηρὰν καὶ δι' ἄλλας αἰτίας πολλὰς ἀδυνατεῖ 20
 κατ' ἄκρας γενεθῆμεν παναλαθέως ἀγαθός.

74 Ἐν ταυτῷ.

Φαμὶ δὴ τὸν ἀγαθὸν ἄνδρα τοῦτον εἶμεν, τὸν
 πράγμασι μεγάλοις καὶ καιροῖς καλῶς χρεόμενον. οὐ-
 τος δέ κα εἴη ὁ εὐτυχίαν τε θυνάμενος καλῶς φέρειν 25
 καὶ πάλιν ἀτυχίαν, καὶ ὁ ἐν τε τοῖς καλοῖς καὶ τιμίῳις
 ἄξιος γενόμενος τῶν ὑποκειμένων, καὶ μεταβαλοίσας
 τὰς τύχας εὖ τὸ παρὸν ἐκδεχόμενος. εἰ δὲ συντόμως
 τε καὶ κεφαλαιωδῶς δεῖ φράσαι, ὁ ἐν πάντεσσι τοῖς
 καιροῖς καλῶς ἀγωνιζόμενος ἐκ τῶν ἐνδεχομένων, 30

καὶ μὴ μόνον αὐταυτον οὕτως διατιθείς, ἀλλὰ καὶ τῷ ἐμπιστεύσαντας αὐτῷ καὶ συναγωνισαμένῳ.

75 Ἐν ταυτῷ.

Ἐπεὶ ὧν τῶν ἀγαθῶν ἄμεν αὐτά ἐντι δι' αὐτὰντα
 5 αἰρετά, οὐ μὰν δι' ἄτερον, ἃ δὲ δι' ἄτερον, οὐ μὰν
 δι' αὐτὰντα, εἴη ἂν καὶ τρίτον τι εἶδος ἄτερον ἀγα-
 θῶν, ὃ καὶ δι' αὐταυτον αἰρετόν ἐντι καὶ δι' ἄτερον.
 τίνων ὧν ἐντι τὰ τοιαῦτα τῶν ἀγαθῶν, ἅπερ αὐτὰ δι'
 αὐτὰντα αἰρετὰ πέφυκεν ἡμεν, οὐ μὰν διὰ ἕτερον;
 10 φανερόν ὅτι ἃ εὐδαιμοσύνα. ταύτας γὰρ ἔνεκα τὰ
 ἄλλα αἰρεόμεθα, αὐτὰν δὲ ταύταν οὐδενὸς ἀτέρω.
 τίνα δὲ πάλιν ἐντί, ἃ δι' ἄτερον μὲν αἰρεόμεθα, οὐ
 μὰν δι' αὐτὰντά γε; δᾶλον ὅτι τὰ ὠφέλιμα καὶ τὰ
 προτρεπτικά τῶν ἀγαθῶν, ἅπερ αἷτια γίνεται τῶν
 15 ἀτέρων, οἷον πόνοι μὲν σώματος καὶ γυμνάσια καὶ
 τρίψεις εὐεκτίας, ἀναγνώσεις δὲ καὶ μελέται καὶ ἐπι-
 τηδεύσεις καλῶν καὶ ἀρετῶν. τίνα δὲ καὶ δι' αὐτὰντα
 αἰρετὰ καὶ τὰ δι' ἄτερον; . . . οἷον αἷ τε ἀρεταὶ καὶ
 αἷ ἔξεις αὐτῶν, καὶ αἷ προαιρέσεις, καὶ αἷ πράξεις,
 20 καὶ πᾶν τὸ ἐχόμενον τῆς τῷ καλῷ οὐσίας. τὸ μὲν ὧν
 δι' αὐταυτο αἰρετόν, οὐ μὰν δι' ἄτερον, μονῆρες ἀγα-
 θόν ἐντι καὶ ἓν· τὸ δὲ καὶ δι' αὐτὸ καὶ δι' ἄτερον,
 τριχᾶ δέδασται. τὸ μὲν γάρ τι αὐτῷ περὶ ψυχάν ἐστιν,
 τὸ δὲ περὶ σῶμα, τὸ δέ τι ἐκτός· περὶ ψυχάν μὲν αἷ
 25 τῆς ψυχᾶς ἀρεταί, περὶ σῶμα δὲ αἷ τῷ σώματος, ἐκτός
 δὲ φίλοι δόξα τιμὰ πλοῦτος. παραπλησίως δὲ καὶ τὸ
 δι' ἄτερον αἰρετόν· τὸ μὲν γάρ τι αὐτῷ τὰ ποιητικά
 τῶν τῆς ψυχᾶς ἀγαθῶν, περὶ σῶμα δὲ τὰ τῷ σώμα-
 τος, ἐκτός δὲ τὰ αἷτια πλούτω καὶ δόξας καὶ τιμᾶς καὶ
 30 φιλίας. ὅτι δὲ τὰν ἀρετὰν ἡμεν συμβέβακεν αὐτὰν
 δι' αὐταύταν αἰρετάν, δᾶλον καὶ ἐκ τῶνδε. εἰ γὰρ τὰ

καταδεέστερα τᾷ φύσει, λέγω δὴ τὰ σώματος ἀγαθὰ, αὐτὰ δι' αὐταυτὰ αἰρεόμεθα, κρέσσων δὲ ψυχὰ σώματος, φανερόν ὅτι καὶ τὰ τῆς ψυχᾶς ἀγαθὰ αὐτὰ δι' αὐταυτὰ ἀγαπéομες, ἀλλ' οὐ διὰ τὰ ἀποβαίνοντα ἀπ' αὐτῶν.

www.libtool.com.cn

5

76 Ἐν ταυτῷ.

Τῷ δ' ἀνθρωπίνῳ βίῳ καιροὶ τρεῖς, ὃ μὲν ἐν εὐτυχίᾳ ὃ δὲ ἐν ἀτυχίᾳ ὃ δὲ μεταξὺ τούτων. ἐπεὶ ὦν ἀγαθὸς ἀνὴρ ὁ ἔχων ἀρετὰν καὶ ὁ χρεόμενος ἀρετᾷ, χρᾶται δὲ αὐτᾷ κατὰ τὴν τρεῖς καιρῶς· ἡ γὰρ ἐν ἀτυ- 10 χίᾳ ἢ ἐν εὐτυχίᾳ ἢ ἐν τοῖς μεταξὺ τούτων· καὶ ἐν ἀτυχίᾳ μὲν ἐντι κακοδαίμων, ἐν δ' εὐτυχίᾳ εὐδαίμων, ἐν δὲ τᾷ μέσῳ καταστάσει οὐκ εὐδαίμων· φανερόν ὅτι οὐδὲν ἄτερόν ἐστιν εὐδαιμοσύνα ἀλλ' ἢ χρᾶσις ἀρετᾶς ἐν εὐτυχίᾳ. λέγομες δὲ νῦν εὐδαιμοσύναν τὰν τῷ ἀν- 15 θρώπῳ. ὁ δ' ἄνθρωπος οὐχ ἅ ψυχὰ μόνον, ἀλλὰ καὶ τὸ σῶμα· τὸ γὰρ ἐξ ἀμφοτέρων ζῶον καὶ τὸ ἐκ τοιούτων ἄνθρωπος. καὶ γὰρ εἰ τῆς ψυχᾶς ὄργανον τὸ σῶμα πέφυκεν, ἀλλὰ καὶ τῷ ἀνθρώπῳ μέρος καὶ τοῦτο καὶ ἡ ψυχά. διὸ καὶ τῶν ἀγαθῶν ἃ μὲν ἐντι τῷ ἀν- 20 θρώπῳ ἃ δὲ τῶν μερέων. καὶ ἀνθρώπῳ μὲν ἀγαθὸν εὐδαιμοσύνα, τῶν δὲ μερέων τῷ ἀνθρώπῳ ψυχᾶς μὲν φρόνασις ἀνδρεία δικαιοσύνη σωφροσύνη, σώματος δὲ κάλλος ὑγίεια εὐεκτία εὐαίσθησις. τὰ δὲ ἐκτός, πλοῦτος καὶ δόξα καὶ τιμὰ καὶ εὐγένεια, πέφυκεν ἐπι- 25 γέννημα ἡμεν τῷ ἀνθρώπῳ καὶ ἀκόλουθα τοῖς φύσει προϋφιστακόσιν ἀγαθοῖς, δορυφορεῖ δὲ τὰ μήονα τῶν ἀγαθῶν τὰ μέξονα· φιλία μὲν καὶ δόξα καὶ πλοῦτος σῶμα καὶ ψυχάν, ὑγίεια δὲ καὶ ἰσχὺς καὶ εὐαίσθησις ψυχάν, φρόνασις δὲ καὶ ἀνδρεία καὶ σωφροσύνη καὶ ἅ 30 δικαιοσύνη τὸν νόον τῆς ψυχᾶς, ὁ δὲ νόος τὸν θεόν·

οὗτος γὰρ ὁ κράτιστός ἐστι καὶ ὁ ἀγεμονεύων. καὶ
 τούτων ἕνεκα καὶ τὰ ἄλλα τῶν ἀγαθῶν δεῖ παρῆμεν.
 στρατεύματος μὲν γὰρ ἀγείται στραταγός, πλωτήρων
 δὲ κυβερνήτας, τῷ δὲ κόσμῳ θεός, τᾷς δὲ ψυχᾷς νόος,
 5 τᾷς δὲ περὶ τὸν βίον εὐδαιμοσύνας φρόνας· οὐδὲν
 γὰρ ἄτερόν ἐστι φρόνας· εἰ μὴ ἐπιστάμα τᾷς περὶ
 τὸν βίον εὐδαιμοσύνας, ἢ ἐπιστάμα τῶν κατὰ φύσιν
 ἀνθρώπων ἀγαθῶν.

77 Ἐν ταυτῷ.

10 Καὶ θεῷ μὲν εὐδαιμοσύνα καὶ βίος ἄριστος, τῷ
 δ' ἀνθρώπῳ ἔξ ἐπιστάμας καὶ ἀρετᾶς καὶ τρίτῳ εὐ-
 τυχίας σωματουμένα παραγίνεται. λέγω δὲ σοφίαν
 μὲν ἐπιστάμαν τῶν θείων καὶ δαιμονίων, φρόνασιν
 δὲ τῶν ἀνθρωπίνων καὶ τῶν περὶ τὸν βίον· τὰς γὰρ
 15 λόγοις καὶ ἀποδείξεσιν ποτιχρωμένας ἀρετὰς δέον ἐπι-
 στάμας ποταγορεύειν· ἀρετὰν δὲ τὰν ἡθικὰν καὶ βελ-
 τίστην ἔξιν τῷ ἀλόγῳ μέρει τᾷς ψυχᾷς, καθ' ἃν καὶ
 ποιοὶ τινες ἡμεν λεγόμεθα κατὰ τὸ ἥθος, οἷον ἐλευ-
 θέριοι δίκαιοι καὶ σώφρονες· εὐτυχίαν δὲ τὰν παρὰ
 20 τὸν λόγον τῶν ἀγαθῶν παρουσίαν καὶ μὴ δι' αὐτὸν
 γινομένην. ἐπεὶ ὧν ἃ μὲν ἀρετὰ καὶ ἐπιστάμα ἐφ'
 ἁμῖν, ἃ δ' εὐτυχία οὐκ ἐφ' ἁμῖν· ἐν δὲ θεωρίαις καὶ
 πράξεσι τῶν καλῶν τὸ εὐδαιμονᾶν· αἱ δὲ θεωρίαι
 καὶ αἱ πράξεις ποτάντεις μὲν οὔσαι λειτουργίαν καὶ
 25 ἀνάγκαν ἐπιφέρουσι, εὐοδοῦσαι δὲ διαγωγὰν καὶ εὐ-
 δαιμοσύναν· γίνεται δὲ ταῦτα ἐν εὐτυχίᾳ· φανερόν
 ὅτι οὐδὲν ἄτερόν ἐστιν εὐδαιμοσύνα εἰ μὴ χρᾶσις ἀρε-
 τᾶς ἐν εὐτυχίᾳ.

78 Ἐν ταυτῷ.

30 Ὅτι ὁ ἀγαθὸς ἀνὴρ οὕτω διάκειται ποτ' εὐτυχίαν,
 ὥσπερ καὶ ὁ τῷ σώματι καλῶς ἔχων καὶ ῥωμαλέως.

καὶ γὰρ ἐκείνος οἷός τε καὶ θάλλπος καὶ ψῦχος ὑπομέ-
 νεν, καὶ βάρος ἄραι μέγα, καὶ πολλὰς ἀτέρας εὐχερῶς
 ὑπομένεν κακοπαθείας.

79 Ἐν ταυτῷ

Ἐπεὶ ὦν εὐδαιμοσύνα ἡράσις ἀρετᾶς ἐν εὐτυχίᾳ, 5
 περὶ ἀρετᾶς καὶ εὐτυχίας λέγωμες, καὶ πρῶτον περὶ
 εὐτυχίας. τῶν γὰρ ἀγαθῶν ἃ μὲν οὐκ ἐπιδέχεται
 ὑπερβολάν, οἷον ἀρετά· οὐ γὰρ ἔστιν ὑπερβάλλοισά
 τις ἀρετὰ καὶ ὑπερβαλλόντως τις ἀγαθός· ἃ γὰρ ἀρε-
 τὰ στάθμαν ἔχει τὸ δέον, καὶ ἔστι τῷ δέοντος ἕξις ἐν 10
 τοῖς πρακτοῖς· ἃ δ' εὐτυχία καὶ τὰν ὑπερβολάν ἐπι-
 δέχεται καὶ τὰν μῆωσιν. ὑπερβάλλοισα δὲ γεννᾷ τι-
 νας κακίας, καὶ ἐξίστησι τὸν ἄνθρωπον ἐκ τᾶς κατὰ
 φύσιν ἕξις, ὥστε πολλάκις ἀντιβαίνειν καὶ τᾷ συστά-
 σει τᾶς ἀρετᾶς. καὶ οὐ μόνον ἃ εὐτυχία, ἀλλὰ καὶ 15
 ἄτεραι αἰτίαι πλείονες. οὐδέποκα γὰρ δεῖ θαυμαίνειν
 περὶ μὲν ἀνλητικὰν ἡμῖν τινὰς ἀλαξόνας, οἱ τὰ ποτ'
 ἀλάθειαν ἐάσαντες φαντασίᾳ τινὶ ψευδεῖ τῶς ἀμώσως
 αἰρέοντι, περὶ δὲ τὰν ἀρετὰν μὴ ἡμεν τὸ τοιοῦτον γέ-
 νος, ἀλλ' ὅσῳ περ σεμνότερόν ἐστι, τοσοῦτῳ καὶ τὸ 20
 ποτιποιούμενον περὶ αὐτὰν πλεόν ἡμεν γένος. πολλὰ
 γὰρ ἔστι τὰ διαστρέφοντα τὰς περὶ τὰν ἀρετὰν ἐπιφα-
 νείας, ὧν ἓν μὲν ἐστι τὸ τῶν ἐπιβουλευόντων καὶ πο-
 τιποιουμένων γένος· ἄτερα δὲ φυσικὰ πάθη παρα-
 κολουθέντα ἐνιόκα ποιοῦντι ἐναντίαν ἐπιπρέπειαν 25
 τᾶς ἀλαθινᾶς διαθέσις· τινὰ δὲ καὶ δι' ἔθος συνεκ-
 τεθραμμένα ἐκ παλαιῶν χρόνων· οὐκ ὀλίγα δὲ καὶ
 δι' ἀλικίας ἀβατικάς τε καὶ γεροντικάς, καὶ δι' εὐτυ-
 χίας ἢ καὶ ἀτυχίας, καὶ δι' ἀτέρως παμπληθείας τρό-
 πως. ὥστε οὐδέποκα δεῖ θαυμαίνειν, εἰ πάντ' ἀνε- 30
 στραμμένως ἐνιόκα κρίνεται, τὰς ἀληθινᾶς διαθέσεις

μεταπιπτούσας. ὥσπερ καὶ τέκτονα τὸν ἄριστον ἡμεν
δοκέοντα πολλὰ ἐν τοῖς ὑποκειμένοις ἔργοις ὀρέομεν
ἀμαρτάνοντα, καὶ στραταγὸν καὶ κυβερνάταν καὶ
γραφέα καὶ πάντας ἀπλῶς, καὶ ὅμως οὐκ ἀποστεροῦ-
5 μεν τὰς ὑπαρχοῖσας ἕξιος· οὕτως οὐδὲ τὸν ἀκολασταί-
νοντα ἐν τισι καιροῖς οὐδὲ τὸν ἀδικήσαντα οὐδὲ τὸν
ἀποδειλιάσαντα εἰς τὼς κακῶς τακτέον ἄνδρας, οὐδὲ
μὲν τὼς τούτων τι κατορθώσαντας εἰς τὼς ἀγαθῶς·
ἀλλὰ τοῖς τε φανύλοις τὸ τυχὲν ποτὲ δοτέον τοῖς τε
10 ἀγαθοῖς τὸ διαμαρτάνειν· τὰν δὲ ἀλαθινὰν κρίσιν οὐ
ποθ' ἔνα καιρὸν ἐπιβλέποντας οὐδ' ἐπὶ χρόνου τι
πλᾶθος, ἀλλ' ἐπὶ πάντα τὸν βίον. ὥσπερ δὲ τὸ σῶμα
βλάπτει μὲν καὶ τὸ τὰς ἐνδείας καὶ τὸ τὰς ὑπερβολῶς
εἶδος, οὐ μὲν ἀλλὰ νόσως ἔτι μέζοντας ἐμποιεῖν πέφυ-
15 κεν ἂ ὑπερβολὰ καὶ τὰ καλεόμενα περισσώματα· οὕ-
τω καὶ ψυχὰν βλάπτει μὲν καὶ τὸ τὰς εὐτυχίας ἢ ἀτυ-
χίας εἶδος ἀκαίρως παραγενόμενον, οὐ μὲν ἀλλὰ νό-
σως ἔτι μέζοντας ποὲν πέφυκεν ἂ λεγομένα παρὰ πάν-
τεσσιν εὐτυχία, ὥσπερ οἶνος καταμεθύσκουσα τοῖς
20 ἀγαθοῖς τὰν διάνοιαν.

80 Ἀρχύτα Πυθαγορείου περὶ ἀνδρὸς
ἀγαθοῦ καὶ εὐδαίμονος.

Ὅθεν οὐκ ἀτυχίαν ἐνεγκέν ἐμμελῶς χαλεπώτερόν
ἐστίν, ἀλλ' εὐτυχίαν. πάντες μὲν γὰρ ἐν ἀτυχίᾳ μένον-
25 τες ὥς ἐπὶ πολὺ μέτριοι καὶ κόσμιοι τὸ ἦθος ἡμεν φαί-
νονται, ἐν δ' εὐπραγίαις ἀνδρεῖοι μεγαλόφρονες με-
γαλόψυχοι. δεινὰ γὰρ ἀτυχία συναγαγὲν καὶ καταρ-
τίσαι τὰν ψυχάν, ἃ δ' εὐπραγία τὸνναντίον ἐπᾶραι
καὶ κενῶσαι. διὸ ποθεκτικοὶ μὲν ἅπαντες καὶ συνετοὶ
30 τὸν τρόπον ἀτυχεύοντες, ἐπιθετικοὶ δὲ καὶ θαρσαλέοι
τὸν τρόπον εὐτυχεύοντες.

81 Ἐν ταύτῳ.

Ὅρος δέ ἐστιν εὐτυχίας, ἂν προέλοιτο ὁ ἀγαθὸς ἀνὴρ συνεργὸν αὐτῷ γενομένην ποittὰς ἰδίας πράξιαις ὥσπερ καὶ μέγεθος ναῶ, καὶ μέγεθος παδαλίῳ, ὃ καθικνεῖσθαι δύναται ὁ ἀγαθὸς κυβερνήτης μεγάλα ὁ πελάγεα διαπεραιούμενος καὶ μεγάλην ναυκλαρίαν στελλόμενος. ἃ δ' ὑπερβολὰ τῆς εὐτυχίας τοῖς ἀγαθοῖς οὐ κρατεῖσθαι πέφυκεν ὑπὸ τῆς ψυχᾶς, ἀλλὰ κρατὲν αὐτᾶς. ὥσπερ γὰρ τὸ λαμπρὸν φᾶος μαρτυρίαν περιτίθησι τοῖς ὀφθαλμοῖς, οὕτω καὶ ἃ ὑπερβάλλουσα εὐτυχία τῷ νόῳ τῆς ψυχᾶς. καὶ περὶ μὲν ὧν εὐτυχίας ἄλλος εἰρήσθω.

82 Ὅτι ἀντακολουθοῦσιν αἱ ἀρεταί.

Ὅτι ἀντακολουθοῦσιν αἱ ἠθικαὶ ἀρεταί, δεικτέον καὶ ἀπὸ τῆς προαιρέσεως. εἰ γὰρ ἡ ἀρετὴ μάλιστα τῇ προαιρέσει κρίνεται, ἡ δὲ ὀρθὴ προαίρεσις ἐκ φρονήσεως ἔπεται. τὸ γὰρ βουλευέσθαι τῆς φρονήσεως καὶ ἠθικῆς ἀρετῆς, εἴγε δεῖ μὲν τῷ καλῶς βουλευομένῳ τὸν σκοπὸν ὀρθὸν κείσθαι, εἰς ὃν περὶ τῶν συντελούντων εἰς αὐτὴν βουλευέται. ὁρίζεται δὲ ὁ σκοπὸς ὑπὸ τῆς ἠθικῆς ἀρετῆς· οὐ γὰρ ἐφριέμεθα, περὶ τούτου βουλευόμεθα· ἡ δὲ τῶν προσηκόντων ἔφεις ἀπὸ τῆς ἠθικῆς ἀρετῆς, ὥσπερ εἶπεν Ἀριστοτέλης, οὐκ ἔστι· ἡ προαίρεσις ὀρθὴ ἄνευ φρονήσεως οὐδὲ ἄνευ ἀρετῆς· ἡ μὲν γὰρ τὸ τέλος, ἡ δὲ τὰ πρὸς τὸ τέλος ποιεῖ πράττειν. ἔτι εἰ ἀνάγκη μὲν ἡντινοῦν ἀρετὴν ἠθικὴν ἔχοντα φρόνησιν ἔχειν· εἴγε ἐστὶν ἠθικὴ ἀρετὴ 25 πρακτικὴ τῶν ὀρισμένων φρονήσει τε καὶ τῷ ὀρθῷ λόγῳ· ἀνάγκη δὲ καὶ τὸν φρόνησιν ἔχοντα ἔχειν ἠθικὴν ἀρετὴν· εἴγε οἰκείον τῇ φρονήσει τὸ ζητεῖν πῶς οἶόν τε τυχεῖν τοῦ δέοντος σκοποῦ, ὃν τῆς ἠθικῆς ὀρίσαι· αὐτὴ γὰρ τῆς ὀρεκτικῆς δυνάμεως ἀρετὴ. ταύτῃ γὰρ φρόνησις τε καὶ δεινότης 30 διαφέρουσιν· ἡ ἡ μὲν φρόνησις τῶν πρὸς τὸν ὀρθὸν σκοπὸν φερόντων ἐστὶν εὐρετικὴ τε καὶ ζητητικὴ· ἡ δὲ δεινότης τῶν πρὸς τὸν τυχόντα. Alexandri Aphrod. Quaest. IV, 22.

83 Μουσωνίου.

Οὐκ ἔστι τὴν ἐνεσθηκυῖαν ἡμέραν καλῶς βιώναι
μὴ προθέμενον αὐτὴν ὥς ἐσχάτην βιῶσαι.

84 Μουσωνίου ἐκ τοῦ περὶ σκέπης.

- 5 Ταῦτα μὲν περὶ τροφῆς εἶπεν. ἡξιού δὲ καὶ σκέ-
πην τὸν σώφρονα τῷ σώματι ζητεῖν οὐ τὴν πολυτελῆ
καὶ περιττήν· εὐθύς γὰρ ἐσθῆτι καὶ ὑποδέσει τὸν
αὐτὸν τρόπον ἔφη εἶναι χρηστέον ὅνπερ πανοπλία,
φυλακῆς ἔνεκεν τοῦ σώματος ἀλλ' οὐκ ἐπιδείξεως.
10 ὥσπερ οὖν ὅπλα κάλλιστα τὰ ἰσχυρότατα καὶ σώζειν
μάλιστα δυνάμενα τὸν χρώμενον, οὐ τὰ περιβλεπτα
καὶ λαμπρά, οὕτως ἀμπεχόνη καὶ ὑπόδεσις ἢ χρησι-
μωτάτη τῷ σώματι κρατίστη, καὶ οὐχ ἡ δυναμένη τὰς
τῶν ἀνοήτων ὀψεις ἐπιστρέφειν. δεῖ γὰρ τῆς σκέπης
15 αὐτῆς κρεῖττον ἀποφαίνειν τὸ σκεπόμενον καὶ ἰσχυ-
ρότερον, ἀλλ' οὐκ ἀσθενέστερόν τε καὶ χεῖρον. οἱ μὲν
οὖν λειότητά τε καὶ ἀπαλότητα σαρκὸς διὰ τῶν σκε-
πασμάτων μηχανώμενοι χεῖρῳ τὰ σώματα ποιοῦσιν,
εἶγε τὸ τεθρυμμένον σῶμα καὶ μαλακὸν πολὺ κάκιον
20 τοῦ σκληροῦ τε καὶ διαπεποννημένου ἐστίν· οἱ δὲ
ῥωννύντες καὶ κρατύνοντες τῇ σκέπῃ, οὗτοι τὰ σκε-
πόμενα μόνοι ὠφελοῦσιν. διὰ τοῦτο οὐδαμῶς καλὸν
οὔτε ἐσθῆσι πολλαῖς κατασκέπειν τὸ σῶμα, οὔτε ται-
νίαις κατελεῖν, οὔτε χεῖράς τε καὶ πόδας περιδέσει
25 πύλων ἢ ὑφασμάτων τινῶν μαλακύνειν, τοὺς γε μὴ
νοσοῦντας· οὐδ' ὅλως εἶναι ἀγεύστους καλὸν ψύχους
τε καὶ θάλπους, ἀλλὰ ῥιγοῦν χρὴ τὰ μέτρια χειμῶνος
καὶ ἡλιοῦσθαι θέρους, καὶ σκιατροφεῖσθαι ἡκιστα.
καὶ τὸ μὲν ἐνὶ χρῆσθαι χιτῶνι τοῦ δεῖσθαι δυοῖν προ-
30 τιμητέον, τοῦ δ' ἐνὶ χρῆσθαι χιτῶνι τὸ μηδενί, ἀλλὰ
ἱματίῳ μόνον. καὶ τοῦ γε ὑποδεδέσθαι τὸ ἀνυποδε-

τεῖν τῷ δυναμένῳ κρεῖττον· κινδυνεύει γὰρ τὸ μὲν ὑποδεδέσθαι τῷ δεδεδέσθαι ἐγγὺς εἶναι, ἡ δ' ἀνυποδησία πολλὴν εὐλυσίαν τινὰ καὶ εὐκολίαν παρέχει τοῖς ποσίν, ὅταν ἡσκημένοι ᾖσιν. ὅθεν καὶ τοὺς ἡμεροδρόμους ὁρᾷν ἐστὶν οὐχ ὑποδημασιν ἐν ταῖς ὁδοῖς, καὶ τῶν ἀθλούντων τοὺς δρομεῖς, οὐκ ἂν δυναμένους σώζειν τὸ τάχος, εἰ δέοι τρέχειν αὐτοὺς ἐν ὑποδημασιν.

ἐπεὶ δὲ σκέπης ἔνεκα καὶ τὰς οἰκίας ποιούμεθα, φημί καὶ ταύτας δεῖν ποιεῖσθαι πρὸς τὸ τῆς χρείας 10 ἀναγκαῖον, ὥς ἀπερύκειν μὲν κρύος, ἀπερύκειν δὲ θάλλπος τὸ σφοδρόν, εἶναι δὲ ἡλίου καὶ ἀνέμων ἐπικούρημα τοῖς δεομένοις. καθόλου δὲ ὅπερ ἂν παρέχοι σπήλαιον αὐτοφυές, ἔχον μετρίαν ὑπόδυσιν ἀνθρώπῳ, τοῦτο χρὴ παρέχειν ἡμῖν τὴν οἰκίαν, τοσοῦτον 15 εἴπερ ἄρα περιττεύουσιν, ὅσον καὶ ἀπόθεσιν τροφῆς ἀνθρωπίνης ἐπιτηδείαν ἔχειν. τί δ' αἰ περιστυλοὶ αὐλαί; τί δὲ αἰ ποικίλαι χρίσεις; τί δ' αἰ χρυσόροφοι στέγαι; τί δ' αἰ πολυτέλειαι τῶν λίθων, τῶν μὲν χαμαὶ συνηρμοσμένων, τῶν δ' εἰς τοίχους ἐγκειμέ- 20 νων, ἐνίων καὶ πάνυ πόρρωθεν ἡγμένων [λίθων] καὶ δι' ἀναλωμάτων πλείστων; οὐ ταῦτα πάντα περιττὰ καὶ οὐκ ἀναγκαῖα, ὧν χωρὶς καὶ ξὴν καὶ ὑγιαίνειν ἔστι, πραγματείαν δ' ἔχει πλείστην, καὶ διὰ χρημάτων γίνεται πολλῶν, ἀφ' ὧν ἂν τις ἐδυνήθη καὶ δη- 25 μοσίᾳ καὶ ἰδίᾳ πολλοὺς ἀνθρώπους εὐεργετῆσαι; καὶ τοι πόσῳ μὲν εὐκλεέστερον τοῦ πολυτελεῶς οἰκεῖν τὸ πολλοὺς εὐεργετεῖν; πόσῳ δὲ καλοκαγαθικώτερον τοῦ ἀναλίσκειν εἰς ξύλα καὶ λίθους τὸ εἰς ἀνθρώπους ἀναλίσκειν; πόσῳ δὲ ὠφελιμώτερον τοῦ περιβεβλη- 30 θῆναι μεγάλην οἰκίαν τὸ κερτῆσθαι φίλους πολλοὺς; ὅπερ γίνεται τῷ προθύμῳ εὐεργετοῦντι. τί δ' ἂν

ὄναιτό τις τηλικούτον ἀπ' οἰκίας μεγέθους τε καὶ κάλλους, ἥλικον ἀπὸ τοῦ χαρίζεσθαι πόλει καὶ πολίταις ἐκ τῶν ἑαυτοῦ;

85 Εὐσεβίου. www.libtool.com.cn

5 Ἐχθρὸς γενοίμην μηδενός, φίλος δὲ τοῦ αἰεὶ καὶ παραμενέοντος· καὶ μήποτε μὲν διενεχθεῖν πρὸς τοὺς οἰκειοτάτους, διενεχθεὶς δὲ διαλλαχθεῖν ὡς τάχιστα. μηδενὶ ἐπιβουλεύσαιμι, ἐπιβουλεύομενος δὲ ἄνευ ἀνάγκης τοῦ τι ἂν δρᾶσαι ἀνήκεστον ἀπαθῆς
10 διαφύγοιμι. ὀργῆς κρατοίην. ἐρώην [καὶ ἐπιθυμέοιμι] καὶ τυγχάνοιμι μούνων τῶν καλῶν, τῶν δὲ ἀπ' ἐναντίας τῆς ἐπιθυμίας, μηδὲ ἀμαρτῶν κοτε ὥστε εὖξασθαι, τύχοιμι. βουλοίμην πάντας εὐτυχεῖν, φθονήσαιμι μηδενὶ τῶν εὐτυχεόντων. μήποτε τις ἐμὲ
15 τῶν νομιζομένων παραλόγως εὖ πρήσσειν ἐκπλήξειε μηδὲ ἀνιήσειε· τί γὰρ δεῖ τοῖς παρὰ τῆς τύχης διδομένοις φθονέειν; φίλοι δέ με καὶ οἱ κατ' ἀξίην εὐτυχεύοντες εὐφραίνουσιν. μήποτε τῷ ἀπὸ οἰκείης γνώμης ἔχθρην κατ' ἐμοῦ ἐπανελομένῳ δυστυχήσαντι ἐπη-
20 σθείην. μήποτε συγγνοίην ἐμωυτῷ κακοῦ τευ τινὲ αἰτίην παρασχόντι. λαθὼν κοτε ἐμωυτὸν ὡς παρὰ μέλος ἦτοι τὶ εἴπας ἢ πράξας, μὴ περιμεῖναιμι τοὺς μωμησομένους καὶ ἐπιπλήζοντας· αὐτὸς δὲ ἐμωυτὸν μωμησαίμην ἄχρι τοῦ ἀκέσασθαι. εἰδείην γενναίως
25 φέρειν τὰ προσπίπτοντα, καὶ τὰ μέτρια ἐκδεχοίμην ὥσπερ αὐτῶν ἔχει ἡ φύσις, τοῖς δὲ ὑπερβάλλουσιν μὴ καὶ τὸ παρ' ἐμωυτοῦ προστιθείην. εὐτυχίην εἰδείην φέρειν σωφρόνως. μήποτε ὑπὸ εὐπρηγίας ἐς ὑπερηφανίην ἄλογον ἀερεθείην. πλοῦτον νομίζοιμι τὸν ἀρ-
30 κέοντα βίῳ τῷ σῳφρονί. ἅπανστον καὶ ἀκόρεστον ἐπιθυμίην χρημάτων μὲν μήποτε σχοίην, μούνων δὲ

τῶν ὠφελούντων τὴν ψυχὴν μαθημάτων ἐθέλωμι ἃ
 δεῖ ἔσεσθαι. νικῶν νίκην τὴν καὶ ἐμοὶ καὶ τῷ προσ-
 διαλεγομένῳ ἀβλαβέα. φιλοτιμέσθαι παρὰ καιρὸν
 πρὸς φίλους καὶ ἐν ταῖς ζητήσεσι φυλασσοίμην. μή-
 κοτε καὶ παρὰ τὸ ἐμοὶ δοκεῖν ἐν ταῖς ζητήσεσι τοῦ
 νικᾶν ἔνεκα ἔριν ἀσπασαίμην. μήκοτε ἐπὶ βλάβῃ τοῦ
 ἀληθείας καὶ ὥστε παρ' ἃ αὐτὸς οἶδα παραλογίσασθαι
 τὸν προσδιαλεγόμενον ἐρίσαι ἐπαρθεῖν. τοῖς τὸ ἀλη-
 θὲς λόγοις ξυνιστᾷσιν ἀεὶ ξυμμαχοίμην. ἀκολάστου
 ἐπιθυμίας τι μήκοτε μηδὲ ἐννοηθεῖν. ξυνεῖν ἀεὶ 10
 τοῖς σώφροσιν· εἴη τέ μοι ἀεὶ προσδιαλέγεσθαι παρ'
 ὧν ἔστι τι πάντως ἀπελθεῖν χρηστὸν προσλαβόντι.
 μήκοτε ἐπαρθεῖν κέρδεος ἔνεκα πλημμελῆσαι. φί-
 λους διαφερομένους καταρτίζοιμι. φίλοις δυνάμενος
 καὶ τοῖς δεομένοις τὰ δέοντα ἐπαρκέοιμι. φίλους ἐν 15
 κινδύνοις καταστάντας δυνάμενος ὠφελῆειν μήκοτε
 ἐγκαταλείποιμι. φίλων ξυμποράς ἀφ' ὧν οἶόν τε
 ἐπανορθοῦσθαι προθυμοίμην. λυπεομένοισι παρεὼν
 ἐλαφρύνοιμι ἢ πῶ καὶ ἀκεσίμῳ λόγῳ τὰς ἀνίας. εἰ-
 δεῖν ἐμωυτὸν αἰδέεσθαι. τῶν καλῶν φιλομαθεῖν 20
 ἀσκέοιμι. ζητοῖν μὴ τὰ περισσά, ἀλλὰ περὶ ὧν ἄρι-
 στον καὶ ἃ μαθὼν ὠφελησοίμην. θεοὺς τιμῶν καὶ
 νόμῳ πόλιος καὶ σπουδῇ οἰκείῃ νόῳ εὐσεβεῖ. ἀεὶ τὸ
 ἐν ἐμοὶ θυμούμενον ἡμεροῖν. ἐθίζοιμι ἐμωυτὸν ἵλεω
 εἶναι καὶ μὴ πρὸς τὰ πρήγματα ἔχειν δυσκόλως. τίς 25
 πονηρός, καὶ τίτις τούτων τίποτε πέπρηκται, μὴ μέ-
 λοι μοι· εἰδείην δὲ τοὺς ἀγαθοὺς, καὶ τούτους μετα-
 διώκοιμι. ὀφείλωμι μηδενὶ μηδέν· εἰ δέποτε ὑπ'
 ἀνάγκης μεγάλης ἐς τοῦτο κατασταίην, γένοιτό μοι
 τάχιστα ἐλευθέρῳ γενέσθαι δυνηθῆναι. αἰνέοιμι τοὺς 30
 ἀγαθοὺς ἀφθόνως· φιλόσογον δὲ γλῶσσαν παντὸς
 ἀποστυγοῖν. εἰδείην σιγᾶν περὶ ὧν ἄμεινον.

86 Σωκράτους.

Ούτε ναῦν ἐξ ἐνὸς ἀγκυρίου οὔτε βίον ἐκ μιᾶς ἐλπίδος ὀρμιστέον.

87 Θεμιστίων ἐκ τοῦ Μετριοπαθοῦς ἢ Φι-
5 λοτέκνου (359 c. Hard.).

Οὕτω δὲ καὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἐγκεχωσθαί ἐστιν ἀναγκαῖον ἡδονὴν καὶ λύπην καὶ ξύμπαντα τὰ ἄλλα παθήματα, πλείω δὲ καὶ ἐμμονωτέραν τὴν λύπην. καὶ τοῦτο αὖ πάλιν Αἰσωπος λέγει· τὸν γὰρ πηλὸν
10 αὐτῷ ὁ Προμηθεύς, ἀφ' οὗ τὸν ἄνθρωπον διεπλά-
σατο, οὐκ ἐφύρασεν ὕδατι, ἀλλὰ δακρύοις. οὐχὶ οὖν ἐκκόπτειν αὐτὰ πειραῖσθαι χρεών, ἀμήχανον γάρ.
ἀλλ' εἶπερ ἄρα εἴη ἐπικόπτειν τε καὶ πραῦναι, κοι-
μίξειν τε ἐφ' ὅσον δυνατόν, καὶ νοθεύειν· ταύτην
15 γὰρ εὐμενῶς προσίεται τὴν ἐπιμέλειαν. καὶ οὕτως σοὶ αὐτὰ παιδαγωγοῦντι ἀναφανήσεται χρήσιμά τε καὶ ὠφέλιμα ἀντὶ ἀχρήστων καὶ βλαβερῶν. οὐ γὰρ ὁ θεὸς αὐτὰ ἐνεκεράσατο τῷ ἀνθρώπῳ, ὅπως λῶβην τε αὐτῷ καὶ αἰσχος προσθείη, ἀλλὰ καὶ ταῦτα πρὸς δια-
20 μονὴν καὶ σωτηρίαν τοῦ γένους προσύφηνέ τε καὶ προσωκοδόμησε τῇ ψυχῇ· θυμὸν μὲν, ὅπως ἂν τὰ βλάπτοντα ἀμυνώμεθα· ἐπιθυμίαν δὲ ἐδωδῆς καὶ ποτῶν πρὸς τὴν ξύμφυτον καὶ ἀναγκαίαν ἀπορροήν· καὶ οὕτω δὴ ἄλλο πρὸς ἄλλην τινὰ τεταγμένον τοῦ
25 σώματος κῆρα. μένειν δὲ ἕκαστον χρὴ ἐν τῷ μέτρῳ· καὶ τὸ μέτρον τοῦτο ἐκάστου γίνεται ἀρετή· τοῦ μὲν θυμοειδοῦς ἀνδρία, τοῦ δὲ ἐπιθυμητικοῦ σωφροσύνη, τοῦ δ' αὖ φιλοχρημάτου καὶ φιλοκερδοῦς ἐλευθεριότης τε καὶ μεγαλοπρέπεια· ὅσον δὲ ἐπτόχεται περὶ
30 τιμᾶς καὶ δυνάμεις καὶ προεδρίας, τούτου ἐστὶ τὸ μέτρον μεγαλοψυχία. εἰ δὲ ἀκόσμητα ἐαθεῖη καὶ ἀθε-

ράπευτα ὑπὸ τοῦ λόγου, καθάπερ φυτὰ ἡμεῖς καὶ
 χρηστά, ἐξαμελήσαντος γεωργοῦ, ἀπαργιοῦται εὐθὺς
 καὶ ἐξυβρίζει καὶ παραβλαστάνει τὰς κακίας καθά-
 περ ἀκάνθας χαλεπὰς καὶ φαρμακώδεις τοῖς τε ἄλλοις
 καὶ μάλιστα τῷ κεκτημένῳ. ἔστι δ' ἐφ' ὧν ἔμπαλιν 5
 καταφθίνει καὶ ἀπομαραίνεται εἰσω τῆς ἀκμῆς· καὶ
 δέονται οὗτοι τοῦ λόγου οὐ κολούοντος καὶ θλίβοντος
 καὶ πιέζοντος, ἀλλὰ τοῦ ἐπάρδοντός τε καὶ ἐπανάγον-
 τος καὶ ἐρεθίζοντος πρὸς τὴν αὔξην τὴν εἰκυῖαν. καὶ
 διὰ τοῦτο ἄρα ἐκάστην ἀρετὴν περικάθηνται ἔνθεν 10
 καὶ ἔνθεν δύο κακίαι, ἡ μὲν τὸ ἐνδεὲς τοῦ παθήματος
 ἀγαπῶσα, ἡ δὲ τὸ πλεονάζον ἀσπαζομένη. δεῖ δ' οὐ
 πρὸς τὰ φαῦλα καὶ διεστραμμένα ὁρῶντας ἅπαντα
 ὁμοίως ὑποπτεύειν καὶ ἐξελαύνειν, ἀλλὰ τὸ βούλημα
 ἐξετάζειν τῆς φύσεως, καὶ πρὸς ὃ τι ἕκαστον τῶν πα- 15
 θημάτων ἐνεφύτευσεν καὶ ἐνεσημῆματο τῇ ψυχῇ.

88 Πορφυρίου ἐκ τοῦ περὶ τῶν πρὸς τὰ
 νοητὰ ἀφορμῶν.

"Ἄλλαι αἱ ἀρεταὶ τοῦ πολιτικοῦ, καὶ ἄλλαι αἱ τοῦ
 πρὸς θεωρίαν ἀνιόντος καὶ διὰ τοῦτο λεγομένου θεω- 20
 ρητικοῦ, καὶ ἄλλαι αἱ τοῦ ἤδη τελείου θεωρητικοῦ
 καὶ ἤδη θεατοῦ, καὶ ἄλλαι αἱ τοῦ νοῦ, καθὸ νοῦς, καὶ
 ἀπὸ ψυχῆς καθαροῦ. αἱ μὲν τοῦ πολιτικοῦ ἐν μετριο-
 παθείᾳ τοῦ ἀλόγου κείμεναι τῷ ἔπεσθαι καὶ ἀκολου-
 θεῖν τῷ λογισμῷ τοῦ καθήκοντος κατὰ τὰς πράξεις. 25
 διὸ πρὸς κοινωνίαν βλέπουσαι τὴν ἀβλαβῆ τῶν πλη-
 σίων ἐκ τοῦ συναγελασμοῦ καὶ τῆς κοινωνίας πολιτι-
 καὶ λέγονται. καὶ ἔστι φρόνησις μὲν περὶ τὸ λογιζό-
 μενον, ἀνδρία δὲ περὶ τὸ θυμούμενον, σωφροσύνη
 δ' [ἐν ὁμολογίᾳ καὶ συμφωνίᾳ ἐπιθυμητικοῦ πρὸς λο- 30
 γισμόν, δικαιοσύνη δὲ] ἡ ἐκάστου τούτων ὁμοῦ οἰ-

κειοπραγία, ἀρχῆς πέρι καὶ τοῦ ἄρχεσθαι. αἱ δὲ τοῦ
 πρὸς θεωρίαν προκόπτοντος θεωρητικοῦ ἐν ἀποστά-
 σει κεῖνται τῶν ἐντεῦθεν· διὸ καὶ καθάρσεις αὗται
 λέγονται ἐν ἀποχῇ θεωρούμεναι τῶν τοῦ σώματος
 5 πρᾶξεων καὶ συμπαιθεῖν τῶν πρὸς αὐτό. αὗται μὲν
 γὰρ τῆς ψυχῆς ἀφισταμένης πρὸς τὸ ὄντως ὄν, αἱ δὲ
 πολιτικαὶ τὸν θνητὸν ἄνθρωπον κατακοσμοῦσι. καὶ
 πρόδρομοι δὲ πολιτικαὶ τῶν καθάρσεων· δεῖ γὰρ
 κοσμηθέντα κατ' αὐτὰς ἀποστῆναι τοῦ σὺν σώματι
 10 πρᾶττειν τι προηγουμένως. διὸ ἐν ταῖς καθάρσεσιν
 τὸ μὲν μὴ συνδοξάζειν τῷ σώματι, ἀλλὰ μόνον ἐνερ-
 γεῖν, ὑφίστησι τὸ φρονεῖν, ὃ διὰ τοῦ καθαρώς νοεῖν
 τελειοῦται· τὸ δέ γε μὴ ὁμοπαθεῖν συνίστησι τὸ σω-
 φρονεῖν, τὸ δὲ μὴ φοβεῖσθαι ἀφισταμένην τοῦ σώμα-
 15 τος ὡς εἰς κενόν τι καὶ μὴ ὄν τὴν ἀνδρίαν. ἡγουμένου
 δὲ λόγου καὶ νοῦ καὶ μηδενὸς ἀντιτείνοντος, δικαιο-
 σύνη τὸ τοιοῦτον. ἡ μὲν οὖν κατὰ τὰς πολιτικὰς ἀρε-
 τὰς διάθεσις ἐν μετριοπαθείᾳ θεωρεῖται, τέλος ἔχουσα
 τὸ ζῆν ὡς ἄνθρωπον κατὰ φύσιν· ἡ δὲ κατὰ τὰς
 20 θεωρητικὰς ἐν ἀπαθείᾳ, ἧς τέλος ἡ πρὸς θεὸν ὁμοίω-
 σις. ἐπεὶ δὲ κάθαρσις ἢ μὲν τις ἦν καθαίρουσα ἢ δὲ
 κεκαθαρμένων, αἱ καθαρτικαὶ ἀρεταὶ κατ' ἄμφω
 θεωροῦνται τὰ σημαινόμενα τῆς καθάρσεως· καθαι-
 ρουσί τε γὰρ τὴν ψυχὴν καὶ καθαρθείσῃ σύνεισι· τέ-
 25 λος γὰρ τὸ κεκαθάρθαι τοῦ καθαίρειν. ἀλλ' ἐπεὶ τὸ
 καθαίρειν καὶ κεκαθάρθαι ἀφαίρεσις ἦν παντὸς τοῦ
 ἄλλοτρίου, τὸ ἀγαθὸν ἕτερον ἂν εἴη τοῦ καθαίροντος·
 ὥστε γε πρὸς τῆς ἀκαθαρσίας ἀρκεῖ· ἀλλ' ἀρκέσει
 μὲν ἡ κάθαρσις, τὸ δὲ καταλειπόμενον ἔσται τὸ ἀγα-
 30 θόν, καὶ οὐχ ἡ κάθαρσις. ἀλλὰ ἡ ψυχῆς φύσις οὐκ
 ἦν ἀγαθόν, ἀλλ' ἀγαθοῦ μετέχειν δυνάμενον καὶ ἀγα-
 θοειδές· οὐ γὰρ ἂν ἐγένετο ἐν κακῷ. τὸ οὖν ἀγαθόν

αὐτῇ ἐν τῷ συνεῖναι τῷ γεννήσαντι, κακία δὲ τὸ τοῖς ὑστέροις. καὶ διπλῇ γε κακία, τό τε τούτοις συνεῖναι καὶ μετὰ παθῶν ὑπερβολῆς· διόπερ αἱ πολιτικαὶ ἀρεταὶ μιᾶς γοῦν αὐτὴν κακίας ἀπαλλάττουσαι ἀρεταὶ ἐκρίθησαν καὶ τιμῶν αἱ δὲ καθαριστικαὶ τιμιώτεραι ὅ καὶ τῆς ὥς ψυχικῆς κακίας ἀπαλλάττουσαι. δεῖ τοίνυν καθηραμένην αὐτὴν συνεῖναι τῷ γεννήσαντι. καὶ ἀρετὴ ἄρα αὐτῆς μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν αὕτη, ἥπερ ἐστὶν ἐν γνώσει καὶ εἰδήσει τοῦ ὄντος· οὐχ ὅτι οὐκ ἔχει παρ' αὐτῇ ταύτην, ἀλλ' ὅτι ἄνευ τοῦ πρὸ αὐτῆς οὐχ ὁρᾷ τὰ αὐτῆς. ἄλλο οὖν γένος τρίτον ἀρετῶν μετὰ τὰς καθαριστικὰς καὶ τὰς πολιτικὰς, νοερῶς τῆς ψυχῆς ἐνεργούσης· σοφία μὲν καὶ φρόνησις ἐν θεωρίᾳ ὧν νοῦς ἔχει, δικαιοσύνη δὲ ἐν οἰκιοπραγίᾳ μὲν ἐν τῇ πρὸς τὸν νοῦν ἀκολουθίᾳ καὶ τῷ πρὸς νοῦν ἐνεργεῖν. σωφροσύνη δὲ ἡ εἰς πρὸς νοῦν στροφή· ἡ δὲ ἀνδρία ἀπάθεια, καθ' ὁμοίωσιν τοῦ πρὸς ὃ βλέπει ἀπαθὲς ὄν τὴν φύσιν. καὶ ἀντακολουθοῦσί γε αὐταὶ ἀλλήλαις ὥσπερ καὶ ἄλλαι. τέταρτον εἶδος ἀρετῶν τὸ τῶν παραδειγματικῶν, αἵπερ ἦσαν ἐν τῷ νῷ κρεῖττους οὔσαι τῶν ψυχικῶν, καὶ τούτων ὥσπερ παραδείγματα· ἐπιστήμη μὲν ἡ νόησις, σοφία δὲ γιγνώσκων ὁ νοῦς· τὸ δὲ πρὸς αὐτὸν ἡ σωφροσύνη, τὸ δὲ οἰκεῖον ἔργον ἡ οἰκιοπραγία, ἡ δὲ ἀνδρία ἡ ταυτοτης καὶ τὸ ἐφ' ἑαυτοῦ μένειν καθαρὸν διὰ δυνάμεως περιουσίαν. τέτταρα τοίνυν ἀρετῶν γένη πέφηνεν· [ὧν] αἱ μὲν ἦσαν αἱ τοῦ νοῦ αἱ παραδειγματικαὶ καὶ σύνδρομοι αὐτοῦ τῇ οὐσίᾳ· αἱ δὲ ψυχῆς πρὸς νοῦν ἐνορώσης ἤδη καὶ πληρουμένης ἀπ' αὐτοῦ· αἱ δὲ ψυχῆς ἀνθρώπου καθαιρουμένης τε καὶ καθαρθείσης ἀπὸ σώματος καὶ τῶν ἀλόγων παθῶν· αἱ δὲ ψυχῆς ἀνθρώπου κατακοσμούσης τὸν ἄνθρωπον, διὰ τοῦ τὰ

μέτρα τῇ ἀλογίᾳ ἀφορίζειν καὶ μετριοπάθειαν ἐνεργάζεσθαι. καὶ ὁ μὲν ἔχων τὰς μείζους ἐξ ἀνάγκης ἔχει καὶ τὰς ἐλάττους· οὐ μὴν καὶ ἔμπαλιν. οὐκ ἔτι μὲν-
 5 τοι ὁ ἔχων τὰς μείζους ἐνεργήσει καὶ κατὰ τὰς ἐλάττους προηγουμένως, ~~ὡς ἡ ἀπόσις κατὰ~~ περιστάσειν τῆς γενέσεως. ἄλλοι γὰρ οἱ σκοποί, ὥσπερ εἴρηται, καὶ κατὰ γένος διάφοροι. τῶν μὲν γὰρ πολιτικῶν μέτρον ἐπιθεῖναι τοῖς πάθεσι πρὸς τὰς ἐν τοῖς κατὰ φύσιν ἐνεργείας· τῶν δὲ καθαρτικῶν, τελέως τῶν παθῶν
 10 ἀποστῆσαι, τὸ τέως μέτρον λαμβάνον· τῶν δὲ πρὸς νοῦν ἐνεργῆσαι, μηδὲ τοῦ ἀποστῆσαι ἐκ τῶν παθῶν εἰς ἔννοιαν ἐρχομένους· τῶν δὲ μηδὲ πρὸς νοῦν ἔχουσιν τὴν ἐνέργειαν, ἀλλὰ τῇ αὐτοῦ οὐσίᾳ εἰς συνδρομὴν ἀφιγμένων. διὸ καὶ ὁ κατὰ μὲν τὰς πρακτικὰς
 15 ἐνεργῶν σπουδαῖος ἦν ἄνθρωπος, ὁ δὲ κατὰ τὰς καθαρτικὰς δαιμόνιος ἦν ἄνθρωπος ἢ καὶ δαίμων ἀγαθός, ὁ δὲ κατὰ μόνας τὰς πρὸς τὸν νοῦν θεός, ὁ δὲ κατὰ τὰς παραδειγματικὰς θεῶν πατήρ. ἐπιμελητέον οὖν μάλιστα τῶν καθαρτικῶν ἡμῖν, σκεψαμένοις ὅτι
 20 τούτων μὲν ἡ τευξίς ἐν τῷ βίῳ τούτῳ, διὰ τούτων δὲ καὶ ἡ εἰς τὰς τιμιωτέρας ἄνοδος. διὸ θεωρητέον ἅχι τίς καὶ πόσον οἷα τε παραλαμβάνεσθαι ἢ καθάρσις. ἔστι μὲν γὰρ ἐν ἀποστάσει σώματος καὶ τῆς ἀλόγου παθητικῆς κινήσεως. πῶς δ' ἂν γένοιτο καὶ
 25 ἅχι τίς, ῥητέον. πρῶτον μὲν οἷον θεμέλιος καὶ ὑποβάθρα τῆς καθάρσεως τὸ γινῶναι ἑαυτὸν ψυχὴν ὄντα ἐν ἀλλοτρίῳ τῷ πράγματι καὶ ἑτερουσίῳ συνδεδεμένον· δεύτερον δὲ τὸ ἀπὸ τούτου ὁρμώμενον τοῦ πείσματος συναγαγεῖν αὐτὸν ἀπὸ τοῦ σώματος
 30 (καὶ τοῖς μὲν τόποις) πάντως γε μὴν ἀπαθῶς πρὸς αὐτὸ διατιθέμενον. ἐνεργῶν μὲν γὰρ τις συνεχῶς κατ' αἰσθησιν, εἰ καὶ μὴ μετὰ προσπαθείας καὶ τῆς

τοῦ ἡδεσθαι ἀπολαύσεως τοῦτο ποιεῖ, ἀλλ' οὖν ἐσκέ-
 δασται περὶ τὸ σῶμα, συναφῆς αὐτῷ κατὰ ταύτην
 γινόμενος, προσπάσχων δὲ ταῖς τῶν αἰσθημάτων ἡδο-
 ναῖς ἢ λύπαις σὺν προθυμίᾳ καὶ ἐπινεύσει συμπαθεῖ·
 ἀπ' ἧς δὴ ~~μάλιστα διαδέσκει αὐτὸν~~ προσήκει καθαί- 5
 ρειν. τοῦτο δ' ἂν γένοιτο, εἰ καὶ τὰς ἀναγκαίας τῶν
 ἡδονῶν καὶ τὰς αἰσθήσεις ἰατρείας ἕνεκα μόνον τις
 παραλαμβάνοι ἢ ἀπαλλαγῆς πόνων, ἵνα μὴ ἐμποδί-
 ζοιτο. ἀφαιρετέον δὲ καὶ τὰς ἀλγηδόνας· εἰ δὲ μὴ
 οἶόν τε εἶη, πρῶως οἰστέον ἐλάττους τιθέντα τῷ μὴ 10
 συμπάσχειν. τὸν δὲ θυμὸν ὡς οἶόν τε ἀφαιρετέον καὶ
 μελετητέον πάντη· εἰ δὲ μὴ, αὐτῷ γοῦν συναναμι-
 γνύναι τὴν προαίρεσιν, ἀλλ' ἄλλου εἶναι τὸ ἀπροαί-
 ρετον· τὸ δ' ἀπροαίρετον ἀσθενὲς καὶ ὀλίγον· τὸν
 δὲ φόβον πάντη, περὶ οὐδενὸς γὰρ φοβήσεται· τὸ δ' 15
 ἀπροαίρετον καὶ ἐνταῦθα. χρηστέον δὴ ἄρα καὶ
 θυμῷ καὶ φόβῳ ἐν νοουθετήσει· ἐπιθυμίαν δὲ παν-
 τὸς φαύλου ἐξοριστέον· σίτων δὲ καὶ ποτῶν οὐκ
 αὐτὸς ἔξει ἢ περ αὐτός· ἀφροδισίων τε τῶν φυσικῶν
 οὐδὲ τὸ ἀπροαίρετον, εἰ δ' ἄρα, ὅσον μέχρι 20
 φαντασίας προπετοῦς τῆς κατὰ τοὺς ὕπνους. ὅλως δ'
 αὐτὴ μὲν πάντων ἢ ψυχὴ νοερὰ τοῦ καθαιρομένου
 τούτων ἔστω καθαρά. βουλέσθω δὲ καὶ τὸ κινού-
 μενον πρὸς τὸ ἄλογον τῶν σωματικῶν παθῶν ἀσυμ-
 παθῶς κινεῖσθαι καὶ ἀπροσεκτῶς, ὥστε καὶ τὰς κι- 25
 νήσεις εὐθύς τε λύεσθαι τῇ γειτνιάσει τοῦ λογιζο-
 μένου.

89 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Φαίδωρος (67 e).

Τῷ ὄντι ἄρα, ἔφη, ὦ Σιμμία, οἱ ὀρθῶς φιλο-
 σοφοῦντες ἀποθνήσκουσιν μελετῶσι, καὶ τεθνάναι 30
 ἥκιστα αὐτοῖς ἀνθρώπων φοβερόν.

90 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Κλειτοφῶντος (408 b).

Τούτοις δὴ τοῖς λόγοις παγκάλως λεγομένοις, ὡς διδασκτὸν ἀρετῇ, καὶ πάντων ἑαυτοῦ δεῖ μάλιστα ἐπιμελεῖσθαι, σχεδὸν οὐτ' ἀντεῖπον πώποτε οὐτ' οἶμαι μὴ ποτε ὕστερον ἀντεῖπω.

91 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Μενεξένου ἢ Ἐπιταφίου (240 d).

Ἀλλὰ πᾶν πλῆθος καὶ πᾶς πλοῦτος ἀρετῇ ὑπείκει.

92 Πλάτωνος Πολιτείας ε' (457).

10 Κάλλιστα γὰρ δὴ τοῦτο καὶ λέγεται καὶ λελέξε-
ται, ὅτι τὸ μὲν ὠφέλιμον καλόν, τὸ δὲ βλαβερὸν αἰ-
σχρόν. παντάπασιν μὲν οὖν.

93 Πλάτωνος ἐν Πολιτείᾳ πέμπτῃ (452).

15 Ὅτι μάταιος ὃς γελοῖον ἄλλο τι ἡγεῖται ἢ τὸ κα-
κόν· καὶ ὁ γελωτοποιεῖν ἐπιχειρῶν εἰς ἄλλην τινὰ
ὄψιν ἀποβλέπων, ὡς γελοίου, ἢ τὴν τοῦ ἄφρονός τε
καὶ κακοῦ· καὶ καλοῦ αὖ σπουδάζει εἰς ἄλλον τινὰ
σκοπὸν στησάμενος ἢ τὸν τοῦ ἀγαθοῦ.

94 Πλάτωνος Πολιτείας ε' (450 d).

20 Ἐν γὰρ φρονίμοις τε καὶ φίλοις περὶ τῶν μεγί-
στων ἀληθῆ εἰδότα λέγειν ἀσφαλὲς καὶ θαρραλέον·
ἀπιστοῦντα δὲ καὶ ζητοῦντα ἅμα τοὺς λόγους ποιεῖ-
σθαι, ὃ δὴ ἐγὼ δοῶ, φοβερόν τε καὶ σφαλερόν οὔ τι
γέλωτα ὀφλεῖν.

25 95 Πλάτωνος Νόμων ε' (727 e).

Οὐδέ γε ὅπότε ἂν χρήματά τις ἐρᾷ κτᾶσθαι μὴ
καλῶς ἢ μὴ δυσχερῶς φέρη κτώμενος, δώροισι ἄρα
τιμᾷ τότε τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν· παντὸς μὲν οὖν λεί-
πει· τὸ γὰρ αὐτῆς τίμιον ἅμα καὶ καλὸν ἀποδίδεται
30 σμικροῦ χρυσίου· πᾶς γὰρ ὅ τ' ἐπὶ γῆς καὶ ὑπὸ γῆς

χρυσὸς ἀρετῆς οὐκ ἀντάξιος. — Τίμιον εἶναι σῶμα
 οὐ τὸ καλὸν οὐδὲ ἰσχυρὸν οὐδὲ τάχος ἔχον οὐδὲ
 μέγα οὐδέ γε τὸ ὑγιεινόν, καί τοι πολλοῖς ἂν τοῦτο
 γε δοκοῖ· καὶ μὴν οὐδὲ τὰ τούτων γε ἐναντία· τὰ δ'
 ἐν τῷ μέσῳ ἀπάσης ταύτης τῆς ἕξεως ἐφαπτόμενα ὁ
 σωφρονέστατα ἅμα τε καὶ ἀσφαλέστατα εἶναι μακρῶ.
 τὰ μὲν γὰρ χαίνουσιν τὰς ψυχὰς καὶ θρασεῖας ποιεῖ,
 τὰ δὲ ταπεινάς τε καὶ ἀνελευθέρους· ὥς δ' αὖτως ἡ
 τῶν χρημάτων καὶ κτημάτων κτήσις καὶ τιμήσεων.
 κατὰ τὸν αὐτὸν ῥυθμὸν ἔχει· τὰ μὲν ὑπέροργκα γὰρ 10
 ἐκάστων τούτων ἔχθρας καὶ στάσεις ἀπεργάζεται ταῖς
 πόλεσι καὶ ἰδίᾳ, τὰ δ' ἐλλείποντα δουλείας ὥς ἐπὶ τὸ
 πολὺ. μὴ δὴ τις φιλοχρηματεῖτω παίδων γε ἕνεκα
 ὅτι πλουσιωτάτους καταλείψει· οὔτε γὰρ ἐκείνοις
 οὔτε αὐτῇ πόλει ἄμεινον· ἡ γὰρ τῶν νέων ἀκολάκευ- 15
 τος οὐσία, τῶν δὲ ἀναγκαίων μὴ ἐνδεῆς αὐτῇ μουσι-
 κωτάτῃ τε καὶ ἀρίστῃ· ξυμφωνοῦσα γὰρ ἡμῖν καὶ
 συναρμόττουσα εἰς ταῦτα, ἄλυπον τὸν βίον ἀπεργά-
 ζεται. παισὶ δ' αἰδῶ χρηὴ πολλήν, οὐ χρυσὸν κατα-
 λείπειν. οἰόμεθα δ' ἐπιπλήττοντες τοῖς νέοις ἀναι- 20
 σχυντοῦσι τοῦτο καταλείψειν· τὸ δ' ἔστιν οὐκ ἐκ τοῦ
 νῦν παρακελεύσματος τοῖς νέοις γιγνόμενον, ὃ παρα-
 κελεύονται λέγοντες ὥς δεῖ πάντα αἰσχύνεσθαι τὸν
 νέον· ὁ δὲ ἔμφρων νομοθέτης τοῖς πρεσβυτέροις ἂν
 μᾶλλον παρακελεύοιτο αἰσχύνεσθαι τοὺς νέους καὶ 25
 πάντων μάλιστα εὐλαβεῖσθαι μὴ ποτέ τις αὐτὸν ἰδῇ
 τῶν νέων ἢ καὶ ἐπακούσῃ δρωῶντα ἢ λέγοντά τι τῶν
 αἰσχρῶν· ὥς ὅπου ἀναισχυντοῦσι γέροντες, ἀνάγκη
 καὶ νέους ἐνταῦθα εἶναι ἀναιδεστάτους. παιδεία γὰρ
 νέων διαφέρουσά ἐστιν ἅμα καὶ αὐτῶν, οὐ τὸ νουθε- 30
 τεῖν, ἀλλ' ἅπερ ἂν ἄλλον νουθετῶν εἴποι τις, φαί-
 νεσθαι ταῦτα αὐτὸν δρωῶντα διὰ βίου. —

Ἀλήθεια δὴ πάντων μὲν ἀγαθῶν θεοῖς ἡγεῖται,
 πάντων δὲ ἀνθρώποις, ἧς ὁ γενήσεσθαι μέλλων μα-
 κάριός τε καὶ εὐδαίμων ἐξ ἀρχῆς εὐθύς μέτοχος εἴη,
 ἵνα ὥς ὅτι πλεῖστον χρόνον ἀληθῆς ὦν διαβιοῖ· πι-
 5 στός γάρ. ὁ δὲ ἄπιστος, ὃ φίλον ψεύδος ἐκούσιον·
 ὅτῳ δὲ ἀκούσιον, ἄνους· ὦν οὐδέτερον ζηλωτόν.
 ἄφιλος γὰρ δὴ πᾶς ὃ γε ἄπιστος καὶ ἀμαθής· χρόνου
 δὲ προϊόντος γνωσθεῖς, εἰς τὸ χαλεπὸν γῆρας ἐρημίαν
 αὐτῷ πᾶσαν κατεσκευάσατο ἐπὶ τέλει τοῦ βίου, ὥστε
 10 ζώντων καὶ μὴ ἐταίρων καὶ παίδων σχεδὸν ὁμοίως
 ὀρφανὸν αὐτῷ γενέσθαι τὸν βίον. τίμιος μὲν δὴ καὶ
 ὁ μηδὲν ἀδικῶν· ὁ δὲ μηδ' ἐπιτρέπων τοῖς ἀδικου-
 σιν ἀδικεῖν, πλέον ἢ διπλασίας τιμῆς ἄξιος ἐκείνου.
 ὁ μὲν γὰρ ἐνός, ὁ δὲ πολλῶν ἀντάξιος ἐτέρων, μη-
 15 νύων τὴν τῶν ἄλλων τοῖς ἄρχουσιν ἀδικίαν· ὁ δὲ καὶ
 ξυγκολάζων εἰς δύναμιν τοῖς ἄρχουσιν, ὁ μέγας ἀνὴρ
 ἐν πόλει καὶ τέλειος, οὗτος ἀναγορευέσθω νικηφό-
 ρος ἀρετῇ. τὸν αὐτὸν δὲ τοῦτον ἔπαινον καὶ περὶ
 σωφροσύνης χρῆ λέγειν καὶ περὶ φρονήσεως καὶ
 20 ὅσα ἄλλα τις ἀγαθὰ κέκτηται, δυνατὰ μὴ μόνον αὐ-
 τὸν ἔχειν, ἀλλὰ καὶ ἄλλοις μεταδιδόναι. καὶ τὸν μὲν
 μεταδιδόντα ὥς ἀκρότατον χρῆ τιμᾶν· τὸν δ' αὖ μὴ
 δυνάμενον, ἐθέλοντα δέ, ἔαν δεύτερον· τὸν δὲ φθο-
 νοῦντα καὶ ἐκόντα μηδενὶ κοινωνῶν διὰ φιλίας γι-
 25 γνόμενον ἀγαθῶν τινῶν, αὐτὸν μὲν ψέγειν· τὸ δὲ
 κτήμα μηδὲν μᾶλλον διὰ τὸν κεκτημένον ἀτιμάζειν,
 ἀλλὰ κτᾶσθαι κατὰ δύναμιν. φιλονεικείτω δὲ ἡμῖν
 πᾶς πρὸς ἀρετὴν ἀφθόνως· ὁ μὲν γὰρ τοιοῦτος τὰς
 πόλεις αὖξει, ἀμιλλώμενος μὲν αὐτός, τοὺς ἄλλους
 30 δὲ οὐ κωλύων διαβολαῖς· ὁ δὲ φθονερός, τῇ τῶν ἄλ-
 λων διαβολῇ δεῖν οἰόμενος ὑπερέχειν, αὐτός τε ἥττον
 ξυντείνει εἰς ἀρετὴν τὴν ἀληθῆ, τοὺς τε ἀνθαμιλλω-

μένους εἰς ἀθυμίαν καθίστησι τῷ ἀδίκως ψέγεσθαι·
 καὶ διὰ ταῦτα ἀγύμναστον τὴν πόλιν ὅλην εἰς ἄμι-
 λαν ἀρετῆς ποιῶν, σμικροτέραν αὐτὴν πρὸς εὐδοξίαν
 τὸ ἑαυτοῦ μέρος ἀπεργάζεται. θυμοειδῇ μὲν δὴ χρὴ
 πάντα ἀνδρᾶ εἶναι, πρῶτον δὲ ὥς ὅτι μάλιστα· τὰ γὰρ 5
 τῶν ἄλλων χαλεπὰ καὶ δυσίατα, ἣ καὶ τὸ παράπαν
 ἀνίατα ἀδικήματα, οὐκ ἔστιν ἄλλως ἐκφυγεῖν, ἢ μα-
 χόμενον καὶ ἀμυνόμενον νικῶντα, καὶ τῷ μηδὲν ἀνιέ-
 ναι κολάζοντα· τοῦτο δὲ ἄνευ θυμοῦ γενναίου ψυχῇ
 πᾶσα ἀδύνατος δοᾶν. τὰ δ' αὐτῶν, ὅσοι ἀδικοῦσι 10
 μὲν, ἰατὰ δέ, γινώσκειν χρὴ, πρῶτον μὲν, ὅτι πᾶς
 ὁ ἄδικος οὐχ ἐκὼν ἄδικος· τῶν γὰρ μεγίστων κακῶν
 οὐδεὶς οὐδαμῶς οὐδὲν ἐκὼν κέκτητο ἂν ποτε, πολὺ
 δὲ ἥκιστα ἐν τοῖς αὐτοῦ τιμιωτάτοις· ψυχὴ δ', ὥς εἴ-
 πομεν, ἀληθεία γ' ἐστὶ πᾶσι τιμιωτάτον· ἐν οὖν τῷ 15
 τιμιωτάτῳ τὸ μέγιστον κακὸν οὐδεὶς ἐκὼν μὴ ποτε
 λαβῇ, καὶ ξῆ διὰ βίου κεκτημένος αὐτό· ἀλλὰ ἐλεει-
 νὸς μὲν πάντως ὁ γε ἄδικος, καὶ ὁ κακὰ ἔχων· ἐλεεῖν
 δὲ τὸν μὲν ἰάσιμα ἔχοντα ἐγγωρεῖ, καὶ ἀνείργοντα
 τὸν θυμὸν πραῦνειν καὶ μὴ ἀκροχολοῦντα γυναι- 20
 κείως πικραινόμενον διατελεῖν· τῷ δὲ ἀκράτως καὶ
 ἀπαραμυθήτως πλημμελεῖ καὶ κακῷ ἐφίεναι δεῖ τὴν
 ὀργήν. διὸ δὴ θυμοειδῇ πρέπειν καὶ πρῶτον ἐκάστοτε
 φραμὲν εἶναι δεῖν τὸν ἀγαθόν. πάντων δὲ μέγιστον
 κακὸν ἀνθρώποις τοῖς πολλοῖς ἐμφυτον ἐν ταῖς ψυ- 25
 χαῖς ἐστίν, οὗ πᾶς αὐτῷ συγγνώμην ἔχων, ἀποφυγὴν
 οὐδεμίαν μηχανᾶται. τοῦτο δ' ἐστὶν ὃ λέγουσιν, ὥς
 φίλος αὐτῷ πᾶς ἄνθρωπος φύσει τέ ἐστι, καὶ ὁρθῶς
 ἔχει τὸ δεῖν εἶναι τοιοῦτον· τὸ δὲ ἀληθεία γε πάντων
 ἁμαρτημάτων διὰ τὴν σφόδρα ἑαυτοῦ φιλίαν αἴτιον 30
 ἐκάστῳ γίνεται ἐκάστοτε. τυφλοῦται γὰρ περὶ τὸ
 φιλούμενον ὁ φιλῶν, ὥστε τὰ δίκαια καὶ τὰ ἀγαθὰ

καὶ τὰ καλὰ κακῶς κρίνει, τὸ αὐτοῦ πρὸ τοῦ ἀληθοῦς
 αἰετὶ τιμᾶν δεῖν ἡγούμενος. οὔτε γὰρ ἑαυτόν, οὔτε τὰ
 ἑαυτοῦ χρητὸν γε μέγαν ἄνδρα ἐσόμενον στέργειν·
 ἀλλὰ τὰ δίκαια, ἐάν τε παρ' αὐτῷ ἐάν τε παρ' ἄλλῳ
 5 μᾶλλον πραττόμενα εὐχαίνει. ἐκ τούτου δ' ἁμαρτή-
 ματος τούτου καὶ τὸ τὴν ἀμαθίαν τὴν παρ' αὐτῷ δο-
 κεῖν σοφίαν εἶναι γεγονέναι πᾶσιν· ὅθεν οὐκ εἰδό-
 τες, ὥς ἔπος εἰπείν, οὐδέν, οἰόμεθα τὰ πάντα εἰδέ-
 ναι· οὐκ ἐπιτρέποντες δὲ ἀλλήλοις ἢ μὴ ἐπιστάμεθα
 10 πράττειν, ἀναγκαζόμεθα ἁμαρτάνειν αὐτὸν πράττον-
 τα. διὸ πάντα ἄνθρωπον χρητὴν φεύγειν τὸ σφόδρα
 φιλεῖν αὐτόν, τὸ δ' αὐτοῦ βέλτιον διώκειν αἰετὶ, μὴ δὲ
 μίαν αἰσχύνην ἐπὶ τῷ τοιούτῳ προσποιούμενον.

96 Τοῦ αὐτοῦ Νόμων ζ' (808 b).

15 Ὕπνος γὰρ δὴ πολὺς οὔτε τοῖς σώμασιν οὔτε
 ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν οὔτ' αὖ ταῖς πράξεσι ταῖς περὶ
 ταῦτα πάντα ἀρμότιων ἐστὶ κατὰ φύσιν. καθεύδων
 γὰρ οὐδεὶς οὐδενὸς ἄξιος, οὐδὲν μᾶλλον τοῦ μὴ ζῶν-
 τος· ἀλλ' ὅστις τοῦ ζῆν ἡμῶν καὶ τοῦ φρονεῖν μάλι-
 20 στά ἐστὶ κηδεμών, ἐργήγορε χρόνον ὥς πλείστον, τὸ
 πρὸς ὑγίειαν αὐτοῦ μόνον φυλάττων χρησίμου. ἔστι
 δ' οὐ πολὺ, καλῶς εἰς ἔθος ἰόν. ἐργηγορότερες δὲ ἄρ-
 χοντες ἐν πόλεσι νύκτωρ, φοβεροὶ μὲν κακοῖς πολε-
 μίοις τε ἅμα καὶ πολίταις, ἀγαστοὶ δὲ καὶ τίμιοι τοῖς
 25 δικαίοις τε καὶ σώφροσιν, ὠφέλιμοι δὲ αὐτοῖς τε καὶ
 ξυμπάσῃ τῇ πόλει.

97 Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ περὶ ἀρετῆς (379 b).

Πῶς οὖν ἂν, ὦ Σώκρατες, σοὶ δοκοῦσι γίγνε-
 σθαι, εἰ μήτε φύσει μήτε μαθήσει γίνονται· τίν'
 30 ἄλλον τρόπον γίνονται ἂν οἱ ἀγαθοί; οἶμαι μὲν οὐκ
 ἂν ῥαδίως αὐτὸ δηλωθῆναι· τοπάξω μέντοι θεῖόν τι

μάλιστα εἶναι τὸ κτῆμα, καὶ γίνεσθαι τοὺς ἀγαθοὺς ὥσπερ οἱ θεοὶ τῶν μάντεων καὶ οἱ χρησμολόγοι. οὐτοὶ γὰρ οὔτε φύσει τοιοῦτοι γίνονται οὔτε τέχνη, ἀλλ' ἐπίπνοι ἐκ τῶν θεῶν γιγνόμενοι τοιοῦτοί εἰσιν· οὕτω δὲ καὶ οἱ ἄνδρες οἱ ἀγαθοὶ λέγουσι ταῖς πόλεσιν ὅτι ἐκάστοτε τὰ ἀποβησόμενα καὶ τὰ μέλλοντα ἔσεσθαι ἐκ θεοῦ ἐπιπνοίας πολὺ μᾶλλον καὶ ἐναργέστερον ἢ οἱ χρησμοδοί. λέγουσι γὰρ πού καὶ αἱ γυναῖκες, ὅτι θεὸς ἀνὴρ οὗτός ἐστι, καὶ Λακεδαιμόνιοι ὅταν τινὰ μεγαλοπρεπῶς ἐπαινῶσι, θεῖον ἄνδρα φασὶν εἶναι· 10 πολλαχοῦ δὲ καὶ Ὅμηρος τῷ αὐτῷ τούτῳ καταχρῆται καὶ οἱ ἄλλοι ποιηταί. καὶ ὅταν βούληται θεὸς εὖ πρᾶξαι πόλιν, ἄνδρας ἀγαθοὺς ἐνεποιήσεν· ὅταν δὲ μέλλῃ κακῶς πράξειν πόλις, ἐξεῖλε τοὺς ἄνδρας τοὺς ἀγαθοὺς ἐκ ταύτης τῆς πόλεως ὁ θεός. οὕτως ἔοικεν 15 οὔτε διδασκτὸν εἶναι οὔτε φύσει ἀρετῇ, ἀλλὰ θεία μοῖρα παραγίνεται κτωμένοις.

99 Ξενοφῶντος ἐν β' (6, 39) ἀπομνημονεύματων.

Ὅσαι δὲ ἐν ἀνθρώποις ἀρεταὶ λέγονται, σκοπού- 20

98 Περὶ τῆς ἀρετῆς βουλευόμεθα καὶ διαποροῦμεν, εἰ διδασκτόν ἐστι τὸ φρονεῖν, τὸ δικαιοπραγεῖν, τὸ εὖ ζῆν, εἴτα θαυμάζομεν εἰ δῆτόρων μὲν ἔργα καὶ κυβερνητῶν καὶ οἰκοδόμων καὶ γεωργῶν μυρία γ' ἐστίν, ἀγαθοὶ δ' ἄνδρες ὀνομάζονται καὶ λέγονται μόνον, ὥς ἵπποκένταυροι καὶ γίγαντες καὶ κύ- 25 κλωπες· ἔργον δ' ἀμεμφές εἰς ἀρετὴν καὶ ἀκέραιον οὐκ ἔστιν εὐρεῖν οὐδὲ πάθους ἀκέραιον ἥθος καὶ ἄδικτον. ἀλλ' εἰ καὶ τι καλὸν ἢ φύσις αὐτομάτως ἐκφέρει, τοῦτο πολλῶ τῷ ἄλλοτριῳ, καθάπερ ὕλη καρπὸς ἄγρια καὶ ἀκαθάρτῳ μιννόμενος, ἐξαμυροῦται. ψάλλειν μανθάνουσιν ἄνθρωποι καὶ ὀρχεῖσθαι καὶ ἀνα- 30 γινώσκειν γράμματα καὶ γεωργεῖν καὶ ἵππευεῖν· ὑποδεῖσθαι μανθάνουσι, περιβάλλεσθαι, οἰνοχοεῖν διδάσκουσιν, ὄψοποιεῖν· ταῦτα ἄνευ τοῦ μαθεῖν οὐκ ἔστι χρησίμως ποιεῖν. Plut. Mor. 439 a.

μενος εὐρήσεις πάσας μαθήσει τε καὶ μελέτῃ ἀντα-
νομένας.

100 Ξενοφῶντος ἐν α' (6, 13) ἀπομνημο-
νευμάτων. www.libtool.com.cn

5 Ὁ δὲ Σωκράτης πρὸς ταῦτα εἶπεν· ὦ Ἀντιφῶν,
παρ' ἡμῖν νομίζεται τὴν ᾠραν καὶ τὴν σοφίαν ὁμοίως
μὲν καλόν, ὁμοίως δὲ αἰσχρὸν διατίθεσθαι εἶναι. τὴν
τε γὰρ ᾠραν ἐὰν μὲν τις ἀργυρίου πωλῇ τῷ βουλο-
μένῳ, πόρνον αὐτὸν ἀποκαλοῦσιν· ἐὰν δέ τις ὃν ἂν
10 γνῶ καλόν τε κἀγαθὸν ἐραστὴν ὄντα, τοῦτον φίλον
ἐαυτῷ ποιῇται, σώφρονα νομίζομεν· καὶ τὴν σοφίαν
ὡσαύτως τοὺς μὲν ἀργυρίου τῷ βουλομένῳ πωλοῦν-
τας σοφιστάς, ὥσπερ πόρνους, ἀποκαλοῦσιν· ὅστις
δὲ ὃν ἂν γνῶ εὐφυῆ ὄντα, διδάσκων ὅτι ἂν ἐχῇ ἀγα-
15 θόν, φίλον ποιεῖται, τοῦτον νομίζομεν, ἃ τῷ καλῷ
κἀγαθῷ πολίτῃ προσήκει, ταῦτα ποιεῖν. ἐγὼ δ' οὖν
καὶ αὐτός, ὦ Ἀντιφῶν, ὥσπερ ἄλλος τις ἢ ἱππῶ ἀγα-
θῷ ἢ κυνὶ ἢ ὄρνιθι ἡδεται, οὕτω καὶ ἐτι μᾶλλον
ἡδομαι φίλοις ἀγαθοῖς· καὶ ἐάν τι σχῶ ἀγαθόν, δι-
20 δάσκω καὶ ἄλλοις συνίστημι, παρ' ὧν ἂν ἡγῶμαι
ὠφελήσεσθαι τι αὐτοὺς εἰς ἀρετὴν. καὶ τοὺς θησαν-
ροὺς τῶν πάλαι σοφῶν ἀνδρῶν, οὓς ἐκεῖνοι κατέλι-
πον ἐν βιβλίῳ γραψάντες, ἀνελίττων κοινῇ σὺν τοῖς
φίλοις διέρχομαι· καὶ ἂν τι ὀρῶμεν ἀγαθόν, ἐκλεγό-
25 μεθα· καὶ μέγα νομίζομεν κέρδος, ἐὰν ἀλλήλοις φίλοι
γινώμεθα. ἐμοὶ μὲν δὴ ταῦτα ἀκούοντι ἐδόκει αὐτός
τε μακάριος εἶναι καὶ τοὺς ἀκούοντας ἐπὶ καλοκαγα-
θίαν ἄγειν. καὶ πάλιν ποτὲ τοῦ Ἀντιφῶντος ἐρομέ-
νου αὐτόν, πῶς ἄλλους μὲν ἡγοῖτο πολιτικούς ποιεῖν,
30 αὐτὸς δὲ οὐ πράττει τὰ πολιτικά, εἶπερ ἐπίστατο·
ποτέρως δ' ἂν, ἔφη, ὦ Ἀντιφῶν, μᾶλλον τὰ πολιτικὰ

πράττοιμι, εἰ μόνος αὐτὰ πράττοιμι, ἢ εἰ ἐπιμελοίμην τοῦ ὥς πλείστους ἱκανοὺς εἶναι πράττειν αὐτά;

101 Τοῦ αὐτοῦ ἐν τῷ δευτέρῳ (1, 18) ἀπο-
μνημονευμάτων.

Ἐπειτα ὁ μὲν ἐκουσίως ταλαιπωρῶν ἐπ' ἀγαθῇ ὁ
ἐλπίδι πονῶν εὐφραίνεται, οἷον οἱ τὰ θηρία θηρῶν-
τες ἐλπίδι τοῦ λήψεσθαι ἡδέως μοχθοῦσι. καὶ τὰ μὲν
τοιαῦτα ἄθλα τῶν πόνων μικροῦ τινος ἄξιά ἐστι·
τοὺς δὲ πονοῦντας, ἵνα φίλους ἀγαθοὺς κτήσωνται
ἢ ὅπως ἐχθροὺς χειρώσωνται ἢ ἵνα δυνατοὶ γενόμε- 10
νοι καὶ τοῖς σώμασι καὶ ταῖς ψυχαῖς, καὶ τὸν ἑαυτῶν
οἶκον καλῶς οἰκῶσι καὶ τοὺς φίλους εὖ ποιῶσι καὶ
τὴν πατρίδα εὐεργετῶσι, πῶς οὐκ οἴεσθαι χρὴ τού-
τους καὶ πονεῖν ἡδέως εἰς τὰ τοιαῦτα καὶ ζῆν εὐ-
φραينوμένους, ἀγασαμένους μὲν ἑαυτούς, ἐπαινουμέ- 15
νους δὲ καὶ ζηλουμένους ὑπὸ τῶν ἄλλων; ἐτι δὲ αἱ
μὲν ῥαδιουργίαι καὶ ἐκ τοῦ παραχρημα ἡδοναὶ οὔτε
σώματι εὐεξίαν ἱκαναὶ εἰσιν ἐργάζεσθαι, ὥς φασιν οἱ
γυμνασταί, οὔτε ψυχῇ ἐπιστήμην ἀξιόλογον οὐδε-
μίαν ἐμποιοῦσιν· αἱ δὲ διὰ καρτερίας ἐπιμέλειαί τῶν 20
καλῶν τε καὶ ἀγαθῶν ἔργων ἐξικνεῖσθαι ποιοῦσιν, ὥς
φασὶν οἱ ἀγαθοὶ ἄνδρες. λέγει δὲ πον καὶ Ἡσίοδος,

Τὴν μὲν γὰρ κακότητα καὶ ἰλαδὸν ἐστὶν ἐλέσθαι
δηϊδίως, λείη μὲν ὁδός, μάλα δ' ἐγγύθι ναίει.

τῆς δ' ἀρετῆς ἰδρῶτα θεοὶ προπάροιθεν ἔθηκαν 25
ἀθάνατοι· μακρὸς δὲ καὶ ὄρθιος οἶμος ἐς αὐτήν
καὶ τρηχὺς τὸ πρῶτον· ἐπὴν δ' εἰς ἄκρον ἵκηται,
δηϊδίῃ δ' ἥπειτα πέλει χαλεπὴ περ ἐούσα.

μαρτυρεῖ δὲ καὶ Ἐπίχαρμος ἐν τῷδε·

Τῶν πόνων πωλοῦσιν ἡμῖν πάντα τὰ γὰρ οἱ θεοί. 30
καὶ ἐν ἄλλῳ δὲ τόπῳ φησὶν,

Ὡς πονηρὲ μὴ τὰ μαλακὰ μῶσο μὴ τὰ σκληρὰ ἔχῃς.
 καὶ Πρόδικος δ' ὁ σοφὸς ἐν τῷ συγγράμματι τῷ περὶ
 τοῦ Ἡρακλέους, ὅπερ δὴ καὶ πλείστοις ἐπιδείκνυται,
 ὡσαύτως περὶ τῆς ἀρετῆς ἀποφαίνεται, ὥδ' ὡς λέ-
 5 γων, ὅσα ἐγὼ μέμνημαι. φησὶ γὰρ Ἡρακλέα ἐπεὶ ἐκ
 παίδων εἰς ἥβην ὥρματο (ἐν ἣ ὁί νεοὶ ἤδη αὐτοκρά-
 τορες γιγνόμενοι δηλοῦσιν εἴτε τὴν δι' ἀρετῆς ὁδὸν
 τρέφονται ἐπὶ τὸν βίον, εἴτε τὴν διὰ κακίας) ἐξελ-
 θόντα εἰς ἡσυχίαν καθῆσθαι, ἀποροῦντα ὅποτέραν
 10 τῶν ὁδῶν τράπηται· καὶ φανῆναι αὐτῷ δύο γυναῖ-
 κας προσιέναι μεγάλας· τὴν μὲν ἑτέραν εὐπρεπῇ
 ἰδεῖν καὶ ἐλευθερίαν φύσει, κεκοσμημένην τὸ μὲν
 σῶμα καθαριότητι, τὰ δὲ ὄμματα αἰδοῖ, τὸ δὲ σχῆμα
 σωφροσύνη· τὴν δὲ ἑτέραν τεθραμμένην εἰς πολυ-
 15 σαρκίαν τε καὶ ἀπαλότητα, κεκαλλωπισμένην τὸ μὲν
 χρῶμα, ὥστε λευκοτέραν καὶ ἐρυθροτέραν τοῦ ὄντος
 δοκεῖν φαίνεσθαι, τὸ δὲ σχῆμα, ὥστε δοκεῖν ὀρθοτέ-
 ραν τῆς φύσεως εἶναι, τὰ δὲ ὄμματα ἔχειν ἀναπεπτα-
 μένα, ἐσθῆτα δὲ ἐξ ἧς μάλιστα ἡ ὥρα διαλάμποι·
 20 κατασκοπεῖσθαι δὲ θαμὰ ἑαυτήν, ἐπισκοπεῖν δὲ καὶ
 εἰ τις ἄλλος αὐτὴν θεᾷται, πολλάκις δὲ καὶ εἰς τὴν
 αὐτῆς σκιὰν ἀποβλέπειν. ὥς δὲ ἐγένοντο πλησιαίτε-
 ρον τοῦ Ἡρακλέους, τὴν μὲν πρόσθεν ῥηθεῖσαν ἵεναι
 τὸν αὐτὸν τρόπον, τὴν δὲ ἑτέραν φθάσαι βουλομένην
 25 προσδραμεῖν τῷ Ἡρακλεῖ καὶ εἰπεῖν, ὀρῶ σε, ὦ Ἡρά-
 κλεις, ἀποροῦντα ποῖαν ὁδὸν ἐπὶ τὸν βίον τραπῆς·
 ἐὰν ἐμὲ φίλην ποιησάμενος ἐπὶ θ' ἡδίστην καὶ ῥάστην
 ὁδὸν ἄξω σε· καὶ τῶν μὲν τερπνῶν οὐδενὸς ἄγευστος
 ἔσῃ, τῶν δὲ χαλεπῶν ἄπειρος διαβιώσῃ. πρῶτον μὲν
 30 γὰρ οὐ πολέμων οὐδὲ πραγμάτων φροντιεῖς, ἀλλὰ
 σκοπούμενος διέσῃ τι ἂν κεχαρισμένον ἢ σίτον ἢ πο-
 τὸν εὖροις, ἢ τι ἂν ἰδὼν ἢ ἀκούσας τερφθῇσῃ, τινῶν

ὁσφραινόμενος ἢ ἀπτόμενος, τί δὲ παιδικοῖς ὁμιλῶν
 μάλιστα εὐφρανθείης, καὶ πῶς ἂν μαλακώτατα κα-
 θεύδοις, καὶ πῶς ἂν ἀπονώτατα τούτων πάντων τυγ-
 χάνοις. ἐὰν δέ ποτε γένηται τις ὑποψία σπανίως ἀφ'
 ὧν ἔσται ταῦτα, οὐ φόβος μὴ σε ἀγάγω ἐπὶ τὸν πο- 5
 νοῦντα καὶ ταλαιπωροῦντα τῷ σώματι καὶ τῇ ψυχῇ
 ταῦτα πορίζεσθαι· ἀλλ' οἷς ἂν οἱ ἄλλοι ἐργάζωνται,
 τούτοις σὺ χρήσῃ, οὐδενὸς ἀπεχόμενος ὅθεν ἂν δυνα-
 τὸν ἢ τι κερδᾶναι· πανταχόθεν γὰρ ὠφελείσθαι τοῖς
 ἔμοι συνοῦσι ἐξουσίαν ἐγὼ παρέχω. καὶ ὁ Ἡρακλῆς 10
 ἀκούσας ταῦτα, ἔφη, ὦ γύναι, ὄνομα δέ σοι τί ἐστι;
 ἡ δέ, Οἱ μὲν ἔμοι φίλοι καλοῦσί με Εὐδαιμονίαν, οἱ
 δὲ μισοῦντές με ὑποκοριζόμενοι ὀνομάζουσι Κακίαν.
 καὶ ἐν τούτῳ ἡ ἑτέρα γυνὴ προσελθοῦσα εἶπεν· Καὶ
 ἐγὼ ἦκω πρὸς σε, ὦ Ἡράκλεις, εἰδυῖα τοὺς γεννήσαν- 15
 τὰς σε καὶ τὴν φύσιν τὴν σὴν ἐν τῇ παιδείᾳ καταμα-
 θοῦσα· ἐξ ὧν ἐλπίζω, εἰ τὴν πρὸς ἐμὲ ὁδὸν τράποιο,
 σφόδρα ἂν σε τῶν καλῶν καὶ σεμνῶν ἀγαθὸν ἐργά-
 την γενέσθαι, καὶ ἐμὲ ἔτι πολὺ ἐντιμότεραν καὶ ἐπ'
 ἀγαθοῖς διαπρεπεστέραν φανῆναι. οὐκ ἀπατήσω δέ 20
 σε προοιμίους ἡδονῆς, ἀλλ' ἥπερ οἱ θεοὶ διέθεσαν,
 τὰ ὄντα διηγῆσομαι μετὰ ἀληθείας. τῶν γὰρ ὄντων
 ἀγαθῶν καὶ καλῶν οὐδὲν ἄνευ πόνου καὶ ἐπιμελείας
 οἱ θεοὶ διδόασιν ἀνθρώποις· ἀλλ' εἴτε τοὺς θεοὺς
 ἴλεω εἶναι σοι βούλει, θεραπευτέον τοὺς θεοὺς· εἴτε 25
 ὑπὸ φίλων ἐθέλεις ἀγαπᾶσθαι, τοὺς φίλους εὐεργε-
 τητέον· εἴτε ὑπὸ τινος πόλεως ἐπιθυμεῖς τιμᾶσθαι,
 τὴν πόλιν ὠφελήτέον· εἴτε ὑπὸ τῆς Ἑλλάδος πάσης
 ἄξιός ἐστιν ἀρετῇ θαυμάζεσθαι, τὴν Ἑλλάδα πειρατέον
 εὖ ποιεῖν· εἴτε γῆν βούλει σοι καρποὺς ἀφθόνοους 30
 φέρειν, τὴν γῆν θεραπευτέον· εἴτε ἀπὸ βοσκημάτων
 οἶει δεῖν πλουτίζεσθαι, τῶν βοσκημάτων ἐπιμελητέον·

εἴτε διὰ πολέμου ὁρμᾶς αὖξασθαι καὶ βούλει δύνα-
 σθαι τοὺς τε φίλους ἐλευθεροῦν καὶ τοὺς ἐχθροὺς
 χειροῦσθαι, τὰς πολεμικὰς τέχνας τὰς τε παρὰ τῶν
 ἐπισταμένων μαθητέον καὶ ὅπως δεῖ αὐταῖς χρῆσθαι
 5 ἀσκητέον· εἰ δὲ τῷ σώματι βούλεσθαι, τῇ
 γνώμῃ ὑπηρετεῖν ἐδιστέον τὸ σῶμα καὶ γυμναστέον
 σὺν πόνοις καὶ ἰδρώτι. καὶ ἡ Κακία ὑπολαβοῦσα εἶ-
 πεν, ὥς φησὶ Πρόδικος, Ἐννοεῖς, ὦ Ἡράκλεις, ὥς
 χαλεπὴν καὶ μακρὴν ὁδὸν ἐπὶ τὰς εὐφροσύνας ἡ γυνή
 10 σοι διηγρεῖται· ἐγὼ δὲ θραδίαν καὶ βραχεῖαν ὁδὸν ἐπὶ
 τὴν εὐδαιμονίαν ἄξω σε. καὶ ἡ Ἀρετὴ εἶπε, ὦ τλή-
 μου, τί δὲ σὺ ἀγαθὸν ἔχεις, ἢ τί ἡδύ; οἶσθα μηδὲν
 τούτων ἔνεκα πράττειν ἐθέλουσα, ἢ τις οὐδὲ τὴν τῶν
 ἡδέων ἐπιθυμίαν ἀναμένεις, ἀλλὰ πρὶν ἐπιθυμῆσαι
 15 πάντων ἐμπίπλῃσαι· πρὶν μὲν πεινῆν ἐσθίουσα, πρὶν
 δὲ διψῆν πίνουσα· ἵνα μὲν ἡδέως φάγῃς ὀψοποιούς
 μηχανωμένη, ἵνα δὲ ἡδέως πίῃς οἶνους τε πολυτελεῖς
 παρασκευάζει, καὶ τοῦ θέρους χιόνα περιθέουσα ζη-
 τεῖς· ἵνα δὲ καθυπνώσῃς ἡδέως, οὐ μόνον τὰς στρω-
 20 μὰς μαλακάς, ἀλλὰ καὶ τὰς κλῖνας καὶ τὰ ὑπόβαθρα
 ταῖς κλῖναις παρασκευάζεις· οὐ γὰρ διὰ τὸ πονεῖν,
 ἀλλὰ διὰ τὸ μηδὲν ἔχειν ὅ τι ποιήσεις, ὕπνου ἐπιθυ-
 μεῖς· τὰ δὲ ἀφροδίσια πρὸ τοῦ δεῖσθαι ἀναγκάζεις
 πάντα μηχανωμένη, καὶ γυναιξὶ τοῖς ἀνδράσι χρω-
 25 μένη· οὕτως γὰρ παιδεύεις τοὺς ἑαυτῆς φίλους, τῆς
 μὲν νυκτὸς ὑβρίζουσα, τῆς δὲ ἡμέρας τὸ χρησιμώτα-
 τον κατακοιμίζουσα· ἀθάνατος δὲ οὐσα ἐκ θεῶν μὲν
 ἀπέρριψαι, ὑπὸ δὲ ἀνθρώπων ἀγαθῶν ἀτιμάξῃ· τοῦ
 δὲ πάντων ἡδίστου ἀκούσματος, ἐπαίνου σπαντῆς,
 30 ἀνῆκοός εἰ, καὶ τοῦ πάντων ἡδίστου θεάματος· οὐ-
 δέποτε γὰρ σεαυτῆς ἔργον καλὸν τεθέασαι. τίς δ' ἂν
 σοι λεγούσῃ πιστεύσειε; τίς δ' ἂν δεομένη τινὸς ἐπαρ-

κέσειε; ἢ τίς ἂν εὖ φρονῶν τοῦ σοῦ θιάσου τολμή-
 σειεν εἶναι; οἱ νέοι μὲν ὄντες τοῖς σώμασιν ἀδύνατοί
 εἰσι, πρεσβύτεροι δὲ γενόμενοι ταῖς ψυχαῖς ἀνόητοι·
 ἀπόνως μὲν λιπαροὶ διὰ νεότητος τρεφόμενοι, ἐπιπό-
 νως δὲ αὐχμηροὶ διὰ γήρως περῶντες· τοῖς μὲν πε- 5
 πραγμένοις αἰσχυρόμενοι, τοῖς δὲ πραττομένοις παρ-
 οινούμενοι, τὰ μὲν ἡδέα ἐν τῇ νεότητι διαδραμόντες,
 τὰ δὲ χαλεπὰ εἰς τὸ γῆρας ἀποθέμενοι. ἐγὼ δὲ σύν-
 ειμι μὲν θεοῖς, σύνειμι δὲ ἀνθρώποις τοῖς ἀγαθοῖς·
 ἔργον δὲ καλὸν οὔτε θεῖον οὔτε ἀνθρώπινον χωρὶς 10
 ἑμοῦ γίνεται· τιμῶμαι δὲ μάλιστα πάντων καὶ παρὰ
 θεοῖς καὶ παρ' ἀνθρώποις οἷς προσήκει· ἀγαπητὴ
 μὲν γὰρ συνεργὸς τεχνίταις, πιστὴ δὲ φύλαξ οἴκων
 δεσπόταις, εὐμενὴς δὲ παραστάτης οἰκέταις, ἀγαθὴ
 δὲ συλλήπτειρα τῶν ἐν εἰρήνῃ πόνων, βεβαία δὲ τῶν 15
 ἐν πολέμῳ σύμμαχος ἔργων. ἔστι δὲ τοῖς ἑμοῖς φίλοις
 ἡδεῖα μὲν καὶ ἀπράγμων σίτων καὶ ποτῶν ἀπόλαυσις,
 ἀνέχονται γὰρ ἕως ἂν ἐπιθυμήσωσιν αὐτῶν, ὕπνος δὲ
 αὐτοῖς πάρεστιν ἡδίων ἢ τοῖς ἀμόχθοις, καὶ οὔτε ἀπο-
 λιπόντες αὐτὸν ἄχθονται οὔτε διὰ τοῦτον μεθιᾶσι 20
 τὰ δέοντα πράττειν. καὶ οἱ μὲν νέοι τοῖς τῶν πρεσβυ-
 τέρων ἐπαίνοις χαίρουσιν, οἱ δὲ γεραίτεροι ταῖς τῶν
 νέων τιμαῖς ἀγάλλονται· καὶ ἡδέως μὲν τῶν παλαιῶν
 πράξεων μέμνηνται, εὖ δὲ τὰς παρούσας ἡδονται
 πράττοντες, δι' ἑμὲ φίλοι μὲν θεοῖς ὄντες, ἀγαπητοὶ 25
 δὲ φίλοις, τίμοι δὲ πατρίσιν· ὅταν δὲ ἔλθῃ τὸ πε-
 πρωμένον τέλος, οὐ μετὰ λήθης ἄτιμοι κείνται, ἀλλὰ
 μετὰ μνήμης τὸν αἰὶ χρόνον ὑμνούμενοι θάλλουσι.
 τοιαῦτά σοι, ὦ παῖ πατέρων ἀγαθῶν Ἡράκλεις, ἔξεστι
 διαπονησαμένῳ τὴν μακαρίαν εὐδαιμονίαν κτήσα- 30
 σθαι. Θύτω πως διοικεῖ Πρόδικος τὴν ὑπ' ἀρετῆς
 Ἡρακλέους παιδευσιν.

102 Ξενοφῶντος ἀπομνημονευμάτων γ' (9, 14).

Ἐρομένου δέ τινος αὐτὸν τί δοκοίη αὐτῷ κράτι-
στον ἀνδρὶ ἐπιτήδευμα εἶναι, ἀπεκρίνατο εὐπραξίαν.
5 Ἐρομένου δὲ ~~πάντα εἶναι καὶ τὴν εὐτυχίαν~~ ἐπιτήδευμα
νομίζοι εἶναι, Πᾶν μὲν οὖν τούναντίον ἔγωγε, ἔφη,
τύχην καὶ πρᾶξιν ἡγοῦμαι· τὸ μὲν γὰρ μὴ ζητοῦντα
ἐπιτυχεῖν τιπὶ τῶν δεόντων, εὐτυχίαν οἶομαι εἶναι·
τὸ δὲ μαθόντα τί καὶ μελετήσαντα εὖ ποιεῖν, εὐπρα-
10 ξίαν νομίζω· καὶ οἱ τοῦτο ἐπιτηδεύοντες δοκοῦσί μοι
εὖ πράττειν. καὶ ἀρίστους δὲ καὶ θεοφιλεστάτους
ἔφη εἶναι ἐν μὲν γεωργίᾳ τοὺς τὰ γεωργικὰ εὖ πράτ-
τουτας, ἐν δ' ἰατρείᾳ τοὺς τὰ ἰατρικὰ, ἐν δὲ πολιτείᾳ
τοὺς τὰ πολιτικά· τὸν δὲ μηδὲν εὖ πράττοντα, οὔτε
15 χρήσιμον οὐδὲν ἔφη εἶναι οὔτε θεοφιλῆ.

103 Τοῦ αὐτοῦ ἐν δ' (1, 1) ἀπομνημονευ-
μάτων.

Οὕτω δὲ Σωκράτης ἦν ἐν παντὶ πράγματι καὶ
πάντα τρόπον ὠφέλιμος, ὥστε τῷ σκοπομένῳ τοῦτο
20 καὶ εἰ μετρίως αἰσθανομένῳ φανερόν εἶναι διότι οὐ-
δὲν ὠφελιμώτερον ἦν τοῦ Σωκράτει συνεῖναι καὶ
μετ' ἐκείνου διατρίβειν ὅπου οὖν καὶ ἐν ὅτῳ οὖν
πράγματι· ἐπεὶ καὶ τὸ ἐκείνου μεμνησθαι μὴ παρόν-
τος οὐ μικρὰ ὠφέλει τοὺς εἰωθότας τε αὐτῷ συνεῖναι
25 καὶ ἀποδεχομένους ἐκείνον. καὶ γὰρ παίζων οὐδὲν ἤτ-
τον ἢ σπονδάζων ἐλυσιτέλει τοῖς συνδιατρίβουσι.
πολλάκις γὰρ ἔφη μὲν ἄν τινος ἑρᾶν, φανερὸς δ' ἦν
οὐ τῶν τὰ σώματα πρὸς ὥραν, ἀλλὰ τῶν τὰς ψυχὰς
πρὸς ἀρετὴν εὖ πεφυκότεν ἐφιέμενος. ἔτεκμαίρετο
30 δὲ τὰς ἀγαθὰς φύσεις ἐκ τοῦ ταχύτερον μανθάνειν
οἷς προσέχοιεν καὶ μνημονεύειν ἃ ἂν μάθοιεν καὶ ἐπι-

θυμῆν τῶν μαθημάτων πάντων δι' ὧν ἔστιν οἰκίαν
 τε καλῶς οἰκεῖν καὶ πόλιν καὶ τὸ ὅλως ἀνθρώποις τε
 καὶ τοῖς ἀνθρωπίνοις πράγμασιν εὖ χρῆσθαι. τοὺς
 γὰρ τοιοῦτους ἡγεῖτο παιδευθέντας οὐκ ἂν μόνον αὐ-
 τοὺς τε εὐδαίμονας εἶναι καὶ τοὺς οἴκους καλῶς οἰ- 5
 κεῖν, ἀλλὰ καὶ ἄλλους ἀνθρώπους καὶ πόλεις δύνά-
 σθαι εὐδαίμονας ποιεῖν. οὐ τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον ἐπὶ
 πάντας ἦει, ἀλλὰ τοὺς μὲν οἰομένους φύσει ἀγαθοὺς
 εἶναι μαθήσεως δὲ κατὰφρονοῦντας ἐδίδασκεν ὅτι αἱ
 ἄριστα δοκοῦσαι φύσεις μάλιστα παιδείας δέονται, 10
 ἐπιδεικνύων τῶν τε ἵππων τοὺς εὐφυεστάτους θυ-
 μοειδεῖς καὶ σφοδρὸν ὄντας, εἰ μὲν ἐκ νέων δαμα-
 σθεῖεν, εὐχρηστοτάτους καὶ ἀρίστους γιγνομένους, εἰ
 δὲ ἀγρύμναστοι γένοιντο, δυσκαθεκτοτάτους καὶ φαν-
 λοτάτους· καὶ τῶν κυνῶν τῶν εὐφυεστάτων φιλοπό- 15
 νων τε οὐσῶν καὶ ἐπιθετικῶν τοῖς θηρίοις τὰς μὲν
 καλῶς ἀχθείσας ἀρίστας γίνεσθαι πρὸς τὰς θήρας καὶ
 χρησιμωτάτας, ἀναγώγους δὲ γινομένους ματαίους τε
 καὶ μανιώδεις καὶ δυσπαιθεστάτας. ὁμοίως δὲ καὶ
 τῶν ἀνθρώπων τοὺς εὐφυεστάτους ἐρρωμενεστάτους 20
 τε ταῖς ψυχαῖς ὄντας καὶ ἐξεργαστικωτάτους ὧν ἂν
 ἐγχειρῶσι, παιδευθέντας μὲν καὶ μαθόντας ἃ δεῖ
 πράττειν, ἀρίστους τε καὶ ὠφελιμωτάτους γίνεσθαι·
 πλεῖστα γὰρ καὶ μέγιστα ἀγαθὰ ἐξεργάζεσθαι· ἀπαι-
 δεύτους δὲ καὶ ἀμαθεῖς γενομένους κακίστους τε καὶ 25
 βλαβερωτάτους γίνεσθαι· κρίνειν γὰρ οὐκ ἐπισταμέ-
 νους ἃ δεῖ πράττειν πολλάκις πονηροῖς ἐπιχειρεῖν
 πράγμασιν, μεγαλείους δὲ καὶ σφοδρὸν ὄντας δυσκα-
 θέκτους τε καὶ δυσσποτρίπτους· διὸ πλεῖστά τε καὶ
 μέγιστα κακὰ ἐργάζεσθαι. τοὺς δὲ ἐπὶ πλούτῳ μέγα 30
 φρονοῦντας καὶ νομίζοντας οὐδὲν προσδεῖσθαι παι-
 δείας, ἐξαρκέσειν δὲ σφισι τὸν πλοῦτον οἰομένους

πρὸς τὸ διαπράττεσθαι ὅτι ἂν βούλωνται, καὶ τιμᾶ-
σθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, ἐφρένου λέγων, ὅτι μωρὸς
μὲν εἴη εἴ τις οἶεται καὶ μὴ μαθὼν τὰ τε ὠφέλιμα καὶ
τὰ βλαβερά τῶν πραγμάτων διαγνώσεσθαι, μωρὸς δὲ
5 εἴ τις μὴ διαγιγνώσκων μὲν ταῦτα, διὰ δὲ τὸν πλου-
τον ὅτι ἂν βούληται ποριζόμενος οἶεται δυνήσεσθαι
τὰ συμφέροντα πράττειν, ἡλίθιος δὲ εἴ τις μὴ δυνά-
μενος τὰ συμφέροντα πράττειν εὖ τε πράττειν οἶεται
καὶ τὰ πρὸς τὸν βίον αὐτῷ ἱκανῶς ἢ καλῶς παρε-
10 σκευάσθαι, ἡλίθιος δὲ καὶ εἴ τις οἶεται διὰ τὸν πλου-
τον μηδὲν ἐπιστάμενος δόξειν τι ἀγαθὸς εἶναι, ἢ μη-
δὲν ἀγαθὸς εἶναι δοκῶν εὐδοκίμησεν.

ΠΕΡΙ ΚΑΚΙΑΣ. Β.

1 Δημητρίου.

15 Σφόδρ' εὐάλωτόν ἐστιν ἡ πονηρία·
εἰς γὰρ τὸ κέρδος μόνον ἀποβλέπουσ' αἰεί,
ἀφρόνως ἅπαντα καὶ προπετῶς συμπείθεται.

2 Ἀξιονίκου.

Ὅταν δανείξῃ τις πονηρῶ χρήματα
20 ἀνὴρ δικαίως τὸν τόκον λύπας ἔχει.

3 Ὅταν εὐπορῶν τις αἰσχροῖα πράττῃ πράγματα,
τί τοῦτον ἀπορήσαντα πράξειν προσδοκᾷ;

4 Μενάνδρου Παλλακή.

Πολλοὺς λογισμοὺς ἡ πονηρία κυκλοῖ.

25 Μενάνδρου.

Μισῶ πονηρόν, χρηστὸν ὅταν εἴπῃ λόγον.

6 Μενάνδρου.

Ἀσυλλόγιστόν ἐστιν ἡ πονηρία.

7 (Aeschyli fr. 163).

Θεὸς μὲν αἰτίαν φύει βροτοῖς,
ὅταν κακῶσαι δῶμα παμπηθῇν θέλῃ.

5

8 (Eurip. fr. Ix. 1. ?)

Τοῦ μὲν δικαίου τὴν δόκησιν ἄρτυσο·
τὰ δ' ἔργα τοῦ πᾶν δρωῶντος ἔνθα κερδανεῖ.

9 Σκληρίου.

Πολλοῖσι θνητῶν ἡ μὲν ὄψις εὐγενής,
ὁ νοῦς δ' ἐν αὐτῇ δυσγενής εὐρίσκεται.

10

10 Φιλιππίδου.

Ὁ τραχύτατος δὲ συκοφάντης μᾶς δύο
λαβὼν ἄπεισιν ἀρνίου μαλακώτερος.

11 Ἡσιόδου Ἔργων (190).

15

Οὐδέ τις εὐόρκου χάρις ἔσσεται οὐδὲ δικαίου,
οὐδ' ἀγαθοῦ· μᾶλλον δὲ κακῶν ῥεκτῆρα καὶ ὕβριν
ἀνέρα τιμῆσουσι· δίκη δ' ἐν χερσὶ καὶ αἰδῶς
οὐκ ἔσται, βλάβει δ' ὁ κακὸς τὸν ἀρεῖονα φῶτα,
μύθοισι σκολιοῖς ἐνέπων, ἐπὶ δ' ὄρκον ὁμεῖται.
ξῆλος δ' ἀνθρώποισιν ὀϊζυροῖσιν ἅπασιν
δυσκέλαδος, κακόχαρτος, ὁμαρτήσῃ στυγερώπῃς.

20

12 Ζηνοδότου.

Κηρύσσεται μὲν ἡρετή· κακὸς δ' ἀνὴρ
σιγηλὸν ἔσχε ζῶν τε καὶ θανὼν βίον.

25

13 Ἡσιόδου Ἔργων (270).

Νῦν δὲ ἐγὼ μὴτ' αὐτὸς ἐν ἀνθρώποισι δίκαιος
εἶην μὴτ' ἐμὸς υἱός· ἐπεὶ κακὸν ἄνδρα δίκαιον
ἔμμεναι, εἰ μείζω γε δίκην ἀδικώτερος ἔξει.

14 Ἐν ταυτῷ (346).

Πῆμα κακὸς γείτων ὅσσον τ' ἀγαθὸς μέγ' ὄνειαρ.
ἔμμορέ τοι τιμῆς ὅς κ' ἔμμορε γείτονος ἐσθλοῦ.

15 Εὐριπίδου ἐκ Βελλεροφόντου.

5 Οὐδέ ποτ' εὐτυχίαν κακοῦ ἀνδρὸς ὑπέρφρονά τ'
ὄλβον

βέβαιον εἰκάσαι χρεῶν,
οὐδ' ἀδίκων γενεάν· ὁ γὰρ οὐδενὸς ἐκφύς
χρόνος δικαίους ἐπάγων κανόνας

10 δείκνυσιν ἀνθρώπων κακότητος ἐμοί.

16 Εὐριπίδου Μηδείας (516).

Ἦ Ζεῦ, τί δὴ χρυσοῦ μέν, ὅς κίβδηλος ἦν,
τεκμηρί' ἀνθρώποισιν ὥπασας σαφῆ,
ἀνδρῶν δ' ὅτῳ χρὴ τὸν κακὸν διειδέναι,

15 οὐδεὶς χαρακτῆρ' ἐμπέφυκε σώματι.

17 Τοῦ αὐτοῦ * Τενυ.

Φεῦ· οὐδὲν δίκαιόν ἐστιν ἐν τῷ νῦν γένει.

18 Σοφοκλέους.

Σκαιοῖσι πολλοῖς εἰς σοφὸς διόλλυνται.

20 19 Δίωνος ἐκ τοῦ Εὐβοϊκοῦ (Οἱ. 7, 137).

Ὡς οὔποτε φιλεῖ τὰ μοχθηρὰ μένειν ἐπὶ τοῖς αὐ-
τοῖς, ἀλλ' αἰεὶ κινεῖται καὶ πρόεισιν ἐπὶ τὸ ἀσελγέστε-
ρον, μηδενὸς ἀναγκαίου μέτρου τυγχάνοντα.

20 Φιλίππου.

25 Φίλιππος ἐρωτῶμενος ὑπὸ Βυζαντίων τί ἀδικη-
θεὶς πολιορκεῖ αὐτούς, εὐήθεις ἔφησεν εἶναι καὶ ὁμοί-
ους τῷ εἴ τις ἔχων καλὴν γυναῖκα τοὺς ἐπικωμάζον-
τας ἐρωτῶν διὰ τί ἐπικωμάζουσιν.

21 Θαλῆς ἐρωτηθεὶς τί βλαβερώτατον; ἔφη “κακία· καὶ γὰρ τὰ χρηστὰ βλάπτει παραγενομένη.”

22 Δημοσθένους.

Δημοσθένης ἔλεγεν ὡς πολλάκις ἐπὶ αὐτῷ εὐ-
ξασθαι τοὺς πονηροὺς ἀπολεσθαι, καὶ φοβοῖτο μὴ ὁ
ἐρημον ἄρδην ἐκ τῆς εὐχῆς ποιήσῃ τὴν πόλιν.

23 Πυθαγόρου.

Νόμου θείου τὸ φαῦλον ἀνήκοον, διὸ καὶ παρα-
νομεῖ.

24 Λυσίου.

10

Ὅστις τοῦ μὲν μὴ ἀδικεῖν οὐ προνοεῖται τοῦ δὲ
μὴ δοῦναι δίκην ἐπιμελεῖται, κακουργεῖ.

25 Δημοσθένους Φιλιππικῶν (115, 9 R.).

Ὁ γὰρ οἷς ἂν ἐγὼ ληφθείην ταῦτα πράττων καὶ
κατασκευαζόμενος, οὗτος ἐμοὶ πολεμεῖ, καὶ μὴ πῶ 15
βάλλῃ μηδὲ τοξεύῃ.

26 Φιλήμονος Ἀγύρτου.

Ὡς πῶς πονηρόν ἐστὶν ἀνθρώπου φύσις
τὸ σύνολον· οὐ γὰρ ἂν ποτ' ἐδεήθη νόμου.

26^a Οἷε τι τῶν ἄλλων διαφέρειν θηρίων
[ἄνθρωπον]; οὐδὲ μικρὸν ἄλλ' ἢ σχήματι·
πλάγι' ἐστὶ τᾶλλα, τοῦτο δ' ὀρθὸν θηρίον.

20

27 Φιλήμονος.

Τί ποτε Προμηθεύς, ὃν λέγουσ' ἡμᾶς πλάσαι
καὶ τᾶλλα πάντα ζῷα, τοῖς μὲν θηρίοις
ἔδωχ' ἐκάστῳ κατὰ γένος μίαν φύσιν;
ἅπαντες οἱ λέοντες εἰσὶν ἄλκιμοι·
δειλοὶ πάλιν ἐξῆς πάντες εἰσὶν οἱ λαγροί.
οὐκ ἔστ' ἀλώπηξ ἢ μὲν εἰρων τῇ φύσει

25

ἡ δ' αὐθέκαστος· ἀλλ' ἐὰν τρισμυρίας
 ἀλώπεκάς τις συναγάγῃ, μίαν φύσιν
 ἀπαξάπασων ὄψεται τρόπον θ' ἓνα.
 ἡμῶν δ' ὅσα καὶ τὰ σώματ' ἐστὶ τὸν ἀριθμὸν
 5 καθενός, τοσοῦτους ἐστὶ καὶ τρόπους ἰδεῖν.

28 Σοφοκλέους Αἶαντος (1159).

"Απειμι· καὶ γὰρ αἰσχρὸν εἰ πύθοιτό τις
 λόγοις κολάζειν, ᾧ βιάζεσθαι παρῇ.

29 Ὁ αὐτὸς ἐν Φαίδρῳ (El. 1050).

10 "Απειμι τοίνυν· οὔτε γὰρ σὺ τὰμ' ἐπη
 τολμᾷς ἐπαινεῖν, οὔτ' ἐγὼ τοὺς σοὺς τρόπους.

30 Ἐπικτήτου.

Αἰσχρὸν τοῖς τῶν μελιττῶν δωρημάσι γλυκάζοντα
 τὴν κατάποσιν τὸ τῶν θεῶν δῶρον τὸν λόγον πικρά-
 15 ξειν τῇ κακίᾳ.

31 Λυκούργου.

"Οσοι τοῖς ἀπὸ τῆς φύσεως ἀγαθοῖς ἐπὶ τὰ χεῖρω
 χρῶνται, τούτοις πολέμια τὰ εὐτυχήματά ἐστιν. ὥς
 εἴ τις ἀνδρεὺς ὢν ληΐζεσθαι μᾶλλον ἢ στρατεύεσθαι
 20 προαιρεῖται, καὶ ἰσχυρὸς ὢν λωποδυτεῖν μᾶλλον ἢ
 συμβουλεύειν, ἢ καλὸς ὢν μοιχεύειν μᾶλλον ἢ γα-
 μεῖν, οὗτος τῶν ἀπὸ τῆς φύσεως ἀγαθῶν ὑπαρξάν-
 των προδότης ἐστίν.

32 Μουσωνίου.

25 Τί προβαλλόμεθα τοὺς τυράννους μακροῦ χείρο-
 νες αὐτῶν καθεστῶτες; τὰς γὰρ ὁμοίας αὐτοῖς ἔχο-
 μεν ὁρμὰς ἐν ταῖς οὐχ ὁμοίαις τύχαις.

33 Θεοδώρου.

Θεόδωρος ὁ Κυρηναῖκός Αὐσιμάχου τοῦ βασιλέως

ἀπειλήσαντος αὐτὸν ἀναιρήσειν “ἐλελήθεις με” εἶπεν “οὐ βασιλέως ἀλλὰ κωνείου δύναμιν ἔχων.”

34 Θεοκρίτου.

Θεόκριτος ἐρωτηθεὶς ποῖα τῶν θηρίων ἐστὶ τὰ χαλεπώτατα εἶπεν “ἐν μὲν τοῖς ὄρεσιν ἄρκτοι καὶ 5 λέοντες, ἐν δὲ ταῖς πόλεσιν τελῶναι καὶ συγκοφάνται.”

35 Ἐκ τῆς ἐπιστολῆς περὶ φιλίας.

Κακίας αὐτῶν πλάσσονται τινες ῥημάτων εὐπρεπεία, τὸ μὲν φιλοσκώμματος ἀπλοῦν, τὸ δὲ φιλάργυ- 10 ρον προμηθεὺς ἀποκαλούμενοι.

36 Ἐν ταυτῷ.

Πολύβουλον εἶναι καὶ πολύτροπον ἔνθα δεῖ καὶ τέχνης κατ’ ἀλλοφύλων πολεμίων, χρήσιμον καὶ ἀναγκαῖον· ἐπίβουλον δ’ ἦθος καὶ κακομηχανώτατον 15 διὰ παντὸς ἔχειν καὶ κατὰ πάντων, οὐ τῇ τῶν ἀγγιγόνων, ὥς τινες οἴονται, τῇ δὲ τοῦ πονηροτάτου μερίδι προστίθῃμι.

37 Δημοκρίτου.

Ἔστι ῥηίδιον μὲν ἐπαινέειν ἃ μὴ χρῆ καὶ ψέγειν, 20 ἐκάτερον δὲ πονηροῦ τινος ἦθεος.

38 Διονυσίου Ἀλικαρνασέως.

Ἀπὸ γὰρ τῆς αὐτῆς διανοίας οἱ ἄνθρωποι ἀπογινώσκουσιν τε ἑαυτῶν καὶ ἐτέροις ἀπιστοῦσιν.

39 Δίωνος ἐν τῷ περὶ δουλείας.

25

Φησὶν ὁ Δίων· οἱ ἀγαθοὶ οἰκέται ἐλεύθεροι, οἱ δὲ πονηροὶ ἐλεύθεροι δούλοι πολλῶν ἐπιθυμιῶν.

40 Ἰαμβλίχου ἐκ τῶν προτρεπτικῶν εἰς φιλοσοφίαν λόγων (p. 18).

Ὅμοίως ἐπισφαλὲς μαινομένῳ δοῦναι μάχαιραν
καὶ πονηρῷ δύναμιν.

41 Σωκρατικοῦ.

Σωκρατικὸς ὁ κυνικὸς ἀκούσας ποτὲ πονηροῦ
5 τὸν τρόπον κακῶς λέγοντος Πλάτωνα “παῦσαι” ἔφη
“οὔτε γὰρ κακῶς λέγων ἐκείνου πιστευθήσῃ οὔτε
ἐκείνός σε ἐπαινῶν.”

42 Σιμωνίδου.

Σιμωνίδης ὁ μελοποιὸς εἰπόντος τινὸς ὅτι πολλοὶ
10 αὐτὸν παρ’ αὐτῷ κακῶς λέγουσιν “οὐ παύσῃ” ἔφη
“ποτὲ σὺ τοῖς ὡσί με βλασφημῶν;”

43 Ἀνάχαρσις.

Ἀνάχαρσις ὁ Σκύθης ἐρωτηθεὶς ὑπὸ τινος τί ἐστὶ
πολέμιον ἀνθρώποις; “αὐτοὶ” ἔφη “ἑαυτοῖς.”

15 44 Πλάτωνος πολιτείας γ’ (405 a).

Τῆς δὲ κακῆς τε καὶ αἰσχροῦ παιδείας ἐν πόλει
ἄρα μὴ τι μεῖζον ἔξεις λαβεῖν τεκμήριον ἢ τὸ δεῖσθαι
ἰατρῶν καὶ δικαστῶν ἄκρων μὴ μόνον τοὺς φαύλους
τε καὶ χειροτέχνας, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐν ἐλευθέρῳ σχή-
20 ματι προσποιουμένους τετράφθαι; ἢ οὐκ αἰσχρὸν δο-
κεῖ καὶ ἀπαιδευσίας μέγα τεκμήριον τὸ ἐπακτῷ παρ’
ἄλλων ὡς δεσποτῶν τε καὶ κριτῶν τῷ δικαίῳ ἀναγκά-
ζεσθαι χρῆσθαι καὶ ἀπορίᾳ οἰκείων; Πάντων μὲν οὖν,
ἔφη, αἰσχιστον. Ἡ δοκεῖ σοι, ἦν δ’ ἐγώ, τούτου αἰ-
25 σχιον εἶναι τοῦτο; ὅταν δὴ τις μὴ μόνον τὸ πολὺ τοῦ
βίου ἐν δικαστηρίοις φεύγων τε καὶ διώκων κατα-
τρίβηται, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ ἀπειροκαλίας ἐπ’ αὐτῷ δὴ
τούτῳ πεισθῇ καλλωπίζεσθαι ὡς δεινὸς ὢν περὶ
τὸ ἀδικεῖν καὶ ἱκανὸς πάσας μὲν στροφὰς στρέφε-
30 σθαι, πάσας δὲ διεξόδους διεξελθὼν ἀποστραφῆναι

λογιζόμενος, ὥστε μὴ παρασχεῖν δίκας, καὶ ταῦτα
 σμικρῶν τε καὶ οὐδενὸς ἀξίων ἔνεκα, ἀγνοῶν ὅσῳ
 κάλλιον καὶ ἄμεινον τὸ παρασκευάζειν τὸν βίον αὐ-
 τῷ μηδὲν δεῖσθαι νυστάζοντος δικαστοῦ. Οὐκ ἀλλὰ
 τοῦτ', ἔφη, ἐκείνου ἐστὶ αἰσχίον. 5

45 Ξενοφῶντος ἐκ τῆς Κύρου ἀναβάσεως
 (II, 6, 21).

Μένων δ' ὁ Θετταλὸς δῆλος ἦν ἐπιθυμῶν μὲν
 πλούτου ἰσχυρῶς, ἐπιθυμῶν δὲ ἄρχειν ὅπως πλείω
 λαμβάνοι· ἐπιθυμῶν δὲ τιμᾶσθαι ἵνα πλείω κερδᾷ- 10
 νοι· φίλος τ' ἐβούλετο εἶναι τοῖς μέγιστον δυναμέ-
 νοις ἵνα ἀδικῶν μὴ διδοίῃ δίκην, ἐπὶ δὲ τὸ κατεργά-
 ζεσθαι ὧν ἐπιθυμοίῃ συντομωτάτην ὁδὸν ᾧετο εἶναι
 διὰ τοῦ ἐπιορκεῖν τε καὶ ψεύδεσθαι καὶ ἔξαπατᾶν· τὸ
 δὲ ἀπλοῦν τε καὶ ἀληθὲς ἐνόμιζε τὸ αὐτὸ τῷ ἡλιθίῳ 15
 εἶναι. στέργων δὲ φανερὸς μὲν ἦν οὐδένα, ὅτῳ δὲ
 φαίῃ φίλος εἶναι, τούτῳ ἔνδηλος ἦν ἐπιβουλεύων.
 καὶ πολεμίου μὲν οὐδενὸς κατεγέλα, τῶν δὲ συνόν-
 των πάντων ὡς καταγελῶν αἰεὶ διελέγετο. καὶ τοῖς
 μὲν τῶν πολεμίων κτήμασιν οὐκ ἐπεβούλευε· χαλε- 20
 πὸν γὰρ ᾧετο εἶναι τὰ τῶν φυλαττομένων λαμβάνειν·
 τὰ δὲ τῶν φίλων μόνος ᾧετο εἰδέναι ὅτι ῥᾶστον ἀφύ-
 λακτα λαμβάνειν. καὶ ὅσους μὲν αἰσθάνοιτο ἐπιόρ-
 κους καὶ ἀδίκους ὥς εὖ ὠπλισμένους ἐφοβεῖτο, τοῖς
 δὲ ὁσίοις καὶ ἀληθῆειαν ἀσκοῦσιν ὥς ἀνάνδρους ἐπει- 25
 ρᾷτο χοῆσθαι.

46 Πλάτωνος νόμων β' (661 c).

Ἐγὼ μὲν γὰρ λέγω σαφῶς, τὰ μὲν κακὰ λεγόμενα
 ἀγαθὰ τοῖς ἀδίκοις εἶναι τοῖς δὲ δικαίοις κακὰ, τὰ δὲ
 ἀγαθὰ τοῖς μὲν ἀγαθοῖς ὄντως ἀγαθὰ τοῖς δὲ κακοῖς 30
 κακὰ.

47 Σωκράτους.

Ταυτὸν ἐξ ἀσθενοῦς ἀγκυρίου σκάφος ὀρμίζειν
καὶ ἐκ φάυλης γνώμης ἐλπίδα.

48 Αἰσχίνοῦ (490 R.).

5 Καὶ γὰρ τοῦτ' ἄνθρωπος ἰδίου καὶ οὐ κοινὸν
ποιεῖ· οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι ἀλαζόνες, ὅποταν τι ψεύ-
δωνται, ἀόριστα καὶ ἀσαφῆ πειρῶνται λέγειν, φο-
βούμενοι τὸν ἔλεγχον· Δημοσθένης δὲ ὅταν ἀλα-
ζονεύηται, πρῶτον μετ' ὅρκου ψεύδεται ἐξώλειαν
10 ἐπαρώμενος αὐτῷ· δεύτερον δὲ ἃ εἶδεν ἐσόμενα τολ-
μᾷ λέγειν ὥς ποτὲ ἔσται, καὶ ὧν τὰ σώματα οὐχ ἐώ-
ρακε, τούτων τὰ ὀνόματα λέγει κλέπτων τὴν ἀκρόα-
σιν, καὶ μιμούμενος τοὺς τάληθῃ λέγοντας. Ἡ καὶ
σφόδρα ἄξιός ἐστι μισεῖσθαι, ὅτι πονηρὸς ὧν καὶ τὰ
15 τῶν χρηστῶν σημεῖα διαφέρει.

ΠΕΡΙ ΦΡΟΝΗΣΕΩΣ. Γ.

1 Αἰσχύλου.

Ἄ δεῖ παρὼν φρόντιζε, μὴ παρὼν ἀπῆς.
Ὁ χρήσιμ' εἰδῶς, οὐχ ὁ πόλλ' εἰδῶς, σοφός.

20 2 Σοφοκλέους (El. 1015).

Προνοίας οὐδὲν ἄνθρωποις ἔφν
κέρδος λαβεῖν ἄμεινον οὐδὲ νοῦ σοφοῦ.

3 [Εὐριπίδου.]

Πολλαῖσι μορφαῖς οἱ θεοὶ σοφισμάτων
25 σφάλλουσιν ἡμᾶς, κρείσσονες πεφυκότες.

4 Κἂν σφόδρα σαφῶς εἰδῆς τι, τὸν κρύπτοντά σε
μηδέποτε' ἐλέγξης· δύσκολον πρᾶγμ' ἐστὶ γάρ,
ἃ λανθάνειν τις βούλεται, ταῦτ' εἰδέναι.

5 Σοφοκλῆς Αἶαντι (1246).

Ἐκ τῶνδε μέντοι τῶν τρόπων οὐκ ἂν ποτε
κατάστασις γένοιτ' ἂν οὐδενὸς νόμου,
εἰ τοὺς δίκη νικῶντας ἐξωθήσομεν
καὶ τοὺς ὀπισθεν εἰς τὸ πρόσθεν ἄξομεν.
ἀλλ' εἰρκτέον τάδ' ἐστίν· οὐ γὰρ οἱ πλατεῖς
οὐδ' εὐρύνωτοι φῶτες ἀσφαλέστατοι,
ἀλλ' οἱ φρονοῦντες εὖ κρατοῦσι πανταχοῦ.
μέγας δὲ πλευρὰ βοῦς ὑπὸ σμικρᾷς ὅμως
μάστιγος ὀρθὸς εἰς ὁδὸν πορεύεται.

5

10

6 Μενάνδρου Θεοφοροῦ μένῃ.

Ὁ πλεῖστον νοῦν ἔχων
μάντις τ' ἄριστός ἐστι σύμβουλός θ' ἅμα.

7 Μενάνδρου.

Ἄρ' ἐστὶν ἀγαθῶν πᾶσι πλείστων αἰτία
ἡ σύνεσις, ἂν ἢ πρὸς τὰ βελτίω σοφῇ.

15

8 Σοφοκλῆς Ἀλήτῃ.

Ψυχὴ γὰρ εὐνους καὶ φρονοῦσα τοῦνδικον
κρείσσων σοφιστοῦ παντός ἐστὶν εὐρετής.

9 Μενάνδρου Ἰμβρίοις.

20

Οὐκ ἐστὶν οὐδέν, πάτερ, ἐν ἀνθρώπου φύσει
μεῖζον λογισμοῦ τῷ διαθέσθαι πράγματα.
Ἐκαστός ἐστι τῷ λογίσασθαι κατὰ τρόπον,
ἄρχων, στρατηγός, ἡγεμὼν δήμου, πάλιν
βουλῆς· ὁ διαφέρων λογισμῷ πάντ' ἔχει.

25

10 Αἰσχύλου.

Ἀμαρτάνει τοι καὶ σοφοῦ σοφώτερος.

11 Μενάνδρου.

Ἄπαντα δοῦλα τοῦ φρονεῖν καθίσταται.

12 Εὐριπίδου Ἀντιόπη.

Τὸ δ' ἄσθενές μου καὶ τὸ θῆλυ σώματος
κακῶς ἐμέμφθης· εἰ γὰρ εὖ φρονεῖν ἔχω,
κρεῖσσον τόδ' ἐστὶ καρτεροῦ βραχίονος.

5 13 Ὡς ὄψις ἐν ὀφθαλμῷ, νοῦς ἐν ψυχῇ.

14. 15. Ἐσθλοῦ γὰρ ἀνδρὸς τοὺς πονοῦντας ὠφε-
λεῖν·

ἀλλ' ἡ φρόνησις ἀγαθὴ θεὸς μέγας.

16 Ἀγάθωνος.

10 Οὐ τῇ φρονήσει, τῇ τύχῃ δ' ἐσφάμεθα.

17 Χαίρημονος.

Οὐχ ὥς νομίζεις τὸ φρονεῖν εἶπας κακῶς.

Τό τοι κράτιστον πανταχοῦ τιμητέον.

Ὁ γὰρ φρονῶν εὖ πάντα συλλαβὼν ἔχει.

15 18 Εὐριπίδου Ἐρεχθέως.

Ὅρθῶς μ' ἐπήρου· βούλομαι δέ σοι, τέκνον,
(φρονεῖς γὰρ ἤδη ἀποσώσαι' ἂν πατὴρ
γνώμας φράσαντος, ἣν θάνω) παραινέσαι
κειμήλι' ἐσθλὰ καὶ νέοισι χρήσιμα.

20 βραχεὶ δὲ μύθῳ πολλὰ συλλαβῶν ἔρω.

πρῶτον φρένας μὲν ἡπίους ἔχειν χρεῶν·

τῷ πλουσίῳ τε τῷ τε μὴ διδοὺς μέρος

ἴσον, σεαυτὸν εὐσεβεῖν πᾶσιν δίδου.

δυοῖν παρόντων πραγμάτων, πρὸς θάτερον

25 γνώμην προσάπτειν τὴν ἐναντίαν * μίσει.

ἀδίκως δὲ μὴ κτῷ χρήματ', ἣν βούλῃ πολὺν
χρόνον μελάρθοις ἐμμένειν· τὰ γὰρ κακῶς
οἴκους ἐσελθόντ' οὐκ ἔχει σωτηρίαν.

ἔχειν δὲ πειρῶ· τοῦτο γὰρ τό τ' εὐγενὲς

30 καὶ τοὺς γάμους δίδωσι τοὺς πρώτους ἔχειν.

ἐν τῷ πένεσθαι δ' ἐστὶν ἢ τ' ἀδοξία,
 καὶ ἢ σοφός τις, ἢ τ' ἀτιμία βίου.
 φίλων δὲ τοὺς μὲν μὴ χαλῶντας ἐν λόγοις
 κέκτησο, τοὺς δὲ πρὸς χάριν σὺν ἡδονῇ
 τῇ σῇ πονηροὺς κληῖθρον εἰργάτω στέγης.
 ὁμιλίας τε τὰς γεραιτέρους θέλει.

5

βραχεῖα τέρψις ἡδονῆς τίκτει λύπην.
 ἐξουσία δὲ μή ποτ' ἐντυχῶν, τέκνον,
 αἰσχροὺς ἔρωτας δημοτῶν διωκαθεῖν,
 ὃ καὶ σίδηρον ἀγχόνας τ' ἐφέλκεται,
 χρηστῶν πενήτων ἣν τις αἰσχύνη τέκνα.
 καὶ τοὺς πονηροὺς μή ποτ' αὔξαν' ἐν πόλει·
 κακοὶ γὰρ ἐμπλησθέντες ἢ νομίσματος
 ἢ πόλεος ἐμπεσόντες εἰς ἀρχὴν τινα,
 σκιρτῶσιν ἀδίκως εὐτυχησάντων δόμων.
 ἀλλ', ὦ τέκνον, μοι δὸς χέρ', ὥς θίγῃ πατήρ,
 καὶ χαῖρ'· ὑπ' αἰδοῦς δ' οὐ λίαν ἀσπάζομαι·
 γυναικόφρων γὰρ θυμὸς ἀνδρὸς οὐ σοφοῦ.

10

15

19 Θεόγνιδος (1163).

Ὅφθαλμοὶ καὶ γλῶσσα καὶ οὐᾶτα καὶ νόος ἀνδρὸς 20
 ἐν μέσῳ στηθέων εὐξύνετος φύεται.

20 Εὐριπίδου Πολυείδου.

Ὅστις νέμει κάλλιστα τὴν αὐτοῦ φύσιν,
 οὗτος σοφὸς πέφυκε πρὸς τὸ συμφέρον.

24

21 Πυθαγόρου ἐκ τῶν χρυσῶν ἐπῶν (21—26
 et 39).

Πολλοὶ δ' ἀνθρώποισι λόγοι δειλοὶ τε καὶ ἐσθλοὶ
 προσπίπτουσ', ὧν μήτ' ἐκπλήσσει μήτ' ἄρ' ἐάσης
 εἶργεσθαι σαυτόν. ψεῦδος δ' ἦν σοί τι λέγεται,
 πρῶως εἶχ'· ὃ δέ τοι ἐρέω, ἐπὶ πᾶσι τελεῖσθω.
 μηδεὶς μήτε λόγῳ σε παρείπῃ μήτε τι ἔργῳ

30

πρῆξαι μὴδ' εἰπεῖν ὅτι τοι μὴ βέλτερόν ἐστι.
 πρῆσσε δὲ ταῦθ' ἅ σε μὴ βλάπτει, λόγισαι δὲ πρὸ
 ἔργου.

22 Εὐριπίδου Πελιάσι.

5 Πρὸς κέντρα μὴ λακτιζε τοῖς κρατούσί σου.

23 Μενάνδρου.

Ὅταν ἕτερός σοι μὴδὲ ἐν πλέον διδῶ,
 δέξαι τὸ μόριον· τοῦ λαβεῖν γὰρ μὴδὲ ἐν
 τὸ λαβεῖν ἔλαττον πλείον ἐστὶ σοι πολὺ.

1024 Πυθαγόρου.

Ἴσχυς καὶ τεῖχος καὶ ὄπλον σόφου ἢ φρόνησις.

26 Φωκλίδου (Pseudophoc. 124).

Ὅπλον τοι λόγος ἀνδρὶ τομώτερόν ἐστι σιδήρου.

ὄπλον ἐκάστω νείμε θεός, φύσιν ἡρόφοιτον

15 ὄρνισιν, πολλὴν ταχυτῆτ' ἀλκὴν τε λένουσι,
 ταύροις δ' αὐτοχύτοις κεράεσσιν, κέντρα μελίσσαις
 ἔμφυτον ἄλκαρ ἔδωκε, λόγος δ' ἔρυμ' ἀνθρώποισι.
 τῆς δὲ θεοπνεύστου σοφίης λόγος ἐστὶν ἄριστος.

25 Γνωμαὶ μονόστιχοι.

20] Ἀγαθὸν μέγιστον ἢ φρόνησίς ἐστ' αἰεὶ. | ἀνδρὸς χαρακτὴρ
 ἐκ λόγου γνωρίζεται. | ἄριστόν ἐστι πάντ' ἐπίστασθαι καλά. |
 ἂν εὖ φρονῆς, τὰ πάντα γ' εὐδαίμων ἔσῃ. | αἰεὶ κράτιστόν ἐστι
 τὰσφαλέστατον. | ἔνιοι κακῶς φρονοῦσι πράσσοντες καλῶς. |
 ἐμπειρία γὰρ τῆς ἀπειρίας κρατεῖ. | βλέπων πεπαίδευμ' εἰς τὰ
 25 τῶν ἄλλων κακά. | ἡδὺ γε πατὴρ φρόνησιν ἀντ' ὀργῆς ἔχων. |
 ἡδιστόν ἐστιν εὐτυχοῦντα νοῦν ἔχειν. | μισῶ σοφιστὴν ὅστις
 οὐχ αὐτῷ σοφός. | νοεῖν γὰρ ἐστὶ κρεῖττον ἢ σιγὴν ἔχειν. |
 συνετὸς πεφυκὼς φεῦγε τὴν κακουργίαν. | ὁ παρ' ἡλικίαν νοῦς
 μίσος ἐξεργάζεται. | οὐδεὶς ὁ νοεῖς οἶδεν, ὁ δὲ ποιεῖς βλέπει. |
 30 οὐ πανταχῇ δ' ὁ φρόνιμος ἀρμόττειν δοκεῖ. | τὸ μὴδὲν εἰκὴ
 πανταχοῦ ἐστὶ χρήσιμον. | ψυχῆς μέγας χαλινὸς ἀνθρώποις ὁ
 νοῦς. | ὥς οὐδὲν ἢ μάθησις, ἢν μὴ νοῦς παρῇ.

βέλτερος ἀλκήμεντος ἔφν σεσοφισμένος ἀνὴρ.
ἀγροὺς καὶ πόλιας σοφία καὶ νῆα κυβερνᾷ.

27 Εὐριπίδου Ἀντιόπη.

Ἐγὼ μὲν οὖν ἄδοιμι καὶ λέγοιμί τι
σοφόν, ταράσσων μηδὲν ὦν πόλις νοσεῖ.

5

27^a [Εὐριπίδου Ἡλέκτρα 294.]

Ἐνεστι δ' οἶκος ἀμαθία μὲν οὐδαμοῦ,
σοφοῖσι δ' ἀνδρῶν. καὶ γὰρ οὐδ' ἀξήμιον
γνώμην ἐνεῖναι τοῖς σοφοῖς λίαν σοφόν.

28 Θεόγνιδος (963).

10

Μή ποτ' ἐπαινέσσης πρὶν ἂν εἰδῇς ἄνδρα σαφηνέως
ὀργὴν καὶ θυμὸν καὶ τρόπον ὄντιν' ἔχει.
πολλοὶ τοι κίβδηλον ἐπίκλοπον ἦθος ἔχοντες
κρύπτουσ' ἐνθήμενοι θυμὸν ἐφημέριον.
τούτων δ' ἐκφαίνει πάντων χρόνος ἦθος ἐκάστου.
καὶ γὰρ ἐγὼ γνώμης πολλὸν ἄρ' ἐκτὸς ἔβην.

15

29 Νόει, καὶ τότε πρᾶττε.

30 Βίαντος.

Βραδέως ἐγγείρει τοῖς πραττομένοις, ἐγχειρήσας
δὲ πρᾶττε βεβαίως.

20

31 Θεοβούλου.

Τὰ ἀφανῆ τοῖς φανεροῖς τεκμαίρου.

32 Σωκράτης παρήνει, ὥς ἥκιστα τοῖς δυνάσταις
ἢ ὥς ἥδιστα ὀμιλεῖν.

33 Πρᾶττε ἀμεταμέλητα.

25

34 Δημοκρίτου.

Σοφίῃ ἄθαμβος ἀξίη πάντων τιμιωτάτη ἐοῦσα.

35 Δημοκρίτου.

Ὅρος γὰρ συμφορέων καὶ ἀσυμφορέων τέρψις καὶ ἀτερπής.

39 Σωτάδου.

Λύπη σε μακρὰν προφεύξεται ἀγαθὰ φρονοῦντα.
 5 μιμοῦ τὸ καλόν, καὶ μενεῖς ἐν βροτοῖς ἄριστος.
 νόμος ἐστὶ θεός, τοῦτον ἀεὶ πάντοτε τίμα.
 ξένος ὀφείλεις εἶναι τῶν οὐ καλῶς φρονούντων.
 οὐ καλῶς βιοῖς, παράμενε, κεύτυχεῖς τὰ πάντα.
 παρατήρει τὰ πάντων καλὰ καὶ ταῦτα σὺ μιμοῦ.
 10 ῥῆσιν δ' ἀγαθὴν δεδομένην φύλασσε σαυτῷ.
 σοὶ τοῦτο γενέσθω φίλον, μηδὲν ἀτακτεῖν,
 τὴν ἡσυχίαν κατὰ βίον ἵνα πάντοτε τηρῇς.
 ὑγιαίνειν εὖχου τοῖς θεοῖς, ἐφ' ὅσον ἔχεις ζῆν.

40 Ἐκ τῶν Ἀριστωνύμου τομαρίων.

15 Κυβερνήτου μὲν ἔργον ἀγαθοῦ εἰς τὰς τῶν πνευ-
 μάτων μεταβολὰς ἀρμόσασθαι, ἀνδρὸς δὲ σοφοῦ πρὸς
 τὰς τῆς τύχης.

41 Σωκράτους.

Ἐν μὲν τῷ καταπλεῖν πείδεσθαι τῷ κυβερνήτῃ,
 20 ἐν δὲ τῷ ζῆν τῷ λογίζεσθαι δυναμένῳ βέλτιον.

42 Ὅδον μὲν τὴν λειοτάτην ἐκλέγεσθαι, βίον δὲ τὸν
 ἀλυπότατον.

36 Ῥώμη δὲ μετὰ μὲν φρονήσεως ὠφέλησεν, ἄνευ δὲ ταύτης
 πλεῖον τοὺς ἔχοντας ἔβλαψε. (Isocrates ad Demon. §. 6.)

25 37 Βουλευόμενος παρὰδείγματα ποιοῦ τὰ παρεληλυθότα τῶν
 μελλόντων. (ibid. §. 34.)

38 Ὅπερ δὲ ὑπὲρ τῶν σεαυτοῦ μέλλεις τινὶ συμβουλευέσθαι,
 σκόπει πρῶτον πῶς ὑπὲρ τῶν αὐτοῦ διώκησεν. ὁ γὰρ κακῶς
 διανοηθεὶς ὑπὲρ τῶν ἰδίων οὐδέποτε καλῶς βουλευέσεται περὶ
 30 τῶν ἀλλοτρίων. (ibid. §. 35.)

43 Μόνω τῷ λόγῳ καθάπερ ἐπιτρόπῳ σώφροσι πα-
ρακαταθετέον τὸν βίον καὶ τὴν νεότητα.

44 Καὶ ὑποδήματα καὶ βίος ἀρμόζων ἀλυπότερος.

45 Σωκράτους.

Σωκράτης ἐρωτηθεὶς τί φρόνησις; "εὐαρμοστία" ὃ
εἶπε "ψυχῆς." ὁ αὐτὸς ἐρωτηθεὶς τίνες φρόνιμοι;
"οἱ μὴ ῥαδίως" εἶπεν "ἐξαμαρτάνοντες."

46 Ἀντισθένης ἐρωτηθεὶς τί δὴ ποτε οὐχ οἱ πλού-
σιοι πρὸς τοὺς σοφοὺς ἀπίαςιν ἀλλ' ἀνάπαλιν; εἶπεν
"ὅτι οἱ σοφοὶ μὲν ἴσασιν ὧν ἐστὶν αὐτοῖς χρεῖα πρὸς 10
τὸν βίον· οἱ δὲ οὐκ ἴσασιν· ἐπεὶ μᾶλλον σοφίας ἢ
χρημάτων ἐπεμελοῦντο."

47 Πλουτάρχου (virt. mor. cap. 5 p. 443 e).

"Ἔστι τοίνυν τῶν πραγμάτων τὰ μὲν ἀπλῶς ἔχοντα τὰ δὲ
πῶς ἔχοντα πρὸς ἡμᾶς· ἀπλῶς μὲν οὖν ἔχοντα, γῆ, οὐρανός, 15
θάλασσα· πῶς δὲ ἔχοντα πρὸς ἡμᾶς, ἀγαθόν, κακόν, αἰρετόν,
φρενικόν, ἡδύ, ἀλγεινόν· ἀμφοῖν δὲ τοῦ λόγου θεωρητικοῦ
ὄντος, τὸ μὲν περὶ τὰ ἀπλῶς ἔχοντα μόνον, ἐπιστημονικὸν καὶ
θεωρητικόν ἐστι· τὸ δ' ἐν τοῖς πῶς ἔχουσι πρὸς ἡμᾶς, βουλευ- 20
τικὸν καὶ πρακτικόν· ἀρετὴ δὲ τούτου μὲν ἡ φρόνησις, ἐκεί-
νου δὲ ἡ σοφία. διαφέρει δὲ σοφίας φρόνησις, ἡ τοῦ θεωρητι-
κοῦ πρὸς τὸ πρακτικόν καὶ παθητικόν ἐπιστροφῆς καὶ σχέσεώς
τινος γενομένης ὑφίσταται κατὰ λόγον ἡ φρόνησις. διὸ φρόνη-
σις μὲν τύχης δεῖται, σοφία δὲ οὐ δεῖται πρὸς τὸ οἰκεῖον τέ- 25
λος, οὐδὲ βουλῆς· ἔστι γὰρ περὶ τὰ αἰεὶ καὶ τὰ αὐτὰ ὡσαύτως
ἔχοντα. καὶ καθάπερ ὁ γεωμέτρης οὐ βουλευέται περὶ τοῦ τρι-
γώνου, εἰ δυοῖν ὀρθαῖς ἴσας ἔχει τὰς ἐντὸς γωνίας, ἀλλ' οἶδεν
(αἱ γὰρ βουλαὶ περὶ τῶν ἄλλοτε ἄλλως ἔχόντων, οὐ περὶ τῶν
βεβαίων καὶ ἀμεταπτώτων)· οὕτως ὁ θεωρητικὸς νοῦς περὶ τὰ
πρῶτα καὶ μόνιμα καὶ μίαν αἰεὶ φύσιν ἔχοντα μὴ δεχομένην 30
μεταβολὰς ἐνεργῶν ἀπήλλακται τοῦ βουλευέσθαι. τὴν δὲ φρό-
νησιν εἰς πράγματα πλάνης μεστὰ καὶ ταραχῆς καθιδεῖσαν ἐπι-
μύγνυσθαι τοῖς τυχεροῖς πολλάκις ἀναγκαῖόν ἐστι καὶ τῷ βου-
λευτικῷ χρῆσθαι περὶ τῶν ἀδηλοτέρων· τῷ δὲ πρακτικῷ τὸ

49 Πλουτάρχου εἰ ἡ τῶν μελλόντων πρό-
γνωσις ὠφέλιμος.

Ἀλλὰ μὴν ἡ φρόνησις οὐ σωμαίων ἀλλὰ πραγμά-
των ὅψις ἐστί, πρὶν ἐν αὐτοῖς γενέσθαι τὸν ἄνθρω-
5 πον, ὅπως ἄριστα ~~χρησέται τοῖς ἀπαντῶσι~~ καὶ προσ-
τυγχάνουσι, παρέχονσα διασκοπεῖν τὸ μέλλον. τὸ μὲν
οὖν σῶμα πρόσω μόνον ὠματάτωται, τοῖς δ' ὀπισθεν
τυφλὸν ἐστὶν ἀτεχνῶς· ἡ δὲ διάνοια καὶ τὰ παρωχη-
μένα βλέπειν τῇ μνήμῃ πέφυκεν. ὁ γὰρ ἐγκαθήμενος
10 αἰεὶ καὶ οἰκουρῶν γραμματεὺς, [ἐν μίνῳ] ὥς φησιν ὁ
Πλάτων, οὗτός ἐστι, καὶ προγέγονας ἐνταῦθα τῆς
ψυχῆς, εἴτε μέρος εἴτε ὄργανον, ὃ τῶν πραγμάτων
ἀντιλαμβάνεται φερομένων, καὶ φυλάττει καὶ ἴστησι,
καὶ κύκλον ποιεῖ τὸ παρωχημένον ἐπιστρέφουσα, καὶ
15 συνάπτουσα τῷ παρόντι, καὶ παραρρεῖν εἰς τὸ ἄπει-
ρον οὐκ ἔῴσα καὶ ἀνύπαρκτον καὶ ἄγνωστον.

50 Θεοφράστου.

Χρὴ τοίνυν τὸν μέλλοντα θαυμασθήσεσθαι περὶ
τὸ θεῖον φιλοθύτην εἶναι, μὴ τῷ πολλὰ θύειν ἀλλὰ
20 τῷ πυκνὰ τιμᾶν τὸ θεῖον· τὸ μὲν γὰρ εὐπορίας, τὸ
δ' ὀσιότητος σημεῖον. ἔπειτα γονεῖς γηροτροφεῖν κα-
λῶς ταῖς τ' ἐκείνων βουλήσεσι τὸν αὐτοῦ βίον εὐ-
πειθῇ κατασκευάζειν. ὁ γὰρ μὴ τοιοῦτος, ἀλλὰ τῶν
τε τῆς φύσεως τῶν τε τῆς πόλεως νόμων ὀλιγορῶν,

25 βουλευτικὸν ἐκδεχομένην ἐνεργεῖν ἤδη καὶ τοῦ ἀλόγου συμ-
παρόντος καὶ συνεφελκομένου ταῖς κρίσεσιν.

48 Τοῦ αὐτοῦ (Plut. cons. ad Apoll. cap. 4 p. 103 a).

Καὶ γὰρ περὶ τὰγαθὸν ἡ φρόνησις πραγματεύεται τετρα-
χῶς, ἡ κτωμένη τὰγαθὰ, ἡ φυλάττουσα, ἡ αὖξουσα, ἡ χρω-
30 μένη δεξιῶς. οὗτοι τῆς φρονήσεως καὶ τῶν ἄλλων ἀρετῶν εἰσι
κανόνες, οἷς πρὸς ἀμφοτέρω χρηστέον.

ἀμφοτέρους τοὺς τῆς δικαιοσύνης τρόπους παραβέ-
βηκε. καὶ μὴν καὶ γυναικὸς καὶ παίδων ἐπιμελητέον
καλῶς καὶ φιλανθρωπῶς· οἱ μὲν γὰρ εἰς τὸ γῆρας
ἀμείβονται ταῖς θεραπαίαις, ἡ δ' ἐν ταῖς νόσοις καὶ
ταῖς καθ' ἡμέραν οἰκονομίαις ἀποδῶσει τὴν εὐεργε- 5
σίαν. ἐὰν δέ τιμι συμβάλλειν ἀνάγκη ἢ, μετὰ τοῦ βε-
βαίου πειρῶ τοῦτο πράττειν· φρονιμωτάτου γὰρ ἀν-
δρὸς δανείσαντα φρονίμως, ἀπολαβεῖν φιλικῶς, ἢ
συναλλάξαντα φιλανθρωπῶς, κομίσασθαι φιλαπεχθη-
μόνως.

10

51 Δημοκρίτου.

Φρονήσιος ἔργον μέλλουσαν ἀδικίην φυλάξα-
σθαι, ἀναλγησίης δὲ τὸ γενόμενον μὴ ἀμύνασθαι.

52 Ἐκ μὲν τῆς μαντικῆς πρόνοιαν ἔφασαν δεῖν
ἐπιζητεῖν, ἐκ δὲ τῆς ἰατρικῆς τῆς τε προνοίας ἐπαν- 15
όρθωσιν· ταῦτα γὰρ εἶναι πέρατα τῆς ἰατρικῆς ἐπι-
στήμης· ἐκ δὲ τῆς μουσικῆς αἰσθησιν ἀκριβῆ τε καὶ
ἐπιστημονικὴν, ἐκ δὲ τῶν μαθηματικῶν ὀνομαζομέ-
νων συλλογισμόν τε καὶ ἀπόδειξιν τῶν δι' αὐτῶν
νοημάτων.

20

53 Ἀριστοτέλους.

Ἀριστοτέλης εἶπεν "ἐπειδὴ μὴ γίνεται τὰ πράγ-
ματα ὥς βουλούμεθα, δεῖ βούλεσθαι ὥς γίνεται."

54 Ἀριστοτέλους.

Νόμιζε τὴν εὐδαιμονίαν οὐκ ἐν τῷ πολλὰ κεκτηῖ- 25
σθαι γίνεσθαι, ἀλλ' ἐν τῷ τῇ ψυχῇ εὖ διακεῖσθαι.
καὶ γὰρ οὐδὲ τὸ σῶμα αὐτὸ τὸ λαμπρῶς ἐσθῆτι κεκο-
σμημένον φαίη τις εἶναι μακάριον, ἀλλὰ τὸ τὴν ὑγίαν
ἔχον καὶ σπουδαίως διακείμενον, καὶ μὴδὲν τῶν προ-
ειρημένων αὐτῷ παρῆ· τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ 30
ψυχὴ ἐὰν ἢ πεπαιδευμένη, τὴν τοιαύτην καὶ τὸν τοι-

οὗτον ἄνθρωπον εὐδαίμονα προσαγορευτέον ἐστίν,
οὐκ ἂν τοῖς ἐκτὸς ἢ λαμπρῶς κεκοσμημένος, αὐτὸς
μηδενὸς ἄξιος ὢν. οὐδὲ γὰρ ἵππον, καὶ ψέλλια χρυσᾶ
καὶ σκευὴν ἔχῃ πολυτελῇ φαῦλος ὢν, τὸν τοιοῦτον
5 ἄξιόν τινος νομίζομεν εἶναι, ἀλλ' ὅς ἂν διακείμενος
ἢ σπουδαίως, τοῦτον μᾶλλον ἐπαινοῦμεν. ὥσπερ γὰρ
εἴ τις τῶν οἰκετῶν αὐτοῦ χείρων εἴη, καταγέλαστος
ἂν γένοιτο, τὸν αὐτὸν τρόπον οἷς πλείονος ἀξίαν τὴν
κτῆσιν εἶναι συμβέβηκε τῆς ἰδίας φύσεως, ἀθλίους
10 τούτους εἶναι δεῖ νομίζειν. καὶ τοῦτο κατ' ἀλήθειαν
οὕτως ἔχει· τίκει γάρ, ὥσπερ φησὶν ἡ παροιμία,
κόρος μὲν ὕβριν, ἀπαιδευσία δὲ μετ' ἐξουσίας ἄνοιαν.
τοῖς γὰρ διακειμένοις τὰ περὶ τὴν ψυχὴν κακῶς, οὔτε
πλούτος οὔτε ἰσχυρὸς οὔτε κάλλος τῶν ἀγαθῶν ἐστίν·
15 ἀλλ' ὅσῳ περ ἂν αὐταὶ μᾶλλον αἰ διαθέσεις καθ'
ὑπερβολὴν ὑπάρξωσι, τοσούτῳ καὶ πλείῳ καὶ μείζῳ
τὸν κεκτημένον βλάπτουσι, χωρὶς φρονήσεως παρα-
γενόμεναι.

55 Ἰαμβλίου ἐκ τῆς ἐπιστολῆς πρὸς Ἀ-
20 σφάλιον περὶ φρονήσεως.

Τὴν ἡγεμόν' οὔσαν τῶν ἀρετῶν φρόνησιν καὶ
χρωμένην αὐταῖς ὅλαις, καθάπερ ὄμμα νοερόν, τάξεις
τε καὶ μέτρα αὐτῶν καὶ τὴν ἐγκαιροτάτην διάθεσιν
εὖ διακοσμοῦσαν, ἐπιδείκνυσιν ὁ λόγος ὑπ' αὐγὰς ἐν
25 τῷ παρόντι. αὕτη τοίνυν προηγουμένη μὲν παρα-
δέχεται τὴν ἀπογέννησιν ἀπὸ τοῦ καθαροῦ καὶ τε-
λείου νοῦ· γενομένη δ' οὕτως εἰς αὐτὸν τὸν νοῦν
ἀποβλέπει καὶ τελεοῦται ὑπ' αὐτοῦ μέτρον τε καὶ
παράδειγμα αὐτὸν ἔχει κάλλιστον τῶν ἐν αὐτῇ πασῶν
30 ἐνεργειῶν. εἰ δέ τις ἐστὶ καὶ πρὸς θεοὺς ἡμῖν κοι-
νωνία, διὰ ταύτης μάλιστα τῆς ἀρετῆς αὕτη συνίστα-

ται, καὶ κατὰ ταύτην διαφερόντως πρὸς αὐτοὺς ἀφομοιούμεθα, ἀγαθῶν τε καὶ συμφερόντων καὶ καλῶν καὶ τῶν ἐναντίων διάγνωσις ἀπὸ ταύτης ἡμῖν πάρεστιν, ἔργων τε προσηκόντων κρίσις καὶ κατόρθωσις δι' αὐτὴν κατενδύεται καὶ συλλήβδην φάναι, κν-5 βερνητική τις ἐστὶ τῶν ἀνθρώπων καὶ τῆς ὅλης ἐν αὐτοῖς διατάξεως ἀρχηγός, πόλεις τε καὶ οἴκους καὶ τὸν ἴδιον ἐκάστου βίου εἰς παράδειγμα τὸ θεῖον ἀναφέρονσα διασωγραφεῖ κατὰ τὴν ἀρίστην ὁμοιότητα, τὸ μὲν ἐξαλείφουσα, τὸ δὲ ἐναπομορφυμένη, τὰ δὲ 10 ἀμφοτέρω συμμέτρως ἀπεικάζουσα. εἰκότως ἄρα καὶ θεοειδεῖς ἀπεργάζεται τοὺς ἔχοντας αὐτὴν ἢ φρόνησις.

56 Περιάνδρου.

Περιάνδρος ἐρωτηθεὶς τί μέγιστον ἐν ἐλαχίστῳ εἶπε "φρένες ἀγαθαὶ ἐν σώματι ἀνθρώπου." 15

57 Δημοκρίτου.

Αἱ μεγάλαι τέρψεις ἀπὸ τοῦ θεᾶσθαι τὰ καλὰ τῶν ἔργων γίνονται.

58 Πλάτωνος (Phaedr. 239 a).

Φθονερὸν δὴ ἀνάγκη εἶναι, καὶ πολλῶν μὲν ἄλ-20 λων συνουσιῶν ἀπείργοντα καὶ ὠφελίμων, ὅθεν ἂν μάλιστα ἀνὴρ γένοιτο, μεγάλης αἵτιον εἶναι βλάβης· μεγίστης δὲ τῆς ὅθεν ἂν φρονιμώτατός τις εἴη· τοῦτο δὲ ἡ θεία φιλοσοφία τυγχάνει ὄν, ἧς ἐραστὴν παιδικὰ ἀνάγκη πόρρωθεν εἶργειν, περίφοβον ὄντα τοῦ 25 καταφρονηθῆναι.

59 Τοῦ αὐτοῦ.

Πέφυκε ξυνιέναι εἰς τὸ αὐτὸ φρόνησίς τε καὶ δύναμις μεγάλη· καὶ ταῦτα ἄλληλα αἰεὶ διώκει καὶ ζητεῖ καὶ συγγίνεται. 30

60 Πυθαγόρου.

Ἐπομίμνησκε σεαυτὸν ὅτι πάντες ἄνθρωποι μέ-
γιστον ἀγαθὸν τὴν φρόνησιν εἶναι λέγουσιν, ὀλίγοι
δὲ εἰσιν οἱ τὸ μέγιστον ἀγαθὸν τοῦτο κτήσασθαι εὖ-
5 τονήσαντες. www.libtool.com.cn

61 Σωκράτους.

Σωκράτης ὁ φιλόσοφος, πολλὰ τῶν φίλων αὐτῷ
πεμπόντων, ἐπειδὴ μηδὲν δεχόμενος ἐπὶ τούτῳ παρὰ
τῆς Ξανθίππης εὐθύνετο, ἔφη “ἂν τὰ διδόμενα πάν-
10 τα ἐτοίμως λαμβάνωμεν, οὐδ’ αἰτοῦντες τοὺς διδόν-
τας ἔξομεν.”

62 Διογένους.

Ἐφη τις τὸν Διογένην ἀνόητον εἶναι· ὃ δὲ “ἀνόη-
τος μὲν οὐκ εἰμὶ” ἔφη “τὸν δὲ αὐτὸν ὑμῖν νοῦν
15 οὐκ ἔχω.”

63 Διογένους.

Πωλούμενος ἐν Κορίνθῳ, ἐρομένου τοῦ κήρυκος
“τί ἐπίστασαι;” “ἀνθρώπων” ἔφη “ἄρχειν.” καὶ ὁ
κήρυξ γελάσας “μέγα ἐπιτήδευμα πωλῶ, εἰ τις θέλει
20 πρίασθαι κύριον.”

64 Γαῖου ὑπὲρ δεσποτῶν.

Σωφρονέστερον δὲ οἶμαι τοῦ μετα τὸ παθεῖν ἐγ-
καλεῖν τὸ πρὶν παθεῖν φυλάξασθαι τὸ μὴ παθεῖν.

65 Διονυσίου (Plut. Mor. p. 175 f).

25 Ξένου τινὸς ἰδίᾳ φράσειν φάσκοντος αὐτῷ, ὅπως
προειδήσει τοὺς ἐπιβουλεύοντας, ἐκέλευσεν εἰπεῖν.
ὃ δὲ προελθὼν “δὸς” ἔφη “μοι τάλαντον, ἵνα δόξης
μεμαθηκέναι τὰ σημεῖα τῶν ἐπιβουλευόντων.” ἔδω-
κεν οὖν θαυμάζων τὴν μέθοδον τοῦ ἀνθρώπου.

3066 Χρυσίππου.

Χρύσιππος ὁ στωϊκὸς ἔφη τὴν διάνοιαν εἶναι λόγου πηγὴν.

67 Σωκράτους.

Ὡς περ οἱ ἐν εὐδία πλείοντες καὶ τὰ πρὸς τὸν χειμῶνα ἔχουσιν ἐτοιμα, οὕτως οἱ ἐν εὐτυχίᾳ φρονοῦν- 5
τες καὶ τὰ πρὸς τὴν ἀτυχίαν ἡτοιμάκασιν βοηθήματα.

68 Ἡροδότου ἱστορίας ζ' (16).

Ἴσον ἐκείνο, ὡ βασιλεῦ, παρ' ἐμοὶ κέκριται φρονέειν τε εὖ καὶ τῷ λέγοντι χρηστὰ ἐθέλειν πείθεσθαι.

69 Ἡροδότου ἱστορίας γ' (52).

10

Σὺ δὲ μαθὼν ὅσον φθονέεσθαι κρείσσον ἐστὶν ἢ οἰκτείρεσθαι, ἅμα τε ὁκοῖον ἐς τοὺς τοκέας καὶ ἐς τοὺς κρέσσονας τεθυμῶσθαι, ἅπιθι εἰς τὰ οἰκεῖα.

70 Πλάτωνος νόμων ιβ' (963 c).

Οἶον ὅτε τέτταρα ἐφήσαμεν ἀρετῆς εἶδη γερονέ- 15
ναι, δῆλον ὡς ἐν ἑκάστῳ ἀνάγκη φάναι, τεττάρων ὄντων. Τί μὴν; Καὶ μὴν ἐν γε αὖ πάντα ταῦτα προσαγορεύομεν· ἀνδρίαν γὰρ φαμέν ἀρετὴν εἶναι, καὶ τὴν φρόνησιν ἀρετὴν, καὶ τὰ δύο τᾶλλα, ὡς ὄντα οὐ πολλά, ἀλλ' ἐν τοῦτο μόνον ἀρετὴν. Πάνυ μὲν 20
οὖν. Ἢ μὲν τοίνυν διαφέρετον αὐτοῖν τούτῳ τῷ δύο καὶ δύο ὀνόματα ἐλαβέτην καὶ τὰ ἄλλα, οὐδὲν χαλεπὸν εἰπεῖν· ἥ δὲ ἐν ἀμφοῖν ἐπωνομάσαμεν ἀρετὴν καὶ τοῖς ἄλλοις, οὐκ εὐπετὲς ἔτι. Πῶς λέγεις; Οὐδὲν χαλεπὸν ὅ γε λέγω δηλῶσαι· διανεμώμεθα 25
γὰρ ἀλλήλοις τὴν ἐρώτησιν καὶ ἀπόκρισιν. Πῶς αὖ φράξεις; Ἐρώτησόν με, τί ποτε ἐν προσαγορεύοντες ἀρετὴν, ἀμφοτέρω δύο πάλιν αὐτὰ προσείπομεν, τὸ μὲν ἀνδρείαν, τὸ δὲ φρόνησιν. Ἐρῶ γάρ σοι τὴν αἰτίαν, ὅτι τὸ μὲν ἐστὶ περὶ φόβον, οὐ καὶ τὰ θηρία 30

μετέχει τῆς ἀνδρείας, καὶ τὰ γε τῶν παίδων ἦθη τῶν πάνυ νέων· ἄνευ γὰρ λόγου καὶ φύσει γίγνεται ἀνδρεία ψυχῇ· ἄνευ δὲ αὐτοῦ λόγου ψυχῇ φρόνιμός τε καὶ νοῦν ἔχουσα οὐτ' ἐγένετο πώποτε οὐτ' ἔστιν οὐδ' αὐθίς ποτε γενήσεται, ὥς ὄντος ἐτέρου. Ἀληθῆ λέγεις.

71 Πλάτωνος (?).

Πῶς γάρ, ὦ φίλε, δύναίτο ἂν τις ἀρχόμενος ἀπὸ δόξης ψευδοῦς μηδὲ τῆς ἀληθείας ἐπὶ μικρὸν μέρος ἀφικόμενος, κτήσασθαι σχεδὸν φρόνησιν; Οὐδαμῶς.

72 Σωκράτους.

Ὡσπερ εἰς κενὸν σκάφος τὸ ἀπὸ τῆς φρονήσεως ἔρμα δεῖ προσεμβάλλειν.

73 Ὁ φρόνιμος ὥσπερ εἰς ὁδὸν εἰς τὸν βίον οὐ τὰ πολλοῦ ἄξια συντίθησιν ἐφόδια, ἀλλὰ τὰ ἀναγκαιότατα.

74 Κρίτωνος ἦτοι Δαμίππου Πυθαγορείου ἐκ τοῦ περὶ φρονήσεως καὶ εὐτυχίας.

20 Φρόναςιν καὶ εὐτυχία ὧδε ἔχοντι ποτ' ἄλλαλα. φρόναςιν μὲν τὸ ρητὸν καὶ λόγον ἔχον· τεταγμένον γάρ τι καὶ ὠρισμένον ἐντί· εὐτυχία δὲ τὸ ἄρρητον καὶ τὸ ἄλογον· ἄτακτον γάρ τι καὶ ἀόριστόν ἐντι. καὶ τὸ μὲν ἀρχᾷ καὶ δυνάμει πρᾶτον, τὸ δὲ ἀρχᾷ καὶ δυνάμει δεύτερον· τὸ μὲν γὰρ κυβερνῆν καὶ ὀρίζεσθαι πέφυκε, τὸ δὲ κυβερνησθαι καὶ ὀρίζεσθαι. λαμβάνοντι μάντοι γε συναρμογὰν ἀμφοτέρω, φρονάσιος καὶ εὐτυχίας εἰς ταυτὸ συνδραμοίσας. αἰεὶ γὰρ δεῖ τὰν μὲν ρητὰν καὶ λόγον ἔχουσαν φύσιν ἔχειν ὃ περὶ αὐτῆς τε καὶ συντάξει, τὰν δὲ ἄρρητον καὶ ἄλογον ἔχειν ὃ περὶ αὐτῆς τε καὶ συνταχθήσεται. ἔχει γὰρ οὕτως

ὁ λόγος κατὰ πάντων, ὃ τε τᾶς ἀπείρου φύσιος καὶ τᾶς περαιοίσας. τὰ μὲν γὰρ ἄπειρα φύσιν ἔχει περαινέσθαι τε καὶ συντετάχθαι ὑπὸ τῶν λόγον ἔχόντων αἰεὶ καὶ φρόνασιν· ὕλας γὰρ καὶ οὐσίας ἔχοντι τάξιν· τὰ δὲ περαινόμενα ἐξ αὐτῶν συντετάχθαι τε 5 καὶ ὠρίσθαι· τέχνας γὰρ καὶ αἰτίας ἐνεργατικᾶς ἔχοντι τάξιν.

75 Ἐν ταυτῷ.

Ἄ δὲ συναρμογὰ ταυτῶν τῶν φυσίων κατ' ἄλλα καὶ ἄλλα γινομένα μέγαλα καὶ ποικίλα πεποίηκε 10 τὴν διαφορὰν τῶν συναρμοσμένων. ἔν τε γὰρ τῷ τῷ ὅλῳ περιοχᾷ συναρμογὰ ἀμφοτέρων τῶν φυσίων, τᾶς τε αἰκινάτω φύσιος καὶ τᾶς αἰεπαθέος, κόσμος ἐντί· ἄλλως γὰρ οὐκ ἐνεδέχeto σώζεσθαι τό τε ὅλον καὶ τὸ πᾶν, μὴ συναρμογὰν ἔχοντος τῷ γενναίῳ ποτὶ 15 τὸ θεῖον καὶ τῷ αἰεπαθέος ποτὶ τὸ αἰκινάτον. ἔν τε τῷ ἀνθρώπῳ ἡ συναρμογὰ τῷ ἀλόγῳ μέρει τᾶς ψυχᾶς ποτὶ τὸ λόγον ἔχον, ἀρετά. οὔτε γὰρ ἐν τούτοις ἐνδέχεται, στάσιος εἰσας ἐν ἀμφοτέροις τοῖς μέρεσιν, ἀποτελεσθῆμεν ἀρετάν. καὶ ἐν πόλει δὲ τῶν μὲν ἀρ- 20 χομένων ποτὶ τὴν ἀρχοντας ἀποτελεῖ κράτος καὶ ὁμόνοιαν· τὸ μὲν γὰρ ἀρχεν ἰδίον τῷ κρείσσονος, τὸ δ' ἀρχεσθαι ἔργον τῷ χείρονος, τὸ δὲ κρατὲν καὶ ὁμονοεῖν κοινὸν ἀμφοτέρων. ὁ δὲ αὐτὸς τρόπος τᾶς ἐπὶ τῷ ὅλῳ καὶ τᾶς ἐπὶ τῷ οἴκῳ συναρμογᾶς· συντίθεται τε καὶ 25 συντάσσεται, σπῳδᾶς καὶ παιδιᾶς ποτὶ λόγον ἐς τὸ αὐτὸ συνδραμοίσας, καὶ λύπας δὲ καὶ ἄδονᾶς καὶ εὐτυχίας καὶ ἀτυχίας. χρήζει γὰρ ὁ βίος τυγχάνειν καὶ ἀνέσιος καὶ ἐπιτάσιος, καὶ σκυθρωπότατος καὶ διαχύσιος, καὶ εὐτυχίας καὶ ἀτυχίας. ἃ μὲν γὰρ συν- 30 ἔχεν καὶ συνάγειν δύναται τὸν νόον ἐς τὰν εὐμαχα-

νίαν καὶ ἐς τὰν φρόνασιν, ἃ δ' ἄμπαυσιν καὶ διάχυσιν παρεχόμενα καινότερον καὶ εὐψυχον αὐτὸν αὖ παρασκευάζουσι ποτὶ τὰς πράξιαις. εἰ δὲ καὶ τὸ ἐν τούτων ἐνδυναστεύοι κατὰ τὸν βίον, ἑτερομερὴς τε καὶ
 5 ἑτεροκλινὴς γίνεται ὁ βίος, ὅκα μὲν ἐπὶ τὸ σκυθρωπόν τε καὶ χαλεπὸν καταφερόμενος, ὅκα δὲ ἐπὶ τὸ ἀνειμένον καὶ κοῦφον· ἃ δὲ συναρμογὰ τούτων ἀπάντων ὀφείλει γίνεσθαι ποτὶ τὰν φρόνασιν· αὐτὰ γὰρ ἃ διενεργοῦσα ἐντὶ τό τε ἄπειρον καὶ τὸ περαῖνον
 10 ἐν ταῖς πράξεσι, διόπερ καὶ τῶν ἄλλαν ἀρετῶν αὐτὰ ἀγεμῶν ἐντι καὶ μάτηρ. πᾶσαι γὰρ ποτὶ τὸν λόγον καὶ νόμον τὸν ταύτας συναρμοσμέναι τε καὶ συντεταγμέναι τυγχάνουσι. περαίνεται δὴ ὁ λόγος ἤδη μοι κατ' εὐθείαν· τὸ γὰρ ἄλογον καὶ τὸ ῥητὸν ἐν πᾶσιν
 15 ἐνι, καὶ τὸ μὲν ὀρίζει καὶ περαίνει, τὸ δ' ὀρίζεται καὶ περαίνεται, τὸ δ' ἐξ ἀμφοτέρων αὐτῶν συγκείμενον ἃ τε τῷ ὅλῳ καὶ τῷ παντὸς συναρμογὰ ἐντι.

76 Ἀρχύτα Πυθαγορείου ἐκ τοῦ περὶ ἀνδρὸς ἀγαθοῦ καὶ εὐδαίμονος.

20 Φρόνιμος δὲ ἀνὴρ οὕτως ἂν μάλιστα γένοιτο, εἰ φύσις πρῶτον εὐστόχῳ τε καὶ μναμονικᾷ καὶ φιλοπόνῳ τυχὼν ἐν λογισμοῖς τε καὶ μαθημάτεσσι καὶ ταῖς ποτ' ἀκρίβειαν θεωρίαις εὐθύς ἐκ νέων γυμνάσαιτο τὰν διάνοιαν φιλοσοφίας ἀπτόμενος ὀρθᾶς, μετὰ δὲ
 25 ταύτας θεῶν τε καὶ νόμων καὶ βίων ἀνθρωπίνων ἐμπειρίαν λάβοι. δύο γὰρ ἐντι ἐξ ὧν τῷ φρονίμῳ διαθεσις παραγίνεται, ὧν τὸ μὲν ἐντι ἔξιν μαθηματικὰν τε καὶ γνωστικὰν λαβέν, τὸ δὲ θεωρήματα καὶ πράγματα πολλὰ ἐπελθόντα, τὰ μὲν καὶ αὐτὸν ἰδόντα τὰ
 30 δὲ καὶ δι' ἑτέρῳ τινὸς τρόπῳ κατανοήσαντα. οὔτε γὰρ ὁ ἐν λογισμοῖς καὶ μαθημάτεσσι καὶ ταῖς ποτ' ἀκρί-

βειαν θεωρίαις εὐθὺς ἐκ νέων γυμνάσας τὰν διάνοιαν ἱκανός ἐντι ποτὶ φρόνασιν, οὐθ' ὁ τούτων μὲν ἀπολειφθεῖς, ἐν ἀκροαμάτεσσι δὲ πολλοῖς καὶ πραγμάτεσιν ἀναστρεφθεῖς. ἀλλ' ὁ μὲν ἐν τῷ καθ' ἕκαστα κρίνεν τυφλὸς ἐγένετο τὰν διάνοιαν, ὁ δ' ἐν τῷ καθόλω θεωρὲν αἰεὶ. καθάπερ γὰρ ἐπὶ τῶν λογισμῶν τὰ μέρη συντιθέντας τὸ ὅλον ἐξ αὐτῶν λογίζεσθαι, οὕτω καὶ ἐπὶ τῶν πραγμάτων δύναται ὁ μὲν λόγος τὰν καθόλω θεωρίαν ὑπογράφειν, ὁ δ' ἐμπειρία καθ' ἕκαστα κρίνεν.

10

77 Ἐπικτήτου.

Οὐδεὶς φιλοχρήματος καὶ φιλήδονος καὶ φιλόδοξος φιλάνθρωπος, ἀλλὰ μόνος ὁ φιλόκαλος.

78 Ὡσπερ οὐκ ἂν ἐβούλου ἐν νηϊ μεγάλη καὶ γλαφυρᾷ καὶ πολυχρύσῳ πλέων βαπτίζεσθαι, οὕτω μηδὲ ἐν οἰκίᾳ αἰροῦ ὑπερμεγέθει καὶ πολυτελεῖ ἀνλιζόμενος χειμάζεσθαι.

79 Δημητρίου Φαληρέως τῶν ἐπὶ τὰ σοφῶν ἀποφθέγματα.

α. Κλεόβουλος Εὐαγόρου Λίνδιος ἔφη.

20

Μέτρον ἄριστον. Πατέρα δεῖ αἰδεῖσθαι. Εὖ τὸ σῶμα ἔχειν καὶ τὴν ψυχὴν. Φιλήκοον καὶ μὴ πολυήκοον. Ὀψιμαθῇ ἢ ἀμαθῇ. Γλῶσσαν εὖφημον κεκτῆσθαι. Ἀρετῆς οἰκεῖον [καὶ κακίας ἀλλότριον] ἀδικίαν μισεῖν. Εὐσέβειαν φυλάσσειν. Πολίταις τὰ βέλτιστα συμβουλεύειν. Γλώττης κρατεῖν. Βία μηδὲν πράττειν. Τέκνα παιδεύειν. Τύχῃ εὖχεσθαι. Ἐχθρας διαλύειν. Τὸν τοῦ δήμου ἐχθρὸν πολέμιον νομίζειν. Γυναικὶ μὴ μάχεσθαι μηδὲ ἄγαν φρονεῖν ἀλλοτριῶν παρόντων· τὸ μὲν γὰρ ἐστὶ χέρηρον, τὸ δὲ 30

μανίαν δύναται παρέχειν. Οίκέτας μεθύοντας μὴ
κολάζειν· εἰ δὲ μή, δόξεις καὶ αὐτὸς παροινεῖν. Γα-
μεῖν ἐκ τῶν ὁμοίων· ἐὰν γὰρ ἐκ τῶν κρειπτόνων,
δεσπότας, οὐ συγγενεῖς κτήσῃ. Μὴ ἐπιγέλα τῷ
5 σκώπτουσι· ἀπεχθὴς γὰρ ἔσῃ τοῖς σκωπτομένοις. Εὐ-
ποροῦντα μὴ ὑπερήφανον εἶναι, ἀποροῦντα μὴ τα-
πεινοῦσθαι.

β. Σόλων Ἐξηκεστίδου Ἀθηναῖος ἔφη.

Μηδὲν ἄγαν. Κριτὴς μὴ κάθησο· εἰ δὲ μή, τῷ
10 ληφθέντι ἐχθρὸς ἔσῃ. Ἡδονὴν φεύγε ἥτις λύπην
τίκτει. Φύλασσε τρόπου καλοκαγαθίαν ὄρκου πιστο-
τέραν. Σφράγιζε τοὺς μὲν λόγους σιγῇ, τὴν δὲ σιγὴν
καιρῷ. Μὴ ψεύδου, ἀλλ' ἀλήθευε. Τὰ σπουδαῖα
μελέτα. Τῶν γονέων μὴ λέγε δικαιότερα. Φίλους
15 μὴ ταχὺ κτῶ, οὓς δ' ἂν κτήσῃ, μὴ ταχὺ ἀποδοκίμαζε.
Ἀρχεσθαι μαθὼν ἄρχειν ἐπιστήσῃ. Εὐθύνας ἐτέ-
ρους ἀξιώων διδόναι καὶ αὐτὸς ὕπεχε. Συμβούλευε μὴ
τὰ ἥδιστα ἀλλὰ τὰ βέλτιστα τοῖς πολίταις. Μὴ θρά-
σύνου. Μὴ κακοῖς ὁμίλει. Χρῶ τοῖς θεοῖς. Φίλους
20 εὐσέβει. Γονεὺς αἰδοῦ. Νοῦν ἡγεμόνα ποιοῦ. Ὁ δ'
ἂν ἰδῇς μὴ λέγε. Εἰδὼς σίγα. Τοῖς σεαυτοῦ πρῶος
ἴσθι. Τὰ ἀφανῆ τοῖς φανεροῖς τεκμαίρου.

γ. Χίλων υἱὸς Λαμαγῆτου Λακεδαιμόνιος ἔφη.

Γινῶθι σαυτόν. Πίνων μὴ πολλὰ λάλει· ἁμαρ-
25 τήσεις γάρ. Μὴ ἀπείλει τοῖς ἐλευθέροις· οὐ γὰρ κα-
λόν. Μὴ κακολόγει τοὺς πλησίον· εἰ δὲ μή, ἀκούσῃ
ἐφ' οἷς λυπηθήσῃ. Ἐπὶ τὰ δεῖπνα τῶν φίλων βρα-
δέως πορεύου, ἐπὶ δὲ τὰς ἀτυχίας ταχέως. Γάμους
εὐτελεῖς ποιοῦ. Τὸν τετελευτηκότα μακάριζε. Πρε-
30 σβύτερον σέβου. Τὸν τὰ ἀλλότρια περιεργαζόμενον

μίσει. Ζημίαν αἰροῦ μᾶλλον ἢ κέρδος αἰσχροῦ· τὸ μὲν γὰρ ἅπαξ σε λυπήσει, τὸ δ' αἰεί. Τῷ δυστυχοῦντι μὴ ἐπιγέλα. Τραχέσιν ἥσυχον σεαυτὸν πάρεχε, ὅπως σε αἰσχύνωνται μᾶλλον ἢ φοβῶνται. Τῆς ἰδίας οἰκίας προστάτει. Ἡ γλῶσσά σου μὴ προτρεχέτω τοῦ νοῦ. Θυμοῦ κράτει. Μὴ ἐπιθυμεῖ ἀδύνατα. Ἐν ὁδῷ μὴ σπεῦδε προάγειν μηδὲ τὴν χεῖρα κινεῖν· μανικὸν γάρ. Νόμοις πείθου. Ζημίᾳ χρῶ. Ἀδικούμενος διαλλάσσου, ὑβρίζόμενος τιμωροῦ.

δ. Πιττακὸς Μυτιληναῖος.

10

Ἐγγύη, παρὰ δ' ἄτη. Φίλων παρόντων καὶ ἀπόντων μέμνησο. Μὴ τὴν ὄψιν καλλωπίζου, ἀλλ' ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασιν ἴσθι καλός. Μὴ πλούτει κακῶς. Μὴ σε διαβαλλέτω λόγος εἰς τοὺς πίστεως κεκοινωνηκότας. Κολακεύειν γόνεῖς μὴ ὄκνει. Μὴ προσδέχου τὸ φαῦλον. Οἷους ἂν ἐράνους εἰσενέγκῃς τοῖς γονεῦσι, τοιοῦτους αὐτὸς ἐν τῷ γήρῳ παρὰ τῶν τέκνων προσδέχου. Χαλεπὸν τὸ εὖ γινῶναι. Ἡδιστον τὸ ἐπιθυμίας τυχεῖν. Ἀνιαρὸν ἀργία. Βλαβερόν ἀκρασία. Βαρὺ ἀπαιδευσία. Δίδασκε καὶ μάνθανε τὸ ἄμεινον. Ἀργὸς μὴ ἴσθι μηδ' ἂν πλουτῇς. Κακὰ ἐν οἴκῳ κρύπτε. Φθόνου χάριν μὴ οἰκτεῖρου. Μέτρω χρῶ. Μὴ πᾶσι πίστευε. Ἀρχῶν κόσμει σεαυτόν.

ε. Θαλῆς ὁ Μιλήσιος.

Καιρὸν γινῶθι. Ὁ μέλλεις ποιεῖν, μὴ λέγε· ἀποτυχῶν γὰρ καταγελασθήσῃ. Τοῖς ἐπιτηδείοις χρῶ. Ὅσα νεμεσᾷς τῷ πλησίον, αὐτὸς μὴ ποιεῖ. Κακοπραγοῦντα μὴ ὀνειδίξε· ἐπὶ γὰρ τούτοις νέμεσις θεῶν κάθηται. Παρακαταθήκας ἀπόδος. Ἀνέχου ὑπὸ τῶν πλησίον [μικρά. Ἀγάπα τὸν πλησίον] μικρὰ ἐλατ- 30

τούμενος. Τὸν φίλον κακῶς μὴ λέγε, μὴ δ' εὖ τὸν ἐχθρόν· ἀσυλλόγιστον γὰρ τὸ τοιοῦτον. Δεινὸν τὸ συνιδεῖν τὸ μέλλον. Ἀσφαλὲς τὸ γενόμενον, ἀσαφὲς τὸ μέλλον. Πιστὸν γῆ, ἄπιστον θάλασσαν, ἄπληστον κέρδος. Κτῆσαι αἰδία. Θεραπείαν ζητεῖ. Φίλει τὴν παιδείαν σωφροσύνην φρόνησιν ἀλήθειαν πίστιν ἐμπειρίαν ἐπιδεξιότητα ἐταιρείαν ἐπιμέλειαν οἰκονομίαν τέχνην εὐσέβειαν.

ξ. Βίας Τευτάμου Πριηνεὺς ἔφη.

10 Οἱ πλεῖστοι ἄνθρωποι κακοί. Ἐς τὸ ἔσοπτρον ἐμβλέψαντα δεῖ, εἰ μὲν καλὸς φαίνη, καλὰ ποιεῖν, εἰ δὲ αἰσχροί, τὸ τῆς φύσεως ἑλλιπὲς διορθοῦσθαι τῇ καλοκαγαθία. Βραδέως ἐργάζεται, ὃ δ' ἂν ἄρξῃ διαβιβαιοῦ. Μίσει τὸ ταχὺ λαλεῖν, μὴ ἀμαρτίας· μετά-
15 νοια γὰρ ἀκολουθεῖ. Μῆτε εὐήθης ἴσθι μῆτε κακοήθης. Ἀφροσύνην μὴ προσδέχου. Φρόνησιν ἀγάπα. Περὶ θεῶν λέγε ὡς εἰσὶ θεοί. Νόει τὸ πραττόμενον. Ἄκουε πολλά. Λάλει καίρια. Πένης ὢν πλουσίοις μὴ ἐπιτίμα, ἢν μὴ μέγα ὠφελῆς. Ἀνάξιον ἄνδρα μὴ
20 ἐπαίνει διὰ πλοῦτον. Πείσας λάβε, μὴ βιασάμενος. Ὅταν ἀγαθὸν πράσσης, θεοῦς, μὴ σεαυτὸν αἰτιῶ. Κτῆσαι ἐν μὲν νεότητι εὐπραξίαν, ἐν δὲ τῷ γῆραι σοφίαν. Ἐξεῖς ἔργῳ μνήμην, καιρῷ εὐλάβειαν, τρόπῳ γενναιότητα, πόνῳ ἐγκράτειαν, φόβῳ εὐσέβειαν,
25 πλούτῳ φιλίαν, λόγῳ πειθῶ, σιγῇ κόσμον, γνώμῃ δικαιοσύνην, τόλμῃ ἀνδρείαν, πράξει δυναστείαν, δόξῃ ἡγεμονίαν, φύσει εὐγένειαν.

η. Περίανδρος Κυψέλου Κορίνθιος ἔφη.

Μελέτα τὸ πᾶν. Καλὸν ἡσυχία. Ἐπισφαλὲς προ-
30 πέτεια. Κέρδος αἰσχρὸν φύσεως κατηγορία. Δημο-

κρατία κρείττον τυραννίδος. Αἱ μὲν ἡδοναὶ θνηταί, αἱ δ' ἀρεταὶ ἀθάνατοι. Εὐτυχῶν μὲν μέτριος ἴσθι, ἀτυχῶν δὲ φρόνιμος. Φειδόμενον κρείττον ἀποθανεῖν ἢ ζῶντα ἐνδεῖσθαι. Σεαυτὸν ἄξιον παρασκεύαζε τῶν γονέων. Ζῶν μὲν ἐπαινοῦ ἀποθανῶν δὲ μακαρίζου. Φίλοις εὐτυχοῦσι καὶ ἀτυχοῦσιν ὁ αὐτὸς ἴσθι. Ὅν ἂν ἐκὼν ὁμολογήσῃς πονηρόν, παράβαινε. Λόγων ἀπορρητῶν ἐκφορὰν μὴ ποιοῦ. Λοιδόρει ὡς ταχὺ φίλος ἐσόμενος. Τοῖς μὲν νόμοις παλαιοῖς χρῶ, τοῖς δ' ὄψοις προσφάτοις. Μὴ μόνον τοὺς ἀμαρτάνοντας κόλαζε, ἀλλὰ καὶ τοὺς μέλλοντας κώλυε. Δυστυχῶν κρύπτε, ἵνα μὴ τοὺς ἐχθροὺς εὐφράνῃς.

80 Σωσιάδου τῶν ἐπτὰ σοφῶν ὑποθήκαι.

Ἐπου θεῶ. Νόμῳ πείθου. Θεοὺς σέβου. Γονεῖς αἰδοῦ. Ἦττω ὑπὲρ δικαίου. Γινῶθι μαθῶν. 15 Ἀκούσας νόει. Σαυτὸν ἴσθι. Γαμεῖν μέλλων καιρὸν γινῶθι. Φρόνει θνητά. Ξένος ὢν ἴσθι. Ἐστίαν τίμα. Ἀρχε σεαυτοῦ. Φίλοις βοήθει. Θυμοῦ κράτει. Φρόνησιν ἄσκει. Πρόνοιαν τίμα. Ὅρκῳ μὴ χρῶ. Φιλίαν ἀγάπα. Παιδείας ἀντέχου. Δόξαν δίδωκε. Σοφίαν 20 ζήλου. Καλὸν εὖ λέγε. Ψέγε μηδένα. Ἐπαίνει ἀρετήν. Πρᾶττε δίκαια. Φίλοις εὐνόει. Ἐχθροὺς ἀμύνου. Εὐγένειαν ἄσκει. Κακίας ἀπέχου. Κοινὸς γίνου. Ἴδια φύλασσε. Ἀλλοτρίων ἀπέχου. Εὐφημος ἴσθι. Ἀκουε πάντα. Φίλῳ χαρίζου. Μηδὲν ἄγαν. 25 Χρόνου φείδου. Ὅρα τὸ μέλλον. Ὑβριν μίσει. Ἰκέτας αἰδοῦ. Πᾶσιν ἀρμόζου. Τίους παίδευε. Ἐχων χαρίζου. Δόλον φοβοῦ. Εὐλόγει πάντας. Φιλόσοφος γίνου. Ὅσια κρίνε. Γνοὺς πρᾶττε. Φόνου ἀπέχου. Εὐχου δυνατά. Σοφοῖς χρῶ. Ἥθος δοκίμαζε. 30 Λαβὼν ἀπόδος. Ὑφορῶ μηδένα. Τέχνη χρῶ. Ὁ μέλ-

λεις, δός. Εὐεργεσίας τίμα. Φθόνει μηδενί. Φυ-
 λακῇ πρόσεχε. Ἐλπίδα αἶνει. Διαβολὴν μίσει. Λι-
 καίως κτῶ. Ἀγαθοὺς τίμα. Κριτὴν γνῶθι. Γάμους
 κράτει. Τύχην νόμιζε. Ἐγγύην φεῦγε. Πᾶσι δια-
 5 λέγον. Ὅμοιους χρῶ. Διαπαντῶν ἄρχου. Κτώμενος
 ἥδου. Αἰσχύνην σέβου. Χάριν ἐκτέλει. Εὐτυχίαν
 εὖχου. Τύχην στέργε. Ἀκούων ὄρα. Ἐργάζου κτη-
 τά. Ἔσιν μίσει. Ὀνειδος ἔχθαιρε. Γλῶσσαν ἴσχε.
 Ὕβριν ἀμύνου. Κρίνε δίκαια. Χρῶ χρήμασιν. Ἀδω-
 10 ροδόκητος δοκίμαζε. Αἰτιῶ παρόντα. Λέγε εἰδώς.
 Βίης μὴ ἔχου. Ἀλύπως βίου. Ὅμιλει πράως. Πέρας
 ἐπιτέλει μὴ ἀποδειλιῶν. Φιλοφρόνει πᾶσιν. Τίοις
 μὴ καταρῶ. Γλώττης ἄρχε. Σεαυτὸν εὖ ποίει. Εὐ-
 προσήγορος γίνου. Ἀποκρίνον ἐν καιρῷ. Πόνει μετὰ
 15 δικαίου. Πρᾶττε ἀμετανοήτως. Ἀμαρτάνων μετα-
 νόει. Ὀφθαλμοῦ κράτει. Βουλευόν χρόνῳ. Ἐπιτέ-
 λει συντόμως. Φιλίαν φύλασσε. Εὐγνώμων γίνου.
 Ὁμόνοϊαν δίωκε. Ἄρρητον μὴ λέγε. Τὸ κρατοῦν
 φοβοῦ. Τὸ συμφέρον θηρῶ. Καιρὸν προσδέχου.
 20 Ἐχθρας διάλυε. Γῆρας προσδέχου. Ἐπὶ ῥώμῃ μὴ
 καυχῶ. Εὐφημίαν ἄσκει. Ἀπέχθειαν φεῦγε. Πλού-
 τει δικαίως. Δόξαν μὴ λείπε. Κακίαν μίσει. Μαν-
 θάνων μὴ κάμνε. Κινδύνευε φρονίμως. Φειδόμε-
 νος μὴ λείπε. Χρησμοὺς θαύμαζε. Οὓς τρέφεις,
 25 ἀγάπα. Ἀπόντι μὴ μάχου. Πρεσβύτερον αἰδοῦ. Νεώ-
 τερον δίδασκε. Πλούτῳ ἀπίστει. Σεαυτὸν αἰδοῦ.
 Μὴ ἄρχε ὑβρίζειν. Προγόνους στεφάνου. Θνήσκε
 ὑπὲρ πατρίδος. Τῷ βίῳ μὴ μάχου. Ἐπὶ νεκρῷ μὴ
 γέλα. Ἀτυχοῦντι συνάχθου. Χαρίζου ἀβλαβῶς. Μὴ
 30 ἐπὶ παντὶ λυποῦ. Ἐξ εὐγενῶν γέννα. Ἐπαγγέλλου
 μηδενί. Φθιμένους μὴ ἀδίκει. Εὖ πάσχε ὡς θνητός.
 Τύχῃ μὴ πίστευε. Παῖς ὢν κόσμιος ἴσθι, ἡβῶν ἐγ-

κρατής, μέσος δίκαιος, πρεσβύτερος εὐλογος. Τε-
 λεύτα ἄλνυος. [Πλήθει ἄρεσκε. Μὴ λάλει πρὸς ἡδο-
 νήν. Ὁμολογίαις ἔμμενε. Θυσίας πρόσφερε κατὰ
 δύναμιν. Σεαυτῷ μὴ μάχου. Μὴ ἐπὶ παντὶ λυποῦ. Τῷ
 βίῳ μὴ ἄχθου. ἱ.η. φιλαίτιος ἰσθι. Ἐπαγγέλλου μη- 5
 δενὶ τὸ παράπαν. Χρόνου φείδου. Ἐνδαπανώμενος
 καὶ ἐφ' ἃ μὴ δεῖ, ὀλίγος ἔσῃ ἐφ' ἃ δεῖ.]

81 Ἡρακλείτου.

Ὁκόσων λόγους ἤκουσα, οὐδεὶς ἀφικνέεται ἐς
 τοῦτο, ὥστε γινώσκειν ὅτι σοφὸν ἐστὶ πάντων κεχω- 10
 ρισμένον.

82 Κρύπτειν ἀμαθίην κρέσσον ἢ ἐς τὸ μέσον φέρειν.

83 Ἀνθρώποις γίνεσθαι ὁκόσα θέλουσιν οὐκ ἄμει-
 νον.

84 Νοῦσος ὑγιεῖν ἐποίησεν, ἡδὺ καὶ ἀγαθόν, λι- 15
 μὸς κόρον, κάματος ἀνάπανσιν. σωφρονεῖν ἀρετὴ με-
 γίστη, καὶ σοφίῃ ἀληθεῖα λέγειν καὶ ποιεῖν κατὰ φύ-
 σιν ἐπαῖοντας. ξυνόν ἐστὶ πᾶσι τὸ φρονεῖν. ξὺν
 νόῳ λέγοντας ἰσχυρίζεσθαι χρὴ τῷ ξυνῷ πάντων.
 ὅκως περ νόμῳ πόλις, καὶ πόλις ἰσχυροτέρως. τρέ- 20
 φονται γὰρ πάντες οἱ ἀνθρώπινοι νόμοι ὑπὸ ἐνὸς τοῦ
 θεοῦ· κρατεῖ γὰρ τοσοῦτον ὁκόσον ἐθέλει, καὶ ἐξ-
 αρκέει πᾶσι καὶ πεφίγνεται.

85 Σωκράτους.

Ψυχῆς ἐστὶ λόγος ἑαυτὸν αὔξων. Ἐν τῷ βίῳ, κα- 25
 θάπερ ἐν δράματι, χρὴ τὰ πρῶτα λέγειν οὐ τὸν πλου-
 σιώτατον, ἀλλὰ τὸν φρονημώτατον.

86 Σωκράτους.

Καλὸν ἐπὶ μὲν τῆς ἐστίας φαίνεσθαι τὸ πῦρ λαμ-
 πρόν, ἐπὶ δὲ τῆς εὐτυχίας τὸν νοῦν.

87 Δεῖ ὥσπερ εὐνομουμένης τῆς πόλεως φυγα-
δεύειν στασιαστὴν ἄνθρωπον, οὕτως ἐκ τῆς σωθησο-
μένης ψυχῆς τὸν πρὸς τὰ φαῦλα κεκλικότα νοῦν.

88 Πλάτωνος (Gorg. 448 c).

5 Πολλὰ τέχνην ἐν ἀνθρώποις εἶδιν ἐκ τῶν ἐμπει-
ριῶν ἐμπείρως εὗρημέναι. ἐμπειρία μὲν γὰρ ποιεῖ
τὸν αἰῶνα ἡμῶν πορεύεσθαι κατὰ τέχνην· ἀπειρία
δὲ κατὰ τύχην. ἐκάστων δὲ τούτων μεταλαμβάνουσιν
ἄλλοι ἄλλων ἄλλως· τῶν δὲ ἀρίστων οἱ ἀριστοί.

10 89 Σὺ δὲ δὴ πρὸς θεῶν, ὦ παῖ, δυνατόν ἥγεῖ τοῦ-
το; τάχα γὰρ ὑμεῖς μὲν ὀξύτερον οἱ νέοι πρὸς αὐτὸ
βλέποιτε, ἡμεῖς δὲ ἀμβλύτερον. Τὸ ποῖον καὶ πρὸς
τί μάλιστα λέγεις; οὐ γὰρ πω κατανοῶ τὸ νῦν ἐρω-
τώμενον. Εἰ πάντα ἐπίστασθαι τινα ἄνθρωπόν ἐστι
15 δυνατόν; Μακάριον μέντ' ἂν ἡμῶν, ὦ ξέने, ἦν τὸ
γένος. (Plato Soph. 232 e).

90 Σωκράτους.

Οὔτε ἱππῶ χωρὶς χαλινού οὔτε πλούτῳ χωρὶς λο-
γισμοῦ δυνατόν ἀσφαλῶς χρῆσασθαι.

20 91 Ὁ βίος ὥσπερ ὄργανον ἀνέσει καὶ ἐπιτάσει ἀρ-
μοτιόμενος ἡδίων γίνεται.

92 Ἐπαινεῖν χρὴ τὸ κατὰ τέχνην γινόμενον.

93 Πλάτωνος (?).

Μάλιστα ἐπιμελεῖσθαι χρὴ, ὅπως ἕκαστος ἡμῶν
25 τῶν ἄλλων μαθημάτων ἀμελήσας τούτου τοῦ μαθή-
ματος καὶ μιμητῆς καὶ μαθητῆς ἔσται, ἐάν ποθεν οἷός
τ' ἦ μαθεῖν καὶ ἐξευρεῖν τίς αὐτὸν ποιήσῃ δυνατόν
καὶ ἐπιστήμονα, βίον χρηστὸν καὶ πονηρὸν διαγινώ-
σκοντα τὰ βελτίω ἐκ τῶν δυνατῶν ἀεὶ πανταχοῦ αἰ-
30 ρεῖσθαι.

94 Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῶν Κλειτοφῶντος (407 e).

Καὶ ὅταν λέγῃς ὡς ὅτῳ τις μὴ ἐπίσταται χρῆσθαι, κρεῖττον ἂν τὴν τούτου χρῆσιν. εἰ δὲ τις μὴ ἐπίσταται ὀφθαλμοῖς χρῆσθαι μηδὲ ὥσπ' μηδὲ ξύμπαντι τῷ σώματι, τούτῳ μήτε ἀκούειν μήθ' ὁρᾶν 5 μήτε ἄλλην χρεῖαν μηδεμίαν χρῆσθαι τῷ σώματι κρεῖττον ἢ ὁπιοῦν χρῆσθαι. καὶ δὴ καὶ περὶ τέχνην ὡσαύτως· ὅστις γάρ ἂν δὴ μὴ ἐπίσταται τῇ ἑαυτοῦ λύρᾳ χρῆσθαι, δηλόν ὡς οὐδὲ τῇ τοῦ γείτονος, οὐδὲ ὅστις μὴ τῇ τῶν ἄλλων, οὐδὲ τῇ ἑαυτοῦ, οὐδὲ τῶν 10 ὀργάνων ἄλλῳ οὐδὲ κτημάτων οὐδενί. καὶ τελευτᾷ δὴ καλῶς ὁ λόγος οὗτός σοι, ὡς ὅστις ψυχῇ μὴ ἐπίσταται χρῆσθαι, τούτῳ τὸ ἄγειν ἡσυχίαν τῇ ψυχῇ, καὶ μὴ ζῆν κρεῖττον ἢ ζῆν πράττοντι καθ' αὐτόν· εἰ δέ τις ἀνάγκη ζῆν εἴη, δούλῳ ἄμεινον ἢ ἐλευθέρῳ δια- 15 γειν τῷ τοιούτῳ τὸν βίον.

95 Τοῦ αὐτοῦ Ἀλκιβιάδου (146 c).

Οὐκ οὖν φαμέν πάλιν τοὺς πολλοὺς διημαρτηκέναι τοῦ βελτίστου, ὡς τὰ πολλά γε, οἶμαι, ἄνευ νοῦ δόξῃ πεπιστευκότας; Φαμέν γάρ. Λυσιτελεῖ ἄρα τοῖς 20 πολλοῖς μήτε εἰδέναι μηδὲν μήτε οἶσθαι εἰδέναι, εἴπερ γε προθυμήσονται μᾶλλον πράττειν ταῦθ' ἅττ' ἂν εἰδῶσιν ἢ οἰηθῶσιν εἰδέναι, πράττοντες δὲ βλάπτεσθαι τὰ πλείω μᾶλλον ἢ ὠφελεῖσθαι. Ἀληθέστατα λέγεις. Ὅρᾳς οὖν ὅτε γ' ἔφην κινδυνεύειν 25 τότε τῶν ἄλλων ἐπιστημῶν κτῆμα, ἐάν τις ἄνευ τῆς τοῦ βελτίστου ἐπιστήμης κεκτημένος ἦ, ὀλιγάκις μὲν ὠφελεῖν, βλάπτειν δὲ τὰ πλείω τὸν ἔχοντα αὐτό, ἄρ' οὐχὶ τῷ ὄντι ὁρθῶς ἐφαινόμην λέγων; Καὶ εἰ μὴ τότε, ἀλλὰ νῦν μοι δοκεῖ, ὦ Σώκρατες. Δεῖ ἄρα καὶ 30 πόλιν καὶ ψυχὴν τὴν μέλλουσαν ὁρθῶς βιώσεσθαι

ταύτης τῆς ἐπιστήμης ἀντέχεσθαι, ἀτεχνῶς ὥσπερ
ἀσθενοῦντα ἱατροῦ ἢ τινὸς κυβερνήτου τὸν ἀσφαλῶς
μέλλοντα πλεῖν.

96 Φρόνησις, δύναμις ποιητικὴ καθ' αὐτήν τῆς ἀν-
5 θρώπου εὐδαιμονίας διαδοίς, καθ' ἣν κρίνομεν τί
πρακτέον καὶ τί οὐ πρακτέον· ἐπιστήμη ἀγαθῶν καὶ κα-
κῶν· ἐπιστήμη ποιητικὴ εὐδαιμονίας. (Plat. Defin. 411 d.)

97 Ἐπίστασαι τινας ἤδη βλαβέντας ὑπὸ ἐχθρῶν;
Πῶς γὰρ οὐ; Τί δέ; ὑπὸ τῶν καλουμένων φίλων καὶ
10 συνηθῶν ἢ καὶ ὑπὸ συγγενῶν τινων; ἐνίοις καὶ
ὑπὸ τῶν ἔγγιστα, ἀδελφῶν ἢ υἱῶν ἢ πατέρων;
Ἐγώ γε πολλούς. Τίς οὖν ἡ αἰτία, δι' ἣν οὐ μόνον οἱ
ἐχθροὶ τοὺς ἐχθροὺς ἀδικοῦσιν, ἀλλὰ καὶ οἱ λεγόμενοι
φίλοι ἀλλήλους, καὶ νῦν Δία πολλοὶ καὶ τῶν ὄντως
15 ἀναγκαίων; Δῆλον ὥς ἡ κακία τῶν ἀνθρώπων, ὑφ'
ἧς ἕκαστος, οἶμαι, καὶ αὐτὸς αὐτῷ ἐστὶ βλαβερός.
Πάντας ἄρα τοὺς φίλους φυλάττεσθαι δεῖ καὶ μὴ
πιστεύειν μηδὲν μᾶλλον, καὶ φίλος ἢ συνηθῆς ἢ αἵ-
ματος ἔγγυς εἶναι δοκῇ; Πάντας, ὥς ὁ λόγος οὗτος
20 φησὶν. Οὐκ οὖν ὀρθῶς ἔγραψεν ὁ γράψας τοῦτο τὸ
ἔπος, "νᾶφε καὶ μέμνησ' ἀπιστεῖν· ἄρθρα ταῦτα τῶν
φρενῶν"; Ἴσως ὀρθῶς. (Dio Chrys. Or. 74, 1 p. 739 Emp.)

ΠΕΡΙ ΑΦΡΟΣΤΥΝΗΣ. Δ.

1 Σοφοκλέους.

25 Ἄλλ' οἱ κακῶς πράσσοντες οὐ κωφοὶ μόνον,
ἀλλ' οὐδ' ὀρῶντες εἰσορῶσι τὰ μφανῆ.

2 Εὐριπίδου.

Τὸ μὴ εἰδέναι σε μηδὲν ὧν ἁμαρτάνεις
ἐκκαυμα τόλμης ἱκανόν ἐστι καὶ θράσους.

3 Ἡσιόδου (Op. 210).

"Αφρων δ' ὅς κε θέλῃ πρὸς κρείσσονας ἀντιφερίζειν,
νίκης τε στέρεται πρὸς τ' αἰσχεσιν ἄλγεα πάσχει.

4 Μενάνδρου.

"Ανοια θνητοῖς δυστυχίᾳ ἀνταίρετον.

5

5 Σοφοκλέους.

Ὡς δυσπέλαστον ἀμαθία κακόν.

6 Μενάνδρου.

Τί σαντὸν ἀδικῶν τὴν τύχην κατατιᾷ;

7 Τοῦ αὐτοῦ Στρατιώταις.

10

Οὐδεὶς ξύνοιδεν ἐξαμαρτάνων πόσον
ἀμαρτάνει τὸ μέγεθος, ὕστερον δ' ὄρᾳ.

8 Τοῦ αὐτοῦ.

Χαλεπόν γε τοιαῦτ' ἐστὶν ἐξαμαρτάνειν,
ἃ καὶ λέγειν ὀκνοῦμεν οἱ πεπραχότες.

15

9 Εὐριπίδου Ἴνου.

Πολλοί γε θνητῶν τῷ θράσει τὰς συμφορὰς
ζητοῦσ' ἀμαυροῦν ἀποκρύπτεσθαι κακά.

10 Εὐριπίδου Τημενίδαις.

Ἀσύνετος ὅστις ἐν φόβῳ μὲν ἀσθενής,
λαβὼν δὲ μικρὸν τῆς τύχης φρονεῖ μέγα.

20

11 Τοῦ αὐτοῦ Αἰόλῳ.

Κακῆς ἀπ' ἀρχῆς γίνεται τέλος κακόν.

12 Σαφροῦς πρὸς ἀπαίδευτον γυναῖκα.

Κατθανοῖσα δὲ κείσεται, οὐδέποκα μναμοσύνα σέθεν
ἔσσειτ' οὐδέποκα ὕστερον· οὐ γὰρ πεδέχεις ῥόδων
τῶν ἐκ Πιερίας· ἀλλ' ἀφανὴς κἄν Ἀίδα δόμοις
φοιτάσεις πεδ' ἀμαυρῶν νεκύων ἐκπεποταμένα.

13 Μενάνδρου.

Τυφλόν τι τάνόητον εἶναι μοι δοκεῖ.

14 Χαιρήμονος.

Οὐ ζῶσιν οἷ τι μὴ συνιέντες σοφόν.

5 15 Τοῦ αὐτοῦ.

Πρὶν γὰρ φρονεῖν καταφρονεῖν ἐπίστασαι.

16 Αἰσχύλου.

Οὐ χρὴ ποδώκη τὸν τρόπον λίαν φορεῖν.

σφαλεῖς γὰρ οὐδεὶς εὖ βεβουλευῆσθαι δοκεῖ.

10 16^a Ἡ βαρὺ φόρημ' ἄνθρωπος εὐτυχῶν ἄφρων.

17 Σοφοκλέους.

Ἡ δὲ μωρία

μάλιστ' ἀδελφὴ τῆς πονηρίας ἔφυ.

18 Εὐριπίδου (Bacch. 480).

15 Δόξει τις ἀμαθεῖ σοφὰ λέγων οὐκ εὖ λέγειν.

19 Τοῦ αὐτοῦ.

Τὸ δ' ὠκὺ τοῦτο καὶ τὸ λαιψηρὸν φρενῶν
εἰς πημονὰς ἔστησε πολλὰ δὴ βροτούς.

20 Τοῦ αὐτοῦ (Iph. T. 1193).

20 Θάλασσα κλύζει πάντα τάνθρώπων κακά.

21 Αἰσχύλος ἐν Φρυξί.

21^a Πολλάκι τοι καὶ μωρὸς ἀνὴρ κατακαίριον εἶπεν.

22 Ἡσιόδου ἡμερῶν καὶ ἔργων (293).

25 Κεῖνος μὲν πανάριστος, ὃς αὐτῷ πάντα νοήσῃ,
[φρασσάμενος τὰ κ' ἔπειτα καὶ ἐς τέλος ἥσιν ἀμείνω.]

ἔσθλός δ' αὖ κακείνος, ὃς εὖ εἰπόντι πίθεται.

ὃς δέ κε μήτ' αὐτὸς νοέῃ μήτ' ἄλλου ἀκούων
ἐν θυμῷ βάλλεται, ὃ δ' αὖτ' ἀχρήιος ἀνὴρ.

23 Σοφοκλέους Αἴαντος (964).

Οἱ γὰρ κακοὶ γνώμασι τὰγαθὸν χεροῖν
ἔχοντες οὐκ ἴσασι πρὶν τις ἐκβάλῃ.

24 Τοῦ αὐτοῦ (Eur. Bacch. 369).

Μῶρα γὰρ μῶρος λέγει.

5

25 Εὐριπίδου (Herc. fur. 299).

Ἦμιστα· φεύγειν σκαιὸν ἄνδρ' ἐχθρὸν χρεῶν,
σοφοῖσι δ' εἴκειν καὶ τεθραμμένοις καλῶς.

26 Σοφοκλέους (El. 1047).

Βουλῆς γὰρ οὐδέν ἐστιν ἐχθιον κακῆς.

10

27 Θέογνιδος (221).

Ὅστις τοι δοκᾷ τὸν πλησίον ἰδμεναι οὐδέν,
ἀλλ' αὐτὸς μῶνος ποικίλα δῆνε' ἔχειν,
κείνός γ' ἄφρων ἐστὶ νόου βεβλαμμένος ἐσθλοῦ.

ἴσως γὰρ πάντες ποικίλ' ἐπιστάμεθα.
ἀλλ' ὃ μὲν οὐκ ἐθέλει κακοκερδίῃσιν ἔπεσθαι,
τῷ δὲ δολοπλοκίαι μᾶλλον ἔτ' εἰσὶ φίλαι.

15

28 Μενάδρου.

Εὐηθία μοι φαίνεται, Φιλουμένη,
τὸ νοεῖν μὲν ὅσα δεῖ, μὴ φυλάττεσθαι δ' ἃ δεῖ.

20

29 Ἐπὶ ἄγαθοῖς εὐνοούμενός τις ὢν
ζητῇ τι κρεῖττον ὢν ἔχει, ζητεῖ κακά.

30 Εὐριπίδου.

Οὐκ ἂν δυναίμην μὴ στέγοντα πιμπλάναι,
σοφοὺς ἐπαντλῶν ἄνδρῳ μὴ σοφῷ λόγους.

25

31 Τοῦ αὐτοῦ.

Εὖ γὰρ τόδ' ἴσθι, κεί σ' ἐλάνθανεν πάρος,
τὸ σκαιὸν εἶναι πρῶτ' ἀμουσίας ἔχει.

32 Εὐριπίδου Ἀλεξάνδρου.

Ὅθεν δὲ νικᾶν χρῆν σε, δυστυχεῖς, ἄναξ,
ὅθεν δέ σ' οὐ χρῆν, εὐτυχεῖς· δούλοισι γὰρ
τοῖς σοῖσιν ἦκεις, τοῖς δ' ἐλευθέροισιν οὐ.

33 Εὐπόλιδος www.libtool.com.cn

5 'Αλλ' ἀκούετ', ὦ θεαταί, τὰμὰ δὲ ξυνίετε
ῥήματ', εὐθὺ γὰρ πρὸς ὑμᾶς πρῶτον ἀπολογήσομαι,
ὅτι παθόντες τοὺς ξένους μὲν λέγετε ποιητὰς σοφούς·
ἦν δέ τις τῶν ἐνθάδ' αὐτοῦ, μηδὲ ἐν χεῖρον φρονεῖν,
ἐπιτιθῆται τῇ ποιήσει, πάννυ δοκεῖ κακῶς φρονεῖν,
10 μαίνεται τε καὶ παραρρεῖ τῶν φρενῶν τῷ σῶ λόγῳ.
ἀλλ' ἐμοὶ πεῖθεσθε, πάντως μεταβαλόντες τοὺς τρώ-
πους,
μὴ φθονεῖθ' ὅταν τις ἡμῶν μουσικῇ χαίρῃ νέων.

34 'Ριανοῦ.

15 Ἡ ἄρα δὴ μάλα πάντες ἀμαρτίνοοι πελόμεσθα
ἄνθρωποι, φέρομεν δὲ θεῶν ἑτερόρροπα δῶρα
ἀφραδέϊ κραδίῃ. βιότοιο μὲν ὅς κ' ἐπιδευῆς ἰ-
στρωφᾶται, μακάρεσσιν ἐπὶ ψόγον αἰνὸν ἰάπτει
ἀγνύμενος, σφετέρην δ' ἀρετὴν καὶ θυμὸν ἀτίζει,
20 οὐδέ τι θαρσαλέος νοέειν ἔπος, οὐδέ τι ῥέξαι
ἔρριγῶς, ὅθι τ' ἄνδρες ἐχεκτέανοι παρέωσι,
καὶ οἱ θυμὸν ἔδουσι κατηφείῃ καὶ οἰζύς.
ὅς δέ κεν εὐοχθῇσι, θεὸς δ' ἐπὶ ὄλβον ὀπάξῃ
καὶ πολυκοιρανίην, ἐπιλήθεται οὔνεκα γαίαν
25 ποσσὶν ἐπιστεῖβει, θνητοὶ δέ οἱ εἰσὶ τοκῆες·
ἀλλ' ὑπεροπλίῃ καὶ ἀμαρτωλῇσι νόοιο
ἴσα Διὶ βρομέει, κεφαλὴν δ' ὑπὲρ αὐχέν' ἀνίσχει,
καὶ περ ἐὼν ὀλίγος, μνᾶται δ' εὐπηχυν Ἀθήνην,
ἥε τιν' ἀτραπιτὸν τεκμαίρεται οὐλυμπόνδε,
30 ὥς κε μετ' ἀθανάτοισιν ἀρίθμιος εἰλαπινάξῃ.
ἥ δ' Ἄτη ἀπαλοῖσι μετατρωχῶσα πόδεσσι

ἄκρης ἐν κεφαλῇσιν ἀνώιστος καὶ ἄφαντος,
 ἄλλοτε μὲν γραίῃσι νεωτέρῃ, ἄλλοτε δ' αὖτε
 ὀπλοτέρῃσι γρη῏ς ἐφίσταται ἀμπλακίῃσι,
 Ζητὶ θεῶν κρείοντι Δίκη τ' ἐπίηρα φέρουσα.

35 Μενάνδρου.

Οὐκ ἔστ' ἀνοίας οὐδέν, ὥς ἐμοὶ δοκεῖ,
 τολμηρότερον.

36 Ἑσιόδου (Scut. 92).

Σχέτλιος, ἥ που πολλὰ μετεστοναχίζειτ' ὀπίσσω,
 ἦν ἄτην ἀχέων, ἥ δ' οὐ παλινάγρετός ἐστιν.

37 Σοφοκλέους Ἀλεάδαις.

Ἐνταῦθα μέντοι πάντα τὰνθρώπων νοσεῖ,
 κακοῖς ὅταν θέλωσιν ἰᾶσθαι κακά.

38 Τοῦ αὐτοῦ.

Ταῦτ' ἐστὶν ἄλγιστ', ἦν παρὸν θέσθαι καλῶς
 αὐτός τις αὐτῷ τὴν βλάβην προσθῇ φέρων.

39 Μενάνδρου.

Ὁ μὴ φέρων γὰρ εὔ τι τῶν ἐν τῷ βίῳ
 ἀγαθῶν, ἀλόγιστός ἐστιν, οὐχὶ μακάριος.

40 Μενάνδρου Θεττάλῃ.

Μικρά γε πρόφασίς ἐστι τοῦ προᾶξαι κακῶς.

41 Φιλήμονος.

Ἐπὰν ὁ νοῦς ἢ μὴ καθεστηκώς τινι,
 οὐκ ἔστ' ἀκούειν οὐδὲν αὐτὸν οὐδ' ὀρᾶν.

42 Ἐπιχάρμου.

Νοῦς ὀρῇ καὶ νοῦς ἀκούει.

43 Κερκίδου.

Πῶς καὶ ἴδοιεν τὰν σοφίαν πέλας ἐστακυῖαν

ἀνέρες, ὧν τὸ κῆαρ
παλῶ σέσακται καὶ δυσεκνίπτω τρυγός;

44 Παροιμία.

Ὅνος λύρας ἤκουε καὶ σάλπιγγος ὕς.

545 Θεόγνιδος (693).

Πολλοὺς τοι κόρος ἄνδρας ἀπώλεσεν ἀφραίνοντας·
γυνῶναι γὰρ χαλεπὸν μέτρον, ὅτ' ἐσθλὰ παρῇ.

46 Ῥηγίνου ἐκ τοῦ περὶ φιλίας.

Καθάπερ τὸ τοῦ ἡλίου φῶς οὐκ ἔστι θεάσασθαι
10 ἀσθενεὶ καὶ ἀδυνάτῳ τῇ ὄψει, οὕτω καὶ ἔτι μᾶλλον
τὴν ἀλήθειαν οὐκ ἔστιν ἰδεῖν ἀσθενεὶ καὶ ἀδυνάτῳ τῇ
διανοίᾳ.

47 Κορνηλιανοῦ κατὰ Βερονίκης.

Ἄλλ' ὅμως τὰ μεγάλα ταῦτα καὶ δευνὰ ὠμολόγει
15 αὐτὴ καθ' αὐτῆς. τοῦτο γὰρ αὐτῶν καὶ μόνον τῇ
προαιρέσει πρόσεστιν ἀγαθόν, ὅπερ ἔστι μέγιστον τῶν
κακῶν, ὅτι περὶ ὧν πράττουσι κακῶς καὶ παρρησιάζονται.

48 Ἰσοκράτους Βουσίριδι (p. 221).

20 Γινώσκω μὲν οὖν ὅτι τοῖς πλείστοις τῶν νουθε-
τουμένων ἐμφυτόν ἐστι, μὴ πρὸς τὰς ὠφελείας ἀπο-
βλέπειν, ἀλλὰ τοσοῦτ' χαλεπώτερον ἀκούειν τῶν
λεγομένων, ὅσῳ περ ἂν τις αὐτῶν ἀκριβέστερον ἐξε-
τάξῃ τὰς ἀμαρτίας.

25 49 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Φαίδωνος (89 c).

Ἄλλὰ πρῶτον μὲν εὐλαβηθῶμεν τὸ πάθος μὴ πά-
θωμεν. τὸ ποῖον; ἦν δ' ἐγώ. μὴ γενώμεθα, ἣ δ'
ὅς, μισολόγοι, ὥσπερ οἱ μισάνθρωποι γιγνώμενοι·
ὡς οὐκ ἔστιν, ἔφη, ὅτι ἂν τις μείζον τούτου κακὸν
30 πάθοι ἢ λόγους μισήσας. γίγνεται δὲ ἐκ τοῦ αὐτοῦ

τρόπου μισολογία τε καὶ μισανθρωπία· ἥ τε γὰρ μισ-
 ανθρωπία ἐνδύεται ἐκ τοῦ σφόδρα τινὲ πιστεῦσαι
 ἄνευ τέχνης καὶ ἡγήσασθαι παντάπασί γε ἀληθῆ εἶ-
 ναι καὶ ὑγιῆ καὶ πιστὸν τὸν ἄνθρωπον, ἔπειτα ὀλί-
 γον ὕστερον εὐφρεῖν τοῦτον πονηρόν τε καὶ ἄπιστον, 5
 καὶ αὐθις ἕτερον. καὶ ὅταν τοῦτο πολλάκις πάθῃ
 τις καὶ ὑπὸ τούτων μάλιστα οὓς ἂν ἡγήσαιτο οἰκειο-
 τάτους καὶ ἐταιροτάτους, τελευτῶν δὲ θαμὰ προσ-
 κρούων μισεῖ τε πάντας καὶ ἡγεῖται οὐδενὸς οὐδὲν
 ὑγιὲς εἶναι. ἥ οὐκ ἡσθησαι σὺ οὕτω τοῦτο γιγνόμε- 10
 νον; πάννυ γε, ἦν δ' ἐγώ. οὐκ οὖν, ἥ δ' ὅς, αἰ-
 σχρόν, καὶ δῆλον ὅτι ἄνευ τέχνης τῆς περὶ τὰ ἀνθρώ-
 πεια ὁ τοιοῦτος χρῆσθαι ἐπεχείρει τοῖς ἀνθρώποις;
 εἰ γὰρ πού μετὰ τέχνης ἐχρῆτο, ὥσπερ ἔχει, οὕτως ἂν
 ἡγήσατο, τοὺς μὲν χρηστοὺς καὶ πονηροὺς ὀλίγους εἰ- 15
 ναι σφόδρα ἐκατέρους, τοὺς δὲ μεταξὺ τοὺς πλείστους.

50 Ἐν ταυτῷ (91 a).

Ὡς κινδυνεύω ἐγὼ ἐν τῷ παρόντι περὶ αὐτοῦ
 τούτου οὐ φιλοσόφως ἔχειν, ἀλλ' ὥσπερ οἱ πάννυ ἀπαί-
 δευτοι φιλονείκως. καὶ γὰρ ἐκεῖνοι ὅταν περὶ του 20
 ἀμφισβητῶσιν, ὅπη μὲν ἔχει περὶ ὧν ἂν ὁ λόγος ἦ, οὐ
 φροντίζουνσιν· ὅπως δὲ ἂν αὐτοὶ ἔθεντο ταῦτα δόξει
 τοῖς παροῦσι, τοῦτο προθυμοῦνται.

51 Δημοσθένους.

Δημοσθένης ὁ ῥήτωρ θεασάμενός τινα δημαγω- 25
 γὸν ἀφυῆ μέγα βοῶντα ἔφη “ἀλλ' οὐ τὸ μέγα εὖ ἐστι,
 τὸ δὲ εὖ μέγα.”

52 Κράτητος.

Κράτης ἀπείκαζε τοὺς ἀνοήτους τῶν ἀνθρώπων
 τοῖς τρυπάνοις· ἄνευ γὰρ δεσμοῦ καὶ ἀνάγκης μηδὲν 30
 ἐθέλειν τῶν δεόντων ποιεῖν.

53 Δημοκρίτου.

Ἀνθρώποισι κακὰ ἐξ ἀγαθῶν φύεται, ἐπὴν τις τὰγαθὰ μὴ ἐπίστηται ποδηγετεῖν μηδὲ ὀχέειν εὐπόρως.

54 Βίωνος. www.libtool.com.cn

Βίων ἔλεγε τοὺς γραμματικούς ζητοῦντας περὶ τῆς Ὀδυσσέως πλάνης μὴ ἐξετάζειν τὴν ἰδίαν, μηδὲ καθορᾶν ὅτι καὶ ἐν αὐτῷ τούτῳ πλανῶνται, πονοῦντες περὶ τὰ μηδὲν χρήσιμα.

1055 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Κλειτοφῶντος (407 e).

Καὶ ὁπότεν αὖ φῆς τοὺς ἀσχοῦντας μὲν τὰ σώματα, τῆς δὲ ψυχῆς ἡμεληκότας, ἕτερόν τι πράττειν τοιοῦτον, τοῦ μὲν ἄρξοντος ἀμελεῖν, περὶ δὲ τὸ ἄρξόμενον ἐσπουδακέναι.

1556 Ἡρακλείτου.

Κακοὶ γίνονται ὀφθαλμοὶ καὶ ὦτα ἀφρόνων ἀνθρώπων ψυχὰς βαρβάρους ἐχόντων.

57 Σωκράτους.

Ὁ μὲν δειλὸς τῆς πατρίδος, ὁ δὲ φιλόδοξος τῆς πατρῴας οὐσίας ἐστὶ προδότης.

58 Οἱ δραπέται καὶ μὴ διώκονται φοβοῦνται, οἱ δὲ ἄφρονες καὶ μὴ κακῶς πράττωσι ταράττονται.

59 Ἐν μὲν ταῖς μέθαις παροινοῦσιν, ἐν δὲ ταῖς ἀτυχίαις παρανοοῦσιν οἱ ἀνόητοι.

2560 Οὐθ' οἱ ἄμουσοι τοῖς ὀργάνοις οὐθ' οἱ ἀπαίδευτοι ταῖς ἀτυχίαις δύνανται συναρμόσασθαι.

61 Τῷ τῶν ἀπαιδεύτων βίῳ καθάπερ ὑποκριτῇ πολλὰ τύφον μετεκδύματα παράκειται.

62 Τοῖς ἄφροσιν ὥσπερ τοῖς παιδίοις μικρὰ πρόφασις εἰς τὸ κλαίειν ἱκανή.

63 Οἱ μὲν ξένοι ἐν ταῖς ὁδοῖς, οἱ δὲ ἀπαιδευτοὶ ἐν τοῖς πράγμασι πλανῶνται.

64 Ταυτὸν ἐστὶν ἀρρωστοῦντι φορτίον ἀναθέσθαι· καὶ ἀπαιδευτοῖς εὐτυχίαν.

65 Οὔτε πλέοντας παρά τοπονόρῳ μὲν ἀσφαλές, οὔτε ὁ ζῶντας παρὰ νόμον βιοῦν ἀκίνδυνον.

66 Ὁ μὲν Πρωτεύς τῇ μορφῇ, ὁ δ' ἀπαιδευτὸς τῇ ψυχῇ παρ' ἑκαστὸν ἀλλοιοῦται.

67 Πολλοὺς ὥσπερ ἀσθενοῦντας οὕτω καὶ εὐτυχοῦντας τὸ πλήθος τῶν παρακειμένων λυπεῖ. 10

68 Φίλιππος τοὺς Ἀθηναίους εἰκάξε τοῖς ἔρμαῖς ὥς στόμα μόνον ἔχουσι καὶ αἰδοῖα μεγάλα.

69 Δημάδου.

Δημάδης τοὺς Ἀθηναίους εἰκάξεν αὐλοῖς, ὧν εἴ τις ἀφέλοι τὴν γλωτταν τὸ λοιπὸν οὐδέν ἐστι. 15

70 Θεόκριτος γραμματοδιδασκάλῳ φανύλως ἀναγινώσκοντι προσελθὼν εἶπε "διὰ τί γεωμετρεῖν οὐ διδάσκεις;" τοῦ δ' εἰπόντος ὅτι οὐκ οἶδα, "καὶ τί τοῦτ';" εἶπεν· "οὐδὲ γὰρ ἀναγινώσκειν."

71 Δημοκρίτου. 20

Εἰδῶλα ἐσθῆτι καὶ κόσμῳ διαπρεπέα πρὸς θεωρίην, ἀλλὰ καρδίης κενεά.

72 Αἰθήρ τῶν ἰδίων κακῶν θρασύτητα γεννᾷ.

73 Ἀνοήμονες ῥυσμοῦνται τοῖσι τῆς τύχης κέρδεσι, οἱ δὲ τῶν τοιῶνδε δαήμονες τοῖσι τῆς σοφίης. 25

74 Τὸ χρηῖζον οἶδεν ὁκόσον χρηῖζει, ὁ δὲ χρηῖζων οὐ γινώσκει.

75 Ἀνοήμονες τὸ ξῆν ὥς στυγέοντες ξῆν ἐθέλουσι δείματι αἰδεῶ.

- 76 Ἀνοήμονες βιοῦσιν οὐ τερπόμενοι βιοτῇ.
- 77 Ἀνοήμονες νεότητος ὀρέγονται, οὐ τερπόμενοι δὲ νεότητι.
- 78 Ἀνοήμονες τῶν ἀπεόντων ὀρέγονται, τὰ δὲ παρ-
 5 εόντα καὶ παρφρημένων κερδαλεώτερα εἶντα ἀμαλ-
 δύνουσιν.
- 79 Ἄνθρωποι τὸν θάνατον φεύγοντες διώκουσι
 [ζωῆς ὀρέγονται γήραος θάνατον δεδοικότες].
- 80 Ἀνοήμονες οὐδὲ ἐν μανθάνουσι ἐν ὅλῃ τῇ βιοτῇ.
- 1081 Ἀνοήμονες θάνατον δεδοικότες γηράσκειν ἐθέ-
 λουσι.
- 82 Δόξα καὶ πλοῦτος ἄνευ ξυνέσιος οὐκ ἀσφαλέα
 κτήματα.
- 83 Πολλοὶ πολυμαθεῖς νόον οὐκ ἔχουσι.
- 1584 Διογένης.
 Ἐπεὶ δὲ ἐν τῇ στοᾷ ἀνάπαλιν περιπατοῦντος αὐ-
 τοῦ ἐγέλων τινές, “εἴτ’ οὐκ αἰσχύνεσθε” εἶπεν “ὕμεις
 τὴν ἐν τῷ βίῳ ὁδὸν ἀνάπαλιν πορευόμενοι, ἐμοῦ τὴν
 ἐν τῷ περιπατεῖν κατεγνωκότες;”
- 2085 Σωκράτης ἰδὼν μειράκιον πλούσιον καὶ ἀπαί-
 δευτον “ἰδοῦ” ἔφη “χρυσοῦν ἀνδράποδον.”
- 86 Διογένης ἔλεγε τοὺς ἀνθρώπους τὰ μὲν πρὸς τὸ
 ζῆν πορίζεσθαι, τὰ δὲ πρὸς τὸ εὖ ζῆν οὐ πορίζεσθαι.
- 87 Ἀριστοτέλους.
- 25 Ἀριστοτέλης τοὺς τὰ ἐναργῇ πράγματα πειρωμέ-
 νους δεικνύναι ὅμοιον ἔφη ποιεῖν τοῖς διὰ λύχνου τὸν
 ἥλιον φιλοτιμουμένοις δεικνύναι.
- 88 Βίωνος.
 Βίων ἐρωτηθεὶς τί ἐστὶν ἄνοια εἶπε “προκοπῆς
 30 ἔγκοπή.”

89 Στίλπωνος Σωκρατικοῦ.

Στίλπων ἐρωτηθεὶς τί ψυχρότερον ἀνδριάντος
“ἀνθρῶπος” εἶπεν “ἀναίσθητος.”

90 Κλεάνθους.

Κλεάνθης ἔφη τοὺς ἀπαιδεύτους μόνῃ τῇ μορφῇ 5
τῶν θηρίων διαφέρειν.

91 Φαβωρίνου.

Φαβωρίνος εἶπε τοὺς ἀνθρώπους πῇ μὲν εἶναι
γελοίους, πῇ δὲ μισητοὺς, πῇ δὲ ἐλεεινοὺς· γελοίους
μὲν θρασύτητι μειζόνων ὀρεγομένους, μισητοὺς δὲ 10
ἐπιτυχόντας, ἐλεεινοὺς δὲ ἀμαρτάνοντας· ζηλωτοὺς
δὲ οὐδέποτε.

92 Ἐπικτήτου.

Εἰς συμπόσιον μὲν οὖν παρακληθέντες τῷ παρ-
όντι χρώμεθα, εἰ δέ τις κελεύει τὸν ὑποδεχόμενον 15
ἰχθῦς αὐτῷ παρατιθέναι ἢ πλακοῦντας, ἄτοπος ἂν
δόξειεν· ἐν δὲ τῷ κόσμῳ αἰτοῦμεν τοὺς θεοὺς ἃ μὴ
διδόασιν, καὶ ταῦτα πολλῶν ὄντων ἃ γὰρ ἡμῖν δεδώκασι.

93 Τοῦ αὐτοῦ.

Χαρίεντες, ἔφη, εἰσὶν οἱ μέγα φρονοῦντες ἐπὶ 20
τοῖς οὐκ ἐφ’ ἡμῖν. “ἐγὼ σου” φησί “κρείττων εἰμί,
ἀγροὺς γὰρ ἔχω πολλοὺς, σὺ δὲ λιμῷ παρατείνῃ.” ἄλ-
λος λέγει “ἐγὼ ὑπατικός εἰμι.” ἄλλος “ἐγὼ ἐπίτρο-
πος.” ἄλλος “ἐγὼ οὐλας τρίχας ἔχω.” ἵππος δ’ ἵππῳ
οὐ λέγει ὅτι “ἐγὼ κρείττων εἰμί σου· πολὺν γὰρ 25
κέκτημαι χιλὸν καὶ κριθὰς πολλὰς, καὶ χαλινοὶ μοι
εἰσὶ χρυσοὶ καὶ ἐφίππια ποικίλα,” ἀλλ’ ὅτι “ὠκύτερός
σου εἰμί.” καὶ πᾶν ζῷον κρείττον καὶ χειρόν ἐστιν ἐκ
τῆς ἐαυτοῦ ἀρετῆς καὶ κακίας. ἄρ’ οὖν ἀνθρώπου μό-

νου ἀρετὴ οὐκ ἔστιν, ἀλλὰ δεῖ ἡμᾶς εἰς τὰς τρίχας ἀφορᾶν καὶ τὰ ἱμάτια καὶ τοὺς πάππους;

94 Τοῦ αὐτοῦ.

Τῷ μὲν ἱατρῷ μηδὲν συμβουλεύοντι ἄχθονται οἱ
5 κάμνοντες καὶ ἡγοῦνται ἀπεγνωσθαι ὑπ' αὐτοῦ· πρὸς
δὲ τὸν φιλόσοφον διὰ τί οὐκ ἂν τις οὕτω διατεθείη,
ὥστε οἰηθῆναι ἀπεγνωσθαι ὑπ' αὐτοῦ σωφρονήσειν,
εἰ μηδὲν λέγοι τι πρὸς αὐτὸν τῶν χρησίμων;

95 Τοῦ αὐτοῦ.

10 Οἱ τὸ σῶμα εὖ διακείμενοι καὶ καύματα καὶ ψύχη
ὑπομένουσιν· οὕτω δὲ καὶ οἱ τὴν ψυχὴν καλῶς δια-
κείμενοι καὶ ὀργὴν καὶ λύπην καὶ περιχάρειαν καὶ
τᾶλλα πάθη φέρουσι.

96 Πλάτων (Euthyphr. 3 a).

15 Βουλοίμην ἄν, ὦ Σώκρατες, ἀλλ' ὀρρωδῶ μὴ
τοῦναντίου γένηται· ἀτεχνῶς γάρ μοι δοκεῖ ἀφ' ἐστίας
ἄρχεσθαι κακουργεῖν τὴν πόλιν, ἐπιχειρῶν ἀδικεῖν
σε. καὶ μοι λέγε, τί καὶ ποιοῦντά σε φησὶ διαφθεί-
ρειν τοὺς νέους; Ἄτοπα, ὦ θαυμάσιε, ὥς οὕτως
20 ἀκοῦσαι· φησὶ γάρ με ποιητὴν εἶναι θεῶν· καὶ ὥς
καινοὺς ποιοῦντα θεοὺς, τοὺς δ' ἀρχαίους οὐ νομί-
ζοντα ἐγράψατο.

97 Ἐν ταυτῷ (Euthyphr. 3 c).

Ἀθηναίοις γάρ, ὥς ἐμοὶ δοκεῖ, οὐ σφόδρα μέλει
25 ἄν τινα δεινὸν οἶωνται, μὴ μέντοι διδασκαλικὸν τῆς
αὐτοῦ σοφίας· ὃν δ' ἂν καὶ ἄλλους οἶωνται ποιεῖν
τοιούτους, θυμοῦνται, εἴτ' οὖν φθόνῳ, ὥς σὺ λέγεις,
εἴτε δι' ἄλλο τι.

98 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Εὐθύφρωνος.

30 Ψυχὴν ἀνόητον αἰσχροὴν καὶ ἄμετρον θετέον.

99 Νόσον μὲν ψυχῆς ἄνοιαν συγχωρητέον, δύο δὲ ἀνοίας γένη, τὸ μὲν μανίαν τὸ δὲ ἀμαθίαν (Plat. Tim. p. 86 b).

100 Εὐσεβίου.

Ἄνθρωποι πολυμαθίης ἔχειν δόξαν ἢ τοῦ ἀληθι- 5
ξεσθαι ἔρωτα πλεῦνα ἐκτέαται. πολλοὶ γοῦν τοῖς πρὸ
ἑωυτῶν ἐναντίας δόξας συστησάμενοι τὴν γνῶσιν τοῦ
ἀληθεὸς περὶ τῶν ἀναγκαιοτάτων ἀφείλουντο τῷ τὴν
πίστιν αὐτῶν μὴ ἐν βεβαίῳ ἐστάναι, ὑπὸ δὲ τοῦ ἀπὸ
τῆς προτέρης δόξης περιτρέψαι εἰς τοῦναντίον, λόγον 10
παρασκευάσαντες ἐν τῷ ἀσταθμητοτάτῳ αἰωρέεσθαι.

101 Τοῦ αὐτοῦ.

Πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων ἐν ταῖσι ζητήσεσι τῶν
πραγμάτων ὁμοίως τοῖς ἀλόγοις τῶν ζώων, ὥσπερ
ἐκεῖνα μαχόμενα, οὕτω καὶ αὐτοὶ μούνου τοῦ νικᾶν 15
μεταποιέονται· ὅπως δὲ (τοῦ περὶ χρῆ πάντα ἄνδρα
προμηθέεσθαι καὶ λέγοντα καὶ πρήσσοντα) μὴ παρὰ
τὸ ξυμφέρον καὶ σφέων αὐτῶν καὶ τῶν παρεόντων,
καὶ ὥστε μὴ τὸ ἀληθὲς αὐτὸ βλάψαι, οὐκέτι λόγον
τούτου ποιοῦνται. 20

102 Ἄνθρώποισιν ἔριδες προσφιλέες, καὶ τοῦ περὶ
παντὸς τοῦ προτεθέντος ἀντιλέγοντας ἐθέλειν κρα-
τέειν ἄπλετος καὶ ἄλογος ἐπιθυμία· ὅποτε πολλοὶ οὐκ
αἰδέονται καὶ κατὰ τῶν σπουδαιεστάτων καὶ τῶν οὐ
χρῆ τῷ χείρονι λόγῳ νικᾶν, νικῶντες ἀξίην κεκλη- 25
σθαι νίκην Καδμηίην.

103 Ἄνθρωποι τοὺς μὲν παρὰ φύσιν καὶ ἐν τεράτων
λόγῳ ἑόντας ἀσπάζονται, καὶ μεγάλων χρημάτων ὠνεό-
μενοι ὥς ἐπὶ μεγίστῳ κτήματι χαίρουσι καὶ μεγαλο-
φρονέονται, περὶ δὲ τὰ σπουδαιότατα καὶ τὰ σμικρὰ 30
ἄχθονται ἀναλίσκοντες.

104 Οἱ πλεῦνες τῶν ἀνθρώπων περὶ πάντα τὰ λοι-
πὰ φειδωλοὺς σφέας παρεχόμενοι καὶ εἰ δαπανοῖεν
ἀσχάλλοντες, ὑπὲρ τοῦ παρὰ τῶν δήμων κροτηθῆναι
καὶ τὰ ἑόντα σφι πάντα ἡδέως προῖενται.

5 105 Οἱ μάταιοι τῶν ἀνθρώπων τοὺς μὲν μεγάλα
χρήματα ἔχοντας καὶ φαύλους ἑόντας τιμῶσί τε καὶ
τεθωνυμάκασι, τῶν δὲ σπουδαίων, ἐπειδὴν ἀχρημα-
τίην καταγνώσιν, ὑπερφρονέουσιν.

106 Ἐκ τῶν Ἀριστωνύμου τομαρίων.

10 Πολλοὶ ἀδικηθέντες ὑπὸ ῥητόρων τοὺς υἱοὺς ῥή-
τορας διδάσκουσιν, οὐδεὶς δὲ ἀδικηθεὶς ὑπὸ λύκου
αὐτὸς λύκος γίνεται καὶ ἀντιδάκνει.

107 Ζήνωνος.

15 Ζήνων δὲ ἔφη γελοῖον ἐκάστους μὲν τοῖς πράγ-
μασιν ὥς δεῖ ζῆν μὴ προσέχειν, ὥς οὐκ εἰδότων, τὸν
δὲ παρὰ πάντων ἔπαινον θαυμάζειν, ὥς ἐχόμενον
κρίσεως.

108 Σωκράτους.

20 Οἱ μὲν ἀκρατεῖς ἐν ταῖς ἀρρωστίαις, οἱ δὲ ἄφρο-
νες ἐν ταῖς ἀτυχίαις εἰσὶ δυσθεράπευτοι.

109 Πυθαγόρου.

Θυηπολῖαι ἀφρόνων πυρὸς τροφή, τὰ δὲ ἀναθή-
ματα ἱεροσύλοις χορηγία (Porph. ep. ad Marc. 19).

110 Ἐκ τῶν Ἀρίστωνος ὁμοιωμάτων.

25 Ἀρίστων ὁ Χῖος τοὺς περὶ τὰ ἐγκύκλια μαθήματα
πονουμένους, ἀμελοῦντας δὲ φιλοσοφίας, ἔλεγεν
ὁμοίους εἶναι τοῖς μνηστῆρσι τῆς Πηνελόπης, οἱ ἀπο-
τυγχάνοντες ἐκείνης περὶ τὰς θεραπαίνας ἐγίνοντο.

111 Ὁ αὐτὸς τοὺς πολλοὺς εἰκάξε τῷ Λαέρτῃ, ὅστις
30 τῶν κατὰ τὸν ἀγρὸν ἐπιμελούμενος πάντων ὀλιγώρως

εἶχεν ἑαυτοῦ· καὶ γὰρ τούτους τῶν κτημάτων πλείστην ἐπιμέλειαν ποιουμένους περιορᾷ τὴν ψυχὴν ἑαυτῶν πλήρη παθῶν ἀγρίων οὖσαν.

112 Διογένοους.

Διογένης ἔλεγε διαπαλαίοντας μὲν πολλοὺς ὁρᾷν 5 καὶ διατρέχοντας, διακαλοκαγαθίζομένους δὲ οὐ.

113 Πλάτωνος (Men. 77 b).

Ἄρα λέγεις τὸν τῶν καλῶν ἐπιθυμοῦντα ἀγαθῶν ἐπιθυμητὴν εἶναι; Μάλιστα γε. Ἄρα ὥς ὄντων τινῶν οἱ τῶν κακῶν ἐπιθυμοῦσιν, ἐτέρων δὲ οἱ τῶν 10 ἀγαθῶν; οὐ πάντες, ὧ ἄριστε, δοκοῦσί σοι τῶν ἀγαθῶν ἐπιθυμεῖν; Οὐκ ἔμοιγε. Ἀλλὰ τινες τῶν κακῶν; Ναί. Οἰόμενοι τὰ κακὰ ἀγαθὰ εἶναι λέγεις, ἢ καὶ γινώσκοντες ὅτι κακὰ εἰσιν, ὅμως ἐπιθυμοῦσιν αὐτῶν; Ἀμφοτέρω ἔμοιγε δοκεῖ. Ἡ γὰρ δοκεῖ τις σοί, 15 ὧ Μένων, γινώσκων τὰ κακὰ ὅτι κακὰ ἐστίν, ὅμως ἐπιθυμεῖν αὐτῶν; Μάλιστα. Τί ἐπιθυμεῖν λέγεις; ἢ γενέσθαι αὐτῷ; Γενέσθαι· τί γὰρ ἄλλο; Πότερον ἡγούμενος τὰ κακὰ ὠφελεῖν ἐκείνον ὧ ἂν γένηται, ἢ γινώσκων τὰ κακὰ ὅτι βλάπτει ὧ ἂν παρῇ; 20 Εἰσὶ μὲν οἱ ἡγούμενοι τὰ κακὰ ὠφελεῖν, εἰσὶ δὲ καὶ οἱ γινώσκοντες ὅτι βλάπτει. Ἡ καὶ δοκοῦσί σοι γινώσκειν τὰ κακὰ ὅτι κακὰ ἐστίν, οἱ ἡγούμενοι τὰ κακὰ ὠφελεῖν; Οὐ πάνυ μοι δοκεῖ τοῦτό γε. Οὐκ οὖν δῆλον ὅτι οὗτοι μὲν οὐ τῶν κακῶν ἐπιθυμοῦσιν 25 οἱ ἀγνοοῦντες αὐτά, ἀλλ' ἐκείνων ἃ ᾤοντο ἀγαθὰ εἶναι· ἔστι δὲ ταῦτά γε κακὰ· ὥστε οἱ ἀγνοοῦντες αὐτὰ καὶ οἰόμενοι ἀγαθὰ εἶναι δῆλον ὅτι τῶν ἀγαθῶν ἐπιθυμοῦσιν. ἢ οὐ; Κινδυνεύουσιν οὗτοί γε. Τί δαί; οἱ τῶν κακῶν μὲν ἐπιθυμοῦντες, ὥς φῆς σύ, 30 ἡγούμενοι δὲ τὰ κακὰ βλάπτειν ἐκείνον ὧ ἂν γίγνη-

ται, γιγνώσκουσι δὴπου ὅτι βλαβήσονται ὑπ' αὐτῶν;
 Ἀνάγκη. Ἀλλὰ τοὺς βλαπτομένους οὗτοι οὐκ οἶονται
 ἀθλίους εἶναι καθόσον βλάπτονται; Καὶ τοῦτο
 ἀνάγκη. Τοὺς δὲ ἀθλίους οὐ κακοδαίμονας; Οἶμαι
 5 ἔγωγε. Ἔστιν ὅστις βούλεται ἄθλιος καὶ κακο-
 δαίμων εἶναι; Οὐ μοι δοκεῖ, ὦ Σώκρατες. Οὐκ ἄρα
 βούλεται τὰ κακά, ὦ Μένων, οὐδεὶς, εἴπερ μὴ βού-
 λεται τοιοῦτος εἶναι. τί γὰρ ἄλλο ἐστὶν ἄθλιον εἶ-
 ναι ἢ ἐπιθυμεῖν τε τῶν κακῶν καὶ κτᾶσθαι; Κινδύ-
 10 νεύεις ἀληθῆ λέγειν, ὦ Σώκρατες, καὶ οὐδεὶς βούλε-
 ται τὰ κακά.

114 Πλάτωνος ἐκ τῆς πρὸς τοὺς Δίωνος
 οἰκείους ἐπιστολῆς (336 b).

Νῦν δὲ ἢ που τις δαίμων ἢ τις ἀλιτήριος ἔμπε-
 15 σὼν ἀνομία καὶ ἀθεότητι καὶ τὸ μέγιστον τόλμαις
 ἀμαθίας, ἐξ ἧς πάντα κακὰ πᾶσιν ἐρριζωται καὶ βλα-
 στάνει καὶ εἰς ὕστερον ἀποτελεῖ καρπὸν τοῖς γεν-
 νήσασι πικρότατον, αὕτη πάντα τὸ δεύτερον ἀνέτρεψε
 τε καὶ ἀπώλεσεν.

20 115 Σωκράτους.

Ὁ μὲν δειλὸς καθ' ἑαυτοῦ τὰ ὅπλα ἔχει, ὁ δὲ
 ἀνόητος τὰ χρήματα.

116 Οὗθ' ὁ αὐστηρὸς οἶνος εἰς πόσιν εὖθετος οὗθ'
 ὁ ἄγροικος τρόπος εἰς ὁμιλίαν.

25 117 Πλουτάρχου ἐκ τοῦ περὶ εὐθυμίας
 (466 b).

Ἄλλ' ὥσπερ οἱ δειλοὶ καὶ ναυτιῶντες ἐν τῷ πλεῖν
 ἀνομοιότερον οἰόμενοι διάξιν, ἐὰν εἰς γαῦλον ἐξ ἀκά-
 του καὶ πάλιν ἐὰν εἰς τριήρη μεταβῶσιν, οὐδὲν πε-
 30 ραίνουσι, τὴν χολὴν καὶ τὴν δειλίαν συμμεταφέρον-

τες ἑαυτοῖς, οὕτως αἱ τῶν βίων ἀντιμεταλήψεις οὐκ ἐξαιροῦσι τῆς ψυχῆς τὰ λυποῦντα καὶ ταράττοντα· ταῦτα δὲ ἐστὶν ἀπειρία πραγμάτων, ἀλογιστία, τὸ μὴ δύνασθαι μηδὲ ἐπίστασθαι χρῆσθαι τοῖς παροῦσιν ὀρθῶς. ταῦτα καὶ πολλοὺς χειμᾶζει καὶ πένητας, 5 ταῦτα καὶ γεγαμηκότας ἀνιᾶ καὶ ἀγάμους· διὰ ταῦτα φεύγουσι τὴν ἀγοράν, εἴτα τὴν ἡσυχίαν οὐ φέρουσι· διὰ ταῦτα προαγωγὰς ἐν αὐλαῖς διώκουσι καὶ παρελθόντες εὐθὺς βαρύνονται. “δυσάρεστον οἱ νοσοῦντες ἀπορίας ὑπο” καὶ γὰρ ἡ γυνὴ λυπεῖ καὶ τὸν 10 ἱατρὸν αἰτιῶνται καὶ δυσχεραίνουσι πρὸς τὸ κλινίδιον, “φίλων δ’ ὅ τ’ ἐλθὼν λυπρὸς ὅ τ’ ἀπιὼν βαρὺς,” ὥς ὁ Ἰων φησὶν. εἴτα τῆς νόσου διαλυθείσης καὶ κράσεως ἐτέρας ἐγγενομένης ἦλθεν ἡ ὑγεία φίλα πάντα ποιοῦσα καὶ προσηνῇ· ὁ γὰρ χθὲς ᾧ καὶ ἀμύλια καὶ 15 σίτινον ἄρτον διαπτύων σήμερον αὐτόπυρον ἐπ’ ἐλαίαις ἢ καρδαμίδι ἐσθίει καὶ προθύμως. τοιαύτην ὁ λογισμὸς εὐκολίαν καὶ μεταβολὴν ἐγγενόμενος ποιεῖ πρὸς τὸν βίον.

118 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Ἀλκιβιάδου β’ (140 e). 20

Ἄρ’ οὖν τούτους φρονίμους ὑπολαμβάνεις, οἳ ἂν εἰδῶσιν ἅττα δεῖ πράττειν ἢ λέγειν; Ἐγώ γε. Ἄφρονες δὲ ποτέρους; Ἄρά γε τοὺς μηδ’ ἕτερα τούτων εἰδότας; Τούτους. Οὐκ οὖν οἳ γε μὴ εἰδότες μηδ’ ἕτερα τούτων λήσουσιν αὐτοὺς καὶ λέγοντες καὶ 25 πράττοντες ἅττα μὴ δεῖ; Φαίνεται.

119 Σωκράτους.

Οὔτε τὰ τοῦ Ἀχιλλέως ὅπλα τῷ Θερσίτῃ οὔτε τὰ τῆς τύχης ἀγαθὰ τῷ ἄφρονι ἀρμόττει.

120 Νοσοῦντος δίαίτα καὶ ἄφρονος εὐτυχία πολὺ 30 ἔχει τὸ δυσάρεστον.

121 Αἱ μὲν βρονταὶ μάλιστα τοὺς παῖδας, αἱ δ' ἀπειλαὶ τοὺς ἄφρονας καταπλήττουσιν.

ΠΕΡΙ ΣΩΦΡΟΣΥΝΗΣ. Ε.

1 Μενάνδρου Γεωργῶ.

5 Οὗτος κράτιστός ἐστ' ἀνὴρ, ὃ Γοργία,
ὅστις ἀδικεῖσθαι πλεῖστ' ἐπίσταται βροτῶν.

2 Ἐγὼ δ'

οὐδὲν πρεσβύτερον νομίζω
τῆς σωφροσύνης, ἐπεὶ

10 τοῖς ἀγαθοῖς αἰὲς ξύνεστι. Eurip. inc. 11. D.

3 Φόβος τὰ θεῖα τοῖσι σώφροσιν βροτῶν.

4 Μὴ πλοῦτον εἴπῃς· οὐχὶ θαυμάζω θεόν,
ὃν καὶ κάκιστος ῥαδίως ἐκτῆσατο. Eurip. Acol. 5. D.

5 Οὐκ ἔστ' ἀπ' ἔργων μὴ καλῶν ἔπη καλά. Soph. fr.
15 664. D. .

6 Αἰαὶ τόδ' ἤδη θεῖον ἀνθρώποις κακόν,
ὅταν τις εἰδῇ τὰγαθόν, χρῆται δὲ μή. Eurip. Chrys. 2. D.

7 Ἐπεὶ τί δεῖ βροτοῖσι πλὴν δυοῖν μόνον,
Δήμητρος ἀκτῆς πώματός θ' ὕδρηχόον; Eurip. inc. 12. D.

20 8 Εἰμαρμένον δὲ τῶν κακῶν βουλευμάτων
κακὸς ἀμοιβὰς ἐστὶ καρποῦσθαι βροτοῖς.

9. 11 Μενάνδρου.

Ταμειεῖον ἀρετῆς ἐστὶν ἢ σώφρων γυνή.

Ἡ χάριεν ἐστ' ἄνθρωπος, ἂν ἄνθρωπος ᾖ.

25 10 Εὐτακτον εἶναι τὰλλότρια δειπνοῦντα δεῖ.

12 Κλύειν τὸν ἐσθλὸν ἄνδρα χρὴ τῶν ἐν τέλει.

13 Σοφοκλέους (Ai. 131).

Ἦς ἡμέρα κλίνει τε κἀνάγει πάλιν
ἅπαντα τὰνθρώπεια· τοὺς δὲ σώφρονας
θεοὶ φιλοῦσι, καὶ στυγοῦσι τοὺς κακοὺς.

14 Σοφοκλέους www.sibtool.com.cn

5

Χαίρειν ἐπ' αἰσχροῖς ἡδοναῖς οὐ χρή ποτε.

15 Εὐριπίδης Βάκχαις (314).

Οὐχ ὁ Διόνυσος μὴ σωφρονεῖν ἀναγκάσῃ
γυναικας εἰς τὴν Κύπριν, ἀλλ' ἐν τῇ φύσει
τὸ σωφρονεῖν ἔνεστιν εἰς τὰ πάντ' αἰεί.

10

16 Τοῦ αὐτοῦ Ἰππολύτῳ.

Ἦ μάκαρ, οἷας ἔλαχες τιμᾶς,
Ἰππόλυθ' ἥρως, διὰ σωφροσύνην.
οὐ ποτε θνητοῖς ἀρετῆς ἄλλη
δύναμις μεῖζων.

15

ἦλθε γὰρ ἡ πρόσθ' ἡ μετόπισθεν
τῆς εὐσεβίας χάρις ἐσθλή.

17 Εὐριπίδου.

Τὰς συμφορὰς γὰρ τῶν κακῶς πεπραγόντων
οὐ πάποδ' ὕβρις' αὐτὸς ὀρρωδῶν παθεῖν.

20

18 Διόων λεγόντων, θατέρου θυμουμένου,
ὁ μὴ ἀντιτείνων τοῖς λόγοις σοφώτερος. Eur. Protes. 2. D.

19 Στέργοι δέ με σωφροσύνα
δώρημα κάλλιστον θεῶν. Eur. Med. 635.

20 Φεῦ φεῦ· τὸ σῶφρον ὥς ἀπανταχῇ καλόν,
καὶ δόξαν ἐσθλήν ἐν βροτοῖς κομίζεται. Eur. Hipp. 431.

25

21 Εὐριπίδου Θησέως.

Ἄλλ' ἔστι δὴ τις ἄλλος ἐν βροτοῖς ἔρως
ψυχῆς δικαίας σώφρονός τε κάραθῆς.

22 Λίνου.

30

Φράξεο δὴ σπουδὴν ἐντυνάμενος δι' ἀκουῆς
 μύθων ἡμετέρων ἀτραπὸν περὶ παντὸς ἀληθείᾳ,
 κῆρας ἀπώσάμενος πολυπήμενας, αἷ τε βεβήλων
 ὄχλον αἰσιτῶσαι ἄταις περὶ πάντα πεδῶσι
 5 παντοίαις, μορφῶν χαλεπῶν ἀπατήματ' ἔχουσαι.
 τὰς μὲν ἀπὸ ψυχῆς εἰργεῖν φυλακαῖσι νόοιο.
 οὗτος γάρ σε καθαροὺς ὄντως δικαίως ὀσιεύσει,
 εἰ περ ἀληθείῃ μισεῖς ὁλοὸν γένος αὐτῶν.
 νηδὺν μὲν πρῶτιστ' αἰσχροῶν δῶτειραν ἀπάντων,
 10 ἣν ἐπιθυμία ἡνιοχεῖ μάργοισι χαλινοῖς.

23 Δημοκρίτου.

Νόμῳ καὶ ἄρχοντι καὶ σοφωτέρῳ εἴκειν κόσμιον.

24 Ἀριστον ἀνθρώπῳ τὸν βίον διάγειν ὥς πλεῖστα
 εὐθυμηθέντι καὶ ἐλάχιστα ἀνηθέντι, τοῦτο δ' ἂν
 15 εἴη, εἰ τις μὴ ἐπὶ τοῖσι θνητοῖσι τὰς ἡδονὰς ποιέοιτο.

25 Φαύλων ἔργων καὶ τοὺς λόγους παραιτητέον.

26 Θεοβούλου.

Ἀδικούμενος διαλλάσσει, ὑβριζόμενος ἀμύνει.

27 Βίαντος.

20 Οὕτω πειρῶ ζῆν ὥς καὶ ὀλίγον καὶ πολὺν χρόνον
 βιωσόμενος.

28 Ζῆν κρεῖττον ἐστὶν ἐπὶ στιβάδος κατακείμενον
 καὶ θαρρεῖν ἢ ταραττεσθαι χρυσῆν ἔχοντα κλίνην
 (Porphyr. Ep. ad Marc. c. 29).

25 29 Ὡν ἡ τύχη κυρία δοῦναι καὶ ἀφελέσθαι οὐ δεήση
 οὐδενός.

30 Ὡν τοῦ σώματος ἀπαλλαγεῖς οὐ δεήση, ἐκείνων
 καταφρόνει πάντων· καὶ ὧν ἀπαλλαγεῖς δεήση, πρὸς
 ταῦτά σοι ἀσκουμένῳ τοὺς θεοὺς παρακάλει γίνεσθαι
 30 σοι συλλήπτουρας.

31 Χίλωνος.

Ζημίαν αἰρουῖ μάλλον ἢ κέρδος αἰσχροῦ· τὸ μὲν γὰρ ἅπαξ σε λυπήσει, τὸ δὲ διαπαντός.

32 Σωτάδου.

Τῆς τύχης σκοπεῖν δεῖ τὸ μέγιστον ὥς ἔλαττον, 5
καὶ τὸ μὴ παρὸν μὴ θέλειν· οὐδὲ γὰρ σὸν ἐστίν.
ἀμφοτέρωθεν μένειν οὐκ οἶδεν· ἔστηκεν γὰρ οὐδέν.
ἂν πλούσιος ὢν καθ' ἡμέραν σκοπῇς τὸ πλεῖον,
ἐς τοσοῦτον εἰ πενιχρός, ἐς ὅσον εἰ περισσός.
ὥς πένης θέλων ἔχειν, καὶ πλούσιος πλεόν σχεῖν, 10
ἴσον ἔχουσιν αὐτῶν αἱ ψυχαὶ τὸ μεριμνᾶν.

33 Σωκράτους.

Σωκράτης ἔλεγε δεῖν τὰς ἡδονὰς μὴ παρ' ἄλλων
ἀλλὰ παρ' ἑαυτῶν θηραῖσθαι, προδιατίθεσθαι δὲ τὸ
σῶμα ὃν χρὴ τρόπον. 15

34 Σωκράτους.

Ὁ Σωκράτης ἔλεγεν θεοῦ μὲν εἶναι τὸ μηδενὸς
δεῖσθαι, τὸ δ' ὥς ἐλαχίστων ἐγγυτάτω θεοῦ.

35 Σωκράτους.

Σωκράτης ἐρωτηθεὶς τίνων δεῖ μάλιστα ἀπέχε- 20
σθαι "τῶν αἰσχροῦ καὶ ἀδίκων" ἔφη "ἡδονῶν."

36 Ἀλέξανδρος.

Ἀλέξανδρος προτρεπομένων τινῶν αὐτὸν ἰδεῖν
τὰς Δαρείου θυγατέρας καὶ τὴν κάλλει διαφέρουσαν
εἰς γυναικὰ λαβεῖν, "αἰσχρὸν" ἔφη "τοὺς ἄνδρας νι- 25
κήσαντας ὑπὸ γυναικῶν ἡττᾶσθαι."

37 Σωκράτους.

Ἡ ἀντάρκεια καθάπερ ὁδὸς βραχεῖα καὶ ἐπιτε-
ρπῆς χάριν μὲν ἔχει μεγάλην πόνον δὲ μικρόν.

38 Δημοκρίτου.

Τράπεξαν πολυτελέα μὲν τύχη παρατίθησιν, αὐταρχέα δὲ σωφροσύνη.

39 Ἐκ τοῦ Ἐπικτήτου ἐγκυκλιδίου (c. 33, 4).

5 Γέλως μὴ πολὺς ἔστω μῆδ' ἐπὶ πολλοῖς.

40 Δείπνοις τοῖς ἔξω καὶ ἰδιωτικοῖς τὸ πολὺ ἀπότα-
ξαι· ἂν δὲ γένηται καιρός, φυλάσσουν. ἴσθι γὰρ ὅτι
ἂν ἕτερος ἢ μεμολυσμένος, καὶ τὸν ἕτερον ἐμπλησθῇ-
ναι ἀνάγκη, ὅταν γυμνοὶ συνδιατρίβωνται (ibid. 6).

10 41 Διογένους.

Δεινὸν ἔλεγεν ὁ Διογένης, εἰ οἱ μὲν ἀθλήται καὶ
οἱ κιθαρωδοὶ γαστροὺς καὶ ἡδονῶν κρατοῦσιν, οἱ μὲν
τῆς φωνῆς χάριν οἱ δὲ τοῦ σώματος, σωφροσύνης δ'
ἐνεκα οὐδεὶς τούτων καταφρονήσει.

15 42 Πυθαγόρου.

Ῥώμη ψυχῆς σωφροσύνη· αὕτη γὰρ ψυχῆς ἀπα-
θοῦς φῶς ἐστίν.

43 Σωκράτους.

Σωκράτης πρὸς τὸν πνυθόμενον τίς πλουσιώτατος
20 εἶπεν "ὁ ἐλαχίστοις ἀρκούμενος." αὐτάρκεια γὰρ φύ-
σεως ἐστὶ πλοῦτος.

44 Δημοκρίτου.

Πατέρος σωφροσύνη μέγιστον τέκνοισι παράγ-
γελμα.

25 45 Ἐκ τῶν Ἀριστωνύμου τομαρίων.

Γυμναζόμενον φυλάξασθαι δεῖ τὸν κόπον, εὖ
πράττοντα δὲ τὸν φθόνον.

46 Ἐκ τῶν Σερήνου.

Διονύσιος Ἀρίστιππον ἔπειθεν ἀποθέμενον τὸν

τρίβωνα πορφυροῦν ἱμάτιον περιβαλέσθαι, καὶ πει-
σθεὶς ἐκείνος τὰ αὐτὰ καὶ Πλάτωνα ποιεῖν ἡξίον. ὁ
δὲ ἔφη “οὐκ ἂν δυναίμην θῆλυν ἐνδύναι στολήν.” καὶ
Ἀρίστιππος τοῦ αὐτοῦ, ἔφη, ἐστὶ ποιητοῦ, “καὶ γὰρ
ἐν βακχεύμασιν οὐδ’ ἦ γε σώφρων οὐ διαφθαρή- 5
σεται.”

47 Ἐκ τῶν Σερήνου.

Ἡ Φωκίανος γυνὴ πρὸς τὴν ἐπιδεικνυμένην αὐτῇ
τὸν κόσμον χρυσοῦν ὄντα καὶ διάλιθον “ἐμοὶ δ’” ἔφη
“κόσμος ὑπέρλαμπρός ἐστι Φωκίῳ πένης ὧν καὶ εἰ- 10
κοστὸν ἤδη τοῦτο ἔτος Ἀθηναίων στρατηγῶν.”

48 Ἐπαμεινώνδου.

Πρέσβεις ἦκον παρὰ βασιλέως χρυσίον κομίζον-
τες βουλόμενοι δωροδοκῆσαι τὸν Ἐπαμεινώνδαν. ὁ δὲ
αὐτοὺς εἰς ἄριστον εἰσεδέξατο (ἦδει γὰρ ἐφ’ ᾧ τινι 15
ἦκον) καὶ ἐκέλευσεν αὐτοὺς πρότερον ἀριστῶν, εἴτα
λέγειν περὶ ὅτου βούλονται. παρακειμένης δὲ τραπέ-
ζης φαύλης . . . καὶ ὀξύνην ἔπινον, οἳ μὲν οὐκ εἶχον
ὅτι καὶ εἴποιεν ἐπὶ τούτοις, ὁ δὲ μειδιάσας “ἄπιτε”
ἔφη “καὶ λέγετε τῷ δεσπότῃ τῷ ὑμετέρῳ οἷα ἄριστα 20
ἀριστῶ, καὶ συνήσει ὅτι ἔγωγ’ οὐκ ἂν προδοίην τι ὁ
τούτοις ἀρκούμενος.”

49 Δημοκρίτου.

Σωφροσύνη τὰ τερπνὰ ἀέξει καὶ ἡδονὴν ἐπιμέ-
ζονα ποιεῖ.

25

50 Ἐκ τῆς Νικολάου ἐθῶν συναγωγῆς.

Ἀρίστοι τῶν ἐμψύχων οὐδὲν ἀποκτείνουσι, τὰ δὲ
κεράμεια τῶν χρηστηρίων ἐν χρυσοῖς ἐλύτροις φυλάτ-
τουσι.

51 Τοῦ αὐτοῦ.

30

Δαρδανεῖς, Ἰλλυρικὸν ἔθνος, τρεῖς ἐν τῷ βίῳ
 λούονται μόνον, ὅταν γεννῶνται καὶ ἐπὶ γάμοις καὶ
 τελευτῶντες.

52 Κράτης.

5 Κράτης εἰς τὴν ἀγορὰν ἐμβαλὼν καὶ ὁρῶν τοὺς
 μὲν πιπράσκοντας τοὺς δὲ ὠνούμενους "οὔτοι" ἔφη
 "διὰ τὸ ἐναντίον πρᾶγμα ἀλλήλους μακαρίζουσιν·
 ἐγὼ δ' ἐμαυτὸν, ὅτι ἀμφοτέρων ἀπήλλαγμαί, μήτε
 ὠνούμενος μήτε πωλῶν."

10 53 Ἀντιφῶντος.

"Ὅστις δὲ τῶν αἰσχυρῶν ἢ τῶν κακῶν μήτε ἐπεθύ-
 μησε μήτε ἤψατο, οὐκ ἔστι σῶφρων· οὐ γὰρ ἔσθ'
 ὅπου κρατήσας αὐτὸς ἑαυτὸν κόσμιον παρέχεται.

54 Ἰσαίου.

15 Ἐγοῦμαι μεγίστην εἶναι τῶν λειτουργιῶν τὸ καθ'
 ἡμέραν βίον κόσμιον καὶ σῶφρονα παρέχειν.

55 Ἰσοκράτους πρὸς Δημόνικον (§. 21. 46. 16).

Ἦφ' ὧν κρατεῖσθαι τὴν ψυχὴν αἰσχυρόν, τούτων
 ἐγκράτειαν ἄσκει, κέρδους ὀργῆς ἡδονῆς λύπης. ἔση
 20 δὲ τοιοῦτος, εἴαν κέρδη μὲν εἶναι νομίσῃς δι' ὧν εὐ-
 δοκιμήσεις ἀλλὰ μὴ δι' ὧν εὐπορήσεις. τῇ δὲ ὀργῇ
 παραπλησίως ἔχε εἰς τοὺς ἀμαρτάνοντας ἢ περὶ σὲ
 τοὺς ἄλλους ἔχειν ἀξιώσεως. ἐν δὲ τοῖς τερπνοῖς, εἴαν
 αἰσχυρὸν ὑπολάβῃς τῶν μὲν οἰκετῶν ἄρχειν ταῖς δ'
 25 ἡδοναῖς δουλεύειν. ἐν δὲ τοῖς λυπηροῖς, εἴαν τὰς τῶν
 ἄλλων ἐπιβλέπῃς ἀτυχίας καὶ στυγερὰς ὡς ἄνθρωπος
 ὧν ὑπομιμνήσκῃς. Μάλιστα δ' ἂν παροξυνθεῖς ὀρε-
 χθῆναι τῶν καλῶν, ἔργων, εἰ καταμάθοις ὅτι καὶ τὰς
 ἡδονὰς ἐκ τούτων γνησίως ἔχομεν. ἐν μὲν γὰρ τῷ
 30 ῥαθυμεῖν καὶ τὰς πλησμονὰς ἀγαπᾶν εὐθύς αἰ λῦπαι

ταῖς ἡδοναῖς παραπεπήγασι· τὸ δὲ περὶ τὴν ἀρετὴν αἰεὶ πονεῖν καὶ σωφρόνως τὸν αὐτοῦ βίον οἰκονομεῖν, αἰεὶ τὰς τέρφεις εἰλικρινεῖς καὶ βεβαιότερας ἀποδίδωσι. Τοὺς μὲν θεοὺς φοβοῦ, τοὺς δὲ γονεῖς τίμα, τοὺς δὲ φίλους αἰσχύνεται. τὰς ἡδονὰς θήρηνει τὰς με- 5 τὰ δόξης· τέρφεις γὰρ σὺν τῷ καλῷ μὲν ἄριστον ἄνεν δὲ τούτου κάκιστον.

56 Ἰσοκράτους Νικοκλῆς ἢ Κύπριοι (c. 13).

“Ἀπάσχοντες ὑφ’ ἐτέρων ὀργίζεσθε, ταῦτα τοὺς ἄλλους μὴ ποιεῖτε. 10

59 Ἐκ τῆς Ἑρμίππου συναγωγῆς τῶν καλῶς ἀναφωνηθέντων ἐξ Ὁμήρου.

Δημήτριος ὁ Φαληρεὺς εἰς σωφροσύνην ἔλεγεν ταῦτα ποιεῖν “ἀσπάσιοι λέκτροιο παλαιοῦ θεσμὸν ἔκοντο.” 15

60 Ἰέρακος ἐκ τοῦ περὶ δικαιοσύνης.

“Ὅθεν τὴν λειπομένην ἀρετὴν ἐπιστῆσαι δεῖ τῇ τῶν ἡδονῶν φυλακῇ, μὴ συγχωροῦσαν ἀποδιδράσκειν

57 Ἀγαπητοῦ.

Βασιλέα σε κατὰ ἀλήθειαν ὀρίζομαι, ὥς βασιλεύειν καὶ 20 κρατεῖν τῶν ἡδονῶν δυνάμενον καὶ τὸν στέφανον τῆς σωφροσύνης ἀναδησάμενον καὶ τὴν πορνύραν τῆς δικαιοσύνης ἀμφιεσάμενον. ἡ μὲν γὰρ ἄλλη ἐξουσία τὸν θάνατον ἔχει διαδοχήν, ἡ δὲ τοιαύτη βασιλεία τὴν ἀθάνατον σώζει διαμονήν· καὶ ἡ μὲν ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ λύεται ἡ δὲ τῆς αἰωνίου κολάσεως 25 ῥύεται.

58 Κύριος μὲν πάντων ἐστὶν ὁ βασιλεὺς, δοῦλος δὲ μετὰ πάντων ὑπάρχει θεοῦ. τότε δὲ μάλιστα κληθήσεται κύριος, ὅταν αὐτὸς ἑαυτοῦ δεσπόζῃ καὶ ταῖς ἀτόποις ἡδοναῖς μὴ δουλεύῃ, ἀλλὰ σύμμαχον ἔχων τὸν εὐσεβῆ λογισμόν, τὸν ἀήττητον αὐτο- 30 κράτορα τῶν ἀλόγων παθῶν, τοὺς πανδαμάτορας ἔρωτας τῇ πανοπλίᾳ τῆς σωφροσύνης καταγωνίζεται.

τῇ φρονήσει τὸ ἑαυτῆς ἔργον. ἕως μὲν γὰρ φρονεῖ
 τις, οὐδὲ ἀνακύντειν συγχωρήσει ταῖς ἐπὶ τὰ τοιαῦτα
 φερούσαις ἐπιθυμίαις· ἐν δὲ τῷ καταδαρθάνειν ὑπὸ
 γοητείας ἐπανίστασθαι εἰώθεν ἀφροσύνην συγχορεύειν
 5 αὐτῇ παρακαλοῦσα τὴν ~~ἀκολασίαν~~ τὴν ἀρετὴν
 τὴν ἀμφοτέρως φυγαδεύουσαν σωφροσύνην ἐκάλεσαν
 οἱ σοφοί, σωτηρίαν οὖσαν φρονήσεως· κυριώτερον
 δὲ κεκλήκασιν ποιητῶν παῖδες σαοφροσύνην· σαῶσαι
 γὰρ τὸ σῶσαι λέγουσι. τὴν οὖν σαοφροσύνην, τήρη-
 10 σιν οὖσαν φρονήσεως καὶ σωτηρίαν, ὅταν τις προσ-
 λάβῃ, τελείαν ἔσχε παρ' ἑαυτῷ τὴν τῆς δικαιοσύνης
 κτῆσιν· εἰ δὲ μή, σφάλλεται πολλὰ καὶ ἀδικεῖ πολυ-
 τρόπως, τὰ μὲν ὑπὲρ χρημάτων τὰ δὲ ὑπὲρ δόξης τὰ
 δὲ ὑπὲρ ἡδονῶν.

15 61 Ἰαμβλίσχου ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τῆς περὶ
 σωφροσύνης.

Πᾶσα μὲν γὰρ ἀρετὴ τὸ θνητοειδὲς πᾶν ἀτιμάζει,
 τὸ δὲ ἀθάνατον ἀσπάζεται· πολὺ δὲ διαφερόντως ἡ
 σωφροσύνη ταύτην ἔχει τὴν σπουδὴν, ἅτε δὴ τὰς
 20 προσηλούσας τῷ σώματι τὴν ψυχὴν ἡδονὰς ἀτιμά-
 ζουσα καὶ ἐν ἀγνοίᾳ βάθροισ βεβῶσα, ὥς φησὶ Πλάτων.

62 Ἐν ταυτῷ.

Πῶς γὰρ ἡ σωφροσύνη τελέους ἡμᾶς οὐ ποιεῖ τὸ
 ἀτελὲς καὶ ἐμπαθὲς ὅλον ἀφ' ἡμῶν ἐξορίζουσα; γνοίης
 25 δ' ἂν ὡς τοῦτο οὕτως ἔχει τὸν Βελλεροφόντην ἐννοή-
 σας, ὃς μετὰ τῆς κοσμιότητος συναγωνιζομένης τὴν
 Χίμαιραν καὶ τὸ θηριῶδες καὶ ἄγριον καὶ ἀνήμερον
 φύλον πᾶν ἀνείλεν. ὅλως γὰρ ἡ τῶν παθῶν ἄμετρος
 ἐπικράτεια οὐδὲ ἀνθρώπους ἀφίησιν εἶναι τοὺς ἀν-
 30 θρώπους, πρὸς δὲ τὴν ἀλόγιστον αὐτοὺς ἔλκει φύσιν
 καὶ θηριώδη καὶ ἄτακτον.

63 Ἐν ταυτῷ.

Ἡ δὲ μέτροις ὠρισμένοις κατέχονσα τὰς ἡδονὰς εὐταξία σώζει μὲν οἴκους σώζει δὲ πόλεις κατὰ τὴν Κράτητος γνώμην· ἔτι δὲ πλησιάζει πως ἤδη πρὸς τὸ τῶν θεῶν εἶδος· τοιγαροῦν Περσεὺς ἐπ' αὐτὸ τὸ 5 ἀκρότατον ἐλαύνων τῆς σωφροσύνης ἀγαθὸν ἡγουμένης τῆς Ἀθηνᾶς ἀπέκοψε τὴν Γοργόνα, τὴν εἰς τὴν ὕλην οἶμαι καθέλκουσαν καὶ ἀπολιθοῦσαν τοὺς ἀνθρώπους ἀνοήτῳ τῶν παθημάτων πλησμονῇ.

64 Ἐν ταυτῷ.

10

Ὅτι τοίνυν κρηπὶς τῆς ἀρετῆς, ὡς ἔλεγε Σωκράτης, ἡ ἐγκράτειά ἐστι τῆς γλυκυθυμίας· κόσμος δὲ τῶν ἀγαθῶν πάντων ἡ σωφροσύνη θεωρεῖται, ὥσπερ δὴ ἀπεφάνητο Πλάτων. ἀσφάλεια δὲ τῶν καλλίστων ἔξεων ἡ αὐτὴ ἐστὶν ἀρετὴ, ὥσπερ ἐγὼ λέγω.

15

65 Ἐν ταυτῷ.

Ὁ δ' ἐστὶν ὄντως ὁμολογούμενον θαρρῶν δισχυρίζομαι, ὅτι δὴ δι' ὅλων τῶν ἀρετῶν τὸ κάλλος διατείνει τῆς σωφροσύνης καὶ συναρμόζει τὰς πάσας ἀρετὰς κατὰ μίαν ἁρμονίαν συμμετρίαν τε αὐταῖς 20 καὶ κραῶσιν πρὸς ἀλλήλας ἐντίθησι. τοιαύτη δὴ οὖν οὔσα καὶ ἀφορμὴν παρέχει ταῖς ὅλαις ὥστε ἐγγενέσθαι, καὶ ἐγγενομέναις αὐταῖς ἀσφαλῆ παρέχει σωτηρίαν.

66 Ἐν ταυτῷ.

25

Καὶ ἡ τῶν ὥρῶν τοῦ ἐνιαυτοῦ σύστασις καὶ ἡ τῶν στοιχείων πρὸς ἀλλήλα σύγκρασις συμφωνίαν ἀποσώζει καλλίστην καὶ σώφρονα. καὶ τό γε πᾶν τοῦτο διὰ τὴν κοσμιότητα τῶν καλλίστων μέτρων κόσμος ἐπικαλεῖται.

30

- 67 Ἐκ τῶν τοῦ Τέλητος περὶ ἀνταρκείας.
 Δεῖ ὥσπερ τὸν ἀγαθὸν ὑποκριτὴν ὅτι ἂν ὁ ποιη-
 τὴς περιθῇ πρόσωπον τοῦτο ἀγωνίζεσθαι καλῶς, οὐ-
 τω καὶ τὸν ἀγαθὸν ἄνδρα ὅτι ἂν περιθῇ ἡ τύχη. καὶ
 5 γὰρ αὕτη, φησὶν ὁ Βίων, ὥσπερ ποιήτρια, ὅτε μὲν
 πρωτολόγου ὅτε δὲ δευτερολόγου περιτίθῃσι πρόσω-
 πον, καὶ ὅτε μὲν βασιλέως ὅτε δὲ ἀλήτου. μὴ οὖν
 βούλου δευτερολόγος ὦν τὸ πρωτολόγου πρόσωπον·
 εἰ δὲ μή, ἀνάρμοστόν τι ποιήσεις. σὺ μὲν ἄρχεις κα-
 10 λῶς ἐγὼ δὲ ἄρχομαι, φησί, καὶ σὺ μὲν πολλῶν ἐγὼ δὲ
 ἑνὸς τουτουὶ παιδαγωγὸς γενόμενος, καὶ σὺ μὲν εὐ-
 πορος γενόμενος δίδως ἐλευθερίως, ἐγὼ δὲ λαμβάνω
 εὐθαρσῶς παρὰ σοῦ, οὐχ ὑποπίπτων οὐδὲ ἀγεννίζων
 οὐδὲ μεμψιμοιρῶν. σὺ κέχρησαι τοῖς πολλοῖς καλῶς
 15 ἐγὼ δὲ τοῖς ὀλίγοις· οὐ γὰρ τὰ πολυτελῆ φησὶ τρέ-
 φειν, οὐδὲ ἐκείνοις μὲν ἔστι μετ' ὠφελείας χρῆσθαι,
 τοῖς δὲ ὀλίγοις καὶ εὐτελέσι μετὰ σωφροσύνης οὐκ
 ἔστι καὶ ἀτυφίας. διὸ καὶ εἰ λάβοι, φησὶν ὁ Βίων,
 φωνήν τὰ πράγματα ὃν τρόπον ἡμεῖς καὶ δύναιτο
 20 δικαιολογεῖσθαι, οὐκ ἂν εἴποι, φησὶν, πρῶτον ἡ πε-
 νία "ἄνθρωπε, τί μοι μάχη;" ὥσπερ οἰκέτης πρὸς κύ-
 ριον ἐφ' ἱερὸν καθίσας δικαιολογεῖται "τί μοι μάχη;
 μή τι σοὶ κέκλοφα; οὐ πᾶν τὸ προσταττόμενον ὑπὸ
 σοῦ ποιῶ; οὐ τὴν ἀποφορὰν ἐντάκτως σοὶ φέρω;"
 25 καὶ ἡ πενία εἴποι πρὸς τὸν ἐγκαλοῦντα "τί μοι μάχη;
 μὴ καλοῦ τινος δι' ἐμὲ στερίσκη; μὴ σωφροσύνης;
 μὴ δικαιοσύνης; ἀνδρείας; ἀλλὰ μὴ τῶν ἀναγκαίων
 ἐνδεὲς εἶς; οὐ μεστὰ μὲν αἱ ὁδοὶ λαχάνων; πλήρεις
 δὲ αἱ κρῆναι ὕδατος; οὐκ εὐνὰς σοὶ τοσαύτας παρέχω
 30 ὁπόση γῆ; καὶ στρωμνὰς φύλλα; ἢ εὐφραίνεσθαι μετ'
 ἐμοῦ οὐκ ἔστιν σοι; ἢ οὐχ ὄρε'ς γράδια φύστην φα-
 γόντα τερετίζοντα; ἢ οὐκ ὄψον ἀδάπανον καὶ ἀτρυ-

φερων παρασκευάζω σοι τὴν πείναν; ἢ οὐχ ὁ πεινῶν
 ἥδιστα ἐσθίει καὶ ἥκιστα ὄψου δεῖται; καὶ ὁ διψῶν
 ἥδιστα πίνει καὶ ἥκιστα τὸ μὴ παρὸν ποτὸν ἀναμέ-
 νει; ἢ πεινᾷ τις πλακοῦντα ἢ διψᾷ χιόνα; ἀλλ' οὐ
 ταῦτα διὰ τρυφῆν ζητοῦσιν οἱ ἄνθρωποι; ἢ οἰκήσεις
 οὐ παρέχω σοι, πρῶτον μὲν χειμῶνος τὰ βαλανεῖα,
 θέρους δὲ τὰ ἱερά; ποῖον γάρ σοι τοιοῦτον οἰκητή-
 ριον, φησὶν ὁ Διογένης, τοῦ θέρους, οἷον ἔμοι ὁ παρ-
 θενῶν οὗτος, εὐπνους καὶ πολυτελής; εἰ ταῦτα λέ-
 γοι ἢ πενία, τί ἂν ἔχοις ἀντειπεῖν; ἐγὼ μὲν γὰρ ἂν 10
 δοκῶ ἄφρωνος γενέσθαι. ἀλλ' ἡμεῖς πάντα μᾶλλον αἰ-
 τιώμεθα ἢ τὴν ἑαυτῶν δυστροπίαν καὶ κακοδαιμο-
 νίαν, τὸ γῆρας, τὴν πενίαν, τὸν ἀπαντήσαντα, τὴν
 ἡμέραν, τὴν ὥραν, τὸν τόπον. διὸ φησιν ὁ Διογένης
 φωνῆς ἀκηκοέναι κακίας ἑαυτὴν αἰτιωμένης "οὔτις 15
 ἔμοι τῶνδ' ἄλλος ἐπαίτιος, ἀλλ' ἐγὼ αὐτή." παρά-
 φοροι δὲ πολλοὶ οὐχ ἑαυτοῖς ἀλλὰ τοῖς πράγμασι τὴν
 αἰτίαν ἐπάγουσιν. ὁ δὲ Βίων, ὥσπερ τῶν θηρίων,
 φησί, παρὰ τὴν λῆψιν ἢ δῆξις γίνεται, καὶ μέσου τοῦ
 ὄψεως ἐπιλαμβάνης, δηχθήσῃ, ἐὰν τοῦ τραχήλου, οὐ- 20
 δὲν πείσῃ· οὕτω καὶ τῶν πραγμάτων, φησί, παρὰ
 τὴν ὑπόληψιν ἢ ὀδύνη γίνεται, καὶ ἐὰν μὲν οὕτως
 ὑπολάβῃς περὶ αὐτῶν, ὥσπερ ὁ Σωκράτης, οὐκ ὀδυ-
 νήσῃ, ἐὰν δὲ ὡς ἑτέρως, ἀνιάσῃ, οὐχ ὑπὸ τῶν πραγμά-
 των ἀλλ' ὑπὸ τῶν ἰδίων τρόπων καὶ τῆς ψευδοῦς δό- 25
 ξης. διὸ δεῖ μὴ τὰ πράγματα πειρᾶσθαι μετατιθέναι,
 ἀλλ' αὐτὸν παρασκευάσαι πρὸς ταῦτα πῶς ἔχοντα,
 ὅπερ ποιοῦσιν οἱ ναυτικοί· οὐ γὰρ τοὺς ἀνέμους καὶ
 τὴν θάλατταν πειρῶνται μετατιθέναι, ἀλλὰ παρα-
 σκευάζουσιν αὐτοὺς δυναμένους πρὸς ἐκεῖνα στρέ- 30
 φεσθαι. εὐδία; γαλήνη; ταῖς κώπαις πλέουσι· κατὰ
 ναῦν ἄνεμος; ἐπῆραν τὰ ἄρμενα· ἀντιπέπνευκεν;

ἐστείλαντο, μεθείλαντο. καὶ σὺ πρὸς τὰ παρόντα χρῶ.
 γέρον γέγονας; μὴ ζήτει τὰ τοῦ νέου· ἀσθενὴς πάλιν;
 μὴ ζήτει τὰ τοῦ ἰσχυροῦ, φορτία βαστάξιν καὶ
 διατραχηλίζεσθαι, ἀλλ' ὥσπερ Διογένης, ὃς ἐπεὶ τις
 5 ὦθει καὶ ἐτραχήλιζεν ἀσθενὴς ἔχοντα, οὐ διετραχη-
 λίζετο, ἀλλὰ δείξας αὐτῷ τὸν κίονα "βέλτιστε" ἔφη
 "τοῦτον ὦθει πρὸς τάδε." ἄπορος πάλιν γέγονας; μὴ
 ζήτει τὴν τοῦ εὐπόρου δίαιταν, ἀλλ' ὥς πρὸς τὸν
 ἀέρα φράττη (εὐδία, καὶ διεστείλω, ψῦχος, συνε-
 10 στείλω), οὕτω καὶ πρὸς τὰ ὑπάρχοντα δι' εὐπορίαν
 διάστειλον, ἀπορίαν καὶ σύστειλον. ἀλλ' ἡμεῖς οὐ
 δυνάμεθα ἀρκεῖσθαι τοῖς παροῦσιν, ὅταν καὶ τρυφῇ
 πολὺν διδῶμεν, καὶ τὸ ἐργάζεσθαι [ζημί]αν κρίνωμεν
 καὶ τὸν θάνατον ἔσχατόν τι τῶν κακῶν. ἐὰν δὲ ποιήσῃ
 15 καὶ τῆς ἡδονῆς καταφρονοῦντά τινα, καὶ πρὸς τοὺς
 πόνους μὴ διαβεβλημένον, καὶ πρὸς δόξαν καὶ ἀδο-
 ξίαν ἴσως ἔχοντα, καὶ τὸν θάνατον μὴ φοβούμενον,
 ὅτι ἂν θέλῃς ἐξεῖσται σοι ἀνωδύνῳ ὄντι ποιεῖν. διὸ
 ἄπερ λέγω, οὐχ ὁρῶ πῶς αὐτὰ τὰ πράγματα ἔχει τι
 20 δύσκολον, ἢ γῆρας ἢ πενία ἢ ξενία. οὐκ ἀηδῶς γὰρ
 Ξενοφῶν "ἐάν σοι" φησί "δείξω δύο ἀδελφῶν τὴν
 ἴσῃν οὐσίαν διελομένων τὸν μὲν ἐν τῇ πάσῃ ἀπορία
 τὸν δὲ ἐν εὐκολίᾳ, οὐ φανερόν ὅτι οὐ τὰ χρήματα αἰ-
 τιατέον ἀλλ' ἕτερόν τι;" οὕτως ἐάν σοι δείξω δύο
 25 πένητας, δύο γέροντας, δύο φεύγοντας, τὸν μὲν ἐν
 τῇ πάσῃ εὐκολίᾳ καὶ ἀπαθείᾳ ὄντα τὸν δὲ ἐν τῇ πάσῃ
 ταραχῇ, οὐ φανερόν ὅτι οὐ τὸ γῆρας, οὐ τὴν πενίαν,
 οὐ τὴν ξενίαν αἰτιατέον ἀλλ' ἕτερόν τι; καὶ ὅπερ
 Διογένης ἐποίησεν πρὸς τὸν πολυτελεῖ φάμενον πόλιν
 30 εἶναι τὰς Ἀθήνας· λαβὼν γὰρ αὐτὸν ἤγεν εἰς τὸ μυ-
 ροπωλεῖον καὶ ἐπυνθάνετο πόσου τῆς κύπρου ἢ κο-
 τύλη. "μυᾶς" φησὶν ὁ μυροπώλης· ἀνέκραγε "πολυ-

τελῆς γε ἡ πόλις." ἀπῆγεν αὐτὸν πάλιν εἰς τὸ μαγει-
 ρεῖον καὶ ἐπυνθάνετο πόσον τὸ ἀκροκώλιον. "τριῶν
 δραχμῶν." ἐβόα "πολυτελής γε ἡ πόλις." εἰς τὰ ἔρια
 πάλιν τὰ μαλακὰ καὶ πόσον τὸ πρόβατον. "μυᾶς"
 φησίν. ἐβόα "πολυτελής γε ἡ πόλις." "δεῦρο δὴ" 5
 φησί. κἀνταῦθα ἄγει αὐτὸν καὶ εἰς τοὺς θέρμους.
 "πόσον ἡ χοῖνιξ;" "χαλκοῦ" φησίν· ἀνέκραγεν ὁ
 Διογένης "εὐτελής γε ἡ πόλις." πάλιν εἰς τὰς ἰσχά-
 δας, "δύο χαλκῶν." "τῶν δὲ μύρτων;" "δύο χαλκῶν."
 "εὐτελής γε ἡ πόλις." ὃν τρόπον οὖν τῷδε οὐχ ἡ πό- 10
 λις εὐτελής καὶ πολυτελής (ἐὰν μὲν γὰρ οὕτω τις ξήσῃ,
 πολυτελής, ἐὰν δὲ οὕτως, εὐτελής), οὕτω καὶ τὰ πράγ-
 ματα, ἐὰν μὲν τις αὐτοῖς οὕτω χρῆται, εὐπετὴ καὶ
 ῥάδια φανεῖται, ἐὰν δὲ οὕτως, δυσχερὴ. ἀλλ' ὅμως
 δοκεῖ μοι ἔχειν τι ἡ πενία δυσχερὲς καὶ ἐπίπονον, καὶ 15
 μᾶλλον ἢ τις ἐπαινέδωκε τὸν μετὰ πενίας εὐκόλως
 γῆρας ἐνεγκαντα ἢ τὸν μετὰ πλούτου. καὶ τί ἔχει
 δυσχερὲς ἢ ἐπίπονον ἡ πενία; ἢ οὐ Κράτης καὶ Διο-
 γένης πένητες ἦσαν; καὶ πῶς ῥαδίως διεξήγαγον;
 ἄτυφοι γενόμενοι καὶ ἐπαῖται, καὶ διαίτη εὐτελεῖ καὶ 20
 λιτῇ δυνάμενοι χρήσασθαι. ἀπορία καὶ δάνεια περι-
 ἐστήκεν; κόγχον καὶ κύαμον συνάγαγε, φησὶν ὁ Κρά-
 της, καὶ τὰ τούτοις πρόσφορα· κἂν τάδε δράσῃς, ῥα-
 δίως στήσεις τρόπαιον κατὰ πενίας. ἢ τί δεῖ μᾶλλον
 ἐπαινέσαι, τὸν μετὰ πενίας εὐκόλως γῆρας ἐνεγκόντα 25
 ἢ τὸν μετὰ πλούτου; ἔπειτα οὐδὲ γινῶναι ῥαδιέστερόν
 ἐστι, ποῖόν τι ἐστὶ πλούτος ἢ ποῖόν τι πενία· ἀλλὰ
 καὶ πλούτῳ πολλοὶ μετὰ γῆρας δυσκόλως χρῶνται καὶ
 πενίᾳ ἀγεννῶς καὶ ὀδυρτικῶς· καὶ οὔτε τοῦτο ῥά-
 διον, ὥστε τῷ πλούτῳ ἐλευθερίως καὶ ἀφόρως, οὔτε 30
 ἐκεῖνο, ὥστε πενίᾳ γενναίως, ἀλλὰ τοῦ αὐτοῦ ἀμφο-
 τερα, καὶ ὥσπερ τοῖς πολλοῖς δύναται κατὰ τρόπον,

οὕτω καὶ τοῖς ἀνάπαλιν. καὶ ἐὰν μὲν ἐκποιῇ πενη-
 τεύουσι μένειν ἐν τῷ βίῳ, εἰ δὲ μὴ, ῥαδίως ἀπαλλάτ-
 τεσθαι ὥσπερ ἐκ πανηγύρεως οὕτω καὶ ἐκ τοῦ βίου.
 καθάπερ καὶ ἐξ οἰκίας, φησὶν ὁ Βίων, ἐξοικιζόμεθα,
 5 ὅταν τὸ ἐνοίκιον ὁ μισθώσας οὐ κοιμίζομενος τὴν θύ-
 ραν ἀφέλῃ, τὸν κέραμον ἀφέλῃ, τὸ φρέαρ ἐγκλείσῃ,
 οὕτω καὶ ἐκ τοῦ σωματίου ἐξοικίζομαι, ὅταν ἡ μισθώ-
 σασα φύσις τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀφαιρῇται τὰ ὦτα τὰς
 χεῖρας τοὺς πόδας· οὐχ ὑπομένω, ἀλλ' ὥσπερ ἐκ συμ-
 10 ποσίου ἀπαλλάττομαι οὐθὲν δυσχεραίνων οὕτω καὶ
 ἐκ τοῦ βίου, ὅταν ἡ ὥρα ᾗ. "ἔμβα πορθμίδος ἔρυμα."
 ὥσπερ ἀγαθὸς ὑποκριτὴς εὖ καὶ τὸν πρόλογον εὖ καὶ
 τὰ μέσα εὖ καὶ τὴν καταστροφὴν, οὕτω καὶ ὁ ἀγαθὸς
 ἀνὴρ εὖ καὶ τὰ πρῶτα τοῦ βίου εὖ καὶ τὰ μέσα εὖ καὶ
 15 τὴν τελευτήν· καὶ ὥσπερ ἱμάτιον τρίβοντα γενόμενον
 ἀπεθέμην καὶ οὐ παρέλκω, οὐδὲ φιλοψυχῶ, ἀλλὰ καὶ
 δυνάμενος ἔτι εὐδαιμονεῖν ἀπαλλάττομαι, καθάπερ
 καὶ Σωκράτης. ἦν αὐτῷ ἐκ τοῦ δεσμιωτηρίου, εἰ ἐβού-
 λετο, ἐξελθεῖν, καὶ τῶν δικαστῶν κελεύόντων ἀργυ-
 20 ρίου τιμῆσθαι οὐ προσεῖχεν, ἀλλὰ τῆς ἐν πρυτανείῳ
 σιτήσεως ἐτιμήσατο· καὶ τριῶν ἡμερῶν αὐτῷ
 δοθεισῶν τῇ πρώτῃ ἔπιεν καὶ οὐ προσέμεινεν τῆς τρί-
 της ἡμέρας τὴν ἐσχάτην ὥραν παρατηρῶν εἰ ἔτι ἥλιος
 ἐπὶ τῶν ὁρῶν, ἀλλ' εὐθαρσῶς τῇ πρώτῃ, [καί, ὥς Πλά-
 25 τωνα φη]σίν, οὐδὲν τρέψας οὔτε τοῦ προσώπου οὔτε τοῦ
 χρώματος, ἀλλὰ μάλα ἱλαρῶς τε καὶ εὐκόλως λαβὼν
 τὸ ποτήριον ἐξέπιεν, καὶ τὸ τελευταῖον ἀποκοιταβίσας
 "τουτί" φησίν "Ἀλκιβιάδῃ τῷ καλῷ." (ὄρα σχολὴν
 καὶ παιδείαν· ἡμεῖς δέ, κἂν ἄλλον ἴδωμεν, πεφρί-
 30 καμεν) καὶ μέλλων ἀποθνήσκειν, ἐκάθευδε βαθέως,
 ὥστε μόλις διεγείραι τινά (ταχύ γ' ἂν καὶ ἡμῶν τις
 ἂν κοιμηθεῖν). καὶ γυναικὸς χαλεπότητα πράως ἔφερε

κακείνης βοώσης οὐκ ἐφρόντιζεν, ἀλλὰ Κριτοβούλου
 εἰπόντος “πῶς ἀνέχη ταύτης συμβιούσης;” “πῶς δὲ
 σὺ τῶν παρὰ σοὶ χηνῶν;” “τί δέ μοι μέλει ἐκείνων”
 φησὶν. “οὕτως οὐδ’ ἐμοὶ ταύτης, ἀλλ’ ἀκούω ὥσπερ
 χηνός.” καὶ πάλιν παρελθόντος αὐτοῦ Ἀλκιβιάδην 5
 ἐπ’ ἄριστον, ὡς ἐκείνη παρελθοῦσα τὴν τράπεζαν
 ἀνέτρεψεν, οὐκ ἐβόα οὐδ’ ὠδυνᾶτο δεινοπαθῶν “ὦ
 τῆς παρανομίας,” ὥστε ταύτη πάσχειν, ἀλλ’ ἀναλέξας
 τὰ πεσόντα ἐπιθέσθαι πάλιν ἐκέλευσε τὸν Ἀλκιβιά-
 δην· ὡς δὲ ἐκείνος οὐ προσεῖχεν ἀλλ’ ἐγκαλυψάμε- 10
 νος ἐκάθητο αἰσχυρόμενος “προάγωμεν δὴ” φησὶν
 “ἔξω· φαίνεται γὰρ ἡ Ξανθίππη ὄξυρεγμία σπαράσ-
 σειν ἡμᾶς.” εἶτα μετ’ ὀλίγας ἡμέρας αὐτὸς ἀριστῶν
 παρὰ τῷ Ἀλκιβιάδῃ, ὡς ἡ ὄρνις ἡ γενναία ἐπιπταῖσα
 κατέβαλε τὸν πίνακα, συγκαλυψάμενος ἐκάθητο καὶ 15
 οὐκ ἡρίστα· ὡς δὲ ἐκείνος ἐγέλα καὶ ἐπυνθάνετο εἰ
 διὰ τοῦτο οὐκ ἀριστᾷ ὅτι ἡ ὄρνις ἐπιστᾷσα καταβάλοι
 “δῆλον ὅτι” φησὶ “σὺ μὲν πρώην Ξανθίππης ἀνατρε-
 ψάσης οὐκ ἐβούλου ἀριστᾶν, ἐμὲ δὲ οἶει νῦν ἀριστᾶν
 τῆς ὀρνιθὸς ἀνατρεψάσης; ἢ διαφέρειν τι ἐκείνην ὅρ- 20
 νιθος κορυζώσης ἡγῇ;” “ἀλλ’ εἰ μὲν ὕς” φησὶν “ἀνέ-
 τρεψεν, οὐκ ἂν ὠργίζου, οὐκ ἂν διηνέχθης;” “εἰ δὲ
 γυνὴ ὑώδης;” ὅρα παιδεῖαν.

68 Ἐκ τοῦ Ἐπικτήτου ἐγχειριδίου (c. 43).

Πᾶν πράγμα καὶ πρόσωπον δύο ἔχει λαβὰς, μιᾷ 25
 φορητόν, μιᾷ ἀφορητόν· ὁ ἀδελφὸς εἰς ἀδικίῃ, ἐν-
 θεὸν αὐτὸ μὴ λάμβανε ὅτι ἀδικεῖ, ἀλλ’ ἐκεῖθεν ὅτι
 ἀδελφός· καὶ οὕτω λήψῃ αὐτὸ καθ’ ὃ φορητόν ἐστι.

69 Διωτογένεος Πυθαγορείου ἐκ τοῦ περὶ
 ὁσιότητος. 30

Περὶ βίῳ ἐκλογισμὸς καθ’ ὃν κ’ εἴη ὁ ἀνθρώπινος

βίος ὀσιώτατός τε καὶ νομιμώτατος. πρῶτον μὲν αἵκα-
 τις μὴ πολυπραγμονῇ μηδὲ ταχὺ ἐπὶ τὰς δίκας ὀρμῶν,
 ἀλλὰ πολὺν χρόνον ἀμβαλλόμενος αὐτός τε προσκα-
 λεόμενος ἄνευ δίκας, ὥστε ὁ ἀντίδικος προεκαλέσατο
 5 ἐμμένεν· καὶ αἵκα τὰ πολλὰ * ἐξηταγόρεν τῷ πράγ-
 ματι * καμαύλῃ ἀλλ' αὐτὸ τὸ πρᾶγμα. καὶ ἐπὶ μὲν τὰς
 ἀλλοτριᾶς ξαμίας τὸ ἀκριβὲς μῶτο, ἐπὶ δὲ τὰς ιδίας τὸ
 μέτριον· τὸ γὰρ αὐτὸν παρ' αὐτῷ διαιτεῖσθαι μετριο-
 τέρῳ ἤθεος. καὶ μὴ ἐπὶ τᾷ ξαμίᾳ οὕτως ὥς ἐπὶ τᾷ αἰ-
 10 σχύνᾳ λυποῖτο· τὸ μὲν γὰρ ἐπ' ἀργυρίῳ ὀδυνᾶσθαι
 φαύλῳ ἤθεος, τὸ δὲ ἐπὶ τᾷ αἰσχύνᾳ καὶ τᾷ ἀτιμίᾳ κα-
 λοκαγᾶθω.

70 Ἐκ τῶν Ἀριστοξένου Πυθαγορικῶν
 ἀποφάσεων.

15 Τὴν ἀληθῆ φιλοκαλίαν ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασι καὶ
 ἐν ταῖς ἐπιστήμασι ἔλεγεν εἶναι· τὸ γὰρ ἀγαπᾶν καὶ
 στέργειν τῶν καλῶν ἐθῶν τε καὶ ἐπιτηδευμάτων
 ὑπάρχειν· ὥσαύτως δὲ καὶ τῶν ἐπιστημῶν τε καὶ
 ἐμπειριῶν τὰς καλὰς καὶ εὐσχήμονας ἀληθῶς εἶναι
 20 φιλοκάλους, τὴν δὲ λεγομένην ὑπὸ τῶν πολλῶν φιλο-
 καλίαν, οἷον τοῖς ἀναγκαίοις καὶ χρησίμοις πρὸς τὸν
 βίον γινομένην, λάφυρά που τῆς ἀληθινῆς κεῖσθαι
 φιλοκαλίας.

71 Ἐκ τοῦ Ἐπικτήτου ἐγχειριδίου (c. 33, 15).
 25 Τὰ πολλὰ δὲ καὶ τὸ γελᾶν ἀπέστω καὶ τὸ γέλωτα
 κινεῖν· ὀλισθηρὸς γὰρ ὁ τόπος εἰς ἰδιωτισμόν, καὶ
 ἅμα τὴν αἰδῶ τὴν πρὸς σὲ τῶν πλησίον ἱκανὸς ἀνεῖναι
 καὶ διαφθεῖραι. καὶ ἄλλος παράκειται τόπος ἐπισφα-
 λῆς ταῖς τοιαύταις ἀνέσεσι, τὸ εἰς αἰσχρολογίαν εὐκό-
 30 λως προαγαγεῖν τὸν πλησίον. ὅταν οὖν τι συμβῇ
 τοιοῦτον, ἂν μὲν εὐκαιρον ᾗ, καὶ ἐπίπληξον τῷ αἰ-

σχρολογήσαντι· ἐὰν δὲ τοιαῦτα ἢ τὰ πρόσωπα ὥστε μὴ καιρὸν εἶναι, τῷ ἀποσιωπῆσαι καὶ σκυθρωπάσαι καὶ ἐρυθριάσαι δῆλος γενοῦ δυσαρεστῶν τῷ ῥηθέντι.

72 Πυθαγορικά.

Καὶ μὴν οὐδὲν ἐστὶν οὕτω τῆς Πυθαγορικῆς φι- 5
λοσοφίας ἴδιον ὥς τὸ συμβολικόν, οἶον ἐν τελετῇ
μεμιγμένον φωνῇ καὶ σιωπῇ διδασκαλίας γένος, ὥστε
μὴ λέγειν “αἰίσω ξυνετοῖσι, θύρας δ’ ἐπίθεσθε βέβη-
λοι,” ἀλλ’ αὐτόθεν ἔχειν φῶς καὶ χαρακτῆρα τοῖς
συνήθεσι τὸ φραζόμενον, τυφλὸν δὲ καὶ ἄσημον εἶναι 10
τοῖς ἀπείροις. ὥς γὰρ ὁ ἄναξ ὁ ἐν Δελφοῖς οὔτε λέγει
οὔτε κρύπτει ἀλλὰ σημαίνει, κατὰ τὸν Ἡράκλειτον,
οὔτω τῶν Πυθαγορικῶν συμβόλων καὶ τὸ φράζεσθαι
δοκοῦν κρυπτόμενόν ἐστι καὶ τὸ κρύπτεσθαι νοού-
μενον. 15

73 Ἐκ τῆς Νικολάου ἐθῶν συναγωγῆς.

Γαλακτοφάγοι, Σκυθικὸν ἔθνος, ἄοικοί τε εἰσὶν,
ὥσπερ καὶ οἱ πλεῖστοι Σκυθῶν, τροφήν τ’ ἔχουσι γάλα
μόνον ἵππειον, ἐξ οὗ τυροποιοῦντες ἐσθίουσι καὶ πί-
νουσι, καὶ εἰσὶ διὰ τοῦτο δυσμαχώτατοι, σὺν αὐτοῖς 20
πάντῃ τὴν τροφήν ἔχοντες. οὗτοι καὶ Δαρεῖον ἐτρέ-
ψαντο. εἰσὶ δὲ καὶ δικαιοτάτοι, κοινὰ ἔχοντες τὰ τε
κτῆματα καὶ τὰς γυναῖκας, ὥστε τοὺς μὲν πρεσβυτέ-
ρους αὐτῶν πατέρας νομίζειν, τοὺς δὲ νεωτέρους πατ-
δας, τοὺς δ’ ἡλικας ἀδελφούς. ὧν ἦν καὶ Ἀνάχαρσις, 25
εἷς τῶν ἐπὶ σοφῶν νομισθεῖς, ὃς ἦλθεν εἰς τὴν Ἑλ-
λάδα, ἵνα ἱστορήσῃ τὰ τῶν Ἑλλήνων νόμιμα. [τού-
των καὶ Ὅμηρος μέμνηται ἐν οἷς φησί

Μυσῶν τ’ ἀγχεμάχων, καὶ ἀγαυῶν Ἰππημολγῶν,
γλακτοφάγων ἀβίων τε, δικαιοτάτων ἀνθρώπων. 30
ἀβίους δ’ αὐτοὺς λέγει ἢ διὰ τὸ γῆν μὴ γεωργεῖν, ἢ

διὰ τὸ αἰόλους εἶναι, ἢ διὰ τὸ χρῆσθαι τούτους μόνους τόξοις· βίον γὰρ λέγει τὸ τόξον.] παρὰ τούτοις οὐδὲ εἰς οὔτε φθονῶν, ὥς φασιν, οὔτε μισῶν οὔτε φοβούμενος ἱστορήθη, διὰ τὴν τοῦ βίου κοινότητα καὶ δι-
 5 καιοσύνην. μάχιμοι δ' οὐχ ἦτον αὐτῶν αἱ γυναῖκες ἢ οἱ ἄνδρες, καὶ συμπολεμοῦσιν αὐτοῖς ὅταν δέη. καὶ διὰ τοῦτο Ἀμαζόνας γενναιοτάτας εἶναι, ὥστε ποτὲ ἐλάσαι μέχρι Ἀθηνῶν καὶ Κιλικίας, ὅτι τούτων παρ-
 ὠκουν ἐγγὺς τῆς Μαιώτιδος λίμνης.

1074 Αἰσχίνου ἐν τῷ κατὰ Τιμάρχου (p. 73 R.).

Οὕτω γὰρ χρὴ καθαρὸν εἶναι τὸν βίον τοῦ σώ-
 φρονος ἀνδρός, ὥστε μὴδὲ δέχεσθαι δόξαν αἰτίας πο-
 νηρᾶς.

75 Ἐκ τοῦ Ἐπικτήτου ἐγχειριδίου (c. 15).

15 Ἐν συμποσίῳ σε οὕτω δεῖ ἀναστρέφεσθαι· περι-
 φερόμενόν τι γέγονε κατὰ σέ; ἐκτείνας τὴν χεῖρα με-
 τρίως ἔφασαι· παρέρχεται; μὴ κάτεχε· οὐπω ἐλή-
 λυθε; μὴ ἐπίβαλλε πόρρω τὴν ὄρεξιν, ἀλλ' ἐκδέχου
 κατὰ σέ γενέσθαι αὐτό. οὕτω πρὸς πλοῦτον, οὕτω
 20 πρὸς ἀρχάς, οὕτω πρὸς γάμον, καὶ ἔση ἄξιος συμπό-
 τῆς τῶν θεῶν. ἂν δὲ παρατεθέντων σοι μὴ λάβῃς,
 ἀλλ' ὑπερίδῃς, τότε οὐ μόνον τῶν θεῶν συμπότης
 ἔση, ἀλλὰ συνάρχων· οὕτω γὰρ ποιῶν καὶ Διογένης
 καὶ Ἡράκλειτος καὶ οἱ ὅμοιοι ἀξίως θεοί τ' ἦσαν καὶ
 25 ἐλέγοντο.

76 Μουσωνίου.

Κἂν ἡδονῇ κανονιστέον ἢ τὰ ἀρεστά, οὐδὲν τῆς
 σωφροσύνης ἡδίου, κἂν πόνῳ κανονιστέον ἢ τὰ φευ-
 κτά, οὐδὲν ἐστὶ τῆς ἀκρασίας ἐπιπονώτερον.

3077 Δημοκρίτου.

Ἡδονὴν οὐ πάσαν, ἀλλὰ τὴν ἐπὶ τῷ καλῷ αἰρέεσθαι χρεῶν.

78 Τοῦ αὐτοῦ.

Δίκαιος ἕως ἀνυβρίστως ἐφίεσθαι τῶν καλῶν.

79 Ξενοφώντας ἐκ τῆς πρὸς Λαμπρόκλειαν ἐπιστολῆς.

Πρῶτον γὰρ ἂν δέξαιτο Σωκράτους ὑπερφυῆς διδασκαλία, πλοῦτον μετρεῖν χρήσει. οὐ γὰρ ἔφη Σωκράτης εἶναι τὴν ὑπέρμετρον κτῆσιν πλοῦτον, τὸ δ' ὅσοις προσήκει χρῆσθαι, ἔπειτα δὲ τούτων μὴ διαμαρτάνειν. 10 τῷ γὰρ ὄντι τούτους κεκληῆσθαι εὐπόρους, τοὺς δ' ἄλλους πένητας ἀπεκάλει, καὶ ἀνίατον αὐτοὺς ἔφασκε πενίαν πένεσθαι· ψυχῆς γὰρ εἶναι τὸ ἀρρώστημα, οὐ κτήσεως.

80 Ἐν ταυτῷ.

15

Κακὸν οὐδὲν φύεται ἐν ἀνδρὶ θεμέλια θεμένῳ σοφίας σωφροσύνην καὶ ἐγκράτειαν.

81 Σωκράτους.

Δεῖ ὥσπερ σειρῆνας τὰς ἡδονὰς παρελθεῖν τὸν σπεύδοντα τὴν ἀρετὴν ἰδεῖν ὥσπερ πατρίδα.

20

82 Ἐκ τῶν Σερήνου.

Εὐριπίδης εὐδοκίμησεν ἐν θεάτρῳ εἰπὼν "τί δ' αἰσχρὸν ἦν μὴ τοῖσι χρωμένοις δοκῇ;" καὶ Πλάτων ἐντυχὼν αὐτῷ "ὦ Εὐριπίδη" ἔφη "αἰσχρὸν τό γ' αἰσχρὸν, καὶν δοκῇ καὶ μὴ δοκῇ."

25

83 Ἐκ τῶν Ἀριστοτέλους χρεῶν.

Γέλων ὁ Σικελίας τύραννος σαπρόστομος ἦν. ὥς οὖν τῶν φίλων εἶπέν τις αὐτῷ, ὠργίζετο τῇ γυναικὶ ὅτι οὐκ ἐμήνυσεν αὐτῷ· ἡ δὲ ἔφη "ᾧμην γὰρ καὶ τῶν λοιπῶν ὁμοίως ὅξειν τὸ στόμα."

30

84 Ἐπικτήτου.

Ἐξέταξε σαυτὸν πότερον πλουτεῖν θέλεις ἢ εὐδαιμονεῖν. καὶ εἰ μὲν πλουτεῖν, ἴσθι ὅτι οὔτε ἀγαθὸν οὔτε ἐπὶ σοὶ πάντῃ, εἰ δὲ εὐδαιμονεῖν, ὅτι καὶ ἀγα-
5 θὸν καὶ ἐπὶ σοὶ ~~ἐπὶ τῷ μὲν τύχῃς ἐπὶ καιρὸν δάνειον,~~
τὸ δὲ τῆς εὐδαιμονίας προαιρέσεως.

85 Καθάπερ ἔχιν ἢ ἄσπίδα ἢ σκορπίον ἐν ἐλεφαν-
τίνῃ ἢ χρυσῇ θεώμενος κίστη οὐ διὰ τὸ πολυτελὲς τῆς
ὑλῆς ἀγαπᾷ καὶ εὐδαιμονίζεις, ἀλλ' ὅτι λυμαντικὴ
10 ἡ φύσις ἐκτρέπη καὶ μυσάττῃ, οὕτω καὶ ἐπειδὴ ἐν
πλούτῳ καὶ ὄγκῳ τύχῃς θεάσῃ κακίαν ἐνοῦσαν μὴ κα-
ταπλαγῆς τὸ περιλαμπὲς τῆς ὑλῆς, ἀλλὰ καταφρόνει
τῆς ἐν τῷ τρόπῳ κιβδηλίας.

86 Ὁ πλοῦτος οὐ τῶν ἀγαθῶν, ἡ πολυτέλεια τῶν
15 κακῶν, ἡ σωφροσύνη τῶν ἀγαθῶν. καλεῖ δὲ ἡ μὲν
σωφροσύνη ἐπὶ τὴν εὐτέλειαν καὶ κτῆσιν τῶν ἀγα-
θῶν, ὁ δὲ πλοῦτος ἐπὶ τὴν πολυτέλειαν, καὶ ἀφέλ-
κει τῆς σωφροσύνης. δυσχερὲς ἄρα πλουτοῦντα σω-
φρονεῖν ἢ σωφρονοῦντα πλουτεῖν.

20 87 Ὅσπερ εἰ ἐν νηὶ ἐσπάρῃς ἢ ἐτέχῃς, οὐκ ἂν
ἔσπενδεις αὐτῆς κυβερνήτης ὑπάρχειν· οὔτε γὰρ ἐκεῖ
σοι φύσει ἡ ναὺς συνέσται οὔτε ἐνταῦθα ὁ πλοῦτος,
ἀλλὰ πάντῃ ὁ λόγος. Ὅπερ οὖν σοι φυσικὸν καὶ συγ-
γενές, ὁ λόγος, τοῦτο καὶ οἰκεῖον ἡγησάμενος τούτου
25 ἐπιμελοῦ.

88 Ἐν Πέρσαις γεννηθεὶς οὐκ ἂν ἔσπενδεις οἰκεῖν
τὴν Ἑλλάδα ἀλλ' αὐτόθι διάγων εὐτυχεῖν· ἐν πενίᾳ
δὲ γεννηθεὶς τί σπεύδεις πλουτεῖν ἀλλ' οὐκ αὐτόθι
μένων εὐτυχεῖν;

30 89 Ὅσπερ ἐπὶ σμικροῦ σκίμποδος θλιβόμενον ὑγιαί-
νειν ἄμεινον ἢ ἐπὶ πλατείας κλίνης κυλινδόμενον νο-

σεῖν, οὕτω καὶ ἐν μικρᾷ περιουσίᾳ βέλτιον συστελλόμενον εὐθυμεῖν ἢ ἐν μεγάλῃ τυγχάνοντα δυσθυμεῖν.

90 Οὐ πενία λύπην ἐργάζεται ἀλλὰ ἐπιθυμία, οὐδὲ πλοῦτος φόβον ἀπαλλάττει ἀλλὰ λογισμός. κτησάμενος τοιγαροῦν ~~λογισμῶν οὐτε πλούτου~~ ἐπιθυμήσεις 5 οὐτε πενίαν μέμψη.

91 Οὐτε ἵππος ἐπὶ φάτνῃ καὶ φαλάροις καὶ τάπησιν οὐτε ὄρνις ἐπὶ βρώμῃ καὶ καλιᾷ ὑψοῦται καὶ γανυριᾷ, ἀλλ' ἄμφω ἐπὶ ὠκύτητι, ὃ μὲν ποδῶν ὃ δὲ πτερῶν. καὶ σὺ τοιγαροῦν μὴ ἐπὶ τροφῇ καὶ σκέπῃ καὶ ἀπλῶς 10 τῇ ἔξωθεν περιουσίᾳ μάταια ὀγκοῦ ἀλλ' ἐπὶ χρηστότητι καὶ εὐποιᾷ.

92 Τὸ καλῶς ζῆν τοῦ πολυτελεῶς διαφέρει· τὸ μὲν γὰρ ἐκ σωφροσύνης καὶ αὐταρκείας καὶ εὐταξίας καὶ κοσμιότητος [καὶ εὐτελείας] παραγίνεται, τὸ δὲ ἐξ 15 ἀκολασίας καὶ τρυφῆς καὶ ἀταξίας καὶ ἀκοσμίας· τέλος δὲ τοῦ μὲν ἔπαινος ἀληθὴς τοῦ δὲ φόρος. εἰ τοίνυν βούλει καλῶς ζῆν, μὴ ζῇται μετὰ πολυτελείας ἐπαινείσθαι.

93 Μέτρον ἔστω σοι παντὸς σίτου καὶ ποτοῦ ἢ 20 πρώτη τῆς ὀρέξεως ἐμπλησις· ὄψον δὲ καὶ ἡδονὴ αὐτὴ ἢ ὄρεξις· καὶ οὐτε πλείονα τῶν δεόντων προσοίση, οὐτε ὀψοποιῶν δεήσῃ, ποτῶ τε τῶ παραπεσόντι ἀρκεσθήσῃ.

94 Τὰς σιτήσεις ποιοῦ μὴ πολυτελεῖς καὶ σκυθρω- 25 πὰς, ἀλλὰ καὶ λαμπρὰς καὶ εὐτελεῖς, ἵνα μήτε διὰ τὰ σωματικὰ αἱ ψυχὰι ταράττωνται μήτε φενακίζόμεναι πρὸς τῶν ἡδονῶν τῶν σωματικῶν ὀλιγωρῶσιν, ἐπεὶ τοι βλάπτονται τρυφῶντα μὲν παραντίκα νοσοῦντα δὲ εἰσαῦθις τὰ σώματα. 30

95 Φρόντιζε ὅπως σε μὴ τὰ ἐν τῇ γαστρὶ μόνον σι-

τία ἐπαινῇ, ἀλλ' ἡ ἐν τῇ ψυχῇ εὐκρασία, ἐπεὶ τὰ μὲν ἀποσκυβαλίζεται, καὶ συνεκρεῖ ὁ ἔπαινος, ἡ δὲ καὶ ἡ ψυχὴ χωρισθῇ διαπαντὸς ἀκήρατος μένει.

96 Ἐν ταῖς ἐστιάσεσι μέμνησο ὅτι δύο ὑποδέχῃ, σῶ-
5 μα καὶ ψυχὴν, καὶ ὅτι ἂν τῷ σώματι δῶς τοῦτο εὐ-
θέως ἐξέχεας, ὅτι δ' ἂν τῇ ψυχῇ διαπαντὸς τηρεῖς.

97 Μὴ συγκεράσας ἅμα ὀργὴν πολυτελείᾳ προσε-
νέγκῃς, [ἐπεὶ ἡ] πολυτέλεια μὲν εἰσπηδήσασα τῷ σώ-
ματι μετ' οὐ πολὺ οἴχεται, ἡ δὲ ὀργὴ ἐνδύσα τῇ ψυχῇ
10 ἐπὶ τὸ μῆκιστον μένει. σκόπει τοιγαροῦν ὅπως μὴ ὑπ'
ὀργῆς ἐξαχθεῖς τοὺς δαιτυμόνας πολυτελῶς ὑβρίσῃς,
ἀλλὰ μᾶλλον μεθ' ἡμερότητος εὐτελῶς εὐφράνῃς.

98 Αἰσχροὺς τοῖς τῶν μελιττῶν δωρήμασι γλυκά-
ζοντα, τὴν κατάποσιν τὸ τῶν θεῶν δῶρον τὸν λόγον
15 πικράζειν τῇ κακίᾳ.

99 Μελέτω σοι ἐν τοῖς σιτίοις, ὅπως σοι οἱ ὑπουρ-
γοῦντες μὴ πλείους τῶν ὑπουργουμένων ὑπάρχωσιν·
ἄτοπον γὰρ ὀλίγαις στιβάσι πολλὰς δουλεύειν ψυχάς.

100 Ἄριστον μὲν εἰ καὶ ταῖς παρασκευαῖς χειρουρ-
20 γῶν καὶ ταῖς τροφαῖς ἐστιώμενος κυβερνᾷς τοῖς θε-
ραπεύουσι τῶν παρόντων. εἰ δὲ τὸ τοιόνδε δυσχερὲς
τῷ καιρῷ ὑπάρχοι, μέμνησο ὅτι μὴ κάμνων ὑπὸ κα-
μνόντων ὑπουργῇ, ἐσθίων ὑπὸ μὴ ἐσθιόντων, πίνων
ὑπὸ μὴ πινόντων, λαλῶν ὑπὸ σιωπῶντων, ἀνειμένος
25 ὑπὸ συνεσταλμένων· καὶ οὔτε αὐτὸς φλεγμῆνας ἄτο-
πον πείσῃ οὔθ' ἕτερον ἀγριάνας χαλεπὸν ἐργάσῃ.

101 Ἐρίξειν καὶ φιλονεικεῖν πάντῃ μὲν ἄτοπον, μά-
λιστα δὲ ἐν ταῖς παρὰ πότον ὁμιλίαις ἀπρεπές. οὔτε
γὰρ ἂν μεθύων νήφοντα διδάξειέ τις οὔτ' αὖ μεθύων
30 πρὸς νήφοντος πεισθείη. ἐνθα δ' ἂν μὴ παρῇ πει-
θοῦς τέλος, εἰκῇ σε παρέχεις διατείνεσθαι.

102 Οἱ τέττιγες μουσικολοὶ οἱ δὲ κοχλῖαι ἄφωνοι, χαίρουσι δὲ οἷ μὲν ὑγραίνόμενοι οἷ δὲ ἀλεινόμενοι. ἔπειτα προκαλεῖται τοὺς μὲν ἢ δρόσος, καὶ ἐπὶ ταύτῃ ἐκδύνουσι· τοὺς δ' αὖ διεγείρει ἀκμάζων ὁ ἥλιος, καὶ ἐπ' αὐτῷ ἄδουσι. τοιγαροῦν εἰ βούλει μουσικὸς καὶ 5 εὐάρμοστος ὑπάρχειν ἀνὴρ, ἥνίκ' ἂν μὲν ἐν τοῖς πότοις ὑπὸ τοῦ οἴνου δροσισθῇ ἢ ψυχῇ, τότε αὐτὴν μὴ ἔα προϊοῦσαν μολύνεσθαι· ἀλλ' ἥνίκ' ἂν ἐν ταῖς ἀνυδρίαις ὑπὸ τοῦ λόγου διαπυρωθῇ, τότε θεσπίζειν καὶ ἄδειν τὰ τῆς δικαιοσύνης κέλευε λόγια. 10

103 Τὸν προσομιλοῦντα τριχῇ διασκοποῦ, ἢ ὡς ἀμείνονα ἢ ὡς ἥττονα ἢ ὡς ἴσον. καὶ εἰ μὲν ἀμείνονα, ἀκούειν χρὴ καὶ πείθεσθαι αὐτῷ, εἰ δὲ ἥττονα, ἀπειθεῖν, εἰ δὲ ἴσον, συμφωνεῖν· καὶ οὐ ποτε ἀλώσῃ φιλονεικίας. 15

104 Ἀμεινον τῇ ἀληθείᾳ συγχωρήσαντα τὴν δόξαν νικᾷν ἢ τῇ δόξῃ συγχωρήσαντα πρὸς τῆς ἀληθείας ἡτταῖσθαι.

105 Ζητῶν τὴν ἀλήθειαν οὐ ζητήσεις τὸ ἐκ παντὸς τρόπου νικᾷν· καὶ εὐρὼν τὴν ἀλήθειαν ἔξεις τὸ μὴ 20 νικᾷσθαι.

106 Ἡ ἀλήθεια παρ' αὐτῇ νικᾷ, ἢ δὲ δόξα παρὰ τοῖς ἔξω.

107 Ἀριστον μετὰ ἐνὸς ἐλευθέρου ζῶντα ἄφοβον καὶ ἐλεύθερον ὑπάρχειν ἢ μετὰ πολλῶν δουλεύειν. 25

108 Ὅπερ φεύγεις παθεῖν, τοῦτο μὴ ἐπιχείρει διατιθέναι· φεύγεις δὲ δουλείαν, φυλάσσου τὸ δουλεύεσθαι. ὑπομένων γὰρ δουλεύεσθαι, αὐτὸς ὑπάρχειν πρότερον ἔοικας δοῦλος· οὔτε γὰρ κακία ἀρετῇ. κοινωνεῖ οὔτε ἐλευθερία δουλείᾳ. 30

109 Ὡσπερ ὁ ὑγιαίνων οὐκ ἂν ὑπὸ νοσοῦντων βού-
 λοιτο θεραπεύεσθαι, οὐδὲ τοὺς συνοικοῦντας αὐτῷ
 νοσεῖν· οὕτως οὐδ' ὁ ἐλεύθερος ἀνάσχοιτ' ἂν ὑπὸ
 δούλων ὑπηρετεῖσθαι ἢ τοὺς συμβιοῦντας αὐτῷ δου-
 5 λεύειν.

110 Εἰ βούλει δούλων ἐκτὸς ὑπάρχειν, αὐτὸς ἀπο-
 λύθητι δουλείας· ἔση δ' ἐλεύθερος, ἂν ἀπολυθῇς ἐπι-
 θυμίας. οὔτε γὰρ Ἀριστείδης οὔτε Ἐπαμεινώνδας
 οὔτε Λυκούργος πλουτοῦντες καὶ δουλευόμενοι ὁ μὲν
 10 δίκαιος ὁ δὲ σωτὴρ ὁ δὲ θεὸς προσηγορεύθησαν, ἀλλ'
 ὅτι πενόμενοι τὴν Ἑλλάδα δουλείας ἀπέλυον.

111 Εἰ βούλει σοι τὴν οἰκίαν εὖ οἰκείσθαι, μιμοῦ
 τὸν Σπαρτιάτην Λυκούργον· ὃν γὰρ τρόπον οὗτος οὐ
 τείχεσι τὴν πόλιν ἔφραξεν, ἀλλ' ἀρετῇ τοὺς ἐνοικοῦν-
 15 τας ὠχύρωσε καὶ διαπαντὸς ἐτήρησεν. ἐλευθέραν τὴν
 πόλιν· οὕτω καὶ σὺ μὴ μεγάλην αὐλήν περίβαλλε καὶ
 πύργους ὑψηλοὺς ἀνίστα, ἀλλὰ τοὺς ἐνοικοῦντας εὐ-
 νοία καὶ πίστει καὶ φιλῇ στήριξε, καὶ οὐδὲν εἰς αὐ-
 τὴν εἰσελεύσεται βλαβερόν, οὐδ' ἂν τὸ σύμπαν τῆς
 20 κακίας παρατάξῃται στίφος.

112 Μὴ πίνῃς καὶ γραφαῖς τὴν οἰκίαν σου περί-
 βαλλε, ἀλλὰ σωφροσύνη κατάγραφε· τὸ μὲν γὰρ ἄλ-
 λοῖον τῶν ὀφθαλμῶν ἐστὶν ἐπὶ καιρὸς γοητεία, τὸ δὲ
 σύμφυτος καὶ ἀνεξάλειπτος καὶ αἰδῖος οἰκίας κόσμος.
 25 113 Ἀντὶ βοῶν ἀγέλης πειρῶ φίλων ἀγέλας ἐναγε-
 λάξεσθαι σου τῇ οἰκίᾳ.

114 Ὡσπερ λύκος ὅμοιον κυνὶ, οὕτω καὶ κόλαξ καὶ
 μοιχὸς καὶ παράσιτος ὅμοιον φίλῳ. πρόσεχε τοίνυν
 μὴ ἀντὶ κυνῶν φυλάκων λάθῃς εἰσδεχόμενος λυμεῶ-
 30 νας λύκους.

115 Τὸ μὲν γύψω λευκανθίζουσαν σπουδάζειν θαν-

μάζεσθαι τὴν οἰκίαν ἀπειροκάλου, τὸ δὲ ἦθος χρηστό-
τητι κοινωνίας λαμπρύνειν φιλοκάλου τε ἅμα καὶ
φιλανθρωπῶν.

116 Ἐὰν θαυμάξης τὰ μικρά, πρὸ τῶν μεγάλων κα-
ταφρονηθήσῃ· ἐὰν δὲ καταφρονήσῃς τῶν μικρῶν, με- 5
γάλως θαυμασθήσῃ.

117 Οὐδὲν μικρότερον φιληδονίας καὶ φιλοκερδείας
καὶ ἀλαξονείας· οὐδὲν κρείσσον μεγαλοψυχίας καὶ
πραότητος καὶ φιλανθρωπίας.

118 Ξενοκράτους.

10

Χρημάτων αὐτῷ κομισθέντων ἀπ' Ἀλεξάνδρου,
ἐστιάσας τοὺς κομίζοντας τὸν αὐτοῦ τρόπον "ἀπαγ-
γείλατε" ἔφη "Ἀλεξάνδρω, ὅτι ἔστ' ἂν οὕτω ζῶ οὐ
δέομαι ταλάντων πεντήκοντα." τοσαῦτα γὰρ ἦν τὰ
πεμφθέντα.

15

119 Ἡρακλείτου.

Ἀνθρώποισι πᾶσι μέτεστι γινώσκειν ἑωυτοὺς καὶ
σωφρονεῖν.

120 Ἡρακλείτου.

Ἀνὴρ ὁκόταν μεθυσθῇ, ἄγεται ὑπὸ παιδὸς ἀνή- 20
βου σφαλλόμενος, οὐκ ἐπαῖων ὄκη βαίνει, ὑγρὴν τὴν
ψυχὴν ἔχων. αὕτη ψυχὴ σοφωτάτη καὶ ἀρίστη.

121 Ἐκ τῆς Νικολάου ἐθῶν συναγωγῆς.

Ἰβήρων αἱ γυναῖκες κατ' ἔτος ὅ τι ἂν ἐξυφνήσωσιν
ἐν κοινῷ δείκνύουσιν· ἄνδρες δὲ χειροτονητοὶ κρι- 25
ναντες τὴν πλεῖστα ἐργασαμένην προτιμῶσιν. ἔχουσι
δὲ καὶ μέτρον τι ζώνης, ἢ τὴν γαστέρα περιλαβεῖν ἂν
μὴ δυνηθῶσιν, αἰσχρὸν ἡγοῦνται.

122 Θουκυδίδου δημηγορίας Λακεδαιμο-
νίων (IV, 18).

30

Σωφρόνων δὲ ἀνδρῶν, οἳ τινες τὰ γαθὰ ἐς ἀμφί-
βολον ἀσφαλῶς ἔθεντο, καὶ ταῖς ξυμφοραῖς οἱ αὐτοὶ
εὐξυνετώτερον ἂν προσφέροιντο.

123 Μενεδήμου.

5 Μενέδημος νεανίσκου τινος εἰπόντος “μέγα ἐστὶ
τὸ τυχεῖν ὧν ἂν τις ἐπιθυμῇ,” εἶπε “πολλῷ μειζόν ἐστι
τὸ μὴδὲ ἐπιθυμεῖν ὧν μὴ δεῖ.”

124 Πλάτωνος ἐκ τῆς Σωκράτους ἀπολο-
γίας (29 a).

10 Τὸ γὰρ τοι θάνατον δεδιέναι, ὧς ἄνδρες, οὐδὲν
ἄλλο ἐστὶν ἢ δοκεῖν σοφὸν εἶναι μὴ ὄντα· δοκεῖν γὰρ
εἰδέναι ἐστὶν ἃ οὐκ οἶδεν. οἶδε μὲν γὰρ οὐδεὶς τὸν
θάνατον, οὐδ’ εἰ τυγχάνει τῷ ἀνθρώπῳ πάντων μέ-
ριστον ὃν τῶν ἀγαθῶν· δεδίασι δὲ ὥς εὖ εἰδότες ὅτι
15 μέριστον τῶν κακῶν ἐστι. καὶ τοῦτο πῶς οὐκ ἂν ἀμα-
θία ἐστὶν αὕτη ἢ ἐπονείδιστος, ἢ τοῦ οἴεσθαι εἰδέναι
ἃ οὐκ οἶδεν; ἐγὼ δέ, ὧς ἄνδρες, τούτῳ καὶ ἐνταῦθα
ἴσως διαφέρω τῶν πολλῶν ἀνθρώπων, καὶ εἰ δὴ τῷ
σοφώτερός του φαίην εἶναι, τούτῳ ἂν, ὅτι οὐκ εἰδὼς
20 ἱκανῶς περὶ τῶν ἐν ἄδου, οὕτω καὶ οἶμαι οὐκ εἰδέ-
ναι· τὸ δὲ ἀδικεῖν καὶ ἀπειθεῖν τῷ βελτίονι καὶ θεῷ
καὶ ἀνθρώπῳ ὅτι κακὸν καὶ αἰσχρὸν ἐστὶν οἶδα· πρὸ
οὗν τῶν κακῶν ὧν οἶδα ὅτι κακά ἐστιν ἃ μὴ οἶδα, εἰ
καὶ ἀγαθὰ ὄντα τυγχάνει, οὐδέποτε φοβήσομαι οὐδὲ
25 φεύξομαι.

125 Πλάτωνος ἐκ τῆς Σωκράτους ἀπολο-
γίας (30 a).

Οὐδὲν γὰρ ἄλλο πράττων ἐγὼ περιέρχομαι ἢ πει-
θῶν ὑμῶν καὶ νεωτέρους καὶ πρεσβυτέρους, μήτε σω-
30 μάτων ἐπιμελεῖσθαι μήτε χρημάτων πρότερον μήτε
ἄλλου τινὸς οὕτω σφόδρα ὥς τῆς ψυχῆς, ὅπως ὥς

ἀρίστη ἔσται· λέγων ὅτι οὐκ ἐκ χρημάτων ἡ ἀρετὴ γίνεται, ἀλλ' ἐξ ἀρετῆς τὰ χρήματα, καὶ τᾶλλ' ἀγαθὰ τοῖς ἀνθρώποις ἅπαντα καὶ ἰδία καὶ δημοσία.

126 Τοῦ αὐτοῦ (30 c).

Ἀλλὰ μηδαμῶς ποιεῖτε τοῦτο· εὖ γὰρ ἴστε, ἐὰν 5 ἐμὲ ἀποκτείνητε τοιοῦτον ὄντα οἷον ἐγὼ λέγω, οὐκ ἐμὲ μεῖζω βλάψετε ἢ ὑμᾶς αὐτούς. ἐμὲ μὲν γὰρ οὐδὲν ἂν βλάψειεν οὔτε Μέλητος οὔτε Ἄνυτος· οὐδὲ γὰρ ἂν δύναιντο. οὐ γὰρ οἶμαι θεμιτὸν εἶναι ἀμείνوني ἀνδρὶ ὑπὸ χείρονος βλάπτεσθαι· ἀποκτείνειεν μὲν τὰν 10 ἴσως ἢ ἐξελάσειεν ἢ ἀτιμάσειεν.

127 Πλάτωνος πολιτείας γ' (388 e).

Ἀλλὰ μὴν οὐδὲ φιλογέλωτας δεῖ εἶναι· σχεδὸν γὰρ ὅταν τις ἐφίῃ ἰσχυρῶ γέλωτι, ἰσχυρὰν καὶ μεταβολὴν ζητεῖ τὸ τοιοῦτο. Δοκεῖ μοι, ἔφη. Οὔτε ἄρα 15 ἀνθρώπους ἀξίους λόγου κρατουμένους ὑπὸ γέλωτος, ἂν τις ποιῇ, ἀποδεκτέον· πολὺ δὲ ἥττον, ἐὰν θεοὺς.

Θάλλουσα λυπῇ τοὺς ἄγαν ὑπέρφρονας.

128 Πλάτωνος πολιτείας γ' (389 d).

Τί δαί; σωφροσύνης ἄρα οὐ δεήσει ἡμῖν τοῖς 20 νεανίαις; Πῶς δὲ οὐ; Σωφροσύνης δὲ ὡς πλήθει οὐ τὰ τοιάδε μέγιστα, ἀρχόντων μὲν ὑπηκόους εἶναι, αὐτοὺς δὲ ἄρχοντας τῶν περὶ πότους καὶ ἀφροδίσια καὶ περὶ ἐδωδὰς ἡδονῶν; Ἐμοιγε δοκεῖ.

129 Τοῦ αὐτοῦ (Reip. IX 571 b).

25

Τῶν μὲν ἀναγκαίων ἡδονῶν τε καὶ ἐπιθυμιῶν δοκοῦσί τινες ἐμοὶ εἶναι παράνομοι, αἱ κινδυνεύουσιν ἐγγίνεσθαι μὲν ἐν παντί, κολαζόμεναι δὲ ὑπό τε τῶν νόμων, καὶ τῶν βελτιόνων ἐπιθυμιῶν, μετὰ λόγου, ἐνίων μὲν ἀνθρώπων ἢ παντάπασιν ἀπαλλάττεσθαι, 30

ἢ ὀλίγαι λείπεσθαι καὶ ἄσθενεῖς· τῶν δὲ ἰσχυρότε-
 ραι καὶ πλείους. Λέγεις δὴ τίνας, ἔφη, ταύτας; Τὰς
 περὶ τὸν ὕπνον, ἣν δ' ἐγώ, ἐγειρομένας, ὅταν τὸ μὲν
 ἄλλο τῆς ψυχῆς εὖδῃ, ὅσον λογικὸν καὶ ἡμερον καὶ
 5 ἄρχον ἐκείνου· τὸ δὲ θηριώδες τε καὶ ἀγριον, ἢ σίτου
 ἢ μέθης πλησθέν, σκιρτᾷ τε καὶ ἀπωσάμενον τὸν
 ὕπνον ζητεῖ ἵέναι καὶ ἀποπιμπλάναι τὰ αὐτοῦ ἥθη·
 οἶσθ' ὅτι πάντα ἐν τῷ τοιούτῳ τολμᾷ ποιεῖν ὥς ἀπὸ
 πάσης λελυμένον τε καὶ ἀπηλλαγμένον αἰσχύνης καὶ
 10 φρονήσεως· μητρί τε γὰρ ἐπιθυμεῖ μίγνυσθαι, ὥς
 οἶται, οὐδὲν ὀκνεῖ, ἄλλω τε ὁτρωῦν ἀνθρώπων καὶ
 θεῶν καὶ θηρίων· μισαιφονεῖν τε ὁτιοῦν βρώματός
 τε ἀπέχεσθαι μηδενός· καὶ ἐνὶ λόγῳ, οὔτε ἀνοίας οὐ-
 δὲν ἐλλείπει οὔτ' ἀναισχυντίας. Ἀληθέστατα, ἔφη,
 15 λέγεις. Ὅταν δέ γ' οἶμαι ὑγιεινῶς τις ἔχῃ αὐτὸς αὐ-
 τοῦ καὶ σωφρόνως, καὶ εἰς τὸν ὕπνον ἵῃ, τὸ λογιστι-
 κὸν μὲν ἐγείρας αὐτοῦ, καὶ ἐστιάσας λόγων καλῶν
 καὶ σκέψεων, εἰς σύννοϊαν αὐτὸς αὐτοῦ ἀφικόμενος·
 τὸ ἐπιθυμητικὸν δὲ μὴτ' ἐνδεία δοὺς μήτε πλησμο-
 20 νῇ, ὅπως ἂν κοιμηθῇ καὶ μὴ παρέχῃ θόρυβον τῷ
 βελτίστῳ χαῖρον ἢ λυπούμενον, ἀλλ' ἐὼν αὐτὸ καθ'
 ἑαυτὸ μόνον καθαρὸν σκοπεῖν καὶ ὁρέγεσθαι τοῦ αἰ-
 σθάνεσθαι ὃ μὴ οἶδεν, ἢ τι τῶν γεγονότων ἢ ὄντων
 ἢ καὶ μελλόντων· ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ θυμοειδὲς
 25 πραῦνας, καὶ μὴ τισιν εἰς ὀργὴν ἔλθῶν, κεκινημένῳ
 τῷ θυμῷ καθεύδῃ, ἀλλ' ἡσυχάσας μὲν τῷ δύο εἶδη,
 τὸ τρίτον δὲ κινήσας, ἐν ᾧ τὸ φρονεῖν ἐγγίνεται, οὔ-
 τως ἀναπαύηται, οἶσθ' ὅτι τῆς ἀληθείας ἐν τῷ τοιού-
 τῳ μάλιστα ἄπτεται, καὶ ἥκιστα παράνομοι τότε αἰ-
 30 ὄψεις φαντάζονται τῶν ἐνυπνίων. Παντελῶς μὲν οὖν,
 ἔφη, οἶμαι οὕτω. ταῦτα μὲν τοίνυν ἐπιπλέον ἐξήχθη-
 μεν εἰπεῖν· ὃ δὲ βουλόμεθα γινῶναι, τόδ' ἐστίν, ὥς

ἄρα δεινόν τι καὶ ἄγριον καὶ ἄνομον ἐπιθυμιῶν εἶδος ἐκάστω ἐνεστι, καὶ πάνυ δοκοῦσιν ἡμῶν ἐνίοις μετρίοις εἶναι. τοῦτο δὲ ἄρα ἐν τοῖς ὕπνοις γίνεται ἐνδηλον.

130 Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ συντομίου (180 e). 5

Πᾶσα γὰρ πράξις ὧδὲ ἔχει· αὐτὴ ἐφ' ἑαυτῆς πραττομένη οὔτε καλὴ οὔτε αἰσχρά, οἷον ὃ νῦν ἡμεῖς ποιοῦμεν, ἢ πλίνειν ἢ ἄδειν ἢ διαλέγεσθαι, οὐκ ἔστι τούτων αὐτὸ καθ' αὐτὸ καλὸν οὐδέν· ἀλλ' ἐν τῇ πράξει, ὡς ἂν πραχθῇ, τοιοῦτον ἀπέβη. καλῶς μὲν γὰρ 19 πραττόμενον καὶ ὀρθῶς καλὸν γίνεται, μὴ ὀρθῶς δὲ αἰσχρόν· οὕτω δὴ καὶ τὸ ἐρᾶν καὶ ὁ ἔρως οὐ πᾶς ἔστι καλὸς οὐδ' ἄξιος ἐγκωμιάζεσθαι, ἀλλ' ὁ καλῶς προτρέπων ἐρᾶν.

131 Πλάτωνος (Symp. 184 b). 15

Ἔστι γὰρ ἡμῖν νόμος, ὥσπερ ἐπὶ τοῖς ἐρασταῖς ἦν, δουλεύειν ἐθελοντὰς ἡντινοῦν δουλείαν παιδικοῖς, μὴ κολακείαν μηδὲ ἐπονείδιστον εἶναι· οὕτω δὴ καὶ ἄλλη μία μόνη δουλεία ἐκούσιος λείπεται οὐκ ἐπονείδιστος· αὕτη δ' ἔστιν ἡ περὶ τὴν ἀρετὴν. νενομίσται 20 γὰρ δὴ ἡμῖν, ἐάν τις τινα θέλῃ θεραπεύειν, ἡγούμενος δι' ἐκεῖνον ἀμείνων ἔσεσθαι, ἢ κατὰ σοφίαν τινα ἢ κατὰ ἄλλο ὅτιοῦν μέρος ἀρετῆς, αὕτη αὖ ἡ ἐθελόδουλεία οὐκ αἰσχρά ἐστὶν οὐδὲ κολακεία.

132 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Φαίδωνος (68 c). 25

Ἀριστον δὲ τὸ περὶ τὰς ἐπιθυμίας μὴ ἐπτοῆσθαι, ἀλλ' ὀλιγώρως ἔχειν καὶ κοσμίως.

133 Πλάτωνος (Charm. 173 c).

Εἰ δὲ βούλοιο γε καὶ τὴν μαντικὴν εἶναι, συγχωρητέον ἐπιστήμην τοῦ μέλλοντος ἔσεσθαι, καὶ τὴν σωφροσύνην αὐτῆς ἐπιστατοῦσαν, τοὺς μὲν ἀλαξόνας

ἀποτρέπειν, τοὺς δὲ ἀληθεῖς μάντις καθιστάναι ἡμῖν
προφήτας τῶν μελλόντων. κατεσκευασμένον δὲ οὕτω
τὸ ἀνθρώπινον γένος, ὅτι μὲν ἐπιστημόνως ἂν πράτ-
τοι καὶ ζῶῃ, ἐγῶμαι· ἡ γὰρ σωφροσύνη φυλάττουσα
5 οὐκ ἂν ἐρῇ παρεμπιπτοῦσαν τὴν ἀνεπιστημοσύνην
συνεργὸν ἡμῖν εἶναι.

134 Ἔστι δὲ δὴ, ὡς ἔοικεν, ὃ νῦν λέγεις, ὅτι ἡδο-
ναὶ εἰσὶ τινες αἱ μὲν ἀγαθαὶ αἱ δὲ κακαί· ἡ γὰρ;
Ναί. Ἄρ' οὖν ἀγαθαὶ μὲν αἱ ὠφέλιμοι, κακαὶ δὲ αἱ
10 βλαβεραί; Πάνυ γε. Ὀφέλιμοι δὲ αἱ ἀγαθὸν ποιοῦ-
σαι, κακαὶ δὲ αἱ κακόν; Φημί. Ἄρ' οὖν τὰς τοιάσδε
λέγεις, οἷον κατὰ τὸ σῶμα, ἃς δὴ νῦν λέγομεν ἐν τῷ
ἐσθίειν καὶ πίνειν ἡδονάς, εἰ ἄρα τούτων αἱ μὲν
ὕγρειαν ποιοῦσαι ἐν τῷ σώματι ἢ ἰσχὺν ἢ ἄλλην τινα
15 ἀρετὴν τοῦ σώματος, αὐταὶ μὲν ἀγαθαὶ αἱ δὲ τάναν-
τία τούτων κακαί; Πάνυ γε. Οὐκ οὖν καὶ λῦπαι
ὥσαύτως αἱ μὲν χρησταὶ εἰσιν αἱ δὲ πονηραί; Πῶς
γὰρ οὔ; Οὐκ οὖν τὰς μὲν χρηστὰς καὶ ἡδονὰς καὶ
λύπας καὶ αἰρετέον ἐστὶ καὶ πρακτέον; Πάνυ γε.
20 Τὰς δὲ πονηρὰς οὔ; Δῆλον γὰρ δὴ. Ἔνεκα γὰρ δὴ-
που τῶν ἀγαθῶν ἅπαντα ἡμῖν πρακτέα ἐστί· — καὶ
τῶν ἀγαθῶν ἄρα ἔνεκα δεῖ ὡς τᾶλλα, καὶ τὰ ἡδέα
πράττειν, ἀλλ' οὐκ ἀγαθὰ τῶν ἡδέων; Πάνυ γε.
Ἄρ' οὖν παντὸς ἀνδρός ἐστὶν ἐκλέξασθαι ποῖα ἀγαθὰ
25 τῶν ἡδέων ἐστὶ καὶ ποῖα κακά; ἡ τεχνικοῦ δεῖ εἰς
ἕκαστον; Τεχνικοῦ. Ἀναμνησθῶμεν δὴ ὧν αὐτὸς ἐγὼ
εἰς Πῶλον καὶ Γοργίαν ἐτύγχανον λέγων· ἔλεγε γὰρ
αὐτός, εἰ μνημονεύεις, ὅτι εἶεν παρασκευαί, αἱ μὲν
μέχρι ἡδονῆς αὐτὸ τοῦτο παρασκευάζουσαι ἀγνοοῦσαι
30 δὲ τὸ βέλτιον καὶ τὸ χεῖρον, αἱ δὲ γινώσκουσιν ὅτι τε
ἀγαθὸν καὶ ὅτι κακόν· καὶ ἐτίθουν τῶν μὲν περὶ τὰς

ἡδονὰς τὴν μαγειρικὴν ἐμπειρίαν ἀλλ' οὐ τέχνην, τῶν δὲ περὶ τὸ ἀγαθὸν τὴν ἰατρικὴν τέχνην. Plat. Gorg. 499 c.

135 Πλάτωνος (Gorg. 507c).cn

Ἐγὼ μὲν οὖν ταῦτα οὕτω τίθεμαι καὶ φημι ταῦτα 5 ἀληθῆ εἶναι. εἰ δέ ἐστιν ἀληθῆ, τὸν βουλόμενον ὡς ἔοικεν εὐδαίμονα εἶναι, σωφροσύνην μὲν ἀσκητέον καὶ διωκτέον ἐστίν· ἀκολασίαν δὲ φευκτέον ὡς ἔχει ποδῶν ἕκαστος ἡμῶν· καὶ παρασκευαστέον ἑαυτὸν μάλιστα μὲν μηδὲν δεῖσθαι τοῦ κολάζεσθαι, εἴαν δὲ 10 δεηθῇ ἢ αὐτὸς ἢ ἄλλος τις τῶν οἰκείων ἢ ἰδιώτης ἢ πόλις, ἐπιθετέον δίκην καὶ κολαστέον, εἰ μέλλει εὐδαίμων εἶναι. οὗτος ἔμοιγε δοκεῖ σκοπὸς εἶναι, πρὸς ὃν βλέποντα δεῖ ξῆν· καὶ πάντα εἰς τοῦτο τὰ αὐτοῦ συντείνοντα καὶ τὰ τῆς πόλεως, ὅπως δικαιοσύνη 15 παρέσται καὶ σωφροσύνη τῷ μακαρίῳ μέλλοντι ἔσεσθαι, οὕτω πράττειν· οὐκ ἐπιθυμίας ἑῶντα ἀκολάστους εἶναι καὶ ταύτας ἐπιχειροῦντα πληροῦν, ἀνῆνυτον κακόν, ληστοῦ βίον ζῶντα· οὔτε γὰρ ἂν ἄλλως ἀνθρώπῳ προσφιλέως εἴη ὁ τοιοῦτος οὔτε θεῷ· 20 κοινωνεῖν γὰρ ἀδύνατος. ὅτῳ γὰρ μὴ ἡ κοινωνία, φιλία οὐκ ἂν εἴη. φασὶ δὲ σοφοί, ὥς Καλλίκλεις, καὶ οὐρανὸν καὶ γῆν καὶ θεοὺς καὶ ἀνθρώπους τὴν κοινωνίαν συνέχειν, καὶ φιλίαν καὶ κοσμιότητα καὶ σωφροσύνην καὶ δικαιοσύνην· καὶ τὸ ὅλον τοῦτο διὰ 25 ταῦτα κόσμον καλοῦσιν, ὥς ἑταῖρε, οὐκ ἀκοσμίαν οὐδὲ ἀκολασίαν. σὺ δέ μοι δοκεῖς οὐ προσέχειν τὸν νοῦν τούτοις καὶ ταῦτα σοφὸς ὦν· ἀλλὰ λέληθές σε ὅτι ἰσότης ἢ γεωμετρικὴ καὶ ἐν θεοῖς καὶ ἐν ἀνθρώποις μέγα δύναται· σὺ δὲ πλεονεξίαν οἶει δεῖν ἀσκεῖν, 30 γεωμετρίας γὰρ ἀμελεῖς.

136 Ἰαμβλίχου ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τῆς πρὸς
Ἀρετὴν περὶ σωφροσύνης.

Τὰ αὐτὰ δὴ οὖν καὶ περὶ πασῶν τῶν δυνάμεων
τῆς ψυχῆς ἀποφαίνομαι, τὴν συμμετρίαν αὐτῶν πρὸς
5 ἀλλήλας καὶ εὐταξίαν θυμοῦ τε καὶ ἐπιθυμίας καὶ
λόγου κατὰ τὴν προσήκουσαν ἐκάστῳ τάξιν εὐκο-
σμίαν· καὶ τούτων ἡ τοῦ ἄρχειν τε καὶ ἄρχεσθαι ἐν
δέοντι γινομένη διανομὴ σωφροσύνη ἂν εἴη πολυειδής.

ΠΕΡΙ ΑΚΟΛΑΣΙΑΣ. 5.

101 Σοφοκλέους.

Σοφοκλῆν ἤρετό τις πρεσβύτην ὄντα, εἰ ἔτι πλη-
σιάζοι γυναικί· ὃ δ' "εὐφήμει" ἔφη "ἀσμενέστατα
ἀπέφυγον ὥσπερ λυττῶντα καὶ ἄγριον δεσπότην."

2 Ἀντισθένους.

15 Ἀντισθένης ἔλεγεν τὰς μὴ κατὰ θύραν εἰσιούσας
ἡδονὰς ἀναγκαῖον μὴ κατὰ θύραν πάλιν ἐξιέναι· δεή-
σει οὖν τμηθῆναι ἢ ἐλλεβορισθῆναι.

3 Διογένους.

Διογένης τοὺς πολλοὺς ἔφασκεν ζῶντας μὲν ἑαυ-
20 τοὺς σήπειν λουτροῖς τέγγοντας καὶ ἀφροδισίοις τή-
κοντας, ἀποθνήσκοντας δ' ἐν θυμιάμασι τὸ σῶμα κε-
λεύειν ἀποτίθεσθαι, τοὺς δ' ἐν μέλιτι, ὑπὲρ τοῦ μὴ
ταχέως κατασαπῆναι.

4 Τοῦ αὐτοῦ.

25 Διογένης ἔλεγεν τῶν οἴκων ἐνθα πλείστη τροφὴ
πολλοὺς μῦς εἶναι καὶ γαλαῖς· καὶ δὴ σώματα τὰ πολ-
λὴν τροφὴν δεχόμενα καὶ νόσους ἴσας ἐφέλκεσθαι.

5 Διογένης πρὸς τινα νέον περιττῶς καλλωπιζόμε-

νον "εἰ μὲν πρὸς ἄνδρας, ἀτυχεῖς" εἶπεν, "εἰ δὲ πρὸς γυναῖκας, ἀδικεῖς."

6 Ἐρυξιμάχου.

Ἐρυξιμάχος τὴν συνουσίαν μικρὰν ἐπιληψίαν ἔλεγεν καὶ χρόνῳ μόνῳ διαλλάττειν.

5

7 Ἀντιφῶντος.

"Ἐνθα τὸ ἡδὺ ἐστὶ πλησίον που καὶ τὸ λυπηρόν· αἱ γὰρ ἡδοναὶ οὐκ ἐκ σφῶν αὐτῶν ἐκπορεύονται, ἀλλ' ἀκολουθοῦσιν αὐταῖς λύπαι καὶ πόνοι.

8 Μουσωνίου.

10

Ἀρχὴ τοῦ μὴ κατοκνεῖν τὰ ἀσχήμονα [πράττειν] τὸ μὴ κατοκνεῖν τὰ ἀσχήμονα λέγειν.

9 Σωκράτους.

Σωκράτης ἔφη τοὺς μοιχοὺς ὅμοιόν τι ποιεῖν τοῖς μὴ βουλομένοις ἐκ τῶν ἀπορρεουσῶν πίνειν, ἀλλ' ἐκ τοῦ ὕδατος τοῦ ἐν τῷ βάθει χείρονος ὑπάρχοντος.

10 Σόλωνος.

Ἡδονὴν φεῦγε ἢ τις ὕστερον λύπην τίττει.

11 Δημοκρίτου.

Ἐνιοὶ πολίων μὲν δεσπόζουσι, γυναῖξί δὲ δουλεύουσι.

12 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Φαίδωνος (68 e).

Καί τοι καλοῦσίν γε ἀκολασίαν τὸ ὑπὸ τῶν ἡδονῶν ἄρχεσθαι.

13 Εὐσεβίου.

25

Τῶν ταῖς αἰσχροῖς ἐπιθυμίαις ἐπιχειρούντων ἐλεύθερον μηδένα νόμιζε. τῶν γὰρ τοὺς τῇ τύχῃ δούλους κεκτημένων πολὺ βαρύτεροις οὗτοι δεσπόταις τοῖς καταναγκάζουσι ταῦτα δουλεύουσιν.

14 Τοῦ αὐτοῦ.

Γαστριμαργίῃ σῶμα παίνει, ἀλογίῃν αἰρεί, ψυχῆς δὲ τὸ κάλλιστον λογισμὸν κοιμίζει.

15 Τοῦ αὐτοῦ.

5 Ψυχῇ σῶμα ἀνθρώπου ἐδοσαν οἱ θεοί, ὥστε τῇ ψυχῇ τὸ σῶμα ὑπηρετέεσθαι. οἱ δὲ πολλοὶ τὸ ἔμπαλιν ποιοῦνσι, σώματι πρὸς πάντα καὶ ἐς μούνα τὰ ἐκείνου ὑπουργήματα τὸ κρέσσον τῷ χείρονι καὶ θνητῷ ἀθάνατον ψυχὴν καταδουλεύμενοι.

10 16 Τοῦ αὐτοῦ.

Ἀκολασίῃ ψυχὴν λυμαίνεται καὶ σῶμα διαφθείρει, τόπερ ἔνεκα τῆς ἡδονῆς καὶ ὥστε αὐτῷ χαρίζεσθαι τὸν ἔχοντά μιν καταναγκάσαι τὰ αἰσχιστα πάντα ποιεῖν.

15 17 Τοῦ αὐτοῦ.

Ἀκολασίῃ ψυχὴν ὥσπερ νῆα ἄνεμοι ὑπολαβόντες τῇδε καὶ τῇδε φορέοντες συγκλονέουσι καὶ ἀπειθέα ποιοῦνσι τῷ κυβερνήτῃ· οὕτω καὶ ψυχὴν δονέουσα καὶ ἀπειθέα νόῳ εἶναι καταναγκάζουσα εἰρηνεύειν
20 καὶ ἐν τῷ εὐδίῳ καὶ ἀσφαλεστάτῳ ὀρμέειν οὐ ξυγχαρῆει.

18 Φιλήμονος.

Σοὶ γὰρ τίς ἐστίν, εἰπέ μοι, παρρησία;
σὺ λαλεῖς ἐν ἀνθρώποισιν ὥς ἄνθρωπος ὢν,
25 τὸ δ' ὅλον περιπατεῖς, ἢ τὸν αὐτὸν ἄερα
ἐτέροισιν ἔλκεις, εἰπέ μοι, τοιοῦτος ὢν;

19 Κλεάνθους.

Ὅστις ἐπιθυμῶν ἀνέχετ' αἰσχροῦ πράγματος,
οὗτος ποιήσει τοῦτ' ἐὰν καιρὸν λάβῃ.

30 20 Τοῦ αὐτοῦ.

Πόθεν ποτ' ἄρα γίνεται μοιχῶν γένος;
ἐκ κριθιῶντος ἀνδρὸς ἐν ἀφροδισίοις.

21 Εὐφρονος.

Οὐκ ἔστι μοιχοῦ μεῖζον οὐδὲ ἐν κακόν·
ἐν ταῖς γὰρ ἑτέρων βούλει ἀτυχίαις τρυφᾶν.

5

22 Εὐριπίδου Ἀντιόπη.

Καὶ μὴν ὅσοι μὲν σαρκὸς εἰς εὐξίαν
ἀσκοῦσι βίον, ἣν σφαλῶσι χρημάτων,
κακοὶ πολῖται· δεῖ γὰρ ἄνδρ' εἰθισμένον
ἀκόλαστον ἦθος γαστρὸς ἐν ταυτῷ μένειν.

10

23 Ἀναξανδρίδου.

Μηδέποτε δοῦλον ἡδονῆς σαντὸν ποίει.
λάγνης γυναικὸς ἔστιν οὐκ ἀνδρὸς τόδε.

24 Ἀλέξιδος.

Φεῦγ' ἡδονὴν φέρουσιν ὕστερον βλάβην.

15

25 Μενάνδρου Ὀργῆ.

Οὐκ ἔστι μοιχοῦ προῖγμα *
ἀτιμότερον· θανάτου γὰρ ἔστιν ὦνιον.

26 Τοῦ αὐτοῦ.

Ὅνειδος αἰσχρὸς βίος ὅμως καὶ ἡδὺς ἦ.

20

27 Ἀριστοφῶντος Ἰατροῦ.

Αἰ τῶν ἐταίρων γὰρ διοπετεῖς οἰκίαι·
γερόνασιν ἄβατοι τοῖς ἔχουσι μηδὲ ἔν.

28 Ἀπολλόδωρος.

Καὶ κλείεθ' ἡ θύρα μοχλοῖς· ἀλλ' οὐδὲ εἰς
τέκτων ὀχυρὰν οὕτως ἐποίησεν θύραν,
δι' ἧς γαλῇ καὶ μοιχὸς οὐκ εἰσέρχεται.

25

29 Βάθωνος.

Πολλῶν σφόδρ' ὄντων χἀτέων ἐν τῷ βίῳ,

ἐφ' οἷς ἅπαντες εἰκότως θορυβούμεθα,
 μάλιστ' ἐμοὶ δῆπουθε κινουῖσιν χολήν
 οἱ τῶν τρόπων φάσκοντες ἐπεικῶς ἐρᾶν,
 καὶ λανθάνειν δοκοῦντες, ὅτι πεπλασμένως
 τὸ πρᾶγμα παρακεντοῦσι, κοῦκ ἀληθινῶς.
 τίνα γὰρ ἔχει, πρὸς τῆς Ἀθηνᾶς, διαφορὰν
 ὁ τῶν νεωτέρων τε καὶ λείων τρόπος
 παρ' ὃν οἱ δασεῖς ἔχουσι καὶ προβεβηκότες;

30 Φοινικίδου.

- 10 -Μὰ τὴν Ἀφροδίτην οὐκ ἂν ὑπομείναιμ' ἔτι,
 Πυθιάς, ἐταιρεῖν· χαιρέτω· μή μοι λέγε,
 ἀπέτυχον, οὐδὲν πρὸς ἐμέ, καταλῦσαι θέλω.
 εὐθύς ἐπιχειρήσασα φίλον ἔσχον τινὰ
 στρατιωτικόν· διαπαντὸς οὗτος τὰς μάχας
 15 ἔλεγεν, ἐδείκνυ δ' ἅμα λέγων τὰ τραύματα,
 εἰσέφερε δ' οὐδέν. δωρεὰν ἔφη τινὰ
 παρὰ τοῦ βασιλέως λαμβάνειν, καὶ ταῦτ' ἀεὶ
 ἔλεγεν· διὰ ταύτην ἣν λέγω τὴν δωρεὰν
 ἐνιαυτὸν ἔσχε μ' ὁ κακοδαίμων δωρεάν.
 20 ἀφῆκα τοῦτον, λαμβάνω δ' ἄλλον τινά,
 ἱατρόν. οὗτος εἰσάγων πολλοὺς τινὰς
 ἔτεμν' ἕκαε· πτωχὸς ἦν καὶ δῆμιος.
 δεινότερος οὗτος θατέρου μοι κατεφάνη.
 ὁ μὲν διήγημ' ἔλεγεν, ὁ δ' ἐποίει νεκρούς.
 25 τρίτῳ συνέξευξ' ἡ τύχη με φιλοσόφῳ
 πώγων' ἔχοντι καὶ τρίβωνα καὶ λόγον·
 εἰς προὔπτου ἤλθον ἐμπεσοῦσα δὴ κακόν.
 οὐδὲν ἐδίδου γάρ. τάλαν * αἰτῶ τι ἔφη
 οὐκ ἀγαθὸν εἶναι τὰργύριον. ἔστω κακόν,
 30 διὰ τοῦτο δός μοι, ῥίψον· οὐκ ἐπείθετο.

31 Σωκράτους.

Οὔτε πῦρ ἱματίῳ περιστεῖλαι δυνατόν οὔτε αἰσχροὺν ἀμάρτημα χρόνῳ.

32 Τοῦ αὐτοῦ.

Τὸ μὲν πῦρ ὁ ἄνεμος, τὸν δὲ ἔρωτα ἡ συνήθεια ἐκκαίει.

5

33 Ἐκ τῶν Σερήνου.

Διογένης κατεγέλα τῶν τὰ μὲν ταμιεῖα κατασημαινομένων μοχλοῖς καὶ κλεισὶ καὶ σημάτων, τὸ δὲ σῶμα τὸ αὐτῶν πολλαῖς θυρίσι καὶ θύραις ἀνοιγόντων διὰ τε στόματος καὶ αἰδοίων καὶ ὠτων καὶ ὀφθαλμῶν.

34 Ζήνωνος.

Ὁ Ζήνων ἡτιάτο τοὺς πλείστους λέγων, ἔξον ἀπὸ τῶν πόνων τὰς ἡδονὰς φέρειν, ἀπὸ τῶν μαγειρείων λαμβάνοντας.

15

35 Μουσωνίου.

Μουσώνιος ἔλεγεν ὑπερβολὴν ἀναισχυντίας εἶναι τὸ πρὸς μὲν τὰς τῶν πόνων ὑπομονὰς μεμνησθαι τῆς τοῦ σώματος ἀσθενείας, πρὸς δὲ τὰς τῶν ἡδονῶν ἐκλανθάνεσθαι.

20

36 Ἐκ τῶν Σερήνου.

Περὶ Εὐριπίδου τις ἔλεγεν ὅτι μισογύνης εἶη· καὶ ὁ Σοφοκλῆς “ἀλλ’ οὐκ ἔν γε τῇ κλίνῃ” ἔφη.

37 Κλεάνθους.

Κλεάνθης ἔλεγεν, εἰ τέλος ἐστὶν ἡ ἡδονή, πρὸς 25 κακοῦ τοῖς ἀνθρώποις τὴν φρόνησιν δίδοσθαι.

38 Διογένους.

Διογένης “παρὰ μὲν τῶν θεῶν” φησὶν “ὑγίειαν εὖχονται· πάντα δὲ οἱ πλείστοι τὰναντία τῇ ὑγιείᾳ πράττουσιν.”

30

39 Κράτης.

Κράτης ἰδὼν χροσῆν εἰκόνα Φρύνης τῆς ἐταίρας ἐν Δελφοῖς ἐστῶσαν, ἀνέκραγεν ὅτι τοῦτο τῆς Ἑλλήνων ἀκρασίας τρόπαιον ἔστηκεν.

540 Αἰσώπου www.libtool.com.cn

Αἰσώπος πρὸς τὸν τῷ κάλλει κακῶς κεχορημένον εἶπεν "ὁποῖω ἱματίῳ ἡμφιεσμένος κακῶς αὐτὸ ἀποδύῃ."

41 Εἰς φιλοσοφίαν λόγων.

Καὶ μὴν τό γε ἀκολασταίνειν πάλαι ψέγεται, ὅτι
10 ἀνίεται ἐν τῷ τοιούτῳ τὸ ἐπιθυμητικὸν εἰς ἐλευθερίαν πέρα τοῦ δέοντος.

42 Πλουτάρχου ἐκ τοῦ κατὰ ἡδονῆς.

"Ὅτι τὰ σώματα ἀνίησιν ἡ ἡδονὴ καθ' ἡμέραν ἐκμαλάττουσα ταῖς τρυφαῖς, ὧν ἡ συνέχεια παραιρεῖται
15 τὸν τόνον, ἀναχαλῶσα τὴν ἰσχὺν αὐτῶν, ἐξ ὧν ῥαστώνη μὲν νόσων, ῥαστώνη δὲ καμάτων, προμελετώμενον δ' ἐν νεότητι γῆρας.

43. Ἐν ταυτῷ.

Θηρίον ἐστὶ δουλαγωγὸν ἡδονή, ἀλλ' οὐκ ἄγριον.
20 εἴθε γὰρ ἦν, φανερωῶς ἂν πολεμοῦσα ταχέως ἐάλω· νῦν δὲ καὶ ταύτῃ μισητότερον, ὅτι κλέπτει τὴν ἐχθρὰν ὑποδνομένη σχῆμα εὐνοίας. ὥστε διχῇ ἀποτρόπαιον, καὶ ὧν βλάπτει καὶ ὧν ψεύδεται.

44 Ἐν ταυτῷ.

25 Τὰς μὲν οὖν δικαίας ἡδονὰς οὐκ ἔτ' ἂν ἡδονὰς οὔτω καλέσαιμεν, οὔτε ἴσμεν, ἀλλὰ θεραπέας· ὅσαι δὲ παρὰ ταύτας, πᾶσαι ὕβρεις περιτταὶ εἰσι, πεπηρωμέναι, βιαζόμεναι, καὶ ταῖς ποικιλίαις κολακεύουσαι λανθάνουσι βλάπτουσαι. οὐ δὲ εἰς τὰ ἡμέτερα
30 νόμος ὁ καὶ τὰ τῶν ἀλόγων ζώων, ὧν μετὰ τὸ ἀκέσα-

σθαι τὰς ἐπιθυμίας οὐδενὸς ὄρεξις, ἀλλὰ κόρος τῶν ἐπειγόντων ἀβιάστοις ἡδοναῖς.

45 Ἐν ταυτῷ.

Μή τις προδότας ἐπαινεῖ; τοιοῦτόν ἐστιν ἡ ἡδονή, προδίδωσι τὰ τῆς ἀρετῆς. μή τις βασανιστάς; 5 τοιοῦτόν ἐστιν τὸ ἡδεσθαι, βασανίζει τὰ τῆς σωφροσύνης. μή τις φιλαργυρίαν; ἀπλήρωτόν ἐστιν ἐκάτερον. τί τηλικούτῳ χαίρομεν θηρίῳ, ὃ κολακεῦον ἡμᾶς ἀναλίσκει;

46 Ἐν ταυτῷ.

10

Τί δ' οὐ πάντων ὁρώντων ἀκρατεύεις, ἀλλὰ καὶ σαυτὸν αἰδούμενος φεύγεις νυκτὶ καὶ σκότῳ τοῖς ἁμαρτύροις πιστεύων τὴν ὕβριν; οὐδεὶς γὰρ τῶν καλῶν ἔργων σκότος προβάλλει τὸ φῶς αὐτοῖς μαρτυρεῖν αἰσχυνόμενος, ἀλλ' ὅλον ἅμα τὸν κόσμον ἥλιον 15 γενέσθαι πρὸς ᾧ κατορθοὶ βούλοιντ' ἄν· ἅπαντα δὲ κακία ὁρᾶσθαι γυμνὴ φυλάττεται σκέπην προβαλλομένη τὰ πάθη. ἀποκόψαντες οὖν αὐτὰ γυμνάς βλέπομεν τὰς ἡδονάς· μεθύουσιν εἰς ἀναισθησίαν, λαγνεύουσιν εἰς * αἰῶνα, καθεύδουσιν εἰς ἔργα, οὐκ 20 ἐπιστρέφονται πόλεων, οὐ φροντίζουνσι γονέων, οὐκ αἰσχύνονται νόμους.

47 Πυθαγόρου.

Δουλεύειν πάθει χαλεπώτερον ἢ τυράννοις (Porph. ep. ad Marc. c. 34).

25

48 Τοῦ αὐτοῦ.

Ἐλεύθερον ἀδύνατον εἶναι τὸν πάθει δουλεύοντα καὶ ὑπὸ παθῶν κρατούμενον (Porph. ibid).

49 Ἐκ τῶν Σερχήνου.

Χαλεπὸν ἔλεγεν εἶναι ὁ Πλάτων εὗρεῖν τοῖς μὲν 30 ἀκολάστοις ἀγαθὴν ἡδονὴν τοῖς δὲ νοσοῦσιν ὑγιεινήν.

50 Ἐκ τῶν Ἐπικτήτου.

Τοὺς δυσχερεῖς δὲ φιλοσόφους εἰς μέσον ἄγοντες, οἷς οὐ δοκεῖ κατὰ φύσιν ἡδονὴ εἶναι, ἀλλ' ἐπιγίγνεσθαι τοῖς κατὰ φύσιν, δικαιοσύνη σωφροσύνη ἐλευθερία. τί ποτ' οὖν ἡ ψυχὴ ἐπὶ μὲν τοῖς τοῦ σώματος ἀγαθοῖς μικροτέροις οὖσι χαίρει καὶ γαληνιά, ὥς φησιν Ἐπίκουρος, ἐπὶ δὲ τοῖς αὐτῆς ἀγαθοῖς μεγίστοις οὖσιν οὐχ ἡδεται; καὶ τοι καὶ δέδωκέ μοι ἡ φύσις αἰδῶ, καὶ πολλὰ ὑπερυθριῶ, ὅταν τι ὑπολάβω αἰσχροὺν λέγειν. τοῦτό με τὸ κίνημα οὐκ ἔξ τὴν ἡδονὴν θέσθαι ἀγαθὸν καὶ τέλος τοῦ βίου.

51 Πυθαγόρου.

Οὐδεὶς ἐλεύθερος ἑαυτοῦ μὴ κρατῶν.

52 Διογένους.

15 Διογένης οὐδὲν εὐωνότερον εἶναι μοιχοῦ διωρίζετο τὴν ψυχὴν τῶν δραχμῆς ὠνίων προἰεμένον.

53 Τοῦ αὐτοῦ.

Διογένης ἐσθλὴν ἔλεγε τοὺς ἀνθρώπους τοῦ ἡδεσθαι ἔνεκα, ἀποπαύεσθαι δὲ αὐτοῦ τούτου χάριν μὴ
20 ἐθέλειν.

54 Κάτωνος πρεσβυτέρου.

Κάτων ὁ πρεσβύτερος τῆς πολυτελείας καθαπτόμενος εἶπεν ὥς χαλεπὸν ἐστὶ λέγειν πρὸς γαστέρα ὥτα μὴ ἔχουσιν.

25 55 Δημοκρίτου.

Ἡμερήσιοι ὕπνοι σώματος ὄχλησιν ἢ ψυχῆς ἀδημοσύνην ἢ ἀργίην ἢ ἀπαιδευσίην σημαίνουσιν.

56 Κάτωνος.

Κάτων τοὺς σπουδάζοντας ἐν τοῖς γελοίοις ἔλεγεν
30 ἐν τοῖς σπουδαίοις γίγνεσθαι καταγελάστους.

57 Δημοκρίτου.

Ξυνουσίη ἀποπληξίη σμικρή· ἐξέσονται γὰρ ἄνθρωπος ἐξ ἀνθρώπου.

58 Ἐκ τῶν Ἐπικτήτου ἀπομνημονευμάτων.

Ἐν Ῥώμῃ αἱ γυναῖκες μετὰ χεῖρας ἔχουσι τὴν 5 Πλάτωνος πολιτείαν, ὅτι κοινὰς ἀξιοῖ εἶναι τὰς γυναῖκας. τοῖς γὰρ ῥήμασι προσέχουσι τὸν νοῦν, οὐ τῇ διανοίᾳ τὰνδρός, ὅτι οὐ γαμεῖν κελεύων καὶ συνοικεῖν ἓνα μιᾷ εἴτα κοινὰς εἶναι βούλεται τὰς γυναῖκας, ἀλλ' ἐξαιρῶν τὸν τοιοῦτον γάμον καὶ ἄλλο τι εἶδος 10 γάμου εἰσφέρων. καὶ τὸ ὅλον οἱ ἄνθρωποι χαίρουσιν ἀπολογίας τοῖς ἑαυτῶν ἀμαρτήμασι πορίζοντες. ἐπεὶ τοι φιλοσοφία φησὶν ὅτι οὐδὲ τὸν δάκτυλον ἐκτείνειν εἰκὴ προσήκει.

59 Τοῦ αὐτοῦ.

15

Τῶν ἡδέων τὰ σπανιώτατα γιγνόμενα μάλιστα τέρεται.

60 Τοῦ αὐτοῦ.

Εἴ τις ὑπερβάλλοι τὸ μέτριον, τὰ ἐπιτερεπέστατα ἀτερεπέστατα ἂν γένοιτο.

20

61 Μουσωνίου ἐκ τῶν περὶ ἀφροδισίων.

Μέρος μέντοι τρυφῆς οὐ μικρότατον κὰν τοῖς ἀφροδισίοις ἐστίν, ὅτι ποικίλων δέονται παιδικῶν οἱ τρυφῶντες οὐ νομίμων μόνον ἀλλὰ καὶ παρανόμων, οὐδὲ θηλειῶν μόνον ἀλλὰ καὶ ἀρρένων, ἄλλοτε ἄλ- 25 λους θηρῶντες ἐρωμένους, καὶ τοῖς μὲν ἐν ἐτοιμῳ οὖσιν οὐκ ἀρκούμενοι, τῶν δὲ σπανίων ἐφιέμενοι, συμπλοκὰς δ' ἀσχήμονας ζητοῦντες, ἅπερ ἅπαντα μεγάλα ἐγκλήματα ἀνθρώπου ἐστί. χρὴ δὲ τοὺς μὴ τρυφῶν- 30 τας ἢ μὴ κακοὺς μόνον ἀφροδίσια νομίζειν δί- καια τὰ ἐν γάμῳ καὶ ἐπὶ γενέσει παίδων συντελού-

μενα, ὅτι καὶ νόμιμά ἐστιν· τὰ δέ γε ἡδονὴν θηρώ-
 μενα ψιλὴν ἄδικα καὶ παράνομα, καὶ ἐν γάμῳ ἢ
 συμπλοκαὶ δ' ἄλλαι αἱ μὲν κατὰ μοιχείαν παρανομώ-
 τатаι, καὶ μετριώτεραι τούτων οὐδὲν αἱ πρὸς ἄρρε-
 5 νας τοῖς ἄρρεσιν, ὅτι παρὰ φύσιν τὸ τόλμημα· ὅσαι
 δὲ μοιχείας ἐκτὸς συνουσίαι πρὸς θηλείας εἰσὶν ἐστε-
 ρημέναι τοῦ γίνεσθαι κατὰ νόμον, καὶ αὗται πᾶσαι
 αἰσχροί, αἵ γε πράττονται δι' ἀκολασίαν· ὥς μετὰ γε
 σωφροσύνης οὐτ' ἂν ἐταίρα πλησιάζει ὑπομείνειέ τις,
 10 οὐτ' ἂν ἐλευθέρῳ γάμον χωρὶς οὔτε μὰ Δία θερα-
 παίῃ τῇ αὐτοῦ. τὸ γὰρ μὴ νόμιμον μὴδ' εὐπρεπὲς
 τῶν συνουσιῶν τούτων αἰσχρὸς τε καὶ ὄνειδος μέγα
 τοῖς θηρωμένοις αὐτάς· ὅθεν οὐδὲ πράττειν φανε-
 ρῶς οὐδὲν ἀνέχεται τῶν τοιούτων οὐδεὶς, καὶ ἐπ'
 15 ὀλίγον ἐρυθριᾶν οἷός τε ἢ, ἐπικρυπτόμενοι δὲ καὶ λά-
 θρα οἷγε μὴ τελέως ἀπερρωγότες ταῦτα τολμῶσιν.
 καίτοι τό γε πειραῖσθαι λανθάνειν ἐφ' οἷς πράττει τις
 ὁμολογοῦντος ἁμαρτάνειν ἐστί. νῆ Δία, φησὶν· ἀλλ'
 οὐχ ὥσπερ ὁ μοιχεύων ἀδικεῖ τὸν ἄνδρα τῆς διεφθα-
 20 μένης γυναικός, οὕτως καὶ ὁ τῇ ἐταίρᾳ συνῶν ἀδικεῖ
 τινὰ ἢ νῆ Δία τῇ μὴ ἐχούσῃ ἄνδρα· οὐδὲ γὰρ ἐλπίδα
 παίδων οὐδενὸς διαφθείρει οὗτος. ἐγὼ δὲ ἔχω μὲν
 λέγειν, ὥς πᾶς ὅστις ἁμαρτάνει καὶ ἀδικεῖ εὐθύς, εἰ
 καὶ μηδένα τῶν πέλας, ἀλλ' αὐτόν γε πάντως χείρονα
 25 ἀποφαίνων καὶ ἀτιμότερον· ὁ γὰρ ἁμαρτάνων, παρ'
 ὅσον ἁμαρτάνει, χείρων καὶ ἀτιμότερος. ἵνα οὖν ἐὼ
 τὴν ἀδικίαν, ἀλλ' ἀκολασίαν γε πᾶσα ἀνάγκη πάντως
 προσεῖναι τῷ ἡττωμένῳ αἰσχροῦς ἡδονῆς καὶ χαίροντι
 τῷ μολύνεσθαι ὥσπερ αἱ ὕες· οἷος οὐχ ἡμιστά ἐστι
 30 καὶ ὁ δούλη ἰδίᾳ πλησιάζων, ὅπερ νομίζουσί τινες
 μάλιστα πῶς εἶναι ἀναίτιον, ἐπεὶ καὶ δεσπότης πᾶς
 αὐτεξούσιος εἶναι δοκεῖ ὅτι βούλεται χρῆσθαι δούλῳ

τῷ ἑαυτοῦ. πρὸς τοῦτο δὲ ἅπλοῦς μοι ὁ λόγος· εἰ γάρ τῳ δοκεῖ μὴ αἰσχυρὸν μηδ' ἄτσπον εἶναι δούλη δεσπότην πλησιάζειν τῇ ἑαυτοῦ, καὶ μάλιστα εἰ τύχοι οὐσα χήρα, λογισάσθω ποῖόν τι καταφαίνεται αὐτῷ, εἰ δέσποινα δούλῳ πλησιάζοι. οὐ γὰρ ἂν δόξειεν εἶναι ἀνεκτόν, οὐ μόνον εἰ κεκτημένη ἄνδρα νόμιμον ἢ γυνὴ προσοῖτο δοῦλον, ἀλλ' εἰ καὶ ἄνανδρος οὐσα τοῦτο πράττοι· καίτοι τοὺς ἄνδρας οὐ δῆπου τῶν γυναικῶν ἀξιώσει τις εἶναι χείρονας, οὐδ' ἥττον δύνασθαι τὰς ἐπιθυμίας παιδαγωγεῖν τὰς ἑαυτῶν, τοὺς ἰσχυροτέρους τὴν γνώμην τῶν ἀσθενεστερῶν, τοὺς ἄρχοντας τῶν ἀρχομένων. πολὺ γὰρ κρείττονας εἶναι προσήκει τοὺς ἄνδρας, εἴπερ καὶ προεστάναι ἀξιοῦνται τῶν γυναικῶν· ἂν μέντοι ἀκρατέστεροι φαίνωνται ὄντες . . . καὶ κακίονες. ὅτι δ' ἀκρασίας ἔργον καὶ οὐδενὸς ἄλλου ἐστὶ τὸ δεσπότην δούλη πλησιάζειν, τί δεῖ καὶ λέγειν; γνώριμον γάρ.

62 • Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ περὶ κουράς.

Ἐφη μὲν παραπλησίως τὸν ἄνδρα χρῆναι τῇ κεφαλῇ προσφέρειν κουράν, ὥς ἀμπέλω προσφέρομεν²⁰ τομήν, τοῦ μόνον ἀφαιρεῖν χάριν τὸ ἄχρηστον . . . οὔτε γενεῖω πώγωνα, ἀλλ' εἶναί τινα καὶ ταύτην σκέπην ὑπὸ τῆς φύσεως ἡμῖν πεπορισμένην· τὸν δὲ πώγωνα καὶ σύμβολον γεγονέναι τοῦ ἄρρενος, ὥσπερ ἀλεκτρυόνι λόφον καὶ λέοντι χαίτην· ὅθεν τῆς μὲν²⁵ κόμης ἀφαιρετέον εἶναι τὸ ἐνοχλοῦν, τοῦ δὲ πώγωνος οὐδέν. οὐδὲ γὰρ ἐνοχλεῖν αὐτὸν οὐδέν, ἕως ἂν ὑγιαίνῃ τὸ σῶμα ἢ νόσον μὴ τοιαύτην νοσῇ, ἧς ἔνεκα γένοιτ' ἂν ἀφαίρεσις τῶν ἐπὶ τοῦ γενείου τριχῶν. εὐ γὰρ εἴρηται, ἔφη, τὸ τοῦ Ζήνωνος, ὅτι τούτου ἔνεκα³⁰ καρτέον οὐ καὶ κομητέον, τοῦ κατὰ φύσιν, ἵνα μὴ

βαρούμενός τις ὑπὸ τῆς κόμης μὴδ' ἐνοχλούμενος ἢ
 πρὸς μηδεμίαν ἐνέργειαν. ἡ γὰρ δὴ φύσις τὸ μὲν ἐν-
 δεὲς μᾶλλον φαίνεται φυλαξαμένη, τὸ δὲ περιττὸν ἤτ-
 τον, ἐπὶ τε φυτῶν καὶ ἐπὶ ζώων, ὅτι τῆς προσθέσεως
 5 τοῦ ἐνδεοῦς ἡ ἀφαίρεσις τοῦ περιττοῦ πολὺ ῥάων καὶ
 εὐπετεστέρα ἐστίν. χρὴ δ' ἐφ' ἐκάτερα τὸν λογισμὸν
 τὸν ἀνθρώπινον τῇ φύσει βοηθεῖν, ὥστ' ἀναπιμπλά-
 ναι τὰς ἐνδείας ἐφ' ὅσον οἷόν τε ἀναπληροῦν, ἐλατ-
 τοῦν δὲ καὶ ἀφαιρεῖν τὰς περιττότητας. ὅθεν καὶ
 10 καρτέον μόνῃς ἔνεκα τῆς ἀφαιρέσεως τοῦ περιττοῦ
 καὶ οὐχὶ κόσμου χάριν, ὅπερ οἴονται δεῖν ἔνιοι τὰ
 μὲν γένεια λαινόμενοι καὶ μιμούμενοι τοὺς ἀγενεῖους
 ἢ νῆ Δία τοὺς ἄρτι γενειάσκοντας, τὴν δὲ κεφαλὴν
 οὐχ ὁμοίως κειρόμενοι, διαφόρως δὲ τὰ πρόσω τῶν
 15 ὀπίσω. καὶ γάρ τοι δοκῶν εἶναι κόσμος οὗτος πολλὴν
 ἀκοσμίαν ἔχει, καὶ διαφέρει οὐδὲν τοῦ τῶν γυναι-
 κῶν καλλωπισμοῦ. ἐκεῖναί τε γὰρ τὰ μὲν τινα μέρη
 πλέκουσι τῶν τριχῶν τὰ δὲ καθιᾶσι τὰ δὲ ἑτερόν
 τινα σκευάζουσι τρόπον, ἵνα φαίνωνται καλλίονες,
 20 οἳ τε κειρόμενοι οὕτως ἄνδρες κατάδηλοί εἰσιν δι'
 ἐπιθυμίαν τοῦ φαίνεσθαι καλοὶ οἷς βούλονται ἀρέ-
 σκειν, τὰς μὲν τέλεον ἀφαιροῦντες τῶν τριχῶν τὰς
 δὲ πλάττοντες οὕτως ὥς ἂν εὖοπτοι ᾧσιν ἐν γυναιξί
 τε καὶ παισὶν ὑφ' ὧν ἐπαινείσθαι θέονται. ἤδη δὲ τι-
 25 νὰς καὶ αὐτῷ τῷ βαρύνεσθαι τὰς τρίχας κείρονται καὶ
 λαινοῦσι τὰ γένεια, σαφῶς οὗτοί γε κατεαγότες ὑπὸ
 τῆς τρυφῆς καὶ ἐκνενευρισμένοι παντάπασιν, οἳ γε
 ἀνέχονται ἀνδρόγυννοι καὶ γυναικώδεις ὁρᾶσθαι ὄν-
 30 τες, ὅπερ ἔδει φεύγειν ἐξ ἅπαντος, εἰ δὴ τῷ ὄντι ἄν-
 δρες ἦσαν. τί γὰρ δὴ καὶ εἰσὶν αἱ τρίχες ἀνθρώποις
 βάρος; εἰ μὴ νῆ Δία καὶ τοῖς ὀρνέοις τὰ πτερὰ φαίη
 τὰς εἶναι βάρος.

63 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Πρωταγόρου (357 b).

Τοσοῦτον ἐξαρκεῖ πρὸς τὴν ἀπόδειξιν, ἣν ἐμὲ δεῖ
καὶ Πρωταγόραν ἀποδείξαι περὶ ὧν ἤρεσθ' ἡμᾶς.
ἤρεσθε δέ, εἰ μέμνησθε, ἥνλικα ἡμεῖς ἀλλήλοις ὁμο-
λογοῦμεν ἐπιστήμης μὴ εἶναι μηδὲν κρεῖττον, ἀλλὰ 5
τοῦτο αἰεὶ κρατεῖν, ὅπου ἂν ἐνῇ, καὶ ἡδονῆς καὶ τῶν
ἄλλων ἀπάντων· ὑμεῖς δὲ δὴ ἔφατε τὴν ἡδονὴν πολ-
λάκις κρατεῖν καὶ τοῦ εἰδότος ἀνθρώπου. ἐπειδὴ δὲ
ὑμῖν οὐχ ὁμολογοῦμεν, μετὰ τοῦτο ἤρεσθε ἡμᾶς, ὧ
Πρωταγόρα τε καὶ Σώκρατες, εἰ μὴ ἐστὶ τοῦτο τὸ 10
πάθημα ἡδονῆς ἡττάσθαι, ἀλλὰ τί ποτ' ἐστὶ καὶ τί
ὑμεῖς αὐτὸ φατὲ εἶναι, εἶπατε ἡμῖν. εἰ μὲν οὖν τότε
εὐθύς ὑμῖν εἶπομεν ὅτι ἀμαθία, κατεγελάτε ἂν ἡμῶν·
νῦν δὲ ἂν ἡμῶν καταγελάτε, καὶ ὑμῶν αὐτῶν κατα-
γελάσεσθε. καὶ γὰρ ὑμεῖς ὁμολογήκατε ἐπιστήμης 15
ἐνδεία ἐξαμαρτάνειν περὶ τὴν τῶν ἡδονῶν αἵρεσιν
καὶ λυπῶν τοὺς ἐξαμαρτάνοντας, (ταῦτα δὲ ἐστὶν
ἀγαθὰ τε καὶ κακὰ) καὶ οὐ μόνον ἐπιστήμης, ἀλλὰ
καὶ εἰς τὸ πρόσθεν ἔτι ὁμολογήκατε ὅτι μετρητικῆς· ἡ
δὲ ἐξαμαρτανομένη προᾶξις ἄνευ ἐπιστήμης ἴστε πού 20
καὶ αὐτοὶ ὅτι ἀμαθία πράττεται· ὥστε τοῦτ' ἐστὶ τὸ
ἡδονῆς ἡττω εἶναι ἀμαθία ἢ μεγίστη.

64 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Φιλήβου (65 b).

ΣΩΚΡ. Καθ' ἓν ἕκαστον τοίνυν τῶν τριῶν πρὸς
τὴν ἡδονὴν καὶ τὸν νοῦν κρίνωμεν. δεῖ γὰρ ἰδεῖν 25
ποτέρῳ μᾶλλον ξυγγενὲς ἕκαστον αὐτῶν ἀπονεμοῦ-
μεν. ΠΡΩΤ. Κάλλους καὶ ἀληθείας καὶ μετριότη-
τος πέρι λέγεις; ΣΩΚΡ. Ναί. πρῶτον δέ γε ἀλη-
θείας λαβοῦν, ὧ Πρώταρχε, καὶ λαβόμενος βλέψας εἰς
τρία, νοῦν καὶ ἀλήθειαν καὶ ἡδονήν, πολὺν ἐπισχῶν 30
χρόνον ἀπόκριναι σαυτῷ πότερον ἡδονὴν ξυγγενέστε-

ρον ἢ νοῦς ἀληθεία. ΠΡΩΤ. Τί δὲ χρόνου δεῖ;
πολὺ γὰρ οἶμαι διαφέρετον. ἡδονὴ μὲν γὰρ ἀπάντων
ἀλαζονέστατον. ὥς δὲ λόγος, καὶ ἐν ταῖς ἡδοναῖς ταῖς
περὶ τὰ ἀφροδίσια, αἱ δὴ μέγισται δοκοῦσιν εἶναι,
5 καὶ τὸ ἐπιόρκειν αὐγλήματα εἰληφέναι παρὰ θεῶν, ὥς
καθάπερ παίδων τῶν ἡδονῶν νοῦν οὐδὲ τὸν ὀλίγι-
στον κεκτημένων. νοῦς δὲ ἦτοι ταυτὸν καὶ ἀλήθειά
ἐστίν ἢ πάντων ὁμοιότατόν τε καὶ ἀληθέστατον.

ΣΩΚΡ. Οὐκ οὖν τὸ μετὰ τοῦτο τὴν μετριότητα ὡσαύ-
10 τως σκέψαι πότερον ἡδονὴ φρονήσεως ἢ φρόνησις
ἡδονῆς πλείω κέκτηται; ΠΡΩΤ. Εὐσκεπτόν γε καὶ
ταύτην τὴν σκέψιν προβέβληκας. οἶμαι γὰρ ἡδονῆς
μὲν καὶ περιχαρείας οὐδὲν τῶν ὄντων πεφυκὸς ἀμε-
τρότερον εὑρεῖν ἂν τινα· νοῦ δὲ καὶ ἐπιστήμης ἐμμε-

15 τρότερον οὐδ' ἂν ἔν ποτε. ΣΩΚΡ. Καλῶς εἰρηκας.
ὅμως δ' ἔτι λέγε τὸ τρίτον· νοῦς ἡμῖν κάλλους μετεί-
ληφε πλείον ἢ τὸ τῆς ἡδονῆς γένος, ὥστε εἶναι καλλίω
νοῦν ἡδονῆς ἢ τοῦναντίον; ΠΡΩΤ. Ἄρ' οὖν φρό-
νησιν μὲν καὶ νοῦν, ὃ Σώκρατες, οὐδεὶς πώποτε

20 οὐθ' ὕπαρ οὐτ' ὄναρ αἰσχρὸν οὔτε εἶδεν οὔτε ἐπε-
νόησεν οὐδαμῇ οὐδαμῶς οὔτε γιγνόμενον οὔτε ὄντα
οὐτ' ἐσόμενον; ΣΩΚΡΑΤ. Ὅρθως. ΠΡΩΤ. Ἡδο-
νὰς δέ γε πού, καὶ ταύτας σχεδὸν τὰς μεγίστας, ὅταν

25 ἴδωμεν ἡδόμενον ὄντινοῦν, ἢ τὸ γελοῖον ἐπ' αὐταῖς
ἢ τὸ πάντων αἰσχιστον ἐπόμενον ὁρῶντες αὐτοί τε
αἰσχυρόμεθα καὶ ἀφανίζοντες κρύπτομεν ὅτι μάλιστα,
νυκτὶ πάντα τὰ τοιαῦτα διδόντες, ὥς φῶς οὐ δέον
ὁρᾶν αὐτά. ΣΩΚΡ. Πάντη δὴ φήσεις, ὃ Πρωταρχε,
ὑπὸ τε ἀγγέλων πέμπων καὶ παροῦσι φράζων, ὥς
30 ἡδονὴ κτῆμα οὐκ ἔστι πρῶτον οὐδ' αὖ δεύτερον, ἀλλὰ
πρῶτον μὲν πῃ περὶ μέτρον, καὶ τὸ μέτριον καὶ καί-
ριον καὶ πάντα ὅποσα τοιαῦτα χρὴ νομίζειν τὴν

αίδιον εἰρησθαι φύσιν. ΠΡΩΤ. Φαίνεται γοῦν ἐκ τῶν νῦν λεγομένων. ΣΩΚΡ. Δεύτερον μὴν περὶ τὸ σύμμετρον καὶ καλὸν καὶ τὸ τέλος καὶ ἱκανὸν καὶ πάνθ' ὁπόσα τῆς γενεᾶς αὐτῆς ἐστίν. ΠΡΩΤ. Ἔοικε γοῦν. ΣΩΚΡ. Τὸ τοίνυν τρίτον, ὥς ἡ ἐμὴ 5 μαντεία, νοῦν καὶ φρόνησιν τιθεὶς οὐκ ἂν μέγα τι τῆς ἀληθείας παρεξέλθοις. ΠΡΩΤ. Ἴσως. ΣΩΚΡ. Ἄρ' οὖν οὐ τέταρτα, ἃ τῆς ψυχῆς αὐτῆς ἔθεμεν, ἐπιστήμας τε καὶ τέχνας καὶ δόξας ὀρθὰς λεχθείσας, ταῦτ' εἶναι τὰ πρὸς τοῖς τρισὶ τέταρτα; εἶπερ τοῦ ἀγα- 10 θοῦ γέ ἐστι μᾶλλον ἢ τῆς ἡδονῆς ξυγγενῇ. ΠΡΩΤ. Τάχ' ἂν. ΣΩΚΡ. Πέμπτας τοίνυν ἃς ἡδονὰς ἔθεμεν, ἀλύπους ὀρισάμενοι, καθαρὰς ἐπονομάσαντες τῆς ψυχῆς αὐτῆς ἐπιστήμας, ταῖς δὲ αἰσθηθεῖσιν ἐπομένας; ΠΡΩΤ. Ἴσως. ΣΩΚΡ. Ἐκτὴ δ' ἐν γενεᾷ 15 φησὶν Ὀρφεὺς "καταπαύσατε κόσμον αἰοιδῆς." ἀτὰρ κινδυνεύει καὶ ὁ ἡμέτερος λόγος ἐν ἑκτῇ καταπεπαυμένος εἶναι κρίσει.

65 Εὐκλείδου.

Ἔστι δὲ ὁ μὲν ὕπνος νεώτερος καὶ μειρακιώδης 20 δαίμων, εὐσπείστος καὶ ῥάδιος ἀποφυγεῖν· ὁ δὲ ἔτερος οὗτος πολὺς καὶ γέρων, ἐν τοῖς πρεσβυτέροις τῶν ἀνθρώπων μάλιστα ἐμπεφυκώς, ἄσπείστος καὶ ἀπαράιτητος. τούτου δὲ τοῦ δαίμονος ἐργῶδές ἐστιν ἀπαλλαγῆναι ὅταν ἅπαξ παρῇ· οὔτε γὰρ λόγοις προσέχει οὐδὲν οὔτε ἀκούειν τὸ σύνολον δύναται· κωφὸς 25 γάρ ἐστιν. οὐτ' αὖ δεικνύων αὐτῷ ἐμφανίσαις τί ἂν τυφλὸς γάρ ἐστιν.

ΠΕΡΙ ΑΝΔΡΕΙΑΣ. Ζ.

- 1 Εὐριπίδης Βελλεροφόντη.
Θάρσος δὲ πρὸς τὰς συμφορὰς μέγα σθένει.
- 2 Εὐριπίδου Ἀλγίε.
www.libtool.com.cn
- 5 Ἔστι καὶ πταίσαντ' ἀρετὰν ἀποδείξασθαι θανάτῳ.
- 3 Σοφοκλέους Αἴαντος (473).
Αἰσχρὸν γὰρ ἄνδρα τοῦ μακροῦ χορήζειν βίου,
κακοῖσιν ὅστις μηδὲν ἐξαλλάσσεται.
τί γὰρ παρ' ἡμᾶρ ἡμέρα τέρπειν ἔχει
- 10 προσθεῖσα κἀναθεῖσα τοῦ γε κατθανεῖν;
οὐκ ἂν πριαίμην οὐδενὸς λόγου βροτόν,
ὅστις καλαῖσιν ἐλπίσιν θερμαίνεται.
ἀλλ' ἢ καλῶς ζῆν ἢ καλῶς τεθνηκέναι
τὸν εὐγενῆ χορή. πάντ' ἀκήκοας λόγον.
- 15 4 Μενάνδρου.
Ὅταν τι πράττης ὅσιον, ἀγαθὴν ἐλπίδα
πρόβαλλε σαντῶ, τοῦτο γιγνώσκων ὅτι
τόλμῃ δικαίᾳ καὶ θεὸς συλλαμβάνει.
- 5 Εὐριπίδης Ἀρχελάῳ.
- 20 Ἐν δέ σοι μόνον προφωνῶ, μὴ' πλ δουλείαν ποτε
ζῶν ἐκὼν ἔλθῃς, παρόν σοι κατθανεῖν ἐλευθέρῳ.
- 6 Εὐριπίδης Δανάῃ.
Φεῦ τοῖσι γενναίοισιν ὥς ἀπανταχοῦ
πρέπει χαρακτὴρ χρηστὸς εἰς εὐψυχίαν.
- 25 7 Σοφοκλῆς Ἐριφύλῃ.
Ἀνδρῶν γὰρ ἐσθλῶν στέρνον οὐ μαλάσσεται.
- 8 Σοφοκλῆς Κρεοῦσῃ.
Ὅστις δὲ τόλμῃ πρὸς τὸ δεινὸν ἔρχεται,
ὀρθὴ μὲν ἢ γλῶσσ' ἐστίν, ἀσφαλὴς δ' ὁ νοῦς.

9 Εὐριπίδης Ἡρακλεῖ.

Τὸ μὲν σφαγῆναι δεινόν, εὐκλειαν δ' ἔχει.
τὸ μὴ θανεῖν δὲ δειλόν, ἡδονὴ δ' ἐνι.

10 Εὐριπίδου Οἰδίποδι.

Πότερα γενέσθαι δὴτ' ἀχρησιμώτερον
συνετὸν ἄτολμόν τ' ἢ θρασύν τε κέμμανῃ;
τὸ μὲν γὰρ αὐτῶν σκαιόν, ἄλλ' ἀμύνεται.
τὸ δ' ἡσυχάτου ἔργον· ἐν δ' ἀμφοῖν νόσος.

11 Αἰσχύλου (S. c. Th. 42).

Ἄνδρες γὰρ ἐπὶ θούριοι λοχαγέται,
ταυροσφαγοῦντες εἰς μελάνδετον σάκος
καὶ θιγγάνοντες χερσὶ ταυρείου φόνου,
Ἄρη τ' Ἐνυὼ καὶ φιλαίματον Φόβον
ὠρκωμότησαν, ἣ πόλει κατασκαφὰς
θέντες λαπάξιν ἄστν Καδμείων βίᾳ
ἣ γῆν θανόντες πρόσθε φυράσειν φόνῳ.
σημεῖα δ' αὐτῶν τοῖς τεκοῦσιν εἰς δόμους
πρὸς ἄρμ' Ἀδράστου χερσὶν ἔστεφον δάκρυ
λείβοντες· οἶκτος δ' οὐ τις ἦν ἀνὰ στόμα.
σιδηρόφρων γὰρ θυμὸς ἀνδρίας φλέγων
ἔπνει λεόντων ὥς ἄρην δεδορκότων.
καὶ τῷδε πίστις οὐκ ὄκνη χρονίζεται.
κληρουμένους δ' ἔλειπον, ὥς πάλῳ λαχὼν
ἕκαστος αὐτῶν πρὸς πύλας ἄγοι λόχον.

12 Μιμνέρμου.

Οὐ μὲν δὴ * κείνου γε μένος καὶ ἀγήνορα θυμὸν
τοῖον ἐμεῦ προτέρων πεύθομαι, οἳ μιν ἴδον
Ἀνδῶν ἵππομάχων πυκινὰς κλονέοντα φάλαγγας
Ἐρμιον ἄμ πεδίον, φῶτα φερεμμελίην.
τοῦ μὲν ἄρ' οὐ ποτε πάμπαν ἐμέμψατο Παλλὰς Ἀθήνη
δριμὺ μένος κραδίης, εὐθ' ὄγ' ἀνὰ προμάχους

σεύαιθ', αἱματόεντος ἐν ὑσμίνῃ πολέμοιο
 πικρὰ βιαζομένου δυσμενέων βέλεα.
 οὐ γάρ τις κείνου * δηίων ἔτ' ἀμεινότερος φῶς
 ἔσκεν ἐποίχεσθαι φυλόπιδος κρατερῆς
 5 ἔργον, ὅτ' ἀνγαῖσιν φέρετ' ὠκέος ἡελίοιο —

13 Μελιννοῦς Λεσβίας εἰς Ῥώμην.

Χαῖρέ μοι Ῥώμα, θυγάτηρ Ἀρης,
 χρυσεομίτρα δαΐφρων ἀνασσα,
 σεμνὸν ἂ ναίεις ἐπὶ γᾶς ὄλυμπον

10 αἶν ἄθραυστον.

σοὶ μόνῃ πρέσβιστα δέδωκε Μοῖρα
 κῦδος ἀρρήκτω βασιλῆον ἀρχᾶς,
 ὄφρα κοιρανῆον ἔχοισα κάρτος
 ἀγεμονεύης.

15 σᾶ δ' ὑπὸ σδεύγλα κρατερῶν λεπάδνων
 στέρνα γαίης καὶ πολιᾶς θαλάσσας
 σφίγγεται· σὺ δ' ἀσφαλέως κυβερνᾷς
 ἄστεα λαῶν.

πάντα δὲ σφάλλων ὁ μέγιστος αἰὼν
 20 καὶ μεταπλάσσω βίον ἄλλοτ' ἄλλως
 σοὶ μόνῃ πλησίστιον οὖρον ἀρχᾶς
 οὐ μεταβάλλει.

ἦ γὰρ ἐκ πάντων σὺ μόνῃ κρατίστους
 ἄνδρας αἰχματὰς μεγάλους λοχεύεις,
 25 εὖσταχυν Δάματρος ὅπως ἀνεῖσα
 καρπὸν ἀπ' ἀνδρῶν.

14 Ὅμηρον (II. ν 288).

Εἶπερ γὰρ κε βλεῖο πονεύμενος ἡὲ τυπείης,
 οὐκ ἂν ἐπ' αὐχέν' ὀπισθε πέσοι βέλος οὐδ' ἐπὶ νώτῳ,
 30 ἀλλὰ κεν ἦ στέρνων ἢ νηδύος ἀντιάσειεν
 πρόσσω ἱεμένοιο μετὰ προμάχων ὀαριστύν.

15 Τοῦ αὐτοῦ (II, χ 283).

Οὐ μὲν μοι φεύγοντι μεταφρένω ἐν δόρῳ πῆξεις, ἀλλ' ἰθὺς μεμαῶτι διὰ στήθεσφιν ἔλασσον.

16 Σωκράτους.

Σωκράτης ἐρωτηθεὶς τί ῥώμη εἶπε "κίνησις ψυ- 5
χῆς μετὰ σώματος."

17 Ἐπικτήτου.

Διὰ τοῦτο ἐπαινεῖν Ἀγριππίνον δίκαιον, ὅτι πλείστου ἄξιος ἀνὴρ γενόμενος οὐδεπώποτε ἐπήνε- 10
σεν ἑαυτόν, ἀλλ' εἰ καὶ ἄλλος τις αὐτὸν ἐπῆνει, ἦρυν-
θρία. οὗτος δ', ἔφη, ὁ ἀνὴρ τοιοῦτος ἦν, ὥστε τοῦ
συμβαίνοντος ἀεὶ ἑαυτῷ δυσκόλου ἐπαινον γράφειν,
εἰ μὲν πυρέττοι πυρετοῦ, εἰ δὲ ἀδοξοὶ ἀδοξίας, εἰ δὲ
φεύγοι φυγῆς. καὶ ποτε μέλλοντι, ἔφη, αὐτῷ ἀριστη-
σεῖν ἐπέστη ὁ λέγων, ὅτι φεύγειν αὐτὸν κελεύει Νέ- 15
ρων· καὶ ὅς ἔφη "οὐκοῦν" εἶπεν "ἐν Ἀρικίᾳ ἀριστη-
σομεν."

18 Διογένους.

Διογένης οὐδένα καλὸν ἔφησεν εἶναι πόνον, οὐ
μὴ τέλος εἶη εὐψυχία καὶ τόπος ψυχῆς, ἀλλ' οὐχὶ σώ- 20
ματος.

19 Θουκυδίδου δημηγορίας Περικλέους
(II, 63).

Τὸ γὰρ ἄπραγμον οὐ σώζεται μὴ μετὰ τοῦ δρα-
στηρίου τεταγμένον. 25

20 Ἀντιγόρου.

Ἀντίγονος δὲ ἔφη τὰ μέγιστα καλὰ ἄνευ μεγάλων
κακῶν οὐκ εἶναι.

21 Χρυσίππου.

"Ἐλεγεν δὲ ὁ Χρυσίππος ἀλγεῖν μὲν τὸν σοφόν, 30

μὴ βασανίζεσθαι δέ· μὴ γὰρ ἐνδιδόναι τῇ ψυχῇ. καὶ δεῖσθαι μὲν, μὴ προσδέχεσθαι δέ.

22 Δημοκρίτου.

Ἀνδρείη τὰς ἄτας μικρὰς ἔρδει.

5 23 Μουσωνίου.

Καὶ ἂν τοῦ συμφέροντος μάλιστα προαιρῇ ἔχεσθαι, μὴ δυσχέραινε ταῖς περιστάσεσιν, ἐνθυμούμενος πόσα ἤδη σοι τῶν ἐν βίῳ οὐχ ὥς σὺ ἐβούλου συνέπεσεν, ἀλλ' ὥς συνέφερεν.

10 24 Τοῦ αὐτοῦ.

Ἄρπαξε τὸ καλῶς ἀποθνήσκειν ὅτε ἔξεστι, μὴ μετὰ μικρὸν τὸ μὲν ἀποθνήσκειν σοι παρῇ, τὸ δὲ καλῶς μηκέτι ἔξῃ.

25 Τοῦ αὐτοῦ.

15 Οὐκ ἔστιν ἐπὶ πολλῶν συμφέροντι ζῶντα καθηκόντως ἀποθανεῖν μὴ ὑπὲρ πλειόνων ἀποθνήσκοντα συμφέροντι.

26 Δημοκρίτου.

Ἀνδρείος οὐχ ὁ τῶν πολεμίων κρατῶν μόνον, 20 ἀλλὰ καὶ ὁ τῶν ἡδονῶν κρείσσω. ἔνιοι δὲ πολίων μὲν δεσπόζουσι, γυναιξὶ δὲ δουλεύουσιν.

27 Πλάτωνος.

Πλάτων ἔφη τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας βίου μὴ μακροῦ ἀλλὰ λαμπροῦ δεῖσθαι.

25 28 Δαρείου.

Δαρεῖος ὁ Ξέρξου πατὴρ ἐαυτὸν ἐγκωμιάζων ἔλεγεν ἐν ταῖς μάχαις καὶ παρὰ τὰ δεινὰ γίγνεσθαι φρονιμώτερος.

29 Ἐκ τῶν Δίωνος χρειῶν.

Λάκαινα γυνή τοῦ υἱοῦ αὐτῆς ἐν παρατάξει χω-
λωθέντος καὶ δυσφοροῦντος ἐπὶ τούτῳ "μὴ λυποῦ
τέκνον" εἶπεν, "καθ' ἕκαστον γὰρ βῆμα τῆς ἰδίας
ἀρετῆς ὑπομνησθήσῃ."

30 Ἐκ τῶν Ἀριστοτέλους χειρῶν. 5

Ἀνάξαρχος ὁ φυσικὸς εἰπόντος αὐτῷ Ἀλεξάνδρου
ὅτι κρεμῶ σε, "ἀπείλει τούτοις" ἔφη "τοῖς πολλοῖς·
ἐμοὶ δὲ οὐδὲν διαφέρει ὑπὲρ γῆς ἢ κατὰ γῆς σήπεσθαι."

31 Τοῦ αὐτοῦ.

Γοργῷ ἡ Λακεδαιμονία Λεωνίδου γυνή, τοῦ 10
υἱοῦ αὐτῆς ἐπὶ στρατείαν πορευομένου, τὴν ἀσπίδα
ἐπιδιδούσα εἶπεν "ἢ τὰν ἢ ἐπὶ τᾷς."

32 Δημοκρίτου.

Δίκης κῦδος γνώμης θάρσος καὶ ἀθαμβία, ἀδι-
κίης δὲ δειμα ξυμφορῆς τέρμα. 15

33 Ἡροδότου ἱστορίας ζ' (50).

Μεγάλα γὰρ πρήγματα μεγάλοισι κινδύνουσιν
ἐθέλει καὶ αἰρέεσθαι.

34 Πλάτωνος ἐκ τῆς ἀπολογίας Σωκρά-
τους (28 b). 20

"Ἴσως ἂν οὖν εἴποι τις, εἴτ' οὐ καταισχύνῃ, ὃ
Σώκρατες, τοιοῦτο ἐπιτήδευμα ἐπιτηδεύσας, ἔξ οὔ
κινδυνεύεις νυνὶ ἀποθάνειν; ἐγὼ δὲ τούτῳ ἂν δι-
καιον λόγον ἀντείποιμι, ὅτι οὐ καλῶς λέγεις, ὃ ἄν-
θρωπε, εἰ οἶει δεῖν κίνδυνον ὑπολογίζεσθαι τοῦ ζῆν 25
ἢ τεθνάναι ἄνδρα, ὅτου τι καὶ σμικρὸν ὄφελός ἐστιν,
ἀλλ' οὐκ ἐκεῖνο σκοπεῖν ὅταν πράττῃ, πότερον δίκαια
ἢ ἄδικα πράττει, καὶ ἀνδρὸς ἀγαθοῦ ἔργα ἢ κακοῦ.

35 Θουκυλίδου δημηγορίας Κυνήμου (II, 87).

"Ἄνευ δ' εὐψυχίας οὐδεμία τέχνη πρὸς τοὺς κιν- 30

δύνους ἰσχύει· φόβος γὰρ μνήμην ἐκπλήσσει, τέχνη δ' ἄνευ αὐτῆς οὐδὲν ὠφελεῖ.

36 Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ ἐπιταφίου (II, 43).

Ἀλγεινότερα γὰρ ἀνδρὶ γε φρόνημα ἔχοντι ἢ με-
5 τὰ τοῦ μαλακισθῆναι κακῶς ἢ ὅ μετὰ ῥώμης καὶ
κοινῆς ἐλπίδος ἅμα γιγνόμενος ἀναίσθητος θάνατος.

37 Ἐν ταυτῷ (II, 40).

Διαφερόντως γὰρ δὴ καὶ τόδε ἔχομεν, ὥστε τολ-
μᾶν τε οἱ αὐτοὶ μάλιστα καὶ περὶ ὧν ἐπιχειρήσομεν
10 ἐκλογίζεσθαι· ὃ τοῖς ἄλλοις ἀμαθία μὲν θράσος λο-
γισμὸς δὲ ὄκνον φέρει. κράτιστοι δ' ἂν τὴν ψυχὴν
δικαίως κριθεῖεν οἱ τὰ τε δεινὰ καὶ ἡδέα σαφέστατα
γινώσκοντες καὶ διὰ ταῦτα μὴ ἀποτρεπόμενοι ἐκ τῶν
κινδύνων.

15 38 Ζήνωνος.

Ζήνων ὁ Ἐλεάτης ὑπὸ τοῦ τυράννου στρεβλού-
μενος, ὅπως εἶπη τοὺς συνωμότας "εἰ γὰρ ἦσαν" εἶ-
πεν "οὐκ ἂν ἐτυράννεις."

39 Ἐκ τῆς Νικολάου ἐθῶν συναγωγῆς.

20 Ὀμβρικοὶ ἐν ταῖς πρὸς τοὺς πολεμίους μάχαις αἰ-
σχιστον ἡγοῦνται ἡττημένοι ζῆν, ἀλλ' ἀναγκαῖον ἢ
νικᾶν ἢ ἀποθνήσκειν.

40 Τοῦ αὐτοῦ.

Κελτοὶ οἱ τῷ ὠκεανῷ γειτνιῶντες αἰσχροὺς ἡγοῦν-
25 ται τοῖχον καταπίπτοντα ἢ οἰκίαν φεύγειν, πλημμυ-
ρίδος δὲ ἐκ τῆς ἕξω θαλάττης ἐπερχομένης μεθ' ὅπλων
ἀπαντῶντες ὑπομένουσιν ἕως κατακλύζονται, ἵνα μὴ
δοκῶσι φεύγοντες τὸν θάνατον φοβεῖσθαι.

41 Ἰαμβλίκου ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τῆς πρὸς
30 Ὀλύμπιον περὶ ἀνδρείας.

Ἀνδρία νοεῖσθω ἡ κυριωτάτη, ὅση τέ ἐστὶν ἄτρε-
 πτος νοερὰ δύναμις, καὶ ὅση ἀκμαιοτάτη νοερὰ ἐνέρ-
 γεια, ἥτε τοῦ νοῦ ταυτότης καὶ μόνιμος ἕξις ἐν ἑαυτῇ·
 τοιαῦτα ἂν εἴη τὰ περὶ τὴν ζωὴν εἶδη θεωρούμενα
 τῆς ἀνδρίας, ἥτοι καὶ ἑαυτὰ ὑπερσχηκότες ἢ κοινω-
 νήσαντα τὴν ἑαυτῶν ῥώμην πρὸς τὴν ἐν τοῖς λόγοις
 μόνιμον κατάστασιν.

42 Ἐν ταυτῷ.

Ἀπὸ δὴ τούτων τὰ ἐν τοῖς πάθεσιν περὶ τε δεινὰ
 καὶ μὴ δεινὰ καὶ περὶ φόβον καὶ θάρσος περὶ τε 10
 ἡδονὴν καὶ λύπην γενναίως ἀνθιστάμενα, καὶ τὰ δια-
 φυλάττοντα αἰετὰς αὐτὰς ὀρθὰς δόξας, τὰ τε σύμμε-
 τρα καὶ μέσα ἥδη διασώζοντα, καὶ τὰ πραῦνοντα τὸν
 ὑπὸ τῷ λόγῳ καὶ ἀνεγείροντα αὐτὸν κατὰ καιρὸν,
 καὶ τὰ κοινὰ τούτων ἐκ πάθους καὶ λόγου καὶ προαι- 15
 ρέσεως, τίθεμαι εἶναι πολυμέριστα εἶδη τῆς ἀνδρίας,
 ἀφ' ὧν ἐπιρρεῖ τοῖς βίοις ἡ ἀνδραγαθία τῶν πράξεων
 ἀήττητος πάντῃ καὶ ἀβίαστος, ἐκουσίως τὰ καλὰ καὶ
 δι' ἑαυτὰ αἰρουμένη καὶ πράττουσα, καὶ τῶν ἀγα-
 θῶν ἕνεκα πάντας πόνους καὶ κινδύνους ὑπομένουσα 20
 διδοῦσά τε ἑαυτὴν ἐτοίμως εἰς τὰ δοκοῦντα εἶναι
 δυσχερῆ, καὶ θαρροῦσα τὸν θάνατον καὶ μελετῶσα
 τὰς τε ἀλγηδόνας εὐκόλως φέρουσα καὶ μεταχειρι-
 ζομένη.

43 Πλάτωνος.

25

Πλάτων ἐρωτηθεὶς πῶς ἔχειν δεῖ πρὸς τὰ περι-
 πτώματα, "οὕτως" εἶπεν "ὥστε προῖδόντα μὴ ἐμβῆ-
 ναι, ἐμβάντα δὲ κατ' ἄγνοιαν μὴ φροντίσαι."

44 Τοῦ αὐτοῦ.

Οὐ τὸ ζῆν περὶ πλείστου ποιητέον, ἀλλὰ τὸ 30
 εὖ ζῆν.

45 Ζήνωνος.

Ζήνων ὡς ἤδη γέρον ὦν πταίσας κατέπεσεν "ἐρχομαι" εἶπε "τί με αὖεις;" καὶ εἰσελθὼν ἑαυτὸν ἐξήγαγεν.

www.libtool.com.cn

5 46 Λεωνίδου.

Λεωνίδης ἀκούσας ἐπισκιάζεσθαι τὸν ἥλιον τοῖς Περσῶν τοξεύμασιν "χάριεν" ἔφη "ὅτι καὶ ὑπὸ σκιᾷ μαχούμεθα."

47 Διογένους.

10 Ὅρων Μαραρέας ὁ Διογένης τὰ μακρὰ τείχη ἰστάντας "ὦ μοχθηροί" εἶπε "μὴ τοῦ μεγέθους προνοεῖτε τῶν τειχῶν, ἀλλὰ τῶν ἐπ' αὐτῶν στησομένων."

48 Ἄγρις ὁ βασιλεὺς ἔφη τοὺς Λακεδαιμονίους μὴ ἐρωτᾶν ὅποσοι εἰσὶν ἀλλὰ ποῦ εἰσὶν οἱ πολέμιοι. καὶ
15 ἐρωτῶντος τινός "πόσοι εἰσὶ Λακεδαιμόνιοι;" ἔφη "ἱκανοὶ τοὺς κακοὺς ἀπερύκειν." Plut. Mor. 190 c. d.

49 Ξενοφώντος.

Ξενοφῶντι ἐν Σκιλλοῦντι ἐστεφανωμένῳ καὶ θύοντι ἀπήγγειλέ τις Γρύλλον τὸν υἱὸν περὶ Μαν-
20 τίνειαν πολεμοῦντα ἀνηρῆσθαι. ὃ δὲ ἀποθέμενος τὸν στέφανον εἶρετο ὅπως ἀγωνιζόμενος τελευτήσῃε· τοῦ δ' εἰπόντος ἄριστα, ἐπιθέμενος τὸν στέφανον πάλιν ἔθυνεν.

50 Δημοσθένους ἐκ τῶν ὑπὲρ τοῦ στε-
25 φάνου (258, 19).

Πέρας μὲν γὰρ ἅπασιν ἀνθρώποις τοῦ βίου θάνατος, καὶ ἐν οἰκίσκῳ τις ἑαυτὸν καθείρξας τηροῖ. δεῖ δὲ τοὺς ἀγαθοὺς ἀνδρας ἐγχειρεῖν μὲν ἅπασιν αἰετὶ τοῖς καλοῖς τὴν ἀγαθὴν προβαλλομένους ἐλπίδα, φέρειν
30 δ' ὃ ἂν ὁ θεὸς διδῶ γενναίως.

51 Πλάτωνος (Phaedr. 274 b).

Ἀλλὰ καὶ ἐπιχειροῦντι τοῖς καλοῖς καλὸν καὶ πά-
σχαιν ὅτι ἂν ξυμβῇ τῷ παθεῖν.

52 Ἀλεξάνδρου (Plut. V. Alex. 672 b).

Ἐν Ἰλίου ~~θύοντι τῷ Ἀλεξάνδρῳ~~ ἔφη ὁ Ἰερεὺς δεῖ- 5
ξιν τὴν Πάριδος λύραν, ὃ δὲ "τὴν Ἀχιλλέως" εἶπεν
"εἰ ἔχεις, δεῖξον, καὶ πρό γε τῆς λύρας τὴν μελίαν."

53 Κορίσκου.

Κορίσκος εὖ μάλα γέρων ὢν, ὥς ἀπὸ τινος χαλε-
πῆς ἀρρωστίας ἀνέρωσεν "ἄπαγε" ἔφη "ὥς ἀηδῶς 10
ἀνέστροφα, ἥδη πολὺ τῆς ὁδοῦ προκεκοφῶς ἦν δεῖ
πάντως πορευθῆναι.

54 Κλεάνθους.

Κλεάνθης, ὑπὸ γλώττης ἔλκουσ αὐτῷ γενομένου,
τὴν τροφὴν οὐκ ἐδύνατο παραπέμπειν· ὥς δὲ ῥᾶον 15
ἔσχε καὶ ὁ ἰατρὸς αὐτῷ τροφὴν προσήγαγεν "σὺ δέ
μέ" ἔφη "βούλει ἥδη τὸ πλεόν τῆς ὁδοῦ κατανύσαντα
ἀναστρέφειν, εἴτα πάλιν ἐξ ὑπαρχῆς τὴν αὐτὴν ἐρχε-
σθαι;" καὶ ἐξῆλθεν τοῦ βίου.

55 Κλειτομάχου.

20

Κλειτόμαχος νοσήσας καὶ ληθάργῳ περιπεσὼν
ὥς ἀνένηψεν "οὐδέν με" ἔφη "ἐξαπατήσει ἢ φιλοξωία,"
καὶ ἐξήγαγεν ἑαυτὸν τοῦ βίου.

56 Σωκράτους.

Σωκράτους φεύγοντος τὴν δίκην, Λυσίας λόγον 25
τινὰ συγγράψας ἦλθεν αὐτῷ κομίζων καὶ ἐκέλευε
χρησασθαι· τοῦ δὲ Λυσίου εἰπόντος καὶ μὴν κάλλι-
στον αὐτὸν εἶναι· "καὶ τὰ ῥόδα" ἔφη "κάλλιστά
ἐστίν, ἀλλ' οὐ πρέπειν αὐτῷ τὸ στεφάνωμα." "τε-
θνήξῃ τοίνυν" ἔφη ὁ Λυσίας "εἰ μὴ οὕτως ἀπολο- 30

γήση· ὁ δὲ "εἰ γὰρ" ἔφη "καὶ μὴ νῦν, πάντως τεθνή-
ξομαι."

57 Ἐρασιστράτου.

Ἐρασίστρατος ὁ Χίος ἤδη γηραιὸς ὢν ἔλκος ἐπὶ
5 τοῦ ποδὸς δυσίατον ἔχων· εὐ γέ" εἶπεν "ὅτι τῆς
πατρίδος ὑπομιμνήσκομαι," καὶ κώνειον πιὼν κατέ-
στρεψεν.

58 Ἡροδότου ἱστορίας ζ (102).

Λέγει Δημάρατος τάδε "ἐπειδὴ ἀληθείη δὴ χρή-
10 σασθαι πάντως κελεύεις ταῦτα λέγοντα, τὰ μὴ ψευ-
δόμενός τις ὕστερον ὑπὸ σεῦ ἀλώσεται· τῇ Ἑλλάδι
πενίη μὲν αἰεὶ κοτε σύντροφος σύνεστιν· ἀρετὴ δὲ
ἐπακτός ἐστιν ἀπὸ τε σοφίης κατεργασμένη καὶ νόμον
ἰσχυροῦ· τῇ διαχρεομένη Ἑλλὰς τὴν τε πενίην ἀπα-
15 μύνεται καὶ τὴν δεσποσύνην."

59 Φιλίππου.

Φίλιππος ἦλθεν ἐπὶ Λακεδαιμόνα καὶ προστρα-
τοπεδεύσας ἔπεμψεν ἀπειλῶν πολλὰ καὶ χαλεπά, ἣν
μὴ ποιῶσι τὰ προστασσόμενα· τῶν δὲ Λακεδαιμονίων
20 τις ἀκούσας τῶν ἀπειλῶν χάριν αὐτῷ ἔφη εἰδέναι, ὅτι
οὐ κωλύει ὃ ἐπὶ τοῖς μαχομένοις ἐστὶν ἀποθανεῖν.

60 Πύρρου.

Πύρρου ἐπιστρατεύσαντος Λακεδαιμονίοις καὶ
πολλὰ ἀπειλοῦντος, Δερκυλλίδας εἰς τῶν γερόντων
25 ἀναστὰς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ εἶπεν "εἰ μὲν θεὸς ἐστὶν ὁ
ἀπειλῶν, μὴ φοβώμεθα, οὐδὲν γὰρ ἀδικοῦμεν· εἰ δ'
ἄνθρωπος, γνώτω ἀνδράσιν ἀπειλῶν."

61 Σερήνου.

Ἀλέξανδρον τὸν Φεραίων τύραννον Θήβη ἀπέ-
30 κτεινε γυνὴ καὶ τοὺς Φεραίους ἡλευθέρωσεν. συνέβη

δὲ καὶ θεωροὺς ἦκοντας αὐτῶν παρ' Ἀμμωνος λέγειν αὐτοῖς κελεύειν τὸν Ἀμμωνα Ἡβης ἱερὸν ἰδρῦσασθαι. τῶν δὲ πρεσβυτέρων τις παρακοῦσαι ἔφη τοὺς θεωροὺς· τὸν γὰρ Ἀμμωνα Θήβης εἰπεῖν τῆς αὐτοῦς ἐξελομένης τῆς δουλείας.

5

62 Ἐκ τῶν Πλουτάρχου διηγήσεων (Mor. 305 b).

Δαρείος ὁ Περσῶν βασιλεὺς μετὰ τριάκοντα μυριάδων ἐν Μαραθῶνι ἐστρατοπεδεύσατο. Ἀθηναῖοι δὲ θ' χιλίους ἐπεμψαν στρατηγούς αὐτοῖς δόντες Πολύζηλον Καλλίμαχον Κυνέγειρον Μιλτιάδην· συμβληθείσης δὲ τῆς παρατάξεως, Πολύζηλος μὲν ὑπὲρ ἄνθρωπον φαντασίαν θεασάμενος, τὴν ὄρασιν ἀπέβαλεν, καὶ τυφλὸς ὢν ἀνεῖλε τεσσαράκοντα καὶ ὀκτώ, Καλλίμαχος δὲ πολλοῖς περιπεπαρμένος δόρασιν καὶ νεκρὸς ἐστάθη, Κυνέγειρος δὲ Περσικὴν ἀγομένην 15 ναῦν κατέχων ἐχειροκοπήθη. ὅθεν καὶ εἰς αὐτοὺς ὑπὸ Παντελείου τοιαύδε γεγράφθαι λέγεται

ὦ κενεοῦ καμάτοιο καὶ ἀπρήκτου πολέμοιο.

ἡμετέρῳ βασιλῇ τί λέξομεν ἀντιάσαντες;

ὦ βασιλεῦ, τί μ' ἐπεμψες ἐπ' ἀθανάτους πολεμιστάς; 20

βάλλομεν, οὐ πίπτουσι· τιτρώσκομεν, οὐ φοβέονται.

μουῖνος ἀνὴρ σύλησεν ὅλον στρατόν· ἐν δ' ἄρα μέσσω

αἱματόεις ἔστηκεν ἀτειρέος Ἀρεος εἰκῶν.

δένδρον δ' ὥς ἔστηκε σιδηρεῖαις ὑπὸ ῥίξαις, 25

κούκ ἐθέλει πεσέειν, τάχα δ' ἔρχεται ἔνδοθι νηῶν.

λῦε κυβερνήτα, νέκνος προφύγωμεν ἀπειλᾶς.

63 Ἀγαθαρχίδου Σαμίου ἐν δ' Περσικῶν.

Ξέρξης μετὰ πεντακοσίων μυριάδων Ἀρτεμισίῳ προσορμίσας πόλεμον τοῖς ἐγχωρίοις κατήγγειλεν. 30 Ἀθηναῖοι δὲ συγκεχυμένοι κατάσκοποι ἐπεμψαν Ἀρη-

σίλαον τὸν Θεμιστοκλέους ἀδελφόν, καίπερ Νεο-
κλέους τοῦ πατρὸς αὐτοῦ κατ' ὄναρ ἐωρακότος ἀμφο-
τέρας ἀποβεβληκέναι τὰς χεῖρας. παραγενόμενος δὲ
ὁ ἀνὴρ εἰς πλῆθος τῶν βαρβάρων ἐν σχήματι Περσί-
5 κῶ Μαροδόνιον ἔμα πῶν Θεμιστοκλέων ἀνείλεν,
ὑπολαβὼν Ξέρξην ὑπάρχειν, συλληφθεὶς δὲ ὑπὸ τῶν
δορυφόρων πρὸς τὸν βασιλέα δέσμιος ἤχθη. βουθυ-
τεῖν δὲ τοῦ προειρημένου μέλλοντος ἐπὶ τὸν βωμὸν
τοῦ ἡλίου τὴν δεξιὰν ἐπέθηκε χεῖρα καὶ ἀστένακτος
10 ὑπομείνας τὴν ἀνάγκην τῶν βασάνων ἡλευθερώθη
τῶν δεσμῶν εἰπὼν "τοιοῦτοι πάντες ἐσμὲν Ἀθηναῖοι·
εἰ δ' ἀπιστεῖς, καὶ τὴν ἀριστερὰν ἐπιθήσω." φοβη-
θεὶς δ' ὁ Ξέρξης φρουρεῖσθαι τὸν Ἀρησίλαον προσέ-
ταξεν. Plut. Mor. 305 d.

1564 Ἀριστείδου ἐν τῷ γ' τῶν Περσικῶν.

Περσῶν μετὰ πεντακοσίων μυριάδων ἐπὶ τὴν Ἑλ-
λάδα φερομένων, Λακεδαιμόνιοι τριακοσίους εἰς Θερ-
μοπύλας ἐπεμψαν στρατηγὸν αὐτοῖς δόντες Λεωνί-
δην. οὗτος τὸ ἐπερχόμενον θεασάμενος τῶν πολέμιων
20 πλῆθος εὐωχουμένοις εἶπε τοῖς συμμάχοις "οὕτως
ἀριστᾶτε, ὧ τριακόσιοι, ὥς ἐν ἄδῳ δειπνήσοντες."
ἐπιφανέντων οὖν τῶν βαρβάρων, Λεωνίδας πολλοῖς
περιπεπαρμένος δόρασι μεθ' ὁρμῆς ἐπὶ Ξέρξην ἠνέχθη
καὶ περιελόμενος αὐτοῦ τὸ διάδημα πρὸ τῶν τραυ-
25 μάτων κατέσχε καὶ αἱμορραγήσας ἐξέπνευσεν. ἀνατε-
μὼν δὲ ὁ βασιλεὺς τοῦ προειρημένου τὸ στῆθος εὗρεν
αὐτοῦ τὴν καρδίαν τριχῶν γέμουσαν. Plut. Mor. 306 c.

65 Καλλισθένους ἐν τρίτῳ Μακεδονικῶν.

Φίλιππος ὁ τῶν Μακεδόνων βασιλεὺς δύο καὶ
30 τριάκοντα Χαλκιδικὰς πόλεις τοῖς ἰδίοις ὑποτάξας
σκήπτροις, Μεθωναίους καὶ Ὀλυνθίους λεηλατεῖν

ἤρξατο. γενόμενος δὲ κατὰ γέφυραν ποταμοῦ Σάρδωνος καὶ εἰς τὸ πέραν διαβῆναι βιαζόμενος, ὑπὸ τοῦ πλήθους τῶν Ὀλυνθίων ἐπεσχέθη. τοξότης δὲ τις Ἀστὴρ τοῦνομα τόξον ἐντείνας ἐτύφλωσε τὸν Φίλιππον εἰπὼν "Ἀστὴρ Φιλίππῳ θανάσιμον πέμπει βέλος." ἀποβαλὼν δὲ ὁ βασιλεὺς τὸν ὀφθαλμὸν εἰς τὸν ποταμὸν ἑαυτὸν ἔρριψε καὶ πρὸς τοὺς οἰκείους διανηξάμενος τὸν κίνδυνον ἐξέφυγεν. Plut. Mor. 307 d.

66 Σωκράτου ἐν δευτέρῳ Θωρακικῶν.

Ἀθηναῖοι πρὸς Θωράκας πόλεμον ἔχοντες στρατηγὸν ἔχειροτόνησαν Κόδρον. οὗτος ἀκούσας ὅτι χρησμὸν εἰλήφασιν οἱ πολέμιοι ἐγκρατεῖς γενήσεσθαι τῆς νίκης αὐτούς, ἐὰν τοῦ στρατηγοῦ φείδωνται τῶν Ἀθηναίων, ἐν δρυτόμου σχήματι συνέβαλε μάχην μετὰ τινων Θωρακῶν ξυλιζομένων καὶ τῷ δρεπάνῳ καιρίως 15 ἐξ αὐτῶν ἓνα πλήξας ἀνείλεν, οἱ δὲ λοιποὶ τὴν περιστάσιν τοῦ στρατηγήματος μὴ γινώσκοντες ἀπέκτειναν τὸν Κόδρον θέλοντα, συμβαλόντες δὲ τὸν πόλεμον Ἀθηναῖοι τῆς νίκης ἐγκρατεῖς ἐγένοντο. Plut. Mor. 310 a.

67 Ἐκ τῶν Θησέως.

20

Λακεδαιμόνιοι καὶ Ἀργεῖοι περὶ χωρίου Θυρέας ἐν μεθορίῳ κειμένης μέχρι μὲν τινὸς ὅλοις τοῖς στρατεύμασιν παρετάσσοντο πρὸς ἀλλήλους, τέλος δ' ἔδοξεν αὐτοῖς ἐπιλέξαι παρ' ἑκατέρων τριακοσίους, καὶ κείνων μαχεσαμένων τοῖς κρατήσασιν διαφέρειν τὸ χω- 25 ρίον· οὐπὲρ γενομένου, Ὀθρυάδης Λακεδαιμόνιος στρατιώτης πολλοὺς ἀποκτείνας καὶ πολλὰ τετρωμένος ἔκειτο μετὰ τῶν ἀνηρημένων Λακεδαιμονίων μόνος περιλειφθεὶς, Ἀργείων δὲ δύο Ἀλκίνωρ καὶ Χρόμιος· ὧν ἀπελθόντων εἰς Ἀργεῖον ἀπαγγεῖλαι τὴν 30 νίκην, Ὀθρυάδης πολλοὺς σκυλεύσας τῶν πολεμίων

τρόπαιον ἔστησε καὶ χρησάμενος τῷ τῶν τραυμάτων αἵματι ἐπέγραψεν "Λακεδαιμόνιοι κατ' Ἀργείων," καὶ τοῦτο πράξας ἀπέθανεν.

5 68 Ἐκ τῆς Φαλάριδος ἐπιστολῆς πρὸς Περ-
ρισθένην (15).

Τὴν Εὐβούλου καὶ τὴν Ἀριστοφάντου γυναῖκα
τῶν ἐπιβουλευσάντων μοι ἔπεμψας ὥς ἀπολουμένας
. . . . καὶ πάντως που θαυμάξεις ὅτι ὑψήρηκα τῆς ὀρ-
γῆς. εἰ δὲ καὶ πύθοιο τὴν αἰτίαν, ὅτι δι' εὐγενείας
10 ὑπερβάλλουσιν ἀπόκρισιν οὐδὲν πρὸς ἐμοῦ πεπόν-
θασι, μᾶλλον ἢν ἔτι θαυμάσεις· ἐρωτώμεναι γὰρ
παρ' ἐμοῦ τὴν ἐπιβουλήν εἰ συνήδεσαν τοῖς ἀνδρά-
σιν, οὐ μόνον ἔφασκαν ἀλλὰ καὶ συνορμηῆσαι τυραν-
νοκτονεῖν. "ἀντὶ ποίας ἀδικίας;" εἰπόντος μου, "ιδίας
15 μὲν οὐδεμιᾶς, τῆς δὲ κοινῆς" ἀπεκρίναντο· κοινήν
γὰρ ἀδικίαν εἶναι τὸ καταδουλοῦσθαι πόλεις ἐλευθέρ-
ρας. τί παθοῦσαι τοιγάρτοι, πάλιν ἐπανερομένου μου,
δίκην ἀποτίσαιντ' ἢν μοι τοῦ μίσους τὴν κατ' ἀξίαν;
"ἀποθανοῦσαι" προσέθηκαν. ξῆν δῆ, οὐ τεθνάναι,
20 ἔκρινα τὰς μετὰ τοιαύτης ἀρετῆς ἀποθνησκούσας.

69 Καλλισθένους ἐν δευτέρῳ μεταμορ-
φώσεων.

Κατὰ Κελαιγᾶς, πόλιν τῆς Φρυγίας, διὰ μῆνιν
Ἰδαίου Διὸς χάσμα μεθ' ὕδατος γενόμενον πολλὰς οἰ-
25 κίας αὐτάνδρους εἰς τὸν βυθὸν καθείλκυσε. τοῦ δὲ
δήμου κινδυνεύοντος, Μίδας ὁ βασιλεὺς χρησμὸν
ἔλαβε συνελεύσεσθαι τὴν γῆν, ἔαν εἰς τὸ βάραθρον
βάλῃ τὸ τιμιώτατον ἐν ἀνθρωπίνῳ βίῳ. τῶν δὲ Κε-
λαινιτῶν χρυσόν τε καὶ ἄργυρον καὶ τὸν κόσμον τῶν
30 γυναικῶν εἰς τὸ χάσμα ριπνάντων καὶ μηδ' οὕτω τοῦ
κακοῦ λήξαντος, Ἀρχοῦρος ὁ υἱὸς Μίδα λογισάμενος

μηδὲν εἶναι τιμιώτερον ἐν βίῳ ψυχῆς ἀνθρωπίνης, ἀναπηδήσας καὶ δοὺς περιπλοκάς τῳ γεννήσαντι καὶ ἀποταξάμενος τῇ γυναικὶ Τιμοθέα, μεθ' ὁρμῆς ἔφιππος εἰς τὸν τόπον τοῦ χάσματος ἡνέχθη. τῆς δὲ γῆς εἰς τὴν φυσικὴν ἀρμονικὴν συνελθοῦσης, Μίδας βωμὸν ἰδρύσατο Διὸς Ἰδαίου, ὃν χρύσειον ἐποίησε ταῖς χερσὶν ἀψάμενος. οὗτος ὁ βωμὸς περὶ ἐκείνουν τὸν καιρὸν, ἐν ᾧ τὸ χάσμα συνέβη γενέσθαι, λίθινος γίνεται, τῆς δ' ὠρισμένης προθεσμίας παρελθοῦσης, χρύσεος ὁράται. Plut. Mor. 306 f.

10

70 Ἐκ τῶν Θεσέως.

Λοιμοῦ κατασχόντος τὴν Λακεδαίμονα, διὰ τὴν ἀναιρέσειν τῶν κηρύκων τῶν ἀπεσταλμένων παρὰ Ξέρξου, αἰτοῦντος γῆν καὶ ὕδωρ ὥσπερ ἀπαρχὰς δουλείας, χρησμὸς ἐδόθη, ἀπαλλαγῆσεσθαι αὐτούς, εἴ γέ τινες ἔλουντο Λακεδαιμονίων παρὰ τοῦ βασιλέως ἀναιρεθῆναι. τότε Βούλης καὶ Σπέρχης ἀφικόμενοι πρὸς βασιλέα ἡξίου ἀναιρεθῆναι· ὃ δὲ θαυμάσας αὐτῶν τὴν ἀρετὴν ἐπανιέναι προσέταξε.

71 Πλουτάρχου (Mor. 445 a).

20

Τὴν μὲν ἀνδρίαν μεσότητά φασιν εἶναι δειλίας καὶ θρασύτητος, ὧν ἡ μὲν ἔλλειψις ἡ δὲ ὑπερβολὴ τοῦ θυμοειδοῦς ἐστίν.

72 Τοῦ αὐτοῦ (Plut. l. l. 190 f).

Ἀγηςίλαος περὶ ἀνδρείας καὶ δικαιοσύνης ἐρωτηθεὶς ποτέρᾳ ἂν κρείττων εἴη, "ἡδὲν ἀνδρείας δεήσεσθαι ἡμᾶς" ἔφη "εἰ δίκαιοι πάντες γίνονται."

73 Ξενοφῶντος ἐν δ' (6, 10) ἀπομνημονευμάτων.

Ἀνδρίαν δέ, ὧ Εὐθύδημε, ἄρα τῶν καλῶν νομί- 30

ξεις εἶναι; Κάλλιστον μὲν οὖν ἔγωγ', ἔφη. Χρήσι-
 μον ἄρα οὐ πρὸς τὰ ἐλάχιστα νομίζεις τὴν ἀνδρίαν;
 Μὰ Δί', ἔφη, πρὸς τὰ μέγιστα μὲν οὖν. Ἄρα οὖν δο-
 κεῖ σοι πρὸς τὰ δεινὰ τε καὶ ἐπικίνδυνα χρήσιμον εἶ-
 5 ναι τὸ ἀγνοεῖν αὐτὰ; Πικίστα γάρ, ἔφη. Οἱ ἄρα μὴ
 φοβούμενοι τὰ τοιαῦτα διὰ τὸ μὴ εἰδέναι τί ἐστίν, οὐκ
 ἀνδρεῖοι εἰσίν; Νῆ Δί', ἔφη. Πολλοὶ γὰρ ἂν οὕτω
 γε τῶν τε μαινομένων καὶ τῶν δειλῶν ἀνδρεῖοι εἶεν.
 Τί δέ, οἱ καὶ τὰ μὴ δεινὰ δεδοικότες; Ἐτι γε, νῆ
 10 Δία, ἤττον, ἔφη. Ἄρ' οὖν τοὺς μὲν ἀγαθοὺς πρὸς
 τὰ δεινὰ καὶ ἐπικίνδυνα ὄντας ἀνδρείους ἡγῆ εἶναι,
 τοὺς δὲ κακοὺς δειλοὺς; Πάνν μὲν οὖν, ἔφη. Ἀγα-
 θοὺς δὲ πρὸς τὰ τοιαῦτα νομίζεις ἄλλους τινὰς ἢ τοὺς
 δυναμένους αὐτοῖς καλῶς χρῆσθαι; Οὐκ, ἀλλὰ τού-
 15 τος, ἔφη. Κακοὺς δὲ ἄρα τοὺς οἷους τούτοις κακῶς
 χρῆσθαι; Τίνας γὰρ ἄλλους; ἔφη. Ἄρ' οὖν ἕκα-
 στοὶ χρῶνται, ὥς οἴονται δεῖν; Πῶς γὰρ ἄλλως; ἔφη.
 Ἄρ' οὖν οἱ μὴ δυνάμενοι καλῶς χρῆσθαι ἴσασιν ὥς
 δεῖ χρῆσθαι; Οὐ δὴ πού γε, ἔφη. Οἱ ἄρα εἰδότες
 20 ὥς δεῖ χρῆσθαι, οὗτοι καὶ δύνανται; Μόνοι γ', ἔφη.
 Τί δαί, οἱ μὴ διημαρτηκότες, ἄρα κακῶς χρῶνται τοῖς
 τοιούτοις; Οὐκ οἶμαι, ἔφη. Οἱ ἄρα κακῶς χρώμε-
 νοι διημαρτήκασιν; Εἰκός γ', ἔφη. Οἱ μὲν ἄρα ἐπι-
 στάμενοι τοῖς δεινοῖς τε καὶ ἐπικινδύνοις καλῶς χρῆ-
 25 σθαι ἀνδρεῖοι εἰσιν· οἱ δὲ διαμαρτάνοντες τούτων
 δειλοί; Ἐμοιγε δοκοῦσιν, ἔφη.

74 Ξενοφῶντος ἀπομνημονευμάτων (III, 9, 1).

Πάλιν ἐρωτώμενος, ἡ ἀνδρία πότερον διδακτὸν
 ἢ φυσικόν· οἶμαι μὲν, ἔφη, ὥσπερ σῶμα σώματος
 30 ἰσχυρότερον πρὸς τοὺς πόνους φύεται, οὕτω καὶ ψυ-
 χὴν ψυχῆς ἐρρωμενεστέραν πρὸς τὰ δεινὰ φύσει γί-

γνεσθαι· ὁρῶ δ' ἐν τοῖς αὐτοῖς νόμοις τε καὶ ἔθεσι
 τρεφομένους πολὺ διαφέροντας ἀλλήλων τόλμη. νο-
 μίζω μέντοι πᾶσαν φύσιν μαθήσει καὶ μελέτη πρὸς
 ἀνδρίαν αὖξεσθαι· δῆλον μὲν γὰρ ὅτι Σκύθαι καὶ
 Θραῖκες οὐκ ἂν ~~τολμήσειαν ἀσπίδας~~ καὶ δόρατα λαβόν- 5
 τες Λακεδαιμονίοις διαμάχεσθαι· φανερόν δ' ὅτι
 Λακεδαιμόνιοι οὐτ' ἂν Θραξὶ πέλταις καὶ ἀκοντίοις
 οὔτε Σκύθαις τόξοις ἐθέλοιεν διαγωνίζεσθαι. ὁρῶ δ'
 ἔγωγε καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων πάντων ὁμοίως καὶ φύσει
 διαφέροντας ἀλλήλων τοὺς ἀνθρώπους, καὶ ἐπιμελείᾳ 10
 πολὺ ἐπιδιδόντας. ἐκ δὲ τούτων δῆλόν ἐστιν ὅτι πάν-
 τας χρὴ καὶ τοὺς εὐφυεστεροὺς καὶ τοὺς ἀμβλυτέρους
 φύσιν, ἐν οἷς ἂν ἀξιόλογοι βούλονται γενέσθαι, ταῦ-
 τα καὶ μανθάνειν καὶ μελετᾶν.

75 Ἐκ τῆς Ξενοφῶντος Σωκράτους ἀπο- 15
 λογίας (c. 28).

Παρὼν δέ τις Ἀπολλόδωρος, ἐπιθυμητῆς μὲν ὢν
 ἰσχυρῶς αὐτοῦ ἄλλως δ' εὐήθης, εἶπεν· Ἀλλὰ τοῦτο
 ἔγωγε, ὃ Σώκρατες, χαλεπώτατα φέρω ὅτι ὁρῶ σε
 ἀδίκως ἀποθνήσκοντα. τὸν δὲ λέγεται καταψήσαντα 20
 αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν εἰπεῖν· σὺ δέ, ὃ φίλτατε Ἀπολ-
 λόδωρε, μᾶλλον ἂν ἐβούλου με ὁρᾶν δικαίως ἀπο-
 θνήσκοντα; καὶ ἅμα ἐπιγελάσαι. λέγεται δὲ καὶ Ἀνυ-
 τον παριόντα ἰδὼν εἰπεῖν· ἀλλ' ὁ μὲν ἀνὴρ ὅδε γε
 κυδρός, ὥς μέγα τι καὶ καλὸν διαπεπραγμένος, εἰ 25
 ἀπέκτονέ με οὕτως, καὶ τῶν μεγίστων αὐτὸν ὑπὸ τῆς
 πόλεως ὁρῶν ἀξιούμενον, οὐκέτι χρῆναι τὸν νῖδον περὶ
 βύρσας παιδεύειν. ὃ μοχθηρὸς οὗτος, ἔφη, ὃς οὐκ
 ἔοικεν εἰδέναι, ὅτι ὁπότερος ἡμῶν καὶ συμφορώτερος
 καὶ καλλίων εἰς τὸν αἰὲ χρόνον διαπέπλασται. χείρων 30
 δέ ἐστιν ὁ νικῶν.

76 Πλάτωνος ἐκ τῆς Σωκράτους ἀπολογίας (28 d).

Οὕτω γὰρ ἔχει, ὧς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῇ ἀληθείᾳ· οὗ ἂν τις αὐτὸν τάξῃ, ἡγησάμενος βέλτιστον εἶναι, ἢ ὑπὸ ἄρχοντος ταχθῇ, ἐνταῦθα δεῖ, ὥς ἐμοὶ δοκεῖ, μένοντα κινδυνεύειν μηδὲν ὑπολογιζόμενον μήτε θάνατον μήτε ἄλλο τι μηδὲν πρὸ τοῦ αἰσχροῦ. ἐγὼ οὖν δεινὰ ἂν εἶην εἰργασμένος, ὧς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰ ὅτε μὲν με οἱ ἄρχοντες ἔταπτον, οὓς ὑμεῖς εἴλεσθε ἄρχειν
10 μου, καὶ ἐν Ποτιδαίᾳ καὶ ἐν Ἀμφιπόλει καὶ ἐπὶ Δηλίῳ, τότε μὲν οὐ ἐκέينو ἔταπτον, ἔμενον ὥσπερ καὶ ἄλλος τις καὶ ἐκινδύνεον ἀποθανεῖν· τοῦ δὲ θεοῦ τάττοντος, ὥς ἐγὼ ῥῆθην τε καὶ ὑπέλαβον, φιλοσοφοῦντά με δεῖν ζῆν καὶ ἐξετάζοντα ἑμαυτὸν καὶ τοὺς
15 ἄλλους, ἐνταῦθα δὲ φοβηθεῖς ἢ θάνατον ἢ ἄλλο ὅτι οὖν πρᾶγμα, λείποιμι τὴν τάξιν. δεινὸν μέντ' αὖ εἶη, καὶ ὥς ἀληθῶς τότ' ἂν με δικαίως εἰσάγοι τις εἰς δικαστήριον, ὅτι οὐ νομίζω θεοὺς εἶναι, ἀπειθῶν τῇ μαντείᾳ καὶ δεδιὼς θάνατον καὶ οἴόμενος σοφὸς εἶ-
20 ναι οὐκ ὢν. τὸ γὰρ τοι θάνατον δεδιέναι, ὧς ἄνδρες, οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν ἢ δοκεῖν σοφὸν εἶναι μὴ ὄντα· δοκεῖν γὰρ εἰδέναι ἐστὶν ἂ οὐκ οἶδεν. οἶδεν μὲν γὰρ οὐδεὶς τὸν θάνατον, οὐδ' εἰ τυγχάνει τῷ ἀνθρώπῳ μέγιστον ὄν τῶν ἀγαθῶν· δεδίασι δ' ὥς εὖ εἰδότες
25 ὅτι μέγιστον τῶν κακῶν ἐστι· καὶ τοῦτο πῶς οὐκ ἀμαθία ἐστὶν αὐτῇ ἢ ἐπονείδιστος, ἢ τοῦ οἴεσθαι εἰδέναι ἂ οὐκ οἶδε;

77 Πλάτωνος ἐκ τῆς Σωκράτους ἀπολογίας (38 e).

30 Οὔτε γὰρ ἐν δίκῃ οὔτ' ἐν πολέμῳ οὔτε ἐμὲ οὔτε ἄλλων οὐδένα δεῖ τοῦτο μηχανᾶσθαι, ὅπως ἀποφεύ-

ξεται πᾶν ποιῶν θάνατον. καὶ γὰρ ἐν ταῖς μάχαις πολλάκις δῆλον γίνεται ὅτι τό γε ἀποθανεῖν ῥᾶον ἂν τις ἐκφύγοι τὰ θ' ὄπλα ἀφείς καὶ ἐφ' ἱκετεῖαν τραπεῖς τῶν διωκόντων· καὶ ἄλλαι πολλὰ μηχαναὶ εἰσιν ἐν ἐκάστοις τοῖς ἀνδράσι, ὥστε διαφεύγειν ὃ θάνατον, ἐάν τις τολμᾷ πᾶν ποιεῖν καὶ λέγειν. ἀλλὰ μὴ οὐ τοῦτ' ἢ χαλεπὸν, ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, θάνατον ἐκφυγεῖν· ἀλλὰ πολὺ χαλεπώτερον πονηρίαν· θᾶτον γὰρ θανάτου θεί.

78 Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ Φαίδωνος (84 d). 10

Βαβαί, ὃ Σιμμία, ἦπου χαλεπῶς τοὺς ἄλλους αὐτοὺς πείσαιμι ὥς οὐ συμφορὰν ἡγοῦμαι τὴν παροῦσαν τύχην, ὅτε γε μηδ' ὑμᾶς δύναμαι πείθειν· ἀλλὰ φοβεῖσθε μὴ δυσκολώτερον νῦν διάκειμαι ἢ ἐν τῷ πρόσθεν βίῳ.

15

79 Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ Πρωταγόρα (350 e).

Ἐγὼ δὲ οὐδαμοῦ οὐδ' ἐνταῦθα ὁμολογῶ τοὺς δυνατοὺς ἰσχυροὺς εἶναι, τοὺς μέντοι ἰσχυροὺς δυνατούς· οὐ γὰρ ταυτὸν εἶναι δύναμιν τε καὶ ἰσχύν, ἀλλὰ τὸ μὲν καὶ ἀπὸ ἐπιστήμης γίνεσθαι, τὴν δύνάμιν, καὶ ἀπὸ μανίας γε καὶ ἀπὸ θυμοῦ, ἰσχὺν δὲ ἀπὸ φύσεως καὶ εὐτροφίας τῶν σωμάτων. οὕτω δὲ κακεῖ οὐ ταυτὸν εἶναι θάρσος τε καὶ ἀνδρίαν· ὥστε συμβαίνειν τοὺς μὲν ἀνδρείους θαρραλέους εἶναι, μὴ μέντοι τοὺς γε θαρραλέους ἀνδρείους πάντας. θάρσος μὲν γὰρ καὶ ἀπὸ τέχνης γίνεται ἀνθρώποις καὶ ἀπὸ θυμοῦ τε καὶ ἀπὸ μανίας, ὥσπερ ἡ δύναμις· ἀνδρία δὲ ἀπὸ φύσεως καὶ εὐτροφίας τῶν ψυχῶν γίνεταί.

80 Δημοκρίτου.

30

Σοφίῃ ἄταμβος ἀξίη πάντων τιμιωτάτῃ οὖσα.

81 Ξενοφῶντος ἐκ τῆς Σωκράτους ἀπο-
λογίας (c. 25).

Ὅστε θαυμαστὸν ἔμοιγε δοκεῖ εἶναι, ὅπως ποτε
ὑμῖν ἐφάνη τοῦ θανάτου ἔργον ἄξιον ἐμοὶ εἰργασμέ-
15 νον. ἀλλ' οὐδὲ μὲν τοῦτο ἀδίκως ἀποθνήσκω, διὰ
τοῦτο μείον φρονητέον· οὐ γὰρ ἐμοί, ἀλλὰ τοῖς κα-
ταγνοῦσι τοῦτο αἰσχρόν ἐστι. παραμυθεῖται δ' ἔτι
με καὶ Παλαμήδης ὁ παραπλησίως ἐμοὶ τελευτήσας·
ἔτι γὰρ καὶ νῦν πολὺ καλλίους ὕμνους παρέχεται
10 Ὀδυσσέως τοῦ ἀδίκως ἀποκτείναντος αὐτόν. οἶδ' ὅτι
καὶ ἐμοὶ μαρτυρήσετε ὑπὸ τε τοῦ ἐπιόντος καὶ ὑπὸ
τοῦ παρεληλυθότος χρόνου, ὅτι ἡδίκησα μὲν οὐδένα
πώποτε οὐδὲ πονηρότερον ἐποίησα, εὐεργέτουν δὲ
τοὺς ἐμοὶ διαλεγομένους προῖκα διδάσκων ὅ τι ἐδυ-
15 νάμην ἀγαθόν. εἰπὼν δὲ ταῦτα μάλα ὁμολογουμένως
δὴ τοῖς εἰρημένοις ἀπήει καὶ ὅμμασι καὶ σχήματι καὶ
βαδίσματι φαιδρός. ὥς δὲ ἥσθητο ἄρα τοὺς παρεπο-
μένους δακρύοντας, τί τοῦτο; εἰπεῖν αὐτόν, ἢ ἄρτι
δακρύετε; οὐ γὰρ πάλαι ἴστε ὅτι ἐξότου περ ἐγενό-
20 μην κατεψηφισμένος ἦν μου ὑπὸ τῆς φύσεως ὁ θά-
νατος; ἀλλὰ μέντοι, εἰ μὲν ἀγαθῶν ἐπιρρεόντων
προαπόλλυμαι, δηλονότι ἐμοὶ καὶ τοῖς ἐμοῖς εὖνοις
λυπητέον· εἰ δὲ χαλεπῶν προσδοκωμένων καταλύω
τὸν βίον, ἐγὼ μὲν οἶμαι ὥς εὐπραγοῦντος ἐμοῦ πᾶ-
25 σιν ὑμῖν εὐθυμητέον εἶναι.

ΠΕΡΙ ΔΕΙΛΙΑΣ. Η.

1. Εὐριπίδου Βελλεροφόντη.

Δόλοι δὲ καὶ σκοτεινὰ μηχανήματα
χρείας ἀνάνδρου φάρμαχ' εὖρηται βροτοῖς.

2 Σοφοκλέους Ἀκρισίῳ. Χορός.

Βοᾷ τις, ὦ·

ἀκούετ' ; ἥ μάτην ἀλυκτῶ;

ἅπαντα γάρ τοι τῷ φοβουμένῳ ψοφεῖ.

3 Εὐριπίδου Μελεάγρῳ.

Δειλοὶ γὰρ ἄνδρες οὐκ ἔχουσιν ἐν μάχῃ
ἀριθμόν, ἀλλ' ἅπεισι καὶ παρῶσ' ὅμως.

4 Ὀμήρου Ἰλιάδος μ' (244).

Τίπτε σὺ δειδοικας πόλεμον καὶ δημοτῆτα;
εἴπερ γάρ τ' ἄλλοι γε περικτεινώμεθα πάντες
νηυσὶν ἐπ' Ἀργείων, σοὶ δ' οὐ δέος ἔστ' ἀπολέσθαι.
οὐ γάρ τοι κραδίη μενεδήιος οὐδὲ μαχήμων.

5 Σοφοκλέους Φρυγῶν.

Τοὺς εὐγενεῖς γὰρ ἀγαθοὺς ὦ παῖ φιλεῖ
Ἄρης ἐναῖρειν· οἱ δὲ τῇ γλώσσει θρασεῖς,
φεύγοντες ἄτας, ἐκτός εἰσι τῶν κακῶν.
Ἄρης γὰρ οὐδὲν τῶν κακῶν ληίζεται.

6 Εὐριπίδου Ἰφιγενείᾳ (Ταυρ. 484).

Οὗ τοι νομίζω σοφόν, ὅς ἂν μέλλων θανεῖν
οἴκτῳ τὸ δεῖμα τοῦλέθρου νικᾷν θέλῃ.

7 Τοῦ αὐτοῦ Φρίξῳ.

Ἀνὴρ δ' ὅς εἶναι φῆς, ἀνδρὸς οὐκ ἄξιον
δειλὸν κεκληθῆσθαι καὶ νοσεῖν αἰσχροῦ νόσον.

8 Μεγάλανδρου Ἀδελφοῖς.

Τί πολλὰ τηρεῖν πολλὰ δεῖ δεδοικότα;

9 Θεόγνιδος (1221).

Πολλὰ φέρειν εἴωθε λόγος θνητοῖσι βροτοῖσι
πταιίσματα τῆς γνώμης, Κύρνε, ταρασσομένης.

10 Φιλήμων ἐν Ἐγχειριδίῳ.

Κακὴ μὲν ὄψις, ἐν δὲ δειλαῖται φρένες.

11 Σοφοκλέους.

Οὐ τοῖς ἀθύμοις ἡ τύχη ξυλλαμβάνει.

12 Εὐριπίδου Ἀλκμαίωνος.

Ὁ φόβος, ὅταν τις σώματος μέλλῃ πέρι
5 λέγειν καταστάς εἰς ἄγων ἑναντίον,
τό τε στόμ' εἰς ἐκπληξιν ἀνθρώπων ἄγει
τὸν νοῦν τ' ἀπείργει μὴ λέγειν ἃ βούλεται.
τῷ μὲν γὰρ ἐνὶ κίνδυνος, ὃ δ' ἀθῶος μένει.
ὁμῶς δ' ἀγῶνα τόνδε δεῖ μ' ὑπεκδραμεῖν.

10 ψυχὴν γὰρ ἄθλα τιθεμένην ἐμὴν ὁρῶ.

13 Εὐριπίδου Ἀρχελάω.

Ὁ δ' ἡδὺς αἰὼν ἡ κακὴ τ' ἀνανδρία
οὔτ' οἶκον οὔτε πόλιν ἀνορθώσειεν ἄν.

14 Ἀντισθένης.

15 Ὅστις δὲ ἐτέρους δέδοικε, δοῦλος ὢν λέληθεν
ἑαυτόν.

15 Διογένης.

Πάντα μὲν οὖν τὰ δεινὰ πέφυκε μᾶλλον ἐκπλήτ-
τειν τοὺς προσδεχομένους ἢ λυπεῖν τοὺς πειραθέν-
20 τας. ὁ δὲ φόβος οὕτω χαλεπός ἐστιν ὥστε πολλοὶ ἤδη
προέλαβον τὸ ἔργον, οἳ μὲν ἐν νηὶ χειμαζόμενοι οὐ
περιμείναντες καταδῦναι τὴν ναῦν, ἀλλὰ πρότερον
αὐτοὺς ἀποσφάξαντες. . . .

16 Ὑπερείδου.

25 Ὑπερείδης ὁ δῆτωρ ἔφησε τὴν ἀγωνίαν τοῦ λέ-
γειν πέδην εἶναι.

17 Θουκυδίδου ἱστορίας β' (89) δημηγο-
ρίας Φορμίωνος.

Ἡσσημένων δὲ ἀνδρῶν οὐκ ἐθέλουσιν αἰ γινῶμαι
30 πρὸς τοὺς αὐτοὺς κινδύνους ὅμοιαι εἶναι.

18 Ἀντιφῶντος.

Νόσος δειλοῖσιν ἐορτή· οὐ γὰρ ἐκπορεύονται ἐπὶ πρᾶξιν.

19 Ἱεροκλέους ἐκ τοῦ περὶ δικαιοσύνης.

Ἴδωμεν γὰρ ἐν τοῖς δειλοῦσι τοῖς τε δικαίοις εἶ- 5
ναι· τοὺς γὰρ ἐναντίως ἔχοντας τούτοις, τοὺς θρα-
σεῖς, ἀδίκους ὄντας εὐρίσκομεν διὰ τὸ πρὸς βίαν τὰ
πολλὰ ποιεῖν. δειλία τοίνυν ἐστὶ διαφθορὰ δόξης ἐν-
νόμου δεινῶν τε πέρι καὶ μὴ· ἢ ἄγνοια δεινῶν τε καὶ
οὐ δεινῶν καὶ οὐδετέρων. πῶς ἂν οὖν οἱ δόξαις διε- 10
φθαρμέναις καὶ παρανόμοις συζῶντες εἶεν ἂν δίκαιοι;
οὐ γὰρ διὴ εἰκάξοιεν ἂν περὶ ὅτου δήποτε καλῶς, μὴ
συγχωροῦντος αὐτοῖς τοῦ περὶ τὴν ψυχὴν δέους εἰς
ἣντινα οὖν ζήτησιν προκύπτειν.

20 Δημητρίου.

15

Ἀντίκα γὰρ εἰ τῷ πολεμοῦντι καὶ παρατεταγμένῳ
παραστατεῖν ἢ τε ἀνδρία καὶ ἡ δειλία, πόσον ἂν οἴεσθε
διαφόρους εἶπεῖν λόγους; ἄρ' οὐχ ἡ μὲν ἀνδρία μέ-
νειν κελεύει καὶ τὴν τάξιν διαφυλάττειν; ἀλλὰ βα-
λοῦσιν· ὑπόμενε. ἀλλὰ τρωθήσομαι· καρτέρει. ἀλλ' 20
ἀποθανοῦμαι· ἀπόθανε μᾶλλον ἢ λίπης τὴν τάξιν.
ἀτενὴς οὗτος ὁ λόγος καὶ σκληρός. ἀλλ' ὁ τῆς δειλίας
νὴ Δία φιλάνθρωπος καὶ μαλακός· ὑπάγειν γὰρ δῆτα
κελεύει τὸν φοβούμενον. ἀλλ' ἡ ἀσπίς ἐνοχλεῖ· ῥι-
ψον. ἀλλὰ καὶ ὁ θώραξ· παράλυσον. παντὶ δῆπου 25
πραῦτερά ταῦτ' ἐκείνων. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλ-
λων. μὴ λάβης, φησὶν ἡ ἐγκράτεια, ὅθεν οὐ δεῖ· μὴ
φάγης, μὴ πίης, ἀνέχου, καρτέρει· τὸ τελευταῖον,
ἀπόθανε πρότερον ἢ πράξης ὅπερ οὐ δεῖ. ἡ δ' ἀκρα-
σία, πῖθι ὅτε βούλει, φάγε ὅ τι ἂν ᾗδιστα φάγοις· ἡ 30
τοῦ γείτονος ἀρέσκει σοι γυνή; πέραινε· χρημάτων

ἀπορεῖς; δάνεισαι· δανεισάμενος ἀδυναμεῖς; μὴ ἀπο-
δῶς· οὐ πιστεύουσιν ἔτι δανείζειν; ἄρπασον. πολὺ
γε κἀνταῦθα τὸ μεταξύ. ἀλλὰ τίς οὐκ οἶδεν ὅτι ἡ
μὲν τοιαύτη χάρις ὀλέθριος γίνεται τοῖς προσδεξαμέ-
νοις, ἡ δ' ἐκ τῶν ἐναντίων σωτήριος;

21 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Φαίδωνος (67 e).

Οἱ ὀρθῶς φιλοσοφοῦντες ἀποθνήσκουσιν μελετῶσι,
καὶ τεθνάναι ἥκιστα αὐτοῖς ἀνθρώπων φοβερόν.

22 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Φαίδωνος (68 b).

10 Οὐκ οὖν ἱκανόν σοι τεκμήριον, ἔφη, τοῦτο ἀν-
δρός, ὃν ἂν ἰδῆς ἀγανακτοῦντα μέλλοντα ἀποθανεῖ-
σθαι, ὅτι οὐκ ἄρ' ἦν φιλόσοφος ἀλλὰ τις φιλοσώμα-
τος; αὐτὸς δέ που οὗτος τυγχάνει ὢν καὶ φιλοχρήμα-
τος καὶ φιλότιμος, ἦτοι τὰ ἕτερα τούτων ἢ ἀμφοτέρω.
15 πάνυ ἔχει, ἔφη, οὕτως ὥς λέγεις. ἄρ' οὖν, ἔφη, ὦ
Σιμμία, οὐ καὶ ἡ ὀνομαζομένη ἀνδρία τοῖς οὕτω δια-
κειμένοις μάλιστα προσήκει; πάντως δὴ που, ἔφη.
οὐκ οὖν καὶ ἡ σωφροσύνη, ἣν καὶ οἱ πολλοὶ ὀνομά-
ζουσι σωφροσύνην, τὸ περὶ τὰς ἐπιθυμίας μὴ ἐπτοῇ-
20 σθαι, ἀλλ' ὀλιγώρως ἔχειν καὶ κοσμίως, ἄρ' οὐ τού-
τοις μόνοις προσήκει τοῖς μάλιστα τοῦ σώματος ὀλι-
γωροῦσί τε καὶ ἐν φιλοσοφίᾳ ζῶσιν; ἀνάγκη, ἔφη.
εἰ γὰρ ἐθέλεις, ἡ δ' ὅς, ἐννοῆσαι τήν γε τῶν ἄλλων
ἀνδρίαν τε καὶ σωφροσύνην, δόξει σοι εἶναι ἄτοπος.
25 πῶς δὴ, ὦ Σώκρατες; Οἶσθα, ἡ δ' ὅς, ὅτι τὸν θά-
νατον ἡγοῦνται πάντες οἱ ἄλλοι τῶν μεγάλων κακῶν
εἶναι; καὶ μάλ', ἔφη. οὐκ οὖν φόβῳ μειζόνων κα-
κῶν ὑπομένουσιν αὐτὸν οἱ ἀνδρεῖοι τὸν θάνατον,
ὅταν ὑπομένωσιν; ἔστι ταῦτα. τῷ δεδιέναι ἄρα καὶ
30 δέει ἀνδρεῖοί εἰσι πάντες πλὴν οἱ φιλόσοφοι· καίτοι
ἄλογόν γε δέει τινὰ καὶ δειλίᾳ ἀνδρεῖον εἶναι. πάνυ

μὲν οὖν. τί δέ, οἱ κόσμιοι αὐτῶν οὐ ταυτὸ τοῦτο
 πεπόνθασιν, ἀκολασίᾳ τινὶ σώφρονές εἰσι; καίτοι
 φασὲν γε ἀδύνατον εἶναι, ἀλλ' ὅμως αὐτοῖς συμβαί-
 νει τούτῳ ὅμοιον τὸ πάθος, τὸ περὶ ταύτην τὴν εὐήθη
 σωφροσύνην. φοβούμενοι γὰρ ἐτέρων ἡδονῶν στε- 5
 ρηθῆναι καὶ ἐπιθυμούντες ἐκείνων, ἄλλων ἀπέχον-
 ται, ὑπ' ἄλλων κρατούμενοι. καίτοι καλοῦσί γε ἀκο-
 λασίαν τὸ ὑπὸ τῶν ἡδονῶν ἄρχεσθαι· ἀλλ' ὅμως
 συμβαίνει αὐτοῖς κρατουμένοις ὑφ' ἡδονῶν κρατεῖν
 ἄλλων ἡδονῶν. τοῦτο δ' ὅμοιον ἐστίν, ὃ νῦν δὴ 10
 ἐλέγετο, τὸ τρόπον τινὰ δι' ἀκολασίαν αὐτοὺς σεσω-
 φρονίσθαι. εἰκε γάρ. ὦ μακάριε Σιμμία, μὴ γὰρ
 οὐχ αὕτη ἢ ἡ ὁρθὴ πρὸς ἀρετὴν, ἡδονὰς πρὸς ἡδονὰς
 καὶ λύπας πρὸς λύπας καὶ φόβον πρὸς φόβον καταλ-
 λάττεσθαι, μείζω πρὸς ἐλάττω ὥσπερ νομίσματα· 15
 ἀλλ' ἢ ἐκεῖνο μόνον τὸ νόμισμα ὁρθόν, ἀντὶ οὗ δεῖ
 ταῦτα πάντα καταλλάττεσθαι, φρόνησις, καὶ τούτου
 μὲν πάντα καὶ μετὰ τούτου ὠνούμενά τε καὶ πιπρα-
 σκόμενα τῷ ὄντι ἢ, καὶ ἀνδρία καὶ σωφροσύνη καὶ
 ξυλληβδην ἀληθοῦς ἀρετῇ μετὰ φρονήσεως, καὶ προσ- 20
 γινομένων καὶ ἀπογινομένων καὶ ἡδονῶν καὶ φόβων
 καὶ τῶν ἄλλων πάντων τῶν τοιούτων· χωριζόμενα
 δὲ φρονήσεως καὶ ἀλλαττόμενα ἀντὶ ἀλλήλων, μὴ
 σκιαγραφία τις ἢ τοιαύτη ἀρετῇ καὶ τῷ ὄντι ἀνδρα-
 ποδώδης τε καὶ οὐδὲν ὑγιὲς οὐδ' ἀληθὲς ἔχη· τὸ δ' 25
 ἀληθὲς τῷ ὄντι ἢ κάθαρσις τῶν τοιούτων πάντων,
 καὶ ἡ σωφροσύνη καὶ ἡ δικαιοσύνη καὶ ἡ ἀνδρία
 καὶ ἔτι αὐτῇ ἡ φρόνησις μὴ καθαρμός τις ἢ· ὥς κιν-
 δυνεύουσι καὶ οἱ τὰς τελετὰς ἡμῖν οὗτοι καταστήσαν-
 τες οὐ φαῦλοι εἶναι, ἀλλὰ τῷ ὄντι πάλαι αἰνίττεσθαι, 30
 ὅτι ὃς ἂν ἀμύητος καὶ ἀτέλεστος εἰς ἄδου ἀφίκηται,
 ἐν βορβόρῳ κείσεται, ὃ δὲ κεκαθαρμένος τε καὶ τετε-

λεσμένος ἐκεῖσε ἀφικόμενος μετὰ θεῶν οἰκήσεται.
εἰσὶ γὰρ δὴ, ὥς φασιν οἱ περὶ τὰς τελετάς, ναρθη-
κοφόροι μὲν πολλοί, Βάκχοι δέ τε παῦροι· οὔτοι δ'
εἰσὶ κατὰ τὴν ἐμὴν δόξαν οὐκ ἄλλοι ἢ οἱ πεφιλοσο-
5 φηκότες ὀρθῶς. www.libtool.com.cn

ΠΕΡΙ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ. Θ.

4 Εὐριπίδου Ἀλεάδαι.

Τοῖς γὰρ δικαίοις ἀντέχειν οὐ ῥάδιον.

5 Εὐριπίδου Ἰνουῦς.

10 Κέκτησο δ' ὀρθῶς [ἂν ἔχῃς] ἄνευ φόγου
καὶ μικρὰ σώξου τῇ δίκῃ ξυνοῦς' αἰεί.

6 Εὐριπίδου Ἑκάβης (844).

Ἐσθλοῦ γὰρ ἀνδρὸς τῇ δίκῃ θ' ὑπηρετεῖν
καὶ τοὺς κακοὺς δρᾶν πανταχοῦ κακῶς αἰεί.

15 7 Σοφοκλέους Αἴαντι (1334).

Μηδ' ἡ βία σε μηδαμῶς νικησάτω
τοσόνδε μισεῖν ὥστε τὴν δίκην πατεῖν.

1 Εἰς δίκαιον, γινῶμαι μονόστιχοι.

Ἀνδρὸς δικαίον καρπὸς οὐκ ἀπόλλυται.

20 βιάδιζε τὴν εὐθείαν, ἣν δίκαιος ἦς.

βίον δικαίον γίγνεται τέλος καλόν.

δίκαιος ἴσθ', ἵνα καὶ δικαίων δὴ τύχῃς.

δίκαιος εἶναι μᾶλλον ἢ χρηστὸς θέλε.

δίκαια δράσας συμμάχου τεύξῃ θεοῦ.

25 κρίνειν δίκαιον, μὴ τὸ συμφέρον, θέλε.

πρὸς εὖ λέγοντας οὐδὲν ἀντειπεῖν ἔχω.

τρόπος δίκαιος κτῆμα τιμιώτατον.

2 Ὅμμα δίκης καθορᾶ πάντα τὰ γιγνόμενα.

3 Δίκη γὰρ οὐκ ἔνεστ' ἐν ὀφθαλμοῖς βροτῶν.

8 Εὐριπίδου Θησεῖ.

Κρεῖσσον δὲ πλούτου καὶ πολυχρύσου χλιδῆς
ἀνδρῶν δικαίων ἀγαθῶν παρουσία.

9 Μενάνδρου.

Δίκαιος ἂν ᾗς, τῷ τρόπῳ χρησθῇ νόμῳ.
Χρηστοῦ πρὸς ἀνδρὸς μηδὲν ἐννοεῖν κακόν.
Δίκαιος ἀδικεῖν οὐκ ἐπίσταται τρόπος.

5

10 Μενάνδρου.

Τὸ μηδὲν ἀδικεῖν πᾶσιν ἀνθρώποις πρέπει.

11 Μενάνδρου Λεισιδαίμονι.

10

Οὐ δεῖ γὰρ ἀδικεῖν τοὺς ἰκέτας, ἄλλως τε καὶ
ὅταν μετ' εὐνοίας τι, μὴ πονηρίᾳ
πταίσωσιν. αἰσχρὸν τοῦτο τᾶρ' ἐστὶν πάννυ.

12 Μενάνδρου.

Ἐν παντὶ δεῖ καιρῷ τὸ δίκαιον ἐπικρατεῖν.

15

13 Εὐριπίδου Παλαμήδει.

Εἷς τοι δίκαιος μυρίων οὐκ ἐνδίκων
κρατεῖ, τὸ θεῖον τὴν δίκην τε συλλαβών.

14 Φιλωνίδου.

Οὐκ ἔστιν οὐδεὶς δειλὸς ὁ δεδοικῶς νόμον·
πρὸς τοὺς πολεμίους δ' ἐστὶν ἀνδρείας κρίσις.
ὑπὸ τοῦ δικαίου δ' ἐστὶν ἡττᾶσθαι καλόν.

20

15 Εὐριπίδου.

Φεῦ φεῦ. τὸ νικᾶν τᾶνδιχ' ὥς καλὸν γέρας,
τὰ μὴ δίκαια δ' ὥς ἀπανταχοῦ κακόν.
καὶ γλῶσσα φλαύρα, καὶ φθόνος τοῦ μὴ φθονεῖν
ὅσῳ κάκιον μὴ καλῶς ὠγκωμένοις.

25

16 Ἀντιφάνους.

Ὁ μηδὲν ἀδικῶν οὐδενὸς δεῖται νόμου.

- 17 Μενάνδρου Καρχηδονίῳ.
Τὸ καλῶς ἔχον που κρεῖττον ἐστὶ καὶ νόμον.
- 18 Μενάνδρου Κιθαριστῇ.
Εἰ τοὺς ἀδικηθέντας, πάτερ, φευξούμεθα,
5 τίσιν ἂν βοηθήσομεν ἄλλοις ὁδίας; cp
- 19 Ἐν ταυτῷ.
Τὸ μηδὲν ἀδικεῖν ἐκμαθεῖν γάρ, ὦ Λάχης,
ἀστεῖον ἐπιτήδευμα κρίνω τῷ βίῳ.
- 20 Μενάνδρου Τροφωνίῳ.
10 Τὸ μηδὲν ἀδικεῖν καὶ φιλανθρώπους ποιεῖ.
- 21 Φιλήμονος ἐν Παλαμήδει.
Τοῦ γὰρ δικαίου κἂν βροτοῖσι καὶ θεοῖς
ἀθάνατος αἰεὶ δόξα διατελεῖ μόνου.
- 22 Φιλήμονος.
15 Ἄνῆρ δίκαιός ἐστιν οὐχ ὁ μὴ ἀδικῶν,
ἀλλ' ὅστις ἀδικεῖν δυνάμενος μὴ βούλεται,
οὐδ' ὃς τὰ μικρὰ λαμβάνειν ἀπέσχετο,
ἀλλ' ὃς τὰ μεγάλα καρτερεῖ μὴ λαμβάνων,
ἔχειν δυνάμενος καὶ κρατεῖν ἀξημίως.
- 20 οὐδ' ὃς γε ταῦτα πάντα διατηρεῖ μόνον,
ἀλλ' ὅστις ἄδολον γνησίαν τ' ἔχων φύσιν
εἶναι δίκαιος κοῦ δοκεῖν εἶναι θέλει.
- 23 Αἰσχύλου.
Ἀπάτης δικαίας οὐκ ἀποστατεῖ θεός.
- 25 24 Ἰππάρχου (Plat. Hipparch. 229 a).
Μνημα τόδ' Ἰππάρχου· στείχε δίκαια φρονῶν.
- 25 Σόλωνος.
Μνημοσύνης καὶ Ζηνὸς Ὀλυμπίου ἀγλαὰ τέκνα,
Μοῦσαι Πιερίδες, κλῦτέ μοι εὐχομένῳ.

ὄλβον μοι πρὸς θεῶν μακάρων δότε καὶ πρὸς ἀπάντων
 ἀνθρώπων αἰεὶ δόξαν ἔχειν ἀγαθὴν.
 εἶναι δὲ γλυκὺν ὧδε φίλοις, ἐχθροῖσι δὲ πικρόν·
 τοῖσι μὲν αἰδοῖον, τοῖσι δὲ δεινὸν ἰδεῖν.
 χρήματα δ' ἱμείρω μὲν ἔχειν, ἀδίκως δὲ πεπᾶσθαι 5
 οὐκ ἐθέλω· πάντως ὕστερον ἦλθε δίκη.
 πλοῦτον δ' ὃν μὲν δῶσι θεοί, παραγίνεται ἀνδρὶ
 ἔμπεδος ἐκ νεάτου πυθμένος εἰς κορυφὴν·
 ὃν δ' ἄνδρες τιμῶσιν ὑφ' ὕβριος, οὐ κατὰ κόσμον
 ἔρχεται, ἀλλ' ἀδίκους ἐργασίαι πειθόμενος 10
 οὐκ ἐθέλων ἔπεται, ταχέως δ' ἀναμίσγεται ἄτῃ.
 ἀρχὴ δ' ἐξ ὀλίγου γίνεται, ὥστε πυρός,
 φλαύρη μὲν τὸ πρῶτον, ἀνιερὴ δὲ τελευτᾷ·
 οὐ γὰρ δὴν θνητοῖς ὕβριος ἔργα πέλει.
 ἀλλὰ Ζεὺς πάντων ἐφορᾷ τέλος· ἐξαπίνης δέ, 15
 ὥστ' ἄνεμος νεφέλας αἵψα διεσκέδασεν
 ἡρινός, ὃς πόντου πολυκύμονος ἀτρυγέτοιο
 πυθμένα κινήσας γῆν κατὰ πυροφόρον
 δηώσας καλὰ ἔργα, θεῶν ἔδος αἰπὺν ἰκάνει
 οὐρανόν, αἰθρίην δ' αὖτις ἔθηκεν ἰδεῖν, 20
 λάμπει δ' ἡελίοιο μένος κατὰ πίονα γαῖαν
 καλόν, ἀτὰρ νεφέων οὐδὲν ἔτ' ἔστιν ἰδεῖν·
 τοιαύτη Ζηνὸς πέλεται τίσις, οὐδ' ἐφ' ἐκάστῳ,
 ὥσπερ θνητὸς ἀνὴρ, γίνεται ὀξύχολος.
 αἰεὶ δ' οὐ τι λέληθε διαμπερὲς ὅστις ἀλιτρὸν 25
 θυμὸν ἔχει, πάντως δ' ἐς τέλος ἐξεφάνη.
 ἀλλ' ὃ μὲν αὐτίκ' ἔτισεν ὃ δ' ὕστερον, ἦν δὲ φύγῳσιν
 αὐτοί, μηδὲ θεῶν μοῖρ' ἐπιούσα κίχῃ,
 ἦλυθε πάντως, αὐτίκ' ἀνάιτια ἔργα τίνουσιν
 ἢ παῖδες τούτων ἢ γένος ἐξοπίσω. 30
 θνητοὶ δ' ὧδε νοεῦμεν, ὁμῶς ἀγαθὸς τε κακὸς τε,
 (ἦνδανεν ἦν αὐτὸς δόξαν ἕκαστος ἔχει,)

- πρίν τι παθεῖν, τότε δ' αὖτις ὁδύρεται, ἄχρι δὲ τούτου
 χάσκοντες κούφαις ἐλπίσι τερωόμεθα.
 χῶστις μὲν νοῦσοισιν ὑπ' ἀργαλέῃσι πιεσθῇ,
 ὥς ὕγιῃς ἔσται τοῦτο κατεφράσατο.
 5 ἄλλος δειλὸς ἑὼν, ἀγαθὸς δοκεῖ ἔμμεναι ἀνὴρ,
 καὶ καλός, μορφήν οὐ χαρίεσσαν ἔχων.
 εἰ δέ τις ἀχρήμων, πενίης δέ μιν ἔργα βιάται,
 κτήσασθαι πάντων χρήματα πολλὰ δοκεῖ.
 σπεύδει δ' ἄλλοθεν ἄλλος· ὁ μὲν κατὰ πόντον ἀλάται,
 10 ἐν νηυσὶν χρήζων οἴκαδε κέρδος ἄγειν,
 ἰχθυόεντ' ἀνέμοισι φορεύμενος ἀργαλείοις,
 φειδωλὴν ψυχῆς οὐδεμίην θέμενος.
 ἄλλος γῆν τέμνων πολυδένδρεον, εἰς ἐνιαυτὸν
 λατρεύει, τοῖσιν καμπύλ' ἄροτρα μέλει.
 15 ἄλλος Ἀθηναίης τε καὶ Ἡφαίστου πολυτέχνεω
 ἔργα δαεὶς χειροῖν ξυλλέγεται βίον.
 ἄλλος Ὀλυμπιάδων Μουσέων πάρα δῶρα διδαχθεὶς,
 ἱμερτῆς σοφίης μέτρον ἐπιστάμενος.
 ἄλλον μάντιν ἔθηκεν ἀναξ ἐκάεργος Ἀπόλλων,
 20 ἔγνω δ' ἀνδρὶ κακὸν τηλόθεν ἐρχόμενον,
 ὃ συνομαρτήσουσι θεοί· τὰ δὲ μόρσιμα πάντως
 οὔτε τις οἰωνὸς ῥύσεται οὔθ' ἱερά.
 ἄλλοι Παιῶνος πολυφαρμάκου ἔργον ἔχοντες,
 ἱητροί, καὶ τοῖς οὐδὲν ἔπεστι τέλος.
 25 πολλάκι δ' ἐξ ὀλίγης ὁδύνης μέγα γίγνεται ἄλγος,
 οὐκ ἂν τις λύσαιτ' ἥπια φάρμακα δούς.
 τὸν δὲ κακαῖς νοῦσοισι κυκώμενον ἀργαλείαις τε
 ἀψάμενος χειροῖν αἵψα τίθησ' ὕγιῃ.
 μοῖρα δέ τοι θνητοῖσι κακὸν φέρει ἥδὲ καὶ ἐσθλόν,
 30 δῶρα δ' ἄφυστα θεῶν γίγνεται ἀθανάτων.
 πᾶσι δέ τοι κίνδυνος ἐπ' ἔργμασιν, οὐδέ τις οἶδεν
 ἧ μέλλει σχήσειν χρήματος ἀρχομένου.

ἀλλ' ὁ μὲν εὖ ἔρδειν πειρώμενος, οὐ προνοήσας,
 εἰς μεγάλην ἄτην καὶ χαλεπὴν ἔπεσεν.
 τῷ δὲ καλῶς ἔρδοντι θεὸς περὶ πάντα δίδωσι
 συντυχίην ἀγαθήν, ἔκλυσιν ἀφροσύνης.
 πλούτου δ' οὐδὲν τέρας πεφασμένον ἀνδράσι κεῖται. 5
 οἱ γὰρ νῦν ἡμέων πλείστον ἔχουσι βίον,
 διπλασίως σπεύδουσι· τίς ἂν κορέσειεν ἅπαντας;
 κέρδεά τοι θνητοῖς ὥπασαν ἀθάνατοι·
 ἄτη δ' ἐξ αὐτῶν ἀναφαίνεται, ἣν ὁπότεν Ζεὺς
 πέμψη τισομένην, ἄλλοτ' ἂν ἄλλος ἔχοι. 10

26 Πλάτωνος ἐκ τοῦ ἀ' τῆς πολιτείας (336e).

Μὴ γὰρ δὴ οἶον, εἰ μὲν χρυσὸν ἐζητοῦμεν, οὐκ
 ἂν ποτε ἡμᾶς ἐκόντας εἶναι ὑποκατακλίνεσθαι ἀλλή-
 λους ἐν τῇ ζητήσει καὶ διαφθείρειν τὴν εὖρεσιν αὐ-
 τοῦ, δικαιοσύνην δὲ ζητοῦντας, πρᾶγμα πολλῷ χρυ- 15
 σίου τιμιώτερον, ἔπειθ' οὕτως ἀνοήτως ὑπέειπεν ἀλ-
 λήλοις καὶ οὐ σπουδάζειν ὅτι μάλιστα φανεῖται αὐτό.

27 Ἀγρησιλάου.

Ἀνδρίας μὲν γὰρ οὐδὲν ὄφελος, μὴ παρούσης δι-
 καιοσύνης· εἰ δὲ δίκαιοι πάντες γίνοντο, μηδὲν ἀν- 20
 δρίας δεήσεσθαι.

28 Ἰσοκράτους κατὰ τῶν σοφιστῶν (295 d).

Καὶ μηδεὶς οἰέσθω με λέγειν ὥς ἔστι δικαιοσύνη
 διδακτόν. ὅλως μὲν γὰρ οὐδεμίαν ἡγοῦμαι τοιαύτην
 τέχνην εἶναι, ἥ τις τοῖς κακῶς πεφυκόσι πρὸς αὐτήν 25
 δικαιοσύνην ἂν ἐμποιήσειεν.

29 Δημοσθένους.

Ἄξιον τούτους ἐπαινεῖν τῶν ἀνθρώπων, οἱ μη-
 δεμίαν ὠφελίαν προαιροῦνται τοῦ δικαίου. χρήματα
 μὲν γὰρ ἔστι κτήσασθαι, δόξαν δὲ χρημάτων οὐ ῥᾶ- 30
 διον πρίασθαι.

30 Πλάτωνος (Menex. 246 e).

Πᾶσά τε ἐπιστήμη, χωριζομένη δικαιοσύνης καὶ τῆς ἄλλης ἀρετῆς, πανουργία ἀλλ' οὐ σοφία φαίνεται.

31 Δημοκρίτου.

5 Ἀγαθὸν οὐ τὸ μὴ ἀδικεῖν ἀλλὰ τὸ μηδὲ ἐθέλειν.

32 Δημοκρίτου.

Μοῦνοι θεοφιλέες ὅσοις ἐχθρὸν τὸ ἀδικεῖν.

33 Πιττακοῦ.

10 Πιττακὸς ἔφη "ἡδονὴ σὺν τῷ καλῷ δίκαιον."

34 Πιττακὸς ἔφη "παρακαταθήκην λαβὼν δικαίως ἀπόδος."

35 Ἀριστείδου.

Ἀριστείδης ὁ δίκαιος ἐρωτηθεὶς παρὰ τινος τί ἐστὶ
15 τὸ δίκαιον "τὸ μὴ ἀλλοτριῶν ἐπιθυμεῖν" ἔφη.

36 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Πρωταγόρου (331 b).

Ἐγὼ μὲν γὰρ αὐτὸς ὑπὲρ γε ἑμαυτοῦ φαίην ἂν καὶ τὴν δικαιοσύνην ὅσιον εἶναι καὶ τὴν ὁσιότητα δίκαιον· καὶ ὑπὲρ σοῦ δέ, εἰ με ἐφῆς, ταυτὰ ἂν αὐτὰ
20 ἀποκρινοίμην, ὅτι ἦτοι ταυτὸν γ' ἐστὶ δικαιοσύνης ὁσιότητι ἢ ὅτι ὁμοιότατον, καὶ μάλιστα πάντων ἢ τε δικαιοσύνη οἷον ὁσιότης καὶ ἡ ὁσιότης οἷον δικαιοσύνη.

37 Πυθαγόρου.

Ξένος ἀνὴρ δίκαιος οὐ μόνον πολίτου ἀλλὰ καὶ
25 συγγενοῦς διαφέρει.

38 Ἰαμβλίχου ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τῆς πρὸς

Ἀνατόλιον περὶ δικαιοσύνης.

Ἐπ' αὐτὸ δὴ τὸ τῶν ὅλων ἀρετῶν τέλος καὶ τὴν συναγωγὴν αὐτῶν συμπασῶν, ἐν ᾗ δὴ πᾶσαι ἔνεισι

συλλήβδην κατὰ τὸν παλαιὸν λόγον, γένοιτο ἂν τις εἰς τὴν δικαιοσύνην ἀγόμενος.

39 Ἐν ταυτῷ.

Ἐν δὲ τῷ ἀνθρωπίνῳ βίῳ διανομὴ τῶν κατ' ἀξίαν ἔργων τε καὶ τιμῶν καὶ τῶν ἄλλων τῶν ἐπιβαλλόντων 5 ἐκάστοις ὑφίστησι τὴν εἰς τὸν ἀνθρώπινον βίον τείνουσαν δικαιοσύνην. ἔργα τοίνυν τῆς δικαιοσύνης τὰ πρόσφορα καὶ ἐπιτηδεύματα εἴη ἂν, ὅσα κοινωνικὰ καὶ ἡμερα τυγχάνει καὶ εὐσύμβολα καὶ εὐσυνάλλακτα καὶ ὠφέλιμα, τῶν βλαβερῶν κωλυτικὰ διαπράξεων, 10 τῶν δ' ἐναντίων τὴν ὅλην κατάστασιν εὐπρεπῇ παρασκευάζοντα.

40 Ἐπικτήτου.

Ὡσπερ ἀληθὴς ξυγὸς οὔτε πρὸς ἀληθοῦς εὐθύνεται ξυγοῦ οὔθ' ὑπὸ ψευδοῦς κρίνεται, οὕτω καὶ ὁ 15 δίκαιος κριτὴς οὔθ' ὑπὸ δικαίων εὐθύνεται οὔτε παρ' ἀδίκους δικάζεται.

41 Ὡσπερ τὸ εὐθὺν εὐθέος οὐ δεῖται, οὕτως οὐδὲ τὸ δίκαιον δίκαιον.

42 Μὴ πρότερον ἐτέρῳ δικαστηρίῳ δικάσῃς, πρὶν 20 αὐτὸς παρὰ τῇ δίκῃ κριθῇς.

43 Εἰ βούλει τὰς κρίσεις δικαίας ποιεῖσθαι, μηδένα τῶν δικαζομένων καὶ δικαιολογούντων ἐπιγίγνωσκε, ἀλλ' αὐτὴν τὴν δίκην.

44 Ἦκιστα πταίσεις ἐν ταῖς κρίσεσιν, εἰς αὐτὸς ἐν 25 τῷ βίῳ ἄπταιστος διατελῇς.

45 Ἀμεινον δικάως κρίνοντα πρὸς τοῦ καταδικασθέντος ἀδίκως μεμφθῆναι, ἢ ἀδίκως κρίναντα παρὰ τῇ φύσει δικάως ψέγεσθαι.

46 Καθάπερ ἡ τὸν χρυσὸν δοκιμάζουσα λίθος οὐκέτι 30

καὶ αὐτὴ πρὸς τοῦ χρυσοῦ δοκιμάζεται, οὕτω καὶ ὁ τὸ κριτήριον ἔχων.

47 Ἀίσχρὸν τὸν δικαστὴν πρὸς ἐτέρων δικάζεσθαι.

48 Καθάπερ ὁρθοῦ οὐδὲν ὁρθότερον, οὕτως οὐδὲ
5 δικαίου οὐδὲν δικαιότερον.

49 Διογένης.

Ἡ τοίνυν δικαιοσύνη πολλὴν ἔχει ῥασιώνην τῇ
ψυχῇ. τὸ γὰρ μηδὲνα μῆτε φοβούμενον μῆτε αἰσχυ-
νόμενον ζῆν, ἡδονὴ τις ἐστὶν καὶ ἱκανότης τῷ βίῳ.
10 ὁ δὲ τὴν δικαιοσύνην ἔχων ἐν τῇ ψυχῇ, οὐ μόνον τοῖς
ἄλλοις ὠφελίμος ἐστὶν, ἀλλὰ πολὺ μάλιστα αὐτὸς αὐ-
τῷ. οὐ γὰρ πειράσεται αὐτὸν ἀδικεῖν οὐδὲ καθ' ἕν
μέρος. οὐδὲ γὰρ λύπης αὐτῷ αἰτιὸς ἐστὶν οὐδὲ νόσον·
ἀλλὰ τὰ αἰσθητήρια τὰ τῆς φύσεως θεοὺς ὑπολαμβάν-
15 νων εἶναι, δικαίως χρήσεται αὐτοῖς, οὐδὲν μὲν ὑπὲρ
τὴν δύναμιν πράττων, φυλάττων δὲ τὰ μάλιστα καὶ
ἡδονὰς καὶ ὠφελείας λαμβάνων διὰ τούτων. καὶ γὰρ
ἀπὸ ἀκοῆς καὶ ἀπὸ ὀράσεως καὶ ἀπὸ τῆς τροφῆς καὶ
ἀπὸ τῶν ἀφροδισίων ἡδοναὶ ἔσονται τῷ δικαίως ἐάν-
20 τῷ χρωμένῳ, τῷ δὲ μὴ δικαίως χρωμένῳ καὶ κίνδυ-
νοι γίνονται περὶ τὰ πλείστου ἄξια καὶ ἀναγκαιότατα.
ἢ οὐχ ἐώρακας τὴν ψυχὴν ταραττομένους καὶ νυκτὸς
καὶ ἡμέρας καὶ εἰς τὴν θάλασσαν ἑαυτοὺς ῥιπτοῦντας
εἰκῇ καὶ εἰς μάχαιραν;

25 50 Λυκούργου.

Ζηλωτὸν ἴσως ὁ πλοῦτος· τίμιον μέντοι καὶ θαν-
μαστὸν ἡ δικαιοσύνη.

51 Δημοσθένους Ὀλυμπιακῶν β' (21).

Ὡς περ γὰρ οἰκίας, οἶμαι, καὶ πλοίου καὶ τῶν ἄλ-
30 λων τῶν τοιούτων τὰ κάτωθεν ἰσχυρότατα εἶναι δεῖ,

οὕτω καὶ τῶν πράξεων τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ὑποθέσεις ἀληθεῖς καὶ δικαίας εἶναι προσήκει.

52 Ἐκ τῆς Νικολάου ἐθῶν συναγωγῆς.

Ἐν Παιδαλίοις Ἰνδικῶ ἔθνει, οὐχ ὁ θύων ἀλλ' ὁ συνετώτατος τῶν παρόντων κατάρχεται τῶν ἱερῶν. 5 αἰτεῖται δ' αἰετὶ παρὰ τῶν θεῶν οὐδὲν ἄλλο πλὴν δικαιοσύνης.

53 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Θεαιτήτου (176 b).

Θεὸς οὐδαμῇ οὐδαμῶς ἄδικος, ἀλλ' ὥς οἶόν τε δικαιοτάτος, καὶ οὐκ ἔστιν αὐτῷ ὁμοιότερον οὐδὲν ἢ ὅς 10 ἂν ἡμῶν αὐτὸ γένηται ὅτι δικαιοτάτος.

54 Ἐκ τῶν Πώλου Πυθαγορείου Λευκανοῦ περὶ δικαιοσύνης.

Δοκεῖ μοι τῶν ἀνδρῶν τὴν δικαιοσύνην ματέρα τε καὶ τιτανὰν τῶν ἀλλῶν ἀρετῶν προσεῖπέν· ἄτερ 15 γὰρ ταύτας οὔτε σώφρονα οὔτε ἀνδρεῖον οὔτε φρόνιμον οἶόν τε ἡμεν. ἀρμονία γάρ ἐντι καὶ εἰράνα τῆς ὅλας ψυχᾶς μετ' εὐρυθμίας. δηλοφανέστερον δέ κα γένοιτο τὸ ταύτας κράτος ἐτάξουσιν ἡμῖν τὰς ἄλλας ἔξιαις. μερικὰν γὰρ ἔχοντι αὐταὶ τὴν ὠφέλειαν καὶ 20 ποθ' ἓνα, ἃ δὲ ποθ' ὅλα τὰ συστήματα καὶ ἐν πλάθει. ἐν κόσμῳ μὲν ὧν αὐτὰ τὴν ὅλαν ἀρχὴν διαστραταγοῦσα πρόνοιά τε καὶ ἀρμονία καὶ δίκη καὶ νῶς τινὸς θεῶν οὕτω ψαφισμένη· ἐν πόλει δὲ εἰράνα τε καὶ εὐνομία δικαίως κέκληται· ἐν οἴκῳ δ' ἐντι ἄν- 25 δρὸς μὲν καὶ γυναικὸς ποτ' ἀλλάλως ὁμοφροσύνη, οἰκετῶν δὲ ποτὶ δεσπότης εὐνοία, δεσποτῶν δὲ ποτὶ θεράποντας καδεμονία· ἐν σώματι δὲ καὶ ψυχᾷ πρῶτα μὲν καὶ ἅπασιν ἀγαπατότατα ξῶσις ἢ τε ὑγίεια καὶ ἀρτιότης, σοφία τ' ἐκ τῆς ἐπιστάμας τε καὶ δικαιοσύνης 30 γενομένα τε παρ' ἀνθρώποις. εἰ δ' αὐτὰ τὸ ὅλον

καὶ τὰ μέρη οὕτω παιδαγωγεῖ τε καὶ σώζει ὁμόφρονα
καὶ ποτάγορα ἀλλήλοις ἀπεργαζομένα, πῶς οὐ μάτηρ
καὶ τιθάνᾳ πασῶν τε καὶ πάντων παμψαφί [κα] λέ-
γοιτο;

5 55 Πλάτωνος Νόμων ε' (730 d).

Τίμιος μὲν δὴ καὶ ὁ μηδὲν ἀδικῶν· ὁ δὲ μηδ'
ἐπιτρέπων τοῖς ἀδικοῦσιν ἀδικεῖν πλεον ἢ διπλασίας
τιμῆς ἄξιός ἐκείνου. ὁ μὲν γὰρ ἐνός, ὁ δὲ πολλῶν
ἀντάξιός ἐτέρων, μηνύων τὴν τῶν ἄλλων τοῖς ἄρχου-
10 σιν ἀδικίαν· ὁ δὲ καὶ ξυγκολάζων εἰς δύναμιν τοῖς
ἄρχουσιν, ὁ μέγας ἀνὴρ ἐν πόλει καὶ τέλειος οὗτος
ἀναγορευέσθω νικηφόρος ἀρετῇ.

56. 57 Ἰέρακος ἐκ τοῦ περὶ δικαιοσύνης.

Φέρε γὰρ ἰδῶμεν, τί τοῖς πολλοῖς δοκεῖ περὶ δι-
15 καιοσύνης. οἱ μὲν οὖν ἕξιν εἶναι φασὶ ψυχῆς ἀδω-
ροδόκητον, τοῦ κατὰ δύναμιν ἐκάστου στοχαζομένην·
οἱ δὲ ἕξιν ἐν ψυχῇ, μήτε τῇ χείρῳ τύχῃ μήτε τῇ
κρείττονι πλεον ἢ ἔλαττον ἀπονέμουςαν, τὸ δ' ἴσον
πᾶσι φυλάττουςαν. δοκοῦσι δέ μοι οἱ μὲν πρότεροι
20 τὸν μὴ ἀλλοτριῶν ἐπιθυμοῦντα χρημάτων θαυμάζειν,
τηρήσαντα δ' ἂν καὶ τὸ κατὰ δύναμιν ἐκάστω, εἰ κε-
λεύειν τισὶ συγχωρηθεῖη· οἱ δεύτεροι δὲ τὸν μὴ τῇ
τύχῃ τὸ πλεον μετροῦντα, πάντας δὲ τῶν αὐτῶν ἄξι-
οῦντα. τί οὖν, εἰ τοῦτο μαθὼν τις ἐν τοῖς ἄλλοις ἀδι-
25 κώτατος εἶη; καὶ εἰ χρημάτων μὲν ἄρπαξ, ἀλλοτριῶν
δὲ ἐπιθυμοὶ, ὕβριστης δὲ ὑπάρχοι καὶ ἀκόλαστος περὶ
ἡδονάς, ἄρα τοιούτων κακῶν ἀνάπλεως δίκαιος ἂν εἶη;
ὅταν δὲ καὶ τῶν αὐτῶν ἀξιώσῃ πάντας, πῶς μὲν οὐκ
ἄφρων, πῶς δὲ οὐκ ἄδικος, εἰ ὁμοίως τιμήσει τὸν τε σώ-
30 φρονα καὶ τὸν ἀκόλαστον, καὶ τὸν ἄφρονα καὶ τὸν φρό-
νιμον; ἀλλ' οὐδὲ τὸ μὴ χρημάτων ἀλλοτριῶν ἐπιθυμεῖν

δικαιοσύνης ὄρος, εὐτύχημα δὲ περὶ ἓν τι τῶν παθῶν.
 ὑποκείσθω γὰρ ὑπερβολῇ πλούσιον εἶναι τινα, δυνά-
 μενον ἄλλοις ἐπαρκεῖν πολλοῖς ἐκ τῶν ἰδίων, δόξης
 δὲ τοῦτον ἡττώμενον καὶ φιλοτιμίας, καὶ μηδενὸς
 ἐλευθεριάζοντος ἀνέχεσθαι, ἀλλὰ τοὺς μὲν ὑβρίζειν, 5
 τοὺς δὲ τύπτειν, τοῖς δὲ κελεύειν τερπόμενον τῷ πάν-
 τας ὑπακούειν αὐτῷ· τί οὖν ἂν τις τοῦτον εἴποι,
 ὅταν μηδενὸς μὲν τῶν ἀλλοτριῶν ἐπιθυμῇ, βίαιος
 δὲ ἄλλως ἢ καὶ τύραννος· καὶ πρῶτον μὲν τοῖς οἰκέ-
 ταις καὶ ταῖς θεραπαίνισι χρῆσθαι κακῶς, τοὺς μὲν 10
 ὑπὲρ τὸ μέτρον κολάζοντα ταῖς δὲ συγγινόμενον ἀνέ-
 δην, ἔπειτα μηδὲν ἀδικεῖν ἡγρεῖσθαι ταῦτα ποιοῦντα;

58 Ἐν ταυτῷ.

Οἱ μὲν ἀπὸ τοῦ περιπάτου μεσότητα πλεονεξίας
 καὶ μειονεξίας τὴν δικαιοσύνην εἰρήκασιν, οἱ δὲ ἀπὸ 15
 τῆς στοᾶς ἔξιν ἰσότητος ἀπονεμητικήν. καὶ ὥς μὲν οὐ
 μόνον οὐ δίκαιον, ἀλλὰ καὶ ἀδικιώτατον τὸ πάντας τῶν
 αὐτῶν ἀξιοῦν, ἐν τοῖς ἔμπροσθεν εἴρηται· τὸ δὲ με-
 ταξὺ πλεονεξίας καὶ μειονεξίας ἑκβασίς ἐστι πράξεως
 ἀκατονόμαστος, ἀλλ' οὐκ ἀρετὴ ψυχῆς. πᾶσα δὲ πρᾶ- 20
 ξις ἐνέργεια ψυχῆς διὰ σώματος· ἡ δ' ἐνέργεια οὐκ
 ἀρετὴ, ἢ πᾶσα [ἂν] ἐνέργεια ἦν ἀρετὴ. τὴν δὲ δι-
 καιοσύνην πάντες ἀπαξοπλῶς ἀρετὴν ψυχῆς ὁμολο-
 γοῦσιν, ἀλλ' οὐ πρᾶξιν οὐδὲ πράξεως ἀποτελέσμα.
 τρία γάρ ἐστι περὶ ἕκαστον, ἡ ἔξις ἢ πρᾶξις ἢ ἀποτέ- 25
 λεσμα. ἔξις μὲν καθ' ἣν πλεονεκτικοί τινες ἢ μειο-
 νεκτικοί ἐσμέν· πρᾶξις δὲ τὸ μειονεκτεῖν καὶ πλεο-
 νεκτεῖν· ἀποτελέσμα δὲ ἡ μειονεξία καὶ ἡ πλεονεξία.
 ὥσπερ ἔξις μὲν ἡ ζωγραφικὴ, πρᾶξις δὲ ἡ ζωγραφία,
 ἀποτελέσμα δὲ ἡ γραφή. καὶ πάλιν· ἔξις μὲν ἡ ἀγαλ- 30
 ματοποιικὴ, πρᾶξις δὲ τὸ ἀγαλματοποιεῖν, ἀποτελέσμα

δὲ τὸ ἄγαλμα. εἰ δέ τις τὴν ἔξιν ὀρίζοιτο γραφὴν καὶ ἄγαλμα, τῷ τοῦ ἀποτελέσματος ὀνόματι καλῶν σφάλλεσθαι ἂν ὁμολογοῖτο καὶ σύγχυσιν ποιεῖν· οὕτως ὁ πλεονεξίαν καὶ μειονεξίαν τὴν ἔξιν ὀνομάζων, τῷ τοῦ ἀποτελέσματος ὀνόματι χρηταὶ κατὰ τῆς ἐν τῇ ψυχῇ ἔξεως. καὶ ἡ μεσότης τοίνυν τῶν ἀποτελεσμάτων ἀποτελεσμα ἂν εἴη· τεταγμένων γὰρ ἐν τοῖς ἐκ τῶν πραγμάτων ἀποτελουμένοις πλεονεξίας καὶ μειονεξίας, καὶ ἡ τούτων μεσότης εἴη ἂν ἀποτελεσμα, οὐχ ἔξις. ἔστω δὲ μὴ ἑκβασις, ἀλλ' ἔξις ψυχῆς, οὔτε πλεονεκτικὴ οὔτε μειονεκτικὴ· ὁ περὶ τι τοίνυν, ἢ τινὶ μῆτε πλεονεκτῶν μῆτε μειονεκτῶν, ἔσται δίκαιος. περὶ μὲν δὴ τὰ σωματικὰ ἀγαθὰ οὐκ ἂν φαῖεν εἶναι ταύτην, οὔτε ὥς τούτων ἀκρότητα οὔτε ὥς μεσότητα· οὐ γὰρ δὴ κτητὰ ταῦτα γίνεται κατὰ τὴν ἡμετέραν πρόθεσιν τε καὶ σπουδὴν, ἀλλὰ τὰ πολλὰ τούτων ἐστὶ φύσεως. κάλλος μὲν γὰρ ἐστὶ φύσει καὶ ἰσχύς σώματος καὶ ὑγίεια· εἰ δὲ γηρώμεθα τὴν μὲν ἰσχὺν ἐπιτείνειν τροφαῖς τε καὶ γυμνασίοις, τὴν δὲ ὑγίειαν διαίτῃ ποῖα τηρεῖν καὶ ἐκπίπτουσιν ἀνακαλέσασθαι· ἀλλ' ὁμως ὥς οὐκ ἐφ' ἡμῖν οὔσης ἐξ ἀρχῆς τῆς τούτων κτήσεως, ἀπονεμητέον τῇ τοῦ σώματος φύσει. καίτοι καὶ τούτοις πλεονεκτεῖν λέγονται τινες, ἰσχύι μὲν εἰ τύχοι Μίλων ὁ Κροτωνιάτης, κάλλει δὲ Λαῖς ἢ Κορινθία, καὶ εἰ τινες τούτοις παραπλήσιοι. τίς οὖν ἂν γένοιτο Μίλωνος ἀδικία; ἢ τίς Λαῖδος πλεονεξία; ἄρα εἰ μὲν Μίλων περιέλθοι τοὺς ἀσθενεστεροὺς τύπτων τε καὶ τὰ τούτων χρήματα διαρπάζων καὶ τὰς τούτων γυναῖκας; καὶ Λαῖς ὁμοίως, μισθὸν μὲν πλεῖστον εἰσπράττουσα παρὰ τῶν ἐραστῶν, ἐνίων δὲ γυναικῶν καὶ γάμους διαλύουσα, τοῦτ' ἂν εἴη τὸ πλεονεκτεῖν; περὶ ποῖαν οὖν ὕλην τὴν αἴρεσιν τις ποιή-

σεται τοῦ μήτε ὑπερβάλλοντος μήτ' αὖ ἐλλείποντος; ἢ τὸ ἀγελαῖον ἐκείνο καὶ κοινόν "ἀρκοῦ τοῖς αὐτοῦ, καὶ μὴ διάρπαξε τὰ πλησίον," μηδ' αὖ προὔεσο τῶν σῶν, ὥς κατὰ τοῦτο μειονεκτῶν; τὸ μὲν δὴ μὴ βιάζεσθαι δυναίμην, εἰποῖ τις ἂν, ἐπ' ἐμοὶ γὰρ τοῦτο· 5 τὸ δὲ μὴ πλεονεκτεῖσθαι πῶς ἂν γένοιτο; πολλοὶ γὰρ οἱ κρείττους. ἀλλ' εἴ τις βούλοιτο δεημένοις ἐπαρκεῖν καὶ ὀρφανὰς συνεκδιδόναι καὶ αἰχμαλώτους λύσασθαι, ταῦτα μὲν ἴσως δυνατόν ἐστι ποιεῖν, ἀλλ' οὐ τῷ γε τιμῶντι τὴν προειρημένην μεσότητα· πλεο- 10 νεκτεῖσθαί γάρ ἐστι καὶ μειονεκτεῖν τὸν ταῦτα ποιεῖν ἀνεχόμενον. πῶς οὖν αὐτὴν ὀρίζεται ὁ καθ' ἡμᾶς λόγος; ἔξιν εὖλογον ψυχῆς ὀρθότητος ἐπιμελουμένην· ἢ τιμωρίας ἀπαίτησιν παρὰ τῶν προηδικηκότων. οὐχ ὥς τοῦ ἢ συνδεσμοῦντος τὴν ἑτέραν τῶν προτάσεων. 15

59 Ξενοφῶντος ἐν δ' (2, 11) ἀπομνημονευμάτων.

Καὶ ὁ Σωκράτης ἔφη Οὐ δήπου, ὦ Εὐθύδημε, ταύτης τῆς ἀρετῆς ἐφίεσαι δι' ἣν ἄνθρωποι πολιτικοὶ γίνονται καὶ οἰκονομικοὶ καὶ ἄρχειν ἱκανοὶ καὶ 20 ὠφέλιμοι τοῖς τε ἄλλοις ἀνθρώποις καὶ ἑαυτοῖς; Καὶ ὁ Εὐθύδημος, Σφόδρα γ', ἔφη, ὦ Σώκρατες, ταύτης τῆς ἀρετῆς δέομαι. 'Νὴ Δί', ἔφη ὁ Σωκράτης, τῆς καλλίστης ἀρετῆς καὶ μεγίστης ἐφίεσαι τέχνης· ἐστι γὰρ τῶν βασιλέων αὕτη καὶ καλεῖται βασιλική. 25 Ἀτάρ, ἔφη, κατανενόηκας, εἰ οἷόν τέ ἐστι μὴ ὄντα δίκαιον ἀγαθὸν ταῦτα γενέσθαι; Καὶ μάλα, ἔφη, οὐχ οἷόν τέ γε ἄνευ δικαιοσύνης ἀγαθὸν πολίτην γενέσθαι. Τί οὖν, ἔφη, σὺ ἤδη τοῦτο κατείργασαι; Οἶμαί γε, ἔφη, ὦ Σώκρατες, οὐδενὸς ἂν ἦττον φα- 30 νῆναι δίκαιος. Ἄρ' οὖν, ἔφη, τῶν δικαίων ἐστιν

ἔργα, ὥσπερ τῶν τεκτόνων; "Ἔστι μέντοι, ἔφη. Ἄρ'
 οὖν, ἔφη, ὥσπερ οἱ τέκτονες ἔχουσι τὰ ἑαυτῶν ἔργα
 ἐπιδεῖξαι, οὕτως οἱ δίκαιοι τὰ ἑαυτῶν ἔχοιεν ἂν ἐξη-
 γήσασθαι; Μὴ οὖν, ἔφη ὁ Εὐθύδημος, ἐγὼ οὐ δύ-
 ναμαι τὰ τῆς δικαιοσύνης ἔργα ἐξηγήσασθαι; καὶ νῦν
 Δί' ἐγωγε τὰ τῆς ἀδικίας· ἐπεὶ οὐκ ὀλίγα ἐστὶ καθ'
 ἑκάστην ἡμέραν ὁρᾶν τε τοιαῦτα καὶ ἀκούειν. Βούλει
 οὖν, ἔφη ὁ Σωκράτης, γράψομεν ἐνταυθοῖ μὲν δέλτα,
 ἐνταυθοῖ δὲ ἄλφα· εἴτα ὅ τι μὲν ἂν δοκῇ ἡμῖν τῆς
 10 δικαιοσύνης ἔργον εἶναι, πρὸς τὸ δέλτα τιθῶμεν· ὅ
 τι δ' ἂν τῆς ἀδικίας, πρὸς τὸ ἄλφα. Εἴ τι σοι δοκεῖ,
 ἔφη, προσδεῖν τούτων, ποίει ταῦτα. Καὶ ὁ Σωκρά-
 τῆς γράψας, ὥσπερ εἶπεν, Οὐκ οὖν, ἔφη, ἐστὶν ἐν
 ἀνθρώποις ψεύδεσθαι; "Ἔστι μέντοι, ἔφη. Ποτέρωσε
 15 οὖν, ἔφη, θῶμεν τοῦτο; Δῆλον ὅτι, ἔφη, πρὸς τὴν
 ἀδικίαν. Οὐκ οὖν, ἔφη, καὶ ἑξαπατᾶν ἐστι; Καὶ
 μάλα, ἔφη. Τοῦτο οὖν ποτέρωσε θῶ; Καὶ τοῦτο
 δῆλον ὅτι, ἔφη, πρὸς τὴν ἀδικίαν. Τί δὲ τὸ κλέπτειν;
 Καὶ τοῦτο, ἔφη. Τί δ' ἀνδραποδίζεσθαι; Καὶ τοῦ-
 20 το. Πρὸς δὲ τῇ δικαιοσύνῃ οὐδὲν τούτων ἡμῖν κεί-
 νεται, ὦ Εὐθύδημε; Δεινὸν δ' ἂν εἴη, ἔφη. Τί δέ,
 ἔάν τις στρατηγὸς αἰρεθεὶς ἄδικόν τε καὶ ἀσχερὰν
 πόλιν ἑξανδραποδίσηται, φήσομεν τοῦτον ἀδικεῖν;
 Οὐδ' ἄρα, ἔφη. Δίκαια δὲ ποιεῖν οὐ φήσομεν; Καὶ
 25 μάλα. Τί δέ, ἂν ἑξαπατᾶ πολέμων αὐτοῖς; Δίκαιον,
 ἔφη, καὶ τοῦτο. Ἐὰν δὲ κλέπτη τε καὶ ἀρπάξῃ τὰ
 τούτων, οὐ δίκαια ποιήσει; Καὶ μάλα, ἔφη. Ἄλλ'
 ἐγὼ σε τὸ πρῶτον ὑπέλαβον πρὸς τοὺς φίλους μόνους
 ταῦτα ἐρωτᾶν. Οὐκ οὖν, ἔφη, ὅσα πρὸς τῇ ἀδικίᾳ
 30 ἐβλήκαμεν, ταῦτα καὶ πρὸς τῇ δικαιοσύνῃ θετέον ἂν
 εἴη; ἔφη, "Εοικε. Βούλει οὖν, ἔφη, ταῦτα θέντες
 οὕτω διορισόμεθα πάλιν, πρὸς μὲν τοὺς πολέμους

δίκαιον εἶναι ταῦτα ποιεῖν, πρὸς δὲ τοὺς φίλους ἄδικον· ἀλλὰ δεῖν πρὸς γε τούτους ὡς ἀπλούστατον εἶναι; Πάννυ μὲν οὖν, ἔφη ὁ Εὐθύδημος. Τί οὖν, ἔφη ὁ Σωκράτης, εἰάν τις στρατηγὸς ὁρῶν ἀθύμως ἔχον τὸ στρατεύμα, ψευδόμενος φήσῃ συμμάχους προσιέναι 5 καὶ τῷ ψεύδει τουτῷ καταπαύσῃ τῆς ἀθυμίας τοὺς στρατιώτας, ποτέρῳθι τὴν ἀπάτην ταύτην θήσομεν; Δοκεῖ μοι, ἔφη, πρὸς τὴν δικαιοσύνην. Ἐάν δέ τις υἱὸν αὐτοῦ δεόμενον φαρμακείας καὶ μὴ προσιέμενον φάρμακον ἑξαπατήσας ὡς σῖτον τὸ φάρμακον δῶ 10 καὶ τῷ ψεύδει χρησάμενος οὕτως ὑγιῇ ποιήσῃ, ταύτην αὖ τὴν ἀπάτην ποιετέον; Δοκεῖ μοι, ἔφη, καὶ ταύτην εἰς τὸ αὐτό. Τί δέ, εἰάν τις ἐν ἀθυμίᾳ ὄντος φίλου, δεισας μὴ διαχρήσῃται ἑαυτόν, κλέψῃ ἢ ἀρπάσῃ ξίφος ἢ ἄλλο τι τοιοῦτο, τοῦτο αὖ ποτέρῳσε 15 θετέον; Καὶ τοῦτο νῆ Δία πρὸς τὴν δικαιοσύνην. Λέγεις, ἔφη, σὺ οὐδὲ πρὸς τοὺς φίλους ἅπαντα δεῖν ἀπλοῦζεσθαι; Μὰ Δί' οὐ δῆτα, ἔφη· ἀλλὰ μετατίθεμαι τὰ εἰρημένα, εἶπερ ἔξεστι. Δεῖ γέ τοι, ἔφη ὁ Σωκράτης, ἐξεῖναι πολὺν μᾶλλον, ἢ μὴ ὀρθῶς τιθέ- 20 ναι. Τῶν δὲ δὴ τοὺς φίλους ἑξαπατώντων ἐπὶ βλάβῃ, ἵνα μὴδὲ τοῦτο παραλίπωμεν ἄσκεπτον, πότερος ἀδικώτερός ἐστιν ὁ ἐκὼν ἢ ὁ ἄκων; Ἄλλ', ὦ Σωκράτες, οὐκέτι μὲν ἔγωγε πιστεύω οἷς ἀποκρίνομαι· καὶ γὰρ τὰ πρόσθεν πάντα νῦν ἄλλως ἔχειν δοκεῖ μοι 25 ἢ ὡς ἐγὼ τότε ᾤμην. Ὅμως δὲ εἰρήσθω μοι ἀδικώτερον εἶναι τὸν ἐκόντα ψευδόμενον τοῦ ἄκοντος. Δοκεῖ δέ σοι μάθησις καὶ ἐπιστήμη τοῦ δικαίου εἶναι, ὥσπερ τῶν γραμμάτων; Ἐμοιγε. Πότερον δὲ γραμματικώτερον κρίνεις ὅς ἂν ἐκὼν μὴ ὀρθῶς γράφῃ 30 καὶ ἀναγινώσκῃ, ἢ ὅς ἂν ἄκων; Ὅς ἂν ἐκὼν, ἔγωγε. Δύναται γάρ, ὅποτε βούλοιτο, καὶ ὀρθῶς αὐτὰ ποιεῖν.

Οὐκ οὖν ὁ μὲν ἐκὼν μὴ ὀρθῶς γράφων γραμματι-
 κὸς ἂν εἴη· ὁ δὲ ἄκων ἀγράμματος; Πῶς γὰρ οὐ;
 Τὰ δίκαια δὲ πότερον ὁ ἐκὼν ψευδόμενος καὶ ἐξαπα-
 τῶν οἶδεν, ἢ ὁ ἄκων; Δηλονότι ὁ ἐκὼν. Οὐκ οὖν
 5 γραμματικώτερον μὲν τὸν ἐπιστάμενον γράμματα τοῦ
 μὴ ἐπισταμένου φῆς εἶναι; Ναί. Δικαιώτερον δὲ τὸν
 ἐπιστάμενον τὰ δίκαια τοῦ μὴ ἐπισταμένου; Φαίνε-
 ται. Δοκῶ δέ μοι καὶ ταῦτα οὐκ οἶδ' ὅπως λέγειν.
 Τί δὲ δῆ, ὅς ἂν βουλόμενος ἀληθῆ λέγειν μηδέποτε
 10 ταυτὰ περὶ τῶν αὐτῶν λέγῃ, ἀλλ' ὁδὸν τε φράζων
 τὴν αὐτήν, τοτὲ μὲν πρὸς ἔω, τοτὲ δὲ πρὸς ἐσπέραν
 φράξῃ; καὶ λογισμὸν ἀποφαινόμενος τὸν αὐτόν, τοτὲ
 μὲν πλείω, τοτὲ δὲ ἐλάττω ἀποφάνεται, τί σοι δο-
 κεῖ ὁ τοιοῦτος; Δῆλος νῆ Δί' εἶναι, ὅτι ἃ ᾤετο εἰδέ-
 15 ναι οὐκ οἶδεν. Οἶσθα δε τινὰς ἀνδραποδώδεις κα-
 λουμένους; Ἔγωγε. Πότερον δι' ἀμαθίαν ἢ διὰ σο-
 φίαν; Δῆλον ὅτι δι' ἀμαθίαν. Ἀρ' οὖν διὰ τὴν τοῦ
 χαλκεύειν ἀμαθίαν τοῦ ὀνόματος τούτου τυγχάνουσιν;
 Οὐ δῆτα. Ἀλλ' ἄρα διὰ τὴν τοῦ τεκταίνεσθαι; Οὐδὲ
 20 διὰ ταύτην. Ἀλλὰ τὴν τοῦ σκυτεύειν; Οὐδὲ δι' ἐν
 τούτων, ἔφη, ἀλλὰ καὶ τὸνναντίον· οἱ γὰρ πλείστοι
 τῶν τὰ τοιαῦτα ἐπισταμένων ἀνδραποδώδεις εἰσίν.
 Ἀρ' οὖν τῶν τὰ καλὰ καὶ ἀγαθὰ καὶ τὰ δίκαια μὴ εἰ-
 δότων τὸ ὄνομα τοῦτό ἐστιν; Ἐμοιγε δοκεῖ, ἔφη.
 25 Οὐκ οὖν δεῖ παντὶ τρόπῳ διατειναμένους φεύγειν,
 ὅπως μὴ ἀνδράποδα ὦμεν;

60 Ἐν ταυτῷ (4, 5).

Οἶδα δέ ποί' αὐτόν καὶ πρὸς Ἰππίαν τὸν Ἡλείον
 περὶ τοῦ δικαίου τοιάδε διαλεχθέντα. διὰ χρόνου γὰρ
 30 ἀφικόμενος ὁ Ἰππίας Ἀθήναζε, παρεγένετο τῷ Σω-
 κράτει λέγοντι πρὸς τινὰς, ὥς θαυμαστὸν εἴη τὸ εἰ

μέν τις μέλλοιτο σκυτέα διδάσασθαι τινα, ἢ τέκτονα,
 ἢ χαλκέα, ἢ ἱππέα, μὴ ἀπορεῖν ὅπῃ ἂν πέμψας τού-
 του τύχοι· (φασὶ δέ τινες καὶ ἵππον καὶ βούν τῷ βου-
 λομένῳ δικαίους ποιήσασθαι, πάντα μεστὰ εἶναι τῶν
 διδασκόντων·) εἰ δέ τις βούληται ἢ αὐτὸς μαθεῖν ὃ
 τὸ δίκαιον, ἢ υἱὸν ἢ οἰκέτην διδάσασθαι, μὴ εἰδέναι
 ποίαν ἐλθὼν τύχοι τούτου. καὶ ὁ μὲν Ἰππίας ἀκούσας
 ταῦτα, ὥσπερ ἐπισκώπτων αὐτόν, "Ἐτι γὰρ σύ, ἔφη,
 ὦ Σώκρατες, ἐκεῖνα τὰ αὐτὰ λέγεις ἃ ἐγὼ πάλαι ποτέ
 σου ἤκουσα; Καὶ ὁ Σωκράτης, "Ὁ δέ γε τούτου δει- 10
 νότερον, ἔφη, ὦ Ἰππία, οὐ μόνον ἀεὶ ταυτὰ λέγω,
 ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν αὐτῶν· σὺ δ' ἴσως διὰ τὸ πολυμα-
 θὴς εἶναι, περὶ τῶν αὐτῶν οὐδέποτε τὰ αὐτὰ λέγεις.
 Ἀμέλει, ἔφη, πειρῶμαι καινόν τι λέγειν ἀεὶ. Πότε-
 ρον, ἔφη, καὶ περὶ ὧν ἐπίστασαι, οἷον περὶ γραμμῶν 15
 τῶν εἰς τρεῖς ἔρηται σε, πόσα καὶ ποῖα Σωκράτους
 ἐστίν, ἄλλα μὲν πρὶν ἄλλα δὲ νῦν πειρᾷ λέγειν; ἢ
 περὶ ἀριθμῶν τοῖς ἐρωτῶσιν, εἰ τὰ δις πέντε δέκα
 γίνονται, οὐ τὰ αὐτὰ νῦν ἢ καὶ πρότερον ἀποκρίνη;
 Περὶ μὲν τούτων, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ὥσπερ σὺ καὶ 20
 ἐγὼ ἀεὶ τὰ αὐτὰ λέγω· περὶ μέντοι τοῦ δικαίου πάνν
 οἶμαι νῦν ἔχειν εἰπεῖν, πρὸς ἃ οὔτε σὺ οὔτ' ἂν ἄλλος
 οὐδεὶς δύναιτο εἰπεῖν. Νῆ τὴν Ἥραν, ἔφη, μέγα
 λέγεις ἀγαθὸν εὐρηκέναι, εἰ παύσονται μὲν οἱ δικα-
 σταὶ δίχα ψηφίζόμενοι· παύσονται δὲ οἱ πολῖται περὶ 25
 τῶν δικαίων ἀντιλέγοντές τε καὶ ἀντιδικοῦντες καὶ
 στασιάζοντες· παύσονται δ' αἱ πόλεις διαφερόμεναι
 περὶ τῶν δικαίων καὶ πολεμοῦσαι· καὶ ἐγὼ μὲν οὐκ
 οἶδ' ὅπως ἀπολειφθεῖν ἂν σου, πρὸ τοῦ ἀκούσαι τη-
 λικοῦτον ἀγαθὸν εὐρηκότος. Ἀλλὰ μὰ Δῖ', ἔφη, οὐκ 30
 ἀκούσῃ πρὶν γ' ἂν αὐτὸς ἀποφάνῃ ὅ τι νομίζεις τὸ αἰ-
 δίκαιον εἶναι· ἀρκεῖ γὰρ ὅτι τῶν ἄλλων καταγελαῖς,

ἑρωτῶν μὲν καὶ ἐλέγχων πάντας, αὐτὸς δ' οὐδενὶ ἐθέ-
 λων ὑπέχειν λόγον οὐδὲ γνώμην ἀποφαίνεσθαι περὶ
 οὐδενός. Τί δέ, ὦ Ἰππία, ἔφη, οὐκ ἤσθησαι, ὅτι ἐγὼ
 ἃ δοκεῖ μοι δίκαια εἶναι οὐδὲν παύομαι ἀποδεικνύμε-
 νος; Καὶ ποῖος δὴ σοι, ἔφη, οὗτος ὁ λόγος ἐστίν;
 Εἰ δὲ μὴ λόγῳ, ἔφη, ἀλλ' ἔργῳ ἐπιδείκνυμι· ἢ οὐ
 δοκεῖ σοι ἀξιοτεκμαρτότερον τοῦ λόγου τὸ ἔργον εἶ-
 ναι; Πολύ γε νῆ Δί', ἔφη. Δίκαια μὲν γὰρ λέγον-
 τες πολλοὶ ἄδικα ποιοῦσι· δίκαια δὲ πραττόντων
 10 οὐδ' ἂν εἰς ἄδικος εἴη. "Ἡσθησαι οὖν πώποτε μου
 ἢ ψευδομαρτυροῦντος, ἢ συκοφαντοῦντος, ἢ πόλιν ἢ
 φίλους εἰς στάσιν ἐμβαλόντος, ἢ ἄλλο τι ἄδικον πράτ-
 τουτος; Οὐκ ἔγωγ', ἔφη. Τὸ δὲ τῶν ἀδίκων ἀπέχε-
 σθαι οὐ δίκαιον ἡγῇ; Δῆλος εἶ, ἔφη, ὦ Σώκρατες,
 15 καὶ νῦν διαφεύγειν ἐργχειῶν τὸ ἀποδείκνυσθαι γνώ-
 μην, ὅτι νομίζεις τὸ δίκαιον· οὐ γὰρ ἃ πράττουσιν οἱ
 δίκαιοι, ἀλλ' ἃ μὴ πράττουσι, ταῦτα λέγεις. Ἄλλ'
 ᾧ μιν ἔγωγε, ἔφη ὁ Σωκράτης, τὸ μὴ θέλειν ἀδικεῖν
 ἱκανὸν δικαιοσύνης ἐπίδειγμα εἶναι· εἰ δέ σοι μὴ δο-
 20 κεῖ, σκέψαι, ἐὰν τόδε σοι μᾶλλον ἀρέσκη· φημὶ γὰρ
 ἐγὼ τὸ νόμιμον δίκαιον εἶναι. Ἄρα τὸ αὐτὸ λέγεις,
 ὦ Σώκρατες, νόμιμόν τε καὶ δίκαιον εἶναι; Ἐγώ γε,
 ἔφη. Οὐκ ἄρα αἰσθάνομαι σου, ὅποιον νόμιμον ἢ
 ποῖον δίκαιον λέγεις. Νόμους δὲ πόλεως, ἔφη, γι-
 25 γνώσκεις; Ἐγώ γε, ἔφη. Καὶ τίνας τούτους νομίζεις;
 Ἄ οἱ πολῖται, ἔφη, συνθέμενοι ἅ τε δεῖ ποιεῖν καὶ
 ᾧν ἀπέχεσθαι, ἐγράψαντο. Οὐκ οὖν, ἔφη, νόμιμος
 μὲν ἂν εἴη ὁ κατὰ ταῦτα πολιτευόμενος· ἄνομος δὲ
 ὁ ταῦτα παραβαίνων; Πάνν μὲν οὖν, ἔφη. Οὐκ οὖν
 30 καὶ δίκαια μὲν ἂν πράττοι ὁ τούτοις πειθόμενος, ἄδικα
 δὲ ὁ τούτοις ἀπειθῶν; Πάνν μὲν οὖν. Οὐκ οὖν ὁ
 μὲν τὰ δίκαια πράττων δίκαιος· ὁ δὲ τὰ ἄδικα ἄδι-

κος; Πῶς γὰρ οὐ; Ὁ μὲν ἄρα νόμιμος δίκαιός ἐστιν,
 ὁ δὲ ἄνομος ἄδικος; Καὶ ὁ Ἰππίας, Νόμους δ', ἔφη,
 ὃ Σώκρατες, πῶς ἂν τις ἡγήσαιτο σπουδαῖον πρᾶγμ'
 εἶναι ἢ τὸ πείθεσθαι αὐτοῖς, οὓς γε πολλάκις αὐτοὶ
 οἱ θέμενοι ἀποδοκιμάσαντες μετατίθενται; Καὶ γὰρ 5
 πόλεμον, ἔφη ὁ Σωκράτης, πολλάκις ἀράμεναι πόλεις
 πάλιν εἰρήνην ποιοῦνται. Καὶ μάλα, ἔφη. Διάφο-
 ρον οὖν τι οἶει ποιεῖν, ἔφη, τοὺς τοῖς νόμοις πειθο-
 μένους φανλίζων, ὅτι καταλυθεῖεν ἂν οἱ νόμοι, ἢ εἰ
 τοὺς ἐν τοῖς πολέμοις εὐτακτοῦντας ψέγοις, ὅτι γέ- 10
 νοιτ' ἂν εἰρήνη; ἢ καὶ τοὺς ἐν τοῖς πολέμοις ταῖς πα-
 τρίσι προθύμως βοηθοῦντας μέμψη; Μὰ Δί' οὐκ
 ἐγώ, ἔφη. Λυκοῦργον δὲ τὸν Λακεδαιμόνιον, ἔφη ὁ
 Σωκράτης, καταμεμάθηκας, ὅτι οὐδὲν ἂν διάφορον
 τῶν ἄλλων πόλεων τὴν Σπάρτην ἐποίησεν, εἰ μὴ τὸ 15
 πείθεσθαι τοῖς νόμοις μάλιστα ἐνειργάσατο αὐτῇ; τῶν
 δὲ ἀρχόντων ἐν ταῖς πόλεσιν, οὐκ οἶσθα, ὅτι οἱ τινες
 ἂν τοῖς πολίταις αἰτιώτατοι ᾧσι τοῦ τοῖς νόμοις πεί-
 θεσθαι, οὗτοι ἄριστοί εἰσι; καὶ πόλις, ἐν ἣ μάλιστα
 οἱ πολῖται τοῖς νόμοις πείθονται, ἐν εἰρήνῃ τε ἄριστα 20
 διάγει καὶ ἐν πολέμῳ ἀνυπόστατός ἐστιν; Ἀλλὰ μὴν
 καὶ ὁμόνοιά γε μέγιστόν τε ἀγαθὸν δοκεῖ ταῖς πόλε-
 σιν εἶναι, καὶ πλειστάκις ἐν αὐταῖς αἱ γερονσίαι καὶ
 οἱ ἄριστοι ἄνδρες παρακελεύονται τοῖς πολίταις ὁμο-
 νοεῖν, καὶ πανταχοῦ ἐν τῇ Ἑλλάδι νόμος κεῖται τοὺς 25
 πολίτας ὁμνύειν ὁμονοήσκειν, καὶ πανταχοῦ ὁμνύουσι
 τὸν ὄρκον τοῦτον. Οἶμαι δ' ἐγὼ ταῦτα γίνεσθαι
 οὐχ ὅπως τοὺς αὐτοὺς χοροὺς κρίνωσιν οἱ πολῖται,
 οὐδ' ὅπως τοὺς αὐτοὺς ἀνλητὰς ἐπαινώσιν, οὐδ' ὅπως
 τοὺς αὐτοὺς ποιητὰς αἰρῶνται, οὐδ' ἵνα τοῖς αὐτοῖς 30
 ἡδῶνται, ἀλλ' ἵνα τοῖς νόμοις πείθωνται· τούτοις
 γὰρ τῶν πολιτῶν ἐμμενόντων αἱ πόλεις ἰσχυρόταται

τε καὶ εὐδαιμονέσταιται γίνονται, ἄνευ δ' ὁμονομίας
 οὐτ' ἂν πόλις εὖ πολιτευθείη, οὐτ' οἶκος καλῶς οἰκη-
 θείη. Ἰδίᾳ δὲ πῶς μὲν ἂν τις ἦττον ὑπὸ πόλεως ζη-
 μιοίτο, πῶς δ' ἂν μᾶλλον τιμῶτο, ἢ εἰ τοῖς νόμοις
 5 πείθοιτο; πῶς δ' ἂν ἦττον ἐν τοῖς δικαστηρίοις ἦ-
 τῶτο, ἢ πῶς ἂν μᾶλλον νικῶη; Τίνι δ' ἂν τις μᾶλλον
 πιστεύσειεν παρακαταθήκας ἢ χορήματα ἢ θυγατέ-
 ρας ἢ υἱούς; τίνα δ' ἂν ἡ πόλις ὅλη ἀξιοπιστότερον
 ἡγήσαιοτο τοῦ νομίμου; παρὰ τίνος δ' ἂν μᾶλλον τῶν
 10 δικαίων τύχοιεν ἢ γονεῖς ἢ οἰκεῖοι, ἢ οἰκέται ἢ φί-
 λοι, ἢ πολῖται ἢ ξένοι; τίνι δ' ἂν μᾶλλον πολέμιοι
 πιστεύσειαν ἢ ἀνοχὰς ἢ σπονδὰς ἢ συνθήκας περὶ εἰ-
 ρήνης; τίνι δ' ἂν μᾶλλον ἢ τῷ νομίμῳ σύμμαχοι ἐθέ-
 λοιεν γίνεσθαι; τίνι δ' ἂν μᾶλλον οἱ σύμμαχοι πι-
 15 στεύσειαν ἡγεμονίαν ἢ φρουραρχίαν ἢ πόλεις; τίνα
 δ' ἂν τις εὐεργετήσας ὑπολάβοι κομιεῖσθαι χάριν μᾶλ-
 λον ἢ τὸν νόμιμον; ἢ τίνα μᾶλλον ἂν τις εὐεργετή-
 σειεν ἢ παρ' οὗ χάριν ἀπολήψεσθαι νομίζει; τῷ δ'
 ἂν τις βούλοιο μᾶλλον φίλος εἶναι ἢ τῷ τοιούτῳ, ἢ
 20 τῷ ἦττον ἐχθρός; τῷ δ' ἂν τις ἦττον πολεμήσειεν ἢ
 ᾧ μάλιστα μὲν εἶναι φίλος βούλοιο, ἥκιστα δ' ἐχθρός;
 καὶ ᾧ πλεῖστοι μὲν φίλοι καὶ σύμμαχοι βούλονται εἶ-
 ναι, ἐλάχιστοι δ' ἐχθροὶ καὶ πολέμιοι; Ἐγὼ μὲν οὖν,
 ὦ Ἰππία, τὸ αὐτὸ ἐπιδείκνυμαι νόμιμόν τε καὶ δί-
 25 καιον εἶναι· σὺ δ', εἰ τὰναντία ἃ γινώσκεις, δι-
 δασκε. Καὶ ὁ Ἰππίας, Ἀλλὰ μὰ τὸν Δί', ἔφη, ὦ Σώ-
 κρατες, οὗ μοι δοκῶ τὰναντία γινώσκειν οἷς εἰρηκας
 περὶ τοῦ δικαίου. Ἀγράφους δέ τινας οἶσθα, ἔφη, ὦ
 Ἰππία, νόμους; Τούς γε ἐν πάσῃ χώρᾳ, ἔφη, κατὰ
 30 ταυτὰ νομιζομένους. Ἐχοῖς ἂν οὖν εἰπεῖν, ἔφη, ὅτι
 οἱ ἄνθρωποι αὐτοὺς ἔθεντο; Καὶ πῶς ἂν, ἔφη, οἷ γε
 οὔτε συνελθεῖν ἅπαντες δυνήθειεν οὔτε ὁμόφωνοι

εἰσι; Τίνας οὖν, ἔφη, νομίζεις τοὺς νόμους τεθεικέναι τούτους; Ἐγὼ μὲν, ἔφη, θεοὺς οἶμαι τοὺς νόμους τούτους τοῖς ἀνθρώποις θεῖναι· καὶ γὰρ παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις πρῶτον νομίζεται θεοὺς εὐσεβεῖν. Οὐκ οὖν καὶ γονεὺς τιμᾶν πανταχοῦ νομίζεται; Καὶ 5 τοῦτο, ἔφη. Οὐκ οὖν καὶ μήτε γονεῖς παισὶ μίγνυσθαι μήτε παῖδας γονεῦσιν; Οὐκ ἔτι μοι δοκεῖ, ἔφη, ὦ Σώκρατες, οὗτος θεοῦ νόμος εἶναι. Τί δὴ; ἔφη. Ὅτι, ἔφη, αἰσθάνομαι τινὰς παραβαίνοντας αὐτόν. Καὶ γὰρ ἄλλα πολλά, ἔφη, παρανομοῦσιν. Ἀλλὰ δίκην γέ τοι διδόασιν οἱ παραβαίνοντες τοὺς ὑπὸ τῶν θεῶν κειμένους νόμους, ἣν οὐδενὶ τρόπῳ δυνατόν ἀνθρώπῳ διαφυγεῖν· ὥσπερ τοὺς ὑπ' ἀνθρώπων κειμένους νόμους ἔνιοι παραβαίνοντες, διαφεύγουσι τὸ δίκην δοῦναι, οἱ μὲν λανθάνοντες, οἱ δὲ βιαζόμενοι. 15 Καὶ ποῖαν, ἔφη, δίκην, ὦ Σώκρατες, οὐ δύνανται διαφεύγειν γονεῖς τε παισὶ καὶ παῖδες γονεῦσι μίγνύμενοι; Τὴν μερίστην νῆ Δία, ἔφη. Τί γὰρ ἂν μείζον πάθοιεν ἄνθρωποι τεκνοποιούμενοι τοῦ κακῶς τεκνοποιεῖσθαι; Πῶς οὖν, ἔφη, κακῶς οὗτοι τεκνο- 20 ποιοῦνται, ὅτε οὐδὲν κωλύει ἀγαθοὺς αὐτοὺς ὄντας ἐξ ἀγαθῶν τεκνοποιεῖσθαι; Ὅτι νῆ Δί', ἔφη, οὐ μόνον ἀγαθοὺς δεῖ τοὺς ἐξ ἀλλήλων παιδοποιούμενους εἶναι, ἀλλὰ καὶ ἀκμαζόντας τοῖς σώμασιν. Ἡ δοκεῖ σοι ὅμοια τὰ σπέρματα εἶναι τὰ τῶν ἀκμαζόντων ἢ τῶν παρηκμακότων; Ἀλλὰ μὰ Δί', ἔφη, οὐκ εἰκὸς ὅμοια εἶναι. Πότερα οὖν, ἔφη, βελτίω; Διήλον ὅτι τὰ τῶν ἀκμαζόντων. Τῶν μὲν ἀκμαζόντων ἄρα οὐ σπουδαία; Οὐκ εἰκὸς μὰ Δί', ἔφη. Οὐκ οὖν οὕτω γε οὐ δεῖ παιδοποιεῖσθαι; Οὐ γὰρ οὖν, ἔφη. Οὐκ 30 οὖν οἷ γε οὕτω παιδοποιούμενοι ὥς οὐ δεῖ παιδοποιοῦνται; Ἐμοιγε δοκεῖ, ἔφη. Τίνες οὖν, ἔφη, ἄλ-

λοι κακῶς ἂν παιδοποιοῦντο, εἴγε μὴ οὗτοι; Ὅμο-
 γνωμονῶ σοι, ἔφη, καὶ τοῦτο. Τί δέ, τοὺς εὖ ποι-
 οῦντας ἀντευεργετεῖν, οὐ πανταχοῦ νόμιμόν ἐστι;
 Νόμιμον, ἔφη. Παραβαίνεται δὲ καὶ τοῦτο. Οὐκ
 5 οὖν καὶ οἱ τοῦτο παραβαίνοντες δίκην διδόασι, φίλων
 μὲν ἀγαθῶν ἔρημοι γιγνομένοι, τοὺς δὲ μισοῦντας
 ἑαυτοὺς ἀναγκαζόμενοι διώκειν; ἢ οὐχ οἱ μὲν εὖ
 ποιοῦντες τοὺς χρωμένους ἑαυτοῖς ἀγαθοὶ φίλοι εἰσίν,
 οἱ δὲ μὴ ἀντευεργετοῦντες τοὺς τοιούτους διὰ μὲν τὴν
 10 ἀχαριστίαν μισοῦνται ὑπ' αὐτῶν, διὰ δὲ τὸ μάλιστα
 λυσιτελεῖν τοῖς τοιούτοις χρῆσθαι, τούτους μάλιστα
 διώκουσι; Νῆ τὸν Δί', ὦ Σώκρατες, ἔφη, θεοῖς
 πάντα ταῦτ' ἔοικε· τὸ γὰρ τοὺς νόμους αὐτοῖς τοῖς
 παραβαίνουσι τὰς τιμωρίας ἔχειν, βελτίονος ἢ κατὰ
 15 ἄνθρωπον νομοθέτου δοκεῖ μοι εἶναι. Πότερον οὖν,
 ὦ Ἰππία, τοὺς θεοὺς ἡγῇ τὰ δίκαια νομοθετεῖν ἢ ἄλλα
 τῶν δικαίων; Οὐκ ἄλλα μὰ Δί', ἔφη· σχολῇ γὰρ ἂν
 ἄλλος γέ τις τὰ δίκαια νομοθετήσκειν, εἰ μὴ θεός.
 Καὶ τοῖς θεοῖς ἄρα, ὦ Ἰππία, τὸ αὐτὸ δίκαιόν τε καὶ
 20 νόμιμον εἶναι ἀρέσκει.

61 Πλάτωνος πολιτειῶν α' (348 e).

Τοῦτο, ἦν δ' ἐγώ, ἥδη στερεώτερον, ὦ ἑταῖρε,
 καὶ οὐκ ἔτι ῥάδιον ἔχειν ὅτι τις εἶπη. εἰ γὰρ λυσι-
 τελεῖν μὲν τὴν ἀδικίαν ἐτίθεσο, κακίαν μέντοι ἢ αἰ-
 25 σχρὸν αὐτὸ ὁμολόγεις εἶναι, ὥσπερ ἄλλοι τινές, εἰχο-
 μεν ἂν τι λέγειν κατὰ τὰ νομιζόμενα λέγοντες· νῦν
 δὲ δῆλος εἴ ὅτι φήσεις αὐτὸ καὶ καλὸν καὶ αἰσχυρὸν
 εἶναι καὶ τᾶλλα αὐτῷ πάντα προσθήσεις, ἃ ἡμεῖς τῷ
 δικαίῳ προσετίθεμεν, ἐπειδὴ γε καὶ ἐν ἀρετῇ αὐτὸ
 30 καὶ σοφίᾳ ἐτόλμησας θεῖναι. Ἀληθέστατα, ἔφη, μαν-
 τεύη. — Ἀλλὰ τότε μοι πειρῶ ἀποκρίνασθαι· ὁ

δίκαιος τοῦ δικαίου δοκεῖ τί σοι ἂν ἐθέλειν πλεῖον
 ἔχειν; Οὐδαμῶς, ἔφη· οὐ γὰρ ἂν ἦν ἀστεῖος, ὥσ-
 περ νῦν, καὶ εὐνήθης. Τί δαί, τῆς δικαίας πράξεως;
 Οὐδὲ τῆς δικαίας, ἔφη. Τοῦ δὲ ἀδίκου πότερον ἀξιοῖ
 ἂν πλεον ἔχειν καὶ ἡγοῖτο δίκαιον εἶναι, ἢ οὐκ ἂν
 ἡγοῖτο δίκαιον; Ἡγοῖτ' ἂν, ἢ ὁ ὅς, καὶ ἀξιοῖ, ἀλλ'
 οὐκ ἂν δύναται. Ἀλλ' οὐ τοῦτο, ἦν δ' ἐγώ, ἐρωτῶ·
 ἀλλὰ εἰ τοῦ μὲν δικαίου μὴ ἀξιοῖ πλεον ἔχειν μηδὲ
 βούλεται ὁ δίκαιος, τοῦ δὲ ἀδίκου; Ἀλλ' οὕτως, ἔφη,
 ἔχει. Τί δαί δὴ ὁ ἄδικος, ἄρα ἀξιοῖ τοῦ δικαίου πλεο- 10
 νεκτεῖν καὶ τῆς δικαίας πράξεως; Πῶς γὰρ οὐ, ἔφη,
 ὅς γε πάντων πλεον ἔχειν ἀξιοῖ; Οὐκ οὖν καὶ ἀδίκου
 γε ἀνθρώπου τε καὶ πράξεως ὁ ἄδικος πλεονεκτῆσει
 τε καὶ ἀμιλλήσεται, ὥς ἀπάντων πλείστον αὐτὸς λά-
 βῃ; Ἔστι ταῦτα. Ὡς δὲ δὴ λέγομεν, ἔφη, ὁ δίκαιος 15
 τοῦ μὲν ὁμοίου οὐ πλεονεκτεῖ, τοῦ δὲ ἀνομοίου· ὁ δὲ
 ἄδικος τοῦ τε ὁμοίου καὶ τοῦ ἀνομοίου. Ἀριστα, ἔφη,
 εἰρηκας. Ἔστι δέ γε, ἔφην, φρόνιμός τε καὶ ἀγαθὸς
 ὁ ἄδικος, ὁ δὲ δίκαιος οὐδέτερος; Καὶ τοῦτ', ἔφη, εὐ.
 Οὐκ οὖν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ ἔοικε τῷ φρονίμῳ καὶ ἀγα- 20
 θῷ ὁ ἄδικος, ὁ δὲ δίκαιος οὐκ ἔοικε; Πῶς γὰρ οὐ
 μέλλει, ἔφη, τοιοῦτος ᾧ καὶ ἔοικέναι τοῖς τοιούτοις,
 ὁ δὲ μὴ ἔοικέναι; Καλῶς. Τοιοῦτος ἄρα ἐστὶν ἐκά-
 τερος αὐτῶν οἷσπερ ἔοικεν. Ἀλλὰ τί μέλλει; ἔφη.
 Εἶεν, ὦ Θρασύμαχε· μουσικὸν δὲ τινα λέγεις, ἔτε- 25
 ρον δὲ ἄμουςον; Ἐγώ γε. Πότερον φρόνιμον καὶ
 πότερον ἄφρονα; Τὸν μὲν μουσικὸν δῆπου φρόνι-
 μον, τὸν δὲ ἄμουςον ἄφρονα. Οὐκ οὖν ἄπερ φρόνι-
 μον, ἀγαθόν· ἃ δὲ ἄφρονα, κακόν; Ναί. Τί δαί,
 ἱατρικὸν οὐχ οὕτως; Οὕτως. Ἀρ' οὖν τίς σοι, ὦ 30
 ἄριστε, δοκεῖ μουσικὸς ὁρμοττόμενος λύραν ἐθέλειν
 μουσικοῦ ἀνδρὸς ἐν τῇ ἐπιτάσει καὶ ἀνέσει τῶν χορ-

δῶν πλεονεκτεῖν ἢ ἀξιοῦν πλεῖον ἔχειν; Οὐκ ἔμοιγε.
 Τί δαί, ἀμούσου; Ἀνάγκη, ἔφη. Τί δέ, ἱατρικός,
 ἐν τῇ ἐδωδῇ ἢ πόσει ἐθέλειν ἄν τι ἱατρικοῦ πλεονε-
 κτεῖν, ἢ ἀνδρὸς ἢ πράγματος; Οὐ δῆτα. Μὴ ἱατρι-
 5 κοῦ δέ; Ναί. Περὶ πάσης δὴ ὅρα ἐπιστήμης τε καὶ
 ἀνεπιστημοσύνης εἰ τις σοὶ δοκεῖ ἐπιστήμων, ὅστις
 οὖν ἐθέλειν πλεῖω ἄν αἰρεῖσθαι ἢ ὅσα ἄλλος ἐπιστή-
 μων ἢ πράττειν ἢ λέγειν, καὶ οὐ ταυτὰ τῷ ὁμοίῳ
 ἑαυτῷ εἰς τὴν αὐτὴν προᾶξιν; Ἀλλ' ἴσως, ἔφη, ἀνάγκη
 10 τοῦτό γε οὕτως ἔχειν. Τί δαί, ὁ ἀνεπιστήμων οὐχ
 ὁμοίως μὲν ἐπιστήμονος πλεονεκτήσκειν, ἀνομοίως δὲ
 ἀνεπιστήμονος; Ἰσως. Ὁ δὲ ἐπιστήμων σοφός;
 Ναί. Ὁ δὲ σοφὸς ἀγαθός; Φημί. Ὁ ἄρα ἀγαθός τε
 καὶ σοφὸς τοῦ μὲν ὁμοίου οὐκ ἐθελήσει πλεονεκτεῖν,
 15 τοῦ δ' ἀνομοίου τε καὶ ἐναντίου; Ἐοικεν, ἔφη. Ὁ
 δὲ κακός τε καὶ ἀμαθὴς τοῦ τε ὁμοίου καὶ τοῦ ἐναν-
 τίου; Φαίνεται. Οὐκ οὖν, ὦ Θρασύμαχε, ἦν δ' ἐγώ,
 ὁ ἄδικος ἡμῖν τοῦ ἀνομοίου τε καὶ ὁμοίου πλεονεκτεῖ;
 ἢ οὐχ οὕτως ἔλεγε; Ἐγώ γε, ἔφη. Ὁ δὲ δίκαιος τοῦ
 20 μὲν ὁμοίου οὐ πλεονεκτήσκει, τοῦ δὲ ἀνομοίου; Ναί.
 Ἐοικεν ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, ὁ μὲν δίκαιος τῷ σοφῷ τε καὶ
 ἀγαθῷ, ὁ δὲ ἄδικος τῷ κακῷ τε καὶ ἀμαθεῖ. Κινδυ-
 νεύει. Ἀλλὰ μὴν ὁμολογοῦμεν, ὃ γε ὅμοιος ἐκάτερος
 εἶη, τοιοῦτον καὶ ἐκάτερον εἶναι. Ὁμολογοῦμεν γάρ.
 25 Ὁ μὲν ἄρα δίκαιος ἡμῖν ἀναπέφανται ὢν ἀγαθός τε
 καὶ σοφός· ὁ δὲ ἄδικος ἀμαθὴς τε καὶ κακός.

62 Ἐπειδὴ δ' οὖν διωμολογησάμεθα τὴν δικαιοσύ-
 νην ἀρετὴν εἶναι καὶ σοφίαν, τὴν δ' ἀδικίαν κακίαν
 τε καὶ ἀμαθίαν, Εἶεν, ἦν δ' ἐγώ· τοῦτο μὲν ἡμῖν
 30 οὕτω κείσθω· ἔφαμεν δὲ δὴ καὶ ἰσχυρότερον εἶναι
 τὴν ἀδικίαν. (Plato Pol. 1, 350 d.)

63 Ἀλλὰ τῇδε πῃ σκέψασθαι χρή. πόλιν φαίης ἂν
 ἄδικον εἶναι καὶ ἄλλας πόλεις ἐπιχειρεῖν δουλοῦσθαι
 ἀδίκως καὶ καταδεδουλῶσθαι, πολλὰς δὲ καὶ ὑφ'
 ἑαυτῇ ἔχειν δουλωσαμένην; Πῶς γὰρ οὐκ; ἔφη· καὶ
 τοῦτό γε ἡ ἀρίστη μάλιστα ποιήσει καὶ τελεώτατα 5
 οὔσα ἄδικος. Μανθάνω, ἔφην, ὅτι σὸς οὗτος ἦν ὁ
 λόγος· ἀλλὰ τόδε περὶ αὐτοῦ σκοπῶ, πότερον οὖν ἡ
 κρείττων γιγνομένη πόλις πόλεως ἄνευ δικαιοσύνης
 τὴν δύναμιν ταύτην ἔξει, ἢ ἀνάγκη αὐτῇ μετὰ δικαιο-
 σύνης; Εἰ μὲν, ἔφη, ὥς σὺ ἄρτι ἔλεγες, ἔστιν ἡ 10
 δικαιοσύνη σοφία, μετὰ δικαιοσύνης, εἰ δ' ὥς ἐγώ,
 μετ' ἀδικίας. Πάνυ γε ἄγμαι, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Θρα-
 σύμαχε, ὅτι οὐκ ἐπινεύεις μόνον καὶ ἀνανεύεις, ἀλλὰ
 καὶ ἀποκρίνῃ πάνυ καλῶς. Σοὶ γάρ, ἔφη, χαρίζο-
 μαι. Εὖ γε σὺ ποιῶν· ἀλλὰ δὴ καὶ τόδε μοι χάρι- 15
 σαι καὶ λέγε· δοκεῖς ἂν οὖν ἡ πόλιν ἢ στρατόπεδον
 ἢ ληστὰς ἢ κλέπτας ἢ ἄλλο τι ἔθνος, ὅσα κοινῇ ἐπὶ
 τι ἔρχεται ἀδίκως, πρᾶξαι ἂν τι δύνασθαι, εἰ ἀδικοῖεν
 ἀλλήλους; Οὐ δῆτα, ἦ δ' ὅς. Τί δ' εἰ μὴ ἀδικοῖεν;
 οὐ μᾶλλον; Πάνυ γε. Στάσεις γάρ που, ὦ Θρασύ- 20
 μαχε, ἢ γε ἀδικία καὶ μίση καὶ μάχας ἐν ἀλλήλοις
 παρέχει, ἡ δὲ δικαιοσύνη ὁμόνοϊαν καὶ φιλίαν.
 ἦ γάρ; Ἔστω, ἦ δ' ὅς, ἵνα σοὶ μὴ διαφέρωμαι. Ἀλλ'
 εὖ γε σὺ ποιῶν, ὦ ἄριστε· τόδε δέ μοι λέγε· ἄρα εἰ
 τοῦτο ἔργον ἀδικίας, μίσος ἐμποιεῖν ὅπου ἂν ἐνῇ, οὐ 25
 καὶ ἐλευθέροις τε καὶ δούλοις ἐγγιγνομένη μισεῖν ποιή-
 σει ἀλλήλους καὶ στασιάζειν καὶ ἀδυνάτους εἶναι κοι-
 νῇ μετ' ἀλλήλων πράττειν; Πάνυ γε. Τί δέ, ἂν ἐν
 δυοῖν ἐγγένηται, οὐ διοίσονται καὶ μισήσουσι καὶ
 ἐχθροὶ ἔσονται ἀλλήλοις τε καὶ τοῖς δικαίοις; Ἔσον- 30
 ται, ἔφη. Ἐὰν δὲ δῇ, ὦ θαυμάσιε, ἐν ἐνὶ ἐγγένηται
 ἀδικία, μὴ ἀπολεῖ τὴν αὐτῆς δύναμιν; ἢ οὐδὲν

ἦττον ἔξει; Μηδὲν ἦττον ἐχέτω, ἔφη. Οὐκ οὖν τοι-
 άνδε τινὰ φαίνεται ἔχουσα τὴν δύναμιν, οἷαν ὧ ἂν
 ἐγγένηται, εἴτε πόλει τινί, εἴτε γένει, εἴτε στρατο-
 πέδῳ, εἴτε ἄλλῳ ὁτιοῦν, πρῶτον μὲν ἀδύνατον αὐτὸ
 5 ποιεῖ πράττειν μετ' αὐτοῦ διὰ τοῦ στασιάζειν καὶ δια-
 φέρεσθαι, ἔτι δ' ἐχθρὸν εἶναι ἑαυτῷ τε καὶ τῷ ἐναν-
 τίῳ παντὶ καὶ τῷ δικαίῳ; οὐχ οὕτως; Πάνν γε. Καὶ
 ἐν ἐνὶ δὴ οἶμαι ἐνοῦσα ταῦτα πάντα ποιήσει, ἅπερ
 πέφυκεν ἐργάζεσθαι· πρῶτον μὲν ἀδύνατον αὐτὸν
 10 ποιήσει πράττειν στασιάζοντα καὶ οὐχ ὁμονοοῦντα αὐ-
 τὸν ἑαυτῷ, ἔπειτα ἐχθρὸν καὶ ἑαυτῷ καὶ τοῖς δικαίοις.
 Ἦ γάρ; Ναί. Δίκαιοι δέ γ' εἰσὶν, ὧ φίλε, καὶ οἱ θεοί;
 Ἔστωσαν, ἔφη. Καὶ θεοὶς ἄρα ἐχθρὸς ἔσται, ὧ Θρα-
 σύμαχε, ὁ ἄδικος, ὁ δὲ δίκαιος φίλος. Εὐώχοῦ τοῦ
 15 λόγου, ἔφη, θαρρῶν· οὐ γὰρ ἐρωγέ σοι ἐναντιώσο-
 μαι, ἵνα μὴ τοῖσδε ἀπέχθωμαι. Ἴθι δὴ, ἦν δ' ἐγώ,
 καὶ τὰ λοιπά μοι τῆς ἐστιάσεως ἀποπλήρωσον ἀπο-
 κρινόμενος ὥσπερ καὶ νῦν· ὅτι μὲν γὰρ καὶ σοφώτε-
 ροι καὶ ἀμείνους καὶ δυνατώτεροι πράττειν οἱ δί-
 20 καιοὶ φαίνονται, οἱ δὲ ἄδικοι οὐδὲν πράττειν μετ'
 ἀλλήλων οἰοί τε. ἀλλὰ δὴ καὶ οὓς φάμεν ἐρρωμένως
 πώποτε τι μετ' ἀλλήλων κοινῇ πράξαι, ἀδίκους ὄν-
 τας, τοῦτο οὐ παντάπασιν ἀληθὲς ἐλέγομεν· οὐ γὰρ
 ἂν ἀπείχοντο ἀλλήλων, κομιδῇ ὄντες ἄδικοι· ἀλλὰ
 25 δῆλον ὅτι ἐνῆν τις αὐτοῖς δικαιοσύνη, ἣ αὐτοὺς ἐποίει,
 μή τι καὶ ἀλλήλους γε καὶ ἐφ' οὓς ἤεσαν ἀδικεῖν ἅμα,
 δι' ἣν ἐπραξαν ἃ ἐπραξαν· ὥρμησαν δὲ ἐπὶ τὰ ἄδικα
 ἀδικία, ἡμιμόχθηροι ὄντες, ἐπεὶ οἱ γε παμπόνηροι
 καὶ τελέως ἄδικοι τελέως εἰσὶ καὶ πράττειν ἀδύνα-
 30 τοι. ταῦτα μὲν οὖν ὅτι οὕτως ἔχει, μανθάνω, ἀλλ'
 οὐχ ὥς σὺ τὸ πρῶτον ἐτίθεσο· εἰ δὲ καὶ ἄμεινον ζῶ-
 σιν οἱ δίκαιοι τῶν ἀδίκων καὶ εὐδαιμονέστεροι εἰσὶν,

ὅπερ τὸ ὕστερον προουθέμεθα σκέψασθαι, σκεπτέον. φαίνονται μὲν οὖν καὶ νῦν, ὥς γε μοι δοκεῖ, ἐξ ὧν εἰρήκαμεν· ὅμως δέ τι βέλτιον σκεπτέον· οὐ γὰρ περὶ τοῦ ἐπιτυχόντος ὁ λόγος, ἀλλὰ περὶ τοῦ ὄν τινα τρόπου χορὴ ξῆν. Σκοπεῖ δὴ, ἔφη. Σκοπῶ, ἦν δ' ἐγώ, 5 καὶ μοι λέγε· δοκεῖ τί σοι εἶναι ἵππου ἔργον; Ἐμοιγε. Ἄρ' οὖν τοῦτο ἂν θείης καὶ ἵππου καὶ ἄλλου ὁτουοῦν ἔργον, ὃ ἂν ἢ μόνῳ ἐκείνῳ ποιῇ τις ἢ ἄριστα; Οὐ μανθάνω, ἔφη. Ἄλλ' ὥδε· ἔσθ' ὅτῳ ἂν ἄλλῳ ἰδοῖς ἢ ὀφθαλμοῖς; Οὐ δῆτα. Τί δαί; ἀκούσας ἄλλῳ ἢ 10 ὤσιν; Οὐδαμῶς. Οὐκ οὖν δικαίως ἂν ταῦτα τούτων φαμὲν ἔργα εἶναι; Πάνυ γε. Τί δαί; μαχαίρα ἂν ἀμπέλου κλῆμα ἀποτέμοις καὶ σμίλη καὶ ἄλλοις πολλοῖς; Πῶς γὰρ οὐ; Ἄλλ' οὐδενί γ' ἂν οἶμαι οὕτω καλῶς, ὥς δρεπάνῳ τῷ ἐπὶ τούτῳ ἐργασθέντι. Ἄλλῃ- 15 θῆ. Ἄρ' οὖν οὐ τοῦτο τούτου ἔργον θήσομεν; Θήσομεν μὲν οὖν. Νῦν δὴ οἶμαι ἄμεινον ἂν μάθοις ὃ ἄρτι ἡρώτων πυνθανόμενος, εἰ οὐ τοῦτο ἐκάστου εἴη ἔργον, ὃ ἂν ἢ μόνον τι ἢ κάλλιστα τῶν ἄλλων ἀπεργάζηται. Ἀλλά, ἔφη, μανθάνω τε καὶ μοι δοκεῖ τοῦτο 20 ἐκάστου πράγματος ἔργον εἶναι. Εἶεν, ἦν δ' ἐγώ. Οὐκ οὖν καὶ ἀρετὴ δοκεῖ σοι εἶναι ἐκάστῳ, ὥπερ καὶ ἔργον τι προστέτακται; Ἰωμεν δὲ ἐπὶ τὰ αὐτὰ πάλιν· ὀφθαλμῶν φαμὲν ἔστι τι ἔργον. Ἔστιν. Ἄρ' οὖν καὶ ἀρετὴ ὀφθαλμῶν ἔστι; Καὶ ἀρετὴ. Τί δέ, ὧτων ἦν 25 τι ἔργον; Ναί. Οὐκ οὖν καὶ ἀρετὴ; Καὶ ἀρετὴ. Τί δὴ γὰρ καὶ περὶ τῶν ἄλλων; οὐχ οὕτως; Οὕτως ἔχει δὴ. Ἄρ' ἂν ποτε ὄμματα τὸ αὐτῶν ἔργον καλῶς ἀπεργάσαιντο μὴ ἔχοντα τὴν αὐτῶν οἰκείαν ἀρετὴν, ἀλλ' ἀντὶ τῆς ἀρετῆς κακίαν; Καὶ πῶς ἂν, ἔφη; τυφλό- 30 τητα γὰρ ἴσως λέγεις ἀντὶ τῆς ὀψεως. Ἦτις, ἦν δ' ἐγώ, αὐτῶν ἡ ἀρετὴ· οὐ γὰρ πῶ τοῦτο ἐρωτῶ, ἀλλὰ

εἰ τῇ μὲν οἰκείᾳ ἀρετῇ τὸ αὐτῶν ἔργον εὖ ἐργάσεται
 τὰ ἐργαζόμενα, κακίᾳ δὲ κακῶς. Ἀληθές, ἔφη, τοῦτό
 γε λέγεις. Οὐκ οὖν καὶ ὧτα στεροόμενα τῆς αὐτῶν
 ἀρετῆς κακῶς τὸ αὐτῶν ἔργον ἀπεργάσεται; Πάνν
 5 γε. Τίθεμεν οὖν καὶ τὰ ἄλλα πάντα εἰς τὸν αὐτὸν
 τοῦτον λόγον; Ἐμοιγε δοκεῖ. Ἴθι δὴ, μετὰ ταῦτα
 τόδε σκέψαι. ψυχῆς ἔστι τι ἔργον, ὃ ἄλλω τῶν ὄν-
 των οὐδ' ἂν ἐνὶ πράξαις; οἷον τὸ τοιόνδε· τὸ ἐπιμε-
 λεῖσθαι καὶ ἄρχειν καὶ τὸ βουλευέσθαι καὶ τὰ τοι-
 10 αῦτα πάντα, ἔστιν ὅτῳ ἄλλω ἢ ψυχῇ δικαίως ἂν αὐτὰ
 ἀποδοῖμεν καὶ φαῖμεν ἴδια ἐκείνης εἶναι; Οὐδενὶ
 ἄλλω. Τί δ' αὖ τὸ ξῆν; οὐ ψυχῆς ἔργον φήσομεν εἶ-
 ναι; Μάλιστ' ἂν, ἔφη. Οὐκ οὖν καὶ ἀρετὴν φαμέν
 τινα ψυχῆς εἶναι; Φαμέν. Ἄρ' οὖν ποτε, ὦ Θρασύ-
 15 μαχε, ψυχὴ τὰ αὐτῆς ἔργα εὖ ἀπεργάσεται στερομένη
 τῆς οἰκείας ἀρετῆς, ἢ ἀδύνατον; Ἀδύνατον. Ἀνάγκη
 ἄρα κακῇ ψυχῇ κακῶς ἄρχειν καὶ ἐπιμελεῖσθαι, τῇ δὲ
 ἀγαθῇ πάντα ταῦτα εὖ πράττειν. Ἀνάγκη. Οὐκ οὖν
 ἀρετὴν μὲν ξυνεχωρήσαμεν ψυχῆς εἶναι δικαιοσύνην,
 20 κακίαν δὲ ἀδικίαν; Ξυνεχωρήσαμεν γάρ. Ἡ μὲν ἄρα
 δικαία ψυχὴ καὶ ὁ δίκαιος ἀνὴρ εὖ βιώσεται, κακῶς
 δὲ ὁ ἄδικος; Φαίνεται, ἔφη, κατὰ τὸν σὸν λόγον.
 Ἀλλὰ μὴν ὅ γε εὖ ζῶν μακάριός τε καὶ εὐδαίμων, ὁ
 δὲ μὴ τάναντία; Πῶς γάρ οὐ; Ὁ μὲν δίκαιος ἄρα
 25 εὐδαίμων, ὁ δ' ἄδικος ἄθλιος; Ἔστω, ἔφη. Ἀλλὰ
 μὴν ἄθλιόν γε οὐ λυσιτελεῖ εἶναι, εὐδαίμονα δέ. Πῶς
 γάρ οὐ; Οὐδέποτε ἄρα, ὦ μακάριε Θρασύμαχε, λυ-
 σιτελέστερον ἀδικία δικαιοσύνης. (Plato Polit. 1, 351 a.)

64 Ἐν ταυτῷ (IV, 441 c).

30 Ταῦτα μὲν ἄρα, ἣν δ' ἐγώ, μόγισ διανελεύκαμεν,
 καὶ ἡμῖν ἐπιεικῶς ὁμολόγηται, ταυτὰ μὲν ἐν πόλει,

ταῦτα δὲ ἐν ἐνὶ ἐκάστου τῇ ψυχῇ γένη ἐνεῖναι καὶ
 ἴσα τὸν ἀριθμόν. Ἔστι ταῦτα. Οὐκ οὖν ἐκεῖνό γε
 ἤδη ἀναγκαῖον, ὥς πόλις ἦν σοφὴ καὶ ὧ, οὕτω καὶ
 τὸν ἰδιώτην καὶ τούτῳ σοφὸν εἶναι; Τί μὴν; Καὶ
 ὧ δὴ ἀνδρείος, ἰδιώτης καὶ ὧς, τούτῳ καὶ πόλιν ἀν-
 δρείαν· καὶ οὕτω καὶ τᾶλλα πάντα πρὸς ἀρετὴν ὡσαν-
 τως ἀμφοτέρωθεν ἔχειν; Ἀνάγκη. Καὶ δίκαιον δὴ, ὧ
 Γλαύκων, οἶμαι, φήσομεν ἄνδρα εἶναι τῷ αὐτῷ τρό-
 πῳ ὥπερ καὶ πόλις ἦν δικαία; Καὶ τοῦτο πᾶσα
 ἀνάγκη. Ἄλλ' οὐπω μὴν τοῦτό γε ἐπιλελήσμεθα, ὅτι
 ἐκείνη γε τῷ τὸ ἑαυτοῦ ἕκαστον ἐν αὐτῇ πράττειν,
 τριῶν ὄντων γενῶν, δικαία ἦν. Οὐ μοι δοκοῦμεν,
 ἔφη, ἐπιλελῆσθαι. Μνημονευτέον ἄρα ἡμῖν, ὅτι καὶ
 ἡμῶν ἕκαστος ὅταν τὰ αὐτοῦ ἐν αὐτῷ πράττῃ, οὕτω
 δικαιότερός τε ἔσται καὶ τὰ αὐτοῦ πράττων. Καὶ
 μάλα, ἡ δ' ὧς, μνημονευτέον. Οὐκ οὖν τῷ μὲν логи-
 κῷ ἄρχειν προσῆκον, σοφῷ ὄντι, καὶ ἔχοντι τὴν ὑπὲρ
 ἀπάσης ψυχῆς προμήθειαν, τῷ δὲ θυμοειδεῖ ὑπηκόω
 εἶναι καὶ ξυμμάχῳ τούτου; Πάνυ γε. Ἄρ' οὖν οὐχ,
 ὥσπερ ἐλέγομεν, μουσικῆς καὶ γυμναστικῆς κρᾶσις
 σύμφωνα αὐτὰ ποιήσῃ, τὸ μὲν ἐπιτείνουσα καὶ τρέ-
 φουσα λόγοις τε καλοῖς καὶ μαθήμασι, τὸ δ' ἀνιείσα,
 καὶ παραμυθουμένη καὶ ἡμεροῦσα ἀρμονία τε καὶ
 ῥυθμῷ; Κομιδῇ γε, ἡ δ' ὧς. Καὶ τούτῳ δὴ οὕτω
 τραφέντε καὶ ὥς ἀληθῶς τὰ αὐτὰ μαθόντε καὶ παι-
 δευθέντε, προσθήσεται τοῦ ἐπιθυμητικοῦ, ὃ δὴ κρείτ-
 τον τῆς ψυχῆς ἐν ἐκάστῳ ἐστί, καὶ χρημάτων φύσει
 ἀπληστότατον· ὃ τηρήσεται μὴ τῷ πίμπλασθαι τῶν
 περὶ τὸ σῶμα καλουμένων ἡδονῶν πολὺ καὶ ἰσχυρὸν
 γενόμενον οὐ τὰ αὐτοῦ πράττῃ, ἀλλὰ καταδουλώσα-
 σθαι καὶ ἄρχειν ἐθέλῃ ὧν οὐ προσῆκον αὐτῷ γε ἦ,
 καὶ ξύμπαντα τὸν βίον πάντων ἀνατρέψῃ. Πάνυ μὲν

οὖν, ἔφη. Ἄρ' οὖν, ἣν δ' ἐγώ, καὶ τοὺς ἑξωθεν πο-
 λεμίους τούτῳ ἂν κάλλιστα φυλαττοίτην ὑπὲρ ἀπά-
 σης τῆς ψυχῆς τε καὶ τοῦ σώματος, τὸ μὲν κελευόμε-
 νον, τὸ δὲ προπολεμοῦν, ἐπόμενον δὲ τῷ ἄρχοντι
 5 καὶ τῇ ἀνδρείᾳ ~~ἐπιστολὴν τὰ βουλευθέντα~~. Ἔστι ταῦ-
 τα. Καὶ ἀνδρεῖον δὴ, οἶμαι, τούτῳ τῷ μέρει καλοῦ-
 μεν ἓνα ἕκαστον, ὅταν αὐτοῦ τὸ θυμοειδὲς διασώξῃ
 διὰ τε λυπῶν καὶ ἡδονῶν τὸ ὑπὸ τοῦ λόγου παραγ-
 γελθὲν δεινόν τε καὶ μῆ. Ὅρθῶς γε, ἔφη. Σοφὸν δέ
 10 γε ἐκείνῳ τῷ σμικρῷ μέρει, πῶς ἤρχέ τε ἐν αὐτῷ καὶ
 ταῦτα παρήγγελλεν, ἔχον αὖ κακείνο ἐπιστήμην ἐν
 αὐτῷ τὴν τοῦ συμφέροντος ἐκάστοτε καὶ ὅλῳ τῷ κοι-
 νῷ σφῶν αὐτῶν τριῶν ὄντων. Πάνυ μὲν οὖν. Τί δέ;
 15 σῶφρονα οὐ τῇ φιλίᾳ καὶ τῇ συμφωνίᾳ τῇ αὐτῶν
 τούτων, ὅταν τό τε ἄρχον καὶ τῷ ἀρχομένῳ ὁμοδοξῶ-
 σιν, ὥς δεῖν ἄρχειν τὸ λογιστικόν, καὶ μὴ στασιάζω-
 σιν αὐτῷ; Σωφροσύνη γ' οὖν, ἣ δ' ὅς, οὐκ ἄλλο τί
 ἐστίν ἢ τοῦτο, πόλεως τε καὶ ἰδιώτου· ἀλλὰ μὲν δὴ
 δίκαιός γε, ὥς πολλάκις λέγομεν, τούτῳ καὶ οὕτως
 20 ἔσται. Πολλὴ ἀνάγκη. Τί οὖν; εἶπον ἐγώ· μὴ πῃ
 ἡμῖν ἀπαμβλύνεται ἄλλο τι δικαιοσύνη δοκεῖν εἶναι
 ἢ ὅπερ ἐν τῇ πόλει ἐφάνη; Οὐκ ἔμοιγε, ἔφη, δοκεῖ.
 Ὡς γάρ, ἣν δ' ἐγώ, πάντα παντάπασιν ἂν βεβαιω-
 σαίμεθα, εἴ τι ἡμῶν ἔτι ἐν τῇ ψυχῇ ἀμφισβητεῖ, τὰ
 25 φορτικὰ αὐτῷ προσφέροντες. Ποῖα δὴ; Οἷον εἰ δέοι
 ἡμᾶς ἀνομολογεῖσθαι περὶ τε ἐκείνης τῆς πόλεως καὶ
 τοῦ ἐκείνη ὁμοίως πεφυκότος τε καὶ τεθραμμένου ἀν-
 δρός, ἐδόκει ἂν παρακαταθήκην χρυσίου ἢ ἀργυρίου
 δεξάμενος ὁ τοιοῦτος ἀποστερηθῇ, τίνα ἂν οἶε οἴη-
 30 θῆναι τοῦτο αὐτὸν δρᾶσαι μᾶλλον ἢ ὅσοι μὴ τοιοῦ-
 τοι; Οὐδένα ἂν, ἔφη. Οὐκ οὖν καὶ ἱεροσυλιῶν καὶ
 κλοπῶν καὶ προδοσιῶν, ἢ ἰδιαίτερον ἢ δημοσίᾳ πό-

λεων, ἐκτός ἂν οὗτος εἴη; Ἐκτός. Καὶ μὴν οὐδ' ὅπως-
 τισγεοῦν ἄπιστος ἢ κατὰ τοὺς ὅρκους ἢ κατὰ τὰς
 ἄλλας ὁμολογίας. Πῶς γὰρ ἂν; Μοιχεῖαι γε μὴν
 καὶ γονέων ἀμέλειαι καὶ θεῶν ἀθεραπενυσίαι παντὶ
 ἄλλῳ μᾶλλον ἢ τῷ τοιοῦτῳ προσήκουσι. Παντὶ μὲν- 5
 τοι, ἔφη. Οὐκ οὖν τοιῶτων πάντων αἷτιον, ὅτι αὐτὸ
 τῶν ἐν αὐτῷ ἕκαστον τὰ αὐτοῦ πράττει ἀρχῆς τε πέρι
 καὶ τοῦ ἄρχεσθαι; Τοῦτο μὲν δὴ οὖν καὶ οὐδὲν ἄλλο.
 Ἔτι οὖν ἕτερον ζητεῖς δικαιοσύνην εἶναι ἢ ταύτην
 τὴν δύναμιν, ἢ τοὺς τοιοῦτους ἄνδρας τε παρέχεται 10
 καὶ πόλεις; Μὰ Δί', ἢ δ' ὅς, οὐκ ἔγωγε. Τέλεον ἄρα
 ἡμῖν τὸ ἐνύπνιον ἀποτετέλεσται, ὃ ἔφαμεν ὑποπτεῦ-
 σαι, ὥς εὐθὺς ἀρχόμενοι τῆς πόλεως οἰκίξειν κατὰ
 θεόν τινα εἰς ἀρχὴν τε καὶ τύπον τινὰ τῆς δικαιοσύ-
 νης κινδυνεύομεν ἐμβεβηκέναι. Παντάπασι μὲν οὖν. 15
 Τὸ δέ γε ἦν ἄρα, ὡς Γλαύκων, διὸ καὶ ὠφελεῖ εἰδω-
 λόν τι τῆς δικαιοσύνης, τὸ τὸν μὲν σκυτοτομικὸν φύ-
 σει ὀρθῶς ἔχειν σκυτοτομεῖν καὶ ἄλλο μηδὲν πράτ-
 τειν, τὸν δὲ τεκτονικὸν τεκταίνεσθαι, καὶ τὰ ἄλλα
 δὴ οὕτω. Φαίνεται. Τὸ δέ γε ἀληθές, τοιοῦτόν τι ἦν, 20
 ὥς ἔοικεν, ἢ δικαιοσύνη, ἀλλ' οὐ περὶ τὴν ἔξω πρᾶ-
 ξιν τῶν αὐτοῦ, ἀλλὰ περὶ τὴν ἐντὸς ὥς ἀληθῶς, περὶ
 ἑαυτὸν καὶ τὰ αὐτοῦ, μὴ ἐάσαντα τὰ ἀλλότρια πράτ-
 τειν ἕκαστον ἐν ἑαυτῷ μηδὲ πολυπραγμονεῖν πρὸς
 ἄλληλα τὰ ἐν τῇ ψυχῇ γένη· ἀλλὰ τῷ ὄντι τὰ οἰκεία 25
 ἐνθυμούμενον καὶ ἄρξαντα αὐτὸν αὐτοῦ καὶ κοσμή-
 σαντα καὶ φίλον γενόμενον ἑαυτῷ καὶ συναρμόσαντα
 τρία ὄντα, ὥσπερ ὄρους τρεῖς ἀρμονίας ἀτεχνῶς, νεά-
 τῆς τε καὶ ὑπάτης καὶ μέσης, καὶ εἰ ἄλλ' ἅττα μεταξὺ
 τυγχάνει ὄντα, πάντα ταῦτα ξυνδήσαντα καὶ παντά- 30
 πασιν ἓνα γενόμενον καὶ ἐκ πολλῶν σώφρονα καὶ
 ἡρμოსμένον, οὕτω δὴ πράττειν ἤδη, εἴαν τι πράττη

ἢ περὶ χρημάτων κτήσιν ἢ περὶ σώματος θεραπείαν
 ἢ καὶ περὶ πολιτικόν τι ἢ περὶ τὰ ἴδια ξυμβόλαια,
 ἐν πᾶσι τούτοις ἡγούμενον καὶ ὀνομάζοντα δικαίαν
 μὲν καὶ καλὴν πράξιν, ἢ ἂν ταύτην τὴν ἔξιν σώξῃ τε
 5 καὶ συναπεργάζηται, σοφίαν δὲ τὴν ἐπιστατοῦσαν
 ταύτῃ τῇ πράξει ἐπιστήμην· ἄδικον δὲ πράξιν, ἢ ἂν
 αἰεὶ ταύτην λύῃ· ἀμαθίαν τε, ὡς τὴν ταύτῃ ἂν ἐπι-
 στατοῦσαν δόξαν. Παντάπασιν, ἢ δ' ὅς, ὦ Σώκρατες,
 ἀληθῆ λέγεις. Εἶεν, ἦν δ' ἐγώ, τὸν μὲν δίκαιον καὶ
 10 ἄνδρα καὶ πόλιν καὶ δικαιοσύνην, ὃ τυγχάνει ἐν αὐ-
 τοῖς ὄν, εἰ φαίμεν εὖρηκέναι, οὐκ ἂν πάνν τι, οἶμαι,
 δόξαιμεν ψεύδεσθαι. Μὰ Δί' οὐ μέντοι, ἔφη. Φῶ-
 μεν ἄρα; Φῶμεν. Ἔστω δὴ, ἦν δ' ἐγώ· μετὰ γὰρ
 τοῦτο σκεπτέον, οἶμαι, ἀδικίαν. Δῆλον. Οὐκ οὖν
 15 στάσιν τινὰ αὐτῶν τριῶν ὄντων τούτων δεῖ αὐτὴν εἶναι
 καὶ πολυπραγμοσύνην καὶ ἐπανάστασιν μέρους τινὸς
 τῷ ὅλῳ τῆς ψυχῆς, ἵνα ἄρχῃ ἐν αὐτῇ οὐ προσῆκον,
 ἀλλὰ τοιοῦτου ὄντος φύσει, οἷου πρέπειν αὐτῷ δου-
 λεύειν τῷ τοῦ ἀρχικοῦ γένους ὄντι· τοιαῦτ' ἅττα,
 20 οἶμαι, φήσομεν καὶ τὴν τούτων ταραχὴν καὶ πλάνην
 εἶναι, τὴν τε ἀδικίαν καὶ ἀκολασίαν καὶ δειλίαν
 καὶ ἀμαθίαν καὶ ξυλλήβδην πᾶσαν κακίαν. Ταῦτα
 μὲν οὖν ταύτῃ, ἔφη. Οὐκ οὖν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ τὸ
 ἄδικα πράττειν καὶ τὸ ἀδικεῖν καὶ αὐτὸ δίκαια ποιεῖν,
 25 πάντα ταῦτα τυγχάνει ὄντα κατὰδηλα ἤδη σαφῶς,
 ἥ περ καὶ ἡ ἀδικία καὶ δικαιοσύνη; Πῶς δὴ; Ὅτι, ἦν
 δ' ἐγώ, τυγχάνει οὐδὲν διαφέροντα τῶν ὑγιεινῶν τε
 καὶ νοσώδων, ὡς ἐκεῖνα ἐν σώματι, ταῦτα ἐν τῇ ψυ-
 χῇ. Πῆ; ἔφη. Τὰ μὲν πού ὑγιεινὰ ὑγίειαν ἐμποιεῖ,
 30 τὰ δὲ νοσώδη νόσον. Ναί. Οὐκ οὖν καὶ τὸ μὲν δί-
 καια πράττειν δικαιοσύνην ἐμποιεῖ, τὸ δὲ ἄδικα ἀδι-
 κίαν; Ἀνάγκη. Ἔστι δὲ τὸ μὲν ὑγίειαν ποιεῖν τὰ ἐν

τῷ σώματι κατὰ φύσιν καθιστάναι κρατεῖν τε καὶ
 κρατεῖσθαι ὑπ' ἀλλήλων, τὸ δὲ νόσον παρὰ φύσιν
 ἄρχειν τε καὶ ἄρχεσθαι ἄλλο ὑπ' ἄλλου. Ἔστι γάρ.
 Οὐκ οὖν αὖ, ἔφην, τὸ δικαιοσύνην ἐμποιεῖν τὰ ἐν
 τῇ ψυχῇ κατὰ φύσιν καθιστάναι κρατεῖν τε καὶ κρα- 5
 τεῖσθαι ὑπ' ἀλλήλων, τὸ δὲ ἀδικίαν παρὰ φύσιν
 ἄρχειν τε καὶ ἄρχεσθαι ἄλλο ὑπ' ἄλλου; Κοιμῶν, ἔφη.
 Ἀρετὴ μὲν ἄρα, ὥς ἔοικεν, ὑγίειά τέ τις ἂν εἴη καὶ
 κάλλος καὶ εὐεξία ψυχῆς· κακία δὲ νόσος τε καὶ αἰ-
 σχος καὶ ἀσθένεια. Ἔστιν οὕτως. Ἀρ' οὖν οὐ καὶ τὰ 10
 μὲν καλὰ ἐπιτηδεύματα εἰς ἀρετῆς κτήσιν φέρει, τὰ
 δὲ αἰσχροῦ εἰς κακίας; Ἀνάγκη. Τὸ δὲ λοιπὸν ἤδη,
 ὥς ἔοικεν, ἡμῖν ἐστὶ σκέψασθαι, πότερον αὖ λυσιτε-
 λεῖ δίκαιά τε πράττειν καὶ καλὰ ἐπιτηδεύειν καὶ
 εἶναι δίκαιον, ἢ ἂν τε λανθάνῃ ἢ ἂν τε μὴ, τοιοῦτος 15
 ὢν, ἢ ἀδικεῖν τε καὶ ἀδικον εἶναι, ἢ ἂν περ μὴ διδῶ
 δίκην μηδὲ βελτίων γίγνηται κολαζόμενος. Ἀλλά,
 ἔφη, ὦ Σώκратες, γελοῖον ἔμοιγε φαίνεται τὸ σκέμμα
 γίνεσθαι ἤδη, εἰ τοῦ μὲν σώματος τῆς φύσεως δια-
 φθειρομένης δοκεῖ οὐ βιωτὸν εἶναι οὐδὲ μετὰ πάν- 20
 των σιτίων τε καὶ ποτῶν καὶ παντὸς πλούτου καὶ πά-
 σης ἀρχῆς, τῆς δὲ αὐτοῦ τούτου ὧ ζῶμεν φύσεως
 ταραττομένης τε καὶ διαφθειρομένης βιωτὸν ἄρα
 ἔσται, ἢ περ τις ποιῇ ὃ ἂν βουλευθῇ ἄλλο πλὴν τοῦ-
 το ὁπόθεν κακίας μὲν καὶ ἀδικίας ἀπαλλαγῇσεται, 25
 δικαιοσύνην δὲ καὶ ἀρετὴν κτήσεται, ἐπειδὴ γε ἐφάνη
 γέ οὖντα ἐκάτερα οἷα ἡμεῖς διεληλύθαμεν. Γελοῖον
 γάρ, ἦν δ' ἐγώ· ἀλλ' ὅμως ἐπεὶ περ ἐνταῦθα ἐληλύ-
 θαμεν ὅσον οἶόν τε σαφέστατα κατιδεῖν ὅτι ταῦτα
 οὕτως ἔχει, οὐ χρὴ ἀποκάνειν. Ἠκιστα, νῆ τὸν Δι', 30
 ἔφη, πάντων ἀποκνητέον.

65 Πλάτωνος τῇ θ' Πολιτείᾳ (588 b).

- Εἶεν δὴ, εἶπον, ἐπειδὴ ἐνταῦθα λόγου γερόνα-
μεν, ἀναλάβωμεν τὰ πρῶτα λεχθέντα, δι' ἃ δεῦρ'
ἤκομεν· ἦν δέ που λεγόμενον λυσιτελεῖν ἀδικεῖν τῷ
5 τελέως μὲν ἀδικῶ, δοξαζομένῳ δὲ δικαίῳ· ἢ οὐχ οὕ-
τως ἐλέχθη; Οὕτω μὲν οὖν. Νυν δὲ, ἔφην, αὐτῷ
διαλεγώμεθα, ἐπειδὴ διωμολογησάμεθα τό τε ἀδι-
κεῖν καὶ τὸ δίκαια πράττειν ἦν ἐκάτερον ἔχει δύνα-
μιν. Πῶς, ἔφη; Εἰκόνα πλάσαντες τῆς ψυχῆς λόγῳ,
10 ἵνα εἰδῇ ὁ ἐκεῖνα λέγων, οἷα ἔλεγε. Ποίαν τινά; ἢ
δ' ὅς. Τῶν τοιούτων τινά, ἦν δ' ἐγώ, οἷαι μυθολο-
γοῦνται παλαιαὶ γενέσθαι φύσεις, ἢ τε Χιμαίρας καὶ
ἢ Σκύλλης καὶ Κερβέρον, καὶ ἄλλαι τινὲς συχναὶ λέ-
γονται ξυμπεφυκυῖαι ιδέαι πολλαὶ εἰς ἓν γενέσθαι.
15 Λέγονται γάρ, ἔφη. Πλάττε τοίνυν μίαν μὲν ιδέαν
θηρίου ποικίλου καὶ πολυκεφάλου, ἡμέρων δὲ θη-
ρίων ἔχοντος κεφαλὰς κύκλῳ καὶ ἀγρίων, καὶ δυνα-
τοῦ μεταβάλλειν καὶ φύειν ἐξ αὐτοῦ πάντα ταῦτα.
Δεινοῦ πλάστου, ἔφη, τὸ ἔργον· ὅμως δ' ἐπειδὴ εὐ-
20 πλαστότερον κηροῦ καὶ τῶν τοιούτων λόγος, πεπλά-
σθω. Μίαν δὲ τοίνυν ἄλλην ιδέαν λέοντος, μίαν δ'
ἀνθρώπου, πολὺ δὲ μέγιστον ἔστω τὸ πρῶτον καὶ
δεύτερον τὸ δεύτερον. Ταῦτα, ἔφη, ῥάω, καὶ πέ-
πλασται. Σύνναπτε τοίνυν αὐτὰ εἰς ἓν τρία ὄντα, ὥστε
25 πῇ ξυμπεφυκέναι ἀλλήλοις. Συνῆπται, ἔφη. Περί-
πλασον δὴ αὐτοῖς ἔξωθεν ἑνὸς εἰκόνα, τὴν τοῦ ἀν-
θρώπου, ὥστε τῷ μὴ δυναμένῳ τὰ ἐντὸς ὁρᾶν, ἀλλὰ
τὸ ἔξω μόνον ἔλντρον ὁρῶντι, ἐν ζῶον φαίνεσθαι,
ἄνθρωπον. Περιπέπλασται, ἔφη. Λέγωμεν δὲ τῷ
30 λέγοντι ὥς λυσιτελεῖ τούτῳ ἀδικεῖν τῷ ἀνθρώπῳ,
δίκαια δὲ πράττειν οὐ ξυμφέρει, ὅτι οὐδὲν ἄλλο φη-
σὶν ἢ λυσιτελεῖν αὐτῷ τὸ παντοδαπὸν θηρίον εὐω-

χοῦντι ποιεῖν ἰσχυρὸν καὶ τὸν λέοντα καὶ τὰ περὶ τὸν
λέοντα, τὸν δὲ ἄνθρωπον λιμοκτονεῖν καὶ ποιεῖν
ἀσθενῆ, ὥστε ἔλκεσθαι ὅπῃ ἂν ἐκείνων ὁπότερον
ἄγῃ, καὶ μηδὲν ἕτερον ἐτέρῳ συνεθίζειν μηδὲ φίλον
ποιεῖν, ἀλλ' ἐὰν αὐτὰ ἐν αὐτοῖς δάκνεσθαι τε καὶ
μαχόμενα ἐσθίειν ἄλληλα. Παντάπασι γάρ, ἔφη,
ταῦτα λέγει, ὁ τὸ ἀδικεῖν ἐπαινῶν. Οὐκ οὖν αὖ ὁ τὰ
δίκαια λέγων λυσιτελεῖν φαίη ἂν δεῖν ταῦτα πράτ-
τειν καὶ ταῦτα λέγειν, ὅθεν τοῦ ἀνθρώπου ὁ ἐντὸς
ἄνθρωπος ἐστὶ ἐγκρατέστατος, καὶ τοῦ πολυκεφάλου
θρέμματος ἐπιμελήσεται, ὥσπερ γεωργὸς τὰ μὲν ἡμερα
τρέφων καὶ τιθασσεύων, τὰ δ' ἄγρια ἀποκωλύων φύε-
σθαι, ξύμμαχον ποιησάμενος τὴν τοῦ λέοντος φύσιν,
καὶ κοινῇ πάντων κηδόμενος, φίλα ποιησάμενος ἁλ-
λήλοις τε καὶ αὐτῷ, οὕτω θρέψει; Κομιδῇ γὰρ αὖ
λέγει ταῦτα ὁ τὸ δίκαιον ἐπαινῶν. Κατὰ πάντα δὴ
τρόπον ὁ μὲν τὸ δίκαιον ἐγκωμιάζων ἀληθῆ ἂν λέγοι,
ὁ δὲ τὰδίκᾳ ψεύδοιτο· πρὸς τε γὰρ ἡδονὴν καὶ πρὸς
εὐδοξίαν καὶ ὠφέλειαν σκοπούμενῳ ὁ μὲν ἐπαινέτης
τοῦ δικαίου ἀληθεύει, ὁ δὲ ψέκτης οὐδὲν ὑγιὲς οὐδὲ
εἰδὼς ψέγει ὅ τι ψέγοι. Οὗ μοι δοκεῖ, ἢ δ' ὅς, οὐ-
δαμῇ γε. Πείθωμεν τοίνυν αὐτὸν πρῶτος, οὐ γὰρ ἐκὼν
ἀμαρτάνει, ἐρωτῶντες· ὦ μακάριε, οὐ καὶ τὰ καλὰ
καὶ τὰ αἰσχροῦ νόμιμα διὰ τὰ τοιαῦτα ἂν φαῖμεν γεγο-
νέναι; τὰ μὲν καλὰ τὰ ὑπὸ τῷ ἀνθρώπῳ, μᾶλλον δ'
ἴσως τὰ ὑπὸ τῷ θεῷ τὰ θηριώδη ποιοῦντα τῆς φύ-
σεως, αἰσχροῦ δὲ τὰ ὑπὸ τῷ ἀγρίῳ τὸ ἡμερον δου-
λούμενα; συμφήσει, ἢ πῶς; Ἐὰν ἐμοί, ἔφη, πίθη-
ται. Ἔστιν οὖν, εἶπον, ὅτῳ λυσιτελεῖ ἐκ τούτου τοῦ
λόγου χρυσίον λαμβάνειν ἀδίκως, εἴπερ τοιόνδε τι
γίνεται, λαμβάνων τὸ χρυσίον, ἅμα καταδουλοῦται
τὸ βέλτιστον αὐτοῦ τῷ μοχθηροτάτῳ; ἢ εἰ μὲν λαβὼν

χρυσόν, υἱὸν ἢ θυγατέρα ἐδουλοῦτο, καὶ ταῦτ' εἰς
 ἀγρίων τε καὶ κακῶν ἀνδρῶν, οὐκ ἂν αὐτῷ ἔλυσιτέ-
 λει οὐδ' ἂν πάμπολυ ἐπὶ τούτῳ λαμβάνοι; εἰ δὲ τὸ
 αὐτοῦ θειότατον ὑπὸ τῷ ἀθεωτάτῳ τε καὶ μιαιρωτάτῳ
 5 δουλοῦται καὶ μηδὲν ἔλεει, οὐκ ἄρα ἄθλιός ἐστι καὶ
 πολὺ ἐπὶ δεινότερῳ ὀλεθρῳ χρυσὸν δωροδοκεῖ ἢ
 Ἐριφύλῃ ἐπὶ τῇ τοῦ ἀνδρὸς ψυχῇ τὸν ὄρμον δεξαμένη;
 Πολὺ μέντοι, ἢ δ' ὅς ὁ Γλαύκων· ἐγὼ γάρ σοι ὑπὲρ
 ἐκείνου ἀποκρινοῦμαι. Οὐκ οὖν καὶ τὸ ἀκολασταί-
 10 νειν οἶει διὰ τὰ τοιαῦτα πάντα ψέγεσθαι, ὅτι ἀνίεται
 ἐν τῷ τοιούτῳ τὸ δεινὸν τὸ μέγα ἐκεῖνο καὶ πολυειδὲς
 θρέμμα εἰς ἐλευθερίαν πέρα τοῦ δέοντος; Δῆλον,
 ἔφη. Ἡ δ' αὐθάδεια καὶ δυσκολία ψέγεται οὐχ ὅταν
 τὸ λεοντῶδες καὶ ὀφεῶδες αὔξηται καὶ συντείνηται
 15 ἀναρμόστως; Πάννυ μὲν οὖν. Τρυφή μὲν οὖν καὶ
 μαλθακία οὐκ ἐπὶ τῇ αὐτοῦ τούτου χαλάσει τε καὶ
 ἀνέσει ψέγεται, ὅταν ἐν αὐτῷ δειλίαν ἐμποιῇ; Τί
 μῆν; Κολακεία δὲ καὶ ἀνελευθερία οὐχ ὅταν τις τὸ
 αὐτὸ τοῦτο τὸ θυμοειδὲς ὑπὸ τῷ ὀχλώδει θηρίῳ ποιῇ,
 20 καὶ ἔνεκα χρημάτων καὶ τῆς ἐκείνου ἀπληστίας προ-
 πηλακισόμενον ἐθίξῃ ἐκ νέου ἀντὶ λέοντος πίθηκον
 γίνεσθαι; Καὶ μάλα, ἔφη. Βαναυσία δὲ καὶ χειρο-
 τεχνία διὰ τί, οἶει, ὄνειδος φέρει; ἢ δι' ἄλλο τι φή-
 σομεν ἢ ὅταν τις ἀσθενὲς φύσει ἔχῃ τὸ τοῦ βελτίστου
 25 εἶδος, ὥστε μὴ ἂν δύνασθαι ἄρχειν τῶν ἐν αὐτῷ
 θρεμμάτων, ἀλλὰ θεραπεύειν ἐκεῖνα, καὶ τὰ θωπεύ-
 ματα αὐτῶν μόνον δύνηται μανθάνειν; Ἐοικεν, ἔφη.
 Οὐκ οὖν ἵνα καὶ ὁ τοιοῦτος ὑφ' ὁμοίου ἄρχηται, οἴου-
 περ ὁ βέλτιστος, δοῦλον αὐτὸν φαρμὲν δεῖν εἶναι ἐκεῖ-
 30 νου τοῦ βελτίστου, καὶ ἔχοντος ἐν αὐτῷ τὸ θεῖον ἄρ-
 χον, οὐκ ἐπὶ βλάβῃ τῇ τοῦ δούλου οἰόμενοι δεῖν
 ἄρχεσθαι αὐτόν, ὥσπερ Θρασύμαχος ᾤετο τοὺς ἀρχο-

μένους, ἀλλ' ὥς ἄμεινον παντὶ ὑπὸ θείου καὶ φρονίμου ἄρχεσθαι, μάλιστα μὲν οἰκεῖον ἔχοντος ἐν ἑαυτῷ, εἰ δὲ μή, ἔξωθεν ἐφεστῶτος, ἵνα εἰς δύναμιν πάντες ὅμοιοι ὦμεν καὶ φίλοι, τῷ αὐτῷ κυβερνώμενοι; Καὶ ὁρθῶς γ', ἔφη. *Δηλοῖ δέ γε, ἣν δ' ἐγώ, καὶ ὁ νόμος* 5 *ὅτι τοιοῦτον βουλεται, πασι τοῖς ἐν τῇ πόλει ξύμμαχος ὢν, καὶ ἡ τῶν παίδων ἀρχή, τὸ μὴ ἑᾶν ἐλευθέρους εἶναι, ἕως ἂν ἐν αὐτοῖς ὥσπερ ἐν πόλει πολιτείαν καταστήσωμεν, καὶ τὸ βέλτιστον θεραπεύσαντες τῷ παρ' ἡμῖν τοιούτῳ ἀντικαταστήσωμεν φύλακα* 10 *ὅμοιον καὶ ἄρχοντα ἐν αὐτῷ· καὶ τότε δὴ ἐλευθερίαν ἀφίεμεν. Δηλοῖ γάρ, ἣ δ' ὅς.*

66 Πλάτωνος πολιτείας ι' (612 a).

Οὐκ οὖν, ἣν δ' ἐγώ, τά τε ἄλλα ἀπελυσάμεθα ἐν 15 τῷ λόγῳ, καὶ οὐ τοὺς μισθοὺς οὐδὲ τὰς δόξας δικαιοσύνης ἀπηνέγκαμεν, ὥσπερ Ἡσίοδόν τε καὶ Ὅμηρον ὑμεῖς ἔφατε, ἀλλ' αὐτοδικαιοσύνην αὐτῇ τῇ ψυχῇ ἄριστον εὗρομεν, καὶ ποιητέον εἶναι αὐτῇ τὰ δίκαια, εἴαν τ' ἔχη τὸν Γύγου δακτύλιον, εἴαν τε μή, καὶ πρὸς 20 τοιούτῳ δακτυλίῳ τὴν Ἄιδος κυνέην; Ἀληθέστατα, ἔφη, λέγεις. Ἄρ' οὖν, ἣν δ' ἐγώ, ὦ Γλαύκων, νῦν ἡδὴ ἀνεπίφθονόν ἐστι πρὸς ἐκείνοις καὶ τοὺς μισθοὺς τῇ δικαιοσύνῃ καὶ τῇ ἄλλῃ ἀρετῇ ἀποδοῦναι, ὅσους καὶ οἷους τῇ ψυχῇ παρέχει παρ' ἀνθρώπων τε καὶ 25 θεῶν, ζῶντός τε ἔτι τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἐπειδὰν τελευτήσῃ; Παντάπασι μὲν οὖν, ἣ δ' ὅς. Ἄρ' οὖν ἀποδώσετέ μοι ἃ ἐδανείσασθε ἐν τῷ λόγῳ; Τί μάλιστα; Ἐδωκα ὑμῖν τὸν δίκαιον δοκεῖν ἄδικον εἶναι καὶ τὸν ἄδικον δίκαιον· ὑμεῖς γὰρ ἡγείσθε, καὶ εἰ μὴ δυνα- 30 τὸν εἰη ταῦτα λαμβάνειν καὶ θεοὺς καὶ ἀνθρώπους, ὅμως δοτέον εἶναι τοῦ λόγου ἕνεκα, ἵν' ἡ αὐτὴ δικαιο-

σύνῃ πρὸς ἀδικίαν αὐτὴν κριθεῖν· ἢ οὐ μνημονεύεις;
 Ἀδικοῖν μὲντ' ἂν, ἔφη, εἰ μὴ. Ἐπειδὴ τοίνυν, ἦν
 δ' ἐγὼ, κεκριμέναι εἰσίν, ἐγὼ πάλιν ἀπαιτῶ ὑπὲρ δι-
 καιοσύνης; ὥσπερ ἔχει δόξης καὶ παρὰ θεῶν καὶ παρ'
 5 ἀνθρώπων, καὶ ὑμᾶς ὁμολογεῖν περὶ αὐτῆς δοκεῖσθαι
 οὕτως; ἵνα καὶ τὰ νικητήρια κομισθῇ, ἃ ἀπὸ τοῦ
 δοκεῖν κταμένη δίδωσι τοῖς ἔχουσιν αὐτήν, ἐπειδὴ
 καὶ τὰ ἀπὸ τοῦ εἶναι ἀγαθὰ διδοῦσα ἐφάνη καὶ οὐκ
 ἑξαπατῶσα τοὺς τῷ ὄντι λαμβάνοντας αὐτήν. Δίκαια,
 10 ἔφη, αἰτεῖ. Οὐκ οὖν, ἦν δ' ἐγὼ, πρῶτον μὲν τοῦτο
 ἀποδώσετε, ὅτι θεοὺς γε οὐ λανθάνει ἐκάτερος αὐ-
 τῶν οἶος ἐστίν; Ἀποδώσομεν, ἔφη. Εἰ δὲ μὴ λαν-
 θάνετον, ὃ μὲν θεοφιλὴς ἂν εἴη ὃ δὲ θεομισῆς, ὥσ-
 περ καὶ κατ' ἀρχὰς ὁμολογοῦμεν. Ἔστι ταῦτα. Τῷ
 15 δὲ θεοφιλεῖ οὐχ ὁμολογήσομεν, ὅσα γε ἀπὸ θεῶν γί-
 γνεται, πάντα γίνεσθαι ὡς οἷόν τε ἄριστα, εἰ μὴ τι
 ἀναγκαῖον αὐτῷ κακὸν ἐκ προτέρας ἁμαρτίας ὑπῆρ-
 χεν; Πάνν μὲν οὖν. Οὕτως ἄρα ὑποληπτέον περὶ τοῦ
 δικαίου ἀνδρός, ἐάν τ' ἐν πενία γίγνηται ἐάν τ' ἐν
 20 νόσοις ἢ τινι ἄλλῳ τῶν δοκούντων κακῶν, ὡς τούτῳ
 ταῦτα εἰς ἀγαθόν τι τελευτήσῃ ζῶντι ἢ καὶ ἀποθα-
 νόντι· οὐ γάρ δὴ ὑπὸ γε θεῶν ποτε ἀμελεῖται ὅς ἂν
 προθυμείσθαι ἐθέλῃ δίκαιος γίνεσθαι, καὶ ἐπιτη-
 δεύων ἀρετὴν εἰς ὅσον δυνατόν ἀνθρώπῳ ὁμοιοῦσθαι
 25 θεῷ. Εἰκὸς γ', ἔφη, τὸν τοιοῦτον μὴ ἀμελεῖσθαι ὑπὸ
 τοῦ ὁμοίου. Οὐκ οὖν περὶ τοῦ ἀδίκου τὰναντία τοῦ-
 τῶν δεῖ διανοεῖσθαι; Σφόδρα γε. Τὰ μὲν δὴ παρὰ
 θεῶν τοιαῦτ' αἰτ' ἂν εἴη νικητήρια τῷ δικαίῳ. Κατὰ
 γοῦν ἐμὴν δόξαν; ἔφη. Τί δ', ἦν δ' ἐγὼ, παρ' ἀν-
 30θρώπων; Ἄρα οὐχ ὥδε ἔχει, εἰ δὲ τὸ ὄν τιθέναι;
 οὐχ οἱ μὲν δεινοὶ τε καὶ ἄδικοι δρῶσιν ὅπερ οἱ δρο-
 μεῖς, ὅσοι ἂν θέωσιν εὖ ἀπὸ τῶν κάτω, ἀπὸ δὲ τῶν

ἄνω μή, τὸ μὲν πρῶτον ὀξέως ἀποπηδῶσι, τελευτῶν-
 τες δὲ καταγέλαστοι γίνονται, τὰ ὅτα ἐπὶ τῶν ὤμων
 ἔχοντες καὶ ἀστεφάνωτοι ἀποτρέχοντες· οἱ δὲ τῇ
 ἀληθείᾳ δρομικοὶ εἰς τέλος ἐλθόντες τὰ τε ἄθλα
 λαμβάνουσι καὶ στεφανοῦνται, οὐχ οὕτω καὶ περὶ τῶν
 δικαίων τὸ πολὺ ξυμβαίνει, πρὸς τὸ τέλος ἐκά-
 στης πράξεως καὶ ὁμιλίας καὶ τοῦ βίου εὐδοκιμοῦσί
 τε καὶ τὰ ἄθλα παρὰ τῶν ἀνθρώπων φέρονται; Καὶ
 μάλα. Ἀνέξει ἄρα λέγοντος ἐμοῦ περὶ τούτων ἅπερ
 αὐτὸς ἔλεγε περὶ τῶν ἀδίκων; ἔρῳ γὰρ δὴ, ὅτι οἱ
 μὲν δίκαιοι, ἐπειδὴν πρεσβύτεροι γένωνται, ἐν τῇ
 αὐτῶν πόλει ἄρχουσί τε ἄς ἂν βούλωνται ἀρχάς, γα-
 μοῦσί τε ὁπόθεν ἂν βούλωνται, ἐκδιδοῦσιν τε εἰς οὓς
 ἂν ἐθέλωσι· καὶ πάντα ἃ σὺ περὶ ἐκείνων, ἐγὼ νῦν
 λέγω περὶ τῶνδε· καὶ αὖ καὶ περὶ τῶν ἀδίκων, ὅτι οἱ
 πολλοὶ αὐτῶν, καὶ ἔαν νέοι ὄντες λάθωσιν, ἐπὶ τέλους
 τοῦ δρόμου αἰρεθέντες καταγέλαστοί εἰσι καὶ γέρον-
 τες γιγνόμενοι ἄθλιοι προπηλακίζονται, ὑπὸ ξένων
 τε καὶ ἀστῶν μαστιγούμενοι, καὶ ἃ ἀγροῖκα ἔφησθα
 σὺ εἶναι, ἀληθῆ λέγων, εἴτα στρεβλώσονται καὶ ἐκ-
 καυθήσονται· πάντα ἐκεῖνα οἴου καὶ ἐμοῦ ἀκηκοέναι
 ὥς πάσχουσιν· ἀλλ' ὃ λέγω ὅρα εἰ ἀνέξη. Καὶ πάννυ,
 ἔφη· δίκαια γὰρ λέγεις. Ἄ μὲν τοίνυν, ἣν δ' ἐγώ,
 ζῶντι τῷ δικαίῳ παρὰ θεῶν τε καὶ ἀνθρώπων ἄθλά
 τε καὶ μισθοὶ καὶ δῶρα γίνεσθαι πρὸς ἐκείνοις τοῖς
 ἀγαθοῖς, οἷς αὐτὴ παρείχετο ἡ δικαιοσύνη, τοιαῦτ'
 ἂν εἴη. Καὶ μάλα, ἔφη, καλὰ τε καὶ βέβαια. Ταῦτα
 τοίνυν, ἣν δ' ἐγώ, οὐδέν ἐστι πλήθει οὐδὲ μεγέθει
 πρὸς ἐκεῖνα, ἃ τελευτήσαντα ἐκάτερον περιμένει.

67 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Κλειτοφῶντος (408e).³⁰
 Τί τὸν τεῦθεν; πῶς ἄρχεσθαι δεῖν φαρμέν δι-

καιοσύνης περὶ μαθήσεως; ὥσπερ ἂν εἰ τις ἡμᾶς
 προύτρεπε τοῦ σώματος ἐπιμέλειαν ποιείσθαι μηδὲν
 προνοοῦντας ὁρῶν, καθάπερ παῖδας, ὥς ἔστι τις
 γυμναστική καὶ ἰατρική, καὶ ἔπειτα ὠνείδιζε, λέγων
 5 ὥς αἰσχρὸν πυρῶν μὲν καὶ κριθῶν καὶ ἀμπέλων ἐπι-
 μέλειαν παῖσαν ποιείσθαι καὶ ὅσα τοῦ σώματος ἔνεκα
 διαπονούμεθα τε καὶ κτώμεθα, τούτου δ' αὐτοῦ μη-
 δεμίαν τέχνην μηδὲ μηχανήν, ὅπως ὥς βέλτιστον ἔσται
 τὸ σῶμα, ἐξευρίσκειν, καὶ ταῦτα οὖσαν· εἰ δ' ἐπανει-
 10 ρόμεθα τὸν ταῦθ' ἡμᾶς προτρέποντα, λέγεις δὲ εἶναι
 τίνας ταύτας τὰς τέχνας; εἶπεν ἂν ἴσως ὅτι γυμνα-
 στική καὶ ἰατρική· καὶ νῦν δὴ τίνα φασκὲν εἶναι τὴν
 ἐπὶ τῇ τῆς ψυχῆς ἀρετῇ τέχνην, λεγέσθω. Ὁ δὲ δο-
 κῶν αὐτῶν ἐρρωμενέστατος εἶναι πρὸς ταῦτα ἀπο-
 15 κρινόμενος εἶπε ταύτην τὴν τέχνην εἶναι, ἣν περ
 ἀκούεις σὺ λέγοντος, ἔφη, Σωκράτους, οὐκ ἄλλην
 ἢ δικαιοσύνην. Εἰπόντος δέ μου, μὴ μοι τὸ ὄνομα
 εἴπῃς μόνον, ἀλλὰ ὡδί, ἰατρική που τις λέγεται τέχνη,
 ταύτης δὲ ἔστι διττὰ τὰ ἀποτελούμενα, τὸ μὲν ἰατροὺς
 20 αἰεὶ πρὸς τοῖς οὖσιν ἐτέρους ἐξεργάζεσθαι, τὸ δὲ ὑγί-
 εϊαν· ἔστι δὲ τούτων θάτερον οὐκέτι τέχνη, τῆς τέ-
 χνης δὲ τῆς διδασκούσης τε καὶ διδασκομένης ἔργον,
 ὃ δὴ λέγομεν ὑγίειαν. καὶ τεκτονικῆς δὲ κατὰ ταυτά,
 οἰκία τε καὶ τεκτονική, τὸ μὲν ἔργον τὸ δὲ δίδαγμα·
 25 τῆς δὲ δικαιοσύνης ὡσαύτως τὸ μὲν δίκαιους ἔστω
 ποιεῖν, καθάπερ ἐκεῖ τοὺς τεχνίτας ἐκάστους, τὸ δ'
 ἕτερον, ὃ δύνάται ποιεῖν ἡμῖν ἔργον ὁ δίκαιος, τί
 τοῦτο φασκὲν; εἶπέ. Οὗτος μὲν, ὥς οἶμαι, τὸ συμ-
 φέρον ἀπεκρίνατο· ἄλλος δὲ τὸ δέον, ἕτερος δὲ τὸ
 30 ὠφέλιμον· ὃ δὲ τὸ λυσιτελοῦν. Ἐπανήγειν δὲ ἐγὼ
 λέγων, ὅτι ἐκεῖ τὰ γὰρ ὀνόματα ταῦτ' ἔστιν ἐν ἐκάστη
 τῶν τεχνῶν, ὁρθῶς πράττειν, λυσιτελοῦντα, ὠφέ-

λιμα, καὶ τὰ τοιαῦτα· ἀλλὰ πρὸς ὃ τι ταῦτα πάντα
 τείνει, ἔρεϊ τὸ ἴδιον ἐκάστη τέχνῃ, οἷον ἡ τεκτονικῇ,
 τὸ εὖ, τὸ καλῶς, τὸ δεόντως, ὥστε τὰ ξύλινα φήσει
 σκευὴ γίγνεσθαι· ἃ δὲ οὐκ ἔστι τέχνη. λεγέσθω δὲ
 καὶ τὸ τῆς δικαιοσύνης ὡσαύτως. Τελευτῶν ἀπεκρί- 5
 νατό τις, ὃ Σώκρατες, μὴ τῶν αἰσίων ἐταίρων ὃς δὲ
 κομψότατα ἔδοξεν εἰπεῖν, ὅτι τοῦτ' εἴη τὸ τῆς δικαιο-
 σύνης ἴδιον ἔργον, ὃ τῶν ἄλλων οὐδεμιᾶς, φιλίαν ἐν
 ταῖς πόλεσι ποιεῖν. οὗτος δ' αὖ ἐρωτώμενος τὴν
 φιλίαν ἀγαθὸν τε ἔφη εἶναι καὶ οὐδέποτε κακόν· 10
 τὰς δὲ τῶν παιδῶν φιλίας καὶ τὰς τῶν θηρίων, ἃς
 ἡμεῖς τοῦτο τοῦνομα ἐπονομάζομεν, οὐκ ἀπεδέχετο εἶ-
 ναι φιλίας ἐπανερωτώμενος· συνέβαινε γὰρ αὐτῷ τὰ
 πλείω τὰς τοιαύτας βλαβεράς ἢ ἀγαθὰς εἶναι· φεύ-
 γων δὲ τὸ τοιοῦτον οὐδὲ φιλίας ἔφη τὰς τοιαύτας 15
 εἶναι, ψευδῶς δὲ ὀνομάζειν αὐτὰς τοὺς οὕτως ὀνομά-
 ζοντας· τὴν δὲ ὄντως καὶ ἀληθῶς φιλίαν εἶναι σαφέ-
 στατα ὁμόνοιαν. τὴν δὲ ὁμόνοιαν ἐρωτώμενος εἰ ὁμο-
 δοξίαν εἶναι λέγοι ἢ ἐπιστήμην, τὴν μὲν ὁμοδοξίαν
 ἠτίμαζεν· ἠναγκάζοντο γὰρ πολλοὶ καὶ βλαβεροὶ γί- 20
 γνεσθαι ὁμοδοξίαι ἀνθρώπων· τὴν δὲ φιλίαν ἀγα-
 θὸν ὡμολογῇκει πάντως εἶναι καὶ δικαιοσύνης ἔργον.
 ὥστε ταυτὸ ἔφησεν εἶναι ὁμόνοιαν καὶ ἐπιστήμην οὐ-
 σαν, ἀλλὰ οὐ δόξαν. ὅτε δὲ ἐνταῦθα ἡμεν τοῦ λόγου
 ἀποροῦντες, οἱ παρόντες ἱκανοὶ ἦσαν ἐπιπλήττειν τε 25
 αὐτῷ καὶ λέγειν, ὅτι περιδεδράμηκεν εἰς ταυτὸν ὁ
 λόγος τοῖς πρώτοις· καὶ ἔλεγον ὅτι καὶ ἡ ἱατρικὴ ὁμό-
 νοιά τις ἔστι, καὶ ἅπασαι αἱ τέχναι, καὶ περὶ ὅτου εἰ-
 σὶν ἔχουσι λέγειν· τὴν δὲ ὑπὸ σοῦ λεγομένην, δικαιο-
 σύνην ἢ ὁμόνοιαν, ὅπου τείνουσά ἐστι διαπέφευγε, 30
 καὶ ἄδηλον αὐτῆς ὃ τι ποτέ ἐστι τὸ ἔργον. ταῦτα, ὃ
 Σώκρατες, ἐγὼ τελευτῶν καὶ σεαυτὸν ἠρώτων, καὶ

εἰπᾶς μοι δικαιοσύνης εἶναι τοὺς μὲν ἐχθροὺς βλάπτειν, τοὺς δὲ φίλους εὖ ποιεῖν. ὕστερον δὲ ἐφάνη βλάπτειν γε οὐδέποτε ὁ δίκαιος οὐδέν· ἅπαντα γὰρ ἐπ' ὠφελείᾳ πάντας δοᾶν.

568 Πλάτωνος (Alcib. 1, 109 e).

Τί δ' εἰ μὴ ἔχω; οὐκ ἂν οἶμαι με ἄλλως εἰδέναι περὶ τῶν δικαίων καὶ ἀδίκων; Ναί, εἰ γε εὖροις. Ἄλλ' οὐκ ἂν εὖρεῖν με ἡγῇ; Καί' μάλα γε, εἰ ζητήσῃς. Εἴτα ζητῆσαι οὐκ ἂν οἶμαι με; Ἐγώ γε, εἰ οἴησθαι γέ μὴ εἰδέναι.

69 Ἐν ταυτῷ (110 d).

Εὖρων μὲν ἄρα οὐκ οἶσθα τὰ δίκαια καὶ τὰ δίκαια; Οὐ πάννυ φαίνομαι. Ἄλλὰ μὴν ἄρτι γε οὐδὲ μαθὼν ἐφησθα εἰδέναι· εἰ δὲ μήθ' εὖρες μήτ' ἔμαθες, πῶς οἶσθα καὶ πόθεν; Ἄλλ' ἴσως τοῦτό σοι οὐκ ὀρθῶς ἀπεκρίθη, τὸ φάναι εἰδέναι αὐτὸς ἐξευρών. Τὸ δὲ πῶς εἶχεν; Ἐμαθον, οἶμαι, καὶ ἐγώ, ὥσπερ καὶ οἱ ἄλλοι. Πάλιν εἰς τὸν αὐτὸν ἤκομεν λόγον· παρὰ τοῦ; φράζε κάμοι. Παρὰ τῶν πολλῶν. Οὐκ εἰς σπουδαίους γε διδασκάλους καταφεύγεις εἰς τοὺς πολλοὺς ἀναφέρων.

70 Ἐν ταυτῷ (114 e).

Ἀποκρίνου δὴ· καὶ ἂν μὴ αὐτὸς σὺ σαυτοῦ ἀκούσης ὅτι τὰ δίκαια καὶ συμφέροντά ἐστιν, ἄλλω γε λέγοντι μὴ πιστεύσης. Οὐ τοι· ἀλλ' ἀποκριτέον· καὶ γὰρ οὐδὲν οἶμαι βλαβήσεσθαι. Μαντικὸς γὰρ εἶ. καί μοι λέγε, τῶν δικαίων φῆς ἓν μὲν συμφέρεῖν ἓν δ' οὐ; Ναί. Τί δέ, τὰ μὲν καλὰ εἶναι αὐτῶν τὰ δ' οὐ; Πῶς τοῦτο ἐρωτᾷς; Εἰ τις σοι ἤδη ἔδοξεν αἰσχροῦ μὲν, δίκαια δέ, πράττειν; Οὐκ ἔμοιγε. Ἄλλὰ πάντα τὰ δίκαια καὶ καλὰ; Ναί. Τί δ' αὖ τὰ καλὰ; πότερον πάντα ἀγαθὰ, ἢ τὰ μὲν τὰ δ' οὐ; Οἶμαι ἔγωγε,

ὦ Σώκρατες, ἓνια τῶν καλῶν κακὰ εἶναι. Ἡ καὶ αἰσχροὶ ἀγαθὰ; Ναί. Ἄρα λέγεις τὰ τοιάδε, οἷον πολλοὶ ἐν πολέμῳ βοηθήσαντες ἐταίρῳ ἢ οἰκείῳ, τραύματά τε ἔλαβον καὶ ἀπέθανον· οἱ δ' οὐ βοηθήσαντες, δέον, ὑγιαίνειν καὶ ζῆναι. Πάνν οὖν. Οὐκ οὖν 5 τὴν τοιαύτην βοήθειαν καλὴν μὲν λέγεις κατὰ τὴν ἐπιχείρησιν τοῦ σωθαι οὓς ἔδει, τοῦτο δέ ἐστιν ἀνδρεία ἢ οὐ; Ναί. Κακὴν δέ γε, κατὰ τοὺς θανάτους τε καὶ τὰ ἔλκη· ἢ γάρ; Ναί. Ἄρ' οὖν οὐκ ἄλλο μὲν ἢ ἀνδρεία ἄλλο δὲ ὁ θάνατος; Πάνν γε. Οὐκ 10 ἄρα κατὰ ταυτὸν γ' ἐστὶ καλὸν καὶ κακὸν τὸ τοῖς φίλοις βοηθεῖν. Οὐ φαίνεται. Ὅρα τοίνυν εἰ γε καλὸν καὶ ἀγαθόν, ὥσπερ καὶ ἐνταῦθα· κατὰ τὴν ἀνδρείαν γὰρ ὁμολογεῖς καλὸν εἶναι τὴν βοήθειαν· τοῦτ' οὖν αὐτὸ σκόπει, τὴν ἀνδρείαν ἀγαθὸν ἢ κακόν; ὦδε δὲ 15 σκόπει· σὺ πότερ' ἂν δέξαιό σοι εἶναι ἀγαθὰ ἢ κακὰ; Ἀγαθὰ. Οὐκ οὖν τὰ μέγιστα; Μάλιστα. Καὶ ἥκιστα τῶν τοιούτων δέξαι' ἂν στέρεσθαι; Πῶς γὰρ οὐ; Πῶς οὖν λέγεις περὶ ἀνδρείας, ἐπὶ πόσῳ ἂν αὐτοῦ δέξαιο στέρεσθαι; Οὐδὲ ζῆν ἂν ἔγωγε δεξαίμην δει- 20 λὸς ὢν. Ἐσχατον ἄρ' αὖ σοι δοκεῖ κακὸν εἶναι ἢ δειλία; Ἐμοιγε. Ἐξίσου τῷ τεθνάναι, ὡς ἔοικε. Φημί. Οὐκ οὖν θανάτῳ τε καὶ δειλίᾳ ἐναντιώτατον ζωῇ καὶ ἀνδρεία; Ναί. Καὶ τὰ μὲν μάλιστα εἶναι βούλοίό σοι, τὰ δὲ ἥκιστα; Ναί. Ἄρ' ὅτι τὰ μὲν ἄριστα ἡγῇ, τὰ 25 δὲ κάκιστα; Πάνν γε. (Ἐν τοῖς ἀρίστοις ἄρα σὺ ἡγῇ ἀνδρείαν εἶναι, καὶ τοῖς κακίστοις θάνατον; Ἐρωγε.) Τὸ ἄρα βοηθεῖν ἐν πολέμῳ τοῖς φίλοις, ἢ μὲν καλόν, κατὰ ἀγαθοῦ πρᾶξιν τὴν τῆς ἀνδρείας, καλὸν αὐτὸ προσεῖπας; Φαίνομά γε. Κατὰ δὲ κακοῦ πρᾶξιν 30 τὴν τοῦ θανάτου, κακόν; Ναί. Οὐκ οὖν δίκαιον ὦδε προσαγορεύειν ἐκάστην τῶν πράξεων, εἴπερ ἢ κακόν

ἀπεργάζεται, κακὴν καλεῖς, καὶ ἡ ἀγαθόν, ἀγαθὴν
 κλητέον; Ἐμοιγε δοκεῖ. Ἄρ' οὖν καὶ ἡ ἀγαθόν, κα-
 λόν, ἡ δὲ κακόν, αἰσχρόν; Πάνν γε. Τὴν ἄρ' ἐν τῷ
 πολέμῳ τοῖς φίλοις βοήθειαν λέγων καλὴν μὲν εἶναι
 5 κακὴν δέ, οὐδὲν διαφερόντως λέγεις, ἢ εἰ προσεῖπες
 αὐτὴν ἀγαθὴν μὲν κακὴν δὲ οὐδαμῶς; Ἀληθῆ μοι
 δοκεῖς λέγειν, ὦ Σώκρατες. Οὐδὲν ἄρα τῶν καλῶν,
 καθόσον καλόν, κακόν, οὐδὲ τῶν αἰσχυρῶν, καθόσον
 αἰσχρόν, ἀγαθόν. Οὐ φαίνεται. Ἐτι τοίνυν καὶ ὧδε
 10 σκέψαι· ὅστις καλῶς πράττει, οὐχὶ καὶ εὖ πράττει;
 Ναί. Οἱ δ' εὖ πράσσοντες, οὐκ εὐδαιμόνες; Πῶς γὰρ
 οὐ; Οὐκ οὖν ἡ εὐδαιμονία δι' ἀγαθῶν κτήσιν; Μά-
 λιστα. Κτῶνται δὲ ταῦτα τῷ εὖ καὶ καλῶς πράττειν;
 Ναί. Τὸ γοῦν καλῶς πράττειν ἀγαθόν; Πῶς δ' οὐ;
 15 Οὐκ οὖν καλὸν ἡ εὐπραγία; Ναί. Ταυτὸν ἄρα ἐφάνη
 ἡμῖν πάλαι αὖ καλόν τε καὶ ἀγαθόν. Φαίνεται. Ὅ τι
 ἂν ἄρα εὖρωμεν καλόν τε καὶ ἀγαθόν, εὐρήσομεν ἔκ
 γε τούτου τοῦ λόγου. Ἀνάγκη. Τί δέ, τὰ ἀγαθὰ συμ-
 φέρει, ἢ οὐ; Συμφέρει. Μνημονεύεις οὖν περὶ τῶν
 20 δικαίων πῶς ὡμολογήσαμεν; Οἶμαί γε τοὺς τὰ δί-
 καια πράττοντας ἀναγκαῖον εἶναι καλὰ πράττειν. Οὐκ
 οὖν τοὺς τὰ καλὰ, ἀγαθὰ; Ναί. Τὰ δ' ἀγαθὰ συμ-
 φέρει; Ναί. Τὰ δίκαια ἄρα, ὦ Ἀλκιβιάδῃ, συμφέ-
 ροντά ἐστί. Ἐοικε.

25 ΠΕΡΙ ΑΔΙΚΙΑΣ ΚΑΙ ΦΙΛΑΡΓΓΤΡΙΑΣ ΚΑΙ
 ΠΛΕΟΝΕΞΙΑΣ. Ι.

1 Εὐριπίδον Ἡρακλειδῶν (1).

Πάλαι ποτ' ἐστὶ τοῦτό μοι δεδογμένον·
 ὁ μὲν δίκαιος τοῖς πέλας πέφυκ' ἀνὴρ,



ὁ δ' εἰς τὸ κέρδος λῆμ' ἔχων ἀνειμένον
φίλοις τ' ἄχρηστος καὶ συναλλάξαι βαρύν.

2 Σεραπίωνος.

Οὐ τῆς ἐμῆς ἑκατὶ καρδίας φέρεις
λόγους προσηγείς, τοῦ δὲ σοῦ κέρδους χάριν.

3 Μενάνδρου.

Πλεονεξία μέγιστον ἀνθρώποις κακόν.
οἱ γὰρ θέλοντες προσλαβεῖν τὰ τῶν πέλας
ἀποτυγχάνουσι πολλάκις νικώμενοι,
τὰ δ' ἴδια προστιθέασι τοῖς ἄλλοτρίοις.

4 Διφίλου.

Ἄρ' ἐστὶν ἀνοητότατον αἰσχροκερδία;
πρὸς τῷ λαβεῖν γὰρ ὧν ὁ νοῦς τ' ἄλλ' οὐχ ὄρα.

5 Τοῦ αὐτοῦ.

Εἰ μὴ τὸ λαβεῖν ἦν, οὐδὲ εἰς πονηρὸς ἦν.
Φιλαργυρία τοῦτ' ἐστίν, ὅταν ἀφελὲς σκοπεῖν
τὰ δίκαια τοῦ κέρδους διαπαντὸς δοῦλος ᾖς.

6 Μενάνδρου.

Λέγεις· ἀ δὲ λέγεις, ἔνεκα τοῦ λαβεῖν λέγεις.

7 Εὐριπίδου Ἰξίονι.

Ὅστις γὰρ ἐπὶ τὸ πλεόν ἔχειν πέφυκ' ἀνὴρ,
οὐδὲν φρονεῖ δίκαιον οὐδὲ βούλεται,
φίλοις τ' ἄμικτός ἐστι καὶ πάσῃ πόλει.

8 Θεοδέκτου.

ὦ καλλιφεγγῇ λαμπάδ' εἰλίσσων φλογὸς
ἦλιε, ποθεινὸν πᾶσιν ἀνθρώποις σέλας,
εἰδές τιν' ἄλλον πώποτ' εἰς οὕτω μέγαν
ἐλθόντ' ἀγῶνα καὶ δυσέκφευκτον κρίσιν,
ὅπου κατηγορεῖ μὲν ἐν λόγοισί μου

γυνή, πρὸς ὃν δ' εἴρηκε, τυγχάνει πόσις,
κρατουῖσι δ' οἵπερ καὶ κατηγοροῦσί μου;

9 Ἀριστοφάνους (Eccles. 206).

Τὰ δημόσια γὰρ μισθοφοροῦντες χρήματα,
5 ἴδια σκοπεῖσθ' ἕκαστος, ὅτι τις κερδανεῖ.
τὸ δὲ κοινὸν ὥσπερ Αἰσιμος κυλίνδεται.

10 Ἑσιόδου ἔργων (320).

Χρήματα δ' οὐχ ἄρπακτὰ θεόσδοτα πολλὸν ἀμείνω.

11 Ἑσιόδου ἔργων (40).

10 Νήπιοι, οὐδ' ἴσασιν ὅσῳ πλέον ἤμισυ παντός,
οὐδ' ὅσον ἐν μαλάχῃ τε καὶ ἀσφοδέλῳ μέγ' ὄνειαρ.

12 Ἐν ταυτῷ (352).

Μὴ κακὰ κερδαίνειν, κακὰ κέρδεα ἴσ' ἄτησι.

13 Ἐπιχάρμου.

15 Ἀ δὲ χεῖρ τὰν χεῖρα νύζει.

14 Βακχυλλίδου ἐπινικίων.

Ὡς δ' ἄπαξ εἰπεῖν, φρένα καὶ πυκινὰν
κέρδος ἀνθρώπων βιάται.

15 Πινδάρου (Pyth. 3, 54).

20 Ἀλλὰ κέρδει καὶ σοφία δέδεται.

16 Ἑσιόδου ἔργων (356).

Δὼς ἀγαθή, ἄρπαξ δὲ κακή, θανάτοιο δότειρα.
ὅς μὲν γάρ κεν ἀνὴρ ἐθέλων ὅδε καὶ μέγα δῶή,
χαίρει τῷ δῶρῳ καὶ τέρεται ὃν κατὰ θυμόν.
25 ὅς δέ κεν αὐτὸς ἔλγεται ἀναιδείῃφι πιθήσας,
καὶ τε σμικρὸν ἐόν, τό γ' ἐπάχνωσεν φίλον ἥτορ.

17 Εὐριπίδου Βελλεροφόντη.

Ὡς ἔμφυτος μὲν πᾶσιν ἀνθρώποις κάκη.
ὅστις δὲ πλεῖστον μισθὸν εἰς χεῖρας λαβὼν

κακὸς γένηται, τῷδε συγγνώμη μὲν οὐ,
πλείω δὲ μισθὸν μείζονος τόλμης ἔχων
τὸν τῶν λερόντων ῥᾶν ἂν φέροι ψόγον.

18 Εὐριπίδου Δανάης.

Κρείσσων γὰρ οὐδεὶς χρημάτων πέφυκ' ἀνὴρ, 5
πλὴν εἰς τις· ὅστις δ' οὗτός ἐστιν, οὐχ ὄρω.

19 Σοφοκλέους Οἰδίποδος (Tyr. 387).

Ἵφελς μάγον τοιόνδε μηχανορῶφον,
δόλιον ἀγύρτην, ὅστις ἐν τοῖς κέρδεσι
μόνον δέδορκε, τὴν τέχνην δ' ἔφν τυφλός. 10

20 Μενάνδρου Λευκαδία.

Ὅστις ὑπέχει χρυσίῳ
τὴν χεῖρα, καὶ μὴ φῆ, πονηρὰ βούλεται.

21 Μενάνδρου Κόλακι.

Οὐδεὶς ἐπλούτησε ταχέως δίκαιος ὢν. 15
ὃ μὲν γὰρ αὐτῷ συλλέγει καὶ φείδεται·
ὃ δὲ τὸν πάλαι τηροῦντ' ἐνεδρεύσας πάντ' ἔχει.

22 Ἀντιφάνους.

Τὰ πονηρὰ κέρδη τὰς μὲν ἡδονὰς ἔχει
μικράς, ἔπειτα δ' ὕστερον λύπας μακράς. 20

23 Εὐριπίδου Ἴνου.

Βία νυν ἔλκετ' ὧ κακοὶ τιμὰς βροτοί,
καὶ κτᾶσθε πλοῦτον πάντοθεν θηρώμενοι,
σύμμικτα μὴ δίκαια καὶ δίκαι' ὁμοῦ·
ἔπειτ' ἀμᾶσθε τῶνδε δύστηνον θέρους. 25

24 Μενάνδρου Ἀδελφοῖς.

Ἔργον εὖρετν συγγενῇ
πένητός ἐστιν. οὐδὲ εἰς γὰρ ὁμολογεῖ
αὐτῷ προσήκειν τὸν βοηθείας τινὸς
δεόμενον· αἰτεῖσθαι γὰρ ἅμα τι προσδοκᾷ. 30

25 Σοφοκλέους Τηρεῖ.

Φιλόγυρον μὲν πᾶν τὸ βάρβαρον γένος.

26 Εὐριπίδου Ὑσιπύλῃ.

Κακοῖς τὸ κέρδος τῆς δίκης ὑπέροτερον.

527 Πλάτωνος ἐν τῷ Κρίτῳ (49 b).

Ὅμως τό γε ἀδικεῖν τῷ ἀδικοῦντι καὶ κακὸν καὶ αἰσχρὸν τυγχάνει ὃν παντὶ τρόπῳ; φαμέν ἢ οὐ; Φα-
 μέν. Οὐδαμῶς ἄρα δεῖ ἀδικεῖν; Οὐ δῆτα. Οὐδὲ ἀδι-
 κούμενον ἄρα ἀνταδικεῖν, ὥς οἱ πολλοὶ οἴονται, ἐπει-

10 δὴ γε οὐδαμῶς δεῖ ἀδικεῖν; Οὐ φαίνεται. Τί δαὶ δῆ,
 κακουργεῖν δεῖ, ὧ Κρίτων, ἢ οὐ; Οὐ δεῖ δήπου, ὧ
 Σώκρατες. Τί δέ, ἀντικακουργεῖν κακῶς πάσχοντα,
 ὥς οἱ πολλοὶ φασι, δίκαιον ἢ οὐ δίκαιον; Οὐδαμῶς.

Τὸ γὰρ πον κακῶς ποιεῖν ἀνθρώπους τοῦ ἀδικεῖν
 15 οὐδὲν διαφέρει. Ἀληθῆ λέγεις. Οὔτε ἄρα ἀνταδικεῖν
 δεῖ οὔτε κακῶς ποιεῖν οὐδένα ἀνθρώπων οὐδ' ἂν
 ὁτιοῦν πάσχῃ ὑπ' αὐτῶν. καὶ ὅρα, ὧ Κρίτων, ταῦτα
 καθομολογῶν, ὅπως μὴ παρὰ δόξαν ὁμολογῇς· οἶδα
 γὰρ ὅτι ὀλίγοις τισὶ ταῦτα καὶ δοκεῖ καὶ δόξει. οἷς δ'
 20 οὕτω δέδοκται καὶ οἷς μὴ, τούτοις οὐκ ἔστι κοινὴ
 βουλή, ἀλλ' ἀνάγκη τούτους ἀλλήλων καταφρονεῖν
 ὁρῶντας τὰ ἀλλήλων βουλευμάτα.

28 Εὐσεβίου.

Φιλοχρηματίη τοῦ κτήσασθαι [εὐρεῖν] ἀρκέοντα

25 οὗρον οὐκ οἶδε.

29 Φιλοχρηματίην ἐφ' ἡμέρη ἐκάστη ἐπιρρέων πλοῦ-
 τος οὐχ ἴστησιν, ὥσπερ οὐδὲ πυρκαϊὴν ὕλη ἐπιβαλλο-
 μένη· ἐπιγινόμενος δ' αἰεὶ ἐς τοῦ πλεῦνος τὴν ἐπι-
 θυμίην ἐξάπτει μειζόνως. νόος δὲ μδῦνος παραστὰς

30 καὶ τοῦτο οἶδεν ἀκέεσθαι.

30 Τοῦ αὐτοῦ.

Φιλοχρηματίην ἄλογον τὰ κτώμενα ἀποβαλλόμενα
μᾶλλον ἂν στήσειεν ἢ ὁ ἐφ' ἐκάστη ἡμέρῃ πλοῦτος
ἄπλετος ἐπιγινόμενος.

31. 32 Τοῦ αὐτοῦ.

Τὸ οἰκονομέειν τὰ παρεόντα ἀνδρὸς προνούου· τὸ
δὲ μὴδ' ὅλως ἐθέλειν ἐς τι τῶν δεόντων χρεέσθαι οὐ
δεσπότεω τῶν κτηθέντων, καταδεδουλωμένου δὲ ἑω-
τὸν τῶν χρημάτων ἐστὶ τῇ κτήσει.

33 Τοῦ αὐτοῦ.

Οἱ πλεῦνες τῶν ἀνθρώπων παρὰ λόγον φειδεύ-
μενοι ἀξιεῦσι πολυχρήματοι πεπιστευμένοι ἡλίθιοι
καὶ σκαιοὶ νομίζεσθαι ἢ περὶ τὰ δεῖ ἀναλίσκοντες
δεξιολογεῖσθαι.

34 Προδίκου.

Δός τι καὶ λάβοις τι.

35 Ἡροδότου ἱστορίας ζ' (18).

Ἐγὼ μὲν, ὦ βασιλεῦ, οἶα ἄνθρωπος ἰδὼν ἤδη
πολλὰ τε καὶ μεγάλα πεσόντα πρήγματα ὑπὸ ἡσσόνων,
οὐκ ἐῷ σε τὰ πάντα τῇ ἡλικίῃ εἶκειν, ἐπιστάμενος ὥς
κακὸν εἶη τὸ πολλῶν ἐπιθυμέειν.

36 Εὐσεβίου.

Πλούσιον χρὴ νομίζειν τὸν ἡγεόμενον ἔχειν τὰ
ἀρκέοντα· τὸν δὲ αἰεὶ ἐπιθυμέοντα προσκτῆσασθαι
καὶ πληθώραν μὴδέποτε τοῦ τοιούτου λαμβάνοντα,
καὶ εἰ Μίδεω πλουτέοι μᾶλλον, πέννητα καλέω καὶ
Ἴρου ἢν ἐκεῖνος ἐξ ἀνάγκης εἶχε τύχην κεκτῆσθαι.

37 Δημοκρίτου.

Πλοῦτος ἀπὸ κακῆς ἐργασίης περιγεγνόμενος ἐπι-
φανέστερον τὸ ὄνειδος κέκτηται.

38 Βίωνος.

Βίων ὁ σοφιστὴς τὴν φιλαργυρίαν μητρόπολιν
ἔλεγε πάσης κακίας εἶναι.

39 Σιμωνίδου.

www.libtool.com.cn

5 Σιμωνίδης παρακαλοῦντος τινὸς ἐγκώμιον ποιῆ-
σαι καὶ χάριν ἔξειν λέγοντος ἀργύριον δὲ μὴ διδόντος
"δύο" εἶπεν οὗτος "ἔχω κιβωτούς, τὴν μὲν χαρίτων
τὴν δὲ ἀργυρίου· καὶ πρὸς τὰς χρείας τὴν μὲν τῶν
χαρίτων κενὴν εὐρίσκω, ὅταν ἀνοίξω, τὴν δὲ χρησί-
10 μην μόνην."

40 Ἀντιφῶντος.

Οἱ δὲ ἐργαζόμενοι μὲν καὶ φειδόμενοι καὶ ταλαι-
πωροῦντες καὶ προστιθέντες ἡδονταὶ οἷα δὴ τις ἂν
εἰκάσειεν ἡδεσθαι, ἀφαιροῦντες δὲ καὶ χρώμενοι ἀλ-
15 γούσιν ὥσπερ ἀπὸ τῶν σαρκῶν ἀφαιρούμενοι.

41 Ἡροδότου (7, 16).

Ὡς κακὸν εἶη, διδάσκειν τὴν ψυχὴν πλέον τι δι-
ξεσθαι καὶ ἔχειν τοῦ παρεόντος.

42 Ἀντισθένης.

20 Φιλάργυρος οὐδεὶς ἀγαθὸς οὔτε βασιλεὺς οὔτε
ἐλεύθερος.

43 Δημοκρίτου.

Χρυσοῦ τὸν οἰόμενον νόον ἔχειν ὁ νοουθετέων τί
ματαιοπονέει.

25 44 Τοῦ αὐτοῦ.

Χρημάτων ὄρεξις, ἣν μὴ ὀρίζηται κόρος, πενίης
ἐσχάτης πολλὸν χαλεπωτέρη· μέζονες γὰρ ὀρέξεις μέ-
ζονας ἐνδείας ποιεῦσι.

45 Δημοκρίτου.

30 Κακὰ κέρδεα ζημίην ἀρετῆς φέρει.

46 Διογένους.

Διογένης ὁμοίου τοὺς φιλαργύρους τοῖς ὑδρωπικοῖς· καὶ ἐκείνους γὰρ πλήρεις ὄντας ἀργυρίου ἐπιθυμεῖν πλείονος, ἀμφοτέρους δὲ πρὸς κακοῦ. ἐπιτείνεσθαι γὰρ μᾶλλον τὰ πάθη, ὅσῳ τὰ ἐπιθυμούμενα πόριζεται.

47 Σωκράτους.

Σωκράτης ἐρωτηθεὶς τίνας φιλοχρήματοι "οἱ τὰ αἰσχροῦ κέρδη θηρώμενοι" εἶπε "καὶ τοὺς ἀναγκαίους τῶν φίλων ὑπερορῶντες."

10

48 Πιπτακοῦ.

"Ἀπληστον τὸ διαπαντὸς κέρδος.

49 Περιάνδρου.

Κέρδος αἰσχροῦ βαρὺ κειμήλιον.

50 Ἐκ τῶν Ἀριστωνύμου τομαρίων. 15

Ἀριστοτέλης φησὶν ὅτι ὁκτώ τινες κοινῇ ληστεύοντες ἐστασίασαν πρὸς ἀλλήλους περὶ τῶν σύλων καὶ τέσσαρες αὐτῶν κατελείφθησαν. πάλιν οὗτοι πρὸς ἀλλήλους διηνέχθησαν καὶ δύο κατελείφθησαν, εἴτα εἷς. καὶ τί ὑπόλοιπον ἢ στασιάσαι τὰ δεξιὰ πρὸς τὰ 20 εὐώνυμα;

51 Ἐν ταυτῷ.

Τοῦ Πύρρου ὀνειροπολοῦντος αὐτῷ Σικελίαν καὶ μετὰ ταῦτα Καρχηδόνα καὶ πολλὴν γῆν, ὁ συνὼν αὐτῷ Κεινέας ἔφη "εἴτα μετὰ τοῦτο τί;" τοῦ δὲ εἰπόντος 25 ὅτι ζησόμεθα λοιπόν, ὁ δὲ ἔφη "τί οὖν κωλύει ἀπὸ τοῦ νῦν ζῆν πρὶν πολλὰς πόλεις ἀπολέσαι;"

52 "Ἐοικεν οὖν ὁ τοῦ φιλαργύρου βίος νεκροῦ δειπνῶ· πάντα γὰρ ἔχων τὸν εὐφρανθησόμενον οὐκ ἔχει.

53 Σεμιράμιδος.

30

Σεμίραμις δὲ ἐαντῇ κατασκευάσασα τάφον ἐπέ-
 γραψεν, ὅστις χρημάτων δεηθῇ βασιλεύς, διελόντα
 τὸ μνημεῖον ὅσα βούλεται λαβεῖν. Δαρεῖτος οὖν διε-
 λὼν χρήματα μὲν οὐχ εὗρε, γράμμασι δ' ἐτέροις ἐνέ-
 5 τυχε τάδε φράζουσιν "εἰ μὴ κακὸς ἦς ἀνὴρ καὶ χρη-
 μάτων ἄπληστος, οὐκ ἂν νεκρῶν θήκας ἐκίνεις."

54 Τίμωνος.

Τίμων ὁ μισάνθρωπος στοιχεῖα ἔφη τῶν κακῶν
 εἶναι ἀπληστίαν καὶ φιλοδοξίαν.

10 55 Σωκράτους.

Ἵποστάθμη ἐστὶν οἴνου μὲν τρύξ, φιλαργύρου δὲ
 ἀνελευθερία.

56 Τοῦ αὐτοῦ.

Οὔτε παρὰ νεκροῦ ὁμιλίαν οὔτε παρὰ φιλαργύ-
 15 ρου χάριν δεῖ ζητεῖν.

57 Ξενοφῶντος ἐν δ' (2, 37) ἀπομνημονευ-
 μάτων.

Τί νομίζεις δῆμον εἶναι; Τοὺς πένητας τῶν πο-
 λιτῶν ἔγωγε. Καὶ τοὺς πένητας ἄρα οἶσθα; Πῶς
 20 γὰρ οὔ; Ἄρ' οὖν καὶ τοὺς πλουσίους οἶσθα; Οὐδέν
 γε ἦττον ἢ καὶ τοὺς πένητας. Ποίους δὲ πένητας καὶ
 ποίους πλουσίους καλεῖς; Τοὺς μὲν, οἶμαι, μὴ ἱκανὰ
 ἔχοντας εἰς ἃ δεῖ τελεῖν, πένητας· τοὺς δὲ πλείω τῶν
 ἱκανῶν, πλουσίους. Καταμεμάθηκας οὖν ὅτι ἐνίοις
 25 μὲν πάνυ ὀλίγα ἔχουσιν οὐ μόνον ἀρκεῖ ταῦτα, ἀλλὰ
 καὶ περιποιοῦνται ἀπ' αὐτῶν, ἐνίοις δὲ πάνυ πολλὰ
 οὐχ ἱκανά ἐστι; Καὶ νῆ Δί', ἔφη ὁ Εὐθύδημος· ὀρ-
 θῶς γὰρ με ἀναμιμνήσκεις· οἶδα καὶ τυράννους τινάς,
 οἳ δι' ἐνδειαν, ὥσπερ οἱ ἀπορώτατοι, ἀναγκάζονται
 30 ἀδικεῖν. Οὐκ οὖν, ἔφη ὁ Σωκράτης, εἴ γε ταῦτα οὔ-

τως ἔχει, τοὺς μὲν τυράννους εἰς τὸν δῆμον θήσομεν, τοὺς δὲ ὀλίγα κεκτημένους, ἂν οἰκονομικοὶ ᾖσιν, εἰς τοὺς πλουσίους;

58 Δημοκρίτου.

Ἐλπίς κακοῦ κέρδεος ἀρχὴ ζημίας.

5

59 Διογένους.

Οἱ φιλάργυροι καθάπερ μαχαίρα τῷ βίῳ χρῶνται, πάντα ποιοῦντες κατὰ τὴν λαβήν.

60 Πλάτωνος.

Πλάτων πρὸς τὸν ἀεὶ ζητοῦντα χρηματίζεσθαι "ὦ¹⁰ πονηρὲ" εἶπε "μὴ πειρῶ τὴν κτῆσιν αὕξειν, ἀλλὰ τὴν ἐπιθυμίαν μειῶσαι."

61 Διογένους.

Διογένης ὁ κύων θεασάμενός τινα πλουσίας γραίας προσποιούμενον ἑρᾶν ἔφη "ταύτη οὐ τὸν ὀφθαλμόν, ¹⁵ ἀλλὰ τὸν ὀδόντα ἐπιβέβληκεν."

62 Σιμωνίδου.

Σιμωνίδης ἐρωτηθεὶς διὰ τί ἐσχάτου γήρως ὦν φιλάργυρος εἴη; "ὅτι" εἶπε "βουλοίμην ἂν ἀποθανῶν τοῖς ἐχθροῖς μᾶλλον ἀπολιπεῖν ἢ ζῶν δεῖσθαι τῶν²⁰ φίλων," κατεγνώκως τῆς τῶν πολλῶν φιλίας τὸ ἀβέβαιον.

63 Διογένους.

Διογένης τοὺς μεγάλα καὶ ἀθρόα λαμβάνοντας μεγαλοπτώχους ἐκάλει.

25

64 Ἀπολλώνιος Εὐφράτης.

Οὐκ ἐπιλογιζομένη ἡ ψυχὴ τὸ τοῦ σώματος ἀνταρκες οὐ δύναται ἐαυτὴν ἀντάρκη ποιῆσαι.

65 Δημοκρίτου.

Ἡ τέκνοισι ἄραν χρημάτων συναγωγὴν πρόφασίς
ἐστὶ φιλαργυρίας τρόπον ἴδιον ἐλέγχουσα.

66 Τοῦ αὐτοῦ.

Ὡν τὸ σκῆνος χρηρίζει πᾶσι πάρεστιν εὐμαρέως
5 ἅτερ μόχθου καὶ ~~ταλαιπωρίας~~ ^{κόπας} καὶ μόχθου καὶ
ταλαιπωρίας χρηρίζει καὶ βίον ἀλγύνει, τούτων οὐκ
ἡμείρεται τὸ σκῆνος, ἀλλ' ἡ τῆς γνώμης κακοδηγίη.

67 Ἐκ τῶν Ἀριστοξένου Πυθαγορικῶν
ἀποφάσεων.

10 Περὶ δὲ ἐπιθυμίας τάδε ἔλεγεν, εἶναι τὸ πάθος
τοῦτο ποικίλον [καὶ πολύπονον] καὶ πολυειδέστατον·
εἶναι δὲ τῶν ἐπιθυμιῶν τὰς μὲν ἐπικτήτους τε καὶ
παρασκευαστίας, τὰς δὲ συμφύτους· αὐτὴν μέντοι τὴν
ἐπιθυμίαν ἐπιφορὰν τινὰ τῆς ψυχῆς καὶ ὀρμὴν καὶ
15 ὄρεξιν εἶναι πληρώσεως, ἢ παρουσίας αἰσθήσεως, ἢ
κενώσεως καὶ ἀπουσίας, καὶ τοῦ μὴ αἰσθάνεσθαι . . .
ἐπιθυμίας δὲ ἡμαρτημένης τε καὶ φανύλης τρία εἶναι
ἤδη τὰ γνωρίσματα, ἀσχημοσύνην ἀσυμμετρίαν ἀκαι-
ρίαν· ἢ γὰρ αὐτόθεν εἶναι τὴν ἐπιθυμίαν ἀσχήμονά
20 τε καὶ φορτικὴν καὶ ἀνελεύθερον, ἢ τοῦτο μὲν οὐ,
σφοδρότερον δὲ καὶ χρονιώτερον τοῦ προσήκοντος· ἢ
τρίτον πρὸς ταῦτα, ὅτε οὐ δεῖ καὶ πρὸς ἃ οὐ δεῖ.

68 Πλάτωνος (Leg. V 736 e).

Πενίαν ἡγήτεον εἶναι μὴ τὸ τὴν οὐσίαν ἐλάττω
25 ποιεῖν, ἀλλὰ τὸ τὴν ἀπληστίαν πλείω.

69 Δημοκρίτου.

Τοῦ πλέονος ἐπιθυμίη τὸ παρεὸν ἀπόλλυσι, τῇ
Αἰσωπηίῃ κυνὶ ἐκέλη γιγνομένη.

70 Ἐκ τῆς Νικολάου ἐθῶν συναγωγῆς.

30 Ὅμβριοι οἷαν πρὸς ἀλλήλους ἔχουσιν ἀμφισβή-

τησιν, καθοπλισθέντες ὡς ἐν πολέμῳ μάχονται· καὶ δοκοῦσι δικαιοτέρα λέγειν οἱ τοὺς ἐναντίους ἀποσφάξαντες.

71 Κλειτοφῶντος ἐκ τοῦ ε' Ἰταλικῶν.

Βρέννος ὁ τῶν Γαλατῶν βασιλεὺς λεηλατῶν τὴν Ὀσσίαν εἰς Ἐφεσον ἦλθε, καὶ στρατοπεδευσάμενος περιέμενε τοῦ πολέμου τὴν προθεσμίαν. παρθένος δέ τις τῶν ἐπισήμων τοῦνομα Δημονίκη εἰς ἐπιθυμίαν ἐμπεσοῦσα τοῦ βαρβάρου, προδώσειν αὐτῷ τὴν Ἐφεσον ὑπέσχετο, ἐὰν μισθὸν λάβοι τὰ ψέλια καὶ τοὺς ὄρμους· ὁ Βρέννος δὲ δεξάμενος αὐτὴν εἰς τόπον ὠρισμένον, ἤγαγε τοὺς ὑποτεταγμένους καὶ προσέταξεν αὐτοῖς τὸν χρυσὸν ὅσον εἶχον κόσμου χάριν βάλλειν εἰς τὸν τῆς φιλαργύρου κόλπον. ποιησάντων δὲ αὐτῶν τὸ παραγγελθέν, ἡ Δημονίκη ὑπὸ τῆς δαψιλείας τοῦ βαλλομένου χρυσοῦ ζῶσα κατεχώσθη.

72 Πλάτωνος πολιτείας β' (361 a).

Ἐσχάτη γὰρ ἀδικία δοκεῖν δίκαιον μὴ ὄντα.

73 Πλάτωνος πολιτείας α' (347 b).

Ἡ οὐκ οἶσθα ὅτι φιλάργυρόν τε καὶ φιλότιμον εἶναι ὄνειδος λέγεται τε καὶ ἐστίν;

74 Ἐν ταυτῷ (350 d).

Ἐπειδὴ οὖν διωμολογησάμεθα τὴν δικαιοσύνην ἀρετὴν εἶναι καὶ σοφίαν, τὴν δὲ ἀδικίαν κακίαν τε καὶ ἀμαθίαν, εἶεν, ἣν δ' ἐγώ, τοῦτο μὲν ἡμῖν οὕτω κείσθω.

75 Πλάτωνος πολιτείας ι' (Leg. XII 941 b).

Κλοπὴ μὲν χρημάτων ἀνελεύθερον, ἀρπαγὴ δὲ ἀναίσχυντον.

76 Ἐν ταυτῷ (941 c).

Ἐάν τις τὸ κλέπτῃ δημόσιον μέγα ἢ καὶ σμικρόν, τῆς αὐτῆς δίκης δεῖ. σμικρόν τε γὰρ ὁ κλέπτων ἔρωτι μὲν ταντῷ δυνάμει δὲ ἐλάττονι κέκλοφε.

577 Ἰέρακος περὶ ἀδικίας

Ἐπειδὴ δὲ ὁ κατάρχων αὐτὸς πρὸ τῶν ἀδικεῖσθαι μελλόντων ἑαυτὸν ἀδικῶν ἀγνοεῖ, ἴστω ὡς διπλῆς οὐ-
σης τῆς ἀδικίας αὐτὸς ἀπολαύει πρότερος, ἔπειτα καὶ
τὸ ἀδικούμενον ὑπ' αὐτοῦ μέρος· μὴ γὰρ οὕτως ἀναι-
σθητεῖν εἴη μηδενὶ τῶν ἀνοήτων, εἰ δυνατόν δέ, μηδὲ
τῶν πονηρῶν (ὑπὲρ γὰρ ὑγείας ψυχῆς ἢ εὐχῆ) ὡς δι'
ἀναισθησίαν νομίζειν τοὺς ἀδικουμένους μᾶλλον τῶν
ἀδικούντων βλάπτεσθαι. ἔν μὲν γὰρ μόνον ἐστὶ τὸ
ἀδικούμενον ἐκ παντὸς ἢ ψυχῆ, τὸ δὲ ἀδικοῦν καὶ ἐπι-
βουλεῦον ἢ κακία, καὶ ἐν τῷ ἀδικοῦντι καὶ κατὰ τοῦ
ἀδικουμένου, ἀλλὰ τὸν μὲν ἐλάττον τὸν δὲ πλείστον,
ἐλάττον μὲν τὸν ἀδικεῖσθαι μέλλοντα, πλείστον δὲ τὸν
ἀδικεῖν διακινούμενον, ἐπεὶ καὶ ἀπ' αὐτοῦ τὴν κίνη-
σιν λαμβάνει καὶ τὴν ἔπαρσιν. ἐγχειρομένη τοίνυν τὸν
τεκόντᾳ πρῶτον ἀνάπτει, καὶ πρὶν τεκεῖν ἐν ταῖς
ὠδίσι φλέγει, καὶ διουῖσα λυμαίνεται καὶ τῷ ἀπ' αὐ-
τῆς ἰῷ χροῶξει δευσοποιῷ τῇ βαφῇ. οὔτε γὰρ τῷ πυρὶ
τὴν τεκοῦσαν ὕλην διελθεῖν δυνατόν ἐπὶ τὴν τῶν ἄλ-
λων λύμην πρὶν παντελῶς αὐτὴν ἀναλῶσαι, οὔτε τῇ
μυραίνῃ τοὺς ἐνύδρους ὄφεις εἰς ἄλλων ὄλεθρον ἀπο-
γεννᾶν πρὶν τὴν κυήσασαν γαστέρα καταφαγεῖν, ὡς
Νίκανδρος ὁ Κολοφώνιος καὶ Ἀρχέλαος ὁ φυσικὸς
γράφουσιν· οὕτω καὶ πᾶς ἄδικος αὐτὸς τῆς κακίας
πρῶτος γεύεται πρὶν εἰς ἄλλους ἀφιέναι. πολλοὶ γοῦν
ἀνεγείραντες τὴν ἐν αὐτοῖς χολήν, ἐκ τῆς πρὸς ἄλλους
ὀργῆς αὐτοὶ πρῶτον ἀπέθανον πρὶν τοὺς ἐχθροὺς τι-
μωρήσασθαι. τοῦτο τοίνυν ἀγνοήσαντες πολλοὶ ταῖς κα-

τὰ τῶν ἀσθενεστέρων ἀδικίαις ἀνέδην ἐχρήσαντο, μηδὲν εἶναι πρὸς αὐτοὺς οἰηθέντες τὸ λυπηρόν. τούτου δὲ ὁμολογουμένου δεῖ καθάπαξ παραιτεῖσθαι τὸ ἀδικεῖν.

78. Ἰέρακος ἐκ τοῦ περὶ δικαιοσύνης.

Ἡ τί φαίη τις ἂν περὶ τοῦ τοῦ τρόπους ἐριστι- 5
 κού, καὶν μηδενὸς πώποτε κτηματος τῶν μηδὲν αὐτῷ
 προσηκόντων ἐφίεται; Πῶς ἂν δίκαιόν τι πράττοι, εἰ
 καθ' αὐτὸν ἐνθυμοῖτο μηδενὶ συντίθεσθαι τῶν ὁμο-
 λογουμένων ἀξίων, ἀλλ' ἐρίζειν πρὸς ἅπαντας παρε-
 σκευασμένος, μέτρον δὲ οὐδέν, ἀλλ' οὐδὲ καιρὸν οὐ- 10
 δένα τιθέμενος εἰς φιλονεικίαν; οὐ γὰρ δὴ μόνον ἐν
 τοῖς λόγοις τὸ ὀρθῶς ἔχον ὁ τοιοῦτος ἀναιρεῖν πειρά-
 ται, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ πράττειν τὰ πολλὰ καὶ φιλονει-
 κεῖν ὁδοὺς βιαίους πολλάκις καὶ διαστρόφους τὰς πρά-
 ξεις ποιήσεται, ἑαυτὸν μὴ συναινοῦντα ταῖς τῶν πολ- 15
 λῶν δόξαις ἐπιδεικνύς· ἐκ τούτων δὲ αὐτὸς μὲν τοῖς
 ἄλλοις ἀπεχθής, τοὺς φεύγοντας δὲ αὐτὸν καὶ τὰς
 τοιαύτας συνουσίας μισήσει· τοὺς δ' ὑπ' ἐλευθερίας
 ἐλέγχοντας αὐτοῦ τὸ σκαιὸν τοῦ ἥθους, οὐδὲ ἰδεῖν
 ὀρθοῖς τοῖς ὀφθαλμοῖς ἀνέχεται· εἰ δὲ εἰς τοὺς ὁμοί- 20
 οὺς ἐμπέσοι (οὐ γὰρ δὴ πολλὴ σπάνις τῶν τοιούτων)
 εὐθὺς στάσεις λοιδορίαι καὶ πόλεμος ἄσπονδος, ἐξ ὧν
 ψευδεῖς διαβολαὶ καὶ πᾶν εἶδος ἐπιβουλῆς καὶ σκέ-
 ψεις, ὅπως ἂν ἀλλήλους ἀπολέσειαν. τὰ γὰρ μεγάλα
 κακὰ οὐκ ἄλλως ἢ ἐκ τῆς τυχούσης φιλονεικίας συνί- 25
 σταται.

ΠΕΡΙ ΑΛΗΘΕΙΑΣ. ΙΑ.

1 Μιμνέρμου Ναννοῦς.

Ἀληθείη δὲ παρέστω
 σοὶ καὶ ἐμοί, πάντων χρῆμα δικαιοτάτον.

30

2 Ὀλυμπιάδος.

Ἀλάθεια θεῶν ὁμόπολις, μόνα θεοῖς συνδιαιτω-
μένα.

3 Πινδάρου. www.libtool.com.cn

5 Ἀρχὰ μεγάλας ἀρετᾶς ὦνασσ' ἀλάθεια,
μὴ πταίσης ἐμὴν σύνθεσιν τραχεῖ ποτὶ ψεύδει.

6 Ἰλιάδος Ὅμηρου α' (526).

Οὐ γὰρ ἐμὸν παλινάγρετον, οὐδ' ἀπατηλόν,
οὐδ' ἀτελεύτητον, ὅπερ ἂν κεφαλῇ κατανεύσω.

107 Βακχυλίδου ὑπορχημάτων.

Λυδία μὲν γὰρ λίθος μανύει χρυσόν· ἀνδρῶν
δ' ἀρετὰν σοφίαν τε παγκρατὴς ἐλέγχει ἀλάθεια.

8 Αἰσχύλου ὅπλων κρίσεως.

Ἀπλᾷ γάρ ἐστι τῆς ἀληθείας ἔπη.

159 Σοφοκλέους Ἠλέκτρα (467).

Δράσω· τὸ γὰρ δίκαιον οὐκ ἔχει λόγον
δνοῖν ἐρίζειν, ἀλλ' ἐπισπεύδει τὸ δρᾶν.

10 Μενάνδρου Ῥαπιζομένη.

Ἔρχεται τάληθες εἰς φῶς ἐνίot' οὐ ζητούμενον.

2011 Μενάνδρου Ὑποβολιμαίῳ.

Ἀεὶ κράτιστόν ἐστι τάληθῃ λέγειν
ἐν παντὶ καιρῷ· τοῦτ' ἐγὼ παρεγγυῶ
εἰς ἀσφάλειαν τῷ βίῳ πλεῖστον μέρος.

12 Εὐριπίδου Φοινίσσαις (469).

25 Ἀπλοῦς ὁ μῦθος τῆς ἀληθείας ἔφην,

4 Ἐλευθέρου γὰρ ἀνδρὸς τάληθῃ λέγειν (Men. mon. 162).

Ἡ γλῶσσ' ἀμαρτάνουσα τάληθῃ λέγει (Men. mon. 228).

5 Πίστιν δ' ἐν πᾶσι φυλάσσειν (Pseudophocyl. 13).

κοῦ ποικίλων δεῖ τᾶνδιχ' ἐρμηνευμάτων·
ἔχει γὰρ αὐτὰ καιρόν· ὁ δ' ἄδικος λόγος
νοσῶν ἐν αὐτῷ φαρμάκων δεῖται σοφῶν.

13 Σοφοκλέους Οἰδίποδος (Col. 880).

Τοῖς τοι δίκαιοις χῶ βραχὺς νικᾷ μέγαν.

5

14 Ἰαμβλίου Σωπάτρω.

Ἀλήθεια μὲν, ὥσπερ καὶ τοῦνομα δηλοῖ, περὶ
θεοὺς ποιεῖ τὴν ἐπιστροφὴν καὶ τῶν θεῶν τὴν ἀκή-
ρατον ἐνέργειαν· ἡ δὲ δοξομιμητικὴ αὕτη εἰδωλο-
ποιία, ὥς φησι Πλάτων, περὶ τὸ ἄθεον καὶ σκοτεινὸν 10
πλανᾶται. καὶ ἡ μὲν τοῖς νοητικοῖς εἰδεσι καὶ θείοις
καὶ τοῖς ὄντως οὖσι καὶ κατὰ τὰ αὐτὰ αἰεὶ ἔχουσι τε-
λειοῦται, ἡ δὲ τὸ ἀνείδεον καὶ μὴ ὄν καὶ ἄλλοτε ἄλ-
λως ἔχον ἀποβλέπει καὶ περὶ αὐτοῦ ἀμβλυώττει. καὶ
ἡ μὲν αὐτὸ ὁ ἔστι θεωρεῖ, ἡ δ' οἶον φαίνεται τοῖς πολ- 15
λοῖς τοιοῦτον ὑποδύεται πρόσχημα. διόπερ δὴ ἡ μὲν
πρὸς νοῦν ὁμιλεῖ καὶ τὸ ἐν ἡμῖν νοερὸν αὖξει, ἡ δὲ
τῷ αἰεὶ δοκοῦντι θηρεύεται τὴν ἄνοιαν καὶ ἔξαπατᾷ.

15 Ἐκ τῶν Σεργήνου ἀπομνημονευμάτων.

Πλάτων μὲν ἡδιστον εἶναι τῶν ἀκουσμάτων τὴν 20
ἀλήθειαν ἔλεγε, Πολέμων δὲ πολὺ ἡδιον τοῦ ἀκούειν
τὸ λέγειν εἶναι τάληθῃ.

16 Αἰσχίνου ἐν τῷ κατὰ Τιμάρχου (p. 107).

Ῥμείς δ' ἐξεβάλετε αὐτὸν ὑπολαμβάνοντες· ἴσμεν,
ὦ Πύρανδρε, ὅτι οὐ δεῖ γελᾶν τούτων ἐναντίον· ἀλλ' 25
οὕτως ἰσχυρόν ἐστιν ἀλήθεια, ὥστε πάντων ἐπικρα-
τεῖν τῶν ἀνθρωπίνων λογισμῶν.

17 Γαίου ἐκ τοῦ κατὰ Μουσαίου μοιχείας.

Τότ' οὖν ἀπολαβὼν ἥδη θεράπαιναν ἠρώτα πῶς

ἔχοι τὰ περὶ τὴν γυναῖκα, ἣ δὲ οὐδὲ μελλήσασα εὐ-
 θὺς εἶπεν. οὕτω τὸ ἀληθὲς ἀμελέτητόν ἐστιν.

18 Πλάτωνος νόμων ε' (730 b).

Ἀληθεία δὴ πάντων μὲν ἀγαθῶν θεοῖς ἡγεῖται
 5 πάντων δ' ἀνθρώποις ἥς ὁ γεννησεῖσθαι μέλλων μα-
 κάριός τε καὶ εὐδαίμων ἐξ ἀρχῆς εὐθὺς μέτοχος εἴη,
 ἵνα ὅτι πλείστον χρόνον ἀληθείης ὦν διαβιοῖ, πιστὸς
 γάρ· ὁ δὲ ἄπιστος, ὃ φίλον ψεῦδος ἐκούσιον· ὅτῳ δ'
 ἀκούσιον, ἄνους· ὦν οὐδέτερον ζηλωτόν. ἄφιλος γὰρ
 10 δὴ πᾶς, ὃ τε ἄπιστος καὶ ἀμαθής.

19 Ἑγουμένης δὲ ἀληθείας οὐκ ἂν ποτε, οἶμαι, φα-
 μέν αὐτῇ χορὸν κακῶν ἀκολουθεῖσαι. (Plato Rep. 490 c.)

20 Ἀπολλώνιος Δελφίω.

Ψεύδεσθαι ἀνελεύθερον, ἀλήθεια γενναῖον.

15 21 Εὐσεβίου.

Ἀληθείην νόος ἀσπάζεται καὶ αἰεὶ αὐτῇ συνοικεῖ·
 ἐὼν δὲ ἐν τοῖς ἐσωτοῦ ἀψευδέστατος, ὅμως ἐστίν ὅτε
 καὶ ψεῦδος ἀγαθῷ κεράσας παρέχεται ἐπ' ὠφελίῃ ἀν-
 θρώπων τῶν τούτου χρηζόντων καὶ ἐπὶ χρηστῷ τῷ
 20 σφετέρῳ παραλογισθησομένων πρὸς αὐτοῦ. τότε γὰρ
 δὴ μῦνον καὶ οὐκοτε ἄλλοτε νόος, καὶ ἐν καιρῷ τῷ
 αὐτὸς οἶδε, πάντα τᾶλλα ψεύδεα ἀποστυγέων, ψεῦ-
 δος τὸ τοιοῦτον εἰσφέρεται, ἀπὸ τῆς τῶν λοιπῶν
 ἀπάντων ψευδέων φύσιος ἐς ἄλλο εἶδος μεταμειφθὲν
 25 χρησιμώτατον, τέχνη καὶ σοφίῃ αὐτοῦ τοῦ νόου τοῦ
 φαῦλον πρῆγμα ἐς τοῦτο μετακοσμήσαντος.

22 Τοῦ αὐτοῦ.

Ψεύδεσθαι ἐν πόλει μηδὲ εἰς νόμος ξυγχωρεῖται
 μηδενὶ πλὴν τοῦ φιλαληθείας καὶ νοήμονος ἐπιστα-
 30 μένου τε ὁκότε καὶ ὅκως ὠφελίῃ ψεύδεος, τῆς δὲ

ἀπὸ τούτου γινομένης χρείης ἀναγκαίης καὶ τοῦτο ποιεῖν.

23 Ἑρμοῦ ἐκ τῶν πρὸς Τάτ.

Περὶ ἀληθείας, ὧ Τάτ, οὐκ ἔστι δυνατόν ἄνθρω-
πον ὄντα, ζῶον ἀτελὲς ἐξ ἀτελῶν συγκείμενον μελῶν 5
καὶ ἐξ ἀλλοτριῶν σωμάτων καὶ πολλῶν τὸ σκῆνος
συνεστός, τολμήσαντα εἰπεῖν· ὁ δ' ἔστι δυνατόν καὶ
δίκαιον, τοῦτο φημί, ἀλήθειαν εἶναι ἐν μόνοις τοῖς
αἰδιόις σώμασιν, ὧν καὶ τὰ σώματα αὐτὰ ἀληθῆ ἔστι,
πῦρ αὐτοπῦρ μόνον καὶ οὐδὲν ἄλλο, γῆ αὐτογῆ καὶ 10
οὐδὲν ἄλλο, ἀήρ αὐτοαήρ καὶ οὐδὲν ἄλλο, ὕδωρ αὐ-
τοῦδωρ καὶ οὐδὲν ἄλλο· τὰ δὲ ἡμέτερα σώματα ἐκ
πάντων τούτων συνέστηκεν· ἔχει μὲν γὰρ πυρός,
ἔχει δὲ καὶ γῆς, ἔχει καὶ ὕδατος καὶ ἀέρος, καὶ οὔτε
πῦρ ἔστιν οὔτε γῆ οὔτε ὕδωρ οὔτε ἀήρ οὔτε οὐδὲν 15
ἀληθές· εἰ δὲ μὴ τὴν ἀρχὴν ἢ σύστασις ἡμῶν ἔσχε τὴν
ἀλήθειαν, πῶς ἂν δύναίτο ἀλήθειαν ἢ ἰδεῖν ἢ εἰπεῖν;
νοῆσαι δὲ μόνον, ἐὰν ὁ θεὸς θέλῃ. πάντα οὖν, ὧ Τά-
τιε, τὰ ἐπὶ γῆς ἀλήθεια μὲν οὐκ ἔστι, τῆς δὲ ἀληθείας
μιμήματα· καὶ οὐ πάντα, ὀλίγα δὲ ταῦτα, ἄλλα δὲ 20
ψευδὸς καὶ πλάνος, ὧ Τάτιε, καὶ δόξαι φαντασίας
καθάπερ εἰκόνες συνεστῶτα. ὅταν δ' ἄνωθεν τὴν
ἐπίρροιν ἔχῃ ἢ φαντασία, τῆς ἀληθείας γίγνεται μί-
μησις· χωρὶς δὲ τῆς ἄνωθεν ἐνεργείας ψευδὸς κατα-
λείπεται· καθάπερ καὶ ἡ εἰκὼν τὸ μὲν σῶμα τῇ γρα- 25
φῇ δείκνυσιν, αὐτὴ δὲ οὐκ ἔστι σῶμα κατὰ τὴν φαν-
τασίαν τοῦ ὁρωμένου. καὶ ὁφθαλμοὺς μὲν ὁρᾶται
ἔχουσα, βλέπει δὲ οὐδέν· καὶ ὠτα, ἀκούει δὲ οὐδὲν
ὄλως. καὶ τὰ ἄλλα πάντα ἔχει μὲν ἢ γραφῇ, ψευδῇ δὲ
ἔστι τὰς τῶν ὁρώντων ὄψεις ἐξαπατῶντα, τῶν μὲν δο- 30
κούντων ἀλήθειαν ὁρᾶν, τῶν δὲ ὡς ἀληθῶς ὄντων

ψευδῶν. ὅσοι μὲν οὖν οὐ ψεῦδος ὁρῶσιν, ἀλήθειαν
 ὁρῶσιν ἔαν οὖν ἕκαστον τούτων οὕτω νοῶμεν
 ἢ ὁρῶμεν ὥς ἔστιν, ἀληθὲς καὶ νοοῦμεν καὶ ὁρῶμεν·
 ἔαν δὲ παρὰ τὸ ὄν, οὐδὲν ἀληθὲς οὔτε νοήσομεν οὐτ'
 5 εἰσόμεθα. Ἔστιν οὖν, www.hbbooks.com.cn ἀλήθεια καὶ ἐν τῇ γῇ;
 Καὶ οὐκ ἀσκόπως σφάλλῃ, ὥ τέκνον. ἀλήθεια μὲν οὐ-
 δαμῶς ἐστὶν ἐν τῇ γῇ, ὥ Τάτιε, οὔτε γενέσθαι δύνα-
 ται· περὶ δὲ ἀληθείας νοῆσαι ἐνίους τῶν ἀνθρώπων,
 οἷς ἂν ὁ θεὸς τὴν θεοπτικὴν δωρήσῃται δύναμιν γε-
 10 νέσθαι. οὕτως ἀληθὲς οὐδὲν ἔστιν ἐν τῇ γῇ νοῶ καὶ
 λέγω· φαντασίαι εἰσὶ καὶ δόξαι πάντα, ἀληθῆ νοῶ
 καὶ λέγω. οὐκ οὖν τό τε ἀληθῆ νοεῖν καὶ λέγειν, τοῦτο
 ἀλήθειαν δεῖ καλεῖν; τί δαί; τὰ ὄντα δεῖ νοεῖν καὶ
 λέγειν; ἔστι δὲ οὐδὲν ἀληθὲς ἐπὶ τῆς γῆς. τοῦτο ἀλη-
 15 θὲς ἐστὶ τὸ μὴ εἰδέναι μηδὲν ἀληθὲς ἐνθάδε, πῶς ἂν
 καὶ δύναιτο γενέσθαι, ὥ τέκνον; ἡ γὰρ ἀλήθεια τε-
 λεωτάτη ἀρετὴ ἐστὶν, αὐτὸ τὸ ἄκρατον ἀγαθόν, τὸ
 μῆτε ὑπὸ ὕλης θολούμενον μῆτε ὑπὸ σώματος περι-
 βαλλόμενον, γυμνὸν φανὸν ἄτρεπτον σεμνὸν ἀναλ-
 20 λώμενον ἀγαθόν· τὰ δὲ ἐνθάδε, ὥ τέκνον, οἷά ἐστιν
 ὁρᾶς ἄδεκτα τούτου τοῦ ἀγαθοῦ, φθαρτὰ παθητὰ δια-
 λυτὰ τρεπτὰ αἰετὰ ἐναλλοιούμενα, ἄλλα ἐξ ἄλλων γινό-
 μενα. ἃ οὖν μηδὲ πρὸς ἑαυτὰ ἀληθῆ ἐστὶ, πῶς ἂν δύ-
 ναιτο ἀληθῆ εἶναι; πᾶν γὰρ τὸ ἀλλοιούμενον ψεῦδος
 25 ἐστὶ, μὴ μένον ἐν ᾧ ἐστί, φαντασίας δὲ μετατρεπόμε-
 νον ἄλλας καὶ ἄλλας ἐπιδείκνυται ἡμῖν. Οὐδὲ ἄνθρω-
 πος ἀληθὴς ἐστὶν, ὥ πάτερ; Καθότι ἄνθρωπος, οὐκ
 ἐστὶν ἀληθὴς, ὥ τέκνον. τὸ γὰρ ἀληθὲς ἐστὶ τὸ ἐξ
 αὐτοῦ μόνον τὴν σύστασιν ἔχον καὶ μένον καθ' αὐτὸ
 30 οἷον ἐστίν· ὁ δὲ ἄνθρωπος ἐκ πολλῶν συνέστηκε καὶ
 οὐ μένει καθ' αὐτόν, τρέπεται δὲ καὶ μεταβάλλεται
 ἡλικίαν ἐξ ἡλικίας καὶ ἰδέαν ἐξ ἰδέας, καὶ ταῦτα ἔτι

ὦν ἐν τῷ σκήνῳ. καὶ πολλοὶ τέκνα οὐκ ἐγνώρισαν
 χρόνον ὀλίγου μεταξὺ γενομένου, καὶ πάλιν τέκνα γο-
 νεῖς ὁμοίως. τὸ οὖν οὕτως μεταβαλλόμενον ὥστε
 ἀγνοεῖσθαι, δύναται ἀληθὲς εἶναι, ὃ Τάτιε; οὐ
 τοῦναντίον ψεῦδός ἐστιν ἐν ποικίλαις γινόμενον φαν- 5
 τασίαις τῶν μεταβολῶν; σὺ δὲ νόει ἀληθές τι εἶναι
 τὸ μένον καὶ αἰδίου· ὁ δὲ ἄνθρωπος οὐκ ἔστιν αἰεί·
 ἄρα οὐδὲ ἀληθές ἐστι. φαντασία δέ ἐστὶ τις ὁ ἄνθρω-
 πος, ἡ δὲ φαντασία ψεῦδος ἂν εἴη ἀκρότατον. Οὐδὲ
 ταῦτα οὖν, ὃ πάτερ, τὰ αἰδία σώματα, ἐπεὶ μετα- 10
 βάλλεται, ἀληθὴ ἐστὶ. Πᾶν μὲν οὖν τὸ γεννητὸν καὶ
 μεταβλητὸν οὐκ ἀληθές· ὑπὸ δὲ τοῦ προπάτορος γε-
 νομένα τὴν ὕλην δύναται ἀληθὴ ἐσχηκέναι. ἔχει δὲ τι
 καὶ ταῦτα ψεῦδος ἐν τῇ μεταβολῇ· οὐδὲν γὰρ μὴ μέ-
 νον ἐφ' αὐτῷ ἀληθές ἐστιν. Ἀληθές, ὃ πάτερ. Τί 15
 οὖν ἂν εἴποι τις μόνον τὸν ἥλιον παρὰ τὰ ἄλλα πάντα
 μὴ μεταβαλλόμενον, μένοντα δὲ ἐφ' ἑαυτῷ, ἀλήθειαν;
 διὸ καὶ τὴν ἐν τῷ κόσμῳ πάντων δημιουργίαν αὐτὸς
 μόνος πεπίστευται, ἄρχων πάντων καὶ ποιῶν πάντα,
 ὃν καὶ σέβομαι, καὶ προσκυνῶ αὐτοῦ τὴν ἀλήθειαν, 20
 καὶ μετὰ τὸν ἕνα καὶ πρῶτον τοῦτον δημιουργὸν γνω-
 ρίζω. Τί οὖν ἂν εἶναι τὴν πρώτην ἀλήθειαν, ὃ πά-
 τερ; Ἕνα καὶ μόνον, ὃ Τάτιε, τὸν μὴ ἐξ ὕλης, τὸν
 μὴ ἐν σώματι, τὸν ἀχρώματον, τὸν ἀσχημάτιστον, τὸν
 ἄτρεπτον, τὸν μὴ ἀλλοιούμενον, τὸν αἰεὶ ὄντα. τὸ δὲ 25
 ψεῦδος, ὃ τέκνον, φθείρεται. πάντα δὲ τὰ ἐπὶ γῆς
 φθορὰ κατέλαβε καὶ ἐμπεριέχει, καὶ ἐμπεριέξει ἢ τοῦ
 ἀληθοῦς πρόνοια. χωρὶς γὰρ φθορᾶς οὐδὲ γένεσις
 δύναται συστήναι· πάσῃ δὲ γενέσει φθορὰ ἔπεται,
 ἵνα πάλιν γένηται· τὰ γὰρ γινόμενα ἐκ τῶν φθει- 30
 ρομένων ἀνάγκη γίνεσθαι, φθεῖρεσθαι δὲ τὰ γινό-
 μενα ἀνάγκη, ἵνα μὴ στή ἡ γένεσις τῶν ὄντων. πρῶ-

τον τοῦτον δημιουργὸν γνῶριξε εἰς τὴν γένεσιν τῶν
 ὄντων. τὰ γ' οὖν ἐκ φθορᾶς γινόμενα ψευδῆ ἂν εἴη,
 ὥς ποτὲ μὲν ἄλλα ποτὲ δὲ ἄλλα γινόμενα· τὰ γὰρ αὐ-
 τὰ γίνεσθαι ἀδύνατον· τὸ δὲ μὴ αὐτό, πῶς ἂν ἀλη-
 5 θὲς εἴη; φαντασίας οὖν καλεῖται τὰ τοιαῦτα, ὧς
 τέκνον, εἴ γε ὁρθῶς προσαγορεύομεν τὸν ἄνθρωπον,
 ἀνθρωπότητος φαντασίαν· τὸ δὲ παιδίον παιδίου
 φαντασίαν, τὸν δὲ νεανίσκον νεανίσκου φαντασίαν,
 τὸν δὲ ἄνδρα ἀνδρὸς φαντασίαν, τὸν δὲ γέροντα γέ-
 10 ροντος φαντασίαν. οὔτε γὰρ ὁ ἄνθρωπος ἄνθρωπος,
 οὔτε τὸ παιδίον παιδίον, οὔτε ὁ νεανίσκος νεανίσκος,
 οὔτε ὁ ἀνὴρ ἀνὴρ, οὔτε ὁ γέρον γέρον· μεταβαλλό-
 μενα δὲ ψεύδεται καὶ τὰ προόντα καὶ τὰ ὄντα. ταῦτα
 μέντοι οὕτω νόει, ὧς τέκνον, ὥς καὶ τῶν ψευδῶν τού-
 15 των ἐνεργειῶν ἄνωθεν ἡρτημένων ἀπ' αὐτῆς τῆς ἀλη-
 θείας· τούτου δὲ οὕτως ἔχοντος, τὸ ψεῦδος φημὶ τῆς
 ἀληθείας ἐνέργημα εἶναι.

24 Ἐκ τῶν Ὁμήρου (II. α' 525).

Ὅτι ἡ ἀλήθεια κάλλιστον καὶ ἐν θεοῖς ὑπάρχει
 20 μέγιστον, δηλοῖ διὰ τῶν ἐπῶν τούτων·

Τοῦτο γὰρ ἐξ ἐμέθεν γε μετ' ἀθανάτοισι μέγιστον
 τέκμωρ. οὐ γὰρ ἐμὸν παλινάγρετον, οὐδ' ἀπατηλόν,
 οὐδ' ἀτελεύτητον, ὅ τι κεν κεφαλῇ κατανεύσω.

Τριῶν γὰρ αἰτιῶν οὐσῶν δι' ἃς ἄνθρωποι παρα-
 25 βαίνουσι τὰς ὑποσχέσεις καὶ ψεύδονται· ἡ γὰρ εὐθύς
 ἐξαπατῶν τις ἔφησεν ἢ φήσας ὕστερον μετενόησεν ἢ
 βουλόμενος ἐξησθένησε· τούτων δὲ τὸ μὲν ἐστὶ φαύ-
 λης προαιρέσεως τὸ δὲ ἀσθενοῦς κρίσεως τὸ δὲ ἐνδε-
 οῦς δυνάμεως. πάντα δὲ ὁ θεὸς ἐκπέφυγε· τῷ φιλ-
 30 ἀγάθῳ τὸ ἀπατηλόν, καὶ τῷ βεβαίῳ τὸ παλινάγρετον,
 καὶ τῷ τελεσιουργῷ τὸ ἀτελεύτητον.

25 Πυθαγόρου.

Πυθαγόρας ἐρωτηθεὶς τί ποιοῦσιν ἄνθρωποι θεοῖς ὅμοιον ἔφη "ἐὰν ἀληθεύωσιν." Οἱ δὲ μάγοι ἀποφαίνονται τοῦ μεγίστου τῶν θεῶν, ὃν Ὁρομάγδην καλοῦσιν, εἰκέναι τὸ μὲν σῶμα φανερὰ τὴν δὲ ψυχὴν ἀληθεῖα.

ΠΕΡΙ ΨΕΥΔΟΥΣ. IB.

1 Εὐριπίδου.

Δύστηνος, ὅστις καὶ τὰ καλὰ ψευδῇ λέγων, οὐ τοῖσδε χρῆται τοῖς κακοῖς ἀληθέσιν. 10

2 Σοφοκλέους Ἀκρισίω.

Ἄλλ' οὐδὲν ἔρπει ψεῦδος ἐς γῆρας χρόνου.

2^a Τοῦ αὐτοῦ Ἀλεάδαις.

3 Κακὸν τὸ κεύθειν κού πρὸς ἀνδρὸς εὐγενοῦς.

4 Σοφοκλέους Κρεοῦση.

Καλὸν μὲν οὖν οὐκ ἔστι τὰ ψευδῇ λέγειν, ὅτ' ὅλεθρον δεινὸν ἀλήθει' ἄγει, συγγνωστὸν εἰπεῖν ἔστι καὶ τὸ μὴ καλόν. 15

5 Μενάνδρου.

Κρεῖττον λέγεσθαι ψεῦδος ἢ ἀληθὲς κακόν. 20

6 Πεισάνδρου.

Οὐ νέμεσις καὶ ψεῦδος ὑπὲρ ψυχῆς ἀγορεύειν.

7 Ὀμήρου (Odys. γ' 20).

Πσεῦδος δ' οὐκ ἐρέει, μάλα γὰρ πεπνυμένος ἐστί.

8 Μενάνδρου.

Τὸ ψεῦδος ἰσχὺν τῆς ἀληθείας ἔχει ἐνίοτε μείζω καὶ πιθανωτέραν ὄχλου. 25

9 Μενάνδρου.

Ἡ που τι χαλεπὸν ἐστὶ τὸ ψευδῇ λέγειν.

10 Εὐριπίδου Ἰππολύτου.

Ἔρω γέ φημι καὶ νόμον γε μὴ σέβειν

5 ἐν τοῖσι δεινοῖς τῶν ἀνθρώπων πλέον

11 Διφίλου.

Καιρῷ τιθέμενον κέρδος ὡς καρπὸν φέρει.

12 Διφίλου Θησαυροῦ.

Ἵπολαμβάνω τὸ ψεῦδος ἐπὶ σωτηρίᾳ

10 λεγόμενον οὐθὲν περιποιεῖσθαι δυσχερές.

13 Δημοκρίτου.

Ἀληθομυθεύειν χρεὼν ὅπου λῶιον.

14 Θαλῆς.

Θαλῆς ὁ Μιλήσιος ἐρωτηθεὶς πόσον ἀπέχει τὸ
15 ψεῦδος τοῦ ἀληθοῦς "ὅσον" ἔφη "ὀφθαλμοὶ τῶν
ὥτων."

15 Χαιρήμωνος.

Ψευδῇ δὲ τοῖς ἐσθλοῖσιν οὐ πρόπει λέγειν.

17 Θεόγνιδος (607).

20 Ἀρχῇ ἐπὶ ψεύδους μικρὰ χάρις, εἰς δὲ τελευτὴν
αἰσχρὸν δὴ κέρδος καὶ κακὸν ἀμφοτέρω

16 Ἐχθρὸς γάρ μοι κείνος ὁμῶς αἰδαο πύλῃσιν,
ὅς χ' ἕτερον μὲν καλεῖ ἐνὶ φρεσίν, ἄλλο δὲ εἴπη (Il. ι' 312).

Ψεύδεα μὴ βάζειν· τὰ δ' ἐτήτυμα πάντ' ἀγορεύειν (Pseudoph. 7).

25 Μηδ' ἕτερον κεύθῃς κραδίη νόον, ἄλλ' ἀγορεύων (ibid. 48).

Ψεῦδος δὲ μισεῖ πᾶς φρόνιμος καὶ σοφός.

Ψεῦδος δὲ μισεῖ πᾶς σοφὸς καὶ χρήσιμος (Men. mon. 554).

Ψεύδους διαβολὴ τὸν βίον λυμαίνεται (ibid. 553).

Ψευδόμενος οὐδεὶς λανθάνει πολὺν χρόνον (ibid. 547).

30 Μῆτε δόλους ῥάπτειν (Pseudophocyl. 4).

Μαρτυρίην ψευδῇ φεύγειν, τὰ δίκαι' ἀγορεύειν (ibid. 12).

γίνεται. οὐδέ τι καλὸν ὅτῳ ψεῦδος προσομαρτῇ
ἀνδρὶ καὶ ἐξέλθῃ πρῶτον ἀπὸ στόματος.

18 Δημήτριος ἐρωτηθεὶς τί φαῦλον τοῖς ψευδομέ-
νοις παρακολουθεῖ εἶπε "τὸ μὴδ' ἂν τάληθῇ λέγωσιν
ἔτι πιστεύεσθαι". www.libtool.com.cn

5

19 Θεοφράστου.

Ἐκ διαβολῆς καὶ φθόνου ψεῦδος ἐπ' ὀλίγον ἰσχῦ-
σαν ἀπεμαράνθη.

20 Αἰλιανοῦ (VH. VII, 20).

Ἀνὴρ εἰς Λακεδαιμόνα ἀφίκετο Χίος γέρον ἤδη¹⁰
ὦν, τὰ μὲν ἄλλα ἀλαξών, ἠδεῖτο δὲ ἐπὶ τῷ γήρῳ καὶ
τὴν τρίχα πολιὰν οὖσαν ἐπειρᾶτο βαφῇ ἀφανίζειν.
παρελθὼν οὖν εἶπεν ἐκεῖνα ὑπὲρ ὧν καὶ ἀφίκετο.
ἀναστὰς οὖν ὁ Ἀρχίδαμος "τί ἂν" ἔφη "οὗτος ὑγιὲς
εἶποι, ὅς οὐ μόνον ἐπὶ τῇ ψυχῇ τὸ ψεῦδος, ἀλλὰ καὶ¹⁵
ἐπὶ τῇ κεφαλῇ περιφέρει;"

21 Λυσίου.

Ψεύδεσθαι προχειρότατον τοῖς πολλάκις ἀμαρ-
τάνουσιν.

22 Θεμιστίου ἐκ τοῦ Βασανιστοῦ ἢ φιλο-²⁰
τέκνου (258 b).

Οὐδεμίᾳ γὰρ μοχθηρίᾳ μᾶλλον δυσκοινώνητος
ἀπιστίας· ἀλλ' αὕτη ἐστὶν ἡ κακία, πρὸς ἣν μόνην
καὶ φυλακῆς ἐξαποροῦμεν. καὶ γὰρ δὴ ὁ μόνον ἐπο-
ρισάμεθα φυλακτῆριον, λέγω δὲ τὸν ὄρκον, * τοῦτῳ²⁵
αὐτῷ μάλιστα καταχρῆται, * ὅταν δέῃ τι ἄπιστον ἄν-
δρα κακῶς δράσαντα ἐξαρνήσασθαι. * ἔστι δὲ δὴ τι
καὶ ἕτερον ψεῦδος, ὃ τοὺς μὲν ἄλλους οὐ πάνυ δὴ τι
λυμαίνεται, αἵσχος δὲ ἐστὶ τοῦ χρωμένου· γίνεται
γὰρ οὐκ ἐν τῷ καθ' ἑτέρου τι λέγειν ἢ πράττειν, ἀλλ' ³⁰

ἐν τῷ περὶ αὐτοῦ τε καὶ τῶν ἑαυτοῦ. διπλοῦν δὲ τοῦτο καὶ δισχιδές· ἢ γὰρ ἐν τῷ φανλότερα καὶ ἐλάττω λέγειν τῶν προσόντων ἀληθινῶς, ἢ ἐν τῷ μείζω τε καὶ σεμνότερα. καλεῖται δὲ τὸ μὲν ἐνδεέστερον εἰρωνεία, τὸ δὲ πλεονάζοντα, τὸ μὲν δὲ ἑλλείπον τοῦ ἀληθοῦς κομψόν τέ ἐστι καὶ αἰμύλον καὶ ἐνίοτε οὐκ ἄχρηστον τῷ φιλοσόφῳ, καὶ διὰ τοῦτο αὐτὸ καὶ Σωκράτης παρελάμβανεν ἐν τοῖς λόγοις, ὁπότε ἐδεῖτο ἐπισκῶψαι τινα σοφιστὴν τύφου μεστὸν καὶ γέμοντα
 10 περιφροσύνης. μᾶλλον γάρ τι αἰσθάνονται τῆς ἑαυτῶν οὐδενείας, ὅταν ἀμαθέστεροι ἐξελέγχωνται τοῦ μηδὲν εἰδέναι προσποιουμένου. τὸ δὲ ἕτερον τὸ ὑπερβάλλον βαρὺ τε καὶ ἐπαχθές, καὶ οὐδὲν οὕτως ἄκουσμα φορτικόν, ὡς ὁ καθ' αὐτοῦ ἔπαινος, καὶ ταῦτα ἐπὶ
 15 παιδείᾳ, ἐφ' ἣ καὶ ἄλλων ἐπαινούντων ἐρυθριᾶν χρεῶν τοὺς ἀληθινῶς αὐτῆς ἐπηβόλους. — Οὐκ οὖν καὶ πρὸς ἀλήθειαν, ταυτὸν τοῦτο ἀνάπηρεν ψυχὴν θήσομεν, ἢ ἂν τὸ μὲν ἐκούσιον ψεῦδος μισῇ, καὶ χαλεπῶς φέρῃ αὐτὴ τε καὶ ἐτέρων ψευδομένων ὑπερ-
 20 ἀγανακτῇ, τὸ δὲ ἀκούσιον εὐκόλως προσδέχεται, καὶ ἀμαθαίνουσά που ἀλισκομένη μὴ ἀγανακτῇ, ἀλλ' εὐχερῶς ὥσπερ θηρίον ὕειον ἐν ἀμαθίᾳ μολύννεται;

23 Ἡροδότου (III, 72).

Ἐνθα γάρ τι δεῖ καὶ ψεῦδος λέγεσθαι, λεγέσθω.

25 24 Πλάτωνος ἐκ τοῦ σοφιστοῦ (240 c).

Ὅρας γοῦν ὅτι καὶ νῦν διὰ τῆς ἐπάλξεως ταύτης ὁ πολυκέφαλος σοφιστὴς ἠνάγκασεν ἡμᾶς τὸ μὴ ὄν οὐχ ἐκόντας ὁμολογεῖν εἶναι πως; Ὅρῳ καὶ μάλα. Τί δαί δῃ; τὴν τέχνην αὐτοῦ τίνα ἀφορίζοντες ἡμῖν αὐ-
 30 τοῖς συμφωνεῖν οἰοί τε ἐσόμεθα; Πῇ καὶ τὸ ποῖόν τι φοβούμενος οὕτω λέγεις; Ὅταν περὶ τὸ φάντασμα

αὐτὸν ἀπατᾶν φῶμεν καὶ τὴν τέχνην εἶναι τινα ἀπα-
 τητικὴν αὐτοῦ, τότε πότερον ψευδῇ δοξάζειν τὴν ψυ-
 χὴν ἡμῶν φήσομεν ὑπὸ τῆς ἐκείνου τέχνης, ἢ τί ποτ'
 ἐροῦμεν; Τοῦτο. τί γὰρ ἂν ἄλλο εἴποιμεν; Ψευδὴς
 δ' αὖ δόξα ἔσται τὰναντία τοῖς οὖσι δοξάζουσα; ἢ 5
 πῶς; Τὰ ἐναντία. Λέγεις ἀρα τὰ μὴ ὄντα δοξάζειν
 τὴν ψευδῇ δόξαν; Ἀνάγκη. Πότερον μὴ εἶναι τὰ μὴ
 ὄντα δοξάζουσιν, ἢ πῶς λέγεις εἶναι τὰ μηδαμῶς
 ὄντα; Εἶναι πῶς τὰ μὴ ὄντα δεῖ γε, εἴπερ ψεύσεται
 ποτέ τις τί καὶ κατὰ βραχύ. Τί δ'; οὐ καὶ μηδαμῶς 10
 εἶναι τὰ πάντως ὄντα δοξάζεται; Ναί. Καὶ τοῦτο δὴ
 ψεῦδος; Καὶ τοῦτο. Καὶ λόγος, οἶμαι, ψευδὴς, οὕτω
 κατὰ ταυτὰ νομισθῆσεται, τὰ τε ὄντα λέγων μὴ εἶναι
 καὶ τὰ μὴ ὄντα εἶναι. Πῶς γὰρ ἂν ἄλλως τοιοῦτος
 γένοιτο; 15

25 Ἐν ταυτῷ (260 b).

Τὸ μὲν δὴ μὴ ὄν ἡμῖν ἓν τι τῶν ἄλλων γένος ὄν
 ἀνεφάνη, κατὰ πάντα τὰ ὄντα διεσπαρμένον. Οὕτως.
 Οὐκ οὖν τὸ μετὰ τοῦτο σκεπτέον, εἰ δόξη τε καὶ λόγῳ
 μίγνυται; Τί δὴ; Μὴ μίγνυμένου μὲν αὐτοῦ τού- 20
 τοις, ἀναγκαῖον ἀληθῇ πάντ' εἶναι· μίγνυμένου δέ,
 δόξα τε ψευδὴς γίνεται καὶ λόγος. τὸ γὰρ τὰ μὴ ὄντα
 δοξάζειν ἢ λέγειν, τοῦτ' ἐστὶ πού τὸ ψεῦδος ἐν δια-
 νοῇ τε καὶ λόγοις γιγνόμενον. Οὕτως. Ὅντος δέ γε
 ψεύδους ἔστιν ἀπάτη; Ναί. Καὶ μὴν ἀπάτης οὔσης, 25
 εἰδῶλων τε καὶ εἰκόνων ἥδη καὶ φαντασίας ἀπαντὰ
 ἀνάγκη μεστὰ εἶναι. Πῶς γὰρ οὐ;

26 Πλάτωνος ἐκ τοῦ περὶ δικαίου (374 b).

Φέρε δὴ, πότερον ἡγῇ δίκαιον εἶναι ψεύδεσθαι
 ἢ ἀληθῇ λέγειν; Ἀληθῇ ἔγωγε. Πεύδεσθαι ἀρα ἄδι- 30
 κων; Ναί. Πότερον δὲ καὶ ἐξαπατᾶν ἡγῇ δίκαιον ἢ

μὴ ἑξαπατᾶν; Μὴ ἑξαπατᾶν δῆπον. Ἐξαπατᾶν ἄρα
 ἄδικον; Ναί. Τί δαί, βλάπτειν δίκαιον ἢ ὠφελεῖν;
 ὠφελεῖν. Βλάπτειν ἄρα ἄδικον; Ναί. Ἔστιν ἄρα
 ἀληθῆ μὲν λέγειν καὶ μὴ ἑξαπατᾶν καὶ ὠφελεῖν δί-
 5 καιον, ψεύδεσθαι δὲ καὶ βλάπτειν καὶ ἑξαπατᾶν
 ἄδικον; Ναὶ μὰ Δία σφόδρα γε. Ἡ καὶ τοὺς πολε-
 μίους; Οὐδαμῶς. Ἀλλὰ βλάπτειν δίκαιον τοὺς πο-
 λεμίους, ὠφελεῖν δὲ ἄδικον; Ναί. Οὐκ οὖν καὶ ἑξα-
 πατῶντας δίκαιον βλάπτειν τοὺς πολεμίους; Πῶς γὰρ
 10 οὔ; Τί δέ, ψεύδεσθαι ἵνα ἑξαπατῶμεν καὶ βλάπτω-
 μεν αὐτοὺς οὐ δίκαιον; Ναί. Τί δαί, τοὺς φίλους
 οὐκ ὠφελεῖν δίκαιον εἶναι φῆς; Ἐγώ γε. Πότερον
 μὴ ἑξαπατῶντας ἢ ἑξαπατῶντας ἐπ' ὠφελείᾳ τῇ ἐκεί-
 νων; Καὶ ἑξαπατῶντας νῆ Δία. Ἀλλ' ἑξαπατῶντας
 15 μὲν δίκαιον ἄρα ὠφελεῖν, οὐ μέντοι ψευδομένους γε
 ἢ καὶ ψευδομένους; Καὶ ψευδομένους δίκαιον. Ἔστιν
 ἄρα, ὥς ἔοικε, ψεύδεσθαί τε καὶ ἀληθῆ λέγειν δίκαιον
 καὶ ἄδικον; Ναί. Καὶ μὴ ἑξαπατᾶν καὶ ἑξαπατᾶν,
 δίκαιον καὶ ἄδικον; Ἔοικε. Καὶ βλάπτειν καὶ ὠφε-
 20 λεῖν, δίκαιον καὶ ἄδικον; Ναί. Ταῦτα δὴ, ὥς ἔοικε,
 πάντα τὰ τοιαῦτα ὄντα, καὶ δίκαια καὶ ἄδικα ἔστιν;
 Ἐμοιγε φαίνεται. Ἄκουε δὴ. Ὀφθαλμὸν ἐγὼ ἔχω
 δεξιὸν καὶ ἀριστερόν, ὥσπερ καὶ οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι;
 Ναί. Καὶ μυκτῆρα δεξιὸν καὶ ἀριστερόν, καὶ χεῖρα
 25 δεξιὰν καὶ ἀριστεράν; Ναί. Οὐκ οὖν ἐπειδὴ ταυτὰ
 ὀνομάζων τὰ μὲν δεξιὰ φῆς εἶναι τὰ δὲ ἀριστερὰ τῶν
 ἐμῶν, εἴ σε ἐγὼ ἐροίμην, ὁπότερα ἂν ἔχῃς εἰπεῖν, ὅτι
 τὰ μὲν πρὸς τοῦδε δεξιὰ ἔστι, τὰ δὲ πρὸς σοῦ ἀρι-
 στερά; Ναί. Ἴδι δὴ καὶ ἐκεῖ. Ἐπειδὴ ταυτὰ ὀνομά-
 30 ζων τὰ μὲν δίκαια φῆς εἶναι τὰ δὲ ἄδικα, ἔχεις εἰπεῖν,
 ὁπότερα τὰ δίκαια καὶ ὁπότερα τὰ ἄδικα; Ἐμοὶ μὲν
 τοίνυν δοκεῖ, ἐν μὲν τῷ δέοντι καιρῷ ἕκαστα τούτων

γιννόμενα δίκαια εἶναι, ἐν δὲ τῷ μὴ δέοντι ἄδικα. Καλῶς γέ σοι δοκοῦν· ὁ μὲν ἄρα ἐν τῷ δέοντι ἕκαστα τούτων ποιῶν δίκαια ποιεῖ, ὁ δὲ μὴ ἐν τῷ δέοντι ἄδικα; *Ναί.* Οὐκ οὖν ὁ μὲν τὰ δίκαια ποιῶν δίκαιος, ὁ δὲ τὰ ἄδικα ἄδικος; Ἔστι ταῦτα. Τίς οὖν ὁ ἐν τῷ δέοντι καιρῷ οἷός τε τέμνειν καὶ κᾶειν καὶ ἰσχυαίνειν; Ὁ ἱατρός. Ὅτι ἐπίσταται ἢ δι' ἄλλο τι; Ὅτι ἐπίσταται. Τίς δὲ ἐν τῷ δέοντι σκάπτειν καὶ ἀροῦν καὶ φυτεύειν οἷός τε; Ὁ γεωργός. Ὅτι ἐπίσταται ἢ ὅτι οὐ; Ὅτι ἐπίσταται. Οὐκ οὖν καὶ τὰ ἄλλα οὕτως, ὁ μὲν ἐπιστάμενος οἷός τε τὰ δέοντα ποιεῖν ἐστι καὶ ἐν τῷ δέοντι καιρῷ, ὁ δὲ μὴ ἐπιστάμενος οὐ; Οὕτως. Καὶ ψεύδεσθαι ἄρα καὶ ἑξαπατᾶν καὶ ὠφελεῖν ὁ μὲν ἐπιστάμενος οἷός τε ποιεῖν ἕκαστα τούτων ἐν τῷ δέοντι καιρῷ· ὁ δὲ μὴ ἐπιστάμενος οὐ; Ἀληθῆ λέγεις.

ΠΕΡΙ ΠΑΡΡΗΣΙΑΣ. ΙΓ.

1 Εὐριπίδου.

Πότερα θέλεις σοι μαλθακὰ ψευδῇ λέγω ἢ σκληρὰ ἀληθῆ; φράζε· σὴ γὰρ ἡ κρίσις.

20

2 Σοφοκλέους Οἰδίποδος (Τυγ. 354).

Οὕτως ἀναιδῶς ἐξεκίνησας τόδε τὸ ῥῆμα· καὶ ποῦ τοῦτο φεύξεσθαι δοκεῖς; Πέφευγα· τάληθές γὰρ ἰσχυρὸν τρέφω.

3 Σοφοκλέους Αἴαντι (1118).

25

Οὐδ' αὖ τοιαύτην γλῶσσαν ἐν κακοῖς φιλῶ. τὰ σκληρὰ γὰρ τοι, καὶν ὑπέρδικ' ἢ, δάκνει.

4 Ἐν τῷ αὐτῷ (1124).

Ἡ γλῶσσά σου τὸν θυμὸν ὥς δεινὸν τρέφει.
ξὺν τῷ δικαίῳ γὰρ μέγ' ἔξεστιν φρονεῖν.

5 Σοφοκλέους Τηρεῖ.
Θάρσει· λέγων τάληθες οὐ σφαλεῖ ποτέ.

56 Σοφοκλέους Ἀλεαδαί.
Καὶ γὰρ δικαία γλῶσσ' ἔχει κράτος μέγα.

7 Εὐριπίδου Ἴνους.
Ἔμοι γένοιτο πτωχός, εἰ δὲ βούλεται,
πτωχοῦ κακίων, ὅστις ὦν εὐνοὺς ἐμὸν
10 φόβον παρελθὼν τὰπὸ καρδίας ἐρεῖ.

8 Εὐριπίδου Τημενίδαις.
Καλόν γ' ἀληθὴς κἀτενὴς παρρησία.

9 Σοφοκλέους.
Αἰδῶς γὰρ ἐν κακοῖσιν οὐδὲν ὠφελεῖ·
15 ἢ γὰρ σιωπὴ τῷγκαλοῦντι σύμμαχος.

10 Εὐριπίδου ἐκ Τηλέφου.
Ἀγάμεμνον, οὐδ' εἰ πέλεκυν ἐν χεροῖν ἔχων
μέλλοι τις ἐς τράχηλον ἐμβαλεῖν ἐμόν,
σιγήσομαι, δίκαιά γ' ἀντειπεῖν ἔχων.

20 11 Φιλήμονος Ἐπιδικαζομένου.
Πρόχειρον ἐπὶ τὴν γλῶτταν εὐλόγῳ τρέχειν.

12 Εὐριπίδου Ἐκάβης (1238).
Φεῦ φεῦ. βροτοῖσιν ὥς τὰ χρηστὰ πράγματα
χρηστῶν ἀφορμὰς ἐνδίδωσ' αἰεὶ λόγων.

25 13 Εὐριπίδου ἐν τῷ Δίκτυι.
Θάρσει· τό τοι δίκαιον ἰσχύει μέγα.

14 Μοσχίωνος.
Ὅμως τό γ' ὀρθὸν καὶ δίκαιον οὐ ποτε
σιγῇ παρήσω. τὴν γὰρ ἐντεθραμμένην

ἄστοις Ἀθάνας τῇ τε Θησέως πόλει
καλὸν φυλάξαι γνησίως παρρησίαν.

15 Εὐριπίδου.

Ἀτὰρ σιωπᾶν τά γε δίκαι' οὐ χρή ποτε.

16 Φιλοξένου.

www.libtool.com.cn

5

Φιλοξένος παραδοθεὶς ὑπὸ Διονυσίου ποτὲ εἰς
τὰς λατομίας διὰ τὸ φανλίζειν τὰ ποιήματα αὐτοῦ,
καὶ ἀνακληθεὶς ἔπειτα πάλιν ἐπὶ τὴν ἀκρόασιν αὐτῶν
ἐκλήθη· μέχρι τινὸς ὑπομείνας ἀνέστη· πυθομένου
δὲ τοῦ Διονυσίου "ποῖ δὴ σύ;" "εἰς τὰς λατομίας" 10
εἶπεν.

17 Δημοσθένους.

Οὐδὲν ἂν εἴη τοῖς ἐλευθέροις μεῖζον ἀτύχημα τοῦ
στέρεσθαι τῆς παρρησίας.

18 Ἐκ τῶν Διογένους διατριβῶν.

15

Ὡς περ οὖν τοῦ Ποντικοῦ μέλιτος γεύσασθαι ἐπι-
χειροῦσιν οἱ ἄπειροι, γευσάμενοι δὲ παραχρῆμα ἐξέ-
πτυσαν δυσχεράναντες, ὅτι πικρὸν ἐστὶ καὶ ἀηδές·
οὕτω καὶ τοῦ Διογένους ἀποπειρᾶσθαι μὲν ἤθελον
διὰ πολυπραγμοσύνην, ἐλεγχόμενοι δὲ ἀπεστρέφοντο 20
καὶ ἔφευγον, καὶ ἄλλων μὲν ἤδοντο λαιδορομένων,
αὐτοὶ δ' ἐφοβοῦντο καὶ ἀνεχώρουν· καὶ εἰ μὲν ἔσκα-
πτε καὶ ἔπαιξεν, ὥς περ εἰώθει ἐνίοτε, ὑπερφυῶς ἔχαι-
ρον, ἀνατεινομένου δὲ καὶ σπονδάζοντος οὐχ ὑπέμε-
νον τὴν παρρησίαν. 25

19 Ἐν ταυτίῳ.

Ἐπεὶ αὐτόν γε τὸν Ἀντισθένην παραβάλλων πρὸς
τοὺς λόγους ἐνίοτε ἤλεγχεν ὥς πολὺ μαλακώτερον καὶ
ἔφη αὐτὸν εἶναι σάλπιγγα λαιδορῶν, αὐτοῦ γὰρ οὐκ
ἀκούειν φθεγγομένου μέγιστον. καὶ Ἀντισθένης ἀμυν- 30

νόμενος ἀντὶ τῆς σάλπιγγος ἔλεγε ταῖς σφηξὶν ὅμοιον αὐτὸν εἶναι· καὶ γὰρ τῶν σφηκῶν τὸν μὲν ψόφον τῶν πετρῶν εἶναι μικρόν, τὸ δὲ κέντρον δριμύτατον. ἔχαιρεν οὖν τῇ παρρησίᾳ τοῦ Διογένους.

5 20 Σόλωνος. www.libtool.com.cn

Συμβούλενε μὴ τὰ ἥδιστα, ἀλλὰ τὰ ἄριστα.

21 Πυθαγόρου.

Συγγενεῖ καὶ ἄρχοντι πλήν ἐλευθερίας πάντα εἴκε.

22 Ἐκ τῶν Ἀρίστωνος ὁμοιωμάτων.

10 "Ὅμοιον ἀψινθίου τὸ δριμὺ καὶ λόγου παρρησίαν ἐκκόψαι.

23 Ἐκ τῶν Ἀριστωνύμου τομαρίων.

"Ὡσπερ τὸ μέλι τὰ ἡλκωμένα δάκνει, τοῖς δὲ κατὰ φύσιν ἡδὺ ἐστίν, οὕτω καὶ οἱ ἐκ φιλοσοφίας λόγοι."

15 24 Ἐκ τῶν Δίωνος χειρῶν.

Τὴν ἐπιτίμησιν ὁ Διογένης ἀλλότριον ἀγαθὸν ἔλεγεν εἶναι.

25 Διογένους.

Διογένης Ἀττικοῦ τινὸς ἐγκαλοῦντος αὐτῷ διότι

20 Λακεδαιμονίους μᾶλλον ἐπαινῶν παρ' ἐκείνοις οὐ διατρίβει "οὐδὲ γὰρ ἰατρὸς" εἶπεν "ὕγριεας ὦν ποιητικὸς ἐν τοῖς ὑγιάινουσι τὴν διατριβὴν ποιεῖται."

26 Δημοκρίτου.

Κρέσσον τὰ οἰκῆα ἁμαρτήματα ἐλέγχειν ἢ τὰ
25 ὀθνεῖα.

27 Διογένους.

"Ὁ Διογένης ἔλεγεν, ὅτι οἱ μὲν ἄλλοι κύνες τοὺς ἐχθροὺς δάκνουσιν, ἐγὼ δὲ τοὺς φίλους, ἵνα σώσω.

28 Ἐκ τῶν Σεργήνου.

Ἀντιπάτρῳ ἀγροΐκος ἄνθρωπος ἐπεδίδου βιβλίον ἐντυχίαν ἔχον, ὃ δὲ οὐ σχολάζειν ἔφη. "καὶ μὴ βασιλευε" εἶπεν ἐκεῖνος "εἰ μὴ σχολὴν ἄγεις."

29 Ἐν ταυτῷ.

Πρεσβῦτις δικαζομένη ἐπὶ Φίλιππου, ὡς ἐώρα5 νυστάζοντα ἔπειτα μέλλοντα ἀποφαίνεσθαι, ἔδειτο συγχωρῆσαι αὐτῇ ἑφεῖναι. ὃ δὲ "ἐπὶ τίνα;" εἶπεν. "ἐπὶ Φίλιππον" ἀπεκρίνατο "ἐργηγορότα."

30 Δημοκράτους.

Δημοκράτης ἰδὼν κλέπτην ὑπὸ τῶν ἑνδεκα ἀπα-10 γόμενον "ἄθλιε" εἶπε "τί γὰρ τὰ μικρὰ ἔκλεπτες ἄλλ' οὐ τὰ μεγάλα, ἵνα καὶ σὺ ἄλλους ἀπῆγες;"

31 Ἱπποκράτους.

Ἱπποκράτην ἔπειθέ τις πρὸς Ξέρξην ἀπαίρειν, χρηστὸν εἶναι φάσκων βασιλέα. ὃ δὲ "οὐ δέομαι" ἔφη 15 "χρηστοῦ δεσπότου."

32 Δημοσθένους.

Δημοσθένης πρὸς κλέπτην εἰπόντα "οὐκ ἤδεις ὅτι σὸν ἐστιν," "ὅτι δέ" ἔφη "σὸν οὐκ ἐστιν ἤδεις."

33 Πυθαγόρου.

20

Τὰ ἁμαρτήματά σου πειρῶ μὴ λόγοις καλύπτειν, ἀλλὰ θεραπεύειν ἐλέγχους.

34 Τοῦ αὐτοῦ.

Οὐχ οὕτω χαλεπὸν ἁμαρτάνειν ὥς τὸν ἁμαρτάνοντα μὴ ἐξελέγχειν.

25

35 Τοῦ αὐτοῦ.

Ὡσπερ σωματικὸν πάθος οὐ κρυπτόμενον οὐδὲ ἐπαινούμενον ὑγιάζεται, οὕτως οὐδὲ ψυχὴ κακῶς φρουρουμένη καὶ συναγορευομένη θεραπεύεται.

36 Πλάτωνος.

Διονύσιος ὁ τύραννος ἀτιμάζων αὐτὸν διὰ τὴν πρὸς Δίωνα φιλίαν κατέκλινεν αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ χώρᾳ· καὶ μυκτηρίζων ἥ που ὁ Πλάτων ἔφη ἐν-
 5 θένδε ἀπελθὼν πολὺν ἐν Ἀκαδημαίᾳ λόγον καθ' ἡμῶν διαθήσει." ὁ δὲ "μὴ λόγων" ἔφη "γένοιτο τοσαύτη ἀπορία ὥστε περὶ σοῦ διαλέγεσθαι."

37 Διογένους.

Διογένης ἤρετο Πλάτωνα εἰ νόμους γράφει· ὁ δὲ
 10 ἔφη. Τί δαί; πολιτείας ἐγραψας; Πάννυ μὲν οὖν. Τί οὖν, ἡ πολιτεία νόμους οὐκ εἶχεν; Εἶχεν. Τί οὖν ἔδει σε πάλιν νόμους γράφειν;

38 Αἰλιανοῦ (VH. 14, 3).

Τιμόθεος ὁ Κόνωνος πρὸς Ἀριστοφῶντα τὸν Ἀξη-
 15 νιέα πάντων ἄριστα ἔχοντα λόγον εἶπεν· ἐπεὶ γὰρ ἄσματος ἦν ὁ Ἀριστοφῶν, πικρότατα αὐτοῦ καθίκετο ὁ Τιμόθεος εἰπὼν "ὦ ἱκανὸν οὐδέν, τούτῳ γε αἰσχρὸν οὐδέν."

39 Ἐκ τῶν Ἀρίστωνος ὁμοιωμάτων.

20 Φήσαντός τινος "λίαν μοι ἐπισκώπτεις," ἔφη "καὶ γὰρ τοῖς σπληνικοῖς τὰ μὲν δριμέα καὶ πικρὰ ὠφέλιμα, τὰ δὲ γλυκέα βλαβερά."

40 Δημοκρίτου.

Οἰκίμιον ἐλευθερίας παρρησίῃ, κίνδυνος δὲ ἡ τοῦ
 25 καιροῦ διάγνωσις.

41 Δημοσθένους Ὀλυνθιακῶν γ' (p. 34).

Ἀλλὰ δικαίου πολίτου κρίνω τὴν τῶν πραγμάτων σωτηρίαν ἀντὶ τῆς ἐν τῷ λέγειν χάριτος αἰρεῖσθαι.

42 Ἐκ τῶν Σερήνου.

Ἡ Λάκαινα πωλουμένη πρὸς τὸν ἐρόμενον τί ἐπί-
σταται, "ἐλευθέρα" ἔφη "εἶναι."

43 Θεμιστίου ἐκ τοῦ περὶ ψυχῆς.

Εἰ μὲν οὖν ὀρθῶς ἐπὶ Πλάτωνος εἶπε Διογένης
"τί δὲ ὄφελος ἡμῖν ἀνδρὸς οὗ πολλὴν ἤδη χρόνον φιλο- 5
σοφῶν οὐδένα λελύπηκεν;" ἔτεροι κρινοῦσιν. Ἰσως
γὰρ ὥς τὸ μέλι δεῖ καὶ τὸν λόγον τοῦ φιλοσόφου τὸ
γλυκὺ δηκτικὸν ἔχειν τῶν ἡλκωμένων.

44 Εὐσεβίου.

Παρηρησίη ἀπὸ γνώμης ἐλευθέρης καὶ ἀληθείην 10
ἀσπαζομένης προέρχεται· παρῆξαι δὲ αὐτὴν ἀμώμη-
τον οὐ τῷ πᾶσι καὶ ὥς ἔτυχεν ἐπιτιμαῖν καὶ λοιδορέ-
σθαι, νομίζων τοῦτο εἶναι τὴν παρηρησίην· ἀλλ' εἰ
πρὸς οὓς δεῖ καὶ ὑπὲρ τίνων χρὴ καὶ ἐν ᾧ χρὴ μετὰ
τοῦ χρησίμου τῶν παρισταμένων ξὺν νόῳ προσδια- 15
λέγοιο.

45 Τοῦ αὐτοῦ.

Ἐχθρὸς τἀληθέα εἰπὼν τοῦ προσποιημένου φί-
λου πρὸς χάριν εἰπόντος παντὸς αἰρετώτερος.

46 Σωκράτους.

20

Τῆς παρηρησίας ὥσπερ ὥρας ἐν καιρῷ ἢ χάρις
ἡδίων.

47 Τοῦ αὐτοῦ.

Οὔτε μάχαιραν ἀμβλεῖαν οὔτε παρηρησίαν ἀπρα-
κτον ἔχειν δεῖ.

25

48 Τοῦ αὐτοῦ.

Οὔτε ἐκ τοῦ κόσμου τὸν ἥλιον οὔτε ἐκ τῆς παι-
δείας ἀρτέον τὴν παρηρησίαν.

49 Τοῦ αὐτοῦ.

Ἔστιν ὥσπερ τρίβωνα ῥυπαρὸν ἀμπεχόμενον εὐ- 30

εκτεῖν, οὕτως καὶ βίον ἔχοντα πενιχρὸν παρρησιά-
ζεσθαι.

50 Ἑρμοῦ ἐκ τοῦ Ἰσιδος πρὸς Ὁρόν.

Ἐλεγχος γὰρ ἐπιγνωσθεῖς, ὃ μέγιστε βασιλεῦ,
5 εἰς ἐπιθυμίαν φέρει τὸν ἐλεγχθέντα ὢν πρότερον
οὐκ ᾔδει.

ΠΕΡΙ ΚΟΛΑΚΕΙΑΣ. ΙΔ.

1 Ποσειδίππου.

Τὴν χλανίδα πάντες, ὥς ἔοικεν, οὐκ ἐμὲ
10 προσηγόρευον. οὐδὲ εἰς νῦν μοι λαλεῖ.

2 Κριτίου.

Ὅστις δὲ τοῖς φίλοισι πάντα πρὸς χάριν
πράσσω, ὁμιλεῖ, τὴν παραντίχ' ἡδονὴν
ἔχθραν καθίστησ' εἰς τὸν ὕστερον χρόνον.

15 3 Εὐριπίδου Ἐρεχθεῖ.

Φίλους δὲ τοὺς μὲν μὴ χαλῶντας ἐν λόγοις
κέκτησο, τοὺς δὲ πρὸς χάριν σὺν ἡδονῇ
τῇ σῇ πονηροὺς κληῖθρον εἰργέτω στέγης.

4 Ζήνωνος.

20 Ἐλεγγε σαυτὸν ὅστις εἶ, μὴ πρὸς χάριν
ἄκου', ἀφαιροῦ δὲ κολάκων παρρησίαν.

5 Εὐριπίδου Ἰφιγενείας (Aul. 979).

Αἰνούμενοι γὰρ ἀγαθοὶ τρόπον τινα
μισοῦσι τοὺς αἰνοῦντας, ἣν αἰνῶσ' ἄγαν.

25 6 Εὐριπίδου Ὀρέστου (1162).

Βάρος τι καὶ τόδ' ἐστὶν αἰνεῖσθαι λίαν.

7 Νικολάου.

Τὸ τῶν παρασίτων, ἄνδρες, ἐξεῦρεν γένος
 Διὸς πεφυκῶς, ὥς λέγουσι, Τάνταλος.
 οὐ δυνάμενος δὲ τῇ τέχνῃ χρῆσθαι καλῶς,
 ἀκόλαστον ἔσχε γλῶσσαν, εἴτ' ἀκούσιν
 δίφρῳ περιπεσὼν δυνάμενῳ λιμὸν ποιεῖν, 5
 ἀπὸ τῆς τραπέξης ἑξαπίνης ἀπεστράφη.
 ἄφνω δὲ πληγὴς εἰς μέσῃν τὴν γαστέρα
 ἔδοξεν αὐτῷ γεγονέναι τᾶν κατὰ
 Σίπυλόν τε τοῦτον ἀνατετράφθαι τὸν τρόπον.
 καὶ μάλα δικαίως· Φρυγὲ γὰρ ὧν οὐκ ἱκανὸς ἦν 10
 τὴν τοῦ τρέφοντος εὐ φέρειν παρρησίαν.
 διὸ δὴ τοιαύτης παντελῶς καχεξίας
 ἐν τοῖς βλοῖς παρὰ πᾶσιν ἐξηλωμένης,
 πικρῶς ἐπιπλήξαι βούλομ', ἂν περ νῆ Δία
 παρρησίαν μοι δῶτε, τοὺς ἀσυμβόλους 15
 τᾶλλότρια δειπνεῖν ἐλομένους ἄνευ πόνου.
 τί γὰρ μαθὼν, ἄνθρωπε, πρὸς τῶν δαιμόνων
 βούλει παρασιτεῖν; ἢ τί τῶν ἐν τῷ βίῳ
 ξυνῆκας; εἶπον, ἄξιον γὰρ εἰδέναι.
 τίνος μαθητῆς γέγονας; αἵρεσιν τίνα 20
 ζηλοῖς; ἀπὸ τίνων δογμάτων ὁρμώμενος
 τολμᾷ παρασιτεῖν; ἃ μόλις ἡμεῖς τὸν βίον
 ἅπαντα κατατρίψαντες, οὐδὲ νῦν ἔτι
 ἀνερωγμένην δυνάμεθα τὴν θύραν ἰδεῖν,
 διὰ τοὺς ἀνοδίᾳ τᾶλλότρια μασώμενους. 25
 οὐ παντὸς ἀνδρὸς ἐπὶ τράπεζαν ἔσθ' ὁ πλοῦς.
 πλευρὰν ἔχειν πρῶτιστον ἐν τούτοισι δεῖ,
 πρόσωπον ἱταμόν, χρῶμα διαμένον, γνάθον
 ἀκάματον, εὐθύς δυνάμενην πληγὰς φέρειν·
 στοιχεῖα μὲν ταῦτ' ἐστὶ τῆς ὅλης τέχνης. 30
 ἔπειτα δεῖ σκωπτόμενον ἐφ' ἑαυτῷ γελᾶν·
 αἰσχρὸν γὰρ οἶμαι δοῦλον εἶναι σκώματος.

- ἀπὸ τῶν ἐτῶν κλέπτει τις, ἢ καὶ βλάπτεται
 θέλων καλὸς εἶναι, καὶ παρ' ἡλικίαν νοσεῖ;
 ἔστω Γανυμήδης οὗτος ἀποθεούμενος.
 πρὸς χάριν ὁμίλει τοῦ τρέφοντος ἐπ' ὀλέθρῳ.
 5 παρατάττεται τις ~~καὶ ποιεῖ πάντας νεκροὺς~~
 δειπνῶν; σιωπῇ τοῦτον ὑπομνητορῶν
 εἰς τὴν τράπεζαν καὶ σὺ τὴν χολὴν ἄφες.
 οἶμαι δ' ἔμεινεν εὖθετον τῷ πράγματι,
 παῖδες, γεγονέναι· πάντα γὰρ πρόσσεστί μοι
 10 ὅσα περ ἔχειν τὰλλότρια τὸν δειπνοῦντα δεῖ,
 λιμὸς ἀπόνοια τόλμα γαστήρ ἀργία.
 καὶ νῦν μ' ὁ Λυδῶν τῶν πολυχρόσων ἄναξ
 σύνδειπνον αὐτῷ κέκρικεν εἶναι καὶ φίλον.
- 8 Δημοκρίτου.
- 15 Εὐλογεῖν ἐπὶ καλοῖς ἔργμασι καλόν· τὸ γὰρ ἐπὶ
 φλαύροισι κίβδηλον καὶ ἀπατεῶνος ἔργον.
- 9 Ἐκ τῶν Ἀριστωνύμου τομαρίων.
 Τὰ μὲν ξύλα τὸ πῦρ αὖξοντα ὑπ' αὐτοῦ κατανα-
 λίσκεται, ὁ δὲ πλοῦτος ἐκτρέφει τοὺς κόλακας ὑπ'
 20 αὐτῶν τούτων διαφθείρεται.
- 10 Σωτίωνος ἐκ τοῦ περὶ ὀργῆς.
 Οἱ δελφῖνες μέχρι τοῦ κλύδωνος συνδιανήχονται
 τοῖς κολυμβῶσι, πρὸς δὲ τὸ ξηρὸν οὐκ ἐξοκέλλουσιν·
 οὕτως οἱ κόλακες ἐν εὐδία παραμένουσιν, ὥς καὶ οἱ
 25 τοὺς φίλους εἰς ἀποδημίαν προπέμποντες μέχρι τῆς
 λείας συμπαρακολουθοῦσιν, ἐπειδὴν δὲ εἰς τραχείαν
 ἔλθωσιν, ἀπίασιν.
- 11 Φαβωρίνου.
 Ἔστι δὲ οὐκ ἀξιοπίστος ἔπαινος, ὃν ἐπαινεῖ τις
 30 ἕτερον διὰ τὸ ἑαυτοῦ συμφέρον.

12 Τοῦ αὐτοῦ.

Ὡσπερ ὁ Ἀκταίων ὑπὸ τῶν τρεφομένων ὑπ' αὐτοῦ κυνῶν ἀπέθανεν, οὕτως οἱ κόλακες τοὺς τρέφοντας κατεσθίουσι.

13 Θεοδώρου ὁ πῆρ Ἐλπίδος Φοριανῆς. 5

Εἰσόδος δὲ ἦν παρ' αὐτὴν οὐκ ὀλίγη, τῶν μὲν τοῦ ἥθους τὴν ἀφέλειαν ἀποδεχομένων, τῶν δέ τι καὶ δεομένων ἴσως· τῶν δὲ πολλῶν συνήθη νοσοῦντων καὶ οἰκεία φύσει χρωμένων, οἳ τοὺς πλουτοῦντας ὥσπερ τι κρεῖττον θαυμάζοντες φθείρεσθαι πρὸς τὰς τούτων 10 θύρας εἰώθασιν, καὶ μὴδ' ὅτιοῦν τῆς εὐπορίας μετέξιν μέλλωσιν.

14 Διογένους.

Ἐπὶ τῆς κολακείας ὥσπερ ἐπὶ μνήματος αὐτὸ μόνον τὸ ὄνομα τῆς φιλίας ἐπιγράφεται. 15

15 Ἴσοκράτους πρὸς Δημόνικον.

Μίσει τοὺς κολακεύοντας ὥσπερ τοὺς ἐξαπατῶντας· ἀμφότεροι γὰρ πιστευθέντες τοὺς πιστεύοντας ἀδικοῦσι.

16 Κράτητος. 20

Κράτης τοὺς κόλακας φησι συγκατανευσιφάγους.

17 Ἀντισθένης.

Ἀντισθένης αἰρετώτερόν φησιν εἰς κόρακας ἐμπεσεῖν ἢ εἰς κόλακας· οἳ μὲν γὰρ ἀποθανόντος τὸ σῶμα, οἳ δὲ ζῶντος τὴν ψυχὴν λυμαίνονται. 25

18 Πυθαγόρου.

Χαῖρε τοῖς ἐλέγχουσί σε μᾶλλον ἢ τοῖς κολακεύουσιν· ὥς δ' ἐχθρῶν χείρονας ἐκτρέπου τοὺς κολακεύοντας.

19 Ἀντισθένης.

30

Ἀντισθένης ἔλεγεν, ὥσπερ τὰς ἐταίρας τὰγαθὰ πάντα εὐχεσθαι τοῖς ἐρασταῖς παρεῖναι πλὴν νοῦ καὶ φρονήσεως, οὕτω καὶ τοὺς κόλακας οἷς σύνεισι.

20 Κράτης.

5 Κράτης πρὸς νέον πλούσιον πολλοὺς κόλακας ἐπισυρόμενον "νεανίσκε" εἶπεν "έλεῶ σου τὴν ἐρημίαν."

21 Σωκράτους.

Ἡ τῶν κολάκων εὐνοια καθάπερ ἐκ τροπῆς φεύγει τὰς ἀτυχίας.

10 22 Τοῦ αὐτοῦ.

Θηρεύουσι τοῖς μὲν κυσὶ τοὺς λαγῶνους οἱ κυνηγοί, τοῖς δὲ ἐπαίνοις τοὺς ἀνοήτους οἱ κόλακες.

23 Τοῦ αὐτοῦ.

15 Οἱ μὲν λύκοι τοῖς κυσίν, οἱ δὲ κόλακες τοῖς φίλοις ὄντες ὅμοιοι ἀνομοίων ἐπιθυμοῦσιν.

24 Τοῦ αὐτοῦ.

"Εοικεν ἡ κολακεία γραπτῇ πανοπλίᾳ. διὸ τέρψιν μὲν ἔχει, χρεῖαν δὲ οὐδεμίαν παρέχεται.

25 Πλάτωνος ἐκ τῆς πρὸς Διόνυσον ἐπιστολῆς (317 c).

20 Ἐώρων γὰρ καὶ τότε καὶ νῦν ὁρῶ τὰς μεγάλας οὐσίας καὶ ὑπερόγκους τῶν τε ιδιωτῶν καὶ τῶν μονάρχων, σχεδὸν ὥσθ περ ἂν μείζους ᾧσι, τοσοῦτῳ πλείους καὶ μείζους τοὺς διαβάλλοντας, καὶ πρὸς ἡδονὴν μετὰ
25 αἰσχροῦς βλάβης τοὺς ὁμιλοῦντας τρεφούσας, οὐ κακὸν οὐδὲν μείζον γεννᾷ πλοῦτός τε καὶ ἡ τῆς ἄλλης ἐξουσίας δύναμις.

26 Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ Μενεξένου ἢ ἐπιταφίου (235 d).

Ὅταν δέ τις ἐν τούτοις ἀγωνίζεται, ὥσπερ καὶ ἐπαινεῖ, οὐδὲν μέγα δοκεῖν εὖ λέγειν.

ΠΕΡΙ ΑΣΩΤΙΑΣ. ΙΕ.

1 Μενάνδρου.

Τοὺς τὸν ἴδιον δαπανῶντας ἀλογίστως βίον 5
τὸ καλῶς ἀκούειν ταχὺ ποιεῖ πάσχειν κακῶς.

2 Εὐφρονος διδύμων.

Ὁ γὰρ τὸν ἴδιον οἰκονομῶν κακῶς βίον,
πῶς οὗτος ἂν σώσειε τῶν ἔξω τινά;

3 Διφίλου.

Ἔργον συναγαγεῖν σωρὸν ἐν πολλῷ χρόνῳ, 10
ἐν ἡμέρᾳ δὲ διαφορῆσαι ῥάδιον.

4 Μενάνδρου.

Λαμπρῶς μὲν ἔνιοι ζῶσιν, οἷς χαλεπώτερον 15
τοῦ περιποιήσασθαι τι τὸ φυλάττειν βίον.

5 Φιλήμονος.

Ἄν μὲν πλέωμεν ἡμερῶν που τεττάρων,
σκεπτόμεθα τὰναγκαῖ' ἐκάστης ἡμέρας.
ἂν ἡ δὲ φείσασθαι τι τοῦ γήρως χάριν, 20
οὐ φεισόμεσθ' ἐφόδια περιποιούμενοι;

6 Θεόγνιδος (331).

Ὡσπερ ἐγώ, μέσσην ὁδὸν ἔρχεο ποσσίν,
μηδ' ἐτέροισι δίδου, Κύρνε, τὰ τῶν ἐτέρων.

7 Πυθαγόρου (Aur. carm. 37).

Μὴ δαπανᾷν παρὰ καιρὸν ἀπειροκάλως ἐνι ἡμῶν, 25
μηδ' ἀνελεύθερος ἴσθι. μέτρον δ' ἐπὶ πᾶσιν ἄριστον.

8 Σωκράτους.

Σωκράτης ἰδὼν τινα προχείρως πᾶσι χαριζόμενον καὶ ἀνεξετάστως ὑπηρετούμενον “κακῶς” εἶπεν “ἀπόλοιο, ὅτι τὰς Χάριτας, παρθένους οὐσας, πόρνας ἐποίησας.”

59 Διογένους. www.libtool.com.cn

Διογένης ἄσωτον ἦτι μνᾶν· τοῦ δὲ εἰπόντος “διὰ τί τοὺς ἄλλους τριώβολα, ἐμὲ δὲ μνᾶν αἰτεῖς;” ἔφη “παρὰ μὲν τῶν ἄλλων ἐλπίζω πάλιν λαβεῖν, παρὰ δὲ σοῦ οὐκέτι.”

10 10 Κράτητος.

Κράτης τὰ τῶν πλουσίων καὶ ἄσώτων χρήματα ταῖς ἐπὶ τῶν κρημνῶν σγκαῖς εἵκαζεν, ἀφ’ ὧν ἄνθρωπον μηδὲν λαμβάνειν, κόρακας δὲ καὶ ἰκτίνους, ὥσπερ παρὰ τούτων ἐταίρας καὶ κόλακας.

15 11 Δημοσθένους ἐν τῷ πρὸς Λεπτίνην (472).

Τῶν γὰρ ἀνθρώπων οἱ πλείστοι κτῶνται μὲν τὰ γαθὰ τῷ καλῶς βουλευέσθαι καὶ μηδενὸς καταφρονεῖν, φυλάττειν δ’ οὐκ ἐθέλουσι τοῖς αὐτοῖς τούτοις.

12 Ζήνωνος.

20 Ζήνων πρὸς τοὺς ἀπολογουμένους ὑπὲρ τῆς αὐτῶν ἄσωτίας καὶ λέγοντας ἐκ πολλοῦ τοῦ περιόντος ἀναλίσκειν, ἔλεγεν “ἦ που καὶ τοῖς μαγείοις συγγνώσεσθε, ἐὰν ἄλμυρὰ λέγωσι πεποιηκέναι τὰ ὄψα, ὅτι πληθὺς ἁλῶν αὐτοῖς ὑπῆρχεν;”

25 13 Ξενοφῶν ἐν τῷ ζ’ (5, 82) τῆς Κύρου παιδείας.

Οὐ γὰρ τὸ μὴ λαβεῖν τὰ γαθὰ οὕτω χαλεπὸν, ὥς τὸ λαβόντα στερηθῆναι.

ΠΕΡΙ ΦΕΙΔΩΛΙΑΣ. ΙΓ.

1 Φιλήμονος.

Ἄν οἷς ἔχομεν, τούτοιςι μηδὲ χρώμεθα,
ἅ δ' οὐκ ἔχομεν ζητῶμεν, ὧν μὲν διὰ τύχην,
ὧν δὲ δι' ἑαυτοὺς ἐσομεθ' ἐστερημένοι.

5

2 Ἀπολλοδώρου.

Μισῶ τύχην συνοῦσαν ἀτυχεῖ σώματι.
ὅστις γὰρ εὐπορῶν, παρὸν ζῆν ἡδέως,
κακῶς διάγει, τί ἂν τις ἄλλ' ἢ τῇ τύχῃ
μέμφοιτο, διότι δυστυχεῖ συνδυστυχεῖ;

10

3 Ἐγὼ γ' ἂν οὐ τὸν πλοῦτον ἰδοίμι ὅσος ἐστίν, ἀλλ'
ὅστις αὐτὸν κέκτηται, εἰ ὑπέρτερός ἐστιν ὧν ἔχει.

4 Εὐριπίδου Ἀντιόπης.

Εἰ δ' εὐτυχῶν τις καὶ βίον κεκτημένος,
μηδὲν δόμοιςι τῶν καλῶν πειράσεται,
ἐγὼ μὲν αὐτὸν οὐποτ' ὄλβιον καλῶ,
φύλακα δὲ μᾶλλον χρημάτων εὐδαίμονα.

15

5 Εὐριπίδου Ἰνοῦ.

Ἀμουσία τοι μηδ' ἐπ' οἰκτροῖσιν δάκρυ
στάζειν. κακὸν δὲ χρημάτων ὄντων ἅλις
φειδοῖ πονηρᾷ μηδέν' εὖ ποιεῖν βροτῶν.

20

6 Εὐριπίδου Δανάης.

Ὅστις δόμους μὲν ἦδεται πληρουμένους,
γαστρος δ' ἀφαιρῶν σῶμα δύστηνος κακοῖ,
τοῦτον νομίζω καὶ θεῶν συλῶν βρέτη
τοῖς φιλτάτοις τε πολέμιον πεφυκέναι.

25

7 Μεγάδρου.

Οὐ πάποτ' ἐξήλωσα πλουτοῦντα σφόδρα
ἄνθρωπον ἀπολαύοντα μηδὲν ὧν ἔχει.

8 Τοῦ αὐτοῦ.

Μὴ πάντοθεν κέρδαιν'· ἐπαισχύνου δέ μοι·
τὸ μὴ δικαίως εὐτυχεῖν ἔχει φόβον.

ὧ̃ τρισκακοδαίμων, ὅστις ἐκ φειδωλίας
5 κατέθετο μῖσος διπλάσιον τῆς οὐσίας.

9 Θεοκρίτου (10, 54).

Κάλλιον, ὧ̃ 'πιμελητὰ φιλάργυρε, τὸν φακὸν ἔψειν,
μὴ 'πιτάμης τὰν χεῖρα διαπρίων τὸ κύμινον.

10 Μενάνδρου ἐν Ψευδηρακλεῖ.

10 'Αστοργίαν ἔχει τιν' ὁ σκληρὸς βίος.

11 'Απολλοδώρου 'Αποκαρτερῶν.

'Αλλὰ σχεδόν τι τὸ κεφάλαιον τῶν κακῶν
εἴρηκας· ἐν φιλαργυρίᾳ γὰρ πάντ' ἐνι.

12 'Αντιφάνους.

15 'Ως δυστυχεῖς, ὅσοισι τοῦ κέρδους χάριν
ἐπίπροσθε τ' ἀσυχρὰ φαίνεται' εἶναι τῶν καλῶν·
ἐπισκοτεῖ γὰρ τῷ φρονεῖν τὸ λαμβάνειν.

13 Μενάνδρου ἐκ Δυσκόλου.

Περὶ χρημάτων λαλεῖς ἀβεβαίου πράγματος.

20 εἰ μὲν γὰρ οἶσθα ταῦτα παραμενοῦντά σοι
εἰς ἅπαντα τὸν χρόνον, φύλαττε, μηδενὶ
ἄλλῳ μεταδιδούς, αὐτὸς ὢν δὲ κύριος·
εἰ δ' οὐ σεαυτοῦ, τῆς τύχης δὲ πάντ' ἔχεις,
τί ἂν φθονοίης, ὧ̃ πάτερ, τούτων τινί;

25 αὐτὴ γὰρ ἄλλῳ τυχὸν ἀναξίῳ τινὶ
παρελομένη σοῦ πάντα προσθήσει πάλιν.
διόπερ ἔγωγε φημὶ δεῖν ὅσον χρόνον
εἶ κύριος, χρῆσθαι σε γενναίως, πάτερ,
αὐτόν, ἐπικουρεῖν πᾶσιν, εὐπόρους ποιεῖν

30 ὥς ἂν δύνῃ πλείστους διὰ σαυτοῦ· τοῦτο γὰρ

ἀθάνατόν ἐστι, κἄν ποτε πταίσας τύχης,
ἐκεῖθεν ἔσται ταυτὸ τοῦτό σοι πάλιν.

13^a Πολλῶ δὲ κρεῖττόν ἐστιν ἐμφανῆς φίλος
ἢ πλοῦτος ἀφανῆς, ὃν σὺ κατορύξας ἔχεις.

14 Εὐσεβίου. www.libtool.com.cn 5

Ἀνὴρ μεγάλα ἔχων χρήματα ἀποτεθησασυρισμένα,
ἔπειτα γνώμη τῇ ἑωυτοῦ ἐς μηδὲν τῶν δεόντων οἷός
τε ἑὼν αὐτοῖς χρεέσθαι, ἔοικε τῷ τὰ ἐν τοῖς δημοσίοις
ἀποκείμενα πεπιστευκότι ἑωυτοῦ εἶναι. δόξη μὲν γὰρ
ὁμοίῃ πλουτέουσι· τόπερ δὲ τοῦ κεκτηῆσθαι ἐστὶν οἱ- 10
κῆιον, τοῦ αὐτοῖς χρεέσθαι, ἀπεστερέαται ὁμοίως ἀμ-
φότεροι.

15 Θεοπόμπου.

Εἴ τις πλεῖστα τῶν ἀγαθῶν κεκτημένος μετὰ τοῦ
λυπεῖσθαι διάγοι τὸν βίον, ἀπάντων ἂν εἴη καὶ τῶν 15
ὄντων καὶ τῶν ἐσομένων ἀθλιώτατος.

16 Δημοκρίτου.

Οἱ φειδωλοὶ τὸν τῆς μελίσσης οἶτον ἔχουσιν, ἐρ-
γαζόμενοι ὥς ἀεὶ βιωσόμενοι.

17 Τοῦ αὐτοῦ. 20

Οἱ τῶν φειδωλῶν παῖδες ἀμαθέες γινόμενοι, ὥς-
περ οἱ ὀρχησται οἱ ἐς τὰς μαχαίρας ὀρούοντες, ἣν ἐνὸς
μῦνον μὴ τύχῃσι καταφερόμενοι, ἔνθα δεῖ τοὺς πό-
δας ἐρεῖσαι, ἀπόλλυνται (χαλεπὸν δὲ τυχεῖν ἐνός, τὸ
γὰρ ἵχνιον μῦνον λέλειπται τῶν ποδῶν)· οὕτω δὲ καὶ 25
οὗτοι, ἣν ἀμάρτωσι τοῦ πατρικοῦ τύπου τοῦ ἐπιμε-
λέος καὶ φειδωλοῦ, φιλέουσι διαφθεῖρεσθαι.

18 Τοῦ αὐτοῦ.

Φειδώ τοι καὶ λιμὸς χρηστή, ἐν καιρῷ δὲ καὶ δα-
πάνη· γινώσκειν δὲ ἀγαθοῦ. 30

19 Ἀντιφῶντος.

Εἰσί τινες οἱ τὸν παρόντα μὲν βίον οὐ ζῶσιν, ἀλλὰ παράσκευάζονται πολλῇ σπουδῇ ὥς ἑτερόν τινα βίον βιωσόμενοι, οὐ τὸν παρόντα· καὶ ἐν τούτῳ πα-
 5 ραλειπόμενος ὁ χρόνος οἴχεται.

20 Μητροδώρου.

Ἐτοιμάζονται τινες διὰ βίου τὰ πρὸς τὸν βίον, ὥς βιωσόμενοι μετὰ τὸ λεγόμενον ζῆν, οὐ συνορῶντες ὥς πᾶσιν ἡμῖν θανάσιμον ἐγκέχεται τὸ τῆς γενέσεως
 10 φάρμακον.

21 Δημοκρίτου.

Βίος ἀνεόρταστος μακρὴ ὁδὸς ἀπανδόκευτος.

22 Πλουτάρχου ἐκ τῶν ὑγιεινῶν παραγ-
 γελμάτων (125 e).

15 Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ μικρολογία καὶ γλισχρότης ἐνί-
 ους ἀναγκάζει πιεζοῦντας οἴκοι τὰς ἐπιθυμίας καὶ
 κατισχναίνοντας, ἐμπίπλασθαι παρ' ἑτέρων τῶν πο-
 λυτελῶν καὶ ἀπολαύειν, καθάπερ ἐκ πολέμιας ἀφει-
 δῶς ἐπισιτιζομένους· εἴτα κακῶς διατεθέντες ἀπιᾶ-
 20 σιν, εἰς τὴν ὑστεραίαν ἐφόδιον τῆς ἀπληστίας τὴν
 ἀπεψίαν ἔχοντες.

23 Θεοκρίτου.

Θεόκριτος τοὺς πολλοὺς τῶν πλουσίων ἔλεγεν
 ἐπιτρόπους εἶναι ἀλλὰ μὴ δεσπότας τῶν χρημάτων.

25 24 Εὐσεβίου.

Ἄνδρα χρήματα μεγάλα ἔχοντα ἀποτεθησαυρι-
 σμένα, καὶ αὐτοῦ τούτου εἵνεκα ἐπικτώμενον, καὶ
 ὅπως αἰεὶ τι τοῖς παρεούσι προσθήῃ πρήγματα μὲν
 ἔχοντα, μήτε δὲ ἐς ἑωυτὸν μήτε ἐς ἄλλο τι τῶν χρησί-
 30 μων ἀναλίσκοντα, μήποτε πλουτέειν ἀποφήναιο, φύ-

λακα δὲ καὶ ποριστὴν εἶναι ἀλλοτρίων χρημάτων, καὶ
πόνους ἔχειν αἰρῆσθαι πολλάκις καὶ τοῖς ἑωυτῷ μη-
δὲν προσήκουσιν ἐπικτώμενον.

25 Ξενοφῶντος ἐν τῷ ἡ' τῆς παιδείας (VIII,
2, 23). www.libtool.com.cn 5

Ὅπως δὲ καὶ τοῦτο εἰδείης, ὦ Κροῖσε, ἐγὼ γὰρ οὐ
τοὺς πλείστα ἔχοντας καὶ φυλάττοντας πλείστα εὐ-
δαιμονεστάτους ἡγοῦμαι· οἱ γὰρ τὰ τεῖχη φυλάττου-
τες, οὗτοι ἂν εὐδαιμονέστατοι εἴησαν, πάντα γὰρ τὰ
ἐν ταῖς πόλεσι φυλάττουσιν· ἀλλ' ὅς ἂν πλείστα κτᾶ- 10
σθαί τε δύνηται σὺν τῷ δικαίῳ καὶ χρῆσθαι πλείστοις
σὺν τῷ καλῷ, τοῦτον ἐγὼ εὐδαιμονέστατον νομίζω
κατὰ χρήματα.

26 Σωκράτους.

Ὁ τῶν φιλαργύρων πλοῦτος ὥσπερ ὁ ἥλιος κατα- 15
δύς εἰς τὴν γῆν οὐδένα τῶν ζώντων εὐφραίνει.

27 Τοῦ αὐτοῦ.

Ὁ τῶν φιλαργύρων βίος ἔοικε νεκροῦ δείπνῳ·
πάντα γὰρ ἔχων τὸν εὐφραινόμενον οὐκ ἔχει.

28 Ἐπικούρου.

20

Γεγόναμεν ἅπαξ· δις οὐκ ἔστι γενέσθαι· δεῖ δὲ
τὸν αἰῶνα μηκέτ' εἶναι. σὺ δὲ τῆς αὔριον οὐκ ὦν κύ-
ριος ἀναβάλλῃ τὸν καιρόν· ὁ δὲ πάντων βίος μελλη-
σμῷ παραπόλλυται· καὶ διὰ τοῦτο ἕκαστος ἡμῶν
ἀσχολούμενος ἀποθνήσκει. 25

29 Ἀντιφώντος.

Ἔστι δέ τις λόγος, ὡς ἄρα ἰδὼν ἀνὴρ ἄνδρα ἑτε-
ρον ἀργύριον ἀναιρούμενον πολὺν ἐδείτο οἱ δανεῖσαι
ἐπὶ τόκῳ· ὁ δ' οὐκ ἠθέλησεν, ἀλλ' ἦν οἷος ἀπιστεῖν
τε καὶ μὴ ὠφελεῖν μηδένα, φέρων δ' ἀπέθετό ποι δὴ 30

καί τις καταμαθὼν τοῦτο ποιοῦντα ὑφείλετο· ὑστέρω
 δὲ χρόνῳ ἐλθὼν οὐχ εὗρισκε τὰ χρήματα ὁ καταθέμε-
 νος. περιαλγῶν οὖν τῇ συμφορᾷ τὰ τε ἄλλα καὶ ὅτι
 οὐκ ἔχρησε τῷ δεομένῳ, ὃ ἂν αὐτῷ καὶ σῶον ἦν καὶ
 5 ἕτερον προσέφερον, ἀπατήσας τῷ ἀνδρὶ τῷ τότε δα-
 νειζομένῳ ἀπωλοφύρετο τὴν συμφορὰν ὅτι ἐξήμαρτε,
 καὶ ὅτι οἱ μεταμέλει οὐ χαρισαμένῳ, ἀλλ' ἀχαριστή-
 σαντι, καὶ πάντως οἱ ἀπολόμενον τὸ ἀργύριον. ὃ δ'
 αὐτὸν ἐκέλευσε μὴ φροντίζειν, ἀλλὰ νομίζειν αὐτῷ
 10 εἶναι καὶ μὴ ἀπολωλέναι καταθέμενον λίθον εἰς τὸ
 αὐτὸ χωρίον· πάντως γὰρ οὐδ' ὅτε ἦν σοι ἐχρῶ αὐ-
 τῷ, ὅθεν μὴδὲ νῦν νόμιζε στέρεσθαι μηδενός. ὅτῳ
 γὰρ τις μὴ ἐχρήσατο μὴδὲ χρήσεται, ὄντος ἢ μὴ ὄντος
 αὐτῷ οὐδὲν οὔτε πλεόν οὔτε ἔλασσον βλάπτεται. ὅταν
 15 γὰρ ὁ θεὸς μὴ παντελῶς βούληται ἀγαθὰ διδόναι ἀν-
 δρὶ, χρημάτων πλουτοῦν παρασχών, τοῦ φρονεῖν δὲ
 καλῶς πένητα ποιήσας, τὸ ἕτερον ἀφελόμενος ἐκατέ-
 ρων ἀπεστέρησεν.

ΠΕΡΙ ΕΓΚΡΑΤΕΙΑΣ. ΙΖ.

20 1 Σοφοκλέους Ἡλέκτρας (989).

Ζῆν αἰσχροὺν αἰσχροῦς τοῖς καλῶς πεφυκόσιν.

2 Σοφοκλέους Φαίδρα.

Οὐ γὰρ δίκαιον ἄνδρα γενναῖον φρένας
 τέρεπιν ὅπου μὴ καὶ δίκαια τέρεψεται.

25 3 Χάρητος.

Γαστρός δὲ πειρῶ πᾶσαν ἡνίαν κρατεῖν
 μόνη γὰρ ὧν πέπονθεν οὐκ ἔχει χάριν,
 αἶλ δὲ τοῦ δέοντος ἐνδεῖται πλεόν.

ὅστις δὲ γαστρὸς μὴ κρατεῖν ἐπίσταται,
οὗτος τὰ πλείω τῶν κακῶν ἔχει κακά.

4 Σοφοκλέους Οἰδίποδι (Tyr. 1409).

Ἄλλ' οὐ γὰρ ἀνδρῶν ἔσθ' ἄμην δρᾶν καλά.

5. 6 Ὅσοι δὲ φιλοσοφοῦντες ἐκμοχθοῦσί τι . . . 5

ἐνταῦθ' ὑπάρχει τῷ βίῳ γαστρὸς κρατεῖν.

διδάσκαλος γὰρ ἡντέλεια τῶν σοφῶν

καὶ τῶν ἀρίστων γίγνεται βουλευμάτων.

7 Εὐριπίδου Ἑρεχθεῖ.

Ἐξουσία δὲ μή ποτ' ἐντυχὼν τέκνον 10

αἰσχροὺς ἔρωτας δημοτῶν διωκαθεῖν.

ὃ καὶ σίδηρον ἀγχόνας τ' ἐφέλκεται,

χρηστῶν πενήτων ἦν τις αἰσχύνῃ τέκνα.

8 Πυθαγόρου.

Παντὸς καλοῦ κτήματος πόνος προηγείται ὁ κατ' 15
ἐγκράτειαν. Porphyrius ad Marc. 7.

9 Ἰαμβλίχου.

Τί δαί, τοῖς ἀνθρώποις κτωμένοις ἐμμελῇ καὶ
εὐάρμοστον ἔξιν πρὸς τε τοὺς διαφέροντας τρόπους
εὐκοινώνητον ἄρχειν τε καὶ ἄρχεσθαι δυναμένην ἐν 20
μέρει τῷ προσήκοντι, τούτοις δ' ἔπεται τὰ ἡθῆ καὶ
τὰ ἐπιτηδεύματα περὶ τε ἐγκράτειαν ἡδονῶν καὶ περὶ
τὴν ἀρχὴν τῶν ἐπιθυμιῶν. ἀλλὰ δεῖ δὴ τῶν ἡδο-
νῶν τὸ ἀκόλαστον ἐξ ἅπαντος τρόπου καὶ ἄμετρον
ἐξορίζειν. 25

10 Φωκίωνος.

Φωκίῳνι ὁ παῖς πλείω τῶν εἰωθότων ὧσων ἐπρία-
το. ὃ δὲ "οἰμῶξῃ" ἔφη "ἐὰν τοῦ φαγεῖν πλείω ἐπιφα-
γεῖν παρασκευάξῃς.

11 Ἐκ τῶν Σίμωνος ἐπιστολῶν πρὸς Ἀρίστιππον.

Μέμνησο μέντοι λιμοῦ καὶ δίψης· ταῦτα γὰρ δύναται μεγάλα τοῖς σωφροσύνην διώκουσι.

5 12 Πυθαγόρου. www.libtool.com.cn

Ῥώμην μεγίστην καὶ πλοῦτον τὴν ἐγκράτειαν κτῆσαι.

13 Τοῦ αὐτοῦ.

Πυθαγόρας παρηγγύα “μὴ πυκνὰ τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου,” μὴ δεῖν συνεχῶς ἀφροδισιάζειν αἰνιττόμενος.

14 Ἀπολλώνιος Εἰδομένη.

Ἐξηλώσαμεν τὴν ἀντάρκειαν, οὐχ ὅπως τοῖς εὐτελέσι καὶ λιτοῖς πάντως χρώμεθα, ἀλλ’ ὅπως θαρ-
15 ρῶμεν πρὸς αὐτά.

15 Ἀπολλώνιος τοῖς γνωρίμοις.

Μηδὲν με δόξητε ῥαδίως ἄλλοις παραινεῖν· αὐτὸς γὰρ ἐπὶ τῆς μάξης καὶ τῆς ἄλλης τῆς ἀκολουθου ταύτῃ διαίτης ὦν τοιαῦτα ὑμῖν παρεγγυῶ.

20 16 Διογένηους.

Ὁ Διογένης καθαρὸν λαβὼν ἄρτον ἐξέβαλε τῆς πήρας τὸν αὐτόπυρον εἰπὼν “ὦ ξένε, τυράννοις ἐκποδὼν μεθίστασο.”

17 Σωκράτους.

25 Ἐορτῆς οὔσης παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις, ἐφιλοτιμήσατο ὁ Ἀλκιβιάδης δῶρα πολλὰ πέμψαι τῷ Σωκράτει. τῆς οὖν Ξανθίππης καταπλαγείσης καὶ τὸν Σωκράτην λαβεῖν αὐτὰ ἀξιούσης, ἔφη “ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς τῇ τοῦ Ἀλκιβιάδου φιλοτιμίᾳ παραταξώμεθα, μὴ λαβεῖν
30 τὰ πεμφθέντα ἀντιφιλοτιμησάμενοι.”

18 Ἀριστίππου.

Κρατεῖ ἡδονῆς οὐχ ὁ ἀπεχόμενος, ἀλλ' ὁ χρώμενος μὲν μὴ προεκφερόμενος δέ, ὥσπερ καὶ νεῶς καὶ ἵππου οὐχ ὁ μὴ χρώμενος, ἀλλ' ὁ μετὰ γων ὅποι βούλεται.

www.libtool.com.cn

5

19 Περικλέους.

Περικλῆς Σοφοκλέους εὐπρεπῇ παιδα δεικνύντος αὐτῷ ὃ Σοφόκλεις εἶπε "τὸν σῶφρονα στρατηγὸν οὐ μόνον τὰς χεῖρας, ἀλλὰ καὶ τὴν ὄψιν ἔχειν παρ' ἑαυτῷ δεῖ."

10

20 Ἐκ τοῦ Ἐπικτήτου ἐργχειριδίου (34).

Ὅταν ἡδονῆς τινος φαντασίαν λάβῃς, ὅπερ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων φαντασιῶν, φυλάσσου, μὴ συναρπάξου ταχέως, ἀλλὰ ἐκδεξάσθω σε τὸ πρᾶγμα, καὶ μικρὰν ἀναβολὴν αὐτὸς παρὰ σαυτοῦ λάβε· εἴτα ἐπισκοπήσας τὴν φαντασίαν καθ' οὓς ἔχεις κανόνας, μνήσθητι ἀμφοτέρων τῶν χρόνων, καθ' ὧν ἀπολαύσας μὲν τῆς ἡδονῆς ἡττημένος μετανοήσεις καὶ λοιδορήσεις σεαυτῷ, ἀπεσχημένος δὲ χαίρεις καὶ ἐπαινεῖς αὐτὸς ἑαυτόν. ἔὰν δὲ εὐκαιρον φαίνεται ἅψασθαι τοῦ πράγματος, μέμνησο ἵνα σου μὴ κρατήσῃ τὸ προσηγὲς αὐτοῦ καὶ ἀγωγόν, ἀλλὰ πειρῶ κρατεῖν τῶν ἡμιῶν.

21 Δημοσθένους (1438, 11).

Δεῖ τὸν εὖ φρονοῦντα τὸν λογισμὸν αἰετῶν ἐπιθυμιῶν κρείττω πειρᾶσθαι ποιεῖν.

22 Σωκράτους.

Σωκράτης ἐρωτηθεὶς τίνι τῶν ἄλλων ἀνθρώπων διαφέρει εἶπε "καθόσον οἱ μὲν λοιποὶ ζῶσιν ἵν' ἐσθίωσιν, αὐτὸς δὲ ἐσθίω ἵνα ζῷ"

30

23 Ἐπικούρου.

Χάρις τῇ μακαρίᾳ φύσει, ὅτι τὰ ἀναγκαῖα ἐποίησεν εὐπόριστα, τὰ δὲ δυσπόριστα οὐκ ἀναγκαῖα.

24 Τοῦ αὐτοῦ.

5 Εἰ βούλει πλουσίον τινα ποιῆσαι, μὴ χρήμασιν προστίθαι, τῆς δὲ ἐπιθυμίας ἀφαίρει.

25 Ξενοκράτους.

Ξενοκράτης εἰ ποτε σταμνίου οἴνου ἀνοίξειεν, ἔφθανεν ὁ οἶνος τρεπόμενος πρὶν ἀναλωθῆναι· καὶ
10 τὰ ὄψα δὲ πολλάκις ἔωλα ἐξέριπτεν. ἔνθεν καὶ ἡ παροιμία τὸ Ξενοκράτους τυρίον ἐπὶ τῶν ἐπὶ πολὺ παραμενόντων καὶ μὴ τάχιστα ἀναλισκομένων.

26 Δημοκρίτου.

Εὐγνώμων ὁ μὴ λυπεόμενος ἐφ' οἷσι οὐκ ἔχει,
15 ἀλλὰ χαίρων ἐφ' οἷσι ἔχει.

27 Πυθαγόρου.

Τεθνάναι πολλῶ κρείττον ἢ δι' ἀκρασίαν τὴν ψυχὴν ἀμαυρῶσαι. Porphyrius ad Marc. 35.

28 Σωκράτους.

20 Σωκράτης ἐγκράτειαν τὸ κρατεῖν τῆς ἐν τῷ σώματι ἡδονῆς ἔφη.

Χρύσιππος ὁ Σολεὺς ἐποιεῖτο τὸν βίον ἐκ πάντων ὀλίγων, Κλεάνθης δὲ καὶ ἀπὸ ἐλαττόνων.

30 Ἐπικούρου. Αἰλιανοῦ ἐκ τῆς συμμικτῆς ἱστορίας (4, 13).

25 Ἐπίκουρος ὁ Γαργήτιος ἐκεκράγει λέγων ὅτι ὀλίγον οὐχ ἱκανόν, τούτῳ γε οὐδὲν ἱκανόν. ἔλεγε δ' ἐτοίμως ἔχειν καὶ τῷ Διὶ ὑπὲρ εὐδαιμονίας διαγωνίζεσθαι μᾶζαν ἔχων καὶ ὕδωρ.

31 Σωκράτους.

Σωκράτης ἐρωτηθεὶς ὑπὸ τινος πῶς ἂν γένοιτο τις πλούσιος; "εἰ τῶν ἐπιθυμιῶν" ἔφη "εἴη πένης."

32 Ξενοφῶντος ἐν τῷ α' (c. 5, 1) τῶν ἀπομνη-
μονευμάτων. 5

Εἰ δὲ δὴ καὶ ἐγκράτεια καλὸν τε καὶ ἀγαθὸν ἀνδρὶ κτῆμά ἐστιν, ἐπισκεψώμεθα εἴ πη προυβίβαξε λέγων εἰς ταύτην τοιάδε· Ὁ ἄνδρες, εἰ πολέμου ἡμῖν γενομένου βουλοίμεθα ἐλέσθαι ἄνδρα, ὑφ' οὗ μάλιστα ἂν αὐτοὶ μὲν σωζοίμεθα, τοὺς δὲ πολεμίους χειροίμεθα, 10 ἄρ' ὄντινα ἂν αἰσθανοίμεθα ἥττω γαστρός ἢ οἴνου ἢ ἀφροδισίων ἢ πόνου ἢ ὕπνου, τοῦτον αἰροίμεθα; καὶ πῶς ἂν οἴηθαιμεν τὸν τοιοῦτον ἢ ἡμᾶς σῶσαι ἢ τοὺς πολεμίους κρατῆσαι; εἰ δ' ἐπὶ τελευτῇ τοῦ βίου γενόμενοι βουλοίμεθα τῷ ἐπιτρέψαι ἢ παιδας ἄρρενας παι- 15 δεῦσαι ἢ θυγατέρας παρθένους διαφυλάξαι ἢ χρήματα διασῶσαι, ἄρ' ἀξιόπιστον εἰς ταῦτα ἡγησάμεθ' ἂν τὸν ἀκρατῆ; δούλω δ' ἀκρατεῖ ἐπιτρέψαιμεν ἂν ἢ βοσκήματα ἢ ταμειὰ ἢ ἔργων ἐπιστασίαν; διάκονον δὲ καὶ ἀγοραστήν τὸν τοιοῦτον ἐθελήσαιμεν ἂν προτ- 20 κα λαβεῖν; ἀλλὰ μὴν εἴ γε μὴδὲ δούλον ἀκρατῆ δεξαίμεθ' ἂν, πῶς οὐκ ἄξιον αὐτόν γε φυλάξασθαι τοιοῦτον γενέσθαι; καὶ γὰρ οὐχ ὥσπερ οἱ πλεονέκται τῶν ἄλλων ἀφαιρούμενοι χρήματα ἑαυτοὺς δοκοῦσι 25 πλουτίζειν, οὕτως ὁ ἀκρατὴς τοῖς μὲν ἄλλοις βλαβερὸς αὐτῷ δ' ὠφέλιμος, ἀλλὰ κακοῦργος μὲν τῶν ἄλλων, ἑαυτοῦ δὲ πολὺ κακοῦργότερος, εἴ γε κακοῦργότερόν ἐστι μὴ μόνον τὸν οἶκον τὸν ἑαυτοῦ φθείρειν, ἀλλὰ καὶ τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν. ἐν συνουσίᾳ δὲ τίς ἂν ἡσθιέη τῷ τοιούτῳ ὃν εἰδέη τῷ ὄψῳ καὶ τῷ οἴνῳ 30 χαίροντα μᾶλλον ἢ τοῖς φίλοις; καὶ τὰς πόρνas ἀγα-

πῶντα μᾶλλον ἢ τοὺς ἐταίρους; ἄρα γε οὐ χρὴ πάντα
 ἄνδρα ἡγησάμενον τὴν ἐγκράτειαν ἀρετῆς εἶναι κρη-
 πίδα, ταύτην πρώτην ἐν τῇ ψυχῇ κατασκευάσασθαι;
 τίς γὰρ ἄνευ ταύτης ἢ μάθοι τι ἀγαθὸν ἢ μελετήσκειν
 5 ἀξιολόγως; ἢ τίς οὐκ αὐταῖς ἡδοναῖς δουλεύων αἰ-
 σχρῶς διατεθείη καὶ τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν; ἐμοὶ
 μὲν δοκεῖ νῆ τὴν Ἥραν ἐλευθέρω μὲν ἀνδρὶ εὐκτὸν
 εἶναι μὴ τυχεῖν δούλου τοιούτου, δουλεύοντι δὲ ταῖς
 τοιαύταις ἡδοναῖς ἱκετευτέον τοὺς θεοὺς δεσποτῶν
 10 ἀγαθῶν τυχεῖν· οὕτω γὰρ ἂν μόνος ὁ τοιοῦτος σω-
 θείη.

33 Ξενοφῶντος ἐν τῷ α' (6, 5) ἀπομνημο-
 νευμάτων.

Οὐκ οἶσθ' ὅτι ὁ μὲν ἥδιστα ἐσθίων ἥκιστα ὄψου
 15 δεῖται, ὁ δὲ ἥδιστα πίνων ἥκιστα τοῦ μὴ παρόντος
 ἐπιθυμεῖ ποτοῦ; τά γε μὴν ἱμάτια οἶσθ' ὅτι οἱ μετα-
 βαλλόμενοι ψύχους καὶ θάλπους ἔνεκα μεταβάλλον-
 ται· καὶ ὑποδήματα ὑποδοῦνται, ὅπως μὴ διὰ τὰ λυ-
 ποῦντα τοὺς πόδας κωλύωνται πορεύεσθαι· [ἤδη οὖν
 20 πότε ἥσθου ἐμὲ ἢ διὰ ψυχὸς μᾶλλον τοῦ ἔνδον μένον-
 τα, ἢ διὰ θάλπος μαχόμενόν τω περὶ σκιᾶς, ἢ διὰ τὸ
 ἀλγεῖν τοὺς πόδας οὐ βαδίζοντα ὅπου ἂν βούλωμαι;]
 οὐκ οἶσθ' ὅτι οἱ φύσει ἀσθενέστατοι τῷ σώματι μελε-
 τήσαντες, τῶν ἰσχυροτάτων ἀμελησάντων κρείττους
 25 τε γίνονται πρὸς ἃ ἂν μελετήσωσι, καὶ ῥᾶον αὐτὰ φέ-
 ρουσιν; — ἔαν δὲ δὴ φίλους ἢ πόλιν ὠφελεῖν δέη,
 ποτέρῳ πλέον σχολὴ τούτων ἐπιμελῆσθαι, τῷ ὥς ἐγὼ
 νῦν ἢ τῷ ὥς σὺ μακαρίζεις διαιτωμένῳ; στρατεύοιτο
 δὲ πότερος ἂν ῥᾶον, ὁ μὴ δυνάμενος ἄνευ πολυτελοῦς
 30 διαίτης ζῆν ἢ ὃ τὸ παρὸν ἀρκοίη; ἐκπολιορκηθείη δὲ
 πότερος ἂν θᾶττον, ὁ τῶν χαλεπωτάτων εὐρεῖν δεό-

μενος ἢ ὁ τοῖς ῥάστοις ἐντυγχάνειν ἀρκούντως χρώ-
μενος· ἔοικας, ὦ Ἀντιφῶν, τὴν εὐδαιμονίαν οἰομέ-
νω τρυφὴν καὶ πολυτέλειαν εἶναι· ἐγὼ δὲ νομίζω τὸ
μὲν μηδενὸς δέεσθαι θεῖον εἶναι, τὸ δὲ ὡς ἐλαχίστων
ἐγγυτάτω τοῦ θεοῦ· καὶ τὸ μὲν θεῖον κράτιστον, τὸ δὲ
δ' ἐγγυτάτω τοῦ θεοῦ ἐγγυτάτω τοῦ κράτιστου.

34 Ἐπικούρου.

Βρῶν τῷ κατὰ τὸ σωματίον ἡδεῖ, ὕδατι καὶ
ἄρτῳ χρώμενος, καὶ προσπτύω ταῖς ἐκ πολυτελείας
ἡδοναῖς, οὐ δι' αὐτὰς ἀλλὰ διὰ τὰ ἐξακολουθοῦντα 10
αὐταῖς δυσχερεῖ.

35 Τοῦ αὐτοῦ.

Τότε χρεῖαν ἔχομεν τῆς ἡδονῆς, ὅταν ἐκ τοῦ μὴ
παρεῖναι αὐτὴν ἀλγῶμεν. ὅταν δὲ τοῦτο μὴ πάσχω-
μεν ἐν αἰσθήσει καθεστῶτες, τότε οὐδεμία χρεῖα τῆς 15
ἡδονῆς. οὐ γὰρ ἡ τῆς φύσεως ἡδονὴ τὴν ἀδικίαν ποι-
εῖ ἔξωθεν, ἀλλ' ἡ περὶ τὰς κενὰς δόξας ὄρεξις.

36 Πλάτωνος.

Πλάτων πολλάκις διψῶν ἐκ τοῦ φρέατος ἀνιμάτο
τὸ ὕδωρ καὶ ἐξέχει, κολάζων τὴν ἐπιθυμίαν. 20

37 Ἐπικούρου.

Ἐπίκουρος ἐρώτηθεις πῶς ἂν τις πλουτήσκειν·
“οὐ τοῖς οὐσι προστιθείς” ἔφη “τῆς δὲ χρεῖας τὰ πολ-
λὰ περιτέμνων.”

38 Δημοκρίτου.

Τῶν ἡδέων τὰ σπανιώτατα γινόμενα μάλιστα
τέρεπει. 25

39 Τοῦ αὐτοῦ.

Εἰ τις ὑπερβάλλοι τὸ μέτριον, τὰ ἐπιτερπέστατα
ἀτερπέστατα ἂν γίνοιτο. 30

40 Τοῦ αὐτοῦ.

Ἀνδρείος οὐχ ὁ τῶν πολεμίων μόνον, ἀλλὰ καὶ ὁ τῶν ἡδονῶν κρέσσων.

41 Εὐσεβίον.

5 Γνώμης ἀνδρὸς ἀρίστου ἀπόδεξις ἦδε, μὴ ἐπὶ τῷ σιτέεσθαι ἑαυτὸν νομίζειν γεγονέναι μηδὲ ἐν τούτῳ τὴν ζωὴν ἡγέεσθαι, μούνου δὲ αὐτοῦ τοῦ ζῶειν ἕνεκα ἀνθρώποις τροφὴν νομίζειν εὐρῆσθαι.

42 Τοῦ αὐτοῦ.

10 Ἐγκράτεια καὶ σώματι ἀγαθόν· πρὸς γὰρ ὑγιεῖν αὐτῷ ξυμμάχεται καὶ σωφροσύνην ἐν ψυχῇ τίττει. σωφροσύνη δὲ ἀστασίαστον καὶ εὐδιον, καὶ βίον εὐρηναῖον ψυχῇ παρασκευάζει.

43 Μουσωνίου ἐκ τοῦ περὶ τροφῆς.

15 Περὶ δὲ τροφῆς εἰώθει μὲν πολλάκις λέγειν καὶ πάνν ἐντεταμένως, ὥς οὐ περὶ μικροῦ πράγματος οὐδ' εἰς μικρὰ διαφέροντος· ὥτετο γὰρ ἀρχὴν καὶ ὑποβολὴν τοῦ σωφρονεῖν εἶναι τὴν ἐν σιτίοις καὶ ποτοῖς ἐγκράτειαν. ἀπαξ δέ ποτε τῶν ἄλλων ἀφόμενος λόγων οὓς ἐκάστοτε διεξήει, τοιάδε τινὰ εἶπεν, ὥς χρη-
20 κατὰπερ τὴν εὐτελῆ τῆς πολυτελοῦς τροφῆν προτιμᾶν καὶ τὴν εὐπόριστον τῆς δυσπορίστου, οὕτω καὶ τὴν σύμφυλον ἀνθρώπῳ τῆς [μὴ] τοιαύτης. εἶναι δὲ σύμφυλον ἡμῖν τὴν ἐκ τῶν φυομένων ἐκ γῆς, ὅσα τε
25 σιτώδη ὄντα καὶ ὅσα μὴ τοιαῦτα ὄντα δύναται τρέφειν οὐ κακῶς τὸν ἀνθρώπον, καὶ τὴν ἀπὸ τῶν ζώων οὐκ ἀναιρουμένων, ἄλλως δὲ χρησιμευόντων. τούτων δὲ τῶν βρωμάτων ἐπιτηδειώτατα μὲν οἷς αὐτόθεν χρῆσθαι ὑπάρχει δίχα πυρός, ἐπεὶ καὶ ἐτοιμότατα·
30 οἷα δὴ τὰ τε ὠραῖα καὶ τῶν λαχάνων ἕνια καὶ γάλα καὶ τυρὸς καὶ κηρία. καὶ ὅσα μέντοι δεῖται πυρός, ἢ

σιτώδῃ ἢ λαχανώδῃ ὄντα, καὶ ταῦτ' οὐκ ἀνεπιτήδεια, ἀλλὰ σύμφυλα ἀνθρώπῳ πάντα. τὴν μέντοι κρεώδῃ τροφὴν θηριωδεστέραν ἀπέφηνε καὶ τοῖς ἀγρίοις ζώοις προσφορωτέραν. εἶναι δὲ ταύτην ἔλεγε καὶ βαρυτέραν καὶ τῷ νοεῖν τι καὶ φρονεῖν ἐμπόδιον· τὴν γάρ 5 ἀναθυμιάσιν τὴν ἀπ' αὐτῆς θολωδεστέραν οὖσαν ἐπισκοτεῖν τῇ ψυχῇ· παρὸ καὶ βραδυτέρους φαίνεσθαι τὴν διάνοιαν τοὺς πλείονι ταύτῃ χρωμένους. δεῖν δὲ τὸν ἄνθρωπον, ὥσπερ συγγενέστατον τοῖς θεοῖς τῶν ἐπιγείων ἐστίν, οὕτω καὶ ὁμοιότατα τρέφεσθαι τοῖς 10 θεοῖς. ἐκείνοις μὲν οὖν ἀρκεῖν τοὺς ἀπὸ γῆς καὶ ὕδατος ἀναφερομένους ἀτμούς, ἡμᾶς δ' ὁμοιοτάτην ταύτην προσφέρεισθαι τροφὴν ἂν ἔφη, εἰ τὴν κουφοτάτην καὶ καθαρωτάτην προσφεροίμεθα· οὕτω δ' ἂν καὶ τὴν ψυχὴν ἡμῶν ὑπάρχειν καθαρὰν τε καὶ ξηράν, ὅποια 15 οὖσα ἀρίστη καὶ σοφωτάτη εἴη ἂν, καθάπερ Ἡρακλείτῳ δοκεῖ λέγοντι οὕτως "αὕτῃ ψυχῇ σοφωτάτη καὶ ἀρίστη." νῦν δέ, ἔφη, πολὺ χειρόν ἡμεῖς τῶν ἀλόγων ζώων τρεφόμεθα. τὰ μὲν γάρ, εἰ καὶ σφόδρα τῇ ἐπιθυμίᾳ ὥσπερ μᾶστιγί τινι ἐλαννόμενα φέρεται πρὸς 20 τὴν τροφὴν, ὅμως τοῦ γε πανουργεῖν περὶ τὰ βρώματα καὶ τοῦ τεχνιτεύειν ἀπήλλακται, ἀρκούμενα τοῖς παραπεσοῦσι καὶ πλησμονὴν θηρώμενα μόνον, προσωτέρω δ' οὐδέν. ἡμεῖς δὲ τέχνας καὶ μηχανὰς ποικίλας ἐπινοοῦμεν, ὥστε τὴν ἡδονὴν τῆς τροφῆς ἔφη- 25 δύνειν καὶ τὴν κατάποσιν κολακεύειν μειζόνως. εἰς τοῦτο δὲ προεληλύθαμεν λιχνείας καὶ ὀσφοφαγίας, ὥστε καθάπερ μουσικὰ καὶ ἰατρικὰ, οὕτω καὶ μαγικὰ πεποίηνται τινὲς συγγράμματα, ἃ τὴν μὲν ἡδονὴν καὶ πάνυ αὔξει τὴν ἐν τῷ φάρυγι, τὴν δ' ὑγίειαν 30 διαφθείρει. πολὺ γοῦν κάκιον διακειμένους ὁρᾶν ἔστι τὰ σώματα τοὺς περὶ τὰ βρώματα τρυφῶντας, ὧν εἰ-

σιν ἔνιοι παραπλήσιοι ταῖς κιττώσαις γυναιξί· καὶ
 γὰρ οὗτοι καθάπερ ἐκείναι τὰ συνηθέστατα τῶν βρω-
 μάτων δυσχεραίνουσι καὶ τοὺς στομάχους διεφθα-
 ρμένους ἔχουσιν. ὅθεν ὥσπερ ὁ ἀχρεῖος σίδηρος συν-
 5 ἐχῶς δεῖται στομώσεως οὐκ οὐκ ἐκείνων στο-
 μαχοὶ ἐν τῷ ἐσθίειν συνεχὲς στομοῦσθαι θέλουνσιν ἢ
 ὑπὸ ἀκράτου ἢ ὑπὸ ὄξους ἢ ὑπὸ βρώματός τινος
 στρυφνοῦ. ἀλλ' οὐχὶ ὁ Λάκων τοιοῦτος, ὃς ἰδὼν τινα,
 παρακειμένου αὐτῷ ὀρνιθίου τῶν πιόνων καὶ πολυ-
 10 τέλων, ὑπὸ τρυφῆς ἀναινόμενον φαγεῖν αὐτὸ καὶ
 φάσκοντα μὴ δύνασθαι "ἀλλ' ἐγώ" ἔφη "καὶ γυπὸς
 δύναμαι καὶ τράγον." Ζήνων δὲ ὁ Κιτιεὺς οὐδὲ νο-
 σῶν ᾧτο δεῖν τροφήν προσφέρεισθαι τρυφερωτέραν,
 ἀλλ' ἐπεὶ ὁ θεραπεύων ἰατρὸς ἐκέλευεν αὐτὸν φαγεῖν
 15 νεότερον περιστεράς, οὐκ ἀνασχόμενος "ὥς Μάνην"
 ἔφη "με θεράπευε." ἡξίου γὰρ οἶμαι μηδὲν μαλακώ-
 τερον ἐν τῇ θεραπείᾳ γίνεσθαι αὐτῷ ἢ τῶν δούλων
 τινὶ νοσοῦντι· καὶ γὰρ εἰ ἐκεῖνοι θεραπεύεσθαι δύ-
 νανται δίχα τοῦ τροφήν λαμβάνειν πολυτελεστέραν,
 20 δύνασθαι ἂν καὶ ἡμᾶς. δεῖ δὲ μηδαμῶς τὸν ἀγαθὸν
 ἄνδρα δούλου μηδενὸς εἶναι μαλακώτερον. διόπερ ὁ
 Ζήνων εἰκότως ἡξίου εὐλαβεῖσθαι τὴν πολυτέλειαν
 ἐν τῇ τροφῇ καὶ μηδ' ἐπ' ὀλίγον ἐνδιδόναι πρὸς τὸ
 τοιοῦτον· ἐπεὶ περ ὁ ἐνδοὺς ἅπαξ προέλθοι ἂν ἐπὶ
 25 πλείστον, ἅτε τῆς ἡδονῆς πολλὴν ἐχούσης αὔξησιν ἐν
 τε πώμασι καὶ βρώμασι. ταῦτα μὲν τότε καινότερα
 ἔδοξεν ἡμῖν εἰπεῖν περὶ τροφῆς ὧν εἰώθει λέγειν
 ἐκάστοτε.

44. Ξενοφῶντος ἐν τῷ α' (3, 5) ἀπομνημο-
 30 νευμάτων.

45. Διαιτῇ δὲ τὴν τε ψυχὴν ἐπαίδευσε καὶ τὸ σῶμα,

ἢ χρώμενος ἂν τις, εἰ μὴ τι δαιμόνιον εἴη, θαρρα-
 λέως καὶ ἀσφαλῶς διάγοι, καὶ οὐκ ἂν ἀπορήσειε το-
 σαύτης δαπάνης. οὕτω γὰρ εὐτελὴς ἦν, ὥστ' οὐκ οἶδ'
 εἴ τις οὕτως ἂν ὀλίγα ἐργάζοιτο, ὥστε μὴ λαμβάνειν
 τὰ Σωκράτει ἀκοῦντα. σίτω μὲν γὰρ τοσούτῳ ἐχρή- 5
 το, ὅσον ἡδέως ἡσθίε, καὶ ἐπὶ τούτῳ οὕτω παρεσκευα-
 σμένος ἦει, ὥστε τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ σίτου ὅφον αὐτῷ
 εἶναι· ποτὸν δὲ πᾶν ἡδὺ ἦν αὐτῷ, διὰ τὸ μὴ πίνειν
 εἰ μὴ διψῶη. εἰ δέ ποτε κληθεὶς ἐθελήσειεν ἐλθεῖν 10
 ἐπὶ δεῖπνον, ὃ τοῖς πλείστοις ἐργωδέστατόν ἐστιν 10
 ὥστε φυλάξασθαι τὸ ὑπὲρ τὸν καιρὸν ἐμπίπλασθαι,
 τοῦτο ῥαδίως πάνν ἐφυλάττετο· τοῖς δὲ μὴ δυναμέ-
 νοις τοῦτο ποιεῖν συνεβούλευε φυλάττεσθαι τὰ ἀνα-
 πείθοντα μὴ πεινῶντας ἐσθίειν μηδὲ διψῶντας πί-
 νειν· καὶ γὰρ τὰ λυμαινόμενα γαστέρας καὶ κεφαλὰς 15
 καὶ ψυχὰς ταῦτα ἔφη εἶναι. οὐκ οἴεσθε δ', ἔφη ἐπι-
 σκώπτων, καὶ τὴν Κίρκην ὅς ποιεῖν τοιούτοις πολλοῖς
 δειπνίζουσιν· τὸν δὲ Ὀδυσσεά Ἑρμοῦ τε ὑποθημο-
 σύνη, καὶ αὐτὸν ἐγκρατῇ ὄντα, καὶ ἀποσχόμενον τοῦ
 ὑπὲρ τὸν καιρὸν τῶν τοιούτων ἅπτεσθαι, διὰ ταῦτα 20
 οὐ γενέσθαι ὅν; τοιαῦτα μὲν περὶ τούτων ἔπαιξεν,
 ἅμα σπουδάζων· ἀφροδισίων δὲ παρήνει τῶν καλῶν
 ἰσχυρῶς ἀπέχεσθαι· οὐ γὰρ ἔφη ῥᾶδιον εἶναι τῶν τοι-
 ούτων ἀπτόμενον σωφρονεῖν.

45 Τοῦ αὐτοῦ ἐν δ' (5, 2) ἀπομνημονεύ- 25
 μάτων.

Εἰπέ μοι, ἔφη, ὦ Εὐθύδημε, ἄρα καλὸν καὶ με-
 γαλεῖον νομίζεις εἶναι καὶ ἀνδρὶ καὶ πόλει κτῆμα ἐλευ-
 θερίαν; Ὡς οἶόν τέ γε μάλιστα, ἔφη. Ὅστις οὖν ἄρ-
 χεται ὑπὸ τῶν τοῦ σώματος ἡδονῶν καὶ διὰ ταύτας 30
 μὴ δύναται πράττειν τὰ βέλτιστα, νομίζεις τοῦτον

ἐλεύθερον εἶναι; Ἦκιστα, ἔφη. Ἴσως γὰρ ἐλεύθερον
 φαίνεται σοι τὸ πράττειν τὰ βέλτιστα· εἴτα τὸ ἔχειν
 τοὺς κωλύοντας τὸ ταῦτα ποιεῖν ἀνελεύθερον νομί-
 ζεις; Παντάπασιν, ἔφη. Παντάπασιν ἄρα σοι δοκοῦ-
 5 σιν οἱ ἀκρατεῖς ἀνελεύθεροι εἶναι; Νὴ τὸν Δί' εἰκό-
 τως. Πότερα δέ σοι δοκοῦσιν οἱ ἀκρατεῖς κωλύεσθαι
 μόνον τὰ κάλλιστα πράττειν, ἢ καὶ ἀναγκάζεσθαι τὰ
 αἰσχιστα ποιεῖν; Οὐδὲν ἥττον ἔμοιγ', ἔφη, δοκοῦσι
 ταῦτα ἀναγκάζεσθαι ἢ ἐκεῖνα κωλύεσθαι. Ποίους δέ
 10 τινας δεσπότας ἡγῇ τοὺς τὰ μὲν ἄριστα κωλύοντας, τὰ
 δὲ κάκιστα ἀναγκάζοντας; Ὡς δυνατόν νῆ Δί', ἔφη,
 κακίστους. Δουλείαν δὲ ποίαν κακίστην νομίζεις εἶ-
 ναι; Ἐγὼ μὲν, ἔφη, τὴν παρὰ τοῖς κακίστοις δεσπό-
 ταις. Τὴν κακίστην ἄρα δουλείαν οἱ ἀκρατεῖς δου-
 15 λεύουσιν; Ἐμοιγε δοκεῖ, ἔφη. Σοφίαν δὲ τὸ μέγι-
 στον ἀγαθὸν οὐ δοκεῖ σοι ἀπείργουσα τῶν ἀνθρώπων
 ἢ ἀκρασία εἰς τοῦναντίον αὐτοὺς ἐμβάλλειν; ἢ οὐ δο-
 κεῖ σοι προσέχειν τε τοῖς ὠφελοῦσι καὶ καταμανθάν-
 νειν αὐτὰ κωλύειν, ἀφέλκουσα ἐπὶ τὰ ἡδέα; καὶ πολ-
 20 λάκις αἰσθανομένους τῶν ἀγαθῶν τε καὶ τῶν κακῶν
 ἐκπλήξασα ποιεῖν τὸ χεῖρον ἀντὶ τοῦ βελτίονος αἰρεῖ-
 σθαι; Γίνεται τοῦτο, ἔφη. Σωφροσύνην δέ, ὧς Εὐ-
 θύδημε, τίνοι ἂν φαίμεν ἥττον ἢ τῷ ἀκρατεὶ προσή-
 κειν; αὐτὰ γὰρ δήπου τὰ ἐναντία σωφροσύνης καὶ
 25 ἀκρασίας ἔργα ἐστίν. Ὁμολογῶ καὶ τοῦτο, ἔφη. Τοῦ
 δ' ἐπιμελεῖσθαι ὧν προσήκει, οἶει τι κωλυτικώτερον
 ἀκρασίας εἶναι; Οὐκ οὐν ἔγωγε, ἔφη. Τοῦ δὲ ἀντὶ
 τῶν ὠφελούντων τὰ βλάπτοντα προαιρεῖσθαι ποιοῦν-
 30 τος, καὶ τούτων μὲν ἐπιμελεῖσθαι, ἐκείνων δὲ ἀμε-
 λεῖν, πεύθοντος, καὶ τοῖς σωφρονοῦσι τὰ ἐναντία ποι-
 εῖν ἀναγκάζοντος; οἶει τι ἀνθρώπῳ κάκιον εἶναι;
 Οὐδέν, ἔφη. Οὐκ οὖν τὴν ἐγκράτειαν τῶν ἐναντίων

ἢ τὴν ἀκρασίαν εἰκὸς τοῖς ἀνθρώποις αἰτία εἶναι; Πάννυ μὲν οὖν, ἔφη. Οὐκ οὖν καὶ τὸ τῶν ἐναντίων τὸ αἷτιον εἰκὸς ἄριστον εἶναι; Εἰκὸς γάρ, ἔφη. Ἐοικεν ἄρα, ἔφη, ὧς Εὐθύδημε, ἄριστον ἀνθρώπῳ ἐγκράτειαν εἶναι; Εἰκοτὼς γάρ, ἔφη, ὧς Σώκρατες. Ἐκεῖνο δ', ἔφη, ὧς Εὐθύδημε, ἥδη πώποτε ἐνεθυμήθης; Ποῖον; ἔφη. Ὅτι καὶ ἐπὶ τὰ ἡδέα, ἐφ' ἅπερ μόνα δοκεῖ ἡ ἀκρασία τοὺς ἀνθρώπους ἄγειν, αὐτὴ μὲν οὐ δύναται ἄγειν, ἡ δ' ἐγκράτεια πάντων μάλιστα ἡδυσθαι ποιεῖ. Πῶς; ἔφη. Ὡςπερ ἡ μὲν ἀκρασία οὐκ ἐῷσα καρτερεῖν, οὔτε λιμόν, οὔτε δίψος, οὔτ' ἀφροδισίων ἐπιθυμίαν, οὔτε ἀγρυπνίαν, (δι' ὧν μόνον ἔστιν ἡδέως μὲν φαγεῖν τε καὶ πιεῖν καὶ ἀφροδισιάσαι, ἡδέως δ' ἀναπαύσασθαι τε καὶ κοιμηθῆναι, καὶ περιμεῖναντας καὶ ἀνασχομένους ἕως ἂν ταῦτα ὡς ἐν ἡδίστα γένηται,) κωλύει τοῖς ἀναγκαιοτάτοις τε καὶ συνεχεστάτοις ἀξιολόγως ἡδυσθαι. Ἡ δ' ἐγκράτεια μόνη ποιοῦσα καρτερεῖν τὰ εἰρημένα, μόνη καὶ ἡδυσθαι ποιεῖ ἀξίως μνήμης ἐπὶ τοῖς εἰρημένοις. Παντάπασιν, ἔφη, ἀληθῆ λέγεις. Ἀλλὰ μὲν τοῦ μαθεῖν τι καλὸν καὶ ἀγαθόν, καὶ τοῦ ἐπιμεληθῆναι καὶ τῶν τοιούτων τινός, δι' ὧν ἂν τις καὶ τὸ ἑαυτοῦ σῶμα καλῶς διοικήσειε, καὶ τὸν ἑαυτοῦ οἶκον καλῶς οἰκονομήσειε, καὶ φίλοις καὶ πόλει ὠφέλιμος γένοιτο, καὶ ἐχθροὺς κρατήσειεν, ἀφ' ὧν οὐ μόνον ὠφέλεια, ἀλλὰ καὶ ἡδοναὶ μέγισται γίνονται, οἱ μὲν ἐγκρατεῖς ἀπολαύουσι πράττοντες αὐτά, οἱ δὲ ἀκρατεῖς οὐδενὸς μετέχουσι· τῷ γὰρ ἂν ἦττον φήσαιμεν τῶν τοιούτων προσήκειν, ἢ ὧς ἥκιστα ἔξεστι ταῦτα πράττειν, κατεχομένῳ ἐπὶ τῷ σπουδάζειν περὶ τὰς ἐγγυτάτω ἡδονάς; Καὶ ὁ Εὐθύδημος, Δοκεῖς μοι, ἔφη, ὧς Σώκρατες, λέγειν, ὡς ἀνδρὶ ἦττονι τῶν διὰ τοῦ σώματος

ἡδονῶν πάμπαν οὐδεμιᾶς ἀρετῆς προσήκει. Τί γὰρ διαφέρει, ὦ Εὐθύδημε, ἄνθρωπος ἀκρατὴς θηρίου τοῦ ἀκρατεστάτου; ὅστις γὰρ τὰ μὲν κράτιστα μὴ σκοπεῖ, τὰ ἥδιστα δ' ἐκ παντὸς τρόπου ζητεῖ ποιεῖν, 5 τί ἂν διαφέρει τῶν ἀφρονεστάτων βοσκημάτων; ἀλλὰ τοῖς ἐγκρατέσι μόνοις ἔξεστι σκοπεῖν τὰ κράτιστα τῶν πραγμάτων καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ, καὶ διαλέγοντας κατὰ γένη τὰ μὲν ἀγαθὰ προαιρεῖσθαι, τῶν δὲ κακῶν ἀπέχεσθαι, καὶ οὕτως, ἔφη, ἀρίστους τε καὶ εὐδαιμονε- 10 στάτους ἄνδρας γίνεσθαι, καὶ διαλέγεσθαι δυνατωτάτους. Ἐφη δὲ καὶ τὸ διαλέγεσθαι ὀνομασθῆναι ἐκ τοῦ συνιόντας κοινῇ βουλευέσθαι διαλέγοντας κατὰ γένη τὰ πράγματα.

ΠΕΡΙ ΑΚΡΑΣΙΑΣ. ΙΗ.

15 1 Σοφοκλέους.

Τί ταῦτ' ἐπαινεῖς; πᾶς γὰρ οἰνωθεὶς ἀνὴρ ἥσσω μὲν ὀργῆς ἐστί, τοῦ δὲ νοῦ κενός. φιλεῖ δὲ πολλὴν γλῶσσαν ἐκχέας μάτην ἄκων ἀκούειν, οὓς ἐκὼν εἶπεν κακῶς.

20 2 Σκληρίου.

Ὡς οὐκ ἀνεκτός, ὅστις ἢ πάροινος ὢν ἢ καὶ μεμηνώς εἰς μὲν αὐτὸν ἀσφαλῆς αἰέ ποτ' ἐστίν, εἰς δὲ τοὺς πολλοὺς νοσεῖ.

3 Ἐρατοσθένους.

25 Οἶνός τοι πυρὶ ἴσον ἔχει μένος, εὖτ' ἂν ἐς ἄνδρα ἔλθῃ, κυμαίνει δ' οἷα Αἰβυσσαν ἄλα βορρῆς ἢ νότος, τὰ δέ τοι κεκρυμμένα φαίνει βυσσόθεν, ἐκ δ' ἀνδρῶν πάντ' ἐτίναξε νόον.

4 Μενάνδρου.

Ὁ πολὺς ἄκρατος ὀλίγ' ἀναγκάζει φρονεῖν.

5 Οὐ γὰρ τὸ πλῆθος, ἂν σκοπῇ τις, τοῦ ποτοῦ
ποιεῖ παροινεῖν, τοῦ πiónτος δ' ἡ φύσις.

6 Φιλήμονος.

5

Τί δὴ ξῆν ὄφελος ᾧ μὴ 'στι τὸ ξῆν εἰδέναι;

7 Ἄλλ' οἶνος ἦν· οὐδεὶς δὲ μεθύων, ἂν σκοπῆς,
ὅς οὐχὶ δοῦλός ἐστι τοῦ πεπωκέναι.

Ὅσα μ' οὗτος ἠνάγκαζεν, ἐποίουν ταῦτ' ἐγώ.

7^a Τοῦ αὐτοῦ.

10

Ὁ πονηρὸς οἶνος οὗτός ἐστι, Νικοφῶν.

8 Τοῦ αὐτοῦ.

Ἄπας πονηρὸς οἶνος ὁ πολὺς ἐστ' αἰί.

9 Τοῦ αὐτοῦ.

Ἐμέθουν· ἱκανὴ πρόφασις εἰς θάμαρτάνειν.

15

10 Θεόγνιδος (605).

Πολλῶν τοι πλέονας λιμοῦ κόρος ὤλεσεν ἥδη
ἄνδρας, ὅσοι μοίρης πλεῦν' ἐθέλουσιν ἔχειν.

11 Τοῦ αὐτοῦ (627).

Αἰσχροὶν τοι μεθύοντα παρ' ἀνδράσι νήφουσιν εἶναι,
αἰσχρὸν δ' εἰ νήφων παρ' μεθύουσι μένει.

20

12 Τοῦ αὐτοῦ (509).

Οἶνος πινόμενος πολὺς κακός· ἦν δέ τις αὐτὸν
πίνῃ ἐπισταμένως, οὐ κακὸς ἀλλ' ἀγαθός.

13 Αἰσχύλου.

25

Κάτοπτρον εἶδους χαλκός ἐστ', οἶνος δὲ νοῦ.

14 Θεόγνιδος (479).

Ὅς δ' ἂν ὑπερβάλλῃ πόσιος μέτρον, οὐκέτ' ἐκείνος
τῆς αὐτοῦ γλώσσης καρτερὸς οὐδὲ νόου.

μυθεῖται δ' ἀπάλαμνα, τὰ νήφοσι γίνεται αἰσχροῖα,
αἰδεῖται δ' ἔρδων οὐδέεν, ὅταν μεθύῃ,
τὸ πρὶν ἐὼν σώφρων, τότε νήπιος. ἀλλὰ σὺ ταῦτα
γιννώσκων μὴ πῖν' οἶνον ὑπερβολάδην·
5 ἀλλ' ἢ πρὶν μεθύειν ὑπαικίστασο, μὴ σὲ βιάσθω
γαστήρ ὥστε κακὸν λάτριν ἐφημέριον.

15 Τοῦ αὐτοῦ (497).

Ἄφρονος ἀνδρὸς ἄγαν καὶ σώφρονος οἶνος, ὅταν δὴ
πίνη ὑπὲρ μέτρον, κοῦφον ἔθηκε νόον.

10 16 Τοῦ αὐτοῦ (499).

Ἐν πυρὶ μὲν χρυσὸν τε καὶ ἄργυρον ἰδριες ἄνδρες
γιννώσκουσ'· ἀνδρὸς δ' οἶνος ἔδειξε νόον,
καὶ μάλα περ πινυτοῦ· κακότητα δὲ πᾶσαν ἐλέγχει,
ὥστε καταισχύνειν καὶ τὸν ἐόντα σοφόν.

15 17 Οἶνοβαρέω κεφαλὴν, Ὀνομάκριτε, καί με βιάται
οἶνος· ἀτὰρ γνώμης οὐκέτ' ἐγὼ ταμὴς
ἡμετέρης, τὸ δὲ δῶμα περιτρέχει· ἀλλ' ἄγ' ἀναστάς
πειρήσω, μὴ πως καὶ πόδας οἶνος ἔχη
καὶ νόον ἐν στήθεσσι· δέδοικα δὲ μὴ τι μάταιον
20 ἔρξω θωρηχθεὶς καὶ μέγ' ὄνειδος ἔχω (Theogn. 503).

18 Ὀμήρου (Od. ξ' 464).

Οἶνος δὲ πολύφρονά περ μάλ' αἰῖσαι,
καί θ' ἀπαλὸν γελάσαι, καί τ' ὀρχήσασθαι ἀνῆκε,
καί τι ἔπος προέηκεν ὅπερ τ' ἄρρητον ἄμεινον.

25 19 Μενάνδρου.

Χαλεπὸν ὅταν τις ὦν πῆν πλέον λαλῇ,
μηδὲν κατειδώς, ἀλλὰ προσποιούμενος.

20 Εὐριπίδου Αὔρης.

Νῦν δ' οἶνος ἐξέστησέ μ'· ὁμολογῶ δέ σε
30 ἀδικεῖν, τὸ δ' ἀδίκημ' ἐγένετ' οὐχ ἐκούσιον.

21 Φιλιππίδου.

Οὐκ ἔστιν “ἐμεθύσθην πάτερ” λέγοντα καὶ
 “ἥμαρτον” ὥς τὸ πρόσθε συγγνώμης τυχεῖν.
 ὁ γὰρ εἰς τὸν ἀσθενῆ βία τι Πάμφιλε
 ποιῶν ὑβρίζειν, οὐχ ἁμαρτάνειν δοκεῖ.

5

22 Πανυάσιδος.

Ξεῖν’ ἄγε δὴ καὶ πῖν’, ἀρετὴ νύ τις ἔστι καὶ αὕτη,
 ὅς κ’ ἀνδρῶν πολὺν πλεῖστον ἐν εἰλαπίνῃ μέθυ πίνει
 εὖ καὶ ἐπισταμένως, ἅμα τ’ ἄλλον φῶτα κελεύη.
 ἴσόν θ’ ὅστ’ ἐν δαιτὶ καὶ ἐν πολέμῳ θοδὸς ἀνὴρ
 ὑσμίνας διέπων ταλαπενθέας, ἐνθα τε παῦροι
 θαρσαλέοι τελέθουσι μένουσί τε θοῦρον Ἄρηα.
 τοῦ μὲν ἐγὼ θείμην ἴσον κλέος, ὅστ’ ἐνὶ δαιτὶ
 τέρπηται παρεὼν ἅμα τ’ ἄλλον λαὸν ἀνώγη.
 οὐ γὰρ μοι ζῶειν γε δοκεῖ βροτὸς οὐδὲ βιῶναι
 ἀνθρώποιο βίον ταλασίφρονος, ὅστις ἀπ’ οἴνου
 θυμὸν ἐρητύσας πίνει ποτόν, ἀλλ’ ἐνεόφρων.
 οἶνος γὰρ πυρὶ ἴσον ἐπιχθονίοισιν ὄνειαρ,
 ἐσθλὸν ἀλεξικάκον πάσης συνοπηδὸν ἀοιδῆς.
 ἐν μὲν γὰρ θαλῆς ἱερὸν μέρος ἀγλαΐης τε,
 ἐν δὲ χοροῖτυπῆς, ἐν δ’ ἱμερτῆς φιλότῃτος.
 ἐν δέ τε μενθήρης καὶ δυσφροσύνης ἀλεγεινῆς.
 τῷ σε χρὴ παρὰ δαιτὶ δεδεγμένον εὐφροني θυμῷ
 πίνειν, μηδὲ βορῇ κεκακωμένον ἥύτε γῦπα
 ἥσθαι πλημύροντα, λελασμένον εὐφροσυνάων.

10

15

20

25

23 Πυθαγόρου.

Ἐλεύθερον ἀδύνατον εἶναι τὸν πάθεσι δουλεύ-
 οντα καὶ ὑπὸ παθῶν κρατούμενον. (Porph. ad Marc. 34.)

24 Χρυσίππου.

Μικρὰν φασὶ μανίαν εἶναι τὴν μέθην.

30

25 Πυθαγόρας ἔλεγε τὴν μέθην μανίας εἶναι μελέτην.

26 Ἀναχάρσιδος.

Ἀνάχαρσις ἔφη "κιρναμένου κρατῆρος ἐφεστίου"
5 τὸν μὲν πρῶτον ὑγείας πίνεσθαι, τὸν δὲ δεύτερον
ἡδονῆς, τὸν δὲ τρίτον ὕβρεως, τὸν δὲ τελευταῖον
μανίας.

27 Ἀντισθένης.

Τὰς μὴ κατὰ θύρας, φησὶν ὁ Ἀντισθένης, εἰσιού-
10 σας ἀπολαύσεις δεήσει ἢ σχασθῆναι ἢ ἐλλεβορισθῆ-
ναι ἢ πάντως λιμαγχονηθῆναι, κακὰς ἀμοιβὰς ἐκτί-
νοντα τῆς προγεγενημένης ἀπληστίας ἔνεκα μικρὰς
καὶ ὀλιγοχρονίου ἡδονῆς.

28 Πλουτάρχου ἐκ τοῦ ὅτι καὶ γυναῖκα
15 παιδευτέον.

Τῷ Διονύῳ νάρθηκα καὶ λήθην συγκαθιερού-
σιν, ὥς μὴ δεόν μνημονεύειν τῶν ἐν οἴνῳ πλημμελη-
θέντων, ἀλλὰ νουθεσίας παιδικῆς δεομένων. ὃ συν-
ᾴδει καὶ τὸ "μισῶ μνήμονα συμπόταν." ὁ δ' Εὐρι-
20 πίδης τῶν ἀτόπων τὴν λήθην σοφὴν εἴρηκε.

29 Πλάτωνος (Legg. I 640 e).

Μεθύων κυβερνήτης καὶ πᾶς παντὸς ἄρχων ἀνα-
τρέπει πάντα, εἴτε πλοῖον εἴτε ἄρμα εἴτε στρατόπε-
δον εἴτε ὅ τι ποτὲ εἴῃ τὸ κυβερνώμενον ὑπ' αὐτοῦ.

25 30 Τοῦ αὐτοῦ (Legg. I p. 646 a).

Οὐ μόνον, ὥς ἔοικεν, ὁ γέρων δις παῖς γίνοιτ'
ἂν, ἀλλὰ καὶ ὁ μεθυσθεὶς.

31 Δημοκρίτου.

Ὑγιαίνειν εὐχῇ παρὰ θεῶν αἰτέονται ἄνθρωποι,
30 τὴν δὲ ταύτης δύναμιν παρ' ἐωυτοῖσι ἔχοντες οὐκ

ἴσασι· ἀκρασίῃ δὲ τὰναντία πρήσσοντες αὐτοὶ προ-
δότης τῆς ὑγιείης τῇσι ἐπιθυμίῃσι γίνονται.

32 Πλουτάρχου ἐκ τοῦ ὅτι καὶ γυναῖκα
παιδεύεον.

Ἀμαδίην, ὡς φησὶν Ἡράκλειτος, καὶ ἄλλως κρύ- 5
πτειν ἔργον ἐστίν, ἐν οἷνῳ δὲ χαλεπώτερον· καὶ
Πλάτων δὲ φησὶν ἐν οἷνῳ τὰ ἥθη φανερὰ γίνεσθαι,
ὥσπερ καὶ Ὅμηρος “οὐδὲ τραπέζῃ γνώτην ἀλλήλων.”

33 Τοῦ αὐτοῦ.

Σοφοκλῆς ἐμέμφετο Αἰσχύλῳ ὅτι μεθύων ἔγραφε· 10
“καὶ γὰρ εἰ τὰ δέοντα ποιεῖ” φησὶν “ἀλλ’ οὐκ εἰ-
δώς γε.”

34 Πυθαγόρου.

Πυθαγόρας ἐρωτηθεὶς ὑπὸ τινος οἰνόφυλγος πῶς
ἂν τοῦ μεθύειν παύσαιτο “εἰ συνεχῶς” ἔφη “θεωροίη 15
τὰ ὑπ’ αὐτῶν πρᾶσσόμενα.”

35 Ἀνάχαρσις ἔφη ἐρωτηθεὶς πῶς ἂν τις μὴ μεθύ-
σκοιτο, “εἰ” ἔφησεν “ὀρώῃ τοὺς μεθύοντας οἷα ποι-
οῦσιν.”

36 Δημοκρίτου.

20

Ὅσοι ἀπὸ γαστρὸς τὰς ἡδονὰς ποιέονται ὑπερβε-
βληκότες τὸν καιρὸν ἐπὶ βρώσεσι ἢ πόσεσι ἢ ἀφροδι-
σίοις, ἐν τοῖσι πᾶσι αἱ μὲν ἡδοναὶ βραχέαι τε καὶ δι’
ὀλίγου γίνονται, ὁκόσον ἂν χρόνον ἐσθίωσι ἢ πίνωσι,
αἱ δὲ λῦπαι πολλαί. τοῦτο μὲν γὰρ τὸ ἐπιθυμεῖν αἰ 25
τῶν αὐτῶν πάρεστι, καὶ ὁκότ’ ἂν γένηται ὁκοίων ἐπι-
θυμέουσι, διὰ ταχέος τε ἢ ἡδονὴ παροίχεται, καὶ οὐ-
δὲν ἐν αὐτοῖσι χρηστόν ἐστι ἀλλ’ ἢ τέρεψις βραχέα,
καὶ αὐτίς τῶν αὐτῶν δέει.

37 Πλάτωνος (Alcib. I p. 131 b).

30

Ὅστις σῶμα θεραπεύει, τὸ ἑαυτοῦ οὐχ ἑαυτὸν θεραπεύει· ὅστις δὲ χρήματα, οὐθ' ἑαυτὸν οὔτε τὰ ἑαυτοῦ, ἀλλ' ἔτι πορρωτέρω τῶν ἑαυτοῦ.

38 Μουσωνίου ἐκ τοῦ περὶ τροφῆς.

- 5 Αἰσχιστον, ἔφη, γαστριμαργία καὶ ὀψοφαγία ἐστίν. οὐκ ἀντερεῖ οὐδεὶς. σκοποῦντας δὲ ὅπως διαφρεύονται ταῦτα πάνυ ὀλίγους ἥσθημαι ἐγώ· τοὺς δὲ πολλοὺς ὁρῶ καὶ ἀπόντων ὀρεγομένους τῶν τοιούτων βρωμάτων καὶ παρόντων ἀπέχεσθαι μὴ δυναμένους,
- 10 καὶ χρωμένους αὐτοῖς, ὅταν χρῶνται, ἀφειδῶς, ὥς καὶ πρὸς βλάβην χρῆσθαι τὴν τοῦ σώματος. καίτοι γαστριμαργία τί ἂν εἴη ἄλλο ἢ ἀκρασία περὶ τροφήν, δι' ἣν ἄνθρωποι τὸ ἡδὺ τὸ ἐν σίτῳ τοῦ ὠφελίμου προτιμῶσι; καὶ ὀψοφαγία δὲ οὐδὲν ἕτερόν ἐστιν ἢ
- 15 ἀμετρία περὶ χρῆσιν ὄψου. πανταχοῦ δὲ κακὸν οὐσα ἢ ἀμετρία ἐν τοῖς μάλιστα τῇδε τὴν ἑαυτῆς ἐπιδείκνυται φύσιν, παρεχομένη τοὺς ὀψοφάγους ἀντὶ ἀνθρώπων ὕσιν ἢ κυσὶν ὁμοιουμένους τὴν λαβρότητα καὶ εὐσχημονεῖν μὴ δυναμένους, οὐ ταῖς χερσίν, οὐ τοῖς
- 20 ὄμμασιν, οὐ τῇ καταπόσει· οὕτως ἄρα αὐτοὺς ἐξίστησιν ἢ ἐπιθυμία τῆς ἐν ὄψῳ ἡδονῆς. ὅτι μὲν δὴ οὕτως ἔχειν πρὸς τροφήν αἰσχιστόν ἐστι, γνῶριμον, ἐν ᾧ γε ζώοις ἄφροσι μᾶλλον ἢ ἀνθρώποις φρονίμοις ὁμοιούμεθα. αἰσχιστου δὲ τούτου ὄντος, κάλλιστον ἂν εἴη
- 25 τοῦναντίον, τάξει καὶ κοσμίως ἐσθίειν καὶ τὴν σωφροσύνην ἐνταῦθα ἐπιδείκνυσθαι πρῶτον, οὐκ ὄν ῥάδιον, ἀλλὰ δεόμενον πολλῆς ἐπιμελείας καὶ ἀσκήσεως. διὰ τί δὴ τοῦτο; ὅτι πολλῶν ἡδονῶν οὐσῶν, αἱ τὸν ἄνθρωπον ἀναπείθουσιν ἀμαρτάνειν καὶ ἐνδι-
- 30 δόναι αὐταῖς βιάζονται παρὰ τὸ συμφέρον, δυσμαχωτάτη εἶναι κινδυνεύει πασῶν ἢ περὶ τροφήν ἡδονή.

ταῖς μὲν γὰρ ἄλλαις ἡδοναῖς σπανιώτερον ὁμιλοῦμεν, καὶ ἐνίων γε μῆνας καὶ ἐνιαυτοὺς ὅλους ἀπέχεσθαι δυνάμεθα· ταύτης δὲ ἀνὰ πᾶσαν ἡμέραν πάντως πειρᾶσθαι ἀνάγκη, καὶ τὰ γὰρ πολλὰ δις ἐκάστης ἡμέρας· οὐ γὰρ ἔτι ἕτερον ἀνθρώπον. ὥσθ' ὅσῳ ὁ πλεονάκισ τῆς ἐν βρώσει ἡδονῆς πειρώμεθα, τοσούτῳ πλείους οἱ ἐνταῦθα κίνδυνοι. καὶ μὴν καθ' ἐκάστην προσφορὰν τροφῆς οὐχ εἷς κίνδυνος ἀμαρτήματος, ἀλλὰ πλείονες. καὶ γὰρ ὁ ἐπιπλεῖον ἢ δεῖ ἐσθίειν ἀμαρτάνει, καὶ ὁ κατασπεύδων ἐν τῷ ἐσθίειν οὐδὲν ἥττον, καὶ ὁ μολυνόμενος ὑπὸ τοῦ ὄψου μᾶλλον ἢ χρη, καὶ ὁ τὰ ἡδίω τῶν ὑγιεινότερων βρώματα προτιμῶν, καὶ ὁ μὴ νέμων τὰ ἴσα τοῖς συνεσθίουσιν. ἔστι δὲ καὶ ἄλλη τις ἀμαρτία περὶ τροφήν, ὅταν παρὰ καιρὸν προσφερώμεθα αὐτήν, καὶ δεῖν ἄλλο τι πράττειν ἀφ' ἑ- 15 μενοι τούτου ἐσθίωμεν. τοσούτων δὴ καὶ ἔτι ἄλλων ἀμαρτιῶν οὕσων περὶ τροφήν, δεῖ μὲν ἀπασῶν καθαρεῦναι αὐτῶν καὶ μηδεμιᾶ ἔνοχον εἶναι τὸν μέλλοντα σωφρονήσειν. καθαρεύοι δ' ἂν τις καὶ ἀναμάρτητος εἴη ἀσκῶν καὶ ἐθίζων αὐτὸν αἰρεῖσθαι σίτον οὐχ ἵνα 20 ἡδῇται, ἀλλ' ἵνα τρέφῃται, οὐδ' ἵνα λεαίνῃται τὴν κατάποσιν, ἀλλ' ἵνα ῥωννύῃται τὸ σῶμα. καὶ γὰρ γέγονεν ἡ μὲν κατάποσις δίοδος εἶναι τροφῆς, οὐχ ἡδονῆς ὄργανον, ἡ δὲ γαστήρ τοῦ αὐτοῦ χάριν οὐπερ ἔνεκα καὶ φυτῷ παντὶ ῥίζα γέγονε. καθάπερ γὰρ ἐκεῖ 25 τρέφει τὸ φυτὸν ἡ ῥίζα, ἀπὸ τῶν ἐκτὸς τὴν τροφήν λαμβάνουσα· οὕτω τρέφει τὸ ζῶον ἡ γαστήρ ἀπὸ τῶν εἰσφερομένων σιτίων καὶ ποτῶν. ὥσπερ τε αὖ τούτοις διαμονῆς ἔνεκα συμβαίνει τρέφεσθαι, καὶ οὐχ ἡδονῆς, παραπλησίως καὶ ἡμῖν ζωῆς καὶ φάρμακον 30 ἡ τροφή τῷ ἀνθρώπῳ ἐστί. διὸ καὶ προσήκει ἐσθίειν ἡμῖν ἵνα ζῶμεν, οὐχ ἵνα ἡδῶμεθα, εἰ γε μέλλομεν

συστοιχείν ἀρίστῳ ὄντι τῷ λόγῳ Σωκράτους, ὃς ἔφη
 τοὺς μὲν πολλοὺς ἀνθρώπους ξῆν ἵνα ἐσθίωσιν, αὐ-
 τὸς δὲ ἐσθίειν ἵνα ξῇ. οὐ γὰρ δὴ ἐπιεικὴς τις βουλό-
 μένος εἶναι ἄνθρωπος ἀξιωθείς παραπλήσιός τις εἶναι
 5 τοῖς πολλοῖς καὶ ξῆν ἐπὶ τοῖς ἐσθίοντι, ὥσπερ ἐκείνοι
 θηρώμενοι ἐξ ἅπαντος τὴν ἀπὸ τῆς τροφῆς ἡδονήν.

Ὅτι δὲ καὶ θεὸς ὁ ποιήσας τὸν ἄνθρωπον τοῦ
 σώζεσθαι χάριν, οὐχὶ τοῦ ἡδεσθαι, σῖτα καὶ ποτὰ
 παρεσκεύασεν αὐτοῖς, μάθοι τις ἂν ἐκείθεν μάλιστα.
 10 ἢ γὰρ δὴ τροφή ὅτε ἐργάζεται μάλιστα τὸ ἐαυτῆς ἐρ-
 γον, τότε οὐδαμῶς ἡδεῖ τὸν ἄνθρωπον κατὰ τε τὴν
 πέψιν καὶ τὴν ἀνάδοσιν, ἀλλὰ τρεφόμεθα μὲν τότε
 ὑπ' αὐτῆς καὶ ῥωννύμεθα· ἡδόμεθα δὲ τότε οὐδε-
 μίαν ἡδονήν, καίτοι πλείων ὁ χρόνος οὗτός ἐστιν ἢ ἐν
 15 ᾧ ἐσθίομεν. ἔδει δέ γε; εἶπερ ὁ θεὸς ἡδονῆς χάριν
 τὴν τροφήν ἐμνηχανήσατο ἡμῖν, τὸν πλείω τοῦτον χρό-
 νον ἡδεσθαι ἡμᾶς ὑπ' αὐτῆς, καὶ οὐ τὸν ἐλάχιστον
 ἐκείνου ἐν ᾧ καταπίνομεν. ἀλλ' ὅμως χάριν ἐκείνου
 τοῦ ἐλαχίστου χρόνου, ὃν ἡδόμεθα, παρασκευὴ μὲν
 20 ὅψων γίνεται μυρίων· πλεῖται δ' ἡ θάλαττα μέχρι
 περάτων· μάγειροι δὲ γεωργῶν περισπουδαστότεροί
 εἰσι· δεῖπνα δὲ παρατίθενται τινες ἀγρῶν ἀναλί-
 σκοντες τιμάς, καὶ ταῦτ' οὐδαμῶς ὠφελουμένων τῶν
 σωμάτων ἐκ τῆς πολυτελείας τῶν βρωμάτων. πᾶν
 25 γὰρ τοῦναντίον οἱ ταῖς εὐτελεστιάταις χρῶμενοι τρο-
 φαῖς ἰσχυρότατοί εἰσι. τοὺς γοῦν οἰκέτας τῶν δεσπο-
 τῶν καὶ τοὺς χωρίτας τῶν ἀστικῶν καὶ τοὺς πένητας
 τῶν πλουσίων ἰδοὺς ἂν ὥς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ῥωμαλεω-
 τέρους ὄντας, καὶ μᾶλλον μὲν πονεῖν δυναμένους,
 30 ἢ ττον δὲ κάμνοντας ἐν τοῖς ἔργοις, νοσοῦντας δὲ
 σπανιώτερον, ἀνεχομένους δὲ εὐκολώτερον κρύος,
 θάλαπος, ἀγρυπνίαν, πᾶν εἴ τι τοιοῦτον· καίτοι καὶ

ἐπίσον ἢ τε πολυτελὴς καὶ ἡ εὐτελὴς τροφή ῥωννύη
 τὸ σῶμα, ὅμως αἰρετέον ἐστὶ τὴν εὐτελεῖν, ὅτι αὐτὴ
 σωφρονικωτέρα καὶ πρέπει ἀνδρὶ ἀγαθῷ μᾶλλον, ἢ
 καὶ τὸ εὐπόριστον τοῦ δυσπορίστου, καὶ τὸ ἀπραγμά- 5
 τευτον τοῦ μετὰ πραγμάτων, καὶ τὸ ἔτοιμον τοῦ ἀνε-
 τοίμου πρὸς τροφήν πρεπωδέστερον τοῖς ἐπιεικέσιν.
 ἵνα δὲ συνελὼν εἰπω περὶ τροφῆς τὸ πᾶν, φημὶ δεῖν
 σκοπὸν μὲν αὐτῆς ποιεῖσθαι ὑγίειάν τε καὶ ἰσχύν, ὥς
 τούτων μόνον ἔνεκα βρωτέον, ἃ δὴ δεῖται πολυτελείας
 οὐδεμιᾶς· ἐσθίουσα δ' ἐπιμελεῖσθαι κόσμον τε καὶ 10
 μέτρον τοῦ προσήκοντος καὶ τοῦ διαφέρειν πλεῖστον
 τῷ τε ἀμολύντῳ καὶ τῷ σχολαίῳ.

ΠΕΡΙ ΑΝΕΞΙΚΑΚΙΑΣ. ΙΘ.

1 Εὐριπίδου Ἀνδρομάχης (642).

Σμικρὰς ἀπ' ἀρχῆς νεῖκος ἀνθρώποις μέγα 15
 γλῶσς' ἐκπορίζει. τοῦτο δ' οἱ σοφοὶ βροτῶν
 ἐξευλαβοῦνται, μὴ φίλοις τεύχειν ἔριν.

2 Φιλήμονος Ἐπιδικαζομένου.

Ἥδιον οὐδὲν οὐδὲ μουσικώτερον
 ἔστ' ἢ δύνασθαι λαιδορούμενον φέρειν. 20
 ὁ λαιδορῶν γάρ, ἂν ὁ λαιδορούμενος
 μὴ προσποιῇται, λαιδορεῖται λαιδορῶν.

3 Εὐριπίδου ἐκ Πρωτεσιλάου.

Διοῖν λεγόντοιν θατέρου θυμουμένου,
 ὁ μὴ ἀντιτείνων τοῖς λόγοις σοφώτερος. 25

4 Δημοσθένους.

Δημοσθένης λαιδορουμένου τινὸς αὐτῷ "οὐ συγ-
 καταβαίνω" εἶπεν "εἰς ἀγῶνα ἐν ᾧ ὁ ἡττώμενος τοῦ
 νικῶντός ἐστι κρείττων."

5 Πλάτωνος.

Πλάτων λοιδορούμενος ὑπό τινος "λέγε" ἔφη "κακῶς, ἐπεὶ καλῶς οὐκ ἔμαθες."

6 Ἀριστίππου.

5 Ἀρίστιππος ~~λοιδοροῦντος αὐτὸν~~ τινὸς ἔφη "τοῦ μὲν λέγειν κακῶς σὺ κύριος εἶ, τοῦ δὲ δικαίως ἀκούειν ἐγώ."

7 Πλουτάρχου ἐκ τοῦ πῶς ἔστιν ἀπ' ἐχθρῶν ὠφεληθῆναι (90 c).

10 Λόγων δέ, κουφοτάτου πράγματος, βαρυτάτη ζημία κατὰ τὸν θεῖον Πλάτωνα καὶ παρὰ θεῶν ἔπεται καὶ παρ' ἀνθρώπων. ἡ δὲ σιγὴ πανταχοῦ μὲν ἀνυπεύθυνον (οὐ μόνον ἄδιπον, ὥς φησιν Ἰπποκράτης), ἐν δὲ λοιδορίαις σεμνὸν καὶ Σωκρατικόν, μᾶλλον δὲ 15 Ἡράκλειον· εἰ γε κακῆνός "οὐδ' ὅσον μυίας στυγε-ρῶν ἐμπάζετο μύθων."

8 Πυθαγόρου.

Μεγάλην παιδείαν νόμιζε δι' ἧς δυνήσῃ φέρειν ἀπαιδευσίαν.

209 Εὐσεβίου.

Ὅργῃς κρατέειν ἄριστον ἐθίζειν ἑωυτόν, μάλιστα μὲν καὶ πρὸς τὸ μὴ εὐπετέως ὑπ' αὐτῆς ξυγκινέεσθαι, εἰ δὲ μὴ, ἀλλ' ὥστε γε πάντως μὴ τὸ καταναγκαζόμενον ὑπ' αὐτῆς αὐτίκα καὶ ἐν τῷ ἀλογίστῳ ἀποπιμ- 25 πλάναι.

10 Σοφοκλέους Αἴαντι (1357).

Νικᾷ γὰρ ἀρετὴ με τῆς ἐχθρας πολὺ.

11 Θεόγνιδος (695).

30 Οὐ δύναμαί σοι, θυμέ, παρασχεῖν ἄρμενα πάντα, τέτλαθι· τῶν δὲ καλῶν οὐχὶ σὺ μούνος ἐρᾷς.

12 Θεοφράστου.

Οὐ μὴν οὐδὲ μετ' ὀργῆς πρακτέον τοῖς φρονίμοις οὐδέν. ἀλόγιστον γὰρ θυμός, καὶ μετὰ προνοίας οὐδὲν ἂν ποτε ποιήσειεν, ἀλλὰ μεθύων ταῖς φιλονεικίαις, ὥς ἔτυχε χοῖται ταῖς ὄρμαϊς. ὥστε δεῖ μὴ ἐξ ὑπογύου τῶν ἀμαρτημάτων τὰς τιμωρίας μήτε παρὰ τῶν οἰκετῶν μήτε παρὰ τῶν ἄλλων λαμβάνειν, ἵνα τὸ τῷ λογισμῷ κράτιστον, μὴ τὸ τῷ θυμῷ φίλον, ἀεὶ πράττης καὶ δίκην παρὰ τῶν ἐχθρῶν λαμβάνῃς, ἐξ ἧς μᾶλλεις σαυτὸν μὴ αὐτοὺς ἐκείνους βλάψειν. τὸ γὰρ 10 τιμωρεῖσθαι τινα κακῶς ἑαυτὸν ποιοῦντα, δίκην δίδοναι οὐχ ἦττον ἢ λαμβάνειν ἐστίν. ὥστε δεῖ σχολῇ μᾶλλον ἀμύνεσθαι ζητεῖν ἢ ταχέως ἀλυσιτελῶς ἑαυτῷ κολάσαι τὸν ἐχθρόν.

13 Ρούφου ἐκ τῶν Ἐπικτήτου περὶ φι-
λίας.

Τὸ δὲ Λυκούργου τοῦ Λακεδαιμονίου τίς ἡμῶν οὐ θανατάξει; πηρωθεὶς γὰρ ὑπὸ τινος τῶν πολιτῶν τῶν ὀφθαλμῶν τὸν ἕτερον καὶ παραλαβὼν τὸν νεανίσκον παρὰ τοῦ δήμου, ἵνα τιμωρήσαιο ὅπως αὐτὸς 20 βούληται· τούτου μὲν ἀπέσχετο, παιδεύσας δὲ αὐτὸν καὶ ἀποφήνας ἄνδρα ἀγαθὸν παρήγαγεν εἰς τὸ θέατρον. θαυμαζόντων δὲ τῶν Λακεδαιμονίων "τοῦτον μέντοι λαβὼν" ἔφη "παρ' ὑμῶν ὑβριστὴν καὶ βίαιον, ἀποδίδωμι ὑμῖν ἐπιεικῇ καὶ δημοτικόν." 25

14 Πιττακοῦ.

Πιττακὸς ἀδικηθεὶς ὑπὸ τινος καὶ ἔχων ἐξουσίαν αὐτὸν κολάσαι, ἀφῆκεν εἰπὼν "συγγνώμη τιμωρίας ἀμείνων. τὸ μὲν γὰρ ἡμέρου φύσεώς ἐστι, τὸ δὲ θηριώδους." 30

15 Ἐκ τοῦ Ἐπικτήτου ἐγχειριδίου (c. 12).

"Αρξαι οὖν ἀπὸ τῶν μικρῶν. ἐκχεῖται τὸ ἔλαιον; κλέπτεται τὸ οἰνάριον; λέγε ὅτι τοσοῦδε πωλεῖται ἀπάθεια, τοσούτου ἀταραξία· προῖκα οὐδὲν γίνεται. ὅταν δὲ καλῆς τὸν παῖδα, προεπινόει ὅτι δύναται καὶ μὴ ὑπακοῦσαι καὶ μηδὲν ποιῆσαι ὧν θέλεις. ἀλλ' οὐχ οὕτως ἐστὶν αὐτῷ καλῶς, ἵνα ἐπ' ἐκείνῳ ἢ τὸ ἐμὲ τα-
ραχθῇναι.

- 16 Μουσωνίου ἐκ τοῦ εἰ γραφὴν ὕβρεως
γράφεται τινὰ ὁ φιλόσοφος.
- 10 Ὑβρεως δὲ γραφὴν οὕτ' ἂν αὐτὸς ἔφη γράψασθαι
τινα ποτὲ οὕτ' ἂν ἐτέρῳ συμβουλευσαι οὐδενὶ τῶν
φιλοσοφεῖν ἀξιούντων. ἃ γὰρ πάσχοντές τινες ὑβρί-
ζεσθαι δοκοῦσιν, τούτων οὐδὲν εἶναι ὕβριν ἢ αἰσχύ-
νην τοῖς πάσχουσιν· οἷον λοιδορηθῆναι ἢ πληγῇναι
15 ἢ ἐμπτυσθῆναι, ὧν τὸ χαλεπώτατον πληγὴ. ὥς δὲ
οὔτε αἰσχρὸν οὔτε ὑβριστικὸν ἔχουσιν οὐδέν, δηλοῦν
Λακεδαιμονίων παῖδας δημοσίᾳ μαστιγουμένους καὶ
ἐπ' αὐτῷ τούτῳ ἀγαλλομένους. ὁ δὲ φιλόσοφος εἰ μὴ
δύναίτο καταφρονεῖν πληγῶν ἢ λοιδορίας, τί ἂν ὄφε-
20 λος αὐτοῦ εἴη, ὅν γε φαίνεσθαι δεῖ καὶ θανάτου κατα-
φρονοῦντα; νὴ Δία, ἀλλ' ἡ διάνοια τοῦ δρωντος αὐτὰ
δεινὴ, τὸ ἐπεγγελῶντα καὶ ὑβρίζειν νομίζοντα ῥαπί-
σαι ἢ λοιδορῆσαι ἢ τι τοιοῦτον ποιῆσαι· Δημοσθένης
γούν καὶ τῷ βλέμματι ὑβρίζειν τινάς, καὶ ἀφόρητα
25 εἶναι τὰ τοιαῦτα, καὶ ἐξίστασθαι τοὺς ἀνθρώπους ὑπ'
αὐτῶν. ταῦτα δὲ οἱ μὲν τὸ καλὸν καὶ τὸ αἰσχρὸν ὅ τι
τῇ ἀληθείᾳ ἐστὶν ἀγνοοῦντες, καὶ πρὸς τὴν δόξαν κε-
χηνότες, [ταύτῃ ἢ ἐκείνῃ οἴονται, καὶ αὐτοὶ] ὑβρίζε-
σθαι νομίζουσιν, εἴ τις ἢ προσβλέποι αὐτοὺς πικρό-
30 τερον ἢ καταγελῶν αὐτῶν ἢ πλήττοι ἢ λοιδοροίη.
ἀνὴρ δὲ εὖ φρονῶν καὶ νοῦν ἔχων, οἷον εἶναι δεῖ τὸν

φιλόσοφον, ὑπὸ οὐδενὸς τούτων ταράττεται, οὐδ' οἴεται τὸ πάσχειν αὐτὰ αἰσχρόν, ἀλλὰ τὸ ποιεῖν μᾶλλον· ἐπειδὴ ὁ μὲν ἁμαρτάνων εὐθὺς καὶ ἐν αἰσχύνῃ ἐστίν, ὁ δὲ πάσχων ὥσπερ οὐχ ἁμαρτάνει καθόσον πάσχει, οὕτως οὐδὲ ἐν αἰσχρῷ οὐδενὶ γίνεται. ὅθεν οὐδ' ἐπὶ δίκας οὐδ' ἐπ' ἐγκλήματα προσέλθοι ἂν ὁ νοῦν ἔχων· ἐπεὶπερ οὐδ' ὑβρίσθαι ἂν δόξειεν· καὶ γὰρ μικρόψυχον τὸ ἀγανακτεῖν ἢ ἐπιτείνεσθαι περὶ τῶν τοιούτων· πράως δὲ καὶ ἡσύχως οἴσει τὸ συμβάν, ἐπεὶ καὶ πρέπον τοῦτο τῷ βουλομένῳ εἶναι με-
 10 γαλόφρονι. Σωκράτης γοῦν οὕτω διακείμενος φανε-
 ρὸς ἦν, ὅς γε δημοσία λοιδορηθεὶς ὑπ' Ἀριστοφάνους οὐχ ὅπως ἡγανάκτησεν, ἀλλὰ καὶ ἐντυχὼν ἡξίου αὐ-
 τὸν εἰ καὶ πρὸς ἄλλο τι τοιοῦτον βούλοιτο χρῆσθαι αὐτῷ. ταχύ γ' ἂν ἐκεῖνος ἐν ὀλίγοις λοιδορούμενος 15
 ἐχαλέπηεν, ὅς οὐδὲ ἐν θεάτρῳ λοιδορηθεὶς ἡγανά-
 κτει. Φωκίων δὲ ὁ χρηστός, τῆς γυναικὸς αὐτοῦ προ-
 πηλακισθείσης πρὸς τινος, τοσοῦτον ἐδέησεν ἐγκα-
 λεῖν τῷ προπηλακίσαντι, ὥστε ἐπεὶ δέξας ἐκεῖνος
 προσῆλθέ τε καὶ συγγνώμην ἔχειν ἡξίου τὸν Φω-
 20 κίωνα, φάσκων ἡγνοηκέναι ὅτι ἦν ἐκείνου γυνή, εἰς
 ἣν ἐπλημμέλει· ἀλλὰ ἢ γε ἐμὴ γυνὴ οὐδέν, ἔφη, ὑπὸ
 σοῦ πέπονθεν, ἑτέρα δέ τις ἴσως· ὥστε οὐδὲ χρὴ ἐμοὶ
 σὲ ἀπολογεῖσθαι. καὶ ἄλλους δὲ πολλοὺς ἄνδρας
 ἔχοιμ' ἂν λέγειν πειραθέντας ὕβρεως, τοὺς μὲν ἐκ
 25 τινων γλώσση πλημμεληθέντας, τοὺς δὲ χερσὶν ὥστε
 αἰκισθῆναι τὸ σῶμα· καὶ οὔτε ἀμυνάμενοι φαίνονται
 τοὺς πλημμελήσαντας οὔτε ἄλλον τρόπον ἐπεξελθόν-
 30 τες, ἀλλὰ πάνυ πράως ἐνεγκόντες τὴν ἀδικίαν αὐ-
 τῶν. καὶ γὰρ δὴ τὸ μὲν σκοπεῖν, ὅπως ἀντιδίδεται
 τις τὸν δάκνοντα, καὶ ἀντιποιήσῃ κακῶς τὸν ὑπάρ-
 ξαντα, θηρίου τινὸς οὐκ ἀνθρώπου ἐστίν, ὅς οὐδὲ

τοῦτο λογίσασθαι δύναται, ὅτι τὰ πολλὰ τῶν ἁμαρ-
 τανομένων ὑπ' ἀγνοίας τε καὶ ἀμαθίας τοῖς ἀνθρώ-
 ποις ἁμαρτάνεται, ὧν ὁ μεταδιδασχθεὶς εὐθύς παύε-
 ται· τὸ δὲ δέχεσθαι τὰς ἁμαρτίας μὴ ἀγρίως, μηδὲ
 5 ἀνῆκεστον εἶναι τοῖς πλημμελήσασιν, ἀλλὰ τι μὲν εἶ-
 ναι αὐτοῖς ἐλπίδος χρηστῆς, ἡμέρου τρόπου καὶ φιλ-
 ανθρωποῦ ἐστί. πόσῳ δὲ κρεῖττον οὕτως ἔχοντα φαί-
 νεσθαι τὸν φιλόσοφον, ὥστε συγγνώμης ἄξιον εἰ τις
 πλημμελήσειεν εἰς αὐτὸν ἢ δοκεῖν μὲν ἀμύνειν ἑαυ-
 10 τῷ δικαζόμενον καὶ ἐγκαλοῦντα, τῇ δὲ ἀληθείᾳ ἀσχη-
 μονεῖν, ἀνακόλουθα τοῖς ἑαυτοῦ λόγοις πράττοντα;
 εἰ γε λέγει μὲν, ὥς οὐκ ἂν ἀδικηθεῖη ποτὲ ὁ ἀγαθὸς
 ἀνὴρ ὑπὸ κακοῦ ἀνδρός· ἐγκαλεῖ δ' ὥς ἀδικούμενος
 ὑπὸ ἀνθρώπων πονηρῶν αὐτὸς ἄξιῶν ἀγαθὸς εἶναι.

15 17 Δίωνος.

Δίῳνι τῷ Ἀκαδημαϊκῷ ἀπὸ συμποσίου ἀναστρέ-
 φοντι παρεπόμενος κακῶς τις ἔλεγε καὶ βλασφημίας
 οὐδὲν ἀπελίμπανεν· ὁ δ' ἡσύχως εἶχεν. ὥς δὲ καὶ
 ἐπὶ τὴν οἰκίαν ἦλθε, μέλλοντι αὐτῷ εἰσιέναι ὁ λοιδο-
 20 ρῶν "τί δαί;" ἔφη· πρὸς ὃν εἶπεν ὁ Δίων οὐδὲ γρυῦ.

18 Ξενοφώντος ἐκ τοῦ συμποσίου (II, 24).

Ὁ δ' αὖ Σωκράτης εἶπεν· Ἀλλὰ πίνειν μὲν, ὧ
 ἄνδρες, καμοὶ πάννυ δοκεῖ· τῷ γὰρ ὄντι ὁ οἶνος ἄρ-
 δων τὰς ψυχάς, τὰς μὲν λύπας, ὥσπερ ὁ μανδραγό-
 25 ρας τοὺς ἀνθρώπους, κοιμίζει, τὰς δὲ φιλοφροσύνας,
 ὥσπερ ἔλαιον φλόγα, ἐγείρει. δοκεῖ γε μέντοι μοι καὶ
 τὰ τῶν ἀνδρῶν συμπόσια ταῦτα πάσχειν, ἅπερ καὶ τὰ
 τῶν ἐν τῇ γῇ φυομένων. καὶ γὰρ ἐκεῖνα, ὅταν μὲν
 αὐτὰ ὁ θεὸς ἄγαν ἀθρόως ποτίξῃ, οὐ δύναται ὀρθοῦ-
 30 σθαι οὐδὲ ταῖς αὔραις διαπνεῖσθαι· ὅταν δέ, ὅσῳ
 ἥδεται, τοσοῦτον πίνῃ, καὶ μάλα ὀρθά τε αὔξεται,

καὶ θάλλοντα ἀφικνεῖται εἰς τὴν καρπογονίαν· οὕτως δὲ καὶ ἡμεῖς ἦν μὲν ἀθρόον τὸ ποτὸν ἐγγεώμεθα, ταχὺ ἡμῶν καὶ τὰ σώματα καὶ αἱ γνῶμαι σφάλλονται, καὶ οὐδὲ ἀναπνεῖν, μὴ ὅτι λέγειν τι δυνησόμεθα· ἦν δὲ ἡμῖν οἱ παῖδες μικραῖς κύλιξι πυνκὰ ἐπιφακάζω- 5 σιν, ἵνα καὶ ἐγὼ ἐν Γοργείοις ῥήμασιν εἴπω, οὕτως οὐ βιαζόμενοι μεθύειν ὑπὸ τοῦ οἴνου, ἀλλ' ἀναπειθόμενοι πρὸς τὸ παιγνιωδέστερον ἀφιζόμεθα.

19 Ἡροδότου (VII, 160).

Ξεῖνε Σπαρτιῆτα, ὀνείδεα κατιόντα ἀνθρώπων 10 φιλέει ἐπανάγειν τὸν θυμόν. σὺ μέντοι ἀποδεξάμενος ὑβρίσματα ἐν τῷ λόγῳ, οὗ μ' ἐπεισας ἀσχήμονα ἐν τῇ ἀμοιβῇ γενέσθαι.

ΠΕΡΙ ΟΡΓΗΣ. Κ.

- 1 Θεόγνιδος (1223). 15
Οὐδέν, Κύρν', ὀργῆς ἀδικώτερον, ἢ τὸν ἔχοντα
πημαίνει θυμῷ δειλὰ χαριζομένη.
- 2 Εὐήνου.
Πολλάκις ἀνθρώπων ὀργὴ νόον ἐξεκάλυψε
κρυπτόμενον, μανίας πουλὺν χειρότερον. 20
- 3 Μενάνδρου.
Ὅργῃ παραλογισμός ποτ' οὐδ' εἷς φαίνεται.
αὕτη κρατεῖ νῦν, ἃν δὲ μικρὸν παρακμάσῃ,
κατόψεται τι μᾶλλον εἰς τὸ συμφέρον.
- 4 Φιλήμονος. 25
Μαινόμεθα πάντες, ὁπότεν ὀργιζώμεθα.
τὸ γὰρ κατασχεῖν ἔστι τῆς ὀργῆς πόνος.
- 5 Τοῦ αὐτοῦ.

"Απανθ' ὅς' ὀργιζόμενος ἄνθρωπος ποιεῖ,
ταῦθ' ὕστερον λάβοις ἂν ἡμαρτημένα.

6 Μενάνδρου.

'Επίσχες ὀργιζόμενος. Ἀλλὰ βούλωμαι.
5 οὐδεις γὰρ ὀργῆς χάριν ἀπειλήφεν, πάτερ.

7 Εὐριπίδου Αἰόλω.

'Οργῇ γὰρ ὅστις εὐθέως χαρίζεται,
κακῶς τελευτᾷ· πλεῖστα γὰρ σφάλλει βροτούς.

8 Ἐπιχάρμου.

10 Μὴ 'πὶ μικροῖς αὐτὸς αὐτὸν ὀξύθυμον δείκνυε.

9 Τοῦ αὐτοῦ.

'Επιπολάζειν οὔ τι χρὴ τὸν θυμόν, ἀλλὰ τὸν νόον.

10 Τοῦ αὐτοῦ.

Οὐδὲ εἷς οὐδὲν μετ' ὀργῆς κατὰ τρόπον βουλεύεται.

15 11 Εὐριπίδου Ἀρχελάω.

Πολλοὺς δ' ὁ θυμὸς ὁ μέγας ὤλεσεν βροτῶν
ἢ τ' ἀξυνεσία, δύο κακὰ τοῖς χρωμένοις.

12 Εὐριπίδου Ἀρχελάω.

'Οργῇ δὲ φάυλῃ πόλλ' ἔνεστ' ἀσχήμονα.

20 12^a Ἐξω γὰρ ὀργῆς πᾶς ἀνὴρ σοφώτερος (Eur. Hypsip.).

12^b Πόλλ' ἐστὶν ὀργῆς ἐξ ἀπαιδευτοῦ κακά.

13 Αἰσχύλου (Prom. 378 ?).

'Οργῆς ματαίας εἰσὶν αἵτιοι λόγοι.

14 Σοφοκλέους (Antig. 1028).

25 Αὐθαδία τοι σκαιότητ' ὀφλισκάνει.

15 Χαίρημονος.

'Ηγοῦ δ' ἐν ὀργῇ πάντα γίγνεσθαι κακά.

16 Τοῦ αὐτοῦ.

Ὁργή δὲ πολλοὺς δρᾶν ἀναγκάζει κακά.

17 Εὐριπίδου Φιλοκτήτου.

Ὡσπερ δὲ θνητὸν καὶ τὸ σῶμ' ἡμῶν ἔφυ,
οὕτω προσήκει μηδὲ τὴν ὀργὴν ἔχειν
ἀθάνατον, ὅστις σωφρονεῖν ἐπίσταται.

18 Σωσιφάνους.

Νῦν σοι πρὸς ὅψιν θυμὸς ἡβάτω, γέρον,
νυνὶ δεῖ ὀργὴν ἡνίκ' ἐνδικὸν λαβεῖν.

19 Μενάνδρου.

Ὅσος τὸ κατέχειν ἐστὶ τὴν ὀργὴν πόνος.

20 Μενάνδρου.

Οὐκ ἔστιν ὀργῆς, ὥς ἔοικε, φάρμακον
ἄλλ' ἢ λόγος σπουδαῖος ἀνθρώπου φίλου.

21 Τοῦ αὐτοῦ.

Εἰ καὶ σφόδρ' ἀλγεῖς, μηδὲν ἡρεθισμένος
πράξης προπετῶς· ὀργῆς γὰρ ἀλογίστου κρατεῖν
ἐν ταῖς ταραχαῖς μάλιστα τὸν φρονοῦντα δεῖ.

22 Τοῦ αὐτοῦ.

Τὸ δ' ὀξύθυμον τοῦτο καὶ λίαν πικρὸν
δεῖγμ' ἐστὶν εὐθύς πᾶσι μικροψυχίας.

23 Θεοκρίτου (I, 15).

Οὐ θέμις, ὦ ποιμάν, τὸ μεσαμβρινόν, οὐ θέμις
ἄμμιν,
συρίσδειν· τὸν Πᾶνα δεδοίκαμες· ἥ γὰρ ἀπ' ἄγρας
τανίκα κεκμακῶς ἀμπαύεται, ἔστι δὲ πικρός,
καὶ οἱ ἀεὶ δριμεῖα χολὰ ποτὶ ῥινὶ κάθηται.

24 Ὁμήρου (II, α', 103).

Ἀχνύμενος, μένεος δὲ μέγα φρένες ἀμφιμέλαιναι
πίμπλαντ', ὅσσε δέ οἱ πυρὶ λαμπετόωντι εἴκτην.

25 Εὐριπίδου Ἀρχελάω.

Τῷ γὰρ βιαίῳ κἀργίῳ τὸ μαλθακὸν
εἰς ταῦτὸν ἐλθὼν τοῦ λίαν παρείλετο.

26 Εὐριπίδου.

5 Ὅργαι γὰρ ἀνθρώποισι συμφορὰς ὑπο
δεινὰι πλάνος τε καρδίᾳ προσίσταται.

27 Σοφοκλέους Οἰδίποδος (Col. 592).

ὦ μωρέ, θυμὸς ἐν κακοῖς οὐ σύμφορος.

28 Ἀρχιλόχου.

10 Θυμέ, θύμ' ἀμηνάνοισι κήδεσιν κυκώμενε,
ἐνάδευ, δυσμενῶν δ' ἄλξευ προσβαλὼν ἐναντίον
στέρνον, ἐν δοκοῖσιν ἐχθρῶν πλησίον κατασταθεῖς,
ἀσφαλές· καὶ μήτε νικῶν ἀμφάδην ἀγάλλεο,
μήτε νικηθεὶς ἐν οἴκῳ καταπεσὼν ὀδύρεο,
15 ἀλλὰ χαρτοῖσιν τε χαῖρε καὶ κακοῖσιν ἀσχάλα
μὴ λήν· γίγνωσκε δ' οἷος ῥυσμὸς ἀνθρώπους ἔχει.

29 Σοφοκλέους ἐν Τυροῖ.

Πόλλ' ἐν κακοῖσι θυμὸς ἐννηθεὶς ὀρᾷ.

30 Εὐριπίδου Μηδείας (109).

20 Μεγαλόσπλαγχνος δυσκατάπανστος
ψυχὴ δηχθεῖσα κακοῖσι.

31 Εὐριπίδου Ὑψιπύλης.

Ἐξω γὰρ ὀργῆς πᾶς ἀνὴρ σοφώτερος.

32. 33 Σοφοκλέους Τηρεῖ.

25 Ἄνους ἐκεῖνος, αἱ δὲ ἀνούστερ' ἔτι
ἐκεῖνον ἡμύναντο καρτερόν.

ὅστις γὰρ ἐν κακοῖσι θυμωθεὶς βροτῶν
μείζον προσάπτει τῆς νόσου τὸ φάρμακον
λατρός ἐστίν οὐκ ἐπιστήμων κακῶν.

34 Νεόφρονος ἐν Μηδείᾳ.

Εἶεν. τί δράσεις, θυμέ; βούλευσαι καλῶς,
 πρὶν ἐξαμαρτεῖν καὶ τὰ προσφιλέστατα
 ἔχθιστα θέσθαι. ποῖ ποτ' ἐξῆξας, τάλας;
 κάτισχε λῆμα καὶ σθένος θεοστυγές.
 καὶ πρὸς τί ταῦτ' ὀδυρομαι, ψυχὴν ἐμὴν
 ὀρῶσ' ἔρημον καὶ παρημελημένην
 πρὸς ὧν ἐχρῆν ἦκιστα; μαλθακοὶ δὲ δὴ
 τοιαῦτα γιγνόμεσθα πάσχοντες κακά;
 οὐ μὴ προδῶσεις, θυμέ, σαυτὸν ἐν κακοῖς.
 οἴμοι, δέδοκται· παῖδες, ἐκτὸς ὀμμάτων
 ἀπέλθου· ἤδη γάρ με φοινῖα μέγαν
 δέδυνκε λύσσα θυμόν. ὦ χέρες, χέρες,
 πρὸς οἷον ἔργον ἐξοπλιζόμεσθα· φεῦ,
 τάλαινα τόλμης, ἥ πολὺν πόνον βραχεῖ
 διαφθεροῦσα τὸν ἐμὸν ἔρχομαι χρόνῳ.

5

10

15

35 Εὐριπίδου Μηδείας (446).

Οὐ νῦν κατεῖδον πρῶτον, ἀλλὰ πολλάκις,
 τραχεῖαν ὀργὴν ὡς ἀμήχανον κακόν.

36 Ἐν ταυτῷ (520).

Δεινὴ τις ὀργὴ καὶ δυσίατος πέλει,
 ὅταν φίλοι φίλοισι συμβάλωσ' ἔριν.

20

37 Εὐριπίδου Τηλέφου.

Ὡρα σε θυμοῦ κρείσσονα γνώμην ἔχειν.

38 Θυμὸς δὲ κρείσσων τῶν ἐμῶν βουλευμάτων,
 ὅσπερ μεγίστων αἴτιος κακῶν βροτοῖς. Eur. Med. 1079.

25

39 Τοῦ αὐτοῦ.

Ὁ θυμὸς ἀλγῶν ἀσφάλειαν οὐκ ἔχει.

40 Ἐν τοῖς κακοῖσι συγγένει' ὅταν παρῇ
 τραχεῖα κῶξυθυμος, ἀμαθίαν ἔχει.

30

41 Ὅμηρου (Π. ι', 496).

Ἄλλ' Ἀχιλεῦ, δάμασον θυμὸν μέγαν, οὐδέ τι σὲ χρὴ
νηλεὲς ἦτορ ἔχειν. στρεπτοὶ δέ τε καὶ θεοὶ αὐτοί.

42 Τοῦ αὐτοῦ (Π. ο', 201).

5 Οὕτω γὰρ δὴ τοι, γαίῃσιν κ' ἀνθρώποις,
τόνδε φέρω Διὶ μῦθον ἀπηνέα τε κρατερόν τε;
ἥ τι μεταστρέψεις; στρεπταὶ δέ τε φρένες ἐσθλῶν.

43 Πλάτωνος.

Πλάτων ὀργισθεὶς ποτε τινὲ τῶν δούλων χάριν
10 ἔχειν τοῖς θεοῖς ἐκέλευεν αὐτὸν ὅτι ὀργίζεται, κολα-
σθῆναι γὰρ ἂν πάντως εἰ μὴ ὠργίζετο.

44 Ἀντιφῶντος.

Οὐκ ἔστιν ὃ τι ἂν ὀργιζόμενος ἄνθρωπος εὖ
γνοίῃ· αὐτὸ γὰρ ὃ βουλευέται τὴν γνώμην διαφθεί-
15 ρει τοῦ ἀνθρώπου.

45 Ἡροδότου (VII, 160).

Τὰ ὀνειδέα κατιόντα ἀνθρώπῳ φιλέει ἐπανάγειν
τὸν θυμόν.

46 Τοῦ αὐτοῦ (VII, 39).

20 Ὡς ἐν τοῖσιν ὥστ' τῶν ἀνθρώπων οἰκέει ὁ θυμός,
χρηστὰ μὲν ἀκούσας, τέρψιος ἐμπύπλη τὸ σῶμα· ὑπε-
ναντία δὲ τουτέοισιν ἀκούσας, ἀνοιδαίνει.

47 Ἀριστοτέλους.

Ἦ οὐχ ὁρᾷς, ὅτι τῶν ἐν ὀργῇ διαπραττομένων
25 ἀπάντων ὁ λογισμὸς ἀποδημεῖ φεύγων τὸν θυμὸν ὡς
πικρὸν τύραννον;

48 Ἀρριανοῦ.

Μεγαλόθυμοι εἰσὶ τινες πράως, ἡσυχῇ καὶ οἶον
ἀοργήτως πράττοντες ὅσα καὶ οἱ σφόδρα τῷ θυμῷ φε-
30 ρόμενοι. φυλακτέον οὖν καὶ τὸ τούτων ἀβλέπημα,

ὥς πολὺ χεῖρον ὃν τοῦ διατεινόμενον ὀργίζεσθαι. οὐ-
τοι μὲν γὰρ ταχὺ κόρον τῆς τιμωρίας λαμβάνουσιν, οἱ
δὲ εἰς μακρὸν παρατείνουσιν ὥς οἱ λεπτῶς πυρέτ-
τοντες.

49 Ἀπολλώνιος Μακεδόνη. 5
Τῆς ὀξυθυμίας τὸ ἄνθος μανία.

50 Ὁ αὐτὸς Ἀριστοκλεῖ.
Τὸ τῆς ὀργῆς πάθος μὴ καθομιλούμενον μηδὲ θε-
ραπευόμενον φυσικὴ νόσος γίνεται.

51 Ἀπολλώνιος Δημοκράτει. 10
Ὁ ὑπὲρ μικρῶν ἁμαρτημάτων ἀνυπερβλήτως ὀρ-
γισόμενος οὐκ ἔα διαγινῶναι τὸν ἁμαρτάνοντα πότε
ἔλαττον καὶ πότε μείζον ἠδίκησεν.

52 Διονυσίου Ἀλικαρνασέως (Plut. Mor. 31 a).
Ὅτι μέγαλον καὶ δοκοῦντος εἶναι καὶ ὅντος τοῦ 15
κρατεῖν ὀργῆς ἢ πρόνοια καὶ φυλακὴ τοῦ μὴ περιπε-
σεῖν μείζον.

53 Σωτίωνος ἐκ τοῦ περὶ ὀργῆς β'.
Τοῖς δὲ σοφοῖς ἀντὶ ὀργῆς Ἡρακλείτῳ μὲν δά-
κρυα, Δημοκρίτῳ δὲ γέλως ἐπῆει. 20

54 Ὡσπερ δὲ πλοῖα γενναῖα οὐχ ὅσα ἐν εὐδία πλεῖ,
ἀλλ' ὅσα πρὸς χειμῶνα ἀντέχει καὶ σώζεται, οὕτω καὶ
ἄνθρωποι ὀργῇ καὶ κινήσει ἀντέχοντες μεγάλοι καὶ
ἀνδρεῖοι. ὑποκριταῖς μὲν οὖν καὶ μὴ ὀργιζόμενοις
ὑποκρινομένοις ὀργὴν συνήνεγκεν, οἱ δὲ σπουδαῖοι 25
ἄνδρες, οὐδ' ἐὰν ὡς ἀληθῶς ὀργίζωνται, οὕτω χρω-
νται τῷ σχήματι.

55 Ἀριστοτέλους.
Ὡσπερ ὁ καπνὸς ἐπιδάκνων τὰς ὄψεις οὐκ ἔα βλέ-
πειν τὸ κείμενον ἐν τοῖς ποσίν, οὕτως ὁ θυμὸς ἐπαι- 30

ρόμενος τῷ λογισμῷ ἐπισκοτεῖ, καὶ τὸ συμβησόμενον
ἐξ αὐτοῦ ἄτοπον οὐκ ἐφίησι τῇ διανοίᾳ προλαβεῖν.

56 Δημοκρίτου.

Θυμῷ μάχεσθαι μὲν χαλεπὸν, ἀνδρὸς δὲ τὸ κρα-
5 τέειν εὐλογίστου www.libtool.com.cn

57 Πλάτωνος.

Πλάτων ὀργιζόμενος ποτὲ τῷ οἰκέτῃ ἐπιστάντος
Ξενοκράτους “λαβὼν” ἔφη “τοῦτον μαστίγωσον· ἐγὼ
γὰρ ὀργίζομαι.”

10 58 Πλουτάρχου (Mor. 458 f).

Ἀριστοτέλης φησὶ Σατύρου τοῦ Σαμίου τοὺς φί-
λους φράζει τὰ ὅσα κηρῷ δίκην ἔχοντας, ὅπως μὴ
συγχεῖ τὸ πρᾶγμα διὰ θυμὸν ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν λαιδο-
ρούμενος.

15 59 Πλουτάρχου ἐκ τοῦ περὶ διαβολῆς.

Οἱ νεώνητοι δοῦλοι οὐ πυνθάνονται εἰ δεισιδαί-
μων ἢ φθονερός ὁ δεσπότης, ἀλλ’ εἰ ὀργίλος.

60 Ῥούφου ἐκ τῶν Ἐπικτήτου περὶ φιλίας.

Ἀλλὰ παντὸς μᾶλλον τῆς μὲν φύσεως ἐκείνο τὸ
20 ἔργον, συνδῆσαι καὶ συναρμόσαι τὴν ὁρμὴν τῆς τοῦ
προσήκοντος καὶ ὠφελίμου φαντασίας.

61 Τοῦ αὐτοῦ.

Τὸ δὲ οἰεσθαι εὐκαταφρονήτους τοῖς ἄλλοις ἔσε-
σθαι, ἐὰν μὴ τοὺς πρώτους ἐχθρούς παντὶ τρόπῳ βλά-
25 ψωμεν, σφόδρα ἀγεννῶν καὶ ἀνοήτων ἀνθρώπων.
φαμεν γὰρ τὸν εὐκαταφρόνητον νοεῖσθαι μὲν καὶ κατὰ
τὸ ἀδύνατον εἶναι βλάψαι· ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον νοεῖται
κατὰ τὸ ἀδύνατον εἶναι ὠφελεῖν.

62 Δημοκρίτου.

30 Φιλονεικίῃ πᾶσα ἀνόητος· τὸ γὰρ κατὰ τοῦ δυσ-

μενοῦς βλαβερόν θεωρεῦσα τὸ ἴδιον συμφέρον οὐ βλέπει.

63 Ἀριστίππου.

Ἀρίστιππος ὁ Κυρηναῖος φιλόσοφος θεασάμενός τινα ὀργιζόμενον καὶ διὰ τῶν λόγων χαλεπαίνοντα ἔφη “μὴ τοὺς λόγους δι’ ὀργῆς ἄγωμεν, ἀλλὰ τὴν ὀργὴν διὰ τῶν λόγων καταπαύωμεν.”

64 Ναυκράτου.

Ναυκράτης ὁ σοφὸς τοὺς ὀξυθύμους ἔφη παρὰ πλῆσιον τοῖς λύχνοις πάσχειν· καὶ γὰρ τούτους πλείονι ἐλαίῳ ἐκκαίεσθαι.

65 Ἀριστοτέλους.

Ὁ θυμὸς ἐστὶ πάθος θηριῶδες μὲν τῇ διαθέσει, συνεχὲς δὲ τῇ λήψει, σκληρόν δὲ καὶ βίαιον τῇ δυνάμει, φόνων αἰτιον, συμφορᾶς σύμμαχον, βλάβης συν-εργὸν καὶ ἀτιμίας, χρημάτων ἀπώλεια, ἔτι δὲ καὶ φθορᾶς ἀρχηγόν.

66 Ἀντιφῶντος.

Ὅστις δὲ ἰὼν ἐπὶ τὸν πλησίον κακῶς ποιήσων δειμαίνει μὴ ἂν θέλει ποιῆσαι ἁμαρτῶν τούτων ἂν μὴ θέλει ἀπενέγκηται, σωφρονέστερος. ἐν ᾧ γὰρ δειμαίνει μέλλει, ἐν ᾧ δὲ μέλλει πολλάκις ὁ διὰ μέσου χρόνος ἀπέστρεψε τὸν νοῦν τῶν θελημάτων, καὶ ἐν μὲν τῷ γεγενῆσθαι οὐκ ἔνεστιν, ἐν δὲ τῷ μέλλειν ἐνδέχεται γενέσθαι. Ὅστις δὲ δράσειν μὲν οἴεται τοὺς πέλας κακῶς, πείσεσθαι δ’ οὐ, οὐ σωφρονεῖ. ἐλπίδες δ’ οὐ πανταχοῦ ἀγαθόν· πολλοὺς γὰρ τοιαῦται ἐλπίδες κατέβαλον εἰς ἀνηκέστους συμφορὰς, ἃ δ’ ἐδόκουν τοὺς πέλας ποιήσειν παθόντες ταῦτα ἀνεφάνησαν αὐτοί. σωφροσύνην δὲ ἀνδρὸς οὐκ ἂν ἄλλος ὀρθότερόν

τις κρίνειεν ἢ ὅστις τοῦ θυμοῦ ταῖς παραχρῆμα ἡδοναῖς ἐμφράσσει αὐτὸς ἑαυτὸν κρατεῖν τε καὶ νικᾶν ἡδυνήθη αὐτὸς ἑαυτόν. ὅς δὲ θέλει χαρίσασθαι τῷ θυμῷ, παραχρῆμα θέλει τὰ κακῶ ἀντὶ τῶν ἀμει-
5 νόνων.

www.libtool.com.cn

67 Ἐπικτήτου.

Ὅτω μετὰ ἀνατάσεως καὶ ἀπειλῆς ἐπιχειρεῖς, μέμνησο προλέγειν ὅτι ἡμερος εἶ, καὶ οὐδὲν ἄγριον δράσας ἀμετανόητος καὶ ἀνεύθυνος διαγενήσῃ.

1068 Κάτωνος πρεσβυτέρου.

Τὸν ὀργιζόμενον ἐνόμιζε τοῦ μαινομένου χρόνον διαφέρειν.

69 Ἀρίστωνος.

Τὴν κακολογίαν ἡ ὀργὴ φαίνεται ἀπογεννώσα ὥστε
15 ἡ μήτηρ οὐκ ἀστεῖα.

70 Πλουτάρχου ἐκ τοῦ περὶ ὀργῆς.

Ὅσα δὲ ὀργῇ χρώμενοι πράττουσιν οἱ ἄνθρωποι, ταῦτα ἀνάγκη τυφλὰ εἶναι καὶ ἀνόητα καὶ τοῦ παντὸς ἀμαρτάνειν. οὐ γὰρ οἶόν τε ὀργῇ χρώμενον λογισμῷ
20 χρήσασθαι· τὸ δὲ ἄνευ λογισμοῦ ποιούμενον πᾶν ἄτεχ-
νόν τε καὶ διεστραμμένον. λόγον οὖν ἡγεμόνα χρή ποιησάμενον οὕτως ἐπιχειρεῖν τοῖς κατὰ τὸν βίον ἐργοῖς, τὰς ἐκάστοτε προσπιπτούσας ὀργὰς διωθόμε-
νον καὶ διανεύοντα, ὥσπερ οἱ κυβερνῆται τὰ κύματα
25 προσφερόμενα. ἔστι γοῦν οὐκ ἔλαττον τὸ δέος ὀργῆς ἀντιπρώρου κυλινδομένης αὐτόν τε καὶ σύμπαντα οἰ-
κὸν ἄρδην ἀπολέσαι καὶ ἀνατρέψαι μὴ διαπλεύσαντα δεξιῶς. οὐ μὴν ἀλλ' ἐπιμελείας εἰς αὐτὰ δεῖ καὶ με-
λέτης, ἥ καὶ μάλιστα ἀλλίσκονται κατ' ἄκρας οἱ παρα-
30 δεξάμενοι τὸν θυμὸν ὡς σύμμαχον ἀρετῆς, ἀπολαύον-

τες ὅσον αὐτοῦ χρήσιμόν ἐστιν, ἐν τε τῷ πολέμῳ καὶ νῇ Δία ἐν πολιτείαις, τὸ πολὺ δὲ αὐτοῦ καὶ τὸ ἐπιπόλαιον ἐκκρίνειν καὶ ἐκβάλλειν τῆς ψυχῆς, ὅπερ ὀργή τε καὶ πικρία δι' ὀξυθυμίαν λέγεται, νομίσματα ἡκιστα ταῖς ἀνδρείαις ψυχαῖς πρόποντα. τίς οὖν ἐν ἡλικία τούτων γίγνεται μελέτη; ἐμοὶ μὲν δοκεῖ μάλιστα ἂν ὥδε γίνεσθαι πόρρωθεν ἡμῶν προμελετῶντων καὶ προαπλούντων πλεῖστον οἶον ἐν οἰκέταις τε καὶ πρὸς γυναῖκας τὰς γαμετάς. ὁ γὰρ οἶκος πρᾶος καὶ δημοσία πρᾶος πολὺ μᾶλλον ἔσται, τοιοῦτος ἔνδοθεν καὶ ὑπὸ τῶν οἶκοι πεποιημένος αὐτῷ τῆς αὐτοῦ ψυχῆς εἶναι ἀγαθός.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΓΝΩΘΙ ΣΑΥΤΟΝ. ΚΑ.

1 Φιλήμονος.

Ἄνθρωπος ὧν, τοῦτ' ἔσθι καὶ μέμνησ' ἀεί. 15

2 Μενάνδρου Κωνειαζομένων.

Τὸ γνῶθι σαυτὸν ἔστιν ἂν τὰ πράγματα ἰδῆς τὰ σαυτοῦ καὶ τί σοὶ ποιητέον.

3 Διφίλου.

Ἄν γνῶς τί ἐστ' ἄνθρωπος, ἡδίων ἔσθ. 20

4 Ἀντιφάνους.

Εἰ θνητὸς εἶ, βέλτιστε, θνητὰ καὶ φρόνει.

5 Μενάνδρου Θρασυλέοντος.

Κατὰ πόλλ' ἄρ' ἔστιν οὐ καλῶς εἰρημένον τὸ γνῶθι σαυτὸν· χρησιμώτερον γὰρ ἢ τὸ γνῶθι τοὺς ἄλλους. 25

6 Ἐκ τῆς Αἰλιανοῦ συμμίκτης ἱστορίας (VIII, 15).

Ἐν Χαιρωνείᾳ τοὺς Ἀθηναίους ἡνίκα ἐνίκησεν
ὁ Φίλιππος ἐπαρθείς τῇ εὐπραγίᾳ, ὅμως λογισμοῦ
ἐκράτησε καὶ οὐχ ὕβρισε, καὶ διὰ ταῦτα ᾤετο δεῖν αὐ-
τὸν ὑπομιμνήσκεσθαι ὑπὸ τινος τῶν παίδων ἔωθεν,
5 ὅτι ἄνθρωπός ἐστιν. www.libtool.com.cn

7 Ἐκ τῶν Ἀριστωνύμου τομαρίων.

Ἡράκλειτος νέος ὢν πάντων γέγονε σοφώτερος,
ὅτι ἦδει ἑαυτὸν μηδὲν εἰδότα.

8 Δημόνακτος.

10 Δημῶναξ ἐρωτηθεὶς πότε ἤρξατο φιλοσοφεῖν "ὅτε
καταγινώσκειν" ἔφη "ἐμαντοῦ ἠρξάμην."

9 Σωκράτους.

Σωκράτης ἐρωτηθεὶς διὰ τί οὐ συγγράφει "ὅτι"
εἶπεν "ὁρῶ τὰ χαρτία πολὺ τῶν γραφησομένων τι-
15 μιώτερα."

10 Θεοκρίτου.

Θεόκριτος ἐρωτηθεὶς διὰ τί οὐ συγγράφει "ὅτι"
εἶπεν "ὥς μὲν βούλομαι, οὐ δύναμαι· ὥς δὲ δύνα-
μαι, οὐ βούλομαι."

20 11 Βίαντος.

Θεώρει ὥσπερ ἐν κατόπτρῳ τὰς σαντοῦ πράξεις,
ἵνα τὰς μὲν καλὰς ἐπικοσμῇς τὰς δὲ αἰσχρὰς καλύπτῃς.

12 Παροιμία.

Γνῶθι σαυτὸν ὥς παροιμία λαμβάνεται μαρτυρεῖ
25 Θεόφραστος ἐν τῷ περὶ παροιμιῶν. οἱ πολλοὶ δὲ Χεί-
λωνος εἶναι τὸ ἀπόφθεγμα, Κλέαρχος δὲ ὑπὸ τοῦ θεοῦ
λεχθῆναι Χείλωνι.

13 Χείλωνος.

Χείλων ἐρωτηθεὶς τί χαλεπώτατον "τὸ γινώσκειν

ἑαυτὸν" ἔφη· πολλὰ γὰρ ὑπὸ φιλαυτίας ἕκαστον ἑαυτῷ προστιθέναι.

14 Βίαντος.

Τὸ δὲ ~~γνωθῆναι~~ ~~αὐτὸν~~ ~~χρησίμους~~ εἰς νοουθεσίαν τῶν ἀλαζόνων, οἱ ὑπὲρ τὴν ἑαυτῶν δύναμιν φλυαροῦσιν. 5

15 Ἀλέξανδρου.

Ἀλέξανδρος νοσήσας μακρὰν νόσον, ὥς ἀνερωσθη, οὐδὲν ἔφη διατεθῆναι χεῖρον· "ὑπέμνησε γὰρ ἡμᾶς ἡ νόσος μὴ μέγα φρονεῖν ὥς θνητοὺς ὄντας."

16 Πλουτάρχου ἐκ τοῦ περὶ εὐθυμίας 10 (472 b).

Καὶ μὴν οἶνοί τε καὶ σαρκῶν ἐμφορήσεις σῶμα μὲν ἰσχυρὸν ποιοῦσι καὶ ῥωμαλέον, ψυχὴν δὲ ἀσθενή· καὶ χρημάτων ἐπιμέλεια μὲν συνεχῆς καὶ τήρησις αὖ-
ξει πλοῦτον, ἀνυπεροψία δὲ καὶ σωφροσύνη μέγα πρὸς 15
φιλοσοφίαν ἐφόδιον. ὅθεν οὐ πάντα πάντων ἐστίν, ἀλλὰ δεῖ τῷ Πυθικῷ γράμματι πειθόμενον αὐτὸν καταμαθεῖν, εἴτα χρῆσθαι πρὸς ἓν ὃ πέφυκε, καὶ μὴ πρὸς ἄλλον ἄλλοτε βίου ζῆλον ἔλκειν καὶ παραβιάζε-
σθαι τὴν φύσιν. 20

17 Ἐκ τοῦ Ἐπικτήτου ἐγχειριδίου (c. 6).

Ἐπὶ μηδενὶ ἐπαρθῆς ἄλλοτρίῳ προτερήματι. εἰ ὁ ἵππος ἔλεγεν ἐπαιρόμενος ὅτι καλὸς εἰμι, ἀνεκτὸν ἂν ἦν· σὺ δ' ὅταν λέγῃς ὅτι ἵππον καλὸν ἔχω, ἴσθι ὅτι ἐφ' ἵππῳ ἀγαθῷ μέγα φρονεῖς. τί οὖν ἐστι σόν; 25
χρησις φαντασιῶν, ἣν ὅταν κατὰ φύσιν ἔχῃς, τότε ἐπάρθῃτι· τότε γὰρ ἐπὶ τῷ σῷ πλεονεκτήματι ἐπαρθήσῃ.

18 Δημοσθένους ἐν τῷ πρὸς Λεπτίνην (506, 14).

Καὶ τὰ ἀγαθὰ μὲν προσδοκᾷ καὶ τοῖς θεοῖς εὐχέσθαι διδόναι, πάντα δ' ἀνθρώπινα ἡγεῖσθαι.

19 Ἐν ταυτῷ (ib. 25).

Ἄλλ' οἶμαι τὸ μέλλον ἅπασιν ἀνθρώποις ἄδηλον,
5 καὶ μικροὶ καιροὶ μεγάλων πραγμάτων αἷτιοι γίνονται· διὸ δεῖ μετριάξειν ἐν ταῖς εὐπραξίαις καὶ προορωμένους τὸ μέλλον φαίνεσθαι.

20 Πλάτωνος ἐκ τῶν ἀντεραστῶν (137 e).

Τί δ', ἐπειδὴν ἄνθρωπος ὢν τις ἀγνοῇ τοὺς
10 χρηστοὺς καὶ τοὺς μοχθηροὺς ἀνθρώπους, ἅρ' οὐχ ἑαυτὸν ἀγνοεῖ πότερον χρηστός ἐστίν ἢ μοχθηρός, ἐπειδὴ καὶ αὐτὸς ἀνθρωπός ἐστι; Συνεχώρει. Τὸ δὲ αὐτὸν ἀγνοεῖν σωφρονεῖν ἢ οὐ σωφρονεῖν ἐστίν; Οὐ σωφρονεῖν. Τὸ ἑαυτὸν ἄρα γινώσκειν ἐστὶ σωφρο-
15 νεῖν; Φημί, ἔφη. Τοῦτο ἄρα, ὥς ἔοικε, καὶ τὸ ἐν Δελφοῖς γράμμα παρακελεύεται, σωφροσύνην ἀσκεῖν καὶ δικαιοσύνην. Ἐοικε. Τῇ αὐτῇ δὲ ταύτῃ καὶ κολλάζειν ὀρθῶς ἐπιστάμεθα; Φημί. Οὐκ οὖν ἢ μὲν κολάζειν ὀρθῶς ἐπιστάμεθα, δικαιοσύνη αὕτη ἐστίν,
20 ἢ δὲ διαγιγνώσκειν καὶ ἑαυτὸν καὶ ἄλλους, σωφροσύνη; Ἐοικεν, ἔφη. Ταυτὸν ἄρα ἐστὶ δικαιοσύνη σωφροσύνη; Φαίνεται. Καὶ μὴν οὕτω γε καὶ αἱ πόλεις εὖ οἰκοῦνται, ὅταν οἱ ἀδικοῦντες δίκην διδῶσιν.
Ἀληθῆ λέγεις.

25 21 Ξενοφῶντος ἐν δ' (2, 24) ἀπομνημονευμάτων.

Καὶ ὁ Σωκράτης, Εἰπέ μοι, ἔφη, ὦ Εὐθύδημε, εἰς Δελφοὺς ἤδη πώποτε ἀφίκου; Καὶ δὲς γε, νῆ Δία, ἔφη. Κατέμαθες οὖν πρὸς τῷ ναῷ που γεγραμ-
30 μένον τὸ γνῶθι σαυτόν; Ἐργαγε. Πότερον οὖν οὐδέν σοι τοῦ γράμματος ἐμέλησεν; ἢ προσέσχες τε καὶ

ἐπεχείρησας σεαυτὸν ἐπισκοπεῖν ὅστις εἴης; Μὰ Δί' οὐ δῆτα, ἔφη· καὶ γὰρ δὴ τοῦτο πάνν ὥμην εἰδέναι, σχολῇ γὰρ ἂν ἄλλο τι ἥδειν, εἰ γε μὴδ' ἐμαυτὸν ἐγίνωσκον. Πότερα δέ σοι δοκεῖ γιννώσκειν ἑαυτόν, ὅστις τοῦνομα μόνον τὸ ἐαυτοῦ εἶδεν, ἢ ὅστις ὥσπερ 5 οἱ τοὺς ἵππους ὠνούμενοι οὐ πρότερον οἶονται γιννώσκειν ὃν ἂν βούλονται γινῶναι, πρὶν ἂν ἐπισκεψώνται πότερον εὐπειθής ἐστίν ἢ δυσπειθής, καὶ πότερον ἰσχυρὸς ἢ ἀσθενής, καὶ πότερον ταχὺς ἢ βραδύς, καὶ τᾶλλα τὰ πρὸς τὴν τοῦ ἵππου χρεῖαν ἐπιτήδεά τε καὶ 10 ἀνεπιτήδεια, ὅπως ἔχει· οὕτως ὁ ἑαυτὸν ἐπισκεψάμενος ὁποῖός ἐστι πρὸς τὴν ἀνθρωπίνην χρεῖαν, ἐγνώκε τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν; Οὕτως ἔμοιγε δοκεῖ, ἔφη, ὁ μὴ εἰδὼς τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν, ἀγνοεῖν ἑαυτόν. Ἐκεῖνο δὲ οὐ φανερόν, ἔφη, ὅτι διὰ μὲν τὸ εἰδέναι ἑαυτοὺς 15 πλεῖστα ἀγαθὰ ἰσχυοσιν ἄνθρωποι, διὰ δὲ τὸ ἐψεῦσθαι ἑαυτῶν πλεῖστα κακά; οἱ μὲν γὰρ εἰδότες ἑαυτούς, τὰ ἐπιτήδεια ἑαυτοῖς ἴσασι καὶ διαγιγνώσκουσιν ἅ τε δύνανται καὶ ἅ μὴ. καὶ ἅ μὲν ἐπίστανται 20 πράττοντες, πορίζονται τε ὧν δέονται, καὶ εὖ πράττουσιν· ὧν δὲ μὴ ἐπίστανται ἀπεχόμενοι, ἀναμάρτητοι γίνονται καὶ διαφεύγουσι τὸ κακῶς πράττειν· διὰ τὸ αὐτὸ δὲ καὶ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους δυνάμενοι δοκιμάζειν καὶ διὰ τῆς τῶν ἄλλων χρεῖας τὰ τε ἀγαθὰ πορίζονται καὶ τὰ κακὰ φυλάττονται. οἱ δὲ μὴ εἰ- 25 δότες, ἀλλὰ διεψευσμένοι τῆς αὐτῶν δυνάμεως, πρὸς τε τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους καὶ τᾶλλα ἀνθρώπινα πράγματα ὁμοίως διάκεινται, καὶ οὔτε ὧν δέονται ἴσασιν· οὔτε ὅ τι πράττουσιν οὔτε οἷς χρῶνται, ἀλλὰ πάντων τούτων διαμαρτάνοντες, τῶν τε ἀγαθῶν ἀπο- 30 τυγχάνουσι καὶ τοῖς κακοῖς περιπίπτουσι. καὶ οἱ μὲν εἰδότες ὅ τι ποιοῦσιν, ἐπιτυγχάνοντες ὧν πράττουσιν,

ἔνδοξοί τε καὶ τίμιοι γίνονται· καὶ οἷ τε ὅμοιοι τού-
 τοις ἡδέως χρῶνται οἷ τε ἀποτυγχάνοντες τῶν πραγ-
 μάτων ἐπιθυμοῦσι τούτους ὑπὲρ αὐτῶν βουλευέ-
 σθαι, καὶ προῖστασθαι τε ἑαυτῶν τούτους καὶ ἐλπίδας
 5 τῶν ἀγαθῶν ἐν τούτοις ἔχουσι καὶ διὰ ταῦτα πάντων
 μάλιστα τούτους ἀγαπῶσιν. οἱ δὲ μὴ εἰδότες τί ποι-
 οῦσι κακῶς τε αἰρούμενοι καὶ οἷς ἂν ἐπιχειρήσωσιν
 ἀποτυγχάνοντες, οὐ μόνον ἐν αὐτοῖς τούτοις ζημιούν-
 ται τε καὶ κολάζονται, ἀλλὰ καὶ ἀδοξοῦσι διὰ ταῦτα
 10 καὶ καταγέλαστοι γίνονται, καὶ καταφρονούμενοι καὶ
 ἀτιμαζόμενοι ζῶσιν· ὁρᾷς δὲ καὶ τῶν πόλεων, ὅτι ὅσαι
 ἂν ἀγνοήσασαι τὴν ἑαυτῶν δύναμιν κρείττοσι πολε-
 μήσωσιν, αἱ μὲν ἀνάστατοι γίνονται, αἱ δὲ ἐξ ἑλευ-
 θέρων δοῦλαι; Καὶ ὁ Εὐθύδημος, ὥς πάνν μοι δο-
 15 κοῦν, ὃ Σώκρατες, ἔφη, περὶ πολλοῦ ποιητέον εἶναι
 τὸ ἑαυτὸν γινώσκειν, οὕτως ἴσθι· ὁπόθεν δὲ χρὴ
 ἄρξασθαι ἐπισκοπεῖν ἑαυτόν, τοῦτο πρὸς σὲ ἀποβλέ-
 πω εἰ μοι ἐθελήσῃς ἂν ἐξηγήσασθαι. Οὐκ οὖν, ἔφη
 ὁ Σωκράτης, τὰ μὲν ἀγαθὰ καὶ τὰ κακὰ ὁποῖά ἐστι,
 20 πάντως πού γινώσκεις; Νῆ Δί', ἔφη· εἰ γὰρ μὴδὲ
 ταῦτα οἶδα, καὶ τῶν ἀνδραπόδων φανλότερος ἂν
 εἴην. Ἴθι δὴ, ἔφη, καὶ ἐμοὶ ἐξηγήσαι ταῦτα. Ἄλλ'
 οὐ χαλεπόν, ἔφη· πρῶτον μὲν γὰρ τὸ ὑγιαίνειν ἀγα-
 θὸν εἶναι νομίζω· τὸ δὲ νοσεῖν κακόν. ἔπειτα τὰ
 25 αἷτια ἑκατέρου αὐτῶν, καὶ ποτά, καὶ βρωτά, καὶ ἐπι-
 τηδεύματα, τὰ μὲν πρὸς τὸ ὑγιαίνειν φέροντα, ἀγα-
 θά· τὰ δὲ πρὸς τὸ νοσεῖν, κακά. Οὐκ οὖν, ἔφη, καὶ
 τὸ ὑγιαίνειν καὶ τὸ νοσεῖν, ὅταν μὲν ἀγαθοῦ τινος αἷ-
 τια γίγνηται, ἀγαθὰ ἂν εἴη· ὅταν δὲ κακοῦ, κακά;
 30 Πότε δ' ἂν, ἔφη, τὸ μὲν ὑγιαίνειν κακοῦ αἷτιον γέ-
 νοιτο, τὸ δὲ νοσεῖν ἀγαθοῦ; Ὅταν νῆ Δί', ἔφη, στρα-
 τιᾶς τε αἰσχροῦς καὶ ναυτιλίας βλαβεραῦς καὶ ἄλλων

πολλῶν τοιούτων, οἱ μὲν διὰ ῥώμην μετασχόντες ἀπο-
 λωνται, οἱ δὲ δι' ἀσθένειαν ἀπολειφθέντες σωθῶσιν.
 Ἀληθῆ λέγεις. Ἀλλ' ὁρᾷς, ἔφη, ὅτι καὶ τῶν ὠφελί-
 μων οἱ μὲν διὰ ῥώμην μετέχουσιν, οἱ δὲ δι' ἀσθέ-
 νειαν ἀπολείπονται. Τὰ οὖν, ἔφη, ποτὲ μὲν ὠφε- 5
 λοῦντα, ποτὲ δὲ βλάπτοντα, τί μᾶλλον ἀγαθὰ ἢ κακὰ
 ἐστίν; Οὐδὲν μὰ Δία φαίνεται κατὰ γε τοῦτον τὸν
 λόγον. Ἀλλ' ἢ γε τοι σοφία, ὧς Σώκρατες, ἀναμφισ-
 βητήτως ἀγαθὸν ἐστίν· ποιοῦν γὰρ ἂν τις πρᾶγμα οὐ
 βέλτιον πράττοι σοφὸς ὢν ἢ ἀμαθής; Τί δαί, τὸν 10
 Δαίδαλον, ἔφη, οὐκ ἀκήκοας, ὅτι ληφθεὶς ὑπὸ Μίνω
 διὰ τὴν σοφίαν ἠναγκάζετο ἐκείνῳ δουλεύειν, καὶ τῆς
 τε πατρίδος ἅμα καὶ τῆς ἐλευθερίας ἐστερήθη, καὶ
 ἐπιχειρῶν ἀποδιδράσκειν μετὰ τοῦ νιοῦ, τὸν τε παῖδα
 ἀπώλεσε, καὶ αὐτὸς οὐκ ἠδυνήθη σωθῆναι, ἀλλ' 15
 ἀπενεχθεὶς εἰς τοὺς βαρβάρους, πάλιν ἐκεῖ ἐδούλευε;
 Λέγεται νῆ Δί', ἔφη, ταῦτα. Τὰ δὲ Παλαμήδους οὐκ
 ἀκήκοας πάθῃ; τοῦτον γὰρ δὴ πάντες ὑμνοῦσιν ὡς
 διὰ σοφίαν φθονηθεὶς ὑπὸ τοῦ Ὀδυσσέως ἀπόλλυται.
 Λέγεται καὶ ταῦτα, ἔφη. Ἄλλους δὲ πόσους οἶει διὰ 20
 σοφίαν ἀνασπάστους πρὸς βασιλέα γεγονέναι καὶ
 ἐκεῖ δουλεύειν; Κινδυνεύει, ἔφη, ὧς Σώκρατες,
 ἀναμφιλογώτατον ἀγαθὸν εἶναι τὸ εὐδαιμονεῖν. Εἰ
 γε μὴ τις αὐτό, ἔφη, ὧς Εὐθύδημε, ἐξ ἀμφιλόγων
 ἀγαθῶν συντεθῇ. Τί δ' ἂν, ἔφη, τῶν εὐδαιμονικῶν 25
 ἀμφιλογον εἴη; Οὐδέν, ἔφη, εἰ γε μὴ προσθήσομεν
 αὐτῷ κάλλος ἢ ἰσχύν, ἢ πλοῦτον ἢ δόξαν, ἢ καὶ τι
 ἄλλο τῶν τοιούτων. Ἀλλὰ νῆ Δία προσθήσομεν, ἔφη.
 Πῶς γὰρ ἂν τις ἄνευ τούτων εὐδαίμων εἴη; Νῆ Δί',
 ἔφη, προσθήσομεν ἄρα ἐξ ὧν πολλὰ καὶ χαλεπὰ συμ- 30
 βαίνει τοῖς ἀνθρώποις· πολλοὶ μὲν γὰρ διὰ τὸ κάλ-
 λος ὑπὸ τῶν ἐπὶ τοῖς ὠραίοις παρακεκινημένων δια-

φθείρονται· πολλοὶ δὲ διὰ τὴν ἰσχὺν μείζουσιν ἔργοις ἐπιχειροῦντες οὐ μικροῖς κακοῖς περιπίπτουσι, πολλοὶ δὲ διὰ τὸν πλοῦτον διαθρυπτόμενοί τε καὶ ἐπιβουλεύόμενοι ἀπόλλυνται· πολλοὶ δὲ διὰ δόξαν καὶ πολιτικὴν δύναμιν μεγάλα κακὰ πεπόνθασιν. Ἀλλὰ μὴν, ἔφη, εἴ γε μηδὲ τὸ εὐδαιμονεῖν ἐπαινῶν ὀρθῶς λέγω, ὁμολογῶ μηδὲ ὅτι πρὸς τοὺς θεοὺς εὐχεσθαι χρὴ εἰδέναι. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν, ἔφη ὁ Σωκράτης, ἴσως διὰ τὸ σφόδρα πιστεύειν εἰδέναι οὐδ' ἔσκεψαι.

10 22 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Φιλήβου (48 c).

Τῆς δ' αὖ πάσης πονηρίας ἐστὶ τὸνναντίον πάθος ἔχον ἢ τὸ λεγόμενον ὑπὸ τῶν ἐν Δελφοῖς γραμμάτων. Τὸ γινῶναι σαυτὸν λέγεις, ὦ Σώκρατες; Ἐγώ γε. τὸνναντίον μὴν ἐκεῖνο δηλονότι, τὸ μηδαμῇ γινῶ-
 15 σκειν αὐτόν, λεγόμενον ὑπὸ τοῦ γραμματος ἂν εἴη. Τί μὴν; Ὡ Πρωτάρχε, πειρῶ δὲ αὐτὸ τοῦτο τριχῇ τέμνειν. Πῇ φῆς; οὐ γὰρ μὴ δυνατὸς ὦ. Λέγεις δὴ δεῖν ἐμὲ τοῦτο διελέσθαι τὰ νῦν; Λέγω καὶ δέομαί γε πρὸς τῷ λέγειν. Ἀρ' οὖν οὐ τῶν ἀγνοούντων αὐτοὺς
 20 κατὰ τρία ἀνάγκη τοῦτο τὸ πάθος πάσχειν ἕκαστον; Πῶς; Πρῶτον μὲν κατὰ χρήματα δοξάζειν εἶναι πλουσιώτερον ἢ κατὰ τὴν αὐτῶν οὐσίαν· πολλοὶ γοῦν εἰσι τοιοῦτον πάθος ἔχοντες· πλείους δέ γε οἱ μείζους καὶ καλλίους αὐτοὺς δοξάζουσιν, καὶ πάντα ὅσα κατὰ
 25 τὸ σῶμα εἶναι διαφερόντως τῆς οὔσης αὐτοῖς ἀληθείας. Πάννυ γε. Πολὺ δὲ πλείστοί γε, οἶμαι, περὶ τὸ τρίτον εἶδος τούτων ἐν ταῖς ψυχαῖς διημαρτήκασιν ἀρετῇ δοξάζοντες βελτίους ἑαυτούς, οὐκ ὄντες. Σφόδρα μὲν οὖν. Τῶν ἀρετῶν δ' ἄρα, οὐ σοφίας περὶ τὸ
 30 πλῆθος πᾶν ἀντεχόμενον μεστὸν ἐρίδων καὶ δοξοσοφίας ἐστὶ ψευδοῦς; Πῶς δ' οὐ; Κακὸν μὲν δὴ

πάν ἄν τις τὸ τοιοῦτον εἰπὼν, ὀρθῶς ἂν εἴποι, πάθος.
Σφόδρα γε.

23 Πλάτωνος Ἀλκιβιάδου α' (127 e).

Φέρε δὴ, τί ἐστὶ τὸ ἑαυτοῦ ἐπιμελεῖσθαι; μὴ πολ-
λάκις λάθωμεν οὐχ ἡμῶν αὐτῶν ἐπιμελούμενοι, οἷό- 5
μενοι δέ· καὶ πότε ἄρα αὐτὸ ποιεῖ ἄνθρωπος; ἄρ'
ὅταν τῶν ἑαυτοῦ ἐπιμελῇται, τότε καὶ αὐτοῦ; Ἐμοιγ'
οὐν δοκεῖ. Τί δαί; ποδῶν ἄνθρωπος πότε ἐπιμελεῖ-
ται; ἄρ' ὅταν ἐκείνων ἐπιμελῇται ἃ ἐστὶ τῶν ποδῶν;
Οὐ μανθάνω. Καλεῖς δέ τι χερός· οἷον δακτύλιον 10
ἐστὶν ὅτου ἂν ἄλλου τῶν τοῦ ἀνθρώπου φαίης ἢ δα-
κτύλου; Οὐ δῆτα. Οὐκ οὐν καὶ ποδὸς ὑπόδημα τὸν
αὐτὸν τρόπον; Ναί. καὶ ἱμάτια καὶ στρώματα τοῦ
ἄλλου σώματος ὁμοίως; Ναί. Ἄρ' οὐν ὅταν ὑποδη-
μάτων ἐπιμελώμεθα, τότε ποδῶν ἐπιμελούμεθα; Οὐ 15
πάνν μανθάνω, ὦ Σώκρατες. Τί δαί, ὦ Ἀλκιβιάδη,
ὀρθῶς ἐπιμελεῖσθαι καλεῖς τὸ ὅτου οὐν πράγματος;
Ἐγώ γε. Ἄρ' οὐν ὅταν τίς τι βέλτιον ποιῇ, τότε ὀρ-
θὴν λέγεις ἐπιμέλειαν; Ναί. Τίς οὐν τέχνη ὑποδή-
ματα βελτίω ποιεῖ; Σκυτική. Σκυτικῇ ἄρα ὑποδη- 20
μάτων ἐπιμελούμεθα; Ναί. Ἡ καὶ ποδὸς σκυτικῇ,
ἢ ἐκείνη ἢ πόδας βελτίους ποιοῦμεν; Ἐκείνη. Βελ-
τίους δὲ πόδας οὐχ ἥπερ καὶ τὸ ἄλλο σῶμα; Ἐμοιγε
δοκεῖ. Αὕτη δ' οὐ γυμναστική; Μάλιστα. Γυμνα-
στικῇ μὲν ἄρα ποδὸς ἐπιμελούμεθα, σκυτικῇ δὲ τῶν 25
τοῦ ποδός. Πάνν γε. Καὶ γυμναστικῇ μὲν χειρῶν,
δακτυλιογλυφία δὲ τῶν τῆς χειρός. Ναί. Καὶ γυ-
μναστικῇ μὲν, σώματος· ὑφαντικῇ δὲ καὶ ταῖς ἄλλαις
τῶν τοῦ σώματος. Παντάπασιν. Ἄλλη μὲν ἄρα τέχνη
αὐτοῦ ἐκάστου ἐπιμελούμεθα, ἄλλη δὲ τῶν ἑαυτοῦ. 30
Φαίνεται. Οὐκ ἄρα, ὅταν τῶν ἑαυτοῦ ἐπιμελῇ, σαρ-

τοῦ ἐπιμελῆ. Οὐδαμῶς. Οὐ γὰρ ἡ αὐτὴ τέχνη, ὡς
 εἴκειν, ἣ τις ἂν αὐτοῦ τε ἐπιμελοῖτο καὶ τῶν αὐτοῦ.
 Οὐ φαίνεται. Φέρε δὴ, ποία ποτ' ἂν ἡμῶν αὐτῶν
 ἐπιμεληθεῖμεν; Οὐκ ἔχω λέγειν. Ἀλλὰ τοσόνδε γε
 ὁμολογῆται, ὅτι οὐχ ἡ ἂν τῶν ἡμετέρων καὶ ὁτιοῦν
 βέλτιον ποιῶμεν, ἀλλὰ ἡ ἡμᾶς αὐτούς. Ἀληθῆ λέ-
 γεις. Ἡ οὖν ἐγνωμεν ἂν ποτε τίς τέχνη ὑπόδημα βέλ-
 τιον ποιῇ, μὴ εἰδότες ὑπόδημα; Ἀδύνατον. Οὐδέ
 γε τίς τέχνη δακτυλίους βελτίους ποιῇ, ἀγνοοῦντες
 10 δακτύλιον. Ἀληθῆ. Τί δέ; τίς γε τέχνη βελτίω
 ποιεῖ αὐτῶν ἅρ' ἂν ποτε γνοίημεν, ἀγνοοῦντες τί ποτ'
 ἐσμὲν αὐτοί; Ἀδύνατον. Πότερον οὖν ῥάδιον τυγχά-
 νει τὸ γινῶναι ἑαυτόν, καὶ τίς ἦν φαῦλος ὁ τοῦτο ἀνα-
 θεῖς εἰς τὸν ἐν Πυθοῖ νεών, ἢ χαλεπὸν τι καὶ οὐχ ἰ-
 15 παντός; Ἐμοὶ μὲν, ὧ Σώκρατες, πολλάκις μὲν ἔδοξε
 παντὸς εἶναι, πολλάκις δὲ παρχάλεπον. Ἀλλ' ὧ
 Ἀλκιβιάδῃ, εἴτε ῥάδιον εἴτε μὴ ἐστίν, ὅμως γε ἡμῖν
 ὧδ' ἔχει· γνόντες μὲν αὐτὸ τάχ' ἂν γνοίημεν τὴν
 ἐπιμέλειαν ἡμῶν αὐτῶν, ἀγνοοῦντες δὲ οὐκ ἂν ποτέ.
 20 Ἔστι ταῦτα. Φέρε δὴ, τίν' ἂν τρόπον εὑρεθείη αὐτὸ
 τοῦτο; οὕτω μὲν γὰρ ἂν τάχ' εὔροιμεν τί ποτ' ἐσμὲν
 αὐτοί· τούτου δ' ἐτι ὄντες ἐν ἀγνοίᾳ, ἀδύνατόν που.
 Ὅρθῶς λέγεις. Ἐχε οὖν πρὸς Διός. τῷ διαλέγῃ σὺ
 νῦν; ἄλλῳ τῷ ἢ ἐμοί; Ναί. Οὐκ οὖν καὶ ἐγὼ σοί;
 25 Ναί. Σωκράτης ἅρ' ἐστὶν ὁ διαλεγόμενος; Πάνυ γε.
 Ἀλκιβιάδης δ' ὁ ἀκούων; Ναί. Οὐκ οὖν λόγῳ δια-
 λέγεται ὁ Σωκράτης; Τί μὲν; Τὸ δὲ διαλέγεσθαι
 καὶ τῷ λόγῳ χρῆσθαι ταυτὸν που καλεῖς; Πάνυ γε.
 Ὁ δὲ χρώμενος καὶ ᾧ χρῆται, οὐκ ἄλλο; Πῶς λέγεις;
 30 Ὡσπερ σκυτοτόμος τέμνει που τομῇ καὶ σμίλῃ καὶ ἄλ-
 λοις ὀργάνοις. Ναί. Οὐκ οὖν ἄλλο μὲν ὁ τέμνων καὶ
 χρώμενος, ἄλλο δὲ οἷς ὁ τέμνων χρῆται; Πῶς γὰρ οὐ;

Ἄρ' οὖν οὕτως καὶ οἷς ὁ καθαριστὴς καθαρίζει καὶ
 αὐτὸς ὁ καθαριστὴς ἄλλο ἂν εἴη; Ναί. Τοῦτο τοίνυν
 ἀρτίως ἠρώτων, εἰ ὁ χρώμενός τε καὶ ᾧ χρῆται ἀεὶ
 δοκεῖ ἕτερον εἶναι. Δοκεῖ. Τί οὖν; φῶμεν τὸν σκυ-
 τοτόμον τέμνειν ὁργανοῖς μόνον ἢ καὶ χερσὶ; Καὶ ὁ
 χερσὶ. Χρῆται ἄρα καὶ ταύταις. Ναί. Ἡ καὶ τοῖς
 ὀφθαλμοῖς χρώμενος σκυτοτομεῖ; Ναί. Τὸν δὲ χρώ-
 μενον καὶ οἷς χρῆται ἕτερα ὁμολογοῦμεν; Ναί. Ἑτε-
 ρον ἄρα σκυτοτόμος καὶ καθαριστὴς χειρῶν καὶ ὀφθαλ-
 μῶν οἷς ἐργάζονται. Φαίνεται. Οὐκ οὖν καὶ παντὶ 10
 τῷ σώματι χρῆται ἄνθρωπος; Πάνν γε. Ἑτερον δ'
 ἦν τό τε χρώμενον καὶ ᾧ χρῆται; Ναί. Ἑτερον ἄρ'
 ἄνθρωπός ἐστι τοῦ ἑαυτοῦ σώματος. Ἐοικε. Τί ποτ'
 οὖν ἐστὶν ἄνθρωπος; Οὐκ ἔχω λέγειν. Ἐχεις μὲν οὖν
 ὅ τι γε τῷ σώματι χρώμενον; Ναί. Ἡ οὖν ἄλλο τι 15
 χρῆται αὐτῷ ἢ ψυχῇ; Οὐκ ἄλλο. Οὐκ οὖν ἄρχουσα;
 Ναί. Καὶ μὴν τόδε γ' οἶμαι οὐδένα ἂν ἄλλως οἰηθῆ-
 ναι. Τὸ ποῖον; Μὴ οὐ τριῶν ἓν γέ τι εἶναι τὸν ἄν-
 θρωπον. Τίνων; Ψυχὴν ἢ σῶμα ἢ συναμφότερον,
 τὸ ὅλον τοῦτο. Τί μὴν; Ἀλλὰ μὴν οὐ τό γε τὸ τοῦ 20
 σώματος ἄρχον ὁμολογήσαμεν ἄνθρωπον εἶναι; Ὁμο-
 λογήσαμεν. [Τίς οὖν ὁ ἄνθρωπος;] Ἄρ' οὖν σῶμα
 αὐτὸ αὐτοῦ ἄρχει; Οὐδαμῶς. Ἀρχεσθαι γὰρ αὐτὸ
 εἶπομεν; Ναί. Οὐκ ἂν δὴ τοῦτό γε εἴη τὸ ζητούμε-
 νον. Οὐκ ἔοικεν. Ἀλλὰ ἄρα τὸ συναμφότερον τοῦ 25
 σώματος ἄρχει, καὶ ἐστὶ δὴ τοῦτο ὁ ἄνθρωπος; Ἴσως
 δῆτα. Πάντων γε ἥκιστα· μὴ γὰρ συνάρχοντος τοῦ
 ἐτέρου οὐδεμία που μηχανὴ τὸ συναμφότερον ἄρ-
 χειν. Ὅρθως. Ἐπειδὴ δὲ οὔτε τὸ σῶμα οὔτε τὸ
 συναμφοτέρον ἐστὶν ἄνθρωπος, λείπεται, οἶμαι, ἢ 30
 μηδὲν αὐτὸ εἶναι, ἢ εἶπερ τί ἐστι, μηδὲν ἄλλο τὸν ἄν-
 θρωπον συμβαίνειν ἢ ψυχὴν. Κομιδὴ μὲν οὖν. Ἐτι

οὖν σαφέστερον δεῖ ἀποδειχθῆναί σοι, ὅτι ἡ ψυχὴ
 ἐστὶν ἄνθρωπος; Μὰ Δί', ἀλλ' ἱκανῶς μοι δοκεῖ
 εἶναι. Εἰ δέ γε μὴ ἀκριβῶς, ἀλλὰ καὶ μετρίως, ἐξαρκεί
 ἡμῖν· ἀκριβῶς μὲν γὰρ εἰσόμεθα τότε, ὅταν εὐ-
 ρωμεν ὃ νῦν δὴ παρηλθομεν δια τὸ πολλῆς εἶναι σκέ-
 ψεως. Τί τοῦτο; Ὁ ἄρτι οὕτω πως ἐρρήθη, ὅτι πρῶ-
 τον σκεπτέον εἴη αὐτὸ τὸ αὐτό· νῦν δ' ἀντὶ τοῦ αὐ-
 τοῦ, αὐτὸν ἕκαστον ἐσκέμεθα ὅ τι ἐστίν. καὶ ἴσως
 ἐξαρκέσει· οὐ γάρ που κυριώτερόν γε οὐδὲν ἂν ἡμῶν
 10 αὐτῶν φήσαιμεν ἢ τὴν ψυχὴν. Οὐ δῆτα. Οὐκ οὖν
 καλῶς ἔχει οὕτω νομίζειν, ἐμὲ καὶ σὲ προσομιλεῖν ἀλ-
 λήλοισ τοῖς λόγοις χρωμένους τῇ ψυχῇ πρὸς τὴν ψυ-
 χήν; Πάννυ μὲν οὖν. Τοῦτο δ' ἄρα ἦν, ὃ καὶ ὀλίγω
 ἐμπροσθεν εἵπομεν, ὅτι Σωκράτης Ἀλκιβιάδῃ διαλέ-
 15 γεται λόγῳ χρώμενος, οὐ πρὸς τὸ σὸν πρόσωπον, ὡς
 εἴκειν, ἀλλὰ πρὸς τὸν Ἀλκιβιάδην ποιούμενος τοὺς
 λόγους· τοῦτο δ' ἐστὶ ἡ ψυχὴ. Ἐμοιγ' οὖν δοκεῖ.
 Ψυχὴν ἄρα ἡμᾶς κελεύει γνωρίζειν ὁ ἐπιτάττων γνω-
 ναι ἑαυτόν. Ἐοικεν. Ὅστις ἄρα τῶν τοῦ σώματος τι
 20 γινώσκει, τὰ αὐτοῦ, ἀλλ' οὐχ ἑαυτὸν ἔγνωκεν. Οὐ-
 τως. Οὐδεὶς ἄρα τῶν ἱατρῶν ἑαυτὸν γινώσκει καθ'
 ὅσον ἱατρός· οὐδὲ τῶν παιδοτριβῶν, καθ' ὅσον παι-
 δοτρίβης. Οὐκ εἴκει. Πολλοῦ ἄρα δέουσιν οἱ γεωρ-
 γοὶ καὶ οἱ ἄλλοι δημιουργοὶ γινώσκειν ἑαυτούς· οὐ-
 25 δὲ γὰρ τὰ ἑαυτῶν οὕτοί γε, ὡς εἴκει, γινώσκουσιν,
 ἀλλ' ἔτι πορρωτέρω τῶν ἑαυτῶν, κατὰ γε τὰς τέχνας
 αἷς ἔχουσι· τὰ γὰρ τοῦ σώματος γινώσκουσιν, οἷς
 τοῦτο θεραπεύεται. Ἀληθῆ λέγεις. Εἰ ἄρα σωφρο-
 σύνη ἐστὶ τὸ ἑαυτὸν γινώσκειν, οὐδεὶς τούτων σώ-
 30 φρων κατὰ τὴν τέχνην. Οὐ μοι δοκεῖ. Διὰ ταῦτα
 δὴ καὶ βάνανσοι αὗται αἱ τέχναι δοκοῦσιν εἶναι, καὶ
 οὐκ ἀνδρὸς ἀγαθοῦ μαθήματα. Πάννυ μὲν οὖν. Οὐκ

οὖν πάλιν ὅστις αὐτὸ σῶμα θεραπεύει, τὸ ἑαυτοῦ, ἀλλ' οὐχ ἑαυτὸν θεραπεύει; Κινδυνεύει. Ὅστις δέ γε τὰ χρήματα, οὔτε ἑαυτὸν οὔτε τὰ ἑαυτοῦ, ἀλλ' ἐτι προχωρώτερω τῶν ἑαυτοῦ; Ἑμοίγε δοκεῖ. Οὐ τὰ αὐτοῦ ἄρα ἐτι πράττει ὁ χρηματιστής; Ὁρθῶς. Εἰ δ' ἄρα τις γέγονεν ἐραστής τοῦ Ἀλκιβιάδοι σώματος, οὐχὶ Ἀλκιβιάδου ἠγάσθη, ἀλλὰ τινος τοῦ Ἀλκιβιάδου. Ἀληθῆ λέγεις. Ὅστις δὲ σοῦ, τῆς ψυχῆς ἐρα. Ἀνάγκη φαίνεται ἐκ τοῦ λόγου. Οὐκ οὖν ὁ μὲν τοῦ σώματός σου ἐρῶν, ἐπειδὴ λήγει ἀνθοῦν, ἀπιὼν οἴχεται; Φαίνεται. Ὁ δὲ τῆς ψυχῆς ἐρῶν οὐκ ἄπεισιν, ἕως ἂν ἐπὶ τὸ βέλτιον ἴη. Εἰκός γε. Οὐκ οὖν ἐγὼ εἰμὶ ὁ οὐκ ἀπιὼν, ἀλλὰ παραμένων λήγοντος τοῦ σώματος τῶν ἄλλων ἀπεληλυθότων;

24 Ἐν ταύτῳ (132 b).

15

Εὖ μοι δοκεῖς λέγειν, ὦ Σώκρατες, ἀλλὰ πειρῶ ἐξηγεῖσθαι ὄντινα τρόπον ἐπιμεληθεῖμεν ἡμῶν αὐτῶν. Οὐκ οὖν τοσοῦτον μὲν ἡμῖν εἰς τὸ πρόσθεν πέ-
 20 πέραται; ὃ γὰρ ἐσμέν, ἐπιεικῶς ὠμολόγηται· ἐφο-
 βούμεθα δὲ μὴ τούτου σφαλέντες λάθωμεν ἑτέρου
 τινὸς ἐπιμελόμενοι, ἀλλ' οὐχ ἡμῶν. Ἔστι ταῦτα. Καί
 μετὰ τοῦτο δὴ ὅτι ψυχῆς ἐπιμελητέον καὶ εἰς τοῦτο
 βλεπτέον. Δῆλον. Σωμάτων δὲ καὶ χρημάτων τὴν
 ἐπιμέλειαν ἑτέροις παραδοτέον. Τί μὴν; Τίν' οὖν
 25 ἂν τρόπον γνοίημεν αὐτὰ ἐναργέστατα; ἐπειδὴ τοῦτο
 γνόντες, ὥς ἔοικεν, ἡμᾶς αὐτοὺς γνωσόμεθα. ἄρα
 πρὸς θεῶν εὖ λέγοντος, οὐ νῦν δὴ ἐμνήσθημεν, τοῦ
 Δελφικοῦ γραμματος οὐ ξυνίεμεν; Τὸ ποῖον; τί
 διανοούμενος λέγεις, ὦ Σώκρατες; Ἐγὼ σοι φράσω,
 30 ὃ γε ὑποπτεύω λέγειν καὶ συμβουλεύειν ἡμῖν τοῦτο
 τὸ γράμμα· κινδυνεύει γὰρ οὐδὲ πολλαχοῦ εἶναι

παράδειγμα αὐτοῦ, ἀλλὰ κατὰ τὴν ὄψιν μόνον. Πῶς
 τοῦτο λέγεις; Σκόπει καὶ σύ, εἰ ἡμῶν τῷ ὄμματι ὥσ-
 περ ἀνθρώπων συμβουλευόντων εἶπεν, ἴδε ἑαυτὸν, πῶς
 5 ἂν ὑπελάβομέν τι παραινεῖν; ἄρ' οὐχὶ εἰς τοῦτο βλέ-
 πειν, εἰς ὃ βλέπων ὀφθαλμὸς ἐμελλεν αὐτὸν ἰδεῖν;
 Δῆλον. Ἐννοῶμεν δὴ εἰς τί βλέποντες τῶν ὄντων,
 ἐκεῖνό τε ὁρῶμεν. ἅμα ἂν, καὶ ἡμᾶς αὐτούς. Δῆλον
 δὴ, ὡς Σώκρατες, ὅτι εἰς κάτοπτρά τε καὶ τὰ τοιαῦτα.
 Ὅρθως λέγεις. οὐκ οὖν καὶ τῷ ὀφθαλμῷ, ὃ ὁρῶμεν,
 10 ἔνεστι τῶν τοιούτων; Πάνν γε. Ἐννεόηκας οὖν ὅτι
 τοῦ ἐμβλέποντος εἰς τὸν ὀφθαλμὸν τὸ πρόσωπον ἐμ-
 φαίνεται ἐν τῇ τοῦ καταντικρὺ ὄψει, ὥσπερ ἐν κατό-
 πτρῳ; ὃ δὴ καὶ κόρην καλοῦμεν, εἰδωλον ὃν τοῦ ἐμ-
 βλέποντος. Ἀληθῆ λέγεις. Ὅφθαλμὸς ἄρ' ὀφθαλμὸν
 15 θεώμενος καὶ ἐμβλέπων εἰς τουτί, ὅπερ βέλτιστον
 αὐτοῦ καὶ ὃ ὁρᾷ, οὕτως ἂν αὐτὸν ἴδοι. Φαίνεται. Εἰ
 δέ γ' εἰς ἄλλο τῶν τοῦ ἀνθρώπου βλέποι, ἢ τὶ τῶν ὄν-
 των, πλὴν εἰς ἐκεῖνο ὃ τοῦτο τυγχάνει ὁμοιον, οὐχὶ
 ὄψεται ἑαυτόν. Ἀληθῆ λέγεις. Ὅφθαλμὸς ἄρα εἰ
 20 μέλλει ἰδεῖν αὐτόν, εἰς ὀφθαλμὸν αὐτῷ βλέπτεον, καὶ
 τοῦ ὀφθαλμοῦ εἰς ἐκεῖνον τὸν τόπον, ἐν ᾧ τυγχάνει ἡ
 τοῦ ὀφθαλμοῦ ἀρετὴ ἐγγιγνομένη· ἔστι δὲ τοῦτό που
 ὄψις. Οὕτως. Ἀρ' οὖν, ὡς [φίλε] Ἀλκιβιάδῃ, καὶ ψυχὴ
 εἰ μέλλει γινώσcesθαι αὐτήν, εἰς ψυχὴν αὐτῇ βλέπτεον,
 25 καὶ μάλιστα εἰς τοῦτον αὐτῆς τὸν τόπον, ἐν ᾧ ἐγγί-
 γνηθ' ἡ ψυχῆς ἀρετὴ, σοφία, καὶ εἰς ἄλλο ὃ τοῦτο
 τυγχάνει ὁμοιον ὄν; Ἐμοιγε δοκεῖ, ὡς Σώκρατες.
 Ἐχομεν οὖν εἰπεῖν, ὅτι ἐστὶ τῆς ψυχῆς θειότερον, ἢ
 τοῦτο περὶ ὃ τὸ εἰδέναι καὶ φρονεῖν ἐστίν; Οὐκ ἔχο-
 30 μεν. Τῷ θεῷ ἄρα τοῦτ' ἔοικεν αὐτῆς· καὶ τις εἰς
 τοῦτο βλέπων καὶ πᾶν τὸ θεῖον γνούς, θεὸν τε καὶ
 φρόνησιν, οὕτω καὶ ἑαυτὸν ἂν γνοίῃ μάλιστα. Φαί-

νεται. Τὸ δὲ γιννώσκειν αὐτόν, ὁμολογοῦμεν σωφρο-
 σύνην εἶναι; Πάνυ γε. Ἄρ' ὥσπερ κάτοπτρα σαφέ-
 στερά ἐστὶ τοῦ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ ἐνόπτρου καὶ καθαρῶ-
 τερά τε καὶ λαμπρότερα, οὕτω καὶ ὁ θεὸς τοῦ ἐν τῇ
 ἡμετέρᾳ ψυχῇ βελτίστον καθαρώτερόν τε καὶ λαμπρό- 5
 τερον τυγχάνει ὄν. Ἐοικέ γε, ὦ Σώκρατες. Εἰς τὸν
 θεὸν ἄρα βλέποντες, ἐκείνῳ καλλίστῳ ἐνόπτῳ χρώ-
 μεθ' ἅν, καὶ τῶν ἀνθρωπίνων εἰς τὴν ψυχῆς ἀρετὴν·
 καὶ οὕτως ἂν μάλιστα ὀρθῶμεν, καὶ γιννώσκοιμεν ἡμᾶς
 αὐτούς. Ναί. Τὸ δὲ γιννώσκειν αὐτόν, ὁμολογοῦ- 10
 μεν σωφροσύνην εἶναι; Πάνυ γε. Ἄρ' οὖν μὴ γι-
 ννώσκοντες ἡμᾶς αὐτούς, μηδὲ σώφρονες ὄντες, δυ-
 νάμεθα εἰδέναι τὰ ἡμέτερα αὐτῶν κακὰ τε καὶ ἀγαθὰ;
 Καὶ πῶς ἂν τοῦτο γένοιτο, ὦ Σώκρατες; Ἀδύνατον
 [γὰρ] ἴσως σοι φαίνεται μὴ γιννώσκοντα Ἀλκιβιάδην, 15
 τὰ Ἀλκιβιάδου γιννώσκειν, ὅτι Ἀλκιβιάδου ἐστίν.
 Ἀδύνατον μέντοι ἢ Δία. Οὐδ' ἄρα τὰ ἡμέτερα, ὅτι
 ἡμέτερα, εἰ μὴδ' ἡμᾶς αὐτούς; Πῶς γάρ; Εἰ δ'
 ἄρα μηδὲ τὰ ἡμέτερα, οὐδὲ τὰ τῶν ἡμετέρων; Οὐ
 φαίνεται. Οὐκ ἄρα πάνυ τι ὀρθῶς ὁμολογοῦμεν, 20
 ὁμολογοῦντες ἄρτι εἶναι τινάς, οἳ ἑαυτοὺς μὲν οὐ γι-
 ννώσκουσι, τὰ δὲ αὐτῶν· ἄλλους δὲ τὰ τῶν ἑαυτῶν·
 εἰσὶ γὰρ πάντα ταῦτ' εἶναι κατιδεῖν ἐνός τε καὶ μιᾶς
 τέχνης, ἑαυτόν, τὰ αὐτοῦ, τὰ τῶν ἑαυτοῦ. Κινδυ-
 νεύει. Ὅστις δὲ τὰ αὐτοῦ ἀγνοεῖ, καὶ τὰ τῶν ἄλλων 25
 πού ἀγνοεῖ κατὰ ταῦτα. Τί μὴν; Οὐκ οὖν εἰ τὰ τῶν
 ἄλλων, καὶ τὰ τῶν πόλεων ἀγνοήσῃ; Ἀνάγκη. Οὐκ
 ἄρα ἂν γένοιτο ὁ τοιοῦτος ἀνὴρ πολιτικός. Οὐ δῆτα.
 Οὐ μὴν οὐδὲ οἰκονομικός γε. Οὐ δῆτα. Οὐδέ γ' εἰ-
 σεται ὅ τι πράττει. Οὐ γὰρ οὖν. Ὁ δὲ μὴ εἰδὼς τί 30
 πράττει, οὐχ ἁμαρτήσεται; Πάνυ γε. Ἐξαμαρτάνων
 δέ, οὐ κακῶς πράξει ἰδίᾳ τε καὶ δημοσίᾳ; Πῶς δ' οὐ;

Κακῶς δὲ πράττων, οὐκ ἄθλιος; Σφόδρα γε. Τί δ', οἷς οὗτος πράττει; Καὶ οὗτοι. Οὐκ ἄρα οἶόν τε, ἔαν μή τις σώφρων καὶ ἀγαθὸς ᾗ, εὐδαίμονα εἶναι. Οὐχ οἶόν τε. Οἱ ἄρα κακοὶ τῶν ἀνθρώπων ἄθλιοι. Σφόδρα γε. Οὐκ ἄρα οὐδὲ οἱ πλουτῆας ἀθλιότητος ἀπαλλάττεται γε, ἀλλ' ὁ σωφρονήσας. Φαίνεται.

25 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Χαρμίδου (164 d).

Καὶ οὐκ ἂν αἰσχυνθελὴν μὴ οὐχὶ ὀρθῶς φάναι ποτὲ ἢ τοῦτο συγχωρήσαιμ' ἂν ἀγνοοῦντα ἄνθρωπον
 10 αὐτὸν ἑαυτὸν σωφρονεῖν. σχεδὸν γάρ τι ἔγωγε αὐτὸ τοῦτό φημι εἶναι σωφροσύνην, τὸ γιννώσκειν ἑαυτόν, καὶ συμφέρομαι τῷ ἐν Δελφοῖς ἀναθέντι τὸ τοιοῦτον γράμμα. καὶ γὰρ τοῦτο οὕτω μοι δοκεῖ τὸ γράμμα ἀνα-
 κείσθαι, ὥς δὴ πρόσρησις οὔσα τοῦ θεοῦ τῶν εἰσιόν-
 15 των, ἀντὶ τοῦ χαίρει· ὥς τούτου μὲν οὐκ ὀρθοῦ ὄντος τοῦ προσρήματος, τοῦ χαίρειν, οὐδὲ δεῖν τοῦτο παρα-
 κελεύεσθαι ἀλλήλοις, ἀλλὰ σωφρονεῖν. οὕτω μὲν δὴ ὁ θεὸς προσαγορεύει τοὺς εἰσιόντας εἰς τὸ ἱερὸν δια-
 φέρον τι ἢ οἱ ἄνθρωποι, ὥς διανοούμενος ἀνέθηκεν
 20 ὁ ἀναθεὶς, ὥς ἔμοι δοκεῖ· καὶ λέγει πρὸς τὸν αἰεὶ εἰσιόντα οὐκ ἄλλο τι ἢ σωφρόνει φησίν. αἰνιγματωδέ-
 στερον δὲ δὴ ὥς μάντις λέγει. τὸ γὰρ "γνώθι σαυ-
 τόν" καὶ τὸ "σωφρόνει" ἐστὶ μὲν ταυτόν, ὥς τὰ γράμ-
 ματα φησὶ καὶ ἐγώ, τάχα δ' ἂν τις οἰηθείη ἄλλο εἶναι·
 25 ὃ δὴ μοι δοκοῦσι παθεῖν καὶ οἱ τὰ ὕστερα γράμματα ἀναθέντες, τό τε "μηδὲν ἄγαν" καὶ τὸ "ἐγγύα, πάρα δ' ἄτα." καὶ γὰρ οὗτοι συμβουλὴν ῥήθησαν εἶναι τὸ "γνώθι σαυτόν," ἀλλ' οὐ τῶν εἰσιόντων ἕνεκεν ὑπὸ τοῦ θεοῦ πρόσρησιν· εἴθ' ἵνα δὴ καὶ αὐτοὶ μηδὲν ἤτ-
 30 τον χρησίμους συμβουλὰς ἀναθεῖεν, ταῦτα γράψαν-
 τες ἀνέθεσαν.

26 Πορφυρίου ἐκ τοῦ α΄.

Τί ποτε ἦν ἄρα καὶ τίνος τὸ ἱερὸν πρόσταγμα τὸ ἐν Πυθοῖ, ὃ γινῶναι ἑαυτὸν τοῖς τοῦ θεοῦ δεησομένοις προσαγορεύει; μήτε γὰρ τιμῆσαι θεὸν τὰ προσήκοντα, μήτ' αὖτε ~~αὐτὸν τοῦ θεοῦ δεηθέντα~~ τὸν ἀγνοῖα τῇ ἑαυτοῦ ἐνισχύμενον παραγγέλλειν ἔοικεν. ἀλλ' εἴτε Φημονόη ἐπὶ πάντα λυσιτελοῦν τὰ ἀνθρώπινα τοῦτο ἐθέσπισεν, δι' ἧς πρώτης ὁ Πύθιος λέγεται τὰς εἰς ἀνθρώπους διαδοῦναι χάριτας, εἴτε Φανοθέα ἢ Δελφοῦ, εἴτε καὶ Βίαντος ἢ Θαλοῦ ἢ Χίλωνος ἦν ἀνάθημα ὀρμηθὲν ἀπὸ τινος θείας ἐπιπνοίας, εἴτε Κλεάρχῳ προσεκτέον μᾶλλον τοῦ μὲν Πυθίου φράζοντι εἶναι παράγγελμα, χρησθῆναι δὲ Χίλωνι τὸ ἄριστον ἀνθρώποις μαθεῖν πυνθανομένῳ· εἴτε καὶ πρὸ Χίλωνος ἦν ἐτι ἀνάγραπτον ἐν τῷ ἰδρυθέντι νεῷ μετὰ τὸν πτέρινόν τε καὶ χαλκοῦν, καθάπερ Ἀριστοτέλης ἐν τοῖς περὶ φιλοσοφίας εἴρηκε· τὸ μὲν οὔτου ἂν εἴη, Ἰάμβλιχε, ἀμφισβητήσιμον ἔστω· πάντως δὲ ὅτι ὑπὸ θεοῦ ἢ οὐκ ἄνευ θεοῦ ἐρρήθη, ἐξ αὐτοῦ φαίνοιτ' ἂν τοῦ ἐν τοῖς Πυθίοις αὐτὸ κεῖσθαι ἀναμφήριστον. τί ποτε δ' ἐστὶν ὃ φράζει καὶ πρὸ γε τῶν περιρραντηρίων προτελεῖσθαι τῷ θεῷ ἐπιτάττει, ἀναγκαῖον ἂν εἴη γινῶναι.

27 Πορφυρίου ἐκ τοῦ α΄ περὶ τοῦ γινῶθαι σεαυτόν.

25

Ἀλλὰ μήποτε "σωφρόνει" ἐνεστιν ἀκοῦσαι λέγοντος ἀντὶ τοῦ "σῶζε τὴν φρόνησιν"· καὶ γὰρ σωφροσύνη σαοφροσύνη τις ἦν· οὕτω δὲ πρὸς τὸ φρονεῖν καὶ τοῦ φρονεῖν αἴτιον διαλέγοιτ' ἂν, σῶζειν ἑαυτὸν παρακελευόμενος· τοῦτο δ' ἂν εἴη ὁ νοῦς. ἀλλ' εἰ τοῦτο, δεῖ πάλιν γινῶναι τὴν οὐσίαν ἡμῶν ἢ τις ἐστίν.

- ἄλλοι γε μὴν μικρὸν δ' ἀκόσμον καλῶς εἰρησθαι φά-
μενοι τὸν ἄνθρωπον παρακελεύεσθαι μὲν φασὶ τὸ
γράμμα γινῶναι τὸν ἄνθρωπον, ὄντος δὲ μικροῦ δια-
κόσμου τοῦ ἀνθρώπου, οὐδὲν ἄλλο κελεύειν ἢ φιλο-
5 σοφεῖν. εἶπερ οὖν ἀπταιστώως φιλοσοφεῖν σπουδάζο-
μεν, προθυμώμεθα γινῶναι ἑαυτούς, καὶ ἔσται ἡμῖν
τεῦξις ὀρθῆς φιλοσοφίας ἐκ τῆς ἡμετέρας κατανοή-
σεως ἀναβαίνουσα ἐπὶ τὴν τοῦ παντὸς θεωρίαν. ἀλλ'
ὅτι μὲν ἀπὸ τῶν ἐν ἡμῖν συλλογιζόμεθα καὶ περὶ τῶν
10 ἐν τῷ ὅλῳ καὶ ἡμᾶς ἐτάζοντες καὶ εὐρίσκοντες ῥᾶον
μεταβαίνομεν ἐπὶ τὴν τοῦ παντὸς θεωρίαν, λέγεται
ὀρθῶς· μήποτε δὲ τὴν ἑαυτοῦ θεωρίαν οὐ φιλοσο-
φίας ἕνεκα θεὸς ποιεῖσθαι παρακελεύεται, ἄλλου δέ
τινος μείζονος ἕνεκα, δι' ὃ καὶ φιλοσοφία παρελήφθη.
15 φιλοσοφία μὲν γὰρ ἐπετηδεύθη ἐκ προσπαθείας ἡμῶν
τῆς πρὸς τὸ σοφὸν καὶ τῆς πρὸς τὴν θεωρητικὴν σο-
φίαν ἀγαπήσεως· ἡ δὲ σπουδὴ τῆς πρὸς τὸ γινῶναι
ἑαυτὸν παρακελεύσεως εἰς τεῦξιν τῆς ἀληθινῆς εὐ-
δαιμονίας ἀποτείνεται, ἥ τις συνίστατο ἐκ τῆς κατὰ
20 σοφίαν διαθέσεως καὶ τῆς κατὰ κτῆσιν τῆς σοφίας
θεωρίας τοῦ ἀγαθοῦ καὶ τῶν ὄντως ὄντων γνώσεως.
θεωρεῖν οὖν καὶ μανθάνειν παρακελεύεται τοὺς ὄντως
ἑαυτούς, οὐχ ἵνα φιλοσοφήσωμεν ἀλλ' ἵνα σοφοὶ γε-
νόμενοι εὐδαιμονήσωμεν. ἡ γὰρ τεῦξις τῆς ὄντως οὐ-
25 σης οὐσίας ἡμῶν καὶ ἡ ταύτης ἀληθῆς γνώσεως σοφίας
ἦν τεῦξις, εἰ γε σοφίας ἰδίου ἢ τῆς ὄντως οὐσίας τῶν
πραγμάτων ἀληθῆς ἐπιστήμη, διὰ σοφίας δὲ ἡ τῆς τε-
λείας εὐδαιμονίας γίνεται κτῆσις.
- 28 Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ τετάρτου.
- 30 Ἐπειδὴ δὲ ἦν τις κατάβασις ἡμῖν εἰς τὰ τῆδε καὶ
τὸν ἐκτὸς περικειμένους ἄνθρωπον, καὶ ἡπατημένοις

τε ὅτι τοῦτο ἐσμέν τὸ ὀρώμενον, παραίνεσις οἰκεία εἰς τὴν γνῶσιν τῆς ἑαυτοῦ δυνάμεως. ὁ γὰρ δὴ Πλάτων ἐν τῷ Φιλήβῳ μνησθεὶς τοῦ γνῶθι σαυτὸν τριχῇ διαιρεῖται τὴν ἄγνοιαν. πανταχοῦ τοίνυν ἢ ἑαυτοῦ ἄγνοια πονηρόν, ἣν τε κατὰ τὸ εἶδω τὸ μέγεθος τῆς ἀξίας ἀγνοήσας τις ταπεινώσῃ τὸ θεῖον, ἣν τε κατὰ τὸ ἔξω ἀγνοήσας τὸ φύσει προσὸν αὐτῷ ταπεινὸν ἐπαίρηται ἐπ' αὐτῷ. ἢ οὐ πᾶν γε τὸ θνητὸν ἀντικρυσ

ὥς ὅτε τις ψάμαθον παῖς ἄγχι θαλάσσης,
ὅστ' ἐπεὶ οὖν ποιήσῃ ἀθύρματα νηπιέησιν,
ἅψ αὐθις συνέχευε ποσὶν καὶ χερσὶν ἀθύρων.

10

πᾶς οὖν ἀγνοία ἑαυτοῦ τὰ καθ' αὐτὸν ἐπαίρων ἀλίσκεται ὑπὲρ τῆς δημιουργησάσης αὐτὸν φύσεως πλείον ἢ ἐκείνη βεβούληται, τὰ αὐτῆς ὥς σεμνὰ θαυμάζων παίγνια· ἢ δὲ τηρεῖν ἔοικεν ἐν πᾶσι τῆς ἀξίας τὸ πρέπον οὐδὲν τοῖς ἐπαίρουσι συνεξαπατωμένη. τὸ γνῶθι οὖν σαυτὸν διήκει εἰς πᾶσαν ὑπόληψιν τῆς προσούσης δυνάμεως, παραγγέλλον γινώσκειν τὰ μέτρα ἐπὶ πάντων. τὸ μὲν οὖν γινώσκειν ἑαυτὸν τὴν ἀναφορὰν ἔοικεν ἔχειν ἐπὶ τὸ γινώσκειν δεῖν τὴν ψυχὴν καὶ τὸν νοῦν, ὥς ἐν τούτῳ ἡμῶν οὐσιωμένων· τὸ δὲ πάντῃ γινώσκειν ἑαυτὸν σὺμπεριλαμβάνειν ἔοικεν ἡμᾶς καὶ τὰ ἡμέτερα καὶ τὰ τῶν ἡμετέρων. τοιαύτη μὲν καὶ ἡ ἐν τούτοις τοῦ Πλάτωνος ἀκρίβεια φιλοτιμηθέντος ἐκτὸς τῶν ἄλλων καὶ δίχα τῶν περὶ ἡμᾶς ἀπάντων γινῶναι ἑαυτόν· καὶ πάλιν πάντῃ γινῶναι ἑαυτόν, ἵνα καὶ ὁ ἐντὸς ἀθάνατος γνωσθῇ ἄνθρωπος καὶ ὁ ἐκτὸς εἰκονικὸς μὴ ἀγνοηθῇ καὶ τὰ τούτοις διαφέροντα γνώριμα γένηται. διαφέρει μὲν γὰρ τῷ ἐντὸς παντέλειος νοῦς, ἐν ᾧ αὐτὸς ἄνθρωπος, οὐ ἐκτὸς καὶ ἑκαστος ἡμῶν· διαφέρει δὲ τῷ ἐκτὸς εἰδῶλῳ τὰ περὶ τὸ σῶμα καὶ τὰς κτήσεις. ὧν δεῖ καὶ τὰς δυνά-

30

μεις γινώσκειν καὶ τὸ ἄχρι τίνος τούτων φροντιστέον, ἵνα μήτε τὴν τοῦ ἀθανάτου ἀξίαν περιτιθέντες τῷ φθαρτῷ καὶ γήινῳ καταγέλαστον αὐτὸ ποιῶμεν, καὶ πάλιν ἄξιον δακρύων ἐν τῇ κωμωδοτραγωδίᾳ τῇ 5 τῶν ἀνοήτων βίων ἐνεχόμενον, μήτε τὴν τοῦ θνητοῦ ταπεινότητα τῷ ἀθανάτῳ προσάπτοντες ἐλεεινοὶ ὦμεν καὶ διὰ πάντων ἄδικοι τῇ τοῦ κατ' ἀξίαν ἀγνοίᾳ.

ΠΕΡΙ ΤΠΕΡΟΨΙΑΣ. ΚΒ.

101 Εὐριπίδου Γλαύκῳ.

Βαρὺ τὸ φόρημ' οἴησις ἀνθρώπου κακοῦ.

2 Ὅστις γὰρ ἀστῶν πλέον ἔχειν πέφυκ' ἀνὴρ, φίλοις τ' ἄμικτός ἐστι καὶ πάσῃ πόλει. (Eur. Ixion.)

3 Σωσιφάνους.

15 Ὡς δυστυχεῖς μὲν πολλὰ παῦρα δ' ὄλβιοι

βροτοί, τί σεμνύνεσθε ταῖς ἐξουσίαις,

ἃς ἐν τ' ἔδωκε φέγγος ἐν τ' ἀφείλετο;

ἂν δ' εὐτυχῇτε μηδὲν ὄντες, εὐθέως

ἴσ' οὐρανῷ φρονεῖτε, τὸν δὲ κύριον

20 ἄδην παρεστῶτ' οὐχ ὁρᾶτε πλησίον.

4 Φιλήμονος.

Τὸ γινῶθι σαυτὸν οὐ μάτην εὖ ἴσθ' ὅτι

τὸ δῆμα τοῦτο δόξαν ἐν Δελφοῖς ἔχει.

5 Εὐριπίδου.

25 Ὅταν δ' ἰδῇς πρὸς ὕψος ἡρμένον τινα

λαμπρόν τε πλούτῳ καὶ γένει γαυρούμενον,

ὁφρύν τε μελῶ τῆς τύχης ἐπηρκότα,

τούτου ταχεῖαν νέμεσιν εὐθὺς προσδόκα.

6 Τοῦ αὐτοῦ.

Κρινεῖ τίς αὐτὸν πώποτ' ἄνθρωπον μέγαν,
ὃν ἐξαλείφει πρόφασις ἢ τυχοῦς' ὄλον;

7 Τοῦ αὐτοῦ Ἀβγῆς.

Ποῖ; πῶς δὲ λήσῃ; τίς δὲ νῦν πιστὸς φίλος;
Ζητῶμεν. ἢ δόκησις ἀνθρώποις κακόν,
καὶ τοῦ πιχειρεῖν ἐξαμαρτάνειν φιλεῖ.

8 Τοῦ αὐτοῦ Ἀλκμαίωνι.

Βροτοῖς τὰ μεῖζω τῶν μέσων τίκτει νόσους.
θεῶν δὲ θνητοῦς κόσμον οὐ πρόπει φέρειν.

9 Μενάνδρου Τιτθῇ.

Οἱ τὰς ὀφρῦς αἶροντες ὥς ἀβέλτεροι,
καὶ "σκέψομαι" λέγοντες· ἄνθρωπος γὰρ ὢν
σκέψῃ σὺ περὶ του, δυστυχῆς ὅταν τύχῃ;
αὐτόματα γὰρ τὰ πράγματ' ἐπὶ τὸ συμφέρον
ρεῖ, καὶ καθεύδῃς, ἢ πάλιν τάναντία.

10 Χαιρήμονος.

Ὅλως τὸ κρεῖσσον οὐκ ἔα φρονεῖν μέγα.

11 Μενάνδρου Κυβερνήταις.

Ὡ τρισάθλιοι

ἅπαντες οἱ φυσῶντες ἐφ' ἑαυτοῖς μέγα.
αὐτοὶ γὰρ οὐκ ἴσασι ἀνθρώπου φύσιν.

12 Τοῦ αὐτοῦ.

Πᾶς ὁ μὴ φρονῶν
ἀλαζονεία καὶ ψόφοις ἀλίσκεται.

13 Εὐριπίδου Ἀλκμαίωνος.

Ὅρατε τὸν τύραννον, ὥς ἅπαις γέρον
φεύγει. φρονεῖν δὲ θνητὸν ὄντ' οὐ χρὴ μέγα.

14 Εὐριπίδου Αἰόλου.

Σιγαῖν φρονοῦντα κρείσσον εἰς ὁμίλειαν
πεσόντα. τούτῳ δ' ἀνδρὶ μήτ' εἶην φίλος
μήτε ξυνεῖην, ὅστις αὐτάρκη φρονεῖν
πέποιθε δούλους τοὺς φίλους ἡγούμενος.

5 15 Εὐριπίδου Ἀνδρομάχης (189).

Οἱ γὰρ πνέοντες μεγάλα τοὺς κρείσσους λόγους
πικρῶς φέρουσι τῶν ἐλασσόνων ὕπο.

16 Δημόνακτος.

Θνητοὶ γεγῶτες μὴ φρονεῖθ' ὑπὲρ θεοῦς.

10 17 Εὐριπίδου Βάκχαις (395).

Τὸ σοφὸν δ' οὐ σοφία,
τό τε μὴ θνητὰ φρονεῖν.
βραχὺς αἰὼν· ἐπὶ τούτῳ
δέ τις ἂν μεγάλα διώκων,

15 τὰ παρόντ' οὐχὶ φέρει.

μαινομένων οἶδε τρόποι
καὶ κακοβούλων παρ' ἔμοιγε φωτῶν.

18 Εὐριπίδου Ἡρακλεΐδαι (388).

Ὁ Ζεὺς κολαστὴς τῶν ἄγαν ὑπερφρόνων.

20 19 Μενάνδρου.

Τὰργύριον εἶναι, μειράκιον, σοὶ φαίνεται
οὐ τῶν ἀναγκαίων καθ' ἡμέραν μόνον
τιμὴν παρασχεῖν δυνατόν, ἄρτων ἀλφίτων
ὄξους ἐλαίου, μείζονος δ' ἄλλου τινός.

25 ἀθανασίας δ' οὐκ ἔστιν, οὐδ' ἂν συναγάγῃς

τὰ Ταντάλου τάλαντ' ἐκεῖνα λεγόμενα·

ἀλλ' ἂν ἀποθάνῃς, ταῦτα καταλείψεις τισίν.

τί οὖν λέγω; μήτ' αὐτός, εἰ σφόδρ' εὐπορεῖς,

πίστευε τούτῳ, μήτε τῶν πτωχῶν πάλιν

30 ἡμῶν καταφρόνει, τοῦ δέ γ' εὐτυχεῖν ἀεὶ

πάρεχε σεαυτὸν τοῖς ὀρῶσιν ἄξιον.

20 Σοφοκλέους *Αἴαντι* (125).

Ὅρῳ γὰρ ἡμᾶς οὐδὲν ὄντας ἄλλο πλὴν
εἶδωλ' ὅσοι πὲρ ζῶμεν ἢ κούφην σκιάν.
τοιαῦτα τοίνυν εἰσορῶν, ὑπέρκοπον
μηδέν ποτ' εἶπες αὐτὸς εἰς θεοὺς ἔπος,
μηδ' ὄγκον ἄρῃς μηδέν', εἰ τινος πλέον
ἢ χειρὶ βρίθεις ἢ μακροῦ πλούτου βάθει.

5

21 Τοῦ αὐτοῦ (Αἰ. 758).

Τὰ γὰρ περισσὰ κἀνόνητα σώματα
πίπτειν βαρείαις πρὸς θεῶν δυσπραγίαις
ἔφασχ' ὁ μάντις, ὅστις ἀνθρώπου φύσιν
βλαστῶν ἔπειτα μὴ κατ' ἀνθρώπον φρονεῖ.

10

22 Σοφοκλέους *Τηρεῖ*. Χορός.

Θνητὰ φρονεῖν χρὴ θνητὴν φύσιν,
τοῦτο κατειδότας, ὥς οὐκ ἔστιν
πλὴν Διὸς οὐδείς τῶν μελλόντων
ταμίας ὅ τι χρὴ τετελέσθαι.

15

23 Σοφοκλέους *Κολχίδες*.

Καλὸν φρονεῖν τὸν θνητὸν ἀνθρώποις ἴσα.

24 Εὐριπίδου *Ἀλκμαίωνι*.

20

Ταπεινὰ γὰρ χρὴ τοὺς κακῶς πεπραγότας
λέγειν, ἐς ὄγκον δ' οὐκ ἄνω βλέπειν τύχης.

25 Ἰπποθόωντος.

Ἀνθρώπος ὢν μέμνησο τῆς κοινῆς τύχης.

26 Σωτᾶδου.

25

Εἰ καὶ βασιλεὺς πέφυκας, ὥς θνητὸς ἄκουσον.
ἂν μακρὰ πτύης, φλεγματῖω κρατεῖ περισσῶ.
ἂν εὐματῆς, ταῦτα πρὸ σοῦ προβάτιον εἶχεν.
ἂν χρυσοφορῆς, τοῦτο τύχης ἐστὶν ἔπαρμα.
ἂν πλούσιος ᾖ, τοῦτο χρόνων ἄδηλος ἰσχύς.

30

ἂν ἀλαζονῆς, τοῦτ' ἀνοίας ἐστὶ φρούαγμα.
 ἂν δὲ σωφρονῆς, τοῦτο θεῶν δῶρον ὑπάρχει.
 ἢ σωφροσύνη πάρεστιν, ἂν μετρώς σεαυτόν.

27 Ἴσι δῶρον. www.libtool.com.cn

5 Θνητὸς πεφυκὼς τῷ πίσω πειρῷ βλέπειν.

28 Μενάνδρου Ἐμπιπραμένῃ.

Ἐφ' ᾧ φρονεῖς μέγιστον, ἀπολεῖ τοῦτό σε
 τὸ δοκεῖν τίν' εἶναι, καὶ γὰρ ἄλλους μυρίους.

29 Μενάνδρου Ἐπαγγελλόμενος.

10 Τὸ σὸν ταπεινόν, ἂν σὺ σεμνύνῃ, καλὸν
 ἔξω φανεῖται, φίλ' ἄνερ· ἂν δ' αὐτὸς ποιῆς
 ταπεινὸν αὐτὸ καὶ τιθῆς ἐν μηδενί,
 οἰκείος οὗτος κατάγελως νομίζεται.

30. 31. Τοῦ αὐτοῦ Κανηφόρος.

15 Τὸ γὰρ προθύμως μὴ πονήσαντας τυχεῖν
 εὐδαιμονίας εἶωθ' ὑπερηφανίας ποιεῖν.

32 Εὐριπίδου Τηλέφω.

Σὺ δ' εἰκ' ἀνάγκη καὶ θεοῖσι μὴ μάχου.

τόλμα δὲ προσβλέπειν με καὶ φρονήματος

20 χάλα. τά τοι μέγιστα πολλάκις θεὸς
 ταπεῖν' ἔθηκε καὶ συνέστειλενάλιν.

33 Αἰλιανοῦ ἱστοριῶν (III, 28).

Ὅρῳ ὁ Σωκράτης τὸν Ἀλκιβιάδην τετυφωμένον

ἐπὶ τῷ πλούτῳ καὶ μέγα φρονοῦντα ἐπὶ τῇ περιουσίᾳ

25 καὶ τοῖς ἀγροῖς ἤγαγεν αὐτὸν εἰς τινὰ τῆς πόλεως τό-

πον, ἐνθα ἀνέκειτο πινάκιον ἔχον γῆς περιόδον, καὶ

προσέταξε τῷ Ἀλκιβιάδῃ τὴν Ἀττικὴν ἐνταῦθ' ἀνα-

ξητεῖν. ὥς δ' εὗρε, προσέταξε αὐτῷ τοὺς ἀγροὺς τοὺς

ἰδίους διαθρῆσαι· τοῦ δὲ εἰπόντος "ἀλλ' οὐδαμοῦ γε-

γραμμένοι εἰσίν,” “ἐπὶ τούτοις οὖν” εἶπε “μέγα φρονεῖς, οἷπερ οὐδὲν μέρος τῆς γῆς εἰσίν;”

34 Δημοσθένους (Cor. 269).

Παιδείας τῶν μὲν ἀληθῶς τετυχηκότων οὐδ’ ἂν εἰς εἴποι μέγα οὐδὲ περὶ ἑαυτοῦ, ἀλλὰ καὶ ἑτέρου λέγοντος ἐρυθρίασειεν ἂν· τοῖς δ’ ἀπολειφθεῖσι μὲν προσποιούμενοις δὲ ὑπὸ ἀναισθησίας τοὺς ἀκούοντας ἀλγεῖν ποιεῖ.

35 Σωκράτης.

Παρὰ τῷ τύφῳ, καθάπερ παρὰ κακῷ πλάστῃ, διαστραμμένας τὰς τῶν πραγμάτων εἰκόνας ἰδεῖν ἔστιν.

36 Σωκράτους.

Ἡ δεισιδαιμονία καθάπερ πατρὶ τῷ τύφῳ πείθεται.

37 Τοῦ αὐτοῦ.

15

Τοὺς μὲν κενοὺς ἀσκούς τὸ πνεῦμα διίστησι, τοὺς δὲ ἀνοήτους ἀνθρώπους τὸ οἴημα.

38 Σωκράτους.

Σωκράτης ἐρωτηθεὶς τίνες βάνανσοι; “οἱ τῶν ὁμοίων” ἔφη “καταφρονοῦντες.”

20

39 Φαβωρίνου.

Φρονήσης μὲν οὖν μηδέποτε ἐπὶ σεαυτῷ μέγα, ἀλλὰ μηδὲ καταφρονήσης σεαυτοῦ.

40 Διογένους.

Τῆς ἀλαζονείας καθάπερ τῶν κεχρυσωμένων ὅπλων οὐχ ὅμοιά ἐστι τὰ ἐντὸς τοῖς ἐκτός.

41 Τοῦ αὐτοῦ.

Ὁ τύφος ὥπερ ποιμὴν οὐ θέλει τοὺς πολλοὺς ἄγει.

42 Δημοκρίτου.

Τελευτᾷ γὰρ ἐς κακοδοξίην κακὴν ὁ παρεκτεινόμενος τῷ κρείσσονι.

43 Δημοκράτους.

Δημοκράτης ἀναβαίνων εἰς τὴν ἀκρόπολιν ἐν γή-
5 ραι καὶ πνευστιῶν ποιεῖν ἔφη ὅπερ καὶ ξύμπασα ἡ
τῶν Ἀθηναίων πόλις· πνεῖν μὲν γὰρ μέγα, ἰσχύειν
δὲ μικρόν.

44 Ξενοφῶντος (Cyrus. II, 2, 12).

Ὁ μὲν γὰρ ἀλαζὼν ἔμοιγε δοκεῖ ὄνομα κεῖσθαι
10 ἐπὶ τοῖς προσποιουμένοις καὶ πλουσιωτέροις εἶναι ἢ
εἰσὶ καὶ ἀνδρειοτέροις, καὶ ποιήσῃν ἂ μὴ ἱκανοὶ εἰσιν
ὑπισχνουμένοις, καὶ ταῦτα φανεροῖς γιγνομένοις, ὅτι
τοῦ λαβεῖν τι ἔνεκα καὶ κερδᾶναι ποιοῦσιν· οἱ δὲ μη-
χανώμενοι γέλωτα τοῖς συνοῦσι μήτε ἐπὶ τῷ αὐτῶν
15 κέρδει μήτε ἐπὶ ζημίᾳ τῶν ἀκουόντων μήτ' ἐπὶ βλάβῃ
μηδεμιᾷ, πῶς οὐχ οὗτοι ἀστείλοι ἂν καὶ εὐχάριστοι ὀνο-
μάζοιντο δικαιότερον ἢ ἀλαζόνες;

45 Ξενοφῶντος ἐν τῷ ἡ' (4, 14) τῆς Κύρου παιδείας.

20 Δοκεῖ δέ μοι, ὦ Κῦρε, χαλεπώτερον εἶναι εὐρεῖν
ἄνδρα τὰγαθὰ καλῶς ἢ τὰ κακὰ φέροντα. τὰ μὲν γὰρ
ὑβριν τοῖς πολλοῖς, τὰ δὲ σωφροσύνην τοῖς πᾶσιν
ἐμποιεῖ.

46 Ἡροδότου (7, 10).

25 Ὅρᾳς τὰ ὑπερέχοντα ζῶα ὡς κεραυνοὶ ὁ θεὸς οὐδ'
ἐᾷ φαντάζεσθαι, τὰ δὲ σμικρὰ οὐδέν μιν κνίξει· ὄρᾳς
δὲ ὡς ἐς οἰκήματα τὰ μέγιστα αἰεὶ καὶ δένδρεα τὰ
τοιαῦτα ἀποσκήπτει βέλεα· φιλέει γὰρ ὁ θεὸς τὰ
ὑπερέχοντα πάντα κολούειν. οὕτω δὲ καὶ στρατὸς
30 πολὺς ὑπ' ὀλίγου διαφθείρεται κατὰ τοιόνδε, ἐπει-

δάν σφιν ὁ θεὸς φθονήσας φόβον ἐμβάλη ἢ βροντήν,
δι' ὧν ἐφθάρησαν ἀξίως ἑωυτῶν. οὐ γὰρ ἐᾷ φρονεῖν
ὁ θεὸς μέγα ἄλλον ἢ ἑωυτόν.

www.libtool.com.cn

ΠΕΡΙ ΦΙΛΑΤΤΙΑΣ. ΚΓ.

1 Κριτίου.

5

Δεινὸν δ' ὅταν τις μὴ φρονῶν δοκῇ φρονεῖν.

2 Σωσικράτους.

Ἀγαθοὶ δὲ τὸ κακὸν ἐσμέν ἐφ' ἐτέρων ἰδεῖν.
αὐτοὶ δ' ὅταν ποιῶμεν, οὐ γινώσκομεν.

3 Μενάνδρου.

10

Οὐδεὶς ἐφ' αὐτοῦ τὰ κακὰ συνορᾷ, Πάμφιλε,
σαφῶς, ἐτέρου δ' ἀσχημονοῦντος ὥσεται.

4 Τοῦ αὐτοῦ Ἀσπίδος.

Ὁ βούλεται γὰρ μόνον ὁρῶν καὶ προσδοκῶν
ἀλόγιστος ἐστὶ τῆς ἀληθείας κριτής.

15

5 Εὐριπίδου.

Ἄπαντες ἐσμέν εἰς τὸ νοουθετεῖν σοφοί.
αὐτοὶ δ' ὅταν σφαλῶμεν, οὐ γινώσκομεν.

6 Αἰσώπου.

Αἰσώπος ἔφη δύο πήρας ἕκαστον ἡμῶν φέρειν, 20
τὴν μὲν ἔμπροσθεν τὴν δὲ ὀπισθεν· καὶ εἰς μὲν τὴν
ἔμπροσθεν ἀποτιθέναι τὰ τῶν ἄλλων ἁμαρτήματα, εἰς
δὲ τὴν ὀπισθεν τὰ ἑαυτῶν· διὸ οὐδὲ καθορῶμεν αὐτά.

7 Ἐκ τῶν Ἀριστωνύμου τομαρίων.

Οὕτως ἐνιοὶ αὐτοῖς δοκοῦσι φιλοσοφεῖν ὥς καὶ 25
νήφειν οἱ μεθύοντες.

8 Σωκράτους.

Σωκράτης ἔλεγεν, εἴ τις ἐν θεάτρῳ ὑποκηρύττοι ἀνίστασθαι τοὺς σκυτοτόμους, ἐκείνους μόνους ἀναστήσεσθαι, ὁμοίως εἰ τοὺς χαλκοτύπους, τοὺς ὑφάντας, τοὺς ἄλλους κατὰ γένος· εἰ δὲ τοὺς φρονίμους 5 ἢ δικαίους, πάντας ἀναστήσεσθαι. καὶ ἔστιν ἐν βίῳ βλάπτον μάλιστα τὸ ἀνοήτους ὄντας τοὺς πολλοὺς οἰεσθαι φρονίμους εἶναι.

9 Δημοσθένους (Olynth. III p. 33).

Διόπερ ῥᾷστόν ἐστιν ἀπόντων ἑαυτὸν ἑξαπατᾶν· 10 ὃ γὰρ βούλεται, τοῦθ' ἕκαστος καὶ οἴεται· τὰ δὲ πράγματα πολλάκις οὐχ οὕτω πέφυκε.

10 Διογένης.

Διογένης ἔφη τῶν ἀνθρώπων ἐνίους τὰ δέοντα λέγοντας ἑαυτῶν οὐκ ἀκούειν, ὥσπερ καὶ τὰς λύρας 15 καλὸν φθεγγομένας οὐκ αἰσθάνεσθαι.

11 Ἡροδότου ἱστορίας γ' (38).

Εἰ γάρ τις προδείη πᾶσιν ἀνθρώποισιν ἐκλέξασθαι κελεύων νόμους τοὺς καλλίστους ἐκ τῶν πάντων νόμων, διασκεψάμενοι ἂν ἐλοίατο ἕκαστος τοὺς ἑω- 20 τῶν· οὕτω νομίζουσι πολὺ τι καλλίστους τοὺς ἑωτῶν νόμους ἕκαστοι εἶναι.

12 Ἐν ταυτῷ (53).

Ἡ φιλοτιμίη κτῆμα σκαιόν. μὴ τῷ κακῷ τὸ κακὸν ἰῶ. πολλοὶ τῶν δικαίων τὰ ἐπικεικότερα προτι- 25 θέασι, πολλοὶ δὲ ἤδη τὰ μητρῷα διζήμενοι τὰ πατρῷα ἀπέβαλον.

13 Πλάτωνος.

Πλάτων συνεβούλευεν, ὅτε καταγελάσομεν τινῶν, ἐπιστρέφειν πρὸς ἑαυτοὺς καὶ σκοπεῖν μὴ καὶ 30 αὐτοὶ τοῖς αὐτοῖς ἐσμέν ἔνοχοι. πολλὰ γὰρ τὸ φίλαν-

τον επικρύπτει, καὶ περιβάλλει παρὰ τῷ ἄλλων κατα-
γελῶντι.

14 Ἀπολλώνιος Σατύρων.

Οἱ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων τῶν μὲν ιδίων ἁμαρ-
τημάτων συνήγοροι γίνονται, τῶν δὲ ἄλλοτριῶν ὡς
κατήγοροι.

15 Εὐσεβίου.

Πολλοὶ δοκέοντες ἑωυτοὺς φιλέειν οὐ φιλέουσιν
ἀληθῶς· πάντα γοῦν αὐτοῦ τούτου ἕνεκα εἰκοντες
ἑωυτοῖς καὶ παρὰ τὸ ἀτρεκέες χαριζόμενοι αὐτοῖς τοῖς 10
ἐναντιωτάτοις περιπίπτουσι.

16 Εὐσεβίου.

Πολλοὶ βουλόμενοι δοκέειν εἶναι εὐβουλότατοι
πρὸς τῶν οἰκειοτάτων καὶ εὖ φρονεόντων ἀναποδιζό-
μενοι οὐκ ἀξιεῦσιν ἀπὸ τῶν δοξάντων ἅπαξ ἀναχω- 15
ρέειν, ἀλλ' ὅπως μὴ ἐλεγχοίατο ὡς ἀπὸ ἡμαρτημένης
ἀφιστάμενοι ἐμμένουσι τῇ γνώμῃ, ἐς ὃ δὴ καὶ τοῖς ἀπ'
αὐτῆς κακοῖς ἐγκυρήσωσι.

17 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Κρατύλου (428 d).

Τὸ γὰρ ἐξαπατᾶσθαι αὐτὸν ὑφ' αὐτοῦ πάντων 20
χαλεπώτατον. ὅταν γὰρ μηδὲ σμικρὸν ἀποστατῇ ἀλλ'
αἰὲ παρῇ ὁ ἐξαπατήσων, πῶς οὐ δεινόν;

18 Τοῦ αὐτοῦ νόμων ε' (731 d).

Πάντων δὲ μέγιστον κακὸν ἀνθρώποις τοῖς πολ-
λοῖς ἔμφυτον ἐν ταῖς ψυχαῖς ἐστίν, οὐ πᾶς αὐτῷ ξυγ- 25
γνώμην ἔχων ἀποφυγὴν οὐδεμίαν μηχανᾶται. τοῦτο
δ' ἐστὶν ὃ λέγουσιν, ὡς φίλος αὐτῷ πᾶς ἄνθρωπος
φύσει τέ ἐστι καὶ ὀρθῶς ἔχει τὸ δεῖν εἶναι τοιοῦτον.
τὸ δὲ ἀληθεῖα γε πάντων ἁμαρτημάτων διὰ τὴν σφό-
δρα ἑαυτοῦ φιλίαν αἴτιον ἐκάστω γίνεται ἐκάστοτε. 30

τυφλοῦται γὰρ περὶ τὸ φιλούμενον ὁ φιλῶν· ὥστε τὰ
 δίκαια καὶ τὰ ἀγαθὰ καὶ τὰ καλὰ κακῶς κρίνει, τὸ
 αὐτοῦ πρὸ τοῦ ἀληθοῦς ἀεὶ τιμᾶν δεῖν ἡγούμενος.
 οὔτε γὰρ ἑαυτὸν οὔτε τὰ ἑαυτοῦ χρὴ τὸν γε μέγαν ἄν-
 5 δρα ἐσόμενον στέργειν, ἀλλὰ τὰ δίκαια, ἔάν τε παρ'
 αὐτῷ ἔάν τε παρ' ἄλλῳ μᾶλλον πραττόμενα τυγχάνῃ.
 ἐκ ταύτου δὲ ἀμαρτήματος τούτου καὶ τὸ τὴν ἀμαθίαν
 τὴν παρ' αὐτῷ δοκεῖν σοφίαν εἶναι γέγονε πᾶσιν·
 "θεὸν οὐκ εἰδότες, ὥς ἔπος εἰπεῖν, οὐδὲν οἰόμεθα τὰ
 10 πάντα εἰδέναι, οὐκ ἐπιτρέποντες δὲ ἄλλοις ἢ μὴ ἐπι-
 στάμεθα πράττειν, ἀναγκαζόμεθα ἀμαρτάνειν αὐτοὶ
 πράττοντες. διὸ πάντα ἄνθρωπον χρὴ φεύγειν τὸ
 σφόδρα φιλεῖν αὐτόν, τὸν δὲ αὐτοῦ βελτίῳ διώκειν
 δεῖ, μηδεμίαν αἰσχύνην ἐπὶ τῷ τοιούτῳ πρόσθεν
 15 ποιοῦμενον.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΣΤΝΕΙΔΟΤΟΣ. ΚΔ.

1 Διφίλου.

"Ὅστις γὰρ αὐτὸς αὐτόν οὐκ αἰσχύνεται
 συνειδῶν αὐτῷ φαῦλα διαπεπραγμένῳ,
 20 πῶς τὸν γε μηδὲν εἰδὼτ' αἰσχυνηθήσεται;

2 Πυθαγόρου (Aug. carm. 12).

Πάντων δὲ μάλιστ' αἰσχύνηο σαυτόν.

3 Μεγάλανδρου.

"Ὁ συνιστορῶν αὐτῷ τι, καὶ ἢ θρασύτατος,
 25 ἢ σύνεσις αὐτόν δειλότατον εἶναι ποιεῖ.

4 Σοφοκλέους.

Κλέπτων δ' ὅταν τις ἐμφανῶς ἐφευρεθῇ,
 σιγᾶν ἀνάγκη, καὶ καλὸν φέρη στόμα.

5 Εὐριπίδου Ὀρέστη (395).

Ὀρέστα τλήμον, τίς σ' ἀπόλλυσιν νόσος;
ἡ σύνεσις, ὅτι σύννοια δειν' εἰργασμένος.

6 Σοφοκλέους libtool.com.cn

Ἡ δεινὸν ἄρ' ἦν, ἥνικ' ἄν τις ἐσθλὸς ὦν
αὐτῷ συνειδῇ.

7 Ἀντιφάνους.

Τὸ μὴ συνειδέναι γὰρ αὐτοῦ τῷ βίῳ
ἀδίκημα μηδὲν ἡδονὴν πολλὴν ἔχει.

8 Πυθαγόρου.

Κακὰ μείζω πάσχει διὰ τοῦ συνειδότος ὁ ἀδικῶν
βασανιζόμενος ἢ ὁ τῷ σώματι καὶ ταῖς πληγαῖς μαστι-
γούμενος.

9 Ἰσοκράτους πρὸς Δημόνικον (§. 16).

Μηδέποτε μηδὲν αἰσχρὸν ποιήσας ἔλπιζε λήσειν¹⁵
καὶ γὰρ ἂν τοὺς ἄλλους λήσῃς, σαντῷ συνειδήσεις.

10 Ἰσοκράτους Νικοκλῆς ἢ Κύπριοι (§. 52).

Μηδὲν ἀποκρύπτεσθε μήθ' ὦν κέκτησθε μήθ'
ὦν ποιεῖτε μήθ' ὦν μέλλετε πράττειν, εἰδότες ὅτι περὶ
τὰ κεκρυμμένα τῶν πραγμάτων ἀναγκαῖόν ἐστι πολ-²⁰
λοὺς φόβους γίγνεσθαι.

11 Βίαντος.

Βίας ἐρωτηθεὶς τί ἂν εἴη τῶν κατὰ βίον ἄφοβον
εἶπεν "ὀρθὴ συνειδήσις."

12 Περιάνδρου.

Περιάνδρος ἐρωτηθεὶς τί ἐστὶν ἐλευθερία εἶπεν
"ἀγαθὴ συνειδήσις."

13 Σωκράτους.

Σωκράτης ἐρωτηθεὶς τίνες ἀταράχως ζῶσιν εἶπεν
 "οἱ μὴδὲν ἑαυτοῖς ἄτοπον συνειδότες."

14 Διογένης.

Τίς γὰρ ἂν ἦττον φοβοῖτό τι ἢ θαρσοίη μάλιστα
 5 ἢ ὅστις αὐτῷ μὴδὲν συνειδέῃ κακόν· ἢ

15 Πλουτάρχου ἐκ τοῦ περὶ εὐθυμίας
 (476 f).

Τὸ γὰρ συνειδὸς οἶον ἔλκος ἐν σαρκὶ τῆς ψυχῆς
 τὴν μεταμέλειαν αἱμάσσουσιν αἶψα καὶ νύσσουσιν ἐν-
 10 ἀπολείπει. τὰς μὲν γὰρ ἄλλας ἀναιρεῖ λύπας ὁ λόγος,
 τὴν δὲ μετάνοιαν αὐτὸς ἐνεργάζεται δακνομένην σὺν
 αἰσχύνῃ καὶ κολαζομένην ὑφ' αὐτῆς. ὥς γὰρ οἱ δι-
 γούντες καὶ πυρετοῖς διακαίόμενοι τῶν ταυτὰ πα-
 σχόντων ἔξωθεν ὑπὸ καύματος καὶ κρούους μᾶλλον
 15 ἐνοχλοῦνται καὶ κᾶκιον ἔχουσιν, οὕτως ἐλαφροτέρας
 ἔχει τὰ τυχερὰ τὰς λύπας ὥσπερ ἔξωθεν ἐπιφερομέ-
 νας. τὸ δὲ "οὐ τις ἐμοὶ τῶν ἄλλος ἐπαίτιος, ἀλλ' ἐγὼ
 αὐτός," ἐπιθρηνοῦμενον τοῖς ἀμαρτανομένοις ἐνδο-
 θεν ἐξ αὐτοῦ, βαρύτερον ποιεῖ τῷ αἰσχυρῷ τὸ ἀλ-
 20 γεινόν.

16 Ἰσοκράτους Νικοκλῆς ἢ Κύπριοι (§. 59).

Ζηλοῦτε μὴ τοὺς πλείστα κερτιμένους ἀλλὰ τοὺς
 μὴδὲν κακὸν σφίσι αὐτοῖς συνειδότας. μετὰ γὰρ τῆς
 τοιαύτης τύχης ἥδιστ' ἂν τις δύναιτο τὸν βίον δια-
 25 γαγεῖν.

ΠΕΡΙ ΜΝΗΜΗΣ. ΚΕ.

1 Πορφυρίου περὶ τῶν τῆς ψυχῆς δυνά-
 μεων.

Ὡσπερ γὰρ ἐκ τῶν ἐνεργειῶν καὶ τὰς ἄλλας κατε-

λαβόμεθα, οὕτως ἀναθεωροῦντες κατὰ συναναφορὰν γιγνομένην καὶ μνήμην τῶν ἢ δι' αἰσθήσεως καταληφθέντων ἢ διὰ λόγου ἐθέμεθα καὶ ταύτην ψυχῆς δύναμιν, ἢ τῇ συναναφορᾷ καλεῖται μνήμη, ἣν ἀφορίζειται Ἀριστοτέλης κατοχὴν φαντάσματος, ὥς εἰκό-
 νος, οὗ φαντάσματα εἰκῶν· οἷον ὅταν γένηται ἡ αἰσθησις ἀνελθοῦσα ἐπὶ τὴν φανταστικὴν κατασκευὴν, τὸ γενόμενον ἐν τῇ φανταστικῇ τὸ πάθος ὅτι δὴ ποτε ὄν καλεῖται φάντασμα. ἔτι οὖν καὶ ἀρθέντος τοῦ αἰσθητικοῦ ἐκ τῆς αἰσθήσεως, τὸ προσπίπτον ἐν τῇ εἰ-
 κόνι τοῦ αἰσθητοῦ, ἀφ' οὗ συνέστηκε τὸ φάντασμα, εἰκόνης λόγον ἔχον πρὸς τὸ φανταστόν· οἷον γὰρ εἰ-
 κῶν τις ἐγένετο ἐν τῇ φανταστικῇ τοῦ ὑποπεσόντος ὑπὸ τὴν αἰσθησιν. ὅταν οὖν γένηται κατοχὴ περὶ τὴν φανταστικὴν τοῦ φαντάσματος, καλεῖται μνήμη. τοῦτο
 μὲν οὖν κοινὸν καὶ ἐν τοῖς ἀλόγοις ζώοις· ἡ δὲ διηρθρωμένη, καθ' ἣν καὶ ἀναμιμνησκόμεθα, ἐν μόνοις ἐστὶ τοῖς λογικοῖς· ἴδιον γὰρ λογισμοῦ τὸ διηρθρωμένον. διὸ καὶ φασὶν οἱ περὶ τὸν Ἀριστοτέλην τὰ ἄλογα ζῶα μεμνησθαι μὲν, ἀναμιμνησκεισθαι δὲ μή, μόνον δὲ
 τὸν ἄνθρωπον καὶ μνημονεύειν καὶ ἀναμιμνησκεισθαι.

2 Πλάτωνος ἐκ Κρατύλου (437 b).

Ἡ μνήμη παντί που μηνύει ὅτι μονή ἐστίν ἐν τῇ ψυχῇ ἄλλ' οὐ φορά.

3 Ἀριστοτέλους περὶ μνήμης.

Τὴν δὲ κατοχὴν τῶν φαντασμάτων μνήμην ἐπονομάζεσθαι, τὴν δ' ἀναπόλησιν τούτων ἀνάμνησιν· οὐ τοὺς αὐτοὺς δ' εἶναι μνημονικούς τε καὶ ἀναμνηστικούς, ἀλλ' ὥς ἐπιπολὺ μνημονικωτέρους μὲν ὑπάρχειν τοὺς βραδεῖς, ἀναμνηστικωτέρους δὲ τοὺς τα-
 χεῖς καὶ εὐμαθεῖς. διαφέρειν δὲ τῆς φαντασίας τὴν

μνήμην, ὅτι ἢ μὲν κίνησίς ἐστιν αἰσθήσεως ἐνεργού-
 σης ἢ διανοίας (φαντάσματα γὰρ ἄμφω λέγειν ὁμοίως
 ἡμᾶς), ἢ δ' οἷον ζωγράφημα τι τῆς ψυχῆς· τὴν γὰρ
 γιγνομένην κίνησιν τῆς αἰσθήσεως σημαίνεσθαι τινα
 5 τρόπον ἐν αὐτῇ παραπλησίως τοῖς σφραγιζομένοις διὰ
 τῶν δακτυλίων. διὸ καὶ τοῖς μὲν ἐν κινήσει πολλῇ
 διὰ πάθος ἢ δι' ἡλικίαν οὖσιν οὐ γίνεσθαι, καθάπερ
 εἰς ὕδωρ ῥέον ἐπιπτούσης τῆς κινήσεως καὶ τῆς
 σφραγίδος· τοῖς δὲ διὰ τὸ ψύχεσθαι, καθάπερ καὶ τὰ
 10 παλαιὰ τῶν οἰκοδομημάτων· καὶ διὰ σκληρότητα δὲ
 τοῦ δεχομένου τὸ πάθος οὐκ ἐγγίνεσθαι τοὺς τύπους.
 διόπερ τοὺς τε νέους σφόδρα καὶ τοὺς γέροντας ἀμνή-
 μονας εἶναι· ὑπορρεῖν γὰρ τῶν μὲν διὰ τὴν αὔξησιν
 τῶν δὲ διὰ τὴν φθίσιν. ὁμοίως δὲ καὶ τοὺς λίαν τα-
 15 χεῖς ἢ βραδεῖς· οὐδετέρους γὰρ τούτων φαίνεσθαι
 μνημονεύοντας· τοὺς μὲν γὰρ ὑγροτέρους εἶναι τοῦ
 δέοντος τοὺς δὲ σκληροτέρους, παρ' ὃ καὶ τῶν μὲν οὐ
 μένειν ἐν τῇ ψυχῇ τὸ φάντασμα τῶν δ' οὐχ ἄπτεσθαι
 τὸ παράπαν.

20 4 Ἐκ τῆς Πλάτωνος πρὸς Διονύσιον ἐπι-
 στολῆς (314 c).

Μερίστη δὲ φυλακὴ τὸ μὴ γράφειν ἄλλ' ἐκμαν-
 θάνειν· οὐ γὰρ ἔστι τὰ γραφέντα μὴ οὐκ ἐκπεσεῖν.
 διὰ ταῦτ' οὐδὲν πώποτ' ἐγὼ περὶ τούτων γέγραφα,
 25 οὐδ' ἔστι Πλάτωνος σύγγραμμα οὐδέν, οὐδ' ἔσται·
 τὰ δὲ νῦν λεγόμενα Σωκράτους ἐστὶ καλοῦ καὶ νέου
 γεγονότος.

5 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Φιλήβου (34 a).

Τὸ δ' ἐν ἐνὶ πάθει τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα κοινῇ
 30 γιγνόμενον κοινῇ καὶ κινεῖσθαι, ταύτην δὲ τὴν κίνη-
 σιν ὀνομάζων αἰσθήσιν οὐκ ἀπὸ τρόπου φθέγγοι ἔν.

Ἀληθέστατα λέγεις. Οὐκ οὖν ἤδη μανθάνομεν ὁ
 βουλόμεθα καλεῖν τὴν αἰσθησιν; Τί μὴν; Σωτηρίαν
 τοίνυν αἰσθήσεως τὴν μνήμην λέγων ὀρθῶς ἂν τις
 λέγοι, κατὰ γε τὴν ἐμὴν γνώμην. Ὅρθῶς γὰρ οὖν.
 Μνήμης δὲ ἀναμνησιν ἄρ' οὐ διαφέρουσιν ἐγνωμεν; 5
 Ἰσως. Ἀρ' οὐ τόδε; Τὸ ποῖον; Ὅταν ἂ μετὰ τοῦ
 σώματος ἔπασχε πάθη ψυχῇ, ταῦτα ἄνευ σώματος
 αὐτὴ ἐν ἑαυτῇ ὅτι μάλιστα ἀναλαμβάνη, τότε ἀναμι-
 μνήσκεσθαι πον λέγομεν. ἢ γάρ; Πάνυ μὲν οὖν.
 Καὶ μὴν καὶ ὅταν ἀπολέσασα μνήμην, εἴτ' αἰσθήσεως 10
 εἴτ' αὖ μαθήματος, αὐτὴς ταύτην ἀναπολήσῃ πάλιν
 αὐτὴ ἐν ἑαυτῇ, καὶ ταῦτα ξύμπαντα ἀναμνήσεις καὶ
 μνήμας πον λέγομεν. Ὅρθῶς λέγεις.

6 Ἰαμβλίχου ἐκ τοῦ περὶ ψυχῆς.

Τούτων οὐσῶν τῶν κοινοτάτων δυνάμεων εἰσὶ 15
 καὶ ἄλλαι τῆς ψυχῆς δυνάμεις, κατ' αὐτὴν μὲν, οὐ
 μὴν συμπληρωτικαὶ αὐτῆς, ὡς ἡ μνήμη κατοχὴ οὐσα
 φαντάσματος.

ΠΕΡΙ ΛΗΘΗΣ. Κς.

1 Σοφοκλέους ἐκ Συνδείπνου.

20

Λάθα Πιερίδων στυγερά καὶ ἀνάρατος,
 ἃ δὲ μνᾶστις θνατοῖς εὐποτμοτάτα
 μελέων ἀνέχουσα βίον βραχὺν ἰσθμόν.

2 Εὐριπίδου Ὀρέστου (213).

Ὡ πότνια λήθη τῶν κακῶν, ὥς εἴ σοφῇ,
 καὶ τοῖσι δυστυχουῖσιν εὐκταία θεός.

25

3 Σοφοκλέους Ἰβρεως Σατύρων.

Λήθην τε τὴν ἅπαντ' ἀπεστερημένην,
 κωφὴν ἀναυδον.

4 Τοῦ αὐτοῦ Μυσῶν.

Ὡς τοῖς κακῶς πράσσουσιν ἡδὺ καὶ βραχὺν
χρόνον λαθῆσθαι τῶν παρεστώτων κακῶν.

5 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Φιλήβου (33 e).

5 "Ἐστι γὰρ λήθη μνήμης ἔξοδος.

6 Πλάτωνος ἐκ τοῦ συμποσίου (208 a).

"Ὁ γὰρ καλεῖται μελετᾶν ὡς ἐξιούσης ἐστὶ τῆς ἐπιστήμης· λήθη γὰρ ἐπιστήμης ἔξοδος.

ΠΕΡΙ ΟΡΚΟΥ. ΚΖ.

101 Χοιρίλου Περσηίδος.

"Ὀρκον δ' οὔτ' ἄδικον χρεῶν ἔμμεναι οὔτε δίκαιον.

2 Αἰσχύλου.

Οὐκ ἀνδρὸς ὄρκοι πίστις, ἀλλ' ὄρκων ἀνὴρ.

3 Ἀλέξιδος ἐκ Θητευόντων.

15 "Ὀρκος βέβαιός ἐστιν, ἂν νεύσω μόνον.

4 Ἀμφιδος.

"Ὅστις γὰρ ὀμνύοντι μηδὲν πείθεται,
αὐτὸς ἐπιορκεῖν ῥαδίως ἐπίσταται.

5 Ἀντιφάνους.

20 Δέσποιν', ὅταν τις ὀμνύοντος καταφρονῇ,
ᾧ μὴ σύνοιδε πρότερον ἐπιωρκηκότι,
οὗτος καταφρονεῖν τῶν θεῶν ἐμοὶ δοκεῖ
καὶ πρότερον ὁμόσας αὐτὸς ἐπιωρκηκέναι.

6 Σοφοκλέους Ἰπποδαμείας.

25 "Ὀρκον δὲ προστεθέντος ἐπιμελεστέρα
ψυχὴ κατέστη. δις δὲ γὰρ φυλάσσεται,
φίλων τε μέμψιν κεῖς θεοὺς ἀμαρτάνειν.

7 Ἀπολλοδώρου.

Μόστιγος οὔσης ὄρκον οἰκέτη δίδως ;

8 Ἀντιφάνους.

Ὁ διδούς τὸν ὄρκον τῷ πονηρῷ μαίνεται·
τοῦναντίον γὰρ νῦν ποιοῦσιν οἱ θεοί.
ἐὰν ἐπιорκήσῃ τις αὐτούς, εὐθέως
ὁ διδούς τὸν ὄρκον ἐγένετ' ἐμβρόντητος, ὥς
οἶμαι δικαίως, ὅτι πεπίστευκέν τι.

5

9 Ἀλέξιδος Ὀλυνθίων.

Οὐ τοῖς γὰρ ὁμνύουσι τὸν φρονοῦντα δεῖ,
τοῖς πράγμασιν δ' αὐτοῖσι πιστεύειν αἰεὶ.

10

10 Λυκούργου.

Δεῖ φίλοις καὶ τοῖς οἰκείοις βοηθεῖν ἄχρι τοῦ μὴ
ἐπιорκεῖν.

11 Ἰσοκράτους πρὸς Δημόνικον (§. 23).

15

Ὅρκον ἐπακτὸν προσδέχου διὰ δύο προφάσεις, ἥ
σαντὸν αἰτίας αἰσχυρᾶς ἀπολύων ἢ φίλους ἐκ μεγάλων
κινδύνων διασώζων. Ἔνεκα δὲ χρημάτων μηδένα
θεῶν ὁμόσης μηδ' ἂν εὐορκεῖν μέλλης· δόξεις γὰρ
τοῖς μὲν ἐπιорκεῖν τοῖς δὲ φιλοχρημάτως ἔχειν.

20

12 Ἐκ τοῦ Ἐπικτήτου ἐγχειριδίου (33).

Ὅρκον παραίτησαι εἰ μὲν οἶόν τε εἰς ἅπαν, εἰ δὲ
μὴ, ἐκ τῶν ἐνόντων.

13 Εὐσεβίου.

Οἱ πολλοὶ τοῖς ἀνθρώποις τὸ εὐόρκους εἶναι αὐ- 25
τοῖς παραινέουσιν· ἐγὼ δὲ καὶ τὸ ἀρχὴν μηδ' εὐπε-
τέως ὁμνῦναι ὅσιον ἀποφαίνομαι.

14 Ἡροδότου ἱστορίας ε' (86).

Ἐλεξέσθιν Λευτυχίδης τάδε· ὦ Ἀθηναῖοι, ποιέετε

μὲν ὁκότερα βούλεσθε αὐτοί· καὶ γὰρ ἀποδιδόντες,
 ποιέετε ὅσια, καὶ μὴ ἀποδιδόντες, τὰ ἐναντία τούτων.
 ὁποῖον μέντοι τι ἐν τῇ Σπάρτῃ συνηνέχθη γενέσθαι
 περὶ παραθήκης, βούλομαι ὑμῖν εἰπεῖν. λέγομεν
 5 ἡμεῖς οἱ Σπαρτιῖται γενέσθαι ἐν Λακεδαίμονι κατὰ
 τρίτην γενεὴν τὴν ἀπ' ἐμέο Γλαῦκον Ἐπικυδέος
 παῖδα· τοῦτον τὸν ἄνδρα φαμὲν τὰ τε ἄλλα πάντα
 περιήκειν τὰ πρῶτα, καὶ δὴ καὶ ἀκούειν ἄριστα δι-
 καιοσύνης πέρι πάντων ὅσοι παρὰ Λακεδαίμονας τοῦ-
 10 τον τὸν χρόνον οἴκεον· συνενεχθῆναι δέ οἱ ἐν χρόνῳ
 ἱκνευμένῳ τάδε λέγομεν· ἄνδρα Μιλήσιον ἀπικόμε-
 νον ἐς Σπάρτην βούλεσθαι οἱ ἐλθεῖν ἐς λόγους προ-
 σχόμενον τοιαύδε· εἰμὶ μὲν Μιλήσιος· ἦκω δὲ τῆς
 σῆς, Γλαῦκε, δικαιοσύνης βουλόμενος ἀπολαῦσαι.
 15 ἔδοξέ μοι οὖν τὰ ἡμίσεα τῆς οὐσίας ἐξαργυρώσαντα
 θέσθαι παρὰ σέ. χρόνου δὲ διελθόντος, ἦλθον ἐς
 Σπάρτην τοῦ παραθεμένου τὰ χρήματα οἱ παῖδες· ἐλ-
 θόντες δὲ ἐς λόγους τῷ Γλαύκῳ ἀπήτεον τὰ χρήματα·
 ὁ δὲ διωθέετο. οἱ μὲν δὴ Μιλήσιοι συμφορὴν ποιεύ-
 20 μενοι ἀπηλλάσσοντο, Γλαῦκος δ' ἐπορεύετο ἐς Δελ-
 φούς χρησόμενος τῷ χρηστηρίῳ· ἐπερωτῶντα δὲ αὐ-
 τὸν εἰ ὄρκῳ τὰ χρήματα ληίσεται, ἡ Πυθίη μετέρχεται
 τοῖσδε τοῖς ἔπεσι·

25 Γλαῦκ' Ἐπικυδεΐδη, τὸ μὲν αὐτίκα κέρδιον οὕτω
 ὄρκῳ νικῆσαι καὶ χρήματα ληίσασθαι.

ὄμνυ', ἐπεὶ θάνατός γε καὶ εὖορκον μένει ἄνδρα.
 ἀλλ' ὄρκου παῖς ἐστὶν ἀνώνυμος, οὐδ' ἐπὶ χεῖρες
 οὐδὲ πόδες, κραιπνῶς δὲ μετέρχεται, εἰσόκε πᾶσαν
 συμμάρψας ὀλέσῃ γενεὴν καὶ οἶκον ἅπαντα.

30 ἄνδρὸς δ' εὖορκου γενεὴ κατόπισθεν ἁμείνων.

ταῦτα ἀκούσας ὁ Γλαῦκος συγγνώμην τὸν θεὸν παρ-
 αιτέετο αὐτῷ ἰσχεῖν τῶν ῥηθέντων· ἡ δὲ Πυθίη ἔφη

τὸ πειρηθῆναι τοῦ θεοῦ καὶ τὸ ποιῆσαι ἴσον δύνатаι. Γλαῦκος μὲν δὴ μεταπεμψάμενος τοὺς Μιλησίους ξένους ἀποδίδωσιν σφιν τὰ χρήματα. τοῦ δὲ εἵνεκα ὁ λόγος ὅδε, ὧς Ἀθηναῖοι, ὥρμήθη λέγεσθαι ἐς ὑμέας, εἰρήσεται. **Γλαῦκος** **ἡν οὐκ ἐτι ἀπόγονόν ἐστιν οὐδέν**, οὔτε ἰστίη οὐδεμία νομιζομένη εἶναι Γλαύκον· ἐκτέτριπταί τε πρόρριζος ἐκ Σπάρτης. οὕτως ἀγαθὸν μηδὲ διανοέεσθαι περὶ παραθήκης ἄλλο γε ἢ ἀπαιτεόντων ἀποδιδόναι.

ΠΕΡΙ ΕΠΙΟΡΚΙΑΣ. ΚΗ.

10

1 Σοφοκλέους.

"Ορκοῖσι γάρ τοι καὶ γυνὴ φεύγει πικρὰν
ὠδῖνα παίδων, ἀλλ' ἐπὴν λήξῃ κακοῦ,
ἐν τοῖσιν αὐτοῖς δικτύοις ἀλίσκεται,
πρὸς τοῦ παρόντος ἡμέρου νικωμένη.

15

2 Ἀφροδίσιος γὰρ ὅρκος οὐκ ἐμποίνιμος.

3 Καλλιμάχου.

"Ωμοσεν, ἀλλὰ λέγουσιν ἀλαθέα τοὺς ἐν ἐρωτι
ὅρκους μὴ δύνειν οὔατ' ἐς ἀθανάτων.

4 Διφίλου.

20

"Ορκος δ' ἐταίρας ταντὸ καὶ δημηγόρου·
ἐκάτερος αὐτῶν ὁμνύει πρὸς ὃν λαλεῖ.

5 Σοφοκλέους.

"Ορκος γὰρ οὐδεὶς ἀνδρὶ φηλήτη βαρὺς.

6 Εὐριπίδου (Hippol. 612).

25

Ἡ γλῶσς ὁμώμοχ', ἥ δὲ φρενὴν ἀνώμοτος.

7 Μενάνδρου.

Συγκέχυκε νῦν τὴν πίστιν ὁ καθ' ἡμᾶς βίος.

8 Ἑσιόδου Θεογονίας (231).

Ἵσθ' ὅς δὴ πλείστον ἐπιχθονίους ἀνθρώπους
5 πημαίνει, ὅτε κεν τις ἐκὼν ἐπιόρκον ὁμόσῃ.

9 Δημοκρίτου.

Ὅρκους οὓς ποιέονται ἐν ἀνάγκαισιν ἔοντες, οὐ
τηρέουσιν οἱ φλαῦροι ἐπὴν διαφύγωσιν.

10 Εὐριπίδου (Iphig. Aul. 394).

10 Οὐ γὰρ ἀσύνετον τὸ θεῖον, ἀλλ' ἔχει συνιέναι
τοὺς κακῶς παγέντας ὅρκους καὶ κατηναγκασμένους.

11 Εὐφρονος Θεῶν ἀγορᾶς.

Καινοὺς πορίζου πρὸς με θεῶν θεοὺς,
ἵνα τοὺς παλαιοὺς μὴ ἐπιόρκῃς πολλάκις.

15 12 Εὐριπίδου.

Συγγνώμονάς τοι τοὺς θεοὺς εἶναι δοκεῖς,
ἐάν τις ὅρκοις θάνατον ἐκφεύγειν θέλῃ
ἢ δεσμὸν ἢ βίαια πολεμίων κακά.

13 Εὐσεβίου.

20 Φημὶ πάντα τὸν προαίρεσιν τοῦ ἐπιόρκῃσαι ἀνα-
δεξάμενον καὶ ὀρμήσαντα ἐπὶ τὸν ὅρκον, εἰ καὶ μὴ
πέλας ἢ τὸ ἔργον τῆς ἐπιόρκιᾶς τύχῃ τινὶ ἢ καὶ τῷ μὴ
βουληθῆναι τὸν ἀπαιτέοντα, ὅμως αὐτὸν ἔχειν γνώ-
μην τὴν τοῦ ψευδόρκου καὶ εἶναι τῆς ἐπὶ τῇ ἐπιόρκῃ
25 ἀμαρτάδος τῆς ὀφειλευμένης κατὰ τῶν καὶ ἔργῳ ἐπι-
ορκησάντων ἔνοχον τιμωρίας.

14 Κλεάνθους.

Κλεάνθης ἔφη τὸν ὁμνύοντα ἥτοι εὐορκεῖν ἢ ἐπι-

ορκεῖν καθ' ὃν ὁμνυσι χρόνον. ἐὰν μὲν γὰρ οὕτως ὁμνύῃ ὥς ἐπιτελέσων τὰ κατὰ τὸν ὄρκον, εὖορκεῖν, ἐὰν δὲ πρόθεσιν ἔχων μὴ ἐπιτελεῖν, ἐπιορκεῖν.

15 Χρυσίππου.

Χρυσίππος διαφέρειν ἔφη τὸ ἀληθορκεῖν τοῦ εὖορκεῖν, καὶ τὸ ἐπιορκεῖν τοῦ ψευδορκεῖν. τὸν μὲν ὁμνύντα καθ' ὃν ὁμνύει καιρὸν πάντως ἢ ἀληθορκεῖν ἢ ψευδορκεῖν· τὸ γὰρ ὁμνύμενον ὑπ' αὐτοῦ ἢ ἀληθὲς εἶναι ἢ ψεῦδος, ἐπειδὴ ἀξίωμα τυγχάνει ὅν· τὸν δὲ ὁμνύντα μὴ πάντως καθ' ὃν ὁμνύει χρόνον ἢ εὖορ- 10 κεῖν ἢ ἐπιορκεῖν, ὅτε μὴ πάρεστιν ὁ χρόνος, εἰς ὃν ἡ ἀναφορὰ τῶν ὄρκων ἐγίγνετο. ὃν τρόπον γὰρ λέγεσθαί τινα εὖσυνθετεῖν ἢ ἀσυνθετεῖν, οὐχ ὅτε συντίθεται ἀλλ' ὅτε οἱ χρόνοι ἐνίστανται τῶν κατὰ τὰς ὁμολογίας, οὕτω καὶ εὖορκεῖν τις καὶ ἐπιορκεῖν ῥή- 15 θήσεται, ὅταν οἱ καιροὶ παραστῶσι, καθ' οὓς ὠμολόγησεν ἐπιτελέσειν τὰ κατὰ τοὺς ὄρκους.

16 Ξενοφῶντος ἐν τῇ Κύρου ἀναβάσει βιβλίον β' (5, 7).

Πρῶτον μὲν γὰρ καὶ μέγιστον οἱ θεῶν ὄρκοι κω- 20 λύνουσιν ἡμᾶς πολεμίους εἶναι ἀλλήλοις· ὅστις δὲ τούτων σύννοιδεν ἑαυτῷ παρημεληκῶς, τοῦτον οὐ ποτ' ἂν ἐγὼ εὐδαιμονίσαιμι. τὸν γὰρ θεῶν πόλεμον οὐκ οἶδα οὔτε ἀπὸ ποίου ἂν τάχους φεύγων τις ἀποφεύγοι, οὔτε εἰς ὅποιον ἂν σκότος ἀποδραίῃ, οὔτε ὅπως 25 ἂν εἰς ὀχυρὸν χωρίον ἀποσταίῃ. πάντῃ γὰρ πάντα τοῖς θεοῖς ὑποχα, καὶ πάντῃ πάντων ἴσον οἱ θεοὶ κρατοῦσιν.

17 Ἡροδότου ἱστορίας α' (74).

Ἄνευ γὰρ ἀναγκαίης ἰσχυρῆς πίστεως ἰσχυραὶ οὐκ 30 ἐθέλουσι συμμενεῖν.

- 18 Χρυσὸν μὲν ἄνθρωποι βαναύσῳ τέχνῃ προσθά-
ψαντες ἔγνωσαν τὸ κρήγυνον· ἄνδρα δὲ οὐκ ἔστι δε-
ξιὸν γνώμῃ σταθμησάμενον ἀθρῆσαι. τοιγάρ τις τὸ
παλαιὸν ἡμέας ἐκ θεῶν συνέστησε μοῖρα. χρὴ δὲ πί-
5 στιν ἐν φιλήνῃ τίθεσθαι κηρδίῃ μὴ διπλῇ πεφυρμένους
μηδ' ὄρκον ἐπιορκίης προσφιλέστερον ἡγεομένους· ὁ
γὰρ τοιόσδε τῶν ἀνδρῶν τὴν μὲν ἐκ θεῶν ἀναβάλλε-
ται τιμωρίην, ἐπὶ δὲ τοῦ καθεστῶτος πικρὴν ψυχα-
γωγίην ἔχων τέρεται μωρὸς ἑών. τίς γὰρ οὐκ οἶδεν
10 ὥς μένει τὸν κακὸν δίκη; εἰ δ' οὐ παρὰ πόδα τιμω-
ρίης ἔτυχεν ἄλλ' ἐν χρόνῳ, κέρδος ἡγεέσθω τοὺς διε-
στῶτας ἡλίους, οὓς * περσῶν ἐκτὸς ἀμηρύτους ὁ θεὸς
παρεπιδημέειν εἶχεν ἐν ζωίοις. ὥς δ' οὐ νωθρὴν ἔχει
τὸ δαιμόνιον ἀνθρώπων ἐπίσκεψιν, ἐξ ἔργων ἄλη-
15 θείης εὐόρητόν ἐστι. λέγεται γὰρ ἐν Τενέδῳ παρεπι-
δημίην ποιησάμενον Ἀρχέτιμον ἐξ Ἐρυθραίης τῆς
Ἰώνων πόλεως ἐπιξένωσιν θέσθαι Κυδίῃ· χρυσοῦ δ'
ἡλισμένην οὐκ ὀλίγην ἐμπολὴν ἔχοντα, ταύτην δὲ
παραθέσθαι Κυδίῃ οὕτως ἔχοντα ὥς οὐδὲν ἂν βίαιον
20 ἐξ ἀνδρὸς πάθοι, δοκέοντός γε δὴ λώιστα πρὸς ἑω-
τὸν ἀρτίως ἐν φιλήνῃ συγκεκρῆσθαι. ἔνθα Κυδίῃ κα-
κὴν βουλὴν ἐς φρένας ἐμβάλλει φιλοκερδίῃ. ἀπαιτεύ-
μενος γὰρ τὸν δοθέντα χρυσὸν ἐν παραθέσει σκληρὴν
ἄρνησιν ἐποιήσατο· τῶν δ' ἐς ἀμφοβολίην πιπτόν-
25 των, τέλος ἔδοξεν ὄρκῳ κυρῶσθαι. Κυδίης μὲν ὦν ἐς
τρίτην ἡμέρην βουλόμενος κυρώσειν πίστιν τοῖς θεοῖς
ἐπιτρεφθεῖσαν, ἀπελθὼν ἐς οἶκον μηχανὴν τοιήνδε
ἔθετο. νάρθηκα γὰρ κοιλήνας παντὸς χρυσοῦ φόρτον
ἐς αὐτὸν ἤρεισε, πρὸς δὲ χερὸς ἀντίληψιν εἴλημα μί-
30 τρης ἐδέσμευσε πάντοθεν, ὥς ἂν κρύπτοιτο τὴν κατε-
σκευασμένην πρόφασιν· ἐπειδὴ δὲ ἡ τεταγμένη παρῇν
ἡμέρη, νωθρὴν πορείης ἡλυσὶν ποιούμενος διηρείδετο

νάρθηκι νοσηλείην ἐπιφέρων σώματι· καταστάς δὲ
 ἐναντίον τοῦ θεοῦ, ὅνπερ ἐμελλέ συνίστορα ποιέ-
 σθαι, δίδωσι Κυδίας Ἀρχετίμῳ νάρθηκα τὸν ἐντὸς
 ἀδικίην πᾶσαν κεύθοντα, μέχρι περ τελευτήσῃ τὸν
 τεταγμένον ὄρκον· ἀνατείνας δὲ τῶν ἑῶν χερῶν φο- 5
 ρὴν εἶπεν ὥς λάβοι μὲν παρ' Ἀρχετίμου παραθήκην,
 ἀποδοίῃ δὲ ταύτην [ὅπερ ἦν ἐκ τέχνης πεπλασμένου
 ψεῦδος]. βαρυνθεὶς ἐπὶ τοῖς λελεγμένοις Ἀρχέτιμος
 ῥήσσει πρὸς ἔδαφος νάρθηκα πληγῇ βαρεῖη, τοῦ δὲ
 ἀραχθέντος ἐκτὸς ἐρρῦή παραθήκης ὄγκος. Ἀρχέτι- 10
 μος μὲν ὦν ἐκ θεῶν προνοίης τοιῆσδε ἔτυχε, Κυδίῃ
 δὲ λέγεται κακὴν βίου καταστροφὴν γενέσθαι. εἰς ἃ
 δεῖ βλέποντας μὴ καταφρόνησιν ποιέεσθαι πρὸς πί-
 στιν ὄρκων ἑόντας ἀνθρώπους, οἷς ἐπισφαλὴς ὀπηδέει
 τύχη παντοίῃ φορῇ πνεύματος αἰωρευμένη.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΣΤΟΒΑΙΟΥ
ΑΝΘΟΛΟΓΙΟΝ

www.libtool.com.cn

IOANNIS STOBÆI
FLORILEGIUM

RECOGNOVIT

AUGUSTUS MEINEKE

VOL. II.



L I P S I A E

SUMPTIBUS ET TYPIS B. G. TEUBNERI

MDCCCLV.

www.libtool.com.cn

DISCREPANTIA LECTIONIS A TEXTU

GAISFORDI.

P. 1, 2. ὡς νῦν] ὥς νυν Dindorfius 3. ἄπτεται] ἄψεται Brunckius 18. ἀνολβίην — ὄλβον] ἀνολβίη — ὄλβω ex A

P. 2, 17. ἔργον] ἔργου 20. σὸν πατέρα] πατέρα σὸν Bothius 27. Euripidis versus est Philoct.

P. 3, 2. γενομένους] πενομένους Bentleius μέχρις ἂν ζῶσιν] μέχρι ἂν οὐ ζῶσιν 9. ἐντελεχέαις] ἐνδελεχέαις e codd. 24. ἦξει] ἄψει O. Schneiderus 25. separavi a praecedenti versu; Euripidis est in Telepho, ut constat ex hoc ipso titulo no. 9

P. 4, 12. εὐανδρίαν] rectius alias εὐδοξίαν 18. δύσεις, τροπὰς] corr. δύσεις τροπὰς, 20. συγγενικῶν] συγγενῶν Grotius 30. ἀλγύνει] ἀλδαίνει Musgravius

P. 5, 15. Ἀπολλοδώρου] Ἀπολλοδότου Vind. 16. χρόνον] χρόνον βραχύν Vind. et B m. s. ἐὰν] ἂν 18. Ἀρχελαίου acc. e Voss. 22. ποιοῦνθ'] πονοῦνθ' Grotius

P. 6, 5. ante σὴ πατρίς Grotius et Gaisfordus ex Euripide add. ὄρᾱς; ἄβουλος ὡς κεκερτομημένη | τοῖς κερτομοῦσι γοργὸν ὡς ἀναβλέπει 10. βουκολικῶν] βουκολικῶν 11. θαμινῆς] θαμινᾶς αἰῆς ἰοίσας] ἀεναοίσας 14. λόγον] χρόνον Hirschigius 16. ἄλλο] αλλου B m. s. 19. ἀγαθᾶς] ἀγαθὰ Nauckius φίλοις] φίλοι Grotius 22. τὰρ'] ante Porsonum γὰρ

P. 7, 3. 4. ἐσπούδασεν] ἐσπούδακεν 6. πόνοις τοῖς] πόνοισι τοῖσι 7. ἀναγκαίοις] ἀναγκαίοισι 10. τῆς ὑστεραίας] τῇ ὑστεραίᾳ Hirschigius 11. ἐκκλησίας] ἐκκλησία Hirschigius 24. ἀκουσίων] ἀεκουσίων 25. ἐλαφροτέραν] ἐλαφροτέρην 27. ἐαυτοῦ τῇ συνηθείᾳ] ἐαυτοῦ συνηθείᾳ A

P. 8, 4. γίνονται] γίνονται 9. παρὰ Κόννῳ] ante Grotium παρακόνωντι 17. Ἐρμιονεὺς] ὁ Ἐρμιονεὺς e cod. Par. apud Boisson. AG. IV p. 197 18. πείρα] ἡ πείρα e cod. Par.

P. 10, 2. ὥσπερ οἱ ἐρῶντες ἀκολάστως] haec fort. delenda 3. οἱ ἄλλοι] ἄλλοι ex A 17. δοξοκόπος εἶη] δοξοκόπος τις ἢ Halmius, posui δοξοκός ἢ, nisi praestat δοξοκοπήση 19. κακοποιήση, τοῦτο σκοπεῖν ὅπως μηδέν] κακοποιήση τοῦτον, τὸ σκοπεῖν ὅπως μὴ ex A 20. ὥσπερ οἱ κόλακες] haec fort. insiticia 25. ἦ add. Halmius

P. 11, 1. ἄλλο τί γε] ἄλλο τι? 15. ἵνα ἀγαθοὶ] ἵνα αὐτοὶ

ἀγαθοὶ A 16. ὃ acc. ex B 19. πάντα πόνῳ] πόνῳ πάντα ex A 29. ἀποροῦσιν] ἀπεροῦσιν e Xenophonte

P. 12, 24. ἀργοὶ εἰσι] πρόοινο Xenophon, ἀργοὶ εἶεν Nauckius

P. 14, 2. εἶναι] ἔρχονται e codd. 6. μετῴσι] μετ-
ίσι 12. τουτέστι τῆς ψυχῆς] haec fort. delenda 30. τῶν ἀγαθῶν] ἀγαθῶν Nauckius 31. τῶν κακῶν] κακῶν Nauckius

P. 15, 1. ἀληθῶν] ἀληθῶς A

P. 16, 6. ἰδίᾳ] ἰδίῃ ἑαυτῷ] ἑαυτοῦ Halmius ἀτρέ-
μας] ἀτρέμα ex Eur.

P. 17, 14. λέγει τις καὶ ἀκούη] λέγοι τις καὶ ἀκούοι Halmius 29. ἔν δὲ ἄκος τῇ ἐπιτυχίῃ] ἐὰν δὲ ἀποστῇ ἐπι-
τυχίῃ Iacobsius

P. 18, 18. πειρατηρίοις] πυριατηρίοις 22. ἐκ τοῦ
Φαίδρου acc. e Vind.

P. 19, 3. ἐν δ'] ἐν α' e Vind.

P. 21, 11. βλοτον] βλον τὸν ex Vind. 13. τῇ συνη-
θείᾳ] τὴν συνήθειαν Gaisfordus 22. πόνοι] πόνος ex A

P. 23, 9. Ἀντιόπη add. e Vind. 11. ἀμελεία παρεῖς
ἐᾷ] ἀμελεία παρεισάσει ante Valckenarium 28. τὸ] γὰρ
Cobetius

P. 24, 6. τύχης] τέχνης Bentleius 7. εἵνεκα] οὐ-
νεκα 8. ἀπαιδευτοῦ] ἀπαίδευτος Bentleius 11—13.

Hi versus vulgo leguntur post vs. 6. transposuit Kiddius
25. ἀθλιώτερος] ἀχρειώτερος Dobraeus γοῦν] δ' Dobraeus

28. δεῖ] αἰεὶ ante Porsonum 29. μηδὲ περινοστεῖν]
μηδέν, περινοστεῖν δὲ ante Porsonum

P. 25, 4. ψυχῇ] τύχη? 10. Μελανίππη add. e Vind. 19. τούτων] τούτω e Vind. 28. ὦν] ὧν οὐκ e Demosthene

P. 26, 2. ἀμελετησίη ἀσκήσιος] aut ἀσκήσιος delendum, aut scribendum ἀμελησίη ἀσκήσιος 4. ἐν γ' ἀπομνημονευμάτων add. ex Vind.

P. 27, 9. Εὐριπίδου] Τέννη (oper. vitio Γέννη) add. Nauckius e Vind. in quo est ῥνη 23. πᾶς] ἅπας Grotius 25. ἄρξης] ἄρξη e Damasc. 27. Δημοκρίτου] Damasc. Δημοκρατους. hinc servavi formas vulgares

P. 28, 3. Πυθιάδος add. e Vind. 7. Σωπάτρω περιᾶρετῆς add. e Vind. 8. εἴη καὶ τὰ τῆς αἰδοῦς ἀντεχόμενα, τιμῶντα μὲν τὰ χρηστὰ ἤθη] εἴη τὰ τιμῶντα μὲν τὰ χρηστὰ ἤθη καὶ τὰ τῆς αἰδοῦς ἀντεχόμενα? 16. θὲ νόμιζε] δ' ἐνόμιζε e Vind. μηδὲν] μηδένα 24. ἀλλ' αἰδέομαι] ἀλλὰ τὸν αἰδέομαι e Damasc. 25. ἐκ Κρεσφόντου add. e Vind.

P. 29, 5. ἐκ τοῦ Εὐθύφρονος add. e Damasc.

P. 30, 1. Διφίλου] Μενάνδρου Vind. 5. ἔστιν] ἔστ' 6. separavi a superioribus τὰναιδῆς] ante Valekenarium γ' ἀναιδῆς 17. inter lineas hunc versum habet Vind. qui cum Voss. aliisque τὰ pro τήν· spurium recte iudicavit Nauckius 21. Καρίνη add. e Vind. et marg. Gesn. 24. τὸ κρατοῦν γὰρ νῦν νομίζεται θεὸς] Artemidorus, ut Com. Gr. IV p. 144 indicavi, τὸ κρατοῦν γὰρ πᾶν δύναμιν ἔχει θεοῦ, quod praefert Cobetus Var. L. p. 119 iterumque Mnemos. IV p. 269. Non assentientur qui meminerint νομίζειν θεοὺς esse deos publica lege receptos colere; recte etiam et fere necessarium νῦν. eo scilicet iam ventum est ut penes quem potestas est pro deo colatur. quae omnia non insunt in ieiūno illo ac ne vero quidem πᾶν κρατοῦν δύναμιν ἔχειν θεοῦ 26. ἰστοριῶν α' add. e Vind. 27. χιτῶνι] κιθῶνι e Damasc. 29. ἐκ τῆς Κύρου παιδείας add. e Vind.

P. 31, 6. Πολλοῖς] Πολλῶν Nauckius 10. Ἀλεάσι] Ἀλεάδαις 16. Ἀθηνοδώρου] non poetae hoc nomen est, sed scriptoris Simonideo dicto notissimo usi

P. 32, 18. Ἀπολλωνίου τοῖς γνωρίμοις add. e Vind.

P. 33, 13. τῶν περὶ θεῶν ὅτι] τοῖς περὶ θεῶν ὅτι Wyt-

tenb. 18. Ἀρχελάω add. ex Vind. 19. λέγ' εὖ] ante Valck. λέγε 21. Αἰγεῖ add. e marg. Gesn., Αἰγέως Vind. et codex Mendozae

P. 34, 27. ἐτέροισιν ἐντυγχάνων] imo ἐτέροις συντυγχάνων

P. 35, 14. ~~μειρακίων~~ μειρακίσκων? 25. Ἀναξάρχου] e libro περὶ βασιλείας apud Clementem Alex. Strom. I p. 297. cf. praefat. Stobaei vol. I p. XXIX. idem Anaxarchus tit. XXX, 13

28. φωνεῦντα] φωνέοντα Clemens 30. ὄρος] οὖρος Bergkius οἱ δὲ] εἰ δὲ οἱ A, ὅσοι δὲ e Clém. ἔξω] seclusi ut interpretationem vocis θύρησιν ῥῆσιν μουσικῇν θύρησιν αἰδούσιν ἢ ἦν Clemens, θύρησιν αἰδούσι κῆν Bergkius

P. 36, 1. πεπνυμένως] πῃ πεπνυμένα Clemens αἰσώσιν] αἰδούσιν A Clem. οὐ παραδέχονται ἐν ἀργίῃ] οὐ τιθέμενοι ἐν σοφίῃ Clemens. Bergkius Stobaeum legisse putat οὐ παρεχόμενοι ἐν ἀργίῃ, Clementem οὐ τιθέμενοι ἐν σιωπῇ 2. αἰτίην δ'] om. αἰτίην Clemens 19. συνιεῖς] συνιεῖς

P. 38, 14. σωφρονέστεραι] ἐμφρονέστεραι 25. Μενάνδρου] seclusi ell. Com. gr. vol. IV p. 257 ἐπὶ γλώσσῃ φρεῖς] v. Cobetum Mnemos. IV p. 233

P. 39, 3. Μενάνδρου] seclusi, Euripidis est 4. καρτερὸν] καρτερᾶς Cobetus; at μεθιέναι λίθον ἐκ χειρὸς non est lapidem manu iaculari sed missum facere 5. ῥᾶον] ἐλαφρόν? 6. Εὐριπίδου] τοῦ αὐτοῦ e Vind. Δικτύος] Δίκτυος

P. 40, 3. ἐρωτηθεῖς] ἐν ἐρωτηθεῖς recte Iacobsius 10. ἀφρόνων] ἀφρόνως 19. ἔφη μὲν] μὲν ἔφη λαλεῖν] λέγειν scribendum, dicendi non garriendi magister erat Isocrates

P. 41, 6. ὀδόντων] ὀδόντας 7. χρήζομεν] χρηρίζομεν 8. ἄν] ἑάν

P. 42, 11. ταῦτα ὅσα] ταῦτά πως ἃ 21. ὦ] ὡς? 23. χρηστοῖς νομιζόμενοις] ante Grotium χρηστὸς νομιζόμενος

P. 43, 4. τέχνην] τύχην. illud tuetur Cobetus 6. Παρίθου] v. Valcken. diatr. p. 198 10. λόγοις] λόγος? 17. Ὑμνις] Ὑμνίς 18. μακάριον ἢ] μακάριόν γ' ἢ, sed praestat μακάριόν τι 21. πιστικὸν] πειστικὸν 23. οὐ] εὖ e codd.

P. 44, 13. θανμαστὸν] ἀξιοθαύμαστον e codd. 17. βίος] ὁ βίος 18. συντέτακται] εὖ τέτακται?

P. 46, 7. καὶ Φωκίωνα ἰδὼν ἐρχόμενον] ὥς εἶδε Φωκίωνα παριόντα ex A 8. ἔρχεται] hic ponit A, vulgo post κοπῆς 9. σφῦρα καὶ] haec seclusi 13. ἀνελθεῖν] ἀπελθεῖν 18. τοῦ βασιλέως] acc. ex A 27. ἐκουσίως] ἐκουσίους? 28. ἀκουσίως] ἀκουσίλους?

P. 47, 14. μέχρι τοῦ] μέχρι του Vind. 15. δοκῶ] δοκῇ Vind. 17. λιτὸς γενόμενος] αὐτὸς πενόμενος? 23. καὶ πότ'] καὶ ποτ' 24. 25. ὄμματα ἔσθ' ἤμιν;] ὄμματα; οὐκ ἔστιν 26. πότοις ἢ] ποτοιῖσι Valek.

P. 48, 5. ἐν βίῳ βεβιωκότα] εὖ βίου βεβηκότα? 28. δίκαιον] ἴδιον ante Porsonum. 29. αὐτὸ τὸ κτῆμα] τὸ del. Wakef. et Gaisf. quo metricum vitium aufertur, grammaticum infertur

P. 49, 6. ὅ] codd. ἄ, ὅ Trinc. ἦ Nauckius; malim ὅ et mox σωτήριον pro σωτηρία 8. τίς δέ κα λῶη] τίς δ' ἐγκαλοῖη codd. corr. Porsonus 9. ἀνὴρ γὰρ οὐδεὶς] γὰρ quod ferri non potest om. Voss. et Ars. scripsi quod sententia postulare videbatur ἀπῆρος οὐδεὶς 10. ἠλέησ' ἰδὼν] ἠλέησέ τις ἰδὼν e codd. 17. ἀκούων πολλὰ] ἀκούων τὰ πολλὰ A, unde κλύων τὰ πολλὰ Nauckius 24. εὐξαίμαν] εὐξαίμ' ἂν ante Seidlerum V. D. p. 409

P. 50, 7. πάντα τὰ λυμαινόμεν'] πάντα τὰ λυμανούμεν'? an πᾶν τὸ λυμαινόμενον? 8. τὸ σιδήριον] ante Bentleium τὸν (A τὸ) σίδηρον 20. ἐκλαμφθῶσιν] ἐκλάμψωσιν e Plut.

P. 51, 11. κοινῶν] hoc addidi e Trinc. 19. ἀνὴρ ἀγαθὸς γὰρ] γὰρ om. codd. ἀνὴρ γὰρ ἀγαθός? an delendum ἀνὴρ? 23. 24. τοῖς καλλίστοις ἀργῶν καὶ ἀπρακτῶν] restitui formas ionicas, at sententiam non expedio

P. 53, 23. κατασχόντες] κατέχοντες AB 25. μιμησάμενοι] μωμησάμενοι Iacobsius

P. 54, 4. φθονητέον] fort. add. εὐτυχίαν 7. πολλὰ ἔχων χρηστὰ] rectius πολλὰ ἔχων καὶ χρηστὰ 9. ἀγγεῖω] ἀγγηίω?

P. 55, 7. παθῶν seclussit Iacobsius 16. δύναμι' ἂν] δύναται' ἂν ex Eur. 17. τοῦ αὐτοῦ add. e Vind. 18. γὰρ] fort. del.

P. 56, 1. vulgo Δικτύος 2. πόλιν] πάτραν Boissonadus 3. πάτραν] πόλιν Boissonadus 4. ἔν γέ μοι] ἔν γ' ἔμοι Valckenarius; huic versui quod vulgo praefigitur lemma τοῦ αὐτοῦ Δικτύος delendum esse intellexit Nauckius

19. κάλλιστα] μάλιστα Brunckius

P. 57, 5. Φοινίσσαις acc. e Vind.

P. 58, 19. καὶ ὁκῶς] καὶ fort. del. αὐτῶν] αὐτέων τάξει] τάξι 21. 22. ἐπιτηδεῖα μόνη] ἐπὶ τῇ διαμονῇ Iacobsius 25. καθεστῶσας] κατεστεῶσας

P. 59, 4. οἱ Λάκωνες] Haec quo pertineant docet Herod. VII, 134. Lucianus Enc. Dem. 32 15. τῇ μικροπολιτείᾳ] τὴν μικροπολιτείαν ex AB

P. 60, 4. αἰράσα] ἄρασα? 11. erat Τεγεάται et mox Φεγεάται 15. σκεψάμενος] σκηψάμενος ex B 22. ἀποκτείνει] ἀποκτείνει Hirschigius 24. τρίτῳ] πρώτῳ Gaisfordus 28. Περσεφόνην] Περσεφόνη Gesnerus 29. Θρασιθέα] Φρασιθέα A, Πραξιθέα Valesius, cf. Plutarchi mor. p. 310 d.

P. 61, 1. τὸν πόλεμον] τοῖς πολεμίοις Hirschigius 7. πρώτος] ἢ πρῶτος? 8. τιθέμενος] θέμενος ex B 11. τῆς τε τοῦ πατρὸς καὶ τῆς μητρῶς] τοῦ τε πατρὸς καὶ τῆς μητρὸς ex marg. A 13. γινομένων] γονέων posui, at rectius fort. Bentleius γειναμένων 14. δεῖ] corr. typoth. errorem δὴ 24. τὸ προκείμενον] τὸν προκρινόμενον Bentleius 31. ἐξετάζοιτο] ἐξετάζοι Hirschigius καθήκειν] καθήκοι?

P. 62, 2. ὧς] ἐνὸς Hirschigius 5. συγκεφαλαιώσθω] συγκεφαλαιώσθω Hirschigius, scribendum potius συγκεφαλαιούσθω, ut habent edd. ante Gaisfordum; συγκεφαλαιώσθω typoth. vitium videtur 6. κοινὸν] κοινὸν ἢ libri, κοινῇ Halmius 10. συμφέρον πολίτη] πολίτη συμφέρον ex A 17. ἀποικονομεῖσθαι] ἀπονομεῖσθαι A, ἀποικοδομεῖσθαι Gesnerus 20. 21. τελειοῦντα] τε βιοῦντα Badham 21. καὶ ἢ] libri καὶ ἐλ, Needham καὶ ἢ

P. 63, 1. παραδιατάττοιτο] παραδιαλλάττοιτο Bentleius 4. εἰ τὰ τε] ἐπεὶ τὰ γε 5. τὰ νῦν] haec seclusi 13. εὐτυχοῦντ'] τυχόντ' Matthiae 14. δυστυχοῦντα] δυστυχοῦσα ex B 26. ἀβελτηρίαν] ἀβελτερίαν

P. 64, 9. Ἐρεσίῳ] Ἐρέσου 10. Γλαύκων] Γλύκων

Plutarchus, fort. *Λύκων*, de quo v. ad Stephanum Byz. p. 721 11. *ἐκ Κέω. τούτους ἐδίδωξεν οὐδείς*] *ἐκ κωτιεοῦν τούτους ἐδίδωξεν οὐδείς* libri i. e. *ἐκ Κέω. τίς οὖν τούτους ἐδίδωξεν; οὐδείς*. Cf. Plutarchus l. l. 26. *ἂν δὲ μικρὸν*] *ἂν μικρὸν* e Plutarcho

P. 65, 3. *ιάματα*] *ἰήματα* 14. *εἰποντι*] addendum videtur *τινὶ τὴν φυγὴν κακὸν* vel simile quid 15. *ποίων*] ἢ *ποιών* Iacobsius 26. *φεύγει*] *φησὶ* vel *λέγει* 28. *ὦ παῖ*] *ὦ παῖδες?* sic certe Plutarchus alique

P. 66, 8. *Ἀντιγόνω*] *Ἀντιγόνου?* 9 — 11. *Ἰππομέδων* — *ὑπὸ Πτολεμαίου*] haec transponenda videntur l. 13 ante *καὶ τὸ τελευταῖον*, sed ut verbum finitum exciderit 19. *αὐτοῖς εἴη ὀδυνῶντο*] *αὐτοῖς; εἰ δ' ὀδυνῶντο*, fere ut Gaisfordus qui voluit *αὐτοῖς ἦ; εἰ ὀδυνῶντο*, in quibus *ὀδυνῶντο* pro *ὀδυνῶντο* solus B 21. *ἦ*] *σὺ* Gesnerus in versione ἦ *ὀλίγων*] haec seclusi 31. 32. *οὐδ' εἰς*] *οὐδ' οἱ πάντες εἰς?* 32. *ἔξομεν*] *ἔχομεν?*

P. 67, 9. *πόλιν* abundat 11. *ἡσσωμένου*] *ἡγωνιζμένου*, quo ducebat A *ἡσσω ἴσμεν οὐ* 12. *ἀστείως*] ante Gaisfordum *ἄστεως* 24. *πότερα ἂν*] *πότερα* ex A

P. 68, 3. *ἔχεις*] *ἔξεις* 10. *Κύπριος*] Valekenarius *Κύνθιος*, fort. *Σκύριος* 11. *Βελβινήτης*] ante Valekenarium *Βελβινθείτης*, A *Βελβινσείτης*, fort. *Λεβινθιήτης* 16. *εὐγενής*] *ἐγγενής* Valekenarius 21. *Θήβαις*] *ἐν Θήβαις* an *Θήβησι*

P. 69, 4. *ὅτι δὲ*] *τί δὲ* Halmius *δόξη*] *δόξαι* Halmius 12. *ἄγνοια*] *ἀγωνία* Nauckius 19. *τύχης* — *ταφήσῃ*] *τύχοις* — *ταφείης* Halmius; praestat fort. *τυχήσεις* — *ταφήσῃ* (*ταφήσει*) 20. *ἦ*] ἦ e libris *μόνον*] *μὲν* vulgo, *μόνον* Gesn. marg. 22. *κρυφθῆναι*] Ita Gaisfordus e Diogene

IV, 25; eodem ducit A *κρυφθῆκαί*, Vind. Trinc. *κρυφθῆ καί*, vulgo *κρυφθῶ καί*, quod debili auctoritate fultum tenet Geelius ad Euripidis Phoen. 1456 versum hunc Teletem in Euripidis Phoenissis legisse negans. mihi non dubium videtur quin Euripidis sit, qui si scribatur ut apud Diogenem est *ἐν γῆς φίλης μυχοῖσι κρυφθῆναι καλόν*, nihil iam languoris vel loquacitatis habet 23. *κρυφθείης*] *κρυφθήσει* scribendum erit, si recte statui de 19, vel potius *κρυφθείς* ἔσει propter sequens *ἀλλ' ἄταφος*

P. 70, 6. τύπος] τρόπος malim cum Gesnero 27. ἄξιός] ἄξιοις AB e corr. ἄξιον m. sec.

P. 71, 24. τὰ σώματα] τὸ σῶμα ex A 27. Σπαρτια-
τικός] Inauditum hoc viri nomen; an scribendum ὁ Σπαρ-
τιατικός, deleto quod sequitur ὁ Λακεδαιμόνιος?

P. 72, 4. ἐαυτοῦς] αὐτοῦς e Damasc. 17. ἐγὼ δὲ] οἶδα δ' ἐγὼ AB a m. sec. 18. ἄν] φαίην ἄν vel tale
quid scribendum, v. Gaisfordum 23. τοὺς Φαίακας] fort. secludenda 26. τοὺς Πέρσας] haec seclusi 29.
Συρακούσιος] Συρακόσιος

ευ

P. 73, 5. φυγόντας] φυγόντας A

P. 75, 10. βλάβη] βλάβτοι 11. ταπεινὴ] ταπει-
νοίη 16. 17. νῦν πρὸς σέ λέγω] πρὸς σέ λέγω νῦν ex A

P. 76, 5. 'πρὸς ἓν' εἵποις ποτὲ] πρὸς ἄνδρ' εἰπὼν ἓνα
Valckenarius e Plutarcho 6. ἄ] ὦν Erfurdtius 8. γὰρ
παρακαταθήκη] παρακαταθήκη γὰρ Porsonus 14. κλει-
θρον vulgo 17. λαλεῖν κακὸν] λαθεῖν καλὸν Blomfieldus
28. ἐρωτηθεῖς] παρὰ τινος add. AB

P. 77, 25. εἰς] libri αἰί, recte Dindorfius δεῖ

P. 78, 28. οἰκουμενικοῦ] οἰκονομικοῦ

P. 79, 7. Φιλοκτήτου] Ρούφου ἐκ τῶν Ἐπικτήτου Gais-
fordus; sufficit Ἐπικτήτου 8. διαβολὰς — τοιοῦτον] φυ-
λάττου διαβολὰς· ἄγει γὰρ τὸ τοιοῦτον Pflugkii 9. προσ-
ταχθεῖς] πρόσσεχε καὶ εἶση Pflugkii 10. ἔρωται] εὐπρό-
σωπα Pflugkii

P. 80, 5. πατὴρ ὦν] ante Grotium τῶν πατέρων 9.
πόλει] πέλει Bothius 17. Ἀλευάδαι] Ἀλεάδαι 23. τὰ
ῥᾶστ'] τᾶριστ' correxi Miscell. Com. (1819) p. 18 27.
ἐπὴν] ἐπεὶ Schaeferus; de ceteris v. quae ad Bion. XVI di-
centur

P. 81, 3. ἡμῖν] ὑμῖν 4. ὦ γέροντες] οἱ γέροντες
Brunckius 22. Εὐριπίδου] Ἀγγη addidi e Vind. 24.
τοῦ αὐτοῦ] hoc accessit e Vind. 25. οὐκ ἔστιν] Eurip.
Hec. 825 26. χορὴ] χορὴν Matthiae 28. ὠνομάζετο] ὦν
ἠτάζετο? 29. τόξα πάλλων] aut τόξα βάλλων cum Wyl-
tenbachio, aut τόξ' ἰάλλων scribendum videtur

P. 82, 11. *Εὐριπίδου*] addidi *Φοίνικι* e Vind. videntur Amyntoris verba esse 14. *μέλας*] ante Grotium *με καὶ τυγχάνη*] *κιγχάνη* Monk. *σκότος*] delendum lacunae indicium; fort. *πρὶν γὰρ κατ' ὅσων κιγχάνοι με καὶ σκότος*

P. 83, 10. *πέννηθ' ὁ πλούσιος*] *πέννητι πλούσιος* Erfurd-tius 12. *τιμώμεθα*] *πειθώμεθα* A *θηρώμεθα* Berglerus, *πεπάμεθα* Nauckius 20. *ἔστι τοῦτο*] *τοῦτ' ἔστι* Dobraeus 24. *τοῖς ἐγγωρίοις*] *τοῖσιν ἐγγώροις* Grotius 28. *ὄνομα τὸ μὲν*] Grotius *ὀνόματα μὲν καθ' ἐκάστην*] *καθ' ἐκάστης*?

P. 84, 3. *κἂν ἔροιτο*] *κάνέροιτο* scripsi, sed v. Fragm. Com. III p. 564 5. *τηνδὶ δὲ*] ante Valckenarium *τὴν δ' εἶδε* 6. *νομίζετε*] ante Grotium *νομίζεται* 13. *αὐτήν*] *αὐτὰς* Grotius *δύ' ἐταράττετον*] *δύο ταράττετον* 14. *συννοῦσαι*] *συνόντε* requireret Cobelus V. L. p. 70 et 16. *δι' ὧ*

P. 85, 4. *ἀδικοῦντ' ἀσμένως*] ante Grotium *ἀδικοῦντα μὲν ὥς*, in quo latet potius *ἀδικοῦντ' [ἐπι]μελῶς* vel simile quid; *ἀσμένως* non recte dictum 7. *συνέπραττον*] *συνεπραττομεν* Heringa 8. *ἤϋξετο*] codd. *ἤϋξαιτο*, corr. Bentleius 13. *Πανία*] *Φανία* Porsonus 21. *πάσχειν*] *εὖ* addidi; confirmat cod. Pal. apud Orellium qui habet *πασχειν εὖ*, quod reponendum 26. *ἡσσωμένοις* vulgo

P. 86, 28. *ταῖς πόλεσι*] *τῇσι* (non *ταῖσι*) *πόλεσι*

P. 87, 10. *ἄξεται*] ante Koenium *αὖξεται* 11. *ἐαυτῷ* vulgo 14. *πάντα*] malim *τὰ πάντα φθειρομένου*] *διαφθειρομένου* ex AB 16. *τοῖς* et *συμφέρον* vulgo 17. *ἔσχεν*] *ἄν* add. Iacobsius 18. *ἀμελέιτο*] *τι* dubitanter addit Gaisfordus, malim *ἀμελέοι τις* 19. *ἀδικῇ* vulgo *καὶ καὶ μὴ* 21. *δὲ γάρ*? 24. *ἄν ἀκηδέες*] *ἀνακηδέες* Burchardus 28. *καὶ μὴ*] *καὶ τὸ μὴ*

P. 88, 2. *ὅσσα*] *ἄσσα* ex A 11. *ὅσην*] *ὄσης* Cobelus 30. *γυμνάζεσθαι*] *ἐγγυμνάζεσθαι*?

P. 89, 4. *ἄνδρες*] *οἱ ἄνδρες* 7. *διδάσκουσιν*] *διδάσκουσα* A, *διδάσκοντες* Gesnerus

P. 90, 10. *αἰεὶ*] *ἀεὶ* 20. *ἐκ τοῦ* addidi ex A *ὑπὲρ Μακεδόνων* addidi codd. secutus, qui habent *ὑπὲρ λαγόνων* 23. *ἡ αἴσθησις*] *ἡ* me nolente excidit

P. 93, 26. *ἐκάστους* add. ex Isocrate

P. 95, 18. *βίον*] excidit hypostigme 20. 21. *Χαριλαίου*

— Χαρίλαος] ante Gaisf. Χαρίλλου et Χάριλλος 23. νόμοις] λόγους e Plutarcho

P. 96, 18. τὸ ἐναντίον, ἐν ᾗ] haec vellem abessent

P. 97, 5. εὐνομεῖται] ἀνομεῖται ex A, nisi praestat servare εὐνομεῖται et μὴ inserere ante μεθ' 14. ἀρίστην] vellem καριτερωτάτην vel ισχυροτάτην vel simile quid legeretur

17. ὁ αὐτὸς τούτους ἔφη καθιστάναι ἄρχοντας] Σωκράτης ἐρωτηθεὶς εἰς τὰς ἀρχὰς ὁποίους δεῖ καθιστάναι εἶπεν ex A

20. ἡλικίας] Nauekius εὐκλείας, quod non sufficit λήμματος χάριν] haec perverse reliquis adduntur 27. κατὰ] operarum vitio excidit καί, quod habet Aeschines; vulgo ἡ κατὰ

P. 98, 14. 15. μεγίστην] melius esset πλείστην 18. ἐγὼ εἰς] ἐγὼν ἐς διεστᾶσθαι] διέστασθαι A, διατετάχθαι Hirschig.; sufficiebat διεστάσθαι, quod passivum est perfecti διεστάκα, ut καθεστᾶσθαι infra p. 263, 20 19. εἶναι] εἰ-βουλή ἢ ἀγαθῶ

μεν 20. ἀγαθῶν] ἀγαθων cod. A, ἀρετᾶ Hirschigius

22. πρῶτον] πρᾶτον 24. αὐτῶν] αὐτῶν vel δύο τῶν vel αὐτῶν τῶν 27. χερήιον] χερῆον 29. καὶ τί] καὶ τίνα A, an ἃ τίνα?

P. 99, 4. ταύταν] τούταν A, unde posui τουτᾶν 7. προβουλευόμενον] malim προβουλευῶν 11. προσυνεδρευμένα] A προσυνιδρευμένα i. e. προσυνηδρευμένα, nam προσυναδρευμένα consullo opinor vitavit scriptor 18. πλείον] πλήρον 25. κατεργασίαν] ἐργασίαν? 26. κατασχολούμενον vulgo

P. 100, 3. παντελῇ] παντελεῖ 6. ὧν] abundat, non deleverim tamen 22. εἶναι] εἶμεν 24. προτιμῆσθαι] προτετιμῆσθαι? 27. σύμφωνος ἢ] ἢ add. Gaisfordus 31. μέτρια] μέτρα ἢ Halmius 32. ἔχοντα] ἔχοντι A m. sec. unde Halmius ἔχωντι, quem secutus sum; nunc malim cum ceteris libris ἔχοντα et 31. αἶκα [τὰ] περὶ

P. 101, 4. κατ' ἀξίας ἀρχὰς] ἀρχὰς κατ' ἀξίας Halmius; pro κατ' ἀξίας fort. κατ' ἀξίαν 19. ἐπεὶ] excidit vitio typogr. οὖν (ὧν) ἐλέγομεν vulgo σπουδαῖον] hic ponit A, vulgo post ἀνθρώπων 27. τοῖ seclusi, Halmius fort. τοι

rectius αὐτοί, τὼς A, αὕτως Iacobsius

P. 102, 4. πλασιάζουσι] πλατιάζουσι vel potius πλατιά-
ζοντι 5. 6. vulgo ἐπιμελῶς 6. εἰ ἐπιμελῶς συνασκεύ-
ται] εἰ ἀσκεῖται Iacobsius 7. ἀνδιγενές] ἰθαγενές Nauckius
14. 18. σοφιστῶν vulgo 19. αἶκα τολμῶντι] ante Gaisf.
αἰ κατατολμῶντι κινῆν] τι κινῆν Nauckius 20. ἦ τι]
vulgo ἦ, ἦ^{τι} A, unde ἦ τι Gaisfordus, malim ἦτοι
28. ὅσαν addidi 30. ὑποπτον] ὑπάτω Orelli, ὑπατον Ia-
cobsius, an ὑπατικόν?

P. 103, 5. εἰ καὶ — ἦ] αἶκα — ἦ? 6. ἄλλαν] ἄλλαν
8. χρεῖα] χρεῖα πόλεσιν] πόλυσιν μή πω καὶ]
μήποκα Cobetus 9. πράταν] πράτον 16. ποτ' αὐτοὺς]
ποθ' αὐτῶς 26. ἐπῆμεν] ἐνήμεν e cap. 134. fort. tamen ser-
vandum ἐπῆμεν et ἐν ante οἰκήμασι aut delendum aut ἐπ'
scribendum 30. παρέντες] παρέντεσι 31. σιτίων] φυ-
τῶν Iacobsius, quo nihil proficitur, nec νεόχρηστα incorruptum

P. 104, 1. τοῖς] τοῖς δ'? 2. ἀμπέλων] ἀμπέλως 3.
πεφρονημένως] πεφροντισμένως? τὰ δ' ἐπὶ] περὶ δὲ τά?

5. οὐδὲ οἶνος] οὐδ' ὁ οἶνος 7. καὶ seclusi; sed ve-
reor ne praecedentia potius graviter corrupta sint; intellege-
rem locum sic scriptum: τῷ μὲν φυτῷ πληὸν ἢ ὀβολῷ εἰώ-
θαμες ἄξιον παρακαθίσταμεν κάμακα, καὶ τὸν ἐπιμελησό-
μενον οὐ μῶν ἢ δύο μνᾶν (ἄξιον) 10. τὸ μέσον] τὸ γένος

11. κινάσιος δὲ μόνας] κινάσι δὲ μονᾶς 16. συνέσιας]
συνωσίας 17. δύναιτο] καὶ (κα?) add. A

P. 134, 24. πονηρῶν ἀθέων — ἀντινομιζόμενοι] Haec
tria verba si abessent, locus intellegi posset 25. καὶ ζα-
μλαν] nescio an delenda sint 26. ἡγεμόνες] ἄγεμόνες
30. καλῶς δὲ καὶ] καλῶς δέδοκται Valckenarius, καλῶς δὲ
κεῖται Iacobsius; at quis praestet non praecessisse in superio-
ribus καλῶς μὲν δέδοκται vel καλῶς μὲν τέτακται, ut rectis-
sime inferatur καλῶς δὲ καί?

P. 135, 2. μνασθέντα] μνασθέντας 3. αὐτῶν] αὐτῷ?

4. τῷ θεῷ + κρῖνοντι ἄμμε] τῷ θεῷ ποθ' ἄκοντι κρῖ-
ναντι ἄμμε A, τῷ θεῷ, ποθαῖκον ποτικυνέν νιν ἄμμε Hal-
mius; hinc ποθαῖκον recepi, in ceteris cod. secutus; viden-
tur plura excidisse 5. βουλεύονται] βούλονται Halmius
ἰκελῶς] ἰκέλως 5. 6. ἐπιτελέειν] ἐπιτελὲν 6. ἔπειτα
γὰρ] γὰρ delendum videtur 7. ἐπὶ τέλος ἐπιτίθεντι] ἐπι-

τελέοντι? 8. τῶν μὲν] addendum videtur ἐκ φύσιος et post haec lacuna indicanda, tum ante ἐξ ἄθεος insere τῶν δὲ 11. κα] abest vulgo 12. ἡγεμῶν vulgo 12. 13. ὡς ἔτυχεν] haec delenda videntur 13. τοῦ αὐτομάτου vulgo

P. 136, 7. ἀνθρώπου vulgo 9. συνίστησι vulgo 11. φαιδὶ δὴ] φαιδὶ δ' A 13. νόμων] ἐκ νόμων? 14. πρῶτος vulgo τούτων] τούτῳ 17. τούτων] τούτῳ 20. τοῦ ἄρχειν καὶ ἐκ τοῦ vulgo 21. τοῦ κρατεῖν vulgo οὖν vulgo κρείσσονος vulgo 24. κρατοῦντι vulgo 26. ἀπὸ τῶν vulgo 29. τῇ vulgo

P. 137, 1. πλεόνων vulgo 3. οὖν vulgo κα ἦ] libri κα ἦ, κα εἴη Halmius 6. εἰ ποτὶ τοὺς νομοθετουμένους vulgo 8. οὐχ add. Gaisfordus 8. 9. αὐτοὺς vulgo 9. νοσέοντι] malim νοσέοντες 10. κάμνοντι] malim κάμνοντες συμφέροντα] συμφέρων Halmius e p. 136, 30 et 138, 26 17. 21. 31. δημοκρατικὸν vulgo 20. δὲ λόγως] seclisit δὲ Gaisfordus μέλοσι vulgo μείζονας] μέλονας Halmius ἃ] add. Halmius 21. αὐτὰ αὐτὰ Halmius 22. μείζονων καὶ μειόνων vulgo 25. μέλοσι vulgo τοὺς vulgo 25. 26. μείζοσι μέλονας vulgo 28. ἀρεταὶ] ἀρχαὶ Hirschigius κολάσεις] κολάσιες? ἦ] add. Halmius 29. μείζοσι καὶ μέλοσι vulgo διανέμεται] διανέμονται Halmius 30. τῷ ἀρετῷ] τῷ ἀρετῷ Halmius

P. 138, 2. δὲ] δὴ A 3. ἄλλαν] rectius ἄλλαν 4. 5. βασιλείας vulgo 16. ῥέψοντι] ῥέψωντι Halmius 19. θεοὺς vulgo 21. δεύτερον] malim δεύτερα 21. 22. μείζοσιν ἀκολουθεῖν vulgo 26. ἐν seclisit Halmius 28. ἰδιοτελὴς] ἰδιωφελὴς Gesnerus ex n. 133 32. σπουδά-ζοντι] σπουδάσονται Halmius

P. 139, 2. πλείστον vulgo 4. οὖν vulgo 14. ἂν seclusi 20. συβαρίζειν vulgo προαιρουμένῳ] ita Gesnerus; posui ἐμποριουμένῳ ex A, quod ἐκποριουμένῳ scribendum 22. ἐπιτηδεύμασι — πολιτῶν vulgo 28. τῶν ὥρων vulgo 29. νεμήιος] νέμηος? 30. κιθαρωδῶν] κιθαροειδῶν? 31. ἄσματα] αἰίσματα, ut fere A qui αἰίσματα

P. 140, 1. ἐκ τοῦ] ἐκ τῶν Nauckius 2. ἄλλου vulgo 3. οὖν vulgo 4. μαθεῖν παρ' ἄλλου vulgo 5. αὐτοῦ vulgo ἐξευρεῖν vulgo μὴν ζητοῦντα] μὴ ζητοῦντα

- ἄπορον — ζητοῦντα δὲ] addidi ex Iamblichō apud Villosionum A. G. II p. 202 7. ζητεῖν vulgo 9. τούτου γενομένου vulgo 11. οὖν vulgo 13. ἴσον ἔξειν vulgo 14. τοὺς μὲν ἐπισταμένους vulgo 15. ὀργίζεσθαι] λογίζεσθαι Pflugkii ἀδικεῖν vulgo παύσας] ἔπαυσε Gesn. m. 16. λαθεῖν et τοὺς vulgo 17. ἐπισταμένους vulgo ἀδικοῦντας] del. Pflugkii 22. ἄν] hoc vulgo abest; cf. tit. 92, 11 P. 141, 1 et 2. ἵνα] ὅπως AB 14. πόλει vulgo 15. μήποτε vulgo 17. ψυχαῖς vulgo 25. πόλεως vulgo P. 158, 17. κρεσσόνων vulgo 23. μή, τᾶν] μή γ', ἄνω Bernhardy 26. αὔξειν] αὔξαν P. 161, 21. Μινῶος] Μίνως P. 162, 24. τοῦ αὐτοῦ] add. e Vind. 25 et 26. χρῆ ἔοντα] χρηέοντα A, χρέοντα Halmius 27. κατὰ] περί? ζῶων] ζώων - 28. ἀδικεῖν ἀθῶος] ἀδικεῖν ἀθώιος P. 163, 4. ποιῶν] ποιέων 5. κτήσεως] κτήσιος 6. μεθέξει] μετέξει 13. ληστήν — ἀθῶος] ληστήν — ἀθώιος 18. καὶ ἀναβλέποντας] καὶ delevit Heynii καὶ τὸν κόσμον καὶ] delet Gaisfordus 19. ἐν αὐτοῖς] delet Gaisfordus τάξιν] ἐπισκοπεῖν add. Gaisfordus 20. εἶναι] ἐστί? 26. ἀλισκομένων] ἀναλισκομένων Heynii P. 164, 1. ὀνομάζειν] νομίζειν? 4. πεπεῖσθαι] πεπειῖσθαι A, πεπιέσθαι Heynii 21. ἀκουσόμενον] ἀκουσόμενος ante Heynium 22. τιμωρίας vulgo ἔργων] post ἔργων vulgo inciditur, tum sequitur numerus 21 cum epigraphē ἐν ταύτῳ, et orditur nova sectio a Δεισιδαιμονῶν. Delevi ἐν ταύτῳ cum codd. et coniunxi quae coniungenda esse res ipsa docet; nihil hic mutilum et luxatum est, nec verbum δεισιδαιμονεῖν cum acc. coniunctum offensionem habet 23. 24. τιμῶν τοῖς οἱ κατοικοῦντες] τιμᾶν τοὺς κατοικοῦντας? 25. τοῖς πατρίοις] καὶ τοῖς πατρίοις? P. 165, 5. ἐφῆκασιν] ἐφίκασιν A, ἐφείκασιν Cobetus 13. μετατιθέμεν] μετατιθέναι Heynii 14. ὥς] hoc add. Gesnerus, Gaisfordus γὰρ post μὲν 16. βέλτιον ὥς] βελτίονος Gesnerus P. 166, 3. περὶ συμβολαίων] hoc add. e Vind. ecloga perquam memorabilis sed corruptissima, neglecta a Schneidero in fragm. Theophrasti; fuit haud dubie pars libri περὶ νόμων, ad quem refero etiam quae leguntur XXXVII, 21

6. παρὰ βασιλεῦσι καὶ πρυτάνει] βασιλεῖς dicere videtur concilium ex Archeanaetidis aliisque civitatis primoribus, quos Pittacus devicerat, compositum; prytanes Mytilenaei memorantur etiam ab aliis 8. ἐλαττόνων] ἔλαττον Dam., ἐλάττων Vind. et Trinc. 10. διαμαρτύρεσθαι] διαμαρτύρασθαι

17. προστάττουσιν] πρᾶττουσιν Heynius, forl. πιπράσκουσι 19. τῶν] τοῖς Dam. 23. ὠναμένων] ἑωνημένων Heynius 25. πάντα, τὰ πλεῖστα] πάντ' ἢ τὰ πλεῖστα 30. προστασίαι] πρόφασιν?

P. 167, 3. τὴν ἐμφανῇ] ἀπάτην addit Iacobsius ἐνίων] Αἰνίων Valckenarius 5. ἐπικωμάου] ἐπικωμένον Dam., ἐπιβωμίου Dindorfius 6. ἦ] ἦς? an ἐν ἦ? 7. ἐγγραφούσης] τῆς ἐγγραφούσης? 14. προσορκίζειν] προσορκίζειν?

20. οἶκον] ὄρκον Gesnerus 24. παρανομοῦντος] παρανοοῦντος Nauckius 27 — 29. ἔοικε — τὸ δίκαιον] haec, quae vulgo 30 — 32 inter ταλάντων et ἐὰν δὲ leguntur, huc transposui praeunte Gesnero 30. μερίζοντες] ὀρίζοντες?

P. 168, 5. τὸ δ' ἐπιτίμιον] τί τὸ ἐπιτίμιον Nauckius 9. ἢ ἄνισος] ἢ ἄνισος ἢ Kirchhoffius 11. ἐκατέρους] ἐκάτερον?

P. 180, 8. ἐπ' οἴκῳ] ἐν οἴκῳ 24. Χαϊρώνδα] Χαρώνδα e Trinc. 25. βουλομένως] βουλευομένως

P. 181, 4. τὸ] τῷ vulgo, τὸ A ex em. an τῷ? 5. τὰ μάκιστα] τὰ ἄκιστα Heynius, quod verum videtur; dictum id ab ἄκα = ἦκα. Cf. Etym. M. v. ἦσσαν et Bullmann Lex. I p. 15 6. μετρέοντα] μετρίοντα e Dam. πρᾶγμα] πράγματι ex B m. s. 8. ἀδίκῳ] ἀδικῷ δὲ AB 13. μιμημένους] μεμνημένους Heynius

P. 182, 12. πατρικὴν] πατράσιν 19. εὐδοκιμείτωσαν] εὐδοκιμείτωσαν ex A 25. μηνύεν] μηνύειν συνίδῃ] συνειδῇ

P. 183, 19. θειώτερον] ὀσιώτερον 31. δι' οὐδενὸς] ὑπ' οὐδενός?

P. 184, 1. 2. παροικίῃ] παροικιοῖ Heynius 2. ἀναπίμπλη] ἀναπιμπλῇ Heynius 7. διὰ τὸ αἰσχρὸν] seclusi cum Heynio 20. ὥσπερ αἷτιος] ὡς παραίτιος

P. 185, 3. Σαννίταις] ante Holstenium Σουνίταις ἡ-θεοι] ἡθεοι 10. τὸν] τὸ B m. sec. 16. πολίτου] hoc seclusi 28. — 30. τὸν δὲ τρεφόμενον — ξένοις] haec ad sequen-

tem de Phrygibus eclogam trahit Coraes; pro τὸν δὲ τρεφόμενον scribendum τὸν δ' ἐκφερόμενον

P. 186, 10. παρασπονδίοις] hoc seclusi 17. διαδεξάμενος] διαδεξόμενος 21. Βυάοις] Βύλλοις, Müllerus Ἀβύλλοις, citra necessitatem ut videtur; cf. Schneidewin ad Heraclidem Polit. p. 98 23. Βαδουλιεῖς] Μασουλιεῖς Valesius, Μασσυλιεῖς Holstenius 30. Ἰαλχλευεῖς] Μαχλυνεῖς Is. Vossius πολλοὶ] addidi μίαν

P. 187, 3. Σορδολίβνες] Σαρδολίβνες ex A m. s. 9. αὐτῶν] abundat 10. Ἀφάραντες] Ἀτάραντες Valckenarius 25. μάλιστα] οὗτοι add. ex A βαθύτητα καὶ] τὴν βαθύτητα καὶ τὴν ex A 31. ὥσπερ μαθήματα] τινὰ post ὥσπερ add. codd. hinc posui ὥσπερ τι μάθημα

P. 188, 5. ὡς ἐσχάτης] ὡς λίαν ἐσχάτης e codd. 6. ταύτης] τῆς τοιαύτης ex A 12. οὔτε] οὐδὲ 21. περὶ τινὰ βωμὸν] τὸν pro τινὰ A p. m. fort. περὶ τὸν βωμὸν [τῆς Ὀρθίας] 24. ταῖς γερωντίας] τῆς γερωντίας Müllerus 25. ἢ κακῶς] καὶ καλῶς Orelli

P. 189, 2. βασιλεύειν] βασιλεύσειν

P. 203, 10. Θησεῖ Αἰγεῖ] Αἰγεῖ om. Vind.

P. 204, 5. Εὐριπίδου Ἀλκμήνη] deest lemma; Ἀλκμήνη add. Vind. 18. καλῶν] πόνων Nauckius καλῶς τιμωμένῳ] καλὸν τι μωμένῳ Nauckius 21. χρῆ] χρῆν? 24. βουλευοῦντ' αἶε] ante Gaisf. βουλευόντες εὖ, βουλευόντες αἶε A

P. 213, 26. Αὐγῆς] Αὐγης

P. 214, 3. μεθήκε] μετέθηκε Cobetus ἀπορίαν] πονηρίαν Grotius 11. ἐνδεξαι] ἐκδεξαι 18. πρὸς τι κᾶτα θέμενος ὧς] ita B m. s., πρὸς τι καταθέμενος reliqui, πρὸς τί ἦν καταθέμενος Grotius, πρὸς τί κατατεθειμένος scripsi dubitanter 21. αὐτὸν] αὐτοῖς Gesnerus 24. ἀπερυνθριακότως] ἀπηρυνθριακότως Halmius 28. δὲ μαλακός] δ' ὁ μαλακός? sed priora insanabiliter corrupta 29. ω φίλε, θεῶ] ὦ φίλε θεῶ ante Iacobsium

P. 215, 1. λεπριδίων] λεσπριδίων A, λαισποδίων Iacobsius εἶσιν γὰρ] γάρ εἶσιν? 2. ἐρεῖν] αἵρειν A

P. 216, 24. ἐργατης] ἐραστής e Themistio 28. τοῖς ἄλλοις] τοῖσι ἄλλοισι

P. 217, 1. ἀξία] ἀξίη 5. εὐπειθήνην] εὐπειθίην vulgo, εὐπειθίην A, εὐπειθήνην Trinc., εὐπειθιλήνην Gaisfordus 9. 10.

τοῖς ὑποτεταγμένοις vulgo 15. παυσάμενον] παυσαμένω
ol ex B m. s., παυσαμένω A 18. ἀνὴρ] ἀνὴρ δὲ ex AB

19. πραγμάτων vulgo 22. κυρέτω] κρινέτω 22 et
23. ἐπ' ὁκοτέραν] ἐπ' ὁκοτέρην 23. τρέπηται] τρέψηται ex
AB κοίην] ante Eldikium κοινήν 24. τῶν μνημέων]

hoc abundat προτιμησθαι] προτιμήσαι A, posui προτετι-
μῆσθαι coll. p. 218, 11 28. ἀμύνεται] ἀμύνηαι Halmius
ἀρηρημένος] παρηρημένος suprascripto εἰ ἡρημένος A, ἀρη-
ρημένος Koenius, ἀραιρημένος Gaisfordus, εἰ ἀρηρημένος
Halmius

P. 218, 1. εἰς] ἔης Halmius 5. δαιμόνων] fort. recte
abest B p. m. et Trinc. 6. ποιουμένων] ποιευμένων 8.
γίγνου] γίνεο 9 et 25. κρίσει] κρίσι 10. τούτων] ταύτης
Gesnerus 14. μόρα vulgo 15. ἐωυτὸν] σεωυτόν, nisi
ἐωυτὰν delere praestat 16. σαυτὸν vulgo 17. δικαστοῦ]
ἀντὶ δικαστοῦ libri, ἀντὶ del. Gaisfordus, Valckenarius etiam
δικαστοῦ καὶ ἄρχοντος 19. κεκλήσθαι] κεκλήσεται Koenius

23. τοῦ καταψηφίσασθαι] hoc seclisit Valek. at fort.
recte A εἶναι τοῦ καταψηφίσασθαι 24. ἐν οὗτω] hic et in
sqq. aliquid corruptum; intellegerem locum sic scriptum:
κρατέειν ἐν ἀσφαλεσιτάτῃ ὀφειλεύσῃ κρίσι ἐς ὁμογενέας καὶ
τὴν εἰ τι ἀμαρτηθεῖν οὐκ οἶά τε 26. οὐχ οἶόν τε] οὐχ οἶά
τε A 27. γιγνομένης] γενομένης? 29. τοῖς ἄλλοις
vulgo

P. 219, 3. ψευδῶν vulgo 4. καταγορέοντες] κατηγο-
ρέοντες 6. οὖν ἐν τοῖς τοιούτοις vulgo 7. αὐτόν] abun-
dat 8. παντελῶς vulgo 13. οὐ γὰρ] οὕτω γὰρ οὐδὲ
Valek. ὄν] ἔόν Valek. 14. καὶ] ἢ εἰ A πενόμενος]
γενόμενος ante Valek. 18. ἀφρηῆσθαι] ἀπαραιρηῆσθαι?
σεμνύνοντος] σεμνύναντος B 22. ἔνεκά γε] γε om. A
24. ἔοικε τῷ] ἔοικέ τῳ Halmius, rectius τῳ, nisi fuit τοι
25. τὸ τῷ ex A 27. ἀλλ' ὥστε] ὥστε δὲ A παρα-
θεμένῳ] fort. παρακαταθεμένῳ propter 24 29. κέρδεσιν οἰ-
κείοις vulgo

P. 220, 1. ἀσινέοντας] ἀσινέας ὄντας Valckenarius, de-
bebat ἔόντας; posui ἀσινέας, quod in ἀσινέοντας facile abire
potuit, cum statim sequatur εὐθηνέοντας 6. γυναικείως
vulgo 8. ἀγνοεῖ vulgo καίτοι περ] καὶ τόπερ 9. κα-

ταδίκαν] καταδικᾶν Wesselingius ad Herod. I, 97 10. δικαιω-
σάντων] δικαιοθέντων A, unde δίκαια θέντων posui 11. ἐπι-
τιμήθη A 13. οὐχ οἶα vulgo 14. γε οὖν vulgo 15.
αὐτοῖς] αὐτῆς vulgo, αὐτοῖς ex A Gaisfordus πορίσονται]
πορίζονται A 26. θολύνης] εὐθύνης Boissonadus AG. IV
p. 367, θωῆς Burchard Quaest. Democr. (Berol. 1826)
27. ἄξιοι] seclisit Hirschigius καταψηφισματίον] κα-
ταψηφιστέον Mullachius, καταψηφισματιστέον Boissonadus
28. νοῦν] νόμον Iacobsius ἀπολύει] ἀπολύη Mullachius
ὀρίζων] οὐρίζων

P. 221, 3. τιμὰς ἀξίας] τὰς μεγίστας add. A, quod pro-
bandum videtur, sed ut τιμὰς deleatur 5 et 8. αἰδεῖσθαι
vulgo 9. καθεστάναι et ποιεῖν vulgo 13. τὰς] τὸν τὰς
Hirschigius 18. οὐδεμίᾳ] οὐδεμίῃ καθεστῶτι ῥυθμῶ]
κατεστεῶτι ῥυθμῶ 20. ἐωντῶ] ἐώρη Iacobsius, qui in seqq.
τῶ τὸν αὐτὸν αὐτὸν ὑφ' ἐτέροις τὸν αὐτὸν] τῶν αὐτῶν A
ἐφ'] ἐπ' 21. γίνεσθαι] οὐ γίνεσθαι A, αὐ γίνε-
σθαι Halmius 23. γενέσθαι] γενήσεται Halmius 24. τι
ἄλλο] ἄλλο τι ex A ἀμυνεῖ] ἀμύνει A

P. 222, 4. παρ' αὐτὸν] παρ' αὐτοῦ? 5. τὴν ἰδίαν κα-
κίαν] τῆς ἰδίας κακίας? 11. τὸ] abundat 28. ἀληθινὰς]
τὰς ἀληθινὰς A

P. 223, 9. ἐφιέμενον] ἀφιέμενον 16. τὸ λεγόμενον]
τὸν λεγόμενον ex A 17. ὑπομενετέον] ὑπομονητέον A
19. ἀπαραίτητον] παραιτητόν? 21. παρασκευάζων] παρα-
σκεύαζε? 21. 22. μὴ φανῆς] μὴ φανῶς A Trine. fort. μὴ ἐμ-
φανῶς 28. ὑπομιμνήσκει] ὑπομιμνήσκει A, unde scripsi
ὑπομνήσει 30. ἔστω] ἔστι

P. 224, 5. ἀποφαίνει] ἀποφαίνοι A, ἀποφαίνοι ἄν?
15. αὐτῆς] ἰτα A, αὐτοῖς vulgo; locus corruptus 18. μό-
νης] fort. del.

P. 225, 5. ἀνθρώπων, αἰδούμενος] ἀνθρώπων αἰδούμε-
νος, 6. θεώμενος εἶναι] lacunam indicavit Gesnerus; for-
lasse vitium loci in his ipsis verbis latet 10. ἐπέθηκε]
προσέθηκε? 25. τῶν πρόσθεν ἡθῶν] haec delenda videntur

P. 226, 4. τῶ μὲν] τῶ μὲν γὰρ A 6. μὲν φεύγειν]
μὲν σε φεύγειν? 7. τὴν τύχην] haec melius abessent;
Valckenarius τὴν ψυχὴν, quod si verum est, pfo εἶναι fort.

praestat ἔχειν
Trinc.

28. τοῖς ἀρχομένοις] τῶν ἀρχομένων

P. 227, 6. σκιαγραφίαις] συγγραφίαις ἢ σκιαγραφίαις A
23. περὶ τὸ καλῶς ἄρχειν] secluserit Hirschigius 25. 26.
δυσμενῶς ἔχειν τοῦ αὐτοῦ vulgo 27. ἐπίστασιν] ἐπιστα-
σίαν? 30. τὸ εὐεργετεῖν] τὸ εὐεργετέν, fort. excidit ἐξεῖ,
Hirschigius delebat articulum νόμων] νομίμων Hirschigius

P. 228, 1. μηθὲν] μηδὲν 6. διαφανέστατον] ἐμφανέ-
στατον? 9. ἀξίαν ἐκάστοις] ἐκάστοις ἀξίαν e Voss. 10.
ἐπιτηδευμάτων] πολιτευμάτων?

P. 229, 13. αὐτὸς] αὐτὸς 16. Πλουτάρχον acc. e
marg. Gesn. 18. μάρτυς] κριτής, Dübnerus δικαστής 28.
τοῦ διαμένειν] exciditne ὑπόπνον?

P. 230, 15. ἄρχων] ἄρχειν Trinc. 16. ὥς τήν] ὥστε
τήν AB, fort. ὅς τε 22. γε αὐτούς] ἑαυτούς

P. 231, 1. ἀνθρώπων] ἀρχόντων? 4. εὐγενῶς τε] εὐ-
γενῶς δὲ 5. μόνον] μὲν? sed reliqua etiam non expedit
6. μηδ' ἄλλοις] ἀλλὰ μὴδ' ἄλλοις A 7. γυμνὰς] γυ-
μνοὺς A 9. ἐχομένας ἀλλήλων] haec abundant post συνε-
χεῖς 10. οἷα δὴ] οἷα δεῖ mavult Gesn. 26. πρὸς αὐτὸν]
αὐτὸν A, αὐτῷ B 27. καὶ] om. AB 29. 30. κάλλιστα]
καὶ τὰ Pflugkii

P. 232, 1. ἀπ' αὐτῶν] ἀπὸ τῶν αὐτῶν AB 12. τὸν
ἄρχοντα] τὸν del. Nauckius 16. τέχνην] indicavi lacunam;
suspicio τέχνην, [οὕτω καὶ πόλιν κυβερνᾶν μέλλων τήν πολι-
τικὴν ἐκμάνθανε τέχνην.] ἐξέσται γὰρ κτέ. 17. τήν
ναῦν] haec om. A Voss. Trinc., τήν deleui 18. πᾶσαν
κυβερνᾶν] κυβερνᾶν πᾶσαν μέλλων AB 20. πρόκειται]
πρόσκειται A 30. τῇ κατασκευῇ] τῆς κατασκευῆς

P. 233, 2. γνώμαις] ex Euripidis Antiope apud Sto-
baeum LIV, 5 7. ζωργέων] ζωργείων 18. ποιεῖν] εὖ ποι-
εῖν Wolfius 19. διαφθεیرهσθαι] addidi ἔξ 28. ἀκρί-
δων

τως] ἀκρίτως A

P. 234, 6. ἀπάντων] ἐταίρων superscripto ἀπάντων A.
fort. ἀλλ' εὐθύς λάμπει καὶ ἐπαίρων πρὸς ἀπάντων ἀσπᾶ-
ον

ζεται 9. ἴσα] ἴσως A

P. 235, 9. πολιτείας ξ'] πολιτείας γ' ex Vind.

P. 238, 2. γὰρ] μὲν A

P. 243, 12. ἀκριτὶ] ἀκρατὶ A, ἀκρίτους Cobetus

P. 247, 14. φύσει] φύσι 30. καθαρωτέρας] καθαρω-
τάτας B ἐλαττούμενον] ἐλαττεύμενον

P. 248, 1. πολλὰ] πολλᾶ μητρός vulgo 2. ἐπάρθαι]
ἐπάρθαι θεομοίρῃ τις] θεομοίρῃ τις AB Trinc., θεομοι-
ρῆστις Vind., θεόμοιρός τις L. Dindorfius ἐλέω] ἐλαίω
AB 3. ζῶφ] ζῶου Dindorfius αὐτὸ] αὐτῷ ante Gaisf.

κρείσσονι] κρέσσονι 4. ἀδύνατον] ἀδυνάτῳ? 5.

παρ' αὐμῖν] παρὰ μείν A, παρ' αὐμῶν tit. XLVIII, 65 6.
ἄνθρωπος] ὄνθρωπος 6. θειότερον] θειότατον infra l. l.

7. πλεονεκτῶν] πλεονεκτέων 11. ἀφέλεν] ἀφελεῖν AB

12. ἐπιγείω] ἐπιγῆῳ?

P. 251, 7. αὐτοῦ] ἀστοῦ Piersonus 8. κώλυε] κόλουε
Piersonus

P. 253, 4. 5. οὐκ ἔχει] οὐκέτι? cf. ad Theocriti Idyll. 23, 2

18. ὁ Ῥηγίου τύραννος] Ῥηγίου om. codd. 19. μακαριώ-
τερον] μακαριώτατον Trinc. et super μακαριώτερον Vind.
26. δέει] δέοι AB

• P. 254, 4. προαιρῆται καλὰ μὲν] rectius προαιρῆται μὲν
καλά; sed vereor ne locus interpolatus sit, Philippus autem
dixerit: ἵνα προαιρῆται μὲν θεῖα, φωνῇ δὲ ἀνθρώπινα 20.
ἐντυγχάνουσιν] fort. συντυγχάνουσιν coll. p. 253, 28 27. πα-
θῶν ἄρχειν δυνάμενον] δυνάμενον ἄρχειν τῶν παθῶν ex A,
τῶν παθῶν delendum videtur coll. p. 232, 12

P. 257, 10. εὐεργεσία] εὐοργησία? 13. ἔμφορος] εὐ-
φορος AB 15. Ἀγριππίνου] Epicteti esse suspicatur
Gaisfordus, Plutarchi Wytttenbachius 23. Κότυς] Plu-
tarcho tribuit Wytttenbachius

P. 258, 7. τρόποις] πρῶτος Plutarchus, πρῶτος τρόποις
codd. Stobaei, unde scripsi ἀτρόποις, saepissime α in πρῶ-
τος abiit 8. ἔφη] ἔφησεν codd. et Plutarchus 14. κάλ-
λιστον] κράτιστον?

P. 260, 21 — 23. βασιλεύς κ' εἴη ὁ δικαιοτάτος — τὸ μὲν
γὰρ] haec ita refinxit Hirschigius βασιλεύς κ' εἴη δικαιοτά-
τος ὁ νομιμώτατος· ἄνευ γὰρ νόμῳ δίκαιος οὐδεὶς κ' εἴη
(ita enim voluit) βασιλεύς. τὸ μὲν γὰρ 26. οὖν] ὦν ὁ Hir-
schigius 31. δικαίῳ] malim τῷ δικαίῳ

P. 261, 1. εὔσεβῶς vulgo 3. δικαστήν vulgo 7. νο-
 σέοντας] νοσίοντας e Trinc. et Vind. 10. τό τε] τῷ τε Gais-
 fordus ξυνά] ξυνᾷ 11. καθόλου vulgo οἰκῆιον vulgo
 12. ἀγεμῶν] ὡς ἀγεμῶν Iacobsius 13. ξυνά μὲν τὸ] ξυνᾷ
 μὲν τῷ 14. τὸ] τῷ 15. ποτᾶν] ποτ add. Gaisfordus
 15. 16. συναρμόζεσθαι] αὐτὸν hic συναρμόσθαι aul 14. συναρμό-
 ζεσθαι scribendum 20. ἀγεμονοῦν] ἀγεμονέον 21. ἀγε-
 μονεύοντος] ἀγεμονέοντος e Vind. οὖν] ὧν

P. 262, 3. ἀγείσθαι] αὐτῷ add. Gesnerus 4. πρότεν]
 πρόπον Halmius, nisi fuit πρόπει 6. πλεονεκτίας] πλεονε-
 ξίας A 9. ἀμύνασθαι] ἀμύνεσθαι 10. περὶ] ἐπὶ 13.
 δύναμιν ἢ τὰν ῥώμαν] an ῥώμαν ἢ τὰν δύναμιν? 14. 15.
 ὃ δὲ κοινὸν καὶ τῶν ἀλόγων ζώων] addidi haec e Vind.
 19. ἀρχὰν] ἀρετὰν Iacobsius 20. ἀλάθῃαν] ἀλήθειαν A
 23. ἀγοούμενον] ἀγεύμενον malim 27. θῆλυ] τὸ θῆλυ vel
 τὸ θᾶλυ 28. τελεωτάτη] τελειοτάτα (τεληοτάτα?) ex A
 εἰσῆ] εἶσα libri praeter B 29. εἰς] ὡς Iacobsius 32. κα-
 ταστησόμενον] καταστησάμενον Halmius

P. 263, 2. ἀγορευομένοις] ἀγορευμένοις 3. ἐπιτάσσειν]
 ἐπιτασσεύειν A, unde posui ἐπιταδεύειν 5. πραγματιωδέως]
 πραγματωδέως 8. ἰδέν] εἰδέναι AB 11. εὐεργεσίας] εὐ-
 οργησίας? 12. ἀκολασίας] κολασίας vulgo, ἀκολασίας A
 et Trinc., κολάσιος Gesn. margo, ἀσχολίας Iacobsius ἐπι-
 ταχύσιος] ἐπιταδεύσιος Badham 15. δύναται] δύνασθαι
 Trinc. A et Vind., fort. δυνασεῖται 20. καθεστᾶσθαι] κα-
 θεσταῶσθαι 22. ποτιφυῶν] ποτιφυέων 23. μηδὲ] μὴ
 vulgo, μηδὲ Gaisf. ex A μῆνεσι] μειόνεσι vulgo, μῆνεσ-
 σιν A 26. 27. ἐπὶ τοῖς ἀπολαύστοις] ἐπὶ τοῖς (τᾶς) ἀπολαύ-
 σιος? 30. ἐπιπρέπειαν] ἐπιπρέπηαν Tr. ἐπιπρεπῆαν Vind.

P. 264, 1. ἄθος] ἡθος A 2. 3. ποταυγασμένως] ante
 Koenium ποτ' αὐτὰς μὲν ὡς 4. τε καὶ] καὶ codd. om.,
 melius abesset τε τε περὶ] τᾷ περὶ? 5. ἐπιπρέπηαν]
 ἐπιτρέπηαν AB, ἐπιπρεπῆαν Vind. 7. ποτ' αὐτὰς] ποταυ-
 γασμένων αὐτόν Koenius 9. ἐσεῖται] ἐσσεῖται A et Vind.
 τὸ μὲν] μὲν abundat 11. συνεκτικὰ καὶ συνακτικὰ] συνακ-
 τικὰ καὶ συνεκτικὰ 13. παρέχει] γὰρ ἔχει Badham 21.
 μαθηματικὸν] βοηθητικὸν Gesnerus 22. καὶ εὐχάριστον
 δὲ] fort. add. καὶ ἀβαρεῖα 26. τιμῶντος] τιμέοντος ex Tr.
 et Vind., τιμέον A 28. νοσέοντες] νοσίοντες e codd. et

Tr. 30. γὰρ] δέ? 32. διὰ τε τὰν ὑπεροχὰν καὶ τὸ μέγεθος τᾶς ἀρετᾶς] διὰ τε τὸ ὑπερέχεν τᾶ ἀρετᾶ Hirschigius

P. 265, 2. 3. ὁκως — θεῶν τε] haec Vind. et Tr. om.

3. ὥς κ' εἴη] sufficit ὥς εἴη 6. χεῖρα] χεῖρας Nauckius
7. βασιλεία] βασιλῆα 13. γενέσει] θέσει? an γε θέσει?
15. ζῶει] σώζει Iacobs 17. ἀβρὸν] ἀδρὸν Eldikius, ἄμερον
Ruhnkenius, πρᾶον Halmius 18. παρασκευάζοι] παρασκευάζει A 19. γὰρ που] γὰρ τέ που AB 20. νενομῖχθαι] δοκεῖ νενομῖχθαι Valckenarius, fort. νενόμικται πρᾶτον] hoc vulgo post θεῶν legitur, transposuit Valckenarius 22. ἀμελούμενος] μελούμενος vulgo, ἀμελούμενος A 23. ἤρκεσται] ἤρκεσε AB 24. πάντων] πᾶσαν πάντων AB, fort. ἀπαξ ἀπαντων, vel cum Nauckio πάντα πάντων 26. ἐπιστήμεν] θέμις ἡμεν Valckenarius 30. ἐσεῖται] ἐσσεῖται A et Vind.

P. 266, 5. συμπνεύουσα] συμπλεχθεῖσα Badham 7. περιγαγεομένα] ante Schaeferum περὶ αὐτὸν γεγόμενα, codd. περι-
αυγενομένα 11. ὄντεσι] ὄντεσσι A 12. καὶ οἰκηότατον ἐν γενοῖν] tentat hic et in sqq. aliquid Iacobsius Leclt. p. 91
13. ὄντος] ὄντως A 15. πλανᾶτες] πλάνατες 16. τᾶς] τᾶ 17. αὐτῷ] αὐτῷ A 18. παρ' ἀμῶν] παρ' ἀμῖν e tit. XLVII, 22 ἄνθρωπος] ὦνθρωπος vel ἄνθρωπος 19. τε κοινᾶ] τᾶ κοινᾶ? 20. πλεονεκτῶν] πλεονεκτέων 23. δὴ ὦν] δι' ὄν ante Gesnerum 24. ἐν οἷς τίνος] καὶ ὥς τύπος Barthius, quod adiutus scripsi ἐντί, οἷα τύπος 26. βασιλεία vulgo τᾶδε] ante Gaisf. τάδε 29. βασιλείας vulgo εἰσας] ἑάσας A et vulgo, ἑάσας Vind. 30. αἱ μὴ τοῖς γνασίοις] ante Gesn. ἀμὴ (ἃ μὴ AB, ἀμὴ Vind.) τοῖς γυμνασίοις 31. σκοτοδινιάσεις vulgo 32. ὀθνεῖον vulgo

P. 267, 1. οἰκειότατα vulgo 2. ἐπὶ τούτῳ] ἐπὶ τοῦτο Iacobsius 2. 3. κεχρησθαι δυναμέναν. αὐτὰ μὲν ὦν βασιλῆα] κεχρησθαι (ἅτε χρησθαι?) δυναμένοις αὐτᾶ. ἃ μὲν ὦν βασιλῆα 8. ὑφ' αὐτῷ] ὑφ' αὐτῷ Halmius, malim ἑαυτῷ vel αὐταύτῳ 10. βασιλῆα] βασιλῆα Valckenarius ὁμιλήσαντα] ὁμιλήσοντα 12. ὅσῳ τε ἄτεροι] ante Koenium ὅσα τε ἄτερα 15. ἀμαρτάνοντι] ἀμαρτάνωντι 18. δέοντος] δέοντι? an δέοντες cum Nauckio? 19. οἱ χρηθεῶ μὲν] nihil auxilii in libris, quorum B εἰ habet pro οἱ εὐθύ] ὡς εὐθύτας A et Vind., ὡς εὐθύς B 22. ἐτέρων] ἀτέρων

23. καὶ] διὰ? 29. κα] καὶν A, καὶ vulgo, κ' αἷ B, κα Trine. 30. οὐκ αἰέ ποτε ἂν] οὐ κα εἶπετο Cobetus

P. 268, 1. τῶν ἀρετῶν] τῶν ἀρετῶν 4. ἀνθρώπως, καὶ τὰς] ἀνθρώπως, [οὕτως] καὶ τὰς? 6. ἀλάθεια] ἀλάθεια τε γὰρ] τε delendum 9. συνεστάναι] συνεστάμεν? 14. ἀλλ' ἄλλου] ἀλλὰ τοῦ ex A καθανοῦν ἐκπορευντες] καθ' ἃν συνεκπορευντες Pflugk; eadem nunc etiam Badham, nisi quod συνεκπορευντες scripsit, quod probandum, nisi malis συνευπορευντες 15. ὑστερών] ὑστερούντων A, ὑστεροῦντι Pflugk 16. βοήθειαν] ἀβοήθειαν A 18. μιμᾶται] μεμίμαται Halmius 19. οἰκοῖτο] εὖ οἰκοῖτο Nauckius 21. εἶπερ σώζοιτο δι' αὐτὸ] ἀποσώζοι δὲ αὐτὸ AB 23. συναδοίσας] συνωδούσας vulgo, συνωδοίσας A, corr. Gaisfordus 25. ὑπὸ αὐτὸν] ὑπὸ τ' αὐτόν Trine., ὑπ' αὐταντον Badham 27. πρῶτα] πρᾶτον 28. 29. δεύτερον — βασιλέα] haec fort. post χρωμένως αὐτῷ 31 transponenda sunt 30. ποτὶ χρώμενον] ποτιχρώμενος A Tr., ποτὶ χρωμένως Gaisf.

P. 269, 2. ἀνθρωπων] ἀνθρώπων? 4. ποτιλαμβάνων] ἀποτιλαμβάνειν? αὐτὸς αὐτῷ] αὐταύτῳ Nauckius 4. 5. ἀλλ' ὥς] ante Gaisf. ἄλλως 5. συνεργῶν] ἐνεργῶν vel ἐνεργέων 6. εἰσας] ἔασας e libris, quorum Vind. habet ἔασας 7. ἂν ἄλλω] ἂν seclusi, nisi in seqq. praestat ποτιδεήσασθαι 9. ἕτερα] ἄτερα ex Vind. ἂν προσλάβοι] Halmius ἂν προσλάβῃ, fort. praestat ὥς καὶ αἱ ἕτερα προσλάβοι 10. αὐταρκεία] αὐτάρχεια 12. ἀρετῶν] τρυφᾶν Nauckius ἢ ἄπερ] ἢ ἄπερ Gesnerus 13. ἀκολουθεῖν] ἀκολουθεῖν τᾷ τοιαῷ] τὰ τοιαῷ Gaisf. partim e Trine. qui τὰ τοιαῷ 14. ἀτέρως] ἀτέρῳ Gesnerus, fort. ἀτέρως ποτὶ αὐτὰ] ποτ' αὐτὰν Gesnerus, scripsi ποτταῦτα παρεσκευασμένως] Gesnerus παρεσκευασμένῳ, fort. παρεσκευασμένης 21. ῥάδιον] πρᾶτον Halmius, αἰδῖον Wakefieldus 22. τῶν αὐτῶν, κρέσσον] τῶν ἄλλων κρέσσον τῷδε] τῷδε Gesnerus 25. ἐπίγειος] ἐπίγηος 28. ἐαυτῷ πειρώμενος] ἐαυτὸν τῷ κρατίστῳ πειρώμενος? αἰθ' ὅς] Vind. αἰθος pr. αἰ: θῶς em., ἰσόθεος Iacobsius 29. τὰς] hoc fortasse ex ἔχεται corruptum est 30. προθυμία] προθυμίαν e Vind.

P. 270, 1. φύσεως] φύσιος ἀφέλεν] ἀφελὲν καὶ

τὸ] τὸ καὶ e XLVII, 22 2. δέχεσθαι] δέεσθαι e XLVII, 22
 ἐπιγείου] ἐπιγῆω 4. ἐπειδὴ] ἐπειδήπερ e Vind. 6. τὰ
 παρ'] τάπερ Halmius 17. ἐκφύη] ἐκφύει Halmius
 οἰκεῦσαι] οἰκεῦσα Vind., οἰκεῦσι Gesnerus 19. τε] τὰ Hal-
 mius, τι et mox ὑστεροῦντι Nauckius 21. ἅπερ] δι' ἅπερ?

22. εἷ] κ' εἷη? ~~W 23. εἰδὶτα] εἰσεῖται A~~ et Vind. 28.
 μεταδιδόμεν] μετατιδόμεν μὲν 29. ὑπολάβη] ὑπολάβοι

P. 271, 1. οὐδ' ἂν τέκοι] οὐδ' ἂν τε καὶ ante Iacobsium

2. οὔτε] οὐδέ? 3. ἄγοι — ἀγοῖτο] ἄγοι — ἄγοιτο ex
 B 4. ἔντι καὶ] ἔντι δὲ καί? αὐτῶ] αὐτῷ Halmius
 9. τὰ δεούσα] τὰ δέουσα Trinc., τὰ δέοντα B

P. 272, 3. ἀγνοήση] ἀγνοήσει 16. τοῦ] τοῦ μὴ Hal-
 mius μανθάνοντος] μαθόντος ex A 32. δεῖ τὸν βα-
 σιλέα] malim τὸν βασιλέα δεῖ

P. 273, 23. κακὰ δ' εἶναι ταῦτα] κακὰ δέον εἶδέναι
 ταῦτα A, Halmius post ταῦτα inserit ᾧ, quod non sufficit;
 indicavi lacunam

P. 274, 2. 3. εἷ τι μᾶλλον] εἷ τι ἄλλο μᾶλλον 25.
 παιδείαν δέ] παιδείαν τε ex B 32. τῇ κρείττονι] τῇ φα-
 νείῃ κρείττονι ex AB

P. 275, 2. μὲν οὖν οὐδ'] μὲν οὐχ' A m. s. 3. αἶ]
 ἀλλ' αἶ ex A 5. πραγματευόμεναι] πραγματεύονται ex A

6. σκοπούμεναι] σκοποῦνται ex A, σκοποῦσι B 7. σκο-
 πεῖ] aut hic σκοπεῖται leg. aut supra σκοποῦσι 8. πῶς
 ἄνθρωποι] πῶς ἂν ὁ ἄνθρωπος ex A 20. οὐκ ἀφιλό-
 σοφος] οὐκ ἂν φιλόσοφος A, οὐ καὶ φιλόσοφος Halmius
 30. 31. τῶν προπόντων] fort. add. τηρητικῶ

P. 276, 8. μόνον] μόνου? 12. ἔχει τὴν μουσικὴν]
 ἔχει τὴν ἐπιστήμην τὴν μουσικὴν? 28. ὠφελήσῃ] ὠφε-
 ληθήσῃ omnes libri

P. 284, 11. θρυλλουμένης] θρυλουμένης e Vind. 19.
 Ἀύγῃ] Ἀύγῃ 26. ἐρωσιν] ἔρωσιν Matthiae ἧς] οἷς A

P. 285, 1. εἶναι νόμον] ἄνευ νόμων Bothius 2. εἶναι
 μωρία] θεῖναι μυρία A θέλειν] πέλειν L. Dindorfius
 10. πλεῖστος] ἐπεὶ Nauckius 13. τί πλέον ἔχουσι] οὐ
 πλέον ἔχειν ζητοῦσι Cobetus (corr. typoth. errorem τῶν ἄλ-
 λων ζητοῦσι pro ζητοῦσι τῶν ἄλλων)

P. 286, 6. βροτοῖς] βροτοῖς δ' Bergk ἐς δίκην λό-
 γων ὄφλαι] ἐς λόγον δίκην ὄφλοι Dobraeus 7. γ' ἂν]

γ' ὦν A, fort. πῶς δῆτ' ἔγωγ' ἄν θνητὸς ὦν θνητῆς τε
φύς 10. 11. ὑποχωροῦντα εἰς] ὑποχωροῦντ' αἰεὶ εἰς 11.
δὴ] δὲ e Voss. Vind. Tr. 12. ἐπαναχωροῦντας] ὑπανα-
χωροῦντας? 14. εἶτα] οὗτοι Wyttenbach. καταφυ-
γεῖν] ἀποφυγεῖν ὅπου] ὅποι 29. ἀκοινώνητον] οὐ
κοινωνητόν A

P. 287, 2. 3. ἔφη τοσοῦτῳ βασιλείαν διαφέρειν] τοσοῦτῳ
(τοσοῦτον B) ἔφη διαφέρειν βασιλείαν Vind. 22. ἐπέ-
παυσο] πέπαυσο A

P. 297, 27. ὑπέρσπονδον] ὑπέρσπουδον 28. τὸν γὰρ
μυρίων] Habet etiam Gellius NA. IX, 8

P. 299, 21. Τημενίδων] Τημενιδῶν

P. 300, 18. ἀνγαῖσιν] ἀνγαῖς ex A, ὁμῶς ἀνγαῖς Gro-
tius 19. ὡς Ἀρεως] Ἀρηος Emperius ἀρίδηλα] ἀ-
δηλα ex Ars. 21. μετὰ] παρὰ e Voss. τ' ἐγένεσθε]
τ' ἐγενεσθε Voss., corr. Bergkius 25. σάουσι] σαοῦσι
Bullmannus

P. 301, 15. πεπαλημένος] πεπλημένος Brunckius 20.
πανοπλίοις] πανόπλοισι Dindorfius

P. 302, 7. ἀπολεῖ] ante Gaisf. ἀπόλλει 10. καταπι-
τικόν] hoc addidi e Plutarecho

P. 304, 5. Κινυρέοιο μᾶλλον] Κινύρεω μάλιον G. M.
Schmidtus

P. 306, 1. Εὐριπίδου ἐκ Τηλέφου] Euripidis locus ex-
cidit 2. τόλμ'] τολμ A, τόλμης B, τολμᾶν ego ad Me-
nandri Rel. p. 314 versum hunc poetae elegiaci esse monens

αἰεὶ] δεῖ scripseram l. l., nunc etiam Gaisfordus in
Add. ad Ecl. phys. 10. ἀπεργάζεται] ἀπειργασται Mus-
gravius 13. ὀλίγους] in versu praecedente fuit opinor

καρτεροὺς vel ἀλκίμους. Cf. LIV, 10 18. κρεῖττον] κρεῖσ-
σον 19. γε] μὴ Nauckius 24. ἔξωθέν τις] ὡς ἔξω-
θεν Halmius 27. εὐανδρίαν] εὐδοξίαν p. 304, 23

P. 307, 21. lacunae loco Camerarii versus εὖ νύ τις
ἀσπίδα θέσθω ἐναντιβίως πολεμίζων 25. ποτ'] τότ' e B

P. 308, 17. Ἀθλίου] Ἀεθλίου e cod. Mendozae 26.
πάντα τὰνθρώπων] πάντ' ἀπανθίζειν Conington 28.
ὄχλων] ἔργων Cobetus Mnem. IV p. 257 29. λογισμοῖς]
λόγοις τὰς] μὲν τὰς ex A Vind. Trinc.

P. 309, 1. λάβη] λάβης Cobetus 2. τέχνην] τυχήν Cobetus
 ἐξεύρατο] προσλαμβάνει Cobetus; an ἐκτίσατο?

P. 311, 23. τοῦ αὐτοῦ addidi e Vind. τοῦτο βλέψης]
 V. ad Theocritum p. 331 26. ἐρῶ] φέρω Bentleius

P. 312, 3. Εὐνίδαις] Εὐνείδαις

P. 313, 9. οὐδεμίαν] οὐδεμί Bentleius 18. Σμικρίνη]
 σμικρὸν ἢ vulgo, σμικρὴν ἢ A, corr. Bentleius 21. ἂν
 εἰ πλάττοι] ἂν πλάττῃ AB 23. Παιδίων] Παιδίου Vind.

27. ὥσπερ ἱερεῖον] ὥς τὰ ἱερεῖα ante Porsonum

P. 314, 2. μισθοφόρων] μισθοφόρος vulgo, illud codd.
 cf. Jacobs Lect. Stob. 9. Πλουτάρχου add. e Tr.

20. τόλμῃ] indicavi lacunam 27. ὃ καὶ] ᾧ καὶ vulgo,
 ὃ καὶ ex A et Tr. 28. ἵππους — ὑπέξευξε hic ponit A,
 vulgo post ποδάγρας καὶ 29. ποδάγραι A, ποδάγρας
 Dübnerus 30. ἐναέρια] ἐν ἀέρι A teste Dübnero

P. 315, 14. τούτων μούνων] μούνων τούτων A 15.
 τοῦ δὲ] δὲ secl. Halmius 16. οὐ] ὥς A, secl. Halmius
 ἔκατι] ἔκῃτι γιγνόμενοι] γενόμενοι? an γεγεννημένοι?
 καὶ] seclusi 17. τούτων] τῶν? καὶ] καὶ τοι? 18.
 ἀσθενέστερον] ἀσθενέστερα? ἐπιμελούμενοι] ἐπιμελόμενοι
 Vind. et vulgo 19. καθ' ὅτι] κατότι codd. i. e. κατ' ὅ
 τι αὐτοῖς] αὐτοῖσι 20. τοῖς θεοῖς] τοῖσι θεοῖσι
 ἐξομοιεύεσθαι] ἐξομοιόεσθαι vulgo, illud A et Trinc. ἐξο-
 μευεύσθαι Halmius 22. 23. ἀνδρηρία] ἀνδρηρία 24.
 ἀποστύγει] ἀπόστυγε B

P. 316, 3. κρείσσων] κρεῖσσον e Vind. Trinc. 16. γε-
 νοίμεθα] γενολατο? 20. χειρὶ] βροτῶν ex Euripide 25.
 στρατηγῶ] στρατηγῶ Grotius στρατεύματος] sequebatur
 fort. δειλοῦ vel simile quid 27. ἔχει] φέρει alias

P. 317, 16. ἄρ'] γὰρ ex AB 17. ὁμῶς] νόμῳ Val-
 ckenarius 23. χερῶν] χρεῶν 28. Ἀλεάδων] Ἀλεαδῶν

P. 328, 2. ἐπιθίτοι] ἐπιθοῖτο ex A 16. ἡπεροπηδί]
 εἰπεροπηδεῖ ante Tyrwhittum et Lobeckium; cf. Strab. I p. 17
 19. ὑπό τινος] addidi ex A

P. 329, 11. ε'] γ' e Vind. 12. Κλέωνος] Διοδότου e
 Thueydide

P. 331, 1. ἐρωτώμενον] ἐρώμενον A, ἐρόμενον e Vind.
 4. Εὐδαμονίδας] Εὐδαιμονίδας A 24. πότνια] πότνα Berg-

kius πόλιν τάνδ' ἐχθρὰν] πόλιν, τὰν δ' ἐχθρὰν Bergkius,
malim πολιτᾶν δ' ἐχθρὰν 29. βοῖκὸν] βοεικὸν

P. 332, 2. σκάψαντ'] σκάψαιτ' Voss. Tr. Vind. Ars.
ἀποκλάσαι] ἀποκλαῖσαι τε B, ἀποκκλάσαι 2. διελκύσαι]
σύχην' ἐλκύσαι? 5. εἰρήνη] εἰρήνα 6. αἰοιδῶν] αἰο-
δᾶν 7. αἴθεται] αἴθεσθαι L. Dindorfius, ἔθεσθαι libri
8. μηρία τῶν εὐτρίχων] μῆρα τανυτρίχων Buttmannus et L.
Dindorfius 12. εὐρώς] e Plut. add. Leopardus 14. ἄμος]
ἄμὸν Heynius 18. κείσθω] codd. ἀρκείσθω i. e. χῶ κεί-
σθω (Χορός. κείσθω) 19. συνοικοίην] συνοικοῖν? 21.
'Αθηνᾶς] 'Αθανᾶς Vind., 'Αθαναίας? 24. κλέωνται] κλέ-
ονται Gaisfordus 27. θ' ἑαυτοῖς] τ' αὐτοῖς 28. ἔστιν
ἀγαθὸν] ἔστι τἀγαθὸν vel cum Brunckio τἀγαθὸν ἔστι 30.
πλέκουσι] λέγουσι Brunckius

P. 333, 5. αὕτη — ἐκλήπη] cf. Fragm. Com. IV p. 22
23. ἐν ἀργῷ] ἀργὸν Bergkius τοῦτον] πρῶτον Hirschigius,
αὐτὸν Bergkius 26. προβατίων] ante Grotium προβάτων
27. αἰγὸς] τρυγὸς ex A 28. ὄψω] ὄψων ante Salmasium
δὲ] τε ante Gaisf. σπινιδίοις] πηνιδίοις ante Salm. 31.
ἐπ'] ὑπ' Gaisford.

P. 335, 6. 'Αμαλθαίης] 'Αμαλθείης 25. τρόπους ad-
ditum ex tit. LVIII, 8

P. 336, 5. Βουτημένω] fort. ex duobus titulis, Βουσί-
ριδι et Τημένω, conflatum

P. 337, 6. γε δὲ] γε δὴ 11. μὲν] delendum videtur
aut πάντα μὲν scrib. 13. θρυπτικός τε] θρυπτικός γε e
Vind. 18. ἀλοᾶν] τὸ δὲ addit Vind. fort. ἀλοᾶν, τὸ δὲ
[λικμᾶν], idque etiam necessarium videtur 22. δὴ καὶ
ἀρεστὸν] δοκεῖ ἄριστον Pflugkius; fortasse δὴ καὶ ἀρεστότα-
τον 24. τε] τι Pflugkius

P. 338, 1. φιλοσοφοῖ] φιλοσοφεῖ ex A 2. γεωργοῖ]
γεωργεῖ ex A παραβάλλοιμι] παραβάλοιμι 7. ὥσπερ
οἱ σοφισταί] haec seclusi 8. σκιατροφεῖσθαι] σκιατραφεῖ-
σθαι A 9. τί δὲ] τί δέ; 15. Χηναῖον] Χημαῖον ante
Holstenium 16. Ἀγλαὸν] rectius Ἀγλαον 21. τί οὖν;
οὐ] τί δέ; οὐ ex AB 30. ὥσπερ] ἅπερ ex AB

P. 339, 5. τούτων] τοῦτον? 13. προσεῖναι] προσιέ-
ναι Halmius 22. ἀστνκῶν] ἀστικῶν e Vind. 26 — 340, 5.
ἃ δὲ — ἔόντα νόον] haec fort. insiticia

P. 340, 2. δεδήλωκεν] ἐν τούτοις add. A m. sec. et B, qui post ἐν τούτοις etiam haec habet: τὸ μέντοι φαύλοις καὶ μοχθηροῖς τὸν τρόπον συνδιατρίβειν καὶ κοινωνεῖν αὐτοῖς διαίτης ἐπισφαλές, ἐν ἑτέροις 5. συμμιγῆς] συμμίσγης 6. μηδὲ] malim μὴ δὴ 8. μάλιστ' ἂν] μάλιστά γ'

P. 343, 7. ἐξ ἄγρου] μοῖ καταβαίνει] καταβαίνει μοῦξ ἄγρου 8. 9. ὥσπερ κανοῦν] ita B, ceteri libri ὥσπερ ἱκανοῦν i. e. ὥσπερ κανοῦν 9. μοι πάντ'] ὁμοῦ τι πάντ' ἀνεσκευασμένον] ἐνεσκευασμένον e Vind. 21. δίκαιως ἀπέδωκ'] δίκαιος ἀποδίδωσ' Bentleius, ego δίκαιος ὦν ἀπέδωχ' vel δίκαιος ἀποδέδωχ' ὅσα ἂν] ὅσας ἂν Bentleius 26. λαχάνων] λαχάνου A, fort. λαχάνου τ' 27. πετραγεῖα] πετραῖα Salmasius

P. 344, 2. ἐγὼ γεωργῶ] ante Dobraeum ἔγωγ' (ἔγωγε Tr.) ὁρῶ 7. Ἀποστερητῆν] separavi a superioribus 8. κριθῶν] κριθῆν A 9. τούτων] τούτων δ' ? 10. Θήβας] Θήβαις ex A 11. σχῆμα] σῆμα Vind. unde ῥῆμα scripsi, nimirum ipsum illud quod sequitur ὀνησιφόρα γένοιτο, quod mulieres religiosae in ore gerebant; errores sunt quae critici de hoc loco commenti sunt 21. γραμματιδίῳ] A γραμματι ἰδίῳ i. e. γραμματεϊδίῳ

P. 345, 11. παρόν] χρεῶν Nauckius 26. δ' ἔξω] δέ γ' ἔξω ex Euripide

P. 346, 4. ἡσυχία] ἀσυχία 18. μιμιάμβων] μελιάμβων 19. ὁ τᾶς] τῷ τᾶς? ἀμναμονεῖ] ante Gaisf. ἀμνάμονα, codd. ἀμναμονεῦ 22. οὐκ οἶδ'] οὐκ ἔστ' Hermannus, quo praeunte 22 et 25. lacunas indicavi 24. μοῖρα] μοῖσα Piersonus 25. πολὺ] γλυκὺ Hermannus μοχθῆν] μοχθεῖν ex Vind. 28. ἐς εὐφροσύναν καὶ χάσματα] ἐν εὐφροσύνῃ καὶ χάσματι? 29. ποθ' ὕστερον] μεθύστερον 30. κατένευσαν] κατένησαν ἔλθῃν] ἐλθεῖν e Voss.

P. 347, 2. ἐς πόσον ᾧ] ὅσαπερ οἱ Hermannus καμάτως κείς] καματώδες Wakefieldus et Hermannus πονεῦμες;] Hermannus πονεῦμες, 3. ψυχὰν δ' ἄχρι τίνος] ἀντὶ τίνος ψυχὰν Hermannus 4. πλήονος] πλέονος A et Voss., πάσσονος Nauckius 5. λαθόμεθ' ἢ ἄρα] ἢ λαθόμεσθ' ἄρα Hermannus 20. πρὸς τε τὰ ἄλλα] πρὸς τ' ἄλλα A 28. indicavi lacunam 30. μετενθύνει] μεγεθύνει Nauckius

P. 348, 4. διαιτώμενοι] διαιτώμεναι Wyttenb., διαιτωμένων coll. p. 338, 8 ἀνιάσιν] ἀνίαςιν 7. Θεοειδέστερα] Θεωδέστερα e Trinc. 7. 8. ὁρᾶν] ὁρᾶ A, τὸ δρᾶν Dübnerus 9. πάλαι ἀρχαίον] πᾶν ἀρχαίου 10. ἐνίδρυσαν add. Wyttenbachius 12. 13. τὰς παιδείας κατὰ] τὰς παιδείας κακαὶ τὰ Dübnerus; ~~πραεῖ~~ ~~παιδείας~~ ~~κατὰ~~ 13. μιαρῶν τι-
 νῶν] μιαρῶν τεχνῶν Dübnerus, quod praestat fortasse ei, quod ego posui μιαρότητων 19. διαπλεῖ] δὲ πλεῖ Cobetus 21. ἐνός τ'] ἐνός γ' 23. ἡ] om. A, οἱ B, fort. φεῦ (vel ὦ) et in sqq. ποντοναυτῶν ὡς ταλαίπωρον γένος 24. θεῶν νέμων] βροτῶν γέμων 25. νεύμειαν] νεύμειεν vel νεύμει' ἄν 26. λεπτῆς ἐπὶ ῥοπήσιν] λεπταῖς ἐπὶ ῥιπί-
 σιν 28. ἡ' ὥσαν] ante Porsonum ἥς ὡς ἄν

P. 349, 4. μαλκιδόντι] μαλκιδόντι ex A 8. πόρρω] πόρρω ex B 10. Φιλήτα] Φιλητᾶ 15. ζητεῖν] ζῆν τιν' indicata lacuna; excidit fort. οὐ λέξω ποτέ. v. Com. graec. III p. 53 16. ἐλθεῖν που δὴ] που δὴ delevit Elmsleius 19. τῆς γῆς] τῆς add. Grotius 25. οὐρίου] πρῶτον ἐν editi, πρῶτον om. A, οὐρίου Grotius 29. ἔστι] ἔσσι Iacobsius μέγα] μέτα Bentleius

P. 350, 1. ναυτιλῆς ὃς νῆιν ἔχει βίον] vulgo ναυτιλή-
 σιν ἣν ἔχεις βίον, Bentleius ναυτιλῆς ὃς νῆιν ἔχει βίον, Nauckius ναυτιλῆς εἰ νῆιν ἔχεις βίον 2. ἐσφικισατό] ἐσφικιδάται? cf. Anal. Alex. p. 158 4. τοῦδε] τούτου e codd. λάβοις ποτέ] λάβοις 5. καὶ ὑπὸ] καὶ ὑπὸ codd., καὶ ὑπὸ ego Curis crit. (1813) p. 39 14. Φιλοκτήτου] v. Anal. Alex. p. 72 15. βιότοιο] πλούτοιο A 17. ἀσπαίροντες] ἀσπαίροντος ἄλλης] ἄδην? 18. ἔμβαλε] ἔβαλε Valcken. 19. ἄλμη δ' ἐκάλυψε ὁδόν-
 τας] ἄλμη δ' ἐκάλυψε θανόντα Geelius 21. χοήμασιν δ' ὦν] χοήμας' ἰδὼν vulgo, χοήμας' ἰνδὼν codd., correxit Dobraeus φρονεῖ] φρονεῖς Dobraeus 28. οὐδέ τι μοῖσα] οὐδ' ἔτι μοι γὰ Salmasius 29. ποθέει] ποτάγει Grotius πλέον ἄμμε γαλάνα] ita Grotius; revocavi librorum scriptu-
 ram ita fort. emendandam ποθέω δὲ πολὺν πλεῖον μέγα λαῖτμα

P. 351, 4. χά] ante H. Stephanum τάχα 7. ἰχθύς] ἰχθύες πλανός] πλάνος e B 26. αὐτοῦ] αὐτὸν

P. 352, 2. μεταβολαὶ] μεταβολή 3. ἀνάλωσ' ἡ τέχνη] ἀνάλωσεν ἡ τέχνη vulgo, ἀνήλωσε τέχνη A, ἀνάλωσε τέχνη Vind. Trinc. δὲ] δὲ μόνη A 7. Σιμύλου] γ. Com. graec.

I p. XIII 11. τοῖν] τῶν A et marg. Gesn. 13. εὐφυῇ
 χρόνον] εὐφυῇ χρόνον Dobraeus, sed non agitur de fabula
 docenda; εὐφυῇ videtur in fine versus ponendum esse, ut
 cum κριτὴν coniungi possit; χρόνον autem librarii supple-
 mentum esse suspicor, postquam inter καιρὸν et εὐφυῇ sub-
 stantivum nescio quod exciderat; nisi fuit

ἔρωτα, μελέτην, καιρὸν, εὐφυῇ κριτὴν,

ἅπαν τὸ ῥηθὲν δυνάμενον συναρπάσαι.

vel εὐθὺς τὸ ῥηθὲν 14. κριτὴν] κριτὴν A et Vind. τρι-
 βὴν B 19. ἄλλο πλὴν] A ἄλλο ἢ i. e. ἄλλο γ' ἢ

ποιεῖ] πο A

P. 354, 25. παναγκιστρευτικήν] πᾶν ἀγκιστρευτικόν

P. 357, 12. γεωργίαν] om. A 16. καθάριον] καθάρειον

P. 359, 23. κατέδειξε πρῶτος] πρῶτος κατέδειξε ex A

25. ἦν] ἦ

P. 360, 6. Πολυίδου] Πολυίδου 8. τε γὰρ] καὶ γὰρ
 Musgravius 9. οὐκ] οὐκ G. Dindorfius

P. 362, 6. Ἀντιγόνη] Ἀντιόπη e Vind. 19. τούτων]
 τούτου 23. ἡττόνων δὲ μείζονα] ἡττον', ὧν δὲ Dobraeus

24. τούτοις ἀνάγκη ταῦτα] οὕτως ἀνάγκη πάντα Dobraeus

29. εἰ γὰρ add. Iacobsius

P. 363, 1. ἀπολαύει] vulgo ἀπόλλει, AB ἀπολλύει,
 Gaisfordus ἀπολαύει, Iacobsius ἀπολάπτει 4. κρείσσον]
 κρείσσονα Musgravius 8. Ἀρχελαίου] χορὸς addidi ex
 Vind. 9. ἔσωσα] ἔσωσε? 16. 17. hos versus cum su-
 perioribus coniunxi 18. Ἀλεξάνδρου] ἐν ταυτῷ e Vind.

20. αἰροῦνται] αἰρονται Elmsleius 24. δούλω ποιεῖν]
 δουλοποιεῖν ante Grotium

P. 364, 3. Ἀλκμαίωνος] Βουσίριδος Vind. 26. ἅπαν-
 τα] ἅν πάντα Grotius e Philone I p. 473 δουλεύειν ὁ
 δούλος] ὁ δούλος ἡσυχάζων Philo μανθάνει] μανθάνη
 28. βέλτιστον] βελτίον Iacobsius

P. 365, 11. βίε] βέλτιστε Gaisfordus, βί A 21. Φι-
 λίππου] Φιλιππίδου? Menandro datur p. 362, 14 29. πί-
 πτοντα] πίνοντα ex Euripide

P. 366, 2. διαφθείρει] διαφθερεῖ Grotius 10. τοῖς
 ὑπηρετοῦσα καὶ] οἷς ὑπηρετοῦσ' αἰ Valckenarius 16. φη-

σὶν ὁ Δίων addidi ex A. 17. πολλῶν ἐπιθυμιῶν] haec delenda videntur 20. οἱ τότε] οἱ πότε AB, οἱ Γέται Hemsterhusius

P. 367, 6. Πολλίης] Πόλλης 17. πάγκακος] πάγκακον

P. 369, 11. ἐν] ἐπ' Pflugkii 12. δαιτὸς δὲ πληρω-

θεῖς] δαῖς de quibusvis epulis dicitur nec recte opponitur τῇ φανύλῃ διαίτη. Fort. ἰgitur σταιτὸς scribendum 16.

ἄγαν θηρωμένοις] ante Salmasium διώκουσιν ἄγαν 18.

ἐρῶντος] ὀρῶντος Musgravius 19. ἀφύλακτος] ἀφύλακος

i. e. δυσφύλακος ἂν γὰρ] κἂν γὰρ libri, ἂν γὰρ Grotius,

ὥς κἂν Nauckius 20. ἔρωτα] ἔρωτας A σοφώτερος]

σοφώτατος? 21. ἦν δ' ἂν προσῆται Κύπρις] ἦν δ' ἂν

προσῆται κύπριν? quemcunque probaverit amorem, eius com-
potem fieri ipsi dulcissimum est

P. 370, 1. βία] βίος Bothius 2. μαινάς] μανιάς Por-

sonus 3. ἄκρατος] ἄκραντος Bothius ἐκείνη] κείνη e

Voss. 5. ἐντήκεται] ἀνθάπτεται? an v. squ. πνοή pro

ψυχή? 6. αὐχὶ] ante Grotium οὔτι βορά] ante Gro-

tium βορός, neutrum sufficit 17. ἦ] οὐ e Voss. 18.

ἦ ἐκ θυμῷ φιλέοντι] ἐκ θυμῷ δὲ φιλεῦντι Grotius 21.

τῷ] τις 23. πᾶσιν] πάμπαν 27. καὶ] ναί? 30.

εὐτυχῶν] ἐντυχῶν

P. 371, 4. οὔτω] πόθω 9. σκαιοῦ] Κέλου i. e. Pro-

dici, cuius sapientia vel in proverbium abiit; ineptissimum

est σκαιοῦ κρείττων πρὸς τὸν] κρείττων τῶν πρὸς?

10. Αὐγῇ] Αὕγῃ 11. θεὸν κρίνει μέγαν] rectius Athe-

naeus μόνον κρίνει θεὸν 12. ὑπέριστατον] ὑπέρτερον?

14. οἶδε τὸν μέγιστον] οἶδεν ὄνθ' ἡδιστον? 23. Μέναν-

δρος Θεσαυρῷ (Θησαυρῶν libri) praeunte Tyrwhitto huc

posui cum vulgo ante 29. legantur 24. εἴτ' οὖν] εἴτ' οὐ

Tyrwhittus, et sic Arsenius Viol. p. 101

P. 372, 8. χρυσῆς] χρυσέης 10. καὶ εὐνὴ] Διώνης

Heckerus 11. ἀνθεα τῆς ἥβης] εἰ ἥβης ἀνθεα AB, ἀνθεα

εἰ ἥβης vulgo, ἀνθεα τῆς ἥβης Grotius, ἡλικίης ἀνθεα Kay-

serus 20. Θεσαυροῖς] Θεσαυρῷ

P. 373, 4. ἔστι ποίας] ἔσθ' ὅποίας Pflugkii 20.

ἔθ' ὑπνώοντι] ἔθ' ἡβῶντι Heerelius, fort. ἐφηβᾶοντι 27.

κίθαριν] κιθάραν Brunckius ἀδύς] ἄνυσ' Ahrensus

P. 374, 6. ἀφαυρότερον] ἀφαυρότερος 10. ὁδοιπο-

ρεόντ' ἐνοχλήσω] ὁδοιπορέοντα λοχήσω Ruhnkenius 11.

συνεραῶσθαι] συνέρασθαι Schaeferus 14. Θασεὺς] Θη-
σεὺς 15. εἰ καὶ ἀμειλίχτοιο] ὃ καὶ ἄμ' ἀλλίστοιο 16.
ἐν ἀξείνοισιν] ἐνὶ ξείνοισιν 17. ἄροίτο] ita B, ἄρκο
το

vulgo, ἄροι A, αἶρητο Ahrens 19. ὅτι οἱ] ὃ οἱ οὐ 22.
ἦρα] ἦρατο 27. πάσχε δ' ἄποινα] πάσχε δ' ἄ ποίει e codd.

P. 375, 8. 9. ταυτη] τη αυτη Cobetus 10. 11. Μενέ-
δημος] ὁ λῆρος add. Gesnerus in versione *Menedemus canis et*
delirus (sic enim eum Eretrienses vocabant), respiciens Diog. Laert.
II, 125. V. Iacobs. L. Stob. p. 103 et Cobet. V. L.

11. οὐ φησιν] οὐ φασιν Cobetus 12. Ἀριστοτέλους] Ἀρι-
στίππου ex A m. sec. 13. Ἀριστοτέλης] Ἀρίστιππος ex
B 14. συνουσίας] τῆς συνουσίας AB 15. ἄνευ τού-

του] Aristippus opinor dixerat οὔτε διὰ τοῦτο οὔτε δίχα
τούτου 17. ἀγαπωμένη] ἀγάπη μούνη Nauckius; recte, opinor;
sed ita monachus aliquis mutavit quod Democritus scripserat,
ἡ εὐνή μούνη 19. ὁμαλῶς] οὐ κακῶς AB, in quo aliud
quid quam ὁμαλῶς absconditum est; in κως latet ἴσως, unde

οὐκ ἴσως scribendum et per interrogationem locum efferen-
dum putavi 20. διαπεφυκῶς] διακεχυκῶς 22. ὀργια-
στήν] addidi ἴσμεν συμπεριλαμβανόμεν] συνεπιλαμβά-
νωμεν 24. φησὶ] libri φῆσαι, Iacobsius φήσας 25. ὥσπερ
ἔστιν ἅμα λαλεῖ] i. e. simul quomodo id se habeat dicit; nil
mutandum 27. δεδούλωται] δεδούλωνται e Vind. B

P. 376, 3. ἕτερος] ἕτερος δ' Dobraeus 4. εἶσω δὴ]
ἐνδοθεν Dorvillius, v. Menandri Rel. p. 200 6. εἰ μῆτε
τὴν ὄψιν addenda vidit Halmius, et ante Halmium Gesnerus
in versione latina 7. αὐταὶ] αὐται 10. κρίσιν] ἴσῃν
addidit Gesnerus 15. ζῶων φρένες] ζωγράφων Gesnerus

19. περὶ] τῇ περὶ? 22. ἔρωτα] ἐρῶντα 24. καταφρο-
νῆσαι] indicavi lacunam, excidisse videtur ἄλλον ἀπολωλέ-
ναι καὶ δουλοῦσθαι vel simile quid; Gesnerus in versione
συγγενόμενον [ἄλλον μὲν δουλοῦσθαι] ἄλλον [δὲ] ἀπαλλα-
γῆναι, at servandus est ordo in Menandri versibus indicatus

P. 377, 4. ἐμοί πως] ἐτοίμῳ Emperius

P. 384, 30. Διογένους] Δικαιογένους Vind.

P. 385. 2. τοῖς ἀνάγκης] τοῖσιν ἄγχιστ' 11. ἀργοῖς] ante
Piersonum ἔργοις 17. κάκιστε πάντων θεῶν κἀνθρώπων] τύ-
ραννε θεῶν τε κἀνθρώπων ἔρως ex Athenaeo XIII 516b. Cf.

Exerc. phil. in Athen. II p. 26 18. τὰ κακὰ] τὰ καλὰ ex Vind.
et Athenaeo 19. ἢ τοῖς — παρίστασο] v. Athenaeum l. l.

22. ὥστ'] ὥς τ' Wagnerus 23. κὰν] καὶ A οἰκεῖν] ναρ-
κεῖν A, unde dubitanter scripsi ἄρχειν 25. οὐδὲ] οὔτε

P. 386, 10. ἀπαλὰς] ἀταλὰς? 16. νόσημ' ἔρωτος]
ἔρωτος γὰρ νόσημα libri νόσημ' ἔρωτος Brunckius, τὸ γὰρ νό-
σημα Dobraeus 17. ἔχοιμ' ἂν] ἔχουν δ' ἂν Nauckius

19. παῖδες ἀσταγῇ] παιδιαῖς ἄγῃ ante Salmasium, παῖδες εὐ-
αγῇ Halmius 21. χυμὸς] κρυμὸς? ἀφῇ] ἀφῆς? al si

dicere voluit poeta nolle glaciem dimitti e manibus, cur non
scripsit οὗτ' ἀφίεσθαι θέλει? videant alii 22. κτῆμα σύμ-

φορον] κτῆμ' ἀσύφορον cod. Mend. 23. οὕτω γε] οὔτε

libri, οὕτω γε Gesneri margo, οὕτω δὲ ego 24. καὶ τὸ]
καὶ τι προλείται] προσλείται

P. 387, 26. εὐλόγως] εὐ λόγων 27. καλῶς] κακῶς
Clericus 29. τιμάτω] ἀτιμάτω θνητῶν] θηλεῶν?

31. τάων] τῶν Μύρων] ante Gaisf. Μυρῶν, codd. μοι-
ρῶν πολύκλαυστον] πολύκλαυτον

P. 388, 1. Ἀνεψίος] Ἀνεψιοί 6. ἐρῶντος] ἔρωτος Grotius
19. ἔκελος] εἵκελος 23. χολᾶ νόος] χολά, ὅλος Hermannus

24. ἄλλον ἐπ' ἄλλῳ] ἄλλοτ' ἐπ' ἄλλους B 29. ὑπότροπον]
ὑπόπτερον Briggsius 30. ἐνόασε] ἐνόησεν Hermannus

P. 389, 1. ὄρνεον] τῶρνεον Valckenarius 4. ἔνεχ' οἱ]
ὅκα οἱ Brunckius 6. τέχνην] τέχραν 9. τ' ὄρνεον] τῶρνεον

11. μιν] νιν 15. ἡδὲ] οὐδὲ Hermannus 17. ἀπέχθεο]
ἀπήχθεο ex AB τί νιν αὐτὰ] τεῖν αὐτᾶ Hermannus 18.

τέκῃαι] τεκέσθαι Hermannus 20. ἐς τί δὲ] πρὸς δ' ἔτι Her-
mannus ἡμεν] ἡμῖν vulgo, ἡμεν A, ἄμμιν Hermannus

P. 390, 2. πατὴρ] πάτωρ G. Dindorfius 5. βροτῶν] λαβεῖν?

P. 391, 5. τί μὲν] ὅ τι μὲν 9. ἐξίσταμαί σου] ἐξίστα-
μαί σοι Boissonadus 10. σου] A σοι 24. μανίαν] οἶ

δὲ νόσον excidisse suspicatur Dübnerus

P. 392, 6. φρενιτισμοῖς] φρενιτισμοῖς Dübnerus 7.
ἀλλὰ καὶ] ἀλλὰ ex A 12. παρέχεσθαι] παραδέχεσθαι ex

A μῆδὲ ἀρχὴν] delenda esse punctis suppositis indicat
A 14. θεῶν] om. A 15. αὐτοῦ] σαντοῦ ex A 17.

καὶ νήπιον] καὶ delet A m. s. 24. αὐτανγεῖ] ἀντηγύγει ex
codd. 27. ἡγεμόνας] ἡγεμονίας Wyttenb. 31. βούλε-

ται] τί βούλεται Wakefieldus

P. 393, 4. εἴ τι] εἰ ante Gaisfordum 9. παρόντα] πα-
ρόντος ex A et Vind.

P. 394, 2. ἐνιδροῖ] A m. s. ἐνοιδεῖ, Dübnerus aut hoc
aut ἀνοιδεῖ verum putat, Nauckius ἐνίδρυνται 13. θηρίον
vulgo abest 27. Τυραννικῶν] Τυρρηνικῶν

P. 395, 9. Θέβυβλι] Θείας Βύβλου Gaisfordus
διενεγκόντος] ὑπερενεγκόντος? 12. ἐν α'] ἐν β' e Vind.
et Plutarcho 14. Ἀριστώνυμος addidi e Plutarcho 16.
τοῦτο] οὗτος 19. Ὀνοσκελίαν] Ὀνοσκελίδα vel e Plu-
tarcho Ὀνόσκελιν

P. 400, 19. 20. τρόπος χρηστὸς] τρόπον χρηστὸν vel
τρόπους χρηστοὺς

P. 401, 3. lacunam indicavit Porsonus supplens οὐτ'
ὄφελός ἐστ' οὐτ' εὖ γεγραμμένης γραφῆς 10. ὑπὸ ἐπί?

15. ἄδην] v. Anal. Alex. p. 114 19. indicavi lacunam

20. μνήσειας] μνησίας A; si verum est μνήσειας, ad Mu-
sam referendum erit, quam in perditis versibus invocaverit
poeta 21. οἷαις] οἷαν ante Gaisfordum σε] τε? 25.
ἂν δέ] ἂν γε Halmius 26. διαλεκτικὸς] ita AB, λεκτικὸς
vulgo et Vind.

P. 402, 4. ψαύοντες; συνάπτουσι] ψαύοντες ἢ συνά-
πτουσι? 6. σῶμα] στόμα e codd. 11. ἄριστον] ῥᾶστον e Dione

P. 403, 13. καὶ] καὶ τὴν Dübnerus 20. ἂ ἂν] Vind.
ἂν i. e. ἂν 24. ἀγωγὰ] ἀγὼν ἢ ante Valckenarium
ὄντως secluserit Valckenarius ναμερτέες] vulgo ναμερτάς,
Valck. ναμερτέως, A ναμερτής, corr. Gaisfordus 27. μασ-
σότερον] μασσότατον? 28. ὑποτρέχοντι] περιέποντι Val-
ckenarius

P. 404, 3. εὐεργετήσαντες] A εὐεργετήξαντες, quod esse
potest εὐεργετιζάντες; praeluli tamen εὖ ἔρξαντες ut l. 2
παθεῖν] παθὲν 4. παρ' αὐτῶν] ὑπ' αὐτῶν libri praeter
AB τουτέως οὖν] τούτως ὦν Koenius εὐδαίμονας οἶδα
τῇ] εὐδαίμονες οἶδα ὅτι 6. ποθ' ὥς — ἀπαντασείται] ante
Koenium πόθως ὑπὸ νομοθέταν. τοιόσδε ἅπαντας εἶτε 7.
μυθεύμενος· τάδε ἐγὼν] μυθεύμενος τάδε· ἐγὼν 9. ἐπι-
μελείας] τὰ ἐπιμελείας A, τὰπιμελείας Vind. et Trinc. i. e.
ἐπι

ταμελείας 10. ζωόφρυτα] ζωύφια πρῶτον — τῆς] πρῶ-
τον — τᾶς 11. ἀκροσφαλῶς] ἀκροσφαλέως 13. δέ γ' οὐ

ὀρίγνεσθε σωματικᾶς] ante Gesnerum δέ γ' ἃ ὀρίγνεσθ' ἄρωματικᾶς, Vind. δέ γα ὀρίγνεσθ' ἄρωματικᾶς, AB δ' ἄρίγνεσθ' ἄρωματικᾶς, Trinc. δέ γ' ἀορίγνεσθ' ἄρωματικᾶς. malim igitur ὑμεῖς (ὑμεῖς) δ', ὀρίγνεσθε γὰρ σωματικᾶς. pro ὀρίγνεσθε Sopingius ὀρίγνᾶσθε 16. τὰς αὐταντῶν] ante Gaisf. τὰς αὐτῶν, Trinc. τὰς αὐτῶν 17. ῥύπον] ῥύπαν Vind. ζῶαν ἐλευθέρων] ante Salmasium ζῶα ἀνελευθέρων 20. ποτοκέλλουσιν] i. e. προσορῶσιν ab obsoleto ὀκελλος = ὀφθαλμός; Ruhnkenius ποτοπτίλλουσι, pro quo ποτοπτίλλονται usitatius esset 22. ἐπιτήδευμα vulgo 23. ἔγωγε vulgo 24. πιεῖν vulgo 25. βουνὸς] οἶνος malim propter 24 26. αὐτὸς] addidit Koenius 28. χαίρων] delet Hemsterhusius et mox λῶμαι coni. pro τῷ καί; fort. χαίρεν (vel χαίρων) — λῶ καὶ τῷ ἐμαντοῦ] τὰμαντοῦ A 29. ἀτρεκῶς] malim ἀτρεκέως φατίζω] φατίξω 31. φατίξω] φατίξω ναμερτέως] A ἀμαρτέως

P. 405, 26. θεᾶσθ' οὐδέν τι] θεάσασθαι ante Grotium, θεᾶσθαι, νοῦν· τί Elmsleius 27. μὴ φρένας καλὰς] Vind. A et Trinc. μὴ τὰς φρένας καλὰς, quare malim τὰς φρένας κακὰς ell. tit. 72, 8

P. 406, 5. καὶ νῦν ὁρῶντων] haec seclusi 7. οὐδενὸς] ante Gaisfordum οὐδέν 16. ὅτι τὸ κάλλος τυραννίδα] τὸ κάλλος delevit Iacobsius 17. τριχί] ante Iacobsium τριχῇ 20. ἡ ἐστῶσα] ἐστῶσα 29. κάρψε μὲν οἱ] καρψάμενοι AB, κάρψω μὲν Homerus 30. ὄλεσε] ὀλέσω Homerus 30. 31. δέρμα — γέροντος] apud Homerum λαῖφος ἔσσω, ὃ κε στυγέσιν ἰδὼν ἄνθρωπος ἔχοντα

P. 407, 4. ταῦτα ἅπαξ] ἅπαξ ταῦτα ex A 5. ἀναβῆναι] ἀνηβῆσαι Iacobsius 7. καὶ τοὺς] καὶ del. A ant. m. s. monente Dübnero 8. οὐκ ἀδύνατον οὐδ' ἀκίνδυνον] ἀδύνατον οὐδ' ex A addiderat Gaisford., recte improbante Dübnero 25. ἐπαίνον] abesse malim 29. τρίτον δὲ Ὀλύμπιον] i. e. τρίτος ἀπ' Ὀλυμπίων

P. 408, 3. γὰρ] δέ? 4. φαίης] φαίην ex AB 6. γεγενῆσθαι] γεγεννηῆσθαι? ἔσται] λέγειν vel simile quid addendum videtur 8. ἀνῆρ] ἀῆρ ex AB 9. ζῶων] ζῶων τε?

Scribendam Berolini m. Octob. MDCCCLV.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΣΤΟΒΑΙΟΥ

ΑΠΟΛΟΓΙΟΝ

ΠΕΡΙ ΦΙΛΟΠΟΝΙΑΣ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΗΣ ΚΑΙ
ΟΤΙ ΑΣΤΥΦΟΡΟΝ ΤΟ ΟΚΝΕΙΝ. ΚΘ.

1 Σοφοκλέους Θυέστη.

Ὡς νυν τάχος στείλωμεν· οὐ γὰρ ἔσθ' ὅπως
σπουδῆς δικαίας μῶμος ἄψεται ποτε.

2 Ἡσιόδου ἔργων (21).

5 Εἰς ἕτερον γὰρ τίς τε ἰδὼν ἔργοιο χατίζων
πλούσιον, ὃς σπεύδει μὲν ἀρόμεναι ἡδὲ φυτεύειν,
οἶκόν τ' εὖ θέσθαι· ζηλοῖ δέ τε γείτονα γείτων
εἰς ἄφενος σπεύδοντ'. ἀγαθὴ δ' ἔρις ἦδε βροτοῖσι.

3 Ἐν ταυτῷ (308).

10 Ἐξ ἔργων δ' ἄνδρες πολύμηλοί τ' ἀφνειοί τε.
καί τ' ἐργαζόμενος πολὺ φίλτερος ἀθανάτοισιν.
ἔργων δ' οὐδὲν ὄνειδος, ἀεργίῃ δέ τ' ὄνειδος.
εἰ δέ κεν ἐργάζῃ, τάχα σὲ ζηλώσει ἀεργὸς
πλουτεῦντα· πλούτῳ δ' ἀρετὴ καὶ κῦδος ὀπηδεῖ.

15 4 Ἐν ταυτῷ (317).

Αἰδῶς δ' οὐκ ἀγαθὴ κεχρημένον ἄνδρα κομίζει,
αἰδῶς, ἥ τ' ἄνδρας μέγα σίνεται ἡδ' ὀνίνησιν.
αἰδῶς τοι πρὸς ἀνολβίῃ, θάρσος δὲ πρὸς ὄλβῳ.
χρήματα δ' οὐχ ἀρπακτά, θεόσδοτα πολλὸν ἀμείνω.

- 5 *Εὐριπίδου Ἡρακλειδῶν* (625).
Ἄδ' ἀρετὰ βαίνει διὰ μόχθων.
- 6 *Τοῦ αὐτοῦ Ἰφιγενείας* (Taur. 114).
Τοὺς πόνοους γὰρ ἀγαθοὶ
τολμῶσι, δειλοὶ δ' εἰσὶν οὐδὲν οὐδαμοῦ. 5
- 7 *Εὐριπίδης Λικυμνίῳ.*
Πόνος γάρ, ὥς λέγουσιν, εὐκλείας πατήρ.
- 8 *Ἐπιχάρμου.*
Τῶν πόνων πωλοῦσιν ἡμῖν πάντα τὰγάθ' οἱ θεοί.
- 9 *Εὐριπίδου Τηλέφου.* 10
Μοχθεῖν ἀνάγκη τοὺς θέλοντας εὐτυχεῖν.
- 10 *Κριτίου.*
Ἐκ μελέτης πλείους ἢ φύσεως ἀγαθοί.
- 11 *Εὐριπίδου Ἐρεχθέως.*
Ἐκ τῶν πόνων τοι τὰγάθ' αὔξεται βροτοῖς. 15
- 12 *Ἀναξανδρίδου.*
Τὸ συνεχὲς ἔργου παντὸς εὐρίσκει τέλος.
- 13 *Εὐριπίδου Ἀρχελάῳ.*
Σοὶ δ' εἶπον, ὦ παῖ, τὰς τύχας ἐκ τῶν πόνων
θηρᾶν· ὀρᾷς γὰρ σὸν πατέρα τιμώμενον. 20
- 14 *Εὐριπίδου Ἀρχελάου.*
Οὐκ ἔστιν ὅστις ἡδέως ζητῶν βιοῦν
εὐκλειαν εἰσεκτέησας, ἀλλὰ χρὴ πονεῖν.
- 15 *Τοῦ αὐτοῦ Φιλοκτήτῃ.*
Τοὺς γὰρ περισσοὺς καὶ τι πράσσοντας πλέον 25
τιμῶμεν ἄνδρας τ' ἐν πόλει νομίζομεν.
- 16 *Ὀκνῶ δὲ μόχθων τῶν πρὶν ἐκχεῖν χάριν.*

17 Μενάνδρου.

Δεῖ τοὺς πενομένους, μέχρι ἂν οὐ ζῶσιν, πόνειν.
ἀπραξία γὰρ λιτὸν οὐ τρέφει βίον.

18 Ἡσιόδου ἔργων (361).

5 Εἰ γάρ κεν καὶ σμικρὸν ἐπὶ σμικρῷ καταθεῖο,
καὶ θαμὰ τοῦτ' ἔρδοις, τάχα κεν μέγα καὶ τὸ γένοιτο.

19 Μενάνδρου.

Πάντα γὰρ
ταῖς ἐνδεδεχεῖαις καταπονεῖται πράγματα.

10 20 Εὐριπίδου Ἀνδρομέδας.

Εὐκλειαν ἔλαβον οὐκ ἄνευ πολλῶν πόνων.

21 Αἰσχύλου.

Φιλεῖ δὲ τῷ κάμνοντι συσπεύδειν θεός.

22 Εὐριπίδου Ἐρεχθεῖ.

15 Ἐκ τῶν πόνων τοι τὰγάθ' αὔξεται βροτοῖς,
ὁ δ' ἡδὺς αἰὼν ἢ κακὴ τ' ἀτολμία
οὔτ' οἶκον οὔτε βίον οὐδὲν ὠφελεῖ.

23 Εὐριπίδου Κρήσσαις.

Οὐκ ἂν δύναιο μὴ καμὼν εὐδαιμονεῖν,
20 αἰσχροὺν τε μοχθεῖν μὴ θέλειν νεανίαν.

24 Αἰσχύλου.

Καλὸν δὲ καὶ γέροντα μανθάνειν σοφά.

25 Σοφοκλέους Μάντεων.

Οὔτοι ποθ' ἄψει τῶν ἄκρων ἄνευ πόνου.

25 25^a Μοχθεῖν ἀνάγκη τοὺς θέλοντας εὐτυχεῖν.

26 Ἄπαντα τὰ καλὰ τοῦ πονοῦντος γίνεται.

27 Ἄπανθ' ὁ τοῦ ζητοῦντος εὐρίσκει πόνος.

28 Φιλήμονος Καταψευδομένου.

Πάντ' ἔστιν ἔξευρεῖν, ἂν μὴ τὸν πόνον
φεύγῃ τις, ὃς πρόσεστι τοῖς ζητουμένοις.

29 Ἐκ τοῦ φιλοπονεῖν γίγνεθ' ὧν θέλεις κρατεῖν.

30 Φιλήμονος.

www.libtool.com.cn

5

Ὡς ἡδέως μοι γέγρονε τὰ πρότερον κακά.
εἰ μὴ τότε' ἐπόνουν, νῦν ἂν οὐκ εὐφραινόμην.

31 Καρκίνου.

Οὐδεις ἔπαινον ἡδοναῖς ἐκτήσατο.

32 Εὐριπίδου Ἀρχελάω.

10

Οὐδεις γὰρ ὧν ῥάθυμος εὐκλεῆς ἀνὴρ,
ἀλλ' οἱ πόνοι τίκτουσι τὴν εὐανδρίαν.

33 Ἀλέξιδος Ἀχαϊῆδι.

Ὅτι πάντα τὰ ζητούμεν' ἔξευρίσκειται,
ἂν μὴ προαποστῇς μηδὲ τὸν πόνον φύγῃς.

15

ὅπου γὰρ εὐρήκασιν ἄνθρωποι τινες
μέρος τι τῶν θείων, τοσούτῳ τῷ τόπῳ
ἀπέχοντες, ἄστρων ἐπιτολὰς δύσεις, τροπὰς
ἐκλειψιν ἡλίου, τί τῶν κοινῶν κάτω
καὶ συγγενικῶν δύναιτ' ἂν ἄνθρωπον φυγεῖν;

20

34 Εὐριπίδου Ἰππολύτου.

Τῷ γὰρ πονοῦντι καὶ θεὸς συλλαμβάνει.

35 Θεοδέκτου.

Πολλὰ δεῖ

μοχθεῖν τὸν ἥξοντ' εἰς ἔπαινον εὐκλεῶς.

25

ῥάθυμία δὲ τὴν παραντίχ' ἡδονὴν
λαβοῦσα λύπας τῷ χρόνῳ τίκτειν φιλεῖ.

36 Εὐριπίδου Σθενοβοΐας.

Ἄνευ τύχης γὰρ, ὥσπερ ἡ παροιμία,
πόνος μονωθεὶς οὐκέτ' ἀλγύνει βροτούς.

30

37 Σοφοκλέους.

Μόχθου γὰρ οὐδείς τοῦ παρελθόντος λόγος.

38 Σοφοκλέους Λαοκόωντος.

Πόνου μεταλλαχθέντος οἱ πόνοι γλυκεῖς.

5 39 Ἀγάθωνος.

Ἰδίας ὁδοὺς ζητοῦσι φιλόπονοι φύσεις.

40 Φιλίσκου.

Οὐκ ἔστιν, ὦ μάταιε, σὺν ῥαθυμίᾳ
τὰ τῶν πονούντων μὴ πονήσαντας λαβεῖν.

10 41 Ξενοφάνους.

Οὗ τοι ἅπ' ἀρχῆς πάντα θεοὶ θνητοῖς ὑπέδειξαν,
ἀλλὰ χρόνῳ ζητοῦντες ἐφευρίσκουσιν ἄμεινον.

42 Ἰππώνακτος.

Χρόνος δὲ φευγέτω σε μηδὲ εἰς ἀργός.

15 43 Ἀπολλοδώρου.

Χρόνον γὰρ εἰς τὰ πράγματ' ἂν λάβῃς,
ἅπαντα λήξει καὶ κατασταλήσεται.

44 Εὐριπίδου Ἀρχελάου.

Σὺν μυρίοισι τὰ καλὰ γίγνεται πόνοις.

20 45 Μενάνδρου Δυσκόλου.

Οὐδενὸς χορὴ πράγματος
τὸν εὖ πονοῦνθ' ὅλως ἀπογνῶναί ποτε,

46 Ἀλωτὰ γίγνεται ἐπιμελείᾳ καὶ πόνῳ
ἅπαντα.

25 47 Μενάνδρου Εὐνούχου.

Πάντα τὰ ζητούμενα
δεῖσθαι μερίμνης φασὶν οἱ σοφώτεροι.

48 Σοφοκλέους Οιδίποδος (R. 110).

Τὸ ζητούμενον
ἀλώτον, ἐκφεύγει δὲ τὰ μελούμενον.

50 Εὐριπίδου (Suppl. 323).

Σὴ πατρίς ἐν γὰρ τοῖς πόνοισιν αὖξεται.
αἶ δ' ἥσυχoi σκοτεινὰ πράσσουσιν πόλεις,
σκοτεινὰ καὶ βλέπουσιν εὐλαβούμεναι.

51 Ἀντιφάνους.

Τῆς ἐπιμελείας δοῦλα πάντα γίγνεται.

52 Βίωνος Σμυρναίου βουκολικῶν. 10

Ἐκ θαμινᾶς ῥαθάμιγγος, ὅπως λόγος, ἀεναοῖσας
χά λίθος ἐς ῥωχμὸν κοιλαίνεται.

53 Τοῦ αὐτοῦ.

Οὐ καλὸν ὦ φίλε πάντα χρόνον ποτὶ τέκτονα
φοιτῆν,
μηδ' ἐπὶ πάντ' ἄλλω χρέος ἰσχύμεν, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς
τεχνᾶσθαι σύριγγα, πέλει δέ τοι εὐμαρὲς ἔργον.

54 Ἐπιχάρμου.

Ἀ δὲ μελέτα φύσιος ἀγαθᾶς πλεῦνα δωρεῖται,
φίλοι.

55 Εὐριπίδου Τηλέφω.

Οὐ τᾶρ' Ὀδυσσεύς ἐστιν αἰμύλος μόνος·
χρεία διδάσκει, καὶ βραδύς τις ἦ, σοφόν.

56 Εὐριπίδου.

Οὐκ αἰσχροὺς οὐδὲν τῶν ἀναγκαίων βροτοῖς.

57 Τοῦ αὐτοῦ Ἀνδρομέδα.

Ἄλλ' ἡδύ τοι σωθέντα μεμνηῆσθαι πόνων.

58 Αἰλιανοῦ.

Σόλων ὁ Ἀθηναῖος Ἐξηκεστίδου παρὰ πότον τοῦ

ἀδελφιδοῦ αὐτοῦ μέλος τι Σαπφοῦς ἄσαντος, ἥσθη
τῷ μέλει καὶ προσέταξε τῷ μειρακίῳ διδάξαι αὐτόν.
ἐρωτήσαντος δὲ τινὸς διὰ ποίαν αἰτίαν τοῦτο ἐσπού-
δακεν, ὃ δὲ ἔφη "ἵνα μαθὼν αὐτὸ ἀποθάνω."

www.libtool.com.cn

5 59 Εὐσεβίου.

Πόνοι οἱ ἐκούσιοι πόνοισι τοῖσι μετὰ ταῦτα ἀναγ-
καίοισι, ὥστε αὐτοὺς εὐπετεστέρους παρασκευασθῆ-
ναι, προπονέονται.

60 Αἰλλιανοῦ (Var. hist. 7, 7).

10 Δημοσθένης ὁ Δημοσθένους, εἰ ἔμελλε τῆς ὕστε-
ραιάς ἔσεσθαι ἐκκλησίᾳ, ἀλλὰ ἐκείνός γε διὰ τῆς νυ-
κτὸς ἡγρόπνει πάσης, διαφροντίζων δηλονότι καὶ
ἐκμανθάνων ταῦτα ἃ ἔμελλεν ἐρεῖν. ὁ τοίνυν Πυθέας
ἐκ τούτων ἔμοι δοκεῖν ἀπέσκωπτεν εἰς αὐτὸν ἐπιλε-
15 γων αὐτοῦ τὰ ἐνθυμήματα ἐλλυχνίων ὅζειν.

61 Δημοσθένους κατὰ Φιλίππου (I p. 41).

Φύσει δ' ὑπάρχει τοῖς παροῦσι τὰ τῶν ἀπόντων,
καὶ τοῖς ἐθέλουσι πονεῖν καὶ κινδυνεύειν τὰ τῶν ἀμε-
λούντων.

20 62 Θουκυδίδου (V, 69).

"Εργων ἐκ πολλοῦ μελέτη πλεῖον σώζει ἢ λόγων
δι' ὀλίγου καλῶς ῥηθέντων παραινέσις.

63 Δημοκρίτου.

Οἱ ἐκούσιοι πόνοι τὴν τῶν ἀεκουσίων ὑπομονὴν
25 ἐλαφροτέρην παρασκευάζουσι.

64 Τοῦ αὐτοῦ.

Πόνος συνεχῆς ἐλαφρότερος ἑωυτοῦ συνηθείη
γίνεται.

65 Ἀντισθένης.

Ἦδονάς τὰς μετὰ τοὺς πόνους διωκτέον, ἀλλ' οὐχὶ τὰς πρὸ τῶν πόνων.

66 Δημοκρίτου.

Πλέονες ἐξ ἀσκήσιος ἀγαθοὶ γίνονται ἢ ἀπὸ φύσιος.

67 Τοῦ αὐτοῦ.

Τὸ αἰεὶ μέλλειν ἀτελέας ποιεῖ τὰς πρῆξις.

68 Σωκράτης.

Σωκράτης ἐν γήρῳ καθαρίζων παρὰ Κόννῳ τῷ καθαρωδῷ ἐτύγγανε· καὶ τινὸς εἰπόντος “καθαρίζεις¹⁰ τηλικούτος ὢν;” “κρεῖττον” εἶπεν “ὀψιμαθῇ εἶναι ἢ ἀμαθῇ.”

69 Φαβωρίνου.

Γραῦν τινα φασὶ μόσχον μικρὸν ἀραμένην καὶ τοῦτο καθ' ἡμέραν ποιοῦσαν λαθεῖν βοῦν φέρονσαν.¹⁵

70 Ἐκ τῶν Ἀριστοτέλους χρεῖων.

Λᾶσος ὁ Ἑρμιονεὺς ἐρωτηθεὶς τί εἴη σοφώτατον “ἢ πείρα” ἔφη.

71 Ξενοφῶντος Ἀγησιλάου (XI, 9).

Δόξης δ' οὐδεμιᾶς ἦρα ἥς οὐκ ἐξεπονεῖτο.

72 Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ πρώτου (4, 5) τῆς παιδείας.

Οὐκ ἀπεδίδρασκεν ἐκ τοῦ ἠττᾶσθαι εἰς τὸ μὴ ποιεῖν ἢ ἠττῶτο, ἀλλ' ἐκυλινδεῖτο ἐν τῷ πειραᾶσθαι αὐθις ἄμεινον ποιεῖν.

73 Τοῦ αὐτοῦ (Cyr. VIII, 1, 38).

Κῦρος ἐστὶ βασιλέως καὶ ἀδελφὸς καὶ υἱὸς καὶ ἄρχει πολλῆς χώρας, κάκεῖνος οὗτ' ἂν ἀριστήσειεν οὔτε δειπνήσειεν πρὶν ἰδρῶσαι.

74 Ξενοφῶντος ἐκ τοῦ α' (5, 9) τῆς Κύρου
παιδείας.

Καίτοι ἔγωγε οἶμαι οὐδεμίαν ἀρετὴν ἀσκεῖσθαι
ὑπ' ἀνθρώπων, ὥς μηδὲν πλέον ἔχωσιν οἱ ἀγαθοὶ γε-
5 νόμενοι τῶν πονηρῶν· ἀλλ' οἷτε τῶν παρὰντίκα ἡδο-
νῶν ἀπεχόμενοι, οὐχ ἵνα μηδέποτε εὐφρανθῶσι τοῦτο
πράττουσιν, ἀλλ' ὅπως διὰ ταύτην τὴν ἐγκράτειαν
πολλαπλάσια εἰς τὸν ἔπειτα χρόνον εὐφραίνωνται,
οὕτω παρασκευάζονται· οἷτε λέγειν προθυμούμενοι
10 δεινοὶ γενέσθαι, οὐχ ἵνα εὖ λέγοντες μηδέποτε παύ-
σωνται τοῦτο μελετῶσιν, ἀλλ' ἐλπίζοντες τῷ λέγειν εὖ
πείθοντες πολλοὺς ἀνθρώπους, μεγάλα ἀγαθὰ δια-
πράξασθαι· οἷτε αὖ τὰ πολεμικὰ ἀσκοῦντες, οὐχ ὥς
μαχόμενοι μηδέποτε παύσωνται τοῦτ' ἐκπονοῦνται,
15 ἀλλὰ νομίζουσι καὶ οὗτοι τὰ πολεμικὰ ἀγαθὰ γενό-
μενοι πολὺν μὲν ὄλβον, πολλὴν δὲ εὐδαιμονίαν, με-
γάλας δὲ τιμὰς καὶ τῇ πόλει καὶ αὐτοῖς περιάψειν.
εἰ δέ τινες ταῦτα ἐκπονήσαντες, πρὶν τινα ἀπ' αὐτῶν
καρπὸν κομίσασθαι αὐτοὺς γῆραι ἀδυνάτους γινομέ-
20 νους περιεῖδον, ὅμοιον ἔμοιγε δοκοῦσι πεπονθέναι
οἷον εἴ τις γεωργὸς ἀγαθὸς προθυμηθεὶς γενέσθαι
καὶ εὖ σπείρων καὶ εὖ φυτεύων, ὅτε ἀποκαρποῦσθαι
ταῦτα θέοι, ἐφ' ἣν τὸν καρπὸν ἀσυγκόμιστον εἰς τὴν γῆν
πάλιν καταρρεῖν· καὶ εἴ τις ἀθλητῆς πολλὰ πονήσας
25 καὶ ἀξιόνικος γενόμενος ἀναγώνιστος διατελέσειεν,
οὐδ' ἂν οὗτος ἔμοιγε δοκεῖ δικαίως ἀνάτιος εἶναι
ἀφροσύνης.

75 Μουσωνίου ἐκ τοῦ ὅτι πόνοῦ καταφρο-
νητέον.

30 Πρὸς δὲ τὸ ῥᾶον καὶ προθυμότερον ὑφίστασθαι
τῶν πόνων ἐκείνους, οὓς ἂν ὑπὲρ ἀρετῆς καὶ καλοκα-

γαθίας μέλλωμεν πονεῖν, ταῦτα λελογίσθαι χρήσιμα, πόσα μὲν πονοῦσιν ἔνιοι δι' ἐπιθυμίας κακὰς, ὥσπερ οἱ ἑρῶντες ἀκολάστως, πόσα δ' ὑπομένουσιν ἄλλοι τοῦ κερδαίνειν χάριν, πόσα δ' αὖτε κακοπαθοῦσιν ἔνιοι θηρώμενοι δόξαν, καὶ οὔτοι πάντες ὑπομένουσιν 5 αὐθαίρετοι πᾶσαν ταλαιπωρίαν. ἄρ' οὖν οὐχὶ δεινὸν ἐκείνους μὲν ὑπὲρ οὐδενὸς τῶν καλῶν ἀνέχεσθαι ταῦτα πάσχοντας, ἡμᾶς δ' ὑπὲρ καλοκαγαθίας, καὶ τοῦ κακίαν μὲν ἐκφυγεῖν τὴν λυμαιομένην ἡμῶν τὸν βίον, κτήσασθαι δὲ ἀρετὴν ἣ τις ἀπάντων τῶν ἀγα- 10 θῶν ἐστὶ χορηγός, μὴ πάντα πόνον ἐτοιμῶς ὑφίστασθαι; καίτοι οὐδ' ἂν εἴποι τις ὅσῳ κρεῖττον ἀντὶ μὲν τοῦ πονεῖν ἵνα τύχη τις γυναικὸς ἀλλοτριᾶς, τὸ πονεῖν ἵνα παιδαγωγῇ τὰς ἐπιθυμίας τὰς ἑαυτοῦ· ἀντὶ δὲ τοῦ περὶ χρημάτων ταλαιπωρεῖν τὸ ἀσκεῖν ὥστε 15 ὀλίγων δεῖσθαι· πρὸ δὲ τοῦ πράγματα ἔχειν ὑπὲρ δόξης τὸ πραγματεύεσθαι ὅπως μὴ δοξοκόπος ἦ· πρὸ δέ γε τοῦ ζητεῖν ὅπως ᾧ φθονεῖ τις κακοποιήσῃ τοῦτον, τὸ σκοπεῖν ὅπως μὴ φθονήσῃ μηδενί· καὶ πρό γε τοῦ δουλεύειν τισὶ καλουμένοις φίλοις, ὥσπερ οἱ κόλακες, 20 τὸ κακοπαθεῖν ἵνα κτήσῃται φίλους ἀληθινούς· καθόλου δὲ τοῦ πονεῖν πᾶσιν ἀνθρώποις ἀναγκαίου ὄντος, τοῖς τε τῶν κρειττόνων ὀρεγομένοις καὶ τοῖς τῶν χειρόνων, τὸ μὴ πολλῶ εἶναι προθυμοτέρους πονεῖν τοὺς τὰ κρεῖττω μετιόντας ἢ οἷς ἐλπίδες μικραὶ τῶν 25 πόνων εἰσὶν, ἀτοπώτατον. ἀλλ' οἱ μὲν ἄρα θαυματοποιοὶ δύσκολα οὕτως ὑφίστανται πράγματα καὶ τὴν ζωὴν παραβάλλονται τὴν ἑαυτῶν, οἱ μὲν εἰς μαχαίρας κυβιστῶντες, οἱ δ' ἐπὶ κάλων μετέωροι βαδίζοντες, οἱ δ' ὥσπερ ὄρνεα πετόμενοι διὰ τοῦ ἀέρος, ὧν τὸ 30 σφάλμα θάνατός ἐστι. καὶ ταῦτα πάντα δρῶσι μικροῦ χάριν μισθοῦ· ἡμεῖς δ' οὐκ ἀνεξόμεθα ταλαιπωρεῖν

ὑπὲρ εὐδαιμονίας ὅλης; οὐ γὰρ ἄλλο τί γε τέλος ἐστὶ τοῦ γενέσθαι ἀγαθὸν ἢ τὸ εὐδαιμονεῖν καὶ ζῆν μακαρίως εἰς τὸ λοιπόν. εἰκότως δ' ἄν τις λογίζοιτο καὶ τὸ τῶν ζώων ἐνίων ὁποῖόν ἐστι, πάνυ τι δυνάμενον
 5 ἐντρέπειν ἡμᾶς φιλοπόνοῦς εἶναι, οἱ γοῦν ὄρτυγες καὶ ἀλεκτρονίδες οὐτ' ἀρετῆς ἐπαίοντες οὐδὲν ὥσπερ ὁ ἄνθρωπος, οὔτε τὸ καλὸν καὶ δίκαιον εἰδότες, οὐδ' ὑπὲρ τοιούτου πονοῦντες οὐθενός, ὅμως μαχόμενοι πρὸς ἀλλήλους καὶ πηρούμενοι ἀνέχονται καὶ μέχρι
 10 θανάτου καρτεροῦσιν, ὥστε μὴ ἡττᾶσθαι θατέρου ὁ ἕτερος. πόσω δὴ μᾶλλον εἰκὸς ἡμᾶς ἀνέχεσθαι τε καὶ καρτερεῖν, ὅταν ἐπιστώμεθα διὰ τι τῶν καλῶν κακοπαθοῦντες, ἢ ἵνα φίλοις βοηθήσωμεν ἢ πόλιν ὠφελήσωμεν, ἢ ἵνα γυναικῶν ἢ τέκνων ὑπερμαχήσωμεν,
 15 τὸ δὲ μέγιστον καὶ κυριώτατον, ἵν' αὐτοὶ ἀγαθοὶ ὦμεν καὶ δίκαιοι καὶ σώφρονες; ὃ δὴ καὶ πόνων οὐ παραγίνεται οὐδενί. ὅθεν ἐπεισὶ μοι λέγειν, ὥς ὁ μὴ θέλων πονεῖν σχεδὸν καταδικάζει αὐτὸς αὐτοῦ μηδενὸς εἶναι ἀγαθοῦ ἄξιος, ὅτι τὰ ἀγαθὰ πόνῳ πάντα κτώμεθα.
 20 ταῦτα μὲν καὶ τοιαῦθ' ἕτερα εἶπε τότε, ἐπεγείρων καὶ παρορμῶν τοὺς παρόντας πόνου μὴ καταφρονεῖν.

76 Ξενοφῶντος (Ven. 12, 1).

Περὶ μὲν αὐτῶν τῶν πράξεων τῶν ἐν τοῖς κυνηγεσίῳις εἴρηται· ὠφελήσονται δ' οἱ ἐπιθυμήσαντες
 25 τούτου τοῦ ἔργου πολλά. ὑγίειάν τε γὰρ τοῖς σώμασι παρασκευάζει, καὶ ὁρᾶν καὶ ἀκούειν μᾶλλον, γηράσκειν δὲ ἡττον· τὰ δὲ πρὸς τὸν πόλεμον μάλιστα παιδεύει. πρῶτον μὲν γὰρ τὰ ὅπλα ὅταν ἔχοντες πορεύωνται ὁδοὺς χαλεπὰς, οὐκ ἀπεροῦσιν· ἀνέχονται
 30 γὰρ τοὺς πόνους διὰ τὸ εἰθίσθαι μετὰ τούτων αἰρεῖν τὰ θηρία. ἔπειτα εὐνάζεσθαι τε σκληρῶς δυνατοὶ

ἔσονται καὶ φύλακες εἶναι ἀγαθοὶ τοῦ ἐπιταττομένου· ἐν δὲ ταῖς προσόδοις ταῖς πρὸς τοὺς πολεμίους ἅμα οἱοί τε ἔσονται ἐπιέναι καὶ τὰ παραγγελλόμενα ποιεῖν, διὰ τὸ οὕτω καὶ αὐτοὶ αἰρεῖν τὰς ἄγρας. τεταγμένοι δὲ ἐν τῷ πρόσθεν οὐ λείψουσιν τὰς τάξεις, διὰ τὸ καρ- 5 τερεῖν δύνασθαι. ἐν φυγῇ δὲ τῶν πολεμίων ὀρθῶς καὶ ἀσφαλῶς διώχονται τοὺς ἐναντίους ἐν παντὶ χωρίῳ διὰ συνήθειαν. δυστυχήσαντος δὲ οἰκείου στρατοπέδου ἐν χωρίοις ὑλῶδεσι καὶ ἀποκρήμνοις ἢ ἄλλως χαλεποῖς, οἱοί τ' ἔσονται τε καὶ αὐτοὶ σῶζεσθαι μὴ 10 αἰσχυρῶς καὶ ἑτέρους σῶζειν. ἡ γὰρ συνήθεια τοῦ ἔργου παρέξει αὐτοῖς πλεον τι εἰδέναι. καὶ ἤδη τινὲς τῶν τοιούτων πολλοῦ ὄχλου συμμάχων τρεφθέντος τῇ αὐτῶν εὐταξίᾳ καὶ θράσει διὰ δυσχωρίαν ἀμαρτύνοντας τοὺς πολεμίους νενικηκότας ἀναμαχόμε- 15 νοι ἐτρέψαντο. αἰ γὰρ ἐστὶ τοῖς τὰ σώματα καὶ τὰς ψυχὰς εὖ ἔχουσιν ἐγγὺς τὸ εὐτυχεῖν.

77 Τοῦ αὐτοῦ (ib. 12, 10).

Λέγουσι δὲ τινες ὡς οὐ χρή ἐρᾶν κυνηγεσίῳ, ἵνα μὴ τῶν οἰκείων ἀμελῶσιν, οὐκ εἰδότες ὅτι οἱ τὰς 20 πόλεις καὶ τοὺς φίλους εὖ ποιοῦντες πάντες τῶν οἰκείων ἐπιμελέστεροί εἰσιν. εἰ οὖν οἱ φιλοκυνηγῆται παρασκευάζουσιν αὐτοὺς τῇ πατρίδι χρησίμους εἶναι τὰ μέγιστα, οὐδ' ἂν τὰ ἴδια ἀργοὶ εἴσι· σὺν γὰρ τῇ πόλει καὶ σῶζεται καὶ ἀπόλλυται τὰ οἰκεῖα ἐκάστου· 25 ὥστε πρὸς τοῖς αὐτῶν καὶ τὰ τῶν ἄλλων ἰδιωτῶν οἱ τοιοῦτοι σῶζουσι. πολλοὶ δὲ ὑπὸ φόβου ἀλόγιστοι τῶν ταῦτα λεγόντων αἰρουῦνται διὰ τὴν αὐτῶν κακίαν ἀπολέσθαι μᾶλλον ἢ ἑτέρων ἀρετῇ σῶζεσθαι. αἱ γὰρ ἡδοναὶ πολλαὶ καὶ κακαί, ὧν ἡττώμενοι λέγειν ἢ πράτ- 30 τειν ἐπαίρονται τὰ χεῖρω· εἴτα ἐκ μὲν τῶν ματαίων

λόγων ἐχθρας ἀναιροῦνται, ἐκ δὲ τῶν κακῶν ἔργων νόσους καὶ ζημίας καὶ θανάτους καὶ αὐτῶν καὶ παιδῶν καὶ φίλων, ἀναισθήτως μὲν τῶν κακῶν ἔχοντες, τῶν δὲ ἡδονῶν πλεόν τῶν πολλῶν αἰσθανόμενοι.

78 Μουσῶν γὰρ περὶ ἀσκήσεως.

- 5 Παρώρμα δὲ πρὸς ἄσκησιν τοὺς συνόντας ἐντεταμένως ἀεὶ τοιοῦσδὲ τισι λόγοις χρῶμενος. ἡ ἀρετὴ, ἔφη, ἐπιστήμη ἐστὶν οὐ θεωρητικὴ μόνον ἀλλὰ καὶ πρακτικὴ, καθάπερ ἢ τε ἰατρικὴ καὶ ἡ μουσικὴ. δεῖ οὖν ὥσπερ τὸν ἰατρὸν καὶ τὸν μουσικὸν μὴ μόνον
10 ἀνελιηφέναι τὰ θεωρήματα. τῆς αὐτοῦ τέχνης ἑκάτερον, ἀλλὰ καὶ γεγυμνάσθαι πράττειν κατὰ τὰ θεωρήματα, οὕτω καὶ τὸν ἐσόμενον ἀγαθὸν ἄνδρα μὴ μόνον ἐκμανθάνειν ὅσα μαθήματα φέρει πρὸς ἀρετὴν, ἀλλὰ καὶ γυμνάζεσθαι κατὰ ταῦτα φιλοτιμίως καὶ φιλοπό-
15 νως. ἐπεὶ πῶς μὲν ἂν εὐθὺς γένοιτό τις σώφρων, εἰ μόνον εἰδείη ὅτι οὐ χρὴ ἡττᾶσθαι ἡδονῶν, ἀγύμναστος δ' εἴη ἀντέχειν ταῖς ἡδοναῖς; πῶς δ' ἂν δίκαιός τις γένοιτο, μεμαθηκὼς μὲν ὅτι χρὴ τὸ ἴσον ἀγαπᾶν, μὴ μεμελετηκὼς δὲ φεύγειν τὸ πλεονεκτεῖν; πῶς δ'
20 ἂν ἀνδρίαν κτησαίμεθα, τὸ μὲν ὅτι μὴ φοβερὰ τὰ δοκοῦντα τοῖς πολλοῖς δεινὰ κατανενοηκότες, ἄφοβοι δ' εἶναι εἰς αὐτὰ μὴ μεμελετηκότες; πῶς δ' ἂν φρόνιμοι γενοίμεθα, τὰ μὲν ὥς ἀληθῶς ἀγαθὰ καὶ κακὰ τίνα ἐστὶν ἐγνωκότες, μὴ γεγυμνασμένοι δὲ καταφρονεῖν
25 τῶν δοκούντων ἀγαθῶν; διὸ χρὴ τῇ μαθήσει τῶν προσηκόντων ἀρετῇ ἐκάστη μαθημάτων καὶ τὴν ἄσκησιν ἐπακολουθεῖν πάντως, εἴγε μέλλει καὶ αὐτῆς τῆς μαθήσεως ὄφελός τι γενήσεσθαι ἡμῖν. καὶ τοσούτω γε χρὴ μᾶλλον ἀσκεῖν τὸν φιλοσοφεῖν ἀξιοῦντα ἢ
30 περὶ τὸν ἰατρικῆς ἢ τινος τέχνης ὁμοίας ἐφιέμενον, ὅσῳ καὶ μείζον καὶ δυσκατεργαστότερον φιλοσοφία

παντὸς ἐπιτηδεύματος ἑτέρου. καὶ γὰρ οὖν ἐπὶ μὲν
 τὰς ἄλλας τέχνας ἔρχονται οἱ ἐφιέμενοι αὐτῶν, οὐ προ-
 διεφθαρμένοι τὰς ψυχὰς οὐδ' ἐναντία μεμαθηκότες
 οἷς μαθήσεσθαι μέλλουσιν· οἱ δὲ φιλοσοφεῖν ἐπιχει-
 ροῦντες, ἐν διαφθορᾷ γεγενημένοι πρότερον πολλῇ 5
 καὶ ἔμπεπλησμένοι κακίας, οὕτω μετίασι τὴν ἀρετὴν,
 ὥστε καὶ ταύτῃ πλείονος δεηθῆναι τῆς ἀσκήσεως. πῶς
 οὖν καὶ τίνα τρόπον τούτοις ἀσκητέον; ἐπεὶ τὸν ἄν-
 θρωπον οὔτε ψυχὴν εἶναι μόνον συμβέβηκεν οὔτε
 σῶμα μόνον, ἀλλὰ τι σύνθετον ἐκ τοῖν δυοῖν τούτοιν, 10
 ἀνάγκη τὸν ἀσχοῦντα ἀμφοῖν ἐπιμελεῖσθαι, τοῦ μὲν
 κρείττονος μᾶλλον ὥσπερ ἄξιον, τουτέστι τῆς ψυχῆς·
 καὶ θατέρου δέ, εἶγε μέλλει μηδὲν ἐνδεῶς ἔχειν τοῦ
 ἀνθρώπου μέρος. δεῖ γὰρ δὴ καὶ τὸ σῶμα παρε-
 σκευάσθαι καλῶς πρὸς τὰ σώματος ἔργα τὸ τοῦ φιλο- 15
 σοφοῦντος, ὅτι πολλάκις αἱ ἀρεταὶ καταχρῶνται τούτῳ
 ὄντι ὀργάνῳ ἀναγκαιῷ πρὸς τὰς τοῦ βίου πράξεις.
 τῆς οὖν ἀσκήσεως ἢ μὲν τις διὰ τῆς ψυχῆς μόνης γί-
 νοιτ' ἂν ὀρθῶς, ἢ δέ τις κοινὴ ταύτης τε καὶ τοῦ σώ-
 ματος. κοινὴ μὲν οὖν ἄσκησις ἀμφοῖν γενήσεται, συν- 20
 εθιζομένων ἡμῶν ῥίγει θάλαπαι, δίψει λιμῶ, τροφῆς
 λιτότητι κοίτης σκληρότητι, ἀποχῇ τῶν ἡδέων ὑπο-
 μονῇ τῶν ἐπιπόνων. διὰ γὰρ τούτων καὶ τῶν τοιού-
 των ῥώννυται μὲν τὸ σῶμα καὶ γίνεται δυσπαθές τε
 καὶ στερεὸν καὶ χρήσιμον πρὸς ἅπαν ἔργον, ῥώννυται 25
 δὲ ἡ ψυχὴ γυμναζομένη διὰ μὲν τῆς ὑπομονῆς τῶν
 ἐπιπόνων πρὸς ἀνδρίαν, διὰ δὲ τῆς ἀποχῆς τῶν ἡδέων
 πρὸς σωφροσύνην. διὰ δὲ τῆς ψυχῆς ἄσκησις ἐστὶ
 πρῶτον μὲν τὰς ἀποδείξεις προχείρους ποιεῖσθαι, τὰς
 τε περὶ τῶν ἀγαθῶν τῶν δοκούντων ὥς οὐκ ἀγαθὰ, 30
 καὶ τὰς περὶ τῶν κακῶν τῶν δοκούντων ὥς οὐ κακά,
 καὶ τὰ ἀληθῶς ἀγαθὰ γνωρίζειν τε καὶ διακρίνειν

ἀπὸ τῶν μὴ ἀληθῶς ἐθίζεσθαι· εἶτα δὲ μελετᾶν μήτε
 φεύγειν μηδὲν τῶν δοκούντων κακῶν μήτε διώκειν
 μηδὲν τῶν δοκούντων ἀγαθῶν, καὶ τὰ μὲν ἀληθῶς
 κακὰ πάσῃ μηχανῇ ἐκτρέπεσθαι, τὰ δὲ ἀληθῶς ἀγα-
 5 θὰ παντὶ τρόπῳ μετέρχεσθαι.

Ἐν κεφαλαίῳ μὲν οὖν σχεδὸν εἴρηται ὁποῖος ἐκά-
 τερος τρόπος ἀσκήσεως· οὐ μὲν ἀλλὰ καὶ κατὰ μέρος
 ὥς ποιητέον ἕκαστα πειράσομαι εἰπεῖν, οὐ διακρίνων
 οὐδὲ χωρίζων οὐκέτι τὰ τε κοινὰ τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ
 10 σώματος ἀσκήματα καὶ τὰ ἴδια τῆς ψυχῆς, ἀλλ' ἀναμῖξ
 τὰ ἑκατέρου μέρους διεξιὼν. οὐκοῦν ἐπειδὴ ταῦτα
 μὲν τυγχάνομεν ἀκηκοότες τε καὶ ὑπειληφότες; ὅσοι
 γε φιλοσόφου διατριβῆς μετεσχέκαμεν, ὥς οὔτε πόνος
 οὔτε θάνατος οὔτε πενία κακὸν οὐδαμῶς ἐστίν, οὐδ'
 15 ἄλλο τι τῶν κακίας ἀπηλλαγμένων· οὐδ' αὖ πάλιν
 ἀγαθὸν πλοῦτος ζωὴ ἡδονή, οὐδ' ἄλλο τι ἕτερον τῶν
 μὴ μετεχόντων ἀρετῆς· ὅμως δὲ καὶ ταῦθ' ὑπειληφό-
 τες διὰ τὴν ἀπὸ παιδῶν εὐθυς γεγονυῖαν ἡμῖν δια-
 φθορὰν καὶ τὴν ὑπὸ τῆς διαφθορᾶς συνήθειαν πονη-
 20 ράν, πόνου μὲν προσερχομένου κακὸν ἡγούμεθα
 προσέρχεσθαι ἑαυτοῖς, ἡδονῆς δὲ παραγινόμενης
 ἀγαθὸν ἡγούμεθα παραγίνεσθαι ἡμῖν· καὶ τὸν μὲν
 θάνατον ὥς ἐσχάτην συμφορὰν πεφρόκαμεν, τὴν δὲ
 ζωὴν ὥς τῶν ἀγαθῶν μέγιστον ἀσπάζόμεθα· καὶ δι-
 25 δόντες μὲν ἀργύριον ὥς βλαπτόμενοι λυπούμεθα,
 λαμβάνοντες δὲ ὥς ὠφελούμενοι χαίρομεν. παρα-
 πλησίως δὲ καὶ ἐπὶ πλειόνων ἄλλων οὐκ ἀκολουθῶς
 ταῖς ὁρθαῖς ὑπολήψεσι τοῖς πράγμασι χρώμεθα, τῷ
 δὲ φανύῳ ἔθει μᾶλλον ἀκολουθοῦμεν. ἐπεὶ οὖν
 30 ταῦτα φημι ταύτῃ ἔχειν, δεῖ τὸν ἀσχοῦντα ζητεῖν πε-
 ριγίνεσθαι ἑαυτῷ τῇ μὲν ἡδονῇ μὴ ἀσμενίζειν, τὸν
 πόνον δὲ μὴ ἐκτρέπεσθαι, καὶ τῷ μὲν ζῆν μὴ φιλη-

δεῖν τὸν δὲ θάνατον μὴ δεδιέναι, καὶ ἐπὶ χρημάτων μὴ προτιμᾶν τοῦ προῖεσθαι τὸ λαμβάνειν.

79 Πλουτάρχου ἐκ τοῦ περὶ εὐθυμίας (465 c).

Ὁ μὲν οὖν εἰπὼν ὅτι δεῖ τὸν εὐθυμεῖσθαι μέλ- 5
λοντα μὴ πολλὰ πρήσσειν μήτε ἰδίῃ μήτε ξυνῇ, πρῶ-
τον μὲν ἡμῖν πολυτελῇ τὴν εὐθυμίαν καθίστησι γι-
νομένην ὥνιον ἀπραξίας, οἷον ἀρρώστῳ παραινῶν
ἐκάστῳ "μέν' ὦ ταλαίπωρ' ἀτρέμα σοῖς ἐν δεμνίοις."
καίτοι κακὸν μὲν ἀναισθησία σώματι φάρμακον ἀπο- 10
νοίας· οὐδὲν δὲ βελτίων ψυχῆς ἰατρὸς ὁ ῥαθυμία καὶ
μαλακία καὶ προδοσία φίλων καὶ οἰκείων καὶ πατρί-
δος ἐξαίρων τὸ ταραχῶδες αὐτῆς καὶ λυπηρόν....

Ὅθεν οὐδὲ Ἐπίκουρος οἶεται δεῖν ἡσυχάζειν, ἀλ- 15
λὰ τῇ φύσει χρῆσθαι πολιτενομένους καὶ πράσσοντας
τὰ κοινὰ τοὺς φιλοτίμους καὶ φιλοδόξους, ὥς μᾶλλον
ὑπὸ ἀπραγμοσύνης ταραττεσθαι καὶ κακοῦσθαι πε-
φυκότας, ἢ ὧν ὀρέγωνται μὴ τυγχάνωσιν. ἀλλ' ἐκεῖ-
νος μὲν ἄτρεπος οὐ τοὺς δυναμένους τὰ κοινὰ πράτ-
τειν προτρεπόμενος, ἀλλὰ τοὺς ἡσυχίαν ἄγειν μὴ δυ- 20
ναμένους. δεῖ δὲ μὴ πλήθει μηδὲ ὀλιγότητι πραγμά-
των, ἀλλὰ τῷ καλῷ καὶ τῷ αἰσχυρῷ τὸ εὐθυμον ὀρίζειν
καὶ τὸ δύσθυμον. τῶν γὰρ καλῶν παράλειψις οὐχ
ἦττον ἢ τῶν βλαβερῶν ἢ πρᾶξις ἀνιαιρόν ἐστι καὶ τα-
ραχῶδες. 25

80 Πρωταγόρου.

Πρωταγόρας ἔλεγε μηδὲν εἶναι μήτε τέχνην ἄνευ
μελέτης μήτε μελέτην ἄνευ τέχνης.

81 Πλάτωνος (Polit. VII p. 535).

Πρῶτον μὲν φιλοπονία οὐ χολὸν δεῖ εἶναι τὸν 30
ἀψάμενον, τὰ μὲν ἡμίσεα φιλόπονον, τὰ δὲ ἡμίσεα

ἄπονον. ἔστι δὲ τοῦτο, ὅταν τις φιλογυμναστὴς μὲν ἦ καὶ φιλομόχθηρος καὶ πάντα τὰ διὰ τοῦ σώματος διαπονῇ, μὴ φιλομαθὴς δὲ μηδὲ φιλήκοος μηδὲ ζητητικός, ἀλλ' ἐν πᾶσι τούτοις μισοπονῇ, χολὸς δὲ καὶ ὁ
5 τάναντία τούτου μεταβεβληκὼς τὴν φιλοπονίαν.

82 Ἀπολλώνιος Δίωνι.

Τὸ μὴ γενέσθαι οὐδέν, τὸ δὲ γενέσθαι πόνος.

83 Ἀπολλώνιος Δαναῷ.

Οὐ κάμνει τὰ πράγματα πρασσόμενα.

10 84 Ἐκ τῶν Ἐπικτήτου ἀπομνημονευμάτων.

Εἰδέναι χρή, ὅτι οὐ ῥάδιον δόγμα παραγενέσθαι ἀνθρώπῳ, εἰ μὴ καθ' ἑκάστην ἡμέραν τὰ αὐτὰ καὶ λέγοι τις καὶ ἀκούοι καὶ ἅμα χρῶτο πρὸς τὸν βίον.

15 85 Νικίου (Plut. Mor. p. 786 b).

Νικίας οὕτως ἦν φιλόπονός, ὥστε πολλάκις ἐρωτᾶν τοὺς οἰκέτας, εἰ λέλονται καὶ εἰ ἠρίσθηκεν.

86 Ἀρχιμήδης (Plut. l. l.).

Ἀρχιμήδην δὲ τῇ σανίδι προσκειμένον ἀποσπᾶν-
20 τες βίᾳ οἱ θεράποντες ἤλειπον, ὃ δὲ ἐπὶ τοῦ σώματος ἀληλιμμένου διέγραψε τὰ σχήματα.

87 Λάμπις (Plut. Mor. p. 787 a).

Λάμπις ὁ ναύκληρος ἐρωτηθεὶς πῶς ἐκτῆσατο τὸν πλοῦτον "οὐ χαλεπῶς" ἔφη "τὸν μέγαν, τὸν δὲ βρα-
25 χὺν ἐπιπόνως."

88 Δημοκρίτου.

Τῆς ἡσυχίης πάντες οἱ πόνοι ἡδίοινες, ὅταν ὧν εἴνεκεν πονέουσι τυγχάνωσι ἢ εἰδέωσι κύρσοντες. ἦν δὲ ἀποστῆ ἐπιτυχίῃ, τὸ πᾶν ὁμοίως ἀνιηρὸν καὶ
30 ταλαίπωρον.

89 *Αἰσχύλου* (Plut. Mor. p. 79 d).

Αἰσχύλος ἐν Ἰσθμῷ ἀγῶνα ὀρῶν πυκτῶν καὶ ἐπὶ τῇ πληγῇ τοῦ θεάτρου ἐκβοήσαντος, πρὸς Ἴωνα ἔφη "ὄρᾳς οἷόν ἐστιν ἡ ἄσκησις; ὁ πεπληγὼς σιωπᾷ, οἱ δὲ θεώμενοι βοῶσιν."

www.libtool.com.cn

5

90 *Ἐκ τῶν Ἀριστοτέλους χρειῶν.*

Δημοσθένης ἐρωτηθεὶς "πῶς τῆς ῥητορικῆς περιεγένου" "πλέον" ἔφη "ἐλαιον οἴνου δαπανήσας."

91 *Δημάδους.*

Δημάδης ἐρωτηθεὶς τίς αὐτοῦ διδάσκαλος γεγ- 10 νῶς εἴη "τὸ τῶν Ἀθηναίων" ἔφη "βῆμα," ἐμφαίνων, ὅτι ἡ διὰ τῶν πραγμάτων ἔμπειρία κρείττων πάσης σοφιστικῆς διδασκαλίας ἐστίν.

92 *Διογένους.*

Ὁ Διογένης ἔλεγε τὴν Μήδειαν σοφὴν, ἀλλ' οὐ 15 φαρμακίδα γενέσθαι· λαμβάνουσιν γὰρ μαλακοὺς ἀνθρώπους καὶ τὰ σώματα διεφθαρμένους ὑπὸ τρυφῆς ἐν τοῖς γυμνασίοις καὶ τοῖς πυριατηρίοις διαπονεῖν καὶ ἰσχυροὺς ποιεῖν καὶ σφριγῶντας· ὅθεν περὶ αὐτῆς ῥυῆναι τὴν δόξαν, ὅτι τὰ κρέα ἐψουσα νέους 20 ἐποίει.

93 *Πλάτωνος ἐκ τοῦ Φαίδρου* (p. 258 d).

Τίς οὖν ὁ τρόπος τοῦ καλῶς τε καὶ μὴ γράφειν; δεόμεθά τι, ὦ Φαῖδρε, Λυσίαν τε περὶ τούτων ἐξετάσαι, καὶ ἄλλων ὅστις πώποτε τι γέγραπεν ἢ γράψει, 25 εἴτε πολιτικὸν σύγγραμμα εἴτε ἰδιωτικόν, ἐν μέτρῳ ὡς ποιητῆς ἢ ἄνευ μέτρου ὡς ἰδιώτης; Ἐρωτᾷς εἰ δεόμεθα; τίνος μὲν οὖν ἕνεκά τις, ὡς εἰπεῖν, ζῶν ἄλλ' ἢ τῶν τοιούτων ἡδονῶν ἕνεκα; οὐ γὰρ που ἐκείνων γε ὧν προλυπηθῆναι δεῖ, ἢ μὴδὲ ἡσθῆναι· ὁ δὲ ὀλίγου 30

παῖσαι αἱ περὶ τὸ σῶμα ἡδοναί ἔχουσι, διο καὶ δικαίως ἀνδραποδώδεις κέκληνται.

94 Ξενοφῶντος ἐν α' (2, 57) ἀπομνημονευμάτων.

5 Σακράτης ἐπιδιωμολογήσατο τὸ μὲν ἐργάτην εἶναι ὠφέλιμόν τε ἀνθρώπῳ καὶ ἀγαθόν, τὸ δὲ ἀργὸν βλαβερόν τε καὶ κακόν, καὶ τὸ μὲν ἐργάζεσθαι ἀγαθόν, τὸ δὲ ἀργεῖν κακόν. τοὺς μὲν ἀγαθόν τι ποιοῦντας ἐργάζεσθαι ἔφη καὶ ἐργάτας ἀγαθοὺς εἶναι· τοὺς
10 δὲ κυβεύοντας ἢ ἄλλο τι πονηρὸν καὶ ἐπιζήμιον ποιοῦντας ἀργοὺς ἀπεκάλει. ἐκ δὲ τούτων ὀρθῶς ἂν ἔχοι
"ἐργον δ' οὐδὲν ὄνειδος, ἀεργίη δέ τ' ὄνειδος."

95 Ξενοφῶντος ἐν α' (2, 19) ἀπομνημονευμάτων.

15 "Ἰσως οὖν εἴποιεν ἂν πολλοὶ τῶν φασκόντων φιλοσοφεῖν, ὅτι οὐκ ἂν ποτε ὁ δίκαιος ἄδικος γένοιτο, οὐδὲ ὁ σώφρων ὑβριστής, οὐδὲ ἄλλο οὐδὲν ὧν μάθησις ἐστὶν ὁ μαθὼν, ἀνεπιστήμων ἂν ποτε γένοιτο. ἐγὼ δὲ περὶ τούτων οὐχ οὕτω γινώσκω· ὁρῶ γάρ, ὥσπερ
20 τὰ τοῦ σώματος ἔργα τοὺς μὴ τὰ τοῦ σώματος ἀσκοῦντας οὐ δυναμένους ποιεῖν, οὕτω καὶ τὰ τῆς ψυχῆς ἔργα τοὺς μὴ τὴν ψυχὴν ἀσκοῦντας οὐ δυναμένους· οὔτε γὰρ ἃ δεῖ πράττειν οὔτε ὧν δεῖ ἀπέχεσθαι δύνανται. διὸ καὶ τοὺς υἱεῖς οἱ πατέρες, καὶ ὥσι σώ-
25 φρονες, ὅμως ἀπὸ τῶν πονηρῶν ἀνθρώπων ἐργου-σιν, ὥς τὴν μὲν τῶν χρηστῶν ὁμιλίαν ἀσκησιν οὖσαν τῆς ἀρετῆς, τὴν δὲ τῶν πονηρῶν κατάλυσιν. μαρτυρεῖ δὲ καὶ τῶν ποιητῶν ὅ τε λέγων

ἐσθλῶν μὲν γὰρ ἀπ' ἐσθλὰ διδάξαι· ἣν δὲ κακοῖσι

30 συμμιγῆς, ἀπολεῖς καὶ τὸν ἐόντα νόον.

καὶ ὁ λέγων

αὐτὰρ ἀνὴρ ἀγαθὸς τοτὲ μὲν κακὸς ἄλλοτε δ'
ἔσθλος.

κἀγὼ δὲ μαρτυρῶ τοῦτό γε· ὁρῶ γὰρ ὥσπερ τῶν
ἐν μέτρῳ πεπονημένων ἐπὼν τοὺς μὴ μελετῶντας ἐπι-
λανθανομένους, οὕτω καὶ τῶν διδασκαλικῶν λόγων 5
τοῖς ἀμελοῦσι λήθην ἐγγιγνομένην. ὅταν δὲ τῶν
νουθετικῶν λόγων ἐπιλάβηται τις, ἐπιλέλησται καὶ
ὦν ἡ ψυχὴ πάσχουσα τῆς σωφροσύνης ἐπιθυμεῖ. τού-
των δ' ἐπιλαθόμενον οὐδὲν θαυμαστὸν καὶ τῆς σω-
φροσύνης ἐπιλαθέσθαι. ὁρῶ δὲ καὶ τοὺς εἰς φιλοπο- 10
σίαν προαχθέντας, καὶ τοὺς εἰς ἔρωτας ἐγκυλισθέν-
τας, ἥτιον δυναμένους τῶν τε δεόντων ἐπιμελεῖσθαι,
καὶ τῶν μὴ δεόντων ἀπέχεσθαι· πολλοὶ γὰρ καὶ χρη-
μάτων δυνάμενοι φεῖδεσθαι πρὶν ἐρᾶν, ἐρασθέντες
οὐκέτι δύνανται· καὶ τὰ χρήματα καταναλώσαντες, 15
ὦν πρόσθεν ἀπείχοντο κερδῶν, αἰσχροῖα νομίζοντες
εἶναι, τούτων οὐκ ἀπέχονται. πῶς οὖν οὐκ ἐνδέχεται
σωφρονήσαντα πρόσθεν, αὐτίς μὴ σωφρονεῖν; καὶ
δίκαια δυνήθέντα πράττειν, αὐτίς ἀδυνατεῖν; πάντα
μὲν οὖν ἔμοιγε δοκεῖ τὰ καλὰ καὶ τὰ ἀγαθὰ ἀσκητᾶ 20
εἶναι, οὐχ ἥκιστα δὲ σωφροσύνη· ἐν τῷ γὰρ αὐτῷ σώ-
ματι συμπεφυτευμένα τῇ ψυχῇ αἱ ἡδοναὶ πείθουσιν
αὐτὴν μὴ σωφρονεῖν, ἀλλὰ τὴν ταχίστην ἑαυταῖς τε
καὶ τῷ σώματι χαρίζεσθαι.

96 Ἐκ τῶν Σερήνων.

25

Συβαρίτης ἐπιδημήσας Λακεδαίμονι καὶ τὰ ἔθνη
ιδὼν καὶ τὰς καρτερήσεις, οἷς ἐκ παίδων ἀνατρέφονται,
οὐδὲν ἔφη θαυμαστὸν αὐτοὺς ποιεῖν ῥαδίως ἐν τοῖς
πολέμοις ἀποθνήσκοντας ὑπὲρ τοῦ μὴ οὕτω ζῆν.

97 Πλάτωνος (Theaet. p. 153 b).

30

Ἡ τῶν σωμάτων ἕξις ὑπὸ ἡσυχίας μὲν καὶ ἀργίας

διόλλυται, ὑπὸ γυμνασίων δὲ καὶ κινήσεων ὡς ἐπι-
τοπολὺ σώζεται· ἡ δ' ἐν τῇ ψυχῇ ἔξις ὑπὸ μαθήσεως
μὲν καὶ μελέτης, κινήσεων οὐσῶν, κτᾶται τε μαθή-
ματα καὶ σώζεται καὶ γίνεται βελτίων· ὑπὸ δὲ ἡσυχίας
5 ἀμελετησίας τε καὶ ἀμαθίας οὔσης οὔτε τι μανθάνει,
ᾧ τε ἂν μάθη ἐπιλανθάνεται.

98 Κηφισοδώρου.

Κηφισόδωρος ἔλεγεν, ὅτι οὐδεὶς οὐσίαν ἦν αὐτὸς
ἐκίησατο κατέφαγεν, ἦν δὲ παρ' ἄλλου παρέλαβε.

1099 Πυθαγόρου.

Πυθαγόρας παρήνει τοῖς ἐταίροις αἰρεῖσθαι βίον
τὸν ἄριστον· καὶ γὰρ εἰ ὁ ἐπιπονώτατος εἴη, ἀλλὰ
τὴν συνήθειαν ἡδὺν αὐτὸν ποιήσειν.

100 Διονυσίου.

15 Διονύσιος Λακωνικὸν μάγειρον πριάμενος ἐκέ-
λευσεν αὐτὸν σκευάσαι τὸν Λακωνικὸν ζωμόν· καὶ
σκευάσαντος οὐκ ἤσθιεν, ἥρετο δὲ κατὰ τί αὐτῷ ἦδον-
ται ἀηδεστάτῳ ὄντι οἱ Λάκωνες· ὃ δὲ οὐκ ἔχειν ἔφη
τοῦτον τὰ ἡδύσματα ἃ ἐκεῖνος ἔχει, διὰ τοῦτο αὐτῷ
10 μὴ ἀρέσαι. καὶ ὃς ἐπύθετο τίνα εἴη ταῦτα· αὐτὸν γὰρ
κελεῦσαι τῷ ταμίᾳ πάντα ἔκπλεα αὐτῷ δοῦναι· ὃ δ'
εἶπεν “ἃ μὴ ἔστι παρὰ σοί, πρὸ τοῦ δείπνου πόνος καὶ
τὸ ἐν τῷ Εὐρώτῃ λουτρόν.”

101 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Λάχητος (p. 188 a).

15 Καὶ οὐδὲν οἶμαι κακὸν εἶναι τὸ ὑπομιμνήσκε-
σθαι, ὅτι μὴ καλῶς ἢ πεποιήκαμεν ἢ ποιούμεν· ἀλλ'
εἰς τὸν ἔπειτα βίον προμηθέστερον ἀνάγκη τὸν ταῦτα
εἶναι μὴ φεύγοντα, ἀλλ' ἐθέλοντα κατὰ τὸ τοῦ Σόλω-
νος καὶ ἀξιοῦντα μανθάνειν ἕως ἂν ξῇ, καὶ μὴ οἴομε-
0 νον αὐτῷ τὸ γῆρας νοῦν ἔχον προσιέναι.

102 Ἐν ταυτῷ (194 d).

Πολλάκις ἀκήκοά σου λέγοντος, ὅτι ταυτὰ ἀγαθὸς ἕκαστος ἡμῶν ἄπερ σοφός, ἃ δὲ ἀμαθής, ταῦτα δὲ κακός.

www.libtool.com.cn

103 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Φαίδρου (p. 258 e). 5

Σχολή μὲν δὴ ὥς ἔοικε, καὶ ἅμα μοι δοκοῦσιν ὥς ἐν τῷ πνίγει ὑπὲρ κεφαλῆς ἡμῶν οἱ τέττιγες ἄδοντες καὶ ἀλλήλοις διαλεγόμενοι καθορᾶν καὶ ἡμᾶς. εἰ οὖν ἴδοιεν καὶ νῶ καθάπερ τοὺς πολλοὺς ἐν μεσημβρίᾳ μὴ διαλεγομένους, ἀλλὰ νυστάζοντας καὶ κηλουμένους 10 ὑφ' αὐτῶν δι' ἀργίαν τῆς διανοίας, δικαίως ἂν καταγελῶεν, ἡγούμενοι ἀνδράποδ' ἅττα σφίσιν ἐλθόντα εἰς τὸ καταγώγιον, ὥσπερ προβάτια μεσημβριάζοντα περὶ τὴν κρήνην εὔδειν· ἐὰν δὲ ὁρῶσι διαλεγομένους καὶ παραπλέοντας σφᾶς, ὥσπερ Σειρῆνας, ἀκηλήτους, 15 ὃ γέρας παρὰ θεῶν ἔχουσιν ἀνθρώποις διδόναι, τάχ' ἂν δοῖεν ἀγασθέντες. Ἐχουσι δὲ δὴ τί τοῦτο; ἀνήκοος γάρ, ὥς ἔοικε, τυγχάνω ὦν. Οὐ μὲν δὴ πρέπει γε φιλόμουσον ἄνδρα τῶν τοιούτων ἀνήκοον εἶναι. λέγεται δ' ὥς ποτ' ἦσαν οὗτοι ἄνθρωποι τῶν πρὶν 20 Μούσας γεγονέναι· γενομένων δὲ Μουσῶν καὶ φανείσης ᾧδῆς, οὕτως ἄρα τινὲς τῶν τότε ἐξεπλάγησαν ὑφ' ἡδονῆς, ὥστε ἄδοντες ἡμέλησαν σίτων τε καὶ ποτῶν καὶ ἔλαθον τελευτήσαντες αὐτούς. ἐξ ὧν τὸ τετρίγων γένος μετ' ἐκείνων φύεται, γέρας τοῦτο παρὰ 25 Μουσῶν λαβόν, μηδὲν τροφῆς δεῖσθαι γενόμενον, ἀλλ' ἄσιτόν τε καὶ ἄποτον εὐθύς ἄδειν, ἕως ἂν τελευτήσῃ· καὶ μετὰ ταῦτα ἐλθὼν παρὰ Μούσας ἀπαγγέλλειν, τίς τίνα αὐτῶν τιμᾷ τῶν ἐνθάδε. Τερψιχόρη μὲν οὖν τοὺς ἐν τοῖς χοροῖς τετιμηκότας αὐτὴν ἀπαγ- 30 γέλλοντες, ποιοῦσι προσφιλεστέρους· τῇ δὲ Ἐρατοῖ

τοὺς ἐν τοῖς ἐρωτικοῖς, καὶ ταῖς ἄλλαις οὕτω κατὰ τὸ εἶδος ἐκάστης τιμῆς· τῇ δὲ πρεσβυτάτῃ Καλλιόπῃ καὶ τῇ μετ' αὐτὴν Οὐρανίᾳ τοὺς ἐν φιλοσοφίᾳ διάγοντας τε καὶ τιμῶντας τὴν ἐκείνων μουσικὴν ἀγγέλλουσιν· αἱ δὲ μάλιστ' αὐτῶν Μουσῶν περὶ τε οὐρανὸν καὶ λόγους οὖσαι θείους τε καὶ ἀνθρωπίνους, ἰᾶσι καλλίστην φωνήν.

ΠΕΡΙ ΑΡΓΙΑΣ. Α.

1 Εὐριπίδου Ἀντιόπη.

10 Ἀνὴρ γὰρ ὅστις εὖ βίον κεκτημένος
τὰ μὲν κατ' οἴκους ἀμελία παρεῖς ἔῃ,
μολπαῖσι δ' ἡσθεὶς τοῦτ' αἰὲθ' ἀθροεύεται,
ἀργὸς μὲν οἴκοις καὶ πόλει γενήσεται,
φίλοισι δ' οὐδείς· ἡ φύσις γὰρ οἴχεται,
15 ὅταν γλυκείας ἡδονῆς ἡσδων τις ᾗ.

2 Εὐριπίδου Ἰππολύτου (379).

Τὰ χρήστ' ἐπιστάμεσθαι καὶ γινώσκομεν,
οὐκ ἐκπονοῦμεν δ', οἳ μὲν ἀργίας ὕπο,
οἳ δ' ἡδονὴν προθέντες ἀντὶ τοῦ καλοῦ
20 ἄλλην τιν'· εἰσὶ δ' ἡδοναὶ πολλαὶ βίου,
μακρὰ δὲ λέσχει καὶ σχολή, τερπνὸν κακόν.

3 Τοῦ αὐτοῦ Ἑκάβῃ (375).

Ὅστις γὰρ οὐκ εἰώθε γεύεσθαι πόνων,
φέρει μὲν, ἀλγεῖ δ' ἀνχέν' ἐντιθεὶς ξυγῶ·
25 θανῶν δ' ἂν εἴη μᾶλλον εὐτυχέστερος
ἢ ζῶν. τὸ γὰρ ζῆν ἐν κακοῖς πόνος μέγας.

4 Φιλήμονος.

ὦ Κλέων, παῦσαι φλυαρῶν· ἂν ὀκνῆς τὸ μαν-
θάνειν,

ἀνεπικούρητον σεαυτοῦ τὸν βίον λήσει ποιῶν.
οὔτε γὰρ ναυαγός, ἂν μὴ γῆς λάβηται φερόμενος,
οὔποτ' ἂν σώσειεν αὐτόν, οὔτ' ἀνὴρ πένης γεγώς
μὴ οὐ τέχνην μαθὼν δύναιτ' ἂν ἀσφαλῶς ζῆν τὸν
βίον.

κἂν μὲν ὀρμισθῇ τις ἡμῶν εἰς λιμένα τὸν τῆς τέχνης,
ἐβάλετ' ἄγκυραν καθάψας ἀσφαλείας οὔνεκα·
ἂν δ' ἀπαίδευτος μετὰσχῃ πνεύματος φορούμενος,
τῆς ἀπορίας εἰς τὸ γῆρας οὐκ ἔχει σωτηρίαν.
ἀλλὰ χρήματ' ἔστιν ἡμῖν· ἃ γε τάχιστ' ἀπόλλυται.
κτῆματ', οἰκίαι· τύχης δὲ μεταβολὰς οὐκ ἀγνοεῖς,
ὅτι τὸν εὖπορον τίθησι πτωχὸν εἰς τὴν αὔριον·
ἀλλ' ἑταῖροι καὶ φίλοι σοι καὶ συνήθεις νῆ Δία
ἔρανον εἰσοίσουσιν· εὖχου μὴ λαβεῖν πεῖραν φίλων.
εἰ δὲ μή, γνώσει σεαυτὸν ἄλλο μηδὲν πλὴν σκιάν.

5 Ἡσιόδου ἔργων καὶ ἡμερῶν (303).

Τῷδε θεοὶ νεμεσῶσι καὶ ἀνέρες, ὅστις ἀεργὸς
ζῶῃ, κηφήνεσσι κοθύροισι εἰκελὸς ὀργήν,
οὔτε μελισσάων κάματος νήποινον ἔδουσι.

6 Σοφοκλέους Ἰφιγενείας.

Τίττει γὰρ οὐδὲν ἐσθλὸν εἰκαῖα σχολή.
Θεὸς δὲ τοῖς ἀργοῦσιν οὐ παρίσταται.

7 Μεναῆδρου Ἐπιτρεπόντων.

Ἀργὸς δ' ὑγιαίνων τοῦ πυρέττοντος πολὺ
ἀθλιώτερος, διπλάσια γοῦν ἐσθλὴν μάτην.

8 Ἀλέξιδος ἐξ Ἀτθίδος.

Ὅστις ἥδεται γὰρ ἐσθλῶν
ὁσημέραι, δεῖ καὶ ποιεῖν τῶν σιτίων
ἐπάξιόν τι, μὴδὲ περινοστεῖν σχολὴν
ἄγοντα, τῷ ζῆν πολεμιώτατον κακόν.

9 Εὐριπίδου Ἀντιόπης.

Πολλοὶ δὲ θνητῶν τοῦτο πάσχουσιν κακόν,
γνώμη φρονοῦντες οὐ θέλουσ' ὑπηρετεῖν
ψυχῇ, τὰ πολλὰ πρὸς φίλων νικώμενοι.

5 10 Ἡσιόδου ἔργων (498). www.lib.ual.ac.uk

Πολλὰ δ' ἀεργὸς ἀνὴρ κενεῇ ἐπὶ ἐλπίδα μίμνων,
χρηίζων βιότοιο, κακὰ προσελέξατο θυμῷ.
ἐλπίς δ' οὐκ ἀγαθὴ κεχρημένον ἄνδρα κομίζει
ἥμενον ἐν λέσχῃ, τῷ μὴ βίος ἄρκιος εἴη.

10 11 Εὐριπίδου Μελανίππῃ.

Ἀργὸς πολίτης κείνος ὥς κακός γ' ἀνὴρ.

12 Τοῦ αὐτοῦ (El. 80).

Ἀργὸς γὰρ οὐδεὶς θεοὺς ἔχων ἀνὰ στόμα
βίον δύναται ἂν συλλέγειν ἄνευ πόνων.

15 13 Ἀνάξαρχος ἔλεγεν; εἰ μὲν τινί τις καταράσαιο
ἀχρήστους αὐτῷ γενέσθαι τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας,
ὀργίζεσθαι ἂν αὐτῷ, τοὺς δὲ πλουσίους ἔργῳ ἀχρή-
στους τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας ποιοῦντας αὐτῶν
μακαρίζειν σφᾶς ἐπὶ τούτῳ.

20 14 Δημοσθένους (Olynth. 1 p. 13 R).

Πρὸς θεῶν τίς οὕτως εὐήθης ὑμῶν ὅστις ἀγνοεῖ
τὸν ἐκεῖθεν πόλεμον δεῦρ' ἦξοντα, ἂν ἀμελήσωμεν;
ἀλλὰ μὴν εἰ τοῦτο γενήσεται, δέδοικα, ὧ Ἀθηναῖοι,
μὴ τὸν αὐτὸν τρόπον ὥσπερ οἱ δανειζόμενοι φραδίῳς
25 ἐπὶ τοῖς μεγάλοις τόκοις, μικρὸν εὐπορήσαντες χρό-
νον, ὕστερον καὶ τῶν ἀρχαίων ἀπέστησαν· οὕτω καὶ
ἡμεῖς ἂν ἐπιπολὺ φανῶμεν ἔρραθυμηκότες, καὶ ἅπαντα
πρὸς ἡδονὴν ζητοῦντες, πολλὰ καὶ χαλεπὰ ὧν οὐκ
ἐβουλόμεθα ὕστερον εἰς ἀνάγκην ἔλθωμεν ποιεῖν, καὶ
30 κινδυνεύσωμεν περὶ τῶν ἐν αὐτῇ τῇ χώρᾳ.

15 Εὐσεβίου.

Σῶμα ἀργίῃ τήκει, ψυχὴν δὲ ἀμελετησίῃ ἀσκήσιος τῶν αὐτὴν ἀειρόντων πρὸς τὸ θεοειδέστατον.

16 Ξενοφῶντος ἐν γ' (9, 9) ἀπομνημονευμάτων

Σχολὴν δὲ σκοπῶν τί εἴη, ποιοῦντας μὲν τι τοὺς πλείστους εὐρίσκειν ἔφη· καὶ γὰρ τοὺς πεττεύοντας καὶ τοὺς γελωτοποιοῦντας ποιεῖν τι, πάντας δὲ τούτους ἔφη σχολάζειν· ἐξεῖναι γὰρ αὐτοῖς ἰέναι πράξοντας τὰ βελτίω τούτων· ἀπὸ μέντοι τῶν βελτιόνων ἐπὶ τὰ χεῖ- 10 ρῶ ἰέναι οὐδένα σχολάζειν· εἰ δέ τις τοῖ, τοῦτον ἀσχο- λίας αὐτῷ οὔσης κακῶς ἔφη τοῦτο πράττειν.

17 Πλάτωνος (Leg. VII p. 807 e).

Τὸ γὰρ ὅλην διατελεῖν ἡντινοῦν νύκτα καθεύ- δοντα, καὶ ὄντινοῦν τῶν πολιτῶν, καὶ μὴ φανερόν 15 εἶναι πᾶσι τοῖς οἰκέταις ἐγειρόμενόν τε καὶ ἐξανιστά- μενον ἀεὶ πρῶτον, τοῦτ' αἰσχρὸν δεῖ δεδόχθαι πᾶσι καὶ οὐκ ἐλευθέρου, εἴτ' οὖν νόμον εἴτ' ἐπιτή- δευμα τὸ τοιοῦτον καλεῖν ἐστὶ χρεῶν. καὶ δὴ δέσποι- ναν ἐν οἰκίᾳ ὑπὸ θεραπαινίδων ἐγείρεσθαι τινων, 20 καὶ μὴ πρῶτην αὐτὴν ἐγείρειν τὰς ἄλλας, αἰσχρὸν. λέ- γειν χρὴ πρὸς αὐτοὺς δούλην τε καὶ δοῦλον καὶ παῖ- δα, καὶ εἴ πως ἦν οἶόν τε ὅλην καὶ πᾶσαν τὴν οἰκίαν. ἐξεγειρομένους δὲ νύκτωρ δεῖ πάντως πράττειν τῶν τε πολιτικῶν μέρη πολλὰ καὶ τῶν οἰκονομικῶν, 25 ἄρχοντας μὲν κατὰ πόλιν, δεσποίνας δὲ καὶ δεσπό- τας ἐν οἰκίαις ἰδίαις. ὕπνος γὰρ δὴ πολὺς οὔτε τοῖς σώμασιν οὔτε ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν οὐδ' αὖ ταῖς πράξεσι ταῖς περὶ ταῦτα πάντα ἀρμόττων ἐστὶ κατὰ φύσιν. καθευδὼν γὰρ οὐδεὶς οὐδενὸς ἄξιος, οὐδὲν μᾶλλον 30 τοῦ μὴ ζῶντος. ἀλλ' ὅστις τοῦ ζῆν ἡμῶν καὶ τοῦ

φρονεῖν μάλιστα ἐστὶ κηδεμών, ἐργήγορε χρόνον ὥς
 πλείστον, τὸ πρὸς ὑγίειαν αὐτοῦ φυλάττων μόνον
 χρήσιμον· ἔστι δὲ τοῦτ' οὐ πολὺ καλῶς εἰς ἔθος ἰόν.
 ἐργήγορότερες δὲ ἄρχοντες ἐν πόλεσι νύκτωρ, φοβεροὶ
 5 μὲν κακοῖς, πολέμοις ἅμα καὶ πολίταις, ἀγαστοὶ δὲ
 καὶ τίμιοι τοῖς δικαίοις τε καὶ σώφροσιν, ὠφέλιμοι δὲ
 αὐτοῖς τε καὶ ξυμπάσῃ τῇ πόλει.

ΠΕΡΙ ΑΙΔΟΥΣ. ΑΑ.

- 1 Εὐριπίδου Γέννη.
- 10 Αἰδῶς γὰρ ὀργῆς πλεῖθον ὠφελεῖ βροτούς.
- 2 Εὐριπίδου Ἰφιγενείας (Aul. 378).
 Βούλομαι σ' εἰπεῖν κακῶς εὖ βραχέα, μὴ λίαν
 ἄνω
 βλέφαρα πρὸς τάναιδές ἀγαγών, ἀλλὰ σωφρονεστέ-
 15 ρως,
 ὥς ἀδελφὸν ὄντ'. ἀνὴρ γὰρ χρηστὸς αἰδεῖσθαι φιλεῖ.
- 3 Τοῦ αὐτοῦ Ἰππολύτου.
 ὦ πότνι' αἰδῶς, εἶθε τοῖς πᾶσιν βροτοῖς
 συνοῦσα τάναισχυντον ἐξήρου φρενῶν.
- 20 4 Ἡσιόδου (Op. 318).
 Αἰδῶς ἥτ' ἄνδρας μέγα σίνεται ἡδ' ὀνύνησιν.
- 5 Μενάνδρου Ὀμοπατριῶν.
 Ἄπας ἐρυθριῶν χρηστὸς εἶναι μοι δοκεῖ.
- 6 Μουσωνίου.
- 25 Αἰδοῦς παρὰ πᾶσιν ἄξιος ἔσῃ, ἐὰν πρῶτον ἄρξῃ
 σαυτὸν αἰδεῖσθαι.
- 7 Δημοκρίτου.
 Φαῦλον, κἂν μόνος ᾗς, μήτε λέξης μήτ' ἐργάσῃ,

μάθῃς δὲ πολὺν μᾶλλον τῶν ἄλλων σεαυτὸν αἰσχύνε-
σθαι.

8 Πυθιάδος.

Πυθιάς ἡ Ἀριστοτέλους τοῦ φιλοσόφου θυγάτηρ
ἐρωτηθεῖσα ποῖον κάλλιστον χρώμα, ἔφη τὸ διὰ τὴν 5
αἰδῶ τοῖς ἐλευθέροις ἐπιγιγνώμενον.

9 Ἰαμβλίχου Σωπάτρω περὶ ἀρετῆς.

Τοιαῦτα δ' ἂν εἴη καὶ τὰ τῆς αἰδοῦς ἀντεχόμενα,
τιμῶντα μὲν τὰ χρηστὰ ἥθη, δι' ἣν τῶν αἰσχυρῶν
πάντων ἀπεχόμεθα, τὴν δὲ ἀναίδειαν ἐξορίζοντα τῆς 10
ψυχῆς, δι' ἣν ὑπὸ τῶν αἰσχυρῶν οἱ πολλοὶ ἀλίσκονται.

10 Θεοφράστου.

Αἰδοῦ σεαυτὸν, καὶ ἄλλον οὐκ αἰσχυνθήσει.

11 Κάτωνος.

Μάλιστα δ' ἐνόμιζε δεῖν ἕκαστον αἰδεῖσθαι ἑαυ- 15
τόν· μηδένα γὰρ ἑαυτοῦ μηδέποτε χωρὶς εἶναι.

12 Στασίνου.

Ζῆνα δὲ τὸν ῥέξαντα, καὶ ὃς τάδε πάντ' ἐφύ-
τευσεν,
οὐκ ἐθέλεις εἰπεῖν. ἵνα γὰρ δέος, ἔνθα καὶ αἰδώς. 20

13 Ὀμήρου (Il. γ', 172).

Αἰδοῖός τέ μοι ἐσσί, φίλε ἐκνρέ, δεινός τε.

14 Τοῦ αὐτοῦ (Od. ρ', 188).

Ἀλλὰ τὸν αἰδέομαι καὶ δεῖδια.

15 Εὐριπίδου ἐκ Κρεσφόντου.

25

Αἰδώς ἐν ὀφθαλμοῖσι γίγνεται, τέκνον.

16 Θεόγνιδος (409).

Οὐδένα θησαυρὸν καταθήσει ἐνδον ἀμείνω
αἰδοῦς, ἦν ἀγαθοῖς ἀνδράσι, Κύρνε, δίδως.

17 Ἀγάθωνος.

Ἀδικεῖν νομίζων ὅψιν αἰδοῦμαι φίλων.

5 18 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Εὐθύφρονος (p. 12).

Λέγω γὰρ δὴ τὸ ἐναντίον ἢ ὁ ποιητὴς ἐποίησεν
ὁ ποιήσας

Ζῆνα δὲ τὸν ῥέξαντα, καὶ ὃς τάδε πάντ' ἐφύ-
τευσεν,

10 οὐκ ἐθέλεις εἰπεῖν. ἵνα γὰρ δέος, ἐνθα καὶ αἰ-
δώς.

ἐγὼ οὖν τούτῳ διαφέρομαι τῷ ποιητῇ· εἰπω σοι ὅπη;
Πάνν γε. Οὐ δοκεῖ μοι εἶναι ἵνα δέος, ἐνθα καὶ
αἰδώς· πολλοὶ γὰρ μοι δοκοῦσι καὶ νόσους καὶ πενίας
15 καὶ ἄλλα πολλὰ τοιαῦτα δεδιότες, δεδιέναι μὲν, αἰδεῖ-
σθαι δὲ μηδὲν ταῦτα ἃ δεδίασιν· οὐ καὶ σοὶ δοκεῖ;
Πάνν γε. Ἄλλ' ἵνα γε αἰδώς, ἐνθα καὶ δέος εἶναι.
ἐπεὶ ἔστιν ὅστις αἰδούμενός τι πρᾶγμα καὶ αἰσχυνό-
μενος οὐ πεφόβηται τε καὶ δέδοικεν ἅμα δόξαν πονη-
20 ρίας; Δέδοικε μὲν οὖν. Οὐκ ἄρα ὀρθῶς ἔχει λέγειν
"ἵνα γὰρ δέος, ἐνθα καὶ αἰδώς." ἀλλ' ἵνα μὲν αἰδώς,
ἐνθα καὶ δέος. οὐ μέντοι γε ἵνα γε δέος, πανταχοῦ
αἰδώς· ἐπιπλέον γὰρ οἶμαι δέος αἰδοῦς· μόριον γὰρ
αἰδώς δέους ὥσπερ ἀριθμοῦ περιττόν, ὥστε οὐχ ἵνα
25 περ ἀριθμός, ἐνθα καὶ περιττόν, ἵνα δὲ περιττόν,
ἐνθα καὶ ἀριθμός.

ΠΕΡΙ ΑΝΑΙΔΕΙΑΣ. ΑΒ.

1 Μενάνδρου.

Ἀπερυθριᾶ πᾶς, ἐρυθριᾶ δ' οὐδεὶς ἔτι.

2 Διφίλου.

“Ὅς δ’ οὐτ’ ἐρυθριᾶν οἶδεν οὔτε δεδιέναι,
τὰ πρῶτα πάσης τῆς ἀναιδείας ἔχει.

3 Διφίλου.

Οὐκ ἔστ’ ἀναιδοὺς ζῶον εὐθαρσέστερον.

3^a Κακὴ γὰρ αἰδὼς ἐνθα τὰναιδὲς κρατεῖ.

4 Θεόγνιδος (647).

Ἦδη νῦν αἰδὼς μὲν ἐν ἀνθρώποισιν ὄλωλεν,
αὐτὰρ ἀναιδείη γαῖαν ἐπέρχεθ’ ὁμῶς.

5 Εὐριπίδου Μηδεία (469).

Οὐ τοι θράσος τόδ’ ἐστὶν οὐδ’ εὐτολμία,
φίλους κακῶς δρᾶσαντ’ ἐναντίον βλέπειν·
ἀλλ’ ἡ μεγίστη τῶν ἐν ἀνθρώποις νόσων
πασῶν ἀναίδει’. εὐ δ’ ἐποίησας μολών.

6 Θεοδέκτου.

Ἄπαντ’ ἐν ἀνθρώποισι γηράσκειν ἔφν,
[καὶ πρὸς τελευτὴν ἔρχεται τὴν τοῦ χρόνου]
πλὴν ὥς ἔοικε τῆς ἀναιδείας μόνον.
αὕτη δ’ ὅσῳ περ αὔξεται θνητῶν γένος,
τοσῶδε μείζων γίγνεται καθ’ ἡμέραν.

7 Μενάνδρου Καρίνῃ.

ὦ μεγίστη τῶν θεῶν
νῦν οὐσ’ ἀναίδει’, εἰ θεὸν καλεῖν σε δεῖ.
δεῖ δέ· τὸ κρατοῦν γὰρ νῦν νομίζεται θεός.
ἐφ’ ὅσον βαδίζεις; ἐφ’ ὅσον ἤξιεν μοι δοκεῖς;

8 Ἡροδότου ἱστοριῶν α’ (8).

Ἄμα δὲ κιθῶνι ἐκδυομένῳ ἐκδύεται καὶ τὴν αἰδῶ
γυνὴ.

9 Ξενοφῶντος ἐκ τῆς Κύρου παιδείας (I,
2, 7).

Ἐπεσθαι δὲ δοκεῖ μάλιστα τῇ ἀχαριστίᾳ ἀναισχυντία· καὶ γὰρ αὕτη δοκεῖ εἶναι μεγίστη ἐπὶ πάντα τὰ αἰσχροῦ ἡγεμῶν.

www.libtool.com.cn

ΠΕΡΙ ΣΙΩΠΗΣ. ΑΓ.

51 Καρκίνου.

Πολλοῖς γὰρ ἀνθρώποισι φάρμακον κακῶν σιγῇ, μάλιστα δ' ἐστὶ σῶφρονος τρόπου.

2 Μενάνδρου.

Οὐδὲν σιωπῆς ἔστι χρησιμώτερον.

103 Σοφοκλέους Ἀλεάδαις.

Ὡ παῖ, σιώπα· πόλλ' ἔχει σιγῇ καλὰ.

4 Χάρητος.

Γλώσσης μάλιστα πανταχοῦ πειρῶ κρατεῖν,
ὃ καὶ γέροντι καὶ νέῳ τιμὴν φέρει,
15 ἢ γλῶσσα σιγὴν καιρίαν κεκτημένη.

5 Ἀθηνοδώρου.

Ἔστι καὶ τὸ σιγῆς ἀκίνδυνον γέρας.

6 Ἀμφιδος.

Οὐκ ἔστι κρεῖττον τοῦ σιωπᾶν οὐδὲ ἓν.

207 Φιλωνίδου.

Κρεῖττον σιωπᾶν ἔστιν ἢ λαλεῖν μάτην.

8 Κλεάνθους.

Σιωπῶντος τοῦ Κλεάνθους, ἐπεὶ τις ἔφη "τί σιγᾶς; καὶ μὴν ἡδὺ τοῖς φίλοις ὁμιλεῖν." "ἡδὺ" ἔφη,
25 "ἀλλ' ὅσῳ ἡδίον, τοσῶδε μᾶλλον αὐτοῦ τοῖς φίλοις
παραχωρητέον."

9 Πλουτάρχου (Mor. p. 90 b).

Ἄνευ δὲ τούτου τὴν περὶ τὴν γλῶσσαν ἐγκρά-
τειαν, οὐ μικρὸν ἀρετῆς μέρος οὖσαν, ὑπήκοον αἰ-
τῷ λογισμῷ καὶ πειθήνιον ἔχειν οὐκ ἔστιν, ἂν μὴ τις
ἀσκήσει καὶ μελετῇ καὶ φιλοπονίᾳ τὰ κάκιστα τῶν
παθῶν, οἷόν ἐστιν ἡ ὀργή, κατεργάζεται.

10 Ζήνων Ἀντιγόνου πρέσβεις Ἀθήναζε πέμψαν-
τος κληθεὶς ὑπ' αὐτῶν σὺν ἄλλοις φιλοσόφοις ἐπὶ
δεῖπνον, κάκείνων παρὰ πότον σπενδόντων ἐπιδεί-
κνυσθαι τὴν αὐτῶν ἔξιν, αὐτὸς ἐσίγα. τῶν δὲ πρέ-
σβεων ζητούντων τί ἀπαγγείλωσι περὶ αὐτοῦ πρὸς
Ἀντίγονον "τοῦτ' αὐτὸ" ἔφη "ὃ βλέπετε." δυσκρα-
τέστατον γὰρ πάντων ὁ λόγος.

11 Ξενοκράτης διαιρῶν ἕκαστον μέρος τῆς ἡμέρας
εἰς πρᾶξιν τινα καὶ τῇ σιωπῇ μέρος ἀπένεμε.

12 Σιμωνίδης ἔλεγε μηδέποτε αὐτῷ μεταμελῆσαι
σιγήσαντι, φθιέξαμένῳ δὲ πολλάκις.

13 Ἀπολλωνίου τοῖς γνωρίμοις.

Πολλὴν ἐπιμέλειαν ποιεῖσθαι περὶ τοῦ μὴ λέγειν
ἢ μὴ δεῖ. παντελῶς γὰρ ἀπαιδεύτου τινός ἐστι τὸ μὴ
δύνασθαι σιωπᾶν, ἀλλ' ἐκλαλεῖν τὰ μὴ καλῶς ἔχοντα.

14 Διογένης πρὸς τὸν φιλόσοφον εἶναι φήσαντα,
ἐρωτῶντα δὲ ἐριστικῶς "κακόδαιμον" ἔφη "τὸ βέλτι-
στον τῶν ἐν τῷ βίῳ τοῦ φιλοσόφου λυμαινόμενος τῷ
λόγῳ φιλοσοφεῖν φῆς."

15 Θεόκριτος ἐρωτηθεὶς ὑπὸ ἀδολέσχου ὅπου αὐ-
τὸν αὔριον ὄψοιτο "ὅπου" ἔφη "ἐγὼ σε οὐκ ὄψομαι."

16 Δίωνος.

Μὴ νομίσητέ με, ὦ Ἀθηναῖοι, ἀγνοεῖν ὅτι ἀσφα-
λὲς τὸ σιγᾶν ἐστι.

17 Πλουτάρχου.

Περὶ τῆς καθ' Ὁμηρον ἐχεμυθίας διὰ τούτου σαφῶς δείκνυται. λέγει γάρ

Θερσίτ' ἀκριτόμυθε, λιγύς περ ἐὼν ἀγορητής,
5 ἴσχεο, μηδ' ἐθέλ' οἶος ἐριζέμεναι βασιλῆι.

καὶ τοῦ Τηλεμάχου εἰπόντος

ἦ μάλα τίς θεῶν ἔνδον, οἷ οὐρανὸν εὐρύν ἔχουσιν·

ἐπιλαμβανόμενος ὁ πατὴρ ἔφη

10 σίγα, καὶ κατὰ σὸν νόον ἴσχανε, μηδ' ἐρέεινε.
αὕτη τοι δίκη ἐστὶ θεῶν οἷ Ὀλυμπον ἔχουσι.

τοῦτο ἐξηγήσιν οἱ Πυθαγορικοὶ καλοῦντες οὐδὲν ἀπεκρίνοντο τοῖς περὶ θεῶν ὅτι τύχοιεν ἰταμῶς καὶ εὐχερῶς ἐρωτῶσι.

15 ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΕΥΚΑΙΡΩΣ ΛΕΓΕΙΝ. ΑΔ.

1 Εὐριπίδου.

Ἦ λέγε τι σιγῆς κρεῖττον ἢ σιγὴν ἔχε.

2 Εὐριπίδου Ἀρχελάω.

Ἀπλοῦς ὁ μῦθος, μὴ λέγ' εὖ· τὸ γὰρ λέγειν
20 εὖ δεινὸν ἐστίν, εἰ φέροι τινὰ βλάβην.

3 Εὐριπίδου Αἰγεί.

Εἰ μὴ καθέξεις γλῶσσαν, ἔσται σοι κακά.

4 Ἀντιφάνους.

Οὐκ ἔστιν οὐδὲν λεγόμενον μακρῶς, ὅτε
25 ὁ λέγων ὑποτάττει τοῖς λόγοις τὰ πράγματα.

5 Αἰσχύλου.

Πρὸ τῶν τοιούτων χρη λόγων δάκνειν στόμα.

6 Ἴσοκράτους.

Δύο καιροὺς ποιοῦ τοῦ λέγειν, ἢ περὶ ὧν οἶσθα σαφῶς ἢ περὶ ὧν ἀναγκαῖον εἶπεν. ἐν τούτοις γὰρ μόνοις ὁ λόγος τῆς σιωπῆς κρείττων, ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις ἄμεινον σιγαῖν ἢ λέγειν.

5

7 Πυθαγόρου.

Ἔλεγεν ὁ Πυθαγόρας “χρὴ σιγαῖν ἢ κρείσσονα σιγῆς λέγειν”.

8 Ἡ σιγὴν καίριον ἢ λόγον ὠφέλιμον ἔχε.

9 Σόλωνος.

10

Σφραγίζου τοὺς μὲν λόγους σιγῇ, τὴν δὲ σιγὴν καιρῷ.

10 Αἰσχίνης ὁ Σωκρατικὸς ἐπιπληχθεὶς ὅτι Σωκράτει ἐσχολακῶς σιωπᾷ “οὐ γὰρ μόνον” εἶπε “λέγειν ἔμαθον παρὰ Σωκράτει, ἀλλὰ καὶ σιωπᾶν.”

15

11 Πυθαγόρου.

Αἰρετώτερόν σοι ἔστω λίθον εἰκῇ βάλλειν ἢ λόγον ἀργόν.

12 Εὐριπίδου Ἀνδρομέδας.

Σιγᾶς; σιωπὴ δ’ ἄπορος ἐρμηνεύς λόγων.

20

13 Θεόγνιδος (625).

Ἀργαλέον φρονέοντα παρ’ ἄφροσι πόλλ’ ἀγορεύειν,

καὶ σιγαῖν αἰεὶ· τοῦτο γὰρ οὐ δυνατόν.

14 Ἐκ τῶν Ἐπικτήτου (Enchir. 33).

25

Τάξον τινὰ ἥδη σεαυτῷ χαρακτῆρα καὶ τύπον, ὃν φυλάξεις ἐπὶ τε σεαυτοῦ ὧν καὶ ἑτέροισιν ἐντυγχάνων. σιωπὴ τὰ πολλὰ ἔστω, ἢ λαλεῖσθω τὰ ἀναγκαῖα καὶ δι’ ὀλίγων. σπανίως δέ ποτε καιροῦ καλοῦν-

τος ἐπὶ τὸ λέγειν τι ἤξομεν, ἀλλὰ περὶ οὐδενὸς τῶν
 εἰκαίων, μὴ περὶ ἀθλητῶν ἢ μονομάχων ἢ περὶ ἵππων
 ἢ βρωμάτων ἢ πωμάτων τῶν ἐκασταχοῦ, μὴ περὶ
 ἀνθρώπων ψέγοντα ἢ ἐπαινοῦντα ἢ συγκρίνοντα.
 5 λοιπὸν ἐκείνου ἔχου τοῦ μὴ καθιέναι εἰς ὁμιλίας
 ἰδιωτικὰς, ἀλλ' ἂν οἷός τε ἦς μέταγε τοὺς λόγους ἐπὶ
 τὸ προσῆκον· εἰ δὲ μὴ, ἀπόλειπε σιωπᾶν.

15 Σόλωνος.

Σόλων ἐρωτηθεὶς ὑπὸ Περιάνδρου παρὰ πότον,
 10 ἐπεὶ σιωπᾶν ἐτύγχανε, πότερα διὰ λόγων σπάνιν ἢ
 διὰ μωρίαν σιωπᾶ "ἀλλ' οὐδεὶς ἂν" εἶπε "μωρὸς ἐν
 συμποσίῳ σιωπᾶν δύναιτο".

16 Ἐκ τῶν Δίωνος χρεῖων.

Τῶν συνόντων τις μειρακίων Διογένει ἐρωτώ-
 15 μενος ὑπ' αὐτοῦ ἐσιώπα· ὃ δὲ ἔφη "οὐκ οἶει τοῦ
 αὐτοῦ εἶναι εἰδέναι τε ἃ λεκτέον καὶ πότε, καὶ τίνα
 σιωπητέον καὶ πρὸς τίνα;"

17 Κλεοστράτου.

Κλεόστρατος πρὸς τὸν εἰπόντα "οὐκ αἰσχύνῃ με-
 20 θύων;" "σὺ δὲ οὐκ αἰσχύνῃ" ἔφη "μεθύοντα νου-
 θετῶν;"

18 Σωκράτους.

Τῷ γελοίῳ καθάπερ ἄλλ' πεφεισμένως δεῖ χρῆ-
 σθαι.

25 19 Ἀναξάρχου.

Πολυμαθὴν κάρτα μὲν ὠφελεῖ, κάρτα δὲ βλάπτει
 τὸν ἔχοντα. ὠφελεῖ μὲν τὸν δεξιὸν ἄνδρα, βλάπτει
 δὲ τὸν ῥηιδίως φωνέοντα πᾶν ἔπος καὶ ἐν παντὶ δῆ-
 30 μῳ. χρὴ δὲ καιροῦ μέτρα εἰδέναι, σοφίης γὰρ οὗτος
 οὗρος. ὅσοι δὲ [ἔξω] καιροῦ θύρησιν ἀείδουσι κῆν

πεπνυμένως αείσωσιν, οὐ παραδέχονται ἐν ἀργίῃ
γνώμην, αἰτίην δ' ἔχουσι μωρίας.

www.libtool.com.cn
ΠΕΡΙ ΒΡΑΧΥΛΟΓΙΑΣ. ΛΕ.

1 Ἑσιόδου ἔργων (719).

Γλώσσης τοι θησαυρὸς ἐν ἀνθρώποισιν ἄριστος ὅ
φειδωλῆς· πλείστη δὲ χάρις κατὰ μέτρον λούσης.

2 Εὐπολὶς ἐν Δήμοις.

Καὶ τοῦ μὲν ἐν κύκλῳ γε παύσομαι λόγου,
φράσω δέ σοι τὸ πρᾶγμα διὰ τῶν χωρίων.

3 Εὐριπίδου Αἰόλῳ.

Παῖδες, σοφοῦ πρὸς ἀνδρός, ὅστις ἐν βραχεῖ
πολλοὺς λόγους οἷός τε συντέμνειν καλῶς.

4 Σοφοκλῆς Ἀλήτῃ.

Βραχεῖ λόγῳ καὶ πολλὰ πρόσκειται σοφά.

5 Μεναῆδρου Ἐπαγγελλομένῳ.

Τοῖς ἀναιδέσιν βοηθεῖ γὰρ λόγοις τοῦθ' ἐν μόνον,
ἂν βραχεῖς αὐτοὺς ποιῇ τις τὸν τε καιρὸν εὖ λάβῃ.

6 Φιλωνίδου.

Ἄπαντ' ἐρίζεις καὶ συνιείς οὐδὲ ἓν.

Γράμματα μαθεῖν δεῖ καὶ μαθόντα νοῦν ἔχειν.

7 Οὐκ ἂν τις εἴπῃ πολλὰ θαυμασθήσεται,
ὁ μικρὰ δ' εἰπὼν μᾶλλον ἂν ᾖ χρήσιμα.

8 Πυθαγόρου.

Μὴ ἐν πολλοῖς ὀλίγα λέγε, ἀλλ' ἐν ὀλίγοις πολλά.

9 Λυκούργου.

Λυκούργος πρὸς τὸν εἰπόντα διὰ τί Λακεδαιμό-

νιοι τὴν βραχυλογίαν ἀσκοῦσιν, εἶπεν ὅτι ἐγγύς ἐστι τοῦ σιγαῖν.

10 Ἐκ τοῦ Ἐπικτήτου ἐγχειριδίου (33, 14).

Μηδενὸς οὕτως ἐν παντὶ προνοοῦ ὥς τοῦ ἀσφα-
 5 λουῖς· ἀσφαλέστερον γὰρ τοῦ λέγειν τὸ σιγαῖν. εἰδὲν δὲ
 τὸ λέγειν ὅσα δέχεται νοῦ καὶ λόγου· ἀπέστω δὲ
 τὸ πολὺ καὶ αὐτοῦ τινῶν ἔργων μεμνησθαι ἢ κινδύ-
 νων. οὐ γὰρ ὥς σοὶ ἡδύ ἐστι τὸ τῶν σῶν κινδύνων
 μεμνησθαι, οὕτω καὶ τοῖς ἄλλοις ἡδύ ἐστι τὸ τῶν
 10 συμβαινόντων ἀκούειν.

11 Πλάτωνος νόμων α' (641 e).

Τὴν πόλιν ἅπαντες ἡμῶν Ἕλληνες ὑπολαμβάνου-
 σιν ὥς φιλόλογός τε ἐστὶ καὶ πολύλογος· Λακεδαι-
 μονα δὲ καὶ Κρήτην τὴν μὲν βραχύλογον, τὴν δὲ πο-
 15 λύνοιαν μᾶλλον ἢ πολυλογίαν ἀσκοῦσαν.

ΠΕΡΙ ΑΔΟΛΕΣΧΙΑΣ. Ας.

1 Θεόγνιδος (421).

Πολλοῖς ἀνθρώπων γλώσση θύρα οὐκ ἐπὶκείται
 ἁρμοδίῃ, καὶ σφιν πόλλ' ἀλάλητα πέλει.

20 πολλάκι γὰρ τὸ κακὸν κατακείμενον ἐνδοθεν
 ἤλθεν·
 ἐσθλὸν δ' ἐξελθεῖν λώιον ἢ τὸ κακόν.

2 Εὐριπίδου Ἰππολύτῳ (395).

Γλώσση γὰρ οὐδὲν πιστόν, ἢ θυραῖα μὲν
 φρονήματ' ἀνδρῶν νοουθετεῖν ἐπίσταται,
 25 αὐτὴ δ' ὑφ' αὐτῆς πλείστα κέκτηται κακά.

3 Τοῦ αὐτοῦ Μηδείας (293).

Οὐ νῦν με πρῶτον, ἀλλὰ πολλάκις, Κρέων,
ἐβλαψε γλῶσσα μεγάλα τ' εἰργασται κακά.

4 Ἀστὺδάμαντος.

Γλώσσης περίπατός ἐστιν ἀδολεσχία.

5 Αἰρεῖς ἐν οὐ θέουσι καιρῷ φιλοσοφῶν.

5

6 Ὀμήρου (Od. ξ' 466).

Καί τι ἔπος προέηκεν, ὅπερ τ' ἄρρητον ἄμεινον.

7 Τοῦ αὐτοῦ (ψ' 478).

Ἄλλ' αἰεὶ μύθους λαβρεύεαι, οὐδέ τι σὲ χρὴ
λαβραγόρην τ' ἔμεναι.

10

8 Νικοστράτου.

Εἰ τὸ συνεχῶς καὶ πολλὰ καὶ ταχέως λαλεῖν
ἦν τοῦ φρονεῖν παράσημον, αἱ χελιδόνες
ἐλέγοντ' ἂν ἡμῶν ἐμφρονέστεραι πολὺ.

9 Εὐριπίδου Πενθεῖ (Bacch. 268).

15

Σὺ δ' εὐτροχὸν μὲν γλῶσσαν ὥς φρονῶν ἔχεις,
ἐν τοῖς λόγοισι δ' οὐκ ἔννευσί σοι φρένες.

10 Εὐριπίδου Ἀντιόπης.

Κόσμος δὲ σιγῆς στέφανος ἀνδρὸς οὐ κακοῦ.
τὸ δ' ἐκλαλοῦν τοῦθ' ἡδονῆς μὲν ἅπτεται,
κακὸν δ' ὁμίλημ', ἀσθενὲς δὲ καὶ πόλει.

20

11 Σοφοκλέους Ἀλεάδαις.

Τί ταῦτα πολλῶν ῥημάτων ἔτ' ἐστί σοι;
τὰ γὰρ περισσὰ πανταχοῦ λυπῆρ' ἔπη.

12 [Μενάνδρου.]

25

Αἰσχρόν γ' ὅταν τις ἐπὶ γλώσση φῦεῖς
γλώσση ματαίους ἑξακοντίσῃ λόγους.

13 Εὐριπίδου Βάκχαις (385).

Ἀχαλίνων στομάτων,

ἀνόμου δ' ἀφροσύνας
τὸ τέλος δυστυχία.

14 [Μενάνδρου.]

Οὐτ' ἐκ χειρὸς μεθέντα καρτερόν λίθον
5 ῥᾶον κατασχεῖν οὐτ' ἀπὸ γλώσσης λόγον.

15 Τοῦ αὐτοῦ Δίκτυος.

Τυραννικόν τοι πόλλ' ἐπίστασθαι λέγειν.

16 Σοφοκλῆς Ἀλήτη.

Ἀνὴρ γὰρ ὅστις ἤδεται λέγων αἰεί,
10 λέληθεν αὐτὸν τοῖς ξυνοῦσιν ὦν βαρὺς.

17 Αἰσχύλου (Prom. 329).

Γλώσση ματαία ζημία προστρίβεται.

18 Φιλήμονος.

Τὸν μὴ λέγοντα τῶν δεόντων μηδὲ ἐν
15 μακρὸν νόμιζε, κἄν δὲ εἴπῃ συλλαβάς·
τὸν δ' εὖ λέγοντα, μὴ νόμιζ' εἶναι μακρόν,
μηδ' ἂν σφόδρ' εἴπῃ πολλὰ καὶ πολὺν χρόνον.
τεκμήριον δὲ τοῦδε τὸν Ὅμηρον λάβε·
οὗτος γὰρ ἡμῖν μυριάδας ἐπῶν γράφει,
20 ἄλλ' οὐδὲ εἰς Ὅμηρον εἶρηκεν μακρόν.

19 Ζήνωνος.

Ζήνων πρὸς τὸν πλείω λαλεῖν θέλοντα ἢ ἀκούειν
“νεανίσκε” εἶπεν “ἢ φύσις ἡμῖν γλῶτταν μὲν μίαν
δύο δὲ ὦτα παρέσχεν, ἵνα διπλασίονα ὦν λέγομεν
25 ἀκούωμεν.”

20 Θεοκρίτου.

Θεόκριτος Ἀναξιμένους λέγειν μέλλοντος “ἄρχε-
ται” εἶπε “λέξεων μὲν ποταμός, νοῦ δὲ σταλαγμός.”

21 Διογένους.

Διογένης ἤτησέ ποτε Πλάτωνα τῶν ἐκ τοῦ κήπου
ισχάδων τρεῖς· ὥς δ' ἐκεῖνος μέδιμνον ἀπέστειλεν
"οὕτως" ἔφη "καὶ ἀποκρίναι ἐρωτηθεὶς μυρία."

22 Πλάτωνος.

Πλάτων Ἀντισθένης ἐν τῇ διατριβῇ ποτε μα- 5
κρολογήσαντος "ἄγνοεῖς" εἶπεν "ὅτι τοῦ λόγου μέτρον
ἐστὶν οὐχ ὁ λέγων ἀλλ' ὁ ἀκούων."

23 Ζήνωνος.

Τῶν τις ἐν Ἀκαδημαίᾳ νεανίσκων περὶ ἐπιτη-
δευμάτων διελέγετο ἀφρόνως· ὁ δὲ Ζήνων "ἐὰν μὴ 10
τὴν γλῶσσαν" ἔφη "εἰς νοῦν ἀποβρέξας διαλέγῃ,
πολὺ πλείω ἐτι καὶ ἐν τοῖς λόγοις πλημμελήσεις."

24 Δημοκρίτου.

Πλεονεξίῃ τὸ πάντα λέγειν μηδὲν δὲ ἐθέλειν
ἀκούειν.

15

25 Ἰσοκράτους.

Ἰσοκράτης ὁ ῥήτωρ Καρεῶνος ὄντος λάλου καὶ
σχολάζειν αὐτῷ βουλομένου, διττοὺς ἤτησε μισθοὺς.
τοῦ δὲ τὴν αἰτίαν πυθομένου "ἕνα μὲν" ἔφη "ἵνα λα-
λεῖν μάθῃς, τὸν δ' ἕτερον ἵνα σιγαῖν."

20

26 Ζήνωνος.

Ζήνων τῶν μαθητῶν ἔφασκε τοὺς μὲν φιλολό-
γους εἶναι τοὺς δὲ λογοφίλους.

27 Θεοκρίτου.

Ἐριστικοῦ ἀνδρὸς ἐρωτῶντος αὐτὸν εἰ ἡ ἀρετὴ 25
ᾧφέλμος, ἀνένευσεν, οὐ βουλόμενος παρασχεῖν αὐ-
τῷ ἐκ τῆς ἀποκρίσεως ἀφορμὴν εἰς ἔριν.

28 Ἀπολλωνίου τοῖς γνωρίμοις.

Πολυλογία πολλὰ σφάλματα ἔχει, τὸ δὲ σιγαῖν
ἀσφαλές.

30

29 Τοῦ αὐτοῦ Εὐφράτη.

Οἱ κράτιστοι τῶν ἀνθρώπων βραχυλογώτατοι. οἱ οὖν ἀδολέσχει, εἰ ἡνιῶντο ὡς ἀνιῶσιν, οὐκ ἂν ἐμακρηγόρουν.

30 Εὐσεβίου.

www.libtool.com.cn

Ἀνθρώποι λόγων κούφων μέγα ὀδόντας ἔρκος ἐκτέαται. ἀλλὰ γὰρ ἐπὶ παντὶ νόου χρηίζομεν, ἐπεὶ ἂν οὗτος μὴ κατιθύνῃ αὐτὰ τὰ ἔπεα, πρὶν βουλευθῆναι ἐκφεύγει πολλάκις καὶ κατηλογήσαντα τοσούτου ἔρκος ἄκριτα προεκθρώσκει.

31 Ξενοφῶντος ἐκ τῆς Κύρου παιδείας (I, 4, 3).

Ἔτι δὲ καὶ διὰ τὸ φιλομαθῆς εἶναι πολλὰ μὲν αὐτὸς αἰεὶ τοὺς παρόντας ἀνηρώτα, πῶς ἔχοντα τυγχάνοι, καὶ ὅσα αὐτὸς ὑπὸ ἄλλων ἐρωτῶτο, διὰ τὸ ἀγχίνους εἶναι, ταχὺ ἀπεκρίνετο, ὥστ' ἐκ πάντων τούτων ἢ πολυλογία συνελέγετο αὐτῷ. ἀλλ' ὥσπερ γὰρ ἐν σώμασιν, ὅσοι νεοὶ ὄντες μέγεθος ἔλαβον, ὅμως ἐμφαίνεται τι αὐτοῖς νεαρὸν ὃ κατηγορεῖ τὴν ὀλιγοετίαν, οὕτω καὶ Κύρου ἐκ τῆς πολυλογίας οὐ θράσος διεφαίνετο, ἀλλὰ πραότης τις καὶ φιλοστοργία, ὥστ' ἐπεθύμει ἂν τις ἐπιπλείω ἀκούειν αὐτοῦ ἢ σιωπῶντι παρεῖναι.

ΠΕΡΙ ΧΡΗΣΤΟΤΗΤΟΣ. ΑΖ.

251 Μενάνδρου.

Οὐδεὶς πονηρὸν πράγμα χρηστὸς ὢν ποιεῖ.

2 Τοῦ αὐτοῦ.

Ὡς ἡδὺ συνέσει χρηστότης κεκραμένη.

3 Θεόγνιδος (319).

Κύρῳ, ἀγαθὸς μὲν ἀνὴρ γνώμην ἔχει ἔμπεδον
αἰεὶ,

τολμᾷ δ' ἐν τ' ἀγαθοῖς κείμενος ἐν τε κακοῖς.
εἰ δὲ θεὸς κακῷ ἀνδρὶ βίον καὶ πλοῦτον ὀπάσσει,
ἀφραίνων βίον οὐ δύναται κατέχειν.

4 Σοφοκλῆς Ἡλέκτρα (1082).

Οὐδείς τῶν ἀγαθῶν ζῶν κακῶς
εὐκλειαν αἰσχῦναι θέλει.

5 Μενάνδρου.

Σὺ μὲν παραινεῖς ταῦτά πως ἄ σοι πρέπει.
ἐμὲ δὲ ποιεῖν τὸ καθήκον οὐχ ὁ σὸς λόγος,
εὖ ἴσθ' ἀκριβῶς, ὁ δ' ἴδιος πείθει τρόπος.

6 Τοῦ αὐτοῦ.

Ὁ χρηστός ἐστι πολλαχοῦ σωτήριος.

7 Τοῦ αὐτοῦ.

Τὸ χρηστὰ πράττειν ἔργον ἐστ' ἐλευθέρου.

8 Τοῦ αὐτοῦ.

Μέριστον ἀγαθὸν ἐστι μετὰ νοῦ χρηστότης.

9 Διφίλου.

Ὡ μακάριον φρόνησις ἐν χρηστῷ τρόπῳ.

10 Μενάνδρου Ὀμοπάριοι.

Χρηστοῖς νομιζομένοις ἐφόδιον ἀσφαλὲς
εἰς πάντα καιρὸν καὶ τύχης πᾶσαν ῥοπήν.

11 Μενάνδρου Παλλακῆ.

Ἀλλὰ τῶν χρηστῶν ἔχει τιν' ἐπιμέλειαν καὶ
θεός.

12 Τοῦ αὐτοῦ.

Κὰν ταῖς ἀπορίαις ἐσθ' ὁ χρηστὸς χρήσιμος.

13 Ἀντιφάνους.

Τρόπος δίκαιος κτῆμα τιμιώτατον.

14 Ποσειδίππου.

Διὰ τὴν τύχην μὲν γνωρίμους ἐκτησάμην

5 πολλούς, διὰ τὸν τρόπον δὲ τοὺς πλείστους φίλους.

15 Περιρίθου.

Τρόπος δὲ χρηστὸς ἀσφαλέστερος νόμου.

τὸν μὲν γὰρ οὐδεὶς ἂν διαστρέψαι ποτὲ

ῥήτωρ δύναιτο, τὸν δ' ἄνω τε καὶ κάτω

10 λόγοις ταράσσω πολλὰκις λυμαίνεται.

16 Ἐπιχάρμου.

Ὁ τρόπος ἀνθρώποισι δαίμων ἀγαθός, οἷς δὲ καὶ
κακός.

17 Θεόγνιδος (635).

15 Ἀνδράσι τοῖς ἀγαθοῖς ἔπεται γνώμη τε καὶ αἰδώς,
οἷ νῦν ἐν πολλοῖς ἀτρεκέως ὀλίγοι.

18 Μενάνδρου Ὑμνίς.

Νῆ τὴν Ἀθηνᾶν, μακάριόν γ' ἡ χρηστότης
πρὸς πάντα καὶ θαυμαστὸν ἐφόδιον βίῃ.

20 τούτῳ λαλήσας ἡμέρας σμικρὸν μέρος

εὔνους ἐγὼ νῦν εἰμί. πειστικὸν λόγος,

πρὸς τοῦτ' ἂν εἴποι τις μάλιστα τῶν σοφῶν·

τί οὖν ἐτέρους λαλοῦντας εὖ βδελύττομαι;

19 Μενάνδρου Ὑμνίς.

25 Τρόπος ἔσθ' ὁ πείθων τοῦ λέγοντος, οὐ λόγος.

20 Εὐριπίδου Αὖγης.

Τὸ δ' ἐπιεικὲς ὠφελεῖ τὰς ξυμφοράς.

21 Θεοφράστου.

Ὀλίγων οἱ ἀγαθοὶ νόμων δέονται· οὐ γὰρ τὰ

πράγματα πρὸς τοὺς νόμους, ἀλλ' οἱ νόμοι πρὸς τὰ πράγματα τίθενται.

22 Δημοσθένους (Phorm. p. 960, 16).

Πολλῶν χρημάτων τὸ χρηστὸν εἶναι λυσιτελέστέ-
ρον ἐστίν. www.libtool.com.cn 5

23 Δημοκρίτου.

Ἀγαθὸν ἢ εἶναι χρεῶν ἢ μιμέσθαι.

24 Λυκούργου.

Λυκούργος ὁ νομοθέτης εἶπε τὸ μὲν ἀξιόχρεων
τῶν ἀνθρώπων ἐν τῇ οὐσίᾳ κεῖσθαι, τὸ δὲ ἀξιόπιστον 10
ἐν τῷ τρόπῳ.

25 Ἀρίστιππος.

Ἀρίστιππος ἐρωτηθεὶς τί ἀξιοθαύμαστόν ἐστιν
ἐν τῷ βίῳ εἶπεν "ἄνθρωπος ἐπεικὴς καὶ μέτριος, ὅτι
ἐν πολλοῖς ὑπάρχων μοχθηροῖς οὐ διέστραπται." 15

26 Δημοκρίτου.

Οἷσι ὁ τρόπος ἐστὶ εὐτακτος, τουτέοισι καὶ ὁ βίος
συντέτακται.

27 Σωκράτους.

Ἡ μὲν ἐσθὴς τὴν ἀρρεθμίαν, ἡ δὲ εὐνοια τὴν 20
ἀμαρτίαν περιστέλλει.

28 Ἐκ τῶν Ξενοφῶντος οἰκονομικοῦ (VI, 12).

Τί οὖν, ἔφη ὁ Σωκράτης, ὦ Κριτόβουλε, ἂν σοι
ἐξ ἀρχῆς διηγήσωμαι, ὥς συνεγενόμην ποτε ἀνδρὶ,
ὃς ἐμοὶ ἐδόκει εἶναι τῷ ὄντι τούτων τῶν ἀνδρῶν, ἔφ' 25
οἷς τοῦτο τοῦνομα δικαίως ἐστὶν ὃ καλεῖται καλὸς τε
καγαθὸς ἀνὴρ; πάννυ ἄν, ἔφη, βουλοίμην, ὁ Κριτό-
βουλος, οὕτως σου ἀκούειν, ὥς καὶ ἐγωγε ἐρῶ τούτου
τοῦ ὀνόματος ἄξιος γενέσθαι. λέξω τοίνυν ἔφη σοι ὁ
Σωκράτης, ὥς καὶ ἦλθον ἐπὶ τὴν σκέψιν αὐτοῦ· τοὺς 30

μὲν γὰρ ἀγαθοὺς τέκτονας, ἀγαθοὺς χαλκεῖς, ἀγαθοὺς
 ξωγράφους, ἀγαθοὺς ἀνδριαντοποιούς, καὶ πάντα τὰ
 τοιαῦτα, πάνν ὀλίγος μοι χρόνος ἐγένετο ἱκανῶς πε-
 ριελθεῖν τε καὶ θεάσασθαι τὰ δεδοκιμασμένα καλὰ
 5 ἔργα αὐτῶν εἶναι· ὅπως δὲ ὅη καὶ τοὺς ἔχοντας τὸ
 σεμνὸν ὄνομα τοῦτο καλὸς τε κἀγαθὸς ἐπισκεψαίμην,
 τί ποτε ἐργασάμενοι τοῦτο ἀξιοῦνται καλεῖσθαι, πάνν
 μοι ἡ ψυχὴ ἐπεθύμει αὐτῶν τινὶ συγγενέσθαι. καὶ
 πρῶτον μὲν ὅτι προσέκειτο ὁ καλὸς τῷ ἀγαθῷ, ὅν τινα
 10 ἴδοιμι καλὸν τούτῳ προσῆειν καὶ ἐπειρώμην κατα-
 μανθάνειν, εἴ που ἴδοιμι προσηρημένον τῷ κάλλει
 τὸ ἀγαθόν. ἀλλ' οὐκ ἄρ' εἶχεν οὕτως, ἀλλ' ἐνίους
 ἐδόκουν καταμανθάνειν τῶν καλῶν τὰς μορφὰς πάνν
 μοχθηροὺς ὄντας τὰς ψυχὰς. ἔδοξεν οὖν μοι ἀφήμε-
 15 νον τῆς καλῆς ὥσεως ἐπ' αὐτῶν τινα ἐλθεῖν τῶν κα-
 λουμένων καλῶν τε κἀγαθῶν.

29 Τὰ γὰρ καλὰ τε κἀγαθὰ, ἔφην ἐγώ, οὐ διὰ τὰς
 ὡραιότητας, ἀλλὰ διὰ τὰς ἐν τῷ βίῳ ἀρετὰς τοῖς ἀν-
 θρώποις ἐπαύξεται. (Xenoph. Oec. VII, 43.)

20 30 Θεμιστοκλέους.

Θεμιστοκλῆς χωρίον πωλῶν ἐκέλευσε κηρύττειν,
 ὅτι καὶ γείτονα χρηστὸν ἔχει.

31 Σόλωνος.

Τρόπου καλοκαγαθίαν ὄρκου πιστοτέραν ἔχε.

25 32 Ἀριστοτέλους.

Ἀριστοτέλης ὁ φιλόσοφος αἰτηθεὶς ποτε ἔρανον
 ὑπὸ μοχθηροῦ καὶ παρασχόμενος, ἐπειδὴ ἐπελάβετό
 τις αὐτοῦ ὅτι τοιούτῳ ἔδωκεν, "οὐ τῷ ἀνθρώπῳ" ἔφη
 "ἀλλὰ τῷ ἀνθρῳπίνῳ."

33 Ἐκ τῆς Ἰαμβλίχου Σωπάτρω περὶ ἀρετῆς.

Ἀγαθὸς νομιζέσθω ὁ τὴν τελειοτάτην κατὰ τὸν χωριστὸν νοῦν ἐνέργειαν διασώζων, καὶ τὴν μετουσίαν τοῦ νοητοῦ καὶ τοῦ ~~καὶ τοῦ~~ παραδεχόμενος, καὶ τῆς τοῦ θεοῦ οὐσίας καὶ δυνάμεως μέτοχος.

34 Δημοσθένης λέγων ποτὲ ἐπ' ἐκκλησίας ὡς εἶδε Φωκίωνα παριόντα, εἶπεν "ἔρχεται ἡ τῶν ἐμῶν λόγων [σφύρα καὶ] κοπίς." οὕτως οὐ τοσοῦτον ὁ λόγος, ὅσον ὁ τρόπος πείθειν δύναται.

10

35 Σκιπίωνος.

Ὁ Σκιπίων τὸ Πολυβίου παράγγελμα διαφυλάττων ἐπειρᾶτο μὴ πρότερον ἐξ ἀγορᾶς ἀπελθεῖν ἢ ποιήσασθαι τινα συνήθη καὶ φίλον. (Plut. Mor. p. 199 f.)

36 Βίαντος.

15

Βίας ἔφη "οἱ ἀγαθοὶ εὐαπάτητοι."

37 Φωκίωνος.

Ἀλεξάνδρου τοῦ βασιλέως ἑκατὸν τάλαντα δωρεὰν τῷ Φωκίωνι πέμψαντος, ἠρώτησε τοὺς κομίσαντας τί δὴ πολλῶν ὄντων Ἀθηναίων αὐτῷ μόνῳ ταῦτα 20 δίδωσιν· εἰπόντων δ' ἐκείνων ὅτι μόνον αὐτὸν ἡγεῖται καλὸν τε κἀγαθόν "οὐκοῦν" ἔφη "ἑασάτω με καὶ δοκεῖν καὶ εἶναι τοιοῦτον." (Plut. Mor. p. 188 b.)

38 Ἐκ τῶν Νικολάου ἐθνῶν συναγωγῆς.

Πραῦσιοι τοὺς ἀστυγείτονας, εἰὰν λιμῶ πιεσθῶσι, 25 τρέφουσι. Θῦνοι τοὺς ναυαγοὺς φιλανθρωπῶς δεχόμενοι φίλους ποιοῦνται, τῶν δὲ ξένων τοὺς μὲν ἐκουσίως ἐλθόντας σφόδρα τιμῶσι, τοὺς δ' ἀκουσίως κολλάουσιν.

ΠΕΡΙ ΦΘΟΝΟΥ. ΑΗ.

1 Φιλήμονος.

Ὁ φθόνος ἐν ἑαυτῷ τοῦθ' ἐν ἐπεικῶς ποιεῖ,
τὸν αἰρετιστὴν ὄντα τῶν αὐτοῦ τρόπων
5 λυμαίνεται μάλιστα διὰ παντὸς συνῶν.

2 Διονυσίου.

Ἐπειτα δ' οὐδὲ τοῦτο γινώσκεις, ὅτι
τοῖς οὐδὲν οὔσιν οὐδὲ εἰς ὅλως φθονεῖ;
Ἄεὶ τὰ σεμνὰ πάντα κέκτηται φθόνον.
10 Ἄπαν τὸ λίαν συνετὸν ἔστ' ἐπίφθονον.

3 Χάρητος.

Μὴ φθόνει τοῖς εὐτυχοῦσι, μὴ δοκῆς εἶναι κακός.

4 Ἀδικώτατον προῶγμ' ἔστι τῶν πάντων φθόνος.

5 Ἐγὼ δ' ἐν ἀνθρώποισι μέχρι τοῦ δοκῶ
15 εὖ πράττειν, μέχρις ἂν φθονεῖσθαί μοι δοκῶ.

6 Διονυσίου.

Λιτὸς γενόμενος τοῖς ἔχουσι μὴ φθόνει.
Εἰσὶν τινὲς νῦν οὓς τὸ βασκαίνειν τρέφει.

7 Ὅλοιθ' ὁ τοῖς ἔχουσι τὰ γὰρ φθονῶν.

20 8 Εὐρίπιδου ἐξ Ἰνοῦς.

Τίς ἄρα μήτηρ ἢ πατὴρ κακὸν μέγα
βροτοῖς ἔφυσε τὸν δυσώνυμον φθόνον;
ποῦ καὶ ποτ' οἴκετ' σώματος λαχὼν μέρος;
ἐν χερσὶν ἢ σπλάγχνοισιν ἢ παρ' ὄμματα;
25 οὐκ ἔστιν ὥς ἦν μόχθος ἰατροῖς μέγας
τομαῖς ἀφαιρεῖν ἢ ποτοῖσι φαρμάκοις
πασῶν μεγίστην τῶν ἐν ἀνθρώποις νόσον.

9 Εὐριπίδου Οἰδίποδι.

Φθόνος δ' ὁ πολλῶν φρένα διαφθείρων βροτῶν
ἀπώλεσ' αὐτὸν καὶ συνδιώλεσεν.

10 Ἐκ τοῦ Νικομάχου Ναυμαχίας.

Ἐργῶδες ἐστὶν ἐν βίῳ βεβιωκότα
τοὺς τῶν φθονούντων πάντας ὀφθαλμοὺς λαθεῖν.

11 Μενάνδρου.

Ὁ φθονερὸς αὐτῷ πολέμιος καθίσταται·
αὐθαιρέτοις γὰρ συνέχεται λύπαις αἰεί.

12 Ἀγάθωνος.

Οὐκ ἦν ἂν ἀνθρώποισιν ἐν βίῳ φθόνος,
εἰ πάντες ἤμεν ἐξίσου πεφυκότες.

13 Εὐριπίδου Βελλεροφόντη.

Φθονοῦσιν αὐτοὶ χείρονες πεφυκότες.
εἰς τὰπίσημα δ' ὁ φθόνος πηδᾷ φιλεῖ.

14 Τοῦ αὐτοῦ Φοίνικι.

Φθόνον οὐ σέβω,
φθονεῖσθαι δὲ θέλοιμ' ἂν ἐπ' ἐσθλοῖς.

15 Ἴπποθόωντος.

Φθόνος κάκιστος καὶ δικώτατος θεὸς
κακοῖς τε χαίρει καὶ γαθοῖς ἀλγύνεται.

16 Οὐδεὶς ἂν εἴποι κείνον ἀνθρώπων κακῶς,
οὐδ' εἰ φθόνου γένοιτο δυσμενέστερος.

17 Χρῆ δ' ἢ λέγειν τι χρηστὸν ἢ λέγουσιν εὖ
μὴ δυσμεναίνειν τῷ φθόνῳ νικώμενον.

18 Καρκίνου.

Χαίρω σ' ὁρῶν φθονοῦντα, τοῦτ' εἰδὼς ὅτι
ἐν δρᾷ μόνον δίκαιον ὦν ποιεῖ φθόνος·
λυπεῖ γὰρ αὐτὸ τὸ κτῆμα τοὺς κεκτημένους.

19 Εὐριπίδου Βελλεροφόντης.

Ἦδη γὰρ εἶδον καὶ δίκης παραστάτας
ἐσθλοὺς πονηρῶ τῷ φθόνῳ νικωμένους.

20 Εὐριπίδου Ἀλεξάνδρου.

5 Οἴμοι, θανοῦμαι διὰ τὸ χρησίμον φρενῶν,
ὃ τοῖσιν ἄλλοις γίγνεται σωτηρία.

21 Ἐπιχάρμου.

Τίς δέ κα λῆγῃ γενέσθαι μὴ φθονούμενος, φίλοι;
δῆλον ὥς ἄπηρος οὐδεὶς ἐσθ' ὃ μὴ φθονούμενος.
10 τυφλὸν ἠλέησέ τις ἰδὼν, ἐφθόνησε δ' οὐδὲ εἷς.

22 Πινδάρου (Pyth. I, 164).

Κρέσσον γὰρ οἰκτιρμοῦ φθόνος.

23 Ἀγάθωνος.

Σοφίας φθονῆσαι μᾶλλον ἢ πλούτου καλόν.

15 24 Φιλήμονος.

Πολλά με διδάσκεις ἀφθόνως διὰ φθόνον,
ὅπως ἀκούων πολλὰ μὴδὲ ἐν μάθω.

25 Ἡσιόδου ἔργων (25).

Καὶ κεραμεὺς κεραμεῖ κοτέει καὶ τέκτονι τέκτων,
20 καὶ πτωχὸς πτωχῷ φθονέει καὶ αἰοιδὸς αἰοιδῷ.

26 Σοφοκλέους Κρέουσα.

Οὔτε γὰρ γάμον, ὧ φίλαι,

οὔτ' ἂν ὄλβον ἔκμετρον

ἐνδον ἐνξαίμαν ἔχειν.

25 φθονεραὶ γὰρ ὁδοί.

27 Τοῦ ἀντοῦ Ἐπίγονοι.

Φιλεῖ γὰρ ἡ δύσκληια τοῖς φθονουμένοις
νικᾷν ἐπ' αἰσχροῖς ἢ πλὶ τοῖς καλοῖς πλέον.

28 *Αἰσχύλου* (Agam. 832).

Παύροις γὰρ ἀνδρῶν ἐστὶ συγγενὲς τόδε φίλον τὸν εὐτυχοῦντ' ἄνευ φθόνου σέβειν.

29 *Μενάνδρου.*

Μειράκιον, οὐ μοι κατανοεῖν δοκεῖς ὅτι ὑπὸ τῆς ἰδίας ἕκαστα κακίας σήπεται, καὶ πάντα τὰ λυμαινόμεν' ἐστὶν ἐνδοθεν. οἶον ὁ μὲν ἰός, ἂν σκοπῇς, τὸ σιδήριον· τὸ δ' ἱμάτιον οἱ σῆτες· ὁ δὲ θρήψ τὸ ξύλον. ὃ δὲ τὸ κάκιστον τῶν κακῶν πάντων φθόνος, φθισικὸν πεποίηκε καὶ ποιήσῃ καὶ ποιεῖ, ψυχῆς πονηρᾶς δυσσεβῆς παράστασις.

30 *Θεοφράστου.*

Θεόφραστος ἔφη τοὺς μοχθηροὺς τῶν ἀνθρώπων οὐχ οὕτως ἥδεσθαι ἐπὶ τοῖς ἰδίῳις ἀγαθοῖς, ὥς ἐπὶ τοῖς ἄλλοις κακοῖς.

31 *Πλουτάρχου ἐκ τοῦ διαβάλλειν* (cf. Mor. p. 787 e).

Τὸν φθόνον ἐνιοὶ τῷ καπνῷ εἰκάξουσιν· πολὺς γὰρ ἐν τοῖς ἀρχομένοις ὢν, ὅταν ἐκλάμψωσιν, ἀφ᾽- νίξεται. ἥκιστα γοῦν τοῖς πρεσβυτέροις φθονοῦσιν.

32 *Πλουτάρχου ἐκ τοῦ διαβάλλειν.*

Ἰππίας λέγει δύο εἶναι φθόνους· τὸν μὲν δίκαιον, ὅταν τις τοῖς κακοῖς φθονῇ τιμωμένοις· τὸν δ' ἄδικον, ὅταν τοῖς ἀγαθοῖς. καὶ διπλᾶ τῶν ἄλλων οἱ φθονεροὶ κακοῦνται· οὐ γὰρ μόνον τοῖς οἰκείοις κακοῖς ἄχθονται, ὥσπερ ἐκεῖνοι, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἄλλοις ἀγαθοῖς.

33 *Πλάτωνος ἐκ τοῦ Τιμαίου* (p. 29 e).

Ἀγαθὸς ἦν· ἀγαθῷ δὲ οὐδεὶς περὶ οὐδενὸς οὐδέποτε ἐγγίνεται φθόνος.

34 Σωκράτης.

Τὸ τῆς δόξης κάλλος ὥσπερ ὑπὸ νόσου τοῦ φθόνου ταχὺ μαραίνεται.

35 Τοῦ αὐτοῦ.

5 Τοῖς μὲν διὰ τοῦ ἡλίου πορευομένοις ἔπεται κατ' ἀνάγκην σκιά, τοῖς δὲ διὰ τῆς δόξης βαδίζουσιν ἀκολουθεῖ φθόνος.

36 Ἐκ τῶν Ἀριστων ὕμου τομαρίων.

10 Ὁ φθόνος ὥσπερ φαῦλος δημαγωγὸς ταῖς καλαῖς ἀντιπολιτεύεται πράξεσιν.

37 Ἐκ τῶν κοινῶν Ἀριστοτέλους διατριβῶν.

Οὐχ ἡ λύπη μέγιστον κακὸν ἀκολουθεῖ τῷ φθόνῳ, ἀλλὰ πολὺ μείζον τὸ καὶ πρὸς τοὺς γνωρίμους
15 γίνεσθαι· τῷ γὰρ αἰσχροῦ καὶ φαύλῳ τὴν ὑπεροχὴν δοτέον, οὐ τῇ λύπῃ.

38 Εὐσεβίου.

Ἄνδρὶ ἀγαθῷ εὖ πρήσσοντι φθονέων τις καὶ πατριδί καὶ παντὶ τῷ κοινῷ καὶ ἑωυτῷ φθονέει. ἀνὴρ
20 ἀγαθὸς γὰρ εὖ πρήσων πόλιος καὶ παντὸς τοῦ δυναμένου τῆς εὐμοιρίας αὐτοῦ μεταλαγχάνειν κοινὴ εὐδαιμονίῃ.

39 Φθόνος ὁ κατὰ τῶν εὐδοκιμεόντων ἐπὶ τοῖσι καλλίστοισι ἀργέων καὶ ἀπρακτέων, τῶν δὲ ἀγαθῶν
25 καὶ οἷων τε τεκέειν τι παρ' ἑωυτῶν χρηστὸν οὐχ ἄπτεται.

40 Ἰσοκράτους Νικοκλῆς ἢ Κύπριοι (13).

Μὴ φθονεῖτε τοῖς παρ' ἑμοὶ πρωτεύουσιν, ἀλλ' ἀμιλλᾶσθε χρηστοὺς ὑμᾶς αὐτοὺς παρέχοντες ἕξισθαι
30 τοῖς προέχουσι.

41 Θουκυδίδου (II, 45).

Φθόνος τοῖς ξῶσι πρὸς τὸ ἀντίπαλον, τὸ δὲ μὴ ἐμποδῶν ἀνανταγωνίστῳ εὐνοία τετίμηται.

42 Ἴσοκράτους Εὐαγόρα (2).

Τούτων δ' αἰτίος ὁ φθόνος, ὃ τοῦτο μόνον ἀγα- 5
θὸν πρόσεστιν ὅτι μέγιστον κακὸν τοῖς ἔχουσιν ἔστι.

43 Θεοφράστου.

Τοσούτῳ δ' εἰσὶν οἱ φθονεροὶ δυστυχεστέροι τῶν
ἄλλων, ὅσον οἱ μὲν ἐπὶ ταῖς αὐτῶν συμφοραῖς ἀλγοῦ-
σιν, οἱ δὲ φθονοῦντες πρὸς τοῖς ἑαυτῶν κακοῖς καὶ 10
ἐπὶ τοῖς τῶν ἄλλων ἀγαθοῖς λυπούμενοι διατελοῦσιν.

44 Ἀναξιμένους.

Οἱ γὰρ μετὰ φθόνου κρίνοντες τὸ πρωτεῖον ἀπο-
νέμουσι τοῖς χειρίστοις, οὐ τοῖς βελτίστοις.

45 Τοῦ αὐτοῦ.

Ἵ 15
"Ὅσοι γὰρ τὰ καλῶς ῥηθέντα ἢ πραχθέντα διὰ
φθόνον οὐκ ἐπαινοῦσι, πῶς οὗτοι ἂν τοῖς ἔργοις ὠφε-
λήσειαν;

46 Δημοκρίτου.

Μωμεομένων φλαύρων ὁ ἀγαθὸς οὐ ποιεῖται 20
λόγον.

47 Τοῦ αὐτοῦ.

Ὁ φθονέων ἑωυτὸν ὥς ἐχθρὸν λυπείει.

48 Σωκράτους.

Σωκράτης τὸν φθόνον εἶπεν ἕλκος εἶναι τῆς 25
ψυχῆς.

49 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Μενεξένου ἢ ἐπιτα-
φίου (p. 242 a).

Εἰρήνης δὲ γενομένης καὶ τῆς πόλεως τιμωμένης

ἦλθεν ἐπ' αὐτὴν (ὃ δὴ φιλεῖ ἐκ τῶν ἀνθρώπων τοῖς
εὖ πράττουσι προσπίπτειν) πρῶτον μὲν ξῆλος, ἀπὸ
ξήλου δὲ φθόνος.

50 Βίωνος. www.libtool.com.cn

5 Βίων ὁ σοφιστῆς ἰδὼν τινα φθονερὸν σφόδρα
κεκυφότα εἶπεν "ἢ τούτῳ μέγα κακὸν συμβέβηκεν ἢ
ἄλλῳ μέγα ἀγαθόν."

51 Περιάνδρου.

Μηδενὶ φθόνει.

10 52 Ὡσπερ ἡ ἐρυσίβη ἰδιὸν ἐστὶ τοῦ σίτου νόσημα,
οὕτως φθόνος φιλίας ἐστὶν ἀρρώστημα.

53 Ὡσπερ ὁ ἰὸς σίδηρον, οὕτως ὁ φθόνος τὴν ἔχου-
σαν αὐτὸν ψυχὴν ἐξαναψήχει.

54 Ὅσῳ γὰρ ἂν φθονῆς, τοσούτῳ μειζόνων γίνη

15 πρόξενος ἀγαθῶν τῷ φθονομένῳ.

55 Κάτωνος πρεσβυτέρου.

"Ἡκιστα φθονεῖσθαι ἔλεγε τοὺς τῇ τύχῃ χρωμέ-
νους ἐπιεικῶς καὶ μετρίως· οὐ γὰρ ἡμῖν ἀλλὰ τοῖς
περὶ ἡμᾶς φθονοῦσι.

20 56 Ἐκ τῆς Νικολάου ἐθῶν συναγωγῆς.

Τελχῖνες ἄνθρωποι ὀνομαζόμενοι τὸ ἀνέκαθεν
Κρηῖτες, οἰκήσαντές τε καὶ ἐν Κύπρῳ, μεταναστάντες δ'
εἰς Ρόδον καὶ πρῶτοι τὴν νῆσον κατασχόντες, βάσκα-
νοί τε σφόδρα ἦσαν καὶ φθονεροί· τεχνῖται δὲ ὄντες
25 καὶ τὰ τῶν προτέρων ἔργα μωμησάμενοι Ἀθηνᾶς
Τελκινίας ἄγαλμα πρῶτοι ἰδρύσαντο, ὥσπερ εἰ τις
λέγοι Ἀθηνᾶς βασκάνου.

57 Δημοκρίτου.

Οὐκ ἂν ἐκώλυνον οἱ νόμοι ξῆν ἕκαστον κατ' ἰδίην

ἐξουσίην, εἰ μὴ ἕτερος ἕτερον ἐλυμαίνεται. φθόνος γὰρ στάσιος ἀρχὴν ἀπεργάζεται.

58 Ἀπολλώνιος τοῖς ἀδελφοῖς.

Οὐδενὶ φθονητέον. ἀγαθοὶ μὲν γὰρ ἄξιοι κακοὶ δ' ἂν εὐτυχῶσι κακῶς ζῶσιν.

5

59 Εὐσεβίου.

Ἀνὴρ πολλὰ ἔχων χρηστὰ μαθήματα, ἔπειτα γνώμη πονηρῇ διαχρεόμενος καὶ μὴ βουλόμενος τοῖς μεταποιεμένοις ὑπὸ φθόνου μεταδιδόναι, ἔοικεν ἀγρείῳ πονηρῷ πολλὰ καὶ χρηστὰ ἔχοντι ἐν ἑωυτῷ ἀπο- 10 κείμενα καὶ τὰ ἐνεόντα πρὶν φανῆναι διαφθείροντι.

60 Ξενοφώντος ἐν τρίτῳ (9, 8) ἀπομνημονεύματων.

Φθόνον δὲ σκοπῶν ὅτι εἴη λύπην μὲν τινα ἐξεύρισκεν αὐτὸν ὄντα, οὔτε μέντοι τὴν ἐπὶ φίλων ἀτυχίαις οὔτε τὴν ἐπ' ἐχθρῶν εὐτυχίαις γιγνομένην, ἀλλὰ μόνους ἔφη φθονεῖν τοὺς ἐπὶ ταῖς τῶν φίλων εὐπραξίαις ἀνιωμένους. θαυμαζόντων δέ τινων εἴ τις φιλῶν 15 τινα ἐπὶ τῇ εὐπραξίᾳ αὐτοῦ λυποῖτο, ὑπεμίμησκεν ὅτι πολλοὶ οὕτω πρὸς τινας ἔχουσιν, ὥστε κακῶς μὲν 20 πράττοντας μὴ δύνασθαι περιορᾶν, ἀλλὰ βοηθεῖν ἀτυχοῦσιν, εὐτυχούντων δὲ λυπεῖσθαι. τοῦτο μέντοι φρονίμῳ μὲν ἀνδρὶ οὐκ ἂν συμβῆναι, τοὺς ἡλιθίους δὲ πᾶσχειν αὐτό.

61 Ἡροδότου ἱστορίας ζ' (237).

25

Ὅτι πολιήτης μὲν πολιήτη εὖ πρήσσουντι φθονεῖ καὶ ἔστι δυσμενὴς τῇ σιγῇ· οὐδ' ἂν συμβουλευομένου τοῦ ἀστοῦ πολιήτης ἀνὴρ τὰ ἄριστα οἱ δοκέοντα ὑποθέοιτο, εἰ μὴ πρόσω ἀρετῆς ἀνήκοι· σπάνιοι δὲ εἰσιν οἱ τοιοῦτοι. ξεῖνος δὲ ξείνῳ εὖ πρήσσουντί ἐστιν 30

εὐμενέστατον πάντων· συμβουλευομένου τε ἂν συμβουλεύσειε τὰ ἄριστα.

62 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Φιλήβου (p. 48).

Ἄλλὰ μὴν ὁ φθονῶν γε ἐπὶ κακοῖς τοῖς τῶν πέλας
5 ἡδόμενος ἀναφανήσεται. Σφόδρα γε.

63 Ἰωσήπου ἐκ τῆς ἀλώσεως.

Οὐδὲν οὕτως τῶν ἀγαθῶν [παθῶν] ἰσχυρὸν ὃ τῷ
φθόνῳ μέχρι παντὸς ἀντέχει.

ΠΕΡΙ ΠΑΤΡΙΔΟΣ. ΑΘ.

101 Εὐριπίδου Τημενίδαις.

Εἰκὸς δὲ παντὶ καὶ λόγῳ καὶ μηχανῇ
πατρίδος ἐρῶντας ἐκπονεῖν σωτηρίαν.

2 Μὴ κάμνε πατρίδα σὴν λαβεῖν πειρώμενος.

3 Εὐριπίδου Φοινίσσαις (406).

15 Ἡ πατὴρ ὡς ἔοικε φίλτατον βροτοῖς,
οὐδ' ὀνομάσαι δύναι' ἂν ὡς ἔστιν φίλον.

4 Τοῦ αὐτοῦ.

Πολλοῦ γὰρ χρυσοῦ καὶ πλούτου
κρείσσων πάτρα σώφρονι ναίειν,
20 τὸ δὲ σύντροφον ἅδύ τι θνητοῖς
ἐν βίῳ χωρεῖ.

5 Εὐριπίδου Αἰόλῳ.

Ἄλλ' ὅμως
οἰκτρός τις αἰὼν πατρίδος ἐκλιπεῖν ὄρους.

25 6 Εὐριπίδου Αἰγέῳ.

Τί γὰρ πατρώας ἀνδρὶ φίλτερον χθονός;

7. 8. Εὐριπίδου Δίκτυος.

Εἰ δ' ἦσθα μὴ κάκιστος, οὔ ποτ' ἂν πάτραν.
 τὴν σὴν ἀτίζων τήνδ' ἂν εὐλόγεις πόλιν.
 ὥς ἔν γ' ἐμοὶ κρίνοιτ' ἂν οὐ καλῶς φρονεῖν,
 ὅστις πατρῶας γῆς ἀτιμάζων ὄρους
 ἄλλην ἐπαινεῖ καὶ τρόποισιν ἥδεται.

9 Τοῦ αὐτοῦ Φοίνικι.

Σὺ δ' ὦ πατρώα χθὼν ἐμῶν γεννητόρων,
 χαῖρ'. ἀνδρὶ γάρ τοι, καὶν ὑπερβάλλῃ κακοῖς,
 οὐκ ἔστι τοῦ θρέψαντος ἥδιον πέδον.

10 Εὐριπίδου Τήλεφος.

Σπάρτην ἔλαχες, κείνην κόσμει,
 τὰς δὲ Μυκῆνας ἡμεῖς ἰδίᾳ.

11 Μενάνδρου Ἐαυτὸν τιμωρούμενος.

Οἴκοι μένειν χρὴ καὶ μένειν ἐλεύθερον
 ἢ μηκέτ' εἶναι τὸν καλῶς εὐδαίμονα.

12 Σοφοκλέους Τηρέως.

Πολλά σε ζηλῶ βίου,
 μάλιστα δ' εἰ γῆς μὴ πεπείρασαι ξένης.

13 Εὐριπίδου ἐν Φιλοκτήτῃ.

Μακάριος ὅστις εὐτυχῶν οἶκοι μένει.

14 Σοφοκλέους.

Οἴκοι μένειν δεῖ τὸν καλῶς εὐδαίμονα.

15 Θεόγνιδος (947).

Πατρίδα κοσμήσω λιπαρὴν πόλιν, οὔτ' ἐπὶ δῆμῳ
 τρέψας οὔτ' ἀδίκους ἀνδράσι πειθόμενος.

16 Σοφοκλέους (Ant. 187).

Οὔτ' ἂν φίλον ποτ' ἄνδρα δυσμενῇ χθονὸς

θείμην ἐμαντῶ, τοῦτο γινώσκων ὅτι
ἦδ' ἐστὶν ἡ σώζουσα, καὶ ταύτης ἐπι
πλέοντες ὀρθῆς τοὺς λόγους ποιούμεθα.
τοιοῖσδ' ἐγὼ νόμοισι τήνδ' αὖξω πόλιν.

5 17 Εὐριπίδου Φοινίσσαις (388).

Τί τὸ στέρεσθαι πατρίδος, ἡ κακὸν μέγα;
μέγιστον· ἔργῳ δ' ἐστὶ μείζον ἢ λόγῳ.
τίς δ' ὁ τρόπος αὐτοῦ; τί φυγᾶσιν τὸ δυσχερές;
ἐν μὲν μέγιστον, οὐκ ἔχει παρρησίαν.

10 18 Ὅμηρου (Il. μ' 243).

Εἰς οἰωνὸς ἄριστος ἀμύνεσθαι περὶ πάτρης.

19 Τοῦ αὐτοῦ (Il. ο' 494).

Ἀλλὰ μάχεσθ' ἐπὶ νηυσὶν ἀολλέες, εἰσόκεν ἡμέων
βλήμενος ἢ τυπεὶς θάνατον καὶ πότμον ἐπίσπῃ,

15 τεθνᾶτω· οὗ οἱ ἀεικὲς ἀμνημονέω περὶ πάτρης.

20 Τοῦ αὐτοῦ (Od. α' 57).

Αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς

ἰέμενος καὶ καπνὸν ἀποθρῶσκοντα νοῆσαι
ἦς γαίης, θανέειν ἱμείρεται.

20 21 Τοῦ αὐτοῦ (Od. ι' 34).

Ὡς οὐδὲν γλύκιον ἦς πατρίδος ἢ δὲ τοκῆων.

22 Εὐριπίδου (Phoen. 357).

Μῆτερ, φρονῶν εὖ κοῦ φρονῶν ἀφικόμην
ἐχθροὺς ἐς ἄνδρας· ἀλλ' ἀναγκαίως ἔχει

25 πατρίδος ἐρᾶν ἅπαντας· ὅς δ' ἄλλως λέγει,
λόγοισι χαίρει, τὸν δὲ νοῦν ἐκείσ' ἔχει.

23 Πλάτωνος ἐν τῷ Κρίτωνι (p. 51 a).

Ἦ οὕτως εἰ σοφὸς ὥστε λέληθῃ σε, ὅτι μητρὸς τε
καὶ πατρὸς καὶ τῶν ἄλλων προγόνων ἀπάντων τιμιώ-

τερον πατρίς ἐστὶ καὶ σεμνότερον καὶ ἁγιώτερον, καὶ ἐν μείζονι μοίρᾳ καὶ παρὰ θεοῖς καὶ παρ' ἀνθρώποις τοῖς νοῦν ἔχουσι, καὶ σέβεσθαι δεῖ, καὶ μᾶλλον ὑπεῖκειν καὶ θωπεύειν πατρίδα χαλεπαίνουσαν ἢ πατέρα καὶ μητέρα, καὶ ἢ πείθειν ἢ ποιεῖν ἢ ἂν κελεύῃ, καὶ πάσχειν ἂν τι προστάτῃ παθεῖν, ἡσυχίαν ἄγοντα, ἂν τε τύπτεσθαι, ἂν τε δεῖσθαι, ἂν τε εἰς πόλεμον ἄγῃ τρωθησόμενον ἢ ἀποθανούμενον, ποιητέα ταῦτα· καὶ τὸ δίκαιον οὕτως ἔχει, καὶ οὐχ ὑπεικτέον οὐδ' ἀναχωρητέον οὐδὲ λειπτέον τὴν¹⁰ τάξιν· ἀλλὰ καὶ ἐν πολέμῳ καὶ ἐν δικαστηρίῳ καὶ πανταχοῦ ποιητέον ὃ ἂν κελεύῃ ἡ πόλις καὶ ἡ πατρίς, ἢ καὶ πείθειν αὐτὴν ἢ δίκαιον πέφυκε· βιάζεσθαι δὲ οὐχ ὅσιον οὔτε μητέρα οὔτε πατέρα, πολὺ δὲ τούτων ἔτι ἥττον τὴν πατρίδα.

15

24 Εὐσεβίου.

Πατράσι παῖδας ἐπιζώειν εὐτυχές, καὶ χρὴ τοῦτο παρὰ τῆς τύχης αἰτέειν καὶ τοὺς μετὰ ταῦτα διαδεξιμένους, καὶ ὅπως καὶ αὐτέων ἕκαστοι τάξῃ τῇ εἰρημένη τοὺς πρὸ ἑωυτῶν διαδεχοίατο. κοινὴ δὲ εὐχὴ²⁰ δικαιοσύνη αὕτη ἂν παρὰ πάντων φυλαχθεῖν ἐπὶ τῇ διαμονῇ τοῦ μηκίστου, τὴν ὑποδεχομένην ἑκάστοτε καὶ ἐκτρέφουσαν πάντας πατρίδα καὶ δοῦσαν τοὺς προηγησαμένους, αὐτὴν τε καὶ θεῶν τῶν ἐργαζομένων τὰς κατεστεῶσας τιμὰς τῷ πλεῦνι αἰεὶ ὑπερβάλλειν.²⁵

25 Πυθαγόρου.

Πυθαγόρας ἐρωτηθεὶς πῶς δεῖ ἀγνωμονοῦσθαι πατρίδι προσφέρεσθαι, εἶπεν ὥς μητρί.

26 Τιμόθεου.

Τιμόθεος ὁ τῶν Ἀθηναίων στρατηγὸς ἀκούσας³⁰ τινὸς τῶν συστρατηγούντων αὐτῷ λέγοντος "ἄρά γε,

Τιμόθεε, ἡ πατρίς ἡμῶν χάριτας ἀποδώσει;” ἔφη
 “ἀλλ’ ἡμῖν γένοιτο τὰς ἀξίας ἀποδοῦναι.”

27 Ἐκ τῶν Σερήνου.

Οἱ Λάκωνες οἱ ἐπὶ τὸ ὑποσχεῖν δίκας ὑπὲρ τῶν
 5 κηρύκων ὡς τὸν μέγαν βασιλέα ἐλθόντες ἀφείδησάν
 τε καὶ διὰ τὴν ἀρετὴν ἡξίου αὐτοὺς παρ’ αὐτῷ μένειν.
 “καὶ πῶς” ἔφασαν “ἂν δυνηόμεθα τοιαύτην πατρίδα
 καταλιπεῖν, ὑπὲρ ἧς τοσαύτην ὁδὸν ἤλθομεν ἀποθα-
 νούμενοι;”

10 28 Ἀριστείδου.

Ἀριστείδης ἐρωτώμενος τί μάλιστα αὐτὸν ἐν τῇ
 φυγῇ ἐλύπει, “τὸ τῆς πατρίδος ὄνειδος” ἔφη “κακῶς
 ἀκουούσης ἐπὶ τῇ αὐτοῦ φυγῇ.”

29 Σερίφιου.

15 Σερίφιος ὀνειδιζόμενος ὑπὸ Ἀθηναίου τὴν μι-
 κροπολιτείαν, “έμοι μὲν” ἔφη “ἡ πατρίς ὄνειδος, σὺ
 δὲ τῇ πατρίδι.”

30 Ἀριστείδου.

Ἡ γυνὴ τῷ Ἀριστείδῃ περὶ τὰ πολιτικὰ διατρί-
 20 βοντι “εἶθε” ἔφη “τὰ μὲν ἴδια κοινὰ ἐνόμισας, τὰ δὲ
 κοινὰ ἴδια.”

31 Χρυσέου ἐν β’ Περσικῶν (cf. Plut. Mor.
 p. 308 b).

Περσῶν τὴν Ἑλλάδα λεηλατούντων καὶ πάντων
 25 τῶν ἐγγχωρίων συγκεχυμένων, Πανσανίας ὁ τῶν Λα-
 κεδαιμονίων στρατηγὸς ἀπὸ Ξέρξου πεντακόσια τά-
 λαντα χρυσίου λαβὼν ἐμελλε προδιδόναι τὴν Σπάρ-
 την. τῶν δὲ ἐπιστολῶν μεσολαβηθεῖσων, Ἠγησίλαος
 ὁ πατὴρ τοῦ προειρημένου περὶ τῶν συμβεβηκότων
 30 ἀκούσας τὸν υἱὸν μέχρι τοῦ ναοῦ τῆς χαλκιδῆκου συν-

εδίωξεν Ἀθηναῖς, καὶ τὰς θύρας τοῦ τεμένους πλίνθοις ἐμφράξας μετὰ τῆς γυναικὸς τὴν εἰσόδον ἐφρούρησε καὶ λιμῶ τὸν προδότην ἀνείλεν, ὃν ἡ μήτηρ αἰείρασα ὑπὲρ τοὺς ὄρους ἔρριπεν.

32 Δημαράτου β' Ἀρχαδικῶν (Plut. Moral. 5 p. 309 c).

Τεγεατῶν πρὸς Φενεάτας πόλεμον ἔχοντων καὶ χρονίου τῆς παρατάξεως ὑπαρχούσης, συνεφώνησε τοῖς δήμοις τριδύμους ἀδελφούς πέμψαι τοὺς μαχησομένους ὑπὲρ τῆς νίκης. ἀρέσαντος δὲ τοῦ δόγματος 10 ἔπεμψαν Τεγεᾶται μὲν τοὺς Ῥηξιμάχου παῖδας, Φενεᾶται δὲ τοὺς Δημοστράτου. συμβληθείσης δὲ τῆς παρατάξεως ἐφονεύθησαν ἐκ τῶν Ῥηξιμάχου δύο, ὁ δὲ τρίτος τοῦνομα Κριτόλαος στρατηγῆματι τῶν ἀντιπάλων περιεγένετο· προσποιητὴν γὰρ σκηψάμενος φυ- 15 γὴν καθ' ἑνὰ τῶν ἐπιδιωκόντων ἀνείλε, καὶ ἐγκρατὴς γενόμενος τῆς νίκης περιχαρὴς πρὸς τοὺς οἰκείους ἔδραμε· πάντων δ' αὐτῷ περιπλοκάς συμπαθεῖς δίδόντων, οὐ συνεχάρη μόνη τῷ προειρημένῳ ἡ ἀδελφὴ Δημόδικη· πεφονεύκει γὰρ αὐτῆς τὸν κατηγγυημένον 20 ἄνδρα Δημόδικον. ἀναξιοπαθήσας δὲ ἐπὶ τούτοις ὁ νέος τὴν παρθένον ἀποκτείνει, καὶ ὑπὸ τῆς μητρὸς φόνου κριθεὶς ἀπελύθη τοῦ ἐγκλήματος.

33 Δημαράτου ἐν τρίτῳ τραγωδομένων.

Ἀθηναίων πρὸς Εὐμόλπον τὸν Θωρακῶν βασιλέα 25 πόλεμον ἔχοντων, Ἐρεχθεὺς ὁ τῆς Ἀττικῆς προῖστα-μενος χρησμὸν ἔλαβεν, ὅτι νικήσει τοὺς ἐχθρούς, εἰάν τὴν πρεσβυτάτην τῶν θυγατέρων Περσεφόνην θύσῃ. παραγενόμενος δ' εἰς Ἀθήνας Πραξιθέα τῇ γυναικὶ τὴν πυθόχρηστον μαντείαν ἀπήγγειλεν· εἰθ' 30 οὕτω τὴν κόρην προσαγαγὼν τοῖς βωμοῖς ἀνείλε,

καὶ συμβαλὼν τὸν πόλεμον ἐγκρατὴς ἐγένετο τῆς νίκης.

34 Ἱεροκλέους ἐκ τοῦ πῶς πατρίδι χρη-
στέον.

5 Μετὰ τὸν περὶ θεῶν λόγον εὐλογώτατόν ἐστιν ὑποθέσθαι πῶς πατρίδι χρηστέον. ἔστι γὰρ ὥσανεὶ δεύτερός τις θεὸς αὕτη, νῆ Δία, πρῶτος καὶ μείζων γονεὺς· παρ' ὃ δὴ καὶ ὁ τοῦνομα τῷ πράγματι θέμενος οὐκ ἀνεντρεχὲς ἔθετο, παρασχηματίσας μὲν τῷ
10 πατρί, θηλυκῶς δ' ἐξενεγκών, ἵν' οἷον μίγμα τυγχάνοι τοῦ τε πατρὸς καὶ τῆς μητρός. καὶ δὴ οὗτος μὲν ὁ λόγος ὑπαγορεύει πατρίδα τιμᾶν ἐπίσης τοῖς δυσὶ γονεῦσι τὴν μίαν, ὥστε θατέρου μὲν τῶν γονέων ὅποτερουοῦν καὶ δὴ προκρίνειν τὴν πατρίδα, προτιμᾶν
15 δ' αὐτῆς μηδ' ἅμα τοὺς δύο, δι' ἰσης δὲ μοίρας ἄγειν. ἀλλ' ἕτερος αὖ λόγος ἐστίν, ὃς παρακαλεῖ καὶ προτιμᾶν αὐτὴν τῶν γονέων ἅμα τοῖν δυοῖν, καὶ οὗ τοι μόνον τούτων, ἀλλὰ καὶ γυναικὸς σὺν αὐτοῖς καὶ τέκνων καὶ φίλων καὶ ἀπαξαπλῶς μετὰ θεοὺς τῶν ἄλ-
20 λων ἀπάντων.

35 Ἐν ταυτῷ.

Ὡσπερ οὖν ἀνόητος μὲν ὁ τῶν πέντε δακτύλων τὸν ἓνα προκρίνων, εὐλόγιστος δὲ ὁ τοὺς πέντε τοῦ ἑνός (ὃ μὲν γὰρ ἀτιμάζει καὶ τὸν προκρινόμενον, ὃ δ'
25 ἐν τοῖς πέντε καὶ τὸν ἓνα περισώζει), τοῦτον δ' αὖ τὸν τρόπον καὶ ὁ μὲν ἑαυτὸν τῆς πατρίδος πλέον σώζειν βουλόμενος πρὸς τῷ δρᾶν ἀθέμιτα καὶ ἄλλως ἀνόητος ἱμείρων ἀδυνάτων, ὁ δὲ ἑαυτοῦ προτιμῶν τὴν πατρίδα θεοφιλὴς τε καὶ τοῖς λογισμοῖς ἀραρώς.
30 εἴρηται δ' ὅμως, ὥς καὶ εἰ μὴ συναριθμοίη τις τῷ συστήματι, κατ' ἰδίαν δ' ἐξετάζοι, καθήκειν τῆς ἑαυ-

τοῦ σωτηρίας τὴν τοῦ συστήματος προκρίνειν, ὅτι τὴν ὥς πολίτου σωτηρίαν ἀνύπαρκτον ἀπέφαιεν ἢ τῆς πόλεως ἀπώλεια, καθάπερ καὶ τὴν τοῦ ἐνὸς δακτύλου, ὥς μέρους χειρός, ἢ τῆς χειρὸς ἀναίρεσις. καὶ δὴ κατὰ τούτων ἡμῖν συγκεκεφαλαιώσθω, διότι χρὴ τὸ κοινῇ συμφέρον τοῦ ἰδία μὴ χωρίζειν ἀλλ' ἐν ἡγεῖσθαι καὶ ταυτόν· τό τε γὰρ τῇ πατρίδι συμφέρον κοινόν ἐστι καὶ τῶν κατὰ μέρος ἐκάστῳ (τὸ γὰρ ὅλον δίχα τῶν μερῶν ἐστὶν οὐδέν) τό τε τῷ πολίτῃ συμφέρον προσήκει καὶ τῇ πόλει, ἐάν γε ὥς πολίτῃ συμφέρον λαμβάνηται. καὶ γὰρ τὸ χορευτῇ ὥς χορευτῇ λυσιτελὲς καὶ τῷ ὅλῳ χορῷ κερδαλέον ἂν εἴη. τοῦτον οὖν τὸν λόγον ἐνθέμενοι πάντα ταῖς διανοίαις πολὺ φῶς ἔξομεν ἐν τοῖς κατὰ μέρος, ὥστε ἐν μηδενὶ παραλιπεῖν καιρῷ τὸ πρὸς τὴν πατρίδα καθῆκον.

15

36 Ἐν ταυτῷ.

Ὡς οὖνεκα φημὶ δεῖν ἀποικονομεῖσθαι πᾶν καὶ πάθος καὶ νόσημα τῆς ἐαυτοῦ ψυχῆς τὸν πατρίδι χρησόμενον καλῶς. δεῖ δὲ καὶ τοὺς νόμους τῆς πατρίδος καθάπερ τινὰς θεοὺς δευτέρους συντηρεῖν αὐτόν τε βιοῦντα κατὰ τὴν τούτων ὑφήγησιν, καὶ εἰ παραβαίνειν τις αὐτοὺς ἢ νεοχμοῦν ἐπιχειροίη σπουδῇ πάσῃ κωλύοντα καὶ πάντα τρόπον ἐναντιούμενον. οὐ γὰρ ἀγαθὸν ἐπιτήδευμα πόλει δι' ἀτιμίας ἀγόμενοι νόμοι καὶ τὰ νέα προκρινόμενα τῶν παλαιῶν. ὅθεν καὶ τῶν ψηφισμάτων καὶ τῆς παραθέρου ταύτης καινουργίας εἰρκτέον τοὺς αὐθαδέστερον ἐπὶ τοῦτ' ἰόντας. ἀποδέχομαι γοῦν ἔγωγε καὶ τὸν τῶν Λοκρῶν νομοθέτην Ζάλευκον, ὃς ἐνομοθέτησε τὸν καινὸν εἰσοίσοντα νόμον βρόχου περικειμένου τῷ τραχήλῳ τοῦτο ποιεῖν, ὥς ἀκαρῆς οἰχοίτο πνιγείς, εἰ μὴ μάλα σφόδρα λυσι-

τελῶς τῷ κοινῷ παραδιατάττοιο τὴν ἐξ ἀρχῆς τῆς πολιτείας κατάστασιν. οὐδὲν δ' ἦττον τῶν νόμων καὶ τὰ ἔθνη φυλακτέον τά γε ὄντως πάτρια καὶ τάχα που πρεσβύτερα καὶ τῶν νόμων αὐτῶν· ἐπεὶ τά γε
 5 χθιζὰ ταῦτα καὶ πρῶτα [τὰ οὐκ εἰσάπαν] εἰσάπαν πόλιν οὔτε πάτρια ἡγήτεον καὶ τάχ' οὐδὲ ἔθνη τὸ σύνολον. εἶτα τὸ μὲν ἔθος ἄγραφός τις εἶναι βούλεται νόμος, καλὸν ἐπιγεγραμμένος νομοθέτην, τὴν τῶν χρωμένων ἀπάντων εὐαρέστησιν, ἴσως δέ που καὶ τοῖς
 10 φύσει δικαίοις ἐγγυὲς βάλλων.

ΠΕΡΙ ΞΕΝΗΣ. Μ.

1 Εὐριπίδου Φιλοκτήτη.

Πατὴρς καλῶς πράσσουσα τὸν τυχόντ' ἀεὶ
 μείζω τίθησι, δυστυχοῦσα δ' ἀσθενῇ.

15 2 Τοῦ αὐτοῦ Φαέθοντι.

Ὡς πανταχοῦ γε πατὴρς ἢ βόσκουσα γῆ.

3. 4. Ἐκ τῶν Πλουτάρχου περὶ φυγῆς (p. 600 f. 601 c).

Ὅθεν εὖ μὲν ὁ Ἡρακλῆς εἶπεν ἐρωτηθεὶς

20 “Ἀργεῖος ἢ Θηβαῖος· οὐ γὰρ εὐχομαι
 μιᾶς· ἅπας μοι πύργος Ἑλλήνων πατρίς.”

ἀλλ' ἡμεῖς ὥσπερ μύρμηκες ἢ μέλιτται μυρμη-
 κιᾶς μιᾶς ἢ κυψέλης ἐκπεσόντες ἀδημονοῦμεν καὶ
 ξενοπαθοῦμεν, οὐκ εἰδότες οὐδὲ μεμαθηκότες οἰκεία
 25 τὰ πάντα ποιεῖσθαι καὶ νομίζειν ὥσπερ ἐστίν. καίτοι
 γελῶμεν τὴν ἀβελτερίαν τοῦ φάσκοντος ἐν Ἀθήναις
 βελτίονα σελήνην τῆς ἐν Κορίνθῳ· τρόπον τινὰ τὸ
 αὐτὸ πάσχοντες, ὅταν ἀμφιγνοῶμεν ἐπὶ ξένης γενό-
 μενοι τὴν γῆν τὴν θάλατταν τὸν ἀέρα τὸν οὐρανόν,

ὥς ἕτερα καὶ διαφέροντα τῶν συνήθων. ἡ μὲν γὰρ φύσις ἐλευθέρους ἡμᾶς καὶ λελυμένους ἀφίησιν, αὐτοὶ δὲ ἡμεῖς συνδέομεν ἑαυτοὺς καὶ στενοχωροῦμεν. πλοῦτον γὰρ ἀποβάλλοντα ῥαδίως καὶ ταχέως οὐκ ἔστιν ἄλλον ~~συναγαγεῖν~~ πατρὶς δὲ γίνεται πᾶσα πό- 5
λις εὐθύς ἀνθρώπῳ χρῆσθαι μεμαθηκότι· ἂν γὰρ σκοπῆς ἄνευ κενῆς δόξης τὴν ἀλήθειαν, ὁ μίαν πόλιν ἔχων ξένος ἐστὶ τῶν ἄλλων ἀπασῶν καὶ ἀλλότριος. Ἀριστοτέλης ἦν ἐκ Στραγεῖρων, Θεόφραστος ἐξ Ἐρέ-
σου, Στράτων ἐκ Λαμψάκου, Γλύκων δὲ ἐκ Τρωάδος, 10
Ἀρίστων ἐκ Κέω. τίς οὖν τούτους ἐδίωξεν; οὐδεῖς, ἀλλ' αὐτοὶ διώκοντες ἡσυχίαν καὶ σπουδὴν, ἥς οὐ πᾶν μέτεστιν οἴκοι τοῖς ἡντινοῦν δόξαν ἢ δύναμιν ἔχουσι, τὰ μὲν ἄλλα λόγοις, τοῦτο δὲ ἡμᾶς ἔργῳ δι-
δάσκουσι. καὶ γὰρ νῦν οἱ δοκιμώτατοι καὶ κράτιστοι 15
ζῶσιν ἐπὶ ξένης, οὐ μετασταθέντες, ἀλλὰ μεταστάντες.

5 Ἐν ταυτῷ (Plut. Mor. p. 607 d).

Τὸ δὲ ἀληθέστατον ἡ ψυχὴ φεύγει καὶ πλανᾶται θείοις ἐλαυνομένη δόγμασι καὶ νόμοις, εἴτα ὥσπερ ἐν νήσῳ σάλον ἐχούσῃ πολὺν, καθάπερ φησὶν ὁ Πλά- 20
των, ὁστρέου τρόπον ἐνδεδεμένη τῷ σώματι, διὰ τὸ μὴ ἀναφέρειν μηδὲ μνημονεύειν "ἐξ οἷης τιμῆς τε καὶ ὅσσου μήκεος ὄλβου" μεθέστηκεν, οὐ Σάρδεων Ἀθή-
νας, οὐδὲ Κορίνθου Αἴημον ἢ Σκυῖρον, ἀλλ' οὐρα-
νοῦ καὶ σελήνης γῆν ἀμειψαμένη καὶ τὸν ἐπὶ γῆς 25
βίον, ἂν μικρὸν ἐνταῦθα τόπον ἐκ τόπου παραλλάξῃ, δυσανασχετεῖ καὶ ξеноπαθεῖ, καθάπερ φυτὸν ἀγεν-
νὲς ἀπομαραινόμενη. καίτοι φυτῷ μὲν ἐστὶ τις χώρα μᾶλλον ἑτέρας ἑτέρα πρόσφορος, ἐν ἣ τρέφεται καὶ
βλαστάνει βέλτιον· ἀνθρώπου δὲ οὐδεῖς ἀφαιρεῖται 30
τόπος εὐδαιμονίαν, ὥσπερ οὐδὲ ἀρετὴν οὐδὲ φρόνησιν.

6 Δημοκρίτου.

Ξενιτείη βίου αὐτάρκειαν διδάσκει· μᾶζα γὰρ
καὶ στιβάς λιμοῦ καὶ κόπου γλυκύτατα ἰήματα.

7 Τοῦ αὐτοῦ.

5 Ἄνδρι σοφῶ πάσα γῆ βατή· ψυχῆς γὰρ ἀγαθῆς
πατρὶς ὁ ξύμπας κόσμος.

8 Τέλητος περὶ φυγῆς.

Μήποτε πρὸς μὲν τὸν οἰόμενον ἀλογιστοτέρους
τὴν φυγὴν ποιεῖν ὀρθῶς ἂν παραβάλλοιτο τὰ ἐπὶ τῶν
10 τεχνῶν, ὅτι ὃν τρόπον οὐδὲ αὐλεῖν οὐδὲ ὑποκρίνε-
σθαι χειρόν ἐστιν ἐπὶ ξένης ὄντα, οὕτως οὐδὲ βου-
λεύεσθαι· πρὸς δὲ τὸν κατ' ἄλλο τι ἡγούμενον τὴν
φυγὴν βλαβερόν εἶναι, μὴ οὐδὲν λέγητε πρὸς τὸ τοῦ
Στίλπωνος, ὃ καὶ πρόφην εἰπὸντι λέγειν φησί· καὶ
15 τίνων ἢ φυγὴ ἢ ποίων ἀγαθῶν στερίσκει; τῶν περὶ
ψυχῆν, ἢ τῶν περὶ σῶμα, ἢ τῶν ἐκτός; εὐλογιστίας,
ὀρθοπραγίας, εὐπραγίας ἢ φυγὴ στερίσκει; οὐ δὴ.
ἀλλὰ μὴ ἀνδρίας ἢ δικαιοσύνης ἢ ἄλλης τινὸς ἀρε-
τῆς; οὐδὲ τοῦτο. ἀλλὰ μὴ τῶν περὶ τὸ σῶμά τινος
20 ἀγαθῶν; ἢ οὐχ ὁμοίως ἐστιν ἐπὶ ξένης ὄντα ὑγιαίνειν
καὶ ἰσχύειν καὶ ὀξὺ ὄραν καὶ ὀξὺ ἀκούειν, ἐνίοτε δὲ
μᾶλλον ἢ ἐν τῇ ἰδίᾳ μένοντα; καὶ μάλα. ἀλλὰ μὴ τῶν
ἐκτὸς στερίσκει ἢ φυγὴ; ἢ οὐ πολλοὺς ὥφθη τὰ πράγ-
ματα κατὰ τὴν τῶν τοιούτων ὑπαρξιν ἐπιφανέστερα
25 γεγονότα φυγάδων γενομένων; ἢ οὐ Φοῖνιξ ἐκ Δολο-
πίας ἐκπεσὼν ὑπὸ Ἀμνύτορος εἰς Θεσσαλίαν λέγει,
"Πηλέα δ' ἐξικόμην, καί μ' ἀφνειὸν ἔθηκε, πολὺν
δέ μοι ὥπασε λαόν;" Θεμιστοκλῆς δ' ἐκεῖνος "ὦ παῖ"
φησὶν "ἀπωλόμεθ' ἂν εἰ μὴ ἀπωλόμεθα." νῦν δὲ
30 πολλὴ τῶν τοιούτων ἀφθονία. ποίων οὖν ἀγαθῶν ἢ
φυγὴ στερίσκει, ἢ τίνος κακοῦ παραιτία ἐστίν; ἐγὼ

μὲν γὰρ οὐχ ὁρῶ. ἀλλ' ἡμεῖς πολλαχοῦ αὐτοὺς κατο-
 ρύττομεν καὶ φυγάδες γενόμενοι καὶ ἐν τῇ ἰδίᾳ μέ-
 νοντες. οὐκ ἄρχουσι, φησὶν, οὐ πιστεύονται, οὐ παρ-
 ρησίαν ἔχουσιν. ἔνιοι δέ γε καὶ φρονηροῦσι τὰς πόλεις
 παρὰ βασιλεῦσι, καὶ ἔθνη πιστεύονται, καὶ δωρεὰς 5
 μεγάλας καὶ συντάξεις λαμβάνουσι. Λυκῖνος ἐκεῖνος
 οὐ παρ' ἡμῖν ἐφρούρει φυγὰς ὧν ἐκ τῆς Ἰταλίας πι-
 στευόμενος παρ' Ἀντιγόνῳ, καὶ τὸ προσταττόμενον
 ἐποιοῦμεν Λυκίνῳ ἡμεῖς ἐν τῇ ἰδίᾳ μένοντες; Ἰππο-
 μέδων ὁ Λακεδαιμόνιος ὁ νῦν ἐπὶ Θράκης καθιστά- 10
 μενος ὑπὸ Πτολεμαίου, Χρεμωνίδης καὶ Γλαύκων οἱ
 Ἀθηναῖοι, οὐ πάρεδροι καὶ σύμβουλοι; ἵνα μὴ τὰ
 παλαιὰ σοι λέγω, ἀλλὰ τὰ καθ' ἡμᾶς. καὶ τὸ τελευ-
 ταῖον οὐκ ἐπὶ στόλου τηλικούτου ἐξαπεστάλη καὶ χρη-
 μάτων τοσούτων πιστευόμενος καὶ τὴν ἐξουσίαν ἔχων 15
 ὥς βούλοιτο χρησθαι; ἀλλ' ἐν γε τῇ ἰδίᾳ οὐκ ἄρχου-
 σιν οἱ φυγάδες· οὐδὲ γὰρ αἱ γυναιῖκες οἴκοι μένουσαι,
 οὐδ' οἱ παῖδες, οὐδὲ τὰ μειράκια ταυτί, οὐδ' οἱ ἔξωροι
 τῇ ἡλικίᾳ. ἀλλὰ μή τι δυσχερὲς αὐτοῖς; εἰ δ' ὠδυνῶντο
 ἐπὶ τούτῳ, οὐκ ἂν ἦσαν βάρηλοι; τί δὲ καὶ διαφέρει 20
 ἄρχειν ἢ ιδιωτεύειν; σὺ πολλῶν [ἢ ὀλίγων] καὶ
 ἡβώντων βασιλεύσεις, ἐγὼ δὲ ὀλίγων καὶ ἀνέβων,
 παιδαγωγὸς γενόμενος, καὶ τὸ τελευταῖον ἐμαντοῦ·
 τῇ γὰρ αὐτῇ ἐμπειρίᾳ χρώμενον, καὶ τοὺς πολλοὺς
 καὶ τὸν ἕνα, καὶ δημοσιεύοντα καὶ κατ' οἰκίας ἐργολα- 25
 βοῦντα, καὶ ἐπὶ ξένης ὄντα καὶ ἐν τῇ ἰδίᾳ μένοντα, καὶ
 κατὰ τὴν αὐτὴν εὐβουλίαν καὶ τῇ ἀρχῇ καλῶς καὶ τῇ
 ιδιωτείᾳ ἐστι χρησθαι. τί οὖν διοίσει μοι, εἰ μὴ ἄρξω
 ἀλλὰ ιδιωτεύσω; ἀλλ' οὐδὲ ἐξουσίαν ἔξεις εἰσελθεῖν
 εἰς τὴν ἰδίαν. οὐδὲ γὰρ νῦν εἰς τὸ θεσμοφόριον ἐξου- 30
 σίαν ἔχω, οὐδὲ γυναιῖκες εἰς τὸ τοῦ Ἐνναλίου, οὐδ'
 εἰς τὰ ἄβατα ἔξομεν. ἀλλ' εἰ ἐπὶ τούτῳ ἄχθοιτό τις,

οὐκ ἂν παιδαριώδης εἴη; οὐδὲ εἰς τὸ γυμνάσιον
ἐνίοτε ἐξουσίαν ἔχω, ἀλλ' ἀπελθὼν εἰς τὸ βαλανεῖον
ἡλειψάμην τῇ αὐτῇ παλαιστρικῇ χρῶμενος ἢ καὶ πρὸ
τοῦ ἐν τῷ γυμνασίῳ. οὕτω καὶ δεῦρο ἄβατον ἡγησά-
5 μενος τὴν ἰδίαν μεταβάς ἀλλαχού κατοικῶ. οὐκ οὖν
ἀκλήρημά τι καὶ ὄνειδος ἐμόν, εἰ μετὰ πονηρῶν οἰ-
κήσω; δύναμαι δὲ μεταβάς ὥσπερ ἐξ ἐτέρας νεῶς εἰς
ἐτέραν ὁμοίως εὐπλοεῖν, οὕτως ἐξ ἐτέρας πόλεως εἰς
ἐτέραν πόλιν ὁμοίως εὐδαιμονεῖν. ἢ ἐμόν ὄνειδος,
10 ἀλλ' οὐ τῶν ἐμὲ ἐκβαλλόντων ἐπεικῇ καὶ δίκαιον
ὄντα; οὐκ ἀηδῶς Φιλήμων· ἡγωνισμένου γάρ ποτε αὐ-
τοῦ καὶ ἀπηλλαχότος ἀστείως, συναντῶντές τινες "ὥς
εὐήμερηκας" ἑφάσαν "Φιλήμον;" "ὕμεῖς μὲν οὖν"
φησὶν "οἴεσθε οὕτως τεθθαμένοι· ἐγὼ μὲν γὰρ ἀεὶ
15 ἀγαθὸς ὢν διατελῶ." τί οὖν; ὑπὸ χειρόνων φυγα-
δεύεσθαι οὐ παροινία; σὺ δ' ἂν ἐβούλου, φησὶν, ὑπὸ
καλῶν καὶ ἀγαθῶν; ἢ οὐχ οὕτω μὲν σὸν ἐγκλημα;
οὐθένα γὰρ ἀγνωμόνως καὶ ἀδίκως ἄνδρες ἀγα-
θοὶ φυγαδεύουσιν· οὐ γὰρ ἂν ᾔσαν δίκαιοι. πα-
20 ρευδοκιμεῖσθαι οὖν ὑπὸ τῶν τοιούτων καὶ χειροτονία
καὶ ψήφῳ οὐκ ὄνειδος; οὐ σὸν γε, ἀλλὰ τῶν τούτους
χειροτονούντων καὶ ψηφοφορούντων· ὥσπερ εἰ τὸν
ἄριστον ἰατρὸν ἀφέντες φαρμακοπώλην εἴλοντο, καὶ
τούτῳ τὸ δημόσιον ἔργον ἐνεχείρισαν, πότερα τοῦ
25 ἰατροῦ εἶπας ἂν ὄνειδος καὶ ἀκλήρημα τοῦτο, ἢ τῶν
ἐλομένων; ἀλλὰ τοῦτό γε εὐρεθῆναι τὴν πατρίδα
μοχθηρὰν καὶ ἀχάριστον οὖσαν, εἰς ἣν πολλὰ τις
ἐπόνησε, πῶς οὐκ ἀκλήρημα; καὶ πῶς ἂν εἴη τοῦτο
ἀκλήρημα, ἀλλ' οὐκ εἰ δεῖ εἰπεῖν οὕτως εὐκλήρημα,
30 τὸ γινῶναι ποία τις πρότερον μὴ εἰδότα; ἀλλ' εἰ μὲν
τὴν γυναικα ἥσθου πονηρὰν καὶ ἐπίβουλον οὖσαν,
πρότερον μὴ εἰδὼς ἂν ἔσχες χάριν, καὶ εἰ τὸν οἰκέτην

δραπέτην καὶ κλέπτην, ἵνα φυλάττῃ· εἰ δὲ τὴν πατρίδα
 πονηρὰν καὶ ἀχάριστον ᾗσθου, ἀκληρεῖν ἡγήσῃ, ἀλλ' οὐ
 χάριν ἔξεις; ἀλλ' ὅμως μέγα μοι δοκεῖ τὸ ἐν ᾗ ἐγένετό
 τις καὶ ἐτράφη, καὶ ἐν ταύτῃ καταγενέσθαι. πότερον
 καὶ ἐν οἰκίᾳ ἐν ᾗ ἐτράφη καὶ ἐγένου, ἐν ταύτῃ κατα- 5
 γενέσθαι, καὶ ἡ σαπρὰ καὶ ῥέουσα καὶ καταπίπτουσα;
 καὶ ἐν νηὶ ἐν ᾗ ἐγένου καὶ ἐκ παιδίου ἐπλεῖς, ἐνταῦθα
 καὶ ἀκάτιον ἦ, οὐδ' εἰ κωπηλατοῦντα ἀπορρήγνυσθαι
 δέοι, εἰς τὴν εἰκόσορον μεταβάντα ἀσφαλῶς καὶ ἀκό-
 πως; καὶ ὀνειδίζουσι μὲν ὅτι Κύπριος, ὅτι Μυκόνιος, 10
 ἢ ὅτι Βελβινήτης· ὅμως δὲ μέγα τι φασὶ τὸ ἐν ᾗ ἐγέν-
 νετό τις καὶ ἐτράφη, ἐν ταύτῃ καταβιῶναι, καὶ τὰς
 πλείους μὲν ἐξώλεις τῶν πόλεων καὶ τοὺς ἐνοικοῦν-
 τας ἀσεβεῖς, μέγα δὲ καὶ προσηνὲς τὴν πατρίδα,
 ὥσπερ καὶ αὐτή. ἀλλὰ καὶ ὅτι μέτοικος· ὀνειδίζουσι 15
 δὲ πολλοὶ λέγοντες "μέτοικε". "σὺ δ' ἐγγενὴς ὦν τήνδε
 δουλώσας ἔχεις." καὶ Κάδμον μὲν τὸν κτίστην Θηβῶν
 θαυμάζει, ἐμὲ δ' εἰ μὴ πολίτης, ὀνειδίζει. καὶ Ἡρα-
 κλέα μὲν ὡς ἄριστον ἄνδρα γεγονότα ἐπαινοῦμεν· τὸ
 δὲ μέτοικον εἶναι ὀνειδος ἡγούμεθα. Ἡρακλῆς δ' ἐξ 20
 Ἄργους ἐκπεσὼν Θήβαις κατῴκει. Λακεδαιμόνιοι δὲ
 οὐδὲν τῶν τοιούτων ὀνειδος ἡγοῦνται· ἀλλὰ τὸν μὲν
 μετασχόντα τῆς ἀγωγῆς καὶ ἐμμείναντα, καὶ ξένος
 καὶ ἐξ εἰλωτος, ὁμοίως τοῖς ἀρίστοις τιμᾶσι· τὸν δὲ
 μὴ ἐμμείναντα καὶ ἐξ αὐτοῦ τοῦ βασιλέως, εἰς τοὺς 25
 εἰλωτας ἀποστέλλουσι, καὶ τῆς πολιτείας ὁ τοιοῦτος
 οὐ μετέχει. ἀλλὰ τό γε ἐν τῇ ἰδίᾳ μὴ ἐξεῖναι ταφῆναι,
 πῶς οὐκ ὀνειδος; καὶ πῶς μέλλει τοῦτο ὀνειδος εἶναι
 ὃ τοῖς ἀρίστοις πολλάκις συνέβη; ἢ τίς τιμὴ αὕτη ἢ
 τις τοῖς κακίοις περιγίνεται; καὶ Σωκράτην μὲν 30
 ἐπαινοῦσιν, ὅταν ἐπιλαμβανόμενος Ἀθηναίων λέγῃ·
 οἱ μὲν γὰρ στρατηγοὶ ἐφ' οἷς καλλωπίζονται ὑπερό-

ριοι τεθαμμένοι εἰσί, τὰ δὲ ὄνειδῃ τῆς δημοκρατίας
 ἐν τοῖς δημοσίοις τάφοις. ὁμοίως δὲ καὶ τὸ μὲν ἐπὶ
 ξένης ταφῆναι ὄνειδος, τὸ δ' ἐν τοῖς δημοσίοις τάφοις
 τίμιον. τί δὲ καὶ διαφέρειν ἂν δόξαι ἐπὶ ξένης τα-
 5 φῆναι ἢ ἐν τῇ ~~ιδίᾳ, οὐκ ἀληδὼς γὰρ τις~~ τῶν Ἀττικῶν
 φυγάδων λαιδορουμένου τινὸς αὐτῷ καὶ λέγοντος
 "ἀλλ' οὐδὲ ταφήσῃ ἐν τῇ ιδίᾳ, ἀλλ' ὥσπερ οἱ ἀσεβεῖς
 Ἀθηναίων ἐν τῇ Μεγαρικῇ," "ὥσπερ μὲν οὖν" ἔφη
 "οἱ εὐσεβεῖς Μεγαρέων ἐν τῇ Μεγαρικῇ." τί γὰρ τὸ
 10 διάφορον; ἢ οὐ πανταχόθεν, φησὶν ὁ Ἀρίστιππος,
 ἴση καὶ ὁμοία ἢ εἰς ἄδου ὁδός; ἢ τὴν ἀρχὴν εἰ μὴ
 ταφήσῃ, τί σοι μέλει; ἀλλ' ἡ περὶ ταφῆς ἀγωνία, φη-
 σὶν ὁ Βίων, πολλὰς τραγωδίας ἐποίησεν. ὥσπερ καὶ
 ὁ Πολυνεΐκης ἐντέλλεται

15 θάψον δέ μ' ὦ τεκοῦσα, καὶ σὺ σύγγονε,
 ἐν γῇ πατρῷα, καὶ πόλιν θυμουμένην
 παρηγορεῖτον, ὥς τοσόνδε γοῦν τύχῳ
 χθονὸς πατρῷας, κεί δόμους ἀπώλεσα.

εἰ δὲ μὴ τύχοις χθονὸς πατρῷας, ἀλλ' ἐπὶ ξένης τα-
 20 φείης, τί ἔσται τὸ διάφορον; ἢ ἐκ Θηβῶν μόνον εἰς
 ἄδου ὁ Χάρων πορθμεύει;

καὶ γῆς φίλης ὄχθοισι κρυφθῆναι τάφῳ.

εἰ δὲ μὴ κρυφθείης, ἀλλ' ἄταφος, τί τὸ δυσχερές; ἢ
 τί διαφέρει ὑπὸ πυρὸς κατακαυθῆναι ἢ ὑπὸ κυνὸς
 25 καταβρωθῆναι ἢ ἐπάνω τῆς γῆς ὄντα ὑπὸ κοράκων ἢ
 κατορυχθέντα ὑπὸ σκωλήκων;

συνάρμοσον δέ μου βλέφαρα τῇ σῇ χειρὶ
 μῆτερ.

ἂν δὲ μὴ συναρμόσῃ σου, ἀλλὰ βλέπων καὶ κεχηνὼς
 30 ἀποθάνῃς, τί ἔσται τὸ χαλεπόν; ἢ καὶ τῶν ἐν τῇ θα-

λάττη καὶ ἐν τοῖς πολέμοις ἀποθνησκόντων συναρ-
μώσει τις; ἀλλ' ἐμοίγε δοκεῖ ταῦτα παιδιὰ τις ἡμετέρα
εἶναι. καὶ ἡμεῖς μὲν καὶ ἰδεῖν καὶ ἄψασθαι ὀκνοῦμεν,
οἱ δὲ σκελετεύσαντες ἔνδον ἔχουσιν ὥς καλόν τι καὶ
ἐνέχυρα τοὺς νεκροὺς λαμβάνουσιν. οὕτως ἀντέστρα- 5
πται τῷ ἡμετέρῳ ὁ ἐκείνων τύπος.

9 Μουσωνίου ἐκ τοῦ ὅτι οὐ κακὸν ἡ φυγή.

Φυγάδος δέ τινος ὀδυρομένου ὅτι φεύγει, οὕτω
πως παρεμυθήσατο αὐτόν. φυγὴν γάρ, ἔφη, πῶς ἂν
τις μὴ ἀνόητος ὦν βαρύνοιτο; ἥτις ὕδατος μὲν καὶ 10
γῆς καὶ ἀέρος, ἔτι δὲ ἡλίου καὶ τῶν ἄλλων ἄστρον,
οὐκ ἀπείργει ἡμᾶς οὐδαμῶς, ἀλλ' οὐδὲ ἀνθρώπων
ὁμιλίας· ἀπανταχοῦ γὰρ καὶ πάντη τούτων μετουσία
ἐστίν. εἰ δὲ μέρους τινὸς τῆς γῆς ἀφαιρούμεθα καὶ
τινῶν ἀνθρώπων συνουσίας, τί τοῦτο δεινόν; οὐδὲ 15
γὰρ οἴκοι ὄντες ἀπάσῃ τῇ γῇ ἐχρώμεθα οὐδὲ ἀνθρώ-
ποις ἅπασιν συνῆμεν· τοῖς μέντοι φίλοις καὶ νῦν συν-
εῖημεν ἂν, τοῖς γε ἀληθινοῖς καὶ ὦν προσήκει ποιει-
σθαί τινα λόγον· οὐ γὰρ ἂν οὗτοι προδοῖεν ποτὲ
ἡμᾶς οὐδὲ ἐγκαταλίποιν· εἰ δὲ τινες πλαστοὶ καὶ 20
οὐκ ἀληθινοὶ φίλοι εἰσὶ, τούτων ἀπηλλάχθαι κρεῖττον
ἢ συνεῖναι αὐτοῖς. τί δ'; οὐχὶ κοινὴ πατρίς ἀνθρώ-
πων ἀπάντων ὁ κόσμος ἐστίν, ὥσπερ ἡξίου Σωκρά-
της; ὥστε οὐδὲ φεύγειν τῇ γε ἀληθείᾳ τὴν πατρίδα
νομιστέον, ἂν ἀπέλθῃς ἐντεῦθεν ἐνθα ἔφυς τε καὶ 25
ἐτράφης, πόλεως δὲ μόνον ἐστερεῖσθαι τινος, ἄλλως
τε καὶ ἀξιοῖς τις εἶναι ἐπιεικῆς. ὁ γὰρ τοιοῦτος χω-
ρίον μὲν οὐδὲν οὔτε τιμᾷ οὔτ' ἀτιμάζει οὕτως ὥς εὐ-
δαιμονίας αἴτιον, αὐτὸς δὲ ἐν αὐτῷ τίθεται τὸ πᾶν
καὶ νομίζει εἶναι πολίτης τῆς τοῦ Διὸς πόλεως, ἣ 30
συνέστηκεν ἐξ ἀνθρώπων καὶ θεῶν. σύμφωνα δὲ
τούτοις λέγει καὶ Εὐριπίδης ἐν οἷς φησίν

ἅπας μὲν ἄῤῥ ἀετῷ περάσιμος,

ἅπασα δὲ χθὼν ἀνδρὶ γενναίῳ πατρίς.

ὥσπερ οὖν εἴ τις ἐν τῇ πατρίδι ὦν, καὶ ἑτέραν
οἰκίαν οἰκῶν, οὐκ ἐν ἧ ἑτέχθη, δεινοπαθοίη διὰ τοῦτο
5 καὶ ὁδύροιτο, ματαίος ἂν εἴη καὶ καταγέλαστος· οὕτω
καὶ ὅστις ἑτέραν πόλιν οἰκῶν, οὐκ ἐν ἧ τυγχάνει γε-
γονώς, συμφορὰν ἡγείται, ὁ τοιοῦτος εἰκότως ἂν
ἄφρων νομίζοιτο καὶ ἀνόητος. καὶ μὴν πρὸς γε τὴν
ἐπιμέλειαν τὴν ἑαυτῶν καὶ πρὸς κτῆσιν ἀρετῆς πῶς
10 ἂν τὸ φεύγειν ἐνίσταται; ὁπότε γε μήτε μαθήσεως
μήτε ἀσκήσεως καὶ ὦν χρὴ εἰργεταί τις διὰ τὴν φυ-
γὴν. πῶς μὲν οὖν οὐκ ἂν ἡ φυγὴ καὶ συνεργοίη πρὸς
τὸ τοιοῦτον, παρέχουσά γε σχολὴν καὶ ἐξουσίαν τοῦ
μανθάνειν τε τὰ καλὰ καὶ πράττειν μᾶλλον ἢ πρό-
15 τερον, ἅτε μὴδ' ὑπὸ πατρίδος τῆς δοκούσης περιελ-
κομένοις εἰς ὑπηρεσίας πολιτικάς, μήτε ὑπὸ φίλων
τῶν δοκούντων ἢ συγγενῶν ἐνοχλουμένοις, οἳ τινες
ἐμποδίσαι δεινοὶ καὶ ἀποσπᾶσαι τῆς ἐπὶ τὰ κρείττω
ὁρμῆς; ἥδη δέ τισι καὶ παντάπασι τὸ φεύγειν συνή-
20 νεγκεν, ὥσπερ Διογένει, ὃς ἐκ μὲν ιδιῶτου φιλόσο-
φος ἐγένετο φυγῶν, ἀντὶ δὲ τοῦ καθῆσθαι εἰς Σινώ-
πην διέτριψεν ἐν τῇ Ἑλλάδι, ἀσκήσει δὲ τῇ πρὸς
ἀρετὴν τῶν φιλοσόφων διήνεγκεν. ἄλλοις δέ γε κα-
κῶς τὸ σῶμα διακειμένοις ὑπὸ μαλακίας καὶ τρυφῆς
25 ἔρρωσεν ἡ φυγὴ, βιασθεῖσιν ἀνδρικώτερον διαιτᾶ-
σθαι· καὶ ἴσμεν τινὰς χρονίων νοσημάτων ἐν τῷ
φεύγειν ἀπολυθέντας, ὥσπερ ἀμέλει Σπαρτιατικὸς
οὗτος ὁ Λακεδαιμόνιος, ὃς ἀπὸ πολλοῦ ἔχων τὸ πλεу-
ρὸν κακῶς καὶ τούτου πολλάκις νοσῶν, διὰ τὴν
30 φυγὴν ἐπειδὴ ἐπαύσατο τρυφῶν, ἐπαύσατο καὶ νο-
σηλευόμενος. ἄλλους δέ γε τῶν ἀβροδιαίτων ποδά-
γρας ἀπολυθῆναί φασι, πάνυ δὲ κατατεινομένους

πρότερον ὑπὸ τούτου τοῦ πάθους, οὓς ἡ φυγὴ σκληρότερον διαιτᾶσθαι συνεθίσασα κατ' αὐτὸ τοῦτο ὑγιεῖς γενέσθαι παρεσκεύασεν. οὕτως ἄρα πρὸς τὸ διακεῖσθαι κρεῖττον αὐτοὺς ἑαυτῶν καὶ σῶμα καὶ ψυχὴν συνεργεῖν μᾶλλον ἢ ἀντιπράττει ἡ φυγὴ. 5

ἀλλ' οὐδ' ἀπορεῖν τῶν ἀναγκαίων πάντως ὑπάρχει τοῖς φεύγουσιν. ὅσοι μὲν γὰρ ἀργοὶ καὶ ἀμήχανοι καὶ οὐχ οἰοί τε ἀνδρίζεσθαι, οὗτοι μὲν κἂν τῇ πατριδί ὄντες ἀποροῦσιν ὡς τὸ πολὺ καὶ ἀμηχανοῦσιν· οἱ δὲ γεννικοὶ καὶ φιλόπονοι καὶ συνετοί, κἂν ὅποι 10 ποτὲ ἔλθωσιν, εὐποροῦσι καὶ διάγουσιν ἀνευδεδῶς· καὶ γὰρ οὐδὲ δεόμεθα πολλῶν, ἂν μὴ βουλώμεθα τρυφᾶν,

ἐπεὶ τί δεῖ βροτοῖσι πλὴν δυοῖν μόνον,
Δήμητρος ἀκτῆς πώματός θ' ὕδρηχόν,
ἅπερ πάρεστι καὶ πέφυχ' ἡμᾶς τρέφειν;

15

ἐγὼ δὲ τοὺς γε λόγου ἀξιόους ἄνδρας οὐ τῶν ἀναγκαιοτάτων μόνον πρὸς τὸν βίον ῥαδίως ἂν εὐπορεῖν ἔξω τῆς οἰκίας ὄντας, ἀλλὰ καὶ πολλὰ περιποιήσασθαι χρήματα πολλάκις. ὁ γοῦν Ὀδυσσεύς, παντὸς 20 φυγάδος ὡς ἂν τις εἴποι ἀθλιώτερον διακείμενος, καὶ μόνος ὢν καὶ γυμνὸς καὶ ναυαγός, ὅμως ἀφικόμενος εἰς ἀνθρώπους ἀγνωστας τοὺς Φαίακας ἐδυνήθη χρηματίζασθαι ἀφθόνως. Θεμιστοκλῆς δ' ἐπεὶ ἔφην γεν οἰκοθεν, οὐ παρὰ μὴ φίλους μόνον ἀλλὰ καὶ 25 παρὰ πολεμίους καὶ βαρβάρους ἔλθων [τοὺς Πέρσας], τρεῖς ἔλαβε πόλεις δῶρον, Μυοῦντα καὶ Μαγνησίαν καὶ Λάμψακον, ὥστ' ἀπὸ τούτων βιοῦν. Δίων δὲ ὁ Συρακόσιος, ἀφαιρεθεὶς ὑπὸ Λιονυσίου τοῦ τυράννου τὴν οὐσίαν πᾶσαν ὅτ' ἐξέπιπτε τῆς πατρίδος, 30 οὕτως ἐν τῇ φυγῇ χρημάτων εὐπόρησεν ὥστε καὶ ξε-

νικὸν θρέψαι στρατεύμα, μεθ' οὗ ἦλθεν ἐπὶ Σικελίαν
καὶ ἡλευθέρωσεν αὐτὴν ἀπὸ τοῦ τυράννου. τίς ἂν
οὖν εὖ φρονῶν, εἰς ταῦτ' ἀφορῶν, ἔτι τὴν φυγὴν
ἀπορίας αἰτίαν εἶναι πᾶσι τοῖς φεύγουσιν ὑπολαμβάν-
5 νοι; ἀλλ' οὐδὲ κακοδοξεῖν πάντως ἀνάγκη τοὺς φεύ-
γοντας διὰ τὴν φυγὴν, γνωρίμου γε πᾶσιν ὄντος, ὅτι
καὶ δίκαιαι πολλαὶ δικάζονται κακῶς, καὶ ἐκβάλλονται
πολλοὶ τῆς πατρίδος ἀδίκως, καὶ ὅτι ἤδη τινὲς ἄνδρες
ἀγαθοὶ ὄντες ἐξηλλάθησαν ὑπὸ τῶν πολιτῶν. ὥσπερ
10 Ἀθήνηθεν μὲν Ἀριστείδης ὁ δίκαιος, ἐξ Ἐφέσου δὲ
Ἑρμόδωρος, ἐφ' ᾧ καὶ Ἡράκλειτος ὅτι ἐφυγεν ἡβη-
δὸν ἐκέλευεν Ἐφεσίους ἀπάγξασθαι. ἐνιοὶ δέ γε καὶ
ἐνδοξότατοι φεύγοντες ἐγένοντο, καθάπερ Διογένης
ὁ Σινωπεὺς καὶ Κλέαρχος ὁ Λακεδαιμόνιος, ὁ μετὰ
15 Κύρου στρατεύσας ἐπ' Ἀρταξέρξην· καὶ ἄλλους ἂν
τις ἔχοι βουλόμενος λέγειν πολλοὺς. καίτοι πῶς ἂν
εἴη τοῦτο κακοδοξίας αἷτιον, ἐν ᾧ τινὲς ἐνδοξότεροι
γεγόνασιν ἢ πρότερον ἦσαν;

νῇ Δί', ἀλλ' Εὐριπίδης φησὶν ἐλευθερίας στέρε-
20 σθαι τοὺς φυγάδας, ἐπεὶ καὶ παρρησίας. πεποίηκε
γὰρ τὴν μὲν Ἰοκάστην πυνθανομένην Πολυνείκους
τοῦ υἱέως, τίνα δυσχερῇ τῷ φεύγοντί ἐστίν· ὃ δ'
ἀποκρίνεται ὅτι

ἐν μὲν μέγιστον, οὐκ ἔχει παρρησίαν,

25 ἢ δ' αὖ πρὸς αὐτὸν

δούλου τόδ' εἶπας, μὴ λέγειν ἅ τις φρονεῖ.

ἐγὼ δὲ φαίην ἂν πρὸς τὸν Εὐριπίδην ὅτι, ᾧ Εὐρι-
πίδῃ, τοῦτο μὲν ὀρθῶς ὑπολαμβάνεις, ὥς δούλου
ἐστὶν ἅ φρονεῖ μὴ λέγειν, ὅταν γε δέῃ λέγειν· οὐ
30 γὰρ αἰεὶ καὶ πανταχοῦ καὶ πρὸς ὅντινοῦν λεκτέον ἅ

φρονοῦμεν. ἐκεῖνο δὲ οὗ μοι δοκεῖς εὖ εἰρηκέναι, τὸ μὴ μετεῖναι τοῖς φεύγουσι παρρησίας, εἴπερ παρρησία σοι δοκεῖ τὸ μὴ σιγᾶν ἢ φροναῖν τυγχάνει τις. οὐ γὰρ οἱ φεύγοντες ὀκνοῦσι λέγειν ἢ φρονοῦσιν, ἀλλ' οἱ δεδιότες μὴ ἐκ τοῦ εἰπεῖν γένηται αὐτοῖς πό-
 νος ἢ θάνατος ἢ ζημία ἢ τι τοιοῦτον ἕτερον. τοῦτο δὲ τὸ δέος, μὰ Δία, οὐχ ἡ φυγὴ ποιεῖ. πολλοῖς γὰρ ὑπάρχει καὶ τῶν ἐν τῇ πατρίδι ὄντων, μᾶλλον δὲ τοῖς πλείστοις, τὰ δοκοῦντα δεινὰ δεδιέναι. ὁ δὲ ἀνδρεῖος οὐδὲν ἤττον φυγὰς ὢν ἥπερ οἶκοι θαρρεῖ πρὸς ἅπαν-
 τα τὰ τοιαῦτα, διὸ καὶ λέγει ἢ φρονεῖ θαρρῶν οὐδὲν μᾶλλον ὅταν ἢ μὴ φυγὰς, ἢ ὅταν φεύγων τύχη. ταῦτα μὲν πρὸς Εὐριπίδην εἴποι τις ἄν· σὺ δ' εἰπέ μοι, ὦ ἐταῖρε, ὅτε Διογένης φεύγων ἦν Ἀθήνησιν, ἢ ὅτε πραθεῖς ὑπὸ τῶν ληστῶν ἦλθεν εἰς Κόρινθον, ἵ-
 ᾶρα τότε πλείω παρρησίαν ἄλλος τις ἐπεδείξατο Διο-
 γένους ἢ Ἀθηναῖος ἢ Κορίνθιος; τί δ'; ἐλευθεριώ-
 τερος ἄλλος τις ἢ Διογένης τῶν τότε ἀνθρώπων ἦν;
 ὃς καὶ Ξενιάδου τοῦ πριαμένου αὐτὸν ὥς δεσπότης δούλου ἤρχε. καὶ τί δεῖ τὰ παλαιὰ λέγειν; ἀλλ' ἐγὼ
 σοι οὐ δοκῶ εἶναι φυγὰς; ἄρ' οὖν ἐστέρημαι παρρη-
 σίας; ἄρα ἀφῆρημαι τὴν ἐξουσίαν τοῦ ἢ φρονῶ λέ-
 γειν; ἤδη δέ με εἶδες ἢ σὺ ἢ ἕτερος ὑποπτήσσοντά
 τῷ ὅτι φεύγω; ἢ χεῖρον ἔχειν τὰ πράγματα νομίζοντά
 νῦν ἢ πρότερον; ἀλλ' οὐδὲ μὰ Δία λυπούμενον ἢ
 ἀθυμοῦντα διὰ τὴν φυγὴν φαίης ἂν ἑωρακέναι με.
 καὶ γὰρ εἰ τὴν πατρίδα τις ἡμᾶς ἀφῆρηται, τό γε
 δύνασθαι φέρειν φυγὴν οὐκ ἀφῆρηται.

οἷς δὲ λογισμοῖς χρῶμαι πρὸς ἑμαυτὸν ὥστε μὴ
 ἄχθεσθαι τῇ φυγῇ, τούτους καὶ πρὸς σὲ εἴποιμ' ἄν. 30
 δοκεῖ μοι ἡ φυγὴ στερίσκειν μὲν ἀνθρώπους οὐ πάν-
 τως οὐδ' ὧν οἱ πολλοὶ νομίζουσιν ἀγαθῶν, καθάπερ

ἄρτι ἐδείκνυνον. εἰ δ' οὖν καὶ στερείσκοι ἢ τινὸς ἢ
 πάντων τούτων, τῶν γε ἀληθῶς ἀγαθῶν οὐ στε-
 ρίσκει· οὔτε γὰρ ἀνδρίαν ἢ δικαιοσύνην ὁ φεύγων
 ἔχειν κωλύεται διὸ φεύγει, οὔτε σωφροσύνην ἢ φρό-
 5 νησιν, οὐδ' ἀρετὴν ἄλλην ἠντινοῦν, αἱ παροῦσαι τε
 κοσμεῖν καὶ ὠφελεῖν πεφύκασι τὸν ἄνθρωπον καὶ
 ἐπαινετὸν ἀποφαίνειν καὶ εὐκλεῆ, ἀποῦσαι τε βλά-
 πτειν καὶ κατασχύνειν κακὸν ἀποφαίνουσαι καὶ
 ἀκλεῆ. τούτων δὲ ταύτῃ ἐχόντων, εἰ μὲν ἀγαθὸς εἰ
 10 οὗτος καὶ τὰς ἀρετὰς ἔχεις, οὐκ ἂν σε βλάπτοι ἢ φυ-
 γῇ οὐδ' ἂν ταπεινοίῃ, παρόντων γε τῶν ὠφελεῖν
 καὶ ἐπαίρειν μάλιστα δυναμένων· εἰ δὲ τυγχάνεις
 κακὸς ὢν, ἢ κακία σε βλάπτει καὶ οὐχ ἡ φυγῇ· καὶ
 τὴν γε λύπην ἢ κακία σοι ἐπάγει οὐχ ἡ φυγῇ· διὸ
 15 ταύτης ἀπολυθῆναι δεῖ σε σπεύδειν μᾶλλον ἢ τῆς
 φυγῆς. ταῦτα καὶ πρὸς ἑμαυτὸν ἔλεγον αἰεὶ καὶ πρὸς
 σὲ λέγω νῦν. σὺ δ', ἂν σωφρονῇς, οὐ τὴν φυγὴν
 δεινὸν ἡγήσῃ εἶναι, ἣν γε φέρουσιν ἕτεροι εὐπετῶς,
 τὴν δὲ κακίαν, ἣς ἐνούσης ἄθλιος πᾶς ὅστις ἂν ἔχη
 20 αὐτήν. καὶ γὰρ δὴ δυοῖν ἀνάγκη τὸ ἕτερον, ἢ ἀδίκως
 ἢ δικαίως σε φεύγειν· εἰ μὲν δὴ δικαίως, πῶς ποτε
 ὀρθὸν ἢ προσῆκον ἄχθεσθαι τοῖς δικαίοις; εἰ δ' ἀδί-
 κως, τῶν ἐξελασάντων τοῦτ' ἂν εἴῃ κακόν, οὐχ ἡμέ-
 τερον· εἶπερ νῆ Δία τὸ μὲν ἀδικεῖν θεομισέστατόν
 25 ἐστίν, ὅπερ ἐκείνοις συμβέβηκε· τὸ δ' ἀδικεῖσθαι,
 ὅπερ συμβέβηκεν ἡμῖν, καὶ παρὰ θεοῖς καὶ παρ' ἀν-
 θρώποις τοῖς ἐπιεικέσιν ἐπικουρίας ἄλλ' οὐχὶ μίσους
 ἄξιον εἶναι ὑπείληπται.

ΠΕΡΙ ΑΠΟΡΡΗΤΩΝ. ΜΑ.

1. Εὐριπίδου Ἴν.οῖ.

Ἴστω δὲ μηδὲς ταῦθ' ἄσιν γᾶσθαι χρεών.
 μικροῦ γὰρ ἐκ λαμπτήρος Ἰδαῖον λέπας
 πρήσειεν ἄν τις· καὶ πρὸς ἄνδρ' εἰπὼν ἕνα,
 πύθονται ἄν ἄστοι πάντες, ὧν κρύπτειν χρεών.

5

2. Ἀναξανδρίδου.

Ὅστις λόγους παρακαταθήκην γὰρ λαβὼν
 ἐξεῖπεν, ἄδικός ἐστιν ἢ ἀκρατής ἄγαν·
 ὁ μὲν διὰ κέρδος, ἄδικος· ὁ δὲ τούτου δίχα,
 ἀκρατής· ἴσως δέ γ' εἰσὶν ἀμφοτέρω κακοί.

10

3. Σοφοκλέους.

Μή μοι κρυφαῖον μηδὲν ἐξείπης ἔπος·
 κληῖθρον γὰρ οὐδέν· ὥς δ' ἂν εὐπετές λάβοις,
 γλώσσης κρυφαῖον οὐδὲν οὐ διέρχεται.

15

4. Τοῦ αὐτοῦ Ἀλεάδαις.

Μὴ πάντ' ἐρεῦνα, πολλὰ καὶ λαθεῖν καλόν.

5. Σωκράτους.

Σωκράτης ἔλεγεν ὅτι ῥᾶον ἂν τις διάπυρον ἄν-
 θρακα ἐπὶ τῆς γλώττης κατάσχοι ἢ λόγον ἀπόρρητον.

20

6. Εὐριπίδου.

Εὐριπίδης, ὄνειδίζοντος αὐτῷ τινὸς ὅτι τὸ στόμα
 δυσῶδες ἦν, "πολλὰ γάρ" εἶπεν "αὐτῷ ἀπόρρητα
 ἐγκατεσάπη."

7. Περιάνδρου.

Λόγων ἀπορρήτων ἐκφορὰς μὴ ποιοῦ.

25

8. Ἀριστοτέλους.

Ἀριστοτέλης ἐρωτηθεὶς [παρά τινος] τί δυσκολώ-

τατόν ἐστιν ἐν τῷ βίῳ, εἶπε "τὸ σιωπᾶν ἂ μὴ δεῖ
λαλεῖν."

9 Πυθαγόρου.

Ἀείσω συνετοῖσι, θύρας δ' ἐπίθεσθε βέβηλοι.

5 10 Ἰσοκράτους ἐκ τοῦ πρὸς Δημόνικον (4).

Μᾶλλον τήρει τὰς τῶν λόγων ἢ τὰς τῶν χρημά-
των παρακαταθήκας· δεῖ γὰρ τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας
τρόπον ὄρκου πιστότερον φαίνεσθαι παρεχομένους.

ΠΕΡΙ ΔΙΑΒΟΛΗΣ. ΜΒ.

101 Μενάνδρου Βοιωτίας.

Οὐ δεῖ διαβολῆς καταφρονεῖν, οὐδ' ἂν σφόδρ' ἢ
ψευδῆς· ἐπίσταντ' αὐξάνειν αὐτήν τινες,
δι' οὓς φυλάττεσθαι τὰ τοιαῦτ' ὀρθῶς ἔχει.

2 Κλεάνθους.

15 Κακουργότερον οὐδὲν διαβολῆς ἔστι πω.
λάθρα γὰρ ἀπατήσασα τὸν πεπεισμένον
μῖσος ἀναπλάττει πρὸς τὸν οὐδὲν αἴτιον.

3 Εὐριπίδου Ἀλεξάνδρου.

"Ἀναξ, διαβολαὶ δεινὸν ἀνθρώποις κακόν.

20 ἀγλωσσία δὲ πολλάκις ληφθεὶς ἀνὴρ
δίκαια λέξας, ἥσσον εὐγλώσσου φέρει.

4 Μενάνδρου.

Οὐδὲν διαβολῆς ἐστιν ἐπιπονώτερον.

τὴν ἐν ἐτέρῳ γὰρ κειμένην ἁμαρτίαν
25 εἰς μέμψιν ἰδίαν αὐτὸν ἐπ' ἀνάγκης λαβεῖν.

5 Τοῦ αὐτοῦ.

Τὸ δοκεῖν διαβολὴν ἔσχε μείζω τοῦ ποιεῖν.

6 Μενάνδρου.

Ὅστις δὲ διαβολαῖσι πείθεται ταχύ,
ἤτοι πονηρὸς αὐτός ἐστι τοὺς τρόπους,
ἢ παντάπασι παιδαρίου γνώμην ἔχει.

7 Ἰσοκράτους πρὸς Δημόνικον (4).

5

Εὐλαβοῦ τὰς διαβολάς, καὶ ψευδεῖς ὧσιν. οἱ
γὰρ πολλοὶ τὴν μὲν ἀλήθειαν ἀγνοοῦσι, πρὸς δὲ τὴν
δόξαν ἀποβλέπουσι.

8 Δημοσθένους.

Διαβολὴ καιρῷ μὲν ἰσχυρὰν ἀπεργάζεται τοῖς¹⁰
ἀκούουσι τὴν ὑπόληψιν, χρόνῳ δὲ πάντων ἀσθενε-
στέρα γίνεται.

9 Θουκυδίδου (VI, 41).

Διαβολὰς οὐ σῶφρον οὔτε λέγειν πρὸς ἀλλήλους
οὔτε ἀκούοντας ἀποδέχεσθαι.

15

10 Πλουτάρχου ἐκ τοῦ διαβάλλειν.

Ἰππίας φησὶν ὅτι δεινὸν ἐστὶν ἡ διαβολία, οὕτως
ὀνομάζων, ὅτι οὐδὲ τιμωρία τις γέγραπται κατ' αὐ-
τῶν ἐν τοῖς νόμοις ὥσπερ τῶν κλεπτῶν· καίτοι ἄρι-
στον ὃν κτήμα τὴν φιλίαν κλέπτουσιν, ὥστε ἡ ὕβρις²⁰
κακοῦργος οὕσα, δικαιότερα ἐστὶ τῆς διαβολῆς, διὰ
τὸ μὴ ἀφανὴς εἶναι.

11 Ῥηγίνου ἐκ τοῦ περὶ φιλίας.

Πολλοὶ γοῦν ἤδη μείζω κακὰ πεπόνθασιν ὑπὸ
τῶν διαβολῶν ἢ τῶν πολεμίων, καὶ πολλοὶ ἤδη μείζω²⁵
ἡδίκηνται ὑπὸ τῆς τῶν ὧτων ἀσθενείας ἢ ὑπὸ τῆς
τῶν ἐχθρῶν ἐπιβουλῆς.

12 Δίωνος ἐκ τοῦ οἰκονομικοῦ.

Ἀρξώμεθα δὲ ἀπὸ τοῦ μάλιστα ὠφέλοῦντος οἰ-

κίαν· εἴη δ' ἂν τοῦτο ἐπιτίμησις διαβολῆς. διαβολή γὰρ κακὸν τὸ ὀξύτατον καὶ ἐπιβουλότατον.

13 Πελοπίδου.

Πελοπίδας, ἀνδρείου στρατιώτου διαβληθέντος
5 αὐτῷ, ὡς βλασφημῆσαντος αὐτόν, “ἐγὼ τὰ μὲν ἔργα”
ἔφη “αὐτοῦ βλέπω, τῶν δὲ λόγων οὐκ ἤκουσα.”

14 Ἐπικτήτου.

Διαβολὰς ἄνδρα τοιοῦτον εἰς προκλήσεις αἰ-
σχράς. τὸ γὰρ “ἐλεγξον” καὶ τὸ “προσταχθεῖς” ταῦτα
10 πάντα ἔρρωται μὲν, τὸ δ' ἄνδρὸς ἀρετῇ πρέπον οὐκ
ἔχει.

15 Τὸ νικᾶν τὰ τοιαῦτα, φέρει τινὰ αἰσχύνην τοῖς
διαβληθεῖσιν, ἃ μὴδὲ δοκεῖν ἔδει.

16 Ἡροδότου ἱστορίας ζ (10, 7).

15 Διαβολὴ γάρ ἐστι δεινότατον· ἐν τῇ δύο μὲν
εἰσιν οἱ ἀδικέοντες, εἷς δὲ ὁ ἀδικεόμενος· ὃ μὲν γὰρ
διαβάλλων ἀδικεῖ, οὐ παρεόντος κατηγορέων· ὃ δὲ
ἀδικεῖ ἀναπειθόμενος πρὶν ἢ ἀτρεκέως ἐκμάθῃ· ὁ δὲ
δὴ ἀπεὼν τοῦ λόγου, τάδε ἐν αὐτοῖς ἀδικέεται, δια-
20 βληθεῖς τε ὑπὸ τοῦ ἐτέρου καὶ νομισθεῖς πρὸς τοῦ
ἐτέρου κακὸς εἶναι.

17 Ἰωσήπου ἐκ τῆς ἀλώσεως.

Πᾶσαν εὐνοίαν καὶ φύσιν κόπτει διαβολή.

ΠΕΡΙ ΠΟΛΙΤΕΙΑΣ. ΜΓ.

25 1 Εὐριπίδου Φοίνισσαι (1015).

Εἰ γὰρ λαβὼν ἕκαστος ὃ τι δύναιτό τις
χρηστὸν διέλθοι τοῦτο κείς κοινὸν φέροι

πατρίδι, κακῶν ἂν αἱ πόλεις ἐλασσόνων
πειρώμεναι τὸ λοιπὸν εὐτυχοῖεν ἂν.

2 Εὐριπίδου Φαέθοντι.

Ἐν τοῖσι μωροῖς τοῦτ' ἐγὼ κρίνω βροτῶν,
ὅστις πατὴρ ὦν παισὶ μὴ φρονοῦσιν εὖ
ἢ καὶ πολίταις παραδίδωσ' ἐξουσίαν.

3 Ναῦν τοι μὲν ἄγκυρ' οὐδαμῶς σῶζειν φιλεῖ
ὡς τρεῖς ἀφέντι, προστάτης θ' ἀπλοῦς πόλει
σφαλερός, ὑπὼν δὲ κἄλλος οὐ κακὸν πέλει.

4 Εὐριπίδου Φρίξω.

Αἱ γὰρ πόλεις εἰς' ἄνδρες, οὐκ ἐρημία.

5 Σοφοκλέους Φαίδρα.

Οὐ γάρ ποτ' ἂν γένοιτ' ἂν ἀσφαλὴς πόλις,
ἐν ἣ τὰ μὲν δίκαια καὶ τὰ σώφρονα
λάγδην πατεῖται, κωτίλος δ' ἀνὴρ λαβὼν
πανοῦργα χειροῖν κέντρα κηδεύει πόλιν.

6 Σοφοκλέους Ἀλεάδαι.

Κοῦκ οἶδ' ὅ τι χροὴ πρὸς ταῦτα λέγειν,
ὅταν οἷ τ' ἀγαθοὶ πρὸς τῶν ἀγενῶν
κατανικῶνται,
ποία πόλις ἂν τάδ' ἐνέγκοι;

7 Τοῦ αὐτοῦ Ἐριφύλῃ.

Ὅπου δὲ μὴ τᾶριστ' ἐλευθέρως λέγειν
ἔξεστι, νικᾷ δ' ἐν πόλει τὰ χείρονα,
ἁμαρτίαι σφάλλουσι τὴν σωτηρίαν.

8 Βίωνος Βουκολικά.

Μηδὲ λίπῃς μ' ἀγέραστον, ἐπεὶ χῶ Φοῖβος
ἀεΐδειν
μισθὸν ἔδωκε· τιμὰ δὲ τὰ πράγματα κρέσσονα ποιεῖ.

9 Εὐπόλιδος.

Καὶ μὴν ἐγὼ πολλῶν παρόντων οὐκ ἔχω τί λέξω,
 οὕτω σφόδρ' ἀλγῶ τὴν πολιτείαν ὁρῶν παρ' ὑμῖν.
 ἡμεῖς γὰρ οὐχ οὕτω τέως ῥηκοῦμεν, ὥς γέροντες,
 5 ἀλλ' ἦσαν ἡμῖν τῇ πόλει πρῶτον μὲν οἱ στρατηγοὶ
 ἐκ τῶν μεγίστων οἰκιῶν, πλούτῳ γένει τε πρῶτοι,
 οἷς ὥσπερ εἰ θεοῖσιν ἡνύχόμεσθα· καὶ γὰρ ἦσαν.
 ὥστ' ἀσφαλῶς ἐπράττομεν· νυνὶ δ' ὅποι τύχοιμεν,
 στρατευόμεσθ' αἰρούμενοι καθάρματα στρατηγούς.

10 10 Εὐριπίδου Ἰκετίδων (238).

Τρεῖς γὰρ πολιτῶν μερίδες· οἳ μὲν ὄλβιοι,
 ἀνωφελεῖς τε πλειόνων τ' ἐρῶσ' αἰεὶ.
 οἳ δ' οὐκ ἔχοντες καὶ σπανίζοντες βίου,
 δεινοί, νέμοντες τῷ φθόνῳ πλεῖον μέρος,
 15 εἰς τοὺς ἔχοντας κέντρ' ἀφιαῖσιν κακὰ
 γλώσση πονηρῶν προστατῶν φηλούμενοι.
 τριῶν δὲ μοιρῶν ἡ μέση σώζει πόλιν,
 κόσμον φυλάσσουσ' ὄντιν' ἂν δόξη πόλει.

11 Σοφοκλέους.

20 Ὅπου γὰρ οἱ φύσαντες ἡσδῶνται τέκνων,
 οὐκ ἔστιν αὕτη σωφρόνων ἀνδρῶν πόλις.

12 Εὐριπίδου Αὔρη.

Δεινὴ πόλις νοσοῦσ' ἀνευρίσκειν κακά.

13 Τοῦ αὐτοῦ.

25 Οὐκ ἔστιν οὐδὲν τῶν ἐν ἀνθρώποις ἴσον.
 χρῆν γὰρ τύχας μὲν τὰς μάτην πλανωμένας
 μηδὲν δύνασθαι, τὰ μφανῇ δ' ὑψηλ' ἄγειν,
 ὅστις κατ' ἰσχὺν πρῶτος ὠνομάζετο,
 ἢ τόξα πάλλων ἢ μάχη δορὸς σθένων,
 30 τοῦτον τυράννειν τῶν κακίωνων ἐχρῆν.

14 Σοφοκλέους Αἶαντι (1071).

Καίτοι κακοῦ πρὸς ἀνδρὸς ἄνδρα δημότην
 μηδὲν δικαιοῦν τῶν ἐφεστώτων κλύειν.
 οὐ γάρ ποτ' οὔτ' ἂν ἐν πόλει νόμοι καλῶς
 φέροντ' ἄν, ἐνθα μὴ παρεστήκει δέος·
 οὔτ' ἂν στρατός γε σωφρόνως ἄρχοιτ' ἔτι,
 μηδὲν φόβου πρόβλημα μὴδ' αἰδοῦς ἔχων.

15 Μενάνδρου Ἐμπιμπραμένη.

Τρία γάρ ἐστι, δέσποτα,
 δι' ὧν ἅπαντα γίνεται, ἢ κατὰ τοὺς νόμους,
 ἢ ταῖς ἀνάγκαις, ἢ τὸ τρίτον ἔθει τινί.

16 Εὐριπίδου Φοίνικι.

Ἄλλ' οὔ ποτ' αὐτὸς ἀμπλακὼν ἄλλον βροτὸν
 παραινέσαιμ' ἂν παισὶ προσθεῖναι κράτη,
 πρὶν ἂν κατ' ὅσων τυγχάνη μέλας σκότος...
 εἰ χορὴ διελθεῖν πρὸς τέκνων νικώμενον.

17 Σοφοκλῆς Αἶαντι (1081).

Ὅπου δ' ὑβρίζειν δρᾶν θ' ἂ βούλεται παρῇ,
 ταύτην νόμιζε τὴν πόλιν χρόνῳ ποτὲ
 ἐξ οὐρίας δραμοῦσαν εἰς βυθὸν πεσεῖν.
 ἀλλ' ἐστάτω μοι καὶ δέος τι καίριον.
 καὶ μὴ δοκῶμεν δρῶντες ἂν ἡδῶμεθα,
 οὐκ ἀντιτίσειν αὐθις ἂν λυπώμεθα·
 ἔρπει παραλλάξ ταῦτα.

18 Σοφοκλῆς Αἶαντι (157).

Πρὸς γὰρ τὸν ἔχονθ' ὁ φθόνος ἔρπει,
 καίτοι σμικροὶ μεγάλων χωρὶς
 σφαλερὸν πύργου ῥῦμα πέλονται.
 μετὰ γὰρ μεγάλων βαιὸς ἄριστ' ἂν,
 καὶ μέγας ῥοθιοῖθ' ὑπὸ μικροτέρων.
 ἀλλ' οὐ δυνατὸν τοὺς ἀνοήτους
 τούτων γνώμας προδιδάσκειν.

19 Εὐριπίδου Ἑκάβη (306).

Ἐν τῷδε γὰρ κάμνουσιν αἱ πολλαὶ πόλεις,
ὅταν τις ἐσθλὸς καὶ πρόθυμος ὦν ἀνὴρ
μηδὲν φέρεται τῶν κακίωνων πλέον.

5 20 Εὐριπίδου Αἰδολῶ.

Δοκεῖτ' ἂν οἰκεῖν γαῖαν, εἰ πένης ἅπας
λαὸς πολιτεύοιτο πλουσίων ἄτερ;
οὐκ ἂν γένοιτο χωρὶς ἐσθλὰ καὶ κακά·
ἀλλ' ἔστι τις σύγκρασις, ὥστ' ἔχειν καλῶς.

10 ἃ μὴ γὰρ ἔστι τῷ πένητι, πλούσιος
δίδωσ'· ἃ δ' οἱ πλουτοῦντες οὐ κεκτήμεθα,
τοῖσιν πένησι χρώμενοι θηρώμεθα.

21 Εὐριπίδου Ἀντιγόνη.

Οἰκεῖος ἀνθρώποισι γίνεσθαι φιλεῖ

15 πόλεμος ἐν ἀστοῖς, ἣν διχοστατῇ πόλις.

22 Εὐριπίδου Ἀλκμήνης.

Ἀτρέκεια δ' ἄριστον ἀνδρὸς ἐν πόλει δικαίον
πέλει.

23 Μενάνδρου.

20 Κοινὸν ἀγαθὸν τοῦτ' ἔστι χρηστὸς εὐτυχῶν.

24 Μενάνδρου.

Τὸ καλῶς ἔχον που κρεῖττόν ἐστι καὶ νόμον.

25 Σοφοκλέους.

Νόμοις ἔπεςθαι τοῖσιν ἐγχώροις καλόν.

25 26 Τοῦ αὐτοῦ (Ant. 672).

Ἀναρχίας δὲ μείζον οὐκ ἔστιν κακόν.

27 Ἡνιόχου.

Ἐγὼ δ' ὄνομα τὸ μὲν καθ' ἐκάστην αὐτίκα
λέξω· συνάπασαι δ' εἰσὶ παντοδαπαὶ πόλεις,

αἱ νῦν ἀνοηταίνουσι πολὺν ἤδη χρόνον.
 τάχ' ἂν τις ὑποκρούσειεν ὅ τι ποτ' ἐνθάδε
 νῦν εἰσι κἀνέροιτο, παρ' ἐμοῦ πεύσεται·
 τὸ χωρίον μὲν γὰρ τόδ' ἐστὶ πᾶν κύκλω
 Ὀλυμπία, *τηνδὲ δὲ τὴν σκηνὴν ἐκεῖ*
 σκηνὴν ὁρᾷν θεωρικὴν νομίζετε.
 εἶεν· τί οὖν ἐνταῦθα δρῶσιν αἱ πόλεις;
 ἐλευθέρι' ἀφίκοντο θύσουσαι ποτε,
 ὅτε τῶν φόρων ἐγένοντο' ἐλεύθεραι σχεδόν.
 κἄπειτ' ἀπ' ἐκείνης τῆς θυσίας διέφθορεν
 αὐτὰς ξενίζουσ' ἡμέραν ἐξ ἡμέρας
 ἀβουλία κατέχουσα πολὺν ἤδη χρόνον.
 γυναιῖκε δ' αὐτὰς δύο ταραττετόν τινα
 αἰὲ συνοῦσαι, δημοκρατία θατέρᾳ
 ὄνομ' ἐστί, τῇ δ' ἀριστοκρατία θατέρᾳ,
 δι' ἧς πεπαρυνήκασιν ἤδη πολλάκις.

5

10

15

28 Ἀριστοφάνους (Ran. 739).

Τῶν πολιτῶν θ' οὓς μὲν ἴσμεν εὐγενεῖς καὶ σώ-
 φρονας

ἄνδρας ὄντας καὶ δικαίους καὶ καλοὺς τε κἀγαθοὺς, 20
 καὶ τραφέντας ἐν παλαίστρᾳ καὶ χοροῖς καὶ μουσικῇ,
 προυγελοῦμεν· τοῖς δὲ χαλκοῖς καὶ ξένοις καὶ πυρ-
 ραῖς,

καὶ πονηροῖς καὶ πονηρῶν, εἰς ἅπαντα χρώμεθα
 ὑστάτοις ἀφιγμένοισιν, οἷσιν ἢ πόλις πρὸ τοῦ 25
 οὐδὲ φαρμακοῖσιν εἰκὴ ῥαδίως ἐχρήσατ' ἂν.
 ἀλλὰ καὶ νῦν, ὧ' νόητοι, μεταβαλόντες τοὺς τρόπους
 χρησθε τοῖς χρηστοῖσιν αὐτίς· καὶ κατορθώσασι γὰρ
 εὖλογον, κἂν τι σφάλητ', ἐξ ἀξίου γὰρ τοῦ ξύλου,
 ἦν τι καὶ πάσχητε, πάσχειν τοῖς σοφοῖς δοκήσετε. 30

29 Εὐριπίδου (Suppl. 312).

Παῦσαι· τὸ μὲν γὰρ συνέχον ἀνθρώπων πόλεις
τοῦτ' ἔσθ', ὅταν τις τοὺς νόμους σῶξῃ καλῶς.

30 Μενάνδρου.

Εἶπερ τὸν ἀδικοῦντ' ἀσμένως ἡμύνετο
5 ἕκαστος ἡμῶν καὶ συνηγωνίζετο,
ἴσως νομίζων ἰδίον εἶναι τὸ γεγονὸς
ἀδίκημα, καὶ συνέπραττον ἀλλήλοις πικρῶς,
οὐκ ἂν ἐπιπλεῖον τὸ κακὸν ἡμῖν ἤϋξετο
τὸ τῶν πονηρῶν· ἀλλὰ παρατηρούμενοι
10 καὶ τυγχάνοντες ἥς ἔδει τιμωρίας,
ἥτοι σπάνιοι σφόδρ' ἂν ἦσαν ἢ πεπαυμένοι.

31 Τοῦ αὐτοῦ.

Ἔργον ἐστὶ Φανία,
μακρὰν συνήθειαν βραχεὶ λῦσαι χρόνῳ.

15 32 Αἰσχίνου ἐν τῷ κατὰ Τιμάρχου (p. 55).

Τὸν γὰρ τὴν ἰδίαν οἰκίαν κακῶς οἰκήσαντα, καὶ
τὰ κοινὰ τῆς πόλεως παραπλησίως ἡγήσατο δια-
θήσειν.

33 Δημοκρίτου.

20 Ὁ νόμος βούλεται μὲν εὐεργετέειν βίον ἀνθρώ-
πων· δύναται δὲ ὅταν αὐτοὶ βούλωνται [εὖ] πά-
σχειν· τοῖσι γὰρ πειθομένοισι τὴν ἰδίην ἀρετὴν ἐν-
δείκνυται.

34 Τοῦ αὐτοῦ.

25 Στάσις ἐμφύλιος ἐς ἑκάτερα κακόν· καὶ γὰρ νι-
κέουσι καὶ ἡσσωμένοισι ὁμοίῃ φθορῇ.

35 Αἰσχίνου (c. Ctes. p. 537).

Πονηρὰ φύσις μεγάλης ἐξουσίας λαβομένη μεγά-
λας ἀπεργάζεται συμφοράς.

36 Δημοσθένους ἐκ τοῦ κατ' Ἀνδροτίωνος (p. 613).

Τὸν γὰρ ὑπὲρ τῆς πόλεως πράττοντά τι δεῖ τὸ τῆς πόλεως ἥθος μιμεῖσθαι, καὶ σώζειν ἡμῖν τοὺς τοιούτους, ὡς Ἀθηναῖοι, προσήκει, καὶ μισεῖν τοὺς οἷός περ οὗτος. ὥς (ἐκεῖνο εἰδόσι μὲν ἴσως, ὅμως δὲ ἐρῶ) ὁποίους τινὰς ἂν φαίνησθε ἀγαπῶντες καὶ σώζοντες, τούτοις ὅμοιοι δόξετε εἶναι.

37 Ξενοφῶντος ἐν δ' (6, 12) Σωκρατικῶν ἀπομνημονευμάτων. 10

Βασιλείας δὲ καὶ τυραννίδας ἀρχὰς μὲν ἀμφοτέρων ἡγεῖτο εἶναι, διαφέρειν δὲ ἀλλήλων ἐνόμιζε. τὴν μὲν γὰρ ἐκόντων τε τῶν ἀνθρώπων καὶ κατὰ τοὺς νόμους τῶν πόλεων ἀρχὴν βασιλείαν ἡγεῖτο· τὴν δὲ ἀκόντων τε καὶ μὴ κατὰ νόμους, ἀλλ' ὅπως ὁ ἀρχὸν βούλοιο, τυραννίδα. καὶ ὅπου μὲν ἐκ τῶν τὰ νόμιμα ἐπιτελούντων αἱ ἀρχαὶ καθίστανται, ταύτην μὲν τὴν πολιτείαν ἀριστοκρατίαν ἐνόμιζεν εἶναι· ὅπου δὲ ἐκ τιμημάτων, πλουτοκρατίαν· ὅπου δ' ἐκ πάντων, δημοκρατίαν. 20

38 Ἡροδότου ἱστορίας ε' (78).

Δηλοῖ δὲ οὐ κατ' ἐν μούνον ἀλλὰ πανταχῇ ἡ ἰσηγορίῃ ὥς ἔστι χρῆμα σπουδαῖον.

39 Τοῦ αὐτοῦ ἱστορίας ε' (27).

Φιλέει δὲ κως προσημαίνειν, εὖτ' ἂν μέλλῃ με-
γάλα κακὰ ἢ πόλει ἢ ἔθνει ἔσεσθαι. 25

40 Δημοκρίτου.

Ἀπὸ ὁμοιοῦς τὰ μεγάλα ἔργα, καὶ ταῖσι πόλιν τοὺς πολέμους δυνατόν κατεργάζεσθαι, ἄλλως δ' οὐ.

41 Πολυαίνου ἐν τῷ ὑπὲρ τοῦ συνεδρίου.

Οὐ γὰρ ἄγνοεῖς ὥς ἐν τοῖς κοινοῖς, καὶ τοῦλάχιστον τις παρέλγεται, ἀφορμὴ τῆς τῶν πλειόνων ἀπωλείας γίνεται.

www.libtool.com.cn

5 42 Δημοκρίτου.

Ἡ ἐν δημοκρατίῃ πενίη τῆς παρὰ τοῖσι δυναστυῖσι καλεομένης εὐδαιμονίης τοσοῦτόν ἐστι αἰρετωτέρη, ὁκόσον ἐλευθερίῃ δουλείης.

43 Τὰ κατὰ τὴν πόλιν χρεῶν τῶν λοιπῶν μέγιστα
10 ἡγέσθαι ὅπως ἄξεται εὖ, μήτε φιλονεικόντα παρὰ τὸ ἐπιεικὲς μήτε ἰσχὺν ἑωυτῷ περιτιθέμενον παρὰ τὸ χρηστὸν τὸ τοῦ ξυνοῦ. πόλις γὰρ εὖ ἀγομένη μεγίστη ὀρθωσίς ἐστι, καὶ ἐν τούτῳ πάντα ἐνι, καὶ τούτου σωζομένου πάντα σώζεται, καὶ τούτου διαφθειρομέ-
15 νου τὰ πάντα διαφθείρεται.

44 Τοῖσι χρηστοῖσι οὐ ξυμφέρον ἀμελέοντας τῶν ἑωυτῶν ἄλλα πρήσσειν· τὰ γὰρ ἴδια κακῶς [ἂν] ἔσχεν. εἰ δὲ ἀμελέοιτο τῶν δημοσίων, κακῶς ἀκούειν γίνεται, καὶ ἦν μηδὲν μήτε κλέπτῃ μήτε ἀδικήῃ· ἐπεὶ καὶ [μὴ]
20 ἀμελέοντι ἢ ἀδικέοντι κίνδυνος κακῶς ἀκούειν καὶ δὴ καὶ παθεῖν τι. ἀνάγκη δὲ ἀμαρτάνειν, συγγινώσκεισθαι δὲ τοὺς ἀνθρώπους οὐκ εὐπετές.

45 Οἱ κακοὶ ἰόντες ἐς τὰς τιμὰς, ὁκόσω ἂν μᾶλλον ἀνάξιοι ἔοντες ἴωσι, τοσοῦτῳ μᾶλλον ἀνακηδέες γί-
25 νονται καὶ ἀφροσύνης καὶ θράσεος πίμπλονται.

46 Ὅταν οἱ δυνάμενοι τοῖσι μὴ ἔχουσι καὶ προτε-
λέειν τολμέωσι καὶ ὑπουργέειν καὶ χαρίζεσθαι, ἐν τού-
τῳ ἤδη καὶ τὸ οἰκτεῖρειν ἔνεστι, καὶ τὸ μὴ ἐρήμους εἶναι, καὶ τὸ ἐταίρους γίνεσθαι, καὶ τὸ ἀμύνειν ἀλλή-

λοισι, καὶ τοὺς πολιήτας ὁμονόους εἶναι, καὶ ἄλλα ἀγαθὰ ἄσσα οὐδεὶς ἂν δύναίτο καταλέξει.

47 Σωκράτους.

Τῆς εὐτυχίας ὥσπερ πολιτικῆς ὁμιλίας κοινὴν εἶναι δεῖ τοῖς ἀξιούσι τὴν ἀπολαύσιν.

5

48 Ὅρκος τῶν Ἀθηνησιν ἐφήβων.

Οὐ καταισχυνῶ ὅπλα τὰ ἱερά, οὐδ' ἐγκαταλείψω τὸν παραστάτην ὅτῳ ἂν στοιχήσω, ἄμυνῶ δὲ καὶ ὑπὲρ ἱερῶν καὶ ὑπὲρ ὁσίων καὶ μόνος καὶ μετὰ πολλῶν τὴν πατρίδα δὲ οὐκ ἐλάσσω παραδῶσω, πλείω δὲ καὶ 10 ἀρείω ὅσης ἂν παραδέξωμαι· καὶ εὐηκοήσω τῶν ἀεὶ κρινόντων ἐμφρόνως, καὶ τοῖς θεσμοῖς τοῖς ἰδρυμένοις πείσομαι καὶ οὓς τινες ἂν ἄλλους τὸ πλῆθος ἰδρύσῃται ὁμοφρόνως· καὶ ἂν τις ἀναιρῇ τοὺς θεσμούς ἢ μὴ πείθῃται, οὐκ ἐπιτρέψω, ἄμυνῶ δὲ καὶ 15 μόνος καὶ μετὰ πάντων· καὶ ἱερὰ τὰ πάτρια τιμήσω. Ἱστορες θεοὶ τούτων.

49 Ἐκ τῶν Ἀριστοξένου Πυθαγορικῶν ἀποφάσεων.

Καθόλου δὲ ὦντο δεῖν ὑπολαμβάνειν μηδὲν εἶ- 20 ναι μείζον κακὸν ἀναρχίας· οὐ γὰρ πεφυκέναι τὸν ἄνθρωπον διασώζεσθαι μηδενὸς ἐπιστατοῦντος. περὶ δὲ ἀρχόντων καὶ ἀρχομένων οὕτως ἐφρόνουν· τοὺς μὲν γὰρ ἄρχοντας ἐφασκον οὐ μόνον ἐπιστήμονας ἀλλὰ καὶ φιλανθρώπους δεῖν εἶναι· καὶ τοὺς ἀρχομένους 25 οὐ μόνον πειθηνίους ἀλλὰ καὶ φιλάρχοντας. ἐπιμελητέον δὲ πάσης ἡλικίας ἡγοῦντο, καὶ τοὺς μὲν παῖδας ἐν γράμμασι καὶ τοῖς ἄλλοις μαθήμασιν ἀσκεῖσθαι· τοὺς δὲ νεανίσκους τοῖς τῆς πόλεως ἔθεσί τε καὶ νόμοις γυμνάζεσθαι· τοὺς δὲ ἄνδρας ταῖς πράξεσί τε καὶ δη- 30 μουσίαις λειτουργίαις προσέχειν· τοὺς δὲ πρεσβύτας

ἐνθυμήσεσι καὶ κριτηρίοις καὶ συμβουλίαις δεῖν ἐνα-
 ναστρέφεσθαι μετὰ πάσης ἐπιστήμης ὑπελάμβανον,
 ὅπως μήτε οἱ παῖδες νηπιάζοιεν, μήτε οἱ νεανίσκοι
 παιδαριεύοιντο, μήτε οἱ ἄνδρες νεανιεύοιντο, μήτε
 5 οἱ γέροντες παραφρονοῖεν. δεῖν δὲ ἐφασκον εὐθὺς ἐκ
 παίδων καὶ τὴν τροφήν τεταγμένως προσφέρεισθαι,
 διδάσκοντες ὥς ἡ μὲν τάξις καὶ συμμετρία καλὴ καὶ
 σύμφορος, ἡ δ' ἀταξία καὶ ἀσυμμετρία αἰσχρὰ τε καὶ
 ἀσύμφορος.

10 50 Ξενοφῶντος ἐκ τῆς Ἀθηναίων πολι-
 τείας (I, 14).

“Οτι μισεῖσθαι μὲν ἀνάγκη τὸν ἄρχοντα ὑπὸ τοῦ
 ἀρχομένου. εἰ δὲ ἰσχύσουσιν οἱ πλούσιοι καὶ ἰσχυροὶ
 ἐν ταῖς πόλεσιν, ὀλίγιστον χρόνον ἡ ἀρχὴ ἔσται τοῦ
 15 δήμου. διὰ ταῦτα τοὺς μὲν χρηστοὺς ἀτιμοῦσι καὶ
 χρήματα ἀφαιροῦνται καὶ ἐξελαύνουσι καὶ ἀποκτείν-
 ονται, τοὺς δὲ πονηροὺς αὖξουσι.

51 Ἐν ταυτῷ (II, 20).

Δημοκρατίαν δ' ἐγὼ αὐτῷ μὲν τῷ δήμῳ συγγι-
 20 νώσκω. ἑαυτὸν μὲν γὰρ εὖ ποιεῖν πάντῃ συγγνώμῃ
 ἐστίν· ὅστις δὲ μὴ ὦν τοῦ δήμου εἴλετο ἐν δημοκρα-
 τουμένῃ πόλει οἰκεῖν μᾶλλον ἢ ὀλιγαρχουμένῃ, ἀδι-
 κεῖν παρεσκευάσατο καὶ ἔγνω ὅτι μᾶλλον οἷόν τε δια-
 λαθεῖν κακῷ ὄντι ἐν δημοκρατουμένῃ πόλει ἢ ἐν ὀλι-
 25 γαρχουμένῃ.

52 Δημοσθένους Φιλιππικῶν (II p. 71).

“Ἔστι τοίνυν νῆ Δί’, ἔφην ἐγώ, παντοδαπὰ εὖρη-
 μένα ταῖς πόλεσι πρὸς φυλακὴν καὶ σωτηρίαν, οἷον
 χαρακῶματα καὶ τείχη καὶ τάφροι καὶ τᾶλλα ὅσα
 30 τοιαῦτα. καὶ ταῦτα μὲν ἐστὶν ἅπαντα χειροποιητὰ
 καὶ δαπάνης πολλῆς προσδεῖται· ἐν δέ τι κοινὸν ἡ

φύσις τῶν εὖ φρονούντων ἐν ἑαυτῇ κέκτηται φυλακτήριον, ὃ πᾶσι μὲν ἐστὶν ἀγαθὸν καὶ σωτήριον, μάλιστα δὲ τοῖς πλήθεσι πρὸς τοὺς τυράννους. τί οὖν ἐστὶ τοῦτο; ἀπιστία. ταύτην φυλάττετε, ταύτης ἀντέχεσθε· ἂν ταύτην σώζητε, οὐδὲν μὴ δεινὸν πάθητε. 5

53 Ἐκ τοῦ Πολυαίνου ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ τῶν Μακεδόνων.

Πρὸς μὲν δὴ τὸ μικρὸν τέλος, φήμ' ἔγωγε, ἀλλὰ τὸ ἔθνος μέγα. ἔστι δὲ ὁ λόγος οὐ περὶ τῆς ποσότητος, ἀλλὰ περὶ τοῦ δικαίου· καὶ πρόδηλον ὥς αἰετὰ πο- 10 νηρὰ τῶν ἐθῶν ἄρχεται μὲν ἀπὸ μικρῶν, ἀμελούμενα δὲ ἰσχυρὴν μείζω λαμβάνει.

54 Θουκυδίδου (I, 71).

Νῦν δέ, ὅπερ καὶ ἄρτι ἐδηλώσαμεν, ἀρχαιοτρόπα ὑμῶν τὰ ἐπιτηδεύματα πρὸς αὐτοὺς ἐστὶν. ἀνάγκη δὲ 15 ὥσπερ τέχνης αἰετὰ ἐπιγιγνόμενα κρατεῖν· καὶ ἡσυχασούση μὲν πόλει τὰ ἀκίνητα νόμιμα ἄριστα· πρὸς πολλὰ δὲ ἀναγκαζομένοις ἵνα, πολλῆς καὶ τῆς ἐπιτεχνήσεως δεῖ.

55 Ἐκ τοῦ Πολυαίνου ὑπὲρ Μακεδόνων. 20

Οὐκ εἰδὼς ὅτι πᾶν τὸ νεωτεριζόμενον ἐν ταῖς πολιτείαις ἀρχὴ δυνάμεως μείζονος γίνεται· ἄνδρας δὲ γεωργοὺς οὐκ ὀξεῖα τῶν κοινῶν ἀδικημάτων αἰσθησις εἰσέρχεται.

56 Θουκυδίδου ἱστορίας α' (77) δημηγο- 25 ρίας Ἀθηναίων.

ὑπὸ γοῦν τοῦ Μήδου δεινότερα τούτων πάσχοντες ἠνείχοντο· ἡ δὲ ἡμετέρα ἀρχὴ χαλεπὴ δοκεῖ εἶναι, εἰκότως· τὸ παρὸν γὰρ αἰετὰ βαρὺ τοῖς ὑπηκόοις.

57 Αἰσχίνου ἐν τῷ κατὰ Τιμάρχου (p. 20). 30

Αἱ γὰρ ἰδία ἔχθραι πολλὰ πάντων τῶν κοινῶν ἐπα-
νορθοῦσι.

58 Θουκυδίδου ἱστορίας τρίτης (37) δημη-
γορίας Κλέωνος.

5 Πάντων δὲ δεινότατον, εἰ βέβαιον ἡμῖν μηδὲν
καθίστησιν, ὧν ἂν δόξη πέρι· μηδὲ γνωσόμεθα, ὅτι
χείροσι νόμοις ἀκινήτοις χρωμένῃ πόλιν κρείσσω
ἐστὶν ἢ καλῶς ἔχουσιν ἀκύροις· ἀμαθία τε μετὰ σω-
φροσύνης ὠφελιμώτερον ἢ δεξιότης μετὰ ἀκολασίας.

1059 Ἐν ταυτῷ.

Οὔτε φαυλότεροι τῶν ἀνθρώπων, πρὸς τοὺς ξυν-
ετωτέρους, ὥς ἐπιτοπλεῖστον ἄμεινον οἰκοῦσι τὰς
πόλεις. οἱ μὲν γὰρ τῶν τε νόμων σοφώτεροι βούλου-
ται φαίνεσθαι, τῶν τε ἀεὶ λεγομένων ἐς τὸ κοινὸν
15 περιγίγνεσθαι, ὥς ἐν ἄλλοις μείζουσιν οὐκ ἂν δηλώ-
σουτες τὴν γνώμην, καὶ ἐκ τοῦ τοιούτου τὰ πολλὰ
σφάλλουσι τὰς πόλεις· οἱ δὲ ἀπιστοῦντες τῇ ἑαυτῶν
ξυνέσει, ἀμαθέστεροι μὲν τῶν νόμων ἀξιούσιν εἶναι,
ἀδυνατώτεροι δὲ τὸν τοῦ καλῶς εἰπόντος μέμφεσθαι
20 λόγον· κριταὶ δὲ ὄντες ἀπὸ τοῦ ἴσου μᾶλλον ἢ ἀγω-
νισταί, διορθοῦνται τὰ πλείω.

60 Δημοσθένους ἐκ τῶν Φιλιππικῶν (IV
p. 132).

Τοιγάρτοι διεστηκότων εἰς δύο ταῦτα τῶν ἐν·
25 ταῖς πόλεσι, τῶν μὲν εἰς τὸ μήτ' ἄρχειν βίᾳ βούλεσθαι
μηδενός, μήτε δουλεύειν ἄλλῳ, ἀλλ' ἐν ἐλευθερίᾳ
καὶ νόμοις ἐξ ἴσου πολιτεύεσθαι, τῶν δ' εἰς τὸ ἄρχειν
μὲν τῶν πολιτῶν ἐπιθυμεῖν, ἑτέρῳ δ' ὑπακούειν, δι'
οὔτου ποτ' ἂν οἴωνται τοῦτο δυνήσεσθαι ποιῆσαι· οἱ
30 τῆς ἐκείνου προαιρέσεως, οἱ τυραννίδων καὶ δυνα-
στειῶν ἐπιθυμοῦντες, κεκρατήκασιν πανταχοῦ.

61 Θουκυδίδου ιστορίας ε' (9) ἐκ τῆς δημογορίας Νικίου.

Νομίζω ὁμοίως ἀγαθὸν πολίτην εἶναι, ὃς ἂν καὶ τοῦ σώματός τι καὶ τῆς οὐσίας πρόηται· μάλιστα γὰρ ἂν ὁ τοιοῦτος καὶ τὰ τῆς πόλεως δι' αὐτὸν βούλοιτο ὀρθοῦσθαι.

62 Αἰσχίνου ἐν τῷ κατὰ Τιμάρχου (p. 29).

Ὁμολογοῦνται τρεῖς εἶναι πολιτεῖαι ἐν ἅπασιν ἀνθρώποις, τυραννὶς καὶ ὀλιγαρχία καὶ δημοκρατία. διοικοῦνται δ' αἱ μὲν τυραννίδες καὶ ὀλιγαρχίαι τοῖς 10 τρόποις τῶν ἐφεσθηκότων, αἱ δὲ πόλεις αἱ δημοκρατούμεναι τοῖς νόμοις τοῖς κειμένοις.

63 Πλάτωνος ἐκ τοῦ πολιτικοῦ (291 c).

Ἄρ' οὐ μοναρχία τῶν πολιτικῶν ἡμῶν ἀρχῶν ἐστι μία; Ναί. Καὶ μετὰ μοναρχίαν εἴποι τις ἂν, οἶμαι, 15 τὴν ὑπὸ τῶν ὀλίγων δυναστείαν; Πῶς δ' οὐ; Τρίτον δὲ σχῆμα πολιτείας οὐχ ἡ τοῦ πλήθους ἀρχή, δημοκρατία τοῦνομα κληθεῖσα; Καὶ πάνυ γε. Τρεῖς δ' οὔσαι, μῶν οὐ πέντε τρόπον τινὰ γίνονται, δύο' ἐξ αὐτῶν ἄλλα πρὸς ἑαυταῖς ὀνόματα τίκτουσαι; Ποῖα 20 δὴ; Πρὸς τὸ βίαιόν που καὶ ἐκούσιον ἀποσκοποῦντες νῦν, καὶ πενίαν καὶ πλοῦτον καὶ νόμον καὶ ἀνομίαν ἐν αὐταῖς γιγνόμενα, διπλὴν ἐκάτεραν τοῖν δυοῖν διαιροῦντες, μοναρχίαν μὲν προσαγορεύουσιν, ὥς 25 δύο παρεχομένην εἶδη, δυοῖν ὀνόμασιν, τὸ μὲν τυραννίδι, τὸ δὲ βασιλικῇ; Τί μὴν; Τὴν δὲ ὑπὸ ὀλίγων γε ἐκάστοτε κρατηθεῖσαν πόλιν, ἀριστοκρατία καὶ ὀλιγαρχία; Καὶ πάνυ γε. Δημοκρατίας γε μὴν, ἐάν τ' οὖν βιαίως ἐάν τε ἐκουσίως τῶν τὰς οὐσίας ἐχόντων τὸ πλήθος ἀρχῇ, καὶ ἐάν τε τοὺς νόμους ἀκριβῶς 30

φυλάττον ἑάν τε καὶ μή, πάντως τοῦνομα οὐδεὶς αὐ-
τῆς εἴωθε μεταλλάττειν; Ἀληθῆ.

64 Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ Κριτίου ἢ Ἀτλαντι-
κοῦ (p. 110 a).

5 Λέγω δὲ ταῦτα τεκμαιρόμενος, ὅτι Κέκροπός τε
καὶ Ἐρεχθίδης καὶ Ἐριχθονίου καὶ Ἐρυσίχθονος, τῶν
τε ἄλλων τὰ πλεῖστα ὅσαπερ καὶ Θησέως τῶν ἄνω
περὶ τῶν ὀνομάτων ἐκάστων ἀπομνημονεύεται, τού-
των ἐκείνους τὰ πολλὰ ἐπονομάζοντας τοὺς ἱερέας
10 Σόλων ἔφη τὸν τότε διηγείσθαι πόλεμον, καὶ τὰ τῶν
γυναικῶν κατὰ ταῦτα, καὶ δὴ καὶ τὸ τῆς θεοῦ σχῆμα
καὶ ἄγαλμα, ὥς κοινὰ τότε ἦν ἐπιτηδεύματα ταῖς τε
γυναιξὶ καὶ τοῖς ἀνδράσι τὰ περὶ τὸν πόλεμον, οὕτω
κατ' ἐκείνους τὸν νόμον ὥπλισμένην τὴν θεὸν ἀνάθη-
15 μα θεῖναι τοῖς τότε, ἔνδειγμα ὅτι πάνθ' ὅσα ξύννομα
ζῶα θήλεα καὶ ὅσα ἄρρενα τὴν προσήκουσαν ἀρε-
τὴν ἐκάστῳ γένει πᾶν κοινῇ δυνατόν ἐπιτηδεύειν
πέφυκε.

65 Ἰσοκράτους Νικοκλῆς ἢ Κύπριοι (5).

20 Περὶ μὲν οὖν τῶν πολιτειῶν, ἐντεῦθεν γὰρ ὑπο-
τιθέμενος ἡρξάμην, οἶμαι πᾶσι δεινότατον μὲν εἶναι
τὸ τῶν αὐτῶν ἀξιοῦσθαι τοὺς χρηστοὺς καὶ τοὺς πο-
νηροὺς, δικαιοῦτατον δὲ τὸ διορθώσασθαι περὶ τού-
των, καὶ μὴ τοὺς ἀνομοίους τῶν ὁμοίων τυγχάνειν,
25 ἀλλὰ καὶ πράττειν καὶ τιμᾶσθαι κατὰ τὴν ἀξίαν
[ἐκάστους].

66 Θουκυδίδου (VI, 39) δημηγορίας Ἀλκι-
βιάδου.

Ἐγὼ δέ φημι πρῶτα μὲν δῆμον ξύμπαν ὠνομά-
30 σθαι, ὀλιγαρχίαν δὲ μέρος· ἔπειτα φύλακας μὲν ἀρί-
στους εἶναι χρημάτων τοὺς πλουσίους, βουλευῆσαι δ'

ἂν βέλτιστα τοὺς ξυνετούς, κρῖναι δ' ἂν ἀκούσαντας
 ἄριστα τοὺς πολλούς. καὶ ταῦτα ὁμοίως καὶ κατὰ μέ-
 ρη καὶ ξύμπαντα ἐν δημοκρατίᾳ ἰσομοιρεῖ· ὀλιγαρχία
 δὲ τῶν μὲν κινδύνων τοῖς πολλοῖς μεταδίδωσι, τῶν
 δὲ ὠφελίμων οὐ πλεονεκτεῖ μόνον, ἀλλὰ καὶ σύμπαν ὁ
 ἀφελομένη ἔχει.

67 Δημοσθένους Φιλιππικῶν (Cherson. p. 107).

Οὐδέ γε μοι δοκεῖ δικαίου τοῦτ' εἶναι πολίτου,
 τοιαῦτα πολιτεύμαθ' εὐρίσκειν, ἐξ ὧν ἐγὼ μὲν πρῶ-
 τος ὑμῶν ἔσομαι εὐθέως, ὑμεῖς δὲ τῶν ἄλλων ὕστα- 10
 τοι· ἀλλὰ συναυξάνεσθαι δεῖ τὴν πόλιν τοῖς τῶν ἀγα-
 θῶν πολιτῶν πολιτεύμασι, καὶ τὸ βέλτιστον αἰεὶ, μὴ
 τὸ ῥᾶστον ἅπαντας λέγειν. ἐπ' ἐκείνῳ μὲν γὰρ ἡ φύ-
 σις αὐτῇ βαδιεῖται· ἐπὶ τούτῳ δὲ τῷ λόγῳ δεῖ προσά-
 γεσθαι διδάσκοντα τὸν ἀγαθὸν πολίτην, ἵν' ὑμῶν 15
 ἕκαστος, ὃ Ἀθηναῖοι, τοῦτο γυνῶ καὶ εἰδῇ, ὅτι ἡ καθ'
 ἡμέραν ῥαστώνη καὶ ῥαθυμία, ὥσπερ τοῖς ἰδίους βίοις,
 οὕτω καὶ ταῖς πόλεσιν, οὐκ εὐθέως, ἀλλ' ἐπὶ τῷ κε-
 φαλαίῳ τῶν πραγμάτων ἅπαντᾷ.

68 Δημοσθένους Φιλιππικῶν (IV p. 142). 20

Ὡσπερ τοίνυν ἐνὸς ἡμῶν ἐκάστου τις ἔστι γονεύς,
 οὕτω συμπάσης τῆς πόλεως κοινούς δεῖ τοὺς γονεάς
 τοὺς σύμπαντας ἡγεῖσθαι, καὶ προσήκειν τούτους,
 οὐχ ὅπως ὧν ἡ πόλις δίδωσιν ἀφελέσθαι τι· ἀλλ' εἰ
 καὶ μηδὲν ἦν τούτων, ἄλλοθεν σκοπεῖν ὅπως μηδενὸς 25
 ὄντες ἐνδεεῖς περιοφθῇσονται.

69 Δημοσθένους Φιλιππικῶν (IV p. 142).

Δεῖ γάρ, ὃ Ἀθηναῖοι, δικαίως ἀλλήλοις τῆς πολι-
 τείας κοινωνεῖν· τοὺς μὲν εὐπόρους, εἰς μὲν τὸν βίον
 τὸν ἑαυτῶν ἀσφαλῶς ἔχειν νομίζοντας καὶ ὑπὲρ τού- 30
 του μὴ δεδοικότας, εἰς δὲ τοὺς κινδύνους κοινὰ ὑπὲρ

τῆς σωτηρίας τὰ ὄντα τῇ πατρίδι παρέχοντας· τοὺς δὲ λοιπούς, τὰ μὲν κοινὰ κοινὰ νομίζοντας καὶ μετέχοντας τὸ μέρος, τὰ δὲ ἐκάστου ἴδια τοῦ κεκτημένου. οὕτω καὶ ἡ μικρὰ πόλις μεγάλη γίνεται καὶ μεγάλη
5 σῴζεται.

www.libtool.com.cn

70 Οουκυδίδου δημηγορίας Εὐφώμου
(VI, 85).

Ἄνδρὶ δὲ τυράννῳ ἡ πόλει ἀρχὴν ἐχούσῃ οὐδὲν ἄλογον ὅ τι ξυμφέρων, οὐδ' οἰκείον ὅ τι μὴ πιστόν·
10 πρὸς ἕκαστα δὲ δεῖν ἐχθρὸν ἢ φίλον μετὰ καιροῦ γίγνεσθαι.

71 Ἰαμβλίχου ἐκ τῶν προτρεπτικῶν εἰς φιλοσοφίαν λόγων (2).

Ὅμοίως ἐπισφαλὲς μαινομένῳ δοῦναι μάχαιραν
15 καὶ μοχθηρῶ δύναμιν.

72 Θεοφράστου.

Θεόφραστος ἐρωτηθεὶς ὑπό τινος, τί συνέχει τὸν τῶν ἀνθρώπων βίον ἔφη εὐεργεσία καὶ τιμὴ καὶ τιμωρία.

2073 Χαριλάου (Plut. Mor. p. 189 f.).

Χαρίλαος ὁ βασιλεὺς ἐρωτηθεὶς διὰ τί νόμους ὀλίγος ὁ Λυκοῦργος ἔθηκεν, ἀπεκρίνατο τοὺς ὀλίγοις χρωμένους λόγοις μὴ πολλῶν δεῖσθαι νόμων.

74 Ἡροδότου ἱστῳρίας β' (c. 35).

25 Ἐσθίουσι δὲ ἔξω ἐν τῇσιν ὁδοῖσιν ἐπιλέγοντες ὥς τὰ μὲν αἰσχροῖ ἀναγκαῖα δὲ ἐν ἀποκρύφῳ ἐστὶ ποιεῖν χρεῶν, τὰ δὲ μὴ αἰσχροῖ ἀναφανδόν.

75 Ξενοφῶντος ἐν α' (2, 10) ἀπομνημονευμάτων.

30 Ἐγὼ δ' οἶμαι τοὺς φρόνησιν ἀσκοῦντας καὶ νο-

μίζοντας ἱκανοὺς ἔσεσθαι τὰ συμφέροντα διδάσκειν τοὺς πολίτας ἥκιστα γίνεσθαι βιαίους, εἰδότας ὅτι τῇ μὲν βίᾳ πρόσεστιν ἔχθρα καὶ κίνδυνος, διὰ δὲ τοῦ πείθειν ἀκινδύνως τε καὶ μετὰ φιλίας τὰ αὐτὰ γίγνεται. οἱ μὲν γὰρ βιασθέντες ὥς ἀφαιρεθέντες 5 μισοῦσιν, οἱ δὲ πεισθέντες ὥς κεχαρισμένοι φιλοῦσιν. οὐκ οὖν οὐ τῶν φρόνησιν ἀσκούντων τὸ βιάζεσθαι, ἀλλὰ τῶν ἰσχὺν ἄνευ γνώμης ἐχόντων τὰ τοιαῦτα πράττειν ἐστίν. ἀλλὰ μὴν καὶ συμμάχων ὁ μὲν βιάζεσθαι τολμῶν δέοιτ' ἂν οὐκ ὀλίγων, ὁ δὲ πείθειν 10 νάμενος οὐδενός· καὶ γὰρ μόνος ἡγοῖτ' ἂν δύνασθαι πείθειν. καὶ φονεύειν δὲ τοῖς τοιούτοις ἥκιστα συμβαίνει· τίς γὰρ ἀποκτεῖναί τινα βούλοιτ' ἂν μᾶλλον ἢ ζῶντι πειθομένῳ χρῆσθαι;

76 Σόλωνος.

15

Σόλων ἐκείνην εἶπεν ἄριστα τὴν πόλιν οἰκεῖσθαι, ἐν ἣ τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας συμβαίνει τιμᾶσθαι, καὶ τὸ ἐναντίον, ἐν ἣ τοὺς κακοὺς ἀμύνεσθαι.

77 Τοῦ αὐτοῦ.

Σόλων ἐρωτηθεὶς πῶς ἂν μὴ γίγνοιτο ἀδίκημα 20 ἐν πόλει εἶπεν, εἰ ὁμοίως ἀγανακτοῖεν οἱ μὴ ἀδικούμενοι τοῖς ἀδικουμένοις.

78 Περιάνδρου.

Περιάνδρος ἐρωτηθεὶς διὰ τί οὐκ ἀποτίθεται τὴν ἀρχὴν εἶπεν, ὅτι τῷ κατ' ἀνάγκην ἄρχοντι καὶ τὸ 25 ἐκουσίως ἀποστῆναι κίνδυνον φέρει.

79 Πυθαγόρου.

Πυθαγόρας εἶπεν εἰσιέναι εἰς τὰς πόλεις πρῶτον τρυφήν, ἔπειτα κόρον, εἶτα ὕβριν, μετὰ δὲ ταῦτα ὀλεθρον.

30

80 Σωκράτους.

Σωκράτης ἐρωτηθεὶς ποία ἰσχυροτάτη τῶν πόλεων εἶπεν "ἡ ἄνδρας ἔχουσα ἀγαθούς."

81 Τοῦ αὐτοῦ.

5 Σωκράτης ἐρωτηθεὶς ποία ἀνομιεῖται πόλις "ἐν ἧ" ἔφη "οἱ ἄρχοντες μεθ' ἑταιρείας καθίστανται."

82 Τοῦ αὐτοῦ.

Σωκράτης ἐρωτηθεὶς τίς ἀρίστη πόλις "ἐν ἧ" ἔφη "πλεῖστα ἀρετῆς ἄθλα."

10 83 Τοῦ αὐτοῦ.

Σωκράτης ἐρωτηθεὶς ποία πόλις ἄριστα οἰκεῖται εἶπεν "ἡ μετὰ νόμου ζῶσα καὶ τοῖς ἀδικοῦσιν ἐπεξιούσα."

84 Πυθαγόρας τῶν πόλεων ἐκείνην εἶπεν ἀρίστην
15 τὴν ἄνδρας ἀγαθοὺς ἔχουσαν.

85 Τοῦ αὐτοῦ.

Σωκράτης ἐρωτηθεὶς εἰς τὰς ἀρχὰς ὁποίους δεῖ καθιστάναι εἶπεν "οὔτινες ἐκ παίδων καλῶς ἡχθησαν, καὶ εἰς ἡλικίαν ἐλθόντες μὴ γερόνασι προδόται τῆς
20 αὐτῶν ἡλικίας λήμματος χάριν."

86 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Μενεξένου ἢ Ἐπιταφίου (238 c).

Πολιτεία γὰρ ἀνατροφὴ ἀνθρώπων ἐστὶ καλὴ μὲν ἀγαθῶν, μὴ καλὴ δὲ κακῶν.

25 87 Αἰσχίνου (c. Ctes. p. 569).

Κάκεῖνο ἐκλογίσασθε, ὅτι ἐὰν μὲν τὰς δωρεὰς ὀλίγοις καὶ ἀξίοις κατὰ τοὺς νόμους διδῶτε, πολλοὺς ἀγωνιστὰς ἔξετε τῆς ἀρετῆς· ἐὰν δὲ τῷ βουλομένῳ καὶ τοῖς διαπραξαμένοις χαρίζησθε, καὶ τὰς ἐπιεικεῖς
30 φύσεις διαφθερεῖτε.

88 Ζήνωνος.

Ζήνων ἔφη δεῖν τὰς πόλεις κοσμεῖν οὐκ ἀνα-
θήμασιν, ἀλλὰ ταῖς τῶν οἰκούντων ἀρεταῖς.

89 Σόλωνος.

Σόλων πῶς ἀρίστα αἱ πόλεις οἰκοῦντο ἐρωτηθεὶς 5
εἶπεν, ἂν οἱ μὲν πολῖται τοῖς ἄρχουσι πελθῶνται, οἱ
δὲ ἄρχοντες τοῖς νόμοις.

90 Θουκυδίδου ἐκ τοῦ ἐπιταφίου (II, 46).

Ἄθλα γὰρ οἷς κεῖται ἀρετῆς μέγιστα, τοῖσδε καὶ
ἄνδρες ἀριστοὶ πολιτεύουσιν. 10

91 Ἀρκεσίλαου.

Ἀρκεσίλαος ἔλεγεν, ὥσπερ ὅπου φάρμακα πολλὰ
καὶ ἱατροὶ πολλοί, ἐνταῦθα νόσοι πλεῖσται, οὕτω δὴ
καὶ ὅπου νόμοι πλεῖστοι, ἐκεῖ καὶ ἀδικίαν εἶναι με-
γίστην. 15

92 Ἱπποδάμου Πυθαγορείου ἐκ τοῦ περὶ
πολιτείας.

Φαμὶ δ' ἐγὼν ἐς μοῖρας τρεῖς διεστάσθαι τὰν
σύμπασαν πολιτείαν· καὶ μίαν μὲν εἶμεν μοῖραν τῶν
ἀρετῶν κυβερνώντων τὰ κοινά, δευτέραν δὲ τῶν δυ- 20
νάμει, τρίταν δὲ τῶν ἐκπλαρώσει καὶ χοραγίᾳ τῶν
ἀναγκαίων. ὀνομαίνω δὲ τὸ μὲν πρῶτον πλᾶθος βου-
λευτικόν, τὸ δὲ δεύτερον ἐπίκουρον, τὸ δὲ τρίτον βάν-
ναυσον. καὶ τὰ μὲν αὖ τῶν ἐλευθέρων βιοτᾶν ἐχόν-
των οἰκῆα φαμὶ εἶμεν, τὸ δὲ τρίτον τῶν βιοπόνων· 25
καὶ τὸ μὲν βουλευτικὸν ἄριστον εἶμεν, τὸ δὲ βάναν-
σον χερῆον, τὸ δ' ἐπίκουρον μέσον. καὶ τὸ μὲν βου-
λευτικὸν ἄρχεν δεῖ, τὸ δὲ βάνναυσον ἄρχεσθαι, τὸ δὲ
ἐπίκουρον καὶ ἄρχεν καὶ ἄρχεσθαι. τὸ μὲν γὰρ καὶ τί
δεῖ πρᾶττεν προβουλεύει, τὸ δ' ἐπίκουρον τῷ μὲν 30

προπολεμὲν ἄρχει τῷ βαναύσῳ παντός, τῷ δὲ προβου-
λεύεσθαι ἄρχεται.

93 Τοῦ αὐτοῦ.

Τουτᾶν δὲ τῶν μοιρᾶν ἑκάστα πάλιν ἐς τρία τέ-
5 τακται. τῷ τε γὰρ βουλευτικῷ μέρους τὸ μὲν ἐστὶ
πρόεδρον, τὸ δὲ ἀρχοντικόν, τὸ δὲ κοινοβουλευτικόν·
πρόεδρον μὲν τὸ προσυνεδρεῦον καὶ τὸ προβουλευό-
μενον περὶ τῶν πραγμάτων καὶ ὕστερον ἐπαναφέ-
ρον ἐπὶ τὰν βουλάν· ἀρχοντικὸν δὲ τὸ ἦτοι ἄρχον ἢ
10 γεγεναμένον ἀρχοντικόν· κοινοβουλευτικὸν δὲ τὸ
ἄλλο πλᾶθος τὸ παραδεχόμενον τὰ προσυνεδρευμένα
καὶ ἐπιψαφίζόμενον καὶ ἐπικυροῦν τὰ ἐπὶ κρί-
σει. ὥς δ' ἀπλῶς εἶπέν, δεῖ τῶς μὲν προέδρως ἐπὶ
τὸ κοινοβουλευτικὸν ἀναφέρειν, τὸ δὲ κοινοβουλευ-
15 τικὸν διὰ τῶν στραταγῶν ἐπὶ τὰν ἐκκλησίαν. ὡσαύ-
τως δὲ καὶ τῷ ἐπικούρῳ καὶ τῷ δυναμικῷ μέρους τὸ
μὲν τι ἐστὶν ἀρχοντικόν, τὸ δὲ προμαχατικόν, τὸ δὲ
λοιπὸν καὶ πλῆθον μέρος ἀγελαῖον καὶ στρατιωτικόν·
ἀρχοντικὸν μὲν ὧν ἐστίν, ἐξ ὧν στρατοπεδάρχαι καὶ
20 ταξιάρχαι καὶ λοχαγοὶ καὶ πρόμαχοι καθίστανται καὶ
καθόλω πάντες οἱ ἀγεμονίαν ἔχοντες· προμαχατικὸν
δὲ τὸ τῶν ἀνδρικωτάτων καὶ θυμικωτάτων καὶ τολ-
ματικωτάτων πᾶν γένος, ἀγελαῖον δὲ καὶ στρατιωτι-
25 κῶ τὸ μὲν ἐστὶ γεωπόνον καὶ περὶ τὰν κατεργασίαν
τῆς χώρας κατασχολεύμενον, τὸ δὲ τεχνατικὸν ὄργανα
καὶ ἐπιμαχανάματα τοῖς τῷ βίῳ πράγμασιν ἐκποριζό-
μενον, τὸ δὲ μεταβατικὸν καὶ ἐμπορικόν, ὃ τὰ μὲν
ἐν τᾷ πόλει περιουσιάζοντα ἐπὶ τὰν ξέναν διάγεται,
30 τὰ δὲ ἀπὸ τῆς ξένης ἐς τὰν πόλιν. τὰ μὲν ὧν συ-
στάματα τῆς πολιτικῆς κοινωνίας διὰ τοσούτων καὶ

τοιῶνδε μερέων συντέτακται· ἔπειτα δὲ καὶ περὶ ἀρ-
μογᾶς καὶ ἐνώσιος αὐτῶν ῥητέον.

ἐπεὶ δὲ πᾶσα πολιτικὰ κοινωνία λύρα παντελεῖ
ποτέοικε, τῷ ἐξαρτύσιός τε δέεσθαι καὶ συναρμογᾶς
καὶ τὸ τελευταῖον ἐπαφᾶς τίνος καὶ προσχράσιος μω-
σικᾶς· περὶ μὲν ὧν ἐξαρτύσιος πολιτείας ἐκ τίνων
καὶ πόσων συνέστακεν, εἰρηταί μοι καὶ ἐν τοῖς ἐμ-
προσθεν· περὶ δὲ συναρμογᾶς καὶ ἐνώσιος αὐτῶν
πειρασοῦμαι νῦν λέγειν. φραμὶ δὲ ἔγωγε τρισὶ τού-
τοις συναρμόζεσθαι τὴν πολιτικὰν κοινωνίαν, λόγοις 10
ἐπιταδεύμασιν ἐθνῶν νόμοις, καὶ διὰ τριῶν τούτων
παιδεύεσθαι τὸν ἄνθρωπον καὶ σπουδαιότερον γίνε-
σθαι. τοὶ μὲν γὰρ λόγοι διδάσκοντι καὶ ἐπιθυμίας
ἐμποιεῦντι προτρεπόμενοι πρὸς ἀρετάν· τοὶ δὲ νόμοι
τὰ μὲν φόβοις κατέχοντες ἀπερύνκοντι, τὰ δὲ τιμαῖς 15
τε καὶ δωρεαῖς δελεάζοντες ἐκκαλέονται· τὰ δὲ ἔθνη
καὶ ἐπιταδεύματα πλάσσει καὶ κηροχυτεῖ τὴν ψυχάν,
φυσίωσιν ἐμποιεῦντα διὰ τᾶς συνεχέος ἐνεργείας.
δεῖ δὲ τὰ τρία ταῦτα συντετάχθαι ποτὶ τε τὸ καλὸν
καὶ τὸ συμφέρον καὶ τὸ δίκαιον, καὶ ἐν ἐκάστῳ αὐ- 20
τῶν εἰ μὲν δυνατόν στοχάζεσθαι πάντων, εἰ δὲ μὴ
γε, δυοῖν ἢ ἐνός· ὥστ' εἴμεν καὶ τὸν λόγον καλὸν καὶ
δίκαιον καὶ συμφέροντα καὶ τὸ ἔθος καὶ τὸν νόμον·
προτιμῆσθαι δὲ πρῶτον τὸ καλόν, δεύτερον δὲ τὸ
δίκαιον, τρίτον δὲ τὸ συμφέρον. τὸ καθόλω δὲ πει- 25
ρᾶσθαι διὰ τούτων ὥς ὅτι μάλιστα ποιῆν τὴν πόλιν
ὅπως ὁμολογήσῃ καὶ σύμφωνος [ἢ] τοῖς αὐτᾶς μέρε-
σιν, ἀλλὰ μὴ στασιάζουσα καὶ διαμαχομένα. ἐσέεται
δὲ τοῦτο, αἵκα τὰ πάθεα τᾶς ψυχᾶς παιδεύηται τῶν
νέων καὶ ἐς τὸ μέτριον ἀγινῆται τοῖς ἀδέσι τε καὶ 30
λυπαροῖς, καὶ αἵκα περὶ τὰς οὐσίας μέτρια καὶ ἀπο-
γεωπονίας ἔχωντι τὴν πρόσδοτον· καὶ αἵκα τὰς ἀρχάς

ἄρχωντι τὰς μὲν ἀρετᾶς δεομένας τοὶ ἀγαθοί, τὰς δ' ἐμπειρίας τινὸς τοὶ ἐμπειροὶ, τὰς δὲ παροχὰς τινὸς καὶ δαπάνας τοὶ εὖποροὶ, καὶ τούτοις πᾶσι κατὰ τρόπον ἄρξασιν τὰς ἀρχὰς κατ' ἀξίας διανέμουντι τὰς τιμὰς. ἐπεὶ δὲ τὰς ἀρετὰς αἰτίαι τυγχάνουντι τρεῖς, φόβος ἐπιθυμία αἰδώς, δυνασέεται δὲ τὸν μὲν φόβον ὁ νόμος ἐμπαρασκευάζειν, τὰν δὲ αἰδῶ τὰ ἔθρα· τοὶ γὰρ ἐθισθέντες καλῶς αἰδέονται τὰ αἰσχρὰ πράσσειν· ὁ δὲ λόγος τὰν ἐπιθυμίαν· ἀγωγὸν γὰρ τὰς αἰτίας ἀπόδοσις ἅμα καὶ ἐφελκυστικὸν τὰς ψυχᾶς, ἄλλως τε δὴ καὶ γινόμενον μετὰ προτροπᾶς. διὸ καὶ φρατρίας καὶ συσσίτια καὶ συσκανίας καὶ συναγελισμῶς, τὰ μὲν στρατιωτικῶς τὰ δὲ καὶ πολιτικῶς, ἐγκατασκευάζειν δεῖ ταῖς τῶν νέων ψυχαῖς, συναρμόξεν δὲ καὶ τὸ τῶν πρεσβυτέρων γένος αὐτοῖς, ἐπειδήπερ τοὶ μὲν νέοι δέονται σώφρονισμῷ καὶ καταρτύσιος, τοὶ δὲ πρεσβύτεροι φιλοφροσύνας καὶ διαγωγὰς ἀλύπω.

94 Ἐν ταυτῷ.

Ἐπεὶ διὰ τριῶν ἐλέγομεν σπουδαῖον ἀποτελέσθαι τὸν ἄνθρωπον, διὰ τε τῶν ἐθέων καὶ τῶν νόμων καὶ τῷ λόγῳ, σκοπιάζεσθαι δεῖ πῶς τε διαφθειρεσθαι πέφυκε τὰ ἔθρα καὶ πῶς διαμένειν. εὐρήσομεν δὴ τὰ ἔθρα φθειρόμενα κατὰ δύο τρόπους, ἢ γὰρ δι' αὐτῶς ἢ διὰ τὼς ἐκτός. καὶ διὰ μὲν αὐτῶς, ἥτοι διὰ τὸ φεύγειν τὰς λύπας ἢ διὰ τὸ αἰρέεσθαι τὰς ἁδονάς· διὰ μὲν γὰρ τὸ φεύγειν τὰς λύπας τὼς πόνως οὐχ ὑπομένουντι, διὰ δὲ τὸ διώκειν τὰς ἁδονάς τὰ ἀγαθὰ [τοῖ] ἀποβάλλοντι· ἐργατεύονται δὲ τοὶ μὲν πόνοι τὰ ἀγαθὰ τοῖς ἀνθρώποις, ταὶ δὲ ἁδοναὶ τὰ κακά· ἀκρατέες ὦν καὶ μαλακοὶ γινόμενοι θηλύτεροι γίνονται ταῖς ψυχᾶς καὶ ποτὶ τὰς ἀναλώσις πολυδαπανώτεροι. διὰ

δὲ τὼς ἐκτός, αἷκα ξενικὸς ἐπίδαμος ὄχλος γένηται
 εὐαμερίαις ἐμπορικαῖς χαίρων, ἣ καὶ τοὶ ἀστνυγείτο-
 νες φιλάδονοι καὶ τρύφακες ἐόντες μεταδιδῶντι τοῖς
 πλατιάξουσιν τῶν παρ' αὐτοῖς ἐθέων. διὸ δεῖ τὼς νο-
 μοθέτας καὶ τὼς ἀγελάρχας ἐπιμελέως παρατηρεῖν, ⁵
 εἰ ἐπιμελέως συνασκειῖται τὰ ἔθρα καὶ ὁμαλῶς πορεύε-
 ται διὰ πάντων· ἔτι δ' εἰ τὸ γνάσιον καὶ τὸ ἀνθι-
 γενὲς πλᾶθος τᾶς πολιτείας διαμένει ἀκέραιον καὶ
 ἀπαράμικτον ὑπάρχον ἀπὸ τῷ ἄλλῳ γένευσ· καὶ εἰ
 τὰ μεγέθρα τῶν βίων ἐν τοῖς αὐτοῖς διαμένει καὶ οὐ ¹⁰
 παραπόλλυται· ἅμα γὰρ τῷ τὰ περισσὰ κτᾶσθαι καὶ
 τὰ περισσὰ μαστεύοντι.

καὶ τὰ μὲν ἔθρα οὕτως ἀσφαλίξεσθαι χρὴ· τὼς
 δὲ λόγως, τὸ τῶν σοφιστᾶν γένος ἐπικρίνοντας καὶ
 δοκιμάζοντας εἰ ποτὶ τὼς νόμους καὶ τὰ πολιτικά ¹⁵
 δόγματα καὶ τὰς ἰδίας οἰκονομίας τῶν βίων ὠφέλιμα
 λέγοντι· οὐ γὰρ τὰν τυχοῦσαν, ἀλλὰ τὰν μεγίσταν
 κακοδαιμοσύναν ἐντίκτοντι τοὶ τῶν σοφιστᾶν λόγοι
 ταῖς τῶν ἀνθρώπων ψυχαῖς, αἷκα τολμῶντι κινήν
 παρὰ τὰς κοινὰς ἐννοίας ἣ τῶν θείων ἣ τῶν ἀνθρω- ²⁰
 πίνων· οὐδὲ ποτ' ἀλάθειαν οὐδὲ ποτ' ἀσφάλειαν
 οὐδὲ ποτὶ δόξαν κύριόν ἐστι, ζόφωσιν δὲ καὶ σύγχυ-
 σιν ἐπιφέρει τῷ κοινῷ βίῳ τῶν ἀνθρώπων. τοιοῦτοι
 δὲ λόγοι τυγχάνοντι οἱ πάντες, ἥτοι μὴ εἴμεν τὸ θεῖον
 ἣ καὶ ἐὼν μὴ ἔχεν οὕτως ποτὶ τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος ²⁵
 ὥστ' ἐπιβλέπεν αὐτὸ καὶ φροντίζεν, ἀλλ' ἔαν καὶ
 κατολιγωρεῖν. καὶ γὰρ ἅ τοιαῦτα παραδοχὰ τοῖς ἀν-
 θρώποις ἀφροσύναν καὶ ἀδικίαν ἐντίκτει [ὄσαν] οὐδ'
 εἶπεν δηλομένοις εὐμαρές ἐστι. πᾶς γὰρ ἄνθρωπος
 ἀναρχίας πλαρωθεὶς καὶ τὸν ὑποπτον ἀπώσάμενος ³⁰
 φόβον, σκιρτᾷ τε καὶ παρανομεῖ παντοδαπὸς γινό-
 μενος. χρεέσθαι δὲ τῷ λόγῳ πολιτικῷ καὶ σεμνῷ καὶ

οίκηῳ τᾷς διαθέσιος τῷ λέγοντος, ἀλλὰ μὴ προσποιητῷ· οὕτω γὰρ ἡ λέξις ἐσεῖται τὸ τῷ λέγοντος ἥθος ἐμφαίνουσα.

Ἐκ δὲ τῶν νόμων δεῖ τὴν ἀσφάλειαν οὕτως ἐπιφέρειν, εἰ καὶ σύνθετος ἡ πολιτεία ἢ καὶ συντεταγμένα ἐκ πασῶν τῶν ἄλλων, λέγω δὲ οὐ τὰν παρὰ φύσιν, ἀλλὰ τὰν κατὰ φύσιν. τυραννίδος γὰρ οὐδεμία χρῆα ταῖς πόλυσιν, εἰ μήποκα τᾷς ὀλιγαρχίας ἐπὶ βραχύ. δεῖ τοίνυν βασιλῆαν πρῶτον ἐντετάχθαι, καὶ δεύτερον ἀριστοκρατίαν. βασιλῆα μὲν γὰρ θεομίματον πρᾶγμα καὶ δυσφύλακτον ὑπὸ ἀνθρωπίνης ψυχᾶς· ταχέως γὰρ ὑπὸ τρυφᾶς καὶ ὕβριος ἀλλάσσεται· διόπερ οὐ δεῖ κατὰ πᾶν αὐτᾶ χρεῖσθαι, μέχρι δὲ τῷ δυνατῷ καὶ ποτὶ τὴν πολιτείαν χρησίμῳ· τὰν δ' ἀριστοκρατίαν ἐπιπλέον ἐμπλέκεν, τῷ πλήονας εἶμεν τῷς ἄρχοντας, καὶ φιλοξάλως διατίθεσθαι ποθ' αὐτῷς, καὶ πολλάκις ἀντιμεταβάλλεσθαι τὰς ἀρχάς. δαμοκρατίαν δὲ ἀναγκαῖον μὲν εἶμεν πάντως· δεῖ γὰρ τὸν πολίταν μέρος ὑπάρχοντα τᾷς συμπάσας πολιτείας φέρεσθαι τι ἀπ' αὐτῶς γέρας· ἐπέχεσθαι δ' ἱκανῶς αὐτὰν δεῖ· θρασὺ γὰρ καὶ προπετὲς τὸ πολὺ πλᾶθος.

95 Διωτογένους Πυθαγορείου ἐκ τοῦ περὶ ὁσιότητος.

15 Τῷς δὲ νόμῳ οὐκ ἐν οἰκήμασι καὶ θυρώμασιν ἐνῆμεν δεῖ, ἀλλ' ἐν τοῖς ἡθέεσι τῶν πολιτευομένων. τίς ὢν ἀρχὰ πολιτείας ἀπάσας; νέων τροφά. οὐ γὰρ μήποκα τὸν καρπὸν ὀνασιφόρον ἄμπελοι γεννήσουσι, μὴ φυτοτροφηθεῖσαι καλῶς· οὐδ' ἵπποι μήποκα γένωνται καλοὶ πωλοτροφίαν παρέντεσι. τὰ γὰρ νεόχρηστα τῶν σιτίων μάλιστα τῷ ἀψαμένῳ καὶ πλατιά-

ζοντι ὅμοιον τὸ σχῆμα λαμβάνει. τοῖς ἀνθρώποις περὶ μὲν ἀμπέλως πῶς χρὴ τμηθῆμέν τε καὶ ἐποφθῆ-
 μέν πεφρονημένως ἔχει, τὰ δ' ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων ἦθεα ἀμελέως τε καὶ εἰκαίως· καὶ τοι οὐχ ἅ ἄμπελος οὐδ' ὁ οἶνος τὰς πολιτείας ἀγεμῶν ἀλλ' ὁ ἄνθρωπος 5 καὶ ἡ ψυχὰ τῷ ἀνθρώπῳ. καὶ τῷ μὲν φυτῷ πλήονος εἰώθαμες ἄξιον παρακαθιστάμεν [καὶ] τὸν ἐπιμελη-
 σόμενον, οὐ μῆλον ἢ δύο μναῖν ἄξιον, τοῖς δὲ νέοις Ἰλλυριὸν ἢ Θράκα οὐδενὸς ἄξιον. οἱ δ' ἐξ ἀρχῆς νο-
 μοθεῖται τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων στάσιμον οὐκ ἂν 10 δύναιντο ποιῆσαι, κινάσι δὲ μονᾶς καὶ τάξις κοι-
 νωννηκυῖαν παρακατέξενξαν ὄρχησιν καὶ ῥυθμόν, ἔτι δὲ παιγνιάς τὰς μὲν ἐς κοινωνίαν προτρεπομένας τὰς δ' ἐς ἀλάθειαν καὶ ὀξύτατα ψυχᾶς· ὁμοίως δὲ καὶ τοῖς ὑπὸ μέθας ἢ πλασμονᾶς φαῦλόν τι καταπράξασιν 15 τὸν αὐλὸν καὶ τὰν ἁρμονίαν ἐς τὰς συνωσίας κατέ-
 ταξαν, ὅπως πεπαινόμενον τὸ ἦθος δύναιτο κατα-
 κοσμεῖσθαι.

96 Πλάτωνος πολιτείας δ' (p. 425 a).

Ὅταν δὲ ἄρα καλῶς ἀρξάμενοι παῖδες παίζειν 20 εὐνομίαν διὰ τῆς μουσικῆς εἰσδέξωνται, πάλιν τοῦ-
 ναντίον ἢ ἐκείνοις εἰς πάντα συνέπεται τε καὶ αὖξει, ἐπανορθοῦσα εἴ τι καὶ πρότερον τῆς πόλεως ἔκειτο. Ἀληθῆ μέντοι, ἔφη. Καὶ τὰ σμικρὰ ἄρα, εἶπον, δο-
 κοῦντα εἶναι νόμιμα ἐξευρίσκουσιν οὗτοι, ἃ οἱ πρό- 25 τερον ἀπώλλυσαν ἅπαντα; Ποῖα; Τὰ τοιαῦδε· σιγᾶς
 τε τῶν νεωτέρων παρὰ πρεσβυτέροις, ὥς πρέπει, καὶ κατακλίσεις καὶ ὑπαναστάσεις, καὶ γονέων θερα-
 πείας, καὶ κουράς τε καὶ ἀμπεχόνας καὶ ὑποδέσεις καὶ ὅλον τὸν τοῦ σώματος σχηματισμόν, καὶ τᾶλλα 30 ὅσα τοιαῦτα. ἢ οὐκ οἶει; Ἐγώ γε. Νομοθετεῖν δὲ

αὐτὰ οἶμαι εὖηθες· οὐτε γάρ που γίνεται, οὐτ' ἂν
 μείνειεν λόγῳ τε καὶ γράμμασι νομοθετηθέντα. Πῶς
 γάρ; Κινδυνεύει γοῦν, ἣν δ' ἐγώ, ὦ Ἀδείμαντε, ἐκ
 τῆς παιδείας, ὅποι ἂν τις ὁρμήσῃ, τοιαῦτα καὶ τὰ
 5 ἐπόμενα εἶναι. ἢ οὐκ ἂν τὸ ὅμοιον ὦν, ὅμοιον πα-
 ρακαλεῖ; Τί μήν; Καὶ τελευτῶν δῆ, οἶμαι, φαίμεν
 ἂν εἰς ἓν τι τέλος καὶ νεανικὸν ἀποβαίνειν αὐτό, ἢ
 ἀγαθόν, ἢ καὶ τούναντίον.

97 Ἐν ταυτῷ (p. 429 c).

- 10 Σωτηρίαν ἔρωγε, εἶπον, λέγω τινὰ εἶναι τὴν
 ἀνδρίαν. Ποίαν δὲ σωτηρίαν; Τὴν τῆς δόξης τῆς
 ὑπὸ νόμου διὰ τῆς παιδείας γεγонуῖαν περὶ τῶν δει-
 νῶν, ἃ τε ἐστὶ καὶ οἶα· διὰ παντὸς δὲ ἔλεγον αὐτὴν
 σωτηρίαν, τῷ ἓν τε λύπαις ὄντα διασώζεσθαι αὐτήν,
 15 καὶ ἐν ἡδοναῖς, καὶ ἐν ἐπιθυμίαις, καὶ ἐν φόβοις, καὶ
 μὴ ἐκβάλλειν. ὧ δέ μοι δοκεῖ ὅμοιον εἶναι, ἐθέλω
 ἀπεικάζειν, εἰ βούλει. Ἀλλὰ βούλομαι. Οὐκ οὖν
 οἶσθα, ἣν δ' ἐγώ, ὅτι οἱ βαφεῖς ἐπειδὴν βουλευθῶσι
 βάψαι ἔρια, ὥστ' εἶναι ἀλουργά, πρῶτον μὲν ἐκλέ-
 20 γονται ἐκ τοσούτων χρωμάτων μίαν φύσιν τὴν τῶν
 λευκῶν· ἔπειτα προπαρασκευάζουσιν οὐκ ὀλίγη πα-
 ρασκευῇ θεραπεύσαντες, ὅπως δέξεται ὅτι μάλιστα
 τὸ ἄνθος, καὶ οὕτω δὴ βάπτουσιν; καὶ ὃ μὲν ἂν τούτῳ
 τῷ τρόπῳ βαφῇ, δευσοποιὸν γίνεται τὸ βαφέν, καὶ
 25 ἢ πλύσις οὐτ' ἄνευ ῥυμμάτων οὐτε μετὰ ῥυμμάτων
 δύναται αὐτῶν τὸ ἄνθος ἀφαιρεῖσθαι· ἃ δ' ἂν μή,
 οἶσθα οἶα δὲ γίνεται, ἔάν τε τις ἄλλα χρώματα
 βάπτῃ, ἔάν τε καὶ ταῦτα, μὴ προθεραπεύσας. Οἶδα,
 ἔφη, ὅτι καὶ ἐκπλυτα καὶ γελοῖα. Τοιοῦτον τοίνυν,
 30 ἣν δ' ἐγώ, ὑπόλαβε κατὰ δύναμιν ἐργάζεσθαι καὶ
 ἡμᾶς, ὅτε ἐξελεγόμεθα τοὺς στρατιώτας καὶ ἐπαι-

δεύομεν ἐν μουσικῇ καὶ γυμναστικῇ· καὶ μηδὲν οἷον
 ἄλλο μηχανᾶσθαι ἢ ὅπως ἡμῖν ὅτι κάλλιστα τοὺς νό-
 μους πεισθέντες δέξοιντο ὥσπερ βαφὴν, ἵνα δευσο-
 ποιὸς αὐτῶν ἡ δόξα γίγνοιτο, καὶ περὶ δεινῶν καὶ
 περὶ τῶν ἄλλων, διὰ τὸ τὴν τε φύσιν καὶ τὴν τρο- 5
 φὴν ἐπιτηδεῖαν ἐσχηκέναι, καὶ μὴ αὐτῶν ἐκπλῦναι
 τὴν βαφὴν τὰ ῥύμματα ταῦτα, δεινὰ ὄντα ἐκκλύζειν·
 ἢ τε ἡδονὴ παντὸς χαλαστραίου δεινότερα οὐσα τοῦτο
 δοῶν καὶ κονίας, λύπη τε καὶ φόβος καὶ ἐπιθυμία
 παντὸς ἄλλου ῥύμματος. τὴν δὲ τοιαύτην δύναμιν 10
 καὶ σωτηρίαν διὰ παντὸς δόξης ὀρθῆς τε καὶ νομίμου
 δεινῶν τε πέρι καὶ μὴ, ἀνδρίαν ἐγώ γε καλῶ καὶ τί-
 θεμαι, εἰ μὴ τι σὺ ἄλλο λέγεις. Ἄλλ' οὐδέν, ἢ δ' ὅς,
 λέγω· δοκεῖς γάρ μοι τὴν ὀρθὴν δόξαν περὶ τῶν αὐ-
 τῶν τούτων ἄνευ παιδείας γεγонуῖαν, τὴν τε θηριώδη 15
 καὶ ἀνδραποδώδη, οὔτε πάνυ νόμιμον ἡγεῖσθαι, ἄλλο
 τέ τι ἢ ἀνδρείαν καλεῖν.

Κόσμος πού τις, ἣν δ' ἐγώ, ἡ σωφροσύνη ἐστὶ
 καὶ ἡδονῶν τινῶν καὶ ἐπιθυμιῶν ἐγκράτεια, ὥς φασι,
 κρείττω δὴ αὐτοῦ λέγοντες, οὐκ οἶδα ὄντινα τρόπον, 20
 καὶ ἄλλα τινὰ τοιαῦτα, ὥσπερ ἴχνη αὐτῆς λέγεται.
 ἢ γάρ; Πάντων μάλιστα, ἔφη. Οὐκ οὖν τὸ μὲν
 κρείττω αὐτοῦ γελοῖον; ὁ γὰρ ἑαυτοῦ κρείττων καὶ
 ἥττων δήπου ἂν αὐτοῦ εἴη, καὶ ὁ ἥττων κρείττων·
 ὁ αὐτὸς γὰρ ἐν ᾧ πασι τούτοις προσαγορεύεται. Τί 25
 δ' οὐ; Ἄλλ', ἣν δ' ἐγώ, φαίνεται μοι βούλεσθαι λέ-
 γειν οὗτος ὁ λόγος, ὥς τι ἐν αὐτῷ τῷ ἀνθρώπῳ περὶ
 τὴν ψυχὴν τὸ μὲν βέλτιον ἐνὶ τὸ δὲ χεῖρον· καὶ ὅταν
 μὲν τὸ βέλτιον φύσει τοῦ χείρονος ἐγκρατέστερον ἦ,
 τοῦτο λέγειν τὸ κρείττω αὐτοῦ· ἐπαινεῖ γοῦν· ὅταν 30
 δὲ ὑπὸ τροφῆς κακῆς ἢ τινος ὁμιλίας κρατηθῇ ὑπὸ
 πλήθους τοῦ χείρονος σμικρότερον τὸ βέλτιον ὄν,

τοῦτο δὲ ὥς ἐν ὄνειδρι ψέγειν τε καὶ καλεῖν ἦττω
 ἑαυτοῦ, καὶ ἀκόλαστον τὸν οὕτω διακείμενον. Καὶ
 γὰρ ἔοικεν, ἔφη. Ἀπόβλεπε τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, πρὸς
 τὴν νέαν ἡμῖν πόλιν, καὶ εὐρήσεις ἐν αὐτῇ τὸ ἕτερον
 5 τούτων ἐνόν· κρεῖττω γὰρ αὐτὴν αὐτῆς δικαίως φή-
 σεις προσαγορεύειν. εἶπερ οὖν τὸ ἄμεινον τοῦ χεί-
 ρονος ἄρχει, σῶφρον κλητέον, καὶ κρεῖττον αὐτοῦ.
 Ἀλλὰ ἀποβλέπω, ἔφη, καὶ ἀληθῆ λέγεις. Καὶ μὴν
 καὶ τὰς τε πολλὰς καὶ παντοδαπὰς ἐπιθυμίας, καὶ
 10 ἡδονὰς τε καὶ λύπας, ἐν πᾶσι μάλιστ' ἂν τις εὖροι,
 καὶ γυναιξὶ καὶ οἰκέταις καὶ τῶν ἐλευθέρων λεγομέ-
 νων ἐν τοῖς πολλοῖς τε καὶ φαύλοις. Πάνυ μὲν οὖν.
 Τὰς δέ γε ἀπλᾶς τε καὶ μετρίας, αἱ δὴ μετὰ νοῦ τε
 καὶ δόξης ὀρθῆς λογισμῷ ἄγονται, ἐν ὀλίγοις τε ἐπι-
 15 τεύξῃ, καὶ τοῖς βέλτιστα μὲν τραφεῖσι, βέλτιστα δὲ
 παιδευθεῖσιν; Ἀληθῆ, ἔφη. Οὐκ οὖν καὶ ταῦτα
 ὀρθᾶς ἐνόησας σοὶ ἐν τῇ πόλει, καὶ κρατουμένας αὐτόθι
 τὰς ἐπιθυμίας τὰς ἐν τοῖς πολλοῖς τε καὶ φαύλοις ὑπό-
 τε τῶν ἐπιθυμιῶν καὶ τῆς φρονήσεως, τῆς ἐν τοῖς
 20 ἐλάττωσί τε καὶ ἐπιεικεστέροις; Ἔγωγ', ἔφη. Εἰ ἄρα
 δεῖ τινὰ πόλιν προσαγορεύειν κρεῖττω ἡδονῶν τε καὶ
 ἐπιθυμιῶν καὶ αὐτὴν αὐτῆς, ταύτην προσρητέον.
 Παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη. Ἀρ' οὖν οὐ καὶ σῶφρονα
 κατὰ πάντα ταῦτα; Καὶ μάλα, ἔφη. Καὶ μὴν αὖ εἰ-
 25 περ ἐν ἄλλῃ πόλει ἢ αὐτῇ δόξα ἐνεστι τοῖς τε ἄρχουσι
 καὶ τοῖς ἀρχομένοις, περὶ τοῦ οὕς τινος δεῖ ἄρχειν,
 καὶ ἐν ταύτῃ ἂν εἴῃ τοῦτο ἐνόν. ἢ οὐ δοκεῖ; Καὶ
 μάλα, ἔφη, σφόδρα. Ἐν ποτέροις οὖν φήσεις τῶν
 πολιτῶν τὸ σῶφρονεῖν ἐνεῖναι, ὅταν οὕτως ἔχωσιν;
 30 ἐν τοῖς ἄρχουσιν, ἢ ἐν τοῖς ἀρχομένοις; Ἐν ἀμφοτέ-
 ροις πού, ἔφη. Ὅρθᾶς οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ὅτι ἐπιεικῶς
 ἐμαντευόμεθα ἀρτίως, ὥς ἀρμονίᾳ τινὶ ἢ σῶφροσύνῃ

ὁμοίωται; Τί δὴ; Ὅτι οὐχ ὥσπερ ἡ ἀνδρία καὶ ἡ σοφία, ἐν μέρει τινὶ ἐκατέρα ἐνοῦσα, ἡ μὲν σοφὴν, ἡ δὲ ἀνδρείαν τὴν πόλιν παρείχετο, οὐχ οὕτω τὴν πόλιν ποιεῖ αὕτη, ἀλλὰ δι' ὅλης ἀτεχνῶς τέταται, διὰ πασῶν παρεχομένην ^{www.orthodoxbooks.com} ξυμμάδοντας τοὺς τε ἀσθενεστάτους ταυτὸν καὶ τοὺς ἰσχυροτάτους καὶ τοὺς μέσους, εἰ μὲν βούλει, φρονήσει, εἰ δὲ βούλει, ἰσχύει, εἰ δέ, καὶ πλήθει ἢ χρήμασιν ἢ ἄλλῳ ὁτρωοὺν τῶν τοιούτων. ὥστε ὀρθότατα ἂν φαίμεν ταύτην τὴν ὁμόνοϊαν σωφροσύνην εἶναι, χείρονός τε καὶ ἀμείν- 10 νος κατὰ φύσιν ξυμφωνίαν, ὁπότερον δεῖ ἄρχειν καὶ ἐν πόλει καὶ ἐν ἐνὶ ἐκάστῳ. Πάνυ μοι, ἔφη, ξυνδοκεῖ.

98 Ἐν ταυτῷ (p. 433 a).

Ἄλλ', ἦν δ' ἐγώ, ἄκουε, εἴ τι ἄρα λέγω. ὁ γὰρ ἐξ ἀρχῆς ἐθέμεθα δεῖν ποιεῖν διὰ παντός, ὅτε τὴν 15 πόλιν κατηκλίζομεν, τοῦτό ἐστιν, ὥς ἐμοὶ δοκεῖ, ἥτοι τούτου τι εἶδος ἢ δικαιοσύνη· ἐθέμεθα δὲ δήπου, καὶ πολλάκις ἐλέγομεν, εἰ μέμνησαι, ὅτι ἕνα ἕκαστον ἐν δέοι ἐπιτηδεύειν τῶν περὶ τὴν πόλιν, εἰς ὃ αὐτοῦ ἡ φύσις ἐπιτηδειοτάτη πεφυκυῖα εἴη. Ἐλέγομεν γάρ. 20 Καὶ μὴν ὅτι γε τὸ τὰ αὐτοῦ πράττειν καὶ μὴ πολυπραγμονεῖν δικαιοσύνη ἐστί, καὶ τοῦτο ἄλλων τε πολλῶν ἀκηκόαμεν, καὶ αὐτοὶ πολλάκις εἰρήκαμεν. Εἰρήκαμεν γάρ. Τοῦτο τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, ὦ φίλε, κινδυνεύει τρόπον τινὰ γιγνόμενον δικαιοσύνη εἶναι, 25 τὸ τὰ αὐτοῦ πράττειν. οἶσθα ὅθεν τεκμαίρομαι; Οὐκ, ἀλλὰ λέγε, ἔφη. Δοκεῖ μοι, ἦν δ' ἐγώ, τὸ ὑπολοιπὸν ἐν τῇ πόλει ὧν ἐσκέμεθα, σωφροσύνης καὶ ἀνδρείας καὶ φρονήσεως, τοῦτο εἶναι τὸ πᾶσιν ἐκείνοις τὴν δύναμιν παρέχον ὥστε ἐγγενέσθαι καὶ ἐγγε- 30 νομένοις σωτηρίαν παρέχειν, ἕως περ ἂν ἡ· καί τοι

ἔφαμεν δικαιοσύνην ἔσεσθαι τὸ ὑπολειφθὲν ἐκείνων,
 εἰ τὰ τρία εὐροιμεν. Καὶ γὰρ ἀνάγκη, ἔφη. Ἀλλὰ
 μέντοι, ἦν δ' ἐγώ, εἰ δέοι κρῖναι τί τὴν πόλιν ἡμῖν τού-
 των μάλιστα ἀγαθὴν ἀπεργάσεται ἐγγενομένον, δύ-
 5 κριτον ἂν εἴη, πότερον ἡ οἰκονομία τῶν ἀρχόντων τε καὶ
 ἀρχομένων, ἢ ἡ περὶ δεινῶν τε καὶ μὴ, ἅττα ἐστί, δόξης
 ἐννόμου σωτηρία ἐν τοῖς στρατιώταις ἐγγενομένη, ἢ
 ἢ ἐν τοῖς ἄρχουσι φρόνησίς τε καὶ φυλακὴ ἐνουῦσα· ἢ
 τοῦτο μάλιστα ἀγαθὴν αὐτὴν ποιεῖ ἐνόν, καὶ ἐν
 10 παιδὶ καὶ ἐν γυναικὶ καὶ δούλῳ καὶ ἐλευθέρῳ καὶ
 δημιουργῷ καὶ ἄρχοντι καὶ ἀρχομένῳ, ὅτι τὸ αὐτοῦ
 ἕκαστος εἰς ὧν ἐν ἔπραττε καὶ οὐκ ἐπολυπραγμόνει.
 Δύσκριτον, ἔφη· πῶς δ' οὐ; Ἐνάμιλλον ἄρα, ὡς
 ἔοικε, πρὸς ἀρετὴν πόλεως, τῇ τε σοφίᾳ αὐτῆς καὶ
 15 τῇ σωφροσύνῃ καὶ τῇ ἀνδρείᾳ, ἢ τοῦ ἕκαστον ἐν
 αὐτῇ τὰ αὐτοῦ πράττειν δύναμις. Καὶ μάλα, ἔφη.
 Οὐκ οὖν δικαιοσύνην τό γε τούτοις ἐνάμιλλον ἂν εἰς
 ἀρετὴν πόλεως θείης; Παντάπασιν μὲν οὖν. Σκόπει
 δὴ καὶ τῇδε, εἰ οὕτω δόξει· ἄρα τοῖς ἄρχουσιν ἐν τῇ
 20 πόλει τὰς δίκας προστάξεις δικάζειν; Τί μὴν; Ἡ ἄλ-
 λου οὐ τινὸς οὖν μᾶλλον ἐφιέμενοι δικάσουσιν, ἢ
 τούτου ὅπως ἂν ἕκαστοι μὴτ' ἔχωσι τὰ ἄλλότρια
 μήτε τῶν αὐτῶν στέρωνται; Οὐκ· ἀλλὰ τούτου. Ὡς
 δικαίου ὄντος; Ναί. Καὶ ταύτῃ ἄρα πῇ ἢ τοῦ οἰκείου
 25 τε καὶ ἑαυτοῦ ἕξις τε καὶ πρᾶξις, δικαιοσύνη ἂν ὁμο-
 λογοῖτο. Ἔστι ταῦτα.

99 Ἐν ταυτῷ (p. 445 c).

Δεῦρο νῦν, ἦν δ' ἐγώ, ἵνα καὶ εἰδῆς ὅσα εἰδη ἔχει
 ἡ κακία, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, ἃ γε δὴ καὶ ἄξια θέας. Ἐπο-
 30 μαι, ἔφη, μόνον λέγε. Καὶ μὴν, ἦν δ' ἐγώ, ὥσπερ
 ἀπὸ σκοπιάς μοι φαίνεται, ἐπειδὴ ἐνταῦθα ἀναβεβή-

καμεν τοῦ λόγου, ἐν μὲν εἶναι εἶδος τῆς ἀρετῆς, ἄπειρα δὲ τῆς κακίας· τέτταρα δὲ ἐν αὐτῇ ὄντα ὧν καὶ ἄξιον ἐπιμνησθῆναι. Πῶς λέγεις; ἔφη. Ὅσοι, ἦν δ' ἐγώ, πολιτειῶν τρόποι εἰσὶν εἶδη ἔχοντες, τοιοῦτοι κινδυνεύουσι καὶ ψυχῆς τρόποι εἶναι. Πόσοι δὲ; 5 Πέντε μὲν, ἦν δ' ἐγώ, πολιτειῶν, πέντε δὲ ψυχῆς. Λέγ', ἔφη, τίνες; Λέγω, εἶπον, ὅτι εἷς μὲν οὗτος, ὃν ἡμεῖς διεληλύθαμεν, πολιτείας εἷς ἂν τρόπος, ἐπονομασθείη δ' ἂν καὶ διχῇ· ἐγγενομένου γὰρ ἀνδρὸς ἐνὸς ἐν τοῖς ἀρχόνσι διαφέροντος, βασιλεία ἂν κλη- 10 θείη· πλειόνων δέ, ἀριστοκρατία. Ἀληθῆ ἔφη. Τοῦτο μὲν τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, ἐν εἶδος λέγω· οὔτε γὰρ ἂν πλείους οὔτε εἷς ἐγγενομένοι κινήσειεν ἂν τινα τῶν ἀξίων λόγου νόμων τῆς πόλεως, τροφῇ τε καὶ παιδείᾳ χρῆσάμενος, ἢ διεληλύθαμεν. 15

100 Πλάτωνος πολιτείας ε' (457 a).

Ἀποδυτέον δὴ ταῖς τῶν φυλάκων γυναιξίν, ἐπεὶ περ ἀρετὴν ἀντὶ ἱματίων ἀμφιέσονται, καὶ κοινωνητέον πολέμου τε καὶ τῆς ἄλλης φυλακῆς τῆς περὶ τὴν πόλιν, καὶ οὐκ ἄλλο πρακτέον· τούτων δὲ αὐτῶν τὰ 20 ἐλαφρότερα ταῖς γυναιξίν ἢ τοῖς ἀνδράσιν ἀποδοτέον, διὰ τὴν τοῦ γένους ἀσθενείαν· ὁ δὲ γελῶν ἀνὴρ ἐπὶ γυμναῖς γυναιξὶ τοῦ βελτίστου ἔνεκα γυμναζομέναις, ἀτελῇ τοῦ γελοίου σοφίας δρέπων καρπὸν, οὐδὲν οἶδεν, ὥς ἔοικεν, ἐφ' ᾧ γελᾷ, οὐδὲ τί πράττει· κάλ- 25 λιστα γὰρ δὴ τοῦτο καὶ λέγεται καὶ λελέγεται, ὅτι τὸ μὲν ὠφέλιμον καλόν, τὸ δὲ βλαβερόν αἰσχρόν.

101 Ἐν ταυτῷ (p. 457 c).

Τούτῳ, ἦν δ' ἐγώ, ἔπεται νόμος καὶ τοῖς ἔμπροσθεν τοῖς ἄλλοις, ὥς ἐγῶμαι, ὅδε. Τίς; Τὰς γυναῖ- 30 κας ταύτας τῶν ἀνδρῶν τούτων πάντων πάσας εἶναι

κοινάς, ἰδίᾳ δὲ μηδενὶ μηδεμίαν συνοικεῖν· καὶ τοὺς
 παῖδας αὐτοῦ κοινούς, καὶ μήτε γονέα εἰδέναι ἔκγονον
 τὸν αὐτοῦ, μήτε παῖδα γονέα. Πολύ, ἔφη, τοῦτο
 ἐκείνου μείζον πρὸς ἀπιστίαν, καὶ τοῦ δυνατοῦ πέρι
 5 καὶ ὠφελίμου. Οὐκ οἶμαι, ἦν δ' ἐγώ, περὶ γε τοῦ
 ὠφελίμου ἀμφισβητεῖσθαι ἂν, ὥς οὐ μέγιστον ἀγα-
 θόν, κοινὰς μὲν τὰς γυναῖκας εἶναι, κοινούς δὲ τοὺς
 παῖδας.

102 Ἐν ταυτῷ (p. 461 e).

10 Ἡ μὲν δὴ κοινωνία, ᾧ Γλαῦκων, αὕτη τε καὶ
 τοιαύτη γυναικῶν τε καὶ παίδων τοῖς φύλαξί σοι τῆς
 πόλεως· ὥς δὲ ἐπομένη τε τῇ ἄλλῃ πολιτείᾳ καὶ
 μακροῦ βελτίστη, δεῖ δὴ τὸ μετὰ τοῦτο βεβαιώσασθαι
 παρὰ τοῦ λόγου· ἢ πῶς ποιῶμεν; Οὕτω νῆ Δία, ἢ δ'
 15 ὅς. Ἄρ' οὖν οὐχ ἦδε ἀρχὴ τῆς ὁμολογίας ἐρέσθαι
 ἡμᾶς αὐτούς, τί ποτε τὸ μέγιστον ἀγαθὸν ἔχομεν
 εἶπεῖν εἰς πόλεως κατασκευήν, οὗ δεῖ στοχαζόμενον
 τὸν νομοθέτην τιθέναι τοὺς νόμους, καὶ τί μέγιστον
 κακόν, εἴτα ἐπισκέψασθαι; ἄρα ἂ νῦν διήλθομεν, εἰς
 20 μὲν τὸ τοῦ ἀγαθοῦ ἔχνος ἡμῖν ἀρμόττει, τὸ δὲ τοῦ
 κακοῦ ἀναρμοστεῖ; Πάντων μάλιστα, ἔφη. Ἐχομεν
 οὖν τί μείζον κακὸν πόλει ἢ ἐκεῖνο ὃ ἂν αὐτὴν
 διασπᾷ καὶ ποιῇ πολλὰς ἀντιμίας; ἢ μείζον ἀγαθὸν
 τοῦ ὃ δὴ ξυνδεῖ τε καὶ ποιεῖ μίαν; Οὐκ ἔχομεν. Οὐκ
 25 οὖν ἢ μὲν ἡδονῆς τε καὶ λύπης κοινωνία ξυνδεῖ, ὅταν
 ὅτε μάλιστα πάντες οἱ πολῖται τῶν αὐτῶν γιγνο-
 μένων τε καὶ ἀπολλυμένων παραπλησίως χαίρωσι καὶ
 λυπῶνται; Παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη. Ἡ δέ γε τῶν
 τοιούτων ἰδίῳσι διαλύει ὅταν οἱ μὲν περιαλγείς
 30 οἱ δὲ περιχαρεῖς γίγνωνται ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς παθήμασι
 τῆς πόλεως τε καὶ τῶν ἐν τῇ πόλει; Τί δ' οὐ; Ἄρ' οὖν

ἐκ τοῦδε τὸ τοιόνδε γίνεται, ὅταν μὴ ἅμα φθέ-
 γωνται ἐν τῇ πόλει τὰ τοιάδε ῥήματα, τό τε ἐμὸν καὶ
 τὸ οὐκ ἐμὸν, καὶ περὶ τοῦ ἀλλοτρίου κατὰ ταυτά; Κο-
 μιδῇ μὲν οὖν. Ἐν ἣ τινι δὲ πόλει πλεῖστοί σοι τὸ
 αὐτὸ κατὰ ταυτὰ τοῦτο λέγουσι τὸ ἐμὸν καὶ τὸ οὐκ 5
 ἐμὸν, αὕτη ἄριστα διοικεῖται; Πολὺ γε. Καὶ ἣ τις δὴ
 ἐγγύτατα ἐνὸς ἀνθρώπου ἔχει· οἶον, ὅταν πού ἡμῶν
 δάκτυλός του πληγῇ, πᾶσα ἡ κοινωνία ἡ κατὰ τὸ σῶ-
 μα πρὸς τὴν ψυχὴν τεταμένη εἰς μίαν σύνταξιν τὴν
 τοῦ ἄρχοντος ἐν αὐτῇ, ἥσθητό τε καὶ πᾶσα ἅμα 10
 συνήλγησε μέρους πονήσαντος ὅλη· καὶ οὕτω δὴ
 λέγομεν, ὅτι ὁ ἄνθρωπος τὸν δάκτυλον ἄλγει· καὶ
 περὶ ἄλλον ὁπουοῦν τῶν τοῦ ἀνθρώπου ὁ αὐτὸς λό-
 γος, περὶ τε λύπης πονοῦντος μέρους καὶ περὶ ἡδο-
 νῆς ῥαῖζοντος. Ὁ αὐτὸς γάρ, ἔφη. Καὶ τοῦτο ὃ ἐρώ- 15
 τᾷς, τοῦ τοιούτου ἐγγύτατα ἡ ἄριστα πολιτευομένη
 πόλις οἰκεῖ· ἐνὸς δὴ, οἶμαι, πάσχοντος τῶν πολιτῶν
 ὅτιοῦν ἢ ἀγαθὸν ἢ κακὸν ἢ τοιαύτη πόλις μάλιστά
 τε φήσει ἑαυτῆς εἶναι τὸ πάσχον, καὶ ἡ ξυνησθήσεται
 ἅπασα ἡ ξυλλυπήσεται. Ἀνάγκη, ἔφη, τὴν γε εὖνο- 20
 μον. Ὡρα ἂν εἴη, ἣν δ' ἐγὼ, ἐπανιέναι ἡμῖν ἐπὶ τὴν
 ἡμετέραν πόλιν καὶ τὰ τοῦ λόγου ὁμολογήματα σκο-
 πεῖν ἐν αὐτῇ, εἰ αὐτὴ μάλιστα ἔχει εἴτε καὶ ἄλλη τις
 μᾶλλον. Οὐκ οὖν χρή, ἔφη. Τί οὖν; ἔστι μὲν πού
 καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις πόλεσιν ἄρχοντές τε καὶ δῆμος, 25
 ἔστι δὲ καὶ ἐν ταύτῃ; Ἔστι. Πολίτας μὲν δὴ πάντες
 οὗτοι ἀλλήλους προσερούσι; Πῶς δ' οὐ; Ἀλλὰ πρὸς
 τῷ πολίτας, τί καὶ ὁ ἐν ταῖς ἄλλαις δῆμος τοὺς ἄρχον-
 τας προσαγορεύει; Ἐν μὲν ταῖς πολλαῖς, δεσπότας·
 ἐν δὲ ταῖς δημοκρατουμέναις, αὐτὸ τοῦτο τοῦνομα 30
 ἄρχοντας. Τί δ' ὁ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ δῆμος; πρὸς τῷ
 πολίτας, τί τοὺς ἄρχοντας φησὶν εἶναι; Σωτήρας τε

καὶ ἐπικούρους, ἔφη. Τί δ' οὗτοι τὸν δῆμον; Μισθοδότας τε καὶ τροφείας. Οἱ δὲ ἐν ταῖς ἄλλαις ἄρχοντες τοὺς δῆμους; Δούλους, ἔφη. Τί δ' οἱ ἄρχοντες ἀλλήλους; Ξυνάρχοντας, ἔφη. Ἐχεις οὖν εἰπεῖν τῶν
 5 ἀρχόντων ἐν ταῖς ἄλλαις πόλεσιν, εἴ τις τινὰ ἔχει προσειπεῖν τῶν ξυναρχόντων, τὸν μὲν ὡς οἰκεῖον, τὸν δ' ὡς ἀλλότριον; Καὶ πολλοὺς γε. Οὐκ οὖν τὸν μὲν οἰκεῖον ὡς ἑαυτοῦ νομίζει τε καὶ λέγει, τὸν δ' ἀλλότριον, ὡς οὐχ ἑαυτοῦ; Οὕτω. Τί δ' οἱ παρὰ σοι
 10 φύλακες, ἔσθ' ὅστις αὐτῶν ἔχοι ἂν τῶν ξυμφυλάκων νομίσαι τινὰ ἢ προσειπεῖν ὡς ἀλλότριον; Οὐδαμῶς, ἔφη. παντὶ γὰρ ᾧ ἂν ἐντυγχάνῃ, ἢ ὡς ἀδελφῷ, ἢ ὡς ἀδελφῇ, ἢ ὡς πατρί, ἢ ὡς μητρί, ἢ ὡς υἱεῖ, ἢ θυγατρὶ, ἢ τούτων ἐγγόνοις, ἢ προγόνοις, νομιεῖ ἐντυγ-
 15 χάνειν. Κάλλιστα, ἦν δ' ἐγώ, λέγεις· ἀλλ' ἔτι καὶ τόδε εἰπέ· πότερον αὐτοῖς τὰ ὀνόματα μόνον οἰκεῖα νομοθετήσεις, ἢ καὶ τὰς πράξεις πάσας κατὰ τὰ ὀνόματα πράττειν, περὶ τε τοὺς πατέρας ὅσα νόμος περὶ πατέρας αἰδοῦς τε πέρι καὶ κηδεμονίας, καὶ τοῦ ὑπὲρ
 20 κοον δεῖν εἶναι τῶν γονέων· ἢ μήτε πρὸς θεῶν μήτε πρὸς ἀνθρώπων αὐτῷ ἄμεινον ἔσεσθαι, ὡς οὔτε δίκαια οὔτε ὅσια πράττοντες ἂν, εἰ ἄλλα πράττοι ἢ ταῦτα; αὐταί σοι ἢ ἄλλαι φῆμαι ἐξ ἀπάντων τῶν πολιτῶν ὑμνήσουσιν εὐθὺς περὶ τὰ τῶν παίδων ὧτα, καὶ περὶ
 5 πατέρων, οὓς ἂν αὐτοῖς ἀποφῇνῃ, καὶ περὶ τῶν ἄλλων ξυγγενῶν; Αὐταί, ἔφη· γελοῖον γὰρ ἂν εἶη, εἰ ἄνευ ἔργων ὀνόματα οἰκεῖα διὰ τῶν στομάτων μόνον φθέγγονται. Πασῶν ἄρα πόλεων μάλιστα ἐν αὐτῇ ξυμφωνήσουσιν ἑνὸς τινὸς ἢ εὖ ἢ κακῶς πράττοντος,
 1) ὃ νῦν δὴ ἐλέγομεν τὸ ρῆμα, τὸ ὅτι τὸ ἐμὸν πράττει, ἢ ὅτι τὸ ἐμὸν κακῶς. Ἀληθέστατα, ἢ δ' ὅς. Οὐκ οὖν μετὰ τούτου τοῦ δόγματός τε καὶ ρήματος ἔφαμεν

ξυνακολουθεῖν τὰς τε ἡδονὰς καὶ λύπας κοινῇ; Καὶ
 ὀρθῶς γε ἔφαμεν. Οὐκ οὖν μάλιστα τοῦ αὐτοῦ κοι-
 νωνήσουσιν οἱ πολλοὶ ἡμῖν, ὃ δὲ ἕμὸν ὀνομάζουσι,
 τούτου δὲ κοινωνοῦντες, οὕτω δὲ λύπης τε καὶ ἡδο-
 νῆς μάλιστα κοινωνίαν ἔξουσιν; Πολύ γε. Ἄρ' οὖν 5
 τούτων αἰτία πρὸς τῇ ἄλλῃ καταστάσει ἢ τῶν γυναι-
 κῶν τε καὶ παίδων κοινωνία τοῖς φύλαξι; Πάνυ μὲν
 οὖν μάλιστα, ἔφη. Ἀλλὰ μὴν μέγιστόν γε πόλει αὐτὸ
 ὁμολογήσαμεν ἀγαθόν, ἀπεικάζοντες εὖ οἰκουμένην
 πόλιν σώματι πρὸς μέρος αὐτοῦ λύπης τε πέρι καὶ 10
 ἡδονῆς, ὥς ἔχει. Καὶ ὀρθῶς γε, ἔφη, ὁμολογήσαμεν.
 Τοῦ μεγίστου ἄρα ἀγαθοῦ τῇ πόλει αἰτία ἡμῖν πέ-
 φανται ἢ κοινωνία τοῖς ἐπικούροις τῶν τε παίδων
 καὶ τῶν γυναικῶν; Καὶ μάλα, ἔφη. Καὶ μὴν δὲ καὶ
 τοῖς πρόσθεν γε ὁμολογοῦμεν· ἔφαμεν γάρ που, οὔτε 15
 οἰκίας τούτοις ἰδίας δεῖν εἶναι, οὔτε γῆν, οὔτε κτῆ-
 μα, ἀλλὰ παρὰ τῶν ἄλλων τροφήν λαμβάνοντας μι-
 σθὸν τῆς φυλακῆς, κοινῇ πάντας ἀναλίσκειν, εἰ
 μέλλοιεν ὄντως φύλακες εἶναι. Ὄρθῶς, ἔφη. Ἄρ'
 οὖν οὐχ ὅπερ λέγω, τὰ τε πρόσθεν εἰρημένα καὶ τὰ 20
 νῦν λεγόμενα ἔτι μᾶλλον ἀπεργάζεται αὐτοὺς ἀληθι-
 νοὺς φύλακας, καὶ ποιεῖ μὴ διασπᾶν τὴν πόλιν τὸ
 ἕμὸν ὀνομάζοντας, μὴ τὸ αὐτό, ἀλλ' ἄλλον ἄλλο, τὸν
 μὲν εἰς τὴν αὐτοῦ οἰκίαν ἔλκοντα ὃ τι ἂν δύνηται
 χωρὶς τῶν ἄλλων κτήσασθαι, τὸν δὲ εἰς τὴν ἑαυτοῦ 25
 ἑτέραν οὔσαν, καὶ γυναικὰ τε καὶ παῖδας ἑτέρους,
 ἡδονὰς τε καὶ ἀλγηδόνας ἐμποιοῦντας, ἰδίῳ ὄντων
 ἰδίας, ἀλλ' ἐνὶ δόγματι τοῦ οἰκείου πέρι ἐπὶ τὸ αὐτὸ
 τείνοντας πάντας εἰς τὸ δυνατόν ὁμοιοπαθεῖς λύπης
 τε καὶ ἡδονῆς εἶναι; Κομιδῇ μὲν οὖν, ἔφη. Τί δέ; 30
 δίκαι τε καὶ ἐγκλήματα πρὸς ἀλλήλους οὐκ οἰχίσεται
 ἐξ αὐτῶν, ὥς ἔπος εἰπεῖν, διὰ τὸ μηδὲν ἰδίον κεκτῆ-

σθαι πλὴν τὸ σῶμα, τὰ δὲ ἄλλα κοινά; ὅθεν δὴ ὑπάρχει τούτοις ἀστασιάστοις εἶναι, ὅσα γε διὰ χρημάτων ἢ παιδων ἢ ξυγγενῶν κτῆσιν ἀνθρωποι στασιάζουσι. Πολλή, ἔφη, ἀνάγκη ἀπηλλάχθαι. Καὶ μὴν οὐδὲ βιαίων γε οὐδὲ αἰκίας δίκαι δικάως ἂν εἶεν ἐν αὐτοῖς· ἥλιξι μὲν γὰρ ἥλικας ἀμύνεσθαι καλὸν καὶ δίκαιόν που θήσομεν, ἀνάγκην σωμάτων ἐπιμελείας τιθέντες. Ὁρθῶς, ἔφη. Καὶ γὰρ καὶ τόδε ὀρθὸν ἔχει, ἣν δ' ἐγώ, οὗτος ὁ νόμος, εἶπου τίς τῷ θυμοῖτο, ἐν τῷ τοιούτῳ πληρῶν τὸν θυμόν, ἦττον ἐπὶ μείζους ἂν λοιπὰ στασεις. Πάννυ μὲν οὖν. Πρεσβυτέρῳ μὲν νεωτέρων πάντων ἄρχειν τε καὶ κολάζειν προστετάσσεται. Δῆλον. Καὶ μὴν ὅτι γε νεώτερος πρεσβύτερον, ἂν μὴ ἄρχοντες προσταττωσιν, οὔτε ἄλλως βιάζεσθαι ἐπιχειρήσει ποτὲ οὔτε τύπτειν, ὥς τὸ εἰκός, οἶμαι δὲ οὐδ' ἄλλως ἀτιμάσει· ἱκανῶ γὰρ τὸ φύλακε κωλύοντε, δέος τε καὶ αἰδώς· αἰδώς μὲν, ὥς γονέων μὴ ἅπτεσθαι εἰργουσα· δέος δέ, τὸ τῷ πάσχοντι τοὺς ἄλλους βοηθεῖν, τοὺς μὲν ὥς υἱεῖς, τοὺς δὲ ὥς ἀδελφούς, τοὺς δὲ ὥς πατέρας. Ξυμβαίνει γὰρ οὕτως, ἔφη. Πανταχῇ δὴ ἐκ τῶν νόμων εἰρήνην πρὸς ἀλλήλους οἱ ἄνδρες αὖξουσιν. Πολλήν γε. Τούτων μὴν ἐν ἑαυτοῖς μὴ στασιαζόντων οὐδὲν δεινὸν μή ποτε ἢ ἄλλη πόλις πρὸς τούτους ἢ πρὸς ἀλλήλους διχοστατήσῃ. Οὐ γὰρ οὖν. Τὰ γε μὴν σμικρότατα τῶν κακῶν δι' ἀπρέπειαν ὀκνῶ καὶ λέγειν, ὧν ἀπηλλαγμένοι ἂν εἶεν· κολακείας τε πλουσίων πένητες, ἀπορίας τε καὶ ἀλγηδόνας ὅσας ἐν παιδοτροφίαις καὶ χρηματισμοῖς διὰ τροφὴν οἰκετῶν ἀναγκαίαν ἴσχουσιν, τὰ μὲν δανειζόμενοι, τὰ δ' ἐξαρνούμενοι, τὰ δὲ πάντως πορισάμενοι, θέμενοι παρὰ γυναικῶν τε καὶ οἰκέτας, ταμιεύειν παραδόντες· ὅσα τε, ὦ φίλε, περὶ αὐτὰ καὶ οἷα

πάσχουσι, δηλά τε καὶ ἀγεννῇ καὶ οὐκ ἄξια λέγειν. Δῆλα γάρ, ἔφη, καὶ τυφλῷ. Πάντων τε δὴ τούτων ἀπαλλάσσονται, ζήσουσί τε τοῦ μακαριστοῦ βίου, ὃν οἱ Ὀλυμπιονῖκαι ζῶσι, μακαριώτερον. Πῇ; Διὰ σμικρόν που μέρος εὐδαιμονίζονται ἐκεῖνοι, ὧν τούτοις ὑπάρ- 5 χει· ἥ τε γὰρ τῶνδε νίκη καλλίων, ἥ τ' ἐκ τοῦ δημοσίου τροφῇ τελεωτέρα· νίκην τε γὰρ νικῶσι ξυμπάσης τῆς πόλεως σωτηρίαν· τροφῇ τε καὶ τοῖς ἄλλοις πᾶσιν ὅσων βίος δεῖται αὐτοί τε καὶ παῖδες ἀναδοῦνται. καὶ γέρα δέχονται παρὰ τῆς αὐτῶν πόλεως ζῶν- 10 τες καὶ τελευτήσαντες ταφῆς ἀξίας μετέχουσι. Καὶ μάλα, ἔφη, καλά.

103 Ἐν ταυτῷ (p. 470 b).

Φαίνεται μοι, ὥσπερ καὶ ὀνομάζεται δύο ταῦτα τὰ ὀνόματα, πόλεμος τε καὶ στάσις, οὕτω καὶ εἶναι 15 δύο ὄντα ἐπὶ δυοῖν τινοῖν διαφοραῖν. λέγω δὲ τὰ δύο τὸ μὲν οἰκεῖον καὶ ξυγγενές, τὸ δὲ ἀλλότριον καὶ ὀθνεῖον. ἐπὶ μὲν οὖν τῇ τοῦ οἰκείου ἐχθρᾷ στάσις κέκληται, ἐπὶ δὲ τῇ τοῦ ἀλλοτρίου πόλεμος.

104 Ἐν ταυτῷ (p. 471 b).

20

Τιθῶμεν δὴ καὶ τοῦτον τὸν νόμον τοῖς φύλαξι, μήτε γῆν τέμνειν, μήτε οἰκίας ἐμπιπράναι; Θῶμεν, ἔφη, καὶ ἔχειν γε καλῶς ταῦτά τε καὶ τὰ πρόσθεν. Ἀλλὰ γάρ μοι δοκεῖς, ὦ Σώκρατες, εἰάν τις σοὶ τὰ τοιαῦτα ἐπιτρέπη λέγειν, οὐδέποτε μνησθήσεσθαι ὃ 25 ἐν τῷ πρόσθεν παρωσάμενος, πάντα ταῦτα εἰρηκας, τὸ ὡς δυνατὴ αὕτη ἡ πολιτεία γενέσθαι καὶ τίνα τρόπον ποτὲ δυνατὴ· ἐπεὶ ὅτι γε εἰ γένοιτο, πάντ' ἂν εἴη ἀγαθὰ πόλει ἢ γένοιτο· καὶ ἂν σὺ παραλείπεις, ἐγὼ λέγω, ὅτι καὶ τοῖς πολεμίοις ἄριστ' ἂν μάχοντο, 30 τῷ ἥκιστα ἀπολείπειν ἀλλήλους, γινώσκοντές τε καὶ

ἀνακαλοῦντες ταῦτα τὰ ὀνόματα ἑαυτοῖς, ἀδελφούς,
πατέρας, υἱεῖς.

105 Ἐν ταυτῷ (p. 473 c).

Σκόπει δέ, ὃ μέλλω λέγειν. Λέγε, ἔφη. Ἐὰν μή,
5 ἦν δ' ἐγώ, ἢ οἱ φιλοσοφοὶ βασιλευσὶν ἐν ταῖς πόλε-
σιν, ἢ οἱ βασιλεῖς τε νῦν λεγόμενοι καὶ δυνάσται φι-
λοσοφήσωσι γνησίως τε καὶ ἱκανῶς, καὶ τοῦτο εἰς
ταυτὸ ξυμπέσῃ δύνάμεις τε πολιτικὴ καὶ φιλοσοφία,
τῶν δὲ νῦν πορευομένων χωρὶς ἐφ' ἑκάτερον αἱ πολ-
10 λὰ φύσεις ἀποκαθιστῶσι, οὐκ ἔστι κακῶν παῦλα,
ὧς φίλε Γλαύκων, ταῖς πόλεσι, ἀλλὰ μὴ δοκῶ δὲ οὐ-
δὲ τῷ ἀνθρωπίνῳ γένει, οὐδὲ αὕτη ἡ πολιτεία μήτε
πρότερον φυῇ τε ἐς τὸ δυνατόν καὶ φῶς ἡλίου ἰδῇ,
καὶ νῦν λόγῳ διεληλύθαμεν· ἀλλὰ τοῦτό ἐστιν ὃ ἐμοὶ
15 πάλα ὄκνον ἐντίθησι λέγειν ὀρώντι ὥς πολὺ παρὰ
δόξαν ῥηθήσεται. χαλεπὸν γὰρ ἰδεῖν, ὅτι οὐκ ἂν
ἄλλη τις εὐδαιμονήσειεν, οὔτε ἰδίᾳ οὔτε δημοσίᾳ.

106 Πλάτωνος πολιτείας ς' (p. 497 b).

Ἀλλὰ τοῦτο καὶ ἐπαιτιῶμαι μηδεμίαν ἀξίαν εἶναι
20 τῶν νῦν κατὰστασιν πόλεως φιλοσόφου φύσεως· διὸ
καὶ στρέφεσθαι τε καὶ ἀλλοιοῦσθαι αὐτήν, ὥσπερ ξε-
νικὸν σπέρμα ἐν γῇ ἄλλῃ σπειρόμενον, ἐξίτηλον εἰς
τὸ ἐπιχώριον φιλεῖ κρατούμενον ἵεναι, οὕτω καὶ τοῦ-
το τὸ γένος, νῦν μὲν οὐκ ἴσχον τὴν αὐτοῦ δύναμιν,
25 εἰς ἀλλότριον εἶδος ἐκπίπτειν· εἰ δὲ λήψεται τὴν ἀρί-
στην πολιτείαν, ὥσπερ καὶ αὐτὸ ἄριστόν ἐστι, τότε
δηλώσει ὅτι τοῦτο μὲν τῷ ὄντι θεῖον ἦν· τὰ δὲ ἄλλα
ἀνθρώπινα, τὰ τε τῶν φύσεων καὶ τῶν ἐπιτηδευ-
μάτων.

30 107 Πλάτωνος πολιτείας ζ' (p. 520 d).

Τὸ δέ που ἀληθὲς ὧδ' ἔχει· ἐν πόλει ἡ ἥκιστα

πρόθυμοι ἄρχειν οἱ μέλλοντες ἄρξειν, ταύτην ἄριστα καὶ ἀστασιαστικότητα ἀνάγκη οἰκεῖσθαι, τὴν δ' ἐναντίους ἄρχοντας σχοῦσαν ἐναντίως.

108 Ἐν ταυτῷ (p. 521 a).

Ἐν μόνῃ γὰρ αὕτῃ ἀρξουσιν οἱ τῷ ὄντι πλούσιοι, 5 οὐ χρυσίου, ἀλλ' οὐ δεῖ τὸν εὐδαίμονα πλουτεῖν, ζωῆς ἀγαθῆς τε καὶ ἔμψρονος· εἰ δὲ πτωχοὶ καὶ πεινῶντες ἀγαθῶν ιδίων ἐπὶ τὰ δημόσια ἴασιν, ἐντεῦθεν οἰόμενοι τὰγαθὸν δεῖν ἀρπάζειν, οὐκ ἔστι. περιμάρχην γὰρ τὸ ἄρχειν γιγνόμενον, οἰκεῖος ὢν καὶ ἐνδον 10 ὁ τοιοῦτος πόλεμος αὐτοῦς τε ἀπόλλυσι καὶ τὴν ἄλλην πόλιν.

109 Τὸ μὲν τοίνυν ἀληθές, ἦν δ' ἐγώ, οὕτω· εἰ δὲ καὶ τοῦτο προθυμηθῆναι χρὴ σὴν χάριν ἀποδειξαι 15 πῇ μάλιστα καὶ κατὰ τί δυνατώτατα ἂν εἴη, πάλιν μοι πρὸς τὴν τοιαύτην ἀπόδειξιν τὰ αὐτὰ διωμολόγησαι. Τὰ ποῖα; Ἀρ' οἷόν τέ τιπραχθῆναι ὥς λέγεται, ἡ φύσιν ἔχει πρᾶξιν λέξεως ἥτιον ἀληθείας ἐφάπτεσθαι, καὶ εἰ μὴ τῷ δοκῇ; ἀλλὰ σὺ πότερον ὁμολογεῖς οὕτως, ἢ οὐ; Ὁμολογῶ, ἔφη. Τούτῳ μὲν δὴ 20 μὴ ἀνάγκαζέ με, οἷα τῷ λόγῳ διήλθομεν, τοιαῦτα παντάπασιν καὶ τῷ ἔργῳ δὴ γιγνόμενα ἀποφαίνειν, ἀλλ' ἐὰν οἷοί τε γενώμεθα εὐρεῖν, ὥς ἂν ἐγγύτατα τῶν εἰρημένων πόλιν οἰκήσεις, φάναι ἡμᾶς ἐξευρηκέναι, ὥς δυνατὰ ταῦτα γίνεσθαι ἃ σὺ ἐπιτάττεις. ἢ 25 οὐκ ἀγαπήσεις τούτων τυγχάνων; ἐγὼ μὲν γὰρ ἀπαπῶην. Καὶ γὰρ ἔγωγε, ἔφη. Τὸ δὲ δὴ μετὰ τοῦτο, ὥς ἔοικε, πειρώμεθα ζητεῖν τε καὶ ἀποδεικνύναι, τί ποτε νῦν κακῶς ἐν ταῖς πόλεσι πράττεται, δι' ὃ οὐχ οὕτως οἰκοῦνται· καὶ τίνας ἂν σμικροτάτου μεταβαλόντος ἑλ- 30 θοὶ εἰς τοῦτον τὸν τρόπον τῆς πολιτείας πόλιν· μάλιστα

μέν, ἑνός· εἰ δὲ μή, δυοῖν· εἰ δὲ μή, ὅτι ὀλιγίστων τὸν ἀριθμὸν καὶ σμικροτάτων τὴν δύναμιν. Παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη. Ἐνὸς μὲν τοίνυν, ἣν δ' ἐγώ, μεταβιβάλλοντος, δοκοῦμέν μοι ἔχειν δεῖξαι, ὅτι μεταπέσοι ἄν·
 5 οὐ μέντοι μικροῦ γε οὐδὲ ῥαδίου, δυνατοῦ δέ. Τί-
 νος; ἔφη. Ἐπ' αὐτὸ δὴ, ἣν δ' ἐγώ, εἰμι, ὃ τῷ μεγίστῳ προσεικάζομεν σχήματι· εἰρήσεται δ' οὖν, εἰ καὶ μέλλει γέλῳ τε ἀτεχνῶς, ὥσπερ κῦμα ἐκγελῶν, καὶ ἀταξίαν καταλύσειν· σκόπει δὲ ὃ μέλλω λέγειν. Λέγε,
 10 ἔφη. Ἐὰν μή, ἣν δ' ἐγώ, ἢ οἱ φιλόσοφοι βασιλεύσω-
 σιν ἐν ταῖς πόλεσι, ἢ οἱ βασιλεῖς τε νῦν λεγόμενοι, φιλοσοφήσωσιν. Plato RP. V p. 472 e.

110 Ἀλλὰ μέντοι, εἶπον, τό γε φιλομαθὲς καὶ φι-
 λόσοφον ταυτὸν ἐστὶ. Ταυτὸν γάρ, ἔφη. Οὐκ οὖν
 15 θαρροῦντες τιθῶμεν καὶ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ, εἰ μέλλει
 πρὸς τοὺς οἰκείους γε καὶ γνωρίμους πρῶός τις ἔσε-
 σθαι φύσει, καὶ φιλόσοφον καὶ φιλομαθῇ αὐτὸν δεῖν
 εἶναι; Τιθῶμεν, ἔφη. Φιλόσοφος δὴ καὶ θυμοειδὴς
 καὶ ἰσχυρὸς καὶ ταχὺς ἡμῖν τὴν φύσιν ἐσται, ὃ μέλ-
 20 λων καλὸς κἀγαθὸς φύλαξ ἔσεσθαι πόλεως. Παντά-
 πασι μὲν οὖν, ἔφη. Ib. II p. 376 b.

111 Χαλεπὸν μὲν οὖν πόλεώς τε καὶ πολιτείας μὴ
 παντάπασι εὐχὰς εἰρηκέναι, ἀλλὰ χαλεπὸν μὲν, δυ-
 νατὸν δέ πη, καὶ οὐκ ἄλλη πη εἴρηται, ἢ ὅταν οἱ
 25 ἀληθῶς φιλόσοφοι δυνάσται ἢ πλείους ἢ εἷς ἐν πόλει
 γενόμενοι τῶν μὲν νῦν τιμῶν καταφρονήσωσιν, ἡγ-
 σάμενοι ἀνελευθέρους εἶναι καὶ οὐδενὸς ἀξίους, τὸ
 δὲ ὀρθὸν περὶ πλείστου ποιησάμενοι καὶ τὰς ἀπὸ
 τούτου τιμὰς (μέγιστον δὲ καὶ ἀναγκαιότατον τὸ δί-
 30 καιον) καὶ τούτῳ δὴ ὑπηρετοῦντές τε καὶ αὔξοντες
 αὐτὸ διασκευωρήσονται τὴν ἑαυτῶν πόλιν. Πῶς;

ἔφη. "Ὅσοι μὲν οὖν, ἣν δ' ἐγώ, πρεσβύτεροι τυγχάνωσι δέκα ἐν τῇ πόλει πάντας ἐκπέμψωσιν εἰς τοὺς ἀγρούς, τοὺς δὲ παῖδας αὐτῶν παραλαμβάνοντες ἐκτὸς τῶν συνήθων, ἃ καὶ οἱ γονεῖς ἔχουσι, θρέφονται ἐν τοῖς σφετέροις τρόποις καὶ νόμοις οὓσιν, οὓς διεληλύθαμεν τότε· καὶ οὕτω τάχιστα τε καὶ ῥᾶστα πόλιν τε καὶ πολιτείαν, ἣν ἐλέγομεν κατασταῖσαν, αὐτήν τε εὐδαιμονήσειν, καὶ τὸ ἔθνος ἐν ᾧ ἂν ἐγγένηται, πλεῖστα ὀνήσκειν. Ib. VII p. 540 d.

112 Ὅραξ τοῦτον ὡς ἐριστικὸν λόγον κατάγεις; ὡς οὐκ 10
 ἄρα ἐστὶ ζητεῖν ἀνθρώπων, οὔτε ὃ οἶδεν, οὔτε ὃ μὴ οἶδεν·
 οὔτε γὰρ ἂν ὃ γε οἶδε ζητεῖ, (οἶδε γάρ, καὶ οὐδὲν δεῖ τῷ
 γε τοιούτῳ ζητήσεως), οὔτε ὃ μὴ οἶδεν· οὔτε γὰρ οἶ-
 δεν ὃ τι ζητήσει. Οὐκ οὖν καλῶς σοι δοκεῖ λέγεσθαι
 ὁ λόγος οὗτος, ὃ Σώκρατες; Οὐκ ἔμοιγε. Ἐχεις λέ- 15
 γειν ὅπῃ; Ἐγώ γε· ἀκήκοα γὰρ ἀνδρῶν τε καὶ γυναι-
 κῶν σοφῶν περὶ τὰ θεῖα πράγματα. Τίνα λόγον λε-
 γόντων; Ἀληθῆ, ἔμοιγε δοκεῖν, καὶ καλόν. Τίνα τοῦ-
 τον, καὶ τίνες οἱ λέγοντες; Οἱ μὲν λέγοντές εἰσι τῶν
 ἱερέων τε καὶ τῶν ἱερείων, ὅσοις μεμελέτηκε περὶ 20
 ὧν μεταχειρίζονται λόγον οἷοις τε εἶναι διδόναι· λέ-
 γει δὲ καὶ Πίνδαρος καὶ ἄλλοι πολλοὶ τῶν ποιητῶν,
 ὅσοι θεῖοί εἰσιν· ἃ δὲ λέγουσι, ταυτί ἐστιν· ἀλλὰ σκό-
 πει εἰ σοι δοκοῦσιν ἀληθῆ λέγειν· φασὶ γὰρ τὴν ψυ-
 χὴν τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἀθάνατον, καὶ τοτὲ μὲν τε- 25
 λευτᾶν, ὃ δὴ ἀποθνήσκειν καλοῦσι, τοτὲ δὲ πάλιν
 γίγνεσθαι, ἀπόλλυσθαι δὲ οὐδέποτε· δεῖν δὴ διὰ
 ταῦτα ὁσιώτατα διαβιῶναι τὸν βίον. "Οἷσι γὰρ ἂν
 Φερσεφόνα ποινὰν παλαιοῦ πένθεος δέξεται, ἐς τὸν
 ὑπερθεὺς ἄλιον κείνων ἐνάτῳ ἔτει ἀντιδοῖ ψυχὰ πάλιν, 30
 ἐκ τῶν βασιλῆες ἀγανοὶ καὶ σθένει κραιπνοὶ σοφία

τε μέγιστοι ἄνδρες αὖξονται· ἐς δὲ τὸν λοιπὸν χρόνον
 ἥρωες ἄγνοι πρὸς ἀνθρώπων καλεῦνται.” ἅτε οὖν ἡ
 ψυχὴ ἀθάνατος οὖσα καὶ πολλάκις γεγонуῖα, καὶ ἐω-
 ρακνῖα καὶ τὰ ἐνθάδε καὶ τὰ ἐν ἄδου καὶ πάντα πράγ-
 5 ματα, οὐκ ἔστιν ὅτι οὐ μεμάθηκεν· ὥστε οὐδὲν θαν-
 μαστόν, καὶ περὶ ἀρετῆς καὶ περὶ ἄλλων οἷόν τε εἶναι
 αὐτὴν ἀναμνησθῆναι, ἃ γε καὶ πρότερον ἠπίστατο.
 ἅτε γὰρ τῆς φύσεως ἀπάσης συγγενοῦς οὔσης καὶ
 μεμαθηκυίας ἅπαντα τῆς ψυχῆς, οὐδὲν κωλύει ἐν μό-
 10 νον ἀναμνησθέντα, ὃ δὴ μάθησιν καλοῦσιν ἄνθρωποι,
 τᾶλλα πάντα αὐτὸν ἀνευρεῖν, ἐάν τις ἀνδρεῖος ἢ καὶ
 μὴ ἀποκάμῃ ζητῶν. τὸ γὰρ ζητεῖν ἄρα καὶ τὸ μαν-
 θάνειν ἀνάμνησις ὅλον ἐστίν. οὐκ οὖν οὐ δεῖ πεί-
 θεσθαι τούτῳ τῷ ἐριστικῷ λόγῳ· οὗτος μὲν γὰρ ἂν
 15 ἡμᾶς ἀργοὺς ποιήσῃ, καὶ ἔστι τοῖς μαλακοῖς τῶν ἀν-
 θρώπων ἡδὺς ἀκοῦσαι· ὃδε δὲ ἐργαστικούς τε καὶ
 ζητητικούς ποιεῖ, ὃ ἐγὼ πιστεύων ἀληθῆ εἶναι, ἐθέλω
 μετὰ σοῦ ζητεῖν ὅτι ἀρετὴ ἐστι. Ναί, ὦ Σώκρατες.
 ἀλλὰ πῶς λέγεις τοῦτο ὅτι οὐ μανθάνομεν, ἀλλὰ ἦν
 20 καλοῦμεν μάθησιν, ἀνάμνησις ἐστίν, ἔχεις με τοῦτο
 διδάξαι, ὥς οὕτως ἔχει; Καὶ ἄρτι εἶπον, ὦ Μένων,
 ὅτι πανοῦργος εἰ, καὶ νῦν ἐρωτᾷς, εἰ ἔχω σε διδάξαι,
 ὃς οὐ φημὶ διδασχὴν εἶναι, ἀλλ’ ἀνάμνησιν, ἵνα δὴ
 εὐθύς φαίνωμαι αὐτὸς ἐμαυτῷ τάναντία λέγων. Οὐ
 25 μὰ τὸν Δία, ὦ Σώκρατες, οὐ πρὸς τοῦτο βλέψας εἶπον.
 Plato Menon. p. 80 e.

113 Ἀκούοι δὴ πᾶς, ὥσπερ νῦν τὰ περὶ θεῶν τε
 ἤκουε, καὶ τῶν φίλων προπατόρων. πάντων γὰρ
 30 τῶν ἐν τῷ βίῳ κτημάτων μετὰ θεοὺς ψυχὴ θειότατον,
 οἰκειότατον ὄν· τὰ δ’ αὐτοῦ διττὰ παρὰ πᾶσι· τὰ μὲν
 οὖν κρείττω καὶ ἀμείνω δεσπόζοντα, τὰ δ’ ἥττω καὶ

χείρω δοῦλα. τῶν οὖν δύο τὰ δεσπόζοντα ἀεὶ προτιμητέον τῶν δουλευόντων. οὕτω δὴ τὴν αὐτοῦ ψυχὴν μετὰ θεοὺς ὄντας δεσπότας, καὶ τοὺς τούτοις ἐπομένους, τιμᾶν δεῖν λέγων δευτέραν, ὁρθῶς παρακαλεύομαι. τιμᾶ δ' ὡς ἐπος εἰπείν, ἡμῶν οὐδεὶς ὁρθῶς· δοκεῖ δέ· θείον γὰρ ἀγαθὸν που τιμῇ· τῶν δὲ κακῶν οὐδὲν τίμιον. ὁ δ' ἡγούμενος ἢ τισι λόγοις ἢ δώροις αὐτοῖς αὖξιν, ἢ τισιν ὑπείξεσι, μηδὲν βελτίω δ' ἐκ χείρονος αὐτὴν ἀπεργαζόμενος, τιμᾶν μὲν δοκεῖ, δρᾶ δὲ τοῦτο οὐδαμῶς. αὐτίκα παῖς γενόμενος εὐθύς ἄνθρωπος πᾶς ἡγεῖται πάντα ἱκανὸς εἶναι γινώσκειν καὶ τιμᾶν οἶεται, ἐπαινῶν τὴν αὐτοῦ ψυχὴν, καὶ προθυμούμενος ἐπιτρέπει πράττειν, ὅ τι ἂν ἐθέλη· τὸ δὲ νῦν λεγόμενόν ἐστιν, ὡς δρῶν ταῦτα βλέπτει καὶ οὐ τιμᾶ· δεῖ δέ, ὥς φαμεν, μετὰ γε θεοῦς, δευτέραν· οὐδέ γε ὅταν ἄνθρωπος τῶν αὐτοῦ ἕκαστος ἀμαρτημάτων μὴ ἑαυτὸν αἴτιον ἡγῇται καὶ τῶν πλείστων κακῶν καὶ μεγίστων, ἀλλὰ ἄλλους, ἑαυτὸν δὲ ἀεὶ ἀναίτιον ἐξαωρῇ, τιμῶν τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν, ὡς δὴ δοκεῖ, ὥδε πολλοῦ δεῖ δρᾶν τοῦτο· βλέπτει γὰρ· οὐδὲ ὁπότεν ἡδοναῖς παρὰ λόγον τὸν τοῦ νομοθέτου καὶ ἐπαινον χαρίζεται, τότε οὐδαμῶς τιμᾶ· ἀτιμάζει δέ, κακῶν καὶ μεταμελείας ἐμπιπλὰς αὐτὴν· οὐδέ γε ὁπότεν αὖ τάναντία τοὺς ἐπαινουμένους πόνους καὶ φόβους καὶ ἀλγηδόνας καὶ λύπας μὴ διαπονῇ καρτε-
 ρῶν, ἀλλ' ὑπείκη, τότε οὐ τιμᾶ ἀτιμάζων· ἄτιμον γὰρ αὐτὴν ἀπεργάζεται, δρῶν τὰ τοιαῦτα σύμπαντα· οὐδ' ὁπότεν ἡγῇται ζῆν τοῦτο ἀγαθὸν εἶναι, τιμᾶ, ἀτιμάζει δ' αὐτὴν καὶ τότε· τὰ γὰρ ἐν ἄδου πράγματα πάντα κακὰ ἡγούμενος τῆς ψυχῆς εἶναι, ὑπείχει τε καὶ οὐκ ἀντιτείνει, διδάσκων τε καὶ ἐλέγχων, ὡς οὐκ οἶδεν οὐδ' εἰ τάναντία πέφυκε μέγιστα εἶναι πάντων

ἀγαθῶν ἡμῖν, τὰ περὶ τοὺς θεοὺς τοὺς ἐκεῖ· οὐδὲ
 μὴν, πρὸ ἀρετῆς ὁπόταν αὐτοὶ προτιμᾷ τις κάλλος,
 τοῦτ' ἐστὶν οὐχ ἕτερον ἢ ἡ τῆς ψυχῆς ὄντως καὶ πάν-
 τως ἀτιμία· ψυχῆς γὰρ σῶμα ἐντιμότερον οὗτος ὁ λό-
 5 γος φησὶν εἶναι, ψευδομένους οὐδὲν γὰρ γηγενὲς
 Ὀλυμπίων ἐντιμότερον, ἀλλ' ὁ περὶ ψυχῆς ἄλλως δο-
 ξάζων, ἀγνοεῖ ὥς θαυμαστοῦ τούτου κτήματος ἀμε-
 λεῖ· οὐδέ γε ὁπόταν χρήματά τις ἐρᾷ κτᾶσθαι μὴ
 καλῶς ἢ μὴ δυσχερῶς φέρῃ κτώμενος, δώροισι ἄρα
 10 τιμᾷ τότε τὴν αὐτοῦ ψυχὴν· παντὸς μὲν οὖν λείπει·
 τὸ γὰρ αὐτῆς τίμιον ἅμα καὶ καλὸν ἀποδίδοται σμι-
 κροῦ χρυσίου. πᾶς γὰρ ὅτ' ἐπὶ γῆς καὶ ὑπὸ γῆς χρυ-
 σὸς ἀρετῆς οὐκ ἀντάξιος, οὐδ', ὥς εἰπεῖν ξυλλήβδην,
 ὅσα περ νομοθέτης αἰσχροῦ εἶναι καὶ κακὰ διακριθιμού-
 15 μενος τάττει καὶ τὸνναντίον ἀγαθὰ καὶ καλὰ, τῶν μὲν
 ἀπέχεσθαι μὴ ἐθέλῃ πάσῃ μηχανῇ, τὰ δ' ἐπιτηδεύειν
 ξύμπασαν κατὰ δύναμιν, οὐκ οἶδεν ἐν τούτοις πᾶσι
 πᾶς ἄνθρωπος ψυχὴν, θειότατον ὄν, ἀτιμότατα καὶ
 κακοσχημονέστατα διατιθεῖς. τὴν γὰρ λεγομένην
 20 δίκην τῆς κακουργίας τὴν μεγίστην οὐδεὶς, ὥς ἔπος
 εἰπεῖν, λογίζεται, ἔστι δὲ ἡ μεγίστη, τὸ ὁμοιοῦσθαι
 τοῖς οὗσι κακοῖς ἀνδράσιν· ὁμοιούμενον δέ, τοὺς μὲν
 ἀγαθοὺς φεύγειν ἄνδρας καὶ λόγους, καὶ τῶν μὲν
 ἀποσχίζεσθαι, τοῖς δὲ προσκολλᾶσθαι διώκοντα κατὰ
 25 τὰς ξυνουσίας· προσπεφυκότες δὲ τοῖς τοιούτοις,
 ἀνάγκη ποιεῖν καὶ πάσχειν, ἃ πεφύκασιν ἀλλήλους οἱ
 τοιοῦτοι ποιεῖν καὶ λέγειν. τοῦτο δὴ οὖν τὸ πάθος
 δίκη μὲν οὐκ ἔστι· καλὸν γὰρ τό γε δίκαιον καὶ ἡ
 δίκη· τιμωρία δέ, ἀδικίας ἀκόλουθος πάθη, ἧς ὅτε
 30 τυχῶν καὶ μὴ τυγχάνων, ἄθλιος· ὁ μὲν οὐκ ἰατρευό-
 μενος, ὁ δ', ἵνα ἕτεροι πολλοὶ σώζωνται, ἀπολλύμε-
 νος. τιμὴ δ' ἐστὶν ἡμῖν, ὥς τὸ ὅλον εἰπεῖν, τοῖς μὲν

ἄμεινοσιν ἔπεσθαι· τὰ δὲ χεῖρω, γενέσθαι βελτίω δυ-
 νατά, τοῦτ' αὐτὸ ὡς ἄριστα ἀποτελεῖν. ψυχῆς οὖν
 ἀνθρώπῳ κτῆμα οὐκ ἔστιν εὐφρυνέστερον εἰς τὸ φυγεῖν
 μὲν τὸ κακόν, ἰχνεῦσαι δὲ καὶ ἔλεῖν τὸ πάντων ἄρι-
 στον, καὶ ἐλόντα αὐτὸν, ξυνοικεῖν κοινῇ τὸν ἐπίλοιπον 5
 βίον· διὸ δεύτερον ἐτάχθη τιμῇ. τὸ δὲ τρίτον πᾶς
 ἂν τοῦτό γε νοήσειε τὴν τοῦ σώματος εἶναι κατὰ φύ-
 σιν τιμὴν. τὰς δ' αὖ τιμὰς δεῖ σκοπεῖν, καὶ τούτων
 τίνες ἀληθεῖς καὶ ὅσαι κίβδηλοι· τοῦτο δὲ νομοθέτου.
 μνηύειν δὴ φαίνεται, τάσδε καὶ τοιάσδε τινὰς αὐτὰς 10
 εἶναι, τίμιον εἶναι σῶμα οὐ τὸ καλὸν οὐδὲ τὸ ἰσχυρὸν
 οὐδὲ τὸ τάχος ἔχον οὐδὲ μέγα οὐδὲ τὸ ὑγιεινόν, καίτοι
 γε πολλοῖς ἂν τοῦτο δοκοῖ, καὶ μὴν οὐδὲ τὰ τούτων γε
 ἐναντία, τὰ δ' ἐν τῷ μέσῳ ἀπάσης ταύτης τῆς ἕξεως
 ἐφαπτόμενα σωφρονέστατα ἅμα τε καὶ ἀσφαλέστατα 15
 εἶναι μακρῶ· τὰ μὲν γὰρ χαύνους τὰς ψυχὰς καὶ θρα-
 σείας ποιεῖ, τὰ δὲ ταπεινάς τε καὶ ἀνελευθέρους. ὥς
 δ' αὖτως ἢ τῶν χρημάτων [καὶ κτημάτων δουλείας,
 ὥς τὸ πολὺ] κτῆσις καὶ τιμήσεως κατὰ τὸν αὐτὸν
 ὅρθρον ἔχει· τὰ μὲν ὑπέρογκα γὰρ ἐκάστων τούτων 20
 ἔχθρας καὶ στάσεις ἀπεργάζεται ἐν ταῖς πόλεσι καὶ
 ἰδίᾳ, τὰ δ' ἐλλείποντα δοῦλον. μὴ δὴ τις φιλοχρη-
 ματεῖτω παίδων γε ἔνεκα, ἵνα ὅτι πλουσιωτάτους κα-
 ταλείπῃ· οὔτε γὰρ ἐκείνοις, οὔτε αὖ τῇ πόλει ἄμεινον·
 ἢ γὰρ τῶν νέων ἀκολάκευτος οὐσία, τῶν δὲ ἀναγκαί- 25
 ων μὴ ἐνδεής, αὕτη πασῶν μουσικωτάτη τε καὶ ἀρί-
 στη· ξυμφωνοῦσα γὰρ ἡμῖν καὶ ξυναρμόττουσα εἰς
 πάντα ἄλυπον τὸν βίον ἀπεργάζεται. παισὶ δὲ αἰδῶ
 χορὴν πολλήν, οὐ χρυσὸν καταλείπειν· οἴομεθα δὲ ἐπι-
 πλῆττοντες τοῖς νέοις ἀναισχυνοῦσι τοῦτο καταλεί- 30
 ψειν· τὸ δ' ἔστιν οὐκ ἐκ τοῦ νῦν παρακελεύσματος
 τοῖς νέοις γιγνόμενον, ὃ παρακελεύονται λέγοντες ὡς

δεῖ πάντα αἰσχύνεσθαι τὸν νέον· ὁ δὲ ἔμφρων νομο-
 θέτης τοῖς πρεσβυτέροις ἂν μᾶλλον παρακελεύοιτο
 αἰσχύνεσθαι τοὺς νέους, καὶ πάντων μάλιστα εὐλα-
 βεῖσθαι, μήποτε τις αὐτὸν ἴδῃ τῶν νέων ἢ καὶ ἐπα-
 5 κούσῃ δρῶντα ἢ λέγοντά τι τῶν αἰσχυρῶν· ὥς ὅπου
 ἀναισχυντοῦσι γέροντες, ἀνάγκη καὶ νέους ἐνταῦθα
 εἶναι ἀναιδεστάτους· παιδεία γὰρ νέων διαφέρειν σά
 ἐστὶν ἅμα καὶ αὐτῶν, οὐ τὸ νοουθετεῖν, ἀλλ', ἅπερ ἂν
 ἄλλον νοουθετῶν εἴποι τις, φαίνεσθαι ταῦτα αὐτὸν
 10 δρῶντα διὰ βίου. ξυγγένειάν τε καὶ ὁμογνίων θεῶν
 κοινωνίαν πᾶσαν ταύτου φύσιν αἵματος ἔχουσαν τι-
 μῶν τις καὶ σεβόμενος, εὐνους ἂν γενεθλίους θεοὺς
 εἰς παίδων αὐτοῦ σποράν ἴσχοι κατὰ λόγον. καὶ μὴν
 τό γε φίλων καὶ ἐταίρων πρὸς τὰς ἐν βίῳ ὁμιλίας εὐ-
 15 μενὲς ἂν τις κτῶτο, μείζους μὲν καὶ σεμνοτέρας τὰς
 ἐκείνων ὑπηρεσίας εἰς αὐτὸν ἡγούμενος, ἢ ἐκεῖνοι,
 ἐλάττους δ' αὖ τὰς αὐτοῦ διανοούμενος εἰς τοὺς φί-
 λους χάριτας ὑπὲρ αὐτῶν τῶν φίλων καὶ ἐταίρων·
 εἰς γε μὴν πόλιν καὶ πολίτας μακροῦ ἄριστος, ὅστις
 20 πρὸ τοῦ νικῆσαι Ὀλυμπιάσι καὶ ἀπάντων ἀγώνων
 πολεμικῶν τε καὶ εἰρηρικῶν, νικᾶν δέξαιτ' ἂν δόξῃ
 ὑπηρεσίας τῶν οἴκοι νόμων, ὥς ὑπηρετηκὼς πάντων
 μάλιστ' ἀνθρώπων αὐτοῖς ἐν τῷ βίῳ. πρὸς δ' αὖ τοὺς
 ξένους διανοητέον, ὥς ἀγιώτατα ξυμβόλαια ὄντα· σχε-
 25 δὸν γὰρ πάντα ἐστὶ τὰ τῶν ξένων καὶ εἰς τοὺς ξένους
 ἀμαρτήματα παρὰ τῶν πολιτῶν εἰς θεὸν ἀνηρτημένα,
 τιμωρὸν μᾶλλον· ἔρημος γὰρ ὢν ὁ ξένος ἐταίρων τε
 καὶ ξυγγενῶν ἐλεεινότερος ἀνθρώποις καὶ θεοῖς· ὁ
 δυνάμενος οὖν τιμωρεῖν μᾶλλον βοηθεῖ προθυμότε-
 30 ρον, δύναται δὲ διαφερόντως ὁ ξένος ἐκάστων δαί-
 μων καὶ θεός, τῷ ξενίῳ συνεπόμενοι Διί. πολλῆς οὖν
 εὐλαβείας, ᾧ καὶ σμικρὸν προμηθείας ἐνι, μηδὲν

ἁμάρτημα περὶ ξένους ἁμαρτόντα ἐν τῷ βίῳ, πρὸς τὸ
 τέλος αὐτοῦ πορευθῆναι. ξενικῶν δ' αὖ καὶ ἐπιχω-
 ρίων ἁμαρτημάτων τὸ περὶ τοὺς ἱκέτας μέγιστον γί-
 γνεται ἁμάρτημα ἐκάστοις· μεθ' οὗ γὰρ ἱκετεύσας
 μάρτυρος ὁ ἱκέτης θεοῦ ἐτυχεν ὁμολογιῶν, φύλαξ δια- 5
 φέρων οὗτος τοῦ παθόντος γίγνεται· ὥστ' οὐκ ἂν ποτε
 ἀτιμώρητος πάθοι, ὁ τυχὼν ὧν ἔπαθε. τὰ μὲν οὖν
 περὶ γονέας τε καὶ ἑαυτὸν καὶ τὰ ἑαυτοῦ, περὶ πόλιν
 τε καὶ φίλους καὶ ξυγγένειαν, ξενικά τε καὶ ἐπιχώρια
 διεληλύθαμεν σχεδὸν ὁμιλήματα· τὸ δὲ ποῖός τις ὧν 10
 αὐτὸς ἂν κάλλιστα διαγάγοι τὸν βίον, ἐπόμενον τοῦ-
 τῳ διεξελθεῖν· ὅς' οὖν μὴ νόμος ἀλλ' ἐπαινος παι-
 δεύων καὶ ψόγος ἐκάστους εὐνύλους μᾶλλον τοῖς τε-
 θήσεσθαι μέλλουσι νόμοις ἀπεργάζεται, ταῦτ' ἐστὶ
 μετὰ τοῦτο ἡμῖν ρητέον. ἀλήθεια δὴ πάντων μὲν ἀγα- 15
 θῶν θεοῖς ἡγεῖται, πάντων δὲ ἀνθρώποις, ἧς ὁ γενή-
 σεσθαι μέλλον μακάριός τε καὶ εὐδαίμων, ἐξ ἀρχῆς
 εὐθύς μέτοχος εἴη, ἵνα ὡς ὅτι πλεῖστον χρόνον ἀλη-
 θῆς ὧν διαβιοῖ· πιστὸς γάρ· ὁ δὲ ἄπιστος, ὃ φίλον
 ψεῦδος ἐκούσιον· ὅτῳ δὲ ἀκούσιον, ἄνους· ὧν οὐδέ- 20
 τερον ζηλωτόν· ἄφιλος γὰρ δὴ πᾶς ὅ γε ἄπιστος καὶ
 ἁμαθής, χρόνου δὲ προϊόντος γνωσθεῖς, εἰς τὸ χαλε-
 πὸν γῆρας ἐρημίαν αὐτῷ πᾶσαν κατεσκευάσατο ἐπὶ
 τέλει τοῦ βίου, ὥστε ζώντων καὶ μὴ ἐταίρων καὶ παί-
 δων σχεδὸν ὁμοίως ὀρφανὸν αὐτῷ γενέσθαι τὸν βίον. 25
 τίμιος μὲν δὴ καὶ ὁ μηδὲν ἀδικῶν· ὁ δὲ μηδ' ἐπιτρέ-
 πων τοῖς θέλουσιν ἀδικεῖν πλεον ἢ διπλασίας τιμῆς
 ἄξιος ἐκείνου· ὁ μὲν γὰρ ἐνός, ὁ δὲ πολλῶν ἀντάξιος
 ἐτέρων, μηνύων τὴν τῶν ἄλλων τοῖς ἄρχουσιν ἀδι-
 κίαν· ὁ δὲ καὶ ξυγκολάζων εἰς δύναμιν τοῖς ἄρχουσιν, 30
 ὁ μέγας ἀνὴρ ἐν πόλει καὶ τέλειος οὗτος ἀναγορευ-
 ἐσθω νικηφόρος ἀρετῇ. τὸν αὐτὸν δὴ τοῦτον ἐπαι-

νον καὶ περὶ σωφροσύνης χρὴ λέγειν καὶ περὶ φρονήσεως, καὶ ὅσα ἄλλα ἀγαθὰ τις κέκτηται, δυνατὰ μὴ μόνον αὐτὸν ἔχειν, ἀλλὰ καὶ ἄλλοις μεταδιδόναι. τὸν μὲν μεταδιδόντα ὡς ἀκρότατον χρὴ τιμᾶν· τὸν δὲ αὖ μὴ δυνάμενον, ἐθέλοντα δέ, ἔαν δεύτερον· τὸν δὲ φθοροῦντα καὶ θέλοντα μηδενὶ κοινωνὸν διὰ φι-
 5 λίας γιγνόμενον ἀγαθῶν τινῶν, αὐτὸν μὲν ψέγειν, τὸ δὲ κτῆμα μηδὲν μᾶλλον διὰ τὸν κεκτημένον ἀτιμά-
 ζειν, ἀλλὰ κτᾶσθαι κατὰ δύναμιν. Plato Legg. V p. 726.

10 114 Πλάτωνος πολιτείας ἡ' (p. 543 a).

Εἶεν. ταῦτα μὲν δὴ ὁμολόγηται, ὦ Γλαῦκων, τῇ μελλούσῃ ἄκρως οἰκεῖν πόλει κοινὰς μὲν γυναικάς, κοινούς δὲ παῖδας εἶναι καὶ πᾶσαν παιδείαν· ὡσαύ-
 15 τως δὲ τὰ ἐπιτηδεύματα κοινὰ ἐν πολέμῳ τε καὶ εἰρή-
 νῃ· βασιλέας δὲ αὐτῶν εἶναι τοὺς ἐν φιλοσοφίᾳ τε καὶ πρὸς τὸν πόλεμον γεγονότας ἀρίστους. Ὁμολόγηται, ἔφη. Καὶ μὴν καὶ τάδε ξυνεχωρήσαμεν, ὥς ὅταν δὴ καταστῶσιν οἱ ἄρχοντες ἄγοντες τοὺς στρατιώτας, κατοικιοῦσιν εἰς οἰκῆσεις οἷας προείπομεν, ἴδιον μὲν
 20 οὐδὲν οὐδενὶ ἐχούσας, κοινὰς δὲ πᾶσι.

115 Ἐν ταυτῷ (p. 543 c).

Σχεδὸν γὰρ καθάπερ νῦν διελήλυθας, περὶ τῆς πόλεως τοὺς λόγους ἐποιῶ, λέγων, ὥς ἀγαθὴν μὲν τὴν τοιαύτην, οἷαν τότε διῆλθες, τιθείης πόλιν καὶ
 25 ἄνδρα τὸν ἐκείνη ὅμοιον, καὶ ταῦτα, ὥς ἔοικε, καλλίῳ ἔτι ἔχων εἰπεῖν πόλιν τε καὶ ἄνδρα· ἀλλ' οὖν δὴ τὰς ἄλλας ἡμαρτημένας ἔλεγες, εἰ αὕτη ὀρθή. τῶν δὲ λοιπῶν πολιτειῶν ἔφησθα, ὥς μνημονεύω, τέτταρα εἶδη εἶναι. — Καὶ μὴν, ἥ δ' ὅς, ἐπιθυμῶ γε καὶ αὐ-
 30 τὸς ἀκοῦσαι τίνας λέγεις τὰς τέτταρας πολιτείας. Οὐ χαλεπῶς, ἦν δ' ἐγώ, ἀκούσῃ. εἰσὶ γὰρ ἅς λέγω, αἵπερ

καὶ ὀνόματ' ἔχουσι, ἥ τε ὑπὸ τῶν πολλῶν ἐπαινου-
μένη ἢ Κρητικὴ τε καὶ Λακωνικὴ αὕτη· καὶ δευτέρα
καὶ δευτέρως ἐπαινουμένη, καλουμένη δὲ ὀλιγαρχία,
συχνῶν γέμουσα κακῶν πολιτεία· ἥ τε ταύτῃ διάφο-
ρος καὶ ἐφεξῆς γιγνομένη, δημοκρατία· καὶ ἡ γενναία 5
δὴ τυραννίς, καὶ πασῶν τούτων διαφέρουσα καὶ ἔσχα-
τον πόλεως νόσημα· ἥ τινα ἄλλην ἔχεις ἰδίαν πολι-
τείαν, ἥ τις καὶ ἐν εἴδει διαφανεῖ τι καίτῃ; δυνα-
στεῖται γὰρ καὶ ὠνηταὶ βασιλεῖται καὶ τοιαῦταί τινες
πολιτεῖαι μεταξὺ τι τούτων που εἰσί. εὖροι δ' ἂν τις 10
αὐτὰς οὐκ ἐλάττους περὶ τοὺς βαρβάρους ἢ τοὺς Ἑλ-
ληνας. Πολλὰ γοῦν καὶ ἄτοποι, ἔφη, λέγονται. Οἰ-
σθα οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ὅτι καὶ ἀνθρώπων εἶδη τοσαῦτα
ἀνάγκη τρόπον εἶναι ὅσα περ καὶ πολιτειῶν; ἥ οἶμι
ἐκ δρυὸς ποθὲν ἢ ἐκ πέτρας τὰς πολιτείας γίνεσθαι, 15
ἀλλ' οὐχὶ ἐκ τῶν ἡθῶν τῶν ἐν ταῖς πόλεσιν, αἱ ἂν
ὥσπερ ῥέψαντα τὰ ἄλλα ἐφελκύνθηται; Οὐδαμῶς ἔγω-
γε, ἔφη, ἄλλοθεν ἢ ἐντεῦθεν. Οὐκ οὖν αἱ τῶν πόλεων
πέντε καὶ αἱ τῶν ἰδιωτῶν κατασκευαὶ τῆς ψυχῆς
πέντε ἂν εἶεν; Τί μὴν;

20

116 Ἐν ταυτῷ (p. 564 a).

Ἡ γὰρ ἄγαν ἐλευθερία ἔοικεν οὐκ εἰς ἄλλό τι ἢ
εἰς ἄγαν δουλείαν μεταβάλλειν καὶ ἰδιώτῃ καὶ πόλει.
Εἰκότως γάρ. Εἰκότως τοίνυν, εἶπον, οὐκ ἐξ ἄλλης πο-
λιτείας τυραννίς καθίσταται ἢ ἐκ δημοκρατίας. 25

117 Τοῦ αὐτοῦ πολιτείας θ' (p. 576 d).

Μὴ ἐκπληττώμεθα εἰς τὸν τύραννον ἔνα ὄντα
βλέποντες, μηδ' εἴ τινες ὀλίγοι περὶ ἐκείνον· ἀλλ' ὥς
χρή, ὅλην τὴν πόλιν εἰσελθόντας θεάσασθαι, κατα-
δύντες εἰς ἅπασαν καὶ ἰδόντες, οὕτω δόξαν ἀποφαι- 30
νώμεθα. Ἀλλ' ὀρθῶς, ἔφη, προκαλεῖ· καὶ δῆλον

παντὶ ὅτι τυραννουμένης μὲν οὐκ ἔστιν ἀθλιωτέρα,
 βασιλευομένης δὲ οὐκ εὐδαιμονεστέρα.

118 Ἐν ταυτῷ (p. 580 a).

Ἴθι δὴ μοι, ἔφην ἐγώ, νῦν ἤδη ὥσπερ ὁ διὰ πάν-
 5 των κριτῆς ἀποφαίνεται, καὶ σὺ οὕτω· τίς πρῶτος
 κατὰ τὴν σὴν δόξαν εὐδαιμονία, καὶ τίς δεύτερος, καὶ
 τοὺς ἄλλους ἐξῆς πέντε ὄντας κρῖναι, βασιλικόν, τιμο-
 κρατικόν, ὀλιγαρχικόν, δημοκρατικόν, τυραννικόν.
 Ἀλλὰ ῥαδίᾳ, ἔφη, κρίσις· καθάπερ γὰρ εἰσῆλθον
 10 ἔγωγε ὥσπερ χοροὺς κρῖνω ἀρετῇ καὶ κακίᾳ, καὶ εὐ-
 δαιμονίᾳ, καὶ τῷ ἐναντίῳ. Μισθωσώμεθα οὖν κήρυ-
 κα, ἣν δ' ἐγώ, ἢ αὐτὸς ἂν εἰπω, ὅτι ὁ Ἀρίστωνος υἱός,
 τὸν ἄριστόν τε καὶ δικαιοτάτον εὐδαιμονέστατον
 15 ἐκρινε· τοῦτον δ' εἶναι τὸν βασιλικώτατον καὶ βασι-
 λεύοντα αὐτοῦ· τὸν δὲ κάκιστόν τε καὶ ἀδικώτατον
 ἀθλιώτατον· τοῦτον δ' αὖ τυγχάνειν ὄντα, ὃς ἂν τυ-
 ραννικώτατος ᾖν, ἑαυτοῦ τε ὅτι μάλιστα τυραννῇ καὶ
 τῆς πόλεως.

119 Πλάτωνος νόμων γ' (p. 679 b).

Ἦι δ' ἂν ποτε ξυνοικία μῆτε πλουῖτος ξυνοικῇ
 0 μῆτε πενία, σχεδὸν ἐν ταύτῃ γενναιότατα ἦθη γίγνοιτ'
 ἂν· οὔτε γὰρ ὕβρις οὔτ' ἀδικία, ξηλοί τε αὖ καὶ φθό-
 νοι οὐκ ἐγγίγνονται.

120 Ἐν ταυτῷ (p. 688 a).

Τὸ δὲ ἕμὸν ἔλεγον, ὅτι τοῦτο μὲν πρὸς μίαν ἀρε-
 5 τήν, οὐσῶν τεττάρων, κελεύοι τίθεσθαι τοὺς νόμους·
 δέοι δὲ δὴ πρὸς πᾶσαν μὲν βλέπειν, μάλιστα δὲ πρὸς
 τὴν πρώτην καὶ τῆς ξυμπάσης ἡγεμόνα ἀρετῆς· φρό-
 νησις δ' εἴη τοῦτο καὶ νοῦς καὶ δόξα μετ' ἐρωτός τε
 1 καὶ ἐπιθυμίας τούτοις ἐπομένης.

121 Ἐν ταυτῷ (688 e).

Φαμὲν δὲ δὴ νῦν, καθ' ὁδὸν ἰόντες τὴν λοιπὴν τοῦ λόγου, τὴν μεγίστην ἀμαθίαν τότε ἐκείνην τὴν δύναμιν ἀπολέσαι, καὶ νῦν ταυτὸ πεφυκέναι ποιεῖν· ὥστε τὸν γε νομοθέτην, εἰ τοῦθ' οὕτως ἔχει, πειρα- 5 τέον ταῖς πόλεσι φρόνησιν μὲν ὅσην δυνατόν ἐμποιεῖν, τὴν δὲ ἄνοιαν ὅτι μάλιστα ἐξαίρειν. Δῆλον. Τίς οὖν ἡ μεγίστη δικαίως ἂν λέγοιτο ἀμαθία; σκοπεῖτε εἰ συνδόξει καὶ σφῶν λεγόμενον. ἐγὼ μὲν δὴ τὴν τοι- 10 ἄνδε τίθεμαι. Ποίαν; Τὴν ὅταν τῷ τι δύξῃ καλὸν 10 ἢ ἀγαθὸν εἶναι, μὴ φιλεῖ τοῦτο, ἀλλὰ μισεῖ, τὸ δὲ πο- νηρὸν καὶ ἄδικον δοκοῦν εἶναι φιλεῖ τε καὶ ἀσπάζε- 15 ται. ταύτην διαφωνίαν λύπης τε καὶ ἡδονῆς πρὸς τὴν κατὰ λόγον δόξαν ἀμαθίαν φημὶ εἶναι τὴν ἐσχάτην, μεγίστην δέ, ὅτι πλήθους ἐστὶ τῆς ψυχῆς· τὸ γὰρ λυ- 15 πούμενον καὶ ἡδόμενον αὐτῆς ὅπερ δῆμός τε καὶ πλῆ- θος πόλεώς ἐστιν. Ὅταν οὖν ἐπιστήμας ἢ δόξαις ἢ λόγῳ ἐναντιῶται τοῖς φύσει ἀρχικοῖς ἢ ψυχῇ, τοῦτο ἄνοιαν προσαγορεύω· πόλεώς τε, ὅταν ἄρχουσι καὶ νόμοις μὴ πεῖθεται τὸ πλῆθος, ταυτὸν καὶ δὴ καὶ 20 ἐνὸς ἀνδρός, ὁπότεν καλοὶ ἐν ψυχῇ λόγοι ἐνόντες μηδὲν ποιῶσι πλέον, ἀλλὰ δὴ τούτοις πᾶν τοῦναντίον· ταύτας πάσας ἀμαθίας τὰς πλημμελεστάτας ἔγωγ' ἂν 25 θεῖην πόλεώς τε καὶ ἐνὸς ἐκάστου τῶν πολιτῶν, ἀλλ' οὐ τὰς τῶν δημιουργῶν, εἰ ἄρα που καταμανθάνετε, 25 ὧ ξένοι, ὃ λέγω. Μανθάνομέν γε, ὧ φίλε, καὶ ἐγχο- ροῦμεν ἃ λέγεις. Τοῦτο μὲν τοίνυν οὕτω κεχωρίσθω δεδογμένον καὶ λεγόμενον, ὥς τοῖς εἰς ταῦτα ἀμαθαι- 30 νουσι τῶν πολιτῶν οὐδὲν ἐπιτρεπτέον ἀρχῆς ἐχόμε- νον, καὶ ὥς ἀμαθέσιν ὀνειδιστέον, ἂν καὶ πάννυ λογι- 30 στικοί τε ὦσι καὶ πάντα τὰ κομπᾶ καὶ ὅσα πρὸς τάχος τῆς ψυχῆς πεφυκότα διαπεπονημένοι ἅπαντα· τοὺς

δὲ τούναντίον ἔχοντας τούτων ὥς σοφοὺς τε προσρη-
 τέον, ἂν καὶ τὸ λεγόμενον μήτε γράμματα μήτε νεῖν
 ἐπιστῶνται, καὶ τὰς ἀρχὰς δοτέον ὥς ἔμφοροι· πῶς
 γὰρ ἂν, ὧ φίλοι, ἄνευ συμφωνίας γένοιτ' ἂν φρονή-
 5 σεως καὶ τὸ σμικρότατον εἶδος; οὐκ ἔστιν· ἀλλ' ἡ
 καλλίστη καὶ μεγίστη τῶν συμφωνιῶν μεγίστη δι-
 καιότατ' ἂν λέγοιτο σοφία· ἥς ὁ μὲν κατὰ λόγον ζῶν
 μέτοχος· ὁ δὲ ἀπολειπόμενος οἰκοφθόρος καὶ περὶ
 πόλιν οὐδαμῇ σωτήρ, ἀλλὰ πᾶν τούναντίον, ἀμαθαί-
 10 νων εἰς ταυτὰ ἐκάστοτε φαίνεται.

122 Ἐν ταυτῷ (p. 691 c).

Ἐάν τις μερίζονα διδοῖ τοῖς ἐλάττοσι δύναμιν, πα-
 ρεῖς τὸ μέτριον, πλοῖσις τε ἰστία καὶ σώμασι τροφήν
 καὶ ψυχαῖς ἀρχάς, ἀνατρέπεται που πάντα καὶ ἐξυ-
 15 βρίζοντα τὰ μὲν εἰς νόσους θεί, τὰ δ' εἰς ἔκγονον
 ὕβρεως ἀδικίαν.

123 Ἐν ταυτῷ (p. 697 a).

Λέγομεν τοίνυν ὅτι πόλιν, ὥς ἔοικε, τὴν μέλλου-
 σαν σώζεσθαι τε καὶ εὐδαιμονήσειν εἰς δύναμιν ἀν-
 20 θρωπίνην δεῖ καὶ ἀναγκαῖον τιμὰς τε καὶ ἀτιμίας
 διανέμειν ὀρθῶς. ἔστι δὲ ὀρθῶς ἄρα τιμιώτατα μὲν
 καὶ πρῶτα τὰ περὶ τὴν ψυχὴν ἀγαθὰ κείσθαι, σω-
 φροσύνης ὑπαρχούσης αὐτῇ· δεύτερα δὲ τὰ περὶ τὸ
 σῶμα καλὰ καὶ ἀγαθὰ· καὶ τρίτα τὰ περὶ τὴν οὐσίαν
 25 καὶ χρήματα λεγόμενα. τούτων δὲ ἂν ἐκτός τις βαίνη
 νομοθέτης ἢ πόλις, εἰς τιμὰς ἢ χρήματα προάγουσα
 ἢ τι τῶν ὕστερον εἰς τὸ πρόσθεν τιμαῖς τάττουσα,
 οὗθ' ὅσιον οὔτε πολιτικὸν ἂν δρῶν προᾶγμα.

124 Τοῦ αὐτοῦ νόμων τετάρτῳ (p. 705 a).

Πρόσοικος γὰρ θαλάττῃ χώρᾳ τὸ μὲν παρ' ἐκά-
 30 στην ἡμέραν ἡδύ, μάλα γε μὴν ὄντως ἄλμυρόν καὶ

πικρὸν γειτόνημα· ἐμπορίας γὰρ καὶ χρηματισμοῦ
 διὰ καπηλείας ἐμπιπλᾶσα αὐτήν, ἥθη παλίμβολα καὶ
 ἄπιστα ταῖς ψυχαῖς ἐντίκτουσα, αὐτήν τε πρὸς αὐτήν
 τὴν πόλιν ἄπιστον καὶ ἄφιλον ποιεῖ καὶ πρὸς τοὺς
 ἄλλους ἀνθρώπους ὁμοαίτως. παραμύθιον δὲ δῆς
 πρὸς ταῦτα καὶ τὸ πάμπορος εἶναι κέκτεται. τραχεία
 δὲ οὖσα δῆλον ὡς οὐκ ἂν πολύπορος τις εἴη καὶ πάμ-
 πορος ἅμα· τοῦτο γὰρ ἔχουσα, πολλὴν ἐξαγωγὴν ἂν
 παρεχομένη, νομίσματος ἀργύρου καὶ χρυσοῦ πάλιν
 ἀντεμπίπλαιτ' ἂν, οὗ μείζον κακόν, ὡς ἔπος εἰπεῖν,¹⁰
 πόλει ἀνθ' ἑνὸς ἑν οὐδὲν ἂν γίγνοιτο εἰς γενναίων
 καὶ δικαίων ἡθῶν κτῆσιν, ὡς ἔφαμεν, εἰ μεμνήμεθα,
 ἐν τοῖς πρόσθεν λόγοις. Ἀλλὰ μεμνήμεθα, καὶ συγχα-
 ροῦμεν τότε λέγειν ἡμᾶς ὁρθῶς καὶ τὰ νῦν.

125 Ἐν ταυτῷ (p. 708 e).

15

Ὡς οὐδεὶς ποτε ἀνθρώπων οὐδὲν νομοθετεῖ, τύ-
 χαι δὲ καὶ ξυμφοραὶ παντοῖαι πίπτουσαι παντοίως
 νομοθετοῦσι τὰ πάντα ἡμῖν· ἥ γὰρ πόλεμός τις βια-
 σάμενος ἀνέτρεψε πολιτείας καὶ μετέβαλε νόμους, ἡ
 πενίας χαλεπῆς ἀπορία· πολλὰ δὲ καὶ νόσοι ἀναγκά-²⁰
 ζουσι καινοτομεῖν, λοιμῶν τε ἐμπιπτόντων, καὶ χρό-
 νον ἐπὶ πολὺν ἐνιαυτῶν πολλῶν πολλάκις ἀκαιρία·
 ταῦτα δὴ πάντα προσιδὼν τις ἄρξειεν ἂν εἰπεῖν, ὅπερ
 ἐγὼ νῦν δὴ, θνητὸν μηδένα νομοθετεῖν μηδὲν, τύχας
 δ' εἶναι σχεδὸν ἅπαντα τὰ ἀνθρώπινα πράγματα. τὸ²⁵
 δ' ἔστι περὶ τε ναυτιλίαν καὶ κυβερνητικὴν καὶ ἰατρι-
 κὴν καὶ στρατηγικὴν πάντα ταῦτ' εἰπόντα δοκεῖν εὖ
 λέγειν· ἀλλὰ γὰρ ὅμως αὖ καὶ τόδ' ἔστιν εὖ λέγοντα
 λέγειν ἐν τοῖς αὐτοῖς τούτοις. Τὸ ποῖον; Ὡς θεὸς μὲν
 πάντα καὶ μετὰ θεοῦ τύχη καὶ καιρὸς τὰ ἀνθρώπινα³⁰
 διακυβερωῖσι ξύμπαντα ἡμερώτερον μὴν τρίτον

συγχωρῆσαι τούτοις δεῖν ἔπεσθαι τέχνην· καιρῷ γὰρ
 χειμῶνος συλλαβέσθαι κυβερνητικήν, μέγα πλεονέ-
 κτημα ἔγωγ' ἂν θείην· ἢ πῶς; οὐκ οὖν καὶ τοῖς ἄλ-
 λοις ὡσαύτως κατὰ τὸν αὐτὸν ἂν ἔχοι λόγον, καὶ δὴ
 5 καὶ νομοθεσία ταυτὸν τοῦτο δοτέον, τῶν ἄλλων ξυμ-
 πιπτόντων ὅσα δεῖ χώρᾳ συντυχεῖν, εἰ μέλλει ποτὲ
 εὐδαιμόνως οἰκῆσειν, τὸν νομοθέτην ἀληθείας ἐχόμε-
 νον τῇ τοιαύτῃ παραπεσεῖν ἐκάστοτε πόλει δεῖν. Ἀλη-
 θέστατα λέγεις.

10 126 Τοῦ αὐτοῦ νόμων ε' (p. 743 c).

Ἡμῖν δὲ ἡ τῶν νόμων ὑπόθεσις ἐνταῦθα ἔβλεπεν,
 ὅπως ὡς εὐδαιμονέστατοι ἔσονται καὶ ὅ τι μάλιστα
 ἀλλήλοις φίλοι· εἶεν δὲ οὐκ ἂν ποτε πολῖται ἀλλήλοις
 φίλοι, ὅπου πολλὰ μὲν δίκαια ἐν ἀλλήλοις εἶεν, πολ-
 15 λὰ δὲ ἀδικία, ἀλλ' ὅπου ὥς ὅτι σμικρόταται καὶ ὀλί-
 γισται. λέγομεν δὴ, μήτε εἶναι χρυσὸν δεῖν μήτε
 ἄργυρον ἐν τῇ πόλει, μήτε αὖ χρηματισμὸν πολὺν
 διὰ βανανσίας καὶ τόκων μηδὲ βοσκημάτων αἰσχυρῶν,
 ἀλλ' ὅσα γεωργία δίδωσι καὶ φέρει, καὶ τούτων ὁπόσα
 20 μὴ χρηματιζόμενον ἀναγκάσειεν ἀμελεῖν ὧν ἕνεκα
 πέφυκε τὰ χρήματα· ταῦτα δ' ἐστὶ ψυχὴ καὶ σῶμα, ἃ
 χωρὶς γυμναστικῆς καὶ τῆς ἄλλης παιδείας οὐκ ἂν
 ποτε γένοιτο ἄξια λόγου. διὸ δὴ χρημάτων ἐπιμέλειαν
 οὐχ ἅπαξ εἰρήκαμεν ὥς χρὴ τελευταῖον τιμᾶν· ὄντων
 25 γὰρ τριῶν τῶν ἀπάντων περὶ ἃ πᾶς ἄνθρωπος σπου-
 δάζει, τελευταῖον καὶ τρίτον ἐστὶν ἡ τῶν χρημάτων
 ὁρθῶς σπουδαζομένη σπουδὴ, σώματος δὲ περὶ μέση,
 πρώτη δὲ ἡ τῆς ψυχῆς. καὶ δὴ καὶ νῦν, ἣν διεξερχό-
 μεθα πολιτείαν, εἰ μὲν τὰς τιμὰς οὕτω τάττεται, ὁρ-
 30 θῶς νομοθετεῖται· εἰ δέ τις τῶν προσταττομένων
 αὐτόθι νόμων σωφροσύνης ἔμπροσθεν ὑγίειαν ἐν τῇ

πόλει φανείται ποιῶν τιμίαν ἢ πλοῦτον ὑγείας καὶ τοῦ σωφρονεῖν, οὐκ ὁρθῶς ἂν φανείται τιθέμενος.

127 Ἐν ταυτῷ (p. 744 d).

Δεῖ γὰρ ἐν πόλει πού, φαμεν τῇ τοῦ μεγίστου νοσήματος οὐ μεθεξούση, ὃ διάστασιν ἢ σιάσιν ὀρθότερον ἂν εἴη κεκληῖσθαι, μήτε πενίαν τὴν χαλεπὴν ἐνεῖναι παρὰ τισι τῶν πολιτῶν μήτ' αὖ πλοῦτον, ὥς ἀμφοτέρα τικτόντων ταῦτα ἀμφοτέρα.

128 Πλάτωνος νόμων θ' (p. 874 d).

10

Ὡς ἄρα νόμους ἀνθρώποις ἀναγκαῖον τίθεσθαι καὶ ξῆν κατὰ νόμους, ἢ μηδὲν διαφέρειν τῶν πάντη ἀγριωτάτων θηρίων. ἢ δὲ αἰτία τούτων ἦδε, ὅτι φύσις ἀνθρώπων οὐδενὸς ἱκανὴ φύεται, ὥστε γινῶναι τε τὰ συμφέροντα ἀνθρώποις εἰς πολιτείαν, καὶ 15 γνοῦσα τὸ βέλτιστον αἰεὶ δύνασθαι τε καὶ ἐθέλειν πράττειν· γινῶναι μὲν γὰρ πρῶτον χαλεπόν, ὅτι πολιτικῇ καὶ ἀληθεῖ τέχνῃ οὐ τὸ ἴδιον, ἀλλὰ τὸ κοινὸν ἀνάγκη μέλειν· τὸ μὲν γὰρ κοινὸν ξυνδεῖ, τὸ δὲ ἴδιον διασπᾷ τὰς πόλεις· καὶ ὅτι ξυμφέρει τῷ κοινῷ 20 τε καὶ ἰδίῳ τοῖν ἀμφοῖν, ἣν τὸ κοινὸν τιθῆται καλῶς μᾶλλον ἢ τὸ ἴδιον.

129 Ἀρχύτα.

Πονηρῶν ἀθέων νόμοι θεῶν ἄγραφοι ἀντινομίζομενοι πονηρὰν μοῖραν καὶ ζαμίαν τῷ μὴ πειθομένῳ 25 διδόντες, πατέρες καὶ ἀγεμόνες τῶν γεγραμμένων νόμων καὶ δογμάτων ἀνθρώποις τεθέντων.

130 Διωτογένους Πυθαγορείου ἐκ τοῦ περὶ ὁσιότητος.

Καλῶς δὲ καὶ τὸ τὸν θεὸν ἐν ἀρχῇ τῷ δείπνῳ 30

καὶ τῷ ἀρίστῳ ἐπικαλέεσθαι, οὐχ ὥς δεόμενον τινὸς
 τῶν τοιούτων, ἀλλ' εἰς τὸ μνασθέντας κατακοσμη-
 θῆμεν τὰν ψυχάν· ἐπειδὴ γὰρ ἀπ' αὐτῶν ἐσμὲν καὶ
 κεκοινωνήκαμεν τῷ θεῷ, ποθᾶκον τι κρίναντι ἄμμε.
 5 διὸ καὶ βούλονται ἡμεῖς αὐτοῖς ἅπαντα ἡμᾶς ἐπι-
 τελεῖν δικαιοπραγέοντας. ἔπειτα γὰρ τέτορες αἰτίαι
 τὰ σύμπαντα περαίνονται καὶ ἐπὶ τέλος ἐπιτίθεντι,
 φύσις καὶ νόμος καὶ τέχνα καὶ τύχα· καὶ τῶν μὲν ἐξ
 ἄθεος ποτὶ συμφωνίαν πολιτικὰν φερόντων νόμος
 10 ἐπιστάτας καὶ δαμιουργός· τῶν δὲ διὰ φρονάσιος ἀν-
 θρωπίνας τελεθόντων, τέχνα λέγοιτό καὶ δικαίως μά-
 τηρ τε καὶ ἀγεμῶν ἡμεν· τῶν δὲ εἰκᾶ τε καὶ ὥς
 ἔτυχεν ἀπὸ τῷ αὐτομάτῳ ὁμοίως ποτιπιπτόντων τοῖς
 χρηστοῖς τε καὶ πονηροῖς, τύχαν τῶν τοιούτων αἰτίαν
 15 φασοῦμες· ταύταν δ' οὐτ' ἐν μέτρῳ οὐτ' ἐν ὄρῳ
 τεταγμέναν, καὶ πεφρονημένως ἕκαστα ποιεῦν * γεν-
 ναθεῖσα δὲ ἂ ἐξ αὐτῶν τῷ γένεος ἄμφω κινεῖται.

131 Τῶν ἐπὶ τὰ σοφῶν περὶ πολιτείας.

Εἰ δὲ βούλει καὶ νῦν, ἔφη ὁ Σόλων, περὶ πο-
 20 λιτείας ἀκοῦσαι, δοκεῖ μοι πόλις ἄριστα πράττειν καὶ
 μάλιστα σῶζειν δημοκρατίαν, ἐν ἣ τὸν ἀδικήσαντα
 τοῦ ἀδικηθέντος οὐδὲν ἦττον οἱ μὴ ἀδικηθέντες προ-
 βάλλονται καὶ κολάζουσι. δεύτερος δὲ ὁ Βίας ἔφη,
 κρατίστην εἶναι δημοκρατίαν, ἐν ἣ πάντες ὥς τύραν-
 25 νον φοβοῦνται τὸν νόμον. ἔπειτα Θaalῆς, τὴν μήτε
 πλουσίους ἔχουσιν ἄγαν, μήτε πένητας πολίτας.
 μετὰ δὲ τοῦτον ὁ Περίανδρος, ἐν ἣ τῶν ἄλλων ἴσων
 νομιζομένων, ἀρετὴ τὸ βέλτιον ὀρίζεται, κακία δὲ
 τὸ χεῖρον· πέμπτος δὲ ὁ Κλεόβουλος ἔφη, μάλιστα
 30 σωφρονεῖν δῆμον, ὅπου τὸν ψόγον μᾶλλον οἱ πολι-
 τευόμενοι δεδοίκασιν ἢ τὸν νόμον. ἔκτος δὲ Πιττα-

κός, ὅπου τοῖς πονηροῖς οὐκ ἔστιν ἄρχειν. ὁ δὲ Χεῖλων ἀπεφήνατο, τὴν μάλιστα νόμων ἥκιστα δὲ ῥητόρων ἀκούουσαν πολιτείαν, ἀρίστην εἶναι. (Plut. Mor. p. 154 d.)

www.libtool.com.cn

132 Ἀρχύτα Πυθαγορείου ἐκ τοῦ περὶ νόμου καὶ δικαιοσύνης.

Νόμος ποτ' ἀνθρώπων ψυχὰν τε καὶ βίον ὅπερ ἁρμονία ποτ' ἀκοάν τε καὶ φωνάν· ὃ τε γὰρ νόμος παιδεύει μὲν τὰν ψυχὰν συνίστητι δὲ τὸν βίον, ἃ τε ἁρμονία ἐπιστάμονα μὲν ποιεῖ τὰν ἀκοάν ὁμόλο- 10 γον δὲ τὰν φωνάν. φασὶ δ' ἐγὼ πᾶσαν κοινωνίαν ἐξ ἄρχοντος καὶ ἀρχομένου συνεστάμεν καὶ τρίτον νόμων. νόμων δὲ ὁ μὲν ξμψυχος, βασιλεὺς, ὁ δὲ ἄψυχος, γράμμα. πρῶτος ὦν ὁ νόμος· τούτῳ γὰρ ὁ μὲν βασιλεὺς νόμιμος, ὁ δ' ἄρχων ἀκόλουθος, ὁ δ' 15 ἀρχόμενος ἐλεύθερος, ἃ δ' ὅλα κοινωνία εὐδαίμων· καὶ τούτῳ παραβάσει μὲν βασιλεὺς τύραννος, ὁ δὲ ἄρχων ἀνακόλουθος, ὁ δ' ἀρχόμενος δοῦλος, ἃ δ' ὅλα κοινωνία κακοδαίμων. συνείρονται μὲν γὰρ ται πράξεις ἐκ τῷ ἄρχεν καὶ ἐκ τῷ ἄρχεσθαι καὶ τρί- 20 τον ἐκ τῷ κρατέν. τὸ μὲν ὦν ἄρχεν τῷ κρέσσοнос οἰκῆον, τὸ δ' ἄρχεσθαι τῷ χερήονος, τὸ δὲ κρατέν ἀμφοτέρων· ἄρχει μὲν γὰρ τὸ λόγον ἔχον τὰς ψυχᾶς, ἄρχεται δὲ τὸ ἄλογον, κρατεῦντι δὲ τῶν παθῶν ἀμ- 25 φότερα. γίνεται γὰρ ἐκ τὰς ἐκατέρων συναρμογᾶς ἀρετά, αὐτὰ δὲ καὶ ἀπὸ τῶν ἀδονᾶν καὶ ἀπὸ τῶν λυπᾶν ἐς ἀρεμίαν καὶ ἀπάθειαν ἀπάγει τὰν ψυχάν.

133 Ἐν ταυτῷ.

Δεῖ δὲ τὸν νόμον ἀκόλουθον ἡμεν τᾷ φύσει, δυνατὸν τοῖς πράγμασι, συμφέροντα τᾷ πολιτικᾷ κοι- 30

νωνία· αἴτε γὰρ ἐνὸς τούτων αἴτε πληόνων αἴτε
 πάντων ἀπολείπεται, ἥτοι οὐ νόμος ἢ οὐ τέλειος
 νόμος ἐσεῖται. ἀκόλουθος μὲν ὢν κα εἴη τᾷ φύσει
 μιμεόμενος τὸ τᾷς φύσιος δίκαιον· τοῦτο δὲ ἐστίν
 5 τὸ ἀνάλογον καὶ τὸ ἐπιβάλλον ἐκάστῳ κατὰ τὴν
 ἀξίαν. δυνατὸς δέ, αἰ ποτὶ τῷ νομοθετευμένῳ ἔχει
 τὴν συναρμογάν· πολλοὶ γὰρ τὸ τᾷ φύσει καὶ πρᾶ-
 τος ἀγαθὸν [οὐχ] ἱκανοὶ δέξασθαι, τὸ δὲ ποθ' αὐ-
 τῷ καὶ τὸ ἐνδεχόμενον· οὕτω γὰρ καὶ τοὶ νοσέοντι·
 10 καὶ τοὶ κάμνοντι τυγχάνοντι ἐπιμελείας. συμφέρων
 δὲ τᾷ πολιτικῇ κοινωνίᾳ, αἵκα μὴ μόναρχος ἢ καὶ
 ιδιωφελὴς ὁ νόμος, κοινωφελὴς δὲ καὶ διὰ πάντων
 διατείνων. δεῖ δὲ καὶ ποτὶ τὴν χώραν καὶ ποτὶ τῷ
 τόπῳ ἀποβλέπειν τὸν νόμον· οὔτε γὰρ γὰ τῷ αὐ-
 15 τῷ καρπῷ, οὔτε ψυχὰ ἀνθρώπων τὴν αὐτὴν ἀρε-
 τὴν παραδέξασθαι δύναται. διὸ τὸ δίκαιον τοὶ μὲν
 ἀριστοκρατικὸν τοὶ δὲ δημοκρατικὸν τοὶ δὲ ὀλιγαρχι-
 κὸν ποιοῦντι· καὶ τὸ ἀριστοκρατικὸν κατὰ τὴν ὑπε-
 ςναντίαν μεσότατα· τοῖς μὲν γὰρ μέσοσι μέζονας τῷ
 20 λόγῳ, τοῖς δὲ μήσοσι μένονας διανέμει ἡ ἀναλογία
 αὐτὰ· τὸ δὲ δημοκρατικὸν κατὰ τὴν γεωμετρικάν· ἐν
 γὰρ ταῦτα τοὶ λόγοι ἴσοι τῶν μεζόνων καὶ μηόνων
 μεγεθέων· τὸ δὲ ὀλιγαρχικὸν καὶ τυραννικὸν κατ-
 τὰ τὴν ἀριθμητικάν· ἀντιάζει γὰρ αὐτὰ τᾷ ὑπεναντίᾳ·
 25 τοῖς γὰρ μήσοσι μέζονας τῷ λόγῳ, τοῖς δὲ μέσοσι
 μένονας. ταὶ μὲν ὢν ἰδέαι τᾷς διανομαῖς τοσαῦται·
 ταὶ δὲ εἰκόνες ἐν ταῖς πολιτείαις καὶ τοῖς οἰκοῖς θεω-
 ρέονται· τιμαί τε γὰρ καὶ κολάσεις καὶ ἀρχαὶ ἢ
 30 ἢ τῷ ἀρετῇ ὑπερέχεν ἢ τῷ πλούτῳ ἢ καὶ δυνάμει.
 τὸ μὲν ὢν ἐξ ἴσω δημοκρατικόν, τὸ δὲ ἐξ ἀνίσω ἀρι-
 στοκρατικὸν ἢ ὀλιγαρχικόν.

134 Ἐν ταυτῷ.

Δεῖ δὴ τὸν νόμον τὸν κάρρονα καὶ τὰν πόλιν ἐκ πασῶν σύνθετον εἶμεν τῶν ἄλλαν πολιτειῶν· καὶ ἔχεν τι δαμοκρατίας, ἔχεν τι ὀλιγαρχίας, ἔχεν τι βασιλῆας καὶ ἀριστοκρατίας· ὥσπερ καὶ ἐν τῇ Λακεδαί-
μονι· τοὶ μὲν γὰρ βασιλεῖς τῆς μοναρχίας, τοὶ δὲ γέροντες τῆς ἀριστοκρατίας, τοὶ δὲ ἔφοροι τῆς ὀλιγαρχίας, ἱππαγρέται δὲ καὶ κόροι τῆς δαμοκρατίας. δεῖ τοίνυν τὸν νόμον μὴ μόνον ἀγαθὸν καὶ καλὸν ἡμεν, ἀλλὰ καὶ ἀντιπεπονθέναι τοῖς αὐτῷ μερέεσ-
σιν· οὗτος γὰρ ἰσχυρὸς καὶ βέβαιος· τὸ δ' ἀντιπε-
πονθέναι λέγω αὐτῷ, καὶ ἄρχεν καὶ ἄρχεσθαι τὰν αὐτὰν ἀρχάν, ὥσπερ καὶ ἐν τῇ εὐνομωτάτῃ Λακε-
δαίμονι. τοῖς μὲν γὰρ βασιλεύουσιν τοὶ ἔφοροι ἀντι-
κάθηνται, τούτοις δ' οἱ γέροντες, μέσοι δ' οἱ κόροι
καὶ ἱππαγρέται· ἐφ' ὃ γὰρ ἂν ῥέψωντι τοὶ πλεονε-
κτέοντες τῶν ἀρχόντων, οὗτοι τοῖς ἄλλοις ὑποτί-
θενται.

δεῖ τὸν νόμον τὰ περὶ θεῶς καὶ δαίμονας καὶ γουέας καὶ ὅλως τὰ καλὰ καὶ τίμια πρᾶτα τίθεσθαι, 20
δεύτερον δὲ τὰ συμφέροντα· τὰ γὰρ μήονα τοῖς μέ-
ξοσιν ἀκολουθὲν ποθᾶκει, καὶ μὴ ἐν οἰκήμασι καὶ θυρώμασιν ἐνῆμεν, ἀλλ' ἐν τοῖς ἄθεσι τῶν πολι-
τευομένων. οὐδὲ γὰρ ἐν Λακεδαίμονι τῇ εὐνομωτάτῃ
πλάθει γραμμάτων ἡ πόλις διοικεῖται, πολὺ δὲ μᾶλ-
λον [ἐν] τοῖς τρόποις τῶν πολιτευομένων. συμφέροντι
δὲ τῇ πολιτικῇ κοινωνίᾳ, αἷκα μὴ μόναρχος ἢ καὶ
ιδιωφελής, κοινωνοφελής δὲ καὶ διὰ πάντων διατείνων ὁ
νόμος· καὶ τὰν ξαμίαν ἐς τὰν αἰσχύναν καὶ τὰν ἀτι-
μίαν ἀμφέρει, μὴ ἐς τὰν τῶν χρημάτων ἀποβολάν. 30
ἐκ μὲν γὰρ τῷ τῇ αἰσχύνῃ ξαμιουῖσθαι, κοσμιότατα
καὶ χρησιότατα σπονδάζονται, ὅπως τὰν ἐν τοῖς νό-

μοις ξαμίαν ἀκοινῶνατον ἔχωντι· ἐκ δὲ τῷ χρήμασι, χρήματα περὶ πλείστῳ ποιησοῦνται, μέγιστον φάρμακον ὑπολαμβάνοντες ἡμεν τῶν ἁμαρτημάτων. ἄριστον μὲν ὦν τὰν ὅλαν πόλιν οὕτως συντετάχθαι, ὥστε μη-
 5 δενὸς ποτιδεῖσθαι ἔξωθεν, μήτε κατ' ἀρετὰν μήτε κατὰ δύναμιν μήτε κατ' ἄλλαν μηδεμίαν αἰτίαν· οὕτω γὰρ καὶ σῶμα καὶ οἰκίαν καὶ στρατεύμα συντετάχθαι καλῶς, τὸ ἐν αὐτῷ ἔχον τὰν αἰτίαν τῆς σωτηρίας, ἀλλὰ μὴ ἔξωθεν· σῶμα μέντοι κάρρον, οἰκία δὲ συγκει-
 10 μένα καλῶς, στρατεύμα δὲ τὸ μὴ μισθοφόρον μηδὲ ἀγύμναστον· κρέσσονα γὰρ τὰ οὕτως συνταχθέντα γίνεται τῶν ἄλλων· καὶ ἐλεύθερα μὲν καὶ ἀδούλωτα, οὐ πολλῶν ποτιδεόμενα ποτὶ τὰν διαμονάν, ὀλίγων δὲ καὶ εὐπαρακομίστων· οὕτω γὰρ [ἂν] ὁ μὲν ἰσχυρὸς τῷ
 15 βάρεος, ὁ δὲ γυμναστὰς τῷ ῥίγεος περιγίνεται· γυμνάζονται γὰρ ταὶ τύχαι καὶ ταὶ συμφοραὶ τῶς ἀνθρώπως, ἐπεὶ καὶ τῷ σώφρονι καὶ διαποναθέντι καὶ σώματι καὶ ψυχῇ καὶ τροφῇ ἀδέα φαίνεται πᾶσα καὶ ποτόν, καὶ εὐνὰ δὲ ἅ μετὰ φυλλάδος, τῷ δὲ τρυφᾷ καὶ
 20 συβαρίζεν ἐμποριουμένῳ καὶ ἅ τῷ μεγάλῳ βασιλέος παρασκευὰ δυσάρεστος καὶ ἀλλοτρία. τὸν νόμον ὦν ἐν τοῖς ἄθεσι καὶ τοῖς ἐπιταδεύμασι τῶν πολιτῶν ἐγχορῶζεσθαι δεῖ· τῶς γὰρ πολίτας αὐτάρκειας θήσει, καὶ διανεμεῖ τὸ κατ' ἀξίαν ἐκάστῳ καὶ τὸ ἐπιβάλλον· οὕ-
 25 τω γὰρ καὶ ὁ ἄλλιος φερόμενος διὰ τῷ ζωοφόρῳ κύκλῳ διανέμει τοῖς ἐπὶ γᾶς πᾶσι καὶ γενέσιος καὶ τροφᾶς καὶ βιοτᾶς τὰν ποθάκουσαν μοῖραν, οἷον εὐνομίαν τὰν εὐκρασίαν τᾶν ὥρᾶν παρασκευαζόμενος. διὸ καὶ νόμιος καὶ νεμήτιος Ζεὺς καλέεται, καὶ νομεὺς ὁ δια-
 30 νέμων τὰς τροφὰς τοῖς οἷεσιν· καὶ τὰ τῶν κιθαρωδῶν δὲ αἰίσματα νομοί· συντάσσονται γὰρ καὶ ταῦτα τὰν ψυχὰν ἀρμονίᾳ καὶ ῥυθμοῖς καὶ μέτροις ἀειδόμενα.

135 Ἐκ τοῦ Ἀρχύτου περὶ μαθημάτων.

Δεῖ γὰρ ἢ μαθόντα παρ' ἄλλω ἢ αὐτὸν ἐξευρόντα ὦν ἐπιστάμων ἦσθα ἐπιστάμονα γενέσθαι. τὸ μὲν ὦν μαθὲν παρ' ἄλλω καὶ ἀλλότριον, τὸ δ' ἐξευρὲν αὐτὸν δι' αὐτῷ καὶ ἰδίῳ. ἐξευρὲν δὲ μὴ ζητοῦντα [ἄπο-
ρον καὶ σπάνιον, ζητοῦντα δὲ] εὖπορον καὶ ῥᾶδιον, μὴ ἐπιστάμενον δὲ ζητὲν ἀδύνατον. στάσιν μὲν ἐπαυσεν, ὁμόνοιαν δὲ αὖξησεν λογισμὸς εὐρεθεῖς· πλεονεξία τε γὰρ οὐκ ἔστι τούτῳ γενομένῳ καὶ ἰσότης ἔστιν· τούτῳ γὰρ περὶ τῶν συναλλαγμάτων διαλλα-
σόμεθα. διὰ τοῦτον ὦν οἱ πένητες λαμβάνοντι παρὰ
τῶν δυναμένων, οἳ τε πλούσιοι διδόντι τοῖς δεομέ-
νοις, πιστεύοντες ἀμφοτέρω διὰ τούτῳ τὸ ἴσον ἐξεῖν. κανὼν δὲ καὶ κωλυτῆρ τῶν ἀδικούντων τῶς μὲν ἐπι-
σταμένως λογιζέσθαι πρὶν ἀδικῆν ἐπαυσεν, πείσας ὅτι
οὐ δυνασοῦνται λαθὲν ὅταν ἐπ' αὐτὸ ἔλθωντι, τῶς δὲ
μὴ ἐπισταμένως ἐν αὐτῷ δηλώσας ἀδικοῦντας ἐκώ-
λυσεν ἀδικῆσαι.

136 Πλουτάρχου ἐκ τοῦ ὅτι γυναῖκα παι-
δευτέον. 20

Μὴ παιδὶ μάχαιραν, ἢ παροιμία φησὶν· ἐγὼ δὲ
φαίην ἄν, μὴ παιδὶ πλοῦτον μηδὲ ἀνδρὶ ἀπαιδεύτῳ
δυναστείαν.

137 Αἰσώπου.

Αἰσώπος τότε ἔλεγεν κακῶς ἔσεσθαι πᾶσιν, ὅταν
πάντες πάντα ἐπιτηδεύωσιν.

138 Ἐκ τῶν Δημοσθένους Φιλιππικῶν (p.
66, 7).

Αἴτιον δὲ τούτων, ὅτι πάντας, ὧς Ἀθηναῖοι, τοὺς
πλεονεκτεῖν ζητοῦντας ἔργῳ κωλύειν καὶ πρᾶξις
οὐχὶ λόγοις δεόν.

139 Ἐπικούρου.

Οἱ νόμοι χάριν τῶν σοφῶν κείνται οὐχ ὅπως μὴ ἀδικῶσιν, ἀλλ' ὅπως μὴ ἀδικῶνται.

140 Ἐκ τῶν Ἀριστοτελέους χειρῶν.

5 Δημοσθένης ὁ ῥήτωρ ἔφη πόλεως εἶναι τὴν ψυχὴν τοὺς νόμους. ὥσπερ γὰρ τὸ σῶμα στερηθὲν ψυχῆς πίπτει, οὕτω καὶ πόλις μὴ ὄντων νόμων καταλύεται.

141 Θουκυδίδου ἱστορίας (V, 111) ἐκ δημηγορίας Ἀθηναίων.

10 Ὡς οἱ τινες τοῖς μὲν ἴσοις μὴ εἰκουσι, τοῖς δὲ κρείττοσι καλῶς προσφέρονται, εἰς δὲ τοὺς ἥσσους μέτριοί εἰσι, πλείστ' ἂν ὀρθοῖντο.

142 Εὐσεβίου.

Πλοῦτος ἐν πόλι τῇ μελλούσῃ εὐδαιμονεῖν ἀρε-
15 τῆς μήκοτε προτιμηθεῖη, ὅπως μὴ διὰ τοῦτο ἐς τὴν ἐκείνου ἐπιθυμίην πάντων συρρεόντων ὀλιγωρήῃ καὶ ἀνασκησίῃ ἀρετῆς ψυχῇσι τῶν κατὰ τὴν πόλιν ἐμφυῇ. ἀρετῆς γὰρ ἀτιμαζομένης, πλοῦτος μούνος σπουδαζόμενος καὶ ἐνδυναστεύσας ὕβριός τε καὶ ὑπερηφανίης
20 ὑπηρέτης καὶ πάντων κακῶν (ὕπ' ἐξουσίης τε καὶ τοῦ ἀνεπιπλήκτου * τᾷς ἀπεστώσης ἀρετῆς οὐδεὶς ἀνακαλέσεται) χορηγὸς γίνεται.

143 Τοῦ αὐτοῦ.

Ἄρχουσιν ἡ ὀφειλευμένη αἰδῶς καὶ τιμὴ φυλασ-
25 σομένη κόσμον σώζει πόλις καὶ διατηρεῖ.

144 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Γοργίου (p. 476 a).

Μετὰ τοῦτο δὲ περὶ οὗ τὸ δεύτερον ἡμφισβητή-
σαμεν, σκεψώμεθα, τὸ ἀδικοῦντα διδόναι δίκην ἄρα
μέγιστον τῶν κακῶν ἐστίν, ὥς σὺ ᾧον, ἢ μείζον τὸ μὴ
30 διδόναι, ὥς αὖ ἐγὼ ᾧμην. σκοπώμεθα δὲ τῇδε· τὸ

διδόναι δίκην καὶ τὸ κολάζεσθαι δικαίως ἀδικοῦντα,
 ἄρα τὸ αὐτὸ καλεῖς; Ἐγώ γε. Ἐχεις οὖν λέγειν, ὥς
 οὐχὶ τὰ γε δίκαια πάντα καλὰ ἐστὶ καθόσον καὶ δί-
 καια; καὶ διασχεψάμενος εἶπέ. Ἀλλὰ μοι δοκεῖ, ὦ
 Σώκρατες. *Σκόπει δὴ καὶ τόδε ἄρα* εἴ τις τι ποιεῖ, ὃ
 ἀνάγκη τι εἶναι καὶ πάσχειν ὑπὸ τούτου τοῦ ποιοῦν-
 τος; Ἐμοιγε δοκεῖ. Ἄρα τοῦτο πάσχον, ὃ τὸ ποιοῦν
 ποιεῖ, καὶ τοιοῦτον οἶον ποιεῖ τὸ ποιοῦν; λέγω δὲ τοι-
 ὄνδε· εἴ τις τύπτει, ἀνάγκη τι τύπτεσθαι; Ἀνάγκη.
 Καὶ εἰ σφόδρα τύπτει ἢ ταχὺ ὁ τύπτων, οὕτω καὶ τὸ 10
 τυπτόμενον τύπτεσθαι; Ναί. Τοιοῦτον ἄρα πάθος
 τῷ τυπτομένῳ ἐστὶν οἶον ἂν τὸ τύπτον ποιῇ. Πάνυ
 γε. Οὐκ οὖν καὶ εἰ καίει τις, ἀνάγκη τι καίεσθαι;
 Πῶς γὰρ οὐ; Καὶ εἰ σφόδρα γε καὶ εἰ ἀλγεινῶς, οὕ-
 τως καίεσθαι τὸ καιόμενον ὥς ἂν τὸ καῖον καίῃ. Πά- 15
 νυ γε. Οὐκ οὖν καὶ εἰ τέμνει τις, ὁ αὐτὸς λόγος; τέ-
 μνεται γάρ τι. Ναί. Καὶ εἰ μέγα γε ἢ βαθὺ τὸ τμήμα
 ἢ ἀλγεινόν, τοιοῦτον τμήμα τέμνεται τὸ τεμνόμενον
 οἶον τὸ τέμνον τέμνει; Φαίνεται. Συλλήβδην δὴ ὅρα,
 εἰ ὁμολογεῖς ὃ ἄρτι ἔλεγον περὶ πάντων, οἶον ἂν ποιῇ 20
 τὸ ποιοῦν τοιοῦτον τὸ πάσχον πάσχειν. Ἀλλ' ὁμολο-
 γῶ. Τούτων δὴ ὁμολογουμένων, τὸ δίκην διδόναι
 πότερον πάσχειν τί ἐστὶν ἢ ποιεῖν; Ἀνάγκη, ὦ Σώ-
 κρατες, πάσχειν. Οὐκ οὖν ὑπό τινος ποιοῦντος; Πῶς
 γὰρ οὐ; ὑπό γε τοῦ κολάζοντος. Ὁ δὲ ὀρθῶς κολάζων 25
 δικαίως κολάζει; Ναί. Δίκαια ποιῶν ἢ οὐ; Δίκαια.
 Οὐκ οὖν ὁ κολαζόμενος δίκην διδοὺς δίκαια πάσχει;
 Φαίνεται. Τὰ δὲ δικάτ' αὖ πον καλὰ ὁμολογεῖται; Πάνυ
 γε. Τούτων ἄρα ὃ μὲν ποιεῖ καλὰ, ὃ δὲ πάσχει, ὁ κο-
 λαζόμενος; Ναί. Οὐκ οὖν εἶπερ καλὰ, ἀγαθὰ; ἢ γὰρ 30
 ἡδέα ἢ ὠφέλιμα; Ἀνάγκη. Ἀγαθὰ ἄρα πάσχει ὁ δίκην
 διδοὺς; Ἐοικεν. Ὀφελεῖται ἄρα; Ναί. Ἄρα ἦν περ

ἐγὼ ὑπολαμβάνω τὴν ὠφέλειαν; βελτίων τὴν ψυχὴν
 γίγνεται, εἴπερ δικαίως κολάζεται; Εἰκός γε. Κακίας
 ἄρα ψυχῆς ἀπαλλάττεται ὁ δίκην διδούς; Ναί. Ἄρ'
 οὖν τοῦ μεγίστου ἀπαλλάττεται κακοῦ; ὦδε δὲ σκό-
 5 πει· ἐν χρημάτων κατασκευῇ ἀνθρώπου κακίαν ἄλ-
 λην τινα ἐνορᾷς ἢ πενίαν; Οὐκ ἀλλὰ πενίαν. Τί δ';
 ἐν σώματος κατασκευῇ κακίαν φήσais ἀσθένειαν εἶ-
 ναι καὶ νόσον καὶ αἰσχος καὶ τὰ τοιαῦτα; Ἔγωγε.
 Οὐκ οὖν καὶ ἐν ψυχῇ ἡγῇ πονηρίαν τινα εἶναι; Πῶς
 10 γὰρ οὐ; Ταύτην οὖν οὐκ ἀδικίαν καλεῖς καὶ ἀμαθίαν
 καὶ δειλίαν καὶ τὰ τοιαῦτα; Πάνν μὲν οὖν. Οὐκ οὖν
 χρημάτων καὶ σώματος καὶ ψυχῆς, τριῶν ὄντων, τριτ-
 τὰς εἰρηκας πονηρίας, πενίαν, νόσον, ἀδικίαν; Ναί.
 Τίς τούτων τῶν πονηριῶν αἰσχίστη; οὐχ ἡ ἀδικία
 15 καὶ συλλήβδην ἡ τῆς ψυχῆς πονηρία; Πολύ γε.
 Εἰ δὴ αἰσχίστη, καὶ κακίστη; Πῶς, ὦ Σώκρατες,
 λέγεις; Ὡδί. ἀεὶ τὸ αἰσχιστον, ἥτοι λύπην μεγίστην
 παρέχον ἢ βλάβην ἢ ἀμφοτέρων, αἰσχιστόν ἐστιν
 ἐκ τῶν ὁμολογημένων ἐν τῷ ἔμπροσθεν. Μάλι-
 20 στα. Αἰσχιστον δὲ ἀδικία καὶ ξύμπασα ψυχῆς πο-
 νηρία νῦν δὴ ὁμολόγηται ἡμῖν; Ὡμολόγηται γάρ.
 Οὐκ οὖν ἡ ἀνιαιρότατόν ἐστι καὶ ἀνία ὑπερβάλλον
 αἰσχιστον τούτων ἐστὶν ἢ βλάβη ἢ ἀμφοτέρα;
 Ἀνάγκη. Ἄρ' οὖν ἀλγεινότερόν ἐστι τοῦ πένεσθαι
 25 καὶ κάμνειν τὸ ἄδικον εἶναι καὶ ἀκόλαστον καὶ δει-
 λὸν καὶ ἀμαθῆ; Οὐκ ἔμοιγε δοκεῖ, ὦ Σώκρατες, ἀπὸ
 τούτων γε. Ὑπερφυεῖ τινι ἄρα ὥς μεγάλη βλάβη καὶ
 κακῷ θαυμασίῳ ὑπερβάλλουσα τὰ ἄλλα ἢ τῆς ψυχῆς
 πονηρία, αἰσχιστόν ἐστι πάντων· ἐπειδὴ οὐκ ἀλγηδόνι
 30 γε [ὡς ὁ σὸς] λόγος. Οὕτως φαίνεται. Ἀλλὰ μήν που
 τὸ μέγιστη βλάβη ὑπερβάλλον μέγιστον ἂν κακὸν εἴη
 τῶν ὄντων. Ναί. Ἡ ἀδικία ἄρα καὶ ἡ ἀκολασία καὶ ἡ

ἄλλη ψυχῆς πονηρία μέγιστον τῶν ὄντων κακῶν ἐστι.
 Φαίνεται. Τίς οὖν τέχνη πενίας ἀπαλλάττει; οὐ χρη-
 ματιστική; Ναί. Τῆς δὲ νόσου οὐκ ἰατρική; Ἀνάγκη.
 Τίς δὲ πονηρίας καὶ ἀδικίας; εἰ μὴ οὕτως εὐπορεῖς,
 ὥδε σκοπεῖ· ποῦ ἄγεται καὶ παρὰ τίνας τοὺς κάμνον- 5
 τας τὰ σώματα; Παρὰ τοὺς ἰατρούς, ὧς Σώκρατες, φῆς.
 Ποῖ δὲ τοὺς ἀδικοῦντας καὶ ἀκολασταίνοντας; Παρὰ
 τοὺς δικαστὰς λέγεις. Οὐκ οὖν δίκην δώσοντας; Φημί.
 Ἄρ' οὖν οὐ δικαιοσύνη τινὶ χρώμενοι κολάζουσιν οἱ
 ὀρθῶς κολάζοντες; Δῆλον δῆ. Χρηματιστική μὲν ἄρα 10
 πενίας ἀπαλλάττει, ἰατρικὴ δὲ νόσου, δίκη δὲ ἀκολα-
 σίας καὶ ἀδικίας. Φαίνεται. Τί τούτων κάλλιστόν
 ἐστὶν ὧν λέγεις; Τίνων λέγεις; Χρηματιστικῆς, ἰατρι-
 κῆς, δίκης. Πολὺ διαφέρει, ὧς Σώκρατες, ἡ δίκη. Οὐκ
 οὖν αὖ ἦτοι ἡδονὴν πλείστην ποιεῖ ἢ ὠφέλειαν ἢ 15
 ἀμφοτέρω, εἴπερ κάλλιστόν ἐστιν; Ναί. Ἄρ' οὖν τὸ
 ἰατρεύεσθαι ἡδύ ἐστι, καὶ χαίρουσιν οἱ ἰατρευόμενοι;
 Οὐκ ἔμοιγε δοκεῖ. Ἀλλὰ ὠφελιμὸν γε. Ἡ γάρ; Ναί.
 Μεγάλου γὰρ κακοῦ ἀπαλλάττεται, ὥστε λυσιτελεῖ
 ὑπομεῖναι τὴν ἀλγηδόνα καὶ ὑγιῇ εἶναι. Πῶς γὰρ οὐ; 20
 Ἄρ' οὖν οὕτως ἂν περὶ σῶμα εὐδαιμονέστατος ἄν-
 θρωπος εἴη ἰατρευόμενος, ἢ μὴδὲ κάμνων ἀρχήν;
 Δηλονότι μὴδὲ κάμνων. Οὐ γὰρ τοῦτ' ἦν εὐδαιμο-
 νία, ὥς ἔοικε, κακοῦ ἀπαλλαγῇ, ἀλλὰ τὴν ἀρχὴν μὴ-
 δὲ κτήσις. Ἔστι ταῦτα. Τί δέ; ἀθλιώτερος πότερος 25
 δυοῖν ἐχόντοιν κακόν, εἴτε ἐν σώματι εἴτε ἐν ψυχῇ, ὁ
 ἰατρευόμενος καὶ ὁ ἀπαλλαττόμενος τοῦ κακοῦ, ἢ ὁ
 μὴ ἰατρευόμενος, ἔχων δέ; οὐκ οὖν τὸ δίκην διδόναι
 μεγάλου κακοῦ ἀπαλλαγῇ ἢν, πονηρίας; Ἦν γάρ. Σω-
 φρονίζει γάρ που καὶ δικαιότερους ποιεῖ καὶ ἰατρικὴ 30
 γίνεται πονηρίας ἢ δίκη. Ναί. Εὐδαιμονέστατος μὲν
 ἄρα ὁ μὴ ἔχων κακίαν ἐν ψυχῇ, ἐπειδὴ μέγιστον τῶν

κακῶν ἐφάνη. Δῆλον δὴ. Δεύτερος δὴπου ὁ ἀπαλ-
 λαττούμενος. Ἔοικεν. Οὗτος δ' ἦν ὁ νουθετούμενός
 τε καὶ ἐπιπληττούμενος καὶ δίκην διδούς. Ναί. Κά-
 κιστ' ἄρα ξῆ ὁ ἔχων καὶ μὴ ἀπαλλαττούμενος. Φαί-
 5 νεται. Οὐκ οὖν οὗτος τυγχάνει ὧν ὅς ἂν μέγιστα
 ἀδικῶν καὶ χρώμενος μεγίστη ἀδικία διαπραξῆται
 ὥστε μήτε νουθετεῖσθαι μήτε κολάζεσθαι μήτε δί-
 κην διδόναι, ὥσπερ σὺ φῆς Ἀρχέλαον παρεσκευά-
 σθαι καὶ τοὺς ἄλλους τυράννους καὶ ῥήτορας καὶ δυ-
 10 νάστας; σχεδὸν γὰρ ποὺ οὗτοι, ὧ ἄριστε, τὸ αὐτὸ
 διαπεπραγμένοι εἰσὶν, ὥσπερ ἂν τις τοῖς νοσήμασι
 συνισχόμενος διεπράξατο μὴ διδόναι δίκην τῶν περὶ
 τὸ σῶμα ἀμαρτημάτων τοῖς ἰατροῖς μηδὲ ἰατρεύεσθαι,
 φοβούμενος, ὥσπερ ἂν εἰ παῖς, τὸ καίεσθαι καὶ τὸ τέ-
 15 ννεσθαι, ὅτι ἀλγεινόν. ἢ οὐ δοκεῖ καὶ σοὶ οὕτως;
 Ἔμοιγε. Ἀγνοῶν γε, ὥς ἔοικεν, οἷόν ἐστιν ἡ ὑγίεια
 καὶ ἡ ἀρετὴ τοῦ σώματος. κινδυνεύουσι γὰρ ἐκ τῶν
 νῦν ἡμῖν ὠμολογημένων τοιοῦτόν τι ποιεῖν καὶ οἱ
 τὴν δίκην φεύγοντες, ὧ Πῶλε, τὸ ἀλγεινὸν αὐτοῦ κα-
 20 θορᾶν, πρὸς δὲ τὸ ὠφέλιμον τυφλῶς ἔχειν, καὶ ἀγνοεῖν
 ὅσῳ ἀθλιώτερόν ἐστι μὴ ὑγιoῦς σώματος μὴ ὑγιεῖ
 ψυχῇ συνοικεῖν, ἀλλὰ σαθρᾷ καὶ ἀδίκῳ καὶ ἀνοσίῳ·
 ὅθεν καὶ πᾶν ποιοῦσιν ὥστε δίκην μὴ διδόναι, μηδὲ
 ἀπαλλάττεσθαι τοῦ μεγίστου κακοῦ, καὶ χρήματα πα-
 25 ρασκευαζόμενοι καὶ φίλους καὶ ὅπως ἂν ὧσιν ὡς πι-
 θανώτατοι λέγειν.

145 Τοῦ αὐτοῦ νόμων ἡ' (p. 846 d).

Τέχνην γὰρ ἱκανὴν πολλῆς ἀσκήσεως ἅμα καὶ μα-
 θημάτων πολλῶν δεξιμένην κέκτηται πολίτης ἀνὴρ,
 30 τὸν κοινὸν τῆς πόλεως κόσμον σώζων καὶ κτώμενος,
 οὐκ ἐν παρέργῳ δεόμενον ἐπιτηδεύειν. δύο δὲ ἐπιτη-

δεύματα ἢ δύο τέχνας ἀκριβῶς διαπονεῖσθαι σχεδὸν οὐδεμία φύσις ἰκανῇ τῶν ἀνθρωπίνων.

146 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Ἀλκιβιάδου (p. 126 b).

Τί δὲ δὴ πόλις; τίος παραγιγνομένου καὶ ἀπογιγνομένου βελτίων τε γίγνεται καὶ ἄμεινον θερα-
 πεύεται καὶ διοικεῖται; Ἐμοὶ μὲν δοκεῖ, ὦ Σώκρατες,
 ὅταν φιλία μὲν αὐτοῖς γίγνηται πρὸς ἀλλήλους, τὸ δὲ
 μισεῖν τε καὶ στασιάζειν ἀπογίγνηται. Ἄρ' οὖν φι-
 λίαν λέγεις ὁμόνοιαν ἢ διχόνοιαν; Ὁμόνοιαν. Διὰ
 τίνα οὖν τέχνην ὁμονοοῦσιν αἱ πόλεις περὶ ἀριθμούς;
 Διὰ τὴν ἀριθμητικὴν. Τί δέ; οἱ ἰδιῶται, οὐ διὰ τὴν
 αὐτὴν; Ναί. Οὐκ οὖν καὶ αὐτὸς αὐτῷ ἕκαστος; Ναί.
 Διὰ τίνα δὲ τέχνην αὐτὸς αὐτῷ ἕκαστος ὁμονοεῖ περὶ
 σπιθαμῆς καὶ πήχεως, ὁπότερον μείζον; οὐ διὰ τὴν
 μετρητικὴν; Τί μὲν; Οὐκ οὖν καὶ οἱ ἰδιῶται ἀλλή-
 λους καὶ αἱ πόλεις; Ναί. Τί δέ; περὶ σταθμοῦ οὐχ
 ὡσαύτως; Φημί. Ἦν δὲ σὺ λέγεις ὁμόνοιαν, τίς ἐστι
 καὶ περὶ τοῦ καὶ τίς αὐτὴν τέχνη παρασκευάζει, καὶ
 ἄρα ἥπερ πόλει, αὐτὴ καὶ ἰδιώτῃ, αὐτῷ τε πρὸς αὐτὸν
 καὶ πρὸς ἄλλον; Εἰκός γε. Τίς οὖν ἐστι; μὴ κάμης
 ἀποκρινόμενος, ἀλλὰ προθυμοῦ εἰπεῖν. Ἐγὼ μὲν οἶ-
 μαι φιλίαν τε λέγειν καὶ ὁμόνοιαν, ἥνπερ πατήρ τε
 καὶ υἱὸν φιλῶν ὁμονοεῖ καὶ μήτηρ καὶ ἀδελφὸς ἀδελ-
 φῷ καὶ γυνὴ ἀνδρί. Οἷοι οὖν ἂν, ὦ Ἀλκιβιάδη, ἄν-
 δρα γυναικὶ περὶ ταλασιουργίας δύνασθαι ὁμονοεῖν
 τὸν μὴ ἐπιστάμενον τῇ ἐπισταμένῃ; Οὐ δῆτα. Οὐδέ
 γε δεῖ οὐδέν· γυναικεῖον γὰρ τοῦτο μάθημα. Ναί.
 Τί δέ; γυνὴ ἀνδρὶ περὶ ὀπλιτικῆς δύναιτ' ἂν ὁμονο-
 εῖν μὴ μαθοῦσα; Οὐ δῆτα. Ἀνδρεῖον γὰρ τοῦτο ἴσως
 ἂν φαίης εἶναι; Ἐγωγε. Ἔστιν ἄρα τὰ μὲν γυναικεῖα,
 τὰ δὲ ἀνδρεῖα μαθήματα κατὰ τὸν σὸν λόγον. Πῶς

δ' οὐ; Οὐκ ἄρα ἐν γε τούτοις ἐστὶν ὁμόνοια γυναιξὶ
 πρὸς ἄνδρας. Οὐ. Οὐδ' ἄρα φιλία, εἴπερ φιλία ὁμό-
 νοια ἦν. Οὐ φαίνεται. Ἢ ἄρα αἱ γυναῖκες τὰ αὐτῶν
 πράττουσιν, οὐ φιλοῦνται ὑπὸ τῶν ἀνδρῶν. Οὐκ
 5 ἔοικεν. Οὐδ' ἄρα οἱ ἄνδρες ὑπὸ τῶν γυναικῶν, ἢ τὰ
 αὐτῶν. Οὐ. Οὐδ' αὖ ἄρα ταύτῃ οἰκοῦνται αἱ πόλεις,
 ὅταν τὰ αὐτῶν ἕκαστοι πράττωσιν. Οἶμαί γ' ἔγωγε,
 ὦ Σώκρατες. Πῶς λέγεις, φιλίας μὴ παρουσίας, ἣς
 ἔφαμεν ἐγγινομένης εὐ οἰκεῖσθαι τὰς πόλεις, ἄλλως
 10 δ' οὐ; Ἀλλά μοι δοκεῖ καὶ κατὰ ταῦτ' αὐτοῖς φιλία
 ἐγγίνεσθαι, ὅτι τὰ αὐτῶν ἑκάτεροι πράττουσιν. Οὐκ
 ἄρτι γε. νῦν δὲ πῶς αὖ λέγεις; ὁμονοίας μὴ ἐγγινο-
 μένης φιλία ἐγγίνεται; ἢ οἷόν τε ὁμόνοϊαν ἐγγίγνε-
 σθαι περὶ τούτων ὧν οἱ μὲν ἴσασιν οἱ δ' οὐ; Ἀδύ-
 15 νατον. Δίκαια δὲ πράττουσιν ἢ ἄδικα, ὅταν τὰ
 αὐτῶν ἕκαστοι πράττωσι; Δίκαια· πῶς γὰρ οὐ; Τὰ
 δίκαια οὖν πραττόντων ἐν τῇ πόλει τῶν πολιτῶν
 φιλία οὐκ ἐγγίγνεται πρὸς ἀλλήλους; Ἀνάγκη οὖν
 δοκεῖ μοι, ὦ Σώκρατες. Τίν' οὖν ποτε λέγεις τὴν φι-
 20 λίαν ἢ ὁμόνοϊαν, περὶ ἣς δεῖ ἡμᾶς σοφοὺς τε εἶναι καὶ
 εὐβούλους, ἵνα ἀγαθοὶ ἄνδρες ὦμεν;

147 Ἐν ταυτῷ (p. 134 b).

Οὐκ ἄρα τειχῶν οὐδὲ τριήρων οὐδὲ νεωρίων δέ-
 ονται αἱ πόλεις, ὦ Ἀλκιβιάδῃ, εἰ μέλλουσιν εὐδαιμο-
 25 νήσειν, οὐδὲ πλῆθους οὐδὲ μεγέθους ἄνευ ἀρετῆς.
 Οὐ μέντοι. Εἰ δὴ μέλλεις τὰ τῆς πόλεως πράξειν ὀρ-
 θῶς καὶ καλῶς, ἀρετῆς σοι μεταδοτέον τοῖς πολίταις.
 Πῶς γὰρ οὐ; Δύναιτο δ' ἂν τις μεταδιδόναι ὃ μὴ
 ἔχει; Καὶ πῶς; Αὐτῷ ἄρα σοὶ πρῶτον κτητέον
 30 ἀρετὴν, καὶ ἄλλῳ ὃς μέλλει μὴ ἰδίᾳ μόνον αὐτοῦ
 τε καὶ τῶν αὐτοῦ ἄρξειν καὶ ἐπιμελήσεσθαι, ἀλ-

λὰ πόλεως καὶ τῶν τῆς πόλεως. Ἀληθῆ λέγεις.
 Οὐκ ἄρα ἐξουσίαν σοι οὐδ' ἀρχὴν παρασκευαστέον
 σαυτῷ ποιεῖν ὅ τι ἂν βούλῃ, οὐδὲ τῇ πόλει· ἀλλὰ
 δικαιοσύνην καὶ σωφροσύνην. Φαίνεται. Δικαίως
 μὲν γὰρ πράττοντες καὶ σωφρόνως σύ τε καὶ ἡ πό- 5
 λις θεοφιλῶς πράξετε. Εἰκός γε. Καὶ ὁ πέρ γε ἐν
 τοῖς πρόσθεν ἐλέγομεν, εἰς τὸ θεῖον καὶ λαμπρὸν
 ὁρῶντες πράξετε. Φαίνεται. Ἀλλὰ μὴν ἐνταῦθά γε
 βλέποντες ὑμᾶς τε αὐτοὺς καὶ τὰ ὑμέτερα ἀγαθὰ κατ-
 ὄψεσθε καὶ γνώσεσθε. Ναί. Οὐκ οὖν ὁρθῶς καὶ εὖ 10
 πράξετε; Ναί. Ἀλλὰ μὴν οὕτω γε πράττοντας ὑμᾶς
 ἐθέλω ἐγγυήσασθαι ἢ μὴν εὐδαιμονήσειν. Ἀσφαλῆς
 γὰρ εἰ ἐγγυητής. Ἀδίκως δὲ πράττοντες εἰς τὸ ἄθρον
 καὶ τὸ σκοτεινὸν βλέποντες, ὥς τὰ εἰκότα, ὅμοια τού-
 τοις πράξετε ἀγνοοῦντες ὑμᾶς αὐτοὺς. Ἔοικεν. Ὡς 15
 γὰρ, ὦ φίλε Ἀλκιβιάδῃ, ἐξουσία μὲν ἢ ποιεῖν ὃ βού-
 λεται, νοῦν δὲ μὴ ἔχῃ, τί τὸ εἰκὸς συμβαίνειν ἰδιώτῃ
 ἢ καὶ πόλει; οἷον νοσοῦντι ἐξουσίας οὔσης δοῦν ὃ
 βούλεται, νοῦν ἱατρικὸν μὴ ἔχοντι, τυραννοῦντι δέ,
 ὥς μὴδ' ἐπιπλήττοι τις αὐτῷ, τί τὸ συμβησόμενον; 20
 ἄρ' οὐχ ὥς τὸ εἰκός, διαφθαρῆναι τὸ σῶμα; τί δ'; ἐν
 νηὶ εἰ τῷ ἐξουσία εἴη ποιεῖν ὃ δοκεῖ, νοῦ τε καὶ ἀρε-
 τῆς κυβερνητικῆς ἐστερημένῳ, καθορᾶς ὃ ἂν ξυμβαίῃ
 αὐτῷ τε καὶ τοῖς συνναύταις; Ἐγώ γε, ὅτι ἀπόλουντο
 πάντες ἄν. Οὐκ οὖν ὡσαύτως ἐν πόλει τε καὶ πάσαις 25
 ἀρχαῖς καὶ ἐξουσίαις ἀπολειπομέναις ἀρετῆς ἔπεται τὸ
 κακῶς πράττειν; Ἀνάγκη. Οὐκ ἄρα τυραννίδα χρῆ,
 ὦ ἄριστε Ἀλκιβιάδῃ, παρασκευάζεσθαι οὔτε ἑαυτῷ
 οὔτε τῇ πόλει, εἰ μέλλετε εὐδαιμονεῖν, ἀλλ' ἀρετῇ.
 Ἀληθῆ λέγεις. Πρὶν δέ γε ἀρετὴν ἔχειν, τὸ ἄρχεσθαι 30
 ἄμεινον ὑπὸ τοῦ βελτίονος ἢ τὸ ἄρχειν ἀνδρὶ, οὐ μόνον
 παιδί. Φαίνεται. Οὐκ οὖν τό γ' ἄμεινον καὶ

κάλλιον; Ναί. Τὸ δὲ κάλλιον προεπωδέστερον; Πῶς δ' οὐ; Πρέπει ἄρα τῷ κακῷ δουλεύειν· ἄμεινον γάρ. Ναί. Δουλοπρεπὲς ἄρα ἡ κακία. Φαίνεται. Ἐλευθεροπρεπὲς δ' ἡ ἀρετή. Ναί. Οὐκ οὖν φεύγειν χρὴ, ὡς 5 ἔταιρε, τὴν δουλοπρεπείαν; Μάλιστα γε, ὡς Σώκρατες. Αἰσθάνη δὲ νῦν πῶς ἔχεις, δουλοπρεπῶς ἢ οὐ; Δοκῶ μοι καὶ μάλα σφόδρα αἰσθάνεσθαι.

148 Ξενοφῶντος ἐν τῷ ἡ' (1, 2) τῆς Κύρου παιδείας.

10 Ἐννοήσατε γὰρ δὴ τίς ἂν πόλις πολεμία ὑπὸ μὴ πειθομένων ἀλοίη; ἢ τίς δ' ἂν φιλία ὑπὸ μὴ πειθομένων διαφυλαχθείη; ποῖον δ' ἂν ἀπειθοῦν στρατεύμα νίκης τύχοι; πῶς δ' ἂν μᾶλλον ἡττῶνται ἐν ταῖς μάχαις ἄνθρωποι, ἢ ἐπειδὰν ἄρξωνται ἰδίᾳ ἕκαστος 15 περὶ σωτηρίας βουλευέσθαι; τί δ' ἂν ἄλλο ἀγαθὸν τελεσθεῖν ὑπὸ μὴ πειθομένων τοῖς κρείττοσι; ποῖαι δὲ πόλεις νομίμως ἂν οἰκήσειαν; ποῖοι δ' οἴκοι σωθείησαν; πῶς δ' ἂν νῆες ὅποι δεῖ ἀφίκοιντο; ἡμεῖς δέ, ἃ νῦν ἔχομεν ἀγαθὰ, διὰ τί ἄλλο μᾶλλον κατεπρά- 20 ξαμεν ἢ διὰ τὸ πείθεσθαι τῷ ἄρχοντι; — Εἰ τοίνυν μέγιστον ἀγαθὸν τὸ πειθαρχεῖν φαίνεται εἰς τὸ κατεπράττειν τὰ ἀγαθὰ, εὖ ἴστε ὅτι τὸ αὐτὸ τοῦτο καὶ εἰς τὸ διασώζειν ἃ δεῖ μέγιστον ἀγαθὸν ἐστίν.

149 Πλάτωνος πολιτείας β' (p. 374 e).

25 Ἡμέτερον δ' ἂν εἴη ἔργον, ὥς ἔοικεν, εἴπερ οἱοί τε ἔσμεν ἐκλέξασθαι τίνες τε καὶ ποῖαι φύσεις ἐπιτήδεια εἰς πόλεως φυλακὴν. Ἡμέτερον μέντοι. Μὰ Δί', ἣν δ' ἐγώ, οὐκ ἄρα φαῦλον πρᾶγμα ἡράμεθα, ὅμως δὲ οὐκ ἀποδειλιατέον εἰς ὅσον δὴ δύναμις παρήκει. Οὐ 30 γὰρ οὖν, ἔφη. Οἶει οὖν τι, ἣν δ' ἐγώ, διαφέρειν τὴν

φύσιν γενναίου σκύλακος εἰς φυλακὴν νεανίσκου εὐ-
γενοῦς; Τὸ ποῖον λέγεις; Οἶον ὅξύν τέ που δεῖ αὐ-
τοῖν ἐκάτερον εἶναι πρὸς αἰσθησιν καὶ ἐλαφρόν πρὸς
τὸ αἰσθανόμενον διωκάθειν, καὶ ἰσχυρόν αὖ ἐὰν δέῃ
ἐλόντα διαμάχεσθαι. *lib. 1. c. 1. p. 1.* Δεῖ γὰρ οὖν, ἔφη, πάντων τού- 5
των. Καὶ μὴν ἀνδρεῖόν γε, εἶπερ εὖ μαχεῖται. Πῶς
δ' οὖν; Ἀνδρεῖος δ' εἶναι ἄρ' ἂν ἐθέλοι ὁ μὴ θυμοει-
δής, εἴτε ἵππος εἴτε κύων εἴτε ἄλλο ὅτιοῦν ζῶον; ἢ
οὐκ ἐννενόηκας, ὥς ἄμαχόν τε καὶ ἀνίκητον θυμός,
οὗ παρόντος ψυχὴ πᾶσα πρὸς πάντα ἄφοβός τε καὶ 10
ἀήττητος; Ἐννενόηκα. Τὰ μὲν τοίνυν τοῦ σώματος
οἶον δεῖ τὸν φύλακα εἶναι τῆς πόλεως δηλα; Ναί.
Καὶ μὴν καὶ τὰ τῆς ψυχῆς, ὅτι γε θυμοειδῆ; Καὶ
τοῦτο. Πῶς οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Γλαύκων, οὐκ ἄγριοι
ἀλλήλοισ τε ἔσονται καὶ τοῖς ἀλλοτρίοις πολίταις, ὅν- 15
τες τοιοῦτοι τὰς φύσεις; Μὰ Δί', ἢ δ' ὅς, οὐ φραδίως.
Ἀλλὰ μέντοι δεῖ γε πρὸς μὲν τοὺς οἰκείους πράους
αὐτοὺς εἶναι, πρὸς δὲ τοὺς πολεμίους χαλεπούς· εἰ
δὲ μή, οὐ μενοῦσιν ἄλλους σφᾶς διολέσαι, ἀλλ' αὐτοὶ
φθιήσονται αὐτὸ δράσαντες. Ἀληθῆ, ἔφη. Τί οὖν, ἦν 20
δ' ἐγώ, ποιήσομεν; πόθεν πρᾶόν τε ἅμα καὶ μεγαλό-
θυμον ἦθος εὐρήσομεν; ἐναντία γάρ που θυμοειδεῖ
πραεῖα φύσις. Φαίνεται. Ἀλλὰ μέντοι τούτων γε
ὁποτέρου ἂν στέρηται, φύλαξ ἀγαθὸς οὐ μὴ γένηται.
ταῦτα δὲ ἀδυνάτοις ἔοικεν· καὶ οὕτω δὴ ξυμβαίνει 25
ἀγαθὸν φύλακα ἀδύνατον γενέσθαι. Κινδυνεύει,
ἔφη. Καὶ ἐγὼ ἀπορήσας τε καὶ ἐπισκεψάμενος τὰ
ἐμπροσθεν, εἶπον, Δικαίως, ἦν δ' ἐγώ, ὦ φίλε, ἀπο-
ροῦμεν· ἥς γὰρ προουθέμεθα εἰκόνοσ ἀπελείφθημεν.
Πῶς λέγεις; ἔφη. Οὐκ ἐννενοήσαμεν ὅτι ἄρα τοιαῦταί 30
εἰσι φύσεις οἷας ἡμεῖς οὐκ ᾤθημεν, ἔχουσιν τάναν-
τία ταῦτα; Ποῦ δὴ; Ἴδοι μὲν ἂν τις καὶ ἐν ἄλλοις

πολλοῖς ζώοις, οὐ μέντ' ἂν ἥκιστα (ἐν τῷ) ἡμεῖς παρε-
 βάλλομεν τῷ φύλακι. Οἶσθα γάρ που τῶν γενναίων
 κυνῶν ὅτι τοῦτο αὐτῶν φύσει τὸ ἥθος· πρὸς μὲν τοὺς
 συνήθεις τε καὶ γνωρίζουσας ὡς οἶόν τε πραοτάτους
 5 εἶναι, πρὸς δὲ τοὺς ἀγνώτας τάναντία. Οἶδα μέντοι,
 ἔφη. Τοῦτο μὲν ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, δυνατόν· καὶ οὐ
 παρὰ φύσιν ζητοῦμεν τοιοῦτον εἶναι τὸν φύλακα.
 Οὐχ ἔοικεν. Ἄρ' οὖν σοι δοκεῖ ἐτι τοῦδε προσδεῖσθαι
 ὁ φυλακτικὸς ἐσόμενος, πρὸς τῷ θυμοειδεῖ ἐτι προσ-
 10 γενέσθαι φιλόσοφος τὴν φύσιν; Πῶς δὴ; ἔφη, οὐ γὰρ
 ἐννοῶ. Καὶ τοῦτο, ἦν δ' ἐγώ, ἐν τοῖς κυσὶ κατόψει, ὃ
 καὶ ἄξιον θαυμάσαι τοῦ θηρίου. Τὸ ποῖον; Ὅτι ὄν
 μὲν ἂν ἰδῇ ἀγνώτα, μισεῖ καὶ χαλεπαίνει, οὐδὲν κακὸν
 πεπονθώς· ὄν δ' ἂν γνώριμον, ἀσπάζεται, καὶ μηδὲν
 15 πώποτε ὑπ' αὐτοῦ πεπόνθη ἀγαθόν· ἢ οὐπω τοῦτο
 ἐθαύμασας; Οὐ πάνυ, ἔφη, μέχρι τούτου προσέσχον
 τὸν νοῦν· ὅτι δὲ που δρᾷ ταῦτα, δῆλον.

150 Ἐν ταυτῷ (p. 376 c).

Φιλόσοφος δὴ καὶ θυμοειδὴς καὶ ἰσχυρὸς καὶ τα-
 20 χὺς ἡμῖν τὴν φύσιν ἔσται ὁ μέλλων καλὸς καὶ ἀγα-
 θὸς φύλαξ ἔσεσθαι πόλεως; Παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη.

151 Πλάτωνος πολιτείας τρίτης (p. 395 b).

Εἰ ἄρα τὸν πρῶτον λόγον διασώσωμεν, τοὺς φύ-
 λακας ἡμῖν τῶν ἄλλων πασῶν δημιουργιῶν ἀφειμέ-
 25 νους δεῖν εἶναι δημιουργοὺς ἐλευθερίας τῆς πόλεως
 πάνυ ἀκριβεῖς καὶ μηδὲν ἄλλο ἐπιτηδεύειν ὅ τι μὴ
 εἰς τοῦτο φέρει· οὐδὲν δὲ δὴ δέοι ἂν αὐτοὺς ἄλλο
 πράττειν οὐδὲ μιμεῖσθαι, εἰ δὲ μιμῶνται, μιμεῖσθαι
 τὰ τούτοις προσήκοντα εὐθὺς ἐκ παιδῶν, ἀνδρείους,
 30 σώφρονας, ὁσίους, ἐλευθέρους, καὶ τὰ τοιαῦτα πάντα·
 τὰ δὲ ἀνελεύθερα μήτε ποιεῖν μήτε δεινοὺς εἶναι μι-

μήσασθαι μηδ' ἄλλο μηδὲν τῶν αἰσχυρῶν, ἵνα μὴ ἐκ τῆς μιμήσεως τοῦ εἶναι ἀπολαύσωσιν. ἢ οὐκ ἤσθησαι, ὅτι αἱ μιμήσεις, ἐὰν ἐκ νέων πόρρῳ διατελέσωσιν, εἰς ἥθη τε καὶ φύσιν καθίστανται, καὶ κατὰ σῶμα καὶ φωνὰς καὶ κατὰ τὴν διανοίαν. Καὶ μάλα, ἢ δ' ὅς. ⁵

152 Ἐν ταυτῷ (p. 412 b).

Τὸ δὴ μετὰ τοῦτο τί ἂν ἡμῖν διαιρετέον εἴη; ἄρ' οὐκ αὐτῶν τούτων οἷ τινες ἄρξουσίν τε καὶ ἄρξονται; Τί μὴν; Οὐκ οὖν ὅτι μὲν πρεσβυτέρους τοὺς ἄρχοντας δεῖ εἶναι, νεωτέρους δὲ τοὺς ἀρχομένους; Ἀῖ. ¹⁰ Καὶ ὅτι γε τοὺς ἀρίστους αὐτῶν τούτων; Καὶ τοῦτο. Οἱ δὲ γεωργῶν ἄριστοι ἄρ' οὐ γεωργικώτατοι γίνονται; Ναί. Ἐπειδὴ φυλάκων αὐτοὺς ἀρίστους δεῖ εἶναι, ἄρ' οὐ φυλακικωτέρους πόλεως; Ναί. Οὐκ οὖν φρονίμους τε εἰς τοῦτο δεῖ ὑπάρχειν καὶ δυνατοὺς καὶ ¹⁵ ἐτι κηδεμόνας τῆς πόλεως; Ἔστι ταῦτα. Κήδοιτο δ' ἂν τις μάλιστα τούτου ὃ τυγχάνει φιλῶν; Ἀνάγκη. Καὶ μὴν τοῦτό γ' ἂν μάλιστα φιλοῖ, ᾧ ξυμφέρειν ἡγοῖτο ταῦτα καὶ ἑαυτῷ, καὶ ὅτι μάλιστα ἐκείνου μὲν εὖ πράττοντος οἶοιτο ξυμβαίνειν καὶ ἑαυτῷ εὖ πράττειν, ²⁰ μὴ δὲ τουναντίον; Οὕτως, ἔφη. Λεκτέον ἄρα ἐκ τῶν ἄλλων φυλάκων τοιούτους ἄνδρας, οἳ ἂν σκοποῦσιν ἡμῖν φαίνωνται παρὰ πάντα τὸν βίον, ὃ μὲν ἂν τῇ πόλει ἡγήσωνται ξυμφέρειν, πάσῃ προθυμίᾳ ποιεῖν, ὃ δ' ἂν μὴ, μηδενὶ τρόπῳ πράξαι ἂν ἐθέλειν. Ἐπιτή- ²⁵ δειοι γάρ, ἔφη. Δοκεῖ δὴ μοι τηρητέον αὐτοὺς εἶναι ἐν ἀπάσαις ταῖς ἡλικίαις, εἰ φυλακικοὶ εἰσι τούτου τοῦ δόγματος καὶ μήτε γοητευόμενοι μήτε βιαζόμενοι οἳ ἐκβάλλοιεν ἐπιλανθανόμενοι δόξαν τὴν τοῦ ποιεῖν δεῖν ἢ τῇ πόλει βέλτιστα. Τίνα, ἔφη, λέγεις τὴν ἐκ- ³⁰ βολήν; Ἐγὼ σοί, ἔφη, ἐρῶ. Φαίνεται μοι δόξα ἐξιέ-

ναι ἐκ διανοίας ἢ ἐκουσίως ἢ ἀκουσίως· ἐκουσίως μὲν
 ἢ ψευδῆς τοῦ μεταμανθάνοντος, ἀκουσίως δὲ πᾶσα ἢ
 ἀληθής. Τὸ μὲν τῆς ἐκουσίου, ἔφη, μανθάνω, τὸ δὲ τῆς
 ἀκουσίου δέομαι μαθεῖν. Τί δέ; οὐ καὶ σὺ ἡγῇ, ἔφη
 5 ἐγώ, τῶν μὲν ἀγαθῶν ἀκουσίως στέρεσθαι τοὺς ἀν-
 θρώπους, τῶν δὲ κακῶν ἐκουσίως; ἢ οὐ τὸ μὲν ἐψεῦ-
 σθαι τῆς ἀληθείας κακόν, τὸ δὲ ἀληθεύειν ἀγαθόν;
 ἢ οὐ τὸ τὰ ὄντα δοξάζειν ἀληθεύειν δοκεῖ σοι εἶναι;
 Ἀλλ', ἢ δ' ὅς, ὁρθῶς λέγεις, καὶ μοι δοκοῦσιν ἀκον-
 10 τες ἀληθοῦς δόξης στερίσκεσθαι. Οὐκ οὖν κλαπέντες
 ἢ γοητευθέντες ἢ βιασθέντες τοῦτο πάσχουσιν; Οὐ-
 δὲ νῦν, ἔφη, μανθάνω. Τραγικῶς ἄρα, ἦν δ' ἐγώ,
 κινδυνεύω λέγειν· κλαπέντας γὰρ τοὺς μεταπει-
 σθέντας λέγω καὶ τοὺς ἐπιλανθανομένους, ὅτι τῶν
 15 μὲν χρόνος, τῶν δὲ λόγος ἐξαιρούμενος λανθάνει.
 νῦν γὰρ που μανθάνεις; Ναί. Τοὺς τοίνυν βιασθέν-
 τας λέγω οὓς ἂν ὀδύνη τις ἢ ἀλγηδὼν μεταδοξάσαι
 ποιήσῃ. Καὶ τοῦτο, ἔφη, ἔμαθον, καὶ ὁρθῶς λέγεις.
 Τοὺς μὲν γοητευθέντας, ὥς ἐγώ μαι, καὶ σὺ φαίης
 20 εἶναι οἱ ἂν μεταδοξάσωσιν ἢ ὑπ' ἡδονῆς κηληθέντες
 ἢ ὑπὸ φόβου τι δείσαντες. Ἔοικε γάρ, ἢ δ' ὅς, γοη-
 τεύειν πάντα ὅσα ἀπατᾷ. Ὁ τοίνυν ἄρτι ἔλεγον, ζη-
 τητέον τίνες ἄριστοι φύλακες τοῦ παρ' αὐτοῖς δόγ-
 ματος, (τοῦ ὥς ποιητέον. ὃ δ' ἂν τῇ πόλει αἰεὶ δοκῶσι
 25 βέλτιστον εἶναι αὐτοῖς ποιεῖν) τηρητέον δὴ εὐθύς ἐκ
 παίδων προθεμένοις ἔργα ἐν οἷς ἂν τις τὸ τοιοῦτον
 μάλιστα ἐπιλανθάνοιτο καὶ ἐξαπατῶτο· καὶ τὸν μὲν
 μνήμονα καὶ δυσεξαπάτητον ἐγκριτέον, τὸν δὲ μὴ
 ἀποκριτέον. ἢ γάρ; Ναί. Καὶ πόνων γε αὖ καὶ ἀλ-
 30 γηδόνων ἀγῶνας αὐτοῖς θετέον, ἐν οἷς ταυτὰ ταῦτα
 τηρητέον. Ὅρθῶς, ἔφη. Οὐκ οὖν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ
 τρίτου εἰδους τοῦ τῆς γοητείας ἄμιλλαν ποιητέον, καὶ

θεατέον, ὥσπερ τοὺς πώλους ἐπὶ τοὺς ψόφους τε καὶ
 θοορύβους ἄγοντες σκοποῦσιν εἰ φοβεροί, οὕτως νέους
 ὄντας εἰς δείματα κομιστέον καὶ εἰς ἡδονὰς αὐτὰ μετα-
 βλητέον, βασανίζοντας πολὺ μᾶλλον ἢ χρυσὸν ἐν πυ-
 ρί, εἰ δυσγοήτευσιν καὶ εὐσχήμων ἐν ᾧ πασι φαίνεται, 5
 φύλαξ αὐτοῦ ὢν ἀγαθὸς καὶ τῆς μουσικῆς ἥς ἐμάν-
 θανεν, εὐρυθυμὸν τε καὶ εὐάρμοστον ἑαυτὸν ἐν πᾶσι
 τούτοις παρασχών· οἷος δὲ ἂν (ὦν) καὶ ἑαυτῷ καὶ πό-
 λει χρησιμώτατος εἴη· καὶ τὸν αἰεὶ ἐν τε παισὶ καὶ
 νεανίσκοις καὶ ἀνδράσι βασανιζόμενον καὶ ἀκήρατον 10
 ἐκβαίνοντα καταστατέον ἄρχοντα τῆς πόλεως καὶ φύ-
 λακα, καὶ τιμὰς δοτέον καὶ ζῶντι καὶ τετελευτηκότι,
 τάφων τε καὶ τῶν ἄλλων μνημείων μέγιστα γέρα λαγ-
 χάνοντα· τὸν δὲ μὴ τοιοῦτον ἀποκριτέον. τοιαύτη τις,
 ἣν δ' ἐγὼ, ὧς Γλαύκων, δοκεῖ μοι ἢ ἐκλογὴ εἶναι καὶ 15
 κατάστασις τῶν ἀρχόντων τε καὶ φυλάκων, ὥς ἐν τύ-
 ποις, μὴ δι' ἀκριβείας εἰρησθαι. Καὶ ἐμοί, ἣ δ' ὅς,
 οὕτω πη φαίνεται. Ἄρ' οὖν ὥς ἀληθῶς ὀρθότατον
 καλεῖν τούτους μὲν φύλακας παντελεῖς τῶν τε ἔξωθεν
 πολεμίων τῶν τε ἔντος φίλων, ὅπως μὴ βουλήσονται, 20
 οἳ δὲ μὴ δυνήσονται κακουργεῖν· τοὺς δὲ νέους, οὓς
 δὴ νῦν φύλακας ἐκαλοῦμεν, ἐπικούρους τε καὶ βοη-
 θοὺς τοῖς τῶν ἀρχόντων δόγμασιν.

153 Ἐν ταυτῷ (p. 416 b).

Ὁ μέντοι ἄρτι ἐλέγομεν, ἄξιον, ὅτι δεῖ αὐτοὺς 25
 τῆς ὀρθῆς τυχεῖν παιδείας, ἣ τις ποτ' ἐστίν, εἰ μέλ-
 λουσι τὸ μέγιστον ἔξειν πρὸς τῷ ἡμεροὶ εἶναι αὐτοῖς
 τε καὶ τοῖς φυλαττομένοις ὑπ' αὐτῶν. Καὶ ὀρθῶς γε,
 ἣ δ' ὅς. Πρὸς τοίνυν τῇ παιδείᾳ ταύτῃ φαίη ἂν τις
 νοῦν ἔχων δεῖν καὶ τὰς οἰκήσεις καὶ τὴν ἄλλην οὐσίαν 30
 τοιαύτην αὐτοῖς παρεσκευάσθαι, ἣ τις μήτε τοὺς φύ-

Digitized by Google

154 Πλάτωνος πολιτείας δ' (p. 421 a c).

Νευρορράφοι γὰρ φαῦλοι γενόμενοι καὶ διαφθα-
 ρέντες καὶ προσποιησάμενοι εἶναι μὴ ὄντες πόλει
 οὐδὲν δεινόν· φύλακες δὲ νόμων τε καὶ πόλεως μὴ
 ὄντες, ἀλλὰ δοκοῦντες, ὅρᾳς δὴ ὅτι πᾶσαν ἄρδην πό- 5
 λιν ἀπολλύασι. — Τοὺς ἄλλους αὖ δημιουργοὺς σκό-
 πει εἰ τάδε διαφθείρει, ὥστε καὶ κακοὺς γίνεσθαι.
 Τὰ ποῖα δὴ ταῦτα; Πλοῦτος, ἦν δ' ἐγώ, καὶ πενία.
 Πῶς δὴ; Ὡδε· πλούτησας χυτρεὺς δοκεῖ σοι ἐτι θε-
 λήσειν ἐπιμελεῖσθαι τῆς τέχνης; Οὐδαμῶς, ἔφη. Ἀρ- 10
 γὸς δὲ καὶ ἀμελὴς γενήσεται μᾶλλον αὐτὸς αὐτοῦ;
 Πολύ γε. Οὐκ οὖν κακίων χυτρεὺς γίνεται; Καὶ
 τοῦτο, ἔφη, πολὺ. Καὶ μὴν καὶ ὄργανά γε μὴ ἔχων
 παρέχεσθαι ὑπὸ πενίας ἢ τι ἄλλο τῶν εἰς τὴν τέχνην,
 τά τε ἔργα πονηρότερα ἐργάσεται καὶ τοὺς υἱεῖς ἢ 15
 ἄλλους οὓς ἂν διδάσκη χεῖρους δημιουργοὺς διδάξε-
 ται; Πῶς δ' οὐ; Ὑπ' ἀμφοτέρων δὴ, πενίας τε καὶ
 πλούτου, χεῖρω μὲν τὰ τῶν τεχνῶν ἔργα, χεῖρους δὲ
 αὐτοί. Φαίνονται. Ἔτερα δὴ, ὥς ἔοικε, τοῖς φύλαξιν
 εὐρήκαμεν, ἃ παντὶ τρόπῳ φυλακτέον ὅπως μὴ ποτε 20
 αὐτοὺς λήσῃ εἰς τὴν πόλιν παραδύντα. Τὰ ποῖα ταῦ-
 τα; Πλοῦτος, ἦν δ' ἐγώ, καὶ πενία, ὥς τοῦ μὲν τρο-
 φήν τε καὶ ἀργίαν καὶ νεωτερισμὸν ἐμποιοῦντος, τοῦ
 δὲ ἀνελευθερίαν καὶ κακουργίαν πρὸς τῷ νεωτερι-
 σμῷ. Πάνν μὲν οὖν, ἔφη. 25

155 Ἐν ταυτῷ (p. 423 d).

Οὗτοι, ἦν δ' ἐγώ, ὧ ἀγαθὲ Ἀδείμαντε, ὥς δόξειεν
 ἂν τις, ταῦτα πολλὰ καὶ μεγάλα αὐτοῖς προστάττομεν,
 ἀλλὰ πάντα φαῦλα, ἐὰν τὸ λεγόμενον ἐν μέγα φυλάτ-
 τωσι, μᾶλλον δὲ ἀντὶ μεγάλου ἱκανόν. Τί τοῦτο; 30
 ἔφη. Τὴν παιδείαν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ τροφήν· ἐὰν γὰρ

εὖ παιδευόμενοι μέτριοι ἄνδρες γίνωνται, πάντα
 ταῦτα ῥαδίως διόψονται, καὶ ἄλλα γε ὅσα νῦν ἡμεῖς
 παραλείπομεν, τὴν τε τῶν γυναικῶν κτῆσιν καὶ γά-
 μων καὶ παιδοποιίας· ὅτι δεῖ ταῦτα, κατὰ τὴν παροι-
 5 μίαν, πάντα ὅτι μάλιστα κοινὰ τὰ τῶν φίλων ποιεί-
 σθαι. Ὁρθότατα γάρ, ἔφη, γίγνεται ἄν. Καὶ μὴν,
 εἶπον, πολιτεία, ἐάν περ ἅπαξ ὁρμήσῃ εὖ, ἔρχεται
 ὥσπερ κύκλος αὐξανομένη· τροφή γὰρ καὶ παιδευσις
 χρηστὴ σωζομένη φύσεις ἀγαθὰς ἐμποιεῖ, καὶ αὖ φύ-
 10 σεις χρησταὶ τοιαύτης παιδείας ἀντιλαμβάνόμεναι
 ἔτι βελτίους τῶν προτέρων φύονται εἰς τε τᾶλλα καὶ
 εἰς τὸ γεννᾶν, ὥσπερ καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις ζώοις. Εἰκός
 γ', ἔφη. Ὡς τοίνυν διὰ βραχέων εἰπεῖν, τούτου ἀνθ-
 εκτέον τοῖς ἐπιμεληταῖς τῆς πόλεως, ὅπως ἂν αὐτοὺς
 15 μὴ λάθῃ διαφθαρέν, ἀλλὰ παρὰ πάντα αὐτὸ φυλάτ-
 τωσι, τὸ μὴ νεωτερίζειν περὶ γυμναστικὴν τε καὶ μου-
 σικὴν παρὰ τὴν τάξιν, ἀλλ' ὥς οἷόν τε μάλιστα φυ-
 λάττειν, φοβουμένους ὅταν τις λέγῃ ὥς

τὴν ἀοιδὴν μᾶλλον ἐπιφρονέουσ' ἄνθρωποι,

20 ἢ τις ἀειδόντεσσι νεωτάτῃ ἀμφιπέληται.

μὴ πολλάκις τὸν ποιητὴν τις οἴηται λέγειν, οὐκ ἄσμα-
 τα νέα, ἀλλὰ τρόπον ᾧδῆς νέον, καὶ τοῦτ' ἐπαινῇ· δεῖ
 δὲ οὔτ' ἐπαινεῖν τὸ τοιοῦτον οὔτε ὑπολαμβάνειν· εἰ-
 25 δος γὰρ καινὸν μουσικῆς μεταβάλλειν εὐλαβητέον ὥς
 ἐν ὅλῳ κινδυνεύοντα· οὐδαμοῦ γὰρ κινοῦνται μουσι-
 κῆς τρόποι ἄνευ πολιτικῶν νόμων τῶν μεγίστων ὥς
 φησὶ τε Δάμων καὶ γὰρ πείθομαι. Καὶ ἐμὲ τοίνυν,
 ἔφη ὁ Ἀδείμαντος, θῆς τῶν πεπεισμένων. Τὸ δὲ φυ-
 λακτῆριον, ἦν δ' ἐγώ, ὥς ἔοικεν, ἐνταῦθά που οἴκο-
 30 δομητέον τοῖς φύλαξιν ἐν μουσικῇ. Ἡ γοῦν παρανο-
 μία, ἔφη, ῥαδίως αὕτη λανθάνει παραδυομένη. Naί,
 ἔφην, ὥς ἐν παιδιᾷ γε μέρει καὶ ὥς κακὸν οὐδὲν

ἐργαζομένη. Οὐδὲ γὰρ ἐργάζεται, ἔφη, ἄλλο γε ἢ κατὰ σμικρὸν εἰσοικησαμένη ἡρέμα ὑπορρεῖ πρὸς τὰ ἥθη τε καὶ τὰ ἐπιτηδεύματα· ἐκ δὲ τούτων εἰς τὰ πρὸς ἀλλήλους ξυμβόλαια μείζων ἐκβαίνει· ἐκ δὲ δὴ τῶν ξυμβολαίων ἐρχεται ἐπὶ τοὺς νόμους καὶ πολι- 5 τείας σὺν πολλῇ, ὃ Σώκρατες, ἀσελγεία, ἕως ἂν τελευτῶσα ἅπαντα ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ ἀνατρέψαι. Εἶεν, ἦν δ' ἐγώ, οὕτω τοῦτ' ἔχει. Δοκεῖ μοι, ἔφη. Οὐκ οὖν ὃ ἐξ ἀρχῆς ἐλέγομεν, τοῖς ἡμετέροις παισὶν ἐννομωτέρου εὐθύς παιδιᾶς μεθεκτέον, ὥς παρανόμου 10 γιγνομένης αὐτῆς καὶ παίδων τοιούτων ἐννόμους τε καὶ σπουδαίους ἐξ αὐτῶν ἀνδρας αὐξάνεσθαι ἀδύνατον ὄν. Πῶς δ' οὐχί; ἔφη.

ΠΕΡΙ ΝΟΜΩΝ ΚΑΙ ΕΘΩΝ. ΜΑ.

1 Εὐριπίδου.

15

Ἄρχεσθαι χρεῶν

κακούς ὑπ' ἐσθλῶν καὶ κλύειν τῶν κρεισσόνων.

2 Εὐριπίδου Δίκτυος.

Μὴ νεῖκος ὦ γεραιὲ κοιράνοις τίθου.

σέβειν δὲ τοὺς κρατοῦντας ἀρχαῖος νόμος.

20

3 Μενάνδρου Ἀδελφοῖς.

Οὐ παντελῶς δεῖ τοῖς πονηροῖς ἐπιτρέπειν, ἀλλ' ἀντιτάττεσθ'· εἰ δὲ μή γ', ἄνω κάτω ἡμῶν ὁ βίος λήσει μεταστραφεὶς ὅλος.

4 Εὐριπίδου Ἐρεχθεῖ.

25

Καὶ τοὺς πονηροὺς μὴ ποτ' αὖξαν' ἐν πόλει. κακοὶ γὰρ ἐμπλησθέντες ἢ νομίσματος, ἢ πόλεος ἐμπεσόντες εἰς ἀρχὴν τινα, σκιρτῶσιν ἀδόκητ' εὐτυχησάντων δόμων.

5 Μενάνδρου Ἀνδρογύνῳ.
Τὸ γὰρ σύνηθες οὐδαμοῦ παροπτέον.

6 Εὐριπίδου Ἰκετίδων (435).
Οὐκ ἔστιν οὐδὲν κρεῖσσον ἢ νόμοι πόλει
5 καλῶς τεθέντες· ὃ τε γὰρ ἀσθενέστερος
ὁ πλούσιός τε τὴν δίκην ἴσῃν ἔχει,
νικᾷ δ' ὁ μείων τὸν μέγαν δίκαι' ἔχων.

7 Σοφοκλῆς Αἶαντι (666).
Τοιγὰρ τὸ λοιπὸν εἰσόμεσθα μὲν θεοῖς
10 εἴκειν, μαθησόμεσθα δ' Ἀτρείδας σέβειν.
ἄρχοντές εἰσιν, ὥσθ' ὑπεικτέον· τί μή;
καὶ γὰρ τὰ δεινὰ καὶ τὰ καρτερώτατα
τιμαῖς ὑπέικει· τοῦτο μὲν νιφοστιβεῖς
χειμῶνες ἐκχωροῦσιν εὐκάρπῳ θέρει·
15 ἐξίσταται δὲ νυκτὸς αἰανῆς κύκλος
τῇ λευκοπῶλῳ φέγγος ἡμέρᾳ φλέγειν·
δεινῶν τ' ἄῃμα πνευμάτων ἐκοίμισε
στένοντα πόντον, ἐν δ' ὁ παγκρατὴς ὕπνος
λύει πεδήσας, οὐδ' αἰὲ λαβὼν ἔχει.

20 8 Μενάνδρου.
Καλὸν οἱ νόμοι σφόδρ' εἰσίν· ὁ δ' ὁρῶν τοὺς νό-
μους
λίαν ἀκριβῶς, συκοφάντης φαίνεται.

9 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Τιμαίου (p. 17 c).
25 Χθές που τῶν ὑπ' ἐμοῦ ρηθέντων λόγων περὶ
πολιτείας ἦν τὸ κεφάλαιον, οἷα τε καὶ ἐξ οἷων ἀνδρῶν
ἀρίστη καταφαίνεται ἂν μοι γενέσθαι. Καὶ μάλα γε
ἡμῖν, ὦ Σώκратες, ρηθεῖσα κατὰ νοῦν ἅπασιν. Ἄρ'
οὐν οὐ τὸ τῶν γεωργῶν, ὅσαι τε ἄλλαι τέχναι, πρῶ-
30 τον ἐν αὐτῇ χωρὶς διειλούμεθα ἀπὸ τοῦ γένους τοῦ



τῶν προπολεμησόντων; Ναί. Καὶ κατὰ φύσιν δὴ δόντες
 τὸ καθ' αὐτὸν ἑκάστῳ πρόσφορον, ἐν μόνον ἐπιτή-
 δευμα, μίαν ἑκάστῳ τέχνην, τούτους οὓς πρὸ πάντων
 δοεὶ πολεμεῖν, εἵπομεν, ὥς ἄρα αὐτοὺς δέοι φύλακας
 εἶναι μόνον τῆς πόλεως, εἴτε τις ἐξωθεν ἢ καὶ τῶν
 ἐνδοθεν ἴοι κακουργήσων, δικάζοντας μὲν πρῶως τοῖς
 ἀρχομένοις ὑπ' αὐτῶν καὶ φύσει φίλοις οὖσι, χαλε-
 ποὺς δ' ἐν ταῖς μάχαις τοῖς ἐντυγχάνουσι τῶν ἐχθρῶν
 γιγνομένους. Παντάπασι μὲν οὖν. Φύσιν γὰρ οἰμαί
 τινα τῶν φυλάκων τῆς ψυχῆς ἐλέγομεν ἅμα μὲν θυ-
 μοειδῇ ἅμα δὲ φιλόσοφον δεῖν εἶναι διαφερόντως,
 ἵνα πρὸς ἑκατέρους δύναιντο ὀρθῶς πρᾶοι καὶ χαλε-
 ποὶ γίγνεσθαι. Ναί. Τί δὲ τροφή; Ἄρ' οὐ γυμναστι-
 κῇ καὶ μουσικῇ μαθήμασί τε, ὅσα προσήκει, τοῦτοις
 ἐν ἅπασι τεθράφθαι; Πάνυ μὲν οὖν. Τοὺς δέ γε οὐ-
 τω τραφέντας, ἐλέχθη πού, μήτε χρυσὸν μήτε ἄργυ-
 ρον μήτε μηδὲν ἄλλο ποτὲ κτῆμα ἑαυτῶν ἰδίου νομί-
 ξειν δεῖν, ἀλλ' ὥς ἐπικούρους μισθὸν λαμβάνοντας
 τῆς φυλακῆς παρὰ τῶν σωζομένων ὑπ' αὐτῶν, ὅσος
 σῶφροσι μέτριος, ἀναλίσκειν τε δὴ κοινῇ καὶ ξυνδια-
 τωμένους μετ' ἀλλήλων ζῆν, ἐπιμέλειαν ἔχοντας ἀρε-
 τῆς διὰ παντός, τῶν ἄλλων ἐπιτηδευμάτων ἄγοντας
 σχολήν. Ἐλέχθη καὶ ταῦτα ταύτῃ. Καὶ μὲν δὴ καὶ
 περὶ γυναικῶν ἐπεμνήσθημεν, ὥς τὰς φύσεις τοῖς ἀν-
 δράσι παραπλησίας εἶη ξυναρμοστέον καὶ τὰ ἐπιτη-
 δεύματα πάντα κοινὰ κατὰ τε πόλεμον καὶ κατὰ τὴν
 ἄλλην δίαίταν δοτέον πάσαις. Ταύτῃ καὶ ταῦτα ἐλέ-
 γετο. Τί δὲ δὴ τὸ περὶ τῆς παιδοποιίας; ἢ τοῦτο μὲν
 διὰ τὴν ἀήθειαν τῶν λεχθέντων εὐμνημόνευτον, ὅτι
 κοινὰ τὰ τῶν γάμων καὶ τὰ τῶν παίδων πᾶσιν ἀπάν-
 των ἐτίθεμεν, μηχανωμένους ὅπως μηδεὶς ποτε τὸ
 γεγενημένον αὐτῷ ἰδίᾳ γνώσοιτο, νομιοῦσι δὲ πάντες

πάντας αὐτοὺς ὁμογενεῖς, ἀδελφὰς μὲν καὶ ἀδελφούς,
 ὅσοι περ ἂν τῆς πρεπούσης ἐντὸς ἡλικίας γίνωνται,
 τοὺς δὲ ἔμπροσθεν καὶ ἄνωθεν, γονέας τε καὶ γονέων
 προγόνους, τοὺς δὲ εἰς τὸ κάτωθεν, ἐκγόνους παῖδάς
 5 τε ἐκγόνων. Ναὶ καὶ ταῦτα εὐμνημόνευτα, ἣ λέγεις.
 Ὅπως δὲ δὴ κατὰ δύναμιν εὐθὺς γίγνοινθ' ὥς ἄρι-
 στοὶ τὰς φύσεις, ἅρ' οὐ μεμνήμεθα, ὥς τοὺς ἄρχοντας
 ἔφαμεν καὶ τὰς ἀρχούσας δεῖν εἰς τὴν τῶν γάμων σύν-
 ερξιν λάθρα μηχανᾶσθαι κλήροις τισίν, ὅπως οἱ κα-
 10 κοὶ χωρὶς οἱ τ' ἀγαθοὶ ταῖς ὁμοίαις ἐκάτεροι συλλή-
 ξονται, καὶ μή τις αὐτοῖς ἐχθρὰ διὰ ταῦτα γίγνηται,
 τύχην ἡγουμένοις αἰτίαν τῆς συλλήξεως. Μεμνήμεθα.
 Καὶ μὴν ὅτι γε τὰ μὲν τῶν ἀγαθῶν θρεπτέον ἔφαμεν
 εἶναι, τὰ δὲ τῶν κακῶν εἰς τὴν ἄλλην λάθρα διαδο-
 15 τέον πόλιν· ἐπανξομένων δέ, σκοποῦντας αἰεὶ τοὺς
 ἀξιόους πάλιν ἀνάγειν δεῖν, τοὺς δὲ παρὰ σφίσιν ἀνα-
 ξίους εἰς τὴν τῶν ἐπανιόντων χώραν μεταλλάττειν.
 Οὕτως. Ἄρα οὖν διεληλύθαμεν ἤδη, καθάπερ χθές,
 ὥς ἐν κεφαλαίοις πάλιν ἐπανελεθεῖν, ἣ ποθοῦμέν τι
 20 τῶν ῥηθέντων; Οὐδαμῶς.

10 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Μίνωος (p. 317 c).

Οὐκ οὖν καὶ ἐν τοῖς συγγράμμασι τοῖς περὶ τῶν
 δικαίων καὶ ἀδίκων καὶ ὅλως περὶ πόλεως διακοσμή-
 σεως καὶ περὶ τοῦ ὥς χρὴ πόλιν διοικεῖν, τὸ μὲν ὀρ-
 25 θθὸν νόμος ἐστὶ βασιλικός, τὸ δὲ μὴ ὀρθθὸν οὐ δοκεῖ
 νόμος εἶναι βασιλικὸς τοῖς μὴ εἰδόσιν· ἔστι γὰρ ἄνο-
 μον. Ναί. Ὁρθῶς ἄρα ὠμολογήσαμεν νόμον εἶναι
 τοῦ ὄντος εὖρεσιν. Φαίνεται. Ἔτι δὲ καὶ τότε ἐν αὐ-
 τῷ θεασώμεθα· τίς ἐπιστήμων διανεῖμαι ἐπὶ γῇ τὰ
 30 σπέρματα; Γεωργός. Οὗτος δὲ τὰ ἄξια σπέρματα
 ἐκάστη γῇ διανέμει; Ναί. Ὁ γεωργός ἄρα νομεὺς

ἀγαθὸς τούτων, καὶ οἱ τούτου νόμοι καὶ διανομαὶ ἐπὶ τὰ αὐτὰ ὀρθαί εἰσιν; *Ναί.*

11 *Τίς δὲ τὴν τῶν προβάτων ἀγέλην κράτιστος νέμειν, τί ὄνομα αὐτῷ; Ποιμὴν. Οἱ τοῦ ποιμένου ἄρα νόμοι ἄριστοι τοῖς προβάτοις; Ναί. Οἱ δὲ τοῦ βουκόλου τοῖς βουσί; Ναί. Οἱ δὲ τοῦ τίνος νόμοι ἄριστοι ταῖς ψυχαῖς τῶν ἀνθρώπων; οὐχ οἱ τοῦ βασιλέως; φάθι. Φημὶ δῆ. Plato Min. p. 318 a.*

12 *Στωϊκῶν.*

Τόν τε νόμον σπουδαῖον εἶναί φασι λόγον ὀρθόν ὄντα, προστακτικὸν μὲν τῶν ποιητέων, ἀπαγορευτικὸν δὲ τῶν οὐ ποιητέων. τοῦ δὲ νόμου ἀστέιου ὄντος καὶ ὁ νόμιμος ἀστέιος ἂν εἴη· νόμιμον μὲν γὰρ εἶναι ἀνδρα καὶ ἀκολουθητικὸν τῷ νόμῳ καὶ πρακτικὸν τῶν ὑπ' αὐτοῦ προσταττομένων· νομικὸν δὲ τὸν ἐξηγητικόν τοῦ νόμου· μηδένα δὲ τῶν φαύλων μήτε νόμιμον εἶναι μήτε νομικόν.

13 *Αἰσχίνου ἐκ τοῦ κατὰ Τιμάρχου (p. 55 R).*

Οὐδ' ὥς ᾤετο δεῖν ὁ νομοθέτης τὸν ρήτορα ἦκειν ἐπὶ τὸ βῆμα τῶν λόγων ἐπιμεληθέντα πρότερον, ἀλλὰ τοῦ βίου.

14 *Δημοκρίτου.*

Κρέσσον ἄρχεσθαι τοῖσι ἀνοήτοισι ἢ ἄρχειν.

15 *Τοῦ αὐτοῦ.*

Δίκη μὲν ἐστὶν ἔρδειν τὰ χρέοντα, ἀδικίη δὲ μὴ ἔρδειν τὰ χρέοντα, ἀλλὰ παρατρέπεσθαι.

16 *Κατὰ δὲ ζωίων ἐστὶν ὧν φόνου καὶ μὴ φόνου ὧδε ἔχει· τὰ ἀδικέοντα καὶ θέλοντα ἀδικεῖν ἀθώως*

ὁ κτείνων, καὶ πρὸς εὐεστοῦν τοῦτο ἔρδειν μᾶλλον ἢ μή.

17 Κτείνειν χρὴ τὰ πημαίνοντα παρὰ δίκην πάντα περὶ παντός· καὶ ταῦτα ὁ ποιέων ἐπαθμύνης καὶ δίκης
5 καὶ θάρσεος καὶ κτήσιος ἐν παντὶ κόσμῳ μείζω μοῖραν μετέξει.

18 Ὅκωσπερ περὶ κιναδέων τε καὶ ἔρπετέων γεγράφεται τῶν πολεμίων, οὕτω καὶ κατὰ ἀνθρώπων δοκέει μοι χρεὼν εἶναι ποιέειν· κατὰ νόμους τοὺς πατρίους
10 κτείνειν πολέμιον ἐν παντὶ κόσμῳ, ἐν ᾧ μὴ νόμος ἀπείργει· νόμος δὲ ἀπείργει, ἱερὰ ἐκάστοισι ἐπιχώρια καὶ σπονδαὶ καὶ ὅρκοι.

19 Κιξάλλην καὶ ληιστὴν πάντα κτείνων τις ἀθώιος ἂν εἴη, καὶ αὐτοχειρὴ καὶ κελεύων καὶ ψήφῳ.

15 20. 21 Ζαλεύκον προοίμιον νόμων.

Τοὺς κατοικοῦντας τὴν πόλιν καὶ τὴν χώραν πάντας πρῶτον πεπεῖσθαι χρὴ καὶ νομίζειν θεοὺς εἶναι, καὶ ἀναβλέποντας ἐς οὐρανὸν καὶ τὸν κόσμον καὶ τὴν ἐν αὐτοῖς διακόσμησιν καὶ τάξιν· οὐ γὰρ τύχης οὐδ' ἀνθρώπων εἶναι δημιουργήματα· σέβεσθαι δὲ τούτους καὶ τιμᾶν, ὥς αἰτίους ὄντας ἀπάντων ἡμῖν ἀγαθῶν τῶν κατὰ λόγον γιγνομένων. ἕκαστον οὖν ἔχειν καὶ παρασκευάζειν δεῖ τὴν αὐτοῦ ψυχὴν πάντων τῶν κακῶν καθαρὰν· ὥς οὐ τιμᾶται θεὸς ὑπ' ἀνθρώπου
20 φανύλου, οὐδὲ θεραπεύεται δαπάναις οὐδὲ τραγωδίαις τῶν ἀναλίσκομένων, καθάπερ μοχθηρὸς ἄνθρωπος, ἀλλ' ἄρετῇ καὶ προαιρέσει τῶν καλῶν ἔργων καὶ διακαίων. διὸ ἕκαστον δεῖ εἰς δύναμιν ἀγαθὸν εἶναι καὶ πράξει καὶ προαιρέσει τὸν μέλλοντα ἔσεσθαι θεοφιλῆ,
30 καὶ μὴ φοβεῖσθαι τὰς εἰς χρήματα ζημίας μᾶλλον τῶν

εἰς αἰσχύνην τεινόντων· καὶ πολίτην ἀμείνονα ὀνο-
 μάξειν τὸν τὴν οὐσίαν προϊέμενον μᾶλλον τοῦ καλοῦ
 καὶ δικαίου. ὅσοις δὲ μὴ ῥάδιον πρὸς ταῦτα τὴν ὁρ-
 μὴν πεπεῖσθαι, τὴν δὲ ψυχὴν ἔχουσιν εὐκίνητον πρὸς
 ἀδικίαν, ὥδ' ἡμῖν <http://www.kbd.gr/kyriota.htm> πᾶσι τοῖς τοιούτοις 5
 πολίταις καὶ πολίτισι καὶ ξυνοίκιοις, μεμνησθαι θεῶν
 ὡς ὄντων καὶ δίκας ἐπιπεμπόντων τοῖς ἀδίκοις· καὶ
 τίθεσθαι πρὸ ὁμμάτων τὸν καιρὸν τοῦτον, ἐν ᾧ γίνε-
 ται τὸ τέλος ἐκάστῳ τῆς ἀπαλλαγῆς τοῦ ζῆν· πᾶσι γὰρ
 ἐμπίπτει μεταμέλεια τοῖς μέλλουσι τελευτᾶν, μεμνη- 10
 μένοισι ὧν ἡδικήκασι, καὶ ὁρμὴ τοῦ βούλεσθαι πάντα
 πεπρᾶχθαι δικαίως αὐτοῖς. διὸ δεῖ ἕκαστον παρ'
 ἑκάστην πρᾶξιν αἰεὶ συνοικειοῦν τὸν καιρὸν τοῦτον
 ὡς δὴ παρόντα· οὕτω γὰρ ἂν μάλιστα τοῦ καλοῦ καὶ
 τοῦ δικαίου φροντιεῖν. ἐὰν δέ τῳ παραστῇ δαίμων 15
 κακὸς τρέπων πρὸς ἀδικίαν, διατρίβειν πρὸς ναοὺς
 καὶ βωμοὺς καὶ τεμένεσι, φεύγοντα τὴν ἀδικίαν ὡς
 δέσποιναν ἀσεβεστάτην καὶ χαλεπωτάτην, ἱκετεύ-
 οντα τοὺς θεοὺς συναποτρέπειν αὐτήν. ἰέναι δὲ
 καὶ πρὸς ἄνδρας δόξαν ἔχοντας ἐπ' ἀνδραγαθία, 20
 ἀκουςόμενον περὶ εὐδαιμόνος βίου καὶ κακῶν ἀν-
 δρῶν τιμωρίας, ἵνα ἀποτρέπηται τῶν ἀδίκων ἔργων
 δεισιδαιμονῶν δαίμονας ἀλάστορας. πάντας δὲ τι-
 μῶν τοῖς οἱ κατοικοῦντες τὴν πόλιν καὶ τοῖς ἄλλοις
 νομίμοις τοῖς πατρίοις τοὺς θεοὺς· πάτρια δὲ εἶναι 25
 τὰ κάλλιστα. πεπεῖσθαι δὲ τοῖς νόμοις ἅπαντας καὶ
 τοὺς ἄρχοντας αἰδεῖσθαι καὶ ἐξίστασθαι καὶ ποιεῖν τὸ
 παραγγελλόμενον· ὡς μετὰ θεοὺς καὶ δαίμονας καὶ
 ἥρωας γονεῖς τε καὶ νόμοι καὶ ἄρχοντες σύνεγγυς εἰσι
 ταῖς τιμαῖς παρ' ἀνθρώποις νοῦν ἔχουσι καὶ σωθησο- 30
 μένοισι. πόλιν δὲ φιλαιτέραν μηδεὶς ἄλλην ποιείσθω
 τῆς αὐτοῦ πατρίδος, ὡς θεῶν πατρῶων νεμεσώντων·

ἀρχὴ γὰρ προδοσίας φύεται τοῖς τοιαῦτα βουλομένοις.
 ἔτι δὲ χαλεπώτερον τῆς οἰκείας γῆς στερόμενον ζῆν
 ἐπ' ἀλλοτρίας· οὐδὲν γάρ ἐστιν οἰκειότερον πατρίδος.
 μηδὲ ἐχθρὸν ἀκατάλλακτον μηδὲις μηδένα νομιζέτω
 5 τῶν πολιτῶν, οἷς ἐφείκασιν οἱ νόμοι μετέχειν τῆς πο-
 λιτείας· ὥς ὁ τοιοῦτος οὔτε ἄρξαι δύναται ἂν οὔτε δι-
 κάσαι καλῶς, τὸν θυμὸν ἔχων κυριώτερον τοῦ λογι-
 σμοῦ. μηδεὶς δὲ λεγέτω κακῶς μήτε κοινῇ τὴν πόλιν
 μήτε ἰδίᾳ τὸν πολίτην· ἀλλ' οἱ τῶν νόμων φύλακες
 10 ἐπιμελείσθωσαν τῶν πλημμελούντων, πρῶτον μὲν
 νουθετοῦντες, ἐὰν δὲ μὴ πείθωνται, ζημιοῦντες. τῶν
 δὲ κειμένων νόμων ἐὰν τις δοκῇ μὴ καλῶς κείσθαι,
 μετατιθέναι ἐπὶ τὸ βέλτιον· μενόντων δέ, πάντας πει-
 θαρχεῖν· ὥς ὑπ' ἀνθρώπων μὲν ἡττᾶσθαι τοὺς κειμέ-
 15 νους νόμους οὐ καλὸν οὐδὲ συμφέρον, ὑπὸ δὲ νόμου
 βελτίονος ἡττώμενον κατακρατεῖσθαι καὶ καλὸν καὶ
 συμφέρον. τοὺς δὲ ταῦτα παραβαίνοντας χρὴ καὶ κο-
 λάζειν ὡς κατασκευάζοντας τῇ πόλει μεγίστων κακῶν
 ἀρχήν, ἀναρχίαν. ἄρχοντας δὲ μὴ εἶναι αὐθάδεις,
 20 μηδὲ πρὸς ἐπήρειαν κρίνειν, μηδὲ μεμνησθαι κρί-
 νοντας φιλίας ἢ ἐχθρας, ἀλλὰ τοῦ δικαίου· οὕτω γὰρ
 ἀποδώσουσι τὰς κρίσεις δικαιοτάτας καὶ τῆς ἀρχῆς
 ἔσονται ἄξιοι. τοὺς μὲν οὖν δούλους προσήκει διὰ
 φόβον πράττειν τι τῶν δικαίων, τοὺς δ' ἐλευθέρους
 25 δι' αἰδῶ καὶ τὸ καλόν· διὸ χρὴ καὶ τοὺς ἄρχοντας
 εἶναι τοιούτους, ἵν' ἔχωσιν οἱ ἀρχόμενοι τοὺς ἄξιους
 αἰσχύνῃς. ἐὰν δέ τις βούληται τῶν κειμένων νόμων
 κινεῖν ἢ ἄλλον εἰσφέρειν νόμον, εἰς βρόχον εἶρας
 τὸν τράχηλον λεγέτω τοῖς πολίταις περὶ αὐτοῦ· καὶ
 30 ἐὰν μὲν διαψηφισομένων δόξῃ λελύσθαι τὸν νόμον ἢ
 ὑπάρχειν τὸν εἰσφερόμενον, καὶ αὐτὸν ἀθῶον εἶναι·
 ἐὰν δὲ ὁ προϋπάρχων μᾶλλον δοκῇ καλῶς ἔχειν ἢ ὁ

εἰσφερόμενος ἢ ἄδικος, τεθνάναι τὸν κινοῦντα ἢ εἰσφέροντα νόμον, ἐπισπασθέντος τοῦ βρόχου.

22 Ἐκ τῶν Θεοφράστου περὶ συμβολαίων.

Οἱ μὲν οὖν ὑπὸ κτήρυκος κελεύουσι πωλεῖν καὶ προκηρύττειν ἐκ πλειόνων ἡμερῶν, οἱ δὲ παρ' ἀρχῇ 5
τινι, καθάπερ καὶ Πιττακὸς παρὰ βασιλεῦσι καὶ πρυ-
τάνει. ἔνιοι δὲ προγράφειν παρὰ τῇ ἀρχῇ πρὸ ἡμε-
ρῶν μὴ ἔλαττον ἢ ἐξήκοντα, καθάπερ Ἀθήνησι, καὶ
τὸν πριάμενον ἑκατοστὴν τιθέναι τῆς τιμῆς, ὅπως
διαμφισβητήσαί τε ἐξῇ καὶ διαμαρτύρασθαι τῷ βου- 10
λομένῳ, καὶ ὁ δικαίως ἐωνημένος φανερός ἢ τῷ
τέλει. παρὰ δὲ τισὶ προκηρύττειν κελεύουσι πρὸ τοῦ
κατακυρωθῆναι πένθ' ἡμέρας συνεχῶς, εἴ τις ἐνί-
σταται ἢ ἀντιποιεῖται τοῦ κτήματος ἢ τῆς οἰκίας·
ὥσαύτως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ὑποθέσεων, ὥσπερ καὶ ἐν 15
τοῖς Κυζικηνῶν. οἱ δὲ Θουριακοὶ τὰ μὲν τοιαῦτα
πάντα ἀφαιροῦσιν, οὐδ' ἐν ἀγορᾷ προστάττουσιν,
ὥσπερ τᾶλλα, διδόναι δὲ κελεύουσι κοινῇ τῶν γει-
τόνων τῶν ἐγγυτάτῳ τρισὶ νόμισμά τι βραχὺ μνήμης
ἔνεκα καὶ μαρτυρίας. ἀναγκαῖον δηλονότι τοῖς μὲν 20
τὰς ἀρχὰς ὑπευθύνους ποιεῖν, τοῖς δὲ τοὺς γείτονας,
εἰ μὴ λάβωσιν ἢ δις παρὰ τοῦ αὐτοῦ λάβωσιν ἢ
ἔχοντες μὴ λέγωσι τῶν ἐωνημένων. οὐ χρὴ δ' ἀγνο-
εῖν, ὅτι αἱ προγραφαὶ καὶ αἱ προκηρύξεις καὶ ὅλως
ὅσα πρὸς τὰς ἀμφισβητήσεις ἐστὶ πάντ' ἢ τὰ πλεῖ- 25
στα δι' ἑλλειψιν ἐτέρου νόμου τίθεται· παρ' οἷς γὰρ
ἀναγραφὴ τῶν κτημάτων ἐστὶ καὶ τῶν συμβολαίων,
ἐξ ἐκείνων ἐστὶ μαθεῖν εἰ ἐλεύθερα καὶ ἀνέπαφα καὶ
τὰ αὐτοῦ πωλεῖ δικαίως· εὐθύς γὰρ καὶ μετεγγρά-
φει ἢ ἀρχὴ τὸν ἐωνημένον. ἐπεὶ δὲ καὶ προστασίαι 30
τινὲς ὠνοῦνται καὶ πωλοῦσιν, ἀπαλλοτριοῦν ἐθέλον-

τες, ὁρθῶς ἔχει καὶ πρὸς ταῦτα νομοθετεῖν, ὅπερ
 καὶ ποιοῦσιν, ἅμα ταῦτά τε βουλόμενοι κωλύειν καὶ
 τὴν [ἀπάτην] ἐμφανῇ ποιεῖν, ὥσπερ ἐν τοῖς Αἰνίων.
 κελεύουσι γάρ, ἐὰν μὲν τις οἰκίαν πρίηται, θύειν
 5 ἐπὶ τοῦ Ἀπόλλωνος τοῦ ἐπικωμαίου, ἐὰν δὲ χωρίου
 ἐπὶ τῆς κώμης ἢ αὐτὸς οἰκεῖ, καὶ ὁμνύειν ἐναντίον
 τῆς ἀρχῆς ἐγγραφούσης καὶ κωμητῶν τριῶν, ἢ μὴν
 ὠνεῖσθαι δικαίως, μηδὲν συγκακουροῦντα μήτε
 τέχνη μήτε μηχανῇ μηδεμιᾶ· τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον
 10 καὶ τὸν πωλοῦντα πωλεῖν ἀδόλως· τὸν δὲ μὴ οἰ-
 κοῦντα ἐν ἄστει θύειν τὸν ὄρκον ἐπὶ τοῦ Διὸς τοῦ
 ἀγοραίου, τὴν δὲ θυσίαν τῶν ἐλαττόνων εἶναι θυλή-
 μασιν, ἄνευ δὲ τούτων μὴ ἐγγράφειν τὴν ἀρχήν·
 ἅμα καὶ ἐν τῷ ὄρκῳ προσορκίζειν αὐτήν, ἐὰν μὴ
 15 ὁμνύωσι, μηδὲ ἐγγράψειν τὴν ὠνήν. οὗτοι μὲν δὴ
 πρὸς ἀμφοτέρω, μᾶλλον δὲ πρὸς πάντα βούλονται
 πεφυλάχθαι, καθάπερ ἴσως καὶ δεῖ. κυρία δὲ ἡ ὠνή
 καὶ ἡ πρᾶσις εἰς μὲν κτήσιν, ὅταν ἡ τιμὴ δοθῇ,
 καὶ τὰς τῶν νόμων ποιήσωσιν, οἷον ἀναγραφὴν ἢ
 20 ὄρκον ἢ τοῖς γείτοσι τὸ γιννόμενον· εἰς δὲ τὴν παρὰ-
 δοσιν καὶ εἰς αὐτὸ τὸ πωλεῖν, ὅταν ἀρραβῶνα
 λάβῃ· σχεδὸν γὰρ οὕτως οἱ πολλοὶ νομοθετοῦσιν·
 ἀλλὰ τοῦτο προσδιοριστείον, ἐὰν μὴ παρὰ μεθύοντος,
 μηδ' ἐξ ὀργῆς, μηδὲ φιλονεικίας, μηδὲ παρανοοῦν-
 25 τος, ἀλλὰ φρονούοντος, καὶ τὸ ὅλον δικαίως, ὅπερ
 κακεῖ προσθετέον, ὅταν ἀφορίζῃ παρ' ὧν δεῖ ὠνεῖ-
 σθαι. ἔοικε γὰρ ἐκ καιροῦ τὰ τοιαῦτα καὶ πάθους
 γίνεσθαι· δεῖ δ' ἐκ προαιρέσεως· οὕτω γὰρ ἔσται
 τὸ δίκαιον. τάττουσι δὲ τινὲς καὶ τὸν ἀρραβῶνα
 30 πόσον δεῖ διδόναι, πρὸς τὸ πλῆθος τῆς τιμῆς μερί-
 ζοντες· ἄτοπον γὰρ ἐὰν δακτύλιον δῶ τῶν δέκα
 ταλάντων. ἐὰν δὲ λαβὼν ἀρραβῶνα μὴ δέχεται τὴν

τιμὴν ἢ δοῦς μὴ καταβάλλῃ ἐν τῷ ὠρισμένῳ χρόνῳ· δεῖ γὰρ ὠρίσθαι, καθάπερ ἐν τοῖς Θουρίων τὸν μὲν ἄρραβῶνα παραχορῆμα τὴν δὲ τιμὴν αὐθημερόν, οἱ δὲ καὶ πλείους ἡμέρας τίθενται τῆς τιμῆς, οἱ δ' ἀπλῶς ὅσας ἂν ὁμολογήσωσι· τὸ δ' ἐπιτίμιον ἑκατέ-
 ρω, πότερον τῷ μὲν στέρησις τοῦ ἄρραβῶνος; οὕτω γὰρ σχεδὸν οἱ τ' ἄλλοι κελεύουσι καὶ οἱ Θουριακοί· τῷ δὲ μὴ δεχομένῳ ἔκτισις ὅσου ἂν ἀποδῶται; καὶ γὰρ τοῦτο ἐν τοῖς Θουρίων, ἢ ἄνισος ζημία· πολλα-
 πλασία γὰρ ἢ τιμὴ τοῦ ἄρραβῶνος· ἔτι δὲ καὶ βλά-
 10 πτοιτ' ἂν ὁ ἀποδόμενος ἀφίς ἑκατέρους, ἐπειδὴ τις ἐφ' ἡμέραν μίαν ὀρίσειεν· οὕτω γὰρ μάλιστ' ἐνδέχεται παρ' ἐνίοις, δεδικάσθαι κελεύουσι τῷ μὴ δεχομένῳ τὴν τιμὴν. πότερον δὲ ἕως ἂν κομίσῃται κύριον εἶναι τοῦ κτήματος; οὕτω γὰρ οἱ πολλοὶ νομοθετοῦσιν· ἢ
 15 ὥσπερ Χαρώνδας καὶ Πλάτων; οὗτοι γὰρ παρα-
 χορῆμα κελεύουσι διδόναι καὶ λαμβάνειν, ἔαν δέ τις πιστεύσῃ, μὴ εἶναι δίκην, αὐτὸν γὰρ αἴτιον εἶναι τῆς ἀδικίας.

22^a Πλάτωνος ἐκ τῆς πρὸς τοὺς οἰκεί-
 20 οὺς Δίονος ἐπιστολῆς (355 a).

Δέξασθε, ὦ Συρακόσιοι, πάντων πρῶτον νό-
 μους, οἳ τινες ἔαν ὑμῖν φαίνωνται μὴ πρὸς χρημα-
 τισμὸν καὶ πλοῦτον τρέφοντες τὰς γνώμας ὑμῶν μετ' ἐπιθυμίας, ἀλλ' ὄντων τριῶν, ψυχῆς καὶ σώματος 25
 ἔτι δὲ χρημάτων, τὴν τῆς ψυχῆς ἀρετὴν ἐντιμοτάτην ποιοῦντες, δευτέραν δὲ τὴν τοῦ σώματος ὑπὸ τῇ τῆς
 ψυχῆς κειμένην· τρίτην δὲ καὶ ὑστάτην τὴν τῶν
 χρημάτων τιμὴν δουλεύουσιν τῷ σώματί τε καὶ τῇ
 30 ψυχῇ. καὶ ὁ μὲν ταῦτα ἀπεργαζόμενος θεσμός, νό-
 μος ἂν ὀρθῶς ὑμῖν εἴη κείμενος, ὄντως εὐδαίμονας

ἀποτελῶν τοὺς χρωμένους· ὁ δὲ τοὺς πλουσίους εὐ-
 δαίμονας ὀνομάζων λόγος, αὐτός τε ἄθλιος γυναι-
 κῶν καὶ παίδων ὧν λόγος ἄνους, τοὺς πειθομένους
 τε ἀπεργάζεται τοιούτους. ὅτι δ' ἀληθῆ ταῦτ' ἐγὼ
 5 παρακελεύομαι, www.kivotosi.com εἰάν γε ὑσσησθε τῶν νῦν λεγομένων
 περὶ νόμων, ἔργῳ γνώσεσθε· ἡ δὲ βάσανος ἀληθε-
 σιότης δοκεῖ γίνεσθαι τῶν πάντων πέρι.

23 Ξενοφῶντος ἐκ τῆς Κύρου παιδείας
 (I, 2, 1).

10 Φῦναι δὲ ὁ Κῦρος λέγεται καὶ ἄδεται ἔτι καὶ νῦν
 ὑπὸ τῶν βαρβάρων εἶδος μὲν κάλλιστος, ψυχὴν δὲ
 φιλανθρωπότατος καὶ φιλομαθέστατος καὶ φιλοτι-
 μότατος, ὥστε πάντα μὲν πόνον ἀνατλήναι πάντα δὲ
 κίνδυνον ὑπομεῖναι τοῦ ἐπαινεῖσθαι ἕνεκα. φύσιν
 15 μὲν δὴ τῆς ψυχῆς καὶ τῆς μορφῆς τοιαύτην ἔχων δια-
 μνημονεύεται· ἐπαιδευθεὶς γέ μὴν ἐν Περσῶν νόμοις.
 οὗτοι δὲ δοκοῦσιν οἱ νόμοι ἄρχεσθαι, τοῦ κοινοῦ
 ἀγαθοῦ ἐπιμελούμενοι, οὐκ ἔνθεν ὅθεν περ ἐν ταῖς
 πλείστοις πόλεσιν ἄρχονται· αἱ μὲν γὰρ πλείσται
 20 πόλεις ἀφείσαι παιδεύειν ὅπως τις ἐθέλει τοὺς ἑαυτοῦ
 παῖδας, καὶ αὐτοὺς τοὺς πρεσβυτέρους ὅπως ἐθέλουσι
 διάγειν, ἔπειτα προστάττουσιν αὐτοῖς μὴ κλέπτειν
 μηδ' ἀρπάζειν, μὴ βία εἰς οἰκίαν παρίεναι, μὴ παίειν
 ὃν μὴ δίκαιον, μὴ μοιχεύειν, μὴ ἀπειθεῖν ἄρχοντι,
 25 καὶ τᾶλλα τὰ τοιαῦτα ὡσαύτως· ἐὰν δέ τις τούτων πα-
 ραβαίνει τι, ζημίας αὐτοῖς ἐπανεθέσαν. οἱ δὲ Περσικοὶ
 νόμοι προλαβόντες ἐπιμελοῦνται ὅπως τὴν ἀρχὴν μὴ
 τοιοῦτοι ἔσονται οἱ πολῖται, οἷοι πονηροῦ τινος ἢ
 αἰσχροῦ ἔργου ἐφίεσθαι. ἐπιμέλονται δὲ δὴ ὧδε·
 30 ἔστιν αὐτοῖς ἐλευθέρα ἀγορὰ καλουμένη, ἔνθα τὰ τε
 βασιλεία καὶ τὰ ἄλλα ἀρχεῖα πεποιήται. ἐντεῦθεν

τὰ μὲν ὧνια καὶ οἱ ἀγοραῖοι καὶ αἱ τούτων φωναὶ καὶ ἀπειροκαλίαι ἀπελήλανται εἰς ἄλλον τόπον, ὥς μὴ μιγνύηται ἡ τούτων τύρβη τῇ τῶν πεπαιδευμένων εὐκοσμῷ. διήρηται δὲ αὕτη ἡ ἀγορὰ ἡ περὶ τὰ ἀρχεῖα εἰς τέσσαρα μέρη· τούτων δ' ἐστὶν ἓν μὲν παι- 5 σὶν, ἓν δὲ ἐφήβοις, ἄλλο δὲ τελείοις ἀνδράσιν, ἄλλο δὲ τοῖς ὑπὲρ τὰ στρατεύσιμα ἔτη γεγονόσι. νόμῳ δὲ εἰς τὰς ἑαυτῶν χώρας ἕκαστοι τούτων παριᾶσιν· οἱ μὲν παῖδες ἅμα τῇ ἡμέρᾳ καὶ οἱ τέλειοι ἄνδρες, οἱ δὲ γεραιτέροι ἡνίκ' ἂν ἐκάστῳ προχωρῇ πλήν ἐν ταῖς 10 τεταγμέναις ἡμέραις αἷς αὐτοὺς δεῖ παρεῖναι, οἱ δὲ ἔφηβοι καὶ κοιμῶνται περὶ τὰ ἀρχεῖα σὺν τοῖς γυμνικοῖς ὅπλοις πλήν τῶν γεγαμηκότων· οὗτοι δὲ οὔτε ἐπιζητοῦνται, ἂν μὴ προορηθῇ παρεῖναι, οὔτε πολλάκις ἀπεῖναι καλόν. ἄρχοντες δὲ ἐφ' ἐκάστοις 15 τούτων τῶν μερῶν εἰσὶ δώδεκα· δώδεκα γὰρ καὶ φυλαὶ Περσῶν διήρηνται· καὶ ἐπὶ μὲν τοῖς παισὶν ἐκ τῶν γεραιτέρων ἡρημένοι εἰσὶν οἱ ἂν δοκῶσι τοὺς παῖδας βελτίστους ἀποδεικνύναι· ἐπὶ δὲ τοῖς ἐφήβοις ἐκ τῶν τελείων ἀνδρῶν οἱ ἂν αὐτοὺς ἐφήβους βελ- 20 τίστους δοκῶσι παρέξειν, ἐπὶ δὲ τοῖς τελείοις ἀνδράσιν οἱ ἂν δοκῶσι παρέχειν αὐτοὺς μάλιστα τὰ τεταγμένα ποιοῦντας καὶ τὰ παραγγελλόμενα ὑπὸ τῆς μεγίστης ἀρχῆς· εἰσὶ καὶ τῶν γεραιτέρων προστάται ἡρημένοι, οἱ προστατεύουσιν ὅπως καὶ οὗτοι τὰ 25 καθήκοντα ἀποτελῶσιν. ἃ δὲ ἐκάστη τῇ ἡλικίᾳ προστέτακται ποιεῖν, διηγησόμεθα, ὥς μᾶλλον δῆλον γένηται, ἢ ἐπιμέλονται ὥς ἂν βέλτιστοι εἶεν οἱ πολι-ται. οἱ μὲν δὲ παῖδες οἱ εἰς τὰ διδασκαλεῖα φοιτῶν-τες διάγουσι μανθάνοντες δικαιοσύνην, καὶ λέγουσιν 30 ὅτι ἐπὶ τούτῳ ἔρχονται, ὥσπερ παρ' ἡμῖν οἱ τὰ γράμματα μαθησόμενοι· οἱ δὲ ἄρχοντες αὐτῶν διατελοῦσι

τὸ πλεῖστον τῆς ἡμέρας δικάζοντες αὐτοῖς· γίγνεται
 γὰρ δὴ πρὸς ἀλλήλους καὶ παισὶν ὥσπερ ἀνδράσιν
 ἐγκλήματα, καὶ κλοπῆς καὶ ἀρπαγῆς καὶ βίας καὶ
 ἀπάτης καὶ κακολογίας καὶ ἄλλων οἷων εἰκός. οὓς δ'
 5 ἂν γινῶσι τούτων τι ἀδικούντας, τιμωροῦνται· κο-
 λάζουσι δὲ καὶ οὓς ἂν ἀδίκως ἐγκαλοῦντας εὐρίσκω-
 σι· δικάζουσι δὲ καὶ ἐγκλήματος, οὗ ἔνεκα ἀνθρώ-
 ποι μισοῦσι μὲν ἀλλήλους μάλιστα, δικάζονται δὲ
 [οὐχ] ἥκιστα, ἀχαριστίας· καὶ ὃν ἂν γινῶσι δυνά-
 10 μενον μὲν χάριν ἀποδοῦναι μὴ ἀποδιδόντα δέ, κολά-
 ζουσι τοῦτον ἰσχυρῶς. οἶοντα γὰρ τοὺς ἀχαρίστους
 καὶ περὶ θεοὺς ἂν μάλιστα ἀμελῶς ἔχειν καὶ περὶ
 γονέας καὶ περὶ πατρίδα καὶ περὶ φίλους. ἐπεσθαι
 δὲ δοκεῖ μάλιστα τῇ ἀχαριστίᾳ ἢ ἀναισχυντία· καὶ
 15 γὰρ αὕτη δοκεῖ εἶναι μεγίστη ἐπὶ πάντα τὰ αἰσχυρὰ
 ἡγεμῶν. διδάσκουσι δὲ τοὺς παῖδας καὶ σωφροσύ-
 νην· μέγα δὲ συμβάλλεται καὶ εἰς τὸ μανθάνειν σω-
 φρονεῖν αὐτούς, ὅτι καὶ τοὺς πρεσβυτέρους ὁρῶσιν
 ἀνὰ πᾶσαν ἡμέραν σωφρόνως διάγοντας. διδάσκουσι
 20 δὲ καὶ πείθεσθαι αὐτοὺς τοῖς ἄρχουσι· μέγα δὲ καὶ
 εἰς τοῦτο συμβάλλεται, ὅτι ὁρῶσι καὶ τοὺς πρεσβυ-
 τέρους πειθομένους ἰσχυρῶς τοῖς ἄρχουσι. διδά-
 σκουσι δὲ καὶ ἐγκρατεῖς εἶναι καὶ γαστρὸς καὶ ποτοῦ·
 μέγα δὲ καὶ εἰς τοῦτο συμβάλλεται, ὅτι ὁρῶσι τοὺς
 25 πρεσβυτέρους οὐ πρόσθεν ἀπιόντας γαστρὸς ἔνεκα
 πρὶν ἂν ἀφῶσιν οἱ ἄρχοντες, καὶ ὅτι οὐ παρὰ μητρὶ
 σιτοῦνται οἱ παῖδες, ἀλλὰ παρὰ τῷ διδασκάλῳ ὅταν
 οἱ ἄρχοντες σημήνωσιν. φέρονται δὲ οἴκοθεν σῖτον
 μὲν ἄρτους, ὄψον δὲ κάρδαμον, πιεῖν δ' ἐάν τις
 30 διψῇ, κώθωνα ὡς ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ ἀρύσασθαι.
 πρὸς δὲ τούτοις μανθάνουσι καὶ τοξεύειν καὶ ἀκον-
 τίζειν. μέχρι μὲν δὴ ἕξ ἢ ἑπτακαίδεκα ἐτῶν ἀπὸ

γενεᾶς οἱ παῖδες ταῦτα πράττουσιν· ἐκ τούτου δ' εἰς
τοὺς ἐφήβους ἐξέρχονται. οὗτοι δὲ αὖ οἱ ἐφηβοὶ δια-
γουσιν ὧδε· δέκα ἔτη, ἀφ' οὗ ἂν ἐκ παίδων ἐξέλ-
θωσι, κοιμῶνται μὲν περὶ τὰ ἀρχεῖα, ὥσπερ προεί-
ρηται, καὶ φυλακῆς ἕνεκα τῆς πόλεως καὶ σωφροσύ- 5
νης· δοκεῖ γὰρ αὕτη ἡ ἡλικία ἐπιμελείας μάλιστα
δεῖσθαι· παρέχουσι δὲ καὶ τὴν ἡμέραν ἑαυτοὺς μάλ-
ιστα τοῖς ἄρχουσι χρῆσθαι, ἂν τι δέωνται ὑπὲρ τοῦ
κοινοῦ· καὶ ὅταν μὲν δέῃ τι, πάντες μένουσι περὶ
τὰ ἀρχεῖα, ὅταν δὲ ἐξάρῃ βασιλεὺς ἐπὶ θήραν, τὰς 10
ἡμισείας φυλὰς καταλείπει· ποιεῖ δὲ τοῦτο πολλάκις
τοῦ μηνός. ἔχειν δὲ δεῖ τοὺς ἐξιόντας τόξα καὶ παρὰ
τὴν φαρέτραν ἐν κολεῷ κοπίδα ἢ σάγαριν, ἔτι δὲ
γέροον καὶ παλτὰ δύο· ὥστε τὸ μὲν ἀφιέναι, τὸ δὲ
ἐὰν δέῃ ἐκ χειρὸς χρῆσθαι. διὰ τοῦτο δὲ δημοσίᾳ τοῦ 15
θηρᾶν ἐπιμέλονται, καὶ βασιλεὺς ὥσπερ καὶ ἐν πο-
λέμῳ ἡγεμὼν αὐτοῖς ἐστὶ καὶ αὐτός τε θηρᾷ καὶ τῶν
ἄλλων ἐπιμελεῖται, ὅπως ἂν θηρῶσιν· ὅτι ἀληθε-
στάτη αὐτοῖς δοκεῖ αὕτη ἡ μελέτη τῶν πρὸς τὸν πό-
λεμον εἶναι. καὶ γὰρ πρῶτον ἀνίστασθαι ἐθίζει καὶ 20
ψύχῃ καὶ θάλπῃ ἀνέχεσθαι· γυμνάζει δὲ καὶ ὁδοιπο-
ρίαις καὶ δρόμοις· ἀνάγκη δὲ καὶ τοξεῦσαι θηρίον
καὶ ἀκοντίσαι ὅπου ἂν παραπίπτῃ· καὶ τὴν ψυχὴν
δὲ πολλάκις ἀνάγκη θήγεσθαι ἐν τῇ θήρᾳ, ὅταν τι
τῶν ἀλκίμων θηρίων ἀντιστῇται· παίειν μὲν γὰρ δὴ- 25
που δεῖ τὸ ὁμόσε γινόμενον, φυλάξασθαι δὲ τὸ ἐπι-
φερόμενον· ὥστε οὐ ῥάδιον εὑρεῖν τι ἐν τῇ θήρᾳ, ὃ
ἄπεστι τῶν ἐν τῷ πολέμῳ παρόντων. ἐξέρχονται δὲ
ἐπὶ τὴν θήραν ἄριστον ἔχοντες πλεόν μὲν ὥς καὶ εἰ-
κότως παίδων, τᾶλλα δ' ὅμοιον. καὶ θηρῶντες μὲν 30
οὐκ ἂν ἀριστήσαιεν· ἦν δέ τι δεήσῃ θηρίου ἕνεκα
ἐπικαταμεῖναι ἢ ἄλλως βουληθῶσι διατρῆψαι περὶ

τὴν θήραν, τὸ ἄριστον τοῦτο δειπνήσαντες τῇ ὕστε-
 ραίᾳ [αὐ] θηρῶσι μέχρι δείπνου, καὶ μίαν ἄμφω
 τούτῳ τῷ ἡμέρᾳ λογίζονται, ὅτι μιᾶς ἡμέρας σίτον
 δαπανῶσι. τοῦτο δὲ ποιοῦσι τοῦ ἐθίζεσθαι ἕνεκα,
 5 ἵνα καὶ ἂν τι ἐν πολέμῳ δεήσῃ, δύνωνται τοῦτο
 ποιεῖν. καὶ ὄψον δὲ τοῦτο ἔχουσιν οἱ τηλικούτοι ὅ-
 τι ἂν θηράσωσιν, εἰ δὲ μή, τὸ κάρδαμον. εἰ δέ τις
 αὐτοὺς οἶεται ἢ ἐσθίειν ἀηδῶς, ὅταν κάρδαμον μό-
 νον ἐσθίωσιν ἐπὶ τῷ σίτῳ, ἢ πίνειν ἀηδῶς ὅταν
 10 ὕδωρ πίνωσιν, ἀναμνησθήτω, πῶς μὲν ἡδὺ μᾶζα
 καὶ ἄρτος πεινῶντι φαγεῖν, πῶς δὲ ἡδὺ ὕδωρ πιεῖν
 διψῶντι. αἱ δ' αὖ μένουσαι φυλαὶ διατρίβουσι με-
 λετώσαι τά τε ἄλλα ἃ παῖδες ὄντες ἐμάνθανον, καὶ
 τοξεύειν καὶ ἀκοντίζειν· καὶ διαγωνιζόμενοι ταῦτα
 15 πρὸς ἀλλήλους διατελοῦσιν. εἰσὶ δὲ καὶ δημόσιοι
 τούτων ἀγῶνες καὶ ἄθλα προτίθεται· ἐν ἧ δ' ἂν
 φυλῇ πλείστοι ὧσιν δαιμονέστατοι καὶ ἀνδρικώτατοι
 καὶ εὐπιστότατοι, ἐπαινοῦσιν οἱ πολῖται καὶ τιμῶσιν
 οὐ μόνον τὸν νῦν ἄρχοντα αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ ὅστις
 20 παῖδας ὄντας αὐτοὺς ἐπαίδευσε. χρῶνται δὲ τοῖς
 μένουσι τῶν ἐφήβων αἱ ἀρχαὶ πᾶσαι, ἣν τι ἢ φρου-
 ρῆσαι δέῃ ἢ κακουργοὺς ἐρευνῆσαι ἢ ληστὰς ὑποδρα-
 μεῖν ἢ καὶ ἄλλα ὅσα τάχους καὶ ἰσχύος ἔργα ἐστίν.
 ταῦτα μὲν δὴ οἱ ἐφηβοὶ πράττουσιν· ἐπειδὰν δὲ τὰ
 25 δέκα ἔτη διατελέσωσιν, ἐξέρχονται εἰς τοὺς τελείους
 ἄνδρας. ἀφ' οὗ δ' ἂν ἐξέλθῃσι χρόνου ἐκ τῶν ἐφή-
 βων, οὗτοι αὖ πέντε καὶ εἴκοσιν ἔτη ὧδε διάγουσι·
 πρῶτον μὲν ὥσπερ οἱ ἐφηβοὶ παρέχουσιν ἑαυτοὺς ταῖς
 ἀρχαῖς χρῆσθαι, ἐὰν τι δέῃ περὶ τοῦ κοινοῦ, ὅσα
 30 φρονούντων τε ἤδη ἔργα ἐστὶ καὶ ἔτι δυναμένων·
 ἐὰν δέ που δέῃ στρατεῦσθαι, τόξα μὲν οἱ οὕτω παι-
 δευόμενοι οὐκέτι ἔχοντες οὐδὲ παλτὰ στρατεύονται,

τὰ δὲ ἄγχιμα ὄπλα καλούμενα, θώρακά τε περὶ τοῖς
 στέρνοις καὶ γέρον ἐν τῇ ἀριστερᾷ, [οἷόν περ γρα-
 φονται οἱ Πέρσαι ἔχοντες] ἐν δὲ τῇ δεξιᾷ μάχαιραν
 ἢ κοπίδα. καὶ αἱ ἀρχαὶ δὲ πᾶσαι ἐκ τούτων καθί-
 στανται, πληρὸν οἱ τῶν παιδῶν διδάσκαλοι. ἐπειδὴν δὲ
 τὰ πέντε καὶ εἴκοσιν ἔτη διατελέσωσιν, εἴησαν
 μὲν οὗτοι πλεον ἢ πεντήκοντα ἔτη γεγονότες ἀπὸ γε-
 νεᾶς· ἐξέρχονται δὲ τηνικαῦτα εἰς τοὺς γεραίτερος
 ὄντας τε καὶ καλουμένους. οἱ δ' αὖ γεραίτεροι οὗτοι
 στρατεύονται μὲν οὐκ ἔτι ἔξω τῆς αὐτῶν, οἴκοι δὲ 10
 μένοντες δικάζουσι τὰ τε κοινὰ πάντα καὶ τὰ ἴδια,
 καὶ θανάτου δὲ οὗτοι κρίνουσι· καὶ τὰς ἀρχὰς οὗτοι
 αἰροῦνται πάσας· καὶ ἐάν τις ἢ ἐν ἐφήβοις ἢ ἐν τε-
 λείοις ἀνδράσιν ἐκλίπη τι τῶν νομίμων, φαίνουσι
 μὲν οἱ φύλαρχοι ἕκαστον καὶ τῶν ἄλλων ὁ βουλό- 15
 μένος, οἱ δὲ γεραίτεροι ἀκούσαντες ἐκκρίνουσιν· ὁ
 δὲ ἐκκριθεὶς ἄτιμον τὸν βίον διατελεῖ. ἵνα δὲ σαφέ-
 στερον δηλωθῇ πᾶσα ἡ Περσῶν πολιτεία, μικρὸν
 ἐπάνειμι· νῦν γὰρ ἐν βραχυτάτῳ ἂν δηλωθεῖν διὰ
 τὰ προειρημένα. λέγονται μὲν γὰρ Πέρσαι ἀμφὶ τὰς 20
 δώδεκα μυριάδας εἶναι, τούτων δὲ οὐδεὶς ἀπελήλα-
 ται νόμῳ τιμῶν καὶ ἀρχῶν, ἀλλ' ἔξεστι πᾶσι Πέρσαις
 πέμπειν τοὺς ἑαυτῶν παῖδας εἰς τὰ κοινὰ τῆς δικαιο-
 σύνης διδασκαλεῖα. ἀλλ' οἱ μὲν δυνάμενοι τρέφειν
 τοὺς ἑαυτῶν παῖδας ἀργοῦντας πέμπουσιν, οἱ δὲ μὴ 25
 δυνάμενοι οὐ πέμπουσιν ἵνα παιδευθῶσι παρὰ τοῖς
 δημοσίοις διδασκάλοις· ἔξεστι δὲ αὐτοῖς ἐν τοῖς ἐφή-
 βοις νεανισκεύεσθαι· τοῖς δὲ μὴ διαπαιδευθεῖσιν
 οὕτως, οὐκ ἔξεστιν. οἱ δ' ἂν αὖ ἐν τοῖς ἐφήβοις
 διατελέσωσι τὰ νόμιμα ποιοῦντες, ἔξεστι τούτοις εἰς 30
 τοὺς τελείους ἀνδρας συναλίζεσθαι καὶ ἀρχῶν καὶ
 τιμῶν μετέχειν· οἱ δ' ἂν αὖ ἐν τοῖς παισὶ μὴ διαγέ-

νούνται ἢ ἐν τοῖς ἐφήβοις, οὐκ ἔρχονται εἰς τοὺς τελείους· οἱ δ' ἂν αὖ ἐν τοῖς τελείοις διαγένωνται ἀνεπίπληκτοι, οὗτοι τῶν γεραιτέρων γίνονται. οὕτω μὲν δὴ οἱ γεραιτέροι διὰ πάντων τῶν καλῶν διελη-
 5 λυθότες καθίστανται.

24 Ξενοφῶντος ἐκ τῆς Λακῶνων πολιτείας (1, 4).

Ὁ δὲ Λυκοῦργος ἐσθῆτας μὲν καὶ δούλας ἱκανὰς παρῆχεν ἡγήσατο εἶναι· ταῖς δὲ ἐλευθέραις μέγιστον
 10 νομίσας εἶναι τὴν τεκνοποιαίην, πρῶτον μὲν σωμασκειῖν ἔταξεν οὐδὲν ἥττον τὸ θῆλυ τοῦ ἄρρενος φύλου, ἔπειτα δὲ δρόμον καὶ ἰσχύος ὥσπερ τοῖς ἀνδράσιν οὕτω καὶ ταῖς θηλείαις ἀγῶνας πρὸς ἀλλήλας ἐποίησε, νομίζων ὥς ἀμφοτέρων ἰσχυρῶν καὶ ἔκγονα
 15 ἔρρωμενέστερα γίνεσθαι. ἐπεὶ γε μὴν γυνὴ πρὸς ἄνδρα ἔλθοι, ὁρῶν τοὺς ἄλλους τὸν πρῶτον τοῦ χρόνου ἀμέτρως ταῖς γυναιξὶ συνόντας, καὶ τούτου τάναντία ἔγνω· ἔθηκε γὰρ αἰδεῖσθαι μὲν εἰσιόντα ὀφθῆναι, αἰδεῖσθαι δὲ ἐξιόντα· οὕτω δὲ συνόντων,
 20 ποθεινοτέρως μὲν ἀνάγκη σφῶν αὐτῶν ἔχειν, ἔρρωμενέστερα δὲ γίνεσθαι, εἴ τι βλαστάνοιεν, οὕτω μᾶλλον ἢ εἰ διάκοροι ἀλλήλων εἶεν. πρὸς δὲ τούτοις καὶ ἀποπαύσας τοῦ ὁπότε βούλονται ἕκαστοι γυναικας ἄγεσθαι, ἔταξεν ἐν ἀκμαῖς τῶν σωμάτων τοὺς
 25 γάμους ποιεῖσθαι, καὶ τοῦτο συμφέρον τῇ εὐγονίᾳ νομίζων. εἶγε μέντοι συμβαίῃ γεραιῶ νέαν ἔχειν, ὁρῶν τοὺς τηλικούτους φυλάττοντας μάλιστα τὰς γυναικας, τάναντία καὶ τούτου ἐνόμισε· τῷ γὰρ πρεσβύτῃ ἐποίησεν, ὁποίου ἀνδρὸς καὶ σῶμα καὶ ψυχὴν
 30 ἀγασθεῖν, τοῦτον ἐπαγομένῳ τεκνοποιήσασθαι. εἰ δέ τις αὖ γυναικὶ μὲν συνοικεῖν μὴ βούλοιο, τέκνων

δὲ ἀξιολόγων ἐπιθυμοίῃ, καὶ τοῦτο νόμιμον ἐποίη-
 σεν, ἦν τινα ἂν εὐτεκνον καὶ γενναίαν ὀρώῃ, πεί-
 σαντα τὸν ἔχοντα ἐκ ταύτης τεκνοποιεῖσθαι. καὶ
 πολλὰ μὲν τοιαῦτα συνεχώρει. αἱ μὲν γὰρ γυναῖκες
 διττοὺς οἴκους βούλονται κατέχειν, οἱ δὲ ἄνδρες 5
 ἀδελφοὺς τοῖς παισὶ προσλαμβάνειν, οἱ τοῦ μὲν γέ-
 νους καὶ τῆς δυνάμεως κοινωνήσουσι, τῶν δὲ χρη-
 μάτων οὐκ ἀντιποιοῦνται. περὶ μὲν δὴ τεκνοποιίας
 οὕτω τὰναντία γνούς τοῖς ἄλλοις, εἴ τι διαφέροντας
 καὶ μέγεθος καὶ ἰσχὺν ἄνδρας τῇ Σπάρτῃ ἀπετέλε- 10
 σεν, ὁ βουλούμενος σκοπεῖτω. βούλομαι δὲ καὶ τὴν
 παιδείαν σαφηνίσαι.

25 Ὁ γὰρ Λυκοῦργος ἀντὶ μὲν τοῦ ἰδία ἐκάστοις
 παιδαγωγοὺς δούλους ἐφιστάναι, ἄνδρα ἐπέστησε
 κρατεῖν αὐτῶν, ἐξ ὧνπερ αἱ μέγιστα ἀρχαὶ καθί- 15
 στανται, ὃς δὴ καὶ παιδονόμος καλεῖται. τοῦτον δὲ
 κύριον ἐποίησε καὶ καθίζειν τοὺς παῖδας, καὶ ἐπι-
 σκοποῦντα, εἴ τις ῥαδιουργοίῃ, [ἰσχυρῶς] κολάζειν·
 ἔδωκε δ' αὐτῷ καὶ τῶν ἡβώντων μαστιγοφόρους,
 ὅπως τιμωροῖεν ὅτε δέοι, ὥς πολλὴν μὲν αἰδῶ πολ- 20
 λὴν δὲ πειθῶ ἐκεῖ συμπαρεῖναι. ἀντί γε μὴν τοῦ
 ἀπαλύνειν τοὺς πόδας ὑποδήμασιν, ἔταξεν ἀνυπο-
 δησίᾳ κρατύνειν· νομίζων εἰ τοῦτο ἀσκήσαιεν, πολὺ
 μὲν ῥᾶον ἂν ὄρθια ἐκβαίνειν, ἀσφαλέστερον δὲ πρηνῇ
 καταβαίνειν, καὶ πηδῆσαι δὲ καὶ ἀναθορεῖν καὶ δρα- 25
 μεῖν θᾶττον [ἀνυπόδητον, εἰ ἡσκηκῶς εἴη τοὺς πόδας,
 ἢ ὑποδεδεμένον] ἀντὶ δὲ τοῦ ἱματίοις διαθρύπτεσθαι,
 ἐνόμισε δερματίῳ δι' ἔτους προσεθίζεσθαι, [νομίζων
 οὕτω καὶ πρὸς ψυχὴν καὶ πρὸς θάλαπην ἄμεινον ἂν πα-
 ρασκευάσασθαι.] σίτόν γε μὴν τοσοῦτον ἔχειν συνε- 30
 βούλευεν, ὥς ὑπὸ πλησμονῆς μὲν μήποτε βαρύνε-

σθαι, τοῦ δὲ ἐνδεεστερώς διάγειν μὴ ἀπείρως ἔχειν·
 νομίζων τοὺς οὕτω παιδευομένους μᾶλλον μὲν ἂν
 δύνασθαι, εἰ δεήσειεν ἀσιτήσαντας ἐπιπονῆσαι,
 μᾶλλον δ' ἂν, εἰ παραγγελθείη, ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ
 5 σίτου πλείω χρόνον ἐπιταθῆναι, ἥτιον δ' ἂν ὄψου
 δεῖσθαι, εὐχερέστερον δὲ πρὸς πᾶν ἔχειν βρωμα, καὶ
 ὑγιεινότερώς δ' ἂν διάγειν, καὶ εἰς μῆκος δ' ἂν αὐ-
 ξάνεσθαι τὴν ῥαδιὰ τὰ σώματα ποιοῦσαν τροφήν
 μᾶλλον συλλαμβάνειν ἡγήσατο ἢ τὴν διαπλατύνου-
 10 σαν τῷ σίτῳ. ὥς δὲ μὴ ὑπὸ λιμοῦ ἄγαν αὐτὸ πιέζοιτο,
 ἀπραγμόνως μὲν οὐκ ἔδωκεν αὐτοῖς λαμβάνειν, ὧν
 προσδέονται· κλέπτειν δὲ ἐφῆκεν [ἔστιν ἂν τῷ λιμῷ
 ἐπικουροῦντας. καὶ ὥς μὲν οὐκ ἀπορῶν ὅτι δοίη
 ἐφῆκεν αὐτοῖς γε μηχανᾶσθαι τὴν τροφήν, οὐδένα
 15 οἶμαι τοῦτο ἄγνοεῖν·] δῆλον δ' ὅτι τὸν μέλλοντα
 κλοπεύειν καὶ νυκτὸς ἀγρυπνεῖν δεῖ καὶ μεθ' ἡμέ-
 ραν ἀπατᾶν καὶ ἐνεδρεῦειν, καὶ κατασκόπους δὲ ἐτοι-
 μάξειν τὸν μέλλοντά τι λήψεσθαι. ταῦτα οὖν δηλονότι
 πάντα μηχανικωτέρους τῶν ἐπιτηδείων βουλόμενος
 20 τοὺς παῖδας ποιεῖν καὶ πολεμικωτέρους, οὕτως ἐπαί-
 δευεν. [εἴποι δ' ἂν οὖν τις, τί δῆτα, εἴπερ τὸ κλέ-
 πτειν ἀγαθὸν ἐνόμιζε,] πολλὰς δὲ πληγὰς ἐπέβαλε τῷ
 ἀλίσκομένῳ; ὅτι, φημι ἐγώ, καὶ τᾶλλα ὅσα ἄνθρωποι
 διδάσκουσι, κολάζουσι τὸν μὴ καλῶς ὑπηρετοῦντα.
 25 (Xenoph. de rep. Lac. 2, 2.)

26 Ὅπως δὲ μὴ ἔαν ὁ παιδονόμος ἀπέλθοι ἐρημοί
 ποτε οἱ παῖδες εἶεν ἄρχοντος, ἐποίησε τὸν αἰὲ παρ-
 όντα τῶν πολιτῶν κύριον εἶναι καὶ ἐπιτάττειν τοῖς
 παισίν, εἴ τι ἀγαθὸν δοκοίη εἶναι, καὶ κολάζειν, εἴ
 30 τι ἁμαρτάνοιεν. (Xenoph. ib. 2, 10.)

27 Πρὸς δὲ τούτοις τό τε αἰδεῖσθαι ἰσχυρῶς ἐμφῶ-
 σαι βουλόμενος αὐτοῖς, καὶ ἐν ταῖς ὁδοῖς ἐπέδειξεν

ἐντὸς μὲν τοῦ ἱματίου τὴν χεῖρα ἔχειν, σιγῇ δὲ πο-
ρεύεσθαι, περιόπτειν δὲ μηδαμῶς, ἀλλ' αὐτὰ τὰ
πρὸ ποδῶν ὁρᾶν. ἔνθα δὴ καὶ δῆλον γεγένηται, ὅτι
τὸ ἄρρεν φῦλον καὶ εἰς τὸ σῶφρον ἰσχυρότερόν ἐστι
τῆς τῶν θηλειῶν φύσεως. ὡς ἐκείνων γοῦν ἦττον 5
μὲν ἂν φωνὴν ἢν ἀκοῦσαι ἢ τῶν λιθίνων, ἦττον δὲ
ὄμματα στρεψάντων ἢ τῶν χαλκῶν, αἰδημονεστέρους
δ' ἂν αὐτοὺς ἡγήσαιο καὶ αὐτῶν τῶν ἐν τοῖς ὀφθαλ-
μοῖς παρθένων, καὶ ἐπειδὴν εἰς τὸ φιλίτιον ἀφί-
κωνται, ἀγαπητὸν αὐτῶν καὶ τὸ ἐρωτηθὲν ἀκοῦσαι. 10
[καὶ τῶν μὲν αὖ παιδικῶν οὕτως ἐπεμελήθη.] περὶ
γε μὴν τῶν ἤδη ἡβώντων πολὺ μάλιστα ἐσπούδασεν.
(Xenoph. ib. 3, 4.)

28 Ὡς οὖν τούτους αὖ συνέβαλλεν ἐξηγήσομαι. Αἰ-
ροῦνται τοίνυν οἱ ἔφοροι αὐτῶν ἐκ τῶν ἀκμαζόντων 15
τρεῖς ἄνδρας· οὗτοι δὲ ἱππαγρέται καλοῦνται· τού-
των δὲ ἕκαστος ἄνδρα ἕκαστον καταλέγει διασαφηνί-
ζων, ὅτου ἕνεκα τοὺς μὲν προτιμᾷ, τοὺς δ' ἀποδο-
κιμάζει. οἱ οὖν μὴ τυγχάνοντες τῶν καλῶν πολε-
μοῦσι τοῖς τε ἀποστείλασιν αὐτοὺς καὶ τοῖς αἰρεθεῖ- 20
σιν ἀντ' αὐτῶν. (Xenoph. ib. 4, 2.)

29 Διαλύειν μέντοι τοὺς μαχομένους πᾶς ὁ παρα-
γιγνόμενος κύριος. (Xen. ib. 4, 6.)

30 Τοῖς γε μὴν τὴν ἡβητικὴν ἡλικίαν πεπερακόσιν,
ἐξ ὧν ἤδη καὶ αἱ μέγιστα ἄρχαι καθίστανται, ὁ Λυ- 25
κοῦργος νόμιμον ἐποίησε κάλλιστον εἶναι τὸ θηρᾶν,
εἰ μὴ τι δημόσιον κωλύει, ὅπως καὶ οὗτοι δύνωνται
μηδὲν ἦττον τῶν ἡβώντων στρατιωτικούς πόρους
ὑποφέρειν. (Xen. ib. 4, 7.)

31 Ὡσαύτως ὁ Λυκοῦργος ἐποίησε παίδων ἕκαστον 30
ὁμοίως τῶν ἑαυτοῦ καὶ τῶν ἀλλοτρίων ἄρχειν. ὅταν
δέ τις εἰδῇ ὅτι οὗτοι πατέρες εἰς τῶν παίδων ὧν

αὐτὸς ἄρχει, ἀνάγκη ἄρχειν οὕτως, ὥσπερ ἂν καὶ τῶν ἑαυτοῦ ἄρχεσθαι βούλοιτο. (Xen. ib. 6, 1.)

32 Ἐν τῇ Σπάρτῃ ὁ Λυκούργος τοῖς ἐλευθέροις τῶν μὲν ἀμφὶ χρηματισμὸν ἀπέειπε μηδενὸς ἄπτεσθαι, 5 ὅσα δὲ ἐλευθερίαν ἐν ταῖς πόλεσι παρασκευάζει, ταῦτα μόνον ἔταξεν ἔργα ἑαυτῶν νομίζειν· οὐ γὰρ δὴ τι πλοῦτος ἐκεῖ γε ἐσπούδασται. (Xen. ib. 7, 2.)

33 Ἄξιον δὲ τοῦ Λυκούργου καὶ τόδε ἀγασθῆναι, τὸ κατεργάζεσθαι ἐν τῇ πόλει αἰρετώτερον εἶναι τὸν 10 καλὸν θάνατον ἀντὶ τοῦ αἰσχροῦ βίου. (Xen. ib. 9, 1.)

34 Καλῶς δέ μοι δοκεῖ Λυκούργος νομοθετῆσαι, καὶ εἰ μέχοι γήρως ἀσκοῖτ' ἂν ἡ ἀρετή. ἐπὶ γὰρ τῷ τέρ-
ματι τοῦ βίου τὴν κρίσιν τῆς γερουτίας προσθεὶς ἐποίησε μὴδ' ἐν τῷ γήρῳ ἀμελεῖσθαι τὴν καλοκα-
15 γαθίαν. Ἀξιάγραφον δ' αὐτοῦ καὶ τὸ ἐπικουρῆσαι τῷ τῶν ἀγαθῶν γήρῳ. θεὶς γὰρ τοὺς γέροντας κυ-
ρίους τοῦ περὶ τῆς ψυχῆς ἀγῶνος, διέπραξεν ἐντι-
μότερον εἶναι τὸ γῆρας τῆς τῶν ἀκμαζόντων θώμης. εἰκότως δέ τοι καὶ σπουδάζεται οὗτος ὁ ἀγὼν μά-
20 λιστα τῶν ἀνθρώπων. καλοὶ μὲν γὰρ καὶ οἱ γυμνι-
κοί· ἀλλ' οὗτοι μὲν σωμάτων εἰσίν· ὁ δὲ περὶ τῆς γερουτίας ἀγὼν ψυχῶν ἀγαθῶν κρίσιν παρέχει. ὅσῳ οὖν κρείσσον ψυχὴ σώματος, τοσούτῳ καὶ οἱ ἀγῶνες οἱ τῶν ψυχῶν ἢ τῶν σωμάτων ἀξιοσπουδαστότεροι.
25 (Xen. ib. 10, 1.)

35 Εἷς γε μὴν τὸν ἐν ὅπλοις ἀγῶνα τοιάδε ἐμηχά-
νησατο, στολὴν μὲν ἔχειν φοινικίδα καὶ χαλκῆν ἀσπίδα. (Xen. ib. 11, 3.)

36 Ἐφῆκε δὲ καὶ κομᾶν τοῖς ὑπὲρ τὴν ἡβητικὴν 30 ἡλικίαν, νομίζων οὕτω καὶ μείζους ἂν καὶ ἐλευθεριω-
τέρους [καὶ γοργοτέρους] φαίνεσθαι. οὕτω γε μὴν

κατεσκευασμένων, μοίρας ἔδειξεν ἕξ καὶ ἱππέων καὶ ὀπλιτῶν. ἐκάστη δὲ τῶν ὀπλιτικῶν ἔχει μοιρῶν πολέμαρχον ἓνα, λοχαγούς τέτταρας, πεντηκοστῆρας ὀκτώ, ἐνωμοτάρχας ἑς'. ἐκ δὲ τούτων τῶν μερῶν διὰ παρεγγυήσεως καθίστανται τοτὲ μὲν εἰς ἐνωμο- 5 τίας, τοτὲ δὲ εἰς τρεῖς, τοτὲ δὲ εἰς ἕξ. (Xen. ib. 11, 3.)

37 Ἐπεὶ δὲ ἔγνω τὸ πείθεσθαι μέγιστον ἀγαθὸν εἶναι καὶ ἐν πόλει καὶ ἐν στρατιᾷ καὶ ἐν οἴκῳ, τὴν τῆς ἐφορείας δύναμιν κατεσκεύασεν. (Xen. ib. 8, 3.)

38 Ἐφοροὶ οὖν δυνατοὶ μὲν εἰσι ζημιοῦν ὃν ἂν 10 βούλωνται, κύριοι δὲ πράττειν παραχρηῖμα, κύριοι δὲ καὶ ἄρχοντας μεταξὺ καταπαῦσαι, καὶ εἰρξάι τε καὶ περὶ ψυχῆς εἰς ἀγῶνα καταστήσαι. (Xen. ib. 8, 4.)

39 Πολλῶν δὲ ὄντων καλῶν μηχανημάτων τῷ Λυ- 15 κούργῳ εἰς τὸ πείθεσθαι τοῖς νόμοις ἐθέλειν τοὺς πολίτας, ἐν τοῖς καλλίστοις καὶ τοῦτό μοι δοκεῖ εἶναι, ὅτι οὐ πρότερον ἀπέδωκε τῷ πλήθει τοὺς νόμους, πρὶν ἐλθὼν σὺν τοῖς κρατίστοις εἰς Δελφούς ἐπήρετο τὸν θεόν, εἰ λῶον καὶ ἄμεινον εἴη τῇ Σπάρτῃ πει- 20 θομένη οἷς αὐτὸς ἔθηκε νόμοις· ἐπεὶ δ' ἀνείλε τῷ παντὶ ἄμεινον εἶναι, τότε ἀπέδωκεν οὐ μόνον ἄνο- 25 μον δείξας, ἀλλὰ καὶ ἀνόσιον, τὸ πυνθοχρήστοις νό- 30 μοις μὴ πείθεσθαι. (Xen. ib. 8, 5.)

40 Χαρώνδρα Καταναίου προοίμια νόμων.

Τῶς βουλευομένως καὶ πράττοντάς τι ἀπὸ θεῶν 25 ἄρχεσθαι χρή· τὸ γὰρ ἄριστον, ὥσπερ ἡ παροιμία φατί, τὸν θεὸν ἡμεν αἷτιον πάντων τούτων. ἔτι δὲ φαύλων πράξεων ἀπέχεσθαι καὶ μάλιστα διὰ τὰν πρὸς τὸν θεὸν ξυμβουλίαν· οὐδενὸς γὰρ ἀδίκου θεὸν 30 κοινωνεῖν· βοηθεῖν δὲ ἕκαστον ἑαυτῷ καὶ ποτικε-

λεύεσθαι κατ' ἀξίαν τῶν δικαίων μεταλαμβάνεν καὶ
 πρᾶσσει· τὸ γὰρ ὑπὲρ μικρῶν καὶ μεγάλων ὁμοίως
 διατείνεσθαι ἄγαν· μικροπρεπὲς δοκεῖ ἡμεν καὶ ἀνε-
 λεύθερον. διὸ δεῖ φροντίζειν τὸ μὴ σφόδρα ἐς τὰ
 5 μάλιστα καὶ τὰ μεγάλα ἐμπίπτειν· ἀλλὰ κατ' ἀξίαν
 τὰν ἑαυτῷ καὶ δυναμίαν μετρίοντα ἐκάστω πράγματι
 ἐπιβάλλεν, ὅπως τίμιος ᾖ καὶ σεμνός.

Ἀδίκῳ δὲ ἀνδρὶ ἢ γυναικὶ κεκριμένοις ὑπὸ πό-
 λεως ἐπαρωγὴν μὴ ποιεῖσθαι μηδὲ ὁμιλεῖν μηδένα,
 10 ἢ ὀνειδίζεσθαι ὥς ὄντα ὅμοιον ᾧ ὁμιλεῖ. τοὺς δὲ
 προκεκριμένους ἄνδρας ἀγαθοὺς ἀγαπᾶν καὶ ἐντυγ-
 χάνειν αὐτοῖς, τελεῖσθαί τε τὴν μεγίστην καὶ τελειο-
 τάτην τελετήν, ἀνδραγαθίαν, μιμουμένους ἐπ' ἀλη-
 θείᾳ καὶ κτωμένους τὴν ἀρετήν· οὐδεὶς γὰρ ἀνὴρ
 15 τέλειος ἄνευ ταύτης. πολίτῃ δὲ ἀδικουμένῳ βοηθεῖν
 καὶ οἶκοι καὶ ἐπὶ ξένης· ξένον δὲ πάντα τὸν ἐν τῇ
 ἑαυτοῦ πατρίδι σεβόμενον καὶ κατὰ τοὺς οἰκείους
 νόμους εὐφήμως καὶ οἰκείως προσδέχεσθαι καὶ ἀπο-
 στέλλειν, μεμνημένους Διὸς ξενίου ὥς παρὰ πᾶσιν
 20 ἰδρυμένου κοινοῦ θεοῦ καὶ ὄντος ἐπισκόπου φιλοξε-
 νίας τε καὶ κακοξενίας.

ἡγεῖσθαι δὲ καὶ παραγγέλλειν πρεσβυτέρους
 νεωτέροις τὸ αἰδεῖσθαι καὶ αἰσχύνεσθαι τὰ κακά, φα-
 νεροὺς ὄντας αὐτοὺς αἰσχυνομένους καὶ αἰδουμένους·
 25 ὥς ἐν αἷς πόλεσι πρεσβυτέρων ἀναισχυντῖαι, φύον-
 ται παῖδες αὐτῶν καὶ παίδων παῖδες ἀναισχυντοί.
 ἀκολουθεῖ δὲ ἀναισχυντία καὶ ἀναιδεία ὕβρις καὶ
 ἀδικία, τούτοις δὲ ἔπεται ὄλεθρος. μηδεὶς δ' ἔστω
 ἀναιδής, ἀλλὰ σωφρονεῖτω ἕκαστος, ὥς οὕτω τευ-
 30 ξόμενος θεῶν ἵλεων καὶ σωτηρίας· οὐδεὶς γὰρ κα-
 κὸς θεοφιλής. τιμάτω δὲ ἕκαστος τὸ καλὸν καὶ τὸ
 ἀληθές, καὶ μισεῖτω τὸ αἰσχρὸν καὶ τὸ ψεῦδος·

ταῦτα γὰρ ἀρετῆς σημεῖα καὶ κακίας. διὸ χρηρὴ συνε-
θίζειν ἐκ παίδων κολάζοντας μὲν τοὺς φιλοψευ-
δεῖς, φιλοῦντας δὲ τοὺς φιλαληῆθεις, ἵν' ἐμφυ-
σιῶται ἐκάστῳ τὸ κάλλιστον καὶ σπερματωδέστα-
τον τῆς ἀρετῆς. προσποιεῖσθω δὲ ἕκαστος τῶν 5
πολιτῶν σωφρονεῖν μᾶλλον ἢ φρονεῖν· ὥς ἡ προσ-
ποίησις τοῦ φρονεῖν μέγα σημεῖον ἀπειροκαλίας καὶ
σμικρότητος. ἔστω δὲ ἡ προσποίησις τοῦ σωφρονεῖν
ἀληθής· μηδεὶς γὰρ πλαττέσθω γλῶσση καλὰ ἔργα,
πράξεως καὶ διανοίας στερόμενος ἀγαθῆς. 10

χρηρὴ δὲ καὶ πρὸς τοὺς ἄρχοντας εὐνοϊαν διαφυ-
λάττειν καθάπερ πατράσιν εὐπειθοῦντας καὶ σεβο-
μένους· ὥς ὁ μὴ διανοοῦμενος οὕτω τίσει δίκην
κακῆς βουλῆς δαίμοσιν ἐστιούχοις. ἄρχοντες γὰρ
ἐστιουχοῦσι πόλεως καὶ πολιτῶν σωτηρίας. 15

χρηρὴ δὲ καὶ τοὺς ἄρχοντας δικαίως προεστάναι
τῶν ἀρχομένων καθάπερ τέκνων ἰδίων, ἐχθραν καὶ
φιλίαν καὶ θυμὸν ἐν τῷ κρίνειν κοιμίσαντας.

ἐπαινείσθωσαν δὲ καὶ εὐδοκιμείτωσαν, ὅσοι ἂν
ὄντες εὐποροὶ τοῖς ἐνδεεστέροις ἐπαρκῶσιν, ὥς τέκνα 20
καὶ ἀμύντορας σῶζοντες τῆς ἑαυτῶν πατρίδος. ἐπαρ-
κείτωσαν δὲ τοῖς διὰ τύχην πενομένοις, καὶ μὴ διὰ
βίον ἀργὸν καὶ ἀκρατῆ. ἡ μὲν γὰρ τύχη πᾶσι κοινόν,
ὁ δὲ ἀργὸς καὶ ἀκρατής βίος κακοῖς ἀνδράσιν ἴδιος.

καλὸν δ' ἔστω καὶ μηνύειν ἐάν τις τῷ συνειδῇ 25
ἀδικοῦντι, ἵνα ἡ πολιτεία σώζηται πολλοὺς ἔχουσα
τῆς εὐκοσμίας φύλακας. ὁ δὲ μηνύων εὐσεβῆς ἔστω
καὶ κατὰ τῶν οἰκειοτάτων ἐξαγγέλλων· οὐδὲν γὰρ
ἐστὶν οἰκειότερον πατρίδος. ἐμφανιζόντων δὲ μὴ τὰ
δι' ἀκούσιον ἄγνοϊαν γιγνόμενα, ἀλλ' ὅσον ἂν ἐκ 30
προνοίας τι ἀμαρτάνωσιν. ὁ δ' ἐμφανισθείς, ἂν ἐθε-
λεχθρῇ τῷ μηνύσαντι, μισείσθω ὑπὸ πάντων, δίκην

διδούς ἀχαριστίας, ἥς ἀποστερεῖ τὸν ἰατρεύοντα με-
γίστην νόσον ἰατρευόμενος ἀδικίαν.

ἔστω δὲ μέγιστα ἀδικήματα θεῶν καταφρόνησις
καὶ γονέων κήκωσις ἐκούσιος καὶ ἀρχόντων καὶ νό-
5 μων ὀλιγωρία καὶ ἐκούσιος ἀτιμία δικαιοσύνης. δι-
καιότατος δὲ ἔστω καὶ ὀσιώτατος πολίτης ὁ ταῦτα τι-
μῶν καὶ ἐμφανίζων πρὸς πολίτας καὶ ἄρχοντας κατὰ
τῶν καταφρονούντων.

ὑπὲρ πατρίδος ἀποθνήσκειν σεμνότερον ἔστω ἢ
10 γλιχόμενον τοῦ ζῆν ἐγκαταλιπεῖν αὐτήν καὶ τὸ καλόν.
κρεῖττον γὰρ τεθνάναι καλῶς ἢ ζῆν αἰσχροῶς καὶ ἐπο-
νειδίστως.

χρὴ δὲ καὶ τῶν τελευτώντων ἕκαστον τιμᾶν μὴ
δακρύοις μὴδὲ οἴκτοις, ἀλλὰ μνήμη ἀγαθῇ καὶ τῇ
15 τῶν κατ' ἔτος ὥραίων ἐπιφορᾷ, ὥς ἀχαριστίας οὐ-
σης πρὸς δαίμονας χθονίους λύπης ὑπὲρ τὸ μέτρον
γίγνομένης.

βλασφημεῖτω δὲ μηδεὶς ἐπ' ἀδίκῳ βλάβῃ περὶ
μηδενός· ὀσιώτερον γὰρ εὐφημία κακηγορίας.

20 νομιζέσθω δὲ πολίτης ἀμείνων ὁ τῆς ὀργῆς κρεῖτ-
των μᾶλλον τοῦ διὰ ταύτην πλημμελοῦντος.

ὁ ἱερὰ καὶ ἀρχεῖα ὑπεραίρων τῇ πολυτελείᾳ τῶν
ιδίων μὴ εὐδοξεῖτω, ἀλλ' ὀνειδιζέσθω· μηδὲν γὰρ
ἔστω ἰδιωτικὸν μεγαλοπρεπέστερον καὶ σεμνότερον
25 τῶν δημοσίων.

ὁ πλούτῳ καὶ χρήμασι δουλεύων καταφρονεῖσθω
ὥς μικρόψυχος ὢν καὶ ἀνελεύθερος καὶ καταπληττό-
μενος ὑπὸ κτημάτων πολυτελῶν καὶ βίου τραγωδου-
μένου, καὶ εὐτελὲς εἶναι τὴν ψυχὴν ὑπολαμβάνεσθω.
30 ὁ γὰρ μεγαλόψυχος προδιανοεῖται πάντα παρ' ἑαυτῷ
τὰ παρ' ἀνθρώποις, καὶ δι' οὐδενὸς θορυβεῖται
τοιούτου ὅταν παραπέσῃ.

αἰσχρορρημονεῖτω δὲ μηδεὶς, ὅπως ἂν μὴ παροι-
κειοῖ τὴν διάνοιαν ἔργοις αἰσχροῖς, μηδὲ ἀναπιμπλῇ
τὴν ψυχὴν ἀναιδείας καὶ μiasμάτων. τὰ μὲν γὰρ
εὐσχήμονα καὶ φίλα τοῖς οἰκέλοις ὀνόμασι καὶ κειμέ-
νοις ὑπὸ τοῦ νόμου προσαγορεύομεν, πρὸς ἃ δ' 5
ἐχθρῶς ἔχομεν, ἐξιστάμεθα καὶ τῆς προσηγορίας
[διὰ τὸ αἰσχρόν]. ἔστω δὲ καὶ αἰσχρὸν εἰπεῖν τὸ
αἰσχρόν.

γυναῖκα δὲ τὴν κατὰ νόμους ἕκαστος στεργέτω
καὶ ἐκ ταύτης τεκνοποιεῖσθω, εἰς ἄλλο δὲ μηδὲν 10
προλέσθω τέκνων τῶν αὐτοῦ σποράν· μηδὲ τὸ φύσει
καὶ νόμῳ τίμιον ἀνόμως ἀναλίσκῃ καὶ ὑβριζέτω. ἡ
γὰρ φύσις τεκνοποιίας ἔνεκεν οὐκ ἀκολασίας ἐποίησε
τὴν σποράν.

γυναῖκα δὲ σωφρονεῖν χρὴ καὶ μὴ προσδέχεσθαι 15
συνουσίαν ἀσεβῇ παρ' ἄλλων ἀνδρῶν, ὡς ἀπαν-
τώσης νεμέσεως παρὰ δαιμόνων ἐξοικιστῶν καὶ
ἐχθροποιῶν.

ὁ μητρὶαν ἐπιγαμῶν μὴ εὐδοξείτω, ἀλλ' ὄνει-
διζέσθω ὡς παραιτίος ὢν οἰκείας διαστάσεως. 20

χρὴ δὲ ἐμμένειν τοῖς εἰρημένοις, τὸν δὲ παρα-
βαίνοντα ἔνοχον εἶναι τῇ πολιτικῇ ἀρχῇ.

προστάσσει δὲ ὁ νόμος ἐπίστασθαι τὰ προοίμια
τοὺς πολίτας ἅπαντας, καὶ ἐν ταῖς ἑορταῖς μετὰ τοὺς
παιᾶνας λέγειν ᾧ ἂν προστάσῃ ὁ ἐστιάτωρ, ἵν' 25
ἐμφυσιῶται ἑκάστῳ τὰ παραγγέλματα.

41 Ἐκ τῶν Νικολάου περὶ ἐθῶν.

Παρὰ Ταρτησίοις νεωτέρῳ πρεσβυτέρου κατα-
μαρτυρεῖν οὐκ ἔξεστι.

Λευκανοὶ δικάζονται ἀλλήλοις ὥσπερ ἄλλον τι- 30
νὸς ἀδικήματος, οὕτω καὶ ἀσωτίας καὶ ἀργίας. ἔαν

δέ τις ἀσώτῳ δανείσας χρέος ἐλεγχθῇ, στέρεται αὐτοῦ.
καὶ Ἀθήνησι δὲ τῆς ἀργίας εἰσὶ δίκαι.

Παρὰ Σαυνίταις κατ' ἔτος οἱ τε ἥθριοι κρίνονται
δημοσίᾳ καὶ αἱ παρθένοι· ὁ δὲ κριθεὶς ἄριστος εἶναι
5 λαμβάνει ἣν βούλεται, εἰθ' ὁ μετ' ἐκείνον δεύτερος
καὶ οὕτως ἐφεξῆς.

Λιβύρριοι κοινὰς τὰς γυναῖκας ἔχουσι καὶ τὰ
τέκνα ἐν κοινῷ τρέφουσι μέχρι ἐταῶν πέντε· εἴτα τῷ
ἐκτῷ συνενέγκαντες ἅπαντα τὰ παῖδιά τὰς ὁμοιότητος
10 πρὸς τοὺς ἄνδρας εἰκάξουσι, καὶ ἐκάστῳ τὸν ὅμοιον
ἀποδιδόασιν πατρί· ἀφ' ἧς δ' ἂν ἀπολάβῃ τὸ παιδίον
ἕκαστος υἱὸν ὑπολαμβάνει.

Κελτοὶ σιδηροφοροῦντες τὰ κατὰ πόλιν πάντα
πράττουσι, μείζω δ' ἐστὶν ἐπιτίμια κατὰ τοῦ ξένου
15 ἀνελόντος ἢ πολίτην. ὑπὲρ τοῦ μὲν γὰρ θάνατος ἢ
ζημία, ὑπὲρ τοῦ δὲ [πολίτου] φυγή. τιμῶσι δὲ μά-
λιστα τοὺς χώραν τῷ κοινῷ προσκτωμένους· τὰς δὲ
θύρας τῶν οἰκιῶν οὐδέποτε κλείουσι.

Σαυρομάται διὰ τριῶν ἡμερῶν σιτοῦνται εἰς
20 πλήρωσιν· ταῖς δὲ γυναῖξι πάντα πείθονται ὥς δε-
σποίνοις· παρθένον δὲ οὐ πρότερον συνοικίζουσι
πρὸς γάμον πρὶν ἂν πολέμιον ἄνδρα κτείνῃ.

Κερκέται τοὺς ἀδικήσαντας ὁτιοῦν τῶν ἱερῶν
ἀπείργουσιν. ἐὰν δέ τις κυβερνῶν σκάφος διαμάρτη,
25 προσιόντες ἐφεξῆς ἕκαστοι ἐμπτύουσιν αὐτῷ.

Μόσυνοι τὸν ἑαυτῶν βασιλέα τρέφουσιν ἐν πύρ-
ρῳ κατάκλειστον· ἐὰν δέ τις δόξῃ κακῶς ποτὲ βεβου-
λεῦσθαι, τῷ λιμῷ αὐτὸν ἀποκτείνουσι. τὸν δὲ τρε-
φόμενον σῖτον ἐξίσου διαιροῦσι, μέρος κοινῇ ἐξελόν-
30 τες τοῖς ἀφικνουμένοις ξένοις.

Φρύγες ὄρκοις οὐ χρῶνται οὔτ' ὁμνύντες οὔτε
ἄλλους ἐξορκοῦντες. ἐὰν δέ τις παρ' αὐτοῖς γεωρ-

γικὸν βοῦν ἀποκτείνει ἢ σκεῦος τῶν περὶ γεωργίαν κλέψῃ, θανάτῳ ζημιούσι.

Λύκιοι τὰς γυναῖκας μᾶλλον ἢ τοὺς ἄνδρας τιμῶσι καὶ καλοῦνται μητρόθεν τὰς τε κληρονομίας ταῖς θυγατράσι λείπουσιν οὐ τοῖς υἱοῖς. ὅς δ' ἂν ἐλεύθερος ἁλῶ κλέπτων, δοῦλος γίνεται· τὰς δὲ μαρτυρίας ἐν ταῖς δίκαις οὐκ εὐθὺ παρέχονται, ἀλλὰ μετὰ μῆνα.

Πισίδαι δειπνοῦντες ἀπάρχονται τοῖς γονεῦσιν, ὥς ἡμεῖς τοῖς θεοῖς [παρασπονδίοις]. ἡ δὲ μεγίστη κρίσις ἐστὶ παρακαταθήκης· τὸν δὲ ἀποστερήσαντα θανατοῦσιν. ἐὰν δὲ μοιχὸς ἁλῶ, περιάγεται τὴν πόλιν ἐπὶ ὄνου μετὰ τῆς γυναικὸς ἐπὶ ἡμέρας τακτάς.

Αἰθίοπες τὰς ἀδελφὰς μάλιστα τιμῶσι, καὶ τὰς διαδοχὰς μάλιστα καταλείπουσιν οἱ βασιλεῖς οὐ τοῖς ἑαυτῶν ἀλλὰ τοῖς τῶν ἀδελφῶν υἱοῖς. ὅταν δ' ὁ διαδεξιόμενος μὴ ᾗ, τὸν κάλλιστον ἐκ πάντων καὶ μαχιμώτατον αἰροῦνται βασιλέα. ἀσκούσι δὲ εὐσέβειαν καὶ δικαιοσύνην. ἄθυροι δ' αὐτῶν αἱ οἰκίαι, καὶ ἐν ταῖς ὁδοῖς κειμένων πολλῶν οὐδὲ εἷς κλέπτει.

ἐν Βύλοις Λίβυσιν ἀνὴρ μὲν ἀνδρῶν βασιλεύει, γυνὴ δὲ γυναικῶν.

Μασουλιεῖς Λίβυες ὅταν πολεμῶσι, τὰς μὲν νύκτας μάχονται, τὰς δ' ἡμέρας εἰρήνην ἄγουσι.

Δαφολίβυες ὅταν συναχθῶσι πάντες ἅμα γαμοῦσιν ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ μετὰ δύσιν πλειάδος, καὶ μετὰ τὴν ἐστίασιν χωρὶς τῶν γυναικῶν κατακειμένων κατασβέσαντες τὸν λύχνον εἰσέρχονται, καὶ ὁ τυχὼν ᾗν ἂν τύχῃ λαμβάνει.

Μαχλυεῖς Λίβυες, ὅταν πολλοὶ [μίαν] μνηστεύονται γυναῖκα, παρὰ τῷ κηδεστῇ δειπνοῦσι,

παρούσης καὶ τῆς γυναικός· πολλὰ δὲ σκωπόντων,
ἐφ' ᾧ ἂν ἡ γυνὴ γελάσῃ, τούτῳ συνοικεῖ.

Σαρδολίβνες οὐδὲν κέκτηνται σκεῦος ἔξω κύλι-
κος καὶ μαχαίρας.

Ἀλιτέμνιοι Λίβνες τοὺς ταχιστατοὺς αὐτῶν αἰ-
ροῦνται βασιλεῖς· τῶν δ' ἄλλων τιμῶσι τὸν δικαιο-
τατον.

Οἱ Νομάδες τῶν Λιβύων οὐ ταῖς ἡμέραις ἀλλὰ
ταῖς νυξίν αὐτῶν ἀριθμοῦσι τὸν χρόνον.

Ἀτάραντες Λίβνες ὀνόματα οὐκ ἔχουσιν, ἡλίῳ
δὲ ἀνίσχοντι λαιδοροῦνται ὥς πολλὰ κακὰ φήναντι·
τῶν δὲ θυγατέρων ἀρίστας κρίνουσι τὰς πλεῖστον
χρόνον μεμενηκυίας παρθένους.

Βοιωτῶν ἔνιοι τοὺς τὸ χρέος οὐκ ἀποδιδόντας
εἰς ἀγορὰν ἄγοντες καθίσαι κελεύουσιν, εἴτα κόφι-
νον ἐπιβάλλουσιν αὐτοῖς· ὅς δ' ἂν κοφινωθῇ, ἄτι-
μος γίνεται. δοκεῖ δὲ τοῦτο πεπονθέναι καὶ ὁ Εὐρι-
πίδου πατήρ Βοιωτὸς ὢν τὸ γένος.

Ἀσσύριοι τὰς παρθένους ἐν ἀγορᾷ πωλοῦσι τοῖς
θέλουσι συνοικεῖν· πρώτας μὲν τὰς εὐγενεστάτας
καὶ καλλίστας, εἴτα τὰς λοιπὰς ἐφεξῆς· ὅταν δ' ἔλθω-
σιν ἐπὶ τὰς φανλοτάτας, κηρύττουσι πόσον τις θέλει
προσλαβὼν ταύταις συνοικεῖν, καὶ τὸ συναχθὲν ἐκ τῆς
τῶν εὐπρεπῶν τιμῆς ταύταις προστίθενται. ἀσκούσι
δὲ μάλιστα οὗτοι τὴν βαθύτητα καὶ τὴν ἀοργησίαν.

Πέρσαις ὃ μὴ ποιεῖν ἔξεστιν οὐδὲ λέγουσιν. ἐὰν
δέ τις πατέρα κτείνῃ, ὑποβλητὸν αὐτὸν οἶονται.
ἐὰν δέ τινα προστάξῃ ὁ βασιλεὺς μαστιγῶσαι, εὐχα-
ριστεῖ ὡς ἀγαθοῦ τυχὼν ὅτι αὐτοῦ ἐμνήσθη ὁ βασι-
λεὺς. ἄθλα δὲ λαμβάνουσι παρὰ τοῦ βασιλέως πο-
λυτεκνίας. οἱ δὲ παῖδες παρ' αὐτοῖς ὥσπερ τι μάθημα
τὸ ἀληθεύειν διδάσκονται.

Παρ' Ἰνδοῖς, ἐάν τις ἀποστερηθῇ δανείου ἢ παρακαταθήκης, οὐκ ἔστι κρίσις, ἀλλ' αὐτὸν αἰτιάται ὁ πιστεύσας. ὁ δὲ τεχνίτου πηρώσας χεῖρα ἢ ὀφθαλμὸν θανάτῳ ζημιοῦται. τὸν δὲ μέγιστα ἀδικήσαντα ὁ βασιλεὺς καλεῖται κείρασθαι. ὡς λίαν ἐσχάτης οὐσης 5 τῆς τοιαύτης ἀτιμίας.

Λακεδαιμονίοις τέχνας μανθάνειν ἄλλας ἢ τὰς εἰς πόλεμον αἰσχρὸν ἐστίν. ἐστιῶνται δὲ πάντες ἐν κοινῷ. τοὺς δὲ γέροντας αἰσχύνονται οὐδὲν ἥττον ἢ πατέρας. γυμνάσια δ' ὥσπερ ἀνδρῶν ἐστίν, οὕτω 10 καὶ παρθένων. ξένοις δ' ἐμβιοῦν οὐκ ἔξεστιν ἐν Σπάρτῃ, οὐδὲ Σπαρτιάταις ξενιτεύειν. ταῖς δὲ αὐτῶν γυναιξὶ παρακελεύονται ἐκ τῶν εὐειδεστάτων κύεσθαι καὶ ἀστῶν καὶ ξένων. χρηματίζεσθαι δ' αἰσχρὸν Σπαρτιάταις. νομίσματι δὲ χρῶνται σκυ- 15 τίνῳ· ἐάν δὲ παρὰ τινι εὗρεθῇ χρυσὸς ἢ ἄργυρος, θανάτῳ ζημιοῦται. σεμνύνονται δὲ πάντες ἐπὶ τῷ ταπεινοῦς αὐτοὺς παρέχειν καὶ κατηκόους ταῖς ἀρχαῖς. μακαρίζονται δὲ μᾶλλον παρ' αὐτοῖς οἱ γενναίως ἀποθνήσκοντες ἢ οἱ εὐτυχῶς ζῶντες. οἱ δὲ 20 παῖδες νομίμως περὶ τινα βωμὸν περιόντες μαστιγοῦνται, ἕως ἂν ὀλίγοι λειφθέντες στεφανωθῶσιν. αἰσχρὸν δὲ ἐστὶ δειλῶν σύσκηνον ἢ συγγυμναστὴν ἢ φίλον γενέσθαι. κρίσις δὲ ταῖς γεροντίαις ἐπὶ τῷ 25 τέρματι τοῦ βίου προστίθεται τοῖς τε εὖ ἢ κακῶς ζή- σασιν. ὅταν δὲ στρατεύωνται ἔξω χώρας, πῦρ ἀπὸ τοῦ βωμοῦ τοῦ Ἀγήτορος Διὸς ἐναυσάμενος πυρφόρος λεγόμενος, σύνεστι τῷ βασιλεῖ ἄσβεστον αὐτὸ τηρῶν. συνεκπέμπονται δὲ τῷ βασιλεῖ μάντις καὶ 30 ἰατροὶ καὶ ἀνληταί, οἷς ἐν ταῖς μάχαις ἀντὶ σαλπύγων ἀεὶ χρῶνται· μάχονται δὲ ἐστεφανωμένοι. ὑπανίστανται δὲ τῷ βασιλεῖ πάντες πλὴν τῶν ἐφόρων.

ὁμνύει τε πρὸ τῆς ἀρχῆς ὁ βασιλεὺς κατὰ τοὺς τῆς πόλεως νόμους βασιλεύσειν.

Κρητες πρῶτοι Ἑλλήνων νόμους ἔσχον τοῦ Μίνως θεμένου, ὃς καὶ πρῶτος ἐθαλασσοκράτησεν. 5 προσεποιεῖτο δὲ ὁ Μίνως παρὰ τοῦ Διὸς αὐτοῦ μαθηκέναι, δι' ἐννέα ἐτῶν εἰς τι ὄρος φοιτῶν, ἐν ᾧ Διὸς ἄντρον ἐλέγετο, κακεῖθεν ἀεὶ τινὰς νόμους φέρων τοῖς Κρησί. μέμνηται δὲ τούτου καὶ Ὅμηρος ἐν οἷς λέγει,

10 τοῖσι δ' ἐνὶ Κνωσσὸς μεγάλη πόλις, ἔνθα γε Μίνως ἐννέωρος βασίλευε, Διὸς μεγάλου ὀαριστής. οἱ δὲ Κρητῶν παῖδες ἀγελάζονται κοινῇ μετ' ἀλλήλων σκληραγωγούμενοι, καὶ θήρας καὶ δρόμους τε ἀνάν- 15 τεις ἀνυπόδητοι κατανύοντες, καὶ τὴν ἐνόπλιον πυρ- ρίχην ἐκπονοῦντες, ἥντινα πρῶτος εὔρε Πύρριχος Κυδωνιάτης Κρῆς τὸ γένος. συσσιτοῦσι δ' ἐν κοινῷ οἱ ἄνδρες, τὴν αὐτὴν δίαιταν ἔχοντες ἐξίσου πάντες. δῶρα δὲ αὐτοῖς ἐστὶν ὅπλα τιμιώτατα.

* 41 Ἐκ τῶν Σερήνου.

20 Οἱ Περσῶν βασιλεῖς πρὸ μὲν τῶν θυσιῶν περὶ εὐσεβείας διαλέγονται, πρὸ δὲ τοῦ πίνειν περὶ σω- φροσύνης, πολεμεῖν δὲ μέλλοντες περὶ ἀνδρίας.

Πέρσαις νόμος ἦν, ὅποτε βασιλεὺς ἀποθάνοι, ἀνομίαν εἶναι πέντε ἡμερῶν, ἵν' αἰσθοῖντο ὅσον ἄξιός 25 ἐστὶν ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ νόμος.

42 Ἐκ τῶν Πλουτάρχου περὶ Ἰσίδος (354 b).

Οἱ δὲ βασιλεῖς ἀπεδείκνυντο μὲν ἐκ τῶν λερέων ἢ τῶν μαχίμων, τοῦ μὲν δι' ἀνδρίαν τοῦ δὲ διὰ σο- 30 φίαν γένους ἀξίωμα καὶ τιμὴν ἔχοντος. ὁ δ' ἐκ μα- χίμων ἀποδεικνύμενος εὐθύς ἐγίνετο τῶν λερέων καὶ

μετεῖχε τῆς φιλοσοφίας ἐπικρυπτομένης τὰ πολλὰ μύθοις καὶ λόγοις, ἀμυδρὰς ἐμφάσεις τῆς ἀληθείας [καὶ διαφάσεις] ἔχουσιν· ὥσπερ ἀμέλει καὶ παραδηλοῦσιν αὐτοὶ πρὸ τῶν ἱερῶν τὰς σφίγγας ἐπιεικῶς ἰστάντες, ὡς αὐτὴν ἀπὸ τῆς σοφίας τῆς θεολογίας αὐ- τῶν ἐχούσης. τὸ δὲ ἐν Σαί τῆς Ἀθηνᾶς, ἣν [καὶ] Ἴσιν νομίζουσιν, ἔδος ἐπιγραφὴν εἶχε τοιαύτην· ἐγώ εἰμι πᾶν τὸ γεγονὸς καὶ ὄν καὶ ἐσόμενον, καὶ τὸν ἐμὸν πέπλον οὐδεὶς πω θνητὸς ἀνεκάλυψεν.

43 Ἡροδότου ἱστορίας τετάρτης (104). 10

Ἀγάθυρσοι ἄβρότατοι ἄνδρες εἰσὶ καὶ χρυσοφόροι τὰ μάλιστα, ἐπίκοινον δὲ τῶν γυναικῶν τὴν μῆξιν ποιεῦνται, ἵνα κασίγνητοί τε ἀλλήλων ἔωσι καὶ οἰκήιοι ἔοντες πάντες μήτε φθόνῳ μήτε ἔχθρῃ χρέωνται ἐς ἀλλήλους. 15

44 Πλάτωνος νόμων β' (666 a).

Ἄρ' οὖν νομοθετήσομεν, πρῶτον μὲν τοὺς παῖδας μέχρ' ἑτῶν ἡ' τὸ παράπαν οἴνου μὴ γεύεσθαι, διδάσκοντες ὥς οὐ χρὴ πῦρ ἐπὶ πῦρ ὀχετεύειν εἰς τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν πρὶν ἐπὶ τοὺς πόνους ἐγχε- 20 ρεῖν πορεύεσθαι, τὴν ἐμμανῆ εὐλαβουμένους ἔξιν τῶν νέων· μετὰ δὲ τοῦτο οἴνου μὲν ἤδη γεύεσθαι τοῦ μετρίου, μέχρ' ἑτῶν· μέθης δὲ καὶ πολυοινίας τὸ παράπαν ἀπέχεσθαι τὸν νέον· τετταράκοντα δὲ ἐπιβαίνοντα ἑτῶν, ἐν τοῖς ξυσσιτίοις εὐωχηθέντα 25 καλεῖν τοὺς τε ἄλλους θεοὺς, καὶ δὴ καὶ Διόνυσον παρακαλεῖν εἰς τὴν τῶν πρεσβυτέρων τελετὴν ἅμα καὶ παιδείαν, ἣν τοῖς [ἄλλοις] ἀνθρώποις ἐπίκουρον τῆς τοῦ γήρως αὐστηρότητος ἐδωρήσατο, τὸν οἶνον φάρμακον, ὥστε ἀνηβᾶν ἡμᾶς καὶ δυσθυμίας λήθην 30 γίνεσθαι, μαλακώτερον ἐκ σκληροτέρου τὸ τῆς ψυ-

χῆς ἡθός, καθάπερ εἰς πῦρ σίδηρον ἐντεθέντα, γιγνόμενον, καὶ οὕτως εὐπλαστότερον εἶναι;

45 Ἐν ταυτῷ (674 a).

Μηδέποτε μηδένα ἐπὶ στρατοπέδου γεύεσθαι
 5 τούτου τοῦ πόματος, ἀλλὰ υδροποσία συγγίγνεσθαι
 τοῦτον τὸν χρόνον ἅπαντα, καὶ κατὰ πόλιν μήτε
 δοῦλον μήτε δούλην γεύεσθαι μηδέποτε· μηδὲ ἄρ-
 χοντας τοῦτον τὸν ἐνιαυτόν, ὃν ἂν ἄρχωσιν· μηδ' αὖ
 κυβερνήτας μηδὲ δικαστὰς ἐνεργοὺς ὄντας οἴνου
 10 γεύεσθαι τὸ παράπαν· μηδ' ὅστις βουλευσόμενος εἰς
 βουλήν τινα ἀξίαν λόγου ξυνέρχεται, μηδέ γε μεθ'
 ἡμέραν μηδένα τὸ παράπαν, εἰ μὴ σωμασκίας ἢ νό-
 σων ἕνεκα· μηδὲ αὖ νύκτωρ, ὅταν ἐπινοῇ τις παῖδας
 ποιεῖσθαι ἀνὴρ ἢ καὶ γυνή· καὶ ἄλλα δὲ πάμπολλα
 15 ἂν τις λέγοι, ἐν οἷς τοῖς νοῦν τε καὶ νόμον ἔχουσιν
 ὀρθὸν οὐ ποτέος οἶνος. ὥστε κατὰ τὸν λόγον τοῦ-
 τον οὐδ' ἀμπέλων ἂν πολλῶν δέοι οὐδ' ἥτιμι πόλει·
 τακτὰ δὲ τὰ ἄλλα ἂν εἴη γεωργήματα καὶ πᾶσα ἡ
 δίαίτα· καὶ δὴ τά γε περὶ οἶνον σχεδὸν πάντων
 20 ἐμμετροτάτα καὶ ὀλίγιστα γίγνοιτ' ἂν. οὗτος, ὦ
 ξένοι, ἡμῖν, εἰ ξυνδοκεῖ, κολοφῶν ἐπὶ τῷ περὶ
 οἴνου λόγῳ ρηθῆντι εἰρήσθω. [Καλῶς, καὶ ξυνδοκεῖ.]

46 Τοῦ αὐτοῦ νόμων γ' (689 e).

Ἄρχοντας δὲ δὴ καὶ ἀρχομένους ἀναγκαῖον ἐν
 25 ταῖς πόλεσιν εἶναί που; Τί μὴν; Εἶεν. Ἀξιώματα
 δὲ δὴ τοῦ τε ἄρχειν καὶ ἄρχεσθαι ποῖά ἐστι καὶ
 πόσα, ἐν τε πόλεσι μεγάλαις καὶ μικραῖς καὶ οἰκίαις
 ὡσαύτως; ἄρ' οὐχὶ ἐν μὲν τό τε πατρὸς καὶ μη-
 τρὸς καὶ ὅλως γονέας ἐκρόνων ἄρχειν, ἀξίωμα ὁρ-
 30 θὸν πανταχοῦ ἂν εἴη; Καὶ μάλα. Τούτῳ δέ γε
 ἐπόμενον γενναίους ἀγεννῶν ἄρχειν· καὶ τρίτον

ἔτι τούτοις ξυνέπεται τὸ πρεσβυτέρους μὲν ἄρχειν
 δεῖν νεωτέρους δὲ ἄρχεσθαι. Τί μὴν; Τέταρτον
 δ' αὖ δούλους μὲν ἄρχεσθαι δεσπότας δὲ ἄρχειν.
 Πῶς γὰρ οὐ; Καὶ πέμπτον γε οἶμαι, τὸν κρείττονα
 μὲν ἄρχειν ἥττονα δὲ ἄρχεσθαι. Μάλα γε ἀναγκαίαν 5
 ἀρχὴν εἰρηκας. Καὶ πλείστην γε ἐν ξύμπασι τοῖς ξώ-
 οῖς οὖσαν καὶ κατὰ φύσιν, ὡς ὁ Θηβαῖος ἔφη ποτὲ
 Πίνδαρος. τὸ δὲ μέγιστον ὥς ἔοικεν ἀξίωμα ἔκτον
 ἂν γίγνοιτο, ἔπεσθαι μὲν τὸν ἀνεπιστήμονα κελεῦον,
 τὸν δὲ φρονοῦντα ἡγεῖσθαι τε καὶ ἄρχειν· καίτοι 10
 τοῦτό γε, ὃ Πίνδαρε σοφώτατε, σχεδὸν οὐκ ἂν παρὰ
 φύσιν ἔγωγε φαίην γίγνεσθαι, κατὰ φύσιν δὲ τὴν
 τοῦ νόμου ἐκόντων ἀρχὴν, ἀλλ' οὐ βίαιον πεφυ-
 κῦται. Ὁρθότατα λέγεις. Θεοφιλῇ δέ γε καὶ εὐτυχῇ
 τινὰ λέγοντες ἐβδόμην ἀρχὴν εἰς κληρὸν τινα προά- 15
 γομεν, καὶ λαχόντα μὲν ἄρχειν δυσκληροῦντα δὲ ἀπι-
 όντα ἄρχεσθαι, τὸ δικαιοτάτον εἶναι φαμέν.

47 Τοῦ αὐτοῦ νόμων δ' (715 b).

Λέγεται δὲ τοῦδ' ἔνεκα ταῦθ' ἡμῖν, ὡς ἡμεῖς
 τῇ σῇ πόλει ἀρχὰς οὕθ' ὅτι πλούσιός ἐστί τις δώσο- 20
 μεν οὕθ' ὅτι τῶν τοιούτων ἄλλο οὐδὲν κεκτημένος,
 ἰσχὺν ἢ μέγεθος ἢ τι γένος· ὅς δ' ἂν τοῖς τεθεῖσι
 νόμοις εὐπειθέστατος ἢ καὶ νικᾷ ταύτην τὴν νίκην
 ἐν τῇ πόλει, τούτῳ φαμέν καὶ τὴν τῶν θεῶν ὑπηρε-
 σίαν δοτεόν εἶναι, τὴν μεγίστην τῷ πρώτῳ, καὶ 25
 δευτέρῳ τῷ τὰ δεύτερα κρατοῦντι, καὶ κατὰ λόγον
 οὕτω τοῖς ἐφεξῆς τὰ μετὰ ταῦθ' ἕκαστα ἀποδοτέον
 εἶναι. τοὺς δ' ἄρχοντας λεγομένους νῦν ὑπηρέτας
 τοῖς νόμοις ἐκάλεσα, οὗ τι καινοτομίας ὀνομάτων
 ἔνεκα, ἀλλ' ἡγοῦμαι παντὸς μᾶλλον εἶναι παρὰ τοῦτο 30
 σωτηρίαν τε πόλει καὶ τούναντίον. ἐν ᾗ μὲν γὰρ

ἂν ἀρχόμενος ἥ καὶ ἄκυρος νόμος, φθορὰν ὁρῶ τῇ
 τοιαύτῃ ἐτοίμῃ οὖσαν· ἐν ἣ δὲ ἂν δεσπότης τῶν
 ἀρχόντων, οἱ δὲ ἄρχοντες δοῦλοι τοῦ νόμου, σωτη-
 ρίαν καὶ πάντα ἀγαθὰ ὅσα οἱ θεοὶ πόλεσιν ἔδοσαν,
 5 γιγνόμενα καθορᾷ. *Ἦναι μὰ Δία, ὧς ἔξενε· καθ' ἡλι-
 κίαν γὰρ ὁξὺ βλέπεις· νέος μὲν γὰρ ὢν, πᾶς ἄνθρω-
 πος τὰ τοιαῦτα ἀμβλύτατα αὐτὸς αὐτοῦ ὁρᾷ, ὁ γέρων
 δὲ ὁξύτατα. Ἀληθέστατα.*

48 Ἐν ταυτῷ (720 e).

10 Φέρε δὴ πρὸς θεῶν τίνα [ἄρα] πρῶτον νόμον
 θεῖτ' ἂν ὁ νομοθέτης; ἄρ' οὐ κατὰ φύσιν τὴν περὶ
 γενέσεως ἀρχὴν πρώτην πόλεων πέρι κατακοσμήσει
 ταῖς τάξεσι; Τί μήν; Ἀρχὴ δ' ἐστὶ τῶν γενέσεων πά-
 15 σαις πόλεσιν ἄρ' οὐχ ἡ τῶν γάμων σύμμιξις καὶ κοι-
 νωνία; Πῶς γὰρ οὐ; Γαμικοὶ δὲ νόμοι πρῶτοι κινδυνεύουσι
 τιθέμενοι καλῶς ἂν τίθεσθαι πρὸς ὀρθότητα
 πάσῃ πόλει. Παντάσῃ μὲν οὖν. Λέγωμεν δὴ πρῶ-
 20 τον τὸν ἀπλοῦν. ἔχοι δ' ἂν πως ἴσως ὧδε· γαμεῖν δέ,
 ἐπειδὴν ἐτῶν ἥ τις τριάκοντα μέχρι τῶν πέντε καὶ
 25 τριάκοντα, εἰ δὲ μή, ζημιοῦσθαι χρήμασί τε καὶ ἀτι-
 μία· χρήμασι μὲν τόσοις καὶ τόσοις, τῇδε καὶ τῇδε
 ἀτιμία. ὁ μὲν ἀπλοῦς ἔστω τις τοιοῦτος περὶ γάμων,
 ὁ διπλοῦς δὲ ὧδε. γαμεῖν δέ, ἐπεὶ ἐτῶν ἥ τις τριά-
 30 κοντα, διανοηθέντα ὥς ἐστὶν ἡ τὸ ἀνθρώπινον γένος
 φύσει τινὶ μετείληφεν ἀθανασίας, οὗ καὶ πέφυκεν
 ἐπιθυμίαν ἴσχειν πᾶς πᾶσαν· τὸ γὰρ γενέσθαι κλεινὸν
 καὶ μὴ ἀνώνυμον κείσθαι τετελευτηκότα τοῦ τοιού-
 του ἐστὶν ἐπιθυμία. γένος οὖν ἐστὶν ἀνθρώπων τι
 35 ξυμφυὲς τοῦ παντὸς χρόνου, ὃ διὰ τέλους αὐτῷ ξυνέ-
 πεται καὶ συνέφεται τούτῳ τῷ τρόπῳ ἀθάνατον ὄν,
 τῷ παῖδας παίδων καταλειπόμενον ταυτὸν καὶ ἐν ὃν

αὐτὸν γενέσει τῆς ἀθανασίας μετεληφέναι· τούτου δὴ ἀποστερεῖν ἐκόντα ἑαυτὸν οὐδέποτε ὄσιον· ἐκ προνοίας δὲ ἀποστερεῖ ὅς ἂν παίδων καὶ γυναικὸς ἀμελῇ. πειθόμενος μὲν οὖν τῷ νόμῳ ἀξήμιος ἀπαλλάττοιο ἂν· μὴ πειθόμενος δὲ αὐτῷ μήτε γαμῶν ἔτη τριάκοντα ⁵ γεγονώς καὶ πέντε ζημιούσθω μὲν κατ' ἐνιαυτὸν τόσῳ καὶ τόσῳ, ἵνα μὴ δοκῇ τὴν μοναυλλίαν οἱ κέρδος καὶ ῥαστώνην φέρειν· μὴ μετέχοι δὲ τιμῶν ὧν ἂν οἱ νεώτεροι ἐν τῇ πόλει τοὺς πρεσβυτέρους αὐτῶν τιμῶσιν ἐκάστοτε.

10

49 Νόμων ε' (734 e).

Καθάπερ οὖν δὴ τινα ξυνυφῆν ἢ καὶ πλέγμα ἄλλ' ὅτιοῦν οὐκ ἐκ τῶν αὐτῶν οἷόν τέ ἐστι τὴν τε ἐφυφῆν καὶ τὸν στήμονα ἀπεργάζεσθαι, διαφέρειν δὲ ἀναγκαῖον τὸ τῶν στημόνων πρὸς ἀρετὴν γένος· ἰσχυρόν ¹⁵ τε γὰρ καὶ τινα βεβαιότητα ἐν τοῖς τρόποις εἰληφός, τὸ δὲ μαλακώτερον καὶ ἐπιεικεία τινι δικαίᾳ χρώμενον· ὅθεν δὴ τοὺς τὰς μεγάλας ἀρχὰς ἐν ταῖς πόλεσιν ἄρξοντας δεῖ διακρίνεσθαι τινα τρόπον ταύτῃ καὶ τοὺς μικρᾷ παιδείᾳ βασανισθέντας ἐκάστοτε καὶ ²⁰ κατὰ λόγον. ἔστων γὰρ δὴ δύο πολιτείας εἶδη, τὸ μὲν ἀρχῶν καταστάσεις ἐκάστοις, τὸ δὲ νόμοι ταῖς ἀρχαῖς ἀποδοθέντες. τὸ δὲ πρὸ τούτων ἀπάντων δεῖ διανοεῖσθαι τὰ τοιαῦτα· πᾶσαν ἀγέλην ποιμὴν καὶ βουκόλος τροφεὺς τε ἵππων καὶ ὅσα ἄλλα παραλαβόντων ²⁵ τοιαῦτα, οὐκ ἄλλως μὴ ποτε ἐπιχειρήσῃ θεραπεύειν ἢ πρῶτον μὲν τὸν ἐκάστη προσήκοντα καθαροὺν καθάρῃ τῇ ξυνοικήσει· διαλέξας δὲ τὰ τε ὑγιῇ καὶ τὰ μὴ καὶ τὰ γενναῖα καὶ ἀγεννῇ, τὰ μὲν ἀποπέμψει πρὸς ἄλλας τινὰς ἀγέλας τὰ δὲ θεραπεύσει, διανοοῦ- ³⁰ μενος ὡς μάταιος ἂν ὁ πόνος εἴη καὶ ἀνήνυτος

περί τε σῶμα καὶ ψυχάς, ἃς φύσις καὶ πονηρὰ τροφὴ
 διεφθαρκυῖα προσαπόλλυσι τὸ τῶν ὑγιῶν καὶ ἀκηρά-
 των ἡθῶν τε καὶ σωμάτων γένος ἐν ἐκάστοις τῶν
 κτημάτων, ἃν τις τὰ ὑπάρχοντα μὴ διακαθαίρῃται.
 5 τὰ μὲν δὴ τῶν ἄλλων ζῴων ἐλάττω τε σπουδῇ καὶ
 παραδείγματος ἕνεκα μόνον ἄξια παραθέσθαι τῷ λό-
 γῳ, τὰ δὲ τῶν ἀνθρώπων σπουδῆς τῆς μεγίστης τῷ
 γε νομοθέτῃ διερευνᾶσθαι καὶ φράζειν τὸ προσήκον
 ἐκάστοις καθαρμοῦ τε πέρι καὶ ξυμπασῶν τῶν ἄλλων
 10 πράξεων. αὐτίκα γὰρ τὸ περὶ καθαρισμοὺς πόλεως ὧδ'
 ἔχον ἂν εἴη· πολλῶν οὐσῶν τῶν διακαθάρσεων αἱ
 μὲν ῥάους εἰσὶν αἱ δὲ χαλεπώτεραι, καὶ τὰς μὲν τυ-
 ραννος μὲν ὢν καὶ νομοθέτης ὁ αὐτός, ὅσαι χαλεπαί
 τέ εἰσι καὶ ἄρισται, δύναιτ' ἂν καθῆραι· νομοθέτης
 15 δὲ ἄνευ τυραννίδος καθιστὰς πολιτείαν καινὴν καὶ
 νόμους, εἰ καὶ τὸν πρῶτότατον τῶν καθαρισμῶν καθή-
 ρειεν, ἀγαπώντως ἂν καὶ τὸ τοιοῦτον δράσειεν. ἔστι
 δ' ὁ μὲν ἄριστος ἀλγεινός, καθάπερ ὅσα τῶν φαρμά-
 κων τοιουτότροπα, ὁ τῇ δίκῃ μετὰ τιμωρίας εἰς τὸ κο-
 0 λάζειν ἄγων θάνατον ἢ φυγὴν τῇ τιμωρίᾳ τὸ τέλος
 ἐπιτιθείς· τοὺς γὰρ μέγιστα ἐξημαρτηκότας, ἀνιάτους
 δὲ ὄντας, μεγίστην δὲ βλάβην οὖσαν πόλεως ἀπαλ-
 λάττειν εἰώθειν. ὁ δὲ πρῶτερός ἐστι τῶν καθαρισμῶν
 ὁ τοιόσδε ἡμῖν· ὅσοι διὰ τὴν τῆς τροφῆς ἀπορίαν τοῖς
 5 ἡγεμόσιν ἐπὶ τὰ τῶν ἐχόντων μὴ ἔχοντες ἐτοίμους
 αὐτοὺς ἐνδείκνυνται παρεσκευακότες ἔπεσθαι, τού-
 τοις ὡς νόσῃματι πόλεως ἐμπεφυκότι δι' εὐφημίας
 ἀπαλλαγὴν ὄνομα ἀποικίαν τιθέμενος, εὖμενῶς ὅτι
 μάλιστα ἐξεπέμψατο. παντὶ μὲν οὖν νομοθετοῦντι
 0 τοῦτο ἀμωσγέπως κατ' ἀρχὰς δραστέον· ἡμῖν μὲν ἔτι
 τούτων ἀτοπώτερα τὰ περὶ ταῦτ' ἐστι ξυμβεβηκότα
 νῦν. οὔτε γὰρ ἀποικίαν οὔτ' ἐκλογὴν τινα καθάρσεως

δεῖ μηχανᾶσθαι πρὸς τὸ παρόν· οἶον δέ τινων ξυρ-
ρεόντων ἐκ πολλῶν τὰ μὲν πηγῶν τὰ δὲ χειμάρρων
εἰς μίαν λίμνην, ἀναγκαῖον προσέχοντας τὸν νοῦν
φυλάττειν ὅπως ὅτι καθαρώτατον ἔσται τὸ ξυρρέον
ὔδωρ, τὰ μὲν ἐξαντλοῦντας τὰ δὲ ἀποχετεύοντας καὶ 5
παρατρέποντας· πόνοσ δ', ὥς ἔοικε, καὶ κίνδυνός
ἐστὶν ἐν πάσῃ πολιτικῇ κατασκευῇ. τὰ δ' ἐπειδὴ περ
λόγῳ γε ἐστὶ τὰ νῦν ἄλλ' οὐκ ἔργῳ πραττόμενα, πε-
περάνθω τε ἡμῖν ἢ ξυλλογῇ καὶ κατὰ νοῦν ἢ καθαρό-
της αὐτῆς ἔστω ξυμβεβηκυῖα. τοὺς γὰρ κακοὺς τῶν 10
ἐπιχειρούντων εἰς τὴν νῦν πόλιν ὥς πολιτευσομένους
ξυυιέναι πειθοὶ πάσῃ καὶ ἱκανῷ χρόνῳ διαβασανί-
σαντες διακωλύσωμεν ἀφικνεῖσθαι, τοὺς δ' ἀγαθοὺς
εἰς δύναμιν εὐμενεῖς ἵλεώ τε προσαγώμεθα.

50 Τοῦ αὐτοῦ νόμων ε' (742 a).

15

Μηδὲ ἐξεῖναι χρυσὸν μηδὲ ἄργυρον κεκτῆσθαι
μηδένα μηδενὶ ἰδιώτῃ· νόμισμα δὲ ἔνεκα ἀλλαγῆς
τῆς καθ' ἡμέραν, ἣν δημιουργοῖς τε ἀλλάττεσθαι
σχεδὸν ἀναγκαῖον καὶ πᾶσιν ὁπόσων χρεῖα τῶν τοι-
ούτων, μισθοὺς μισθωτοῖς δούλοις καὶ ἐποίκοις ἀπο- 20
τίνειν· ὧν ἔνεκα φαμέν τὸ νόμισμα κτητέον αὐτοῖς.

51 Ἰδιώτῃ δὲ ἂν ἄρα ποτὲ ἀνάγκη τις γίγνηται
ἀποδημεῖν, παρέμενος μὲν τοὺς ἄρχοντας ἀποδημεῖτω
νόμισμα δὲ ἂν ποθεν ἔχων ξενικὸν οἴκαδε ἀφίκηται
περιγενόμενον, τῇ πόλει αὐτὸ καταβαλλέτω, πρὸς 25
λόγον ἀπολαμβάνων τὸ ἐπιχώριον. ἰδιούμενος δὲ ἂν
τις φαίνεται, δημόσιόν τε γιγνέσθω καὶ ὁ ξυνειδῶς
καὶ μὴ φράζων ἄρᾳ καὶ οὐεῖδει μετὰ τοῦ ἀγαρόντος
ἐνοχος ἔστω, καὶ ζημίᾳ πρὸς τούτοις μὴ ἐλάττονι τοῦ
ξενικοῦ κομισθέντος νομίσματος. γαμοῦντα δὲ καὶ 30

ἐκδιδόντα μὴτ' οὖν διδόναι μῆτε δέχεσθαι προῖκα τὸ
 παράπαν μὴδ' ἥντιν οὖν, μὴδὲ νόμισμα παρακατα-
 τίθεσθαι ὅτῳ μὴ τις πιστεύει, μὴδὲ δανείζειν ἐπὶ
 τόκῳ, ὥς ἔξὸν μὴ ἀποδιδόναι τὸ παράπαν τῷ δανεισα-
 5 μένῳ μῆτε τόκον μῆτε τὸ κεφάλαιον. (Plat. Leg. IV, 742 b).

52 Τοῦ αὐτοῦ νόμων 5' (757 a).

Δουλοὶ γὰρ ἂν καὶ δεσπότες οὐκ ἂν ποτε γένοιτο
 φίλοι, οὐδ' ἐν ἴσαις τιμαῖς διαγόμενοι φαῦλοι καὶ
 σπουδαῖοι· τοῖς γὰρ ἀνίσοις τὰ ἴσα ἄνισα γίγναιτ' ἂν,
 10 εἰ μὴ τυγχάνοι τοῦ μέτρου· διὰ γὰρ ἀμφοτέρα ταῦτα
 στάσεων αἱ πολιτεῖαι πληροῦνται. παλαιὸς γὰρ ὁ λό-
 γος, ἀληθὴς ὢν, ὥς ἰσότης φιλότητα ἀπεργάζεται,
 μάλα μὲν ὀρθῶς εἴρηται καὶ ἐμμελῶς· ἢ τις δ' ἐστί
 ποτε ἰσότης ἢ τοῦτο αὐτὸ δυναμένη, διὰ τὸ μὴ σφό-
 15 δρα σαφὴς εἶναι σφόδρα ἡμᾶς διαταράττει. δυοῖν
 γὰρ ἰσοτήτοι οὔσαι ὁμωνύμοιν μὲν, ἔργῳ δὲ [εἰς]
 πολλὰ σχεδὸν ἐναντίαι, τὴν μὲν ἑτέραν εἰς τὰς τιμὰς
 πᾶσα πόλις ἱκανὴ παραγαγεῖν καὶ πᾶς νομοθέτης,
 τὴν μέτρῳ ἴσην καὶ σταθμῷ καὶ ἀριθμῷ, κλήρῳ
 20 ἀπευθύνων εἰς τὰς διανομας αὐτήν· τὴν δὲ ἀληθε-
 στάτην καὶ ἀρίστην ἰσότητα οὐκέτι ῥᾶδιον παντὶ
 ἰδεῖν· Διὸς γὰρ δὴ κρίσις ἐστί, καὶ τοῖς ἀνθρώποις
 αἰεὶ σμικρὰ μὲν ἐπαρκεῖ, πᾶν δὲ ὅσον ἂν ἐπαρκέσῃ
 πόλεσιν ἢ καὶ ἰδιώταις, πάντα ἀγαθὰ ἀπεργάζεται.
 25 τῷ μὲν γὰρ μείζονι πλείῳ τῷ δὲ ἐλάττω σμικρότερα
 νέμει, μέτρια διδοῦσα πρὸς τὴν αὐτῶν φύσιν ἐκατέ-
 ρῳ· καὶ δὴ καὶ τιμὰς μείζοσι μὲν πρὸς ἀρετὴν αἰεὶ
 μείζους, τοῖς δὲ τοῦναντίον ἔχουσιν ἀρετῆς τε καὶ
 παιδείας, τὸ πρέπον ἐκατέροις ἀπονέμει κατὰ λόγον.
 30 ἔστι γὰρ δήπου καὶ τὸ πολιτικὸν ἡμῖν αἰεὶ τοῦτ' αὐτὸ
 τὸ δίκαιον, οὗ καὶ νῦν ἡμᾶς ὀρεγομένους δεῖ καὶ

πρὸς ταύτην ἰσότητα, ὥς Κλεινία, ἀποβλέποντας τὴν
 νῦν φυομένην κατοικίξειν πόλιν, ἄλλην τε ἂν ποτέ
 τις οἰκίξῃ πρὸς ταυτὸ τοῦτο σκοπούμενον χρεῶν νο-
 μοθετεῖν, ἀλλ' οὐ πρὸς ὀλίγους τυράννους ἢ πρὸς
 ἓνα ἢ καὶ κρατος, ~~δημιουσι~~, πρὸς δὲ τὸ δίκαιον αἰεί· 5
 τοῦτο δ' ἐστὶ τὸ νῦν δὴ λεχθέν, τὸ κατὰ φύσιν ἴσον
 ἀνίστοις ἐκάστοτε δοθέν. ἀναγκαῖόν γε μὴν καὶ τού-
 τοις παρωνυμίοισι ποτε προσχρησασθαι πόλιν ἅπα-
 σαν, εἰ μέλλει στάσεων ἐαυτῇ μὴ προσκοινωνήσῃν
 κατὰ τι μέρος· τὸ γὰρ ἐπιεικὲς καὶ ξύγγνωμον τοῦ τε- 10
 λέου καὶ ἀκριβοῦς παρὰ δίκην τὴν ὀρθὴν ἐστὶ παρα-
 τεθραυσμένον, ὅταν γίγνηται· διὸ τῷ τοῦ κλήρου
 ἴσῳ ἀνάγκη προσχρησασθαι, δυσκολίας τῶν πολλῶν
 ἔνεκα, θεὸν καὶ ἀγαθὴν τύχην καὶ τότε ἐν εὐχαῖς ἐπι-
 καλουμένους, ἀπορθοῦν αὐτοὺς τὸν κλῆρον πρὸς τὸ 15
 δικαιότατον. οὕτω δὲ χρηστὲον ἀναγκαίως μὲν τοῖν
 ἰσοτήτοιν ἀμφοῖν· ὥς δ' ὅτι μάλιστα ἐπ' ὀλιγίστοις
 τῇ ἐτέρᾳ τῇ τῆς τύχης δεομένη. ταῦτα οὕτω διὰ ταῦ-
 τα, ὦ φίλοι, ἀναγκαῖον τὴν μέλλουσαν σῶξασθαι δρᾶν
 πόλιν. 20

53 Ἐν ταυτῷ (759 a).

Ἐλέσθαι δὲ δεῖ τρία μὲν ἀρχόντων εἶδη· περὶ μὲν
 τὸ νῦν δὴ λεχθέν ἀστυνόμους ἐπονομάζοντα, τὸ δὲ
 περὶ ἀγορᾶς κόσμον ἀγορανόμους, ἱερῶν δὲ ἱερέας.
 οἷς μὲν εἰσι πάτριαι ἱερωσύναι καὶ αἷς, μὴ κινεῖν· εἰ 25
 δέ, οἷον τὸ πρῶτον κατοικιζομένοις εἰκὸς γίγνεσθαι
 περὶ τὰ τοιαῦτα, ἢ μηδενὶ ἢ τισὶν ὀλίγοις, οἷς μὴ κα-
 θεστήκοι, καταστατέον ἱερέας τε καὶ ἱερείας νεωκό-
 ρους γίγνεσθαι τοῖς θεοῖς. τούτων δὲ πάντων τὰ μὲν
 αἰρετὰ χρὴ τὰ δὲ κληρωτὰ ἐν ταῖς καταστάσεσι γίγνε- 30
 σθαι, μιγνύντας πρὸς φιλίαν ἀλλήλοις δῆμον καὶ μὴ

δῆμον ἐν ἐκάσῃ χώρᾳ καὶ πόλει, ὅπως ἂν μάλιστα
 ὁμονοῶν εἴη. τὰ μὲν οὖν τῶν ἱερέων τῷ θεῷ ἐπιτρέ-
 ποντα αὐτῷ τὸ κεχαρισμένον γίγνεσθαι, κληροῦν
 οὕτω τῇ θείᾳ τύχῃ ἀποδιδόντα, δοκιμάζειν δὲ τὸν
 5 αἰ λαγχάνοντα, πρῶτον μὲν ὁλόκληρον καὶ γνήσιον,
 ἔπειτα ὥς ὅτι μάλιστα ἐκ καθαρευουσῶν οἰκήσεων,
 φόνου δὲ ἄγνόν καὶ πάντων τῶν περὶ τὰ τοιαῦτα εἰς
 τὰ θεῖα ἀμαρτανομένων αὐτόν τε καὶ πατέρα καὶ μη-
 τέρα κατὰ ταῦτα βεβιωκότας. ἐκ Δελφῶν δὲ χρῆ
 10 νόμους περὶ τὰ θεῖα πάντα κομισαμένους καὶ κατα-
 στήσαντας ἐπ' αὐτοῖς ἐξηγητάς, τούτοις χρῆσθαι.
 κατ' ἐνιαυτὸν δὲ εἶναι καὶ μὴ μακρότερον τὴν ἱερω-
 σύνην ἐκάστην. ἔτη δὲ μὴ ἑλαττον ἐξήκοντα ἡμῖν
 εἴη γεγονώς ὁ μέλλων καθ' ἱερους νόμους περὶ τὰ
 15 θεῖα ἱκανῶς ἀγιστεύειν. ταῦτα δὲ καὶ περὶ τῶν ἱε-
 ρειῶν ἔστω τὰ νόμιμα. τοὺς δ' ἐξηγητάς τρεῖς φε-
 ρέτωσαν μὲν αἱ τέτταρες φυλαί, τέτταρας ἕκαστον ἐξ
 αὐτῶν· τρεῖς δέ, οἷς ἂν πλείστη γένηται ψῆφος, δο-
 κιμάσαντας [τοὺς] ἑννέα πέμπειν εἰς Δελφους ἀνε-
 20 λεῖν ἐξ ἐκάστης τριάδος ἓνα, τὴν δὲ δοκιμασίαν αὐτῶν
 καὶ τοῦ χρόνου τὴν ἡλικίαν εἶναι καθάπερ τῶν ἱερέων.

54 Τούτων δὲ οἱ νομοφύλακες ἐν τούτῳ ἀκριβεῖς
 ἔστωσαν ἐπίσκοποι, ὅπως ἢ μὴ γίγνηται τὴν ἀρχὴν
 ἢ γιγνόμενα τῆς ἀξίας δίκης τυγχάνη. δεῖ δὲ πάντα
 25 ἄνδρα διανόεσθαι περὶ πάντων ἀνθρώπων, ὥς ὁ
 μὴ δουλεύσας οὐδ' ἂν δεσπότης γένοιτο ἄξιος ἐπαί-
 νου, καὶ καλλωπίζεσθαι χρῆ τῷ καλῶς δουλεῦσαι
 μᾶλλον ἢ καλῶς ἄρχει, πρῶτον μὲν τοῖς νόμοις, ὥς
 ταύτην τοῖς θεοῖς οὖσαν δουλείαν, ἔπειτα τοῖς πρε-
 30 σβυτέροις τε καὶ ἐντίμως βεβιωκόσι τοῖς νέους.
 Ib. 762 d.

55 Ἐν ταυτῷ (765 d).

Λοιπὸς δὲ ἄρχων περὶ τὰ προειρημένα ἡμῶν ὁ
 τῆς παιδείας ἐπιμελητὴς πάσης θηλειῶν τε καὶ ἀρρε-
 νων. εἰς μὲν δὴ καὶ ὁ τούτων ἄρχων ἔστω κατὰ νό-
 μους, ἐτῶν μὲν γενονὸς μὴ ἔλαττον ἢ πεντήκοντα, 5
 παίδων δὲ γνησίων πατῆρ, μάλιστα μὲν υἱῶν καὶ
 θυγατέρων, εἰ δὲ μή, θάτερα. διανοηθήτω δὲ αὐ-
 τὸς τε ὁ προκριθεὶς καὶ ὁ προκρίνων ὥς οὔσαν
 ταύτην τὴν ἀρχὴν τῶν ἐν τῇ πόλει ἀκροτάτων ἀρχῶν
 πολὺ μεγίστην. παντὸς γὰρ δὴ φυτοῦ ἢ πρώτη βλά- 10
 στη καλῶς ὀρμηθεῖσα πρὸς ἀρετὴν τῆς αὐτοῦ φύσεως
 κυριωτάτη τέλος ἐπιθεῖναι τὸ πρόσφορον, τῶν τε
 ἄλλων φυτῶν καὶ τῶν ζώων ἡμέρων τε καὶ ἀγρίων
 καὶ ἀνθρώπων· ἄνθρωπος δέ, ὥς φαμέν, ἡμερον·
 ὁμῶς μὲν παιδείας τῆς ὀρθῆς τυχὼν καὶ φύσεως εὖ- 15
 τυχοῦς, θειότατον ἡμερώτατόν τε ζῶον γίνεσθαι
 φιλεῖ, μὴ ἱκανῶς δὲ ἢ μὴ καλῶς τραφὲν ἀγριώτατον
 ὁπόσα φύει γῆ. ὧν ἕνεκα οὐ δεύτερον οὐδὲ πάρερ-
 γον δεῖ τὴν παίδων τροφὴν τὸν νομοθέτην ἔαν γί-
 γνεσθαι. πρῶτον δὲ ἄρξασθαι χρεῶν τὸν μέλλοντα 20
 αὐτῶν ἐπιμελήσεσθαι καλῶς, αἰρεθῆναι τῶν ἐν τῇ
 πόλει ὅς ἂν ἄριστος εἰς πάντα ἢ, τοῦτον κατὰ δύνα-
 μιν ὅτι μάλιστα αὐτοῖς καταστάντα προστάττειν ἐπι-
 μελητήν. αἱ πᾶσαι τοίνυν ἀρχαὶ πλήν βουλῆς καὶ
 πρυτάνεων εἰς τὸ τοῦ Ἀπόλλωνος ἱερὸν ἐλθοῦσαι 25
 φερόντων ψῆφον κρύβδην τῶν νομοφυλάκων, ὄντιν'
 ἂν ἕκαστος ἡγῆται κάλλιστα ἂν τῶν περὶ παιδείαν
 ἄρξαι γενομένων· ὃ δ' ἂν πλεῖσται ψῆφοι ξυμβῶσι,
 δοκιμασθεὶς ὑπὸ τῶν ἄλλων ἀρχόντων τῶν ἐλομέ-
 νων, πλήν νομοφυλάκων, ἀρχέτω ἐπὶ πέντε ἔτη· 30
 ἔκτω δὲ κατὰ ταυτὰ ἄλλον ἐπὶ ταύτην τὴν ἀρχὴν
 αἰρεῖσθαι.

56 Τοῦ αὐτοῦ νόμων ζ' (801 e).

Μετά γε μὴν ταῦτα ὕμνοι θεῶν καὶ ἐγκώμια κοινο-
 νημένα εὐχαῖς ᾄδουσιν ἅν ὀρθότατα· καὶ μετὰ
 θεοὺς ὡσαύτως περὶ δαίμονας τε καὶ ἥρωας μετ' ἐγ-
 5 κωμίων εὐχαὶ γίνονται ἅν τοῦτοις πασι πρέπουσαι.
 Πῶς γὰρ οὐ; Μετά γε μὲν ταῦτ' ἤδη νόμος ἄνευ
 φθόνων εὐθὺς γίγνεται ἅν ὅδε. τῶν πολιτῶν ὅπο-
 σοι τέλος ἔχοιεν τοῦ βίου κατὰ σώματα ἢ κατὰ ψυχὰς
 ἔργα ἐξεργασμένοι καλὰ καὶ ἐπίπονα καὶ τοῖς νό-
 10 μοις εὐπειθεῖς γεγονότες, ἐγκωμίων αὐτοὺς τυγχά-
 νειν πρέπον ἅν εἴη. Πῶς δ' οὐ; Τούς γε μὴν ἔτι
 ζῶντας ἐγκωμίοις τε καὶ ὕμνοις τιμᾶν οὐκ ἀσφαλὲς
 πρὶν ἅν πάντα τις τὸν βίον διαδραμὼν τέλος ἐπιστή-
 σῃται καλόν· ταῦτα δὲ πάντα ἡμῖν ἔστω κοινὰ ἅν-
 15 δράσι τε καὶ γυναιξὶν ἀγαθοῖς καὶ ἀγαθαῖς διαφα-
 νῶς γενόμενα.

57 Τοῦ αὐτοῦ νόμων θ' (856 c).

Πατὴρ δὲ οὐκ εἰδὼς καὶ τιμωρίας παίδων μηδὲν ξύν-
 ἐπεσθαι, πλὴν ἑάν τινα πατὴρ καὶ πάππος καὶ πάπ-
 20 πος πατὴρ ἐφεξῆς ὀφλῶσι θανάτου δίκην.

58 Ἐν ταυτῷ (879 a).

Δοῦλος δ' ἑάν τις ἐλεύθερον ὀργῇ τρώσῃ, πα-
 ραδότω τὸν δοῦλον ὃ κεκτημένος τῷ τρωθέντι χρῆ-
 σθαι ὅτι ἅν θέλῃ. — ὅς δ' ἅν ἄκων ἄλλον τρώσῃ,
 25 τὸ βλάβος ἀπλοῦν ἀποτινέτω· τύχης γὰρ νομοθέτης
 οὐδεὶς ἱκανὸς ἄρχειν.

59 Ἐν ταυτῷ (879 b).

Ὡς οὖν χρὴ περὶ τῶν τοιούτων πάντ' ἄνδρα καὶ
 παῖδα καὶ γυναῖκα αἰεὶ διανοεῖσθαι, τὸ πρεσβύτερον
 30 ὡς οὐ σμικρῷ τοῦ νεωτέρου ἐστὶ πρεσβεύμενον ἔν
 τε θεοῖσι καὶ ἐν ἀνθρώποισι τοῖς μέλλουσι σῶζεσθαι

καὶ εὐδαιμονεῖν. αἰκίαν οὖν περὶ πρεσβύτερον ἐν πόλει γενομένην ὑπὸ νεωτέρου ἰδεῖν αἰσχρὸν καὶ θεομισές· ἔοικε δὲ νέῳ παντὶ ὑπὸ γέροντος πληγέντι ῥαθύμως ὀργὴν ὑποφέρειν, αὐτῷ τιθεμένῳ τιμὴν ταύτην εἰς γῆρας. ὡδ' οὖν ἔστι· πᾶς ἡμῖν αἰδεῖσθω τὸν ἑαυτοῦ πρεσβύτερον ἔργῳ τε καὶ ἔπει· τὸν δὲ προέχοντα εἰκοσιν ἡλικίας ἔτεσιν, ἄρρενα ἢ θῆλυν, νομίζων ὥς πατέρα ἢ μητέρα διευλαβεῖσθω, καὶ πάσης τῆς δυνατῆς ἡλικίας αὐτὸν φυτεῦσαι καὶ τέκεῖν ἀπέχοιτ' ἀεὶ, θεῶν γενεθλίων χάριν. 10

60 Ἐν ταυτῷ (880 d).

Νόμοι δέ, ὥς ἔοικεν, οἳ μὲν τῶν χρηστῶν ἀνθρώπων ἕνεκα γίνονται, διδαχῆς χάριν τοῦ τίνα τρόπον ὁμιλοῦντες ἀλλήλοις ἀν φιλοφρόνως οἰκοῖεν, οἳ δὲ τῶν τὴν παιδείαν διαφυγόντων, ἀτεράμονι¹⁵ χρωμένων τινὶ φύσει καὶ μηδὲν τεγχθέντων, ὥστε μὴ οὐκ ἐπὶ πᾶσαν ἰέναι κάκην. οὗτοι τοὺς μέλλοντας ῥηθῆσεσθαι λόγους πεποιηκότες ἀν εἶεν, [οἷς δὴ τοὺς νόμους ἐξ ἀνάγκης ὁ νομοθέτης ἀν νομοθετῇ, βουλούμενος αὐτῶν μηδέποτε χρεῖαν γίνεσθαι.]²⁰ πατρὸς γὰρ ἢ μητρὸς ἢ τούτων ἔτι προγόνων ὅστις τολμήσειεν ἄψασθαί ποτε βιαζόμενος αἰκίαν τινι, μήτε τῶν ἄνω θεῶν δείσας μῆνιν μήτε τῶν ὑπὸ γῆς τιμωριῶν λεγομένων, ἀλλ' ὥς εἰδὼς ἅ μηδαμῶς οἶδε, καταφρονῶν τῶν παλαιῶν καὶ ὑπὸ πάντων²⁵ εἰρημένων παρανομεῖ, τούτῳ δεῖ τινος ἀποτροπῆς ἐσχάτης. θάνατος μὲν οὖν οὐκ ἔστιν ἐσχάτον· οἳ δ' ἐν ἅδου τούτοις λεγόμενοι πόνοι ἔτι τε τούτων μᾶλλον εἰσιν ἐν ἐσχάτοις, καὶ ἀληθέστατα λέγοντες οὐδὲν ἀνύτουσι ταῖς τοιαύταις ψυχαῖς ἀπο-³⁰τροπῆς· [οὐ γὰρ ἀν ἐρίγνοντό ποτε μητραλοῖαί τε

καὶ τῶν ἄλλων γεννητόρων ἀνόσιοι πληγῶν τόλμαι.]
 δεῖ δὴ τὰς ἐνθάδε κολάσεις περὶ τὰ τοιαῦτα τούτοις
 τὰς ἐν τῷ ξῆν μηδὲν τῶν ἐν ἄδου λείπεσθαι κατὰ δύ-
 ναμιν.

561 Τοῦ αὐτοῦ νόμων ια' (930 d).

Παίδων δὲ ἱκανότης ἀκριβῆς ἄρσην καὶ θήλειαν
 ἔστω τῷ νόμῳ.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΝ ΤΑΙΣ ΠΟΛΕΣΙ ΔΥΝΑ-
 ΤΩΝ. ΜΕ.

10 1 Εὐριπίδου Θησεῖ (Αἰγεί).

Ἀνὴρ γὰρ ὅστις χρημάτων μὲν ἐνδεὴς
 δρᾶσαι τε χεὶρὶ δυνατὸς οὐκ ἀνέξεται,
 τὰ τῶν ἐχόντων χρήμαθ' ἀρπάζειν φιλεῖ.

2 Εὐριπίδου Πενθεῖ (Bacch. 270).

15 Θρασὺς τε δυνατὸς καὶ λέγειν οἷός τ' ἀνὴρ
 κακὸς πολίτης γίγνεται νοῦν οὐκ ἔχων.

3 Τοῦ αὐτοῦ Γλαύκῳ.

Ὅταν κακὸς τις ἐν πόλει πράσῃ καλῶς,
 νοσεῖν τίθῃσι τῶν ἀμεινόνων φρένας

10 παρὰδειγμ' ἔχοντας τῶν κακῶν ἐξουσίαν.

4 Ἐν ταυτῷ (Ion. 605).

Οἱ τὰς πόλεις ἔχοντες ἀξίωμα τε
 τοῖς ἀνθαμίλλοις εἰσὶ πολεμιώτατοι.

5 Εὐριπίδου Ὀρέστη (907).

5 Ὅταν γὰρ ἡδὺς τοῖς λόγοις φρονῶν κακῶς
 πελθῇ τὸ πλῆθος, τῇ πόλει κακὸν μέγα·
 ὅσοι δὲ σὺν νῷ χρηστὰ βουλευούσ' αἰεὶ,
 καὶ μὴ παρὰντίκ', αὐτίς εἰσὶ χρήσιμοι.

6 Εὐριπίδου Ἑκάβης (293).

Τὸ δ' ἀξίωμα, καὶ κακῶς λέγῃ, τὸ σὸν
πεῖσει. λόγος γὰρ ἔκ τ' ἀδοξούντων ἰὼν
κακὰ τῶν δοκούντων αὐτὸς οὐ ταυτὸν σθένει.

7 [Εὐριπίδου] Ἀλκμήνη

5

Τῶν γὰρ δυναστῶν πλείστος ἐν πόλει λόγος.

8 Μενάνδρου.

Δεῖ τὸν πολιτῶν προστατεῖν αἰρούμενον
τὴν τοῦ λόγου μὲν δύναμιν οὐκ ἐπίφθονον,
ἦθι δὲ χρηστῷ συγκεκραμένην ἔχειν.

10

9 Εὐριπίδου Ἀλκμήνης.

Ἴστω δ' ἄφρων ὢν, ὅστις ἄνθρωπος γεγῶς
δῆμον κολοῦει χρήμασιν γανρούμενος.

10 Χρὴ δὲ ξένον μὲν κάρτα προσχωρεῖν πόλει.
οὐδ' ἄστον ἦνεσ' ὅστις αὐθάδης γεγῶς
πικρὸς πολίταις ἐστὶν ἀμαθίας ὕπο. (Med. 226.)

15

11 Σοφοκλέους.

Πολλῶν καλῶν δεῖ τῷ καλόν τι μωμένῳ·
μικροῦ δ' ἀγῶνος οὐ μέγ' ἔρχεται κλέος.

12 Εὐριπίδου Ἀλκμήνη.

20

Τὸν εὐτυχοῦντα χρὴ σοφὸν πεφυκέναι.

13 Εὐριπίδου Αἰόλω.

Λαμπροὶ δ' ἐν αἰχμαῖς Ἄρεος ἐν τε συλλόγοις
μή μοι τὰ κομπὰ ποικίλοι γενοίατο,
ἀλλ' ὧν πόλει δεῖ μεγάλα βουλευόντ' αἰεὶ.

25

14 Αἰσχύλου.

Κακοὶ γὰρ εὖ πράσσοντες οὐκ ἀνασχετοί.

15 Σοφοκλέους (Ant. 175).

Ἀμήχανον δὲ παντὸς ἀνδρὸς ἐκμαθεῖν
ψυχὴν τε καὶ φρόνημα καὶ γνώμην, πρὶν ἂν

30

ἀρχαῖς τε καὶ νόμοισιν ἐντριβὴς φανῇ.
 ἐμοὶ γὰρ ὅστις παῖσαν εὐθύνων πόλιν
 μὴ τῶν ἀρίστων ἅπτεται βουλευμάτων,
 ἀλλ' ἐκ φόβου του γλῶσσαν ἐγκλείσας ἔχει,
 5 κάκιστος εἶναι νῦν τε καὶ πάλαι δοκεῖ
 καὶ μεῖζον' εἴ τις ἀντὶ τῆς αὐτοῦ πάτρας
 φίλον νομίζει, τοῦτον οὐδαμοῦ λέγω.
 ἐγὼ γάρ, ἴστω Ζεὺς ὁ πάνθ' ὀρῶν αἰέ,
 οὐτ' ἂν σιωπήσαιμι τὴν ἄτην ὀρῶν
 10 στείχουσιν ἀστοῖς ἀντὶ τῆς σωτηρίας.

16 Ξενοφῶντος ἐν τετάρτῳ (6, 5) ἀπομνημονευμάτων.

Ἀνθρώποις δὲ ἄρα ἔστιν ὃν ἂν τις τρόπον βού-
 ληται χρῆσθαι; Οὐκ· ἀλλὰ καὶ περὶ τούτους ὁ εἰδὼς
 15 ἃ ἔστι νόμιμα, καθὰ δεῖ πρὸς ἀλλήλους χρῆσθαι, νό-
 μμος ἂν εἴη. Οὐκ οὖν οἱ κατὰ ταῦτα χρώμενοι ἀλ-
 λήλοις ὥς δεῖ χρῶνται; Πῶς γὰρ οὐ; Οὐκ οὖν οἱ γε
 ὥς δεῖ χρώμενοι καλῶς χρῶνται; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη.
 Οὐκ οὖν οἱ γε τοῖς ἀνθρώποις καλῶς χρώμενοι
 20 καλῶς πράττουσι τάνθρωπεια πράγματα; Εἰκός,
 ἔφη. Οὐκ οὖν οἱ τοῖς νόμοις πειθόμενοι δίκαια
 οὗτοι ποιοῦσι; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Δίκαια δὲ
 οἶσθα, ἔφη, ὅποια καλεῖται; Ἄ οἱ νόμοι κελεύ-
 ουσιν, ἔφη. Οἱ ἄρα ποιοῦντες ἃ οἱ νόμοι κελεύ-
 25 ουσιν, δίκαιά τε ποιοῦσι καὶ ἃ δεῖ; Πῶς γὰρ οὐ;
 Οὐκ οὖν οἱ γε τὰ δίκαια ποιοῦντες δίκαιοί εἰσι; Οἴμ'
 ἔγωγ', ἔφη. Οἶει οὖν τινὰς πείθεσθαι τοῖς νόμοις
 μὴ εἰδότας ἃ οἱ νόμοι κελεύουσιν; Οὐκ ἔγωγ', ἔφη.
 Εἰδότας δὲ καὶ ἃ δεῖ ποιεῖν οἶει τινὰς οἰεσθαι δεῖν
 30 μὴ ταῦτα ποιεῖν; Οὐκ οἶομαι, ἔφη. Οἶδας δέ τινὰς
 ἄλλα ποιεῖν, εἰ οἶονται ποιεῖν ἐθέλοντας δεῖν; Οὐκ

ἔγωγε, ἔφη. Οἱ ἄρα τὰ περὶ ἀνθρώπους νόμιμα εἰ-
 δότες οὗτοι τὰ δίκαια ποιῶσι; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη.
 Οὐκ οὖν οἷ γε τὰ δίκαια ποιοῦντες δίκαιοί εἰσι; Τί-
 νες γὰρ ἄλλοι; ἔφη. Ὅρθῳς ἂν ποτε ἄρα ὀριζοίμε-
 θα, [ὀριζόμενοι] δίκαιους εἶναι τοὺς εἰδότας τὰ περὶ τὸν
 ἀνθρώπου νόμιμα; Ἐμοιγε δοκεῖ, ἔφη.

17 Θουκυδίδου ἱστοριῶν ε' (89).

Ἐπισταμένους πρὸς εἰδότας, ὅτι δίκαια μὲν ἐν
 τῷ ἀνθρωπίνῳ λόγῳ ἀπὸ τῆς ἴσης ἀνάγκης κρίνεται
 δυνατὰ δὲ οἱ προύχοντες πράσσουσι καὶ οἱ ἀσθενεῖς 10
 ξυγχωροῦσι.

18 Ἀριστοτέλους.

Δεῖ τοὺς νοῦν ἔχοντας τῶν δυναστευόντων μὴ διὰ
 τὰς ἀρχὰς ἀλλὰ διὰ τὰς ἀρετὰς θαυμάζεσθαι, ἵνα τῆς
 τύχης μεταπεσούσης τῶν αὐτῶν ἐγκωμίων ἀξιῶνται. 15

19 Ἐπικτήτου.

Ὡσπερ οἱ ἐπὶ τῶν λιμένων πυρσοὶ δι' ὀλίγων
 φρυγάνων πολλὴν ἀνάψαντες φλόγα ταῖς ἀλωμέναις
 ἀνὰ τὸ πέλαγος ναυσὶν ἱκανὴν ἐργάζονται βοήθειαν,
 οὕτω καὶ ἀνὴρ λαμπρὸς ἐν πόλει χειμαζομένη αὐτὸς 20
 ὀλίγοις ἀρκούμενος μεγάλα τοὺς πολίτας εὐεργετεῖ.

20 Ἐκ τοῦ Πλουτάρχου εἰ πολιτευτέον
 πρεσβυτέρῳ (783 d).

Τῶν μέντοι πολιτικῶν ἀνδρῶν καλὸν ἐντάφιον
 ἢ πολιτεία [τὴν ἀπὸ τοῦ βίου δόξαν τῷ θανάτῳ προσ-
 τίθῃσι]. "τοῦτο γὰρ ἔσχατον δύεται κατὰ γὰρ" ὥς
 φησι Σιμωνίδης, ὁ τῶν καλῶν ξῆλος. οὐ γὰρ τὸ
 φιλότιμον κατὰ Θουκυδίδην ἀγῆρων μόνον, ἀλλὰ
 μᾶλλον τὸ κοινωνικὸν καὶ πολιτικόν, ὃ καὶ μύρμηξιν
 ἄχρι τέλους παραμένει καὶ μελίτταις. οὐδεὶς δὲ πώ- 30

ποτε κηφῆνα εἶδεν ἐκ μελίττης γιγνόμενον, ὥσπερ ἄξιοῦσι τοὺς πολιτικούς, ὅταν παρὰκμάσωσιν, οἴκοι καθημένους σιτεῖσθαι.

21 Ἐκ τῶν κοινῶν Ἀριστοτέλους διατρι-
5 βῶν.

Αἱ πλείσται στάσεις διὰ φιλοτιμίαν ἐν ταῖς πό-
λεσι γίνονται· περὶ τιμῆς γὰρ οὐχ οἱ τυχόντες ἀλλ'
οἱ δυνατώτατοι διαμφισβητοῦσι.

22 Δημοσθένους.

10 Δημοσθένης εἶπε "πάντων ἐστὶ δυσχερέστατον τὸ
πολλοῖς ἀρέσκειν."

23 Τοῦ αὐτοῦ.

Δημοσθένης δυοῖν ἔφησεν οὔσαιν ὁδοῖν, τῆς μὲν
ἐπὶ τὸ βῆμα τῆς δὲ εἰς ἄδου, μᾶλλον ἂν ἐλέσθαι τὴν
15 εἰς ἄδου τὸν εὖ φρονοῦντα.

24 Πλάτωνος ἐκ τῆς πρὸς Ἀρχύταν ἐπι-
στολῆς (357 e).

Τὰ δὲ παρὰ σοῦ διῆλθον ἡμῖν, λέγοντες ὑπο-
δυσφορεῖν σε ὅτι οὐ δύνασαι τῆς περὶ τὰ κοινὰ ἀσχο-
20 λίας ἀπολυθῆναι. ὅτι μὲν οὖν ἥδιστόν ἐστιν ἐν τῷ
βίῳ τὸ τὰ αὐτοῦ πράττειν, ἄλλως τε καὶ εἴ τις ἔχοι
τοιαῦτα πράττειν οἷα καὶ σύ, σχεδὸν παντὶ δῆλον·
ἀλλὰ κάκεῖνο δεῖ σε ἐνθυμεῖσθαι, ὅτι ἕκαστος ἡμῶν
οὐχ αὐτῷ μόνον γέγονεν, ἀλλὰ τῆς γενέσεως ἡμῶν τὸ
25 μέν τι ἢ πατρὶς μερίζεται, τὸ δέ τι οἱ γεννήσαντες,
τὸ δὲ οἱ λοιποὶ φίλοι· πολλὰ δὲ καὶ τοῖς καιροῖς δί-
δοται τοῖς τὸν βίον ἡμῶν καταλαμβάνουσι. καλού-
σης δὲ τῆς πατρίδος αὐτῆς πρὸς τὰ κοινὰ, ἄτοπὸν ἴσως
τὸ μὴ ὑπακούειν· ἅμα γὰρ συμβαίνει καὶ χώραν κα-

ταλιμπάνειν φάυλοις ἀνθρώποις, οἳ οὐκ ἀπὸ τοῦ βελτίστου πρὸς τὰ κοινὰ προσέρχονται.

25 Ζαλεύκου.

Ζάλευκος ὁ τῶν Λοκρῶν νομοθέτης τοὺς νόμους ἔφησε τοῖς ἀραχνίοις ὁμοίους εἶναι· ὥσπερ γὰρ εἰς 5 ἐκεῖνα ἐὰν μὲν ἐμπέσῃ μυῖα ἢ κώνωψ κατέχεται, ἐὰν δὲ σφήξ ἢ μέλιττα διαρρήξασα ἀφίπταται· οὕτω καὶ εἰς τοὺς νόμους ἐὰν μὲν ἐμπέσῃ πένης συνέχεται, ἐὰν δὲ πλούσιος ἢ δυνατὸς λέγειν διαρρήξας ἀποτρέχει.

26 Μητροδώρου.

10

Ἐν πόλει μήτε ὥς λέων ἀναστρέφου μήτε ὥς κώνωψ· τὸ μὲν γὰρ ἐκπατεῖται, τὸ δὲ καιροφυλακεῖται.

27 Δημοκρίτου.

Χαλεπὸν ἄρχεισθαι ὑπὸ χείρονος.

28 Ἀντισθένην.

15

Ἀντισθένης ἐρωτηθεὶς πῶς ἂν τις προσέλθοι πολιτεία εἶπε, καθάπερ πυρί, μήτε λίαν ἐγγὺς ἵνα μὴ καῖῃς, μήτε πόρρω ἵνα μὴ ὀιγώσῃς.

29 Χρύσιππον (Aristot. Rhet. II, 23, 15).

Χρύσιππος ἐρωτηθεὶς διὰ τί οὐ πολιτεύεται εἶπε, 20 διότι εἰ μὲν πονηρὰ πολιτεύεται, τοῖς θεοῖς ἀπαρέσει· εἰ δὲ χρηστὰ, τοῖς πολίταις.

30 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Λάχητος (180 b).

Ὡς ὁ γε ἔλεγεν ὁ Λυσίμαχος ἄρτι περὶ τοῦ πατρὸς τοῦ αὐτοῦ καὶ τοῦ Μελησίου, πάννυ μοι δοκεῖ εὖ εἰρη- 25 σθαι καὶ εἰς ἐκείνους καὶ εἰς ἡμᾶς καὶ εἰς ἅπαντας, ὅσοι τὰ τῶν πόλεων πράττουσιν, ὅτι αὐτοῖς σχεδὸν τι ταυτὰ συμβαίνει, ἃ οὗτος λέγει, καὶ περὶ παίδας καὶ περὶ τᾶλλα τὰ ἴδια ὀλιγωρεῖσθαι τε καὶ ἀμελεῶς διατίθεσθαι.

30

31 Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ Γοργίου (466 d).

Λέγω τοίνυν σοι, ὅτι δύο ταῦτά ἐστι τὰ ἐρωτήματα,
καὶ ἀποκρινοῦμαι γέ σοι πρὸς ἀμφοτέρα. φημὶ γάρ,
ὦ Πῶλε, ἐγὼ καὶ τοὺς ρήτορας καὶ τοὺς τυράννους δύ-
-5 νασθαι μὲν ἐν ταῖς πόλεσι δεικνύοντες ὥσπερ νῦν δὴ
ἔλεγον· οὐδὲν γὰρ ποιεῖν ὧν βούλονται, ὥς ἔπος εἴ-
πειν· ποιεῖν μὲντοι ὅτι ἂν αὐτοῖς δόξῃ βέλτιστον εἶ-
ναι. Οὐκ οὖν τοῦτ' ἐστὶν τὸ μέγα δύνασθαι; Οὐχ, ὥς
γέ φησιν ὁ Πῶλος. Ἐγὼ οὐ φημι; φημὶ μὲν οὖν ἔγωγε.
10 Μὰ τὸν κύνα οὐ σύ γε, ἐπεὶ τὸ μέγα δύνασθαι ἔφης
ἀγαθὸν εἶναι τῷ δυναμένῳ. Φημὶ γὰρ οὖν. Ἀγα-
θὸν οὖν οἷε εἶναι, ἐὰν τις ποιῇ ταῦτα ἃ ἂν δοκῇ
αὐτῷ βέλτιστα εἶναι νοῦν μὴ ἔχων, καὶ τοῦτο καλεῖς
σὺ μέγα δύνασθαι; Οὐκ ἔγωγε. Οὐκ οὖν ἀποδεί-
15 ξεις τοὺς ρήτορας νοῦν ἔχοντας καὶ τέχνην τὴν ρη-
τορικὴν, ἀλλὰ μὴ κολακείαν, ἐμὲ ἐξελέγξας; εἰ δέ
με ἐάσεις ἀνέλεγκτον, οἱ ρήτορες οἱ ποιοῦντες ἐν ταῖς
πόλεσιν ἃ δοκεῖ αὐτοῖς καὶ οἱ τύραννοι οὐδὲν ἀγα-
θὸν τοῦτο κεκτῆσονται· εἰ δὲ δυνάμεις ἐστίν, ὥς σὺ
20 φῇς, ἀγαθόν, τὸ δὲ ποιεῖν ἄνευ νοῦ ἃ δοκεῖ, καὶ σὺ
ὁμολογεῖς κακὸν εἶναι· ἢ οὐ; Ἐγωγε. Πῶς ἂν οὖν
οἱ ρήτορες μέγα δύναιντο ἢ οἱ τύραννοι ἐν ταῖς πό-
λεσιν, ἐὰν μὴ Σωκράτης ἐξελεγχθῇ ὑπὸ Πάλου ὅτι
ποιοῦσιν ἃ βούλονται; Οὗτος ἀνὴρ Οὐ φημι ποιεῖν
25 αὐτοὺς ἃ βούλονται· ἀλλὰ με ἔλεγε. Οὐκ ἄρτι
ὁμολόγεις ποιεῖν ἃ δοκεῖ αὐτοῖς βέλτιστα εἶναι τού-
του πρόσθεν; Καὶ γὰρ νῦν ὁμολογῶ. Οὐκ οὖν ποι-
οῦσιν ἃ βούλονται; Οὐ φημί. Ποιοῦντες ἃ δοκεῖ
αὐτοῖς; Φημί. Σχέτλιά γε λέγεις καὶ ὑπερφυῖν, ὦ
30 Σώκρατες. Μὴ κατηγορεῖ, ὦ λῶστέ Πῶλε, ἵνα προσ-
εἶπω σε κατὰ σέ· ἀλλ' εἰ μὲν ἔχεις ἐμὲ ἐρωτᾶν, ἐπί-
δειξον ὅτι ψεύδομαι· εἰ δὲ μὴ, αὐτὸς ἀποκρίνου.

Ἄλλ' ἐθέλω ἀποκρίνεσθαι, ἵνα καὶ εἰδῶ ὅ τι λέγεις. Πότερον οὖν σοι δοκοῦσιν οἱ ἄνθρωποι τοῦτο βούλεσθαι ὃ ἂν πράττωσιν ἐκάστοτε, ἢ ἐκείνο οὗ ἕνεκα πράττουσι τοῦθ' ὃ πράττουσιν; οἷον οἱ τὰ φάρμακα πίνοντες παρὰ τῶν ἰατρῶν, πότερόν σοι δοκοῦσι τοῦτο βούλεσθαι ὅπερ ποιοῦσι, πίνειν τὸ φάρμακον καὶ ἄλγειν, ἢ ἐκείνο τὸ ὑγιαίνειν, ὃ ἕνεκα πίνουνσι; Ἀηλονότι τὸ ὑγιαίνειν [οὗ ἕνεκα πίνουνσιν]. Οὐκ οὖν καὶ οἱ πλείοντες καὶ τὸν ἄλλον χρηματισμὸν χρηματιζόμενοι, οὐ τοῦτ' ἐστὶν ὃ βούλονται, ὃ ποιοῦσιν ἐκάστοτε; τίς γὰρ βούλεται πλεῖν καὶ κινδυνεύειν καὶ πράγματα ἔχειν; ἀλλ' ἐκείνο οἶμαι οὗ ἕνεκα πλείουσι, πλουτεῖν· πλούτου γὰρ ἕνεκα πλέουσι. Πάνυ γε. Ἄλλο τι οὖν οὕτω καὶ περὶ πάντων, εἴαν τις πράττῃ ἕνεκά του, οὐ τοῦτο βούλεται ὃ πράττει, ἀλλ' ἐκείνο οὗ ἕνεκα πράττει. Ναί. Ἄρ' οὖν ἐστὶ τι τῶν ὄντων, ὃ οὐχὶ ἦτοι ἀγαθὸν γέ ἐστίν ἢ κακὸν ἢ μετὰ τούτων, οὔτε ἀγαθὸν οὔτε κακόν; Πολλὴ ἀνάγκη, ὦ Σώκρατες. Οὐκ οὖν λέγεις ἀγαθὰ μὲν σοφίαν καὶ ὑγίαν καὶ πλούτον καὶ τᾶλλα τὰ τοιαῦτα, κακὰ δὲ τὰ ἐναντία τούτων; Ἐγώ γε. Τὰ δὲ μήτε ἀγαθὰ μήτε κακὰ ἄρα τοιάδε λέγεις, ἃ ἐνίοτε μὲν μετέχει τοῦ ἀγαθοῦ, ἐνίοτε δὲ τοῦ κακοῦ, ἐνίοτε δὲ οὐδετέρου, οἷον καθῆσθαι καὶ βαδίζειν καὶ τρέχειν καὶ πλεῖν· καὶ οἷον αὖ λίθους καὶ ξύλα καὶ τᾶλλα τὰ τοιαῦτα; οὐ ταῦτα λέγεις, ἢ ἄλλ' ἅττα καλεῖς τὰ μήτε ἀγαθὰ μήτε κακὰ; Οὐκ, ἀλλὰ ταῦτα. Πότερον οὖν τὰ μετὰ ταῦτα ἕνεκεν τῶν ἀγαθῶν πράττουσιν, ὅταν πράττωσιν, ἢ τὰ ἀγαθὰ τῶν μετὰ; Τὰ μετὰ δὴ πού τῶν ἀγαθῶν. Τὸ ἀγαθὸν ἄρα διώκοντες καὶ βαδίζομεν, ὅταν βαδίζωμεν, οἰόμενοι βέλτιον εἶναι· καὶ τὸ ἐναντίον ἔσταμεν, ὅταν ἐστῶ-

μεν, τοῦ αὐτοῦ ἔνεκα τοῦ ἀγαθοῦ, ἢ οὐ; Ναί. Οὐκ
 οὖν καὶ ἀποκτίννυμεν, εἴ τινα ἀποκτίννυμεν, καὶ
 ἐκβάλλομεν καὶ ἀφαιρούμεθα χρήματα, οἰόμενοι
 ἄμεινον εἶναι ἡμῖν ταῦτα ποιεῖν ἢ μή; Πάνυ γε.
 5 Ἐνεκα ἄρα τοῦ ἀγαθοῦ ἅπαντα ταῦτα ποιοῦσιν οἱ
 ποιοῦντες. Φημί. Οὐκ οὖν ὡμολογήσαμεν, ἃ ἔνεκά
 του ποιοῦμεν, μὴ 'κεῖνα βούλεσθαι, ἀλλ' ἐκεῖνο οὐ
 ἔνεκα ταῦτα ποιοῦμεν; Μάλιστα. Οὐκ ἄρα σφάττειν
 βουλόμεθα οὐδ' ἐκβάλλειν ἐκ τῶν πόλεων οὐδὲ
 10 χρήματα ἀφαιρεῖσθαι ἀπλῶς οὕτως, ἀλλ' ἐὰν μὲν
 ὠφέλιμα ἢ ταῦτα, βουλόμεθα πράττειν αὐτά, βλαβε-
 ρὰ δ' ὄντα οὐ βουλόμεθα· τὰ γὰρ ἀγαθὰ βουλόμε-
 θα, ὡς φῆς σύ, τὰ δὲ μήτε κακὰ μήτε ἀγαθὰ οὐ βου-
 λόμεθα, οὐδὲ τὰ κακὰ· ἢ γὰρ ἀληθῆ σοι δοκῶ λέ-
 15 γειν, ὦ Πῶλε, ἢ οὐ; τί οὐκ ἀποκρίνη; Ἀληθῆ. Οὐκ
 οὖν ἐπερταῦτα ὁμολογοῦμεν, εἴ τις ἀποκτείνει τινὰ ἢ
 ἐκβάλλει ἐκ πόλεως ἢ ἀφαιρεῖται χρήματα, εἴτε τύραν-
 νος ὢν εἴτε δῆτωρ, οἰόμενος ἄμεινον εἶναι αὐτῷ, τυγχά-
 νει δὲ ὃν κάκιον, οὗτος δῆπου ποιεῖ ἃ δοκεῖ αὐτῷ; ἢ
 20 γάρ; Ναί. Ἄρ' οὖν καὶ ἃ βούλεται, εἴπερ τυγχάνει
 ταῦτα κακὰ ὄντα; τί οὐκ ἀποκρίνη; Ἀλλ' οὐ μοι δοκεῖ
 ποιεῖν ἃ βούλεται. Ἔστιν οὖν ὅπως ὁ τοιοῦτος μέγα
 δύναται ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, εἴπερ ἐστὶ τὸ μέγα δύ-
 νασθαι ἀγαθόν τι κατὰ τὴν σὴν ὁμολογίαν; Οὐκ
 25 ἐστίν. Ἀληθῆ ἄρα ἐγὼ ἔλεγον, λέγων ὅτι ἐστίν ἄν-
 θρωπον ποιοῦντα ἐν πόλει ἃ δοκεῖ αὐτῷ μὴ μέγα
 δύνασθαι μηδὲ ποιεῖν ἃ βούλεται. Ὡς δὲ σύ, ὦ
 Σώκρατες, οὐκ ἂν δέξαιο ἐξεῖναί σοι ποιεῖν ὅ τι
 δοκεῖ σοι ἐν τῇ πόλει μᾶλλον ἢ μή, οὐδὲ ζηλοῖς
 30 ὅταν ἴδῃς τινα ἢ ἀποκτείναντα ὃν ἔδοξεν αὐτῷ ἢ
 ἀφελόμενον χρήματα ἢ δῆσαντα; Δικαίως λέγεις ἢ
 ἀδίκως; Ὅποτερ' ἂν ποιῇ, οὐκ ἀμφοτέρως ζηλωτόν

ἐστιν; Εὐφήμει, ὦ Πῶλε. Τί δὴ; Ὅτι οὐ χρὴ οὔτε τοὺς ἀζηλώτους ζηλοῦν οὔτε τοὺς ἀθλίους, ἀλλ' ἐλεεῖν. Τί δέ; οὔτω σοι δοκεῖ ἔχειν περὶ ὧν ἐγὼ λέγω τῶν ἀνθρώπων; Πῶς γὰρ οὐ; Ὅστις οὖν ἀποκτιννυσιν ὃν ἂν δόξῃ αὐτῷ, δικαίως ἀποκτιννύς, ἄθλιος⁵ δοκεῖ σοι εἶναι καὶ ἐλεεινός; Οὐκ ἔμοιγε· οὐδὲ μέντοι ζηλωτός. Οὐκ ἄρτι ἄθλιον ἔφησθα εἶναι; Τὸν ἀδίκως γε, ὦ ἑταῖρε, ἀποκτείναντα, καὶ ἐλεεινόν γε πρὸς τὸν δὲ δικαίως ἀζήλωτον. Ἡ ποῦ ὃ γε ἀποθνήσκων ἀδίκως ἐλεεινός τε καὶ ἄθλιός ἐστιν; Ἦττον ἢ ὁ ἀποκτιννύς, ὦ Πῶλε, καὶ ἦττον ἢ ὁ δικαίως ἀποθνήσκων. Πῶς δῆτα, ὦ Σώκρατες; Οὕτως ὥς μέγιστον τῶν κακῶν τυγχάνει ὃν τὸ ἀδικεῖν. Ἡ γὰρ τοῦτο μέγιστον; οὐ τὸ ἀδικεῖσθαι μείζον; Ἦκιστά γε. Σὺ ἄρα βούλοι' ἂν ἀδικεῖσθαι μᾶλλον ἢ ἀδικεῖν; Βουλοίμην¹⁵ μὲν ἂν ἔγωγε οὐδέτερα· εἰ δὲ ἀναγκαῖον εἴη ἀδικεῖν ἢ ἀδικεῖσθαι, ἐλοίμην ἂν μᾶλλον ἀδικεῖσθαι ἢ ἀδικεῖν.

ΠΕΡΙ ΑΡΧΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΟΠΟΙΟΥ ΧΡΗ ΕΙΝΑΙ
ΤΟΝ ΑΡΧΟΝΤΑ. Μς.

20

1 Εὐριπίδου ἐκ Συλῆως.

Τοῖς μὲν δικαίοις ἐνδικός, τοῖς δ' αὖ κακοῖς πάντων μέγιστος πολέμιος κατὰ χθόνα.

2 Εὐριπίδου Ἡρακλειδῶν (180).

Τίς ἂν δίκην κρίνοιεν ἢ δοίη λόγον, πρὶν ἂν παρ' ἀμφοῖν μῦθον ἐκμάθῃ σαφῶς;

25

3 Εὐριπίδου.

Ἐγὼ γάρ, ὅστις μὴ δίκαιος ὦν ἀνῆρ

βωμὸν προσίξει, τὸν νόμον χαίρειν ἔων
πρὸς τὴν δίκην ἄγοιμ' ἂν οὐ τρέσας θεούς.
κακὸν γὰρ ἄνδρα χρὴ κακῶς πάσχειν αἰεί.

4 Εὐριπίδου *Ἰκετιδῶν* (877).

5 Φίλων δὲ χρυσὸν πολλάκις δωρουμένων,
οὐκ εἰσεδέξατ' οἶκον, οὐδὲ τοὺς τρόπους
δούλους παρέσχε χρημάτων πεισθελς ὕπο.
τοὺς δ' ἔξαμαρτάνοντας, οὐχὶ τὴν τύχην,
ἥχθαιρ'. ἐπεὶ τοι κούδεν αἰτία πέλει
10 κακῶς ἀκούειν διὰ κυβερνήτην κακόν.

5 Τοῦ αὐτοῦ Ὀρέστη (697).

Ὅταν γὰρ ὀργῇ δῆμος εἰς θυμὸν πέσῃ,
ὅμοιον ὥσπερ πῦρ κατασβέσαι λάβρον.
εἰ δ' ἡσύχως τις αὐτὸν ἐντείνοντι μὲν
15 χαλῶν ἔποιτο καιρὸν εὐλαβούμενος,
ἴσως ἂν ἐκπνεύσει· ὅταν δ' ἀνῇ πνοάς,
τύχοις ἂν αὐτοῦ ῥαδίως ὅσον θέλεις.

6 Σοφοκλέους *Τυροῖ*.

Ἄκων δ' ἄμαρτων οὐ τις ἀνθρώπων κακός.

20 7 Μενάνδρου.

Ὁ προκαταγιγνώσκων δὲ πρὶν ἀκοῦσαι σαφῶς,
αὐτὸς πονηρός ἐστι πιστεύσας κακῶς.

8 Χαιρήμωνος.

Σοφῶν γὰρ ἀνδρῶν τὰς ἀμαρτίας καλῶς
25 κρίνειν, τὸ δ' εἰκῇ καὶ μετὰ σπουδῆς κακόν.

9 Εὐριπίδου ἐξ *Αὔρης*.

Οὐ τῶν κακούργων οἶκος, ἀλλὰ τῆς δίκης.

10 Τοῦ αὐτοῦ *Σκίρωνι*.

Ἔστι τοι καλὸν τοὺς κακοὺς κολάζειν.

11 Μενάνδρου.

Ἡ νῦν ὑπὸ τινων χρηστότης καλουμένη
μετέθηκε τὸν ὅλον εἰς πονηρίαν βίον·
οὐδεὶς γὰρ ἀδικῶν τυγχάνει τιμωρίας.

12 Πινδάρου (Nem. IV, 51).

Ἐπεὶ ῥέζοντά τι καὶ παθεῖν ἔοικε.

13 Σοφοκλέους Ἰνάχω.

Ἐπῆνεσ'· ἴσθι δ', ὥσπερ ἡ παροιμία,
ἐκ κάρτα βαιῶν γνωτὸς ἂν γένοιτ' ἀνὴρ.

14 Μοσχίωνος.

Μόνον σὺ θυμοῦ χωρὶς ἐκδεξαι λόγους,
οὓς σοι κομίζω· τὸν κλύοντα γὰρ λαβὼν
ὁ μῦθος εὖνουν οὐ μάτην λεχθήσεται.

15 Ἀπολλοδώρου.

Δεῖ τὸν ἀκροατὴν καὶ συνετὸν ὄντως κριτὴν
πρὸ τοῦ λεγομένου τὸν βίον διασκοπεῖν,
ποῖός τις ὁ λέγων καὶ πόθεν, καὶ τὴν ἀκμὴν
ἐκ παιδὸς αὐτοῦ πρὸς τί κατατεθειμένος.
αὐτοῦ προδότης κακὸς τε τῆς ὥρας φύλαξ,
μάλισθ' ὁ τοιοῦτος ἀνατρέπει πᾶσαν πόλιν.
οὐδὲν γὰρ αἰσχρόν ἐστιν αὐτοῖς ἀποτυχεῖν
πράττουσι πάντα· τὴν γὰρ αἰσχύνην πάλαι
πᾶσαν ἀπολωλέκασιν καθ' ἑτέρας θύρας.
ὅθεν ἐπιχειρεῖ πάντ' ἀπηρυθριακότης
ἕκαστος αὐτῶν, πρὸς δὲ πάντ' ἐστὶν θρασύς,
ψεύδει· ἐπιорκεῖ μαρτυρεῖ δικορραφεῖ
κλέπτει τελωνεῖ ῥαδιουργεῖ· τὸ δὲ πέρας,
οὐ πόλιν ὅλην φυλὴν δὲ μαλακὸς ἀνατρέπει.
ἐπεὶ κατὰ μέρος τὰς πόλεις, ὦ φίλε, θεῶ·

ὑπὸ λαισποδιῶν εἰσὶν γὰρ ἀνατετραμμένοι·
σκόπει· νεῶν δὲ κατάλογον δόξεις μ' ἐρεῖν.

16 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Γοργίου (478 d).

Οὐκ οὖν τὸ δίκην δίδόναι μεγίστου κακοῦ ἀπαλ-
5 λαγὴ ἦν, πονηρίας; Ἦν γάρ. Σωφρονίζει γάρ που
καὶ δικαιοτέρους ποιεῖ, καὶ λατρικὴ γίνεται πονηρίας
ἡ δίκη.

17 Λυσίου.

Τὴν αὐτὴν γνώμην ἔχειν δικάζοντας ἄξιον, ἥνπερ
10 νομοθετοῦντας.

18 Αἰσχίνου (Ctesiph. p. 404).

Χρὴ τὸ αὐτὸ φθέγγεσθαι τὸν ρήτορα καὶ τὸν νό-
μον. ὅταν δ' ἑτέραν μὲν φωνὴν ἀφίῃ ὁ νόμος, ἑτέραν
δ' ὁ ρήτωρ, τῷ τοῦ νόμου δικαίῳ δίδόναι χρὴ τὴν
15 ψῆφον, μὴ τῇ τοῦ λέγοντος ἀναισχυντία.

19 Ἀντιφῶντος (de caede Herodis p. 140).

Εἰ δέοι τι ἁμαρτεῖν, τὸ ἀδίκως ἀπολῦσαι ὀσιώτε-
ρον τοῦ ἀδίκως ἀπολέσαι. τὸ μὲν γὰρ ἁμάρτημά ἐστι,
τὸ δὲ ἀδίκως ἀποκτεῖναι ἀσέβημα.

20 20 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Εὐθύφρονος (p. 8 d).

Ἐπεὶ ἐκεῖνό γε δήπου, ᾧ θαυμάσιε, οὐδεὶς οὔτε
θεῶν οὔτ' ἀνθρώπων τολμᾷ λέγειν, ὥς οὐ τῷ γε ἀδι-
κοῦντι οὐ δοτέον δίκην.

21 Ἐκ τοῦ Ἰσοκράτους πρὸς Δημόνικον
25 (p. 9 Bens.).

Εἰς ἀρχὴν κατασταθεὶς μηδενὶ χρῶ πονηρῷ πρὸς
τὰς διοικήσεις· ὧν γὰρ ἂν ἐκεῖνος ἁμάρτη, σοὶ τὰς
αἰτίας ἀναθήσουσιν.

22 Σόλωνος.

"Αρχε πρώτον μαθὼν ἄρχεσθαι· ἄρχεσθαι γὰρ μαθὼν ἄρχειν ἐπιστήση.

23 Βίωνος.

Βίων ἔφη δεῖν τὸν ἀγαθὸν ἄρχοντα πανόμενον ὅ τῆς ἀρχῆς μὴ πλουσιώτερον, ἀλλ' ἐνδοξότερον γεγονέναι.

24 Ἀγάθωνος.

Ἀγάθων ἔφη "τὸν ἄρχοντα τριῶν δεῖ μεμνησθαι· πρώτον μὲν ὅτι ἀνθρώπων ἄρχει, δεύτερον ὅτι κατὰ νόμους ἄρχει, τρίτον ὅτι οὐκ ἀεὶ ἄρχει."

25 Ἰσαίου.

"Ὅσοι τοὺς ἀδικοῦντας κολάζουσιν, οὗτοι τοὺς ἄλλους ἀδικεῖσθαι κωλύουσιν.

26 Πλουτάρχου ἐκ τοῦ περὶ Ἰσιδος (p. 355a).¹⁵

Ἐν δὲ Θήβαις εἰκόνες εἰσὶν ἀνακείμεναι δικαστῶν ἄχειρες· ἡ δὲ τοῦ ἀρχιδικαστοῦ καταμύουσα τοῖς ὀμμασιν, ὥς ἄδωρον ἅμα τὴν δικαιοσύνην καὶ ἀνέντενκτον οὕσαν.

27 Θεμιστίου ἐκ τοῦ Μετριοπαθοῦς ἢ Φιλοτέκνου (p. 414, 11 Dind.).

"Ὅτι μοι δοκεῖ ὁ ἄρχων ἐπαληθεύειν τοῦτομα τῆς ἀρχῆς, ὅστις δυσάλωτος μὲν ὑπὸ χρυσίου, εὐάλωτος δὲ ὑπὸ λόγου, ἐλευθερίας δὲ ἐραστής, μεγαλοφροσύνην δὲ ἐπαινῶν φυλάττεται ἐγγὺς οὕσαν τὴν αὐθάδειαν.

28 Εὐσεβίου.

Τὸν τοῖσι ἄλλοισι ἐπιστατεύοντα καὶ ἐπιτάσσοντα χρὴ οὐ τῇ ἐξουσίῃ μούνη τοῦ ἐπιστατεύειν τε καὶ

ἐπιτάσσειν, ἀλλ' ἀξίῃ καὶ γνώμῃ προέχειν τῶν ἐπι-
τασσομένων.

29 Τοῦ αὐτοῦ.

Πρὸς τοὺς παρὰ δίκην ζῶοντας ἔπειτα ἀξιεῦντας
5 ἄλλων ἡγέεσθαι ἀπειθέες ἄνθρωποι. εὐπειθήνῃν δὲ
εὐπετέα ἐπὶ τὰ παραγγελλόμενα ἔωτῶ καὶ ἄλλῳ πα-
ρὰ τῶν ἀρχομένων παρασκευάζει ἅπας ὁ γε παρ'
ἔωτοῦ τὰ δέοντα σπουδῇ ποιεῖν ἐπιστάμενος, καὶ
παραδείγματα τῶν περ χρὴ πρήσσειν τοῖσι ὑποτεταγ-
10 μένοισι ἔωτῶ παρεχόμενος.

30 Τοῦ αὐτοῦ.

Ἄρχοντος ἀγαθοῦ κέρδος μοῦνον τοῦτο οἰκίῳ
καὶ μυρίων κερδέων ἄλλων ἀντάξιον, πάντα μιν
πρήσσειν ὥστε καὶ παρὰ τὸν καιρὸν τῆς ἀρχῆς καὶ
15 παυσαμένῳ οἱ πάντα χρηστὰ καὶ δικαιοσύνην παρὰ
τῶν ἀρχθέντων μαρτυρέεσθαι.

31 Τοῦ αὐτοῦ.

Ἀνὴρ δὲ ἄρχων, καὶ ἰδιώτης δὲ ἅπας, ἴστω ἀπὸ
τῆς φύσιος τῶν πρηγμάτων, ὅκοῖα ἂν αὐτὰ παρέχη-
20 ται, τοιαύτης καὶ τῆς ἐπ' αὐτοῖσι μνήμης ἥτοι ἀγα-
θῆς ἢ πονηρῆς τευξόμενος· καὶ τοῦτο ἐπιφρασθεὶς
οὕτω κρινέτω ἐπ' ὁκοτέρην τῶν ὁδῶν καὶ τὴν ἐπ'
ὁκοτέρην τῶν μνημέων ἄγουσαν τρέψηται, καὶ κοίην
αὐτέων τῶν μνημέων αὐτῶ ἄμεινον προτετιμῆσθαι.

25 32 Τοῦ αὐτοῦ.

Ἀρχὴν ἔχων μὴ ἀπομνησικάκεε πρὸς τοὺς ἐν δι-
χοστασίῃ σοι πρότερον γεγεννημένους· οὐ γὰρ ὅπως
ἀμύνηται ἐχθροὺς ἐπὶ τὴν ἀρχὴν εἰ ἀραιρημένος, ἀλλ'
ὅπως καὶ τῆς παρ' ἄλλων ἐπιβουλῆς ἀσφαλέας καὶ
30 ἀνεπιβουλεύτους φυλάξης τοὺς ὑπὸ σοὶ τεταγμένους,

καὶ ὅπως τοῦ ὁρθοῦ φύλαξ ἔης καὶ θεοῦ μεγάλης, δικαιοσύνης, ὑπηρετῆς τε καὶ ἐξηγητῆς. ὥστε παρὰ τὰ αὐτῇ δοκέοντα ποιεῶν καὶ αὐτῆς καταψευδόμενος, ὡς ἐς θεὸν μεγίστην ἁμαρτάνων, καὶ παρ' αὐτῆς καὶ τῶν περὶ αὐτὴν τεταγμένων θαυμάτων ἐφόρων τε καὶ τιμωρῶν τὴν τῶν ποιευμένων μῆνιν προσδέχο.

33 Τοῦ αὐτοῦ.

Μεταξὺ ἐχθρῶν δικάζων τοῦ δικαίου γίνεο ἐξεταστής, καὶ πρὸς τοῦτο ῥέπε τῇ κρίσι· δικαιοσύνη γὰρ καὶ δαίμων ὁ ταύτης ἐφορος τοῦ ἐχθρῇ χαρίζεσθαι 10 προτετιμῆσθαι δικαιότεροι.

34 Τοῦ αὐτοῦ.

Ἐν ἀρχῇ ἐὼν ἔπειτα ἐχθρῆς μεμνημένος τῇ χειρὶ μοίρῃ σεωυτὸν νεμέεις καὶ τῆς ἀπαιτεομένης ἐν τῷ ἄρχοντι σεμνότητος σεωυτὸν ἀποστερήσει παρὰ 15 τῶν ξυνεπισταμένων ὅτι ἐχθρῇ διδοῖς σεωυτόν, ἀντὶ τῶν σεμνοτάτων οὐνομάτων δικάστω καὶ ἄρχοντος τὸ εὐδιαβλητότατον οὐνομα ἀντιλαβὼν τῶν δικαζομένων ἐχθρὸς κεκλησθαι.

35 Τοῦ αὐτοῦ.

20

Τοῦ ἐπιτιμᾶν τινι θανάτου ζημίην τὴν ἐξουσίην εἶναι ἡγέομαι οὐκ ἐν τῷ κύριόν τινα εἶναι τούτου [τοῦ καταψηφίσασθαι], ἀλλ' ἐν τῷ οἴόν τε εἶναι τὸν ἔχοντα τὴν ἐξουσίην ἐωυτοῦ κρατέειν ἐν οὕτῳ ἀσφαλεστάτῃ ὀφειλεύσῃ εἶναι κρίσι καὶ ἐς ὁμογενέας εἰ 25 τι ἁμαρτηθεῖη, καὶ τὴν οὐκ οἶά τέ ἐστίν ἔτι ἀνακαλέσασθαι γιγνομένης τῆς ἁμαρτάδος.

36 Τοῦ αὐτοῦ.

Ἄ τοῖσι ἄλλοισι ὡς φαῦλα ἐπιτιμᾶς, ταῦτα πρότερος αὐτὸς ποιεῖν φυλάσσεο.

30

37 Τοῦ αὐτοῦ.

Ἄνθρωποι ἀνθρώπων ἐπὶ κατηγορίας ἀφικνέονται οἳ μὲν ἐκ συγκειμένων ψευδέων ἐγκλημάτων οἳ δὲ ἀληθέα κατηγοροῦντες, οἳ δ' αὖ ἐπαινεοῦσιν οἳ μὲν 5 τὰ ἔοντα μαρτυροῦντες οἳ δὲ παρὰ τὸ ἀληθὲς χαριζόμενοι. ἄριστον ὦν ἐν τοῖσι τοιούτοισι καὶ ἰδιώτῃ καὶ ἄρχοντι μῆτε αὐτὸν πιστεύειν αὐτόθεν μῆτε ἀπιστεῖν παντελέως, ἐκ δὲ τῶν πρηγμάτων ἐξεταζομένων ὅπως χρὴ περὶ αὐτῶν διανοέσθαι καὶ τὸ ἀτρεκέως αὐτῶν 10 μανθάνειν.

38 Τοῦ αὐτοῦ.

Ἀρχὴν ἔχων κόσμῳ, αὐτὸς δὲ μὴ μεταβάλλει. οὐ γὰρ προσελάβηκας τι οὐκ ἔόν, οὐδὲ πανόμενος ἔλασσόν τι τῶν πρὶν καὶ λαβεῖν εἶχες, εἰ πενόμενος 15 τὴν ἀρχὴν καταδήσει.

39 Τοῦ αὐτοῦ.

Ἀρχὴν λαβὼν μὴ ἐπαίρει, ὥς τὸς δὲ διατέλλει· οὕτω γὰρ καὶ ἀποθέμενος οὐκ ἀφηρησθαι τοῦ σεμνύνοντός σε νομισθήσει.

20 40 Τοῦ αὐτοῦ.

Ἄνθρωπος ἀγαθὸς ἔθνεός τευ ἢ πόλις ἀρχὴν εἰληφώς οὐκ ἔνεκα τῶν δημοσίων χρημάτων καὶ τοῦ δωροδοκεῖσθαι καὶ τοῦ παρὰ τῶν πλουσίων χρηματίζεσθαι, 25 ὅμοιος τῷ ἀνδρὶ παρακαταθήκην εἰληφότι μεγάλων χρημάτων· ὥσπερ γὰρ καὶ ἐκεῖνος οὐκ ἐπὶ τῷ κατασχεῖν λαμβάνει οὐδὲ κτήμα ἰδιον ποιήσασθαι τὰ δοθέντα, ἀλλ' ὥστε φυλάξαι καὶ ἀποδοῦναι σὺν τῷ παραθεμένῳ, ἐπεὶ ἀπαιτῆται· οὕτω δὲ καὶ αὐτὸν χρὴ οὐκ ἐπὶ κέρδεσι οἰκηλοῖσι ἀλλ' ἐπὶ σωτηρίῃ καὶ φυλα- 30 κῇ πάντα πρήσσειν τῶν ἀρχομένων, ὥστε αὐτοὺς τὸ

ἐς ἑωυτὸν ἦκον ἀσινέας καὶ εὐθηνέοντας ἀποδοῦναι
τῷ καταπεπιστευκότι.

41 Τοῦ αὐτοῦ.

Ἀνὴρ ἀνυποκρίτους καὶ ἀγρίας καὶ ἀμέτρους ζη-
τέων τὰς τιμωρίας καὶ ταῖς κατὰ νόμον οὐκ ἀρκεό- 5
μενος θυμῷ ἀλόγῳ ξυγχωρέων καὶ γυναικῆώς ἐπι-
κραινόμενος, οὐκ αἰσθάνεται ἔξω τῆς δίκης ἐς τὸ ὁμο-
γενὲς ἐξυβρίζων, ἀγνοεῖ δὲ τὸ μέγιστον καὶ τόπερ
χρὴ εἰδέναι πάντα τὸν μέλλοντα ἀνθρώπου καταδι- 10
κᾶν, ὅτι καὶ ὁ θάνατος αὐτὸς παρὰ τῶν πρώτως δί-
καια θέντων οὐκ ὥς τι κακὸν ἐπετιμήθη, ἀλλ' ὥς
ἔσχατον καὶ ἐν φαρμάκου λόγῳ κατὰ τῶν οὐ δυναμέ-
νων τῆς κακίης ἐλευθερωθῆναι, ὅπως, ἐπειδὴ οὐκ οἶά
τε ἦν ἄλλως, τούτῳ γῶν τῷ τρόπῳ ἀπολυθέντες τοῦ
ἐνταῦθα δεσμοῦ αὐτῆς πορίσονται φυγῇν. 15

42 Πυθαγόρου.

Ποίει ἃ κρίνεις εἶναι καλά, κἂν ποιῶν μέλλης
ἀδοξεῖν· φαῦλος γὰρ κριτῆς παντὸς καλοῦ πράγματος
ὄχλος. διόπερ ὧν ἂν τῶν ἐπαίνων καταφρονῇς, καὶ
τῶν ψόγων καταφρόνει. 20

43 Δημοκρίτου.

Ἀδικεομένοισι τιμωρεῖν κατὰ δύναμιν χρὴ καὶ
μὴ παριέναι· τὸ μὲν γὰρ τοιοῦτον δίκαιον καὶ ἀγα-
θόν, τὸ δὲ μὴ τοιοῦτον ἄδικον καὶ κακόν.

44 Δημοκρίτου.

Καὶ οἱ φυγῆς ἄξια ἔρδουσι ἢ δεσμῶν ἢ θωῆς
[ἄξιοι], καταψηφιστέον καὶ μὴ ἀπολύειν· ὅς δ' ἂν πα-
ρὰ νόμον ἀπολύῃ κέρδει οὐρίζων ἢ ἡδονῇ, ἀδικεῖ·
καὶ οἱ τοῦτο ἐγκάρδιον ἀνάγκη εἶναι. 25

45 Τοῦ αὐτοῦ.

Δίκης καὶ ἀρετῆς μεγίστην μετέχει μοῖραν ὁ τι-
μὰς ἀξίας τάμνων.

46 Τοῦ αὐτοῦ.

5 Μηδέν τι μᾶλλον τοὺς ἀνθρώπους αἰδέεσθαι
ἔωυτοῦ, μηδὲ τι μᾶλλον ἐξεργάζεσθαι κακὸν εἰ μέλλει
μηδεὶς εἰδήσειν ἢ εἰ οἱ πάντες ἄνθρωποι· ἀλλ' ἔωυ-
τὸν μάλιστα αἰδέεσθαι, καὶ τοῦτον νόμον τῇ ψυχῇ
κατεστάναι ὥστε μηδὲν ποιεῖν ἀνεπιτήδειον.

10 47 Τοῦ αὐτοῦ.

Τῶν ἡμαρτημένων ἄνθρωποι μεμνέεται μᾶλλον
ἢ τῶν εὖ πεποιημένων. καὶ γὰρ δίκαιον οὕτως
ὥσπερ τὸν τὰς παρακαταθήκας ἀποδιδόντα οὐ χρή
ἐπαινέεσθαι, τὸν δὲ μὴ ἀποδιδόντα κακῶς ἀκούειν
15 καὶ πᾶσχειν, οὕτω καὶ τὸν ἄρχοντα. οὐ γὰρ ἐπὶ τού-
τῳ ἡρέθη ὡς κακῶς ποιήσων, ἀλλ' ὡς εὖ.

48 Τοῦ αὐτοῦ.

Οὐδεμίῃ μήχανῃ τῷ νῦν κατεστεῶτι ρυσμῷ μὴ
οὐκ ἀδικεῖν τοὺς ἄρχοντας, ἦν καὶ πάνυ ἀγαθοὶ ἔω-
20 σιν. οὐθενὶ γὰρ ἄλλῳ ἔοικεν ἢ* ἔωυτῷ τὸν αὐτὸν ἐπ'
ἑτέροις αὖ γίγνεσθαι· δεῖ δὲ κως οὕτω καὶ ταῦτα
κοσμηθῆναι, ὅκως ὁ μηδὲν ἀδικέων, ἦν καὶ πάνυ
ἐτάξῃ τοὺς ἀδικέοντας, μὴ ὑπ' ἐκείνους γενέσθαι,
ἀλλὰ τις ἢ θεσμὸς ἢ ἄλλο τι ἀμυνεῖ τῷ τὰ δίκαια
25 ποιεῖντι.

49 Θουκυδίδου ἱστορίας α' (69) δημηγό-
ρίας Κορινθίων β'.

Οὐ γὰρ ὁ δουλωσάμενος, ἀλλ' ὁ δυνάμενος μὲν
παῦσαι περιορῶν δὲ ἀληθέστερον αὐτὸ δρᾶν.

50 Στωικῶν.

Φασὶ μηδὲ συγγνώμην ἔχειν μηδενὶ τὸν νοῦν ἔχοντα. τοῦ γὰρ αὐτοῦ συγγνώμην ἔχειν καὶ νομίζειν τὸν ἡμαρτηκότα μὴ παρ' αὐτὸν ἡμαρτηκέναι, πάντων ἁμαρτανόντων παρὰ τὴν ἰδίαν κακίαν· διὸ καὶ δεόν-⁵τως λέγεσθαι τὸ μηδὲ συγγνώμην ἔχειν τοῖς ἁμαρτάνουσιν. οὐκ ἐπιεικὴ δὲ φασὶν εἶναι τὸν ἀγαθὸν ἄνδρα· τὸν γὰρ ἐπιεικὴ παραιτητικὸν εἶναι τῆς κατ' ἀξίαν κολάσεως, καὶ τοῦ αὐτοῦ εἶναι ἐπιεικὴ τε εἶναι καὶ ὑπολαμβάνειν τὰς ἐκ τοῦ νόμου τεταγμένας κολά-¹⁰σεις τοῖς ἀδικούσι σκληροτέρας εἶναι καὶ τὸ ἡγεῖσθαι παρὰ τὴν ἀξίαν ἀπονέμειν τὰς κολάσεις τὸν νομοθέτην.

51 Ἐκ τῆς Σωπάτρου ἐπιστολῆς πρὸς Ἡμέριον τὸν ἀδελφόν, τὸ πῶς δεῖ¹⁵ πρᾶττειν τὴν ἐγκεχειρισμένην αὐτῷ ἡγεμονίαν.

Τίς οὖν οὕτω κατὰ τὸν Σιμωνίδου λόγον τετράγωνος, ὃς κατὰ πᾶσαν τύχην καὶ πραγμάτων μεταστασιν ἀσφαλῶς ἐστήξεται, συναρμόζων μὲν ἑαυτὸν²⁰ τοῖς τε ἄρχουσι καὶ τοῖς ἀρχομένοις καὶ πρὸς ἑαυτὸν ἀρμόζων ἅπαντας, πᾶσαν δὲ καὶ πάντων διαφορὰν πρὸς ἓνα τὸν τοῦ καλοῦ συννυφαίνων λόγον; τίς δὲ ἀνδρῶν καὶ πραγμάτων πολυειδεὶ δουλεύων φύσει τὸ τῆς ψυχῆς ἀδούλωτον διαφυλάξει φρόνημα; τῷ²⁵ μὲν γε τὸν λόγον διατιθεμένῳ χαλεπὸν οὐδὲν ἐκ τῶν ἄκρων παραγγελμάτων τὸν ὄρθιον τῆς ἀρετῆς ἄδειν νόμον, τῷ δ' εἰς πράξεις ἀληθινὰς τοὺς λόγους ἐντείνειν μέλλοντι τὸν ἐκ τῶν δοθέντων ἄριστον ἀντὶ τοῦ πρώτου τὴν φύσιν δοκιμάζειν ὃ τῆς ὑποθέσεως προσ-³⁰τάττει λόγος.

52 Ἐν ταυτῷ.

Τιμῆς μὲν ὁπόσης ἐν γράμμασί τε καὶ προσηγο-
ρίαις καὶ πάσῃ τῇ φαινομένῃ ταύτῃ τοῦ βίου δραμα-
τουργία οἱ μείζους τῶν ἀρχόντων μεταποιοῦνται, μὴ
5 ὅπως ἐλλείπων τὸ μέτρον, ἀλλ' εἰ δυνατόν καὶ πρὸς
πλεονάζων φαίνου. γελοῖον γὰρ περὶ ὀνομάτων δια-
φερόμενον τῶν πραγμάτων, ἐφ' οἷς τὰ ὀνόματα κεῖ-
ται, μηδεμίαν ἔχειν φροντίδα, καὶ τῆς ψευδωνύμου
τιμῆς ἀφιέμενον ὀλίγου μὲν ἄγαν ἑαυτὸν ἀξιοῦντα
10 φαίνεσθαι, τοῖς δὲ ἀρχομένοις πολλὴν ἐνίοτε βλάβην
προξενεῖν.

τῶν δ' ἔργων ἃ μὲν οὐκ ἔστι προσταττόντων ἀρ-
νήσασθαι, τῷ τρόπῳ καὶ χρόνῳ τῆς πράξεως πειθοῖ
τε ἐμμελεῖ τὸ φαινόμενον ἐπαχθὲς παραμυθητέον.
15 ἔνια δ' οὐκ ἔστιν ἀναγκασθῆναι, φησὶν Ἀριστοτέλης,
οὐδ' εἰ τὸν λεγόμενον Ταντάλου λίθον ἐπηρτημένον
τις ἔχοι, ἀλλ' ὑπομενετέον πάντα ἐτοιμῶς τὸ δρᾶν
κακῶς πρὸ τοῦ παθεῖν κακῶς εὐλαβουμένῳ. ἃ τινα
δ' οὐκ ἔχει μὲν ἀπαράιτητον τὴν ἀποπλήρωσιν, λαθεῖν
20 δὲ ἢ ἀγνοῆσαι τοὺς ἐπιτάξαντας συνέβη, διδασκαλίαν
ἐμμελῇ προσάγων γνώσεσθαι παρασκευάζων, μὴ φα-
νῆς ἐπισκῆπτων (βαρὺ γὰρ ἔλεγχος ἐμφανῆς τοῖς ἐν
ἐξουσίᾳ), ἀλλ' ὥσπερ εἰδότας ὑπομιμνήσκων ἢ προ-
βάλλων εἰς κρίσιν ἢ καὶ πυνθανόμενος, ἃ τινα γι-
25 γνώσκων οὐδὲν ἤττον αὐτὸς τυγχάνεις, καὶ τούτους
φιλοτίμους μὲν ὄντας τιμῇ καὶ θεραπείᾳ προσάγου,
τῶν δὲ ἀρχομένων ἐπιστρεφομένους τῆς προαιρέσεως
ὑπομνήσει.

53 Ἐν ταυτῷ.

30 Ἔστι δέ ποτε καὶ παρησιίας ἐλευθερίου καιρός,
ἥτις μὴ βλάβην τοῖς ἀρχομένοις παρασκευάζειν μέλ-

λει. τὸ μὲν γὰρ αὐτόν τινα, ἦν τι καὶ δέη, παθεῖν αἰρετώτερον τῆς λεγομένης ἐστὶν εὐπραξίας πολλάκις· τὸ δ' ἐφ' οἷς ἂν αὐτὸς νεανιεύεσθαι δόξη λαθεῖν τοσοῦτους προδόντα κενοδοξίας ἐσχάτης ὑπεύθυνον ἀποφαίνει.

www.libtool.com.cn

5

54 Ἐν ταυτῷ.

Αἰδοῦ πρὸς τὰς διημαρτημένας τῶν πολλῶν ἀποβλέπειν δόξας, τὸν δ' ἀπὸ τῆς ἀληθείας λόγον πάντων ἐπίπροσθεν ἄγειν· καὶ οὔτε φαινομένην εὐπρέπειαν μετὰ βλάβης τῶν ἀρχομένων αἰρεῖσθαι, οὔτε 10 δοκοῦσαν ἀδοξίαν ἐπ' ὠφελείᾳ τῶν ὑπηκόων φεύγειν, εἰ μὴ τῆς τυχοῦσης φαντασίας, ἀλλὰ τῆς ἀρίστης ζωῆς μεταποιεῖσθαι μέλλοιμεν. τὴν μὲν πολιτικὴν τιμὴν ἢ τῆς πολιτείας ἀπονέμει τάξις τοῖς μείζονσι παρὰ τῶν ἐλαττόνων· τὴν δὲ ἄλλην θεραπείαν ἢ τυχεῖν αὐτῆς 15 ἀξιῶσουσιν ἢ δι' ὠφέλειαν τῶν ἀρχομένων ἐν εἰδει φαρμάκου προσάγομεν. ἐπεὶ κολακείας μὲν τὰ φαῦλα ἐπαινεῖν αὐτῆς ἔνεκα μόνης τῆς ἀρεσκείας, πολιτικῆς δὲ φρονήσεως τοῖς ἐν δυνάμει καθομιλεῖν πρὸς ὠφέλειαν ἀνθρώπων. ὁ μὲν γὰρ κόλαξ τὴν πονηρὰν 20 ἀποδέχεται πρᾶξιν οὐδένα ὠφελῆσαι μέλλον, ὁ δ' ἵνα τῆς πονηρᾶς ἀπαγάγῃ προθέσεως, φιλότιμον ὄντα ἐπαινέσει. ὥσθ' ὁ μὲν δι' ὧν ἐπαινεῖ βλάπτει τὸν ἐπαινούμενον καὶ αὐτὸς καθ' ἑαυτοῦ πονηρίας ἐσχάτης ἐκφέρει δείγμα, ὁ δ' εἰς τὸ πράττειν ἄξια ἐπαίνου τῷ 25 τρόπῳ τῆς θεραπείας ἐπάγεται.

55 Ἐν ταυτῷ.

Καὶ γίγνουν μὲν ἄξιος τοῦ ἄρχειν οὐ θέσει πολιτείας, ἀλλ' ἀρετῆς καὶ προαιρέσεως τῇ πρὸς τοὺς ἀρχομένους ὑπεροχῇ· πλέον δ' ἔχειν ἐκάστου τῶν ὑπη- 30

κόων ταῖς κοιναῖς ὑπὲρ ἀπάντων ἐπιμελείαις καὶ τῇ μεμεριμνημένῃ τῶν ὅλων ἐπιστάσει γίγνωσκε.

οὓς δὲ ἡγνότες πρότερον καὶ σαντῷ προσήκειν οὐδὲν ὑπελάμβανες, πλὴν ὅσον ὡς ἄνθρωπος τὴν κοινὴν φύσιν ἀνθρώπων αἰδούμενος, τούτους ὡς ἤδη γνωρίμους καὶ φίλους ἅπαντας θεώμενος εἶναι... Ὁμήρῳ γοῦν οὐκ ἀπέχρησε πατέρα ἀπλῶς τῶν ἀρχομένων τὸν ἄρχοντα προσεῖπεν· καίτοι τί ποτ' ἂν εὐρεθείη τούτου πραότερον ἀνθρώποις ὄνομα; ἀλλὰ καὶ τὸν ἥπιον φέρων ἐπέθηκε τῷ πατρί, ὁμοῦ μὲν γονεῦσιν ὁμοῦ δὲ ἄρχουσιν ἀγαθοῖς ταύτην πρέπειν τὴν προσηγορίαν ἡγούμενος.

τὴν μὲν οὖν ὡς ἀρχομένων πρόνοιαν κοινὴν ἀπονέμειν πᾶσι, τοῖς δ' ἐκ πείρας φαινομένοις χρηστοῖς δευτέραν τὴν ἐκ τῶν τρόπων οἰκειότητα προστιθέναι προαιροῦ. καὶ ὑπεροψίαν μὲν καὶ τὰς συνερίθους ταύτῃ κακίας, ἀλαζονείαν καὶ αὐθάδειαν, ὡς μικροπρεπεῖς τῆς ψυχῆς διαθέσεις ἀποδιδράσκωμεν· τὸ γὰρ ἑαυτῶν ἐπιλανθάνεσθαι διὰ τὴν ἐφήμερον τῆς ἀρχῆς φαντασίαν πολλὴν διανοίας ἀπελέγχει σμικρότητα. οὐ μὲν τὰς ἐπονειδίστους ταύτας τῆς κακίας ὑπερβολὰς ἀποδιδράσκοντες πρὸς θάτερον τῆς πονηρίας ἄκρον αἰσχροῦς ἂν μεταπίπτοιμεν, εὐτέλειαν καὶ ταπεινότητα ἥθους, φαῦλα ἀντὶ φαύλων τῶν πρόσθεν ἡθῶν ἀνταλλαττόμενοι· ἀλλ' ἡμερον χρὴ καὶ σεμνὸν τοῖς ὑπηκόοις δοκεῖν τε καὶ εἶναι τὸν ἀληθῶς ἄρχοντα.

56 Ἐν ταυτῷ.

Δεῖ δὲ μήτε ὀργῇ προσομιλεῖν τοῖς ἀρχομένοις μήτε ἀνεπίπληκτον τοῖς ἀμικράνουσι τὴν προαίρεσιν καταλείπειν. τὸ μὲν γὰρ οὐδὲν τῶν μαινομένων δια-

φέρειν τὸν ἄρχοντα δείκνυσι, τὸ δ' εὐχέριαν ἁμαρτημάτων τοῖς ὑπηκόοις ἐντίκτει.

ἀνεξίκακον δὲ ὁμοῦ καὶ μισοπόνηρον σεαυτὸν ἐπιδείκνυε, τῷ μὲν ἡρέμα κολάζειν τὴν ἀνεξικακίαν, τῷ δ' ἀπεχθάνεσθαι τοῖς κακοῖς τὴν μισοπονηρίαν ἐλέγχων, ἵνα τὸ μὲν φεύγειν τὰ φαῦλα, τὸ δὲ μὴ λίαν ἀπαρಾಮύθητον εἶναι τοῖς ἐπταικόσι τὴν τύχην ἀποδείκνῃ.

ἀφεκτέον δὲ καὶ σκωμμάτων τοῖς ὡς ἀληθῶς ἄρχουσιν, ἣ καθαιρήσει τις τὸ σεμνὸν τῆς ἀρχῆς γελοιοποιεῖν πειρώμενος.

καὶ λοιδοριῶν καθαρευτέον· ἰδιωτικῆς γὰρ ἀκροχολίας τοῦτο σύμβολον. νουθετήσεις δὲ καὶ παραινέσεων τὸ διττὸν εἶδος, πῇ μὲν σφοδρῶς καταπτόμενον πῇ δὲ προσηνῶς θεραπεῦον, γνωρίσματα ἑμοὶ δοκεῖν ἐπιεικοῦς ἄρχοντος.

57 Ἐν ταυτῷ.

Συνάρμοξε δὲ τοῖς ἡθεσιν ἐκάστων τὸν πρόσφορον τῆς ἐπιστασίας τρόπον, τοῖς μὲν ἐπιεικέσιν ἐμμελῶς, τοῖς δ' ὑπτίοις συντόνως, ἀνστηρῶς δὲ τοῖς θρασέσι, πράως δὲ τοῖς εὐλαβεστέροις προσιῶν.

58 Ἐν ταυτῷ.

Δεῖ δὲ ἀπείργειν μὲν τῶν ἁμαρτημάτων ἀνάγκη πειθῶ συναρμόσαντα, σφαλεῖσι δὲ σύμμετρον τῆς δίκης ἐπάγειν τὴν ἐπανόρθωσιν, ὅσα μὲν μικρὰ καὶ συνήθη τῶν ἁμαρτημάτων ἀγνοεῖν δοκοῦντα (οὔτε γὰρ ἐπὶ πᾶσιν ἀπλῶς καὶ τοῖς τυχοῦσιν ἐπεξιέναι οὔτε γινώσκοντα παρορᾶν ὠφέλιμον), τὰ δὲ ἤδη τοῖς ἀρχομένοις ἐπαχθῇ ταῖς ἐκ τῶν νόμων θεραπέαις ἰώμενον.

59 Ἐν ταυτῷ.

Καὶ βούλου μὲν ἁμαρτημάτων τὴν ψυχὴν ὡς δυ-

νατὸν καθαρεύειν· ἐννόει δὲ ὡς σύμφυτον τὸ ἀμαρ-
 τάνειν ἀνθρώποις· ὥσθ' ἕως ἄν τις ὡς ἀναμαρτή-
 τους κολάζῃ, τὸ μέτρον ὑπερβαίνει τῆς κατὰ φύσιν
 ἐπανορθώσεως. ἀπόδειξον δὲ σαυτὸν τῆς ἀρχῆς πρέ-
 5 ποντα κόσμον, ἀλλὰ μὴ ταῖς ἐξωθεν καὶ ἐφημέροις
 σκιαγραφίαις καλλωπίζον.

60 Ἐν ταυτῷ.

Χάριτας μὲν τὸ δίκαιον ὑπερβαινούσας οὐδ' ὀνο-
 μαστέον ἐμοὶ δοκεῖν χάριτας· τὰς δὲ τῆς δικαιοσύνης
 10 φίλας οὐδεὶς ἂν ὅς οὐκ ἀπὸ θρυός ἐστίν ἢ πέτρας
 ἐκὼν ἀρνησάμενος τύχοι. ἐπεὶ γὰρ πολλάκις ὁ νόμος
 πικροτέρας τῶν ἀμαρτημάτων ὀρίζει τὰς τιμωρίας, τὸ
 λεγόμενον ἐπιεικὲς δίκαιον, τὴν αὐστηράν τῶν νό-
 μων φωνὴν παραμυθούμενον, ἀμεμφῆς ἐμοὶ δοκεῖ
 15 χαρίτων ἀληθινῶν καὶ ἐλευθέρων πρόφασις. τὸ μὲν
 οὖν περὶ τὰ συναλλάγματα τῆς δίκης ἐπανορθωτικὸν
 ἐκφεύγει παντελῶς τὸ τῶν χαρίτων γένος, τὸ δ' ἐπὶ
 τοῖς ἐγκλήμασι κείμενον οὐκ ἀναίνεται τὸ πρᾶον καὶ
 φιλάνθρωπον τῶν χαρίτων πρόσωπον.

20 61 Ἀρχύτα Πυθαγορείου ἐκ τοῦ περὶ νό-
 μου καὶ δικαιοσύνης.

Δεῖ δὲ τὸν ἀλαθινὸν ἄρχοντα μὴ μόνον ἐπιστά-
 μονά τε καὶ δυνατὸν ἡμεν [περὶ τὸ καλῶς ἄρχεν] ἀλλὰ
 καὶ φιλάνθρωπον· ἄτοπον γὰρ ἡμεν ποιμένα μισο-
 25 πρόβατον καὶ τοιοῦτον οἶον καὶ δυσμενέως ἔχεν τοῖς
 αὐτῷ θρεμμάτεσι. δεῖ δ' αὐτὸν καὶ νόμιμον ἡμεν·
 οὕτω γὰρ ἐσεῖται τὰν τῷ ἄρχοντος ἐπίστασιν ἔχων.
 διὰ μὲν γὰρ τᾶς ἐπιστάμας κρίνεν ὀρθῶς δυνασεῖται,
 διὰ δὲ τᾶς δυνάμιος κολάζεν, διὰ δὲ τᾶς χρηστότατος
 30 τὸ εὐεργετέν, διὰ δὲ τῶν νόμων τὸ ποτὶ τὸν λόγον
 πάντα ταῦτα ποιέν. ἄριστος δὲ κ' εἴη ἄρχων ὁ ἀρχο-

τάτω τῷ νόμῳ· οὗτος δέ κ' εἴη ὁ μηδὲν αὐτῷ ἔνεκα
ποιέων ἀλλὰ τῶν ὑπ' αὐτόν, ἐπειδήπερ οὐδὲ νόμος
αὐτῷ ἔνεκα ἀλλὰ τῶν ὑπ' αὐτόν.

62 Ἰαμβλίχου.

Πᾶν γὰρ τὸ τιμωμενον αὖξεται, ἐλαττοῦται δὲ 5
τὸ ἀτιμαζόμενον· καὶ τοῦτό· ἐστὶ τὸ διαφανέστατον
σημεῖον ἀρχῆς τῆς εὐδιοικουμένης. προτρέπει τε γὰρ
τοὺς ἀρχομένους ἐπὶ τὰ καλὰ ἐπιτηδεύματα καὶ τὴν
ἐπιβάλλουσιν ἐκάστοις ἀξίαν διανέμει καὶ πληροῖ τὰς
πόλεις τῶν ἀρίστων ἐπιτηδευμάτων. 10

63 Ὑπερίδου.

Ἀρχομένων δεῖ τῶν ἀδικημάτων ἐμφράσσειν τὰς
ὁδοὺς· ὅταν δ' ἅπαξ ῥιζωθῇ κακία καὶ παλαιὰ γένη-
ται καθάπερ σύντροφος ἀρρωστία, χαλεπὸν αὐτὴν
κατασβέσαι. 15

64 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Δημοδόκου (383 a).

Πῶς γὰρ ἂν τις ἢ δίκην καλῶς δικάσαι ἢ ἀνθρώ-
πους κατὰ τρόπον κρίναι δύναίτο, μὴ ἀμφοτέρων
τῶν ἀντιδίκων ἀκούσας; τοὺς γὰρ λόγους παραβαλ-
λομένους, ὥσπερ τὴν πορφύραν καὶ τὸ χρυσίον, ἅμει- 20
νον κρίνεσθαι· ἢ τίνος ἔνεκεν ἢ χρόνον ἀμφοτέροις
δίδοσθαι τοῖς ἀντιδίκοις ἢ ὁμνύειν τοὺς δικαστὰς
ἀκροάσασθαι ὁμοίως ἀμφοτέρων, εἰ μὴ ὑπελάμβανεν
ὁ νομοθέτης τὰς θίκας δικαιότερον ἢ καὶ βέλτιον
κρίνεσθαι ὑπὸ τῶν δικαστῶν; σὺ δέ μοι δοκεῖς οὐδὲ 25
τοῦτο ὑπὸ τῶν πολλῶν λεγόμενον ἀκηκοέναι. Τὸ
ποῖον; ἔφη.

Ἐπεὶ δὲ δίκην δικάσης, πρὶν ἀμφοῖν μῦθον
ἀκούσης·

καίτοι οὐκ ἂν οὕτω τοῦτο περιεφέρετο, εἰ μὴ καλῶς 30
ἐλέγετο καὶ ὡς προσήκει. ξυμβουλευῶ οὖν σοι, ἔφη,

τοῦ λοιποῦ μὴ προπετιῶς οὕτω τοὺς ἀνθρώπους μήτε μέμφεσθαι μήτε ἐπαινεῖν.

65 Ἀντιφῶντος.

Οὐ δίκαιον οὕτε ἔργῳ ἀμαρτόντα ῥήματι σωθῆ-
5 ναι οὕτε ἔργῳ ὀρθῶς πράξαντα διὰ ῥήμα ἀπολέσθαι·
τὸ μὲν γὰρ ῥήμα τῆς γλώσσης ἀμάρτημά ἐστι, τὸ δὲ
ἔργον τῆς γνώμης.

66 Δημοσθένους (c. Aphob. 835, 6).

Δίκαιόν ἐστιν ἐλεεῖν οὐ τοὺς ἀδίκους τῶν ἀν-
10 θρώπων, ἀλλὰ τοὺς παρὰ λόγον δυστυχοῦντας.

67 Βίαντος.

Βίας θανάτῳ μέλλων καταδικάζειν ἐδάκρυσεν.
εἰπόντος δέ τινος 'τί παθὼν αὐτὸς καταδικάζεις καὶ
κλαίεις;' εἶπεν 'ὅτι ἀναγκαῖόν ἐστι τῇ μὲν φύσει τὸ
15 συμπαθὲς ἀποδοῦναι, τῷ δὲ νόμῳ τὴν ψῆφον.'

68 Ἐκ τῆς [Πλουτάρχου] ἐπιστολῆς περὶ
φιλίας.

Κριτὴς δ' ἄριστος ὁ μηθὲν μὲν εὖ παθὼν ἀπὸ δὲ
τῆς εἰς ἄλλους εὐνοίας κρίνων.

20 69 Ὁ β ρ ί μ ο υ Πρωτογόνου κρινομένου
φαρμάκων.

'Αεὶ δὲ ἐν πάσαις μὲν ταῖς δίκαις ἐξετάζειν χορῇ
τὰ βεβιωμένα, μάλιστα δ' ἐν τοῖς τοιούτοις τῶν ἀγώ-
νων ἐν οἷς ὁ βίος ἐστὶ τὸ ἔγκλημα.

25 70 Ἰαμβλίου ἐκ τῶν προτρεπτικῶν πρὸς
φιλοσοφίαν λόγων (c. 2).

Καθάπερ τῷ ὑποπύῳ βέλτιον τὸ κάεσθαι τοῦ δια-
μένειν, οὕτω καὶ τῷ μοχθηρῷ τὸ τεθνάναι τοῦ ζῆν.

71 Διονυσίου ὑπὲρ τῶν παίδων.

Ἀξιοπιστότερός ἐστιν ἀντιδίκων καταψευδομένων ἀληθεύων πατήρ.

72 Δημοσθένους (c. Steph. 1121, 27).

Μᾶλλον ἄξιον ὀργίλως ἔχειν τοῖς μετ' εὐπορίας πονηροῖς ἢ τοῖς μετ' ἐνδεείας. τοῖς μὲν γὰρ ἢ τῆς ἀνάγκης χρεία φέρει τινὰ συγγνώμην παρὰ τοῖς ἀνθρώπινως λογιζομένοις· οἱ δ' ἐκ περιουσίας πονηροὶ οὐδεμίαν δικαίαν πρόφασιν ἔχουσι. πολλὰ δ' οὖν κακὰ πράγματα τοὺς ἐλευθέρους ἢ πενία βιάζεται ποιεῖν, ἐφ' οἷς ἂν ἐλεοῖντο δικαιότερον ἢ προσαπολλύονται. 10

73 Ἰαμβλίχου.

Ἡ κακὴ κρίσις παντὸς κακοῦ αἰτία.

74 Ἰαμβλίχου ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τῆς πρὸς Δυσκόλιον.

Προηγείται δ' ὡς ἀληθῶς ἄρχων μειζόνως αὐτῶν¹⁵ καὶ ἔτι βέλτιον, ὡς τὴν μεγαλοπρεπῆ δόσιν τῶν ἀγαθῶν παρέχει, χορηγίαν τε ἄπλετον τοῦ βίου καὶ σωτηρίαν πλείστην καὶ ζωῆς ῥαστώνην ἐντίθησιν. καὶ γὰρ δὴ καὶ τοῦτό ἐστι τέλος ἄρχοντος σπουδαίου τοὺς ἀρχομένους ποιεῖν εὐδαίμονας· καὶ τότε δὴ διαφερόντως²⁰ εὐσθενεῖ ὁ προεσθηκὼς τῶν ὑφ' ἑαυτοῦ διοικουμένων, ὅταν οἱ ἐπιτρέψαντες αὐτῷ ἑαυτοὺς μακαρίως διαγῶσιν. οὐ γὰρ δὴ κεχώρισται τὸ κοινὸν συμφέρον τοῦ ἰδίου· πολὺ δὲ μᾶλλον ἐν τῷ ὅλῳ καὶ τὸ καθ' ἕκαστα λυσιτελοῦν περιέχεται καὶ σώζεται ἐν τῷ²⁵ παντὶ τὸ κατὰ μέρος ἐπὶ τε τῶν ζώων καὶ τῶν πόλεων καὶ τῶν ἄλλων φύσεων.

75 Ἐν τῷ αὐτῷ.

Ἀγαμαι δ' ἐγώ γε καὶ τὴν μεγαλοφροσύνην καὶ τὴν μεγαλοπρέπειαν ἐν ᾧ πασι τοῖς τῆς ἀρχῆς ἔργοις,³⁰

καὶ διαφερόντως ἐν ταῖς τῶν ἀνθρώπων εὐεργεσίαις,
 ὅταν μῆτε ἀκριβολογῶνται, μῆτε φείδωνται τινος ἐν
 ταῖς δόσεσι, μῆτε ὥσπερ ἐν πλάστιγγι ζυγοῦ ἴσα ἀντὶ
 ἴσων ἀντικαταλλάττονται, εὐγενῶς δὲ τὰς χάριτας
 5 ὀρέγωσι, μὴ μόνον ἐκ πλῆθους αὐτὰς προχέοντες, ὥς
 οἱ ποιηταὶ λέγουσιν, ἀλλὰ μηδ' ἄλλοις τισὶν ὀργάνοις
 τοιούτοις εἶσω κατεχομένας, γυμνὰς δὲ καὶ ἀπαρακα-
 λύπτους καὶ χωρὶς τῶν ἑξωθεν παραπετασμάτων συν-
 10 εχεῖς ἐχομένας ἀλλήλων προτείνωσι χρηστῶς καὶ εὐ-
 μενῶς, οἷα δὴ καὶ χαρίεντα. τῶν χαρίτων γὰρ δὴ
 τοιοῦτον κόσμον στέφανον ἂν εἰκότως εἴποιμι τῆς
 ἀρχῆς.

76 Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τῆς πρὸς
 Ἀργίππαν.

15 Ἐπίφθορος εἶναι δοκεῖ τοῖς πολλοῖς ἡ ὑπεροχὴ
 τῆς ἀρχῆς, καὶ τὸ ὑπέρογκον μισητὸν αὐτοῖς καθί-
 σταται· ἀλλ' ὅταν χρηστότητι καὶ φιλανθρωπία
 κρατῇ τὸ σεμνὸν καὶ αὐστηρὸν τῆς ἐπικρατείας, ἐμ-
 μελὲς καὶ πρᾶον καὶ προσηγὲς καὶ εὐπρόσιτον καθί-
 20 σταται. καὶ τοῦτο μάλιστα τὸ εἶδος ἡγεμονίας φιλεῖ-
 ται ὑπὸ τῶν ἀρχομένων.

77 Τοῦ αὐτοῦ.

Λέγεται μὲν εἶναι πάντων βασιλεὺς ὁ νόμος· ὁ
 δὲ αὐτὸς δοκεῖ καὶ προστάττειν τὰγαθὰ καὶ τὰναντία
 25 ἀπαγορεύειν. τί δὴ οὖν οἴομεθα τὴν παρισουμένην
 αὐτῷ εὐνομίαν οἷω δὴ κάλλει τινὶ προέχειν με-
 γέθει τε ἡλικίᾳ καὶ δικαιοσύνῃ ὑπερβάλλειν πάντα
 πράγματα; ὅσα γὰρ δήπου καὶ οἷα γένη καὶ εἶδη τῶν
 ἀρετῶν ἐστί, κατὰ τοσαῦτα καὶ τοιαῦτα διήκει κάλ-
 30 λιστα τῶν νόμων ἐπιτάγματα, καὶ δὴ καθ' ὅλας τὰς
 διοικήσεις τῶν πόλεων καὶ τοὺς ὅλους τῶν ἀνθρώπων

βίους διατείνει τὸ ἀπ' αὐτῶν ὄφελος. ἔστι μὲν οὖν κοινὸν ἀγαθὸν ὁ νόμος, καὶ ἄνευ τούτου οὐδὲν ἂν ποτε γένοιτο τῶν ἀγαθῶν· δεῖ γε μὴν τὸν προϊστάμενον τῶν νόμων ἄρχοντα εἰλικρινῶς ἀποκεκαθαμένον εἶναι ^{πρὸς αὐτὴν τὴν ἄκρην} τῶν νόμων ὀρθότητα, καὶ μήτε παραγωγαῖς ἢ φευακισμοῖς ἑξαπατᾶσθαι δι' ἄγνοιαν, μήτε βιαζομένοις τισὶ συγχωρεῖν, μήτε ἀδίκῳ προσφάσει μηδεμίᾳ δελεάζεσθαι. τὸν γὰρ σωτῆρα καὶ φύλακα τῶν νόμων ἀδιάφθορον εἶναι δεῖ εἰς δύναμιν ἀνθροπίνην.

10

78 Κάτωνος πρεσβυτέρου.

Κάκιστον ἔλεγε τὸν ἄρχοντα εἶναι τὸν ἄρχειν ἑαυτοῦ μὴ δυνάμενον.

79 Ἐπικτήτου.

Ὡσπερ εἰ ναῦν κυβερνᾶν ἐπεχείρεις, πάντως ἂν ¹⁵ τὴν κυβερνητικὴν ἐξεμάνθανες τέχνην ἐξέσται γὰρ σοι ὥσπερ ἐκεῖσε πᾶσαν ναῦν, οὕτω κἀνθάδε πᾶσαν κυβερνᾶν πόλιν.

80 Τοῦ αὐτοῦ.

Εἰ πρόκειται σοι τὴν πόλιν ἀναθήμασι κοσμεῖν, ²⁰ σεαυτῷ πρῶτον ἀνάθες τὸ κάλλιστον ἡμερότητας καὶ δικαιοσύνης καὶ εὐποιίας ἀνάθημα.

81 Τοῦ αὐτοῦ.

Εὖ ποιήσεις σὺ τὰ μέγιστα τὴν πόλιν, εἰ μὴ τοὺς ὀρόφους ὑψώσεις, ἀλλὰ τὰς ψυχὰς αὐξήσεις. ἄμεινον ²⁵ γὰρ ἐν μικροῖς οἰκήμασι μεγάλας οἰκεῖν ψυχὰς ἢ ἐν μεγάλαις οἰκίαις ταπεινὰ φωλεύειν ἀνδράποδα.

82 Τοῦ αὐτοῦ.

Μὴ τοῖς ἐξ Εὐβοίας καὶ Σπάρτης λίθοις τοὺς τοίχους τῆς κατασκευῆς ποίκιλλε, ἀλλὰ γὰρ τῇ ἐκ ³⁰

τῆς Ἑλλάδος παιδεῖα τὰ στέργα τῶν πολιτῶν καὶ τῶν πολιτευομένων διακόσμηι. γνώμαις γὰρ ἀνδρῶν εὖ οἰκοῦνται πόλεις, ἀλλ' οὐ λίθοις καὶ ξύλοις.

www.libtool.com.cn

5 83 Τοῦ αὐτοῦ.

Ὡσπερ εἰ λέοντας ἐβούλου τρέφειν, οὐκ ἂν σοι τῆς πολυτελείας τῶν ζωργείων ἐμελεν, ἀλλὰ τῆς πρᾶξεως τῶν ζώων· οὕτως εἰ πολιτῶν πειρᾷ προϋστασθαι, μὴ τοσοῦτον τῆς πολυτελείας τῶν ἀναστη-
10 μάτων φρόντιζε, ὅποσον τῆς ἀνδρίας τῶν ἐνδιατριβόντων ἐπιμελοῦ.

84 Τοῦ αὐτοῦ.

Καθάπερ ἀγαθὸς πωλοδάμνης οὐ τῶν πώλων τοὺς μὲν ἀγαθοὺς τρέφει τοὺς δὲ δυσηνίους λιμώττειν ἐᾷ,
15 ἀλλὰ τρέφει μὲν ἐπίσης ἄμφω, κολάζει δὲ μᾶλλον θάτερον ἐξισοῦν θατέρῳ βιαζόμενος μέρει· οὕτω καὶ κηδεμονικὸς ἀνὴρ καὶ πολιτικῆς ἐπιστήμων δυνάμεως τῶν πολιτῶν τοὺς μὲν εὐγνώμονας εὖ ποιεῖν ἐπιχειρεῖ τοὺς δὲ ἔμπαλιν οὐ καθάπαξ διαφθείρεσθαι
20 [ἐᾷ,] ἀλλὰ τροφῆς μὲν ἀμφοῖν ἥκιστα φθονεῖ, παιδεύει δὲ καὶ σφοδρότερον ἐπισπέρχει τὸν ἀντιβαίνοντα τῷ λόγῳ καὶ τῷ νόμῳ.

85 Τοῦ αὐτοῦ.

Καθάπερ οὔτε κλαγγῇ χῆν οὔτε βληχῇ καταπλήσ-
25 σεται πρόβατον, οὕτω μηδὲ πλήθους ἀνοήτου σε δεδιττέσθω φωνή.

86 Τοῦ αὐτοῦ.

Ὡσπερ πληθὺς ἀκρίτως αἰτοῦν τί σε τῶν ιδίων οὐ δυσωπεῖ, οὕτω μηδὲ ὄχλον ἀδίκως σε δυσωποῦντα
30 διατραπῆς.

87 Τοῦ αὐτοῦ.

Ὅπερ ἐπιβάλλει τῇ πόλει, τοῦτο εἰσφερε φθάνων,
καὶ οὐδέποτε αἰτηθήσῃ τὰ μὴ ἐπιβάλλοντα.

88 Τοῦ αὐτοῦ.

Ὅσπερ ὁ ἥλιος οὐ περιμένει λιτὰς καὶ γοητείας ὅ-
ν' ἀνατείλῃ, ἀλλ' εὐθὺς λάμπει καὶ πρὸς ἀπάντων
ἀσπάζεται· οὕτω μὴδὲ σὺ περιμένε κρότους καὶ ψό-
φους καὶ ἐπαίνους ὅν' εὖ ποιήσῃς, ἀλλ' ἐκοντὴς εὖερ-
γέται, καὶ ἴσα τῷ ἡλίῳ φιληθήσῃ.

89 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Δάχητος (184 f).

10

Ἐπιστήμη γὰρ οἶμαι δεῖ κρίνεσθαι ἀλλ' οὐ πλή-
θει τὸ μέλλον καλῶς κριθῆσεσθαι.

90 Ἐν ταυτῷ (197 d).

Πρέπει μὲν πον, ὧ μακάριε, τῷ τῶν μεγίστων
προστατοῦντι μεγίστης φρονήσεως μετέχειν.

15

91 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Πρωταγόρου (Gorg.
474 b).

Ἐγὼ γὰρ δὴ οἶμαι καὶ ἐμὲ καὶ σὲ καὶ τοὺς ἄλλους
ἀνθρώπους τὸ ἀδικεῖν τοῦ ἀδικεῖσθαι κάκιον ἡγεῖ-
σθαι καὶ τὸ μὴ διδόναι δίκην τοῦ διδόναι.

20

92 Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ Πρωταγόρου (324 a).

Οὐδεὶς γὰρ κολάζει τοὺς ἀδικοῦντας πρὸς τοῦτο
τὸν νοῦν ἔχων καὶ τούτου ἕνεκα, ὅτι ἡδίκησεν, ὅστις
μὴ ὥσπερ θηρίον ἀλογίστως τιμωρεῖται· ὁ δὲ μετὰ
λόγου ἐπιχειρῶν κολάζειν οὐ τοῦ παρεληλυθότος
ἕνεκα ἀδικήματος τιμωρεῖται, οὐ γὰρ ἂν τό γε πρα-
χθὲν ἀγέννητον θείῃ, ἀλλὰ τοῦ μέλλοντος χάριν, ἵνα
μὴ αὐτίς ἀδικήσῃ μήτε αὐτὸς οὗτος μήτε ἄλλος ὁ
τοῦτον ἰδὼν κολασθέντα.

93 Ἐν ταυτῷ (Gorg. 486 e).

Ἐννοῶ γὰρ ὅτι τὸν μέλλοντα βασανιεῖν ἱκανῶς
 ψυχῆς πέρι ὀρθῶς τε ζώσης καὶ μὴ τρία ἄρα δεῖ ἔχειν,
 ἃ σὺ πάντ' ἔχεις, ἐπιστήμην τε καὶ δόξαν καὶ παρ-
 5 ρησίαν.

94 Τοῦ αὐτοῦ νόμων ιβ' (944 d).

Τὸν γὰρ κακὸν αἰεὶ δεῖ κολάζειν ἢ ἡ ἀμείνων,
 οὐ τὸν δυστυχή.

95 Πλάτωνος πολιτείας γ' (389 b).

10 Ἀλλὰ μὴν καὶ ἀλήθειάν γε περὶ πολλοῦ ποιη-
 τέον· εἰ γὰρ ὀρθῶς ἐλέγομεν ἄρτι, καὶ τῷ ὄντι
 θεοῖσι μὲν ἄχρηστον ψεῦδος, ἀνθρώποις δὲ χρήσι-
 μον ὥς ἐν φαρμάκου εἶδει, δῆλον ὅτι τό γε τοιοῦτον
 ἱατροῖς δοτέον, ἰδιώταις δὲ οὐχ ἅπτεον. Ἀῆλον, ἔφη.
 15 Τοῖς ἄρχουσι δὴ τῆς πόλεως, εἴπερ τισὶν ἄλλοις,
 προσήκει ψεύδεσθαι ἢ πολεμίων ἢ πολιτῶν ἔνεκα ἐπ'
 ὠφελείᾳ τῆς πόλεως· τοῖς δ' ἄλλοις πᾶσιν οὐχ ἅπτεον
 τοῦ τοιούτου· ἀλλὰ πρὸς γε δὴ τοὺς [τοιούτους] ἄρ-
 χοντας ἰδιώτῃ ψεύσασθαι ταυτὸν καὶ μεῖζον ἀμάρ-
 20 τημα φήσομεν ἢ κάμνουντι πρὸς ἱατρὸν ἢ ἀσκοῦντι
 πρὸς παιδοτρίβην περὶ τῶν τοῦ αὐτοῦ σώματος πα-
 θημάτων μὴ τἀληθῆ λέγειν, ἢ πρὸς κυβερνήτην περὶ
 τῆς νηὸς τε καὶ ναυτῶν μὴ τὰ ὄντα λέγοντι, ὅπως ἢ
 αὐτὸς ἢ τις τῶν ξυνναυτῶν πράξεως ἔχει. Ἀλη-
 25 θέστατα, ἔφη. Ἄν ἄρ' ἄλλον τινα λαμβάνῃ ψευδό-
 μενον ἐν τῇ πόλει

τῶν οἷ δημιουργοὶ ἔασι,

μάντιν ἢ ἰητῆρα κακῶν ἢ τέκτονα δούρων,

κολάσει ὥς ἐπιτήδευμα εἰσάγοντα πόλεως ὥσπερ νεῶς

30 ἀνατρεπτικόν τε καὶ ὀλέθριον. Ἐάν περ, ἢ δ' ὅς,
 ἐπὶ λόγῳ ἔργα τελεῖται.

96 Ἐν τῷ αὐτῷ (408 c).

Ἀλλὰ περὶ τοῦδε τί λέγεις, ὦ Σώκρατες; ἄρα οὐκ ἀγαθούς δεῖ ἐν τῇ πόλει κεκτῆσθαι ἰατρούς; εἶεν δ' ἂν που μάλιστα τοιοῦτοι, ὅσοι πλείστους μὲν ὑγιεινούς πλείστους δὲ νοσώδεις μετεχειρίσαντο, 5 καὶ δικασταὶ αὖ ὡσαύτως οἱ παντοδαπαῖς φύσεσιν ὁμιληκότες. Καὶ μάλα, εἶπον, ἀγαθούς λέγω. ἀλλ' οἷσθα οὐς ἡγοῦμαι τοιούτους; Ἐὰν εἴπῃς, ἔφη. Ἀλλὰ πειράσομαι, ἦν δ' ἐγώ· σὺ μέντοι οὐχ ὁμοιον πρᾶγμα τῷ αὐτῷ λόγῳ ἤρου. Πῶς; ἔφη. Ἰατροὶ μὲν, 10 εἶπον, δεινότατοι ἂν γένοιντο, εἰ ἐκ παιδῶν ἀρξάμενοι πρὸς τὸ μανθάνειν τὴν τέχνην ὥς πλείστοις τε καὶ πονηροτάτοις σώμασιν ὁμιλήσαιεν καὶ αὐτοὶ πάσας νόσους κάμοιεν καὶ εἶεν μὴ πάνυ ὑγιεινοὶ φύσει· οὐ γάρ, οἶμαι, σώματι σῶμα θεραπεύουσιν 15 (οὐ γὰρ ἂν αὐτὰ εἶναι κακὰ ἐνεχώρει ποτὲ καὶ γενέσθαι) ἀλλὰ ψυχῇ σῶμα, ἣ οὐκ ἐγχωρεῖ κακὴν γενομένην τε καὶ οὔσαν εὖ τι θεραπεύειν. Ὁρθῶς, ἔφη. Δικαστῆς δέ γε, ὦ φίλε, ψυχῇ ψυχῆς ἄρχει, ἣ οὐκ ἐγχωρεῖ ἐκ νέας ἐν πονηραῖς ψυχαῖς τεθροάφθαι τε 20 καὶ ὁμιληκέναι καὶ πάντα ἀδικήματα αὐτὴν ἡδικηκυῖαν διεξεληλυθέναι, ὥστε ὁξέως ἀφ' ἑαυτῆς τεκμαίρεσθαι τὰ τῶν ἄλλων ἀδικήματα, οἷον κατὰ σῶμα νόσους· ἀλλ' ἄπειρον αὐτὴν καὶ ἀκέραιον δεῖ κακῶν ἡθῶν νέαν οὔσαν γεγονέναι, εἰ μέλλει καλῇ 25 κάγαθῇ οὔσα κρίνειν ὑγιῶς τὰ δίκαια. διὸ δὴ καὶ εὐήθεις νέοι ὄντες οἱ ἐπεικεῖς φαίνονται καὶ εὐεξαπάτητοι ὑπὸ τῶν ἀδίκων, ἅτε οὐκ ἔχοντες ἐν αὐτοῖς παραδείγματα ὁμοιοπαθῇ τοῖς πονηροῖς. Καὶ μὲν δὴ, ἔφη, σφόδρα γε αὐτὸ πάσχουσι. Τοι- 30 γάρτοι, ἦν δ' ἐγώ, οὐ νέον ἀλλὰ γέροντα δεῖ τὸν ἀγαθὸν δικαστὴν εἶναι, ὁψιμαθῇ γεγονότα τῆς ἀδι-

κίας, οἷόν ἐστιν, οὐκ οἰκείαν ἐν τῇ αὐτοῦ ψυχῇ
ἐνοῦσαν ἡσθημένον, ἀλλ' ἄλλοτρίαν ἐν ἄλλοτρίαις
μεμελετηκότα ἐν πολλῷ χρόνῳ δεῖ αἰσθάνεσθαι, οἷον
πέφυκε κακόν, ἐπιστήμη, οὐκ ἐμπειρία οἰκεία κε-
5 χρημένον. Γενναϊότητος γοῦν, ἔφη, εἰσικεν εἶναι ὁ
τοιούτος δικαστής. Καὶ ἀγαθός, ἦν δ' ἐγώ, ὃ σὺ
ἔρωτᾷς. ὁ γὰρ ἔχων ψυχὴν ἀγαθὴν ἀγαθός· ὁ δὲ
δεινὸς ἐκείνος καὶ καχύποπτος, [ὁ] πόλλ' αὐτὸς ἡδι-
κηκὼς καὶ πανοῦργός τε καὶ σοφὸς οἰόμενος εἶναι, ὅταν
10 μὲν ὁμοίοις ὁμιλῇ, δεινὸς φαίνεται ἐξευλαβούμενος,
πρὸς τὰ ἐν αὐτῷ παραδείγματα ἀποσκοπῶν· ὅταν
δὲ ἀγαθοῖς καὶ πρεσβυτέροις ἤδη πλησιάσῃ, ἀβέλ-
τερος αὖ φαίνεται ἀπιστῶν παρὰ καιρὸν καὶ ἀγνοῶν
ὑγιὲς ἦθος, ἅτε οὐκ ἔχων παραδείγματα τοῦ τοιού-
15 του· πλεονάκις δὲ πονηροῖς ἢ χρηστοῖς ἐντυγχάνων,
σοφώτερος ἢ ἀμαθέστερος δοκεῖ εἶναι αὐτῷ τε καὶ
ἄλλοις. Παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη, ἀληθῆ. Οὐ τοί-
νυν, ἦν δ' ἐγώ, τοιούτου χρὴ τὸν δικαστὴν ζητεῖν
τὸν ἀγαθόν τε καὶ σοφόν, ἀλλὰ τὸν πρότερον· πο-
20 νηρία μὲν γὰρ ἀρετὴν τε καὶ αὐτὴν οὐ ποτ' ἂν γνῶνῃ·
ἀρετὴ δὲ φύσεως παιδευομένης χρόνῳ ἅμα αὐτῆς τε
καὶ πονηρίας ἐπιστήμην λήψεται· σοφὸς οὖν οὗτος,
ὥς ἐμοὶ δοκεῖ, ἀλλ' οὐχ ὁ κακὸς γίγνεται. Καὶ ἐμοί,
ἔφη, ξυνδοκεῖ. Οὐκ οὖν καὶ ἰατρικὴν οἷαν εἵπομεν
25 μετὰ τῆς τοιαύτης δικαστικῆς κατὰ πόλιν νομοθε-
τήσεις, αἱ τῶν πολιτῶν σοὶ τοὺς μὲν εὐφυεῖς τὰ
σώματα καὶ τὰς ψυχὰς θεραπεύουσιν τοὺς δὲ μή,
ὅσοι μὲν κατὰ τὸ σῶμα τοιοῦτοι, ἀποθνήσκουσιν
ἐάσουσι, τοὺς δὲ κατὰ τὴν ψυχὴν κακοφυεῖς τε καὶ
30 ἀνιάτους καὶ αὐτοὶ ἀποκτενοῦσι; Τὸ γοῦν ἄρι-
στον, ἔφη, αὐτοῖς τε τοῖς πάσχουσιν καὶ τῇ πόλει
οὕτω πέφανται.

97 Ὁ βρίμου ὑπὲρ Σεβήρου.

Πολλὰ γὰρ αὐτὰ μὲν καθ' ἑαυτὰ λεγόμενα ἔτερα ἔδοξε, συγκριθέντα δὲ ταῖς αἰτίαις ἀλλοιότερα ἐνομίσθη.

98 Δημοσθένους Ὀλυνθιακῶν β' (26, 1). 5

Τηρικαῦτα δὲ ἀπ' αὐτῶν τῶν ἔργων κρίναντας τοὺς μὲν ἀξίους ἐπαῖνου τιμᾶν τοὺς δὲ ἀδικοῦντας κολάζειν.

99 Ἐκ τοῦ Πλουτάρχου πρὸς ἡγεμόνα ἀπαίδευτον (779 f). 10

Ὁ δὲ ἐκ φιλοσοφίας τῷ ἄρχοντι πάρεδρος καὶ φύλαξ ἐγκατοικισθεὶς λόγος ὥσπερ εὐξέλας τῆς δυνάμεως τὸ ἐπισφαλὲς ἀφαιρῶν ἀπολείπει τὸ ὑγιαῖνον. ἀλλὰ νοῦν οὐκ ἔχοντες οἱ πολλοὶ τῶν βασιλέων καὶ ἀρχόντων μιμοῦνται τοὺς ἀτέχνους ἀνδριαντοποιούς, 15 οἱ νομίζουσι μεγάλους φαίνεσθαι τοὺς κολοσσούς, ἂν διαβεβηκότας σφόδρα καὶ διατεταμένους καὶ κεχηνότηας πλάσωσι. καὶ γὰρ οὗτοι βαρύτητι φωνῆς καὶ βλέμματος τραχύτητι καὶ δυσκολίᾳ τρόπων καὶ ἀμυξίᾳ διαίτης ὄγκον οἰκονομίας καὶ σεμνότητα μιμεῖσθαι 20 δοκοῦσι.

100 Ἐν τῷ αὐτῷ (780 b).

Δεῖ δὲ ὥσπερ ὁ κανὼν αὐτὸς ἀστραβῆς γενόμενος καὶ ἀδιάστροφος οὕτως ἀπευθύνει τὰ λοιπὰ τῇ πρὸς αὐτὸν ἐφαρμογῇ καὶ παραθέσει συνεξομοιωῶν, 25 παραπλησίως τὸν ἄρχοντα πρῶτον ἀρχὴν κτησάμενον ἐν ἑαυτῷ καὶ κατευθύναντα τὴν ψυχὴν καὶ καταστησάμενον τὸ ἥθος, οὕτω συναρμόττειν τὸ ὑπήκοον· οὗτε γὰρ πίπτοντος τρέχειν ἢ τάττειν ἀτακτοῦντος ἢ ἄρχειν μὴ ἀρχομένου.

30

101 Ἐν τῷ αὐτῷ (780 e).

Ἄλλὰ τῶν τοιούτων καὶ τοσούτων, ἃ θεοὶ χαρίζονται, δώρων καὶ ἀγαθῶν οὐκ ἔστιν ἀπόλαυσις οὐδὲ χρῆσις ὁρθῇ δίκᾳ νόμου καὶ δίκης καὶ ἄρχοντος.
5 δίκη μὲν οὖν νόμου τέλος ἐστί, νόμος δὲ ἄρχοντος ἔργον, ἄρχων δὲ εἰκὼν θεοῦ τοῦ πάντα κοσμοῦντος.

102 Ἐν τῷ αὐτῷ (782 b).

Ἐν μὲν τοῖς ταπεινοῖς καὶ ἀσθενέσι καὶ ἰδιώταις τῷ ἀδυνάτῳ δεδεμένον τὸ ἀνόητον, εἰς τὸ * ἁμαρ-
10 τάνειν, ὥσπερ ἐν ὀνείρασι φανύλοισι τοῖς πάθεσι τὴν ψυχὴν διαταράττει συνεξαναστῆναι ταῖς ἐπιθυμίαις μὴ δυναμένην· ἡ δὲ ἐξουσία παραλαβοῦσα τὴν κακίαν νεῦρα τοῖς πάθεσι προστίθῃσι. καὶ τὸ Διουν-
σίου ἀληθές ἐστιν· ἔφη γὰρ ἀπολαύειν μάλιστα τῆς
15 ἀρχῆς ὅταν ταχέως ὁ βούλεται ποιῇ. μέγας οὖν ὁ κίνδυνος βουλεύσασθαι ἢ μὴ δεῖ τὸν ἢ βούλεται ποιεῖν δυνάμενον. ὅξυν ἡ κακία τῆς ἐξουσίας δρό-
μον ἔχουσα πᾶν πάθος ἐξωθεῖ, ποιοῦσα τὴν ὀργὴν φθόνον, τὸν ἔρωτα μοιχείαν, τὴν πλεονεξίαν δήμευ-
20 σιν· ἂν μὴ βάρος ἔχων ὁ λόγος ἐπιθλίβῃ καὶ πιέξῃ τὴν ἐξουσίαν.

103 Πλάτωνος ἐκ τοῦ πολιτικοῦ (311 a).

Τὰ μὲν γὰρ σωφρόνων ἀρχόντων ἦθη σφόδρα μὲν εὐλαβῇ καὶ δίκαια καὶ σωτήρια, δριμύτητος δὲ
25 καὶ τινος ἱταμότητος ὀξείας καὶ πρακτικῆς ἐνδεῖται. Δοκεῖ γοῦν δῆ.

104 Πλάτωνος νόμων δωδεκάτῳ (957 c).

Πρὸς ἃ πάντα χρὴ τὸν μέλλοντα δικαστὴν ἴσον ἔσεσθαι κατὰ δίκην βλέπειν τε καὶ κεκτημένον γράμ-
30 ματα αὐτῶν περὶ μανθάνειν· πάντων γὰρ μαθημάτων κυριώτατον μανθάνοντα βελτίω γίγνεσθαι τὰ

περὶ τοὺς νόμους κείμενα, εἴπερ ὀρθῶς εἴη τεθέντα, γίγναιτ' ἂν, ἢ μάτην τοῦνομα νῶ προσήκον κέκτητ' ἂν ὁ θεὸς ἡμῖν καὶ θανμαστὸς νόμος. καὶ δὴ καὶ τῶν ἄλλων λόγων ὅσοι τε ἐν ποιήμασιν ἐπαινοὶ καὶ ψόγοι περὶ τινῶν λέγονται καὶ ὅσοι καταλογάδην, εἴτ' ἐν γράμμασιν εἴτε καθ' ἡμέραν ἐν ταῖς ἄλλαις πάσαις ξυνουσίαις, διὰ φιλονεικίας τε ἀμφισβητοῦνται καὶ διὰ ξυγχωρήσεων ἔστιν ὅτε καὶ μάλα ματαίων, τούτων πάντων ἂν βάσανος εἴη σαφὴς τὰ τοῦ νομοθέτου γράμματα· ἃ δεῖ κερκτιμένον ἐν αὐτῷ¹⁰ καθάπερ ἀλεξιφάρμακα τῶν ἄλλων λόγων τὸν ἀγαθὸν δικαστὴν αὐτόν τε ὀρθοῦν καὶ αὐτὴν τὴν πόλιν, τοῖς μὲν ἀγαθοῖς μονὰς τῶν δικαίων καὶ ἐπαύξῃσιν παρασκευάζοντα, τοῖς δὲ κακοῖς ἐξ ἀμαθίας καὶ ἀκολασίας καὶ δειλίας καὶ ξυλλήβδην πάσης ἀδικίας εἰς¹⁵ τὸ δυνατόν μεταβολήν, ὅσοις ἰάσιμοι δόξαι τῶν κακῶν· οἷσι δὲ ὄντως ἐπικεκλωσμένοι, θάνατον ἴαμα ταῖς οὕτω διατεθείσαις ψυχαῖς διανέμοντες (ὁ δὲ δικαίως εἴη πολλάκις ἂν εἰρημένον) ἄξιοι ἐπαίνου γίγνουντ' ἂν τῇ πάσῃ πόλει τοιοῦτοι δικασταὶ καὶ²⁰ δικαστῶν ἡγεμόνες.

105 Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς πρὸς Δίωνα ἐπιστολῆς (321 b).

Ἐνθυμοῦ δὲ καὶ ὅτι δοκεῖς τισὶν ἐνδεεστέρως τοῦ προσήκοντος θεραπευτικὸς εἶναι. μὴ οὖν λαν-²⁵ θανέτω σε ὅτι διὰ τοῦ ἀρέσκειν τοῖς ἀνθρώποις καὶ τὸ πρᾶττειν ἔστιν· ἢ δ' αὐθάδεια ἐρημίας ξύνοικος.

106 Ξενοφῶντος ἐκ τοῦ οἰκονομικοῦ (IV, 19).

Ἐγὼ δὲ καὶ τοῦτο ἡγοῦμαι μέγα τεκμήριον ἄρ-³⁰

χοντος ἀρετῆς εἶναι, ὃ ἂν ἐκόντες ἔπωνται καὶ ἐν τοῖς δεινοῖς παραμένειν ἐθέλωσιν.

107 Πλάτωνος ἐκ τοῦ πολιτικοῦ (305 b).

Ἴθι δὴ καὶ τὴν τῶν δικαστῶν τῶν ὀρθῶς δικα-
 5 ζόντων θεασώμεθα δύναμιν. Πάντ' μὲν οὖν. Ἄρ'
 οὖν ἐπὶ πλεόν τι δύναται τοῦ περὶ τὰ ξυμβόλαια
 πάνθ' ὅσα κείται νόμιμα παρὰ νομοθέτου βασιλέως
 παραλαβοῦσα κρίνειν, εἰς ἐκεῖνα σκοποῦσα τὰ τε
 δίκαια ταχθέντ' εἶναι καὶ ἄδικα, τὴν αὐτῆς ἰδίαν
 10 ἀρετὴν παρεχομένη, τοῦ μήθ' ὑπὸ τινων δώρων,
 μήθ' ὑπὸ φόβων μήτ' οἰκτων, μήθ' ὑπὸ τινος ἁλ-
 λης ἐχθρας μήτε φιλίας ἡττηθεῖσα παρὰ τὴν τοῦ
 νομοθέτου τάξιν ἐθέλειν ἂν τὰ ἀλλήλων ἐγκλήματα
 διαιρεῖν; Οὐκ ἀλλὰ σχεδὸν ὅσον εἰρηκας, ταύτης ἐστὶ
 15 τῆς δυνάμεως ἔργον.

108 Ξενοφῶντος ἐν τῷ ὀγδόῳ (1, 1) τῆς
 Κύρου παιδείας.

Πολλάκις μὲν δὴ, ὧ ἄνδρες, καὶ ἄλλοτε κατε-
 νόησα, ὅτι ἄρχων ἀγαθὸς οὐδὲν διαφέρει πατρὸς
 20 ἀγαθοῦ. οἳ τε γὰρ πατέρες προνοοῦσι τῶν παίδων,
 ὅπως μήποτε αὐτοὺς τὰγαθὰ ἐπιλείψῃ. Κυρὸς τε μοι
 δοκεῖ νῦν συμβουλεύειν ἡμῖν ἅφ' ὧν ἂν μάλιστα εὐ-
 δαιμονοῦντας διατελοίμεν.

109 Ξενοφῶντος ἐκ τοῦ Ἰέρωνος (c. 9).

25 Ἐπιμέλειαί γε μέντοι μοι δοκοῦσιν αἱ μὲν πάννυ
 πρὸς ἐχθραν ἄγειν, αἱ δὲ πάννυ διὰ χαρίτων εἶναι.
 τὸ μὲν γὰρ διδάσκειν τε ἃ ἐστὶ βέλτιστα καὶ τὸν
 κάλλιστα ταῦτα ἐξεργαζόμενον ἐπαινεῖν καὶ τιμᾶν,
 αὕτη μὲν ἡ ἐπιμέλεια διὰ χαρίτων γίγνεται· τὸ δὲ
 30 τὸν ἐνδεῶς τι ποιοῦντα λοιδορεῖν τε καὶ ἀναγκάζειν
 καὶ ζημιοῦν καὶ κολάζειν, ταῦτα δ' ἀνάγκη δι' ἀπε-

χθείας μάλλον γίγνεσθαι. ἐγὼ οὖν φημι ἀνδρὶ ἄρ-
 χοντι τὸ μὲν ἀνάγκης δεόμενον ἄλλοις προστακτέον
 εἶναι κολάζειν, τὸ δὲ τὰ ἄθλα ἀποδιδόναι δι' ἑαυτοῦ
 ποιητέον. ὥς δὲ ταῦτα καλῶς ἔχει μαρτυρεῖ τὰ γιγνό-
 μενα. καὶ γὰρ ὅταν χοροὺς βουλόμεθα ἡμῖν ἀγω- 5
 νίξεσθαι, ἄθλα μὲν ὁ ἄρχων προτίθησιν, ἀθροίζειν
 δὲ αὐτοὺς προστέτακται χορηγοῖς, καὶ ἄλλοις διδά-
 σκειν, καὶ ἀνάγκην προστιθέναι τοῖς ἐνδεῶς τι ποι-
 οῦσιν. οὐκ οὖν εὐθύς ἐν τούτοις τὰ μὲν ἐπιχάρिता διὰ
 ἄρχοντος ἐγένετο, τὰ δὲ ἀντίτυπα δι' ἄλλων; Τί 10
 οὖν κωλύει καὶ τᾶλλα τὰ πολιτικὰ οὕτω περαίνε-
 σθαι; [Λιήρηνται μὲν γὰρ ἅπασαι αἱ πόλεις, αἱ μὲν
 κατὰ φυλάς, αἱ δὲ κατὰ μοῖρας, αἱ δὲ κατὰ λόχους, καὶ
 ἄρχοντες ἐφ' ἐκάστῳ μέρει ἐφεστήκασιν· οὐκ οὖν εἴ τις
 καὶ τούτοις ὥσπερ τοῖς χοροῖς] καὶ ἄθλα προτεθείη 15
 εὐταξίας εὐοπλίας ἱππικῆς, καὶ ἀλκῆς ἐν τῷ πολέμῳ
 καὶ δικαιοσύνης ἐν τοῖς συμβόλοις, εἰκὸς καὶ ταῦτα
 πάντα διὰ φιλονεικίας εὐτόνως ἀσκεῖσθαι; καὶ νῆ
 Δία, ὁρμῶντό γ' ἂν θάσσον ὅπου δέοι τιμῆς ὀρε-
 γόμενοι καὶ χρήματα θάσσον ἂν εἰσφέροιντο, ὅποτε 20
 τούτου καιρὸς εἴη, καὶ τὸ πάντων γε χρησιμώτατον,
 ἥκιστα δὲ εἰθισμένον διὰ φιλονεικίας πράσσεσθαι,
 ἡ γεωργία καὶ αὕτη ἂν πολὺ ἐπιδοίη, εἴ τις ἄθλα
 προτιθείη [κατ' ἀγροὺς ἢ κατὰ κώμας] τοῖς μάλιστα
 τὴν γῆν ἐξεργαζομένοις καὶ τοῖς εἰς τοῦτο τῶν πο- 25
 λιτῶν ἐρρωμένως τρεπομένοις πολλὰ ἂν ἀγαθὰ
 περαίνοιτο· καὶ γὰρ πρόσοδοι αὕξαιντ' ἂν, καὶ ἡ
 σωφροσύνη πολὺ μάλλον σὺν τῇ ἀσχολίᾳ συμπαρ-
 ομαρτοῖ, καὶ μὴν κακουργίαι γε ἦσσαν τοῖς ἐνεργοῖς
 ἐμφύονται. [Εἰ δὲ καὶ ἐμπορία ὠφελεῖ τι πόλιν, 30
 τιμώμενος ἂν ὁ πλεῖστα τοῦτο ποιῶν καὶ ἐμπόρους
 ἂν πλείους ἀγείροι· εἰ δὲ φανερόν γένοιτο, ὅτι καὶ

ὁ πρόσδοδόν τινα ἄλυπον ἐξευρίσκων τῇ πόλει τιμή-
 σεται, οὐδ' αὖτη ἂν ἡ σκέψις ἀργοῖτο.] Ὡς δὲ
 συνελόντι εἰπεῖν, εἰ καὶ κατὰ πάντων ἐμφανὲς εἴη,
 ὅτι ἀγαθὸν τις εἰσηγούμενος οὐκ ἀτίμητος ἔσται,
 5 πολλοὺς ἂν καὶ τοῦτο ἐξομῇσειεν ἔργον ποιεῖσθαι
 τὸ σκοπεῖσθαι τὴν ἀγαθόν. καὶ ὅταν πολλοῖς περὶ
 τῶν ὠφελίμων μέλῃ, ἀνάγκη εὐρίσκεσθαι μᾶλλον
 καὶ ἐπιτελεῖσθαι.

110 Λυσίου.

10 Εἰ μὲν οἶόν τ' ἦν ἐκ τῶν προτέρων λόγων τὰ
 δίκαια γιννώσκειν, οὐδὲν ἂν ἔδει τοὺς φεύγοντας
 ἀπολογεῖσθαι ἀλλ' ἀκρίτους ἀποθνήσκειν· ἐπεὶ δὲ
 τὰ ψευδῆ λέγειν δυνατόν ἐστι τοῖς κατηγοροῦσι, δί-
 καιον ἀμφοτέρων τῶν ἀντιδίκων ἀκούσαντας, τηνι-
 15 καῦτα τὴν περὶ τοῦ δικαίου ψῆφον φέρειν.

111 Τοῦ αὐτοῦ.

Προσῆκει δ' ἡμῖν περὶ φυγῆς δικάζουσι μὴ παρα-
 νομεῖν ἀλλ' εὐσεβεῖν, μηδὲ θορυβῶ τὰ πράγματα
 κρῖνειν ἀλλὰ σιωπῇ τὰ δίκαια γιννώσκειν.

20 112. Πυθαγόρου.

Οἱ μὴ κολάζοντες τοὺς κακοὺς βούλονται ἀδι-
 κεῖσθαι τοὺς ἀγαθοὺς.

ΟΤΙ ΚΑΛΛΙΣΤΟΝ Η ΜΟΝΑΡΧΙΑ. ΜΖ.

1 Ὁμήρου (ΙΙ. β' 204).

25 Οὐκ ἀγαθὸν πολυκοιρανίῃ, εἷς κοίρανος ἔστω,
 εἷς βασιλεύς.

2 Τοῦ αὐτοῦ (ΙΙ. β' 196).

Θυμὸς δὲ μέγας ἐστὶ διοτρεφέων βασιλῆων·
 τιμὴ δ' ἐκ Διὸς ἐστι, φιλεῖ δὲ ἐμνητιέτα Ζεὺς.

3 Εὐριπίδου Φοινίσσαις (503).

Ἐγὼ γὰρ οὐδέν, μήτερ, ἀποκρύψας ἔρω·
ἄστρον ἂν ἔλθοιμ' αἰθέρος πρὸς ἀντολὰς
καὶ γῆς ἐνερθε δυνατός ὦν δρᾶσαι τάδε,
τὴν θεῶν μεγίστην ὥστ' ἔχειν τυραννίδα.

5

4 Τοῦ αὐτοῦ Φοινίσσαις (524).

Εἶπερ γὰρ ἀδικεῖν χρή, τυραννίδος πέρι
κάλλιστον ἀδικεῖν, τᾶλλα δ' εὖσεβεῖν χρεῶν.

5 Τοῦ αὐτοῦ Ἀρχελάῳ.

Τυραννίδ', ἡ θεῶν δευτέρα νομίζεται·
τὸ μὴ θανεῖν γὰρ οὐκ ἔχει, τὰ δ' ἄλλ' ἔχει.

10

6 Τοῦ αὐτοῦ Αἰγεί.

Ἀνδρὸς δ' ὑπ' ἐσθλοῦ καὶ τυραννεῖσθαι καλόν.

7 Ἡσίοδος ἐν Θεογονίᾳ (96).

Ἐκ δὲ Διὸς βασιλῆες· ὃ δ' ὄλβιος, ὅντινα μοῦσαι 15
φίλωνται· γλυκερὴ οἱ ἀπὸ στόματος ῥέει αὐδὴ.

8 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Κλειτοφῶντος (408 a).

[Ὅστις τῇ ψυχῇ μὴ ἐπίσταται χρῆσθαι, τῷ τοι-
ούτῳ ἄμεινον δούλῳ ἢ ἐλευθέρῳ διάγειν τὸν βίον.]
ἔστιν ἄρα καθάπερ πλοίου παραδόντι τὰ πηδάλια 20
τῆς διανοίας ἄλλῳ τῷ μαθόντι τὴν τῶν ἀνθρώπων
κυβερνητικὴν, ἣν δὴ σὺ πολιτικὴν ὦ Σώκρατες
ἐπονομάξεις πολλάκις, τὴν αὐτὴν δὲ ταύτην δικα-
στικὴν τε καὶ δικαιοσύνην ὥς ἔστι λέγων.

9 Ἰσοκράτους Νικοκλῆς ἡ Κύπριοι (§. 5 sqq.). 25

Αἱ μὲν τοίνυν ὀλιγαρχίαι καὶ δημοκρατίαι τὰς
ισότητας τοῖς μετέχουσι τῶν πολιτειῶν ζητοῦσι, καὶ
τοῦτο εὐδοκιμεῖ παρ' αὐταῖς, ἐὰν ἕτερος ἑτέρου μη-
δὲν δύνηται πλεον ἔχειν, ὃ τοῖς πονηροῖς συμφέρον
ἐστίν. αἱ δὲ μοναρχίαι πλεῖστον μὲν νέμουσι τῷ 30

βελτίστῳ, δεύτερον δὲ τῷ μετ' ἐκείνῳ, τρίτον δὲ καὶ τέταρτον καὶ τοῖς ἄλλοις κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον. καὶ ταῦτ' εἰ μὴ πανταχοῦ καθέστηκεν, ἀλλὰ τό γε βούλημα τῆς πολιτείας τοιοῦτόν ἐστι.

5 10 Τοῦ αὐτοῦ. www.libtool.com.cn

Καὶ μὴν εἰ δεῖ διορᾶν καὶ τὰς φύσεις τῶν ἀνθρώπων καὶ τὰς πράξεις, ἅπαντες ἂν τὰς τυραννίδας μᾶλλον ὁμολογήσαιεν. καίτοι τίς οὐκ ἂν εὔξαιτο τῶν εὖ φρονούντων τοιαύτης πολιτείας μετέχειν, ἐν 10 ἢ μὴ διαλήσει χρηστός ὢν, μᾶλλον ἢ φέρεσθαι μετὰ τοῦ πλήθους μὴ γινωσκόμενος ὁποῖός τις ἐστίν;

11 Τοῦ αὐτοῦ.

Ἀλλὰ μὴν καὶ πραότεραν τοσοῦτῳ δικαίως ἂν αὐτὴν εἶναι κρίναιμεν, ὅσῳ περ ῥᾶόν ἐστιν ἐνὸς 15 ἀνδρὸς γνώμη προσέχειν τὸν νοῦν μᾶλλον ἢ πολλαῖς καὶ παντοδαπαῖς διανοαῖς ζητεῖν ἀρέσκειν.

12 Τοῦ αὐτοῦ.

Οἱ μὲν τοίνυν κατ' ἐνιαυτὸν εἰς τὰς ἀρχὰς εἰσιόντες πρότερον ἰδιῶται γίνονται πρὶν αἰσθέσθαι τι 20 τῶν τῆς πόλεως καὶ λαβεῖν ἐμπειρίαν αὐτῶν· οἱ δ' αἰεὶ τοῖς αὐτοῖς ἐπιστατοῦντες, ἦν καὶ τὴν φύσιν καταδεεστέραν ἔχουσιν, ἀλλὰ ταῖς ἐμπειρίαις πολὺ τῶν ἄλλων προέχουσιν.

13 Τοῦ αὐτοῦ.

Ἐπειθ' οἱ μὲν πολλῶν καταμελοῦσιν εἰς ἀλλήλους ἀποβλέποντες, οἱ δ' οὐδενὸς ὀλιγωροῦσιν εἰδότες ὅτι πάντα δεῖ δι' αὐτῶν γίνεσθαι.

14 Τοῦ αὐτοῦ.

Πρὸς δὲ τούτοις, οἱ μὲν ἐν ταῖς ὀλιγαρχίαις καὶ 30 ταῖς δημοκρατίαις διὰ τὰς πρὸς σφᾶς αὐτοὺς φιλο-

νεικίας λυμαίνονται τοῖς κοινοῖς· οἱ δ' ἐν ταῖς μοναρχίαις ὄντες, οὐκ ἔχοντες ὅτῳ φθονήσουσιν, περὶ πάντων ὡς οἶόν τε ἐστί τὰ βέλτιστα πράττουσιν.

15 Τοῦ αὐτοῦ.

Ἐπειθ' οἱ μὲν ὑστεροῦσι τῶν πραγμάτων· τὸν 5 μὲν γὰρ πλεῖστον χρόνον ἐπὶ τοῖς ἰδίῳ διατρέβουσιν, ἐπειδὰν δὲ εἰς τὰ συνέδρια συνέλθωσι, πλεονάκεις ἂν τις αὐτοὺς εὖροι διαφορομένους ἢ κοινῇ βουλευομένους· οἱ δ' οὔτε συνεδρίων οὔτε χρόνων αὐτοῖς ἀποδεδειγμένων, ἀλλὰ καὶ τὰς ἡμέρας καὶ τὰς νύκτας 10 ἐπὶ ταῖς πράξεσιν ὄντες, οὐκ ἀπολείπονται τῶν καιρῶν, ἀλλ' ἕκαστον ἐν τῷ δέοντι πράττουσιν.

Ἐτι δὲ οἱ μὲν [πρὸς ἀλλήλους] δυσμενῶς ἔχουσι καὶ βούλονται ἂν καὶ τοὺς πρὸ αὐτῶν ἄρχοντας καὶ τὸν ἐφ' αὐτοῖς ὡς κάκιστα διοικῆσαι τὴν πόλιν, ἔν' 15 ὡς μεγίστην δόξαν αὐτοὶ λαμβάνωσιν· οἱ δὲ διὰ παντὸς τοῦ βίου κύριοι τῶν πραγμάτων ὄντες εἰς ἅπαντα τὸν χρόνον καὶ τὰς εὐνοίας ἔχουσι.

16 Τοῦ αὐτοῦ.

Τὸ δὲ μέγιστον· τοῖς γὰρ κοινοῖς οἱ μὲν ὡς ἰδίῳις, 20 οἱ δὲ ὡς ἀλλοτρίοις προσέχουσι τὸν νοῦν, καὶ συμβούλοις χρῶνται περὶ αὐτῶν οἱ μὲν τῶν ἀστῶν τοῖς τολμηροτάτοις, οἱ δὲ ἐξ πάντων ἐκλεξάμενοι τοὺς φρονιμωτάτους· καὶ τιμῶσιν οἱ μὲν τοὺς ἐν τοῖς ὄχλοις εἰπεῖν δυναμένους, [οἱ δὲ τοὺς χρῆσθαι τοῖς 25 πράγμασιν ἐπισταμένους.]

17 Τοῦ αὐτοῦ.

Οὐ μόνον δὲ ἐν τοῖς ἐγκυκλίῳις καὶ τοῖς κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκάστην γιγνομένοις αἱ μοναρχίαι διαφέρουσιν, ἀλλὰ καὶ τὰς ἐν τῷ πολέμῳ πλεονεξίας ἀπάσας 30 περιειλήφασιν. Καὶ γὰρ παρασκευάσασθαι δυνάμεις

καὶ χρήσασθαι ταύταις, ὥστε καὶ λαθεῖν καὶ ὀφθῆ-
 ναι· καὶ τοὺς μὲν πείσαι, τοὺς δὲ βιάσασθαι, [παρὰ
 δὲ τῶν ἐκπρίασθαι,] τοὺς δὲ ταῖς ἄλλαις θεραπαίαις
 5 προσαγαγέσθαι, μᾶλλον αἱ τυραννίδες τῶν ἄλλων
 τις οὐχ ἦτιον ἢ τῶν λόγων πιστευσείεν.

18 Τοῦ αὐτοῦ.

Μὴ μόνον δὲ τὰς φύσεις αὐτὰς νομίζετε τοῦ χα-
 λεποὺς ἢ πράους εἶναι τοὺς τυράννους, ἀλλὰ καὶ τὸν
 10 τρόπον τὸν τῶν πολιτῶν. πολλοὶ γὰρ ἤδη διὰ τὴν
 κακίαν τὴν τῶν ἀρχομένων τραχύτερον ἢ κατὰ τὴν
 αὐτῶν γνώμην ἄρχειν ἤναγκάσθησαν.

19 Δημοκρίτου.

Φύσι τὸ ἄρχειν οἰκῆμιον τῷ κρέσσονι.

15 20 Ἐκ τῶν Σερήνου ἀπομνημονευμάτων.

Ὅτε Κροῖσος ἦρχε Λυδῶν, τὸν ἀδελφὸν μεθ'
 αὐτοῦ κατέστησεν ἄρχοντα· προσελθὼν δὲ τις τῶν
 Λυδῶν "ὦ βασιλεῦ" εἶπε "πάντων ἐπὶ γῆς καλῶν ὁ
 ἥλιος τοῖς ἀνθρώποις αἰτιὸς ἐστί, καὶ οὐδὲν ἂν εἴη
 20 τῶν ἐπὶ γῆς μὴ τοῦ ἡλίου ἐπιλάμποντος· ἀλλ' εἰ
 θέλουσι δύο ἥλιοι γενέσθαι, κίνδυνος πάντα συμ-
 φλεχθέντα διαφθαρεῖναι. οὕτως ἓνα μὲν βασιλεύ-
 οντα δέχονται Λυδοὶ καὶ σατῆρα πιστεύουσιν εἶναι·
 δύο δὲ ἅμα οὐκ ἂν ἀνάσχοιντο."

25 21 Κρισπίνου κατὰ Διονυσίου.

Ὅτι βασιλέως μὲν καὶ τὸ βλέμμα ἀρκεῖ μόνον·
 καὶ ἰδὴ μόνον, τὸ ἀληθὲς βεβασάνισται.

22 Ἐκ πάντου ἐκ τοῦ περὶ βασιλείας.

Ἐπὶ δὲ γὰς ἄνθρωποι ἀπρωκισμένον χρῆμα καὶ
 30 πολὺ τᾶς καθαρωτέρας φύσιος ἐλαττεύμενον καὶ

πολλὰ τᾷ γὰ βαρυνόμενον, ὥς ἀπὸ τᾶς ματρὸς αὐτὸ
 μόγις ἐπᾶρθαι, αἱ μὴ θεόμοιρός τις ἐμπνοήσις ἐλέω
 ζῶν συνᾶψεν αὐτὸ τῷ κρέσσονι μέρει, δεικνύσα τὰν
 ἱερὰν τῷ γεννάτορος πότιν, ὥς ἀδύνατον ἐκείναν
 θεάσασθαι. ἐν δὲ τᾷ γὰ καὶ παρ' ἁμῖν ἀριστοφυνέστα- 5
 τον μὲν ὠνιδρωπὸς, θειότερον δὲ ὁ βασιλεὺς ἐν τᾷ
 κοινᾷ φύσει πλεονεκτέων τῷ κρέσσονι, τὸ μὲν σκᾶ-
 νος τοῖς λοιποῖς ὅμοιος, οἷα γεγωνὸς ἐκ τᾶς αὐτᾶς
 ὕλης, ὑπὸ τεχνίτα δ' εἰργασμένος λῶστω, ὃς ἐτεχνί-
 τευσεν αὐτὸν ἀρχετύπῳ χρώμενος ἑαυτῷ. ὥς εἶθε 10
 ἦν τᾶς ἀνθρωπίνης φύσιος δυνατὸν ἀφελὲν τὸ καὶ
 πειθοῦς τινος δέεσθαι· τόδε γὰρ τᾶς ἐπιγείῳ φανλό-
 τatos λείψανον, καθ' ἃν ἐπίκαρον ὃν τὸ ζῶον αὐτᾶς
 οὐκ ἀμοιρεῖ· αἱ δὲ πού τις καὶ ἐν αὐτῷ θειότερος ἢ
 κατ' ἄλλα συσταίῃ, ποτ' οὐδὲν ἂν τᾶς πειθοῦς 15
 δέοιτο.

23 Πλάτωνος ἐκ τῆς πρὸς τοὺς οἰκείους
 Δίωνος ἐπιστολῆς (354 a).

Λέγω γὰρ δὴ διαιτητοῦ τινα τρόπον διαλεγόμε-
 νος, ὥς δυοῖν τυραννεύσαντί τε καὶ τυραννευθέντι, 20
 ὥς ἐνὶ ἑκατέρῳ παλαιὰν ἐμὴν ξυμβουλήν. καὶ νῦν
 δὲ ὅ γ' ἐμὸς λόγος ἂν εἴῃ ξύμβουλος τυράννῳ παντί,
 φεύγειν μὲν τοῦνομά τε καὶ τοῦργον τοῦτο, εἰς βα-
 σιλείαν δέ, εἰ δυνατόν εἴῃ, μεταλαβεῖν. δυνατόν δέ,
 ὥς ἔδειξεν ἔργῳ σοφὸς ἀνὴρ καὶ ἀγαθὸς Λυκούργος, 25
 ὃς ἰδὼν τὸ τῶν οἰκείων γένος ἐν Ἀργεὶ καὶ Μεσσηνίᾳ
 ἐκ βασιλέων εἰς τυράννων δύναμιν ἀφικομένους καὶ
 διαφθείραντας ἑαυτούς τε καὶ τὴν πόλιν ἑκατέρους
 ἑκατέραν, δείσας περὶ τῆς αὐτοῦ πόλεως ἅμα καὶ γέ-
 νους, φάρμακον ἐνήνεγκε τὴν τῶν γερόντων ἀρχὴν 30
 καὶ τὸν τῶν ἐφόρων δεσμόν, τῆς βασιλικῆς ἀρχῆς

σωτήριον· ὥστε γενεὰς τοσαύτας ἤδη μετ' εὐκλείας
σώζεσθαι, νόμος ἐπειδὴ κύριος ἐγένετο [καὶ] βασι-
λεὺς τῶν ἀνθρώπων, ἀλλ' οὐκ ἄνθρωποι τύραννοι
νόμων.

www.libtool.com.cn

5 24 Ἡροδότου ἱστορίας τρίτης (82) Δαρείου
δημηγορίας.

Ὅσtάνης μὲν ἐκέλευεν ἐς μέσον Πέρσῃσι κατα-
θεῖναι τὰ πρήγματα. ἐμοὶ δὲ τὰ μὲν εἶπε Μεγάβυζος
ἐς τὸ πλήθος ἔχοντα δοκέει ὀρθῶς λέξαι· τὰ δὲ ἐς
10 ὀλιγαρχίην οὐκ ὀρθῶς. τριῶν γὰρ προκειμένων καὶ
πάντων τῶν λέγω ἀρίστων ἔόντων, δήμου τε ἀρί-
στου καὶ ὀλιγαρχίης καὶ μονάρχου, πολλῶ τοῦτο
προέχειν λέγω· ἀνδρὸς γὰρ ἑνὸς τοῦ ἀρίστου οὐδὲν
ἄμεινον ἂν φανείη· γνώμη γὰρ τοιαύτη χρώμενος
15 ἐπιτροπεύοι ἂν ἀμωμήτως τοῦ πλήθους, σιγῶτό τε
ἂν βουλευόμενα ἐπὶ δυσμενέας ἀνδρας οὕτω μάλιστα·
ἐν δὲ ὀλιγαρχίῃ, πολλοῖσιν ἀρετὴν ἐπασκένουσιν ἐς
τὸ κοινόν, ἔχθρα ἴδια ἰσχυρὰ φιλέει ἐγγίνεσθαι·
αὐτὸς γὰρ ἕκαστος βουλούμενος κορυφαῖος εἶναι γνώ-
20 μῆσί τε νικᾶν, ἐς ἔχθρα μεγάλα ἀλλήλοισιν ἀπικνέον-
ται, ἐξ ὧν στάσεις ἐγγίνονται· ἐκ δὲ τῶν στάσεων
φόνος, ἐκ δὲ τοῦ φόνου ἀπέβη εἰς μοναρχίην· καὶ
ἐν τούτῳ διέδεξεν, ὅσῳ ἐστὶ τοῦτο ἄριστον. δήμου
τε αὖ ἄρχοντος ἀδύνατον μὴ οὐ κακότητα ἐγγίνε-
25 σθαι· κακότητος τοίνυν ἐγγινομένης ἐς τὰ κοινά,
ἔχθρα μὲν οὐκ ἐγγίνεται τοῖσι κακοῖσι, φιλίαι δὲ
ἰσχυραί· οἱ γὰρ κακοῦντες τὰ κοινὰ συγκλύσαντες
ποιέουσι· τοῦτο δὲ τοιοῦτο γίνεται ἐς ὃ ἂν προστάς
τις τοῦ δήμου τοὺς τοιούτους παύσῃ· ἐκ δὲ αὐτῶν
30 θανμάζεται. οὗτος δὲ ὑπὸ τοῦ δήμου θωυμαζόμενος
ἐφάνη ἑὸν μόνναρχος· καὶ ἐν τούτῳ δηλοῖ καὶ οὗτος,

ὥς ἡ μουνναρχίη κράτιστον. ἐνὶ δ' ἔπει πάντα συλλαβόντα εἰπεῖν, κότεν ἡμῖν ἡ ἐλευθερίη ἐγένετο καὶ τεῦ δόντος; κότερα παρὰ δῆμον ἢ ὀλιγαρχίης ἢ μουνάρχου; ἔχω τοίνυν γνώμην ἡμέας ἐλευθερωθέντας διὰ ἓνα ἄνδρα τὸ τοιοῦτο περιστέλλειν. [χωρὶς 5 τε τούτου πατριούς νόμους μὴ λύειν ἔχοντας εὖ· οὐ γὰρ ἄμεινον.]

25 Πλάτωνος ἐκ τοῦ πολιτικοῦ (276 b).

Ἐπιμέλεια δέ γε ἀνθρωπίνης ξυμπάσης κοινω-
νίας οὐδεμία ἂν ἐθελήσειεν ἕτερα μᾶλλον καὶ πρό- 10
τερα τῆς βασιλικῆς φάναι, καὶ κατὰ πάντων ἀνθρώ-
πων ἀρχῆς εἶναι τέχνη. Λέγεις ὀρθῶς. Μετὰ ταῦτα
δέ γε, ὦ Σώκρατες, ἄρα ἐννοοῦμεν ὅτι πρὸς αὐτῷ
δὴ τῷ τέλει συχνὸν αὐτῷ διημαρτάνετο; Τὸ ποῖον;
Τόδε· ὥς ἄρα εἰ καὶ διενοήθημεν ὅτι μάλιστα τῆς 15
δίποδος ἀγέλης εἶναί τινα θρεπτικὴν τέχνην, οὐδέν
τι μᾶλλον ἡμᾶς ἔδει βασιλικὴν αὐτὴν εὐθύς καὶ πο-
λιτικὴν ὥς ἀποτετελεσμένην προσαγορεύειν. Τί μὴν;
Πρῶτον μὲν ὃ λέγομεν τοῦνομα μετασκευωρήσασθαι
πρὸς τὴν ἐπιμέλειαν μᾶλλον προσαγαγόντας, ἢ τὴν 20
τροφὴν· ἔπειτα ταύτην τέμνειν· οὐ γὰρ σμικρὰς ἂν
ἔχοι τμήσεις ἐτι. Ποίας; Ἦτε τὸν θεῖον ἂν πον
διελοίμεθα νομέα χωρὶς, καὶ τὸν ἀνθρώπινον ἐπι-
μελητήν. Ὅρθῶς. Αὐτίς δέ γε τὴν ἀπονεμηθεῖσαν
ἐπιμελητικὴν δίχα τέμνειν ἀναγκαῖον ἦν. Τίνι; Τῷ 25
βιῶντι τε καὶ ἐκουσῶ. Τί δὴ; Καὶ ταύτῃ που τὸ
πρότερον ἀμαρτάνοντες, εὐηθέστερα τοῦ δέοντος εἰς
ταυτὸν βασιλέα καὶ τύραννον ξυνέθεμεν, ἀνομοιο-
τάτους ὄντας αὐτούς τε καὶ τὸν τῆς ἀρχῆς ἑκατέρου
τρόπον. Ἀληθῆ.

ΥΠΟΘΗΚΑΙ ΠΕΡΙ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ. ΜΗ.

1 Εὐριπίδου Πλεισθένει.

Δήμῳ δὲ μήτε πᾶν ἀναρτήσης κράτος,
μήτ' αὖ κακώσης πλούτου ἐντιμον τιθεῖς,
5 μηδ' ἄνδρα δῆμῳ πιστὸν ἐκβάλῃς ποτέ,
μηδ' αὖξε καιροῦ μεῖζον, οὐ γὰρ ἀσφαλές,
μή σοι τύραννος λαμπρὸς ἐξ ἀστοῦ φανῇ.
κόλουε δ' ἄνδρα παρὰ δίκην τιμώμενον·
πόλει γὰρ εὐτυχοῦντες οἱ κακοὶ νόσος.

10 2 Εὐριπίδου.

Ἄλλ' οὐ πρόπει τύραννον, ὥς ἐγὼ φρονῶ,
οὐδ' ἄνδρα χρηστὸν νεῖκος αἰρεσθαι κακοῖς·
τιμὴ γὰρ αὕτη τοῖσιν ἀσθενεστέροις.

3 Εὐριπίδου Ἀντιόπης.

15 Ὁ δ' ἥσυχος φίλοις τ' ἀσφαλὲς φίλος
πόλει τ' ἄριστος· μὴ τὰ κινδυνεύματα
αἰνεῖτ'· ἐγὼ γὰρ οὔτε ναυτίλον φιλῶ
τολμῶντα λίαν οὔτε προστάτην χθονός.

4 Εὐριπίδου Ἀντιγόνης.

20 Δεῖ τοῖσι πολλοῖς τὸν τύραννον ἀνδάνειν.

5 Εὐριπίδου.

Σοφοὶ τύραννοι τῶν σοφῶν συνουσίᾳ.

6 Σοφοκλῆς Οἰδιπόδι (Τυγ. 54).

Ὡς εἶπερ ἄρξεις τῆσδε γῆς, ὥσπερ κρατεῖς,
25 σὺν ἀνδράσιν κάλλιον ἢ κενῆς κρατεῖν.
ὥς οὐδὲν ἔστιν οὔτε πύργος οὔτε ναῦς
ἐξημος ἀνδρῶν μὴ ξυνοικούντων πόλιν.

7 Μενάνδρου.

Καλόν γε βασιλεὺς τῇ μὲν ἀνδρίᾳ κρατῶν,
τὰ δὲ τοῦ βίου δίκαια διατηρῶν κρίσει.

8 Ὀμήρου (Il. β' 24).

Οὐ χρὴ παννύχιον εὐδειν βουλευφόρον ἄνδρα, 5
ὧ λαοί τ' ἐπιτετράφεται καὶ τόσσα μέμηλε.

9 Ὀμήρου (Il. β' 53. Od. β' 234. δ' 690).

Βουλὴν μὲν πρῶτον μεγαθύμων ἔζε γερόντων.
Λαῶν, οἷσιν ἄνασσε, πατὴρ δ' ὥς ἥπιος ἦεν.
Οὔτε τινὰ ῥέξας κακὸν ἔξετον οὔτε τι εἰπὼν 10
ἐν δῆμῳ, ἧτ' ἔστι δίκη θείων βασιλῆων.

10 Ἡσιόδου (Theog. 88).

Τοῦνεκα γὰρ βασιλῆες ἐχέφρονες, οὔνεκα λαοῖς
βλαπτομένοις ἀγορήφι μετὰτροπα ἔργα τελεῦσι,
δηιδίως μαλακοῖσι παραιφάμενοι ἐπέεσσι. 15

11 Θεοκρίτου (XIV, 60).

Τὰ δ' ἄλλα δ' ἀνὴρ τις ἐλευθέρῳ οἶος ἄριστος,
εὐγνώμων, φιλόμουσος, ἐρωτικός, εἰς ἄκρον ἀδύς,
εἰδὼς τὸν φιλέοντα, τὸν οὐ φιλέοντ' ἔτι μᾶλλον,
πολλοῖς πολλὰ διδούς, αἰτεύμενος οὐκ ἀνανεύων 20
οἶον χρὴ βασιλῇ· αἰτεῖν δὲ χρὴ οὐκ ἐπὶ παντί.

12 Ἡσιόδου Θεογονίας (79).

Καλλιόπη τ' εἶδει προφερεστάτῃ ἐστὶν ἀπασέων·
ἣ μὲν γὰρ βασιλεῦσιν ἅμ' αἰδοίοισιν ὀπηδεῖ.
ὄντινα τιμήσουσι Διὸς κοῦραι μέγαλοι, 25
γινόμενόν τε ἰδῶσι διοτρεφέων βασιλῆων,
τῷ μὲν ἐπὶ γλώσση γλυκερὴν προχέουσιν αἰοιδήν,
τοῦ δ' ἔπη ἐκ στόματος ῥεῖ μείλιχα· οἱ δέ νυ λαοὶ
πάντες ἐς αὐτὸν ὁρῶσι διακρίνοντα θέμιστας

ιδείησι δίκησιν· ὃ δ' ἀσφαλέως ἀγορεύων
αἰψά τε καὶ μέγα νεῖκος ἐπισταμένως κατέπαυσε.

13 Δημοκρίτου.

Φόβος κολακῆτην μὲν ἐργάζεται, εὐνοίαν δὲ οὐκ
5 ἔχει. www.libtool.com.cn

14 Μουσωνίου.

Οὐ πολὺν διάγουσι χρόνον οἱ πρὸς τοὺς ὑπη-
κόους ὑπὲρ ὧν ἂν πράττωσι μὴ τὸ "καθήκει μοι" λέ-
γειν μεμελετηκότες, ἀλλὰ τὸ "ἔξεστί μοι."

10 15 Τοῦ αὐτοῦ.

Μὴ θέλε ἐπιτάσσειν τὰ καθήκοντα τοῖς σύγγι-
γνώσκουσί σοι τὰ μὴ καθήκοντα πράττοντι.

16 Τοῦ αὐτοῦ.

Πειρατέον καταπληκτικὸν μᾶλλον τοῖς ὑπηκόοις
15 ἢ φοβερὸν θεωρεῖσθαι· τῷ μὲν γὰρ σεμνότης τῷ δὲ
ἀπήνεια παρακολουθεῖ.

17 Ἀναξιλάου.

Ἀναξίλαος ὁ τύραννος ἐρωτηθεὶς τί τῆς τυραν-
νίδος μακαριώτατον ἔφη "τὸ μηδέποτε εὐεργετοῦντα
20 νικηθῆναι."

18 Ξενοφῶντος.

Ξενοφῶν ὁ Σωκρατικὸς φιλόσοφος ἔφη τῷ βασι-
λεῖ κάλλιον εἶναι τὸ τῶν χαρίτων ἀπολιπεῖν ἢ τρο-
παίων πλήθος.

25 19 Ἡροδότου ἱστορίας γ' (127).

"Εὐθα γὰρ σοφίης δέει βίης ἔργον οὐδέν.

20 Πυθαγόρου.

Θέλε μᾶλλον τοὺς συνόντας σοι αἰδεῖσθαί σε ἢ
φοβεῖσθαι· αἰδοῖ μὲν γὰρ πρόσεστι σέβας, φόβῳ δὲ
30 μῖσος.

21 Φιλίππου.

Φίλιππος ὁ βασιλεὺς ἔλεγε δεῖν τὸν βασιλέα μνημονεύειν ὅτι ἄνθρωπος ὢν ἐξουσίαν εἴληφεν ἰσό-
θεον, ἵνα προαιρηῇται καλὰ μὲν καὶ θεῖα, φωνῇ δὲ
ἀνθρωπίνῃ *www.libtool.com.cn*

5

22 Πλάτωνος ἐκ τοῦ πολιτικοῦ (305 c).

Τόδε δὴ κατανοητέον ἰδόντι ξυναπάσας τὰς εἰρη-
μένας ἐπιστήμας, ὅτι πολιτικὴ γε αὐτῶν οὐδεμία
ἀνεφάνη· τὴν γὰρ ὄντως [οὕσαν] βασιλικὴν οὐκ αὐ-
τὴν δεῖ πράττειν, ἀλλὰ ἄρχειν τῶν δυναμένων πρᾶτ- 10
τειν, γινώσκουσιν τὴν ἀρχὴν τε καὶ ὁρμὴν τῶν
μεγίστων ἐν ταῖς πόλεσιν, εὐκαιρίας τε πέρι καὶ
ἀκαιρίας· τὰς δ' ἄλλας τὰ προσταχθέντα δοῶν.
Ὅρθως.

23 Θεοβούλου.

15

Φεῦγε μὲν τὸν φθόνον τῶν πολλῶν, φυλάσσου
δὲ τὰς ἐπιβουλὰς τῶν μισούντων.

24 Χείλωνος.

Μετὰ τῆς ἰσχύος τὴν πραότητα σῶζε, ἵνα μὴ
φοβερὸς ἀλλ' αἰδοῦς ἄξιός φαινῃ τοῖς ἐντυγχά- 20
νουσιν.

25 Ἰσαίου.

Χρὴ τοὺς νόμους μὲν τίθεσθαι σφοδρῶς, πραο-
τέρως δὲ κολάζειν ἢ ὡς ἐκεῖνοι κελεύουσι.

26 Σωκράτης.

25

Σωκράτης ἔλεγεν ἀμείνονα βασιλέα εἶναι τὸν
ἑαυτοῦ δυνάμενον ἄρχειν τῶν παθῶν.

27 Δημητρίου.

Δημήτριος ὁ Φαληρεὺς Πτολεμαίῳ τῷ βασιλεῖ
παρῇνει τὰ περὶ βασιλείας καὶ ἡγεμονίας βιβλία 30

κταῖσθαι καὶ ἀναγινώσκειν· ἃ γὰρ οἱ φίλοι τοῖς βασιλεῦσιν οὐ θαρροῦσι παραινεῖν, ταῦτα ἐν τοῖς βιβλίοις γέγραπται. Plut. Mor. p.189 d.

28 Ἰσοκράτους (ad Nicocl. 27 sqq.).

5 Φίλους κτῶν ~~μὴ πάντας τοὺς βουλευομένους~~, ἀλλὰ τοὺς τῆς σῆς φύσεως ἀξιόους ὄντας, μηδὲ μεθ' ὧν ἡδιστα συνδιατρέψεις, ἀλλὰ μεθ' ὧν ἄριστα τὴν πόλιν διοικήσεις.

29 Τοῦ αὐτοῦ.

10 Τοιούτους ἐφίστη τοῖς πράγμασι τοῖς μὴ διὰ σοῦ γιγνομένοις, ὥς αὐτὸς τὰς αἰτίας ἔξων ὧν ἂν ἐκεῖνοι πράξωσι.

30 Τοῦ αὐτοῦ.

15 Πιστοὺς ἡγοῦ μὴ τοὺς ἅπαν ὅτι ἂν ποιῆς ἢ λέγῃς ἐπαινοῦντας, ἀλλὰ τοὺς τοῖς ἀμαρτανομένοις ἐπιτιμῶντας.

31 Τοῦ αὐτοῦ.

Δίδου παρηγοσίαν τοῖς εὖ φρονοῦσιν, ἵνα περὶ ὧν ἂν ἀμφιγνοῆς ἔχῃς τοὺς ἐπιδοκιμάζοντας.

20 32 Τοῦ αὐτοῦ.

Διόρα καὶ τοὺς τέχνη κολακεύοντας καὶ τοὺς μετ' εὐνοίας θεραπεύοντας, ἵνα μὴ πλεῖον οἱ πονηροὶ τῶν χρηστῶν ἔχωσιν.

33 Τοῦ αὐτοῦ.

25 Ἄκουε τοὺς λόγους τοὺς περὶ ἀλλήλων, καὶ πειρωθῶ γνωρίζειν ἅμα τοὺς τε λέγοντας ὅποιοί τινές εἰσι καὶ περὶ ὧν ἂν λέγῃσι.

34 Τοῦ αὐτοῦ.

Ταῖς αὐταῖς κόλαξε ζημίαις τοὺς ψευδῶς διαβάλλοντας αἷς περ τοὺς ἔξαμαρτάνοντας.

35 Τοῦ αὐτοῦ.

Ἄρχε σαυτοῦ μηδὲν ἥττον ἢ καὶ τῶν ἄλλων· καὶ τοῦτο ἡγοῦ βασιλικώτατον, ἐάν περ μηδεμιᾷ δουλεύῃς τῶν ἡδονῶν, ἀλλὰ κρατῇς τῶν ἐπιθυμιῶν μᾶλλον ἢ τῶν πολιτῶν.

5

www.libtool.com.cn

36 Τοῦ αὐτοῦ.

Νόμιζε τῶν τιμῶν ἀληθεστάτας εἶναι μὴ τὰς ἐν τῷ φανερῷ μετὰ δέους γιγνομένας, ἀλλ' ὅταν αὐτοὶ παρ' αὐτοῖς ὄντες μᾶλλον σου τὴν γνώμην ἢ τὴν τύχην θαυμάζωσι.

10

37 Τοῦ αὐτοῦ.

Μὴ τοὺς μὲν ἄλλους ἀξίου κοσμίως ζῆν, τοὺς δὲ βασιλέας ἀτάκτως· ἀλλὰ τὴν σεαυτοῦ σωφροσύνην παράδειγμα τοῖς ἄλλοις καθίστη, γινώσκων ὅτι τὸ τῆς πόλεως ὅλης ἡθος ὁμοιοῦται τοῖς ἄρχουσι.

15

38 Τοῦ αὐτοῦ.

Περὶ πλείονος ποιοῦ δόξαν καλὴν ἢ πλοῦτον μέγαν τοῖς παισὶ καταλιπεῖν· ὃ μὲν γὰρ θνητὸς ἢ δ' ἀθάνατος· καὶ δόξης μὲν χρήματα κτητὰ δόξα δὲ χρημάτων οὐκ ὠνητή· καὶ τὰ μὲν καὶ τοῖς φαύλοις παρα- 20 γίγνεται, τὴν δὲ οὐχ οἶόν τε ἀλλ' ἢ τοὺς διενεγκόντας κτήσασθαι.

39 Τοῦ αὐτοῦ.

Κράτιστον μὲν τῆς ἀκμῆς τῶν καιρῶν τυγχάνειν· ἐπειδὴ δὲ δυσκαταμαθήτως ἔχουσιν, ἐλλείπειν αἰροῦ 25 μᾶλλον ἢ πλεονάζειν· αἱ γὰρ μετριότητες μᾶλλον ἐν ταῖς ἐνδείαις ἢ ταῖς ὑπεροχαῖς ἰσχύουσιν.

40 Τοῦ αὐτοῦ.

Ὅτι ἂν ἀκριβῶσαι βουλευθῆς, ὧν ἐπίστασθαι προσήκει τοὺς βασιλέας, ἐμπειρίᾳ μέτιθι καὶ φιλο- 30

σοφία· τὸ μὲν γὰρ φιλοσοφεῖν τὰς ὁδοὺς σοι δείξει,
τὸ δ' ἐπ' αὐτῶν τῶν ἔργων γυμνάζεσθαι ἄμεινόν σε
χρηῆσθαι τοῖς πράγμασι ποιήσει.

41 Τοῦ αὐτοῦ.

5 Θεώρει τὰ γιγνόμενα καὶ τὰ συμπέπτοντα καὶ
τοῖς ιδιώταις καὶ τοῖς τυράννοις· ἐὰν γὰρ τὰ παρε-
ληλυθότα μνημονεύῃς, ἄμεινον καὶ περὶ τῶν μελλόν-
των βουλεύσῃ.

42 Πλουτάρχου ἐκ τῆς περὶ φιλίας.

10 Ἡμερότητι τοίνυν καὶ εὐεργεσία μᾶλλον ἢ φόβῳ
πρὸς εὖνοιαν ὑπακτέον.

43 Ἐν ταυτῷ.

Ἡπίους οὖν εἶναι δεῖ μετὰ τοῦ ἔμφρονος εἰς τὸ
κοινῇ λυσιτελές.

15 44 Ἀγριππίνου.

Ὁ Ἀγριππίνος ἡγεμονεύων ἐπειρᾶτο τοὺς κατα-
δικαζομένους ὑπ' αὐτοῦ πείθειν, ὅτι προσήκει αὐ-
τοῖς καταδικασθῆναι. οὐ γὰρ ὥς πολέμιος αὐτοῖς,
ἔφη, οὐδ' ὥς ληστής καταφέρω τὴν ψῆφον αὐτῶν,
20 ἀλλ' ὥς ἐπιμελητὴς καὶ κηδεμών, ὥσπερ καὶ ὁ ἰατρὸς
τὸν τεμνόμενον παραμυθεῖται καὶ πείθει παρέχειν
ἑαυτόν.

45 Κότυς.

Κότυς ὁ τῶν Θρακῶν βασιλεὺς πικρὸς ἦν τῶν
25 ὑπηκόων κολαστῆς. τῶν οὖν φίλων τις πρὸς αὐτὸν
εἶπε “μανία τοῦτό ἐστι, καὶ οὐ βασιλεία”· ὁ δὲ “ἀλλ'
ἢ ἐμὴ” ἔφη “αὕτη μανία τοὺς ἀρχομένους σώφρονας
ποιεῖ.”

46 Δημοσθένους Ὀλυνθιακῶν δευτέρου

30 (p. 25, 23).

Πολὺ γὰρ ῥᾶον ἔχοντας φυλάττειν ἢ κτήσασθαι πάντα πέφυκεν.

47 Ἐκ τῶν ἐπὶ τὰ σοφῶν (Plut. Mor. p. 152 a).

Ἐμοὶ μὲν, ἔφη ὁ Σόλων, δοκεῖ μάλιστα ἂν ἐνδοξος γενέσθαι καὶ βασιλεὺς καὶ τύραννος, εἰ δημοκρα- 5
τίαν ἐκ μοναρχίας κατασκευάσεις τοῖς πολίταις. δεύ-
τερος δὲ Βίας εἶπεν, εἰ ἀνθρώποις χρῶτο τοῖς νόμοις τῆς
πατρίδος. ἐπὶ τούτῳ δὲ Θαλῆς ἔφησεν εὐδαιμονίαν ἄρ-
χοντος νομίζειν, εἰ τελεντήσεις γηράσας κατὰ φύσιν.
τέταρτος Ἀνάχαρσις, εἰ μὴ μόνος εἴη φρόνιμος. πέμ- 10
πτος δὲ Κλεόβουλος, εἰ μηδενί, ἔφη, πιστεύοι τῶν
συνόντων. ἕκτος δ' ὁ Πιττακός, εἰ τοὺς ὑπηκόους ὁ
ἄρχων παρασκευάσεις φοβεῖσθαι μὴ αὐτόν, ἀλλ' ὑπὲρ
αὐτοῦ. ὕστατος δ' ὁ Χείλων εἶπε κάλλιστον εἶναι βα-
σιλέα τὸν μὴ μόνου τοῦ φοβερόν εἶναι φροντίζοντα. 15

48 Ἴσοκράτους Εὐαγόρου (c. 19).

Ἄλλ' οὕτω θεοφιλῶς καὶ φιλανθρώπως διώκει
τὴν πόλιν ὥστε τοὺς ἀφικνουμένους μὴ μᾶλλον Εὐα-
γόραν τῆς ἀρχῆς ζηλοῦν ἢ τοὺς ἀρχομένους τῆς ἐκεί-
νου βασιλείας. ἅπαντα γὰρ τὸν χρόνον διετέλεσεν 20
οὐδένα μὲν ἀδικῶν, τοὺς δὲ χρηστοὺς τιμῶν· καὶ
σφόδρα μὲν ἀπάντων ἄρχων, νομίμως δὲ τοὺς ἐξα-
μαρτάνοντας κολάζων.

49 Τοῦ αὐτοῦ.

Οὐδὲν μὲν συμβούλων δεόμενος, ὅμως δὲ τοῖς 25
φίλοις συμβουλευόμενος.

50 Πολλὰ μὲν [τῶν ὁμιλούντων ἐταίρων] χρωμένων
ἡττώμενος, ἀπάντων δὲ τῶν ἐχθρῶν περιγιγνόμενος.

51 Τοῦ αὐτοῦ.

Σεμνὸς ὢν οὐ ταῖς τοῦ προσώπου συναγωγαῖς, 30

ἀλλὰ ταῖς τοῦ βίου κατασκευαῖς· οὐδὲ πρὸς ἐν ἀτάκτως οὐδὲ ἀνωμάλως διακείμενος, ἀλλ' ὁμοίως τὰς ἐν τοῖς λόγοις ὁμολογίας, ὥσπερ τὰ ἐν τοῖς ἱεροῖς διαφυλάττων.

5 52 Τοῦ αὐτοῦ. www.libtool.com.cn

Τοὺς μὲν φίλους ταῖς εὐεργεσίαις ὑφ' αὐτὸν ποιούμενος, τοὺς δὲ ἄλλους τῇ μεγαλοψυχίᾳ καταδουλούμενος.

53 Τοῦ αὐτοῦ.

10 Φοβερός ὢν οὐ τῷ πολὺν χαλεπαίνειν, ἀλλὰ τῷ πολὺν τῶν ἄλλων ὑπερβάλλειν.

54 Τοῦ αὐτοῦ.

Μέγα φρονῶν οὐκ ἐπὶ τοῖς διὰ τύχην, ἀλλὰ ἐπὶ τοῖς δι' αὐτὸν γιγνομένοις.

15 55 Τοῦ αὐτοῦ.

Ἐγούμενος τῶν ἡδονῶν, οὐκ ἀγόμενος ὑπ' αὐτῶν.

56 Τοῦ αὐτοῦ.

Ὀλίγοις πόνοις πολλὰς ῥαστώνας κτώμενος, ἀλλ' οὐ διὰ μακρᾶς ῥαθυμίας μεγάλους πόνους ὑπολείπο-

20 μενος.

57 Τοῦ αὐτοῦ.

Ὅλως δὲ οὐδὲν παραλείπων ὢν προσεῖναι τοῖς βασιλεῦσι πρέπει, ἀλλ' ἐξ ἐκάστης πολιτείας ἐκλεγόμενος τὸ βέλτιστον· καὶ δημοτικὸς μὲν ὢν τῇ τοῦ
25 πλήθους θεραπείᾳ, πολιτικὸς δὲ τῇ τῆς πόλεως διοικήσει, στρατηγικὸς δὲ τῇ πρὸς τοὺς κινδύνους εὐβουλίᾳ, τυραννικὸς δὲ τῷ πᾶσι τούτοις διαφέρειν.

58 Ἰσοκράτης Νικοκλεῖ (ad Nicocl. 7).

Ποίει μὲν μηδὲν μετ' ὀργῆς, δόκει δὲ τοῖς ἄλλοις,

ὅταν σοι καιρὸς ᾗ. καὶ δεινὸς μὲν φαίνου τῷ μηδέν
σε λανθάνειν τῶν γιγνομένων, πρῶτος δὲ τῷ τὰς τι-
μωρίας ἐλάττους ποιεῖσθαι τῶν ἀμαρτανομένων.

59 Πλάτωνος ἐκ τῆς πρὸς τοὺς Δίωνος οί-
κειοὺς ἐπιστολῆς (354 e).

Δουλεία γὰρ καὶ ἐλευθερία ὑπερβάλλουσα μὲν
ἐκατέρᾳ πάγκακον, ἔμμετρος δὲ οὖσα πανάγαθον·
μετρία δὲ ἡ θεῶν δουλεία, ἄμετρος δὲ ἡ τοῖς ἀνθρώ-
ποις. θεὸς δὲ ἀνθρώποις σὺφροσι νόμος, ἄφροσι δὲ
ἡδονή.

60 Ξενοφῶντος ἐν τῷ ὀγδόῳ (2, 14) τῆς Κύ-
ρου παιδείας.

Καὶ λόγος δὲ αὐτοῦ ἀπομνημονεύεται, ὥς λέγοι
παραπλήσια ἔργα εἶναι νομέως ἀγαθοῦ καὶ βασιλέως
ἀγαθοῦ. τὸν τε γὰρ νομέα χρῆναι ἄρα ἔφη εὐδαί- 15
μονα ποιοῦντα τὰ κτήνη χρῆσθαι αὐτοῖς, ἢ δὴ προβά-
των εὐδαιμονία· τὸν τε βασιλέα ὡσαύτως εὐδαίμο-
νας πόλεις καὶ ἀνθρώπους ποιοῦντα χρῆσθαι αὐτοῖς.

61 Διωτογένεος Πυθαγορείου ἐκ τοῦ
περὶ βασιλείας.

Βασιλεὺς κ' εἴη ὁ δικαιοτάτος, δικαιοτάτος δὲ ὁ
νομιμώτατος. ἄνευ μὲν γὰρ δικαιοσύνης οὐδεὶς ἂν
εἴη βασιλεὺς, ἄνευ δὲ νόμῳ δικαιοσύνα. τὸ μὲν γὰρ
δίκαιον ἐν τῷ νόμῳ ἐντί, ὁ δὲ γε νόμος αἴτιος τῷ δι-
καίῳ, ὁ δὲ βασιλεὺς ἥτοι νόμος ἔμψυχός ἐντι ἢ νόμι- 25
μος ἄρχων· διὰ ταῦτ' ὦν ὁ δικαιοτάτος καὶ νομιμώ-
τατος. ἔργα δὲ βασιλέως τρία, τό τε στραταγὲν καὶ
δικασπολὲν καὶ θεραπεύεν θεώς· στραταγὲν μὲν ὦν
καλῶς δυνασεῖται πολεμὲν καλῶς ἐπισταθεὶς, δικασ-
πολὲν δὲ καὶ διακούεν πάντων τῶν ὑπ' αὐτὸν φύσιν 30
δικαίῳ καὶ νόμῳ καλῶς ἐκμαθὼν, θεραπεύεν δὲ τῷς

θεῶς εὐσεβέως καὶ ὁσίως φύσιν θεῶ καὶ ἀρετὰν ἐκλογισάμενος. ὥστε ἀνάγκη τὸν τέλειον βασιλέα στραταγόν τε ἀγαθὸν ἤμεν καὶ δικαστὰν καὶ ἱερέα ταῦτα γὰρ καὶ ἀκόλουθα καὶ πρέποντά ἐντι βασιλέως ὑπερ-
5 οχᾶ τε καὶ ἀρετᾶ. κυβερνήτα μὲν γὰρ ἔργον ἐντὶ τὰν ναῦν σώξεν, ἀνιόχῳ δὲ τὸ ἄρμα, ἰατρῷ δὲ τὼς νοσίοντας, βασιλέως δὲ καὶ στραταγῷ τὼς ἐν πολέμῳ κινδυνεύοντας. ὃ γὰρ ἕκαστος ἀγεμῶν ἐντι συστάματος, τούτῳ καὶ ἐπιστάτας καὶ δαμιουργός. καὶ μὰν
10 τό τε δικασπολὲν καὶ διανέμεν τὸ δίκαιον, ξυνᾶ μὲν καθόλω ἰδίᾳ δὲ καθ' ἕκαστον, οἰκῆον βασιλέως ὥσπερ θεῶ ἐν τῷ κόσμῳ ὃ ἀγεμῶν τε καὶ προστάτας ἐντί, ξυνᾶ μὲν τῷ ποτὶ μίαν ἀρχάν τε καὶ ἀγεμονίαν τὸ ὅλον ξυναρμόσθαι, καθ' ἕκαστον δὲ τῷ καὶ τὰ κατὰ
15 μέρος ποτιτὰν αὐτὰν ἀρμονίαν τε καὶ ἀγεμονίαν συναρμόζεσθαι. ἔτι δ' ἐν τῷ ποιὲν εὖ καὶ εὐεργετὲν τὼς ὑποτεταγμένως ὁ βασιλεὺς ἐντι ταῦτα δ' οὐκ ἄνευ δικαιοσύνας καὶ νόμῳ. τό γε μὰν τρίτον, λέγω δὲ τὸ θεραπεύειν τὼς θεῶς, βασιλέως ἀντάξιον. δεῖ γὰρ τὸ
20 ἄριστον ὑπὸ τῷ ἀρίστῳ τιμᾶσθαι, καὶ τὸ ἀγεμονέον ὑπὸ τοῦ ἀγεμονέοντος. τῶν μὲν ὧν φύσει τιμιωτάτων ἄριστον ὁ θεός, τῶν δὲ περὶ γὰν καὶ τὼς ἀνθρώπων ὁ βασιλεὺς. ἔχει δὲ καὶ ὡς θεὸς ποτὶ κόσμον βασιλεὺς ποτὶ πόλιν, καὶ ὡς πόλις ποτὶ κόσμον βα-
25 σιλεὺς ποτὶ θεόν. ἃ μὲν γὰρ πόλις ἐκ πολλῶν καὶ διαφερόντων συναρμοσθεῖσα κόσμῳ σύνταξιν καὶ ἀρμονίαν μεμίματα, ὁ δὲ βασιλεὺς ἀρχὰν ἔχων ἀνυπεύθυνον, καὶ αὐτὸς ὢν νόμος ἔμψυχος, θεὸς ἐν ἀνθρώποις παρεσχαμάτισται.

30 62 Ἐν ταυτῷ.

Ὅθεν δεῖ τὸν βασιλέα μὴ νενικῆσθαι ὑφ' ἁδονᾶς

ἀλλ' αὐτὸν νικῆν ταύταν, μηδ' ὅμοιον ἡμεν τοῖς πόλ-
 λοις ἀλλὰ ἐπὶ πολλὸν διαφέροντα τούτων, μηδ' ἐργον
 ἀγεῖσθαι τὰν ἀδονὰν ἀλλὰ μᾶλλον τὰν ἀνδραγαθίαν·
 ἅμα δὲ καὶ πρέπον τὸν ἐτέρων ἄρχεν χρῆζοντα τῶν
 αὐταύτω παθέων πρᾶτον δύνασθαι ἄρχεν. περὶ γε 5
 μᾶν τᾷς πλεονεκτίας οὐδε λόγος· δεῖ γὰρ ἐς τοῦτο πε-
 πᾶσθαι τὰ χρήματα ὥστε φίλως εὐεργετὲν καὶ δεο-
 μένως ὑπολαμβάνεν καὶ ἐχθρῶς δὲ μετὰ δίκας ἀμύ-
 νεσθαι· ἀδίστα γὰρ ἂ μετ' ἀρετᾶς ἀπόλαυσις τᾷς
 εὐτυχίας. ὁ δ' αὐτὸς τρόπος καὶ ἐπὶ τᾷς ὑπεροχᾷς· 10
 δεῖ γὰρ καθυπερέχεν τῶς ἄλλως ἀρετᾷ καὶ κατταύ-
 ταν ἄξιον κρίνεσθαι τῷ ἄρχεν, ἀλλὰ μὴ καττὸν πλοῦ-
 τον ἢ τὰν δύναμιν ἢ τὰν ῥώμαν τὰν τῶν ὀπλων· ὁ
 μὲν γὰρ τι κοινόν ἐντι καὶ τῶν τυχόντων, ὁ δὲ κοι-
 νὸν καὶ τῶν ἀλόγων ζώων, ὁ δὲ κοινὸν καὶ τῶν τυ- 15
 ράννων, ὁ δὲ μόνον ἰδίου τῶν ἀγαθῶν ἀνθρώπων.
 ὥστε ὅστις βασιλεὺς σάφρων μὲν ἐντὶ περὶ τὰς ἀδο-
 νάς, κοινωνιατικὸς δὲ περὶ τὰ χρήματα, φρόνιμος δὲ
 καὶ δεινὸς περὶ τὰν ἀρετάν, οὗτός κ' εἴη καττὰν
 ἀλάθην βασιλεὺς. ἔχει δὲ καὶ ὁ δᾶμος τῶν μερέων 20
 τᾷς τῷ ἀνθρώπῳ ψυχᾷς τὰν ἀναλογίαν ταύταν τῶν
 ἀγαθῶν καὶ τῶν κακῶν· ἂ μὲν γὰρ πλεονεκτία γίνε-
 ται περὶ τὸ ἀγεόμενον μέρος τᾷς ψυχᾷς, λογικὰ γὰρ
 ἂ ἐπιθυμία· ἂ δὲ φιλοτιμία καὶ θηριότης περὶ τὸ
 θυμοειδές, τοῦτο γὰρ τὸ ζέον καὶ δυναμικὸν μέρος 25
 τᾷς ψυχᾷς· ἂ δὲ φιλαδονία περὶ τὸ ἐπιθυματικόν,
 τοῦτο γὰρ τὸ θῆλυ καὶ ὑγρὸν μέρος τᾷς ψυχᾷς· ἂ
 δὲ γε ἀδικία τελειοτάτα κακία καὶ σύνθετος ἔασα
 περὶ ὅλαν γίνεται τὰν ψυχάν. ὅθεν ὡς λύραν καὶ
 πόλιν εὐνομουμένην δεῖ συναρμόσασθαι βασιλέα 30
 ὄρον δικαιοτάτον καὶ νόμῳ τάξιν ἐν αὐτῷ πρᾶτον
 καταστασάμενον, εἰδότα διότι τῷ πλάθεος, ὃ δέδω-

κεν ὁ θεὸς αὐτῷ τὰν ἀγεμονίαν, ἃ συναρμογὰ ποτ'
 αὐτὸν ὀφείλει συναρμολογήμεν. ποτὶ δὲ τοῖς ἀγορευ-
 μένοις δεῖ καὶ θέσις καὶ ἔξις ἐπιπρεπείας ἐπιταδεύειν
 τὸν ἀγαθὸν βασιλέα, πολιτικῶς αὐτὸν πλάσσουντα καὶ
 5 πραγματωδέως, ὅπως μήτε τραχὺς φαίνεται τοῖς
 πλάθεσι μὴτ' εὐκαταφρόνατος, ἀλλὰ καὶ ἀδύς καὶ
 ἀμφιστραφής. τεύξεται δὲ τούτων, αἵκα πρῶτον μὲν
 σεμνὸς ἦ καὶ ἐκ τῷ ἰδέν καὶ ἐκ τῷ ἀκούσαι καὶ ἐκ τῷ
 ἄξιος ἐπιφαίνεσθαι τὰς ἀρχᾶς, δεύτερον δὲ χρηστὸς
 10 καὶ ἐκ τὰς ἐντεύξις καὶ ἐκ τὰς ποτιβλέψις καὶ ἐκ
 τὰς εὐεργεσίας, τρίτον δὲ δεινὸς καὶ ἐκ τὰς μισοπο-
 ναρίας καὶ ἐκ τὰς ἀκολασίας καὶ ἐκ τὰς ἐπιταδεύσις
 καὶ ὅλως ἐκ τὰς ἐμπειρίας καὶ τριβᾶς τὰς περὶ τὸ βα-
 σιλεύειν. ἃ μὲν γὰρ σεμνότητας θεόμιμον ὑπάρχοισα
 15 πρᾶγμα δύναται θαυμαζόμενον καὶ τιμώμενον αὐτὸν
 παρέχεσθαι τοῖς πλάθεσιν, ἃ δὲ χρησιότας φιλεύμε-
 νον καὶ ἀγαπαζόμενον, ἃ δὲ δεινότητας φοβερόν μὲν
 καὶ ἀνίκαιον ποτὶ πολεμίως, μεγαλόψυχον δὲ καὶ
 θαρσαλέον ποτὶ φίλως. δεῖ δὲ τὰν σεμνότητά καθε-
 20 στάσθαι περὶ αὐτὸν μηδὲν ταπεινὸν ἐπιταδεύοντα
 μηδὲ τῶν πολλῶν ἀντάξιον, ἀλλὰ τῶν θαυμαινομέ-
 νων καὶ τῶν ἀγεμονία καὶ σκαπτουχία ποτιφυέων,
 ἀμιλλώμενον αἰεὶ μὴ τοῖς μῆνεσι μηδὲ τοῖς ἔσοις,
 ἀλλὰ τοῖς μεζύνεσι, καὶ κατὰ μέγεθος τὰς ἀγεμονίας
 25 ἀδονὰς ὑπολαμβάνοντα μεγίστας ἤμεν τὰς ἐπὶ τοῖς
 καλοῖς ἔργοις καὶ μεγάλοις, ἀλλὰ μὴ τὰς ἐπὶ τοῖς ἀπο-
 λαύστοις, χωρίζοντα μὲν ἑαυτὸν ἀπὸ τῶν ἀνθρωπί-
 νων παθῶν συνεγγίζοντα δὲ τοῖς θεοῖς, οὐδὲ δι'
 ὑπεραφανίαν ἀλλὰ διὰ μεγαλοφροσύναν καὶ μέγεθος
 30 ἀρετᾶς ἀνυπέρβλατον τοιαύταν αὐτῷ ἐπιπρέπηαν καὶ
 προστάσιαν ἀμφιβαλλόμενον καὶ κατὰν ὅψιν καὶ
 κατὰς λογισμῶς καὶ κατὰ ἐνθυμιάματα καὶ κατὰ

ἦθος τῆς ψυχᾶς καὶ κατὰς πράξιαι καὶ κατὰν κίνα-
 σιν καὶ κατὰν θέσιν τῷ σώματος, ὥστε τὼς ποταυ-
 γασμένως αὐτὸν κατακοσμηθῆμεν καταπεπλαγμένως
 αἰδοῖ καὶ σωφροσύνην τε καὶ διαθέσει τε περὶ τὰν ἐπι-
 πρέπῃαν· οὐ γὰρ μῆον αὐλῷ καὶ ἁρμονίας ἢ τῷ ἀγαθῷ 5
 βασιλέως ποταυγαστὶς ὀφείλει τρέπειν τὰς ψυχὰς τῶν
 ποταυγασμένων. καὶ περὶ μὲν σεμνότητος ἅλῃς εἰρή-
 σθω· περὶ δὲ χρηστότητας νῦν ὑποθέσθαι πειρασοῦ-
 μαι. χραστός γὰρ ἐσσεῖται πᾶς βασιλεὺς τὸ μὲν καθόλου
 δίκαιός τε ὢν καὶ ἐπιεικής καὶ εὐγνώμων. ἔντι γὰρ ἂ 10
 δικαιοτάς κοινωνίας συνακτικὰ καὶ συνεκτικὰ, καὶ
 μόνα γε ὢν πρὸς τὼς πλατῖον ἢ τοιαῦτα διάθεσις ἄρ-
 μοσται τῆς ψυχᾶς. ὃν λόγον γὰρ ἔχει ῥυθμὸς ποτὶ κί-
 νασιν καὶ ἁρμονία ποτὶ φωνάν, τοῦτον ἔχει τὸν λόγον
 δικαιοτάς ποτὶ κοινωνίαν· κοινὸν γὰρ ἀγαθὸν ἔντι καὶ 15
 ἀρχόντων καὶ ἀρχομένων, εἴγε δὴ συναρμοστικὰ ἔντι
 κοινωνίας πολιτικᾶς. ἢ δὲ ἐπιείκη καὶ εὐγνωμοσύνη
 πάρεδροί τινές ἔντι τῆς δικαιοσύνης, ἢ μὲν τὸ ἀπό-
 τομον τῆς βλάβας μαλθαίνουσα, ἢ δὲ τοῖς ἐπὶ ποσὸν
 ἀμπλακίσκουσι συγγνώμας ἀπομερίζουσα. δεῖ δὲ τὸν 20
 ἀγαθὸν βασιλέα βοηθατικὸν τε ἡμεν τῶν δεομένων
 καὶ εὐχάριστον δέ, βοήθησαν δὲ μὴ καθ' ἕνα ποιή-
 σασθαι τρόπον, ἀλλ' ὅπως ἂν δυνατόν ἢ· εὐχάρι-
 στον δ' ἡμεν δεῖ μὴ ποττὸ μέγεθος ἀποβλέποντα τῆς
 τιμᾶς, ἀλλὰ ποττὸν τρόπον καὶ τὰν προαίρεσιν τῷ 25
 τιμέοντος· ἀβαρέα δὲ δεῖ ἡμεν ποτὶ πάντας ἀνθρώ-
 πους, μάλιστα δὲ ποττῶς μήονας καὶ καταδεεστέρως
 ταῖς τύχαις· οὗτοι γὰρ ὥσπερ τοὶ νοσῖοντες τοῖς σώ-
 μασιν οὐδὲν ὑπομένειν δύνανται τῶν βαρέων. ἔχοντι
 γὰρ τὰς διαθέσεις τοιαύτας καὶ οἱ θεοὶ καὶ μάλιστα 30
 ὁ κρατέων πάντων Ζεὺς· καὶ γὰρ οὗτος σεμνὸς μὲν
 ἔντι καὶ τίμιος διὰ τε τὰν ὑπεροχὰν καὶ τὸ μέγεθος

τὰς ἀρετὰς, χραστὸς δὲ διὰ τὸ εὐεργετικός τε ἤμεν
καὶ ἀγαθοδότας, ὅπως δὴ καὶ λέγεται ὑπὸ τῷ Ἰωνικῷ
ποιητῇ ὥς κ' εἴη "πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε." δει-
νὸς δὲ διὰ τὸ κολάζειν τὼς ἀδικέοντας καὶ κρατὲν καὶ
5 κυριεύειν πάντων· ἔχει δὲ καὶ τὸν κεραυνὸν μετὰ
χεῖρα, σύμβολον τῆς δεινότητος. ἐπὶ πᾶσι δὲ τούτοις
μυαμονεύειν δεῖ ὅτι θεόμιμόν ἐντι πρᾶγμα βασιλῆα.

63 Σθενίδα Λοκροῦ Πυθαγορείου περὶ
βασιλείας.

10 Χρὴ τὸν βασιλέα σοφὸν ἤμεν· οὕτω γὰρ ἐσεῖται
ἀντίμιμος καὶ ζαλωτὰς τῷ πρῶτῳ θεῷ. οὗτος γὰρ καὶ
φύσει ἐντὶ καὶ πρῶτος βασιλεύς τε καὶ δυνάστας, ὃ
δὲ γενέσει καὶ μιμᾶσει, καὶ ὃ μὲν ἐν τῷ παντὶ καὶ
ὅλῳ, ὃ δὲ ἐπὶ γᾶς, καὶ ὃ μὲν ἀεὶ τὰ πάντα διοικεῖ τε
15 καὶ ζῶει αὐτὸς ἐν αὐτῷ κεκταμένος τὴν σοφίαν, ὃ δ'
ἐν χρόνῳ ἐπιστάμαν. ἄριστα δὲ καὶ μιμέοιτο τοῦτον,
εἰ μεγαλόφρονά τε καὶ ἀδρόν καὶ ὀλιγοδεέα παρα-
σκευάζοι αὐτόν, πατρικὰν διάθεσιν ἐνδεικνύμενος
τοῖς ὑφ' αὐτῷ· διὰ τοῦτο γὰρ πού μάλιστα καὶ νε-
20 νομίζχθαι τὸν πρῶτον θεὸν πατέρα μὲν θεῶν πατέρα
δὲ ἀνθρώπων ἤμεν, ὅτι ἥπιος πρὸς πάντα τὰ ὑπ'
αὐτῷ γενόμενα ἐντὶ, καὶ ἀμελούμενος τᾶς προστασίας
οὐδέποκα παύεται, οὐδὲ ἤρκεσται τῷ ποιητᾶς μόνον
πάντων γεγονέναι, ἀλλὰ καὶ τροφεὺς διδάσκαλός τε
25 τῶν καλῶν πάντων καὶ νομοθέτας πέφυκε πᾶσιν ἐπί-
σας. τοιοῦτον θέμις ἤμεν καὶ τὸν ἐπὶ γᾶς καὶ παρ'
ἀνθρώποις ἀγεμονὲν μέλλοντα βασιλέα· οὐδὲν δὲ
ἀβασίλευτον καλὸν οὐδὲ ἄναρχον· ἄνευ δὲ σοφίας
καὶ ἐπιστάμας οὔτε μὲν βασιλέα οὔτε ἄρχοντα οἶόν
30 τε ἤμεν. μιματὰς ἄρα καὶ ὑπαρέτας ἐσσεῖται νόμιμος
τῷ θεῷ ὁ σοφός τε καὶ βασιλεύς.

64 Ἐκ πάντων τοῦ Πυθαγορείου ἐκ τοῦ
περὶ βασιλείας.

Ὅτι μὲν ἅπαντος ζῶν φύσις ποτί τε τὸν κόσμον
ἄρμοκται καὶ τὰ ἐν τῷ κόσμῳ πολλοῖς μοι δοκεῖ τε-
κμαρίοις φανερόν· ἡμεν. συμπνείουσα γὰρ οὕτω καὶ 5
συνδεδεμένα τὰν ἀρίστην τε ἅμα καὶ ἀναγκαίαν ἀκο-
λουθίαν ὁπαδεῖ ὅνμα τῷ παντὸς περιαγεομένα ποτί
τε τὰν κοινὰν εὐκοσμίαν καὶ ποτιτὰν ἰδίου ἐκάστω
διαμονάν· παρὸ καὶ τόδε κόσμος ποταγορεύεται καὶ
ἐντι τῶν ὄντων ζῶων τεληότατον. ἐν δὲ τοῖς μέρεσιν 10
αὐτῷ πολλοῖς τε ὄντεσι καὶ διαφόροις τὰν φύσιν
ἐξάρχει τι ζῶον καὶ οἰκηότατον ἐν γενοῖν καὶ διὰ τὸ
μετέχεν πληῶν τῷ θεῷ. καὶ ἐν μὲν τᾷ τῷ θεῷ ὄντος
αἰὲ φύσει τὰ τὰν πράταν καὶ μεγίστην ἀκολουθίαν
ἔχοντα ἀσπάζεται... καὶ τοὶ πλάνατες ἀστέρες· ἐν δὲ 15
τᾷ χώρᾳ τᾷ σελάνας ἐνεσθεν τὰ δι' εὐθείας ἰόντα
σώματα ἃ τῷ θαύμονος φύσις ἔχει τὰν διεξαγωγάν·
ἐν δὲ τᾷ γὰ καὶ παρ' ἀμὴν ἀριστοφυέστατον μὲν ὦν-
θρωπος, θειότατον δ' ὁ βασιλεὺς, ἐν τε κοινᾷ φύσει
πλεονεκτέων τῷ κρέσσονος, τὸ μὲν σκᾶνος τοῖς λοι- 20
ποῖς ὅμοιος, οἷα γεγονῶς ἐκ τᾷς αὐτᾷς ὕλης, ὑπὸ
τεχνίτα δ' εἰργασμένος λῶστω, ὃς ἐτεχνίτευσεν αὐτὸν
ἀρχετύπῳ χρώμενος ἐαυτῷ· κατασκεύασμα δὴ ὦν ὁ
βασιλεὺς ἐν καὶ μόνον ἐντὶ οἷα τύπος τῷ ἀνωτέρῳ
βασιλέως, τῷ μὲν πεποιηκότι γνώριμον αἰί, τοῖς δ' 25
ἀρχομένοις ὥς ἐν φωτὶ τᾷ βασιλῆϊ βλεπόμενον. τᾷδε
γὰρ κρίνεται τε καὶ δοκιμάζεται, ὥς τὸ κράτιστον ἐν
πιανοῖς ζῶον αἰετὸς ἀντωπὸν ἀλίῳ γενόμενον· χῶπι
τᾷς βασιλῆας δὲ λόγος ὦντός, θείας τε εἰσας καὶ δι'
ὑπερβολὰν λαμπρότατος δυσφοράτῳ, αἱ μὴ τοῖς γνα- 30
σίοις· μαρμαρυγαί τε γὰρ πολλαὶ καὶ σκοτοδιναίαι
ὥς ἐφ' ὕψος ὀθνηῶν ἐπιβάντας τῶς νόθως ἀπήλεγ-

ξαν· τοῖς δὲ προσηκόντως κατ' οἰκηότατα πρὸς αὐ-
 τὰν ἐπὶ τοῦτο ἀφιγμένοις οἰκήσιμος, κεχρησθαι δυ-
 ναμένοις αὐτᾶ. ἃ μὲν ὦν βασιλῆα χρῆμα εἰλικρινές τε
 καὶ ἀδιάφθορόν ἐντι καὶ δι' ὑπερβολὰν θειότατος
 5 δυσέφικτον ἀνθρώπων· δεῖ δὲ καὶ τὸν ἐς αὐτὰν κατα-
 στάντα καθαρώτατόν τε ἡμεν καὶ διαυγέστατον τὰν
 φύσιν, ὥς μὴ τὸ λαμπρότατον ἀφανίσῃ ἐν σπίλοις
 τοῖς ὑφ' αὐτῷ· καθὼ καὶ τὼς ἀγιωτάτως τόπως ἐκα-
 λίδωσάν τινες καὶ τῶν ἀντιασάντων ἔνιοι μικροὶ τὼς
 10 ἀντιάξαντας αὐτοῖς. βασιλῆα δὲ τὸν ὁμιλήσοντα φύ-
 σιός τε ἀχράντω δεῖ μετέχεν ἐπιστάμεν τε αὐτὸν
 ὅσῳ τῶν ἄλλων ἐντὶ θειότερος ὅσῳ τε ἄτεροι αὐτῷ,
 οἷς δὴ κατὰ λόγον ἀπεικάζων ἑαυτὸν ἄριστ' ἂν ἑαυτῷ
 τε χρῶτο καὶ τοῖς ὑποτεταγμένοις. καὶ τοῖς μὲν ἄλ-
 15 λοῖς ἀνθρώποις, αἵκα ἀμαρτάνωντι, ὅσιωτάτα κάθαρ-
 σις ἐξομοιωθῇμεν τοῖς ἀρχόντεσσιν, αἵτε νόμος αἵτε
 βασιλεὺς διέποι τὰ κατ' αὐτῶς· οἱ δ' εἴ τι τῷ κρέσ-
 στονος δέοντος διὰ τὰν φύσιν ἀμπλακόντες οὐ μακρὰν
 οὐδ' ἀπφκισμένως οἱ χρὴ θεῷ μὲν ὥς εὐθὺ τὰς ὠφε-
 20 λείας τυγχάνεν. οὔτε γὰρ τὸν κόσμον δίζοιτο ἂν τις
 ἐν αὐτῷ τε ὦν καὶ μέρος ἐκείνω, οὔτ' ἂν ἀνόητος εἴη
 τῷ διέποντος αὐτὸν ὁ ἀτέρων αὐτὸς ἄρχων. ἃ δ' εὐ-
 κοσμία πολλὰ καὶ τὸ μηδὲν ἀναρχον εὐρὲν δύνα-
 σθαι καὶ τῷ τρόπῳ τὰς ἀρχὰς διδάσκαλον. ἐκλάμπει
 25 γὰρ αὐτᾶς εὐθὺ τὸ καλόν, ἂν ὁ μιμασόμενος δι' ἀρε-
 τὰν αὐτῷ τε φίλος, ὃν μεμίμαται, καὶ πολὺ πλέον
 τοῖς ὑπ' αὐτὸν τεταγμένοις. οὐ γὰρ ἂν τις θεοφιλὴς
 ὦν μισέοιτο ὑπ' ἀνθρώπων, ἐπεὶ οὐδὲ τὰ ἄστρο οὐδ'
 ὁ σύμπας κόσμος ἐχθαίρει τὸν θεόν· αἱ δὲ κα ἐμίσει
 30 τὸν ἀγεμονεύοντα, οὗ κα εἶπετο πειθόμενος αὐτῷ·
 τὸ δ' ἐκεῖνον ἄρχεν εὐ αἷτιον τῷ καὶ τῷσδε ἄρχεσθαι
 καλῶς. ἐγὼ μὲν ὦν ὑπολαμβάνω καὶ τὸν ἐπὶ τὰς γᾶς

βασιλέα δύνασθαι μηδεμιᾷ τῶν ἀρετῶν ἐλαττοῦσθαι
 τῷ κατ' ὥρανόν βασιλέως· ἀλλ' ὥσπερ αὐτὸς ἀπό-
 δαμόν τι ἐντὶ χρῆμα καὶ ξένον ἐκείθεν ἀφιγμένον πρὸς
 ἀνθρώπως, καὶ τὰς ἀρετὰς ἃν τις αὐτῷ ἔργα ὑπολά-
 βου τῷ θεῷ καὶ δι' ἐκείνον αὐτῷ. σκοπέοντι δ' ἄρ- 5
 χᾶθεν ἀλάθῃ λόγος· κοινωνία τε γὰρ πρῶτα τε πάν-
 των καὶ ἀναγκαιοτάτα τῷ τῶν ἀνθρώπων γένει, ἃς
 μετέχει μὲν ὁ παρ' ἁμῖν βασιλεὺς, μετέχει δὲ καὶ ὁ
 ἐν τῷ παντὶ πάντα διέπων· συνεστάναι γὰρ χωρὶς
 φιλίας καὶ κοινωνίας ἀμάχανον· σκοποίη δ' ἃν τις 10
 ταῦτα καὶ ἐπὶ τῶν συμπολιτενομένων, ἐξελὼν τῷ
 λόγῳ τὰν κατὰ συνάθῃαν κοινωνίαν· ἐλάττων γὰρ
 αὐτὰ τῆς τε θείας φύσεως καὶ τῆς βασιλικῆς· οὐ γὰρ
 δέονται τὰν τοιαύταν δέησιν ἀλλάλων, καθ' ἃν συν-
 εκπορεῦντες τῶν ὑστεροῦντι, ἀναπλαροῦντι κοινὰν 15
 τὰν βοήθῃαν· τέλειοι γὰρ κατ' ἀρετάν· ἃ δ' ἐν τῇ
 πόλει φιλία κοινῷ τινος τέλεος ἐχομένα τὰν τῷ παν-
 τὸς ὁμόνοιαν μεμίματα· ἄνευ δὲ τῆς περὶ τὰς ἀρχὰς
 διατάξιος οὐδεμία ἂν πόλις οἰκοῖτο· ἐς δὲ ταύταν νό-
 μων τε δεῖται καὶ τινὸς προστασίας πολιτικῆς τό τε 20
 ἄρχον καὶ τὸ ἀρχόμενον, εἴπερ σῶζοιτο δι' αὐτό. ἐκ
 τούτων κοινὸν ἀγαθὸν εὐαρμοστίᾳ τις καὶ τῶν πολλῶν
 ὁμοφωνία μετὰ πειθοῦς συναρδοίσας. ὁ κατ' ἀρετάν
 ἐξάρχων καλέεταί τε βασιλεὺς καὶ ἔντι, ταύταν ἔχων
 φιλίαν τε καὶ κοινωνίαν ποτὶ τὸς ὑπ' αὐταυτον, ἅνπερ 25
 ὁ θεὸς ἔχει ποτὶ τε τὸν κόσμον καὶ τὰ ἐν αὐτῷ. ὅταν
 δὲ τὰν εὐνοίαν χρὴ παρασκευάζεσθαι πρῶτον μὲν
 παρὰ τῷ βασιλέως ἐς τὸς βασιλευομένους, δεύτερον
 δὲ παρὰ τῶνδε ἐς τὸν βασιλέα, ὅποια γεννάτορος
 ποτὶ υἱέα καὶ ποτὶ ποιμναὴν νομέως καὶ νόμῳ ποτὶ 30
 χρωμένως αὐτῷ.

65 Ἐν ταυτῷ.

Μία γὰρ ἀρετὰ πρὸς τὸ ἄρχεν ἀνθρώπων καὶ
 πρὸς τὸν αὐτῷ βίον. χρήσεται δ' οὐδενὸς δι' ἐνδειαν
 ποτιλαμβάνων εἰς ὑπηρεσίαν τὰν αὐτὸς αὐτῷ, ἀλλ'
 5 ὡς κατὰ φύσιν ἐνεργῶν κοινωνίας γὰρ ἐάσας οὐ-
 δὲν ἔλαττον ἕκαστος αὐτάρκως βιώσει καθ' αὐτόν.
 δοκεῖ μὲν γὰρ ὁ αὐτάρκης μηδενὸς [ἄν] ἄλλω πρὸς γε
 τὰν αὐτῷ διεξαγωγὰν ποτιδεήσεσθαι· αἱ δ' ἄρα δεῖ
 βίον ἐνεργέα ζῶεν, δᾶλον ὡς καὶ ἄτερα ἂν προσλά-
 10 βοι, οὐδέν τι ἔλαττον αὐτὸν αὐτάρκεα ποιήσει· φίλως
 τε γὰρ ἔξει διὰ τὰν αὐτῷ ἀρετάν, καὶ τοῖσδε χρώμε-
 νος οὐ κατ' ἄλλαν ἀρετὰν χρήσεται ἢ ἅπερ καὶ ποτ-
 τὸν αὐτῷ βίον. ἀνάγκη δὲ ἀκολουθεῖν καὶ τὰ τοιάδε,
 οὐχ ἄτέρως τινὸς ἐξαιρέτω ποτταῦτα παρεσκευασμέ-
 15 νως. χῶ μὲν θεὸς οὔτε διακόνως ἔχων οὔτε ὑπηρε-
 τας οὔτ' αὐ' προστάξει τινὶ χρώμενος οὐδὲ στεφανῶν
 ἢ ἀναγορεύων τῶς πειθομένως ἢ ἀτιμάζων τῶς ἀπει-
 θέοντος, οὗτος αὐτὸς ἄρχει ποτὶ τοσόνδε μέγεθος
 ἀρχᾶς, ἀλλ' οἶμαι παρέχων ἀξιομίματον ἐωυτὸν ζᾶλον
 20 ἐντίθητι πᾶσι τᾶς αὐτῷ φύσιος. ἐντι δὲ αὐτὸς μὲν
 ἀγαθός, καὶ τότε μόνον τε καὶ ῥᾷδιον ἔργον αὐτῷ·
 οἱ δὲ μιμεύμενοι τῶν ἄλλων κρέσσον τῷδε πάντα
 ἐργάζονται· ἅ δὲ ὁμοίωσις καὶ ἐκάστω τῷδε αὐταρ-
 κές ἐντι· οὐ γὰρ ἄλλα μὲν ἀρετὰ ποιεῖ τὰ ἀρεστὰ τῷ
 25 θεῷ, μιμέται δ' αὐτὸν ἑτέρα. ὁ δ' ἐπίγῃος ἀμὴν
 βασιλεὺς πῶς οὐχ ὁμοίως αὐτάρκης; ἀπεικάζων τε
 γὰρ αὐτὸν ἐνὶ ἂν ἀπεικάσειε τῷ κρατίστῳ, καὶ πᾶς
 ἐωυτῷ περῶμενος ὁμοιοῦν αἰθ' ὅς ἔσεται· τὰ δ' ὅσα
 βίας καὶ ἀνάγκης τὰς τῶν ὑποτεταγμένων, ἐνίοτε
 30 ἐκάστω τὰν περὶ τὰν μίμασιν προθυμίαν ἀφαιρέεται·
 χωρὶς εὐνοίας γὰρ ἀμάχανον ἐξομοιωθῆναι, ἃ μάλιστα
 πάντων ἀφανίζει τὸ φοβερόν. ὡς εἶθε ἦν τὰς ἀνθρω-

πίνας φύσιος δυνατὸν ἀφελὲν τὸ καὶ πειθοῦς τινος
 δέεσθαι. τότε γὰρ τῆς ἐπιγῆω φανυλότετος τὸ λεί-
 ψανον, καθ' ἃν ἐπικάρον ὃν τὸ ζῶον ταύτας οὐκ
 ἀμοιρεῖ. ἐπειδήπερ πειθῶ ἔργον τι ἐντὶ παροικέον
 ἀνάγκη. πρώτη γὰρ ἀφ' αὐτῆς αὐτὰ κατεργάζεται 5
 τάπερ ἐκείναν διέφυγεν. ὅσα δ' αὐτοφυνῶς τῷ καλῷ
 χρῆται, τούτοις οὐδεμία πειθοῦς αἰδώς. ἐπειδήπερ
 οὐδὲ φόβος ἀνάγκης. ἐνεργάσαιτο δ' ἂν μόνος ὁ βα-
 σιλεὺς ἀνθρώπῳ φύσει καὶ τότε τὸ ἀγαθόν, ὥς διὰ
 μίμασιν αὐτῷ τῷ κρέσσονος ποτὶ τὸ δέον ἔπεσθαι. 10
 τὼς δὲ ὥσπερ ὑπὸ μέθας διεφθαρμένως καὶ διὰ κακὰν
 τροφὰν ἐς λάθαν ἐμπεσόντας αὐτῷ, παραλαφθεὶς ὁ
 λόγος ἐπέρρωσέν τε καὶ κάμνοντας ἰάσατο, καὶ τὰν ἐκ
 τῆς κακίας ἐνοικεῦσαν αὐτοῖς λάθαν ἐκβαλὼν τὰν
 μνάμαν ἐσφίκισεν, ἐξ ἧς ἀπετέχθη ἅ καλεομένα πειθῶ 15
 καὶ τὰν ἀρχὰν ἐκ φαύλων σπερμάτων λαβοῖσα αὐτὰ
 τι σπουδαῖον ἐκφύει τὰν ἐπίγηον οἰκεῦσα χώραν, ἐν ᾗ
 δι' ἀσθένειαν τῆς ἀμῶν φύσιος ὁ λόγος ἀνθρώποις
 ὁμιλέων ἀναπλαροῖ τὰ τῶν διὰ κακίαν ὑστερούντων.

66 Ἐν ταυτῷ.

20

Ἄπερ ἱερὰν καὶ θείαν ἔχων ἐννοιαν τῷ ὄντι βα-
 σιλεὺς εἴη. τᾷδε γὰρ πεπεισμένος ἀγαθῶν μὲν πάν-
 των αἷτιος ἐσεῖται, κακῶν δὲ οὐδενός. οὐ μὰν ἀλλ'
 ὅτι γε δίκαιος ἐσεῖται κοινωνικὸς ὢν παντὶ τῷ δᾶλον.
 ἰσότητι γὰρ ἡ κοινωνία, καὶ ἐν τᾷ ταύτας ἀποδιανο- 25
 μᾷ ἐξάρχει μὲν ἡ δικαιοσύνη, μετέχει δ' ἡ κοινωνία.
 οὐ γὰρ δυνατὸν ἄδικον μὲν ἡμεν, μεταδιδόμεν δὲ
 ἰσότατος, ἢ μεταδιδόμεν μὲν ἰσότατος, μὴ κοινωνικὸν
 δὲ ἡμεν. ἐγκρατεῖα δὲ πῶς οὐκ ἂν ὑπολάβοι τις τὸν
 αὐτάρκη; ἡ γὰρ πολυτέλεια μάτηρ τῆς ἀκρασίας, αὐτὰ 30
 δὲ τῆς ὑβριος, ἐξ ἧς τῶν ἐν ἀνθρώποις κακῶν τὰ

πολλά. ἃ δ' αὐτάρχῃα οὐδ' ἂν τέκοι πολυτέλῃαν,
οὔτε τὰ ἀπ' αὐτᾶς· ἀλλ' αὐτὰ τις οὔσα ἀρχὰ πάντα
μὲν ἄγοι, ἄγοιτο δ' ἂν ὑπ' οὐδενός. ὅπερ ἐντι μὲν
τῷ θεῷ, ἐντι καὶ τῷ βασιλεῖ, αὐτῷ μὲν ἄρχεν (ἀφ'
5 ὥπερ καὶ ὁ αὐτάρχῃς καλεῖται) ἄρχεσθαι δ' ὑπ' οὐ-
δενός· ταῦτα δ' ὅτι μὲν φρονάσιος χωρὶς οὐκ ἂν
γένοιτο δᾶλον, ὅτι δ' ἃ τῷ κόσμῳ φρονάσις ὁ θεός
ἐντι φανερόν· συνέχεται γὰρ εὐκοσμία τε καὶ τάξει
τᾷ δεουσᾶ· νόω δὲ χωρὶς οὐκ ἂν αὐτὰ γενοίετο. οὐδ'
10 ὁ βασιλεὺς δὴ χωρὶς φρονάσιος ταύτας ἂν ἔχοι τὰς
ἀρετάς, δικαιοσύναν φαιμὶ καὶ ἐγκράτην καὶ κοινω-
νίαν καὶ ὅσα τούτων ἀδελφά.

67 Μουσωνίου ἐκ τοῦ ὅτι φιλοσοφητέον
καὶ τοῖς βασιλεῦσιν.

15 Εἰσελθόντος δέ ποτε ὥς αὐτὸν τῶν βασιλέων τι-
νὸς τῶν ἀπὸ τῆς Συρίας (ἦσαν γὰρ ἐτι τότε ἐν Συρίᾳ
βασιλεῖς Ῥωμαίων ὑπήκοοι), ἄλλα τε πολλὰ εἶπε
πρὸς τὸν ἄνδρα καὶ δὴ καὶ ταῦτα. Μὴ οἶον, ἔφη,
ἄλλῳ τινὶ μᾶλλον προσήκειν φιλοσοφεῖν ἢ σοί, μὴδ'
20 ἄλλον του χάριν μᾶλλον ἢ ὅτι βασιλεὺς τυγχάνεις
ᾧν. δεῖ μὲν γὰρ δήπου δύνασθαι τὸν βασιλέα σώ-
ξιν ἀνθρώπους καὶ εὐεργετεῖν· τὸν δέ γε σώζοντα
καὶ εὐεργετήσοντα χρὴ ἐπίστασθαι, τί μὲν ἀγαθὸν
ἀνθρώπῳ τί δὲ κακόν, καὶ τί μὲν ὠφέλιμον τί δὲ
25 βλαβερόν, καὶ συμφέρον γε καὶ ἀσύμφορον· εἴ γε
ἀπόλλυνται μὲν οἱ περιπίπτοντες τοῖς κακοῖς, σώ-
ζονται δὲ οἱ τυγχάνοντες τῶν ἀγαθῶν, καὶ εὐεργε-
τοῦνται μὲν οἱ ἀξιούμενοι τῶν ὠφελίμων καὶ συμφε-
ρόντων, κακοποιοῦνται δὲ οἱ ἐμβαλλόμενοι τοῖς ἀσυμ-
30 φόροις καὶ βλαβεροῖς. ἀγαθὸν μέντοι ἢ κακόν, ἢ
συμφέρον ἢ ἀσύμφορον, ἢ ὠφέλιμον ἢ βλαβερόν,

οὐκ ἄλλου του διαγινώσκειν ἢ τοῦ φιλοσόφου ἐστίν, ὃς αὐτὸ τοῦτο διατελεῖ πραγματευόμενος, ὅπως μὴδὲ ἐν τούτων ἀγνοήσῃ, καὶ τέχνην πεποιήται ταύτην εἰδέναι τί φέρει πρὸς ἀνθρώπου εὐδαιμονίαν ἢ κακοδαιμονίαν. διὸ φαίνεται δεῖν τὸν βασιλέα φιλοσοφεῖν. καὶ μὴν προσήκει μὲν τῷ βασιλεῖ, μᾶλλον δ' ἀνάγκη ἐστίν αὐτῷ, τὰ δίκαια βραβεύειν τοῖς ὑπηκόοις, ὥς μήτε πλεον ἔχειν μήτε ἐλαττοῦσθαι μὴδένα παρὰ τὴν ἀξίαν, ἀλλὰ καὶ τιμῆς καὶ τιμωρίας τυγχάνειν τοὺς ἀξιούς. ταῦτα δὲ πῶς ποτε δυνηθεῖν 10 ἂν τις δίκαιος οὐκ ᾔν; δίκαιος δὲ πῶς ἂν εἴη τις μὴ ἐπιστάμενος δικαιοσύνην ὁποῖόν τι ἐστί; πάλιν οὖν καὶ ταύτῃ φιλοσοφητέον τῷ βασιλεῖ, ὅτι δικαιοσύνην καὶ τὸ δίκαιον οὐκ ἂν ἄλλως φαίνοιτο γνούς, εἰ μὴ φιλοσοφήσειεν. οὐ γὰρ οὔθ' ὥς οὐχὶ ὁ μαθὼν μᾶλ- 15 λον εἰδήσει τὰ δίκαια τοῦ μὴ μαθόντος ἔστιν εἰπεῖν, οὔθ' ὥς οὐκ ἀμαθεῖς εἰσι τῶν τοιούτων πάντες οἱ μὴ φιλοσοφήσαντες. στασιάζουσι γοῦν καὶ πολεμοῦσι περὶ τῶν δικαίων πρὸς ἀλλήλους, οἳ μὲν ταῦτα φάσκοντες οἳ δ' ἐκεῖνα δικαιοτέρα εἶναι. καίτοι περὶ 20 γε ᾧ ἐπίστανται ἄνθρωποι, περὶ τούτων οὐ διαφέρονται, οὔτε περὶ λευκῶν ἢ μελάνων, ἢ θερμῶν ἢ ψυχρῶν, οὔτε περὶ μαλακῶν ἢ σκληρῶν· ἀλλὰ κατὰ τὰ αὐτὰ περὶ τούτων ἅπαντες φρονοῦσί τε καὶ λέγουσιν· ὥστε καὶ περὶ τῶν δικαίων ὁμονόουν ἂν παρὰ 25 πλησίως, εἴπερ ἥδεσαν ἅ τινά ἐστίν· ἐν ᾧ δ' οὐχ ὁμονοοῦσιν, ἀγνοοῦντες φαίνονται. καὶ οὐδὲ σὺ ταύτης ἐκτὸς εἰ τῆς ἀγνοίας, ὥς ἐγὼ δοκῶ· ὅθεν ἐπιμελητέον σοι τῆς γνώσεως μᾶλλον ἢ ἄλλῳ ὀτρυν, καὶ τοσούτῳ γε μᾶλλον ὅσῳ περ αἴσχιον ἀνδρὶ βασι- 30 λεῖ ἢ ἰδιώτῃ εἶναι ἐν ἀγνοίᾳ δικαιοσύνης.

ἔτι τοίνυν δεῖ τὸν βασιλέα μὲν σωφρονεῖν αὐτόν,

δεῖ δὲ τοὺς ὑπηκόους σωφρονίζειν, ἵν' ὃ μὲν ἄρχῃ
 σωφρόνως, οἱ δ' ἄρχωνται κοσμίως, μηδέτεροι δὲ
 τρυφῶσι· λυμαντικὸν γὰρ ἄρχοντός τε καὶ ἰδιώτου
 παντὸς ἡ τρυφή. πῶς δ' ἂν ἡ αὐτὸς σωφρονήσειέ
 5 τις μὴ μελετήσας κρατεῖν τῶν ἐπιθυμιῶν, ἢ ἀκόλα-
 στος ὢν ἄλλους ποιήσειε σώφρονας; τίς μέντοι ἐπι-
 στήμη πρὸς σωφροσύνην ἄγει πλὴν φιλοσοφίας, οὐκ
 ἔστιν εἰπεῖν· αὕτη γὰρ διδάσκει μὲν ἐπάνω ἡδονῆς
 εἶναι, διδάσκει δ' ἐπάνω πλεονεξίας, διδάσκει δὲ
 10 ἀγαπᾶν εὐτέλειαν, διδάσκει δὲ φεύγειν πολυτέλειαν,
 ἐθίζει δ' αἰδῶ ἔχειν, ἐθίζει δὲ γλώττης κρατεῖν,
 τάξιν' τε καὶ κόσμον καὶ εὐσχημοσύνην περιποιεῖ καὶ
 ὅλως τὸ ἐν κινήσει καὶ σχέσει πρέπον. ταῦτα δὲ ἀν-
 θρώπῳ προσόντα παρέχεται σεμνὸν καὶ σώφρονα
 15 αὐτόν. καὶ δὴ καὶ βασιλεύς, ὅτῳ ὑπάρχει ταῦτα,
 μάλιστα ἂν εἴῃ θεοπρεπής τε καὶ αἰδοῦς ἄξιος. τό-
 γε μὴν ἄφοβον καὶ ἀνέκπληκτον καὶ θαρραλέον ἔστι
 μὲν ἀνδρίας ἔργον, πῶς δ' ἂν ἄλλως μᾶλλον ἀν-
 θρώπῳ ὑπάρξειεν ἢ εἰ τις περὶ θανάτου καὶ πόνου
 20 λάβοι πίστιν ἰσχυρὰν ὥς οὐ κακοῖν ὄντοιιν αὐτοῖν;
 ταῦτα γὰρ δὴ τὰ ἐξιστάντα καὶ φοβοῦντα τοὺς ἀν-
 θρώπους ἐστίν, ὃ τε θάνατος καὶ ὁ πόνος, ὅταν ὥς
 περὶ κακῶν πεπεισμένοι ᾧσιν αὐτῶν, μὴ κακὰ δέον
 εἰδέναι ταῦτα... φιλοσοφία διδάσκει μόνῃ. ὥστ' εἴπερ
 25 ἀνδρίαν γε κτητέον τοῖς βασιλεῦσι, κτητέον δὲ παν-
 τὸς ὁτουοῦν ἐτέρου, μᾶλλον ἐπιμελητέον τοῦ φιλοσο-
 φεῖν αὐτοῖς, ὥς οὐκ ἂν ἐτέρως ἀνδρείοις γενομένοις.
 καὶ δὴ βασιλικὸν μὲν, εἴ τι ἄλλο, καὶ τὸ ἀήττητον
 ἐν λόγῳ εἶναι καὶ δύνασθαι κρατεῖν ὥσπερ ὅπλοις
 30 τῶν μαχομένων, οὕτω λόγοις τῶν διαλεγομένων· ὥς
 ἂν γε ταύτῃ ἀσθενήσωσιν οἱ βασιλεῖς, ἀνάγκη πολ-
 λάκις περιάγεσθαι αὐτοὺς καὶ βιάζεσθαι τὰ ψευδῇ

ὥς ἀληθῆ προσίεσθαι, ὅπερ ἀφροσύνης ἔργον καὶ ἀμαθίας τῆς ἐσχάτης. φιλοσοφία δ' οὐκ οἶδα εἰ τι ἄλλο μᾶλλον ἢ τοῦτο παρέχειν τοῖς μετιούσιν αὐτὴν πέφυκεν, ὥστε περιεῖναι λόγῳ τῶν πλησίον· καὶ τὰ ψευδῆ διακρίνειν ἀπὸ τῶν ἀληθῶν καὶ τὰ μὲν ἐλέγ- 5 χειν τὰ δὲ βεβαιοῦν. οἱ γοῦν ῥήτορες ὁπόταν ἔλθωσιν εἰς ταυτὸ τοῖς φιλοσόφοις καὶ διδῶσι καὶ λαμβάνωσι λόγον, ἔστιν ὁρᾶν αὐτοὺς συγκρουομένους ἀπορουμένους, ἐναντία λέγειν αὐτοῖς ἀναγκαζομένους· καίτοι ὁπόταν οἱ ῥήτορες, οἱ τοῦτο πεποι- 10 μένοι ἔργον λόγους μελετᾶν, ἀσθενέστεροι περὶ λόγους ἀλίσκονται τῶν φιλοσόφων ὄντες, τί χρὴ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους ὑπολαμβάνειν; ὅθεν εἰ τιτι ὄντι βασιλεῖ ἔστιν ἐπιθυμία τοῦ ἐν λόγοις κράτους, φιλοσοφητέον αὐτῷ, ἵνα μὴ δεδίη μηδὲ ταύτῃ μηδένα ὥς 15 περιγεννησόμενον αὐτοῦ, θεὸν ἀπανταχοῦ ἀδεῇ εἶναι τὸν βασιλέα καὶ θαρραλέον καὶ ἀήττητον.

καθόλου δὲ τὸν μὲν βασιλέα τὸν ἀγαθὸν ἀνάγκη πᾶσα καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ εἶναι ἀναμάρτητον καὶ τέλειον, εἰ περ δεῖ αὐτόν, ὥσπερ ἐδόκει τοῖς παλαιοῖς, 20 νόμον ἔμψυχον εἶναι, εὐνομίαν μὲν καὶ ὁμόνοιαν μηχανώμενον, ἀνομίαν δὲ καὶ στάσιν ἀπείργοντα, ζηλωτὴν δὲ τοῦ Διὸς ὄντα καὶ πατέρα τῶν ἀρχομένων ὥσπερ ἐκείνον. τοιοῦτος δὲ πῶς ἂν εἴη τις μὴ φύσει τε διαφερούσῃ κεχορημένος παιδείαν τε τὴν 25 ἀρίστην πεπαιδευμένος ἀρετὰς τε ἀπάσας ἔχων ὅσαι περ ἀνθρώπῳ προσήκουσιν; εἰ μὲν οὖν καὶ ἑτέρα ἐπιστήμη ἔστιν ἢ ποδηγοῦσα πρὸς ἀρετὴν ἀνθρώπου φύσιν καὶ ἀσκεῖν καὶ μετιέναι τὰ καλὰ διδάσκουσα, παραβλητέον ἂν εἴη καὶ συγκριτέον, εἴτε ἐκείνη εἴτε 30 φιλοσοφία κρείττων καὶ ἀποχωρῶσα μᾶλλον ἀγαθὸν ἀποδείξαι βασιλέα· καὶ τῇ φανείσῃ κρείττονι χρῶντ'

ἂν εἰκότως ὁ βασιλεὺς βουλόμενός γε δὴ εἶναι ἀγα-
 θός. εἰ δ' ἄλλη μὲν οὖν οὐδ' ὑπischνείται τέχνη οὐ-
 δεμία παράδοσιν καὶ διδασκαλίαν ἀρετῆς, ἀλλ' αἱ
 μὲν περὶ τὸ σῶμα τὸ ἀνθρώπινον καὶ τὰ τούτῳ χρή-
 5 σιμα πραγματεύονται μόνον, ὅσαι δὲ τῆς ψυχῆς ἐφά-
 πτονται, πάντα σκοποῦνται μᾶλλον ἢ ὅθεν αὐτὴ
 σωφρονήσει, μόνῃ δὲ φιλοσοφία τοῦτο σκοπεῖ καὶ
 τοῦτο μηχανᾶται, πῶς ἂν ὁ ἄνθρωπος κακίαν μὲν
 ἐκφύγοι, κτήσασθαι δὲ ἀρετὴν· εἰ ταῦτα ταύτῃ ἔχει, τί
 10 ἂν ἄλλο εἴη βασιλεῖ τῷ γε ἀγαθῷ εἶναι βουλομένῳ
 προϋργιάτερον τοῦ φιλοσοφεῖν; μᾶλλον δὲ πῶς καὶ
 τίνα τρόπον δύναται ἂν τις βασιλεῦσαι ἢ βιῶναι
 καλῶς, εἰ μὴ φιλοσοφήσειεν; ἐγὼ μὲν οἶμαι τὸν βα-
 σιλέα τὸν ἀγαθὸν εὐθὺς καὶ φιλόσοφον ἐξ ἀνάγκης
 15 εἶναι καὶ τὸν γε φιλόσοφον εὐθὺς καὶ βασιλικὸν
 εἶναι.

πρῶτον δὲ τὸ πρότερον θεασώμεθα. ἄρ' ἔσθ'
 ὅπως βασιλεὺς ἀγαθὸς εἴη τις ἂν μὴ ἄνθρωπος ἀγα-
 θὸς ὢν; οὐκ ἔστιν εἰπεῖν. ἀγαθὸς δέ τις ἀνὴρ ὢν
 20 οὐ καὶ φιλόσοφος εἴη ἂν; νῆ Δία, εἰ γε τὸ φιλοσο-
 φεῖν καλοκαγαθίας ἐπιτήδευσίς ἐστιν. ὥσθ' ὁ βασι-
 λεὺς ὁ ἀγαθὸς ἐξ ἀνάγκης εὐθὺς καὶ φιλόσοφος εὐρί-
 σκεται ὢν. καὶ μὴν ὅ γε φιλόσοφος ὅτι πάντως καὶ
 βασιλικός, οὕτως ἂν μάθοις. τοῦ γὰρ βασιλικοῦ δῆ-
 25 πον ἐστὶ τὸ δύνασθαι καλῶς ἐπιτροπεύειν ἔθνη καὶ
 πόλεις καὶ εἶναι ἄξιον ἀνθρώπων ἄρχειν. τίς δ' ἂν
 ἢ ἱκανώτερος εἴη πόλεως προστάτης ἢ ἀξιωώτερος ἀν-
 θρώπων ἄρχειν τοῦ φιλοσόφου; ᾧ γε προσήκει, ἂν
 περ ἢ ἀληθῶς φιλόσοφος, εἶναι φρονίμῳ σώφρονι
 30 μεγαλόφρονι, τῶν δικαίων κριτικῷ καὶ τῶν πρε-
 πόντων, καταπρακτικῷ τῶν νοηθέντων, καρτερικῷ
 τῶν ἐπιπόνων· πρὸς δὲ τούτοις θαρραλέος ἀδεής

ὑποστατικὸς τῶν δοκούντων δεινῶν εἴη ἄν, ἔτι δὲ
 εὐεργετικὸς φιλόανθρωπος χρηστός. τοῦ δὲ τοιούτου
 τίς ἂν εὐρεθείη ἄρχειν ἐπιτηδειότερος ἢ δυνατωτέ-
 ρος; οὐδεὶς. ἂν δὲ μὴ ἔχη πολλοὺς τοὺς ὑπακούον-
 τας καὶ πειθόμενους αὐτῷ, οὕτω διὰ τοῦτο τοῦ βα- 5
 σιλικὸς εἶναι ἐστέρηται· ἔξαρκεῖ γὰρ καὶ τὸ τῶν
 φίλων ἄρχειν τῶν ὑπαρχόντων ἢ γυναικὸς τε καὶ
 παίδων, ἢ καὶ νῆ Δία αὐτὸν αὐτοῦ μόνον. καὶ γὰρ
 ἱατρὸς οὐδὲν ἤττον τοῦ θεραπεύοντος πολλοὺς ὁ
 θεραπεύων ὀλίγους, εἰ γε ἔχει τὴν ἐμπειρίαν τὴν 10
 ἱατρικὴν· καὶ μουσικὸς οὐδὲν ἤττον τοῦ διδάσκοντος
 πολλοὺς ὁ διδάσκων ὀλίγους, εἰ γε ἔχει τὴν μουσι-
 κήν· καὶ ἱππικὸς ὁμοίως τῷ χρωμένῳ πολλοῖς ἵπποις
 ὁ χρώμενος ἐνὶ ἡ δυοῖν, ἂν γε ἐπιστήμων τῆς ἱπι-
 κῆς ἢ· καὶ δὴ καὶ βασιλικὸς παραπλησίως τῷ κεκτη- 15
 μένῳ πολλοὺς ὑπηκόους ὁ ἔχων ἓνα ἢ δύο τοὺς πει-
 θομένους αὐτῷ· μόνον ἔχέτω τὴν τοῦ βασιλεύειν
 ἐμπειρίαν, ὥστε καὶ βασιλικὸς εἴη ἄν. διὰ τοῦτό μοι
 δοκεῖ καὶ Σωκράτης τὴν φιλοσοφίαν πολιτικὴν τε
 καὶ βασιλικὴν ἐπιστήμην ὀνομάζειν, ὅτι ὁ ταύτην 20
 ἀναλαβὼν εὐθύς πολιτικὸς ἐστι. Τοιαῦτα τοῦ Μου-
 σωνίου εἰπόντος, ἥσθεις ὁ βασιλεὺς τοῖς λόγοις χάριν
 τε ἔχειν ὡμολόγει τῶν εἰρημένων αὐτῷ, καὶ ἀντὶ
 τούτων, ἔφη, αἰτησον ὅ τι βούλει με· οὐ γὰρ ἂν
 ἀντείποιμί σοι περὶ οὐδενός. ὁ οὖν Μουσώνιος, 25
 αἰτῶ σε, ἔφη, τούτοις στοιχεῖν καὶ ἔπεσθαι τοῖς
 λόγοις οὗς ἐπαινεῖς· καὶ γὰρ ἐμοὶ οὕτω χαριεῖ μά-
 λιστα, καὶ ὠφεληθῆσθαι αὐτὸς οὐχ ἑτέρως μᾶλλον.

68 Ξενοφῶντος ἐν τῇ Κύρου παιδείᾳ α΄
 (6, 3).

30

Καὶ μὲν δὴ, ἔφη, ὦ πάτερ, ὁ Κῦρος, ὅπως ἂν

ἔλεω θεοὶ ὄντες ἡμῖν συμβουλεύειν ἐθέλωσιν, ὅσον
 δύναμαι κατὰ τὸν σὸν λόγον διατελέσω ἐπιμελούμε-
 νος. μέμνημαι γὰρ ἀκούσας ποτέ σου, ὅτι εἰκότως
 ἂν καὶ παρὰ τῶν θεῶν πρακτικώτερος εἴη ὥσπερ καὶ
 5 παρ' ἀνθρώπων, ὥστε μὴ ὁπόποτε ἐν ἀπόροις εἴη,
 τότε κολακεύοι, ἀλλ' ὅτε ἄριστα πράττοι, τότε μά-
 λιστα τῶν θεῶν μέμνηται· καὶ τῶν φίλων δ' ἔφησθα
 χρῆναι ὡσαύτως οὕτως ἐπιμελεῖσθαι. οὐκ οὖν νῦν,
 ἔφη, ὦ παῖ, δι' ἐκείνας τὰς ἐπιμελείας ἡδίων [μὲν]
 10 ἔρρη πρὸς τοὺς θεοὺς δεησόμενος, ἐλπίζεις δὲ μᾶλλον
 τεύξεσθαι ὧν ἂν δέῃ, ὅτι ξυνειδέναι ἑαυτῷ δοκεῖς
 οὐ πώποτε ἀμελήσας αὐτῶν; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη, ὦ
 πάτερ, ὡς προσφιλεῖς μοι τοὺς θεοὺς ὄντας οὕτω
 διάκειμαι. Τί γάρ, ἔφη, ὦ παῖ, ἐκείνα μέμνησαι,
 15 ἃ ποτε ἐδόκει ἡμῖν; ὁπόσα γὰρ δήπου δεδώκασιν
 ἡμῖν οἱ θεοί, μαθόντας ἀνθρώπους βέλτιον πράσσειν
 ἢ ἀνεπιστήμονας αὐτῶν ὄντας καὶ ἐργαζομένους
 μᾶλλον ἀνύειν ἢ ἀργοῦντας καὶ ἐπιμελομένους ἀσφα-
 λέστερον ἂν διάγειν ἢ ἀφυλακτοῦντας καὶ παρέχον-
 20 τας ἑαυτοὺς οἷους δεῖ, οὕτως ἡμῖν ἐδόκει δεῖν καὶ
 αἰτεῖσθαι τὰγαθὰ παρὰ τῶν θεῶν. Ναὶ μὰ Δί', ἔφη
 ὁ Κῦρος, [μέμνημαι μέντοι ταῦτα ἀκούσας σου·] καὶ
 γὰρ ἀνάγκη ἦν πείθεσθαι τῷ λόγῳ τούτῳ· καὶ οἶδα
 προστιθέντα αὐτῷ, ὡς οὐδὲ θέμις εἴη αἰτεῖσθαι
 25 παρὰ τῶν θεῶν οὔτε ἱππεύειν μὴ μαθόντας, ἱππο-
 μαχοῦντας νικᾶν· οὔτε μὴ ἐπισταμένους τοξεύειν,
 τοξεύοντας κρατεῖν τῶν ἐπισταμένων τοξεύειν· οὔτε
 μὴ ἐπισταμένους κυβερνᾶν, σῶζειν εὖχεσθαι ναῦν
 κυβερνῶντας· οὔτε μὴ σπείραντάς γε σίτον, εὖχε-
 30 σθαι καλὸν αὐτοῖς σίτον φύεσθαι· οὐδὲ μὴ φυλασ-
 σομένους γε ἐν πολέμῳ σωτηρίαν αἰτεῖσθαι· παρὰ
 γὰρ τοὺς τῶν θεῶν θεσμούς ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα

πάντα εἶναι· τοὺς δὲ ἀθέμιστα εὐχομένους ὁμοίως ἔφησθα εἰκὸς εἶναι παρὰ θεῶν ἀτυχεῖν, ὥσπερ καὶ παρ' ἀνθρώπων ἀπρακτεῖν τοὺς παράνομα δεομένους.

69 Ἐν ταυτῷ (ib. 8).

www.libtool.com.cn

5

Καὶ τοῦτό σου λέγοντος συνεδόκει καὶ ἐμοὶ ὑπερμέγεθες ἔργον εἶναι τὸ καλῶς ἄρχειν, καὶ νῦν, ἔφη, ταῦτά μοι δοκεῖ, ὅταν πρὸς αὐτὸ τὸ ἄρχειν σκοπῶν λογίζωμαι· ὅταν μέντοι πρὸς ἄλλους ἀνθρώπους ἰδὼν κατανοήσω, ἀρξάμενος ἀπὸ τῶν ἡμετέρων φί- 10 λων τούτων, ἡγουμένους δεῖν τὸν ἄρχοντα τῶν ἀρχομένων διαφέρειν τῷ πολυτελέστερον δειπνεῖν καὶ πλεῖον ἔχειν ἔνδον χρυσίον καὶ πλείονα χρόνον καθεύδειν καὶ πάντα ἀπονώτερον τῶν ἀρχομένων δια- γειν. Ἐγὼ δ' οἶομαι, ἔφη, τὸν ἄρχοντα οὐ τῷ ἑα- 15 διουργεῖν χρῆναι διαφέρειν τῶν ἀρχομένων, ἀλλὰ τῷ προνοεῖν καὶ φιλοπονεῖν.

70 Ἐν ταυτῷ (ib. 10).

Ἐρωτᾷς, ἔφη, τοῦτο, ὦ παῖ, εἴ τις ἀπὸ σοῦ πόρος προσγένοιτο. ἀπὸ τίνος δὲ μᾶλλον εἰκὸς πόρον 20 γενέσθαι ἢ ἀπὸ τοῦ δύνάμειν ἔχοντος;

71 Ἐν ταυτῷ (ib. 14).

Τόδε δὲ πάντων μάλιστά μοι μέμνησο· μηδέποτε ἀναμένειν [τὸ] πορίζεσθαι τὰ ἐπιτήδεια, ἔς τ' ἂν ἡ χρεία σε ἀναγκάσῃ· ἀλλ' ὅταν μάλιστα εὐπορήῃς, τότε 25 πρὸ τῆς ἀπορίας μᾶλλον μηχανῶ. καὶ γὰρ τεύξει μᾶλλον παρ' ὧν ἂν δέῃ μὴ ἀπορεῖν δοκῶν, καὶ [ἔτι] ἀναίτιος ἔσῃ παρὰ τοῖς σπαντοῦ στρατιώταις· ἐκ τούτου δὲ μάλιστα καὶ ὑπὸ τῶν ἄλλων αἰδοῦς τεύξῃ, καὶ εἴαν τινα βούλῃ τῇ δυνάμει ἢ εὖ ποιῆσαι ἢ κακῶς, 30

μᾶλλον ὑπηρετήσουσιν οἱ στρατιῶται ἔχοντες τὰ δέοντα· καὶ πιστικωτάτους δὲ λόγους σάφ' ἴσθι τότε δυνήσῃ λέγειν, ὅταν περ καὶ ἐνδείκνυσθαι μάλιστα δύνη ποιεῖν ἱκανὸς ὦν καὶ εὖ καὶ κακῶς.

5 72 Ἐν ταυτῷ (ib. 14).

Τὸ τέλος δὴ με ἐπήρου, τί ποτε διδάσκων στρατηγίαν φαίη με διδάσκειν. κἀγὼ δὴ ἐνταῦθα ἀπεκρινάμην, ὅτι τὰ τακτικά. καὶ σὺ γελάσας διηλθές μοι, παρατιθεῖς ἕκαστον, τί εἴη ὄφελος στρατηγία τακτικῶν ἄνευ τῶν ἐπιτηδείων; τί δὲ ἄνευ τοῦ ὑγιαίνειν; τί δὲ ἄνευ τοῦ ἐπίστασθαι τὰς εὐρημένας εἰς πόλεμον τέχνας; τί δὲ ἄνευ τοῦ πεῖθεσθαι; ὥς δὲ καταφάνες ἐποίησας ὅτι μικρόν τι μέρος εἴη στρατηγίας τὰ τακτικά, ἐπηρόμην εἴ τι τούτων σύ με διδάξαι
10 ἱκανὸς εἴης· [ἀπιόντα με ἐκέλευσας τοῖς στρατηγικοῖς ἀνδράσι νομιζομένοις διαλέγεσθαι.]

73 Ἐν ταυτῷ (ib. 17).

Δεῖ γὰρ δήπου στρατιάν, εἰ μέλλει πράξειν τὰ δέοντα, μήποτε παύεσθαι ἢ τοῖς πολεμίοις κακὰ πορ-
20 σύνουσαν ἢ αὐτοῖς ἀγαθὰ, ὥς χαλεπὸν μὲν καὶ ἔνα ἄνθρωπον ἀργὸν τρέφεσθαι, πολὺ δ' ἔτι, ὧ παῖ, χαλεπώτερον οἶκον ὅλον, πάντων δὲ χαλεπώτατον στρατιὰν ἀργὴν τρέφειν. πλείστα τε γὰρ ἐσθίει στρατιὰ καὶ ἀπ' ἐλαχίστων ὀρμώμενα, καὶ οἷς ἂν λάβῃ δαψι-
25 λέστατα χρωμένη· ὥστε οὐδέποτε προσήκει στρατιὰν ἀργεῖν. Λέγεις σύ, ἔφη, πάτερ, ὥς ἐμοὶ δοκεῖ, ὥσπερ οὐδὲ γεωργοῦ ἀργοῦ οὐδὲν ὄφελος, οὕτως οὐδὲ στρατηγοῦ ἀργοῦ οὐδὲν ὄφελος εἶναι. Τὸν δέ γε ἐργάτην στρατηγὸν [ἐγὼ,] ἔφη, ἀναδέχομαι, ἣν μὴ τις θεὸς
30 βλάβῃ, ἅμα καὶ τὰ ἐπιτήδεια μάλιστ' ἔχοντας τοὺς στρατιώτας ἀποδείξειν καὶ τὰ σώματα ἄριστα ἔχον-

τας παρασκευάσειν. Ἀλλὰ μέντοι τό γε, ἔφη, μελε-
 τᾶσθαι ἕκαστα τῶν πολεμίων ἔργων, ἀγῶνας ἂν τις
 μοι δοκεῖ, ὦ πάτερ, προειπὼν ἑκάστοις καὶ ἄθλα
 προτιθείς, μάλιστα ποιεῖν [εὖ] ἀσχεῖσθαι ἕκαστα,
 ὥστε ὁπότε θέοιτο ἔχειν ἂν παρασκευασμένοις χρῆ-
 σθαι. Κάλλιστα λέγεις, ὦ παῖ, ἔφη· τοῦτο γὰρ ποιή-
 σας, σαφὲς ἴσθι, ὥσπερ χοροὺς τὰς τάξεις αἰεὶ τὰ προσ-
 ἴκοντα μελετώσας θεάσῃ. Ἀλλὰ μὴν, ἔφη ὁ Κῦρος,
 τό γ' εὐθυμίαν ἐμβαλεῖν τοῖς στρατιώταις οὐδέν μοι
 δοκεῖ ἱκανώτερον εἶναι ἢ τὸ δύνασθαι ἐλπίδας ἀγα-
 10 θὰς ἐμποιεῖν ἀνθρώποις. Ἀλλὰ μὴν, ἔφη, ὦ παῖ,
 τοῦτό γε τοιοῦτόν ἐστιν, οἷόν περ εἴ τις κύνας ἐν
 θήρᾳ ἀνακαλοῖτο αἰεὶ τῇ κλήσει, οἷά περ ὅταν τὸ θη-
 ρίον ὄρῃ. τὸ μὲν γὰρ πρῶτον προθύμως οἶδ' ὅτι ἔχει
 ὑπακουούσας, ἂν δὲ πολλάκις ψεύδεται αὐτάς, τε-
 15 λευτῶσαι, οὐδ' ὁπότεν ἀληθῶς ὄρῳν καλῇ, πείθον-
 ται αὐτῷ. οὕτω καὶ τὸ περὶ τῶν ἐλπίδων ἔχει· ἦν
 πολλάκις προσδοκίας ἀγαθῶν ἐμβάλλων ψεύδεται
 τις, τελευτῶν, οὐδ' ὁπότεν ἀληθεὶς ἐλπίδας λέγῃ,
 ὁ τοιοῦτος πείθειν δύναται. ἀλλὰ τοῦ μὲν αὐτὸν λέ-
 20 γειν, ἐὰν μὴ σαφῶς εἰδῇ, φείδεσθαι δεῖ, ὦ παῖ·
 [ἄλλοι δὲ ἐνίοτε λέγοντες ταυτὸ διαπραττοῖεν ἂν]
 τὴν δὲ αὐτοῦ παρόρμησιν εἰς τοὺς μεγίστους κινδύ-
 νους δεῖ ὡς μάλιστα ἐν πίστει διασώζειν.

74 Ἐν ταυτῷ (ib.).

25

Νόμοι δὲ δοκοῦσί μοι οἱ πολλοὶ δύο ταῦτα μάλι-
 στα διδάσκειν, ἄρχειν τε καὶ ἄρχεσθαι. καὶ τοίνυν
 κατανοῶν περὶ τούτων ἐν πᾶσιν ὄρᾳν μοι δοκῶ τὸ
 προτερεῖον πείθεσθαι μάλιστα ὅν, τῷ τὸν μὲν πει-
 θόμενον ἐπαινεῖν τε καὶ τιμᾶν, τὸν δὲ ἀπειθοῦντα 30
 ἀτιμάζειν τε καὶ κολάζειν. καὶ ἐπὶ μὲν γε τὸ ἀνάγκη

πείθεσθαι, ἔφη, αὕτη ἡ ὁδός, ὦ παῖ, ἐστίν· ἐπὶ δὲ
 τὸ πολὺ κρείσσον τούτου, τὸ ἐκόντα πείθεσθαι, ἄλλη
 ἐστὶ συντομωτέρα [ὁδός]. ὃν γὰρ ἂν ἡγήσωνται περὶ
 τὰ συμφέροντα ἑαυτοῖς φρονιμώτερον εἶναι ἑαυτῶν,
 5 τούτῳ οἱ ἄνθρωποι ὡς περὶ δέως πείθονται. γνοίης δ'
 ἂν ὅτι τοῦθ' οὕτως ἔχει ἐν ἄλλοις τε πολλοῖς καὶ δὴ
 καὶ ἐν τοῖς κάμνουσιν, ὥς προθύμως τοὺς ἐπιτάξον-
 τας ὅ τι χρὴ ποιεῖν καλοῦσι· καὶ ἐν θαλάσῃ ὥς προ-
 θύμως τοῖς κυβερνήταις οἱ συμπλέοντες πείθονται.

10 75 Ἐν ταυτῷ (ib.).

Φρόνιμος δὲ περὶ τοῦ συνοίσειν μέλλοντος πῶς
 ἂν τις τῷ ὄντι γένοιτο; δῆλον ὅτι, ἔφη, ὦ παῖ, ὅσα
 μὲν ἐστὶ μαθόντα εἰδέναι, μαθὼν ἂν ὥσπερ τὰ τα-
 κτικά ἔμαθες· ὅσα δὲ ἀνθρώποις οὔτε μαθητὰ οὔτε
 15 προσορατὰ ἀνθρωπίνῃ προνοίᾳ, διὰ μαντικῆς ἂν παρὰ
 θεῶν πυνθανόμενος φρονιμώτερος ἄλλων ἂν εἴης·
 ὅ τι δὲ γνοίης βέλτιον ἂνπραχθῆναι, ἐπιμελόμενος
 ἂν τούτου, ὥςπραχθείη. καὶ γὰρ τὸ ἐπιμελεῖσθαι
 τούτου, οὗ ἂν δέῃ, φρονιμωτέρου ἀνδρὸς ἢ τὸ ἀμε-
 20 λεῖν. ἀλλὰ μέντοι ἐπὶ γε τὸ φιλεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀρχο-
 μένων, ὅπερ ἔμοι ἐν τοῖς μεγίστοις δοκεῖ εἶναι, δῆ-
 λον ὅτι ἡ αὐτὴ ὁδὸς ἥπερ εἴ τις ὑπὸ τῶν φίλων στέρ-
 γεσθαι ἐπιθυμοίη. εὖ γάρ, οἶμαι, δεῖ ποιοῦντα φα-
 νερόν εἶναι. ἀλλὰ τοῦτο μέν, ἔφη, ὦ παῖ, χαλεπόν,
 25 τὸ αἰεὶ δύνασθαι εὖ ποιεῖν οὕς ἂν τις θέλῃ· τὸ δὲ
 συνηθόμενόν τε φαίνεσθαι, ἣν τι ἀγαθὸν αὐτοῖς συμ-
 βαίνει, καὶ συναχθόμενον, ἣν τι κακόν, καὶ συνεπι-
 κουρεῖν πρόθυμον ταῖς ἀπορίαις αὐτῶν, καὶ προφο-
 βούμενον μή τι σφαλῶσι, καὶ προνοεῖν πειρώμενον,
 30 ὥς μὴ σφάλλωνται, [ἐπὶ] ταῦτα πῶς δεῖ παρομαρτεῖν.
 καὶ τὸ τῶν πράξεων γε, ἣν μὲν ἐν θέρει ὥσι, τὸν ἄρ-

χοντα δεῖ τοῦ ἡλίου πλεονεκτοῦντα [φανερὸν] εἶναι· ἦν δὲ χειμῶν, τοῦ ψύχους· ἦν δὲ δέη μοχθεῖν, τῶν πόνων· πάντα γὰρ ταῦτα εἰς τὸ φιλεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀρχομένων συλλαμβάνει. Λέγεις εὖ, ἔφη, ὦ πάτερ, ὡς καὶ καρτερόν ~~δεῖ~~ ^{εἶναι} πρὸς πάντα τὸν ἀρχοντα τῶν ἀρχομένων μᾶλλον εἶναι. Ἐγὼ γὰρ οὖν, ἔφη. θάρρει μέντοι, ἔφη, ὦ παῖ· εὖ γὰρ ἴσθι τοῦτο, ὅτι τῶν ὁμοίων σωμάτων οἱ αὐτοὶ πόνοι οὐχ ὁμοίως ἄπτονται, ἀρχοντός τε ἀνδρὸς καὶ ἰδιώτου· ἀλλὰ ἐπικουφίζει τι ἢ τιμὴ τοὺς πόνους τῷ ἀρχοντι, καὶ τὸ αὐτὸν εἰδέ- 10 ναι, ὅτι οὐ λανθάνει ὃ τι ἂν ποτε ποιῇ. Ὅποτε δέ, ὦ πάτερ, ἤδη ἔχοιεν μὲν τὰ ἐπιτήδεια οἱ στρατιῶται, ὑγιαίνοιεν δέ, πονεῖν δὲ δύναιντο, τὰς δὲ πολεμικὰς τέχνας ἡσκηκότες εἶεν, φιλοτίμως δὲ ἔχοιεν πρὸς τὸ ἀγαθοὶ φαίνεσθαι, τὸ δὲ πεῖθεσθαι αὐτοῖς ἥδιον εἴη 15 τοῦ ἀπειθεῖν, οὐκ ἂν ἤδη τηνικαῦτα σωφρονεῖν ἂν τις σοι δοκοίη διαγωνίζεσθαι βουλόμενος πρὸς τοὺς πολεμίους ὡς τάχιστα; Ναὶ μὰ Δί', ἔφη, εἰ μέλλει γε πλέον ἔξειν· εἰ δὲ μή, ἔγωγ' ἂν ὅσῳ οἰοίμην καὶ αὐτὸς βελτίων εἶναι καὶ τοὺς ἐπομένους βελτίονας ἔχειν, 20 τοσῶδ' ἂν μᾶλλον φυλαττοίμην, ὥσπερ καὶ τὰ ἄλλα, [ἃ] ἂν οἰώμεθα πλείστου ἄξια ἡμῖν εἶναι, ταῦτα πειρώμεθα ὡς ἐν ἐχυρωτάτῳ ποιεῖσθαι. Πλέον δ' ἔχειν, ὦ πάτερ, πολεμίων, πῶς ἂν τις δύναιτο· [μάλιστα; Οὐ μὰ Δία, ἔφη,] οὐκέτι τοῦτο, ὦ παῖ, φανῶλον οὐδὲ 25 ἀπλοῦν ἔργον ἐρωτᾷς· ἀλλ' εὖ ἴσθι ὅτι δεῖ τὸν μέλλοντα τοῦτο ποιήσκειν καὶ ἐπίβουλον εἶναι καὶ κρυφίνου [καὶ δολερὸν] καὶ ἀπατεῶνα καὶ κλέπτην καὶ ἄρπαγα καὶ ἐν παντὶ πλεονέκτην τῶν πολεμίων. Καὶ ὁ Κῦρος ἐπιγελάσας εἶπεν· ὦ Ἡράκλεις, οἶον αὖ λέ- 30 γεις, ὦ πάτερ, δεῖν ἄνδρα με γενέσθαι; Οἷος ἂν, ἔφη, ὦ παῖ, δικαιοτάτος τε καὶ ἐννομώτατος ἀνὴρ

εἴη. Πῶς μὴν, ἔφη, παῖδας ὄντας ἡμᾶς [καὶ ἐφήβους]
ἐναντία τούτων ἐδιδάσκετε; Ναὶ μὰ Δί', ἔφη, καὶ
νῦν γε πρὸς τοὺς φίλους τε καὶ τοὺς πολίτας.

76 Ξενοφῶντος ἐν γ' (9, 10) ἀπομνημονευ-
5 μάτων.

Βασιλεῖς δὲ καὶ ἄρχοντας οὐ τοὺς τὰ σκῆπτρα
ἔχοντας ἔφη εἶναι, οὐδὲ τοὺς ὑπὸ τῶν τυχόντων
αἰρεθέντας οὐδὲ τοὺς κλήρῳ λαχόντας, οὐδὲ τοὺς
βιασαμένους οὐδὲ τοὺς ἑξαπατήσαντας, ἀλλὰ τοὺς
10 ἐπισταμένους ἄρχειν. ὁπότε γάρ τις ὁμολογήσειε τοῦ
μὲν ἄρχοντος εἶναι τὸ προστάττειν ὅ τι χρὴ ποιεῖν,
τοῦ δὲ ἀρχομένου τὸ πείθεσθαι, ἐπεδείκνυνεν ἔν τε
νῇ τὸν μὲν ἐπιστάμενον ἄρχοντα, τὸν δὲ ναύκληρον
καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς ἐν τῇ νῇ πάντας πειθομένους τῷ
15 ἐπιστάμενῳ καὶ ἐν γεωργίᾳ τοὺς κεκτημένους ἀγρούς,
καὶ ἐν νόσῳ τοὺς νοσοῦντας, καὶ ἐν σωμαστικῇ τοὺς
σωμασκοῦντας, καὶ τοὺς ἄλλους πάντας οἷς ὑπάρχει
τι ἐπιμελείας δεόμενον, ἂν μὲν αὐτοὶ ἡγῶνται ἐπί-
στασθαι, ἐπιμελεῖσθαι· εἰ δὲ μὴ, τοῖς ἐπισταμένοις
20 οὐ μόνον παροῦσι πειθομένους, ἀλλὰ καὶ ἀπόντας
μεταπεμπομένους, ὅπως ἐκείνοις πειθόμενοι τὰ
δέοντα πράττωσιν· ἐν δὲ ταλασίᾳ καὶ τὰς γυναῖκας
ἐπεδείκνυνεν ἀρχούσας τῶν ἀνδρῶν διὰ τὸ τὰς μὲν εἰ-
δέναι ὅπως χρὴ ταλασιουργεῖν, τοὺς δὲ μὴ εἰδέναι.
25 εἰ δέ τις πρὸς ταῦτα λέγοι, ὅτι τῷ τυράννῳ ἔξεστι μὴ
πείθεσθαι τοῖς ὀρθῶς λέγουσι, καὶ πῶς ἂν, ἔφη,
ἑξείη μὴ πείθεσθαι, ἐπικειμένης γε ζημίας, ἐάν τις
τῷ εὖ λέγοντι μὴ πίθηται; ἐν ᾧ γὰρ ἂν τις πράγματι
μὴ πίθηται τῷ εὖ λέγοντι ἀμαρτήσεται δήπου, ἀμαρ-
30 τάνων δὲ ζημιωθήσεται. εἰ δὲ φαίη τις τῷ τυράννῳ
ἔξεῖναι καὶ ἀποκτεῖναι τὸν εὖ φρονοῦντα, τὸν δὲ

χοντα δεῖ τοῦ ἡλίου πλεονεκτοῦντα [φαν-
 ῆν δὲ χεიმῶν, τοῦ ψυχους· ἦν δὲ δέ-
 πόνων· πάντα γὰρ ταῦτα εἰς τὸ σ-
 ἄρχομένων συλλαμβάνει. Λέγει
 ὡς καὶ καρτεροὶν δαίμονας πάλι
 χομένων μᾶλλον εἶναι. Ἐγὼ
 μέντοι, ἔφη, ὦ παῖ· εὖ
 ὁμοίων σωμάτων οἱ αὐτοὶ
 ἄρχοντός τε ἀνδρὸς καὶ
 τι ἢ τιμὴ τοὺς πόρους πόλει,
 ναι, ὅτι οὐ λανθάνει νόμοι
 ὦ πάτερ, ἥδη ἔχοι μου κεκτημένος.
 ὑγιαίνουσιν δέ, π (621).
 τέχνας ἡσκηκότ εἰς πάλαι θρυλουμένης
 ἀγαθοὶ φαίνεσθαι ἡδύ, τὰν δόμοισι δέ
 τοῦ ἀπειθεῖ γὰρ μακάριος, τίς εὐτυχής,
 τις σοι δοτὶς καὶ περιβλέπων βίου
 πολεμίου πάλιν; δημότης ἂν εὐτυχής
 πλέον ἔσθαι θέλωμι μᾶλλον ἢ τύραννος ὢν,
 τὸς βεβήκοις πονηροὺς ἡδονὴ φίλους ἔχειν,
 τοσούτους δὲ μισεῖν, κατθανεῖν φοβουμένους.
 [ἄ]

9 Εὐριπίδου Αὔρη.

Κακῶς δ' ὅλουντο πάντες, οἱ τυραννίδι
 παύουσιν ὀλίγη τ' ἐν πόλει μοναρχία.
 τοῦλεύθερον γὰρ ὄνομα παντὸς ἄξιον,
 καὶν μικρὸν ἔχη τις, μεγάλ' ἔχειν νομίζεται.

4 Εὐριπίδου Ἠλέκτρα (?).

Ἡ γὰρ τυραννὶς πάντοθεν τοξεύεται
 δεινοῖς ἔρωςιν, ἧς φυλακτέον πέρι.

5 Εὐριπίδου Ἀντιγόνης.

ὅς ἄρχειν οὐτ' ἐχρῆν εἶναι νόμον
μωρία δὲ καὶ θέλειν
ῥέλειται κρατεῖν μόνος.

καὶ αἰῶνος
μεγάλα καὶ πάσχει κακά.

ὀμαστὸν βροτοῖς
σλιώτερον.
κατακτανεῖν χρεῶν,
δεστί μὴ δράσῃσι τι.

τοῦ Ἀσπίδος.

ὦ τρισάθλιοι,

ἔχειν τῶν ἄλλων ζητοῦσι· βίον
κτρὸν ἐξαντλοῦσιν οἱ τὰ φρούρια
ηροῦντες, οἱ τὰς ἀκροπόλεις κεκτημένοι,
εἰ πάντας ὑπονοοῦσιν οὕτω ῥαδίως
ἐγχειρίδιον ἔχοντας αὐτοῖς προσιέναι,
οἷαν δίκην διδόασιν;

9 Διονυσίου τυράννου.

20 Ἡ γὰρ τυραννὶς ἀδικίας μήτηρ ἔφν.

10 Σοφοκλέους Οἰδίποδι (Τ. 380).

ὦ πλοῦτε καὶ τυραννί, καὶ τέχνη τέχνης
υπερφέρουσα τῷ πολυζήλῳ βίῳ,
ὅσος παρ' ὑμῖν ὁ φθόνος φυλάσσεται.

25 11 Ἐν ταυτῷ (873).

Ἔβρις φυτεύει τύραννον,
ἔβρις, εἰ πολλῶν ὑπερπλησθῇ μάταν.

12 Σοφοκλέους Αἴαντι (1350).

Τόν τοι τύραννον εὖσεβειν οὐ ῥάδιον.

ἀποκτείναντα, ἔφη, τοὺς κρατίστους τῶν συμμάχων
οἷσι ἀξήμιον γίνεσθαι ἢ ὥς ἔτυχε ζημιοῦσθαι; πό-
τερα γὰρ ἂν μᾶλλον οἷσι σώζεσθαι τὸν τοῦτο ποιοῦντα
ἢ οὕτως καὶ τάχιστ' ἂν ἀπολεῖσθαι;

www.libtool.com.cn

ΨΟΓΟΣ ΤΥΡΑΝΝΙΔΟΣ. ΜΘ.

1 Εὐριπίδου Ἰκετίσιν (429).

Οὐδὲν τυράννου δυσμενέστερον πόλει,
ὅπου τὸ μὲν πρώτιστον οὐκ εἰσὶν νόμοι
κοινοί, κρατεῖ δ' εἰς τὸν νόμον κεκτημένος.

2 Εὐριπίδου Ἴωνι (621).

Τυραννίδος δὲ τῆς πάλαι θρουλουμένης
τὸ μὲν πρόσωπον ἡδύ, τὰν δόμοισι δὲ
λυπηρά. τίς γὰρ μακάριος, τίς εὐτυχής,
ὅστις δεδοικὼς καὶ περιβλέπων βίον
αἰῶνα τείνει; δημότης ἂν εὐτυχῆς
ζῆν ἂν θέλοιμι μᾶλλον ἢ τύραννος ὢν,
οἷς τοὺς πονηροὺς ἡδονὴ φίλους ἔχειν,
ἐσθλοὺς δὲ μισεῖν, κατθανεῖν φοβουμένους.

3 Εὐριπίδου Αὔρη.

Κακῶς δ' ὅλουντο πάντες, οἳ τυραννίδι
χαίρουσιν ὀλίγη τ' ἐν πόλει μοναρχία.
τοῦλεύθερον γὰρ ὄνομα παντὸς ἄξιον,
κἂν μίκρ' ἔχη τις, μεγάλ' ἔχειν νομίζεται.

4 Εὐριπίδου Ἠλέκτρα (?).

Ἡ γὰρ τυραννὶς πάντοθεν τοξεύεται
δεινοῖς ἔρωσιν, ἧς φυλακτέον πέρι.

5 Εὐριπίδου Ἀντιγόνης.

Οὐτ' εἰκὸς ἄρχειν οὐτ' ἐχρῆν εἶναι νόμον
 τύραννον εἶναι, μωρία δὲ καὶ θέλειν
 ὅς τῶν ὁμοίων βούλεται κρατεῖν μόνος.

6 Εὐριπίδου Ἀλκμαίωνος.

5 Φεῦ φεῦ, τὰ μεγάλα μεγάλα καὶ πάσχει κακά.

7 Εὐριπίδου Πελιάδων.

Τὸ δ' ἔσχατον δὴ τοῦτο θαυμαστὸν βροτοῖς
 τυραννίς, οὐχ εὖροις ἂν ἀθλιώτερον.
 φίλους τε πορθεῖν καὶ κατακτανεῖν χρεών,
 10 πλείστος φόβος πρόσεστι μὴ δράσῃσι τι.

8 Μενάνδρου Ἀσπίδος.

ὦ τρισάθλιοι,
 οἳ πλέον ἔχειν τῶν ἄλλων ζητοῦσι· βίον
 ὥς οἰκτρὸν ἐξαντλοῦσιν οἱ τὰ φρούρια
 15 τηροῦντες, οἱ τὰς ἀκροπόλεις κεκτημένοι,
 εἰ πάντα ὑπονοοῦσιν οὕτω ῥαδίως
 ἐγχειρίδιον ἔχοντας αὐτοῖς προσιέναι,
 οἷαν δίκην διδόασιν;

9 Διονυσίου τυράννου.

20 Ἡ γὰρ τυραννὶς ἀδικίας μήτηρ ἔφν.

10 Σοφοκλέους Οἰδίποδι (Τ. 380).

ὦ πλοῦτε καὶ τυραννί, καὶ τέχνη τέχνης
 ὑπερφέρουσα τῷ πολυζήλῳ βίῳ,
 ὅσος παρ' ὑμῖν ὁ φθόνος φυλάσσεται.

25 11 Ἐν ταυτῷ (873).

Ἔβρις φυτεύει τύραννον,
 ὕβρις, εἰ πολλῶν ὑπερπλησθῇ μάταν.

12 Σοφοκλέους Αἶαντι (1350).

Τόν τοι τύραννον εὐσεβεῖν οὐ ῥάδιον.

13 Τοῦ αὐτοῦ Πολυξένη.

Οὐ γάρ τις ἂν δύναίτο προφρατῆς στρατοῦ
τοῖς πᾶσι δεῖξαι καὶ προσαρκέσαι χάριν,
ἐπεὶ οὐδ' ὁ κρείσσων Ζεὺς ἐμοῦ τυραννίδι
οὔτ' ἐξεπομβρῶν οὔτ' ἐπανχυῶν φίλος,
βροτοῖς δ' ἂν ἐλθὼν ἐς λόγον δίκην ὄφλοι.
πῶς δῆτ' ἐγὼ θνητός γ' ἂν ἐκ θνητῆς τε φῦς
Διὸς γενοίμην εὖ φρονεῖν σοφώτερος;

14 Φαβωρίνου.

Ὡσπερ γὰρ τὰ θηρία τὴν σαγήνην ὑποχωροῦντ' 10
αἰεὶ εἰς ἐλάττω τόπον συνάγεται, οὕτω δὲ καὶ τοὺς τυ-
ράννους ἔστιν ἰδεῖν ἐπαναχωροῦντας ἐκ μὲν τῆς Ἑλ-
λάδος εἰς τὴν πόλιν, ἐκ δὲ τῆς πόλεως εἰς τὴν ἀκρό-
πολιν, εἴτ' εἰς τὴν οἰκίαν, εἴτ' εἰς τὸ δωματίον. εἴτα
δύναται ἀποφυγεῖν ἄνθρωπος θεὸν φεύγων; ὅποι 15
γὰρ ἂν καταφύγῃ, ἡ δίκη αὐτὸν εὕρήσει.

15 Δημοσθένους ἐκ τῶν Φιλιππικῶν α'
(p. 10, 20).

Καὶ ὅλως ἄπιστον οἶμαι ταῖς πολιτείαις ἢ τυ-
ραννίς.

16 Ἐκ τῆς Φαλάριδος πρὸς Δημοτέλῃ ἐπι-
στολῆς (81).

Συγγνώμην ἔχω σοι τῶν παραινέσεων· τύραννος
γὰρ οὐ γεγωνὼς τυράννῳ συμβουλεύεις καταθέσθαι
τὴν τυραννίδα, οὐκ εἰδὼς ὅτι τοῦ κτήσασθαι τὴν ἀρ- 25
χὴν ἐπισφαλέστερόν ἐστι τὸ καταθέσθαι.

17 Ἀναξιμένους.

Ἀναξιμένης ὁ Λαμψακηνὸς ῥήτωρ ἐρωτηθεὶς ὑπὸ
τοῦ βασιλέως Φαίδρου τί ἀκοινώνητόν ἐστιν, εἶπε
"τυραννίς."

18 Ἀριστίππου.

Ἀρίστιππος ὁ Κυρηναῖος φιλόσοφος τοσοῦτον ἔφη διαφέρειν βασιλείαν τυραννίδος, ὅσον νόμος ἀνομίας καὶ ἐλευθερία δουλείας.

5 19 Φιλιππίδου. www.libtool.com.cn

Αυσίμαχος ὁ τύραννος πρὸς Φιλιππίδην τὸν κωμωδιοποιὸν φίλον ὄντα καὶ συνήθη "τίνος σοὶ" εἶπε "μεταδῶ;" κακῆϊνος "οὐ βούλει πλὴν τῶν ἀπορρήτων."

20 Ἀντιγόνου.

10 Ἀντίγονος πρὸς τινα μακαρίζουσιν αὐτὸν γραῦν "εἰ ἤδεις" ἔφη "ὦ μῆτερ, ὅσων κακῶν μεστὸν ἔστι τουτὶ τὸ θάκος" δείξας τὸ διάδημα "οὐκ ἂν ἐπὶ κοπρίας αὐτὸ κείμενον ἐβάστασας."

21 Πτολεμαίου.

15 Πτολεμαῖος ὁ ἐπικληθεὶς φιλάδελφος ἔλεγε τὴν τυραννίδα ἄλλα τε πολλὰ δύσκολα ἔχειν καὶ τὸ μέγιστον τὸ ἀναγκάζεσθαι τοὺς μὴθὲν ἀδικούντας κτείνειν τοῦ συμφέροντος εἵνεκα.

22 Ἀριστίππου.

20 Τοῦ Διονυσίου λέγοντος πρὸς Ἀρίστιππον "οὐδὲν ὠφέλημα ὑπὸ σοῦ," "ἀληθῆ λέγεις" εἶπεν· "εἰ γὰρ ὠφέλησο, πέπανσο ἂν τῆς τυραννίδος ὥσπερ ἱερᾶς νόσου."

23 Δημοσθένους Φιλιππικῶν (p. 72, 2).

25 Βασιλεὺς γὰρ καὶ τύραννος ἅπας ἐχθρὸν ἐλευθερίᾳ καὶ νόμοις ἐναντίον.

24 Αἰλιανοῦ (VH. 10, 5).

Φρύγιος οὗτος ὁ λόγος· ἔστι γὰρ Αἰσώπου τοῦ Φρυγός. ὁ δὲ λόγος φησὶ τὴν ὕν, ἐὰν αὐτῆς τις ἄψηται, βοᾶν· καὶ μάλα γε εἰκότως· οὔτε γὰρ ἔρια ἔχει

30

ὅς οὔτε γάλα οὔτε ἄλλο τι πλὴν τῶν κρεῶν. παρα-
 χρῆμα οὖν ὀνειροπολεῖν τὸν θάνατον εἰδυῖαν εἰς ὃ τι
 τοῖς χρησομένοις αὐτὴ πέφυκε λυσιτελὴς εἶναι. εὐ-
 κασι δὲ τῇ ὑλὶ τῇ Αἰσώπου οἱ τύραννοι ὑποπτεύοντες
 καὶ δεδοικότες πάντα ἴσασι γὰρ ὅτι ὥσπερ οὖν αἱ ὅ
 ὅς, ὁφείλουσι καὶ ἐκεῖνοι τὴν ψυχὴν πᾶσι.

25 Ἰσοκράτης Νικοκλεῖ (ad Nicocl. 1).

Τοὺς μὲν ἰδιώτας ἔστι πολλὰ τὰ παιδεύοντα· καὶ
 μάλιστα μὲν τὸ μὴ τρυφᾶν, ἀλλ' ἀναγκάζεσθαι περὶ
 τοῦ βίου καθ' ἐκάστην βουλευέσθαι τὴν ἡμέραν· 10
 ἔπειθ' οἱ νόμοι καθ' οὓς ἕκαστοι πολιτευόμενοι τυγ-
 χάνουσιν· ἔτι δὲ ἡ παρρησία, καὶ τὸ μὴ φανερῶς
 ἐξεῖναι τοῖς φίλοις ἐπιπληῆσαι, καὶ τοῖς ἐχθροῖς ἐπι-
 θέσθαι ταῖς ἀλλήλων ἀμαρτίαις· πρὸς δὲ τούτοις καὶ
 τῶν ποιητῶν τινες τῶν προγεγενημένων ὑποθήκας 15
 ὡς χρήξῃν καταλελοιπάσιν, ὥστ' ἐξ ἀπάντων τούτων
 εἰκὸς αὐτοὺς βελτίους γίνεσθαι. τοῖς δὲ τυράννοις
 οὐδὲν ὑπάρχει τοιοῦτον· ἀλλ' οὓς μᾶλλον ἔδει τῶν
 ἄλλων παιδεύεσθαι, ἐπειδὴν εἰς τὴν ἀρχὴν καταστα-
 θῶσιν, ἀνουθέτητοι διατελοῦσιν. οἱ μὲν γὰρ πλεῖ- 20
 στοι τῶν ἀνθρώπων αὐτοῖς οὐ πλησιάζουσιν, οἱ δὲ
 συνόντες πρὸς χάριν ὁμιλοῦσιν.

26 Φαλάριδος ἐκ τῆς πρὸς Παυρόλαν τὸν
 υἱὸν ἐπιστολῆς.

Ὁ γὰρ ἀμφοτέρων πεπειραμένος τυραννηθῆναι 25
 μᾶλλον εὐξαίμην ἂν ἢ τυραννηῆσαι. ὁ μὲν γὰρ ἕνα
 φοβεῖται τῶν ἄλλων χαλεπῶν ἀπηλλαγμένος τὸν τυ-
 ραννον· ὁ τύραννος δὲ τοὺς ἐξωθεν ἐπιβουλεύοντας
 καὶ δι' οὓς σώζεται.

27 Ἐκ τῶν Διογένους διατριβῶν (Dio 30
 Chrys. p. 95).

Δοκεῖ δὲ τοῖς μὲν εὖ πράττουσι τῶν ἀνθρώπων
 ὁ μὲν βίος ἀμείνων, ὁ δὲ θάνατος διὰ τοῦτο λυπη-
 ρότερος· οἱ δ' αὖ κακῶς ζῶντες τὸν μὲν βίον δυσ-
 χερέστερον φέρουσι, τὸν δὲ θάνατον ἥδιον προσ-
 5 δέχονται. τοῖς δὲ τυράννοις ἀμφοτέρωταῦτα χαλε-
 πώτερα ἢ τοῖς ἄλλοις· ζῶσι μὲν γὰρ πολὺ ἀηδέστερον
 τῶν πάνυ ἐπιθυμούντων τεθνάναι, τὸν δὲ θάνατον
 οὔτω δεδοίκασιν, ὥς ἥδιστα διάγοντες ἐν τῷ βίῳ.

28 [Ἡροδότου.

10 Τυραννὶς χρῆμα σφαλερόν, πολλοὶ δὲ αὐτῆς
 ἐρασταί εἰσιν.]

29 Ἡροδότου ἱστορίας τρίτης (80) δημη-
 γορίας Ὀτάνου.

Πῶς δ' ἂν εἴη χρῆμα κατηρημένον μοναρχίᾳ,
 15 τῇ ἕξεστιν ἀνευθύνῳ ποιεῖν τὰ βούλεται; καὶ γὰρ
 ἂν τὸν ἄριστον ἀνδρῶν πάντων στάντα ἐς ταύτην
 τὴν ἀρχὴν ἐκτὸς τῶν ἐωθότων νοημάτων στήσειεν.
 ἐγγίνεται μὲν γὰρ οἱ ὕβρις ὑπὸ τῶν παρόντων ἀγα-
 θῶν· φθόνος δὲ ἀρχῇθεν ἐμφύεται ἀνθρώπῳ. δύο
 20 δ' ἔχων ταῦτα ἔχει πᾶσαν κακότητα. τὰ μὲν γὰρ
 ὕβρι κεκορημένος ἐρδει πολλὰ καὶ ἀτάσθαλα, τὰ δὲ
 φθόνῳ. καίτοι ἄνδρα γε τύραννον ἄφθονον ἔδει εἶναι
 ἔχοντά γε πάντα τὰ ἀγαθὰ· τὸ δὲ ὑπεναντίον τούτου
 ἐς τοὺς πολιήτας πέφυκε. φθονέει γὰρ τοῖσιν ἀρί-
 25 στοισι περιεοῦσί τε καὶ ζῶουσι, χαίρει δὲ τοῖσι κακί-
 στοισι τῶν ἀστῶν· διαβολὰς δὲ ἄριστον ἐνδέχασθαι,
 ἀναρμοστότατον πάντων· ἦν τε γὰρ αὐτὸν μετρίως
 θαναμάξης, ἄχθεται ὅτι σὺ κάρτα θεραπεύεται· ἦν τε
 θεραπεύῃ τις κάρτα, ἄχθεται ἅτε θωπὶ. τὰ δὲ δὴ μέ-
 30 γιστα ἐρχομαι ἐρέων, νόμαιά τε κινεῖ πάτρια καὶ
 βιάται γυναικας κτείνει τε ἀκρίτους. πληθὸς δὲ ἄρ-

χον πρῶτα μὲν ὄνομα πάντων κάλλιστον ἔχει, ἰσονομίην· δεύτερα δὲ τούτων τῶν ὁ μούναρχος ποιέει οὐδέν· πάλω μὲν [γὰρ] ἀρχὰς ἄρχει, ὑπεύθυνον δὲ ἀρχὴν ἔχει, βουλευμάτα δὲ πάντα ἐς τὸ κοινὸν ἀναφέρει. τίθειμαι οὖν γνώμην μεθύντας ἡμέας μούναρχίην τὸ πλῆθος ἀέξειν· ἐν γὰρ τῷ πολλῷ ἓν τὰ πάντα.

30 Ξενοφῶντος ἐκ τοῦ Ἰέρωνος (in.).

Σιμωνίδης ὁ ποιητὴς ἀφίκετό ποτε πρὸς Ἰέρωνα τὸν τύραννον, σχολῆς δὲ γενομένης ἀμφοῖν εἶπεν ὁ Σιμωνίδης· Ἀρ' ἂν μοι ἐθελήσῃς, ὦ Ἰέρων, διηγῆσασθαι ἃ εἰκὸς εἰδέναι σε βέλτιον ἐμοῦ; Καὶ ποῖα ταῦτ' ἐστίν, ἔφη ὁ Ἰέρων, ὅποι' ἂν ἐγὼ βέλτιον εἰδείην σου οὕτως ὄντος σοφοῦ ἀνδρός; Οἰδά σε, ἔφη, ἐγὼ καὶ ἰδιώτην γεγεννημένον καὶ νῦν τύραννον ὄντα· εἰκὸς οὖν ἀμφοτέρων πεπειραμένον καὶ εἰδέναι σε μᾶλλον ἐμοῦ, πῇ διαφέρει ὁ τυραννικός τε καὶ ἰδιωτικός βίος εἰς εὐφροσύνας τε καὶ λύπας ἀνθρώπων. Τί οὖν, ἔφη ὁ Ἰέρων, οὐχί [καὶ] σύ, ἐπεὶ νῦν ἔτι ἰδιώτης εἶ, ὑπομνήσειάς με τὰ ἐν τῷ ἰδιωτικῷ βίῳ; οὕτω γὰρ ἂν σοι οἴμαι μάλιστα ἐγὼ δύνασθαι δηλοῦν τὰ διαφέροντα ἐν ἑκατέρῳ. Οὕτω δὴ ὁ Σιμωνίδης εἶπε· Τοὺς μὲν δὴ ἰδιώτας ἐγῶγε, ὦ Ἰέρων, δοκῶ μοι καταμεμαθηκέναι, διὰ μὲν τῶν ὀφθαλμῶν ὁράμασιν ἡδομένους τε καὶ ἀχθομένους, διὰ δὲ τῶν ὠτῶν ἀκούσμασι, διὰ δὲ τῶν ῥινῶν ὀσμαῖς, διὰ δὲ τοῦ στόματος σίτοις καὶ ποτοῖς, τὰ δὲ ἀφροδίδια δι' ὧν δὴ πάντες ἐπιστάμεθα, τὰ δὲ ψυχὴ καὶ θάληπῃ καὶ σκληρᾷ καὶ στρυφνᾷ καὶ μαλθακᾷ καὶ βαρέᾳ καὶ κοῦφα, ὅλῳ τῷ σώματί μοι δοκοῦμεν, ἔφη, κρίνοντες καὶ ἡδεσθαι καὶ λυπεῖσθαι ἐπ' αὐτοῖς ἀγα-

θοῖς τε καὶ κακοῖς. ἔστι μὲν ὅτε δι' αὐτῆς τῆς ψυχῆς
 μοι δοκοῦμεν ἡδυσθαί τε καὶ λυπεῖσθαι, ἔστι δὲ ὅτε
 κοινῇ διὰ τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος. τῷ δὲ ὑπνω ὅτι
 μὲν ἡδόμεθα δοκῶ αἰσθάνεσθαι, ὅπως δὲ καὶ ᾧτινι
 5 καὶ ὁπότε, ταῦτα μᾶλλον πῶς, ἔφη, δοκῶ μοι ἀγνοεῖν.
 καὶ οὐδὲν δὴ ἴσως τοῦτο θαυμαστόν, εἰ τὰ ἐν τῷ ἐγρη-
 γορέναι σαφεστέρας ἡμῖν τὰς αἰσθήσεις παρέχεται ἢ
 τὰ ἐν τῷ ὑπνῳ. Πρὸς ταῦτα δὴ ὁ Ἰέρων ἀπεκρίνατο·
 Ἐγὼ μὲν τοίνυν, ἔφη, ὦ Σιμωνίδη, ἔξω τούτων ὧν
 10 εἴρηκας σύ, οὐδ' ὅπως ἂν αἰσθοιτό τινος [ἄλλου] ὁ
 τύραννος ἔχοιμ' ἂν εἰπεῖν· ὥστε μέχρι γε τούτων οὐκ
 οἶδα ὅ τι διαφέρει ὁ τυραννικὸς τοῦ ἰδιωτικοῦ βίου.
 Καὶ ὁ Σιμωνίδης εἶπεν· Ἀλλὰ ἐν μὲν τοῖσδε διαφέρει
 ἂν, εἰ πολλαπλάσια μὲν δι' ἐκάστου τούτων εὐ-
 15 φραίνεται, πολὺ δὲ μείω τὰ λυπηρὰ ἔχει. Καὶ ὁ Ἰέρων
 εἶπεν, Οὐχ οὕτως ἔχει ταῦτα· ἀλλ' εὖ ἴσθι ὅτι πολὺ
 μείω εὐφραίνονται οἱ τύραννοι τῶν μετρίως διαγόν-
 των ὑπηρετῶν, πολὺ δὲ πλείω καὶ μείζω λυποῦνται.
 Ἄπιστα, ἔφη, λέγεις, ὁ Σιμωνίδης. εἰ γὰρ οὕτω
 20 ταῦτα εἶχε, πῶς ἂν πολλοὶ μὲν ἐπεθύμουν τυραν-
 νεῖν καὶ ταῦτα τῶν δοκούντων ἱκανωτάτων ἀνδρῶν
 εἶναι; πῶς δὲ πάντες ἐξήλουν ἂν τοὺς τυράννους;
 Ὅτι ναὶ μὰ Δί', ἔφη ὁ Ἰέρων, ἅπειροι ὄντες ἀμφο-
 τέρων τῶν ἔργων σκοποῦνται περὶ αὐτοῦ. ἐγὼ δὲ
 25 πειράσομαί σε διδάσκειν, ὥς ἀληθῆ λέγω.

31 Πρῶτον μὲν γὰρ ἐν τοῖς διὰ τῆς ὕψεως θεάμα-
 σιν εὐρίσκω λογιζόμενος μειονεκτοῦντας τοὺς τυράν-
 νους. ἄλλα μὲν γε ἐν ἄλλῃ χώρᾳ ἐστὶν ἀξιοθέατα· ἐπὶ
 δὲ τούτων ἕκαστα οἱ μὲν ἰδιῶται ἐρχονται καὶ εἰς πό-
 0 λεις ἃς ἂν βούλωνται, θεαμάτων ἕνεκα, καὶ ἐς τὰς
 κοινὰς πανηγύρεις. οἱ δὲ τύραννοι οὐ μάλα ἀμφὶ
 θεωρίας ἔχουσιν· οὔτε γὰρ ἰέναι αὐτοῖς ἀσφαλές.

32 Ἄλλ' ἄρα ἐρχεται αὐτοῖς τὰ τοιαῦτα, καὶ οἰκοι μένουσιν. [Ναὶ μὰ Δία, ὃ Σιμωνίδῃ,] ὀλίγα γε τῶν πολλῶν· καὶ ταῦτα τοιαῦτα ὄντα, οὕτω τίμια πωλεῖται τοῖς τυράννοις. Καὶ ὁ Σιμωνίδης εἶπεν· Ἄλλὰ εἰ ἐν τοῖς θεάμασι μειονεκτεῖτε, ἐν ταῖς ἀκροαῖς πλεονεκτεῖτε· ἐπειδὴ τοῦ μὲν ἡδίστου ἀκροάματος, ἐπαίνου, οὐ ποτε σπανίζετε· πάντες γὰρ οἱ παρόντες πάντα καὶ ὅσα ἂν λέγητε καὶ ὅσα ἂν ποιῇτε ἐπαινοῦσι· τοῦ δ' αὖ χαλεπωτάτου ἀκροάματος, λοιδορίας, ἀνήκοοι ἐστέ· οὐδεὶς γὰρ ἐθέλει τυράννου κατ' 10 ὀφθαλμοὺς κατηγορεῖν. Καὶ ὁ Ἰέρων εἶπε· Καὶ τί οἶει, ἔφη, τοὺς μὴ λέγοντας κακῶς εὐφραίνειν; ὅταν εἰδῇ τις σαφῶς, ὅτι οἱ σιωπῶντες οὗτοι πάντα κακὰ νοοῦσι τῷ τυράννῳ. ἢ τοὺς ἐπαινοῦντάς τι δοκεῖς εὐφραίνειν, ὅταν ὑποποιοὶ ὥσιν ἔνεκα τοῦ κολακεύειν 15 τοὺς ἐπαίνους ποιούμενοι; Καὶ ὁ Σιμωνίδης εἶπε· Συγχωρῶ τοὺς ἐπαίνους παρὰ τῶν ἐλευθεριωτάτων ἡδίστους εἶναι. ἀλλ' ὁρᾷς; ἐκεῖνο οὐκ ἂν ἔτι πείσαις οὐδένα ἀνθρώπων, ὥς οὐχὶ δι' ὧν τρεφόμεθα οἱ ἄνθρωποι, πολὺ πλείω ὑμεῖς ἐν αὐτοῖς εὐφραίνοισθε. Καὶ οἶδά γε, ἔφη, ὃ Σιμωνίδῃ, ὅτι τοῦτο κρίνουσιν οἱ πλείστοι ἡδιον ἡμᾶς καὶ ἐσθίειν καὶ πίνειν τῶν ἰδιωτῶν.

33 Τὸ γὰρ εἰωθότα ὑπερβάλλον, τοῦτο παρέχει τὰς ἡδονάς. διὸ καὶ πάντες ἄνθρωποι τὰς ἐορτάς ἡδέως 25 προσδέχονται, πλὴν οἱ τύραννοι· ἐκπλεῶ γὰρ αὐτοῖς αἰεὶ παρεσκευασμένοι, οὐδεμίαν ἐν ταῖς ἐορταῖς ἔχουσιν αἰ τράπεζαι αὐτῶν ἐπίδοσιν· ὥστε ταύτῃ πρῶτον τῇ εὐφροσύνῃ τῆς ἐλπίδος μειονεκτοῦσιν. ἔπειτα δέ, ἔφη, ἐκείνου εὖ οἶδ' ὅτι καὶ σὺ ἔμπειρος εἶ, ὅτι 30 ὅσῳ ἂν πλείω παραθῇτε τὰ περισσὰ τῶν ἱκανῶν,

τοσούτῳ καὶ θᾶσσον κόρος ἐμπίπτει τῆς ἐδωδῆς· ὥστε
καὶ τῷ χρόνῳ τῆς ἐδωδῆς μειονεκτεῖ ὁ πολλὰ παρατι-
θέμενος τῶν μετρίως διαιτωμένων. Ἀλλὰ ναὶ μὰ
Δί', ἔφη ὁ Σιμωνίδης, ὅσον ἂν χρόνον ἡ ψυχὴ προσ-
5 ἵηται, τοῦτον πολλὸν μᾶλλον ἡδούνται οἱ ταῖς πολυτε-
λεστέραις παρασκευαῖς τρεφόμενοι. Οὐκ οὖν, ἔφη ὁ
Ἰέρων, [ὦ Σιμωνίδη, τὸν ἐκάστῳ ἡδόμενον, μάλιστα
τοῦτον οἶει καὶ ἐρωτικώτατα ἔχειν τοῦ ἔργου τούτου;
Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Ἡ οὖν] ὁρᾷς τι [καὶ] τοὺς τυ-
ράννους ἡδιον ἐπὶ τὴν αὐτῶν παρασκευὴν λόντας ἢ
10 τοὺς ἰδιώτας; Οὐ μὰ τὸν Δί', ἔφη, οὐ μὲν δῆ.

34 Ἀλλὰ τί οὖν, ἔφη ὁ Ἰέρων, οἶει ταῦτα ζητήματα
εἶναι, ἢ ἅμα κακῆς καὶ ἀσθενοῦς τῆς ψυχῆς [τροφῆς]
ἐπιθυμήματα; ἐπεὶ εὖ οἶδ' ἔρωγε, ὅτι οἱ ἡδέως
ἐσθίοντες, καὶ σύ που οἶσθα, ὅτι οὐδὲν προσδέονται
15 τούτων τῶν σοφισμάτων. Ἀλλὰ μέντοι, ἔφη ὁ Σιμων-
ίδης, τῶν γε πολυτελῶν τούτων ὁσμῶν αἷς χρίεσθε
τοὺς πλησιάζοντας μᾶλλον οἶμαι ἀπολαύειν ἢ αὐτοὺς
ὑμᾶς· ὥσπερ γε καὶ τῶν ἀχαρίστων ὁσμῶν οὐκ αὐ-
τὸς ὁ βεβρωκὼς αἰσθάνεται, ἀλλὰ μᾶλλον οἱ πλησιάζ-
20 ζοντες. Οὕτω μὲν τοι, ἔφη ὁ Ἰέρων, καὶ τῶν σίτων
ὁ μὲν ἔχων παντοδαπὰ ἀεί, οὐδὲν μετὰ πόθου αὐ-
τῶν λαμβάνει· ὁ δὲ σπανίσας τινός, οὗτός ἐστιν ὁ
καὶ χαρμονῆς ἐμπιπλάμενος, ὅταν αὐτῷ προσεπιφανῇ
τι. Κινδυνεύουσιν, ἔφη ὁ Σιμωνίδης, αἱ τῶν ἀφρο-
25 δισίων μόνον ὑμῖν ἀπολαύσεις τοῦ τυραννεῖν τὰς
ἐπιθυμίας παρέχειν· ἐν γὰρ τούτῳ ἔξεστιν ὑμῖν, ὅ
τι ἂν κάλλιστον ἴδητε, τούτῳ συνεῖναι. Νῦν γε, ἔφη
ὁ Ἰέρων, εἰρηκας ἐν ᾧ δὴ πλεῖστον μειονεκτοῦμεν.

35 Ὅτι μὲν γὰρ τὰ μετ' ἐρωτος ἀφροδίσια πολὺ
30 διαφερόντως εὐφραίνει, πάντες δήπου ἐπιστάμεθα·

ὁ δὲ ἔρως πολὺ ἥκιστα ἐθέλει τυράννῳ ἐμφύεσθαι. οὐ γὰρ τῶν ἐτοιμῶν ἥδεται ὁ ἔρως ἐφιέμενος, ἀλλὰ τῶν ἐλπιζομένων. ὥσπερ οὖν εἴ τις ἄπειρος ὢν δίδῃς τοῦ πιεῖν ἀπολαύοι, οὕτω καὶ ὁ ἄπειρος ὢν ἔρωτος, ἄπειρός ἐστι τῶν ἡδίστων ἀφροδισίων.

36 Ἄλλ' ἐν ἐκείνοις γε, ἔφη ὁ Σιμωνίδης, πολὺ διαφέρετε τῶν ιδιωτῶν, ὅτι μεγάλα μὲν ἐπινοεῖτε, ταχὺ δὲ ταῦτα κατεργάζεσθε, πλεῖστα δὲ περισσὰ ἔχετε, κέκτησθε δὲ διαφέροντας ἀρετῇ ἵππους, διαφέροντα ὅπλα κάλλει, ὑπερέχοντα κόσμον γυναιξί, 10 μεγαλοπρεπεστέρας οἰκίας· ἔτι δὲ πλήθει τε καὶ ἐπιστήμῃ θεράποντας ἀρίστους· ἱκανώτατοι δὲ ἐστε ὀνῆσαι φίλους, κακῶσαι δὲ ἐχθρούς. Πρὸς ταῦτα δὴ ὁ Ἰέρων εἶπεν·

37 Ἡ τυραννὶς τὰ μὲν δοκοῦντα πολλοῦ ἄξια κτή- 15 ματα εἶναι ἀνεπτυγμένα θεάσασθαι φανερώς πᾶσι παρέχεται· τὰ δὲ χαλεπὰ ἐν ταῖς ψυχαῖς τῶν τυράννων [κέκτηται] ἀποκεκρυμμένα, ἐν αἷσπερ καὶ τὸ εὐδαιμον καὶ τὸ κακὸ δαιμον τοῖς ἀνθρώποις ἀπόκειται.

38 Ἀντίκα γὰρ εἰρήνῃ δοκεῖ μέγα ἀγαθὸν ἀνθρώ- 20 ποις εἶναι, ταύτης ἐλάχιστον μέρος μέτεστι τοῖς τυράννοις· ὁ δὲ πόλεμος μέγα κακόν, τούτου πλεῖστον μετέχομεν οἱ τύραννοι.

39 Ἐπειτα δὲ τοῖς μὲν ιδιώταις καὶ διὰ σπονδῶν καὶ δι' εἰρήνης γίνεται πολέμου ἀνάπανσις· τοῖς δὲ 25 τυράννοις οὐδὲ εἰρήνῃ ποτὲ πρὸς τοὺς τυραννευμένους γίνεται, οὔτε σπονδαῖς ἂν ποτε πιστεύσας ὁ τύραννος θαρρήσειε.

40 Τοσοῦτον δὲ τι ἀγαθὸν κρίνω ἔγωγε τὸ φιλεῖσθαι εἶναι, ὥς νομίζω τῷ ὄντι ὥς αὐτόματα τὰ γὰρ 30

τῷ φιλουμένῳ γίνεσθαι καὶ παρὰ θεῶν καὶ παρὰ ἀνθρώπων.

41 Βεβαιόταται μὲν δήπου δοκοῦσι φιλίαι γονεῦσι
 πρὸς παῖδας, καὶ παισὶν πρὸς γονέας, καὶ ἀδελφοῖς
 5 πρὸς ἀδελφούς, καὶ γυναιξὶ πρὸς ἄνδρας, καὶ ἐταί-
 ροις πρὸς ἐταίρους. εἰ τοίνυν ἐθέλεις κατανοεῖν,
 εὐρήσεις τοὺς μὲν ἰδιώτας ὑπὸ τούτων πάντων μά-
 λιστα φιλουμένους, τοὺς δὲ τυράννους πολλοὺς μὲν
 10 παῖδας ἑαυτῶν ἀπεκτονότας, πολλοὺς δὲ ὑπὸ παίδων
 αὐτοὺς ἀπολωλότας, πολλοὺς δὲ ἀδελφοὺς ἐν τυραν-
 νίᾳ ἀλληλοφόνους γιγνομένους, πολλοὺς δὲ καὶ
 ὑπὸ γυναικῶν τῶν ἑαυτῶν τυράννους διεφθαρμέ-
 νους, καὶ ὑπὸ ἐταίρων γε μάλιστα δοκούντων φίλων
 εἶναι. οἳ τινες οὖν ὑπὸ τῶν φύσει πεφυκότων μά-
 15 λιστα φιλεῖσθαι [καὶ νόμῳ συνηναγκασμένων] οὕτω
 μισοῦνται, πῶς ὑπὸ γε ἄλλου τινος οἴεσθαι χρῆν
 αὐτοὺς φιλεῖσθαι; ἀλλὰ μὴν καὶ πίστεως ὅστις ἐλά-
 χιστον μετέχει, πῶς οὐχὶ μεγάλου ἀγαθοῦ μειονεκτεῖ;

42 Καὶ τούτου τοίνυν, τοῦ πιστῶς πρὸς τινὰς ἔχειν,
 20 ἐλάχιστον μέρος τυράννῳ μέτεστιν· ὁπότε γε οὐδὲ
 σίτοις οὐδὲ ποτοῖς πιστεύων διάγει· ἀλλὰ καὶ τού-
 των [πρὶν ἀπάρχεσθαι τοῖς θεοῖς], τοὺς διακόνους
 πρῶτον κελεύουσιν ἀπογεύεσθαι.

43 [Οἱ δὲ πολῖται δορυφοροῦσιν ἀλλήλους ὑπὲρ]
 25 τοῦ δὲ μηδένα τῶν πολιτῶν βιάσθαι θανάτῳ ἀποθνή-
 σκειν, οὕτω [δὲ] πόρρω προεληλύθασιν φυλακῆς, ὥστε
 πεποίηνται πολλοὶ νόμοι τῷ μαιφόνῳ μηδὲ τὸν συν-
 όντα καθαρεύειν· ὅθεν διὰ τὰς πατριδας ἀσφαλῶς
 ἕκαστος βιοτεύει τῶν πολιτῶν. τοῖς δὲ τυράννοις καὶ
 30 τοῦτο ἔμπαλιν ἀνέστραπται. ἀντὶ γὰρ τοῦ τιμωρεῖν
 αἱ πόλεις αὐτοῖς μεγάλως τιμῶσι τὸν κατακτείναντα

τὸν τύραννον· καὶ ἀντὶ γε τοῦ εἰργεῖν ἐκ τῶν ἱερῶν,
[ὥσπερ τοὺς τῶν ἰδιωτῶν φονέας,] ἀντὶ τούτου καὶ
εἰκόνας ἐν τοῖς ἱεροῖς ἰστιάσιν αἱ πόλεις [τῶν τοιοῦτο
ποιησάντων.]

44 Οὐδέ γε θάσσον τι γίνεται τῷ τυράννῳ ἢ τῷ 5
ιδιώτῃ ὧν ἐπιθυμεῖ. ὁ μὲν γὰρ ιδιώτης οἰκίας ἢ
ἀγροῦ ἢ οἰκέτου ἐπιθυμεῖ· ὁ δὲ τύραννος ἢ πόλεως
ἢ χώρας πολλῆς ἢ λιμένων ἢ ἀκροπόλεων ἰσχυρῶν,
ἃ πολὺ ἐστὶ χαλεπώτερα καὶ ἐπικινδυνότερα κατεργά-
ζεσθαι τῶν ἰδιωτικῶν ἐπιθυμημάτων. ἀλλὰ μὴν καὶ 10
πένητας ὄψει ὀλίγους τῶν ἰδιωτῶν, πολλοὺς δὲ τῶν
τυράννων. οὐ γὰρ τῷ ἀριθμῷ οὔτε τὰ πολλὰ κρίνε-
ται οὔτε τὰ ἱκανά, ἀλλὰ πρὸς τὰς χρήσεις· ὥστε τὰ
μὲν ὑπερβάλλοντα τὰ ἱκανὰ πολλὰ ἐστὶ, τὰ δὲ τῶν
ἱκανῶν ἐλλείποντα ὀλίγα. τῷ οὖν τυράννῳ τὰ πολ- 15
λαπλάσια ἥττον ἱκανά ἐστὶν ἢ τὰναγκαῖα δαπανή-
ματα τῷ ιδιώτῃ. καὶ γὰρ τοῖς μὲν ιδιώταις ἔξεστι τὰς
δαπάνας συντέμνειν εἰς τὰ καθ' ἡμέραν, [ὅπῃ βού-
λονται·] τοῖς δὲ τυράννοις μέγισται μὲν εἰσι δαπάναι
εἰς τὰς τῆς ψυχῆς φυλακὰς· τὸ δὲ τούτων τί συντέ- 20
μνειν ὄλεθρος δοκεῖ εἶναι. ἔπειτα δὲ ὅσοι μὲν δύ-
νανται ἀπὸ τοῦ δικαίου ἔχειν ὧν δέονται, τί ἂν τού-
τους οἰκτείροις ὥς πένητας; ὅσοι δὲ ἀναγκάζονται δι'
ἐνδειαν κακόν τι καὶ αἰσχρὸν μηχανώμενοι ζῆν, πῶς
οὐ τούτους ἀθλίους ἂν τις δικαίως καὶ πένητας νο- 25
μῆζοι; οἱ τύραννοι τοίνυν πάντα ἀναγκάζονται συλᾶν
ἀδίκως, διὰ τὸ εἰς τὰς ἀναγκαῖας δαπάνας ἀεὶ προσ-
δεῖσθαι χρημάτων.

45 Γινώσκουσι δὲ οὐδὲν ἥττον τῶν ἰδιωτῶν καὶ
τοὺς ἀλκίμους καὶ τοὺς σοφοὺς καὶ τοὺς δικαίους· 30
τούτους δὲ ἀντὶ τοῦ ἄγασθαι φοβοῦνται· τοὺς μὲν

ἀνδρείους, μή [τι] τολμήσωσι τῆς ἐλευθερίας ἔνεκα·
τοὺς δὲ σοφούς, μή τι μηχανήσονται· τοὺς δὲ δι-
καίους, μή ἐπιθυμήσῃ τὸ πλῆθος ὑπ' αὐτῶν προ-
στατεῖσθαι.

- 5 46 Τὸ δὲ φοβεῖσθαι μὲν ὄχλον, φοβεῖσθαι δὲ ἐρη-
μίαν, φοβεῖσθαι δὲ ἀφυλαξίαν, φοβεῖσθαι δὲ καὶ
αὐτοὺς τοὺς φύλακας, καὶ μήτε ἀόπλους ἔχειν ἐθέ-
λειν [περὶ αὐτὸν] μήτε ὀπλισμένους ἡδέως θιεῖσθαι,
πῶς οὐ χαλεπὸν ἐστὶ πράγμα; ἔτι δὲ ξένοις μᾶλλον ἢ
10 πολίταις πιστεύειν, βαρβάροις [τε] μᾶλλον ἢ Ἑλλη-
σιν, ἐπιθυμεῖν δὲ τοὺς μὲν ἐλευθέρους δούλους ἔχειν,
τοὺς δὲ δούλους ἐλευθέρους ἀναγκάζεσθαι ποιεῖν,
οὐ πάντα ταῦτά σοι δοκεῖ ψυχῆς ὑπὸ φόβων παραπε-
πληγμένης τεκμήρια εἶναι; ὁ δέ τοι φόβος οὐ μόνον
15 αὐτὸς ἐνὼν ταῖς ψυχαῖς λυπηρός ἐστίν, ἀλλὰ καὶ
πάντων τῶν ἡδέων συμπαρομαρτῶν λυμαντήρ ἐστίν.

47 Ἀντισθένους.

- Ἀντισθένης ὁ φιλόσοφος τοὺς δημίους εὐσεβε-
στέρους ἔλεγεν εἶναι τῶν τυράννων· πνυθομένου δέ
20 τινος τὴν αἰτίαν, ἔφη ὅτι ὑπὸ μὲν τῶν δημίων οἱ
ἀδικοῦντες ἀναιροῦνται, ὑπὸ δὲ τῶν τυράννων οἱ
μηδὲν ἀμαρτάνοντες.

48 Φαβωρίνου.

- Ἄλλ' ἐγὼ βούλομαι ἡδονὴν τινα τῷ τυράννῳ μη-
25 νῦσαι, εἰ μὲν ἀνθρωπίνην θέλεις, ὧ Διονύσιε, πεί-
νησον ἵνα φάγῃς, δίψησον ἵνα πίῃς· εἰ δὲ δεξιάν
τινα καὶ ὑπέρσπουδον καὶ τηλικαύτην ἡλικίην οὐδεις
πρὸ σοῦ, ἀπόθου τὴν τυραννίδα. τὸν γὰρ μυρίων
καὶ πεντακισχιλίων χλαμύδων δεόμενον οὐκ ἔστι μὴ
30 πλειόνων δεῖσθαι· οἷς γὰρ ἔχω προσδεόμενος, ἀφε-
λὼν ὧν ἔχω, ἀρκοῦμαι οἷς ἔχω.

49 Δωροθέου ἐν α' Σικελικῶν.

Φάλαρις Ἀκραγαντίνων τύραννος, ἀπότομος καὶ ἀπαθὴς ὑπάρχων, ξέναις καὶ παρευρημέναις βασιάνοις ἔτρυχε καὶ ἐστρέβλου τοὺς ὁμοφύλους. Πέριλλος δὲ τῇ τέχνῃ χαλκουρονὸς κατασκευάσας δάμαλιν 5 ἔδωκε τῷ βασιλεῖ δῶρον, ἵνα τοὺς ξένους εἰς αὐτὴν βάλλων κατακαίῃ ζῶντας· μυκηθμὸν δ' ἡ δάμαλις ἀνεδίδου τῷ φυσικῷ παρόμοιον. Φάλαρις δὲ τότε μόνον γενόμενος δίκαιος αὐτὸν τὸν τεχνίτην πρῶτον ἐνέβαλεν. 10

50 Πλάτωνος πολιτείας θ' (379 b).

Ἄρ' οὖν οὐκ ἐν τοιούτῳ δεσμοτηρίῳ δέδεται ὁ τύραννος, φύσει ὦν οἶον διεληλύθαμεν, πολλῶν καὶ παντοδαπῶν φόβων καὶ ἐρώτων μεστός; λίχνῳ δὲ ὄντι αὐτῷ τὴν ψυχὴν μόνῳ τῶν ἐν τῇ πόλει οὔτε 15 ἀποδημῆσαι ἔξεστιν οὐδαμῶσε οὔτε θεωρῆσαι ὅσων δὴ καὶ οἱ ἄλλοι ἐλεύθεροι ἐπιθυμηταὶ εἰσὶ· καταδεδυκῶς δὲ ἐν τῇ οἰκίᾳ τὰ πολλὰ ὥσπερ γυνὴ ξῆ, φθονῶν καὶ τοῖς ἄλλοις πολίταις ἐάν τις ἔξω ἀποδημῇ καὶ τι ἀγαθὸν ὁρᾷ. Παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη. Οὐκ 20 οὖν τοῖς τοιούτοις κακοῖς πλείω καρποῦται ἀνὴρ, ὃς ἂν κακῶς ἐν ἑαυτῷ πολιτευόμενος, ὃν νῦν δὴ σὺ ἀθλιώτατον ἔκρινας τὸν τυραννικόν, μὴ ὡς ἰδιώτης καταβιῷ, ἀλλ' ἀναγκασθῇ ὑπὸ τινος τύχης τυραννεῦσαι καὶ ἑαυτοῦ ὦν ἀκράτωρ ἄλλων ἐπιχειρήσῃ 25 ἄρχειν, ὥσπερ εἴ τις κάμνοντι σώματι καὶ ἀκράτορι ἑαυτοῦ, μὴ ἰδιωτεύων, ἀλλ' ἀγωνιζόμενος πρὸς ἄλλα σώματα καὶ μαχόμενος ἀναγκάζεται διάγειν τὸν βίον; Παντάπασι, ἔφη, ὁμοιότατά τε καὶ ἀληθέστατα λέγεις, ὦ Σώκρατες. Οὐκ οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ὦ φίλε 30 Γλαῦκων, παντελῶς τὸ πάθος ἀθλιον, καὶ τοῦ ὑπὸ

σοῦ κριθέντος χαλεπώτατα ζῆν χαλεπώτερον ἐτι ζῆ ὁ
 τυραννῶν; Κομιδῇ γε, ἔφη. Ἔστιν ἄρα τῇ ἀληθείᾳ,
 καὶ εἰ μὴ τῷ δοκῇ, ὁ τῷ ὄντι τύραννος τῷ ὄντι δοῦ-
 λος τὰς μερίστας θωπείας καὶ δουλείας, καὶ κόλαξ
 5 τῶν πονηροτάτων, καὶ τὰς ἐπιθυμίας οὐδ' ὁπωσιτιοῦν
 ἀποπιμπλᾷ, ἀλλὰ πλείστων ἐπιδεέστατος καὶ πένης
 τῇ ἀληθείᾳ φαίνεται, ἐὰν δέ τις ὅλην ψυχὴν ἐπίστη-
 ται θεάσασθαι, καὶ φόβου γέμων διὰ παντὸς τοῦ
 βίου, σφαδασμῶν τε καὶ ὀδυνῶν πλήρης, εἴπερ τῇ
 10 τῆς πόλεως διαθέσει, ἧς ἄρχει, ἔοικεν· ἔοικε δέ, ἦ
 γάρ; Καὶ μάλα, ἔφη. Οὐκ οὖν καὶ πρὸς τούτοις ἐτι
 ἀποδώσμεν τῷ ἀνδρὶ καὶ ἂ τὸ πρότερον εἵπομεν, ὅτι
 ἀνάγκη καὶ εἶναι καὶ ἐτι μᾶλλον γίγνεσθαι αὐτῷ, ἢ
 πρότερον διὰ τὴν ἀρχήν, φθονερῷ, ἀπίστῳ, ἁδίκῳ,
 15 ἀφίλῳ, ἀνοσίῳ, καὶ πάσης κακίας πανδοκεῖ τε καὶ
 τροφεῖ, καὶ ἐξ ἀπάντων τούτων μάλιστα μὲν αὐτῷ
 δυστυχεῖ εἶναι, ἔπειτα δὲ καὶ τοὺς πλησίον αὐτῷ
 τοιούτους ἀπεργάζεσθαι. Οὐδεὶς σοι, ἔφη, τῶν νοῦν
 ἐχόντων ἀντερεῖ.

20

ΠΕΡΙ ΠΟΛΕΜΟΥ. Ν.

1 Εὐριπίδου Τημενιδῶν.

Φιλεῖ τοι πόλεμος οὐ πάντ' εὐτυχεῖν,
 ἐσθλῶν δὲ χαίρει πτώμασιν νεανιῶν,
 κακοῦς δὲ μισεῖ. τῇ πόλει μὲν οὖν νόσος

25 τόδ' ἐστί, τοῖς δὲ κατθανοῦσιν εὐκλεές.

2 Ἀράτου φαινομένων (130).

Χαλκείη γενεή, προτέρων ὀλωότεροι ἄνδρες,
 οἱ πρῶτοι κακόεργον ἐχαλκεύσαντο μάχαιραν,
 εἰνοδίην· πρῶτοι δὲ βοῶν ἐπάσαντ' ἀροτήρων.

3 Πινδάρου ὑπορχημάτων.

Γλυκὺν δὲ πόλεμος ἀπείροισιν· ἐμπείρων δέ τις
ταρβέι προσιόντα νιν καρδίᾳ περισσῶς.

4 Ὅμηρος Ἰλιάδος ι' (63).

Ἀφώτῳ ἀθέμιστος ἀνέστιος ἔστιν ἐκεῖνος, 5
ὃς πολέμου ἔραται ἐπιδημίου ὀκρυόεντος.

5 Ἄνδρας μὲν κτείνουσι, πόλιν δέ τε πῦρ ἀμαθύνει,
τέκνα δέ τ' ἄλλοι ἄγουσι, βαθυζώνους τε γυναικας.

(Ib. 583.)

6 Εὐριπίδου Αἰόλου.

10

Τὰ πόλλ' ἀνάγκη διαφέρει τολμήματά.

7 Τυρταίου.

Ἄλλ' Ἡρακλῆος γὰρ ἀνικῆτου γένος ἔστέ·

θαρσεῖτ', οὐπω Ζεὺς ἀνχένα λοξὸν ἔχει.
μηδ' ἀνδρῶν πληθὺν δειμαίνετε μηδὲ φοβεῖσθε, 15

ἰθὺς δ' εἰς προμάχους ἀσπιδ' ἀνὴρ ἔχέτω,
ἐχθρὰν μὲν ψυχὴν θέμενος, θανάτου δὲ μελαίνας

κῆρας... αὐγαῖς ἡελίοιο φίλας,
ἴστε γὰρ Ἄρης πολυδακρύου ἔργ' αἰδήλα,
εὖ δ' ὀργὴν ἐδάητ' ἀργαλέον πολέμου. 20

καὶ παρὰ φευγόντων τε διωκόντων τε γέγευσθε
ὦ νέοι, ἀμφοτέρων δ' εἰς κόρον ἡλάσατε.

οἳ μὲν γὰρ τολμῶσι παρ' ἀλλήλοισι μένοντες
ἔς τ' αὐτοσχεδίην καὶ προμάχους ἰέναι,

παυρότεροι θνήσκουσι, σαοῦσι δὲ λαὸν ὀπίσσω· 25
τρεσσάντων δ' ἀνδρῶν πᾶς ἀπόλωλ' ἀρετή.

οὐδεὶς ἄν ποτε ταῦτα λέγων ἀνύσειεν ἕκαστα,
ὅσσ' ἦν αἰσχροὶ πάθῃ γίνεται ἀνδρὶ κακά.

ἀργαλέον γὰρ ὅπισθε μετάφρενόν ἐστι δαῖξιν
ἀνδρὸς φεύγοντος δηῖον ἐν πολέμῳ, 30

αἰσχροὺς δ' ἐστὶ νέκυς κατακείμενος ἐν κονίῃσι

νῶτον ὅπισθ' αἰχμῇ δουρὸς ἐληλαμένος.
 ἀλλὰ τις εὖ διαβὰς μενέτω ποσὶν ἀμφοτέροισι
 στηριχθεὶς ἐπὶ γῆς, χεῖλος ὁδοῦσι δακῶν,
 μηρούς τε κνήμας τε κάτω καὶ στέρνα καὶ ὦμους
 5 ἀσπίδος εὐρείης γαστρὶ καλυψάμενος·
 δεξιτερῇ δ' ἐν χειρὶ τινασσέτω ὄβριμον ἔγχος,
 κινεῖτω δὲ λόφον δεινὸν ὑπὲρ κεφαλῆς·
 ἔρδων δ' ὄβριμα ἔργα διδασκέσθω πολεμίζειν,
 μηδ' ἐκτὸς βελέων ἐστάτω ἀσπίδ' ἔχων,
 10 ἀλλὰ τις ἐγγὺς ἰὼν αὐτοσχεδὸν ἔγχει μακρῷ
 ἢ ξίφει οὐτάζων δῆιον ἄνδρ' ἐλέτω·
 καὶ πόδα παρ ποδὶ θεὶς καὶ ἐπ' ἀσπίδος ἀσπίδ'
 ἐρείσας,
 ἐν δὲ λόφον τε λόφῳ καὶ κυνέην κυνέῃ
 15 καὶ στέρνον στέρνῳ πεπλημένους ἀνδρὶ μαχέσθω,
 ἢ ξίφεος κώπην ἢ δόρυ μακρὸν ἐλών.
 ὑμεῖς δ', ὦ γυμνήτες, ὑπ' ἀσπίδος ἄλλοθεν ἄλλος
 πτώσσοντες μεγάλοις βάλλετε χερμαδίῳς,
 δούρασί τε ξεστοῖσιν ἀκοντίζοντες ἐς αὐτούς,
 20 τοῖσι πανόπλοισι πλησίον ἰστάμενοι.

8 Θουκυδίδου ἱστορίας α' (78) δημηγορίας Ἀθηναίων.

Τοῦ πολέμου τὸ παράλογον ὅσον ἐστὶ πρὶν ἐν
 αὐτῷ γενέσθαι προδιάγνωτε· μηχαννόμενος γὰρ φιλεῖ
 25 εἰς τύχας τὰ πολλὰ περιίστασθαι.

9 Θουκυδίδου ἱστορίας α' (122) δημηγορίας Κορινθίων.

Ἄλλα τε ὅσα οὐκ ἂν τις νῦν προῖδοι· ἥκιστα γὰρ
 πόλεμος ἐπὶ ρητοῖς χωρεῖ, αὐτὸς δ' ἀφ' αὐτοῦ τὰ
 30 πολλὰ τεχνᾶται πρὸς τὸ παρατυγχάνον· ἐν ᾧ ὁ μὲν

εὐοργήτως αὐτῷ προσομιλήσας βεβαιότερος, ὁ δὲ ὀργισθεὶς περὶ αὐτὸν οὐκ ἐλάσσω πταίει.

10 Δημοσθένους.

Πόλεμος ἐνδοξος εἰρήνης αἰσχροῦς αἰρετώτερος.

11 Ἀντισθένους.

www.libtool.com.cn

5

Ἀντισθένης ὁ Σωκρατικός, εἰπόντος τινὸς ὅτι ὁ πόλεμος ἀπολεῖ τοὺς πένητας, "πολλοὺς μὲν οὖν ποιήσει" ἔφη.

12 Ἀρχίδαμου (Plut. mor. 191 d).

Ἀρχίδαμος ὁ Ἀγησιλάου [καταπελτικὸν] ἰδὼν 10 βέλος τότε πρῶτον ἐκ Σικελίας κομισθὲν ἀνεβόησεν "ὦ Ἡράκλεις, ἀπόλωλεν ἀνδρὸς ἀρετά."

13 Θουκυδίδου δημηγορίας Κορινθίων (I, 120).

Ἀνδρῶν γὰρ σωφρόνων μὲν ἐστίν, εἰ μὴ ἀδι- 15 κοῦντο, ἡσυχάζειν, ἀγαθῶν δέ, ἀδικουμένους ἐκ μὲν εἰρήνης πολεμεῖν, εὖ δὲ παρασχὼν ἐκ πολέμου πάλιν ξυμβῆναι, καὶ μήτε τῇ κατὰ πόλεμον εὐτυχίᾳ ἐπαίρεσθαι, μήτε τῷ ἡσυχῶ τῆς εἰρήνης ἡδόμενον ἀδικεῖσθαι. ὅ τε γὰρ διὰ τὴν ἡδονὴν ὀκνῶν τάχιστ' ἂν 20 ἀφαιρεθείη τῆς ῥαστώνης τὸ τερπνόν, δι' ὃπερ ὀκνεῖ, εἰ ἡσυχάζοι· ὅ τε ἐν πολέμῳ εὐτυχίᾳ πλεονάζων οὐκ ἐντεθύμηται θράσει ἀπίστῳ ἐπαιρούμενος. πολλὰ γὰρ κακῶς γνωσθέντα, ἀβουλοτέρων τῶν ἐναντίων τυχόντα, κατώρθωκε, καὶ ἔτι πλέω τὰ κα- 25 λῶς δοκοῦντα βουλευθῆναι, ἐς τοῦναντίον αἰσχροῦς περιέστη. ἐνθυμεῖται γὰρ οὐδεὶς ὅμοια τῇ πίστει καὶ ἔργῳ ἐπεξέρχεται, ἀλλὰ μετ' ἀσφαλείας μὲν δοξάζομεν, μετὰ δέους δ' ἐν τῷ ἔργῳ ἐλλείπομεν.

14 Πλάτωνος νόμων α' (626 a).

30

Ἦν γὰρ καλοῦσι τῶν ἀνθρώπων οἱ πλείστοι εἰ-
 ρήνην, τοῦτ' εἶναι μόνον ὄνομα, τῷ δὲ ἔργῳ πάσαις
 πρὸς πάσας ἀεὶ τὰς πόλεις πόλεμον ἀκήρυκτον κατὰ
 φύσιν εἶναι. καὶ σχεδὸν ἀνευρήσεις οὕτω σκοπῶν
 5 τὸν Κρητῶν νομοθέτην, ὡς εἰς τὸν πόλεμον ἅπαντα
 δημοσίᾳ καὶ ἰδίᾳ τὰ νόμιμα ἡμῖν ἀποβλέπων ξυνε-
 τάξατο, καὶ κατὰ ταῦτα οὕτω φυλάττειν παρέδωκε
 τοὺς νόμους, ὡς τῶν ἄλλων οὐδενὸς οὐδὲν ὄφελος
 ὄν, οὔτε κτημάτων οὔτε ἐπιτηδευμάτων, ἂν μὴ τῷ
 10 πολέμῳ ἄρα κρατῇ τις, πάντα δὲ τὰ τῶν νικωμένων
 ἀγαθὰ τῶν νικούντων γίνεσθαι.

15 Ξενοφῶντος ἐν γ' (1, 42) τῆς Κύρου ἀνα-
 βάσεως.

Ἐπίστασθε γὰρ δὴ ὅτι οὔτε πληθὸς ἐστὶν οὔτε
 15 ἰσχύς ἢ ἐν τῷ πολέμῳ τὰς νίκας ποιοῦσα· ἀλλ' ὁπό-
 τεροι ἂν σὺν τοῖς θεοῖς ταῖς ψυχαῖς ἐρρωμενέστεροι
 ἴωσιν ἐπὶ τοὺς πολεμίους, τούτους ὡς ἐπιπολὺ οἱ
 ἐναντίοι οὐ δέχονται.

16 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Μενεξένου ἢ ἐπι-
 20 ταφίου (234 c).

Καὶ μὴν, ὦ Μενέξενε, πολλαχῇ κινδυνεύει κα-
 λὸν εἶναι τὸ ἐν πολέμῳ ἀποθνήσκειν. καὶ γὰρ τα-
 φῆς καλῆς τε καὶ μεγαλοπρεποῦς τυγχάνει καὶ ἐὰν
 πένης τις ᾧν τελευτήσῃ, καὶ ἐπαίνου αὐτῷ ἔτυχε καὶ
 25 ἐὰν φαῦλος ἢ ὑπ' ἀνδρῶν σοφῶν τε καὶ οὐκ εἰκῇ
 ἐπαινούντων, ἀλλ' ἐκ πολλοῦ χρόνου λόγους παρε-
 σκευασμένων.

ΠΕΡΙ ΤΟΛΜΗΣ. ΝΑ.

1 Τυρταίου.

30 Οὐτ' ἂν μνησαίμην οὐτ' ἐν λόγῳ ἄνδρα τιθείην,

οὔτε ποδῶν ἀρετῆς οὔτε παλαισμοσύνης·
οὐδ' εἰ Κυκλώπων μὲν ἔχοι μέγεθός τε βίην τε,
νικῶν δὲ θένων Θρηάκιον βορέην·
οὐδ' εἰ Τιθωνοῖο φυὴν χαριέστερος εἴη,
πλουτοίη δὲ Μίδεω καὶ Κινύρεω μάλιον·
οὐδ' εἰ Τανταλίδεω Πέλοπος βασιλεύτερος εἴη,
γλῶσσαν δ' Ἀδρήστου μειλιχόγηρυν ἔχοι,
οὐδ' εἰ πᾶσαν ἔχοι δόξαν, πλὴν θούριδος ἀλκῆς.
οὐ γὰρ ἀνὴρ ἀγαθὸς γίγνεται ἐν πολέμῳ,
εἰ μὴ τετλαίῃ μὲν ὄρῳ φόνον αἱματόεντα,
καὶ δηλῶν ὀρέγοιτ' ἐγγύθεν ἰστάμενος.
ἢ δ' ἀρετὴ τόδ' ἄεθλον ἐν ἀνθρώποισιν ἄριστον,
κάλλιστόν τε φέρειν γίγνεται ἀνδρὶ νέῳ.

2 Εὐριπίδου Τημενιδῶν.

Οὐκ ἔστι κρεῖττον ἄλλο πλὴν κρατεῖν δορί.

3 Εὐριπίδου Τημένω.

Τολμᾶν δὲ χρεών. ὁ γὰρ ἐν καιρῷ
μόχθος πολλὴν εὐδαιμονίαν
τίκτει θνητοῖσι τελευτῶν.

4 Εὐριπίδου Ἀρχελάῳ.

Νεανίαν γὰρ ἄνδρα χρὴ τολμᾶν αἰεὶ.
οὐδεὶς γὰρ ὦν ῥάθυμος εὐκλεὲς ἀνὴρ,
ἀλλ' οἱ πόνοι τίκτουσι τὴν εὐδοξίαν.

5 Τυρταίου.

Ξυνὸν δ' ἔσθλόν τοῦτο πόληί τε παντί τε δήμῳ,
ὅστις ἀνὴρ διαβὰς ἐν προμάχοισι μένη
νωλεμέως, αἰσχυρὰς δὲ φυγῆς ἐπὶ πάγχυ λάθεται,
ψυχὴν καὶ θυμὸν τλήμονα παρθέμενος,
θαρσύνη δ' ἔπεσιν τὸν πλησίον ἄνδρα παρεστῶς·
οὗτος ἀνὴρ ἀγαθὸς γίγνεται ἐν πολέμῳ.

- αἶψα δὲ δυσμενέων ἀνδρῶν ἔτρεψε φάλαγγας
 τρηχείας, σπουδῇ δ' ἔσχεθε κῦμα μάχης.
 αὐτὸς δ' ἐν προμάχοισι πεσὼν φίλον ὤλεσε θυμόν
 ἄστν τε καὶ λαοὺς καὶ πατέρ' εὐκλείδας,
 5 πολλὰ διὰ στέρνοιο καὶ ἀσπίδος ὀμφαλοέσσης
 καὶ διὰ θώρηκος πρόσθεν ἑληλαμένος.
 τὸν δ' ὀλοφύρονται μὲν ὁμῶς νέοι ἡδὲ γέροντες,
 ἀργαλέω δὲ πόθῳ πᾶσα κέκηδε πόλις.
 καὶ τύμβος, καὶ παῖδες ἐν ἀνθρώποις ἀρίσημοι,
 10 καὶ παίδων παῖδες καὶ γένος ἑξοπίσω.
 οὐδέποτε κλέος ἐσθλὸν ἀπόλλυται οὐδ' ὄνομα αὐτοῦ,
 ἀλλ' ὑπὸ γῆς περ ἐὼν γίγνεται ἀθάνατος,
 ὄντιν' ἀριστεύοντα μένοντά τε μαρναμένον τε
 γῆς πέρι καὶ παίδων θοῦρος Ἄρης ὀλέσῃ.
 15 εἰ δὲ φύγῃ μὲν κῆρα τανηλεγέος θανάτοιο,
 νικήσας δ' αἰχμῆς ἀγλαὸν εὖχος ἔλῃ,
 πάντες μιν τιμῶσιν ὁμῶς νέοι ἡδὲ παλαιοί,
 πολλὰ δὲ τερπνὰ παθὼν ἔρχεται εἰς αἶδην,
 γηράσκων δ' ἀστοῖσι μεταπρέπει, οὐδέ τις αὐτὸν
 20 βλάπτειν οὔτ' αἰδοῦς οὔτε δίκης ἐθέλει.
 πάντες δ' ἐν θώκοισιν ὁμῶς νέοι οἳ τε κατ' αὐτὸν
 εἰκονσ' ἐκ χώρης οἳ τε παλαιότεροί.
 ταύτης νῦν τις ἀνὴρ ἀρετῆς εἰς ἄκρον ἰκέσθαι
 πειράσθω θυμῷ, μὴ μεθίεις πόλεμον.
 25 6 Εὐριπίδου.
 Σὺν τοῖσι δεινοῖς αὖξεται κλέος βροτοῖς.
 7 Τοῦ αὐτοῦ Ἀρχελάου.
 Ἐμὲ δ' ἄρ' οὐ
 μοχθεῖν δίκαιον; τίς δ' ἀμοχθὸς εὐκλείης;
 30 τίς τῶν μεγίστων δειλὸς ὧν ᾤρέξατο;

8 Εὐριπίδου ἐκ Τηλέφου.

Τόλμης δεῖ, ἅν τι τρηχὺ νέμωσι θεοί.

9 Τοῦ αὐτοῦ Ἀρχελάω.

Ὀλίγοι γὰρ ἐσθλοὶ κρείσσονες πολλῶν κακῶν.

10 Εὐριπίδου Ἰππολύτῳ.

Οὐ γὰρ κατ' εὐσέβειαν αἱ θνητῶν τύχαι,
τολμήμασιν δὲ καὶ χερῶν ὑπερβολαῖς
ἀλίσκεται τε πάντα καὶ θηρεύεται.

11 Τοῦ αὐτοῦ Ἰξίονι.

Τά τοι μέγιστα πάντ' ἀπείργασται βροτοῖς
τόλμ' ὥστε νικᾶν. οὔτε γὰρ τυραννίδες
χωρὶς πόνου γένοιντ' ἂν οὔτ' οἶκος μέγας.

12 Εὐριπίδου Ἐρεχθεῖ.

Ὀλίγους ἐπαινῶ μᾶλλον ἢ πολλοὺς κακοὺς.

13 Τοῦ αὐτοῦ Ἀνδρομάχης (765).

Πολλῶν νέων γὰρ καὶ γέρον εὐψυχος ἢ
κρείσσων· τί γὰρ δεῖ δειλὸν ὄντ' εὐσωματεῖν;

13a Κρείσσόν τ' ἀμύνειν. κατθανεῖν γὰρ εὐκλεῶς
ἢ ζῆν θέλοιμ' ἂν δυσκλεῶς γε κατθανών.

14 Εὐριπίδου.

Νεανίας γὰρ ὅστις ὦν Ἄρη στυγεῖ,
κόμη μόνον καὶ σάρκες, ἔργα δ' οὐδαμοῦ.
ὄρῳ τὸν εὐτράπεζον ὡς ἡδὺς βίος,
ὃ τ' ὄλβος ὡς ἔξωθέν ἐστι πραγμάτων·
ἀλλ' οὐκ ἔνεστι στέφανος οὐδ' εὐανδρία,
εἰ μή τι καὶ τολμῶσι κινδύνου μέτα·
οἱ γὰρ πόνοι τίκτουσι τὴν εὐδοξίαν,
ἢ δ' εὐλάβεια σκότον ἔχει καθ' Ἑλλάδα,
τὸ διαβιῶναι μόνον ἀεὶ θηρωμένη.

15 Ὀμήρου (Π. ν' 279).

Τοῦ μὲν γάρ τε κακοῦ τρέπεται χρῶς ἄλλνυδις ἄλλη,
οὐδέ οἱ ἀτρέμας ἦσθαι ἐρητύετ' ἐν φρεσὶ θυμός,
[ἀλλὰ μετοκλάζει καὶ ἐπ' ἀμφοτέρους πόδας ἵζει.]
ἐν δέ τέ οἱ κραδίη μεγάλα στέρνοισι πατάσσει,
5 κῆρας οἰομένῳ, πάταγος δέ τε γίνετ' ὁδόντων.
τοῦ δ' ἀγαθοῦ οὔτ' ἄρ' τρέπεται χρῶς οὔτε τι λήην
ταρβεῖ.

16 Δημοκρίτου.

Τόλμα πρήξιος ἀρχή, τύχη δὲ τέλος κυρίη.

10 17 Εὐήνου.

Πρὸς σοφίᾳ μὲν ἔχειν τόλμαν μάλα σύμφορόν ἐστι·
χωρὶς δὲ βλαβερὴ καὶ κακότητα φέρει.

18 Ἀντιφάνους.

Ἐπεὶ γὰρ ἀποθνήσκειν ἀνάγκη γίνεταί,

15 τὸ προῖκ' ἀποθανεῖν ἐστι φανερά ξημία.

19 Καλλίνου.

Μέχρις τεῦ κατάκεισθε; κότ' ἄλκιμον ἔξετε θυμόν,
ὦ νέοι; οὐδ' αἰδεῖσθ' ἀμφιπερικτίονας,
ὥδε λήην μεθιέντες; ἐν εἰρήνῃ δὲ δοκεῖτε
20 ἦσθαι, ἀτὰρ πόλεμος γαῖαν ἅπασαν ἔχει.

* * * * *

καὶ τις ἀποθνήσκων ὕστατ' ἀκοντισάτω.

τιμῆν τε γάρ ἐστι καὶ ἀγλαὸν ἀνδρὶ μάχεσθαι
γῆς πέρι καὶ παίδων κουριδίης τ' ἀλόχου

25 δυσμενέσιν· θάνατος δὲ τότε ἔσσεται, ὅπποτε κεν δῇ
μοῖραι ἐπικλώσσω· ἀλλὰ τις ἰθὺς ἔτω
ἔγχος ἀνασχόμενος καὶ ὑπ' ἀσπίδος ἄλκιμον ἦτορ
ἔλσας τὸ πρῶτον μιγνυμένου πολέμου.

οὐ γάρ κως θάνατόν γε φυγεῖν εἰμαρμένον ἐστίν

30 ἄνδρ', οὐδ' εἰ προγόνων ἢ γένος ἀθανάτων.

πολλάκι δηιοτῆτα φυγῶν καὶ δοῦπον ἀκόντων
 ἔρχεται, ἐν δ' οἴκῳ μοῖρα κίχεν θανάτου.
 ἀλλ' ὃ μὲν οὐκ ἔμπας δῆμῳ φίλος οὐδὲ ποθεινός·
 τὸν δ' ὀλίγος στενάχει καὶ μέγας, ἣν τι πάθῃ.
 λαῶ γὰρ σύμπαντι πόθος κρατερόφρονος ἀνδρός
 θνήσκοντος, ζῶων δ' ἄξιος ἡμιθέων.
 ὥσπερ γὰρ μιν πύργον ἐν ὀφθαλμοῖσιν ὄρωσιν,
 ἔρδει γὰρ πολλῶν ἄξια μῦνος ἐών.

20 Μενάνδρου.

Οὐκ ἔστι τόλμης ἐφόδιον μεῖζον βίου.

21 Μοσχίωνος ἐκ Θεμιστοκλέους.

Καὶ γὰρ ἐν νάπαις βραχεῖ
 πολὺς σιδήρῳ κείρεται πεύκης κλάδος·
 καὶ βαιὸς ὄχλος μυρίας λόγχης κρατεῖ.

22 Πινδάρου Ὀλυμπιονικῶν (I, 129).

Ὁ μέγας δὲ κίνδυνος ἀναλκιν οὐ φῶτα λαμβάνει.

23 Σωσιθέου ἐξ Ἀεθλίου.

Εἰς μυρίους ὄρνιθας αἰτὸς σοβεῖ,
 λαῶν τε δειλῶν πληθὸς εὖ τραφεῖς ἀνῆρ.

24 Σοφοκλῆς Σκυρίοις.

Φιλεῖ γὰρ ἄνδρας πόλεμος ἀγρεύειν νέους.

25 Μενάνδρου.

Οὐκ ἔστι τόλμης ἐπιφανεστέρα θεός.

26 Αἰσχύλου Καρῶν.

Ἄλλ' Ἄρης φιλεῖ
 αἰεὶ τὰ λῶστα πάντ' ἀπανθίζειν στρατοῦ.

27 Μενάνδρου Ἐπαγγελλόμενος.

Τὰ γὰρ τολμηρὰ τῶν ὄχλων ἔχει
 ἐν τοῖς λόγοις μὲν τὰς ἐπιδείξεις δυσκόλους·

ἐν τῷ δὲ πράττειν, ἂν λάβῃς τὸν καιρὸν εὖ,
ἀπροσδόκητον τὴν τύχην ἐξηύρατο.

28 Ἴσοκράτους πρὸς Δημόνικον (p. 10 Bens.).

Μᾶλλον εὐλαβοῦ φόγον ἢ κίνδυνον· δεῖ γὰρ εἰ-

5 ναι τοῖς μὲν φαύλοις φοβεράν τὴν τοῦ βίου τελευτήν,
τοῖς δὲ σπουδαίοις τὴν ἐν τῷ βίῳ ἀδοξίαν. [μάλιστα
μὲν πειρῶ ξῆν κατὰ τὴν ἀσφάλειαν·] ἐὰν δέ ποτέ σοι
συμβῇ κινδυνεύειν, ζήτει τὴν ἐκ τοῦ πολέμου σωτη-
ρίαν μετὰ καλῆς δόξης, ἀλλὰ μὴ μετ' αἰσχροῦς φήμης.
10 τὸ μὲν γὰρ τελευτῆσαι πάντων ἢ πεπρωμένη κατέ-
κρινεν, τὸ δὲ καλῶς ἀποθανεῖν ἰδίου τοῖς σπουδαίοις
ἢ φύσις ἀπένειμεν.

29 Ἴσοκράτους Εὐαγόρα (in.).

Εὐρήσομεν γὰρ τοὺς φιλοτίμους καὶ μεγαλοψύ-

15 χους τῶν ἀνδρῶν οὐ μόνον ἀντὶ τῶν τοιούτων ἐπαι-
νεῖσθαι βουλομένους, ἀλλ' ἀντὶ τοῦ ξῆν ἀποθνή-
σκειν εὐκλεῶς αἰρουμένους, καὶ μᾶλλον περὶ τῆς
δόξης ἢ τοῦ βίου σπουδάζοντας, καὶ πάντα ποιοῦν-
τας ὅπως ἀθάνατον τὴν περὶ αὐτῶν μνήμην κατα-
20 λείψωσιν.

30 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Μενεξένου ἢ ἐπι-
ταφίου (246 c).

Ἐν δὲ τῷ παρόντι δίκαιός εἰμι εἰπεῖν, ἃ οἱ πα-

τέρες ἡμῖν ἐπέσκηπτον ἀπαγγέλλειν τοῖς αἰεὶ λειπο-
25 μένοις εἴ τι πάσχοιεν, ἥνίκα κινδυνεύσειν ἐμελλον.
[φράσω δὲ ὑμῖν ἃ τε αὐτῶν ἤκουσα ἐκείνων, καὶ οἷα
νῦν ἡδέως ἂν εἴποιεν ἡμῖν λαβόντες δύναμιν, τε-
κμαιρόμενος ἐξ ὧν τότε ἔλεγον·] ἀλλὰ νομίζειν χρὴ
αὐτῶν ἀκούειν ἐκείνων, ἃ ἂν ἀπαγγέλλω· ἔλεγον
30 δὲ τάδε· Ὡ παῖδες, ὅτι μὲν ἐστὲ πατέρων ἀγαθῶν,
αὐτὸ μηνύει τὸ νῦν παρὸν ἡμῖν· ἐξὸν ξῆν μὴ καλῶς

καλῶς αἰρούμεθα μᾶλλον τελευτᾶν, πρὶν ὑμᾶς τε καὶ τοὺς ἔπειτα εἰς ὄνειδη καταστῆσαι, καὶ πρὶν τοὺς ἡμετέρους πατέρας καὶ πᾶν τὸ πρόσθεν γένος αἰσχῦναι· ἡγούμενοι τῷ τοὺς αὐτοῦ αἰσχύνονται ἀβίωτον εἶναι καὶ τῶ τοιούτῳ οὔτε τιὰ ἀνθρώπων οὔτε θεῶν φίλον εἶναι, οὔτ' ἐπὶ γῆς οὔθ' ὑπὸ γῆς τελευτήσαντι. χρὴ οὖν μεμνημένους τῶν ἡμετέρων λόγων, εἴαν τι καὶ ἄλλο ἀσκήτε, ἀσκεῖν μετ' ἀρετῆς, εἰδότας ὅτι τούτου λειπόμενα πάντα, καὶ κτήματα καὶ ἐπιτηδεύματα, αἰσχροὶ καὶ κακά. οὔτε γὰρ πλοῦτος 10 κάλλος φέρει τῷ κεκτημένῳ μετὰ ἀνανδρίας· ἄλλω γὰρ ὁ τοιοῦτος πλουτεῖ καὶ οὐχ ἑαυτῷ· οὔτε κάλλος σώματος καὶ ἰσχύς δειλῷ καὶ κακῷ ξυνοικοῦντα πρόποντα φαίνεται, ἀλλ' ἀπρεπῇ καὶ ἐπιφανέστερον ποιεῖ τὸν ἔχοντα καὶ ἐκφαίνει τὴν δειλίαν· πᾶσά τε 15 ἐπιστήμη χωριζομένη δικαιοσύνης καὶ τῆς ἄλλης ἀρετῆς πανουργία οὐ σοφία φαίνεται. ὦν ἔνεκα καὶ πρῶτον καὶ ὕστερον καὶ διὰ παντὸς πᾶσαν πάντως προθυμίαν πειραῶσθε ἔχειν, ὅπως μάλιστα μὲν ὑπερβάλῃσθε καὶ ἡμᾶς καὶ τοὺς πρόσθεν εὐκλεία· εἰ δὲ 20 μὴ, ἴστε ὥς ἡμῖν, εἴαν μὲν νικῶμεν ὑμᾶς ἀρετῇ, ἢ νίκη αἰσχύνην φέρει, ἢ δὲ ἥττα, εἴαν ἡττώμεθα, εὐδαιμονίαν. μάλιστα δ' ἂν νικῶμεθα καὶ ὑμεῖς νικῶτε, εἰ παρασκευάσεσθε τῇ τῶν προγόνων δόξῃ μὴ καταχρησάμενοι μηδ' ἀναλώσαντες αὐτήν, γνόν- 25 τες ὅτι ἀνδρὶ οἰομένῳ τι εἶναι οὐκ ἔστιν αἰσχίον [τι ἢ] παρέχειν ἑαυτὸν τιμώμενον μὴ δι' ἑαυτόν, ἀλλὰ διὰ δόξαν προγόνων. εἶναι μὲν γὰρ τιμὰς γονέων ἐκγόνοις καλὸς θησαυρὸς καὶ μεγαλοπρεπής· χρῆσθαι δὲ καὶ χρημάτων καὶ τιμῶν θησαυρῷ, καὶ μὴ 30 τοῖς ἐκγόνοις παραδιδόναι, αἰσχρὸν καὶ ἀνανδρον, ἀπορία ἰδίῳν αὐτοῦ κτημάτων τε καὶ εὐδοξιῶν. καὶ

εἰν μὲν ταῦτα ἐπιτηδεύσητε, φίλοι παρὰ φίλους ἡμᾶς
ἀφίξεσθε, ὅταν δὴ ὑμᾶς ἡ προσήκουσα μοῖρα κο-
μίσῃ· ἀμελήσαντας δὲ ὑμᾶς καὶ κακισθέντας οὐδεὶς
εὐμενῶς δέξεται.

www.libtool.com.cn

5 ΠΕΡΙ ΝΕΟΤΗΤΟΣ. ΝΒ.

1 Εὐριπίδου Ἀνδρομάχης (184).
Κακὸν γε θνητοῖς τὸ νέον, ἐν δὲ τῷ νέῳ
τὸ μὴ δίκαιον ὅστις ἀνθρώπων ἔχει.

2 Εὐριπίδου Ἀνδρομέδας.

10 Νεότης μ' ἐπῆρε καὶ σθένος τοῦ νοῦ πλέον.

3 Εὐριπίδου Μελανίππη.

Παπαῖ, νέος καὶ σκαιὸς οἶος ἔστ' ἀνὴρ.

4 Εὐριπίδου Ἀρχελάῳ.

Νεανίας τε καὶ πένης σοφός θ' ἄμα,

15 ταῦτ' εἰς ἐν ἐλθόντ' ἄξι' ἐνθυμήσεως.

5 Τοῦ αὐτοῦ Δίκτυι.

Νέος, πόνοις δέ γ' οὐκ ἀγύμναστος φρένας.

6 Ἀγάθωνος.

Νέων γὰρ ἀνδρῶν πολλὰ κάμπτονται φρένες.

20 7 Μητροδώρου.

Νέος φιλοδοξῶν πρῶιμος πονηρία.

8 Τοῦ αὐτοῦ.

Τὸ νέον ἅπαν ὑψηλὸν ἐστί καὶ θρασύ.

9 Μεάνδρου.

25 Μὴ τοῦτο βλέψῃς, εἰ νεώτερος λέγω,

ἀλλ' εἰ φρονοῦντος τοὺς λόγους ἀνδρὸς φέρω.

10 Μεάνδρου.

Οὐχ αἱ τρίχες ποιοῦσιν αἱ λευκαὶ φρονεῖν,
ἀλλ' ὁ τρόπος ἐνίων ἐστὶ τῇ φύσει γέρων.

11 Κρατῖνος ἐν Εὐνείδαις.

Ἦβης ἐκείνης, νοῦ δὲ τοῦδε καὶ φρενῶν [κατάλ-

www.liberalism.cn

5

12 Θεόγνιδος (629).

Ἦβη καὶ νεότης ἐπικουφίζει νόον ἀνδρός·
πολλῶν δ' ἐξαίρει θυμὸν ἐς ἀμπλακίην.

13 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Θεαιτήτου (146 b).

Τῷ γὰρ ὄντι ἡ νεότης εἰς πᾶν ἐπίδοσιν ἔχει.

10

14 Πλάτωνος νόμων β' (672 b).

Τὸ δὲ τοσόνδε οἶδα, ὅτι πᾶν ζῶον ὅσον αὐτῷ
προσθήκει νοῦν ἔχειν τελεωθέντι, τοῦτον καὶ τοσοῦ-
τον οὐδὲν ἔχον ποτὲ φύεται· ἐν τούτῳ δὴ τῷ χρόνῳ
ἐν ᾧ μὴ πω κέκτῃται τὴν οἰκείαν φρόνησιν, πᾶν 15
μαίνεται τε καὶ βοᾷ ἀτάκτως· καὶ ὅταν ἀκταινώσῃ
ἑαυτὸ τάχιστα, ἀτάκτως αὖ πηδᾷ.

15 Θεοφράστου.

Χαλεπὸν καταμαντεύεσθαι περὶ τῶν νέων· ἀστό-
χαστος γὰρ ἡλικία καὶ πολλὰς ἔχουσα μεταβολὰς ἄλ- 20
лот' ἐπ' ἄλλο φερομένη.

16 Πλάτωνος νόμων ια' (929 c).

Τὰ γὰρ τῶν νέων ἦθη πολλὰς μεταβολὰς ἐν τῷ
βίῳ μεταβάλλειν ἐκάστοτε πέφυκε.

17 Πλάτωνος ἐκ τοῦ συμποσίου (181 d). 25

Χρῆν δὲ καὶ νόμον εἶναι μὴ ἐρᾶν παιδων, ἵνα
μὴ εἰς ἄδηλον πολλὴ σπουδὴ ἀνηλίσκετο. τὸ γὰρ τῶν
παιδων τέλος ἄδηλον οἱ τελευτᾷ κακίας ἢ ἀρετῆς,
ψυχῆς τε πέρι καὶ σώματος.

- 18 Ὀμήρου (II. γ' 108).
Αἰεὶ δ' ὀπλοτέρων ἀνδρῶν φρένες ἡερέθονται.

ΨΟΓΟΣ ΤΟΛΜΗΣ ΣΤΡΑΤΕΙΑΣ ΚΑΙ
ΙΣΧΥΟΣ. ΝΓ.

- 5 1 Μενάνδρου.
Οἴκοι μένειν χρή καὶ μένειν ἐλεύθερον.
- 2 Μενάνδρου Παρακαταθήκη.
Στρατεία δ' οὐ φέρει περιουσίαν
οὐδεμί', ἐφήμερον δὲ καὶ προπετὴ βίον,
10 οὐ πείραν ἔχομεν ὄντος οὐ σωτηρίου.
- 3 Μενάνδρου Σικυωνίω.
Εὐλοιδόρητον, ὥς ἔοικε, φαίνεται
τὸ τοῦ στρατιώτου σχῆμα καὶ τὸ τοῦ ξένου.
- 4 Ἀπολλοδώρου ἐξ Ἀφανισομένου.
15 Στρατιώτην ἔργον ἄχρι γήρως λαβεῖν
ἔστιν διευτυχηκόντ', ἂν μὴ δειλὸς ᾦ.
- 5 Μενάνδρου Ἀσπίδος.
Στρατιώτην, Σμικρίνη, σωτηρίας
ἔστ' ἔργον εὐρεῖν πρόφασιν, ὀλέθρου δ' εὖπορον.
- 20 6 Μενάνδρου.
Κομπὸς στρατιώτης οὐδ' ἐὰν πλάττη θεὸς
οὐδεὶς γένοιτ' ἄν.
- 7 Ἀπολλοδώρου Παιδίου.
Ταχύ γε στρατιώτης γέγονας ἀντ' ἐλευθέρου.
- 25 8 Φιλήμονος.
Στρατιῶτα, κοῦκ ἄνθρωπε, καὶ σιτούμενε
ὥσπερ ἱερεῖον, ἴν' ὅταν ᾗ καιρὸς τυθῆς.

9 Ἀντιφάνους.

Τίς δ' οὐχὶ θανάτου μισθοφόρων, ὧ φιλτάτη,
ὃς ἔνεκα τοῦ ζῆν ἔρχετ' ἀποθανούμενος;

10 Ἰσοκράτους πρὸς Δημόνικον (c. 2).

Ῥώμη δὲ μετὰ μὲν φρονήσεως ὠφέλησεν, ἄνευ 5
δὲ ταύτης πλείω τοὺς ἔχοντας ἔβλαψε· καὶ τὰ μὲν
σώματα τῶν ἀσκούντων ἐκόσμησε, ταῖς δὲ τῆς ψυχῆς
ἐπιμελείαις ἐπεσκότησεν.

11 [Πλουτάρχου] ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τῆς
περὶ φιλίας.

10

Ἔτι δὲ κολάσεως ἀπαραίτητος φόβος αἰτιὸς ἐστὶν
ἀπονοίας· ὁ γὰρ ὀλεθρον αὐτοῦ προλαβὼν ὁμόσε
χωρεῖ κινδύνους.

12 Ἀρχιδάμου.

Ἀρχίδαμος ὁ τῶν Λακεδαιμονίων βασιλεὺς θεα- 15
σάμενος τὸν ἰδιον παῖδα ἄγαν προπετῶς μαχόμενον
τοῖς Ἀθηναίοις εἶπεν ἥ τῇ δυνάμει πρόσθε, ἥ τοῦ
θράσους ἄφελε.

13 Κλειτάρχου.

Κλείταρχος ὁ ἱστοριογράφος εἶπε "πᾶσα τόλμη... 20
καὶ τὰ τῆς δυνάμεως ὑπερβαίνει μέτρα."

14 Πλουτάρχου ἐκ τοῦ κατ' ἰσχύος.

Τί δέ σοι τοιοῦτον ἀγαθὸν εὐτυχεῖται μᾶλλον,
ὥς ἔνεκα τούτου μητρὶαν μὲν τῶν ἀνθρώπων, μη-
τέρα δὲ τῶν ἀλόγων ζώων γεγενῆσθαι τὴν φύσιν, 25
μεγέθους καὶ ὀξύτητος καὶ ὀξύωπίας χάριν; ἡ δὲ ἀν-
θρώπων ἴδιος ἰσχύς ὁ ψυχῆς ἐστὶ λογισμός, ὧ καὶ
ἵππους ἐχαλίνωσε καὶ βόας ἀρότροις ὑπέξευξε καὶ
"ἐλέφαντας ὑπὸ δρυμὸν εἶλε ποδάγραις" καὶ τὰ ἐν
ἄερι κατέσπασε καλάμοις καὶ τὰ βύθια δεδυκότα δι- 30

κτύοις ἀνήγαγε· τοῦτ' ἐστὶν ἰσχύς. ἡ δ' ἐτι μείζων,
 ὅταν γῆς περιόδους καὶ οὐρανοῦ μεγέθη καὶ ἀστέρων
 κύκλους διώκουσα μὴ κάμῃ· ταῦτ' ἦν Ἡρακλέους
 ἄξια. τίς γὰρ οὐκ ἂν βούλοιτο μᾶλλον Ὀδυσσεὺς
 5 εἶναι ἢ Κύκλωψ;

15 Ἀράτορ.

Ἄρατος ὁ Σικυώνιος, ἐπαινοῦντός τινος ἀνθρώ-
 πον ἀπονενοημένον καὶ θρασὺν καὶ διὰ τοῦτο καὶ ἐν
 τοῖς πολέμοις ἐκπρεπῆ, "διαφέρειν" ἔφη "τὸ πολλοῦ
 10 τινα τὴν ἀρετὴν ἀξίαν εἶναι νομίζειν καὶ τὸ ξῆν τοῦ
 μηδενός."

16 Εὐσεβίου.

Ἀνθρώποι ἰσχὺν καὶ ῥώμην καὶ τάχος μούνα
 ἀσκέοντες, καὶ ὅπως ταῦτα ἔχοντες ἀπὸ μούνων τού-
 15 των εὐδοκιμέωσιν ἐσπουδακότες, τοῦ [δὲ] τῆς ψυχῆς
 ἐπιμέλεσθαι [οὐ] ἔκῃτι γιγνόμενοι ἀγνοεῦσι, [καὶ]
 τούτων μὲν ὅκόσα κοινὰ πρὸς θηρία ἔχουσι καὶ τῶν
 πολλῶν ἀσθενέστερον, τούτων μὲν ἐπιμελόμενοι, τοῦ
 δὲ ἐν ἑωυτοῖσι θειοτάτου καὶ κατ' ὅ τι αὐτοῖσι ἐστὶν
 20 εἰ οἷόν τε τοῖσι θεοῖσι ἑξομοιόεσθαι, ἀμελέοντες.

17 Τοῦ αὐτοῦ.

Θάρσος τὸ πρὸς τὰ φοβερά σὺν λόγῳ αἴνεε· ἀν-
 δρηγὴ γάρ· τὴν δὲ μετὰ ἀλογίης ἐπ' αὐτὰ ὁρμὴν θρά-
 σος νόμιξε καὶ ἀποστύγει.

25 ΠΕΡΙ ΣΤΡΑΤΗΓΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΚΑΤΑ
 ΠΟΛΕΜΟΝ ΧΡΕΙΩΝ ΤΠΟΘΗΚΑΙ. ΝΔ.

1 Γινῶμαι γὰρ ἔργων τῶν ἐν ἀνθρώποις τροφοί.

2 Βουλαὶ τὰδ' ἐξέπραξαν, οὐ χερῶν σθένος.

3 Σοφοκλέους.

Γνώμαι πλέον κρατοῦσιν ἢ σθένος χερῶν.

4 Ἀγάθωνος.

Γνώμη δὲ κρείσσον ἐστὶν ἢ ῥώμη χερῶν.

5 Εὐριπίδου Ἀντιόπη.

Γνώμη γὰρ ἀνδρὸς εὖ μὲν οἰκοῦνται πόλεις, 5
εὖ δ' οἶκος, ἐς τ' αὖ πόλεμον ἰσχύει μέγα.
σοφὸν γὰρ ἐν βούλευμα τὰς πολλὰς χέρας
νικᾷ· σὺν ὅχλῳ δ' ἀμαθία πλέον κακόν.

6 Εὐριπίδου Αἰόλω.

Βραχύ τοι σθένος ἀνδρός, 10
ἀλλὰ ποικιλίαι πραπίδων.

7 Τοῦ αὐτοῦ Βελλεροφόντη.

Ἄει γὰρ ἄνδρα σκαιὸν ἰσχυρὸν φύσει
ἦσσαν δέδοικα τὰςθενούς τε καὶ σοφοῦ.

8 Εὐριπίδου Παλαμήδει.

Στρατηλάται τᾶν μυρίοι γενοίμεθα,
σοφὸς δ' ἂν εἷς τις ἢ δύο ἐν μακρῷ χρόνῳ. 15

9 Εὐριπίδου Ῥήσῳ (105).

Εἰθ' ἦσθ' ἀνὴρ εὖβουλος ὥς δρᾶσαι χερί.
ἀλλ' οὐ γὰρ αὐτὸς πάντ' ἐπίστασθαι βροτῶν 20
πέφυκεν· ἄλλῳ δ' ἄλλο πρόσκειται γέρας·
σὲ μὲν μάχεσθαι, τοὺς δὲ βουλευεῖν καλῶς.

10 Εὐριπίδης Ἀρχελάῳ.

Ὀλίγον ἄλκιμον δόρου
κρείσσον στρατηγῷ μυρίου στρατεύματος. 25

11 Ἐν ταυτῷ.

Ἔχει δὲ καὶ τοῦτ' οὐχὶ μικρὸν εὐγενὲς
ἀνὴρ στρατηγῶν εὐκλεᾶ τ' ἔχων φάτιν.

12 Εὐριπίδου Ἐρεχθεῖ.

Ὡς σὺν θεοῖσι τοὺς σοφοὺς κινεῖν δόρυ
στρατηλάτας χροῖ, τῶν θεῶν δὲ μὴ βία.

13 Ἐν ταυτῷ.

Οὐδεὶς στρατεύσας ἄδικα σῶς ἦλθεν πάλιν.

5 14 Εὐριπίδου.

Μισῶ δ' ὅταν τις καὶ χθονὸς στρατηλάτης
μὴ πᾶσι πάντων προσφέρῃ μελίγματα.

τοῖς πράγμασιν γὰρ οὐχὶ θυμοῦσθαι χρεῶν·
μέλει γὰρ αὐτοῖς οὐδέν· ἀλλ' οὐντυγχάνων,

10 τὰ πράγματ' ὀρθῶς ἦν τιθῆ, πράσσει καλῶς. (Eurip.
Beller.)

15 Εὐριπίδου Τημένω.

Τὸ δὲ στρατηγεῖν τοῦτ' ἐγὼ κρίνω καλῶς,
γινῶναι τὸν ἐχθρὸν ἢ μάλισθ' ἀλώσιμος.

15 16 Ἐν ταυτῷ.

Ἄρξεις γὰρ οὕτω· χροῖ δὲ τὸν στρατηλάτην
ὁμῶς δίκαιον ὄντα ποιμαίνειν στρατόν.

17 Εὐριπίδου Τημενίδαις.

Ῥώμη δέ γ' ἀμαθὴς πολλάκις τίκτει βλάβην.

20 18 Εὐριπίδου Φοινίσσαις (602).

Ἀσφαλὴς γὰρ ἔστ' ἀμείνων ἢ θρασὺς στρατηλάτης.

19 Εὐριπίδου ἐκ Βελλεροφόντου.

Νείκη γὰρ ἀνδρῶν φόνια καὶ μάχας χρεῶν
δόλοισι κλέπτειν· τῆς δ' ἀληθείας ὁδὸς

25 φαύλη τίς ἐστι· ψεύδεσιν δ' Ἄρης φίλος.

20 Εὐριπίδου Ἐλένης (817).

Εἴσει· τὸ τολμᾶν δ' ἀδύνατ' ἀνδρὸς οὐ σοφοῦ.

21 Σοφοκλέους Ἀλεαδῶν.

Δοκῶ μὲν οὐδεὶς· ἀλλ' ὅρα μὴ κρεῖσσον ἢ

καὶ δυσσεβοῦντα τῶν ἐναντίων κρατεῖν
ἢ δοῦλον αὐτὸν ὄντα τῶν πέλας κλύειν.

22 Εὐριπίδου Ἴωνι (1045).

Τὴν δ' εὐσέβειαν εὐτυχοῦσι μὲν καλὸν
τιμᾶν· ὅπου δὲ πολεμίους δρᾶσαι κακῶς
θέλει τις, οὐδεὶς ἐμποδὼν κεῖται νόμος.

5

23 Μενάνδρου.

Ὅστις στρατηγεῖ μὴ στρατιώτης γενόμενος,
οὗτος ἐκατόμβην ἐξάγει τοῖς πολεμίους.

24 Θουκυδίδου ἱστορίας α' (124) δημηγο-
ρίας Κορινθίων.

Ἐκ πολέμου μὲν γὰρ εἰρήνη μᾶλλον βεβαιοῦται
ἀφ' ἡσυχίας δὲ μὴ πολεμῆσαι οὐχ ὁμοίως ἀκίνδυνον.

25 Θουκυδίδου ἱστορίας δ' (10) δημηγο-
ρίας Δημοσθένους.

15

Ὅσα γὰρ ἐς ἀνάγκην ἀφίκται ὥσπερ τόδε, λογι-
σμὸν ἡκιστα ἐνδεχόμενα κινδύνου τοῦ ταχίστου προσ-
δεῖται.

26 Ξενοφῶντος ἐν β' (6, 10) τῆς Κύρου
ἀναβάσεως.

20

Καὶ λέγειν αὐτὸν ἔφασαν, ὥς δέοι τὸν στρατιώ-
την φοβεῖσθαι μᾶλλον τὸν ἄρχοντα ἢ τοὺς πολεμίους,
εἰ μέλλοι ἢ φύλακας φυλάξειν ἢ φίλων ἀφ᾽ ἑξέσθαι ἢ
ἀπροφασίστως ἵεναι εἰς τοὺς πολεμίους.

27 Ξενοφῶντος ἐν γ' (1) ἀπομνημονευ-
μάτων.

25

Ἀκούσας δέ ποτε Διονυσόδωρον εἰς τὴν πόλιν
ἦκειν ἐπαγγελλόμενον στρατηγεῖν διδάξειν, ἔλεγε πρὸς
τινα τῶν συνόντων, ὃν ἤσθάνετο βουλούμενον τῆς τι-
μῆς ταύτης ἐν τῇ πόλει τυχεῖν, ἵνα καὶ ἡμῶν τις ἢ 30

ταξιαρχῇ ἢ λοχαγῇ, ἐπιστημονέστεροι τῶν πολεμικῶν ὦμεν, λέξον ἡμῖν πόθεν ἤρξατό σε διδάσκειν τὴν στρατηγίαν. καὶ ὅς, Ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ἔφη, εἰς ὅπερ καὶ ἐτελεύτα· τὰ γὰρ τακτικὰ ἐμέ γε καὶ ἄλλ' οὐδὲν ἐδίδαξεν. Ἀλλὰ μὲν, ἔφη ὁ Σωκράτης, τοῦτό γε πολλοστὸν μέρος ἐστὶ στρατηγίας καὶ γὰρ παρασκευαστικὸν τῶν εἰς πόλεμον τὸν στρατηγὸν εἶναι χρή καὶ ποριστικὸν τῶν ἐπιτηδείων τοῖς στρατιώταις καὶ μηχανικόν, καὶ ἐργαστικὸν καὶ ἐπιμελῆ, καὶ καρτερικὸν καὶ ἀγχλίνουν, καὶ φιλόφρονά τε καὶ ὠμόν, καὶ ἀπλοῦν καὶ ἐπίβουλον, καὶ φυλακτικόν τε καὶ κλέπτην, καὶ προετικὸν καὶ ἄρπαγα, καὶ φιλόδωρον καὶ πλεονέκτην, καὶ ἀσφαλῆ καὶ ἐπιθετικόν, καὶ ἄλλα πολλὰ καὶ φύσει καὶ ἐπιστήμῃ δεῖ τὸν εὖ στρατηγήσοντα ἔχειν. καλὸν δὲ καὶ τὸ τακτικὸν εἶναι· πολὺ γὰρ διαφέρει στράτευμα τεταγμένον ἀτάκτου· ὥσπερ λίθοι τε καὶ πλίνθοι καὶ ξύλα καὶ κέραμος ἀτάκτως μὲν ἐρριμμένα οὐδὲν χρήσιμά ἐστιν, ἐπειδὰν δὲ ταχθῇ κάτω μὲν καὶ ἐπιπολῆς τὰ μήτε σηπόμενα μήτε τηκόμενα, οἳ τε λίθοι καὶ ὁ κέραμος, ἐν μέσῳ δὲ αἷ τε πλίνθοι καὶ τὰ ξύλα, ὥσπερ ἐν οἰκοδομίᾳ συντίθεται, τότε γίνυται πολλοῦ ἄξιον κτῆμα οἰκία. Ἀλλὰ πάνυ, ἔφη ὁ νεανίσκος, ὦ Σώκρατες, ὅμοιον εἰρηκας· καὶ γὰρ ἐν τῷ πολέμῳ τοὺς τε πρώτους ἀρίστους δεῖ τάττειν καὶ τοὺς τελευταίους, ἐν μέσῳ δὲ τοὺς χείρους, ἵνα ὑπὸ μὲν τῶν ἄγωνται, ὑπὸ δὲ τῶν ὠθῶνται. Εἰ μὲν τοίνυν, ἔφη, καὶ διαγιγνώσκειν σε τοὺς ἀγαθοὺς καὶ τοὺς κακοὺς ἐδίδαξεν· εἰ δὲ μή, τί σοι ὄφελος ὦν ἔμαθες; οὐδὲ γὰρ εἰ σε ἀργύριον ἐκέλευσε πρῶτον μὲν καὶ τελευταῖον τὸ κάλλιστον τάττειν, μέσον δὲ τὸ χείριστον, μὴ διδάξας διαγιγνώσκειν τό τε καλὸν καὶ τὸ κίβδηλον, οὐδὲν

ἂν σοι ὄφελος ᾗν. Ἀλλὰ μὰ Δί', ἔφη, οὐκ ἐδίδαξεν,
 ὥστε αὐτοὺς ἂν ἡμᾶς δέοι τοὺς τε ἀγαθοὺς καὶ τοὺς
 κακοὺς κρίνειν. Τί οὖν οὐ σκοποῦμεν, ἔφη, πῶς ἂν
 αὐτῶν μὴ διαμάρτοιμεν; Βούλομαι, ἔφη ὁ νεανίσκος.
 Οὐκ οὖν, ἔφη, εἰ μὲν ἀργύριον δέοι ἀρπάζειν, τοὺς 5
 φιλαργυρωτάτους πρῶτους καθιστάντες ὀρθῶς ἂν
 τάττοιμεν; Ἔμοιγε δοκεῖ. Τί δαὶ τοὺς κινδυνεύειν
 μέλλοντας, ἄρα τοὺς φιλοτιμοτάτους προτακτέον;
 Οὗτοι γοῦν εἰσὶν, ἔφη, οἱ ἔνεκα ἐπαίνου κινδυνεύειν
 ἐθέλοντες· οὐ τοίνυν οὗτοί γε ἄδηλοι, ἀλλ' ἐπιφανεῖς 10
 πανταχοῦ ὄντες εὐαίρετοι ἂν εἶεν. Αὐτάρ, ἔφη, πό-
 τερά σε τάττειν μόνον ἐδίδαξεν, ἢ καὶ ὅποι, καὶ ὅπως
 χρηστέον ἐκάστῳ τῶν ταγμάτων; Οὐ πάννυ, ἔφη. Καὶ
 μὴν πολλὰ γ' ἐστί, πρὸς ἃ οὔτε ἄγειν οὔτε τάττειν
 ὡσάντως προσήκει. Μὰ Δί', ἔφη, οὐ διεσαφηνίζεν. 15

28 Ἐν ταυτῷ (III, 2).

Ἐντυχὼν δέ ποτε στρατηγεῖν ἡρημένῳ τῷ, Τοῦ
 ἔνεκα, ἔφη, Ὀμηρον οἶει τὸν Ἀγαμέμνονα προσαγο-
 ρεῦσαι ποιμένα λαῶν; Ἄρά γε ὅτι ὥσπερ τὸν ποιμένα
 δεῖ ἐπιμελεῖσθαι ὅπως σῶαί τε ἔσονται, αἱ οἰες καὶ 20
 τὰ ἐπιτήδεια ἔξουσιν, καὶ οὗ ἔνεκα τρέφονται, τοῦτο
 ἔσται· οὕτω καὶ τὸν στρατηγὸν ἐπιμελεῖσθαι δεῖ
 ὅπως σῶαί τε οἱ στρατιῶται ἔσονται καὶ τὰ ἐπιτήδεια
 ἔξουσιν, καὶ οὗ ἔνεκα στρατεύονται, τοῦτο ἔσται;
 στρατεύονται δέ, ἵνα κρατοῦντες τῶν πολεμίων εὐ- 25
 δαιμονέστεροι ᾖσιν· ἢ τί δή ποτε οὕτως ἐπήνεσε τὸν
 Ἀγαμέμνονα εἰπὼν,

ἀμφοτέρων βασιλεὺς τ' ἀγαθὸς κρατέρός τ' αἰ-
 χμητής;

ἄρά γε ὅτι αἰχμητής τε [καὶ] κρατέρος ἂν εἴη, οὐκ εἰ 30
 μόνος αὐτὸς εὖ ἀγωνίζοιτο πρὸς τοὺς πολεμίους, ἀλλ'

εἰ καὶ παντὶ τῷ στρατοπέδῳ τούτου αἷτιος εἴη; καὶ βασιλεὺς ἀγαθός, οὐκ εἰ μόνον τοῦ ἑαυτοῦ βίου καλῶς προσεστήκοι, ἀλλ' εἰ καὶ ὧν βασιλεύει, τούτοις εὐδαιμονίας αἷτιος εἴη; καὶ γὰρ βασιλεὺς αἰρεῖται
 5 οὐχ ἵνα ἑαυτοῦ καλῶς ἐπιμελῇται, ἀλλ' ἵνα καὶ οἱ ἐλόμενοι διὰ τοῦτον εὖ πράττωσιν· καὶ στρατεύονται δὲ πάντες ἵνα ὁ βίος αὐτοῖς ὡς βέλτιστος ᾗ, καὶ στρατηγούς αἰροῦνται τούτου ἕνεκα, ἵνα πρὸς τοῦτο αὐτοῖς ἡγεμόνες ᾧσιν. δεῖ οὖν τὸν στρατηγοῦντα τοῦτο
 10 παρασκευάζειν τοῖς ἐλομένοις αὐτὸν στρατηγόν· καὶ γὰρ οὔτε κάλλιον τούτου ἄλλο ῥάδιον εὑρεῖν, οὔτε αἰσχίον τοῦ ἐναντίου. καὶ οὕτως ἐπισκοπῶν τίς εἴη ἀγαθοῦ ἡγεμόνος ἀρετή; τὰ μὲν ἄλλα περιήρει, κατέλειπε δὲ τὸ εὐδαίμονας ποιεῖν ὧν ἂν ἡγήται.

15 29 Ἐν ταυτῷ (III, 3).

Καὶ ἱππαρχεῖν δέ τιμι ἡρημένῳ οἶδά ποτε αὐτὸν τοιάδε διαλεχθέντα. Ἡ ἀρχή που, ἔφη, ἐφ' ἧς ἡρησαι, ἱππων τε καὶ ἀμβατῶν ἐστίν. Ἔστι γὰρ οὖν, ἔφη. Ἴδι δὴ λέξον ἡμῖν τοῦτο πρῶτον, ὅπως διανοῇ
 20 τοὺς ἱππους βελτίους ποιῆσαι; Καὶ ὅς, Ἀλλὰ τοῦτο μὲν, ἔφη, οὐκ ἐμὸν εἶναι τὸ ἔργον οἶμαι, ἀλλὰ ἰδίᾳ ἕκαστον δεῖν τοῦ ἑαυτοῦ ἱππου ἐπιμελεῖσθαι. Ἐάν οὖν, ἔφη ὁ Σωκράτης, παρέχωνταί σοι τοὺς ἱππους οἱ μὲν οὕτω κακόποδας ἢ κακοσκελεῖς ἢ ἀσθενεῖς, οἱ
 25 δὲ οὕτως ἀτρόφους ὥστε μὴ δύνασθαι ἀκολουθεῖν, οἱ δὲ οὕτως ἀναγώγους ὥστε μὴ μένειν ὅπου ἂν σὺ τάξης, οἱ δὲ οὕτω λακτιστὰς ὥστε μηδὲ τάξι δυνατόν εἶναι, τί σοι τοῦ ἱππικοῦ ὄφελος ἔσται; ἢ πῶς δυνήσῃ τοιούτων ἡγούμενος ἀγαθόν τι ποιῆσαι τὴν πό-
 30 λιν; [Καὶ ὅς,] Ἀλλὰ καλῶς τε λέγεις, ἔφη, καὶ πειράσομαι τῶν ἱππων εἰς τὸ δυνατόν ἐπιμελεῖσθαι. Τί

δέ, τοὺς ἱππέας οὐκ ἐπιχειρήσεις, ἔφη, βελτίονας
 ποιῆσαι; Ἐγὼ γ', ἔφη. Οὐκ οὖν πρῶτον μὲν ἀναβατι-
 κωτέρους ἐπὶ τοὺς ἵππους ποιήσεις; Δεῖ γοῦν, ἔφη,
 καὶ γὰρ εἴ τις αὐτῶν καταπέσοι, μᾶλλον ἢ οὕτω σώ-
 ζοιτο. Τί γάρ; ἐάν που κινδυνεύειν δέῃ, πότερον 5
 ἐπάγειν τοὺς πολεμίους ἐπὶ τὴν ἄμμον κελεύσεις,
 ἔνθα περ εἰώθατε ἱππεύειν, ἢ πειράσῃ τὰς μελέτας
 ἐν τοιούτοις ποιεῖσθαι χωρίοις, ἐν οἷσι περ οἱ πόλεμοι
 γίνονται; Βέλτιον γοῦν, ἔφη, καὶ τοῦτο. Τί δέ; τοῦ
 βάλλειν ὥς πλείστους ἀπὸ τῶν ἵππων ἐπιμέλειάν τινα 10
 ποιήσει; Ἐφη καὶ τοῦτο. Θήγειν δὲ τὰς ψυχὰς τῶν
 ἱππέων καὶ ἐξοργίζειν πρὸς τοὺς πολεμίους, ἅπερ
 ἀλκιμωτέρους ποιεῖ, διανενόησαι; [Εἰ δὲ μή,] ἀλλὰ
 νῦν γε πειράσομαι, ἔφη. Ὅπως δέ σοι πείθονται οἱ
 ἱππεῖς, πεφρόντικάς τι; ἄνευ γὰρ δὴ τούτου οὔτε 15
 ἵππων οὔτε ἱππέων ἀγαθῶν καὶ ἀλκίμων οὐδὲν ὄφε-
 λος. Ἀληθῆ λέγεις, ἔφη. ἀλλὰ πῶς ἂν τις μάλιστα,
 ἔφη, ὦ Σώκρατες, ἐπὶ τοῦτο αὐτοὺς προτρέψαιτο;
 Ἐκεῖνο μὲν δήπου οἶσθα, ὅτι ἐν παντὶ πράγματι οἱ ἄν-
 θρωποι τούτοις μάλιστα ἐθέλουσι πείθεσθαι, οὓς ἂν 20
 ἡγῶνται βελτίστους εἶναι· καὶ γὰρ ἐν νόσῳ, ὃν ἂν
 ἡγῶνται ἰατρικώτατον εἶναι, τούτῳ μάλιστα πείθον-
 ται· καὶ ἐν πλοίῳ οἱ πλείοντες, ὃν ἂν κυβερνητικώτα-
 τον· καὶ ἐν γεωργίᾳ, ὃν ἂν γεωργικώτατον. Καὶ μάλα,
 ἔφη. Οὐκ οὖν εἰκός, ἔφη, καὶ ἐν ἱππικῇ ὅς ἂν μάλιστα 25
 εἰδὼς φαίνεται ἃ δεῖ ποιεῖν, τούτῳ μάλιστα ἐθέλειν
 τοὺς ἄλλους πείθεσθαι; Ἐὰν οὖν, ἔφη, ἐγώ, ὦ Σώ-
 κρατες, βέλτιστος ὢν αὐτῶν δῆλος ὦ, ἀρκέσει μοι
 τοῦτο εἰς τὸ πείθεσθαι αὐτοὺς ἐμοί; Ἐάν γε πρὸς
 τοῦτο, ἔφη, διδάξῃς αὐτούς, ὥς τὸ πείθεσθαί σοι 30
 κάλλιον τε καὶ σωτηριώτερον αὐτοῖς ἔσται. Πῶς οὖν,
 ἔφη, τοῦτο διδάξω; Πολὺ νῆ Δί', ἔφη, ῥᾶρον, ἢ εἰ σε

δέοι διδάσκειν, ὥς τὰ κακὰ τῶν ἀγαθῶν ἀμείνω καὶ
 λυσιτελέστερά ἐστι. Λέγεις, ἔφη, σὺ τὸν ἵππαρχον
 πρὸς τοῖς ἄλλοις ἐπιμελεῖσθαι δεῖν καὶ τοῦ δύνασθαι
 λέγειν; Σὺ δ' ὦρον, ἔφη, χρῆναι σιωπῇ ἵππαρχεῖν;
 5 ἢ οὐκ ἐντεθύμησαι, ὅτι ὅσα τε νόμοι μεμαθήκαμεν
 κάλλιστα ὄντα, δι' ὧν γε ζῆν ἐπιστάμεθα, ταῦτα
 πάντα διὰ λόγον ἐμάθομεν; καὶ εἴ τι ἄλλο καλὸν
 μανθάνει τις μάθημα, διὰ λόγον μανθάνει· καὶ οἱ
 ἄριστα διδάσκοντες μάλιστα λόγῳ χρῶνται· καὶ οἱ
 10 τὰ σπουδαιότατα μάλιστα ἐπιστάμενοι κάλλιστα δια-
 λέγονται.

30 Ἐν ταυτῷ (III, 4, 7).

Καὶ ὁ Νικομαχίδης, Μὰ Δί', ἔφη, ὦ Σώκρατες,
 οὐκ ἂν ποτε ὦμην ἐγὼ σου ἀκοῦσαι, ὥς οἱ ἀγαθοὶ οἱ-
 15 κονόμοι ἀγαθοὶ στρατηγοὶ ἂν εἶεν. Ἴθι δὴ, ἔφη,
 ἐξετάσωμεν τὰ ἔργα ἑκατέρου αὐτῶν, ἵνα εἰδῶμεν,
 πότερον τὰ αὐτὰ ἐστίν, ἢ διαφέρει τι. Πάννυ γε, ἔφη.
 Οὐκ οὖν, ἔφη, τὸ μὲν τοὺς ἀρχομένους κατηκόους τε
 καὶ εὐπειθεῖς ἑαυτοῖς κατασκευάζειν ἀμφοτέρων ἐστὶν
 20 ἔργον; Καὶ μάλα ἔφη. Τί δέ; τὸ προστάττειν ἕκαστα
 τοῖς ἐπιτηδείοις πράττειν; Καὶ τοῦτο, ἔφη. Καὶ μὴν
 [τὸ] τοὺς κακοὺς κολάζειν καὶ τοὺς ἀγαθοὺς τιμᾶν,
 ἀμφοτέροις οἶμαι προσήκειν. Πάννυ μὲν οὖν, ἔφη.
 Τὸ δὲ τοὺς ὑπηκόους εὐμενεῖς ποιεῖσθαι, πῶς οὐκ
 25 ἀμφοτέροις; Καὶ τοῦτ', ἔφη. Συμμάχους δὲ καὶ βοη-
 θοὺς προσάγεσθαι δοκεῖ [σοι] συμφέρειν ἀμφοτέροις,
 ἢ οὐ; Πάννυ μὲν οὖν, ἔφη. Ἀλλὰ φυλακτικούς τῶν
 ὄντων οὐκ ἀμφοτέρους εἶναι προσήκει περὶ τὰ αὐτῶν
 ἔργα; Ταῦτα μὲν, ἔφη, πάντα ὁμοίως ἀμφοτέρων
 30 ἐστίν· ἀλλὰ τὸ μάχεσθαι οὐκέτι ἀμφοτέρων. Ἀλλὰ
 ἐχθροὶ γέ τοι ἀμφοτέροις γίνονται. Καὶ μάλα, ἔφη,

τοῦτό γε. Οὐκ οὖν [τὸ] περιγενέσθαι τούτων ἀμφο-
 τέροις συμφέρει; Πάνυ [γε,] ἔφη. Ἄλλ' ἐκεῖνο παρι-
 εῖς, ἂν δέῃ μάχεσθαι, τί ὠφελήσῃ ἡ οἰκονομική; Ἐν-
 ταῦθα δῆπου καὶ πλεῖστον, ἔφη. Ὁ γὰρ ἀγαθὸς οἰ-
 κονόμος εἰδὼς ὅτι οὐδὲν οὕτως ἀλυσιτελὲς τε καὶ κερ- 5
 δαλέον ἐστὶν ὥς τὸ μαχόμενον τοὺς πολεμίους νικᾶν,
 οὐδὲ οὕτως ἀλυσιτελὲς τε καὶ ζημιῶδες ὥς τὸ ἡττᾶ-
 σθαι, προθύμως μὲν τὰ πρὸς τὸ νικᾶν συμφέροντα
 ζητήσῃ καὶ παρασκευάζεται, ἐπιμελῶς δὲ τὰ πρὸς τὸ
 ἡττᾶσθαι φέροντα σκέψεται καὶ διασκευάζεται, ἐνερ- 10
 γῶς δ', ἂν τὴν παρασκευὴν ὁρᾷ νικητικὴν οὔσαν,
 μαχεῖται· οὐχ ἥκιστα δὲ τούτων, ἐὰν ἀπαράσκευος
 ᾗ, φυλάσσεται συνάπτειν μάχην. Μὴ καταφρόνει εὖ,
 ἔφη, ὦ Νικομαχίδη, τῶν οἰκονομικῶν ἀνδρῶν· ἡ
 γὰρ τῶν ιδίων ἐπιμέλεια πλήθει μόνον διαφέρει τῆς 15
 τῶν κοινῶν, τὰ δὲ ἄλλα παραπλήσια ἔχει.

31 Ἡροδότου ἱστορίας ζ' (VII, 49).

Ὁ δὲ Ἀρτάβανος ἀμείβετο λέγων· ὦ βασιλεῦ,
 οὔτε στρατὸν τοῦτον, ὅστις γε σύνεσιν ἔχει, μέμφοιτ'
 ἂν, οὔτε τῶν νεῶν τὸ πλῆθος. ἦν τε πλεῦνας συλ- 20
 λέξεως, τὰ δύο τοι ταῦτα λέγω πολλῶ ἔτι πολεμιώτερα
 γίνονται· τὰ δὲ δύο ταῦτα ἔστι γῆ τε καὶ θάλασσα·
 οὔτε γὰρ τῆς θαλάσσης ἔστι λιμὴν τοσοῦτος [οὐδα-
 μόθι, ὥς ἐγὼ εἰκάξω,] ὅστις ἐγειρομένου χειμῶνος
 δεξάμενος σεῦ τοῦτο τὸ ναυτικόν, φερέγγυος ἔσται 25
 διασῶσαι τὰς νέας· καίτοι οὐκ ἔνα αὐτὸν δεῖ εἶναι
 τὸν λιμένα, ἀλλὰ παρὰ πᾶσαν τὴν ἡπειρον παρ' ἣν
 δὴ κομίζεται· οὐκ ὦν δὴ ἐόντων τῶν λιμένων ὑποδε-
 ξίω, μάθε ὅτι αἱ συμφοραὶ τῶν ἀνθρώπων ἄρχονται
 καὶ οὐκ ἄνθρωποι τῶν συμφορέων. καὶ δὴ τῶν δύο 30
 τοι τοῦ ἐτέρου εἰρημένου, τὸ ἕτερον ἐρχομαι ἐρέων·

γῇ δὲ πολεμίῃ τῇδε τοι καθίσταται, εἰ θέλει τοι μη-
δὲν ἀντίξοον καταστῆναι, τοσοῦτόν τοι γίνεται πολε-
μιωτέρῃ, ὅσῳ ἂν προβαίνῃς ἑκατέρῳ τὸ πρόσω αἰεὶ
κλεπτόμενος· εὐπρηξίης δὲ οὐκ ἔστιν ἀνθρώποις
5 οὐδὲ μίῃ πληθῶρι· καὶ δὴ τοι ὥς οὐδένος ἐναντιευ-
μένου, λέγω τὴν χώραν πλεῦνα ἐν πλεῦνι χρόνῳ γι-
γνομένην λιμὸν τέξεσθαι· ἀνὴρ δὲ οὕτως ἂν εἴῃ
ἄριστος, εἰ βουλευόμενος μὲν ἀρρωδέοι πᾶν ἐπιλεγό-
μενος πείσεσθαι χρῆμα, ἐν δὲ τῷ ἔργῳ θρασὺς εἴῃ.

10 32 Θουκυδίδου ἱστορίας δ' (61) δημηγο-
ρίας Ἑρμοκράτους.

Πέφυκε γὰρ τὸ ἀνθρώπειον διὰ παντὸς ἄρχειν
μὲν τοῦ εἰκοντος, φυλάσσεσθαι δὲ τὸ ἐπίον.

33 Δημοσθένους περὶ τῆς Ῥοδίων ἐλευ-
15 θερίας (193, 8).

Οὐ γὰρ ὁμοίως οὐδεὶς ὑπὲρ τε τοῦ πλεονεκτεῖν
πολεμήσειεν ἂν καὶ τῶν ἑαυτοῦ, ἀλλ' ὑπὲρ μὲν ὧν
ἂν ἐλαττωῖνται μέχρι τοῦ δυνατοῦ πάντες πολεμοῦσιν,
ὑπὲρ δὲ τοῦ πλεονεκτεῖν οὐχ οὕτως· ἀλλ' ἐφίενται
20 μὲν, εἴαν τις ἑᾶ, εἴαν δὲ κωλυθῶσιν, οὐδὲν ἡδίκηκέ-
ναι τοὺς ἐναντιωθέντας ἑαυτοὺς ἡγοῦνται.

34 Θουκυδίδου ἱστορίας δ' (92) δημηγο-
ρίας Παγώνδου.

Εἰώθασι τε οἱ ἰσχύος που θράσει τοῖς πέλας,
25 ὥσπερ Ἀθηναῖοι νῦν, ἐπιόντες τὸν μὲν ἡσυχάζοντα
καὶ ἐν τῇ ἑαυτοῦ μόνον ἀμυνόμενον ἀδεέστερον ἐπι-
στρατεύειν, τὸν δὲ καὶ ἔξω ὄρων προαπαντῶντα καὶ
ἦν καιρὸς ἢ πολέμου ἄρχοντα, ἥσσον ἐτοίμως κατέχειν.

35 Θουκυδίδου ἱστορίας ε' (9) δημηγο-
30 ρίας Βρασίδου.

Καὶ νομίζατε τρία εἶναι τοῦ καλῶς πολεμεῖν, τὸ ἐθέλειν καὶ [τὸ] αἰσχύνεσθαι καὶ τοῖς ἄρχουσι πείθεσθαι.

36 Θουκυδίδου ἱστορίας ε' (103) δημηγορίας Ἀθηναίων. 5

Ἐλπίς δὲ κινδύνου παραμύθιον οὔσα, τοὺς μὲν ἀπὸ περιουσίας χρώμενους αὐτῇ, καὶ βλάβῃ, οὐ καθεῖλε· τοῖς δὲ ἐς ἅπαν τὸ ὑπάρχον ἀναρριπτοῦσι, δάπανος γὰρ φύσει, ἅμα τε γιγνώσκεται σφαλέντων, καὶ ἐν ὧ ἐτι φυλάσσεται τις αὐτὴν γνωρισθεῖσαν, 10 οὐκ ἐλλείπει.

37 Θουκυδίδου ἱστορίας ε' (102) δημηγορίας Ἀθηναίων.

Ἄλλ' ἐπιστάμεθα τὰ τῶν πολεμίων ἔστιν ὅτε καινοτέρως τὰς τύχας λαμβάνοντα ἢ κατὰ τὸ διαφέρον 15 ἐκατέρων πλήθος.

38 Θουκυδίδου ἱστορίας ε' (9) δημηγορίας Βρασίδου.

Τὸ γὰρ ἐπιὸν ὕστερον δεινότερον τοῖς πολεμίοις τοῦ παρόντος καὶ μαχομένου. 20

39 Ἐκ τῆς Νικολάου ἐθῶν συναγωγῆς.

Αὐταριᾶται τοὺς ἀδυνάτους τῶν στρατιωτῶν ἐν ταῖς ὁδοιπορίαις οὐδέποτε ζῶντας ἀπολείπουσι.

40 Τοῦ αὐτοῦ.

Τριβαλλοὶ τέτταρας φάλαγγας ἐν ταῖς μάχαις 25 ποιοῦνται· τὴν πρώτην τῶν ἀσθενῶν, τὴν ἐχομένην τῶν κρατίστων, τὴν τρίτην τῶν ἱππέων, τελευταίαν τὴν τῶν γυναικῶν, αἱ αὐτοὺς εἰς φυγὴν τρέπομένους κωλύουσι βλασφημοῦσαι.

41 Ἀντισθένοους (Plutarch. Mor. 336 a).

30

Ἀντισθένης ἔλεγεν, ὅτι πάντα δεῖ τοῖς πολεμίοις εὐχεσθαι τὰγαθὰ παρεῖναι χωρὶς ἀνδρείας· γίνεται γὰρ οὕτως οὐ τῶν ἐχόντων, ἀλλὰ τῶν κρατούντων.

42 Δημοσθένους κατὰ Φιλίππου (51, 10).

5 Αἰσχρόν ἐστι φενακίζειν ἑαυτοὺς καὶ ἅπαντα ἀναβαλλομένους ὅσα ἂν ᾗ δυσχερῇ, πάντων ὑστερεῖν τῶν ἔργων, καὶ μηδὲ τοῦτο δύνασθαι μαθεῖν, ὅτι δεῖ τοὺς ὀρθῶς πολέμῳ χρωμένους οὐκ ἀκολουθεῖν τοῖς πράγμασιν, ἀλλ' αὐτοὺς ἔμπροσθεν εἶναι τῶν πραγ-
10 μάτων· καὶ τὸν αὐτὸν τρόπον ὥσπερ τῶν στρατευ-
μάτων ἀξιῶσιν τις ἂν τὸν στρατηγὸν ἡγεῖσθαι, οὕτω καὶ τῶν πραγμάτων τοὺς βουλευομένους ἡγεῖσθαι, ἵν' ἂν ἐκείνοις δοκῇ, ταῦτα πράττεται, καὶ μὴ τὰ συμβάντα ἀναγκάζονται διώκειν.

15 43 Πλουτάρχου ἐκ τοῦ εἰ πολιτευτέον πρεσβυτέρῳ (788 d).

Οἱ ῥήτορες Ἀθήνησιν Ἰφικράτει καὶ Τιμοθέῳ Χάρητα παρέφερον ἰσχυρὸν ὄντα καὶ τοιοῦτον ἡξίου-
εἶναι τὸν στρατηγόν. ὁ δὲ Τιμόθεος "Οὐ μὰ τοὺς
20 θεοὺς" εἶπεν "ἀλλὰ τοιοῦτον μὲν εἶναι τὸν μέλλοντα τῷ στρατηγῷ τὰ στρώματα κομίζειν, τὸν δὲ στρατη-
γὸν ἅμα πρόσσω καὶ ὀπίσσω ὁρᾶν."

44 Ἀντιγόνου (Plutarch. Mor. 183 d).

Ἀντίγονος ὑποχωρῶν ποτε τοῖς πολεμίοις ἐπερχο-
25 μένοις οὐκ ἔφη φεύγειν, ἀλλὰ διώκειν τὸ συμφέρον ὀπίσω κείμενον.

45 Λαμάχου (Plutarch. l. l. 186 f).

Λάμαχος ἐπετίμα τινὶ τῶν λοχαγῶν ἁμαρτάνοντι·
τοῦ δὲ φήσαντος μηκέτι τοῦτο ποιήσῃν "Οὐκ ἔστιν"
30 εἶπεν "ἐν πολέμῳ δις ἁμαρτάνειν."

46 Ἀντίγονου.

Ἀντιγόνης ἐρωτηθεὶς πῶς ἂν τις ἐπιθοῖτο τοῖς πολεμίοις, εἶπεν "ἡ δόλῳ ἢ βίῃ ἢ ἀμφοδὸν ἢ κρυφιδόν."

47 Δημάδης (Pseudoplat. de nobil. 2).

5

Δημάδης ὁ ῥήτωρ ληφθεὶς αἰχμάλωτος ἐν τῇ κατὰ Χαιρώνειαν μάχῃ ὑπὸ Φιλίππου καὶ συσταθεὶς αὐτῷ, ἐκείνου παρὰ πότον σεμνυνομένου "ποῦ ἡ εὐγένεια καὶ ἡ ὑπεροχὴ τῆς Ἀθηναίων πόλεως;" "ἔγνωσ ἂν" ἔφη "ὦ βασιλεῦ, τὴν τῆς πόλεως δύναμιν, εἰ 10 Ἀθηναίων μὲν Φίλιππος, Μακεδόνων δὲ Χάρης ἐστρατῆγαι."

48 Ἀλεξάνδρου.

Ἀλεξάνδρος ἐρωτηθεὶς ὑπό τινος πῶς ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ τῆς οἰκουμένης ἐκυρίευσεν, εἶπε "βουλῇ καὶ 15 μύθοισι καὶ ἡπεροπηλίδι τέχνῃ."

49 Ἀγησιλάου.

Ἀγησίλαος ὁ τῶν Λακεδαιμονίων βασιλεὺς ἐρωτηθεὶς ὑπό τινος τίνα δεῖ τὸν στρατηγὸν ἔχειν εἶπεν ὅτι πρὸς μὲν τοὺς πολεμίους τόλμαν, πρὸς δὲ τοὺς 20 ὑποτεταγμένους εὐνοίαν, πρὸς δὲ τοὺς καιροὺς λογισμόν.

50 Ἐπαμινώνδου.

Ἐπαμινώνδας ὁ Θηβαῖος ἰδὼν στρατόπεδον μέγα καὶ καλὸν στρατηγὸν οὐκ ἔχον "ἡλίκον" ἔφη "θηρίον 25 καὶ κεφαλὴν οὐκ ἔχει."

51 Ἰφικράτους (Plut. Mor. 87 a).

Ἰφικράτης ἐν συμμάχων χώρᾳ στρατοπεδεύων καὶ χάρακα βαλλόμενος καὶ τάφρον ὀρύττων, πρὸς

τὸν εἰπόντα "τί γὰρ φοβούμεθα;" χειρίστην ἔφη φωνὴν στρατηγοῦ εἶναι τὴν "οὐκ ἂν προσεδόκησα."

52 Τοῦ αὐτοῦ (ib. 187 b).

Ῥήτορος δέ τινος ἐρωτῶντος αὐτὸν ἐν ἐκκλησίᾳ
 5 "τίς ὢν μέγα φρονεῖς, πότερον ἰππεύς ἢ ὀπλίτης ἢ
 τοξότης ἢ πελταστής;" "οὐδεὶς" ἔφη "τούτων, ἀλλὰ
 τούτοις ἐπιτάττειν πᾶσιν ἐπιστάμενος."

53 Χαβρίου (Plut. l. l. 187 c).

Χαβρίας ἔλεγε κάλλιστα στρατηγεῖν τοὺς μάλιστα
 10 γιγνώσκοντας τὰ τῶν πολεμίων.

54 Θουκυδίδου ἱστορίας γ' (III, 48) δημηγορίας Διοδότου.

"Ὅστις γὰρ εὖ βουλευέται πρὸς τοὺς ἀντιπάλους
 κρείσσων ἐστὶν ἢ μετ' ἔργων ἰσχύος ἀνοία ἐπιών.

15 55 Τοῦ αὐτοῦ ἱστορίας δ' (86) δημηγορίας Βρασίδου.

Ἀπάτη γὰρ εὐπρεπεῖ αἰσχρόν τι τοῖς γε ἐν ἀξιώ-
 ματι πλεονεκτῆσαι ἢ βία ἐμφανεῖ· τὸ μὲν γὰρ ἰσχύος
 δικαιώσῃ ἢν ἡ τύχη ἔδωκεν ἐπέρχεται, τὸ δὲ γνώμης
 20 ἀδίκου ἐπιβουλῇ.

56 Θουκυδίδου (VI, 91) δημηγορίας Ἀλκιβιάδου.

Βεβαιότατα δ' ἂν τις τοὺς πολεμίους οὕτω βλέ-
 πτοι, εἰ ἂ μάλιστα δεδιότας αὐτοὺς αἰσθάνοιτο, ταῦτα
 25 σαφῶς πυνθανόμενος ἐπιφέρει. εἰκὸς γὰρ αὐτοὺς
 ἀκριβέστατα ἐκάστους τὰ σφέτερα αὐτῶν δεινὰ ἐπι-
 σταμένους φοβεῖσθαι.

57 Πύρρον.

Πύρρος ἐπιζητοῦντων τῶν παρὰ πότον πότερος
 30 κρείσσων ἀνλητῆς Ἀντιγενίδας ἢ Σάτυρος "ἐμοὶ

μὲν" εἶπε "στρατηγὸς Πολυσπέρχων," διδάσκων ὅτι ἀναγκαῖα δεῖ ζητεῖν καὶ μὴ ἄχρηστα.

58 Ἀννίβαλος.

Ἀννίβαλ ἀκούσας στωικοῦ τινος ἐπιχειροῦντος ὅτι ὁ σοφὸς μόνος στρατηγικός ἐστιν, ἐγέλασε, νομίζων ὅτι ἀδύνατον εἶναι ἐκτὸς τῆς δι' ἔργων ἐμπειρίας τὴν ἐν τούτοις ἐπιστήμην σχεῖν.

59 Λυκούργου.

Λυκούργος ἐκέλευσε Λακεδαιμονίοις μὴ πολλάκις τοῖς αὐτοῖς πολεμεῖν, ἵνα μὴ ἄκοντας πολεμεῖν 10 διδάξωσιν.

60 Πύρρου.

Πύρρος πρὸς τὸν ὑπισχνούμενον τὰ τακτικά διδάξειν ἐν δὲ παρατάξει οὐδέποτε γεγονότα οὐκ ἔφη δεῖσθαι ἀπερισαλίγκτου στρατηγοῦ.

15

61 Φιλίππου.

Φίλιππος ἔλεγε κρεῖττον εἶναι στρατόπεδον ἐλάφων λέοντος στρατηγοῦντος ἢ λεόντων ἐλάφου.

62 Ἰφικράτους.

Ἰφικράτης τὸ στράτευμα οὕτως ἔφασκε δεῖν συντετάχθαι ὥς ἐν σῶμα, θώρακά μὲν ἔχον τὴν φάλαγγα, χεῖρας δὲ τοὺς ψιλοὺς, πόδας δὲ τοὺς ἱππέας, κεφαλὴν δὲ τὸν στρατηγόν.

63 Φιλίππου.

Φίλιππος ἐρωτώμενος οὓς τινας μάλιστα φιλεῖ 25 καὶ οὓς τινας μάλιστα μισεῖ "τοὺς μέλλοντας" ἔφη "προδιδόναι μάλιστα φιλῶ, τοὺς δ' ἤδη προδεδωκότας μάλιστα μισῶ."

64 Τιμοθέου.

Τιμόθεος πρὸς τὸν ἐρόμενον ὧ διαφέρει στρατη-
γικὴ ῥητορικῆς “ὧ πόλεμος” ἔφη “εἰρήνης.”

65 Εὐδαιμονίδου (Plut. Mor. p. 192 b).

Εὐδαιμονίδας ἀκούσας φιλοσόφου διαλεχθέντος
5 ὅτι μόνος ἀγαθὸς στρατηγὸς ὁ σοφὸς ἐστίν “ὁ μὲν
λόγος” ἔφη “θαυμαστός, ὁ δὲ λέγων οὐ περισεσάλ-
πιγkται.”

66 Ξενοφῶντος ἐν τῷ ε' (3, 9) τῆς Κύρου
παιδείας.

10 Οὔτε γὰρ ἂν φίλους τις ποιήσειεν ἄλλως πῶς
πλείονα ἀγαθὰ ἐν πολέμῳ ἢ πολέμιος δοκῶν εἶναι,
οὔτ' ἂν ἐχθροὺς πλείους τις βλάψειεν ἄλλως πῶς ἢ
φίλος δοκῶν εἶναι.

ΠΕΡΙ ΕΙΡΗΝΗΣ. ΝΕ.

15 1 Εὐριπίδου Κρεσφόντου. Χορός.

Εἰρήνη βαθύπλουτε καὶ
καλλίστα μακάρων θεῶν,
ζῆλός μοι σέθεν, ὥς χρονίζεις.
δέδοικα δὲ μὴ πρὶν πόνοις

20 ὑπερβάλῃ με γῆρας,
πρὶν περ χαρίεσσαν προσιδεῖν ὥραν
καὶ καλλιχόρους ἀοιδὰς
φιλοστεφάνους τε κῶμους.

ἴθι μοι πότνα πόλιν,
25 τὰν δ' ἐχθρὰν στάσιν εἶργ' ἀπ' οἴ-
κων τὰν μαινομένην τ' ἔριν,
θηκτῷ τερπομένην σιδάρω.

2 Ἀριστοφάνους Γεωργῶν.

Εἰρήνη βαθύπλουτε καὶ ζευγάριον βοεικόν·

εἰ γὰρ ἐμοὶ παυσαμένῳ τοῦ πολέμου γένοιτο
σκάψαι καὶ αποκλάσαι τε καὶ λουσαμένῳ διελκύναι
τῆς τρυγός, ἄρτον λιπαρὸν καὶ ῥάφανον φέροντι.

3 Βακχυλίδου παιάνων.

Τίκτει δέ ~~τε θνατοῖσιν εἰράνη~~ ^{μεγάλη},
πλοῦτον καὶ μελιγλώσσω ἀοιδᾶν ἄνθεα,
δαιδαλέων τ' ἐπὶ βωμῶν θεοῖσιν αἰθεσθαι βοῶν
ξανθᾶ φλογὶ μῆρα τανυτρίχων τε μήλων,
γυμνασίων τε νέοις ἀνλῶν τε καὶ κώμων μέλειν.
ἐν δὲ σιδαροδέτοισι πόρπαξιν αἰθᾶν ἄραχνᾶν
ἴστοι πέλονται, ἔρχεά τε λογχωτὰ
ξίφεά τ' ἀμφάκε' [εὐρώς] δάμνεται· χαλκέων δ'
οὐκέτι σαλπύγγων κτύπος, οὐδὲ συλᾶται μελίφρων
ὑπνος ἀπὸ βλεφάρων, ἄμὸν ὃς θάλλπει κέαρ.
συμποσίων δ' ἐρατῶν βρίθοντ' ἄγυιαι,
παιδικοὶ θ' ὕμνοι φλέγονται.

4 Εὐριπίδου Ἑρεχθίδως.

Κεῖσθω δόρυ μοι μίτον ἀμφιπλέκειν ἀράχνα,
μετὰ δ' ἀσυχίας πολὺν γήραι συνοικοῖην,
αἰέδοιμι δὲ στεφάνοισι κᾶρα πολὺν στεφανώσας,
Θρηίκιον πέλταν πρὸς Ἀθάνας
περικλῶσιν ἀγκρεμάσας θαλάμοις,
δέλτων τ' ἀναπτύσσοιμι γῆρυν,
ἂν σοφοὶ κλέονται.

5 Φιλήμονος ἐκ Πύρρου.

Οἱ φιλόσοφοι ζητοῦσιν, ὥς ἀκήκοα,
περὶ τοῦτό τ' αὐτοῖς πολὺς ἀναλοῦται χρόνος,
τί ἐστι τάραθόν· οὐ δὲ εἷς εὖρηκέ πω
τί ἐστιν· ἀρετὴν καὶ φρόνησίν φασι, καὶ
λέγουσι πάντα μᾶλλον ἢ τί τάραθόν.
ἐν ἄγρῳ διατρίβων τήν τε γῆν σκάπτων ἐγὼ

νῦν εὖρον· εἰρήνη' στίλν· ὦ Ζεῦ φίλτατε,
 τῆς ἐπαφροδίτου καὶ φιλανθρωποῦ θεοῦ.
 γάμους ἑορτὰς συγγενεῖς παῖδας φίλους
 πλοῦτον ὑγίειαν σίτον οἶνον ἡδονήν

5 αὕτη δίδωσι. ταῦτα πάντα ἂν ἐκλίπη,
 τέθνηκε κοινῇ πᾶς ὁ τῶν ζώντων βίος.

6 Εὐρίπιδου (Suppl. 481).

Ὅταν γὰρ ἔλθῃ πόλεμος εἰς ψῆφον λεῶ,
 οὐδείς ἔθ' αὐτοῦ θάνατον ἐκλογίζεται,

10 τὸ δυστυχὲς δὲ τοῦτ' ἐς ἄλλον ἐκτρέπει.
 εἰ δ' ἦν παρ' ὄμμα θάνατος ἐν ψῆφου φορᾷ,
 οὐκ ἂν ποθ' Ἑλλὰς δορυμανὴς ἀπώλλυτο.
 καίτοι δυοῖν γὰρ πάντες ἄνθρωποι λόγοιν
 τὸν κρεῖττον' ἴσμεν, καὶ τὰ χρηστὰ καὶ κακά,

15 ὅσῳ τε πολέμου κρεῖττον εἰρήνη βροτοῖς·
 ἢ πρῶτα μὲν μούσαισι προσφιλεστάτῃ,
 γόοισι δ' ἐχθρά, τέρπεται δ' εὐπαιδία,
 χαίρει δὲ πλούτῳ. ταῦτ' ἀφέντες οἱ κακοὶ
 πολέμους ἀναιρούμεσθα, καὶ τὸν ἥττονα
 20 δουλούμεθ' ἄνδρες ἄνδρα καὶ πόλις πόλιν.

7 Ἀριστοφάνους Νήσων.

ὦ μῶρε μῶρε, ταῦτα πάντα' ἐν τῇδ' ἐνι·
 οἰκεῖν μὲν ἐν ἀγρῷ πρῶτον ἐν τῷ γῆδίῳ
 ἀπαλλαγέντα τῶν κατ' ἀγορὰν πραγμάτων,

25 κεκτημένον ξευγάριον οἰκεῖον βοοῖν,
 ἔπειτ' ἀκούειν προβατίων βληχωμένων,
 τρυγὸς τε φωνὴν εἰς λεκάνην ὠθουμένης,
 ὄψῳ δὲ χρῆσθαι σπινιδίοις τε καὶ κίχλαις,
 καὶ μὴ περιμένειν ἐξ ἀγορᾶς ἰχθυΐδια

30 τριταῖα, πολυτίμητα, βεβασανισμένα
 ἐπ' ἰχθυοπώλου χειρὶ παρανομωτάτῃ.

8 Τοῦ αὐτοῦ Εἰρήνης (519).

᾿Ω πότνια βοτρυόδωρε, τί προσείπω σ' ἔπος;
πόθεν λάβοιμ' ἄν ὄημα μυριάμορον;

9 Μενάνδρου.

Εἰρήνη γεωργὸν καὶ πέτραις
τρέφει καλῶς, πόλεμος δὲ καὶ πεδίῳ κακῶς [ἔφν].

10 Ἡροδότου ἱστορίας α' (87).

Οὐδεὶς γὰρ οὕτως ἀνόητός ἐστιν, ὅστις πόλεμον
πρὸ εἰρήνης αἰρέεται.

ΠΕΡΙ ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΟΤΙ ΑΓΑΘΟΝ. Ν5.

1 Ἀριστοφάνους Εἰρήνης.

Τοῖς πᾶσιν ἀνθρώποισιν εἰρήνης φίλης
πιστὴ τροφός, ταμία συνεργὸς ἐπίτροπος
θυγάτηρ ἀδελφή· πάντα ταῦτ' ἐχρῆτό μοι.
β'. σοὶ δ' ὄνομα δὴ τί ἐστιν; α'. ὅ τι; Γεωργία.

2 ᾿Ω ποθεινὴ τοῖς δικαίοις καὶ γεωργοῖς ἡμέρα,
ἄσμενός σ' ἰδὼν προσειπεῖν βούλομαι τὰς ἀμπέλους.

3 Μενάνδρου Ἀδελφῶν.

Χαῖρ', ὦ φίλη γῆ, διὰ χρόνου πολλοῦ σ' ἰδὼν
ἀσπάζομαι· τουτὶ γὰρ οὐ πᾶσαν ποιῶ
τὴν γῆν, ὅταν δὲ τοῦμὸν ἐσίδω χωρίον.
τὸ γὰρ τρέφον με, τοῦτ' ἐγὼ κρῖνω θεόν.

4 Ἀμφιδος Ἐρίθων.

Εἰτ' οὐχὶ χρυσοῦν ἐστὶ πρᾶγμ' ἐρημία;
ὁ πατήρ γε τοῦ ξῆν ἐστιν ἀνθρώποις ἀγρός,
πενίαν τε συγκρούπτειν ἐπίσταται μόνος·
ἄστνυ δὲ θέατρον [ἐστιν] ἀτυχίας σαφῶς γέμον.

5 Μενάνδρου Πλοκίω.

Ἄρ' ἐστὶν ἀρετῆς καὶ βίου διδάσκαλος
ἐλευθέρου τοῖς πᾶσιν ἀνθρώποις ἀγρός.

6 Φωκυλίδου.

5 Χρηίζων πλούτου μελέτην ἔχε πιδόνος ἀγροῦ,
ἀγρὸν γάρ τε λέγουσιν Ἀμαλθείης κέρας εἶναι.

7 Μενάνδρου Ἀνεψιοί.

Τὰ κακῶς τρέφοντα χωρὶ' ἀνδρείους ποιεῖ.

8 Ἀριστοφάνους Ἀχαρνέων (32).

10 Ἀποβλέπων εἰς τὸν ἀγρὸν εἰρήνης ἐρῶν,
στρυγῶν μὲν ἄστν, τὸν δ' ἐμὸν δῆμον ποθῶν,
ὃς οὐδεπώποτ' εἶπεν, ἄνθρακας πρίω,
οὐκ ὄξος, οὐκ ἔλαιον, οὐδ' ἤδη πρίω,
ἀλλ' αὐτὸς ἔφερε πάντα χῶ πρίων ἀπῆν.

15 9 Μενάνδρου.

Ἀγροῖκος εἶναι προσποιεῖ πονηρὸς ὢν.

10 Ἀράτου φαινομένων (108).

Οὕπῳ λευγαλέου ποτὲ νείκεος ἠπίσταντο,
οὐδὲ διακρίσιος περιμεμφέος οὐδὲ κυδοιμοῦ,
20 αὐτῶς δ' ἔξωον, χαλεπὴ δ' ἀπέκειτο θάλασσα,
καὶ βίον οὕπῳ νῆες ἀπόπροθεν ἠγίνεσκον·
ἀλλὰ βόες καὶ ἄροτρα, καὶ αὐτὴ πότνια λαῶν
μυρία πάντα παρεῖχε δίκη δώτειρα δικαίων.

11 Μενάνδρου Ὑδρία.

25 Ὡς ἡδὺ τῷ μισοῦντι τοὺς φανύλους [τρόπους]
ἐρημία.

12 Ἀριστοφάνους Νεφελῶν (43).

Ἐμοὶ γὰρ ἦν ἀγροῖκος ἡδιστος βίος,
εὐρωτιῶν ἀκόρητος εἰκὴ κείμενος,
30 βρύων μελίτταις καὶ προβάτοις καὶ στεμφύλοις.

13 Εὐριπίδου Ἀντιόπης.

Τοιαῦτ' ἄειδε, καὶ δόξεις φρονεῖν,
σκάπτων, ἀρῶν γῆν, ποιμνίων ἐπιστατῶν,
ἄλλοις τὰ κομψὰ ταῦτ' ἀφείς σοφίσματα.

14 Εὐριπίδου * Βουτημένῳ.

* Ἀλλη πρὸς ἄλλο γαῖα χρησιμωτέρα.

15 Φιλήμονος.

Δικαιοτάτον κτῆμ' ἐστὶν ἀνθρώποις ἀγρός·
ὧν ἡ φύσις δεῖται γὰρ ἐπιμελῶς φέρει,
πυρούς ἐλαιον οἶνον ἰσχάδας μέλι.
τὰ δ' ἀργυρώματ' ἐστὶν ἢ τε πορφύρα
ἐς τοὺς τραγωδούς εὐθετ', οὐκ ἐς τὸν βίον.

16 Σωκράτους.

Ὁ Σωκράτης τὸ τῆς ἀμαλθείας κέρας ἐξηγούμενος
τοιαύτης τινὸς ἀναφορᾶς ἠξίωσεν· εἶναι γὰρ σύμ-
βολον, ἂν μὴ τις ἢ μάλθων ἀλλὰ ἐργάτης, πάντα
ἔξειν τὰγαθὰ· κατὰ μὲν τὴν ἀμάλθειαν τοῦ μὴ μάλ-
θωνος ταττομένου, κατὰ δὲ τὸ κέρας τοῦ βοῦς ἐργα-
τικωτάτου ὄντος τὸν ἐργάτην ἐνσημαίνεσθαι· βότρυς
δὲ ἐν τῷ κέρατι εἶναι καὶ τὰ ὅμοια, ὅτι ἐν τῇ γεωρ-
γίᾳ πάντα ἐνεστὶν ὧν χρεῖαν ἔχομεν. διὸ καὶ ἔχον-
τες αὐτὸ εἰσάγονται ὅ τε ἀγαθὸς δαίμων καὶ ἡ ἀγαθὴ
τύχη.

17 Ξενοφῶντος (Symp. II, 24).

Οἶνος τὰς μὲν λύπας ὥσπερ μανδραγόρας ἄνδρα
κοιμίζει, τὰς δὲ φιλοφροσύνας ὥσπερ ἐλαιον
φλόγα ἐγείρει.

18 Μουσωνίου ἐκ τοῦ τίς ὁ φιλοσόφῳ
προσήκων πόρος.

* Ἔστι καὶ ἕτερος πόρος οὐδὲν τούτου κακίων, τάχα

δὲ καὶ ἀμείνων νομισθεὶς ἂν οὐκ ἀλόγως ἀνδρὶ γ' εὐρώστω τὸ σῶμα, ὁ ἀπὸ γῆς, ἂν τ' οὖν ἰδίαν ἔχη τις ἂν τε καὶ μή. πολλοὶ γάρ δὴ καὶ ἀλλοτρίαν γῆν γεωργοῦντες, ἢ δημοσίαν ἢ ἰδιωτικὴν, δύνανται 5 τρέφειν οὐ μόνον αὐτούς καὶ τέκνα δὲ καὶ γυναῖ-
 κας· ἐνιοί γε δὴ καὶ εἰς ἄγαν ἀπὸ τούτου εὐποροῦ-
 σιν αὐτουργικοὶ καὶ φιλόπονοι ὄντες. ἀμείβεται γὰρ ἢ γῇ κάλλιστα καὶ δικαιοτάτα τοὺς ἐπιμελομένους αὐτῆς, πολλαπλάσια ὧν λαμβάνει διδοῦσα καὶ ἀφθο-
 10 γίαν παρέχουσα πάντων τῶν ἀναγκαίων πρὸς τὸν βίον τῷ βουλομένῳ πονεῖν, καὶ ταῦτα μὲν σὺν τῷ πρέποντι, σὺν αἰσχύνῃ δ' οὐδὲν αὐτῶν. οὐ γὰρ ἐστὶν ἀνθρώπων οὐδεὶς, μὴ θρυπτικός γε μηδὲ μα-
 λακὸς ὢν, ὃς ἂν φαίη τῶν γεωργικῶν ἔργων ὅτι οὖν 15 αἰσχροὺν ἢ ἀνάρμοστον ἀνδρὶ ἀγαθῷ εἶναι. πῶς μὲν γὰρ οὐ καλὸν τὸ φυτεύειν; πῶς δὲ τὸ ἀροῦν; πῶς δὲ τὸ ἀμπελουργεῖν; τὸ δὲ σπείρειν, τὸ δὲ θερίζειν, τὸ δὲ ἀλοᾶν, οὐ πάντ' ἐλευθέρια ταῦτα καὶ ἀνδρά-
 σιν ἀγαθοῖς πρέποντα; καὶ μὴν τὸ ποιμαίνειν ὥσπερ 20 Ἡσίοδον οὐ κατήσχυεν οὐδὲ ἐκώλυεν εἶναι θεοφιλῆ τε καὶ μουσικόν, οὕτως οὐδ' ἂν ἄλλον οὐδένα κωλύ-
 σειεν. ἐμοὶ μὲν δοκεῖ ἄριστον τοῦτο πάντων τῶν ἐν γεωργίαις ἔργων, ὅτι τῇ ψυχῇ παρέχει σχολὴν πλείονα διανοεῖσθαι τι καὶ ζητεῖν παιδείας ἐχόμενον.
 25 ὅσα μὲν γὰρ ἔργα πάννυ ἐντείνει τὸ σῶμα καὶ κάμπτει, ταῦτα καὶ τὴν ψυχὴν ἀναγκάζει πρὸς αὐτοῖς εἶναι μόνοις ἢ μάλιστα συνεντεινομένην τῷ σώματι· ὅσα δὲ τῶν ἔργων ἐφήησι μὴ ἄγαν ἐντετάσθαι τὸ σῶμα, ταῦτ' οὐκ ἀπείργει τὴν ψυχὴν ἐκλογίζεσθαι 30 τι τῶν κρείττωνων καὶ τῶν τοιούτων λογισμῶν αὐτῇ αὐτῆς γίνεσθαι σοφωτέραν, οὗ δὴ καὶ μάλιστα πᾶς φιλόσοφος ἐφίεται. διὰ ταῦτ' ἐγὼ τὴν ποιμενι-

κὴν ἀσπάζομαι μάλιστα· εἴ γε μὴν ἅμα φιλοσοφεῖ
 τις καὶ γεωργεῖ, οὐκ ἄλλον ἂν παραβάλοιμι τούτῳ
 βίον οὐδὲ πορισμὸν ἕτερον προτιμήσαιμι ἄν. πῶς
 μὲν γὰρ οὐ κατὰ φύσιν μᾶλλον ἀπὸ γῆς, ἢ τροφός
 τε καὶ μήτηρ ἐστὶν ἡμῶν, ἢ ἄπ' ἄλλου του τρέφε- 5
 σθαι; πῶς δ' οὐκ ἀνδρικώτερον τοῦ καθῆσθαι ἐν
 πόλει [ὥσπερ οἱ σοφισταὶ] τὸ ζῆν ἐν χωρίῳ; πῶς δ'
 οὐχ ὑγιεινότερον τοῦ σκιατροφεῖσθαι τὸ ἔξω διαιτᾶ-
 σθαι; τί δέ; ἐλευθεριώτερον αὐτὸν αὐτῷ μηχανᾶσθαι
 τὰ ἀναγκαῖα ἢ παρ' ἐτέρων λαμβάνειν; ἀλλὰ φαίνε- 10
 ται τὸ μὴ δεῖσθαι ἄλλου πρὸς τὰς χρείας τὰς αὐτοῦ
 πολὺ σεμνότερον ἢ τὸ δεῖσθαι. οὕτως ἄρα καλὸν καὶ
 εὐδαιμονικὸν καὶ θεοφιλὲς τὸ ζῆν ἀπὸ γεωργίας ἐστί,
 σύν γε τῷ καλοκαγαθίας μὴ ὀλιγωρεῖν, ὥστε Μύ-
 σωνα τὸν Χηναῖον ὁ θεὸς ἀνεῖπε σοφόν, καὶ τὸν Ψω- 15
 φίδιον Ἀγλαὸν εὐδαίμονα προσηγόρευσε, χωριτικῶς
 ἐκάτερον αὐτῶν βιοῦντα καὶ αὐτουργία χρώμενον
 καὶ τῆς ἐν ἄστει διατριβῆς ἀπεχόμενον. ἄρ' οὖν οὐκ
 ἄξιον ζηλοῦν τε καὶ μιμεῖσθαι τούτους, καὶ περιέχε-
 σθαι σπουδῆς τῆς τοῦ γεωργεῖν;

τί δέ; οὐ δεινόν, φαίη τις ἂν ἴσως, ἄνδρα παι-
 δευτικὸν καὶ δυνάμενον προβιβάξειν νέους εἰς φιλο-
 σοφίαν ἐργάζεσθαι γῆν καὶ τῷ σώματι πονεῖν τοῖς
 χωρίταις παραπλησίως; ναί· δεινὸν γὰρ ἂν τοῦτο
 τῷ ὄντι ἦν, εἴπερ ἐκώλυνεν ἡ ἐργασία τῆς γῆς φιλο- 25
 σοφεῖν ἢ ἄλλους πρὸς φιλοσοφίαν ὠφελεῖν. νῦν δέ
 καὶ μᾶλλον ἂν μοι δοκοῦσιν ὠφελεῖσθαι οἱ νέοι οὐκ
 ἐν πόλει τῷ διδασκάλῳ συνόντες οὐδ' ἐν τῇ διατριβῇ
 ἀκούοντες αὐτοῦ λέγοντος, ἀλλ' ἐργαζόμενον ἐπὶ τῆς
 ἀγροικίας ὁρῶντες καὶ ἔργῳ ἐνδεικνύμενον ἅπερ 30
 ὑφηγεῖται ὁ λόγος, ὅτι χρὴ πονεῖν καὶ κακοπαθεῖν
 τῷ σώματι μᾶλλον ἢ ἐτέρου δεῖσθαι τοῦ τρέφοντος.

τί δὲ τὸ κωλύον ἐστὶ καὶ ἐργαζόμενον μετὰ τοῦ διδασκάλου τὸν μαθητὴν ἀκούειν τι ἅμα περὶ σωφροσύνης ἢ δικαιοσύνης ἢ καρτερίας λέγοντος; πολλῶν μὲν γὰρ λόγων οὐ δεῖ τοῖς φιλοσοφῆσουσι καλῶς, οὐδὲ τὸν ὄχλον τούτων τῶν θεωρημάτων ἀναληπτέον πάντως τοῖς νέοις, ἐφ' ᾧ φνσωμένους τοὺς σοφιστὰς ὁρῶμεν· ταῦτα γὰρ δὴ τῷ ὄντι ἱκανὰ κατατρῖψαι βίον ἀνθρώπου ἐστὶ· τὰ δ' ἀναγκαιότατα καὶ χρησιμώτατα μαθεῖν οὐκ ἀδύνατον καὶ πρὸς ἐργασίᾳ γεωργικῇ ὄντας, ἄλλως τε καὶ οὐ διὰ παντὸς ἐργαζομένους ἀλλ' ἀναπαύλαις χρησομένους. ὀλίγοι μὲν οὖν τὸν τρόπον τοῦτον ἐθελήσουσι μανθάνειν, οἷδ' ἀκριβῶς ἐγώ· ἐστὶ δὲ ἄμεινον μηδὲ προσιέναι τῷ φιλοσόφῳ τοὺς πλείονας τῶν φιλοσοφεῖν λεγόντων νέων, ὅσοι σαθροὶ τε καὶ μαλακοί, δι' οὓς προσιόντας ἀναπίμπλαται κηλίδων φιλοσοφία. τῶν μὲν γὰρ ἀληθινῶν ἐραστῶν φιλοσοφίας οὐκ ἐστὶν οὐδεὶς ὅς οὐκ ἂν ἐθελήσειε μετ' ἀνδρὸς ἀγαθοῦ διάγειν ἐν χωρίῳ, καὶ εἰ χαλεπώτατον τύχοι ὅν τὸ χωρίον, μέλλων γε ἀπολαύειν μεγάλα ταύτης τῆς διατριβῆς τῷ συνεῖναι τῷ διδασκάλῳ νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν, τῷ ἀπεῖναι τῶν ἀστικῶν κακῶν ἅπερ ἐμπόδιον τῷ φιλοσοφεῖν, τῷ μὴ δύνασθαι λανθάνειν εὖ ἢ κακῶς τι ποιῶν, ὃ δὴ μέγιστον τοῖς παιδευομένοις ὄφελος· καὶ ἐσθίειν δὲ καὶ πίνειν καὶ καθεύδειν ἐφορῶμενον ὑπ' ἀνδρὸς ἀγαθοῦ μέγα ὄφελος. ἃ δὲ γένοιτ' ἂν ἐξ ἀνάγκης ἐν τῇ συνουσίᾳ τῇ κατ' ἀγρόν, ταῦτα ἐπαινεῖ καὶ Θέοργις ἐν οἷς φησὶ

καὶ μετὰ τῶν σύ γε πίνε καὶ ἐσθιε, καὶ μετὰ τοῖσιν ἔξε, καὶ ἄνδανε τοῖς ὦν μεγάλη δύναμις. ὅτι γε μὴν οὐκ ἄλλους τινας ἢ τοὺς ἀγαθοὺς ἀνδρας λέγει μεγάλην ἔχειν δύναμιν πρὸς ἀνθρώπων ὠφέ-

λειαν, εἰ συνεσθίοι καὶ συμπίνοι τις αὐτοῖς καὶ συγκαθέξοιτο, δεδήλωκεν συμμίσγης.

ἐσθλῶν μὲν γὰρ ἀπ' ἐσθλὰ μαθήσεται· ἦν δὲ κακοῖσι

συμμίσγης, ἀπολείς καὶ τὸν ἑόντα νόον.

μηδὲ λεγέτω τις ὅτι τῷ μανθάνειν ἢ τῷ διδάσκειν ἂν χρὴ τὸ γεωργεῖν ἐμπόδιον· οὐ γὰρ ἔοικεν οὕτως ἔχειν, εἰ δὴ μάλιστα γ' οὕτω καὶ ἐπὶ πλεῖστον ὁ μὲν μανθάνων συνείη τῷ διδάσκοντι ὁ δὲ διδάσκων διὰ χειρὸς ἔχοι τὸν μανθάνοντα. τούτου δὲ τοιούτου ὄντος, ὁ πόρος ἐκ γεωργίας φαίνεται ὢν τῷ φιλοσώφῳ χρησιμώτατός τε καὶ πρεπωδέστατος.

19 Ξενοφῶντος ἐκ τῶν ἀπομνημόνευμάτων (Oecon. 5).

Ταῦτα δέ, ὦ Κριτόβουλε, ἐγὼ διηγοῦμαι, ἔφη ὁ Σωκράτης, ὅτι περ τῆς γεωργίας οὐδὲ οἱ πάντες μακάριοι δύνανται ἀπέχεσθαι. ἔοικε γὰρ αὐτῆς ἡ ἐπιμέλεια εἶναι ἅμα τε ἡδυπάθειά τις καὶ οἶκον αὐξήσις καὶ σωμάτων ἄσκησις εἰς τὸ δύνασθαι ὅσα ἀνδρὶ ἐλευθέρῳ προσήκει. πρῶτον μὲν γὰρ ἀφ' ὧν ζῶσιν ἄνθρωποι, ταῦτα ἡ γῆ φέρει ἐργαζομένοις, καὶ ἀφ' ὧν τοίνυν ἡδυπαθοῦσι προσεπιφέρει· ἔπειτα δὲ καὶ θεοὺς κοσμοῦσι καὶ βωμοὺς καὶ ἀγάλματα, καὶ οἷσις αὐτοὶ κοσμοῦνται, καὶ ταῦτα μετὰ ἡδίστων ὁσμῶν καὶ θεαμάτων παρέχει· ἔπειτα δὲ ὅσα τὰ μὲν πολλὰ φύει τὰ δὲ τρέφει. καὶ γὰρ ἡ προβατικὴ τέχνη συνῆπται τῇ γεωργίᾳ, ὥστ' ἔχειν καὶ θεοῖς ἐξαρέσκεσθαι θύοντας καὶ αὐτοὺς χρῆσθαι. παρέχουσα δὲ ἀφθονώτατα [ἀγαθὰ] οὐκ ἔα ταῦτα μετὰ μαλακίας λαμβάνειν, ἀλλὰ ψύχη τε χειμῶνος καὶ θάλαππ θέρους ἐδί-
 20
 25
 30
 35
 40
 45
 50
 55
 60
 65
 70
 75
 80
 85
 90
 95
 100
 105
 110
 115
 120
 125
 130
 135
 140
 145
 150
 155
 160
 165
 170
 175
 180
 185
 190
 195
 200
 205
 210
 215
 220
 225
 230
 235
 240
 245
 250
 255
 260
 265
 270
 275
 280
 285
 290
 295
 300
 305
 310
 315
 320
 325
 330
 335
 340
 345
 350
 355
 360
 365
 370
 375
 380
 385
 390
 395
 400
 405
 410
 415
 420
 425
 430
 435
 440
 445
 450
 455
 460
 465
 470
 475
 480
 485
 490
 495
 500
 505
 510
 515
 520
 525
 530
 535
 540
 545
 550
 555
 560
 565
 570
 575
 580
 585
 590
 595
 600
 605
 610
 615
 620
 625
 630
 635
 640
 645
 650
 655
 660
 665
 670
 675
 680
 685
 690
 695
 700
 705
 710
 715
 720
 725
 730
 735
 740
 745
 750
 755
 760
 765
 770
 775
 780
 785
 790
 795
 800
 805
 810
 815
 820
 825
 830
 835
 840
 845
 850
 855
 860
 865
 870
 875
 880
 885
 890
 895
 900
 905
 910
 915
 920
 925
 930
 935
 940
 945
 950
 955
 960
 965
 970
 975
 980
 985
 990
 995
 1000
 1005
 1010
 1015
 1020
 1025
 1030
 1035
 1040
 1045
 1050
 1055
 1060
 1065
 1070
 1075
 1080
 1085
 1090
 1095
 1100
 1105
 1110
 1115
 1120
 1125
 1130
 1135
 1140
 1145
 1150
 1155
 1160
 1165
 1170
 1175
 1180
 1185
 1190
 1195
 1200
 1205
 1210
 1215
 1220
 1225
 1230
 1235
 1240
 1245
 1250
 1255
 1260
 1265
 1270
 1275
 1280
 1285
 1290
 1295
 1300
 1305
 1310
 1315
 1320
 1325
 1330
 1335
 1340
 1345
 1350
 1355
 1360
 1365
 1370
 1375
 1380
 1385
 1390
 1395
 1400
 1405
 1410
 1415
 1420
 1425
 1430
 1435
 1440
 1445
 1450
 1455
 1460
 1465
 1470
 1475
 1480
 1485
 1490
 1495
 1500
 1505
 1510
 1515
 1520
 1525
 1530
 1535
 1540
 1545
 1550
 1555
 1560
 1565
 1570
 1575
 1580
 1585
 1590
 1595
 1600
 1605
 1610
 1615
 1620
 1625
 1630
 1635
 1640
 1645
 1650
 1655
 1660
 1665
 1670
 1675
 1680
 1685
 1690
 1695
 1700
 1705
 1710
 1715
 1720
 1725
 1730
 1735
 1740
 1745
 1750
 1755
 1760
 1765
 1770
 1775
 1780
 1785
 1790
 1795
 1800
 1805
 1810
 1815
 1820
 1825
 1830
 1835
 1840
 1845
 1850
 1855
 1860
 1865
 1870
 1875
 1880
 1885
 1890
 1895
 1900
 1905
 1910
 1915
 1920
 1925
 1930
 1935
 1940
 1945
 1950
 1955
 1960
 1965
 1970
 1975
 1980
 1985
 1990
 1995
 2000
 2005
 2010
 2015
 2020
 2025
 2030
 2035
 2040
 2045
 2050
 2055
 2060
 2065
 2070
 2075
 2080
 2085
 2090
 2095
 2100
 2105
 2110
 2115
 2120
 2125
 2130
 2135
 2140
 2145
 2150
 2155
 2160
 2165
 2170
 2175
 2180
 2185
 2190
 2195
 2200
 2205
 2210
 2215
 2220
 2225
 2230
 2235
 2240
 2245
 2250
 2255
 2260
 2265
 2270
 2275
 2280
 2285
 2290
 2295
 2300
 2305
 2310
 2315
 2320
 2325
 2330
 2335
 2340
 2345
 2350
 2355
 2360
 2365
 2370
 2375
 2380
 2385
 2390
 2395
 2400
 2405
 2410
 2415
 2420
 2425
 2430
 2435
 2440
 2445
 2450
 2455
 2460
 2465
 2470
 2475
 2480
 2485
 2490
 2495
 2500
 2505
 2510
 2515
 2520
 2525
 2530
 2535
 2540
 2545
 2550
 2555
 2560
 2565
 2570
 2575
 2580
 2585
 2590
 2595
 2600
 2605
 2610
 2615
 2620
 2625
 2630
 2635
 2640
 2645
 2650
 2655
 2660
 2665
 2670
 2675
 2680
 2685
 2690
 2695
 2700
 2705
 2710
 2715
 2720
 2725
 2730
 2735
 2740
 2745
 2750
 2755
 2760
 2765
 2770
 2775
 2780
 2785
 2790
 2795
 2800
 2805
 2810
 2815
 2820
 2825
 2830
 2835
 2840
 2845
 2850
 2855
 2860
 2865
 2870
 2875
 2880
 2885
 2890
 2895
 2900
 2905
 2910
 2915
 2920
 2925
 2930
 2935
 2940
 2945
 2950
 2955
 2960
 2965
 2970
 2975
 2980
 2985
 2990
 2995
 3000
 3005
 3010
 3015
 3020
 3025
 3030
 3035
 3040
 3045
 3050
 3055
 3060
 3065
 3070
 3075
 3080
 3085
 3090
 3095
 3100
 3105
 3110
 3115
 3120
 3125
 3130
 3135
 3140
 3145
 3150
 3155
 3160
 3165
 3170
 3175
 3180
 3185
 3190
 3195
 3200
 3205
 3210
 3215
 3220
 3225
 3230
 3235
 3240
 3245
 3250
 3255
 3260
 3265
 3270
 3275
 3280
 3285
 3290
 3295
 3300
 3305
 3310
 3315
 3320
 3325
 3330
 3335
 3340
 3345
 3350
 3355
 3360
 3365
 3370
 3375
 3380
 3385
 3390
 3395
 3400
 3405
 3410
 3415
 3420
 3425
 3430
 3435
 3440
 3445
 3450
 3455
 3460
 3465
 3470
 3475
 3480
 3485
 3490
 3495
 3500
 3505
 3510
 3515
 3520
 3525
 3530
 3535
 3540
 3545
 3550
 3555
 3560
 3565
 3570
 3575
 3580
 3585
 3590
 3595
 3600
 3605
 3610
 3615
 3620
 3625
 3630
 3635
 3640
 3645
 3650
 3655
 3660
 3665
 3670
 3675
 3680
 3685
 3690
 3695
 3700
 3705
 3710
 3715
 3720
 3725
 3730
 3735
 3740
 3745
 3750
 3755
 3760
 3765
 3770
 3775
 3780
 3785
 3790
 3795
 3800
 3805
 3810
 3815
 3820
 3825
 3830
 3835
 3840
 3845
 3850
 3855
 3860
 3865
 3870
 3875
 3880
 3885
 3890
 3895
 3900
 3905
 3910
 3915
 3920
 3925
 3930
 3935
 3940
 3945
 3950
 3955
 3960
 3965
 3970
 3975
 3980
 3985
 3990
 3995
 4000
 4005
 4010
 4015
 4020
 4025
 4030
 4035
 4040
 4045
 4050
 4055
 4060
 4065
 4070
 4075
 4080
 4085
 4090
 4095
 4100
 4105
 4110
 4115
 4120
 4125
 4130
 4135
 4140
 4145
 4150
 4155
 4160
 4165
 4170
 4175
 4180
 4185
 4190
 4195
 4200
 4205
 4210
 4215
 4220
 4225
 4230
 4235
 4240
 4245
 4250
 4255
 4260
 4265
 4270
 4275
 4280
 4285
 4290
 4295
 4300
 4305
 4310
 4315
 4320
 4325
 4330
 4335
 4340
 4345
 4350
 4355
 4360
 4365
 4370
 4375
 4380
 4385
 4390
 4395
 4400
 4405
 4410
 4415
 4420
 4425
 4430
 4435
 4440
 4445
 4450
 4455
 4460
 4465
 4470
 4475
 4480
 4485
 4490
 4495
 4500
 4505
 4510
 4515
 4520
 4525
 4530
 4535
 4540
 4545
 4550
 4555
 4560
 4565
 4570
 4575
 4580
 4585
 4590
 4595
 4600
 4605
 4610
 4615
 4620
 4625
 4630
 4635
 4640
 4645
 4650
 4655
 4660
 4665
 4670
 4675
 4680
 4685
 4690
 4695
 4700
 4705
 4710
 4715
 4720
 4725
 4730
 4735
 4740
 4745
 4750
 4755
 4760
 4765
 4770
 4775
 4780
 4785
 4790
 4795
 4800
 4805
 4810
 4815
 4820
 4825
 4830
 4835
 4840
 4845
 4850
 4855
 4860
 4865
 4870
 4875
 4880
 4885
 4890
 4895
 4900
 4905
 4910
 4915
 4920
 4925
 4930
 4935
 4940
 4945
 4950
 4955
 4960
 4965
 4970
 4975
 4980
 4985
 4990
 4995
 5000
 5005
 5010
 5015
 5020
 5025
 5030
 5035
 5040
 5045
 5050
 5055
 5060
 5065
 5070
 5075
 5080
 5085
 5090
 5095
 5100
 5105
 5110
 5115
 5120
 5125
 5130
 5135
 5140
 5145
 5150
 5155
 5160
 5165
 5170
 5175
 5180
 5185
 5190
 5195
 5200
 5205
 5210
 5215
 5220
 5225
 5230
 5235
 5240
 5245
 5250
 5255
 5260
 5265
 5270
 5275
 5280
 5285
 5290
 5295
 5300
 5305
 5310
 5315
 5320
 5325
 5330
 5335
 5340
 5345
 5350
 5355
 5360
 5365
 5370
 5375
 5380
 5385
 5390
 5395
 5400
 5405
 5410
 5415
 5420
 5425
 5430
 5435
 5440
 5445
 5450
 5455
 5460
 5465
 5470
 5475
 5480
 5485
 5490
 5495
 5500
 5505
 5510
 5515
 5520
 5525
 5530
 5535
 5540
 5545
 5550
 5555
 5560
 5565
 5570
 5575
 5580
 5585
 5590
 5595
 5600
 5605
 5610
 5615
 5620
 5625
 5630
 5635
 5640
 5645
 5650
 5655
 5660
 5665
 5670
 5675
 5680
 5685
 5690
 5695
 5700
 5705
 5710
 5715
 5720
 5725
 5730
 5735
 5740
 5745
 5750
 5755
 5760
 5765
 5770
 5775
 5780
 5785
 5790
 5795
 5800
 5805
 5810
 5815
 5820
 5825
 5830
 5835
 5840
 5845
 5850
 5855
 5860
 5865
 5870
 5875
 5880
 5885
 5890
 5895
 5900
 5905
 5910
 5915
 5920
 5925
 5930
 5935
 5940
 5945
 5950
 5955
 5960
 5965
 5970
 5975
 5980
 5985
 5990
 5995
 6000
 6005
 6010
 6015
 6020
 6025
 6030
 6035
 6040
 6045
 6050
 6055
 6060
 6065
 6070
 6075
 6080
 6085
 6090
 6095
 6100
 6105
 6110
 6115
 6120
 6125
 6130
 6135
 6140
 6145
 6150
 6155
 6160
 6165
 6170
 6175
 6180
 6185
 6190
 6195
 6200
 6205
 6210
 6215
 6220
 6225
 6230
 6235
 6240
 6245
 6250
 6255
 6260
 6265
 6270
 6275
 6280
 6285
 6290
 6295
 6300
 6305
 6310
 6315
 6320
 6325
 6330

διὰ τῶν χειρῶν ἰσχὺν αὐτοῖς προστίθῃσι, τοὺς δὲ τῇ
 ἐπιμελείᾳ γεωργοῦντας ἀνδρίζει, πρῶί τε ἐγείρουσα
 καὶ πορεύεσθαι σφοδρῶς ἀναγκάζουσα· καὶ γὰρ ἐν
 τῷ χωρίῳ καὶ ἐν τῷ ἄστει ἐν ὧρα αἱ ἐπικαιρόταται
 5 πράξεις εἰσὶν. ἔπειτα δὲ ἦν τε σὺν ἵππῳ ἀρήγειν τῇ
 χώρᾳ βουληθῇ τις, τὸν ἵππον ἱκανωτάτῃ ἢ γεωργία
 τρέφειν· ἦν τε πεξῇ, σφοδρὸν παρέχει τὸ σῶμα ἐν
 ταῖς θήραις φιλοπονεῖσθαι, συνεπαίρει τε ἡ γῆ, καὶ
 10 κυσὶν εὐπέτειαν τροφῆς παρέχουσα καὶ θηρία συμ-
 παρατρέφουσα. ὠφελούμενοι δὲ ἀπὸ τῆς γεωργίας
 καὶ οἱ κύνες καὶ οἱ ἵπποι ἀντωφελοῦσι τὸν χῶρον·
 ὁ μὲν ἵππος πρῶί τε κομίζων τὸν κηδόμενον εἰς τὴν
 ἐπιμέλειαν, καὶ ἐξουσίαν παρέχων τοῦ δείλης ἀπιέ-
 ναι· αἱ δὲ κύνες τὰ τε θηρία συνεξαίρουσαι κωλύουσιν
 15 ἀπὸ λύμης καρπῶν καὶ προβάτων, καὶ τῇ ἐρημίᾳ τὴν
 ἀσφάλειαν συμπαρέχουσαι. συμπαρορμᾷ δέ τι καὶ
 εἰς τὸ ἀρήγειν σὺν ὅπλοις τῇ χώρᾳ ἢ γεωργία, [καὶ
 ἡ γῆ τοὺς γεωργοὺς] ἐν τῷ μέσῳ τοὺς καρποὺς τρέ-
 φουσα τῷ κρατοῦντι λαμβάνειν. καὶ δραμεῖν τε καὶ
 20 βαλεῖν καὶ πηδῆσαι τίς ἱκανωτέρους τέχνη γεωργίας
 παρέχεται; τίς δὲ τοῖς ἐργαζομένοις τέχνη πλείω
 ἀντιχαρίζεται; τίς δ' ἥδιον τὸν ἐπιμελούμενον δέ-
 χεται, προτείνουσα προσιόντι λαβεῖν ὅ τι χρήζει; τίς
 δὲ ξένους ἥδιον ἢ ἀφθονώτερον δέχεται; χειμάσαι
 25 δὲ πυρὶ ἀφθόνῳ καὶ θερμοῖς λουτροῖς ποῦ πλείων
 εὐχέρεια ἢ ἐν χωρίῳ; ποῦ δὲ ἥδιον θερίσαι ὕδασι τε
 καὶ πνεύμασι καὶ σκιαῖς ἢ κατ' ἀγρόν; τίς δὲ ἄλλη
 θεοῖς ἀπαρχὰς πρεπωδεστέρας παρέχει ἢ ἐορτὰς πλη-
 ρεστέρας ἀποδεικνύει; τίς δὲ οἰκέταις προσφιλεστέρα
 30 ἢ γυναικὶ ἡδίῳν ἢ τέκνοις ποθεινότερα ἢ φίλοις
 εὐχαριστοτέρα; ἐμοὶ μὲν θαυμαστὸν δοκεῖ εἶναι,
 εἰ τις ἐλεύθερος ἄνθρωπος ἢ κτῆμά τι τούτου

ἡδίων κτᾶται ἢ ἐπιμέλειάν τινα ταύτης εὔρηκεν ἡδίων
 ἢ ὠφελιμωτέραν εἰς τὸν βίον. ἔτι δὲ ἡ γῆ θεὸς οὐσα
 τοὺς δυναμένους καταμανθάνειν καὶ δικαιοσύνην
 διδάσκει· τοὺς γὰρ ἄριστα θεραπεύοντας αὐτὴν πλεί-
 στα ἀγαθὰ ἀντιποιεῖ. ἡν δ' ἄρα ὑπὸ πλήθους ποτε 5
 στρατευμάτων τῶν ἔργων στερηθῇ ἡ γῆ, οἱ ἐν τῇ
 γεωργίᾳ ἀναστρεφόμενοι καὶ σφοδρῶς καὶ ἀνδρικῶς
 παιδευόμενοι, οὗτοι εὖ παρεσκευασμένοι τὰ σώματα
 καὶ τὰς ψυχὰς, ἐὰν μὴ θεὸς κωλύῃ, δύνανται λόντες
 εἰς τὰ τῶν κωλυνόντων λαμβάνειν ἀφ' ὧν θρέψονται· 10
 πολλάκις δ' ἐν τῷ πολέμῳ καὶ ἀσφαλέστερόν ἐστι σὺν
 τοῖς ὅπλοις τὴν τροφὴν μαστεύειν ἢ σὺν τοῖς γεωρ-
 γικοῖς ὀργάνοις. συμπαιδεύει δὲ καὶ εἰς τὸ ἄρχειν ἡ
 γεωργία· ἐπὶ τε γὰρ τοὺς πολεμίους μετ' ἀνθρώπων
 δεῖ λέναι, τῆς τε γῆς σὺν ἀνθρώποις ἐστὶν ἡ ἐργασία. 15
 τὸν οὖν μέλλοντα γεωργήσειν εὖ δεῖ τοὺς ἐργαστη-
 ρας καὶ προθύμους παρασκευάζειν καὶ πείθεσθαι
 ἐθέλοντας· τὸν τε ἐπὶ πολεμίους ἄγοντα ταῦτα δεῖ
 μηχανᾶσθαι, δωρούμενόν τε οἷς δεῖ τοὺς ἀγαθοὺς καὶ
 κολάζοντα τοὺς ἀτακτοῦντας. καὶ παρακελεύεσθαι δὲ 20
 πολλάκις οὐδὲν ἥττον δεῖ τοῖς ἐργάταις τὸν γεωρ-
 γὸν ἢ τὸν στρατηγὸν τοῖς στρατιώταις· καὶ ἐλπίδων
 δὲ ἀγαθῶν οὐδὲν ἥττον τῶν ἐλευθέρων οἱ δοῦλοι
 δέονται, ἀλλὰ καὶ μᾶλλον ὅπως μένειν ἐθέλωσι.
 καλῶς δὲ κάκεινος εἶπεν, ὃς ἔφη τὴν γεωργίαν τῶν 25
 ἄλλων τεχνῶν μητέρα καὶ τροφὸν εἶναι· εὖ μὲν
 γὰρ φερομένης τῆς γεωργίας ἔρρωνται καὶ ἄλλαι
 τέχναι ἅπασαι, ὅπου δὲ ἀναγκασθῇ ἡ γῆ χερσεύειν,
 ἀποσβέννυνται καὶ αἱ ἄλλαι τέχναι σχεδὸν τι καὶ
 κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν.

ΕΤΙ ΠΕΡΙ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΕΙΣ ΤΟ
ΕΝΑΝΤΙΟΝ. ΝΖ.

1 Μενάνδρου.

Ὁ τῶν γεωργῶν ἡδονὴν ἔχει βίος,
5 ταῖς ἐλπίσιν ἀλλεγινὰ παραμυθούμενος.

2 Διφίλου.

Ἐν οὐάριον καταβαίνει μούξ ἄγρου
καθ' ἕκαστον ἐνιαῦτόν ἀγαπητῶς ὥσπερ εἰ
κανοῦν ὁμοῦ τι πάντ' ἐνεσκευασμένον,
10 σπονδὴν ὁλὰς ἔλαιον ἰσχάδας μέλι.

3 Μενάνδρου.

Ἐν τοῖς πολεμίοις ὑπερέχειν τὸν ἄνδρα δεῖ·
τὸ γὰρ γεωργεῖν ἔργον ἐστὶν οἰκέτου.

4 Ἀναξιλάου ἐκ Λυροποιοῦ.

15 Πῶς ἔχεις; ὥς ἰσχνὸς εἶ.
'Απόλλυμαι· τρέφω γὰρ ἐν ἄγρῳ χωρίον.

5 Μενάνδρου Γεωργοῦ.

Ἄγρὸν εὐσεβέστερον γεωργεῖν οὐδένα
οἶμαι· φέρει γὰρ ὅσα θεοῖς ἄνθη καλά,
20 κιττόν, δάφνην· κριθὰς δ' ἐὰν σπείρω, πάννυ
δίκαιος ὢν ἀπέδωχ' ὅσας ἂν καταβάλλω.

6 Φιλήμονος.

Ἐγὼ τὸν ἄγρὸν λατρὸν ἐλελήθην ἔχων·
τρέφει γὰρ οὗτος ὥσπερ ἀρρωστοῦντά με,
25 σιτάρια μικρὰ προσφέρων, οἴνου θ' ὅσον
ὁσμήν. λαχάνων ἄγει τι, καὶ νῆ τὸν Δία
τὰ πετραῖα ταῦτ' ὀψάρια, κάππαριν θύμον
ἄσπαραγον, αὐτὰ ταῦτα· καὶ δέδοικα μὴ
λίαν ἀπισχναίνων με ποιήσῃ νεκρόν.

7 Κωμικοῦ ποιητοῦ.

Ἐγὼ γεωργῶ τὸν ἀγρόν, οὐχ ὅπως τρέφῃ
αὐτός με, παρ' ἐμοῦ δ' ἵνα τροφήν προσλαμβάνῃ.
σκάπτω γὰρ αὐτὸς ἐπιμελῶς σπείρω τ' αἰεί,
καὶ πάντα ποιῶ πρὸς τὸ δοῦναι καὶ λαβεῖν.

5

7a Ἀποστειρητὴν ἔλαθον ἀγοράσας ἀγρόν.

ἔσπειρα μὲν κριθῶν μεδίμνους εἴκοσι,
τούτων ἀπέδωκεν οὐδ' ὅλους τρισκαίδεκα,
οἱ δ' ἔπτ' ἐπὶ Θήβαις ἐστράτευσάν μοι δοκῶ.

10

τὸ τῶν γυναικῶν ῥῆμα διατηρεῖ μόνον
"ὄνησιφόρα γένοιτο." τοῦτο γίγνεται·
ὃ γὰρ φέρει νῦν οὗτος, εἰς ὄνος φέρει.

8 Φιλήμων ἐν Ὑποβολιμαίῳ.

Ἄει γεωργὸς εἰς νέετα πλούσιος.

15

9 Μενάνδρου.

Ἔχει τι τὸ πικρὸν τῆς γεωργίας γλυκύ.

10 Φαβρίνου.

Φασὶ δὲ καὶ ἑταιρικόν τινα ἀναγκαζόμενον ὑπὸ
τοῦ πατρὸς γεωργεῖν ἀπάγξασθαι, γράψαντα ἐν 20
γραμματείδῳ ὅτι ἀπέραντόν τι καὶ ἀκατάστροφον ἡ
γεωργία ἦν· σπείρειν, ὅπως θερίσωμεν, εἴτα θε-
ρίζειν, ὅπως σπείρωμεν· ἄτοπόν τι τὸ χρῆμα τῆς
περιόδου.

11 Ξενοφῶντος ἐκ τοῦ τῆς παιδείας 25
(VIII, 3, 38).

Σκάπτω καὶ σπείρω καὶ μάλα μικρὸν γῆδιον, οὐ
μέντοι πονηρόν γε, ἀλλὰ πάντων δικαιοτάτον· ὃ
τι γὰρ [ἂν] λάβοι σπέρμα, καλῶς καὶ δικαίως ἀπε-
δίδου αὐτό τε καὶ τόκον οὐδέν τι πολύν, ἥδη δέ
ποτ' . . . ἔδωκεν ὧν ἔλαβε.

30

12 Ἐκ τῶν Ἀριστοτέλους χρειῶν.

Ζήνων ὁ στωικὸς φιλόσοφος ὁρῶν τινα τῶν γνωρίμων ὑπὸ τοῦ ἀγροῦ περισπώμενον εἶπεν "ἐὰν μὴ σὺ τοῦτον ἀπολέσῃς, οὗτος σὲ ἀπολέσει."

5 13 Ἀριστιππου. www.libtool.com.cn

Ἀριστιππος λέγοντός τινος αὐτῷ "διὰ σὲ ἀπόλαυνεν ὁ ἀγρός;" "οὐκ οὖν" ἔφη "κάλλιον δι' ἐμὲ τὸν ἀγρὸν ἢ διὰ τὸν ἀγρὸν ἐμέ;"

ΠΕΡΙ ΗΣΤΥΧΙΑΣ. ΝΗ.

10 1 Εὐριπίδου Ἀντιόπη.

Ὅστις δὲ πράσσει πολλὰ μὴ πράσσειν παρόν, μῶρος, παρόν ζῆν ἡδέως ἀπράγμονα.

2 Εὐριπίδου Ἰφιγενείας (Aul. 16).

Ζηλῶ σε γέρον,

15 ζηλῶ δ' ἀνδρῶν ὅς ἀκίνδυνον βίον ἐξεπέρας' ἀγνώς ἀκλεής· τοὺς δ' ἐν τιμαῖς ἦσσαν ἐπαινῶ.

3 Εὐριπίδου Βακχῶν (388) χορός.

Ὁ δὲ τᾶς ἡσυχίας

20 βίотος, καὶ τὸ φρονεῖν ἀσάλευτόν τε μένει καὶ ξυνέχει δῶματα· πόρσω γὰρ ὅμως αἰθέρα ναλόντες ὁρῶσι τὰ βροτῶν οὐρανίδαί.

25 4 Εὐριπίδου Ἡρακλείδων (110).

Καλὸν δέ γ' ἔξω πραγμάτων ἔχειν πόδα εὐβουλίας τυχόντα τῆς ἀμείνονος.

5 Εὐριπίδου Οἰνόμαος.

Ὁ πλεῖστα πράστων πλεῖσθ' ἀμαρτάνει βροτῶν.

6 Αἰσχύλου Προμηθέως δεσμώτου (44).

Τὰ μηδὲν ὠφελοῦντα μὴ πόνει μάτην.

7 Ἐπιχάρμου ἐξ Αὐτομόλου.

Ἄδ' ἀσυχία χαρίεσσα, γυνά,
καὶ σωφροσύνας πλατύνει οἶκεν.

5

8 Μενάνδρου Ὑδρίας.

Ὡς ἡδὺ τῷ μισοῦντι τοὺς φαύλους τρόπους
ἐρημία, καὶ τῷ μελετῶντι μηδὲ ἐν
πονηρὸν ἱκανὸν κτῆμ' ἀγρὸς τρέφων καλῶς.
ἐκ τῶν ὄχλων δὲ ξῆλος, ἥ τε κατὰ πόλιν
αὕτη τρυφή λάμπει μέν, ἐς δ' ὀλίγον χρόνον.

10

9 Πινδάρου ὑπορχημάτων.

Τὸ κοινόν τις ἀστῶν ἐν εὐδία καταθεῖς
ἐρευνησάτω μεγαλάνορος ἀσυχίας
ἱερὸν φάος, στάσιν ἀπὸ πρᾶπιδος
ἐπίκοτον ἀνελών, πενίας δότεираν,
ἐχθρὰν κουροτρόφον.

15

10 Κερκίδα μελιάμβων.

Ὁ τὰς ῥικνᾶς χελώνας ἀμναμονεῖ.
οἶκος γὰρ ἄριστος ἀλαθέως καὶ φίλος.

20

11 Ἐκ τῶν Βίωνος βουκολικῶν.

Οὐκ ἔστ' οὐδ' ἐπέοικεν ἄ μὴ μάθομεν πονέεσθαι...
εἴ μοι καλὰ πέλει τὰ μελύδρια, καὶ τάδε μῶνα
κῦδος ἐμοὶ θήσονται, τά μοι πάρος ὥπασε μοῖσα.
εἰ δ' οὐχ ἀδέα ταῦτα, τί μοι γλυκὺ πλείονα μοχθεῖν;... 25
εἰ μὲν γὰρ βιότῳ διπλόον χρόνον ἄμμιν ἔδωκεν
ἢ Κρονίδας ἢ μοῖρα πολύτροπος, ὥστ' ἀνύεσθαι
τὸν μὲν ἐς εὐφροσύναν καὶ χάσματα, τὸν δ' ἐνὶ μόχθῳ,
ἦν τάχα μοχθήσαντι μεθύστερον ἐσθλὰ δέχεσθαι.
εἰ δὲ θεοὶ κατένησαν ἓνα χρόνον ἐς βίον ἐλθεῖν 30

30

ἀνθρώποις, καὶ τόνδε βραχὺν καὶ μήονα πάντων,
 ἐς πόσον οἱ δειλοὶ καματώδεες ἔργα πονεῦμες;
 ψυχὰν δ' ἄχρι τίνος ποτὶ κέρδεα καὶ ποτὶ τέχνας
 βάλλομες, ἰμείροντες αἰὲς πολὺν πλήονος ὄλβω;
 5 λαθόμεθ' ἢ ἄρα πάντες, ὅτι θνατοὶ γενόμεσθα,
 χῶς βραχὺν ἐκ μοίρας λάχομεν χρόνον.

12 Ἀπολλώνιος Διονυσίῳ.

Καλὸν πρὶν παθεῖν διδαχθῆναι πηλίκον ἔστιν
 ἡσυχία.

10 13 Πλάτωνος ἐκ τῆς Σωκράτους ἀπολο-
 γίας (31 e).

Οὐ γὰρ ἔστιν ὅστις ἀνθρώπων σωθήσεται οὔτε
 ὑμῖν οὔτε ἄλλῳ πλήθει οὔδενι γνησίως ἐναντιούμε-
 νος, καὶ διακωλύων πολλὰ ἄδικα καὶ παράνομα ἐν τῇ
 15 πόλει γίγνεσθαι· ἀλλ' ἀναγκαῖόν ἐστι τὸν τῷ ὄντι
 μαχούμενον ὑπὲρ τοῦ δικαίου, καὶ εἰ μέλλει ὀλίγον
 χρόνον σωθήσεσθαι, ἰδιωτεύειν, ἀλλὰ μὴ δημο-
 σιεύειν.

14 Πλουτάρχου ἐκ τοῦ περὶ ἡσυχίας.

20 Σοφὸν ἔοικε χρῆμα τὸ τῆς ἡσυχίας πρὸς τ' ἄλλα
 καὶ εἰς ἐπιστήμην καὶ φρονήσεως μελέτην. λέγω δὲ
 οὐ τὴν καπηλικὴν καὶ ἀγοραίαν, ἀλλὰ τὴν μεγάλην ἣ
 τις ἑξομοιοῖ θεῷ τὸν αὐτὴν ἀναλαμβάνοντα. αἱ μὲν γὰρ
 ἐν ταῖς πόλεσι καὶ τοῖς τῶν ἀνθρώπων ὄχλοις γιγνό-
 25 μεναι μελέται γυμνάζουσι τὴν λεγομένην δριμύτητα
 πανουργίαν οὔσαν· ὥστε τοὺς ἐν αὐταῖς ἄκρους οἶον
 ὑπὸ μαγείρων τῶν ἐν ταῖς πόλεσι χρεῖων διαπεποι-
 κιλμένους πόσα δ' οὐχὶ καὶ διακονήματα δεινὰ
 ἐργάζεσθαι· ἢ δ' ἐρημία σοφίας οὔσα γυμνάσιον,
 30 ἡθοποιὸς ἀγαθή, καὶ πλάττει καὶ μετευθύνει τῶν ἀν-
 δρῶν τὰς ψυχάς. οὐδὲν γὰρ αὐταῖς ἐμπόδιόν ἐστι τῆς

αὐξήσεως, οὐδὲ πρὸς πολλὰ καὶ μικρὰ νόμιμα προσ-
 πταίουσai κάμπτονται εὐθύ, καθάπερ αἱ ταῖς πόλε-
 σιν ἐναπειλημμένοι ψυχαί· ἀλλ' ἐν ἁέρι καθαρῷ καὶ
 τὰ πολλὰ ἔξω διαιτωμένων τῶν ἀνθρώπων ἀνίασιν
 ὁρθαὶ καὶ πτεροφυοῦσιν, ἀρδόμεναι τῷ διανγεστάτῳ 5
 τε καὶ λειοτάτῳ ρεύματι τῆς ἡσυχίας, ἐν ᾧ τὰ τε μα-
 θήματα τοῦ νοῦ θεωδέστερα καὶ καθαρώτερον τὸ
 δρᾶν. διὰ τοῦτό τοι καὶ τῶν θεῶν τὰ λερά, ὅσα ἐκ τοῦ
 πάννυ ἀρχαίου νενόμισται, τοῖς ἐρημοτάτοις χωρίοις οἱ
 πρῶτοι [ἐνίδρυσαν], μάλιστα δὲ Μουσῶν τε καὶ Πα- 10
 νός καὶ Νυμφῶν καὶ Ἀπόλλωνος καὶ ὅσοι μουσικῆς
 ἡγεμόνες θεοί, διακρίναντες ὡς οἶμαι τὰ παιδεῖας
 καλὰ τῶν ἐν ταῖς πόλεσι δεινῶν τε καὶ μαροτήτων.

ΠΕΡΙ ΝΑΤΤΑΙΑΣ ΚΑΙ ΝΑΤΑΓΙΟΥ. ΝΘ.

1 Ὅμηρον Ὀδυσσεύας θ' (138). 15

Οὐ μὲν γάρ τί που ἐστὶ κακώτερον ἄλλο θαλάσσης
 ἄνδρα τε συγγεῦναι, εἰ καὶ μάλα καρτερός εἴη.

2 Ἀλέξιδος ἐκ Συναποθνησκόντων.

Ὅστις διαπλεῖ θάλασσαν ἢ μελαγχολᾷ
 ἢ πτωχός ἐστιν ἢ θανατᾷ. τούτων τριῶν 20
 ἐνός γ' ἀποτυχεῖν τοῦλάχιστον οὐκ ἐνι.

3 Σοφοκλέους Σκυρίων.

Ἡ ποντοναῦται τῶν τάλαιπῶρων βροτῶν,
 οἷς οὔτε δαίμων οὔτε τις βροτῶν γέμων
 πλούτου ποτ' ἂν νείμειεν ἀξίαν χάριν. 25
 λεπταῖς ἐπὶ ῥιπίσιν ἐμπολὰς μακρὰς
 αἰὲ παραρρίπτοντες οἱ πολύφθοροι
 ἢ σῶσαν ἢ κέρδαναν ἢ διώλεσαν.

4 Ἐκ τοῦ Ἀράτου Φαινομένων (292).

Τῆμος ἐπιρρήσσουσι νότοι, ὅπότ' αἰγοκερῇ
ἐμφέρετ' ἡέλιος· τότε δὲ κρύος ἐκ Διός ἐστι
ναύτη μαλκίοντι κακώτατον· ἀλλὰ καὶ ἔμπης
5 ἤδη πάντ' ἐνιαυτὸν ὑπὸ στείρωσι θάλασσα
πορφύρει· ἔκελοι δὲ κολυμβάσιν αἰδυίῃσι
πολλάκις ἐκ νηῶν πέλαγος περιπαπταίνοντες
ἴμεθ' ἐπ' αἰγιαλοὺς τετραμμένοι· οἱ δ' ἔτι πόρσω
κλύζονται, ὀλίγον δὲ διὰ ξύλον αἶδ' ἐρύκει.

10 5 Φιλητᾶ ἐπιγραμμάτων.

Γαῖαν μὲν φανέουσι θεοί ποτε· νῦν δὲ πάρεστιν
λαιψηρῶν ἀνέμων μῶνον ὄραῖν τέμενος.

6 Ἀντιφάνους Ἐφεσίας.

Δύστηνος ὅστις ζῇ θαλάττιον βίον.

15 τῶν γὰρ πλεόντων ζῆν τιν'

Ἐκατὸν στάδι' ἐλθεῖν κρεῖττον ἢ πλεῦσαι πλέθρον.

Πλεῖς τὴν θάλατταν σχοινίων πωλουμένων;

7 Ἀρχίππου.

Ὡς ἡδὺ τὴν θάλατταν ἀπὸ τῆς γῆς ὄραῖν

20 ὦ μῆτερ ἐστὶ, μὴ πλέοντα μηδαμοῦ.

8 Ὁμήρου (Il. σ' 628).

Τυτθὸν γὰρ ὑπ' ἐκ θανάτοιο φέρονται.

9 Μενάνδρου ἐκ Θρασυλέοντος.

Ὁ δεύτερος πλοῦς ἐστὶ δήπου λεγόμενος,

25 ἂν ἀποτύχη τις οὐρίου κώπαισι πλεῖν.

10 Καλλιμάχου.

Ἐνθ' ἀνέμων μεγάλων κῦμα διωλύγιον.

11 Τοῦ αὐτοῦ.

Τρισμακάρ ἢ παύρων ὄλβιός ἐσσι μέτα,

ναυτιλίας εἰ νῆιν ἔχεις βίον· ἀλλ' ἐμὸς αἰὼν
κύμασιν αἰθυλίας μᾶλλον ἐσωκίσατο.

12 Σοφοκλέους Τυμπανιστῶν.

Τί τούτου χάρμα μεῖζον ἂν λάβοις
τοῦ γῆς ἐπιψάνοντα καὶ ὑποστέρῃ
πυκνῆς ἀκουῖσαι ψακάδος εὐδούση φρενί;

5

13 Εὐριπίδου Ἐρεχθέως.

Ναῦς ἥ μεγίστη κρείσσον ἢ σμικρὸν σκάφος.

14 Μενάδρου.

Τὰ μεγάλα κέρδη ῥαδίως ἢ πλουσίους
τοὺς παραβόλως πλέοντας ἢ νεκροὺς ποιεῖ.

10

15 Ἀντιφάνους.

Ἐν γῇ πένεσθαι κρεῖττον ἢ πλουτοῦντα πλεῖν.

16 Εὐφορίωνος Φιλοκτήτου.

Τὸν δ' ἐκάλυψε θάλασσα λιλαιόμενον βιότοιο,
καὶ οἱ πήχες ἄκρον ὑπερφαίνοντο ταθύντες
ἄχρε' ἀσπαίροντος ἄλις Δολοπιονίδαο
δυστήνου, ζῶν δὲ μεθ' ὕδατος ἔκβαλε πᾶσαν,
χείρας ὑπερπλάζων, ἄλμη δ' ἐκάλυψε θανόντα.

15

17 Ἀντιφάνους Μελίττης.

Ἐπὶ χρήμασιν δ' ὦν ἔμπορος φρονεῖς μέγα,
ὦν ἐστὶ πάντων ἐνίστο' ἄνεμος κύριος.

20

18 Εὐριπίδου Φιλοκτήτης.

Μακάριος ὅστις εὐτυχῶν οἶκοι μένει·
ἐν γῇ δ' ὁ φόρτος, καὶ πάλιν ναυτίλλεται.

25

19 Ἐκ τῶν Μόσχου βουκολικῶν.

Τὰν ἄλλα τὰν γλαυκὰν ὅταν ὦνεμος ἀτρέμα βάλλῃ,
τὰν φρένα τὰν δειλὰν ἐρεθίζομαι, οὐδ' ἔτι μοι γὰ
ἐντὶ φίλα, ποθέει δὲ πολὺ πλέονα μέγαν ἄλα.

ἀλλ' ὅταν ἀχῆσῃ πολὺς βυθός, ἃ δὲ θάλασσα
 κυρτὸν ἐπαφρίζῃ, τὰ δὲ κύματα μακρὰ μεμήνη,
 εἰς χθόνα παπταίνω καὶ δένδρεα, τὰν δ' ἄλλα φεύγω.
 γὰρ δέ μοι ἀσπαστὰ χά δάσκιος εὐαδεν ὕλα,
 5 ἐνθα καὶ ἦν πνεύσῃ πολὺς ὄνεμος ἃ πίτυς ἄδει.
 ἦ κακὸν ὃ γριπεὺς ζῶει βίον, ὃ δόμος ἃ ναῦς
 καὶ πόνος ἐντὶ θάλασσα καὶ ἰχθύες ἃ πλάνος ἄγρα.
 αὐτὰρ ἐμοὶ γλυκὺς ὕπνος ὑπὸ πλατάνῳ βαθυφύλλῳ,
 καὶ παγᾶς φιλέοιμι τὸν ἐγγύθεν ἦχον ἀκούειν,
 10 ἃ τέρπει ψοφέοισα τὸν ἀγρικόν, οὐχὶ ταρασσει.

20 Δημοσθένους Ὀλυνθιακῶν (p. 128, 21).
 Ἔως ἄν σώζεται τὸ σκάφος, ἄν τε μείζον ἄν τ'
 ἔλαττον ἦ, τότε χρὴ καὶ ναύτην καὶ κυβερνήτην
 καὶ πάντ' ἄνδρα ἐξῆς προθύμους εἶναι, καὶ ὅπως
 15 μῆθ' ἐκὼν μῆτ' ἄκων μηδεὶς ἀνατρέψῃ, τοῦτο σκο-
 πείσθαι· ἐπειδὰν δ' ἡ θάλαττα ὑπέρσχη, μάταιος
 ἡ σπουδή.

21 Γλαύκωνος.
 Γλαυκῶν ὁ κωμωδὸς ἥδιον ἔλεγε παρὰ τὴν ἄλλα
 20 πεξεύειν ἢ παρὰ τὴν γῆν πλεῖν.

ΥΠΕΡ ΤΕΧΝΩΝ. Ε.

1 Ἀμφιδος ἐξ Ἀμπελουργοῦ.
 Οὐκ ἔστιν οὐδὲν ἀτυχίας ἀνθρωπίνης
 παραμύθιον γλυκύτερον ἐν βίῳ τέχνης.
 25 ἐπὶ τοῦ μαθήματος γὰρ ἐστηκὼς ὁ νοῦς
 αὐτὸν λέλγηθε παραπλέων τὰς συμφοράς.
 2 Ἰππάρχου ἐκ Ζωγράφου.
 Πολύ γ' ἐστὶ πάντων κτῆμα τιμιώτατον

ἅπασιν ἀνθρώποισιν εἰς τὸ ζῆν τέχνη.
τὰ μὲν γὰρ ἄλλα καὶ πόλεμος καὶ μεταβολὴ
τύχης ἀνῆλωσεν, τέχνη δὲ σώζεται.

3 Ἑρμοδότου.

Οὐχ ὁ λόγος αὐτῶν ἐπὶ τὴν τέχνην περισσὸς ὢν,
ἀλλ' αὐτὰ κοσμεῖ τὴν τέχνην τὰ πράγματα.

4 Σιμύλου.

Οὔτε φύσις ἱκανὴ γίννεται τέχνης ἄτερ
πρὸς οὐδὲν ἐπιτήδευμα παράπαν οὐδενί,
οὔτε πάλι τέχνη μὴ φύσιν κεκτημένη.
τούτων ὁμοίως τοῖν δυοῖν συνηγμένων
εἰς ταυτόν, ἔτι δεῖ προσλαβεῖν χορηγίαν,
ἔρωτα μελέτην καιρὸν εὐφυῆ χρόνον
κριτὴν τὸ ῥηθὲν δυνάμενον συναρπάσαι.
ἐν ᾧ γὰρ ἂν τούτων τις ἀπολειφθῇς τύχη,
οὐκ ἔρχεται ἐπὶ τὸ τέρας τοῦ προκειμένου.
φύσις θέλησις ἐπιμέλει' εὐταξία
σοφοὺς τίθησι καγαθοὺς· ἐτῶν δέ τοι
ἄριθμος οὐδὲν ἄλλο πλὴν γῆρας ποιεῖ.

5 Μενάνδρου Ἀύλητρίδος.

Τὰ πατρῶα μὲν ποιεῖ καιρὸς ποτε
ἀλλότρια, σώζει δ' αὐτὰ πού τὰ σώματα·
βίου δ' ἔνεστι μί' ἀσφάλει' ἐν ταῖς τέχναις.

6 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Σοφιστοῦ (219 a).

Ἀλλὰ μὴν γε τῶν τεχνῶν σχεδὸν πασῶν εἶδη 25
δύο. Πῶς; Γεωργία μὲν καὶ ὄση περὶ τὸ θνητὸν πᾶν
σῶμα θεραπεία, τό τ' αὖ περὶ τὸ σύνθετον καὶ πλα-
στόν, ὃ δὴ σκεῦος ὠνομάκαμεν, ἥ τε μιμητικὴ, ξύμ-
παντα ταῦτα δικαιοτάτα ἐνὶ προσαγορεύοιτο ἂν ὀνό-
ματι. Πῶς καὶ τίνι; Πᾶν ὅπερ ἂν μὴ πρότερόν [τις 30

ὄν, ὕστερον] εἰς οὐσίαν ἄγῃ, τὸν μὲν ἄγοντα ποιεῖν,
 τὸ δὲ ἀγόμενον ποιεῖσθαι που φαμέν. Ὅρθως. Τὰ δέ
 γε νῦν [ἂ δὴ] διήλθομεν ἅπαντα εἶχεν εἰς τοῦτο τὴν
 αὐτῶν δύναμιν. Εἶχε γὰρ οὖν. Ποιητικὴν τοίνυν
 5 αὐτὰ συγκεφαλαιωσάμεν διπλοῦμεν. Ἔστω. Τὸ
 δὴ μαθητικὸν αὖ μετὰ τοῦτο εἶδος ὅλον καὶ τὸ τῆς
 γνωρίσεως τό τε χρηματιστικὸν καὶ ἀγωνιστικὸν καὶ
 θηρευτικόν, ἐπειδὴ δημιουργεῖ μὲν οὐδὲν τούτων,
 τὰ δὲ ὄντα καὶ γεγονότα, τὰ μὲν χειροῦται λόγοις καὶ
 10 πράξεσι, τὰ δὲ τοῖς χειρουμένοις οὐκ ἐπιτρέπει, μά-
 λιστ' ἂν που διὰ ταῦτα ξυνάπαντα τὰ μέρη τέχνη τις
 κτητικὴ λεχθεῖσα ἂν πρόψειεν. Ναί· πρόποι γὰρ ἂν.
 Κτητικῆς δὴ καὶ ποιητικῆς ξυμπασῶν οὐσῶν τῶν τεχ-
 νῶν, ἐν ποτέρῃ τὴν ἀσπαλιευτικὴν, ὧ Θεαίτητε, τιθώ-
 15 μεν; Ἐν κτητικῇ δὴπου δῆλον. Κτητικῆς δὲ ἄρ' οὐ δύο
 εἶδη; τὸ μὲν ἐκόντων πρὸς ἐκόντας μεταβλητικὸν ὄν,
 διὰ τε δωρεῶν [καὶ ἀγοράσεων] καὶ μισθώσεων· τὸ
 δὲ λοιπὸν ἢ κατ' ἔργα ἢ κατὰ λόγους χειρούμενον
 ξύμπαν, χειρωτικὸν ἂν εἴη; Φαίνεται γοῦν ἐκ τῶν
 20 εἰρημένων. Τί δὲ τὴν χειρωτικὴν; ἄρ' οὐ διχῇ τμη-
 τέον; Πῆ; Τὸ μὲν ἀμφοδὸν ὅλον ἀγωνιστικὸν τιθέν-
 τας, τὸ δὲ κρυφαῖον αὐτῆς πᾶν θηρευτικόν; Ναί.
 Τὴν γε μὴν θηρευτικὴν ἄλογον τὸ μὴ οὐ τέμνειν
 διχῇ. Λέγε ὅπῃ. Τὸ μὲν ἀψύχου γένους διελομένους
 25 τὸ δὲ ἐμψύχου. Τί μὴν; εἴπερ ἐστὸν γε ἄμφω. Πῶς
 δ' οὐκ ἐστὸν; καὶ δεῖ γε ἡμᾶς τὸ μὲν τῶν ἀψύχων
 ἀνώνυμον, πλὴν κατ' ἓνια τῆς κολυμβητικῆς ἄττα
 μέρη καὶ τοιαῦτ' ἄλλα βραχέα, χαίρειν ἑᾶσαι· τὸ δὲ
 τῶν ἐμψύχων, ζῶων οὔσαν θήραν, προσειπεῖν ζῳο-
 30 θηρικὴν. Ἔστω. Ζῳοθηρικῆς δὲ ἄρα οὐ διπλοῦν εἶ-
 dos ἂν λέγοιτο ἐν δίκῃ; τὸ μὲν πεξοῦ γένους πολλοῖς
 εἶδεσι καὶ ὀνόμασι διηρημένον πεξοθηρικόν· [τὸ δ'

ἕτερον] νευστικοῦ ζώου πᾶν ἐνυγροθηρικόν; Πάνυ
 γε. Νευστικοῦ μὴν τὸ μὲν πτηνὸν φύλον ὀρωμεν, τὸ
 δὲ ἐνυδρον. Πῶς δ' οὐ; Καὶ τοῦ πτηνοῦ μὲν γένους
 πᾶσα ἡμῖν ἡ θήρα ἡμῖν ἡ θήρα λέγεται πον ὀρνιθευ-
 τική. Λέγεται [γὰρ οὖν]. Τοῦ δ' ἐνύδρου σχεδὸν 5
 ἀλιευτική τὸ σύνολον. [Ναί.] Τί δέ; ταύτην αὖ τὴν
 θήραν ἄρα οὐκ ἂν κατὰ τὰ μέγιστα μέρη δύο διέλοι-
 μεν; Κατὰ ποῖα; Καθ' ἃ τὸ μὲν ἔρκεσιν αὐτόθι
 ποιεῖται τὴν θήραν τὸ δὲ πληγῇ; Πῶς λέγεις; καὶ πῇ
 διαιρούμενος ἐκάτερον; Τὸ μὲν, ὅτι πᾶν ὅσον ἂν 10
 ἔνεκα κωλύσεως εἰργῇ τι περιέχον, ἔρκος εἰκὸς ὀνο-
 μάξειν. Πάνυ μὲν οὖν. Κύριους δὲ καὶ δίκτυα καὶ
 πόρκους καὶ βρόχους καὶ τὰ τοιαῦτα μῶν ἄλλο τι
 πλην ἔρκη χρὴ προσαγορεύειν; Οὐδὲν [ἄλλο]. Τοῦτο
 μὲν ἄρα ἐρκοθηρικὸν τῆς ἄρκας τὸ μέρος φήσομεν ἢ 15
 τι τοιοῦτον. Ναί. Τὸ δὲ ἀγκίστροις καὶ τριόδουσι
 πληγῇ γιγνόμενον, ἕτερον μὲν ἐκείνου, πληκτικὴν δέ
 τινα θήραν ἡμᾶς προσεῖπεν ἐν τῷ νῦν χρεῶν, ἣ τί
 τις ἂν, ὧ Θεαίτητε, εἰποὶ κάλλιόν; Ἀμελῶμεν τοῦ
 ὀνόματος, ἀρκεῖ γὰρ καὶ τοῦτο. Τῆς μὲν τοίνυν πλη- 20
 κτικῆς, τὸ μὲν νυκτερινὸν οἶμαι πρὸς πυρὸς φῶς γι-
 γνόμενον ὑπ' αὐτῶν τῶν περὶ τὴν θήραν πυρευτι-
 κὴν φηθῆναι [συμβέβηκε]. Πάνυ γε. Τὸ δέ γε μεθη-
 μερινὸν ὥς ἐχόντων ἐν ἄκροις ἀγκίστρα καὶ τῶν τριο-
 δόντων πᾶν ἀγκιστρευτικόν; Λέγεται γὰρ οὖν. Τοῦ 25
 τοίνυν ἀγκιστρευτικοῦ τῆς πληγῆς τὸ μὲν ἄνωθεν
 εἰς τὸ κάτω γινόμενον διὰ τὸ τοῖς τριόδουσιν οὕτω μά-
 λιστα χρῆσθαι, τριοδοντικά τις, οἶμαι, κέκληται. Φασὶ
 γοῦν τινες. Τὸ δέ γε λοιπὸν ἐστὶν ἐν ἔτι μόνον ὥς
 εἰπεῖν εἶδος. Ποῖον; Τὸ τῆς ἐναντίας ταύτῃ πληγῆς 30
 ἀγκίστρω τε γιγνόμενον καὶ τῶν ἰχθύων, οὐχ ἢ τις
 ἂν τύχη τοῦ σώματος ὥσπερ τοῖς τριόδουσιν, ἀλλὰ

περὶ τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ στόμα τοῦ θηρευθέντος
 ἐκάστοτε, καὶ κάτωθεν εἰς τοῦναντίον ἄνω, ῥάβδοις
 καὶ καλάμοις ἀνασπώμενον, οὐ τί φήσομεν, ὦ Θεά-
 τητε, δεῖν τοῦνομα λέγεσθαι; Δοκῶ μὲν, ὅπερ ἄρτι
 5 προυθέμεθα δεῖν ἐξενεῖν τοῦτο αὐτὸ νῦν ἀποτετε-
 λέσθαι. Νῦν ἄρα τῆς ἀσπαλιευτικῆς, περὶ οὗ σύ τε
 καὶ γὰρ συνωμολογήκαμεν, οὐ μόνον τοῦνομα ἀλλὰ καὶ
 τὸν λόγον, περὶ αὐτὸ τοῦργον εἰλήφαμεν ἱκανῶς.
 ξυμπάσης τοιγαροῦν τέχνης τὸ μὲν ἥμισυ μέρος κτη-
 10 τικὸν ἦν, κτητικὸν δὲ χειρωτικόν, χειρωτικὸν δὲ
 θηρευτικόν, τοῦ δὲ θηρευτικοῦ ζωοθηρικόν, ζωο-
 θηρικοῦ δὲ ἐνυγροθηρικόν, ἐνυγροθηρικοῦ δὲ τὸ
 κάτωθεν τμήμα ὅλον ἀλιευτικόν, ἀλιευτικῆς δὲ
 πληκτικόν, πληκτικῆς δὲ ἀγκιστρευτικόν· τούτου
 15 δὲ τὸ περὶ τὴν κάτωθεν ἄνω πληγὴν ἀνασπώμενην
 ἀπ' αὐτῆς τῆς πράξεως ἀφομοιωθὲν τοῦνομα ἡ νῦν
 ἀσπαλιευτικὴ ζητηθεῖσα ἐπὶ κλην γέγονε. Πάντως
 μὲν οὖν τοῦτό γε ἱκανῶς δεδήλωται.

7 Ἐν ταυτῷ (235).

20 Κατὰ δὴ τὸν παρεληλυθότα τρόπον τῆς διαίρε-
 σεως ἔγωγέ μοι καὶ νῦν φαίνομαι δύο καθορᾶν εἶδη
 τῆς μιμητικῆς. τὴν δὲ ζητουμένην ἰδέαν ἐν ὅποτέρῳ
 ποθ' ἡμῖν οὐσα τυγχάνει καταμαθεῖν οὐδέ πω μοι
 δοκῶ νῦν δυνατὸς εἶναι. σὺ δ' ἄλλ' εἰπὲ πρῶτον καὶ
 25 δίλεε ἡμῖν τίνα τῶ δύο λέγεις. Μίαν μὲν τὴν εἰκαστι-
 κὴν ὁρῶν ἐν αὐτῇ τέχνῃ· ἔστι δ' αὕτη μάλιστα,
 ὅποταν κατὰ τὰς τοῦ παραδείγματος συμμετρίας τις ἐν
 μήκει καὶ βάθει καὶ πλάτει καὶ πρὸς τούτοις ἔτι χρώ-
 ματα ἀποδιδούς τὰ προσήκοντα ἐκάστοις τὴν τοῦ μι-
 30 μήματος γένεσιν ἀπεργάζεται. Τί δ', οὐ πάντες οἱ
 μιμούμενοί τι τοῦτ' ἐπιχειροῦσι δρᾶν; Οὐκ οὖν ὅσοι

γε τῶν μεγάλων πού τι πλάττουσιν ἔργων ἢ γράφουσιν. εἰ γὰρ ἀποδίδοιεν τὴν τῶν καλῶν ἀληθινὴν συμμετρίαν, οἷσθ' ὅτι σμικρότερα μὲν τοῦ δέοντος τὰ ἄνω, μείζω δὲ τὰ κάτω φαίνοιτ' ἄν, διὰ τὸ τὰ μὲν πόρρωθεν τὰ δ' ἐγγύθεν ὑφ' ἡμῶν ὁραῖσθαι. Πάνυ 5 μὲν οὖν. Ἄρ' οὖν οὐ χαίρειν τὸ ἀληθὲς ἐάσαντες οἱ δημιουργοὶ νῦν, οὐ τὰς οὐσας συμμετρίας, ἀλλὰ τὰς δοξούσας εἶναι καλὰς τοῖς εἰδώλοις ἐναπεργάζονται; Πάνυ μὲν οὖν. Τὸ μὲν ἄρα ἕτερον οὐδὲ δίκαιον, εἰκός γε ὃν, εἰκόνα καλεῖν; [Παντάπασί γε. Ἄρ' οὖν 10 τὸ μὲν ἕτερον δίκαιον εἰκαστικὸν καλεῖν;] Ναί. Καὶ τῆς γε μιμητικῆς τὸ ἐπὶ τούτῳ μέρος κλητέον ὅπερ εἴπομεν ἐν τῷ πρόσθεν, εἰκαστικὴν; Κλητέον. Τί δαί, τὸ φαινόμενον μὲν διὰ τὴν τοῦ καλοῦ θέαν εἰκέναι τῷ καλῷ, δύναμιν δὲ εἴ τις λάβοι τὰ τηλικαῦτα 15 ἱκανῶς ὁρᾶν, μὴδὲ ἑοικὸς ἢ ὧς φησιν εἰοικέναι, τί καλοῦμεν; Ἄρ' οὐκ, ἐπέπερ φαίνεται μὲν, ἔοικε δὲ οὐ, φάντασμα; Τί μήν; Οὐκ οὖν πάμπολυ καὶ κατὰ τὴν ζωγραφίαν τοῦτο τὸ μέρος ἐστὶ καὶ κατὰ τὴν ξύμπανσαν μιμητικὴν; Πῶς δ' οὐ; Τὴν δὴ φάντασμα ἀλλ' 20 οὐκ εἰκόνα ἀπεργαζομένην τέχνην ἄρ' οὐ φανταστικὴν ὀρθότατ' ἄν προσαγορεύοιμεν; Πολύ γε. Τούτῳ τοίνυν τῷ δύο ἔλεγον εἶδη τῆς εἰδωλοποιητικῆς εἰκαστικῆς καὶ φανταστικῆς. Ὁρθῶς.

8 Τοῦ αὐτοῦ (Leg. IV p. 709).

25

Θεὸς μὲν πάντα καὶ μετὰ θεοῦ τύχη καὶ καιρὸς τὰνθρώπινα διακυβερνῶσι ξύμπαντα· ἡμερώτερον μὴν τρίτον συγχωρῆσαι τούτοις ἔπεσθαι δεῖν, τέχνην.

9 Πλάτωνος ἐκ τοῦ πολιτικοῦ (281 d).

Πρῶτον μὲν τοίνυν δύο τέχνας οὐσας περὶ πάντα 30 τὰ δρώμενα θεασώμεθα. Τίνας; Τὴν μὲν τῆς γενέ-

σεως ούσαν συναίτιον τὴν δὲ αὐτὴν αἰτίαν. Πῶς;
 Ὅσαι μὲν τὸ πρᾶγμ' αὐτὸ μὴ δημιουργοῦσι, ταῖς δὲ
 δημιουργοῦσαις ὄργανα παρασκευάζουσιν, ὧν μὴ
 παραγενομένων οὐκ ἂν ποτ' ἐργασθείη τὸ προστεταγ-
 5 μένον ἐκάστη τῶν τεχνῶν, ταύτας μὲν οὖν ξυναι-
 τίους, τὰς δ' αὐτὸ τὸ πρᾶγμ' ἀπεργαζομένας, αἰτίας.
 Ἐχει γὰρ οὖν λόγον.

10 Πλουτάρχου ἐκ τοῦ περὶ μαντικῆς.

Τῶν τεχνῶν ὡς ἔοικε τὰς μὲν ἢ χρεῖα συνέστησεν
 10 ἐξ ἀρχῆς καὶ μέχρι νῦν διαφυλάσσει· "χρεῖᾶ πάντ'
 ἐδίδαξε· τί δ' οὐ χρεῖᾶ κεν ἀνέυροι" τῶν ἀναγκαίων;
 ὑφαντικὴν οἰκοδομικὴν ἰατρικὴν γεωργίαν καὶ ὅσαι
 περὶ γεωργίαν ἀναστρέφονται· τὰς δ' ἡδονήτις προσ-
 ηγάγετο καὶ κατέσχε, τὴν τῶν μυρεψῶν καὶ τῶν ὀψο-
 15 ποιῶν καὶ κομωτικὴν πᾶσαν καὶ ἀνθοβαφίαν. ἔστι
 δ' ὧν τὴν πιθανότητα καὶ τὴν ἀκρίβειαν καὶ τὸ καθά-
 ρειον ἀγαπῶντες ἐκμανθάνουσιν καὶ περιέπουσιν, ὡς
 ἀριθμητικὴν καὶ γεωμετρικὴν καὶ κανονικὴν πᾶσαν
 καὶ ἀστρολογίαν, αἷς φησὶν ὁ Πλάτων καίπερ ἀμελου-
 20 μένας βίᾳ ὑπὸ χάριτος αὖξεσθαι.

11 Ξενοφῶντος ἐν γ' (10) ἀπομνημονευ-
 μάτων.

Εἰσελθὼν ποτε πρὸς τὸν Παρράσιον τὸν ζωγρά-
 φον, Ἄρα, ἔφη, ὦ Παρράσιε, ἡ γραφικὴ ἐστὶν εἰκα-
 25 σία τῶν ὁρωμένων; τὰ γοῦν κοῖλα καὶ τὰ ὑψηλὰ καὶ
 τὰ σκοτεινὰ καὶ τὰ φωτεινὰ καὶ τὰ σκληρὰ καὶ τὰ μα-
 λακὰ καὶ τὰ τραχέα καὶ τὰ λεῖα καὶ τὰ νέα καὶ τὰ πα-
 λαιὰ σώματα διὰ τῶν χρωμάτων ἀπεικάζοντες ἐκμι-
 μεῖσθε. Ἀληθῆ λέγεις, ἔφη. Καὶ μὴν τὰ γε καλὰ
 30 εἶδη ἀφομοιοῦντες, ἐπειδὴ οὐ ῥάδιον ἐνὶ ἀνθρώπῳ
 περιτυχεῖν ἄμεμπτα πάντα ἔχοντι, ἐκ πολλῶν συν-

ἄγοντες τὰ ἐξ ἐκάστου κάλλιστα οὕτως ὅλα τὰ σώματα
 καλὰ ποιεῖτε φαίνεσθαι. Ποιοῦμεν γάρ, ἔφη, οὕτω.
 Τί γάρ, ἔφη, τὸ πιθανώτατον καὶ ἡδιστον καὶ φιλι-
 κώτατον καὶ ποθεινότατον καὶ ἐρασμιώτατον ἀπομι-
 μεῖσθε τῆς ψυχῆς ἡθους ἢ οὐδὲ μιμητὸν τοῦτο; Πῶς ὅ-
 γαρ ἄν, ἔφη, μιμητὸν εἴη, ὦ Σώκρατες, ὃ μήτε συμ-
 μετρίαν μήτε χρῶμα μήτε ὦν σὺ εἶπας ἄρτι μηδὲν
 ἔχει μηδὲ ὅλως ὁρατὸν ἐστίν; Ἀρ' οὖν, ἔφη, γίννεται
 ἐν ἀνθρώπῳ τό τε φιλοφρόνως καὶ τὸ ἐχθρῶς βλέ-
 πειν πρὸς τινας; Ἐμοιγε δοκεῖ, ἔφη. Οὐκ οὖν τό γε 10
 μιμητὸν ἐν τοῖς ὅμμασι; Καὶ μάλα, ἔφη. Ἐπὶ δὲ τοῖς
 τῶν φίλων ἀγαθοῖς καὶ τοῖς κακοῖς ὁμοίως σοι δο-
 κοῦσιν ἔχειν τὰ πρόσωπα οἷ τε φροντίζοντες καὶ οἱ
 μὴ; Μὰ Δί' οὐ δῆτα, ἔφη. ἐπὶ μὲν γὰρ τοῖς ἀγα-
 θοῖς παιδροί, ἐπὶ δὲ τοῖς κακοῖς σκυθρωποὶ γίνονται. 15
 Οὐκ οὖν, ἔφη, καὶ ταῦτα δυνατὸν ἀπεικάζειν; Καὶ
 μάλα, ἔφη. Ἀλλὰ μὴν καὶ τὸ μεγαλοπρεπές τε καὶ τὸ
 ἐλευθέριον, [καὶ τὸ ταπεινόν τε καὶ ἀνελεύθερον,]
 καὶ τὸ σωφρονικόν τε καὶ φρόνιμον, καὶ τὸ ὑβρι-
 στικόν τε καὶ τὸ ἀπειρόκαλον, καὶ διὰ τοῦ προσ- 20
 ὤπου καὶ διὰ τῶν σχημάτων καὶ ἐστώτων καὶ
 κινουμένων ἀνθρώπων διαφαίνει. Ἀληθῆ λέγεις,
 ἔφη. Οὐκ οὖν καὶ ταῦτα μιμητά; Καὶ μάλα, ἔφη.
 Πότερον οὖν, ἔφη, νομίζεις ἡδιον ὁρᾶν τοὺς ἀνθρώ-
 πους δι' ὧν τὰ καλὰ τε καὶ τὰ ἀγαθὰ καὶ ἀγαπητὰ ὡς
 ἦθη φαίνεται, ἢ δι' ὧν τὰ αἰσχρὰ τε καὶ πονηρὰ καὶ
 μισητά; Πολὺ νῦν Δί', ἔφη, διαφέρει, ὦ Σώκρατες.

Πρὸς δὲ Κλίτωνα τὸν ἀνδριαντοποιὸν εἰσελθὼν
 ποτε καὶ διαλεγόμενος αὐτῷ, Ὅτι μὲν, ἔφη, ὦ Κλί-
 των, ἄλλοιους ποιεῖς δρομεῖς τε καὶ παλαιστάς καὶ 30
 πύκτας καὶ παγκρατιαστάς ὁρῶ γε καὶ οἶδα· ὃ δὲ
 μάλιστα ψυχαγωγεῖ διὰ τῆς ὄψεως τοὺς ἀνθρώπους

- τὸ ζωτικὸν φαίνεσθαι, πῶς τοῦτο ἐνεργάζῃ τοῖς ἀνδριασίν; Ἐπεὶ δὲ ἀπορῶν ὁ Κλίτων οὐ ταχὺ ἀπεκρίνατο, Ἄρα, ἔφη, τοῖς τῶν ζώντων εἶδεσιν ἀπεικάζων τὸ ἔργον ζωτικώτερον ποιεῖς φαίνεσθαι τοὺς ἀνδριάντας; Καὶ μάλα, ἔφη. Οὐκ οὖν τὰ τε ὑπὸ τῶν σχημάτων καταρτῶμενα καὶ τὰ ἀνασπῶμενα ἐν τοῖς σώμασι καὶ τὰ συμπιεζόμενα καὶ τὰ διελκόμενα καὶ ἐντεινόμενα καὶ τὰ ἀνειμένα ἀπεικάζων, ὁμοιότερά τε τοῖς ἀληθινοῖς καὶ πιθανώτερα ποιεῖς φαίνεσθαι;
- 10 Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Τὸ δὲ καὶ τὰ ἦθη τῶν ποιούντων τι σωμάτων ἀπομιμεῖσθαι οὐ ποιεῖ τινα τέρψιν τοῖς θεωμένοις; Εἰκὸς γοῦν, ἔφη. Οὐκ οὖν καὶ τῶν μὲν μαχομένων ἀπειλητικὰ τὰ ὄμματα εἰκαστέον, τῶν δὲ νενικηκότων εὐφραينوμένων ἢ ὄψις μιμητέα;
- 15 Σφόδρα γ', ἔφη. Δεῖ ἄρα, ἔφη, τὸν ἀνδριαντοποιὸν τὰ τῆς ψυχῆς ἔργα τῷ εἶδει προσεικάζειν.

ΕΤΙ ΠΕΡΙ ΤΕΧΝΩΝ ΕΙΣ ΤΟ ΕΝΑΝΤΙΟΝ. ΕΑ.

- 1 Μενάνδρου Ἀλιέως.
Ὁ πρῶτος εὐρὼν διατροφὴν πτωχῷ τέχνην
- 20 πολλοὺς ἐποίησεν ἀθλίους· ἀπλοῦν γὰρ ἦν τὸν μὴ δυνάμενον ζῆν ἀλύπως ἀποθανεῖν.
- 2 Ἀντιφάνους ἐκ Κναφέως.
Ὅστις τέχνην πρῶτος κατέδειξε τῶν θεῶν, οὗτος μέγιστον εὖρεν ἀνθρώποις κακόν.
- 25 ὅταν γὰρ ἀπορῇταί τις, ἂν μὲν ἀργὸς ᾖ, ἐλθὼν ἀπεκινδύνενυσεν ἡμέραν μίαν, ὥστ' ἢ γεγονέναι λαμπρὸν ἢ τεθνηκέναι. ἡμεῖς δ' ἔχοντες ἀρραβῶνα τὴν τέχνην τοῦ ζῆν ἀεὶ πεινῶμεν ἐπὶ ταῖς ἐλπίσιν,

ἐξόν τε μικρὸν διαπορηθῆναι χρόνον,
τὸν βίον ἅπαντα τοῦτο δρᾶν αἰρούμεθα.

3 Μενάνδρου Ὑμνίδου.

Οὐ πάνυ τι γηράσκουσιν αἱ τέχναι καλῶς,
ἂν μὴ λάβωσι προστάτην φιλαργυρον.

5

4 Εὐριπίδου Πολυίδου.

Οἱ τὰς τέχνας δ' ἔχοντες ἀθλιώτεροι
τῆς φανυλότητος· καὶ γὰρ ἐν κοινῷ ψέγειν
ἅπασιν κεῖσθαι δυστυχὲς κοῦκ εὐτυχές.

5 Ξενοφῶντος ἐκ τοῦ οἰκονομικοῦ (IV, 2). 10

Καλῶς, ἔφη, λέγεις, ὦ Κριτόβουλε. καὶ γὰρ αἱ
βανανσικαὶ καλούμεναι καὶ ἐπίρρητοὶ εἰσὶ καὶ εἰκό-
τως μὲν δὴ πάνυ ἀδοξοῦνται ὑπὸ τῶν πόλεων· κατα-
λυμαίνονται γὰρ τὰ σώματα τῶν τε ἐργαζομένων καὶ
ἐπιμελουμένων καὶ τὰς ψυχὰς ἀναγκάζουσι καθῆ- 15
σθαι καὶ σκιατραφεῖσθαι, ἔνιαι δὲ καὶ πρὸς πῦρ ἡμε-
ρεύειν. τῶν δὲ σωμάτων θηλυνομένων καὶ αἱ ψυχαὶ
ἐπιπολὺν ἄρρωστοτέραί γίνονται. καὶ ἀσχολίας δὲ
μάλιστα ἔχουσι καὶ φίλων καὶ πόλεων συνεπιμελεῖ-
σθαι βανανσικαὶ καλούμεναι. ὥστε εἰκότως σοι δο- 20
κοῦσι κακοὶ ἂν καὶ φίλοις χρῆσθαι καὶ ταῖς πατρίσιν
ἀλεξητῆρες εἶναι. καὶ ἐν ἐνίαις μὲν τῶν πόλεων,
μάλιστα δὲ ἐν ταῖς εὐπολέμοις δοκούσαις εἶναι, οὐδ'
ἔξεστι τῶν πολιτῶν οὐδενὶ βανανσικὰς τέχνας ἐργά-
ζεσθαι.

25

6 Πλάτωνος ἐκ τοῦ πολιτικοῦ (258 d).

Ἄρ' οὖν οὐκ ἀριθμητικὴ μὲν καὶ τινες ἔτεραι
ταύτῃ συγγενεῖς τέχναι ψιλαὶ τῶν πράξεων εἰσὶ, τὸ
δὲ γινῶναι παρέσχοντο μόνον; Ἔστιν οὕτως. Αἱ δέ
γε περὶ τεκτονικὴν αὖ καὶ ξύμπασαν χειρουργίαν, 30

ὥσπερ ἐν ταῖς πράξεσιν ἐνοῦσαν ξύμφυτον τὴν ἐπιστήμην κέκτηνται, καὶ συναποτελοῦσι τὰ γιγνόμενα ὑπ' αὐτῶν σώματα, πρότερον οὐκ ὄντα; Τί μὴν; Ταύτῃ τοίνυν ξυμπάσας ἐπιστήμας διαίρει· τὴν μὲν
 5 πρακτικὴν προσειπὼν, τὴν δὲ μόνον γνωστικὴν. ἔστω σοι ταῦθ' ὡς μιᾶς ἐπιστήμης τῆς ὅλης εἶδη δύο.

7 Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ Φιλήβου (55 d).

Ἐν δὲ ταῖς χειροτεχνικαῖς διανοηθῶμεν πρῶτον, εἰ τὸ μὲν ἐπιστήμης αὐτῶν μᾶλλον ἐχόμενον, τὸ δὲ
 10 ἦττον ἐνι. καὶ δεῖ τὰ μὲν ὡς καθαρώτατα νομίζειν, τὰ δὲ ὡς ἀκαθαρότερα. Οὐκ οὖν χρή. Τὰς τοίνυν ἡγεμονικὰς διαληπτέον ἐκάστων αὐτῶν χωρίς. Ποίας καὶ πῶς; Οἷον πασῶν που τεχνῶν ἂν τις ἀριθμητικὴν χωρίξῃ καὶ μετρητικὴν καὶ στατικὴν, ὡς ἔπος
 15 εἴπειν, φαῦλον τὸ καταλειπόμενον ἐκάστης ἂν γίγνοιτο. Φαῦλον μὲν δὴ. Τό γ' οὖν μετὰ ταῦτα εἰκάξειν λείποιτ' ἂν, καὶ τὰς αἰσθήσεις καταμελετᾶν ἐμπειρίᾳ καὶ τινι τριβῇ, ταῖς τῆς στοχαστικῆς προσ-
 20 χρωμένους δυνάμεσιν, ἃς οἱ πολλοὶ τέχνας ἐπονομάζουσιν, μελέτῃ καὶ πόνῳ τὴν ῥώμην ἀπειργασμένας. Ἀναγκαιότατα λέγεις.

ΠΕΡΙ ΔΕΣΠΟΤΩΝ ΚΑΙ ΔΟΥΛΩΝ. ΞΒ.

1. 2. Εὐριπίδου Ἑλένη (732).

Κακὸς γὰρ ὅστις μὴ σέβει τὰ δεσποτῶν
 25 καὶ ξυγγέγηθε καὶ ξυνωδίνει κακοῖς.
 ἐγὼ μὲν εἶην, καὶ πέφυχ' ὅμως λάτρις,
 ἐν τοῖσι γενναίοισιν ἡριθμημένος
 δούλοισι, τοῦνομ' οὐκ ἔχων ἐλεύθερον,
 τὸν νοῦν δέ. κρεῖσσον γὰρ τόδ' ἢ δυοῖν κακοῖν

ἔν' ὄντα χρῆσθαι τὰς φρένας τ' ἔχειν κακάς,
ἄλλων τ' ἀκούειν δοῦλον ὄντα τῶν πέλας.

3 Εὐριπίδου Μελέαργου.

Ὡς ἡδὺ δούλοις δεσπότας χρηστοὺς λαβεῖν,
καὶ δεσπότηται δοῦλον εὐμενῆ δόμοις.

5

4 Εὐριπίδου Ἀντιόπης.

Οὐ χρή ποτ' ἄνδρα δοῦλον ὄντ' ἐλευθέρας
γνώμας διώκειν οὐδ' ἐς ἀργίαν βλέπειν.

5 Μενάνδρου.

Λυπεῖ με δοῦλος μείζον οἰκέτου φρονῶν.

10

6 Τοῦ αὐτοῦ.

Ὅταν τύχη τις εὐνοοῦντος οἰκέτου,
οὐκ ἔστιν οὐδὲν κτῆμα κάλλιον βίῳ.

7 Τοῦ αὐτοῦ.

Ὡς κρεῖττον ἔστι δεσπότου χρηστοῦ τυχεῖν
ἢ ξὴν ταπεινῶς καὶ κακῶς ἐλεύθερον.

15

8 Φιλήμονος Θηβαίων.

Ἐμοῦ γὰρ ἔστι κύριος μὲν εἷς ἀνὴρ,
τούτου δὲ καὶ σοῦ μυρίων τ' ἄλλων νόμος,
ἐτέρων τύραννος, τῶν τυραννούντων φόβος·
δοῦλοι βασιλέων εἰσὶν, ὁ βασιλεὺς θεῶν,
ὁ θεὸς ἀνάγκης. πάντα δ' ἂν σκοπῆς ὅλως
ἐτέρων πέφυκεν ἥττον', ὧν δὲ μείζονα
οὕτως ἀνάγκη πάντα δουλεύειν αἰεί.

20

9 Ἀντιφάνους.

Δούλῳ γὰρ οἶμαι πατρίδος ἐστερημένῳ
χρηστὸς γενόμενός ἐστι δεσπότης πατρίς.

25

10 Μενάνδρου.

Τί διακενῆς εἰ χρηστός; [εἰ γὰρ] ὁ δεσπότης

αὐτὸς ἀπολάπτει πάντα, σὺ δὲ μὴ λαμβάνεις,
σαντὸν ἐπιτρίβεις, οὐκ ἐκείνουν ὠφελεῖς.

11 Εὐριπίδου Ἀρχελάω.

Κρεῖσσω γὰρ οὔτε δοῦλον οὔτ' ἐλεύθερον
5 τρέφειν ἐν οἴκοις ἀσφαλές τοῖς σῶφροσι.

12 Εὐριπίδου Ἀντιόπη.

Τὸ δοῦλον οὐχ ὀρᾷς ὅσον κακόν;

13 Εὐριπίδου Ἀρχελάου χορός.

"Εσώσα δούλην οὔσαν. οἱ γὰρ ἦσσανες
10 τοῖς κρεῖσσοσιν φιλοῦσι δουλεύειν βροτῶν.

14. 15. Εὐριπίδου Ἀλεξάνδρου.

Σοφὸς μὲν οὖν εἰ, Πρίαμ', ὅμως δέ σοι λέγω,
δούλου φρονούντος μᾶλλον ἢ φρονεῖν χρεῶν
οὐκ ἔστιν ἄχθος μεῖζον, οὐδὲ δῶμασι
15 κτήσις κακίων οὐδ' ἀνωφελεστέρα.
"Ηλεγχον· οὔτω γὰρ κακὸν δοῦλον γένος.
γαστήρ ἅπαντα, τοῦπίσω δ' οὐδὲν σκοπεῖ.

16 Εὐριπίδου ἐν ταυτῷ.

Δούλων ὅσοι φιλοῦσι δεσποτῶν γένος,
20 πρὸς τῶν ὁμοίων πόλεμον αἰρονται μέγαν.

17 Μενάνδρου Προεγκαλῶν.

Τὸ δ' εὖ
κελευόμενον μὲν ἔστιν ἀσφαλέστατον
δούλῳ ποιεῖν, ὥς φασίν.

25 18 Εὐριπίδου Ἀλεξάνδρου.

Ὡ παγκάκιστοι καὶ τὸ δοῦλον οὐ λόγῳ
ἔχοντες, ἀλλὰ τῇ τύχῃ κεκτημένοι.

19 Εὐριπίδου Ἀλεξάνδρου.

Δούλους γὰρ οὐ
καλὸν πεπᾶσθαι κρείσσονας τῶν δεσποτῶν.

20 Εὐριπίδου Ἀλκμαίωνος.
Μέτεστι τοῖς δούλοισι δεσποτῶν νόσου.

www.libtool.com.cn

21 Εὐριπίδου Βουσίριδος. 5

Δούλῳ γὰρ οὐχ οἷόν τε τάληθῇ λέγειν,
εἰ δεσπόταισι μὴ πρόποντα τυγχάνοι.

22 Εὐριπίδου Ἀλκμαίωνος.
Ὅστις δὲ δούλῳ φῶτὶ πιστεύει βροτῶν,
πολλὴν παρ' ἡμῖν μωρίαν ὀφλισκάνει. 10

23 Εὐριπίδου Εὐρυσθέως.
Πιστὸν μὲν οὖν εἶναι χρὴ τὸν διάκονον
τοιούτον εἶναι καὶ στέγειν τὰ δεσποτῶν.

24 Εὐριπίδου Ἀλκμήνης.
Ἄει δ' ἀρέσκειν τοῖς κρατοῦσι, ταῦτα γὰρ 15
δούλοις ἄριστα, κάφ' ὅτῳ τεταγμένος
εἴη τις ἀνδάνοντα δεσπόταις ποιεῖν.

25 Εὐριπίδου Ἑκάβης (332).
Αἰατὶ τὸ δοῦλον ὥς κακὸν πέφυκ' αἰεὶ,
τολμᾷ θ' ἂ μὴ χρὴ τῇ βίᾳ κρατούμενον. 20

26 Εὐριπίδου Ἴωνος (872).
Ἐν γάρ τι τοῖς δούλοισιν αἰσχύνην φέρει
τοῦνομα· τὰ δ' ἄλλα πάντα τῶν ἐλευθέρων
οὐδεὶς κακίων δοῦλος, ὅστις ἐσθλὸς ᾗ.

27 Μενάνδρου Παιδίου. 25
Ἄν πάντα δουλεύειν ὁ δοῦλος μανθάνῃ,
πονηρὸς ἔσται. μεταδίδου παρρησίας,
βελτίον' αὐτὸν τοῦτο ποιήσει πολὺ.

28 Φιλήμονος Ἐξοικισμένον.

Κὰν δοῦλος ἢ τις, οὐδὲν ἤττον, δέσποτα,
ἄνθρωπος οὗτός ἐστιν, ἂν ἄνθρωπος ἦ.

29 Φιλήμονος Παίδων.

5 Κακόν ἐστι δοῦλῳ δεσπότης πράσσειν κακῶς·
μετέχειν ἀνάγκη τῶν κακῶν γὰρ γίνεται.

30 Σοφοκλέους Ἀκρισίῳ.

Δῆλον γάρ, ἐν δεσμοῖσι δραπέτης ἀνὴρ
κῶλον ποδισθεὶς πᾶν πρὸς ἡδονὴν λέγει.

10 31 Μενάνδρου Θεττάλῃ.

Εὐθυμία βλεπὼν τὸν δοῦλον τρέφει.

32 Εὐβούλου.

Πολλοὶ φηγόντες δεσπότας, ἐλεύθεροί
όντες, πάλιν ζητοῦσι τὴν αὐτὴν φάτην.

15 33 Σοφοκλέους.

Εἰ σῶμα δοῦλον, ἄλλ' ὁ νοῦς ἐλεύθερος.

34 Μενάνδρου.

Ἐμοὶ πόλις ἐστὶ καὶ καταφυγὴ καὶ νόμος
καὶ τοῦ δικαίου τοῦ τ' ἀδίκου παντὸς κριτὴς
20 ὁ δεσπότης· πρὸς τοῦτον ἓνα δεῖ ζῆν ἐμέ.

35 Φιλίππου.

Ὡς κρεῖττόν ἐστι δεσπότου χρηστοῦ τυχεῖν
ἢ ζῆν ταπεινῶς καὶ κακῶς ἐλεύθερον.

36 Θεόγνιδος (535).

25 Οὐ ποτε δουλείῃ κεφαλὴ εὐθεῖα πέφυκεν,
ἀλλ' αἰετὶ σκολιή, καὶ χένα λοξὸν ἔχει.

37 Εὐριπίδου Μηδείας (54).

Χρηστοῖσι δούλοις ξυμφορὰ τὰ δεσποτῶν
κακῶς πίτνοντα καὶ φρενῶν ἀνθάπτεται.

38 Εὐριπίδου Μελανίππης.

Δοῦλον γὰρ ἐσθλὸν τοῦνομ' οὐ διαφθερεῖ·
πολλοὶ δ' ἀμείνους εἰσὶ τῶν ἐλευθέρων.

39 Εὐριπίδου Φοῖβος.

Πολλοῖσι δούλοις τοῦνομ' αἰσχρόν, ἡ δὲ φρὴν ὁ
τῶν οὐχὶ δούλων ἐστ' ἐλευθερωτέρα.

40 Ἀλέξιδος.

Ἄλλ' ἐπὶ τὸ πλῆθος ἐμφερεῖς τοὺς οἰκέτας
ἔχοντας ὅψει τοὺς τρόπους τοῖς δεσπόταις.
τοῖς ἡθεσιν γὰρ οἷς ὑπηρετοῦσ' αἰὲ
προσέχουσα τούτοις ἡ φύσις κεράννυται.

10

41 Εὐριπίδου Ἀντιόπης.

Φεῦ φεῦ· τὸ δοῦλον ὥς ἀπανταχῇ γένος
πρὸς τὴν ἐλάσσω μοῖραν ὥρισεν θεός.

42 Δίωνος ἐν τῷ περὶ δουλείας.

15

Φησὶν ὁ Δίων "οἱ ἀγαθοὶ οἰκέται ἐλεύθεροι, οἱ
πονηροὶ ἐλεύθεροι δοῦλοι πολλῶν ἐπιθυμιῶν."

43 Φαβωρίνου.

Ζάμολξις οἰκέτης ἦν Πυθαγόρου, καὶ προσεκύ-
νησαν αὐτὸν οἱ Γέται.

20

44 Μητροδώρου.

Δοῦλος ἀναγκαῖον μὲν κτῆμα, οὐχ ἡδὺν δέ.

45 Δημοκρίτου.

Οἰκέτησι ὥς μέρεσι τοῦ σκήνεος χρῶ ἄλλῳ πρὸς
ἄλλο.

25

46 Δίωνος ἐκ τοῦ Οἰκονομικοῦ.

Χρὴ οὖν δεσπόζειν ἐπιεικῶς καὶ ἀνεθῆναί ποτε
βουλομένοις ἐπιτρέπειν. αἱ γὰρ ἀνέσεις παρασκευ-
αστικὰ πόνων εἰσὶ· καὶ τόξον καὶ λύρα καὶ ἄνθρω-
πος ἀκμάζει δι' ἀναπαύσεως.

30

47 Διογένους.

Διογένης ἀποδράντος τοῦ οἰκέτου οὐκ ἐφρόντιζε, δεινὸν εἶναι λέγων, εἰ Διογένης μὲν χωρὶς αὐτοῦ ζῆν οὐ δύναται, αὐτοῦ δ' ἐκείνος χωρὶς δύναται.

5 48 Ἐκ τῶν Σερήνου ἀπομνημονευμάτων.

Πόλλις ὁ Ἀκραγαντῖνος ἐπιξενωθεὶς ἀνδρὶ σκληρῷ καὶ ἀπὸ παντὸς πορίζοντι, ὃς οὐδὲ καθεύδειν τοῖς οἰκέταις ἐπέτρεπεν, ἀλλ' ἄλλος ἄλλο τι τὴν νύκτα εἰργάζετο, ὑποδεξάμενος καὶ αὐτὸς τοῦτον
10 εἰς Ἀκράγαντα ἀφικόμενον μετὰ δειπνον συνεκάλει τὰ παιδιά τῶν οἰκετῶν (τὰ δὲ ἦν πάμπολλα) καὶ τοῖς μὲν ἐδίδου κάρυα τοῖς δὲ σῦκα ξηρά. ἐρομένου δ' ἐκείνου πόθεν παιδιά τοσαῦτα; "ταῦτα" ἔφη "οἱ ἐμοὶ οἰκέται ἐν νυξὶ ποιοῦσι."

15 49 Πλάτωνος (Epist. 8 p. 354 e).

Δουλεία γὰρ καὶ ἐλευθερία ὑπερβάλλουσα μὲν ἑκατέρω πάγκακον, ἔμμετρος δὲ οὖσα πανάγαθον. μετρία δὲ ἡ θεῶν δουλεία· ἄμετρος δὲ ἡ τοῖς ἀνθρώποις. θεὸς δὲ ἀνθρώποις σῶφροσι νόμος.

20 50 Ὁ μὴ δουλεύσας οὐδ' ἂν δεσπότης γένοιτο ἄξιος ἐπαίνου. (Plato Leg. VI 762 e.)

51 Ἡροδότου ἱστορίας ἡ' (68).

Πρὸς δέ, ὦ βασιλεῦ, καὶ τόδε ἐς θυμὸν βάλεο, ὥς τοῖσι μὲν χρηστοῖσι τῶν ἀνθρώπων κακοὶ δοῦλοι
25 φιλέουσι γίγνεσθαι, τοῖσι δὲ κακοῖσι χρηστοί.

52 Πλάτωνος νόμων ζ' (777).

Ἐπειδὴ δύσκολόν ἐστι τὸ θρέμμα ἄνθρωπος καὶ πρὸς τὴν ἀναγκαίαν διόρισιν, τὸ δοῦλόν τε ἔργῳ διορίζεσθαι καὶ ἐλεύθερον καὶ δεσπότην, οὐδαμῶς
30 εὐχρηστον ἐθέλειν εἶναί τε καὶ γίγνεσθαι φαίνεται,

χαλεπὸν δὴ τὸ κτῆμα· ἔργῳ γὰρ πολλάκις ἐπιδέδει-
 κται περὶ τὰς Μεσσηνίων συχνὰς εἰωθυίας ἀποστά-
 σεις γίνεσθαι, [καὶ περὶ γε τὰς τῶν ἐκ μιᾶς φωνῆς
 πολλοὺς οἰκέτας κτωμένων πόλεις, ὅσα κακὰ ξυμ-
 βαίνει,] καὶ ἐτι τὰ τῶν λεγομένων περιδείνων, τῶν ὅ
 περὶ τὴν Ἰταλίαν γιγνομένων παντοδαπῶν καὶ κλο-
 πῶν ἔργα τε καὶ παθήματα· πρὸς ἃ τις ἂν πάντα βλέ-
 ψας διαπορήσαι τί χρὴ δρᾶν περὶ πάντων τῶν τοιού-
 των. δύο δὴ λείπεσθον μόνῳ μηχανά, μήτε πατριώ-
 τας ἀλλήλων εἶναι τοὺς μέλλοντας ῥᾶον δουλεύσειν, 10
 ἀσυμφώνους τε εἰς δύναμιν ὅτι μάλιστα, τρέφειν δὲ
 αὐτοὺς ὀρθῶς, μὴ μόνον ἐκείνων οὖνεκα, πλέον δὲ
 αὐτῶν προτιμῶντας. ἡ δὲ τροφή τῶν τοιούτων
 μήτε τινὰ ὕβριν ὑβρίζειν εἰς τοὺς οἰκέτας, ἥττον δὲ
 εἰ δυνατόν ἀδικεῖν ἢ τοὺς ἐξ ἴσου· διάδηλος γὰρ ὁ 15
 φύσει καὶ μὴ πλαστῶς σέβων τὴν δίκην, μισῶν δὲ
 ὄντως τὸ ἄδικον ἐν τούτοις τῶν ἀνθρώπων, ἐν οἷς
 αὐτῷ ῥάδιον ἀδικεῖν. [ὁ] περὶ τὰ τῶν δούλων οὖν
 ἦθη καὶ πράξεις γιγνόμενός τις ἀμίαντος, τοῦ τε
 ἀνοσίου πέρι καὶ ἀδίκου, σπείρειν εἰς ἀρετῆς ἔκφυ- 20
 σιν ἱκανώτατος ἂν εἴη· ταυτὸν δ' ἔστιν εἰπεῖν τοῦτο
 ὀρθῶς ἅμα λέγοντα ἐπὶ τε δεσπότῃ καὶ τυράννῳ καὶ
 πᾶσαν δυναστείαν δυναστεύοντι πρὸς ἀσθενέστερον
 ἑαυτοῦ. κολάζειν γε μὴν ἐν δίκῃ δούλους δεῖ καὶ μὴ
 νουθετοῦντας ὥς ἐλευθέρους θρύπτεσθαι ποιεῖν· 25
 τὴν δὲ οἰκέτου πρόσρησιν χρὴ σχεδὸν ἐπίταξιν πᾶ-
 σαν γίνεσθαι, μὴ προσπαίζοντας μηδαμῇ μηδαμῶς
 οἰκέταις, μήτ' οὖν θηλείαις μήτ' ἄρρεσιν· ἃ δὲ
 πρὸς δούλους φιλοῦσι πολλοὶ σφόδρα ἀνοήτως θρύ-
 πτοντες χαλεπώτερον ἀπεργάζεσθαι τὸν βίον ἐκείνοις 30
 τε ἄρχεσθαι καὶ ἑαυτοῖς ἄρχειν.

ΠΕΡΙ ΑΦΡΟΔΙΤΗΣ ΠΑΝΔΗΜΟΤ ΠΑΡΕΧΟΤ-
ΣΗΣ ΤΗΝ ΑΙΤΙΑΝ ΤΗΣ ΓΕΝΕΣΕΩΣ ΤΟΙΣ
ΑΝΘΡΩΠΟΙΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΕΡΩΤΟΣ ΤΩΝ ΚΑΤΑ
ΤΟ ΣΩΜΑ ΗΛΟΝΩΝ. ΞΓ.

www.libtool.com.cn

5 1 Εὐριπίδου Αἰόλω.

Τῇ δ' ἀφροδίτῃ πόλλ' ἔνεστι ποικίλα·
τέρπει τε γὰρ μάλιστα καὶ λυπεῖ βροτούς.
τύχοιμι δ' αὐτῆς, ἥνικ' ἐστὶν εὐμενής.

2 Εὐριπίδου Ἀντιόπη.

10 Κόρος δὲ πάντων· καὶ γὰρ ἐκ καλλιόνων
λέκτροις ἐπ' αἰσχροῖς εἶδον ἐκπεπληγμένους,
δαιτὸς δὲ πληρωθεὶς τις ἄσμενος πάλιν
φάυλῃ διαίτῃ προσβαλὼν ἥσθη στόμα.

3 Εὐριπίδου Ἴππολύτῳ.

15 Οἱ γὰρ κύπριν φεύγοντες ἀνθρώπων ἄγαν
νοσοῦσ' ὁμοίως τοῖς ἄγαν θηρωμένοις.

4 Εὐριπίδου Ἀντιγόνη.

Ἀνδρὸς δ' ὀρώντος εἰς κύπριν νεανίου
ἀφύλακος ἢ τήρησις· ὥς κ' ἄν φαῦλος ἦ
20 τ' ἄλλ', εἰς ἔρωτας πᾶς ἀνὴρ σοφώτερος·
ἦν δ' ἄν προσῆται Κύπρις, ἥδιστον λαβεῖν.

5 Εὐριπίδου Ἴππολύτῳ (443).

Κύπρις γὰρ οὐ φορητὸν ἦν πολλὴ θυῇ·
ἢ τὸν μὲν εἰκονθ' ἥσυχῇ μετέρχεται,
25 ὃν δ' ἄν περισσὰ καὶ φρονοῦνθ' εὖρη μέγα,
τοῦτον λαβοῦσα πῶς δοκεῖς καθύβρισεν.

6 Σοφοκλέους.

ὦ παῖδες, ἦ τοι Κύπρις οὐ Κύπρις μόνον,
ἀλλ' ἐστὶ πάντων ὀνομάτων ἐπώνυμος.

ἔστιν μὲν ἄδης, ἔστι δ' ἄφθιτος βίος,
 ἔστιν δὲ λύσσα μανιάς, ἔστι δ' ἡμερος
 ἄκραντος, ἔστ' οἰμωγμός· ἐν κείνῃ τὸ πᾶν,
 σπουδαῖον, ἡσυχάϊον, εἰς βίαν ἄγον.
 ἐντήκεται γὰρ πλευμόνων ὅσοις ἐνι
 ψυχῇ. τίς οὐκ ἔτι δεικνύει τοῦ θεοῦ βορά;
 εἰσέρχεται μὲν ἰχθύων πλωτῶ γένει·
 ἔνεστι δ' ἐν χέρσου τετρασκελεῖ γονῇ·
 νωμᾷ δ' ἐν οἰωνοῖσι τοῦ κείνης πετρὸν,
 ἐν θηρσίν, ἐν βροτοῖσιν, ἐν θεοῖς ἄνω.
 τίς οὐ παλαιούσ' ἐς τοὺς ἐκβάλλει θεῶν;
 εἴ μοι θέμις, θέμις δὲ τάληθ' ἴδμεν,
 Διὸς τυραννεῖ πλευμόνων· ἄνευ δορός,
 ἄνευ σιδήρου πάντα τοι συντέμνεται
 Κύπρις τὰ θνητῶν καὶ θεῶν βουλευμάτα.

7 Ἐκ τῶν Βίωνος βουκολικῶν.

Ταὶ Μοῖσαι τὸν Ἑρωτα τὸν ἄγριον οὐ φοβέονται,
 ἐκ θυμῷ δὲ φιλεῦντι καὶ ἐκ ποδὸς αὐτῶ ἐπονται.
 κῆν μὲν ἄρα ψυχάν τις ἔχων ἀνέραςτον αἰεῖδῃ,
 τῆνον ὑπεκφεύγοντι καὶ οὐκ ἐθέλοντι διδάσκειν·
 ἦν δὲ νόον τις ἔρωτι δονεύμενος ἀδὺ μελίσδῃ,
 ἐς τῆνον μάλα πᾶσαι ἐπειγόμεναι προρέοντι.
 μάρτυς ἐγὼν, ὅτι μῦθος ὃδ' ἐπλετο πάμπαν ἀληθής.
 ἦν μὲν γὰρ βροτὸν ἄλλον ἢ ἀθανάτων τινα μέλπω,
 βαμβαίνει μεν γλῶσσα καὶ ὥς πάρος οὐκ ἔτ' αἰεῖδει·
 ἦν δ' αὐτ' ἐς τὸν Ἑρωτα καὶ ἐς Λυκίδα τι μελίσδω,
 καὶ τόκα μοι χαίροισα διὰ στόματος ῥέει ῥῆδά.

8 Ζωπύρου.

Μηδεὶς ἄπειρος τῶν ἐμῶν εἴη φίλων
 ἔρωτος· ἐντυχὼν δὲ τὸν θεὸν λάβοι.

9 Ἀριστάρχου.

Ἔρωτος ὅστις μὴ πεπειράται βροτῶν,
οὐκ οἶδ' ἀνάγκης θεσμόν, ᾧ πεισθεὶς ἐγὼ
πότῃ κρατηθεὶς τάσδ' ἀπεστάλην ὁδούς.

5 οὗτος γὰρ ὁ θεὸς καὶ τὸν ἀσθενῆ σθένειν
τίθησι καὶ τὸν ἄπορον εὐρίσκειν πόρον.

10 Ἀναξανδρίδου.

Ἔρως σοφιστοῦ γίνεται διδάσκαλος
Κεῖον πολὺ κρείττων πρὸς τὸν ἀνθρώπων βίον.

10 11 Εὐριπίδου Αὔρη.

Ἔρωτα δ' ὅστις μὴ θεὸν κρίνει μέγαν
καὶ τῶν ἀπάντων δαιμόνων ὑπέρτατον,
ἧ σκαιὸς ἐστὶν ἢ καλῶν ἄπειρος ὦν
οὐκ οἶδε τὸν μέγιστον ἀνθρώποις θεόν.

15 12 Ἀντιφάνους.

Εἴ τις φησὶ τοὺς ἐρῶντας οὐχὶ νοῦν ἔχειν,
ἧ πού τις ἐστὶ τοὺς τρόπους ἀβέλτερος.
εἰ γὰρ ἀφέλοι τις τοῦ βίου τὰς ἡδονάς,
καταλείπεται οὐδὲν ἕτερον ἢ τεθνηκέναι.

20 13 Ἀλέξειδος.

Οὐκ ἔστι παιδαγωγὸς ἀνθρώποις ἄρα
ἔρωτος οὐδεὶς ἄλλος ἐπιμελέστερος.

14 Μένανδρος Θησαυρῷ.

Εἴτ' οὐ μέγιστός ἐστι τῶν θεῶν ἔρως
25 καὶ τιμιώτατός γε τῶν πάντων πολὺ;
οὐδεὶς γὰρ οὕτως ἐστὶ φειδωλὸς σφόδρα
ἄνθρωπος οὐδ' οὕτως ἀκριβὴς τοὺς τρόπους,
ὅς οὐχὶ τούτῃ μερίδα τῷ θεῷ νέμει
τῆς οὐσίας· ὅσοις μὲν οὖν πρῶτος ἔχει,
30 νέοις ἔτ' οὔσι τοῦτο προστάττει ποιεῖν,

οἱ δ' εἰς τὸ γῆρας ἀναβολὰς ποιούμενοι,
οὗτοι προσαποτίνουσι τοῦ χρόνου τόκους.

15 Μενάνδρου Συναριστώσαις.

Ἔρως δὲ τῶν θεῶν
ἰσχὺν ἔχων πλείστην ἐπὶ τοῦτον δείκνυται·
δὲ καὶ τοῦτον ἐπινοοῦσι τοὺς ἄλλους θεούς.

5

16 Μιμνέρμου.

Τίς δὲ βίος, τί δὲ τερπνὸν ἄτερ χρυσέης Ἀφροδίτης;
τεθναίνην, ὅτε μοι μηκέτι ταῦτα μέλοι,
κρυπταδίῃ φιλότης καὶ μείλιχα δῶρα καὶ εὐνή·

10

ἡλικίης ἄνθεα γίγνεται ἀρπαλέα
ἀνδράσιν ἠδὲ γυναιξίν· ἐπεὶ δ' ὀδυνηρὸν ἐπέλθῃ
γῆρας, ὅτ' αἰσχροὺς ὅμως καὶ καλὸν ἄνδρα τιθεῖ,
αἰεὶ μὲν φρένας ἀμφὶ κακαὶ τείρουσι μέριμναι,
οὐδ' αὐγὰς προσορῶν τέρεται ἡελίου·

15

ἀλλ' ἐχθρὸς μὲν παισίν, ἀτίμαστος δὲ γυναιξίν.
οὕτως ἀργαλέον γῆρας ἔθηκε θεός.

17 Μενάνδρου Ναυκλήρω.

Καὶ φύσει πως εὐάγωγόν ἐστι πᾶς ἀνὴρ ἐρῶν.

18 Μενάνδρου Θεσαυρῷ.

20

Πολλοῖς ὑπέκκαυμ' ἐστ' ἔρωτος μουσική.

19 Θεοκρίτου (III, 20. XXVII, 4).

Ἔστι καὶ ἐν κενεοῖσι φιλήμασιν ἀδέα τέρψις.

20 Μενάνδρου.

Ὅργῃ φιλοῦντων ὀλίγον ἰσχύει χρόνον.

25

21 Μενάνδρου Ἡρωί.

Δέσποιν', ἔρωτος οὐδὲν ἰσχύει πλέον·
οὐδ' αὐτὸς ὁ κρατῶν τῶν ἐν οὐρανῷ θεῶν
Ζεὺς, ἀλλ' ἐκείνῳ πάντ' ἀναγκασθεὶς ποιεῖ.

22 Εὐριπίδου Ἀνδρομέδας.

Ὅσοι γὰρ εἰς ἔρωτα πίπτουσιν βροτῶν,
ἐσθλῶν ὅταν τύχῳσι τῶν ἐρωμένων,
οὐκ ἔσθ' ὅποιας λείπεται τόδ' ἡδονῆς.

5 23 Εὐριπίδου Ἰππολύτῳ.

Ἐχω δὲ τόλμης καὶ θράσους διδάσκαλον
ἐν τοῖς ἀμηχάνοισιν εὐπορώτατον,
ἔρωτα, πάντων δυσμαχώτατον θεόν.

24 Σοφοκλέους Τραχινίαις, (441).

10 Ἐρωτι μὲν γοῦν ὅστις ἀντανίσταται
πύκτης ὅπως ἐς χεῖρας, οὐ καλῶς φρονεῖ.
οὗτος γὰρ ἄρχει καὶ θεῶν ὅπως θέλει.

25 Σοφοκλέους Φαίδρα.

Ἐρως γὰρ ἄνδρας οὐ μόνους ἐπέρχεται,
15 οὐδ' αὖ γυναικας, ἀλλὰ καὶ θεῶν ἄνω
ψυχὰς χαράσσει καπλὶ πόντον ἔρχεται.
καὶ τόνδ' ἀπείργειν οὐδ' ὁ παγκρατῆς σθένει
Ζεὺς, ἀλλ' ὑπείκει καὶ θέλων ἐγκλίνεται.

26 Ἐκ τῶν Βίωνος βουκολικῶν.

20 Ἀ μεγάλα μοι Κύπρις ἔθ' ὑπνώοντι παρέστα,
νηπίαχον τὸν Ἐρωτα καλᾶς ἐκ χειρὸς ἄγοισα
ἐς χθόνα νευστάζοντα, τόσον δέ μοι ἔφρασε μῦθον
"μέλπειν μοι φίλε βοῦτα λαβὼν τὸν Ἐρωτα δίδασκε."
ὥς λέγε· χὰ μὲν ἀπῆλθεν· ἐγὼ δ' ὅσα βουκολίασδον,
25 νήπιος, ὥς ἐθέλοντα μαθεῖν τὸν Ἐρωτα δίδασκον·
ὥς εὗρεν πλαγίαυλον ὁ Πάν, ὥς αὐλὸν Ἀθάνα,
ὥς χέλυν Ἐρμάων, κιθάραν ὥς ἄνυσ' Ἀπόλλων.
ταῦτά νιν ἐξεδίδασκον· ὃ δ' οὐκ ἐμπάζετο μῦθων,
ἀλλὰ μοι αὐτὸς ἄειδεν ἐρωτύλα, καί μ' ἐδίδασκε
30 θνατῶν ἀθανάτων τε πόθους καὶ ματέρος ἔργα.



κῆγών ἐκλαθόμαν μὲν ὅσων τὸν Ἑρωτα δίδασκον,
ὅσσα δ' Ἑρως με δίδαξεν ἐρωτύλα πάντ' ἐδιδάχθην.

27 Τοῦ αὐτοῦ.

Ἔσπερε, τᾷς ἐρατᾷς χούσειον φάος Ἀφρογενῆας,
Ἔσπερε κυανέας ἱερὸν φίλε νυκτὸς ἄγαλμα, 5
τόσον ἀφανρότερος μήνας, ὅσον ἔξοχος ἄστρον,
χαῖρε φίλος, καὶ μοι ποτὶ ποιμένα κῶμον ἄγοντι
ἀντὶ σελαναίας τὴν δίδου φάος, ὥνεκα τήνα
σάμερον ἀρχομένα τάχιον δύνει. οὐκ ἐπὶ φωρὰν
ἐρχομαι, οὐδ' ἵνα νυκτὸς ὁδοιπορέοντα λοχάσω· 10
ἀλλ' ἐράω· καλὸν δέ τ' ἐρασσαμένῳ συνέρασθαι.

28 Τοῦ αὐτοῦ.

Ὀλβιοι οἱ φιλέοντες, ἐπὴν ἴσον ἀντεράωνται.
Ὀλβιος ἦν Θησεὺς τῷ Πειριθόῳ παρεόντος,
ὧ καὶ ἄμ' ἀλλίστοιον κατήλυθεν εἰς Αἶδαο. 15
Ὀλβιος ἦν χαλεποῖσι ἐνὶ ξείνοισιν Ὀρέστας,
οὔνεκά οἱ ξυνὰς Πυλάδας αἶρητο κελεύθους.
ἦν μάκαρ Αἰακίδας ἐτάρω ζώοντος Ἀχιλλεύς,
Ὀλβιος ἦν θνάσκων ὃ οἱ οὐ μόνον αἰνὸν ἄμυνεν.

29 Ἐκ τῶν Μόσχου τοῦ Σικελιώτου βου- 20
κολικῶν.

Ἦρατο Πᾶν Ἀχῶς τᾷς γείτονος, ἦρατο δ' Ἀχὼ
σκιοτητᾷ Σάτυρῳ, Σάτυρος δ' ἐπεμήνατο Λύδα.
ὥς Ἀχὼ τὸν Πᾶνα, τόσον Σάτυρος φλέγεν Ἀχῶ,
καὶ Λύδα Σατυρίσκον· ἔρως δ' ἐσμύχετ' ἀμοιβᾷ. 25
ὅσων γὰρ τήνων τις ἐμίσειε τὸν φιλέοντα,
τόσων ὁμῶς φιλέων ἡχθαίρετο, πάσχε δ' ἃ ποίει.
ταῦτα λέγω πᾶσιν τὰ διδάγματα τοῖς ἀνεράστοις·
στεργετε τοὺς φιλέοντας, ἵν' ἦν φιλέητε φιλησθε.

30 Πλάτωνος ἐκ τοῦ συμποσίου (183 b). 30

Ὁ δὲ δεινότατον, ὥς γε λέγουσι οἱ πολλοί, ὅτι
καὶ ὁμνύντι μόνῳ ξυγγνώμη παρὰ θεῶν ἐκβάντι τὸν
ὄρκον· ἀφροδίσιον γὰρ ὄρκον οὗ φασιν εἶναι. οὕτω
καὶ οἱ θεοὶ καὶ οἱ ἄνθρωποι πᾶσαν ἐξουσίαν πεποιή-
5 κασι τῷ ἐρῶντι, ~~ὡς ὁ νόμος φησὶν ὁ ἐνθάδε.~~

31 Χρυσίππου.

Εἰπόντος τινός “οὐκ ἐρασθήσεται ὁ σοφός· μαρ-
τυρεῖ γοῦν Μενέδημος Ἐπίκουρος Ἀλεξίνος,” “τῇ
αὐτῇ” ἔφη “χρήσομαι ἀποδείξει· εἰ γὰρ Ἀλεξίνος ὁ
10 ἀνάγωγος καὶ Ἐπίκουρος ὁ ἀναίσθητος καὶ Μενέδη-
μος [ὁ λῆρος] οὗ φασιν, ἐρασθήσεται ἄρα.”

32 Ἀριστίππου.

Ἀρίστιππος ὁ Κυρηναῖος φιλόσοφος ἐρωτηθεὶς
εἰ ὁ ἔρως ἔνεκα τῆς συνουσίας γίγνεται, “οὐτ’” ἔφη
15 “διὰ τοῦτο οὐτ’ ἄνευ τούτου.”

33 Δημοκρίτου.

Ἐρωτικὴν μέμψιν ἡ ἀγαπωμένη λύει.

34 Ἐκ τῶν Πλουτάρχου περὶ ἔρωτος.

Τῶν Μενάνδρου δραμάτων οὐκ ἴσως ἀπάντων ἐν
20 συνεκτικόν ἐστίν ὁ ἔρως οἷον πνεῦμα κοινὸν διακε-
χυκώς; ὃν οὖν μάλιστα διασώτην τοῦ θεοῦ καὶ ὀρ-
γιαστὴν [ἴσμεν] τὸν ἄνδρα συνεπιλαμβάνωμεν εἰς τὴν
ζήτησιν, ἐπεὶ καὶ λελάληκε περὶ τοῦ πάθους φιλοσο-
φώτερον. ἄξιον γὰρ εἶναι θαύματος φήσας τὸ περὶ
25 τοὺς ἐρῶντας, ὥσπερ ἐστὶν ἅμα λαλεῖ· εἴτα ἀπορεῖ
καὶ ζητεῖ πρὸς ἑαυτόν

τίνι δεδούλωναί ποτε;

ὅψει; φλύαρος· τῆς γὰρ αὐτῆς πάντες ἂν
ἦρων· κρίσιν γὰρ τὸ βλέπειν ἴσην ἔχει.

30 ἀλλ’ ἡδονὴ τις τοὺς ἐρῶντας ἐπάγεται

συνουσίας; πῶς οὖν ἕτερος ταύτην ἔχων
οὐδὲν πέπονθεν, ἀλλ' ἀπῆλθε καταγελῶν,
ἕτερος δ' ἀπόλωλε; καιρός ἐστιν ἡ νόσος
ψυχῆς· ὁ πληγείς δ' ἐνδοθεν τιτρώσκεται.

ταῦτα τίν' ἐστὶ σχεπώμεθα; καὶ γὰρ ἔχει τι κρουσι- 5
κὸν καὶ κινητικὸν αἷτιον, [εἰ μήτε τὴν ὄψιν] μήτε τὴν
συνουσίαν αἰτίαν εἶναι πιθανόν ἐστιν· ἀρχαὶ γὰρ αὐ-
ταί τινες ἴσως, ἡ δ' ἰσχὺς καὶ ῥίξωσις τοῦ πάθους ἐν
ἑτέροις. ἡ δ' ἀπόδειξις ἐλαφρὰ καὶ οὐδ' ἀληθής· οὐ
γὰρ ἔχει κρίσιν [ἴσῃν] τὸ βλέπειν, ὥσπερ οὐδὲ τὸ 10
γεύεσθαι. καὶ γὰρ ὄψις ὄψεως καὶ ἀκοῆς ἀκοῇ φύσει
τε μᾶλλον διήρθρωται καὶ τέχνῃ συγγεγύμνασται
πρὸς τὴν τοῦ καλοῦ διάγνωσιν, ἐν μὲν ἀρμονίαις
καὶ μέλεσιν αἱ τῶν μουσικῶν, ἐν δὲ μορφαῖς καὶ
ιδέαις αἱ τῶν ζωγράφων· ὥσπερ εἰπεῖν ποτε Νι- 15
κόμαχον λέγουσι πρὸς ἄνθρωπον ἰδιώτην φήσαντα
μὴ καλὴν αὐτῷ φανῆναι τὴν Ζεῦξιδος Ἑλένην·
“λάβε” γὰρ ἔφη “τοὺς ἐμοὺς ὀφθαλμούς, καὶ θεός
σοι φανήσεται.” πολὺ δὲ καὶ μυρεφοὶ περὶ τὰ
ὀσφραντὰ καὶ νῆ Δία ὀψοποιοὶ περὶ τὰ γευστὰ δια- 20
τριβῇ καὶ συνηθείᾳ διαφέρουσιν ἡμῶν κρίσιν ἔχουσι.
πάλιν δὲ τὸ συνουσίᾳ τὸν ἐρῶντα μὴ κρατεῖσθαι, διὰ
τὸ τῇ αὐτῇ συγγενόμενον ἄλλον ἀπαλλαγῆναι καὶ
καταφρονῆσαι . . . , τοιοῦτόν ἐστιν οἶον εἰ λέγοι τις
μηδὲ χυμῶν ἡδονῇ δεδουλῶσθαι Φιλόξενον τὸν ὀψο- 25
φάγον, ὅτι τῶν αὐτῶν Ἀντισθένης γευσάμενος οὐδὲν
ἔπαθε τοιοῦτον, μηδὲ ὑπ' οἴνου μεθύειν Ἀλκιβιά-
δην, ὅτι Σωκράτης πίνων τὸν ἴσον οἶνον ἐνηφεν.
ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἐάσωμεν, τὰ δ' ἐφεξῆς ἐν οἷς ἦδη
τὴν αὐτοῦ δόξαν ἀποφαίνεται σκοπῶμεν. “καιρός 30
ἐστιν ἡ νόσος ψυχῆς.” εὖ καὶ ὀρθῶς. δεῖ γὰρ ἅμα
τοῦ πάσχοντος εἰς ταυτὸ καὶ τοῦ ποιοῦντος ἀπάντησιν

γενέσθαι πρὸς ἄλληλά πως ἔχόντων· ὥς ἄκυρον εἰς
 τὴν τοῦ τέλους ἀπεργασίαν ἢ δραστική δύναμις, ἂν
 μὴ παθητική διάθεσις ἦ. τοῦτο δ' εὐστοχίας ἐστὶ
 καιροῦ τῷ παθεῖν ἐτοίμῳ συνάπτοντος ἐν ἀκμῇ τὸ
 5 ποιεῖν πεφυκός. www.libtool.com.cn

35 Πλάτωνος ἐκ τοῦ συμποσίου (189).

- Ἡ γὰρ πάλαι ἡμῶν φύσις οὐχ αὕτη ἦν ἥπερ νῦν,
 ἀλλὰ ἄλλοία. πρῶτον μὲν γὰρ τρία ἦν γένη τὰ τῶν
 ἀνθρώπων, οὐχ ὥσπερ νῦν δύο, ἄρρεν καὶ θῆλυ,
 10 ἀλλὰ τρίτον προσῆν κοινὸν ἀμφοτέρων τούτων, οὗ
 νῦν ὄνομα λοιπόν, αὐτὸ δὲ ἠφάνισται. ἀνδρόγυνον
 γὰρ τότε μὲν ἦν, καὶ εἶδος καὶ ὄνομα ἐξ ἀμφοτέρων
 κοινὸν τοῦ τε ἄρρενος καὶ θήλεος· νῦν δὲ οὐκ ἐστὶν
 ἀλλ' ἢ ἐν ὀνειδίει ὄνομα κείμενον. ἔπειτα ὅλον ἦν
 15 ἐκάστου τοῦ ἀνθρώπου τὸ εἶδος στρογγύλον νῶτόν
 τε καὶ πλευρὰς κύκλῳ ἔχον, χεῖρας δὲ τέσσαρας εἶχε
 καὶ σκέλη τὰ ἴσα ταῖς χερσὶ, καὶ πρόσωπα δύο ἐπὶ
 ἀνῆνι κυκλοτερεῖ ὅμοια πάντη· κεφαλὴν δὲ ἐπ'
 ἀμφοτέροις τοῖς προσώποις ἐναντίοις [κειμένοις] μίαν
 20 καὶ ὧτα τέτταρα καὶ αἰδοῖα δύο καὶ τᾶλλα πάντα
 ὅσα ἀπὸ τούτων ἂν τις εἰκάσειεν· ἐπορεύετο δὲ καὶ
 ὀρθὸν ὥσπερ νῦν ὁποτέρως βουληθείη καὶ ὁπότε
 ταχὺ ὀρμήσειε θεῖν, ὥσπερ οἱ κυβιστῶντες καὶ εἰς
 ὀρθὰ ὄντα σκέλη περιφερόμενοι κυβιστῶσι κύκλῳ,
 25 τότε ὁκτὼ οὔσι τοῖς μέλεσιν ἀπερειδόμενοι ταχὺ ἐφέ-
 ροντο κύκλῳ. ἦν δὲ διὰ ταῦτα τρία τὰ γένη καὶ
 τοιαῦτα, ὅτι τὸ μὲν ἄρρεν ἦν τοῦ ἡλίου τὴν ἀρχὴν
 ἔκγονον, τὸ δὲ θῆλυ τῆς γῆς· τὸ δὲ ἀμφοτέρων
 μετέχον τῆς σελήνης, ὅτι καὶ ἡ σελήνη ἀμφοτέρων
 30 μετεῖχεν. περιφερῇ δὲ δὴ ἦν καὶ αὐτὰ καὶ ἡ πορεία
 αὐτῶν διὰ τὸ τοῖς γονεῦσιν ὅμοια εἶναι. ἦν οὖν τὴν

ἰσχὺν δεινὰ καὶ τὴν ῥώμην καὶ τὰ φρονήματα μεγάλα
 εἶχον. ἐπεχείρησαν δὲ τοῖς θεοῖς, καὶ ὁ λέγει Ὅμη-
 ρος περὶ Ἐφιάλτου τε καὶ Ὠτου περὶ ἐκείνων λέγεται,
 τὸ εἰς τὸν οὐρανὸν ἀνάβασιν ἐπιχειρεῖν ποιεῖν, ὥς
 ἐπιθησομένων τοῖς θεοῖς. ὁ οὖν Ζεὺς καὶ οἱ ἄλλοι 5
 θεοὶ ἐβουλεύοντο ὅ τι χρὴ αὐτοὺς ποιῆσαι, καὶ ἡπό-
 ρουν· οὔτε γὰρ ὅπως ἀποκτείναιεν εἶχον καὶ ὥσπερ
 τοὺς γίγαντας κεραυνώσαντες τὸ γένος ἀφανίσαιεν·
 αἱ τιμαὶ γὰρ αὐτοῖς καὶ τὰ ἱερὰ τὰ παρὰ τῶν ἀνθρώ-
 πων ἡφανίζετο, οὔτε ὅπως ἔῤῃεν ἀσελγαίνειν. μόλις 10
 δὲ ὁ Ζεὺς ἐννοήσας λέγει ὅτι Διοκῶ μοι, ἔφη, ἔχειν
 μηχανὴν ὥς ἂν εἶέν τε ἀνθρώποι καὶ παύσαιντο τῆς
 ἀκολασίας ἀσθενέστεροι γενόμενοι. νῦν μὲν γὰρ
 αὐτοὺς, ἔφη, διατεμῶ δίχα ἕκαστον, καὶ ἅμα μὲν
 ἀσθενέστεροι ἔσονται ἅμα δὲ χρησιμώτεροι ἡμῖν διὰ 15
 τὸ πλείους τὸν ἀριθμὸν γεγονέναι, καὶ βαδιοῦνται
 ὀρθοὶ ἐπὶ δυοῖν σκελοῖν· ἐὰν δὲ ἔτι δοκῶσιν ἀσελ-
 γαίνειν καὶ μὴ θέλωσιν ἡσυχίαν ἄγειν, πάλιν αὖ,
 ἔφη, τεμῶ δίχα, ὥστε ἐφ' ἐνὸς πορεύσονται σκέλους
 ἀσκολίζοντες. ταῦτα εἰπὼν ἔτεμνε τοὺς ἀνθρώπους 20
 δίχα, ὥσπερ οἱ τὰ ὠὰ τέμνοντες καὶ μέλλοντες ταρι-
 χεύειν ἢ ὥσπερ οἱ τὰ ὠὰ ταῖς θριξίν· ὄντινα δὲ τέ-
 μοι, τὸν Ἀπόλλω ἐκέλευε τό τε πρόσωπον μεταστρέ-
 φειν καὶ τὸ τοῦ ἀνθρώπου ἡμισυ πρὸς τὴν τομήν, ἵνα
 θεώμενος τὴν αὐτοῦ τμῆσιν κοσμιώτερος εἴη ὁ ἄν- 25
 θρωπος, καὶ τὰλλα ἰᾶσθαι ἐκέλευεν. ὁ δὲ τό τε πρόσω-
 πον μετέστρεφε, καὶ ξυνέλκων πανταχόθεν τὸ δέρμα
 ἐπὶ τὴν γαστέρα νῦν καλουμένην, ὥσπερ τὰ σύσπαστα
 βαλάντια, ἐν στόμα ποιῶν, ἀπέδει κατὰ μέσῃν τὴν γα-
 στέρα, ὃ δὴ τὸν ὀμφαλὸν καλοῦσι. καὶ τὰς μὲν ἄλλας 30
 ῥυτίδας πολλὰς ἐξελέεινε καὶ τὰ στήθη διήρθρου,
 ἔχων τι τοιοῦτον ὄργανον οἷον οἱ σκντοτόμοι περὶ

τὸν καλάποδα λεαίνοντες τὰς τῶν σκυτῶν θυτίδας·
 ὀλίγας δὲ κατέλιπε τὰς περὶ αὐτὴν τὴν γαστέρα καὶ
 τὸν ὀμφαλόν, μνημεῖον εἶναι τοῦ παλαιοῦ πάθους.
 ἐπεὶ οὖν ἡ φύσις δίχα ἐτμήθη, ποθοῦν ἕκαστον τὸ
 5 ἥμισυ τὸ αὐτοῦ ~~ξυνηεῖ, καὶ περιβάλλοντες~~ τὰς χεῖρας
 καὶ συμπλεκόμενοι ἀλλήλοις, ἐπιθυμοῦντες ξυμφύ-
 ναι, ἀπέθνησκον ὑπὸ τοῦ λιμοῦ καὶ τῆς ἄλλης ἀρ-
 γίας, διὰ τὸ μηδὲν ἐθέλειν χωρὶς ἀλλήλων ποιεῖν.
 καὶ ὁπότε τι ἀποθάνοι τῶν ἡμίσεων, τὸ δὲ λειφθεῖν,
 10 τὸ λειφθὲν ἄλλο ἐξήτει καὶ ξυνεπέπλεκτο, εἴτε γυ-
 ναικὸς τῆς ὅλης ἐντύχοι ἡμίσει, ὃ δὴ νῦν γυναικα
 καλοῦμεν, εἴτε ἀνδρός· καὶ οὕτως ἀπώλλυτο. ἐλεήσας
 δὲ ὁ Ζεὺς ἄλλην μηχανὴν πορίζεται καὶ μετατίθησιν
 αὐτῶν τὰ αἰδοῖα εἰς τὸ πρόσθεν· τέως γὰρ καὶ ταῦτα
 15 ἔκτος εἶχον, καὶ ἐγέννων καὶ ἔτικτον οὐκ εἰς ἀλλήλους
 ἀλλ' εἰς γῆν, ὥσπερ οἱ τέττιγες. μετέθηκέ τε οὖν οὐ-
 τως αὐτῶν εἰς τὸ ἔμπροσθεν, καὶ διὰ τοῦτο τὴν γέ-
 νεσιν νέαν ἀλλήλοις ἐποίησε, διὰ τοῦ ἄρρενος ἐν τῷ
 θήλει, τῶνδε ἕνεκα, ἵνα ἐν τῇ συμπλοκῇ ἅμα μὲν εἰ
 20 ἀνὴρ γυναικὶ ἐντύχοι, γεννῶεν, καὶ γίγνοιτο τὸ γένος·
 ἅμα δ' εἰ καὶ ἄρρεν ἄρρενι, πλησμονὴ γοῦν γίγνοιτο
 τῆς συνουσίας καὶ διαπαύοιντο καὶ ἐπὶ τὰ ἔργα
 τρέποιντο καὶ τοῦ ἄλλου βίου ἐπιμελοῖντο. ἔστι δὲ
 οὖν ἐκ τούτου ὁ ἔρως ἔμφυτος ἀλλήλων τοῖς ἀνθρώ-
 25 ποῖς καὶ τῆς ἀρχαίας φύσεως συναγωγὸς καὶ ἐπιχει-
 ρῶν ποιῆσαι ἐν ἐκ δυοῖν καὶ ἰάσασθαι τὴν φύσιν τὴν
 ἀνθρωπίνην. ἕκαστος οὖν ἡμῶν ἐστὶν ἀνθρώπου
 σύμβολον, ἅτε τετμημένος, ὥσπερ αἱ ψῆτται ἐξ ἐνὸς
 δύο. ζητεῖ δὴ αἰετὸν τὸ αὐτοῦ ἕκαστον σύμβολον. ὅσοι
 30 μὲν οὖν τῶν ἀνδρῶν τοῦ κοινοῦ τμήματός εἰσιν, ὃ
 δὴ τότε ἀνδρόγυνον ἐκαλεῖτο, φιλογύναικός τε εἰσι,
 καὶ οἱ πολλοὶ τῶν μοιχῶν ἐκ τούτου τοῦ γένους γε-

γόνασι· καὶ ὅσαι αὖ γυναῖκες φίλανδροί τε καὶ μοι-
 χεύτριαι, ἐκ τούτου τοῦ γένους γίνονται. ὅσαι δὲ
 τῶν γυναικῶν γυναικὸς τμημὰ εἰσιν, οὐ πάνυ αὐταὶ
 τοῖς ἀνδράσι τὸν νοῦν προσέχουσιν, ἀλλὰ μᾶλλον
 πρὸς τὰς γυναῖκας τετραμμέναι εἰσὶ, καὶ ἑταιρί- 5
 στριαὶ ἐκ τούτου τοῦ γένους γίνονται. ὅσοι δ' ἄρ-
 ρενος τμημὰ εἰσι, τὰ ἄρρενα διώκουσι· καὶ τέως μὲν
 ἂν παῖδες ὦσιν, ἅτε [τεμάχια] ὄντα τοῦ ἄρρενος, φι-
 λοῦσι τοὺς ἄνδρας καὶ χαίρουσι ξυγκατακείμενοι
 καὶ ξυμπλεκόμενοι τοῖς ἀνδράσι· καὶ εἰσὶν οὗτοι 10
 βέλτιστοι τῶν παίδων καὶ μεираκίων, ἅτε ἀνδρειό-
 τατοι ὄντες φύσει. φασὶ δὲ δὴ τινες αὐτοὺς ἀναι-
 σχύντους εἶναι, ψευδόμενοι· οὔτε γὰρ ὑπ' ἀναι-
 σχυντίας δρῶσι τοῦτο, ἀλλ' ὑπὸ θάρρους καὶ ἀν-
 δρείας καὶ ἀρρενωπίας τὸ ὅμοιον αὐτοῖς ἀσπαζόμενοι. 15
 μέγα δὲ τεκμήριον· καὶ γὰρ τελεωθέντες μόνον ἀπο-
 βαίνουσιν εἰς τὰ πολιτικὰ ἄνδρες οἱ τοιοῦτοι· ἐπει-
 δὲν δὲ ἀνδρωθῶσι, παιδευαστοῦσι καὶ πρὸς γάμους
 καὶ παιδοποιίας οὐ προσέχουσιν τὸν νοῦν φύσει, ἀλλ'
 ὑπὸ τοῦ νόμου ἀναγκάζονται· ἀλλ' ἐξαρκεῖ αὐτοῖς 20
 μετ' ἀλλήλων καταξὴν ἀγάμοις οὔσι. πάντως μὲν
 οὖν ὁ τοιοῦτος παιδευαστὴς τε καὶ φιλευραστὴς γίγνε-
 ται, ἀεὶ τὸ ξυγγενὲς ἀσπαζόμενος. ὅταν μὲν οὖν
 αὐτῷ ἐκείνῳ ἐντύχη τῷ αὐτοῦ ἡμίσει καὶ ὁ παιδευα-
 στὴς καὶ ἄλλος πᾶς, τότε καὶ θαυμαστὰ ἐκπλήττον- 25
 ται, φιλία τε καὶ οἰκειότητι καὶ ἔρωτι οὐκ ἐθέλον-
 τες ὥς ἔπος εἰπεῖν χωρίζεσθαι ἀλλήλων οὐδὲ ἐπὶ
 σμικρὸν χρόνον· καὶ οἱ διατελοῦντες μετ' ἀλλήλων
 διὰ βίου, οὗτοι εἰσιν οἱ οὐδ' ἂν ἔχοιεν εἰπεῖν ὅ τι
 βούλονται σφίσι παρ' ἀλλήλων γίγνεσθαι· οὐδενὶ 30
 γὰρ ἂν δόξειε τοῦτ' εἶναι ἢ τῶν ἀφροδισίων ξυνου-
 σία, ὥς ἄρα τούτου ἕνεκα ἕτερος ἑκατέρῳ χαίρει

συνὼν οὕτως ἐπὶ μεγάλης σπουδῆς· ἀλλ' ἄλλο τι βουλομένη ἢ ψυχὴ ἑκατέρου δῆλη ἐστὶν ὃ οὐ δύναται εἰπεῖν, ἀλλὰ μαντεύεται ὃ βούλεται, καὶ αἰνίττεται.

36 Ἐν ταυτῷ (195).

- 5 Φημὶ οὖν ἐγὼ πάντων θεῶν εὐδαιμόνων ὄντων Ἐρωτα, εἰ θέμις καὶ ἀνεμέσητον εἰπεῖν, εὐδαιμονέστατον εἶναι αὐτῶν, κάλλιστον ὄντα καὶ ἄριστον. ἔστι δὲ κάλλιστος ὢν τοιόσδε. πρῶτον μὲν νεώτατος θεῶν, ὃ Φαίδρε· μέγα δὲ τεκμηρίον τῷ λόγῳ αὐτὸς
- 10 παρέχεται, φεύγων φυγῇ τὸ γῆρας ταχὺ ὃν δῆλον ὅτι, θᾶττον γοῦν τοῦ δέοντος ἡμῖν προσέρχεται· ὃ δὴ πέφυκεν Ἐρως μισεῖν καὶ οὐδ' ἐντὸς πολλοῦ πλησιάζειν. μετὰ δὲ νέων ἀεὶ ξύνεστί τε καὶ ἔστιν· ὁ γὰρ παλαιὸς λόγος εὖ ἔχει, ὥς ὅμοιον ὁμοίῳ δεῖ πε-
- 15 λάζειν. ἐγὼ δὲ Φαίδρῳ πολλὰ ἄλλα ὁμολογῶν τοῦτο οὐχ ὁμολογῶ, ὥς Ἐρως Κρόνου καὶ Ἰαπετοῦ ἀρχαιότερός ἐστιν· ἀλλὰ φημὶ νεώτατόν τε αὐτὸν εἶναι θεῶν καὶ ἀεὶ νέον· τὰ δὲ παλαιὰ πράγματα περὶ θεοῦς, ἃ Ἡσίοδος καὶ Παρμενίδης λέγουσιν, ἀνάγκη
- 20 καὶ οὐκ Ἐρωτι γεγονέναι, [εἰ ἐκεῖνοι] ἀληθῆ λέγουσι. οὐ γὰρ ἂν ἐκτομαὶ οὐδὲ δεσμοὶ ἀλλήλων ἐγένοντο καὶ ἄλλα πολλὰ καὶ βίαια, εἰ Ἐρως ἐν αὐτοῖς ἦν, ἀλλὰ φιλία καὶ εἰρήνη, ὥσπερ νῦν, ἐξ οὗ Ἐρως τῶν θεῶν βασιλεύει. νέος μὲν οὖν ἐστὶ, πρὸς δὲ τῷ
- 25 νέῳ ἀπαλός. ποιητοῦ δὲ ἐστὶν ἐνδεής, οἷός περ ἦν ὁ Ὀμηρος, πρὸς τὸ ἐπιδειξαι θεοῦ ἀπαλότητα. Ὀμηρος γὰρ Ἀτὴν θεόν τε φησὶν εἶναι καὶ ἀπαλήν· τοὺς γοῦν πόδας αὐτῆς ἀπαλούς φησὶν εἶναι λέγων·
- τῆς μὲν θ' ἀπάλοι πόδες· οὐ γὰρ ἐπ' οὐδεος
- 30 πίλνεται, ἀλλ' ἄρα ἤγε κατ' ἀνδρῶν κράατα βαίνει. καλῶ οὖν μοι δοκεῖ τεκμηρίῳ τὴν ἀπαλότητα ἀπο-

φαίνειν, ὅτι οὐκ ἐπὶ σκληροῦ βαίνει ἀλλ' ἐπὶ μαλ-
θακοῦ. τῷ αὐτῷ δὲ καὶ ἡμεῖς χρησόμεθα τεκμηρίῳ
περὶ Ἑρωτος ὅτι ἀπαλός· οὐ γὰρ ἐπὶ γῆς βαίνει οὐδ'
ἐπὶ κρανίων ἃ ἔστιν οὐ πάνυ μαλακά, ἀλλ' ἐν τοῖς
μαλακωτάτοις τῶν ὄντων βαίνει καὶ οἰκεῖ. ἐν γὰρ 5
ἡθεσι καὶ ψυχαῖς θεῶν καὶ ἀνθρώπων τὴν οἴκησιν
ἰδρυται· καὶ οὐκ αὖ ἐν πάσαις ἐξῆς ταῖς ψυχαῖς, ἀλλὰ
ἦτινι ἂν σκληρὸν ἦθος ἐχούσῃ ἐντύχῃ ἀπέρχεται, ἥ
δ' ἂν μαλακὸν οἰκίζεται. ἀπτόμενον οὖν αἰὲ καὶ
ποσὶ καὶ πάντῃ ἐν μαλακωτάτοις τῶν μαλακωτάτων 10
[ἀπαλωτάτον] ἀνάγκη εἶναι. νεώτατος μὲν δὴ ἔστι
καὶ ἀπαλωτάτος· πρὸς δὲ τούτοις ὑγρὸς τὸ εἶδος. οὐ
γὰρ ἂν οἶός τε ἦν πάντῃ περιπτύσσεσθαι οὐδὲ διὰ
πάσης τῆς ψυχῆς καὶ εἰσιὼν τὸ πρῶτον λανθάνειν
καὶ ἐξιὼν, εἰ σκληρὸς ἦν. συμμέτρου δὲ καὶ ὑγρᾶς 15
οὐσίας μέγα τεκμήριον ἡ εὐσχημοσύνη, ὃ δὲ [καὶ]
διαφερόντως ἐκ πάντων ὁμολογουμένως Ἑρως ἔχει·
ἀσχημοσύνη γὰρ καὶ Ἑρωτι πρὸς ἀλλήλους αἰὲ πόλεμος.
χρόας δὲ κάλλος ἡ κατ' ἀνθρὶ δίαίτα τοῦ θεοῦ σημαίνει·
ἀνανθεῖ γὰρ καὶ ἀπηνθηκότι καὶ σώματι καὶ ψυχῇ 20
καὶ ἄλλῳ ὀφροῦν οὐκ ἐνίξει Ἑρως, οὗ δ' ἂν εὐώδης
τε καὶ εὐανθῆς τόπος ἦ, ἐνταῦθα δὲ καὶ ἵζει καὶ μένει.

περὶ μὲν οὖν κάλλους τοῦ θεοῦ καὶ ταῦτα ἱκανὰ
καὶ ἔτι πολλὰ λείπεται· περὶ δὲ ἀρετῆς Ἑρωτος μετὰ
ταῦτα λεκτέον. τὸ μὲν μέγιστον, ὅτι Ἑρως οὔτε 25
ἀδικεῖ οὔτε ἀδικεῖται οὔτε ὑπὸ θεοῦ οὔτε θεῶν οὔτε
ὑπ' ἀνθρώπου οὔτε ἀνθρώπων· οὐδὲ γὰρ αὐτὸς βία
πάσχει εἴ τι πάσχει, βία γὰρ Ἑρωτος οὐχ ἄπτεται,
οὔτε [βία] ποιῶν ποιεῖ· πᾶς γὰρ ἐκὼν Ἑρωτι πάνθ'
ὑπηρετεῖ· ἃ δ' ἂν [τις] ἐκὼν ἐκοντὶ ὁμολογήσῃ, φα- 30
σὶν οἱ τῶν πόλεων βασιλεῖς νόμοι δίκαια εἶναι. πρὸς
δὲ τῇ δικαιοσύνῃ σωφροσύνης πλείστης μετέχει· εἶναι

γὰρ ὁμολογεῖται σωφροσύνη τὸ κρατεῖν ἡδονῶν καὶ ἐπιθυμιῶν· ἔρωτος δὲ μηδεμίαν ἡδονὴν κρείττω εἶναι. εἰ δὲ ἦττους κρατοῖντ' ἂν ὑπὸ [τοῦ] Ἐρωτος, ὃ δὲ κρατεῖ, κρατῶν δὲ ἡδονῶν καὶ ἐπιθυμιῶν ὁ
 5 Ἐρως διαφερόντως ἂν σωφρονοίη, καὶ μὴν εἰς γε ἀνδρίαν Ἐρωτι οὐδὲ Ἀρης ἀνθίσταται· οὐ γὰρ ἔχει Ἐρωτα Ἀρης, ἀλλὰ Ἐρως Ἀρην Ἀφροδίτης, ὡς λόγος· κρείττων δὲ ὁ ἔχων τοῦ ἐχομένου· τοῦ δὲ ἀνδρειοτάτου τῶν ἄλλων κρατῶν πάντων ἂν ἀν-
 10 δρειότατος εἴη.

περὶ μὲν οὖν δικαιοσύνης καὶ σωφροσύνης καὶ ἀνδρίας τοῦ θεοῦ εἴρηται· περὶ δὲ σοφίας λείπεται. ὅσον οὖν δυνατόν πειρατέον μὴ ἐλλείπειν· καὶ πρῶτον μὲν, ἵν' αὐτὸ καὶ ἐγὼ τὴν ἡμετέραν τέχνην τιμήσω
 15 ὥσπερ Ἐρυνξίμαχος τὴν αὐτοῦ, ποιητῆς ὁ θεὸς σοφὸς οὕτως ὥστε καὶ ἄλλον ποιῆσαι. πᾶς γοῦν ποιητῆς γίγνεται "κἂν ἄμουσος ἦ τὸ πρὶν," οὗ ἂν Ἐρως ἄψηται. ὥ δὲ πρέπει ἡμᾶς μαρτυρίῳ χρῆσασθαι, ὅτι ποιητῆς ὁ Ἐρως ἀγαθὸς ἐν κεφαλαίῳ πᾶσαν ποίησιν τὴν κατὰ
 20 μουσικὴν. ἃ γὰρ τις ἢ μὴ ἔχει ἢ μὴ οἶδεν, οὗτ' ἂν ἑτέρῳ δοίη οὔτε ἂν ἄλλον διδάξειε. καὶ μὴν τὴν γε τῶν ζώων ποίησιν πάντων τίς ἐναντιώσεται μὴ οὐχὶ Ἐρωτος εἶναι σοφίαν, ἣ γίγνεται καὶ φύεται πάντα ζῶα; ἀλλὰ τὴν τῶν τεχνῶν δημιουργίαν οὐκ ἴσμεν,
 25 ὅτι οὐ μὲν ἂν ὁ θεὸς οὗτος διδάσκαλος γένηται, ἐλλόγιμος καὶ φανὸς ἀπέβη, οὗ δ' ἂν Ἐρως μὴ ἐφάψηται, σκοτεινός; τοξικὴν γε μὴν καὶ ἰατρικὴν καὶ μαντικὴν Ἀπόλλων ἀνεῦρεν, ἐπιθυμίας καὶ ἔρωτος ἡγεμονεύσαντος· ὥστε καὶ οὗτος Ἐρωτος ἂν εἴη μαθη-
 30 τῆς καὶ Μοῦσαι μουσικῆς καὶ Ἥφαιστος χαλκείας καὶ Ἀθηναῖς ἰσουργίας καὶ Ζεὺς κυβερναῖν θεῶν τε καὶ ἀνθρώπων· ὅθεν δὴ καὶ κατεσκευάσθη τῶν θεῶν τὰ

πράγματα, Ἐρωτος ἐγγιγνομένου δῆλον ὅτι κάλ-
 λους· αἰσχει γὰρ οὐκ ἔπεστιν Ἐρως. πρὸ τοῦ δέ,
 ὥσπερ ἐν ἀρχῇ εἶπον, πολλὰ καὶ δεινὰ θεοῖς ἐγίγνετο,
 ὡς λέγεται, διὰ τὴν τῆς ἀνάγκης βασιλείαν· ἐπειδὴ
 δ' ὁ θεὸς οὗτος ἔφυ ἐκ τοῦ ἐρᾶν τῶν καλῶν, πάντ' ὅ
 ἀγαθὰ γέγονε καὶ θεοῖς καὶ ἀνθρώποις. οὕτως ἐμοὶ
 δοκεῖ, ὦ Φαῖδρε, Ἐρως πρῶτον αὐτὸς ὢν κάλλιστος
 καὶ ἄριστος, μετὰ τοῦτο τοῖς ἄλλοις ἄλλων τοιούτων
 αἴτιος εἶναι. ἐπέρχεται δέ μοι τι καὶ ἔμμετρον εἰπεῖν,
 ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ ποιῶν

10

εἰρήνην μὲν ἐν ἀνθρώποις, πελάγει δὲ γαλήνην,
 νηνεμίαν τ' ἀνέμων, κοίτην θ' ὕπνου τ' ἐνὶ κήδει.
 οὗτος γὰρ ἡμᾶς ἀλλοτριότητος μὲν κενοῦ, οἰκειότητος
 δὲ πληροῦ· τὰς τοιάσδε ξυνόδους μετ' ἀλλήλων πάσας
 τιθεῖς ξυνιέναι, ἐν ἑορταῖς ἐν χοροῖς ἐν εὐθυμίαις γι- 15
 γνόμενος ἡγεμῶν, πραότητα μὲν πορίζων, ἀγριότητα δὲ
 ἐξορίζων, φιλόδωρος εὐμενείας, ἄδωρος δυσμενείας·
 ἴλεως ἀγαθοῖς, θεατὸς σοφοῖς, ἀγαστὸς θεοῖς, ζηλωτὸς
 ἀμοίροις, κτητὸς εὐμοίροις· τρυφῆς ἀβρότητας χλι-
 δῆς χαρίτων ἱμέρου πόθου πατήρ· ἐπιμελὴς ἀγαθῶν 20
 ἀμελὴς κακῶν· ἐν πόνῳ ἐν φόβῳ ἐν πόθῳ ἐν λόγῳ
 κυβερνήτης ἐπιβάτης παραστάτης τε καὶ σωτὴρ ἄρι-
 στος· ξυμπάντων τε θεῶν καὶ ἀνθρώπων κόσμος,
 ἡγεμῶν κάλλιστος καὶ ἄριστος, ὃ χρὴ ἔπесθαι πάντ'
 ἄνδρα ἐφυσμνοῦντα [καλῶς] καλῆς ᾠδῆς μετέχοντα, ἣν 25
 ἄδει θέλγων πάντων θεῶν τε καὶ ἀνθρώπων νόημα.

ΨΟΓΟΣ ΑΦΡΟΔΙΤΗΣ· ΚΑΙ ΟΤΙ ΦΑΤΛΟΝ
 Ο ΕΡΩΣ ΚΑΙ ΠΟΣΩΝ ΕΙΗ ΚΑΚΩΝ
 ΓΕΓΟΝΩΣ ΑΙΤΙΟΣ. ΕΔ.

1 Διογένηους.

30

Ὅταν δ' ἔρωτος ἐνδεθῶμεν ἄρκυσι,

Θᾶσσον θυραίοις τὴν χάριν ποιούμεθα
ἢ τοῖσιν ἄγχι στ' ἐν γένει πεφυκόσι.

2 Μενάνδρου Ἀφροδισίων.
'Αλλ' ὅταν ἐρῶντα νοῦν ἔχειν τις ἀξιοῖ,

5 παρὰ τίνι τάνόητον οὗτος οφεται;

3 Μενάνδρου.
Μόνος ἔστ' ἀπαρηγόρητον ἀνθρώποις ἔρως.

4 Εὐριπίδου Ἀντιγόνη.
Ἦρων· τὸ μαίνεσθαι δ' ἄρ' ἦν ἔρως βροτοῖς.

10 5 Εὐριπίδου Δανάη.
Ἔρως γὰρ ἀργὸν κάπλ τοῖς ἀργοῖς ἔφν.

φιλεῖ κάτοπτρα καὶ κόμης ξανθίσματα,
φεύγει δὲ μόχθους· ἐν δέ μοι τεκμήριον,
οὐδείς προσαιτῶν βίοτον ἡράσθη βροτῶν,
15 ἐν τοῖς δ' ἔχουσιν ἡβητῆς πέφυχ' ὅδε.

6 Εὐριπίδου.
Σὺ δ', ὦ κάκιστε θεῶν τε ἀνθρώπων ἔρως,
ἢ μὴ δίδασκε τὰ καλὰ φαίνεσθαι καλά,
ἢ τοῖς ἐρῶσιν εὐμενὴς παράστασο.

20 7 Εὐριπίδου Ἀνδρομέδας.
Ἔρωτα δεινὸν ἔχομεν· ἐκ δὲ τῶν λόγων
ἐλοῦ τὰ βέλτισθ', ὥστ' ἄπιστον ἔστ' ἔρως,
κάν τῷ κακίστῳ τῶν φρενῶν ἄρχειν φιλεῖ.

8 Εὐριπίδου Δίκτη.

25 Κύπρις γὰρ οὔτε νουθετουμένη χαλᾷ,
ἄν τ' αὖ βιάξῃ, μᾶλλον ἐντείνειν φιλεῖ,
κᾶπειτα τίττει πόλεμον· εἰς δ' ἀνάστασιν
δόμων περαίνει πολλάκις τὰ τοιάδε.

9 Θεοκρίτου (I, 100).

Τὰν δ' ἄρα χῶ Δάφνις ποταμείβετο "Κύπρι βαρεῖα,
Κύπρι νεμεσσατά, Κύπρι θνατοῖσιν ἀπεχθής."

10 Εὐριπίδου ἐκ Μελεάγρου.

Ἦ γὰρ Κύπρις πέφυκε τῷ σκότῳ φίλη·
τὸ φῶς δ' ἀνάγκην προστίθησι σωφρονεῖν.

11 Ἀρχιλόχου.

Τοῖος γὰρ φιλότιτος ἔρως ὑπὸ καρδίην ἔλυσθεις
πολλὴν κατ' ἀλλὴν ὁμμάτων ἔχενε,
κλέψας ἐκ στηθέων ἀπαλὰς φρένας.

12 Ἀρχιλόχου.

Δύστηνος ἔγκειμαι πόθῳ
ἄψυχος, χαλεπῇσι θεῶν ὀδύνησιν ἔκhti
πεπαρμένος δι' ὀστέων.

13 Σοφοκλέους ἐν Ἀχιλλέως ἐρασταῖς. 15

Τὸ γὰρ νόσημα τοῦτ' ἐφίμερον κακόν·
ἔχουσιν δ' ἂν αὐτὸ μὴ κακῶς ἀπεικάσαι,
ὅταν πάγου φανέντος αἰθροῖον χεροῖν
κρύσταλλον ἀρπάσῃσι παῖδες ἄσταγῇ,
τὰ πρῶτ' ἔχουσιν ἡδονὰς ποταίνους,
τέλος δ' ὁ χυμὸς οὐδ' ὅπως ἀφῇ θέλει,
οὔτ' ἐν χεροῖν τὸ κτῆμα σύμφορον μένειν·
οὔτω δὲ τοὺς ἐρῶντας αὐτὸς ἵμερος
δρᾶν καὶ τι μὴ δρᾶν πολλάκις προσίεται.

14 Φανοκλέους. 25

Ἦ ὥς Οἰάγοιο πάις Θρηίκιος Ὀρφεὺς
ἐκ θυμοῦ Κάλαν στερέξε Βορηιάδην,
πολλάκι δὲ σκιεροῖσιν ἐν ἄλσεσιν ἔξετ' αἰείδων
ὃν πόθον, οὐδ' ἦν οἱ θυμὸς ἐν ἡσυχίῃ,
ἀλλ' αἰεὶ μιν ἄγρυπνοὶ ὑπὸ ψυχῇ μελεδῶναι

30

ἔτρυχον, θαλερὸν δερκομένου Κάλαϊν.
 τὸν μὲν Βιστονίδες κακομήχανοι ἀμφιχυθεῖσαι
 ἔκτανον, εὐήκη φάσγανα θηξάμεναι,
 οὔνεκα πρῶτος δειξεν ἐνὶ Θρήκεσσιν ἔρωτας
 5 ἄρρενας, οὐδὲ πόθους ἤνεσε θηλυτέρων.
 τοῦ δ' ἀπὸ μὲν κεφαλῇ χαλκῷ ταμόν, αὐτίκα δ' αὐτὴν
 εἰς ἄλλα Θρηκικὴν ῥῖψαν ὁμοῦ χέλυι
 ἦλθ' καρτύνασαι, ἵν' ἐμφορέοιντο θαλάσση
 ἄμφω ἅμα, γλαυκοῖς τεγγρόμεναι ῥοθίοις.
 10 τὰς δ' ἱερῇ Λέσβῳ πολιῇ ἐπέκελσε θάλασσα·
 ἡχὴ δ' ὥς λιγυρῆς πόντον ἐπέσχε λύρης,
 νήσους τ' αἰγιαλοὺς θ' ἄλιμυρέας, ἔνθα λίγειαν
 ἀνέρες Ὀρφεῖην ἐκτέρισαν κεφαλὴν.
 ἐν δὲ χέλυι τύμβῳ λιγυρὴν θέσαν, ἣ καὶ ἀναΐδους
 15 πέτρας καὶ Φόρκου στυγνὸν ἐπειθεν ὕδωρ.
 ἐκ κείνου μολπαί τε καὶ ἱμερτὴ κιθαριστὺς
 νῆσον ἔχει, πασέων δ' ἐστὶν αἰοιδοτάτη.
 Θρηῆες δ' ὥς ἐδάησαν ἀρήιοι ἔργα γυναικῶν
 ἄγρια, καὶ πάντας δεινὸν ἐσῆλθεν ἄχος,
 20 ὥς ἀλόχους ἔστιζον, ἵν' ἐν χορῇ σήματ' ἔχουσαι
 κυάνεα στυγεροῦ μὴ λελάθοιντο φόνου.
 ποινὰς δ' Ὀρφῇ καταμένῳ στίζουσι γυναῖκας
 εἰς ἔτι νῦν κείνης εἵνεκεν ἀμπλακίης.

15 Μενάνδρου Ἀνδρία.
 25 Τὸ δ' ἐρᾶν ἐπισκοτεῖ
 ἅπασιν, ὥς ἔοικε, καὶ τοῖς εὖ λόγων
 καὶ τοῖς κακῶς ἔχουσιν.

16 Κλεινίου.
 Μὴ τις ἀτιμάτω θνητῶν πολύδακρυ ἔρωτα,
 30 μηδὲ πόθον παίδων μηδ' ἱμερτὴν φιλότητα,
 τῶν λότῃ Μύρων κατέβη πολὺκλαυτον ἐς ἄδην.

17 Μενάνδρου Ἀνεψιοί.

Φύσει γὰρ ἔστ' ἔρως
τοῦ νουθετοῦντος κωφόν, ἅμα δ' οὐ ῥάδιον
νεότητα νικᾶν ἐστὶ καὶ θεὸν λόγῳ.

18 Τοῦ αὐτοῦ. www.orthodoxbooks.com

5

Ὅταν δ' ἐρῶντος τόλμαν ἀφέλῃς, οἴχεται,
εἰς τοὺς ἰαλέμους τε τοῦτον ἔγγραφε.

19 Ἐκ τῶν Μόσχου Σικελιώτου βουκο-
λικῶν.

Ἀλφειὸς μετὰ Πῖσαν ἐπὴν κατὰ πόντον ὀδεύῃ, 10
ἔρχεται εἰς Ἀρέθουσαν ἄγων κοτινηφόρον ὕδωρ,
ἔδνα φέρων καλὰ φύλλα καὶ ἄνθεα καὶ κόνιν ἱράν·
καὶ βαθὺς ἐμβαίνει τοῖς κύμασι, τὰν δὲ θάλασσαν
νέρθεν ὑποτροχάει, κοῦ μίγνυται ὕδασιν ὕδωρ.
ἃ δ' οὐκ οἶδε θάλασσα διερχομένῳ ποταμοῖο. 15
κῶρος δεινοθέτας, κακομάχανος, αἰνὰ διδάσκων,
καὶ ποταμὸν διὰ φίλτρον Ἔρως ἐδίδαξε κολυμβῆν.

20 Τοῦ αὐτοῦ.

Χρῶτα μὲν οὐ λευκός, πυρὶ δ' εἵκελος· ὄμματα
δ' αὐτῷ

20

δριμύλα καὶ φλογόεντα, κακαὶ φρένες, ἀδὺ λάλημα·
οὐ γὰρ ἴσον νοέει καὶ φθέγγεται· ὥς μέλι φωνά,
ἔνδ' ἐχολά· ὅλος ἐστὶν ἀνάμερος, ἡπεροπευτάς.
καὶ πτερόεις ὥς ὄρνις ἐφίπταται ἄλλοτ' ἐπ' ἄλλως
ἀνέρας ἢ δὲ γυναῖκας, ἐπὶ σπλάγχνοις δὲ κάθηται. 25

21 Ἐκ τῶν Βίωνος Σμυρναίου βουκο-
λικῶν.

Ἰξεντὰς ἔτι κῶρος ἐν ἄλσει δενδράεντι
ὄρνεα θηρεύων τὸν ὑπόπτερον εἶδεν Ἔρωτα
ἐσδόμενον πύξιοιο ποτὶ κλάδον· ὥς δ' ἐνόησεν,

30

- χαίρων, ὥνεκα δὴ μέγα φαίνεται τῶρνεον αὐτῷ,
 τὼς καλάμῳς ἅμα πάντας ἐπ' ἀλλάλοισι συνάπτων
 τᾶ καὶ τᾶ τὸν Ἔρωτα μετάλμενον ἀμφεδόκευεν.
 5 χῶ παῖς ἀσχαλάων, ὅκα οἱ τέλος οὐδὲν ἀπάντη,
 τὼς καλάμῳς ῥίψας ποτ' ἀροτρεᾶ πρέσβυν ἵκανεν,
 ὅς νιν τάνδε τέχνην ἐδιδάξατο, καὶ λέγεν αὐτῷ,
 καὶ οἱ δεῖξεν Ἔρωτα καθήμενον· αὐτὰρ ὁ πρέσβυς
 μειδιάων κίνησε κάρη καὶ ἀμείβετο παῖδα·
 "φείδεο τᾶς θήρας, μηδ' ἐς τόδε τῶρνεον ἔρχευ.
 10 φεῦγε μακράν· κακὸν ἐντι τὸ θηρίον· ὀλβιος ἐσθῆ,
 εἰσόκα μὴ νιν ἔλῃς· ἦν δ' ἀνέρος ἐς μέτρον ἔλθῃς,
 οὔτος ὁ νῦν φεύγων καὶ ἀπάλμενος αὐτὸς ἀφ' αὐτῷ
 ἔλθων ἐξαπίνας κεφαλὰν ἐπὶ σείῳ καθιξεῖ."
- 22 Τοῦ αὐτοῦ.
- 15 "Ἀμερε Κυπρογένεια, Διὸς τέκος οὐδὲ θαλάσσης,
 τίπτε τόσον θνατοῖσι καὶ ἀθανάτοισι χαλέπτεις;
 τυτθὸν ἔφαν, τί νυ τόσσον ἀπήχθεο καὶ τεῖν αὐτᾶ,
 ταλίκον ὥς πάντεσσι κακὸν τὸν Ἔρωτα τεκέσθαι,
 ἄγριον, ἄστοργον, μορφᾷ νόον οὐδὲν ὅμοιον;
 20 προῖ δ' ἔτι νιν πτανὸν καὶ ἐκαβόλον ὠπασας ἤμεν,
 ὥς μὴ πικρὸν ἐόντα δυναίμεθα τήνον ἀλύξαι.
- 23 Θεοκρίτου (Id. III, 16).
 Νῦν ἔγνω νὸν Ἔρωτα· βαρὺς θεός· ἡ ῥα λεαίνης
 μαστὸν ἐθήλαξεν, δρυμῷ τέ νιν ἔτραφε μάτηρ,
 25 ὅς με κατασμύχων καὶ ἐς ὀστέον ἄχρισ ἰάπτει.
- 23a Εὐριπίδου Μηδείας (330).
 Φεῦ φεῦ· βροτοῖς ἔρωτες ὥς κακὸν μέγα.
- 24 Εὐριπίδου Ῥαδάμανθυς.
 30 "Ἔρωτες ἡμῖν εἰσι παντοῖοι βίον.
 ὁ μὲν γὰρ εὐγένειαν ἰμείρει λαβεῖν·

τῷ δ' οὐχὶ τούτου φροντίς, ἀλλὰ χρημάτων
 πολλῶν κεκληῆσθαι βούλεται πάτῳρ δόμοις·
 ἄλλῳ δ' ἀρέσκει μηδὲν ὑγιὲς ἐκ φρενῶν
 λέγοντι πείθειν τοὺς πέλας τόλμῃ κακῇ·
 οἱ δ' αἰσχροὶ κέρδη πρόσθεν τοῦ καλοῦ βροτῶν 5
 ζητοῦσιν. οὕτω βίωτος ἀνθρώπων πλάνη.

25 Ξενοφῶντος ἐν τῷ α (3, 11) ἀπομνη-
 μονευμάτων.

Ἦ τλήμων, ἔφη ὁ Σωκράτης, καὶ τί ἂν οἶει πα-
 θεῖν καλὸν φιλήσας; ἄρα οὐκ ἂν αὐτίκα μάλα δοῦλος 10
 μὲν εἶναι ἀντ' ἐλευθέρου; πολλὰ δὲ δαπανᾶν εἰς βλα-
 βερὰς ἡδονάς; πολλὴν δ' ἀσχολίαν ἔχειν τοῦ ἐπιμε-
 ληθῆναι τινος καλοῦ κἀγαθοῦ; σπουδάζειν δ' ἀναγ-
 κασθῆναι ἐφ' οἷς οὐδ' ἂν μαινόμενος σπουδάσειεν;
 Ἡράκλεις, ἔφη ὁ Ξενοφῶν, ὥς δεινὴν τινα λέγεις 15
 δύναμιν τοῦ φιλήματος εἶναι. Καὶ τοῦτο, ἔφη ὁ Σω-
 κράτης, θαυμάζεις; οὐκ οἶσθα ὅτι τὰ φαλάγγια οὐδ'
 ἡμιωβολιαῖα τὸ μέγεθος ὄντα προσασάμενα μόνον τῷ
 στόματι ταῖς ὀδύναις ἐπιτρίβει τοὺς ἀνθρώπους καὶ
 τοῦ φρονεῖν ἐξίστησι; Ναὶ μὰ Δί', ἔφη ὁ Ξενοφῶν· 20
 ἐνίησι γάρ τι τὰ φαλάγγια κατὰ τὸ δῆγμα. Ἦ μωρέ,
 ἔφη ὁ Σωκράτης, τοὺς δὲ καλοὺς οὐκ οἶει φιλοῦντας
 ἐνιέναι τι ὃ σὺ οὐχ ὀρᾷς; οὐκ οἶσθα ὅτι τοῦτο τὸ θη-
 ρίον ὃ καλοῦσι καλὸν καὶ ὠραῖον τοσοῦτῳ δεινότερόν
 ἐστὶ τῶν φαλαγγίων, ὅσῳ ἐκεῖνα μὲν ἀψάμενα, τοῦτο 25
 δὲ οὐδ' ἀπτόμενον, ἐὰν δέ τις αὐτὸ θεᾷται, ἐνίησί τι
 καὶ πάννυ πρόσσωθεν τοιοῦτον ὥστε μαίνεσθαι ποιεῖν·
 ἴσως δὲ καὶ οἱ ἔρωτες τοξόται διὰ τοῦτο καλοῦνται,
 ὅτι καὶ πόρρωθεν οἱ καλοὶ τιτρώσκουσιν. ἀλλὰ ξυμ-
 βουλεύω σοι, ὦ Ξενοφῶν, ὁπόταν ἴδῃς τινὰ καλόν, 30

φεύγειν προτροπάδην· σοὶ δ', ὦ Κριτόβουλε, συμβουλεύω ἀπειναντίσαι· μόγις γὰρ ἂν ἴσως ἐν τοσούτῳ χρόνῳ τὸ δῆγμα ὑγιὲς γένοιτο.

26 Φαβωρίνου.

5 Πάθος τί μοι προσέπεσε τῇ ψυχῇ, καὶ ὃ τι μὲν ἔστιν οὐκ οἶδα· ἔρωτα δ' αὐτὸ λέγουσιν εἶναι οἱ μεμνημένοι. βάσκανε δαῖμον καὶ ἀλόγιστε, ἄσθενεὶ προσελήλυθας σώματι, φέρειν σε μὴ δυναμένων· ἐξίσταμαί σοι, δαῖμον, παραχωρῶ σοι τῆς μάχης· οὐκ
10 εἰμί σοι στρατιώτης.

27 Θεοφράστου.

Ἔρως δ' ἔστιν ἀλογίστου τινὸς ἐπιθυμίας ὑπερβολή, ταχεῖαν μὲν ἔχουσα τὴν πρόσοδον, βραδεῖαν δὲ τὴν ἀπόλυσιν.

15 28 Προδίκου.

Ἐπιθυμίαν μὲν διπλασιασθεῖσαν ἔρωτα εἶναι, ἔρωτα δὲ διπλασιασθέντα μανίαν γίγνεσθαι.

29 Θεοφράστου.

Θεόφραστος ἐρωτηθεὶς τί ἔστιν ἔρως "πάθος"
20 ἔφη "ψυχῆς σχολαζούσης."

30 Ἐκ τῶν Πλουτάρχου ὅτι οὐ κρίσις ὁ ἔρως.

Οἱ μὲν γὰρ νοῦν τὸν ἔρωτα, οἱ δ' ἐπιθυμίαν, οἱ δὲ μανίαν, οἱ δὲ θεῖόν τι κίνημα τῆς ψυχῆς καὶ δαιμόνιον, οἱ δὲ ἄντικρυς θεὸν ἀναγορεύουσιν. ὅθεν ὁρθῶς ἐνίοις ἔδοξε τὸ μὲν ἀρχόμενον ἐπιθυμίαν εἶναι, τὸ δ' ὑπερβάλλον μανίαν, τὸ δὲ ἀντίστροφον φιλίαν, τὸ δὲ ταπεινότερον ἀρρωστίαν, τὸ δ' εὐήμερον ἐνθουσιασμόν. διὸ καὶ πυρφόρον αὐτὸν οἷ τε ποιηταὶ
30 λέγουσιν οἷ τε πλάσται καὶ γραφεῖς δημιουργοῦσιν,

ὅτι καὶ τοῦ πυρὸς τὸ μὲν λαμπρὸν ἡδιστόν ἐστι, τὸ δὲ καυστικὸν ἀλγεινότατον.

31 Ἐν ταυτῷ.

Ὡςπερ γὰρ τοὺς φύλους ὑγιαίνοντας μὲν, ἂν πλημμελῶσιν, ἐξελέγχειν καὶ νουθετεῖν κράτιστόν 5 ἐστίν, ἐν δὲ ταῖς παρακοπαῖς καὶ τοῖς φρενετισμοῖς εἰώθαμεν μὴ διαμάχεσθαι μηδὲ ἀντιτείνειν, ἀλλὰ συμπεριφέρεσθαι καὶ συνεπινεύειν· οὕτω τοὺς μὲν δι' ὀργὴν ἢ πλεονεξίαν ἁμαρτάνοντας ἀνακόπτειν τῇ παρρησίᾳ δεῖ καὶ κωλύειν, τοῖς δ' ἐρῶσιν ὥςπερ νο- 10 σοῦσι συγγνώμην ἔχειν. διὸ κράτιστον μὲν ἐξ ἀρχῆς τοιούτου πάθους σπέρμα μὴ παραδέχεσθαι μηδ' ἀρχήν, ἂν δ' ἐγγένηται, ἴθι ἐπὶ ἀποτροπαίων βωμοῦς θεῶν κατὰ τὸν Πλάτωνα, ἴθι ἐπὶ τὰς τῶν σοφῶν ἀνδρῶν συνουσίας, ἐξέλασον σαυτοῦ τὸ θηρόν πρὶν 15 ὄνυχας φῦσαι καὶ ὀδόντας· εἰ δὲ μή, μαχέσῃ τελείῳ κακῷ τὸ παιδίον τοῦτο νήπιον ἐναγκαλιζόμενος. τίνες δ' εἰσὶν οἱ τοῦ ἔρωτος ὄνυχες καὶ ὀδόντες; ὑποψία, ζηλοτυπία. ἀλλ' ἔχει τι πιθανὸν καὶ ἀνθηρόν· ἀμέλει καὶ ἡ σφίγξ εἶχεν ἐπαγωγὸν τὸ ποίκιλμα τοῦ 20 πτεροῦ καὶ

εἰ μὲν πρὸς αὐγὰς ἡλίου, χρυσωπὸν ἦν
νώτισμα θηρός, εἰ δὲ πρὸς νέφη βάλοι,
κυανωπὸν ὥς τις ἱρίς ἀντηγύει σέλας.

οὕτω δὴ καὶ ὁ ἔρως ἔχει τι χάριεν καὶ οὐκ ἄμουσον, 25 ἀλλ' αἰμύλον καὶ ἐπιτερπές· ἀρπάζει δὲ καὶ βίους καὶ οἴκους καὶ γάμους καὶ ἡγεμονίας, οὐκ αἰνίγματα προβάλλων, ἀλλ' αὐτὸς αἰνίγμα δυσεύρετον ὦν καὶ δύσλυτον, εἰ βούλοιτό τις προτείνειν τί μισεῖ καὶ φιλεῖ, τί φεύγει καὶ διώκει, τί ἀπειλεῖ καὶ ἰκετεύει, τί 30 ὀργίζεται καὶ ἐλεεῖ, τί βούλεται παύσασθαι καὶ οὐ

βούλεται, τί χαίρει τῷ αὐτῷ μάλιστα καὶ ἀνιᾶται,
 τοῦτο λῦσαι καὶ θεραπεῦσαι. τῆς μὲν γὰρ σφιγγὸς τὸ
 αἶνιγμα τὰ πλεῖστα καὶ πεπλάσμενα ἔχει· οὔτε γὰρ
 5 τρίπους ὁ γέρων ἀληθῶς, εἴ τι προσείληφε τοῖς ποσὶ
 βοηθεῖν· οὔτε τετράπους ὁ νήπιος, ἐπεὶ ταῖς χερ-
 σὶν ὑπερείδει τὴν τῶν βασέων υἱροτητα καὶ ἀσθέ-
 νειαν. τὰ δὲ τῶν ἐρώντων πάθη ἀληθῆ· στέργουσιν
 ἐχθραίνουσι τὸν αὐτόν, ποθοῦσιν ἀπόντα τρέμουσι
 παρόντος, κολακεύουσι λοιδοροῦσι, προαποθνήσκουσι
 10 φονεύουσιν, εὗχονται μὴ φιλεῖν καὶ παύσασθαι φι-
 λούντες οὐ θέλουσι, σωφρονίζουσι καὶ πειρῶσι, παι-
 δεύουσι καὶ διαφθεύουσιν, ἄρχειν θέλουσι καὶ δυν-
 λεύειν ὑπομένουσι. τοῦτο αἴτιον γέγονε μάλιστα τοῦ
 μανίαν ὑποληφθῆναι τὸ πάθος. "ἦρων· τὸ μαίνε-
 15 σθαι δ' ἄρ' ἦν ἔρως βροτοῖς," ἐρωτικός ἀνὴρ Εὐρι-
 πίδης φησίν.

32 Τοῦ αὐτοῦ περὶ ἔρωτος.

Ὁ ἔρως οὔτε τὴν γένεσιν ἐξαίφνης λαμβάνει καὶ
 ἀθρόαν ὥς ὁ θυμός, οὔτε παρέρχεται ταχέως καίπερ
 20 εἶναι πτηνὸς λεγόμενος, ἀλλ' ἐξάπτεται μαλακῶς καὶ
 σχεδὸν οἶον ἐντήκων ἑαυτόν, ἀψάμενός τε τῆς ψυχῆς
 παραμένει πολὺν χρόνον, οὐδ' ἐν γηρῶσιν ἐνίοις
 ἀναπανόμενος, ἀλλ' ἐν πολιαῖς ἀκμάζων ἔτι πρόσφα-
 τος καὶ νεαρός. ἂν δὲ καὶ λήξῃ καὶ διαλυθῇ χρόνος
 25 μαρανθεῖς ἢ λόγῳ τινὶ κατασβεσθεῖς, οὐπω παντά-
 πασιν ἐξαπήλλακται τῆς ψυχῆς, ἀλλ' ἐναπολείπει
 πυρίκαυτον ὕλην καὶ σημεῖα θεορμὰ καθάπερ οἱ κε-
 ραυνοὶ τυφόμενοι. λύπης μὲν γὰρ οὐδὲν ἀπαλλαγεί-
 σης ἔχνος ἐν τῇ ψυχῇ παραμένει συνοικοῦν, οὐδ' ὀρ-
 30 γῆς τραχείας πεσουσῆς, στέλλεται δὲ καὶ φλεγμονή,
 ἐπιθυμίας παρεχούσης τραχὺ κίνημα· τὰ δ' ἐρωτικά

δήγματα, καὶ ἀποστῇ τὸ θηρίον, οὐκ ἐξανήσι τὸν
 ἰόν· ἀλλ' ἐνοιδεῖ τὰ ἐντὸς σπαράγματα, καὶ ἀγνοεῖ-
 ται τί ἦν, πῶς συνέστη, πόθεν εἰς τὴν ψυχὴν ἐνέ-
 πεσεν.

33 Σωστράτου ἐν β' κυνήγετικῶν (Plut. 5
 Mor. p. 310 e).

Κυάνιππος τῷ γένει Θεσσαλὸς γήμας Λευκώνην
 τὰ πολλὰ διὰ φιλοκύνηγον ἐνέργειαν ἐν ὕλαις διέτρι-
 βεν. ἡ δὲ νεόνυμφος ὑπολαμβάνουσα συνήθειαν αὐ-
 τὸν ἔχειν μεθ' ἐτέρας γυναικὸς κατ' ἔχνος ἡκολούθησε 10
 τῷ προειρημένῳ, καὶ ἐν τινι κατακρυβείσα συνδέν-
 δρω τὸ μέλλον ἀπεκαρadoxει. τῶν δὲ πέριξ κλάδων
 αἰφνιδίως σεισθέντων, οἱ στιβευταὶ κύνες [θηρίον]
 δόξαντες καὶ αὐτὴν ἀλόγου ζώου δίκην διεσπάραξαν.
 τῆς δὲ πράξεως αὐτόπτης γενόμενος Κυάνιππος ἑαυ- 15
 τὸν ἐπικατέσφαξεν.

34 Ἐκ τῶν Θεοδώρου μεταμορφώσεων
 (Plut. 1. 1. 310 f).

Σμύρνα Κινύρου θυγάτηρ εἰς ἐπιθυμίαν ἐμπε-
 σοῦσα τοῦ γεννήσαντος τῇ τροφῇ τὴν ἀνάγκην ἐδή- 20
 λωσεν· ἡ δὲ δόλῳ τὸν δεσπότην ἐνήδρευσεν, εἶπε
 γὰρ ἑρᾶν τινὰ αὐτοῦ γείτονα παρθένον. ἀσεβῶς οὖν
 κατ' ἄγνοιαν ἀναστρεφόμενος καὶ γνοὺς ὕστερον ξι-
 φήρης τὴν ἀσελγестаτήν ἐπεδίδωκεν· ἡ δὲ περικατά-
 ληπτος γενομένη κατὰ πρόνοιαν Ἀφροδίτης εἰς ὁμό- 25
 νυμον δένδρον μετεμορφώθη.

35 Σωστράτου ἐν δευτέρῳ Τυρρηνικῶν
 (Plut. 1. 1. 312 e).

Αἰολὸς τῶν κατὰ Τυρρηνίαν βασιλεὺς τόπων
 ἔσχεν ἕξ Ἀμφιθέας θυγατέρας ἕξ καὶ τὸν αὐτὸν ἀριθ- 30
 μὸν ἀρρένων παίδων, ὧν ὁ πρεσβύτατος Μακαρεὺς

Κανάκης τῆς ἀδελφῆς ἐρασθεὶς ἐβιάσατο τὴν προει-
ρημένην. Αἰολος δὲ περὶ τούτων μαθὼν τῇ θυγατρὶ
ξίφος ἔπεμψεν· ἥ δὲ ὡς νόμον δεξαμένη τὸν σίδηρον
αὐτὴν ἀνείλε. Μακαρεὺς δὲ τὸν γεννήσαντα προ-
5 ἐξιλεωσάμενος ~~ἔδραμεν εἰς τὸν θάλαμον~~· εὐρὼν δὲ
τὴν ἀγαπωμένην αἰμορραγοῦσαν τῷ αὐτῷ ξίφει τὸν
βίον περιέγραψε.

36 Κλείταρχος ἐν ε' περὶ Ἀλεξάνδρου.

Θε..βυβλι.. οὐπερ κάλλει τὴν ἀνθρωπίνην διε-
10 νεγκόντος φύσιν τὴν ἰδίαν ἐρασθῆναι θυγατέρα
Μύρραν ὀνόματι

37 Ἀριστοκλέους ἐν β' παραδόξων (Plut.
l. l. 312 e).

[Ἀριστῶνυμος] Ἐφέσιος τῷ γένει νεανίας τῶν
15 ἐπισήμων, υἱὸς Δημοστράτου, ταῖς δ' ἀληθείαις
Ἄρεως· οὗτος τὸ θῆλυ μισῶν γένος νυκτὸς βαθείας
εἰς τὰς πατρώας ἔτρεχεν ἀγέλας καὶ ὄνρ συνεγένετο
θηλεία. ἥ δὲ ἔγκυος γενομένη ἔτεκε κόρην εὐειδε-
στάτην Ὀνοσκελίδα τοῦνομα, τὴν προσηγορίαν λα-
20 βοῦσαν ἀπὸ τοῦ συμπτώματος.

38 Ζωπύρου ἐν γ' Θησηίδος (Plut. l. l. 314 b).

Θησεὺς Αἰγέως καὶ Αἰθρας παῖς, ταῖς δ' ἀλη-
θείαις Ποσειδῶνος, ἔχων υἱὸν ἐξ Ἰππολύτης Ἀμάξο-
νος Ἰππόλυτον, ἐπέγημεν αὐτῷ μητρὶαν Φαίδραν
25 τὴν Μίνως θυγατέρα καὶ Πασιφάης. αὕτη τοῦ προ-
γόνου εἰς ἐπιθυμίαν ἐμπεσοῦσα τὴν τροφὸν αὐτῷ
περὶ συνόδων ἀπέστειλεν· ὃ δ' ὡς κατέλιπε τὰς
Ἀθήνας κυνηγίαις προσευκαίρει· τῆς δὲ προαιρέσεως
ἥ ἀσελγὴς ἀποτυχοῦσα ψευδεῖς κατὰ τοῦ σώφρονος
30 ἐπιστολὰς ἐχάραξε, καὶ διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῶν ἐρώ-
των βρόχῳ τὸν βίον περιέγραψε. Θησεὺς δὲ ἐκ Θη-

βῶν ὑποστρέψας καὶ τὰς διαβολὰς ἀναγνοὺς ἐκ τῶν
 τριῶν εὐχῶν ἃς εἶχε παρὰ Ποσειδῶνος μίαν εἰς τὸν
 υἱὸν ἑδαπάνησεν· ἐαριζομένου δὲ τοῦ Ἰπολύτου
 παρὰ τὸν αἰγιαλὸν τῆς θαλάσσης ταῦρος ἐπιφανεῖς
 ἐποίησε τοὺς ἰπποὺς, οἵτινες ἀνατρέψαντες τὸ ἄρμα 5
 καὶ σύροντες τὸν δεσπότην ἀπέκτειναν.

39. Πλάτωνος ἐκ τοῦ Φαίδρου (233).

Καὶ μὲν δὴ βελτίονί σοι προσήκει γίνεσθαι ἐμοὶ
 πειθομένῳ ἢ ἐραστῇ. ἐκεῖνοι μὲν γὰρ καὶ παρὰ τὸ
 βέλτιστον τά τε λεγόμενα καὶ τὰ πραττόμενα ἐπαι- 10
 νοῦσι, τὰ μὲν δεδιότες μὴ ἀπέχθωνται, τὰ δὲ καὶ
 αὐτοὶ χειρόν διὰ τὴν ἐπιθυμίαν γιννώσκοντες. τοι-
 αῦτα γὰρ ὁ ἔρως ἐπιδείκνυται· δυστυχοῦντας μὲν ἃ
 μὴ λύπην τοῖς ἄλλοις παρέχει ἀνιὰρὰ ποιεῖ νομίζειν,
 εὐτυχοῦντας δὲ καὶ τὰ μὴ ἡδονῆς ἄξια παρ' ἐκείνων 15
 ἐπαίνων ἀναγκάζει τυγχάνειν. ὥστε πολὺ μᾶλλον
 ἐλεεῖν τοὺς ἐρωμένους ἢ ζηλοῦν αὐτοὺς προσήκει.

40 Ἐν ταυτῷ (237 sqq.).

Ἄγετε δὴ, ὦ Μοῦσαι, εἴτε δι' ὧδῆς εἶδος λίγειαί
 εἴτε διὰ γένος μουσικὸν τὸ λιγὺ ὄν ταύτην ἔσχετ' 20
 ἐπωνυμίαν, ξύμμοι λάβεσθε τοῦ μύθου, ὅν με ἀναγ-
 κάζει ὁ βέλτιστος οὐτοσὶ λέγειν.

41 Ὅτι μὲν οὖν δὴ ἐπιθυμία τις ὁ ἔρως ἅπαντι δη-
 λον· ὅτι δ' αὖ καὶ μὴ ἐρῶντες ἐπιθυμοῦσι τῶν κα-
 λῶν ἴσμεν. τῷ δὴ τὸν ἐρῶντά τε καὶ μὴ κρινοῦμεν; 25
 δεῖ αὖ νοῆσαι ὅτι ἡμῶν ἐν ἐκάστῳ δύο τινὲς ἐστὸν ἰδέα
 ἄρχοντες καὶ ἄγοντες, οἷν ἐπόμεθα ἢ ἂν ἄγητον· ἡ μὲν
 ἔμφυτος οὕσα ἐπιθυμία ἡδονῶν, ἄλλη δὲ ἐπίκτητος
 δόξα ἐφιεμένη τοῦ ἀρίστου. τούτῳ δὲ ἐν ἡμῖν τοτὲ
 μὲν ὁμονοεῖτον, ἔστι δὲ ὅτε στασιάζετον, καὶ ποτὲ 30
 μὲν ἢ ἑτέρα, ἄλλοτε δὲ ἢ ἑτέρα κρατεῖ. δόξης μὲν

οὖν ἐπὶ τὸ ἄριστον λόγῳ ἀγούσης καὶ κρατούσης, τῷ
 κράτει σωφροσύνη ὄνομα· ἐπιθυμίας δὲ ἀλόγως ἐλ-
 κούσης ἐπὶ ἡδονὰς καὶ ἀρξάσης ἐν ἡμῖν, τῇ ἀρχῇ
 ὕβρις ἐπωνομάσθη. ὕβρις δὲ δὴ πωλυώνυμον, πολυ-
 5 μελὲς γὰρ καὶ πολυειδές. καὶ τούτων τῶν ιδέων
 ἐκπρεπὴς ἢ ἂν τυγχῇ γενομένη τὴν αὐτῆς ἐπωνυμίαν
 ἐπονομαζόμενον τὸν ἔχοντα παρέχεται οὔτε τινὰ κα-
 λὴν οὔτε ἐπαξίαν κεκληῖσθαι. περὶ μὲν γὰρ ἐδωδὴν
 κρατούσα τοῦ λόγου τε τοῦ ἀρίστου καὶ τῶν ἄλλων
 10 ἐπιθυμιῶν ἐπιθυμία, γαστριμαργία τε καὶ τὸν ἔχοντα
 ταυτὸν τοῦτο κεκλημένον παρέξεται· περὶ δὲ αὖ μέ-
 θας τυραννεύσασα, τὸν κεκτημένον ταύτῃ ἄγουσα,
 δῆλον οὗ τεύξεται προσρήματος· καὶ τᾶλλα δὴ τὰ
 τούτων ἀδελφὰ καὶ ἀδελφῶν ἐπιθυμιῶν ὀνόματα, τῆς
 15 αἰὲς δυναστευούσης, ὃ προσήκει καλεῖσθαι, πρόδηλον.
 ἥς δ' ἔνεκα πάντα τὰ πρόσθεν εἴρηται σχεδὸν μὲν
 ἤδη φανερόν· λεχθὲν δὲ ἢ μὴ λεχθὲν πάντως σαφέ-
 στερον. ἢ γὰρ ἄνευ λόγου δόξης ἐπὶ τὸ ὀρθὸν ὁρμώ-
 σης κρατήσασα ἐπιθυμία, πρὸς ἡδονὴν ἀχθεῖσα κάλ-
 20 λους, καὶ ὑπὸ αὐτῶν τῶν ἑαυτῆς συγγενῶν ἐπιθυμιῶν
 ἐπὶ σωματίων κάλλος ἐρωμένως ῥωσθεῖσα νικήσασα
 ἀγωγή, ἀπ' αὐτῆς τῆς ῥώμης ἐπωνυμίαν λαβοῦσα
 ἔρως ἐκλήθη.

42 Εἶεν, ὦ φέριστε. ὃ μὲν δὴ τυγχάνει ὃν περὶ οὗ
 25 βουλευτέον, εἴρηται τε καὶ ὥρισταί. βλέποντες δὲ δὴ
 πρὸς αὐτὸ τὰ λοιπὰ λέγωμεν, τίς ὠφέλεια ἢ βλάβη
 ἀπὸ τε ἐρῶντος καὶ μὴ τῷ χαριζομένῳ ἐξ εἰκότος συμ-
 βήσεται. τῷ μὲν δὴ ὑπὸ ἐπιθυμίας ἀρχομένῳ δου-
 λεύοντί τε ἡδονῇ ἀνάγκη πού τὸν ἐρώμενον ὥς ἡδι-
 30 στον ἑαυτῷ παρασκευάζειν. νοσοῦντι δὲ πᾶν ἡδὺ
 [τὸ] μὴ ἀντιτεῖνον· κρεῖττον δὲ καὶ ἴσον ἔχθρόν.

οὔτε δὴ κρείττω οὔτε ἰσούμενον ἐκὼν ἐραστὴς παι-
δικὰ ἀνέξεται, ἥττω δὲ καὶ ὑποδεέστερον αἰεὶ ἀπερ-
γάζεται. ἥττων δὲ ἀμαθὴς σοφοῦ, δειλὸς ἀνδρείου,
ἀδύνατος εἰπεῖν ῥητορικοῦ, βραδὺς ἀγγίνου. τοσοῦ- 5
των κακῶν καὶ ἐτι πλείονων κατὰ τὴν διάνοιαν ἐρα-
στήν ἐρωμένῳ ἀνάγκη γιγνομένων τε καὶ φύσει ἐνό-
των, τῶν μὲν ἡδεσθαι, τὰ δὲ παρασκευάζειν ἢ στέ-
ρεσθαι τοῦ παραντίκα ἡδέος. φθονερὸν δὲ ἀνάγκη
εἶναι καὶ πολλῶν μὲν ἄλλων συνουσιῶν ἀπείργοντα
καὶ ὠφελίμων, ὅθεν ἂν μάλιστ' ἀνὴρ γίγνοιτο, με- 10
γάλης αἰτίου εἶναι βλάβης, μεγίστης δὲ τῆς ὅθεν ἂν
φρονιμώτατος εἴη. τοῦτο δὲ ἡ θεία φιλοσοφία τυγ-
χάνει ὅν, ἧς ἐραστήν παιδικὰ ἀνάγκη πόρρωθεν εἴρ-
γειν, περίφοβον ὄντα τοῦ καταφρονηθῆναι, τὰ τε
ἄλλα μηχανᾶσθαι, ὅπως ἂν ἡ πάντα ἀγνοῶν καὶ 15
πάντα ἀποβλέπων εἰς τὸν ἐραστήν, οἷος ὢν τῷ μὲν
ἡδιστος ἑαυτῷ δὲ βλαβερώτατος εἴη. τὰ μὲν οὖν κατὰ
διάνοιαν ἐπίτροπός τε καὶ κοινωνὸς οὐδαμῇ λυσιτε-
λὴς ἀνὴρ ἔχων ἔρωτα. τὴν δὲ τοῦ σώματος ἔξιν τε
καὶ θεραπείαν οἶαν τε καὶ ὡς θεραπεύσει, οὗ ἂν γέ- 20
νηται κύριος, ὃς ἡδὺ πρὸ ἀγαθοῦ ἡνάγκασται διώ-
κειν, δεῖ μετὰ ταῦτα ἰδεῖν. ὀφθήσεται δὲ μαλθακὸν
τινα καὶ οὐ στερεὸν διώκων οὐδ' ἐν ἡλίῳ καθαρῷ
τεθραμμένον, ἀλλ' ὑπὸ συμμιγεῖ σκιᾷ, πόνων μὲν
ἀνδρείων καὶ ἰδρώτων ξηρῶν ἀπειρον, ἔμπειρον δὲ 25
ἀπαλῆς καὶ ἀνάνδρου διαίτης, ἄλλοτρίοις [τε] χρώ-
μασι καὶ κόσμοις χήτει οἰκείων κοσμούμενον, ὅσα τε
καὶ ἄλλα τούτοις ἔπεται πάντα ἐπιτηδεύοντα· ἃ δὴ λα,
καὶ οὐκ ἄξιον περαιτέρῳ προβαίνειν, ἀλλ' ἐν κεφά-
λαιον ὀρισσάμενους ἐπ' ἄλλο ἰέναι· τὸ γὰρ τοιοῦτον 30
σῶμα ἐν πολέμῳ τε καὶ ἄλλαις, χρεῖαις ὅσαι μεγάλαι
οἱ μὲν ἐχθροὶ θαρροῦσιν οἱ δὲ φίλοι καὶ αὐτοὶ οἱ ἐρα-

σται φοβοῦνται. τοῦτο μὲν οὖν, ὥς δῆλον, ἐατέον·
 τὸ δ' ἐφεξῆς ῥητέον, τίνα ἡμῖν ὠφέλειαν ἢ τίνα βλάβην
 περὶ τὴν κτῆσιν ἢ τοῦ ἐρῶντος ὁμιλία τε καὶ ἐπι-
 τροπία παρέρχεται. σαφὲς δὴ τοῦτό γε παντὶ μὲν, μά-
 5 λιστα δὲ τῷ ἐραστῇ, ὅτι τῶν φιλάτων καὶ εὐνουστά-
 των καὶ θειοτάτων κτημάτων ὄρφανόν πρὸ παντὸς
 εὕξαιτ' ἂν εἶναι τὸν ἐρῶμενον. πατὴρ γὰρ καὶ μη-
 τὴρ καὶ συγγενῶν καὶ φίλων στέρεσθαι ἂν αὐτὸν
 δέξαιτο διακωλυτὰς καὶ ἐπιτιμητὰς ἡγούμενος τῆς
 10 ἡδίστης πρὸς αὐτὸν ὁμιλίας. ἀλλὰ μὴν οὐσίαν γ'
 ἔχοντα χρυσοῦ ἢ τινος ἄλλης κτήσεως, οὔτε εὐάλω-
 τον ὁμοίως οὔτε ἀλόντα εὐμεταχείριστον ἡγήσεται.
 ἐξ ὧν πᾶσα ἀνάγκη ἐραστὴν παιδικοῖς φθονεῖν μὲν
 οὐσίαν κεκτημένοις, ἀπολλυμένης δὲ χαίρειν. ἔτι
 15 τοίνυν ἄγαμον ἄπαιδα ἄοικον ὅτι πλείστον χρόνον
 παιδικὰ ἐραστῆς εὕξαιτ' ἂν γενέσθαι, τὸ αὐτοῦ
 γλυκὺ ὥς πλείστον χρόνον καρποῦσθαι ἐπιθυμῶν.
 ἔστι μὲν δὴ καὶ ἄλλα κακά, ἀλλὰ τις δαίμων ἔμιξε
 τοῖς πλείστοις τῷ παραντίκῃ ἡδονῇ· οἶον κόλακι
 20 δεινῷ θηρίῳ καὶ βλάβῃ μεγάλῃ ὅμως ἐπέμιξεν ἢ φύ-
 σις ἡδονῇ τινα οὐκ ἄμουσον· καὶ τις ἐταίραν ὥς
 βλαβερόν ψέξειεν ἂν καὶ ἄλλα πολλὰ τῶν τοιουτο-
 τρόπων θρεμμάτων τε καὶ ἐπιτηδευμάτων, οἷς τό γε
 καθ' ἡμέραν ἡδίστοις εἶναι ὑπάρχει· παιδικοῖς δὲ
 25 ἐραστῆς πρὸς τῷ βλαβερῷ καὶ εἰς τὸ συνημερεύειν
 πάντων ἀηδέστατον. ἥλικα γὰρ δὴ καὶ ὁ παλαιὸς λό-
 γος τέρπειν τὸν ἥλικα. ἢ γὰρ οἶμαι χρόνον ἰσότης
 ἐπὶ ἴσας ἡδονὰς ἄγουσα δι' ὁμοιότητα φιλίαν παρέ-
 χεται· ἀλλ' ὅμως κόρον γε καὶ ἢ τούτων συνουσία
 30 ἔχει. καὶ μὴν τό γε ἀναγκαῖον αὖ βαρὺ παντὶ περὶ
 πᾶν λέγεται.

43 Οὐκ ἄρα ἔδει ποτὲ ἐρῶντι καὶ ὑπ' ἀνάγκης ἀνοήτῳ χαρίζεσθαι, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον μὴ ἐρῶντι καὶ νοῦν ἔχοντι· εἰ δὲ μὴ, ἀναγκαῖον εἴη ἐνδοῦναι αὐτὸν ἀπίστῳ δυσκόλῳ φθονερῷ ἀηδεῖ, βλαβερῷ μὲν πρὸς οὐσίαν βλαβερῷ δὲ πρὸς τὴν τοῦ σώματος ἕξιν, 5 πολὺν δὲ βλαβερωτάτῳ πρὸς τὴν τῆς ψυχῆς παιδευσιν, ἧς οὔτε ἀνθρώποις οὔτε θεοῖς τῇ ἀληθείᾳ τιμιώτερον οὔτε ἐστὶν οὔτε ποτὲ ἔσται. ταῦτά τε οὖν χρή, ὧ παῖ, ξυννοεῖν καὶ εἰδέναι τὴν ἐραστοῦ φιλίαν, ὅτι οὐ μετ' εὐνοίας γίγνεται, ἀλλὰ σιτίου τρόπον χάριν 10 πλησμονῆς.

ΤΠΕΡ ΚΑΛΛΟΤΣ. ΞΕ.

1 Εὐριπίδου Αἰόλω.

Ἴδοιμι δ' αὐτῶν ἔκγον' ἄρσεν' ἀρσένων,
πρῶτον μὲν εἶδος ἀξίους τυραννίδος·
πλείστη γὰρ ἀρετὴ τοῦθ' ὑπάρχον ἐν βίῳ,
τὴν ἀξίωσιν τῶν καλῶν τὸ σῶμ' ἔχειν.

15

2 Μενάνδρου.

Ὅταν φύσει τὸ κάλλος ἐπικοσμῇ τρόπον
χρηστόν, διπλασίως ὁ προσίων ἀλίσκεται.

20

3 Ὅμηρου (Il. β' 671).

Νιρεὺς αὖ Σύμηθεν ἄγεν τρεῖς νῆας εἰσας·
Νιρεὺς Ἀγλαΐης υἱὸς Χαροποτο τ' ἄνακτος,
Νιρεὺς, ὃς κάλλιστος ἀνὴρ ὑπὸ Ἴλιον ἦλθε.

4 Ἐκ τῶν Βίωνος βουκολικῶν.

25

Μορφὰ θηλυτέρησι πέλει καλόν, ἀνέρι δ' ἀλκά.

5 Φιλήμονος Πυρφόρου.

Οὐκ ἐστὶν οὔτε ξωγράφος μὰ τοὺς θεοὺς

οὐτ' ἀνδριαντοποιός, ὅστις ἂν πλάσαι

κάλλος τοιοῦτον οἷον ἀλήθει' ἔχει.

οὐτ' ἀνδριάντος γὰρ καλῶς πεπλασμένον . . .

ἂν μὴ τὸν αἰσθησόμενον ἢ τέχνη λάβῃ.

5 6 Ὅμηρον (Od. ρ' 36).

Ἦεν ἐκ θαλάμοιο περίφρων Πηνελόπεια

Ἀρτέμιδι ἱκέλη ἡδὲ χρυσῇ Ἀφροδίτῃ.

7 Μηνοφίλου Δαμασκηνοῦ Πλοκαμίδων.

Εὐρώπην Λιβύην τε καὶ Ἀσίδα πᾶσαν ἀμείψας

10 θαύμασα μυρία καλὰ πολυπλανίης ὑπὸ λυγρῆς,

ἀλλ' οὐπω τοιοῦτον ἶδον σέλας, οὐδ' ἐν Ὀλύμπῳ

αὐτοὺς ἀθανάτους περ ὀλομαι ἴσον ἰδέσθαι,

οἷον ἄελπτον ἄπιστον ἐμὸν νόον ἥρπασε φάσμα,

καρτερόν, οὗ τι φατειόν· ὑπ' ἀμφασίῃ δ' ἀλεγεινῇ

15 θυμὸς ἄδην πεπότητο, λύθην δέ μοι ἄψα πάντα

ἐκ κεφαλῆς εἰς ἱχнос, ἀπώλετο δ' Ἑλλὰς ἅπασα

ἐκ στηθέων, καὶ πάντα χαμαὶ πέσεν, ὅσσα περ ἔτλην

ύγρῇ τε τραφερῇ τε κυλινδόμενος περὶ νόστον.

τόσσον γὰρ περὶ θυμὸν ἀπείριτον ἵκετο θάμβος . .

20 μέλψαι δὲ μνήσειας ἀειθαλέας πλοκαμίδας,

οἷαις κυδιώσας ἀπ' ὀλβίστων σε λοετρῶν

φαιδρὴν εἶδον ἅπασαν ἐειδομένην Χαρίτεσσιν

ἐρχομέναις πρὸς Ὀλυμπον Ἀκιδάλιης ἀπὸ πηγῆς.

8 Φαβωρίνου.

25 Ἰκανὸν μὲν οὖν ἴσως καὶ τὸ τῆς ὄψεως, ἂν γε ὁ

καλὸς καὶ αἰμύλος ἦ καὶ λεκτικός. λέγε ὦ νεανίσκε·

λέγε Ἀντίλοχε· γλυκερώτερον Νέστορος ἐρεῖς· λέγε

Τηλέμαχε· σφοδρότερον Ὀδυσσέως ἐρεῖς· λέγε Ἀλ-

κιβιάδη· καὶ μεθύης, ἀκουσόμεθα τοῦ μεθύοντος

30 ἡδέως. τοιοῦτόν ἐστι τὸ καλὸν εἶναι· εὐφραίνει μὲν

βλεπόμενος, εὐφραίνει δ' ἀκούμενος. εἰ δέ τῳ κατὰ

Πλάτωνα τὸ θάρρος ἦν, εἶπον ἂν ὅτι καὶ πάσας τὰς αἰσθήσεις ὁ καλὸς εὐφραίνει, καὶ οὐκ ἂν ἔδεια τὴν εὐωχίαν τὴν τῶν καλῶν. τί γὰρ ἄλλο ποιοῦσιν οἱ τῷ στόματι ψαύοντες; συνάπτουσι τὰς ψυχάς· εἰ γὰρ θέμις ἦν τὸ σῶμα ὑπερβῆναι! νῦν δὲ εἰκόασιν περὶ 5 τὸ στόμα λιπαρεῖν ὡς περὶ θύρας.

9 Ἐκ τοῦ Μελαγκόμα (Dio Chrys. XXIX p. 293).

Ἐγὼ οὖν πρῶτον αὐτὸν εὐδαιμονίζω τοῦ κάλλους, ὃ δὴ τῶν ἀνθρωπίνων ἐστὶν ἀγαθῶν ἀριδηλότερον μὲν καὶ ἥδιστον θεοῖς, ἥδιστον δὲ ἀνθρώποις, 10 ἀλυπότατον δὲ τῷ ἔχοντι, καὶ ἐπιγνωσθῆναι ῥᾶστον. τὰ μὲν γὰρ ἄλλα ἀγαθὰ καὶν λάθοι προσόντα, καὶ ἀνδρία καὶ φρόνησις, εἰ μὴ τύχοι ἔργου τινὸς ἀποδεικνύντος· τὸ δὲ κάλλος οὐχ οἶόν τε λαθεῖν, ἅμα γὰρ τῷ ἔχοντι φαίνεται· εἴποι δ' ἂν τις ὅτι καὶ πρότερον, οὐ- 15 τως ὀξείαν αἰσθήσιν ἑαυτοῦ παρέχει. ἔτι δὲ τοῖς μὲν ἀγαθοῖς οἱ πλεῖστοι φθονοῦσι καὶ δυσμενεῖς γίγνονται· τὸ δὲ κάλλος τοὺς αἰσθανομένους ἑαυτοῦ φίλους ποιεῖται καὶ οὐδένα ἐχθρὸν ἐᾷ γίγνεσθαι.

10 Ἀγησιλάου.

20

Ἀγησίλαος πνυθομένου τινὸς διὰ τί κομῶσιν [οἱ Λάκωνες], εἶπεν ὅτι τῶν κόσμων ἀδαπανώτατος ἐστι.

11 Ἀριστοτέλους (Polyb. Exc. Maii 438).

Ἀριστοτέλης ἔφη τὸ κάλλος πάσης ἐπιστολῆς συ- 25 στατικώτερον εἶναι.

12 Πλουτάρχου ὑπὲρ κάλλους.

Τί γάρ; οὐ σύνθετος φύσις ἀνθρώπων ἐκ σώματος καὶ ψυχῆς; ἢ θάτερον ἀρκοῦν ἡμῖν; καὶ πῶς οἶόν τε; τὸ μὲν γὰρ οὐκ ἂν εἴη μὴ χρώμενον ψυχῇ, 30

ψυχὴ δ' οὐκ ἂν εἴη μὴ ἔχουσα τὸ συνερείδον. τί
 οὖν; ὥσπερ ἐξ ἴσου κοσμεῖται ἑκάτερα τοῖς συγ-
 γενέσιν, ἣ μὲν δικαιοσύνη καὶ σωφροσύνη καὶ φρο-
 νήσει, τὸ δὲ ἰσχύι καὶ κάλλει καὶ ὑγείᾳ· καὶ πῶς
 5 οὐ θαυμαστὸν λέγειν τὰ τῆς ψυχῆς καλὰ τὰ τοῦ σώ-
 ματος ὑπερορῶντα;

13 Ἐν ταυτῷ.

Ἡ γοῦν τοῦ σώματος εὐμορφία ψυχῆς ἐστὶν ἔρ-
 γον σώματι χαριζομένης δόξαν εὐμορφίας· πεσέτω
 10 γοῦν θανάτῳ τὸ σῶμα, καὶ τῆς ψυχῆς μεταφρισμένης
 οὐ στάσις, οὐ χρωμα, οὐκ ὀφθαλμὸς, οὐ φωνή, οὐδὲν
 ἔτι καταλείπεται τῶν ἐρασμίων, προδεδομένον ὑπὸ
 τῶν ἀρχαίων οἰκητόρων· ὥστε καὶ τὴν ψυχὴν συνυ-
 βρίζεις λανθάνων, ἥς ἐστὶν ἀνθρώπου κάλλος.

15 14 Ἀριστοτέλους.

Ἀριστοτέλης ἐρωτηθεὶς διὰ τί τῶν καλῶν ὁ ἔρως;
 “τυφλοῦ” εἶπεν “ἢ ἐρώτησις.”

15 Διογένους.

Διογένης τὰς εὐμόρφους τῶν ἐταίρων ἐκάλει
 20 βασιλίσσας, πολλοὺς γὰρ πράττειν ἅ ἂν προστάτ-
 τωσι.

16 Δίου Πυθαγορείου ἐκ τοῦ περὶ καλ-
 λων ἥς.

Τίς ἀγωγὰ βιοτᾶς [ὄντως] ναμερτὲς εὐδαίμων
 25 ζωά; καὶ τίνας ποκὰ χρή κρίνεν εὐδαίμονας; ἢ νῆ
 Δία τῶς σκάνεος καλλονὰν ἔχοντας, δῶρημα φύσιος;
 τούτως γὰρ ὥς ἐνι μασσότερον οἱ πλεῦνες ὥς θεῶς
 ἢ θεῶν ἰδρύματα ὑποτρέχοντι καὶ θεραπεύοντι θρη-
 σκεύοντες οὐ καλὰν θρησκείαν. καὶ ὄντως ἔμοιγε
 30 κατοπτίλλεται ἔχειν τι σεμνὸν καὶ θαυμασμῷ ἄξιον

τὼς μὲν γὰρ ἀτέρως τῶν ἀνθρώπων χάριν ἀπαιτεῦντι οἱ εὖ ἔρξαντες· τοῖς δ' εὐμόρφοις τοῦναντίον οἱ εὖ ἔρξαντες χάριν ἔχοντι, ὅτι καὶ ὑπέμειναν εὖ παθὲν παρ' αὐτῶν. τούτως ὦν εὐδαίμονες οἶδα ὅτι ἔμμεν δοκεῖν τοῖς τὰν ὥραν αὐτῶν βολλομένοις 5 ὁπωρῖσασθαι· ποθ' ὥς ὑπὸ νομοθέτα τοιόσδε ἀπαντασεῖται λόγος οὐκ ἀσυφάλως μυθεύμενος τάδε· “ἐγὼν, ὃ κράτιστοι ἀνδρῶν, ποτιβλέπων ἅπαντα τὰ νέα φυλακᾶς τε καὶ ταμελείας δεόμενα, καθάπερ τὰ ζώφια περὶ τὸν πρᾶτον καιρὸν τᾶς αὐξήσιος, τῷ 10 ἀκροσφαλέως ἔχεν ποτὶ σωτηρίαν, ὑπέλαβον μὴ παρ-έργως δεῖν αὐτῶν με φυλάσσειν τὰν ἀσθένειαν· ὑμεῖς δέ γ' οἱ ὀρίγνεσθε σωματικᾶς ἀδονᾶς, τέλος ποιεύμενοι καθάπερ κνώδαλα τὸν κόρον τῷ πλατιασμῷ, οὐχ ὅτι χάριτος ἢ τιμᾶς ἀλλὰ καὶ μέμψιος ποτὶ κο- 15 λάσει δικαίως ἐστὲ ἄξιοι τυγχάνεν, διὰ τὰς αὐταντῶν ἀκολασίας ἐμβαλλόμενοι ῥύπον ἐν ζωὰν ἐλευθέρων παίδων.”

17 Ἐν ταυτῷ.

Ἄ δέ γα εὐμορφία τοῖς ποτοκέλλουσιν ἀδονᾶς 20 παρέχει ποθερπύζουσα, καθάπερ ἄγαλμα ἢ γραφὰ ἢ ἄτερον χειρόκματον ἐπιτάδευμα. διὸ καὶ θέλωμι ἔγωγα ἄτερον ἔχεν τὸ κάλλος ἢ αὐτὸς εἶμεν εὐμορφος· ὥσπερ καὶ οἶνον πλεονάζον καὶ πολύωρον ἢ αὐτὸς εἶμεν βουνός, καὶ χιλὸν ποτιφέρεσθαι ἀδὺν 25 καὶ ἀμπεχέσθαι ἀμπεχόνα καλὰν ἢ εἶμεν [αὐτὸς] χιλὸς ἢ ἀμπεχόνα. ἀλλ' ὑποδραμών τις σχεδὸν φάσει “ἀλλ' ἐγὼ χαίρω ἐπὶ ταμαντῷ εὐμορφία τῷ καὶ ἀτρε-κῶς ἀγάλλεσθαι.” ποθ' ὃν ὑποβλήδαν φατίξω πάλιν “ἀγάλλεν μειράκιον· εὐδαίμονα μὲν γὰρ οὐκ ἔχω 30 ὅπως τυ φατίξω ναμαρτέως μυθαρευόμενος.”

18 Πλάτωνος πολιτείας γ' (402).

Οὐκ οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ὅτου ἂν ξυμπίπτῃ ἐν τε τῇ
 ψυχῇ καλὰ ἦθῃ ἐνόντα, καὶ ἐν τῷ εἶδει ὁμολογοῦντα
 ἐκείνοις καὶ ξυμφωνοῦντα τοῦ αὐτοῦ μετέχοντα τύ-
 5 πον, τοῦτ' ἂν εἴην κάλλιστον. ~~Θέλημα~~ τῷ δυναμένῳ
 θεᾶσθαι; Πάνν γε. Καὶ μὴν τό γε κάλλιστον ἐρα-
 σμιώτατον. Πῶς δ' οὐ; Τῶν δὲ ὅτι μάλιστα τοιού-
 των ἀνθρώπων ὃ γε μουσικὸς ἐρώῃ ἄν· εἰ δὲ ἀξύμ-
 φωνος εἴη, οὐκ ἂν ἐρώῃ. Οὐκ ἂν εἴγε τι, ἔφη, κατὰ τὴν
 10 ψυχὴν ἐλλίποι. εἰ μέντοι κατὰ τὸ σῶμα, ὑπομείνειεν ἂν
 ὥστε θέλειν ἀσπάζεσθαι. Μανθάνω, ἦν δ' ἐγώ, ὅτι
 ἔστι σοι ἢ γέγονε παιδικὰ τοιαῦτα, καὶ συγχωρῶ·
 ἀλλὰ τόδε μοι εἰπέ· σωφροσύνη καὶ ἡδονῇ ὑπερβαλ-
 λούσῃ ἔστι τις κοινωνία; Καὶ πῶς; ἔφη· εἴγε ἐκφρονα
 15 ποιεῖ οὐχ ἥττον ἢ λύπη. Ἀλλὰ τῇ ἄλλῃ ἀρετῇ; Οὐ-
 δαμῶς. Τί δέ; ὕβρει τε καὶ ἀκολασίᾳ; Πάντων μάλ-
 ιστα. Μείζω δὲ τινὰ καὶ ὀξυτέραν ἔχεις εἰπεῖν ἡδο-
 νὴν τῆς περὶ τὰ ἀφροδίσια; Οὐκ ἔχω, ἦ δ' ὅς, οὐδέ
 γε μανικωτέραν. Ὁ δὲ ὀρθῶς ἔρως πέφυκε κοσμίον
 20 τε καὶ καλοῦ σωφρόνως τε καὶ μουσικῶς ἐρᾶν. Καὶ
 μάλα, ἦ δ' ὅς. Οὐδὲν ἄρα προσοιστέον μανικὸν
 οὐδὲ ξυγγενὲς ἀκολασίας τῷ ὀρθῶς ἔρωτι. Οὐ προσ-
 οιστέον.

ΚΑΤΑ ΚΑΛΛΟΤΣ. Ε5.

25 1 Εὐριπίδου Οἰδίποδος.

Νοῦν χρὴ θεᾶσθαι, νοῦν· τί τῆς εὐμορφίας
 ὄφελος, ὅταν τις μὴ φρένας καλὰς ἔχῃ;

2 Εὐριπίδου Χρυσίππου.

Γνώμη σοφός μοι καὶ χέρ' ἀνδρείαν ἔχει.

30 δύσμορφος εἴην μᾶλλον ἢ καλὸς κακός.

3 Φαβωρίνου.

"Ετι καὶ νῦν Σωκράτης καλός· Ἀλκιβιάδην δὲ καὶ ζῶντα ἐπιλελοίπει τὸ κάλλος, καὶ πολλοὶ κατόπιν τῆς ὥρας ἀφιγμένοι, ἐνιοὶ δὲ καὶ τῶν τεθεαμένων αὐτὸν [καὶ νῦν ὄρωντων] ἐξηγοῦν τὸν Ἀλκιβιάδην. 5

4 Πλουτάρχου.

Ἀλλὰ μὴν ὥσπερ ἔφην οὐδενὸς τῶν ἄλλων κινδύνων γένεσις ἐστίν, ἀλλὰ μόνου τοῦ σώματος. τὰ μὲν γὰρ τῆς ψυχῆς κάλλη καὶ σωτηρίας ἐλπίδες εἰσί, φρόνησις εὐσέβεια δικαιοπραγία· καὶ τὸ παιδείας 10 εὐπρόσωπον κάλλος οἴκου καὶ πόλεως καὶ ἐθνῶν ἀθόρυβος εἰρήνη διατελεῖ γενομένη· ἡ δὲ γυναικῶν εὐμορφία ἀφορμὴ τοῖς πάθεσι καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις.

5 Βίωνος.

15

Βίων πρὸς τοὺς λέγοντας ὅτι τυραννίδα ἔχει τὸ κάλλος, "φεῦ" ἔλεγε "τυραννίδος τριχὶ καταλυομένης."

6 Φαβωρίνου.

Ἡ φύσις ἢ ἐστῶσα σώζεται ἢ φερομένη, ἐστῶσα 20 μὲν ἐξ ἀθανασίας, φερομένη δὲ ἐξ ἐπιγονῆς. πρὸς ταῦτα γελοῖος ἂν φανείη ὁ Ἀνακρέων καὶ μικρολόγος τῷ παιδὶ μεμφόμενος ὅτι τῆς κόμης ἀπεκείρατο, λέγων ταῦτα "ἀπέκειρας δ' ἀπαλῆς κόμης ἄμωμον ἄνθος." ἀλλ', ὦ Ἀνάκρεον, μικρὸν ἐπίμεινον καὶ 25 ὅψει πάντα ἀποκεκαρμένα· ἀποκεκαρμένην μὲν τὴν τῶν ὀμμάτων ἀνγὴν, ἀποκεκαρμένην δὲ τὴν τοῦ μετώπου χάριν, ἀτεχνῶς κατὰ τὸν Ὅμηρον

Κάρψε μὲν οἱ χρῶα καλὸν ἐπὶ γναπτοῖσι μέλεσσι,
ξανθαὺς δ' ἐκ κεφαλῆς ὄλεσε τρίχας· ἀμφὶ δὲ δέρμα 30
πάντεσσιν μελέεσσι παλαιοῦ θῆκε γέροντος.

ταῦτα δ' Ἀθηνᾶ μὲν διέθηκε τὸν Ὀδυσσεά, ὁ δὲ
 χρόνος πάντας τοὺς καλοὺς. εἶτα Ὀδυσσεὺς μὲν ἀνα-
 λήψεται καὶ σάρκας καὶ κόμην καὶ χρῶμα· σὺ δέ, ὦ
 καλὲ παίδων, ἐπειδὴν ἅπαξ ταῦτα ἀποβάλης, οὐκ
 5 ἔστι σοι πάλιν ἀνηβῆσαι.

7 Πλουτάρχου ἐκ τοῦ περὶ ἔρωτος.

Τοὺς καλοὺς ὁρᾶν μὲν ἐπιτερεπέστατον, ἄψα-
 σθαι δὲ καὶ λαβεῖν οὐκ ἀκίνδυνον. μᾶλλον δέ,
 ὥς φησὶν ὁ Ξενοφῶν, τὸ μὲν πῦρ τοὺς ἀψαμένους
 10 καίει μόνον, οἱ δὲ καλοὶ τοὺς μακρὰν ἐστῶτας ὑφά-
 πτουςιν· ἡ γὰρ ὄψις λαβὴ τοῦ πάθους ἐστί.

8 Ξενοφῶντος ἐκ τῆς πρὸς Ἀγλαϊτάδα
 ἐπιστολῆς.

Τὸ χαννοῦσθαι ἐπὶ τῆς ὥρας τῷ κάλλει οὐ μόνον
 15 Φυλλίδα τοῦ νιέως σου φαίμεν ἂν εἶναι ἀμάρτημα,
 ἀλλὰ καὶ σόν. δοκεῖς γάρ μοι οὔτε λακωνικὸν πα-
 θεῖν οὔθ', ὅπερ χρή ἐννοεῖν τὸν σώφρονα, ἀληθεῖ
 καὶ δικαίῳ ἐπαίνῳ τὸν νοῦν προσέχειν. τίς γὰρ σαρ-
 κὸς οὐ πρὸς ἰσχὺν ἐρωμένης, ἡδονῆς δὲ ὑπομνήσει
 20 ἐπαινουμένης, ἐν δικαίῳ γένοιτ' ἂν λόγος; σώματος
 γὰρ ἄνθρωποι ἡγάσθησαν διὰ τὸ ἐπὶ ψυχῇ εἶναι·
 τῶν δὲ μικρὸν ὕστερον τὸν ἔπαινον ἀποδρασσομένων
 δι' ὥρας ἀπάνθησιν ἥκιστα χρή φροντίζειν τὸν τῷ
 ὄντι Λάκωνα. ποιητῶν τε ὅσοι ἀρετὴν ἐπήνεσαν
 25 σώματος ἢ οὐδὲν ἢ ὀλίγιστον ἐπαίνου πέρι ὕμνησαν,
 ἔργα δὲ ψυχῆς μεγάλα τε καὶ σοφίας ἐγγὺς δι' ὥδης
 αἰῶνι ἔδοσαν. σκόπει δέ, ὦ Ἀγλαϊτάδα, καὶ ἔπου
 θεῖω λόγῳ, ὃς πιστοῦται ὅτι ψυχὴν μετὰ θεοὺς χρή
 τιμᾶν, τρίτον δὲ ὀλυμπίων τὸ σῶμα. ψυχῆς δὲ τιμὴ
 30 μάθησις καὶ νοῦς συντεταγμένος ἐπὶ φρόνησιν· ὥς
 οὐκ ἔστιν ὥς ἐπιπολὺ ἀνθρώποις ἄλλο συγγενὲς πρὸς

θεοὺς παίδευμα. καὶ τοίνυν τῶν μὲν ἀφρόνων τὸ
 σῶμα οὐδ' ἂν εὖ ἡρμοσμένον ἰδῆς φήσεις καλὸν
 εἶναι· ἀνδρία γὰρ κάλλους ἔλαχεν ἐπαινον ἐπὶ φρο-
 νήσει τέχνης. τῷ γὰρ ὄντι ἂν φαίην τὰ στερόμενα
 νοῦ ἔμφρονος αἰσχρὰ πάντα καὶ ἄδिका ἐν ἀνθρώποις
 ἔσεσθαι. γεγενῆσθαι οὖν ἐν Λάκῳσι τότε σοι ἔσται,
 ἐπειδὴν νόμων λακωνικῶν ὑπηρέτην τὸν παῖδα ἀπο-
 δείξῃς. ἄῃρ δὲ οὔτε τις λάκων οὔτε ἀττικὸς ἐγέ-
 νετο, ῥεῦμα δὲ ὑπὸ θεῶν ἐπὶ ξύων γενέσει τῶν
 τε ἄλλων ὅσα ἡ γῆ ἀνίησι μετηγμένον.



www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn